

Dios Chu'o
Kuaphuro

Koreguaje: Dios Chu'o Kuaphuro New Testament

Dios Chu'o Kuaphuro
Koreguaje: Dios Chu'o Kuaphuro New Testament

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Koreguaje

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
87a345ac-83c6-51ad-8750-17a703f38bcc

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	81
SAN LUCAS	127
SAN JUAN	212
LOS HECHOS	268
ROMANOS	338
1 CORINTIOS	368
2 CORINTIOS	401
GALATAS	418
EFESIOS	429
FILIPENSES	439
COLOSENSES	446
1 TESALONICENSES	452
2 TESALONICENSES	459
1 TIMOTEO	463
2 TIMOTEO	471
TITO	477
FILEMON	481
HEBREOS	483
SANTIAGO	505
1 SAN PEDRO	512
2 SAN PEDRO	520
1 SAN JUAN	525
2 SAN JUAN	533
3 SAN JUAN	534
SAN JUDAS	535
EL APOCALIPSIS	538

San Mateo Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuaamu

*Jesús aipāi pa'isina mamia'me
(Lc 3.23-38)*

¹ Aperamu pa'isina Jesucristo aipāi paasina mamire kuaaju tochasi'ea'me ie. Davina'me Abraham repau aipāi paniasome.

² Abraham mamaku Isaac paniasomu.

Isaac mamaku Jacob paniasomu.

Jacob mamachii Judana'me repau cho'jechii paniasome.

³ Judá mamachii Farena'me Zera paniasome. Repana puka'ko Tamar paniasomo.

Fares mamaku Esrom paniasomu.

Esrom mamaku Aram paniasomu.

⁴ Aram mamaku Aminadab paniasomu.

Aminadab mamaku Naasón paniasomu.

Naasón mamaku Salmón paniasomu.

⁵ Salmón mamaku Booz paniasomu. Puka'ko Rahab paniasomo.

Booz mamaku Obed paniasomu. Puka'ko Rut paniasomo.

Obed mamaku Isai paniasomu.

⁶ Isai mamaku David paniasomu, pāi jainukore chū'usi'ku.

David mamaku Salomón paniasomu. Repau puka'ko chuenisōsi'ku
Urías rüjo paniasomo.

⁷ Salomón mamaku Roboam paniasomu.

Roboam mamaku Abías paniasomu.

Abías mamaku Asa paniasomu.

⁸ Asa mamaku Josafat paniasomu.

Josafat mamaku Joram paniasomu.

Joram mamaku Uzías paniasomu.

⁹ Uzías mamaku Jotam paniasomu.

Jotam mamaku Acaz paniasomu.

Acaz mamaku Ezequías paniasomu.

¹⁰ Ezequías mamaku Manasés paniasomu.

Manasés mamaku Amón paniasomu.

Amón mamaku Josías paniasomu.

¹¹ Josías mamachii Jeconiana'me repau cho'jechii pa'irumuna Babilonia cheja cana sani Israelpāi chēa repana pa'ichejana sasōasome.

¹² Repanare sasōsirumu pa'isina Jesús aipāi mamia'me ie:

Jeconías mamaku Salatiel paniasomu.

Salatiel mamaku Zorobabel paniasomu.

¹³ Zorobabel mamaku Abiud paniasomu.

Abiud mamaku Eliaquim paniasomu.

Eliaquim mamaku Azor paniasomu.

¹⁴ Azor mamaku Sadoc paniasomu.

Sadoc mamaku Aquim paniasomu.

Aquim mamaku Eliud paniasomu.

¹⁵ Eliud mamaku Eleazar paniasomu.

Eleazar mamaku Matán paniasomu.

Matán mamaku Jacob paniasomu.

¹⁶ Jacob mamaku José paniasomu, María ujū pa'isi'ku. Repao María, Jesús, pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku chiicojñoku puka'ko paniasomo.

¹⁷ Abraham pa'irumupi David pa'irumujatu'ka repau Abraham jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ūcuachi'a David pa'irumupi Israelpāi Babilonia cheja chēa sacojñorumujatu'ka David jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ūcuachi'a Israelpāi repaana Babilonia cheja chēa sacojñorumupi Dios Raosi'ku Cristo'te jñaarumujatu'ka repaana paasina catorcerepana paaju saniasome.

Jesucristo'te jñaasi'ere kuamu

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo'te jñaasi'e ija'cheasomu: María repau puka'ko Josere pasa chiikojeko so'opi paniasomo. Jā'ata'ni repaana chuta'a veja kueñe pa'imarumuna María te'eo pa'ikoji Dios Rekochoji jo'kauna chīi suniasomo. ¹⁹ Repaoji chīi sunisōona José repao'te paara chiiku re'okujeku, "Pāipi repao chīi sū'isi'e asa cu'ache i'kajanaa'me repao'te", chini cuasa chekūnare pāi kua jñauma'ñe repao'te rope'e jo'kasōuache cuasaasomu. ²⁰ Jā'aja'ñe cho'ora chini cuasakuta'ni repau uokāisirumuna ángel, Dios raosi'ku rani ija'che i'kaasomu repau'te:

—José, David jojosi'ku, María'te paavajuchuma'ñe veja paajū'ch. Repao sū'ipu chīipu Dios Rekochoji jo'kauna sū'imo repao. ²¹ Chīiva'ure umuva'uni paaja'mo repao. Repao María chīiva'ure jñaasirumu Jesure ve'ojū'ch repava'ure. Pāi cu'ache cho'osi'e jūni ro'ikajaujeku jā'aja'ñe ve'ejamu repau —chiniasomu ángel repau'te.

²² Peore jā'a Diopi i'kauna aperumu Repau chu'o kuasi'ku kuaku tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñesi'kuamu.

²³ Ija'che chiimu repau kuaku tocha jo'kasi'e: Romichīio umuu'terejē'e ja'me kāima'kopi chīi suni, chīiva'ure umuva'uni paaja'mo.

Repava'ure pāi, Emanuelre ve'ojanaa'me, chiimu. ("Emanuel" chiiche "Dios maina'me pa'imu" chiimu.)

²⁴ Ūcuarumu José repau kāni vuisirumu ángel Dios raocojñosi'ku chū'ch jo'kasi'e cho'oku, María'te paara chini vejaasomu. ²⁵ Jā'ata'ni repaana vejasirumu, chīiva'ure jñaanejatu'ka ja'me kāima'ñe paniasome. Repau rūjo chīiva'ure jñaasirumu José ángel repau'te ra kuasi'ere mami, Jesure ve'oasomu repava'ure.

2

Ēsumu muikā'ko cana ma'jñoko pa'iche che'chena Jesure ñañu chini saisi'ere kuamu

¹ Herodes chū'arumuna Judea cheja cajoopona Belén vū'ejoopona jñaasiva'uasomu Jesús. Reparumu vañuujī ūsumu muikā'kore pa'ina umupāi repakā'ko pa'ina ma'jñoko pa'iche che'chenajeju ña masi, Jerusalén vū'ejoopona so'opi ranciasome. ² Rani tī'a repacheja pa'inare ija'che sēniasaasome repaana:

—Chīiva'ch, chura jñaasiva'ch judiopāi chū'ujava'ch, zjeechejare pa'iku? Repau'te jñaasi'ere kuaku ūsumu muikā'kore pa'ina vañuute ñasinajeju repava'uni ro're puu ñu'iju pojofu chini ku'eme chukuna —chiniasome repaana.

³ Herodes repacheja chũ'uku repana i'kasi'ere chekunapi kuarena asa, rua cuasaasomu. Jerusalén vu'ejoopo cana ũcuaja'che ũcuanuko asa, rua cuasaasome. ⁴ Ūcuarumu Herodes jā'aja'ñe asa, cuasaku judío phairipāi chũ'unana'me judiopāi che'chonare repau pa'ivu'ena rani chi'ia'ju chini chũ'uasomu. Rani chi'irena repanare,

—Pāi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raojau, ¿jeechejana repau'te chiire jñaajanaa'ñe? —chiiu sēniasaasomu repau. ⁵ Chikuna i'kaasome repana repau'te.

—Judea cheja cajoopona Belén vu'ejoopona jñaajauasomu repau. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku repau'te jñaajachejare kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

⁶ Musanukona Judea cheja cajoopo Belén vu'ejoopo cana,

“Ūjajoopo, pa'ipāi pa'ijoopo pa'imanaa'me mai”, chiimanejũ'u.

Musanukona pa'ijoopo cajacojñojau Israelpāi ũcuanukore chũ'uja'mu.

Ūcuauji chu'u neenare Israelpāi musanukonare kuiraku re'oja'che chũ'uku pa'ija'mu,

chiimu —chiniasome repana.

⁷ Chitena asa Herodes, vañuu pa'isiramure masira chini ma'jñoko pa'iche che'chenare rope'e soni rao,

—Repau vañuu, ¿jeejarumuna paku? —chikuna repau'te kuaasome repana. ⁸ Kuarena asa repanare ija'che i'kaku Belén vu'ejoopona saomasomu repau:— Belén vu'ejoopona sani repau chĩiva'u pa'iche peore sēniasajaijũ'u.

Repava'ure ku'e jñaani ra kuajũ'u chu'ure. Chu'u ũcuaja'che repava'ure sani ro're ñu'iu pojora chiimu —chiiu joreasomu repau.

⁹ Pāi chũ'ukujī jā'aja'ñe i'kaku chũ'uuna asa saniasome repana. Saijuna repana ũsuu muikā'ko ñasi'ku vañuu jo'e pa'iu repana saima'a sē'sevuji charo saniasomu. Saiu chĩiva'u ũhiv'u'e sē'sevuna canukaasomu repau.

¹⁰ Vañuu canukache ña rua pojoasome repana. ¹¹ Jā'aja'ñe canukauna ña ũcuavu'ena kaka chĩiva'una'me puka'ko María'te ñaasome repana. Repava'ure ña ro're ñu'iju pojoasome repana repau'te. Pojocuha repana rasi'e cājovua vata pachokurina'me sūkima'ñana'me chekuñuāquee ma'ña isiasome repana repava'ure chĩiva'ure. ¹² Repava'ure ñacuha pa'iju repana uokāitona Dios i'kasi'e ija'che chiiche'te asaasome repana,

“Herodes pa'icheja saima'ñe tīima'api co'ijũ'u musanukona”, chiiche'te. Asa repacheja saima'ñe tīima'api repana pa'ichejana co'isōasome repana.

Egipto chejana kati saisi'ere kuamu

¹³ Ma'jñoko pa'iche che'chena sanisōsiramuna Dios neeku ángel Josere repau uokāisirumuna rani ija'che i'kaasomu:

—Vuni mu'p jována'na'me puka'kore Egipto chejana pesa sajũ'u. Herodes mu'u jována'ure vanisōñe'te chũ'ura chini ku'eja'mu. Jā'ajekuna sani chu'u mu'ure, “Co'ijũ'u”, chiiramujatu'ka pa'ijũ'u repacheja —chiniasomu ángel repau'te.

¹⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa José vuni ũcuañamipi repau jována'na'me puka'kore saku Egipto chejana sanisōasomu. ¹⁵ Sani Herodes jūnisōsiramujatu'ka repacheja paniasome repana. Jā'aja'ñe cho'orena Dios chu'o aperumu kuasi'ku tocha jo'kasi'epi ija'che kuacheji ũcuarepa ti'jñecuhasi'kuamu,

“Chu'u chiire Egipto cheja pa'ikuni raau chini soimu chu'u”, chiicheji.

Chĩiva'nani vanisōa'ju chini Herodes chũ'usi'ere kuamu

16 Ûcuarumu Herodes ma'jñoko pa'iche che'chena repau'te joreju tĩma'api co'isõsi'ere asa rua pe'ruku, repaña ñasi'e kuasi'ere jo'e cuasa, "Chura repau chĩ ka'chaũsurumu panicuhamu ie", chini cuasa Belén vu'ejoopona'me ũcuajoope kueñe pa'ichejña cava'nare chĩiva'nare umachĩiva'narech'i'a te'eka'chapaũsurumu pa'iva'nana'me na'a cho'je pa'iva'nare ũcuanukore vanisõñe chũ'uasomu. 17 Repauji jã'aja'ñe cho'ouna aperumu Dios chu'o kuasi'ku Jeremías ija'che chiiche tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhaasomu:

18 Ramá cheja pa'ina ota oiche rua asoasomu.

Raquelpi, repao mamachĩpi chuenisõrena oio paniasomo repa.

Repaoji cuhaa'ko chini pãi, "Oimanejũ'u", chinite'easome repao'te.

Jã'ata'ni ũcua cuhama'ñe oniasomo repao mamachĩpi chuenisõrena, chiicheji.

19 Na'a pa'isirumu Herodes jũnisõsirumuna Josere Egipto cheja pa'ikuni repau uokãisirumuna Dios neeku ángel rani ija'che i'kaasomu repau'te:

20 —Vũni mu'u jojawa'una'me puka'kore saku Israel chejana jo'e co'ijũ'u. Mu'u jojawa'ure vanisõñu chisina jũnisõcuhasinaa'me —chinasomu ángel repau'te.

21 Ûcuarumu José jã'aja'ñe i'kauna asa vuni chĩiva'una'me puka'kore Israel chejana saasomu. 22 Jã'ata'ni José Herodes mamakuji Arquelaopi Judea cheja canani chũ'ua'ku chini jo'kacojñosi'ere asa Judea cheja saivajuchuasomu. Ûcuaja'che repau uokãisirumu asa masisi'e Diopi, "Judea cheja saimanejũ'u", chiisi'ejekuna Galilea chejana saniasomu repau. 23 Repacheja sani tĩ'a Nazaret vu'ejoopo'te paniasomu repau. Jã'aja'ñe cho'orena aperumu Dios chu'o kuasina kuaju tocha jo'kasi'epi ija'che chiicheji ũcuarepa ti'jñecuhaasomu, "Dios Raosi'kure, 'Nazaret vu'ejoopo cakua'mu iku', chiijanaa'me pãi", chiicheji.

3

Juan Pãi Okoro'vesi'ku pãi peochejare pa'iu pãipi saijuna Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-18; Jn 1.19-28)

1-2 Reparumu Juan Pãi Okoro'veku Judea cheja cachejare pãi peochejare sani pa'iu pãipi repauni sani chi'irena Dios chu'ore ija'che chiia chu'vaasomu:

—Musanukona cu'ache cho'oche ũhasõ mama cuasajũ'u. Dios Raosi'ku pãi ũcuanukore chũ'upi'ramu —chinasomu repau. 3 Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías repau Juan cho'ojachere kuaku ija'che i'kaku tocha jo'kaasomu:

Pãiu pãipi peochejare sani pa'iu pãipi repauni saito ujachu'opi ija'che i'kaku chu'vaja'mu:

"Maire Paaku tĩ'api'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoã ma'a rũhiñe pa'ima'a care'vacheja'che

re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'u", chiija'mu, chiiche tocha jo'kaasomu repau.

4 Repau Juan ju'ikãa camello rañapi cho'osikãa paniasomu. Corejakãa va'i ca'ni kãare tũniasomu repau. Ñu, pũ'suva'nana'me airo pũji ñiu paniasomu repau. 5 Ûcuarumu Jerusalén vu'ejoopo pa'ina repacheja Judea cheja canana'me Jordán chiacha kueñe cachejña cana jainuko

repau chu'vachu'ore asañu chini saniasome. ⁶ Sani repau chu'vache'te asa repana cu'ache cho'osi'ere Dioni kũarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomu repanare.

⁷ Reparumu Juan fariseopaina'me saduceopai repauni okoro'vecojñoñu chini jainuko satena ña ija'che i'kaasomu repanare:

—Musanukona te'ena chuta'a cu'ache cho'che ũhamanajeju aña pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoru Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chini cuasaju raimo musanukona. ¿Neepi che'chorena jā'aja'ñe cuasache musanukona? ⁸ Musanukona cu'ache cho'che'te ũhasō re'oja'che pa'iju Dios chũ'ũñe'te cho'oju pa'ijũ'u. Musanukonapi re'oja'che pa'ito chekunapi ñani, “Ina cu'ache cho'che ũhasōsinajeju re'oja'che pa'ime”, chijjanaa'me musanukonare. ⁹ Ija'che cuasacosome musanukona: “Abraham jojosi'naa'me mai. Jā'ajekuna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chijju cuasacosome musanukona. Jā'aja'ñe cuasamanejũ'u. Dios chũ'ũñe cho'oma'me musanukona. Diore Repauni cho'ouato ira'karuã catara'karuãpi Abraham jojosi'nae chekunare cho'ore'omu, Repau chũ'ũñe cho'ojanare. ¹⁰ Sũkiñuã aiñe kũñuãpi sãijapuã kũima'to, “Cu'amũ iñuã”, chini kueni uosōme pã. Dios ũcuaja'che pã cu'ache pa'inare cu'anajejuna vati toana saomu.

¹¹ Chu'u musanukonare cu'ache cho'che ũhasōsinare re'oja'che cho'okaiũ okopi okoro'vemu. Na'a pa'isirumu cheku na'a ruã masikũji rani pa'iu na'a ruã re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare. Chu'ure na'a ruã masikũjekuna repau'te cuasa, vajuchuku pa'imũ chu'u. Na'a ruã masikũjeku repau'te cuasanare Dios Rekocho'te isija'mu repau. Repau'te cuasanareta'ni ũcuauji chũ'ũña na'a pa'isirumuna cu'ache ti'ñeja'mu.

¹² Pã trigo cho'oni po'te repacaã rũhikuanupu chi'i ũhame. Repasuota'ni uosōme. Na'a pa'isirumu Raijau pã ũcuanukore chi'i trigo cho'cheja'che cho'oku cu'ache cho'che ũhamanare vati toana chachamatoana saoja'mu. Cu'ache cho'che ũhasō repau'te cuasanareta'ni Pũka'ku pa'ichejana saja'mu repau —chiniasomu Juan repanare pã.

*Jesure okorosi'ere kũamu
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)*

¹³ Ũcuarumu Jesús Galilea cheja pa'isi'kupi Jordán chiachana Juan pa'ichejana saniasomu repauni okorocojñora chini. ¹⁴ Sakuna Juan repau'te okore rocuheku ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi chu'ure okorokairuja'ũji chu'uni rani, “Okorokaijũ'u chu'ure”, chiimu. Mu'upi chu'uni rokaito na'a re'omu —chiniasomu repau.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa repau'te ija'che i'kaasomu repau:

—Cho'ocuhemanejũ'u. Dios chũ'u jo'kasi'e cho'oñu mai —chiniasomu repau. Chikuna Juan, “Jau”, chini repau'te Jesure okoroasomu.

¹⁶ Ũcuarumu Jesús okorocojñocuha chiacha nukasi'kupi po'ore mani nukakuna cũnaumu teana re'ojaumũ care'o Dios Rekocho ũkupoja'ũ ũcuauñi cajekuna ñaasomu. ¹⁷ Dios Rekocho cajesirumu cũnaumũpi ija'che i'kache asoasomu: “Iku chu'u chũ'ũ oiũ paaku'mu. Ruã pojomu chu'u ikure”, chiiche asoasomu.

4

*Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'esi'ere kũamu
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)*

1 Ūcuarumu Jesús Dios Rekochoji chũ'uuna pāi peochejana sanisōasomu. Sani pa'iana vati ai repauni cacu'ora chini cu'are chũ'uasomu.

2 Sani cuarentarepaumucujñana'me cuarentarepañami āu āima'ñe pa'iana āucuhaasomu repau'te. 3 Ūcuarumu vati ai rani Jesuni cacu'ora chini ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi Dios Mamarepaku pani ipuā catapuā mini, pāpuā caruñojũ'u —chiniasomu.

4 Chikuna Jesús ija'che sāiñe i'kaasomu repau'te:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāipi chu'urejẽ'e cuasama'ñe repaana āijañe āuchi'a cuasaju pa'ito cu'amu. Jā'achi'a cuasama'ñe chu'u chu'o asa chēa cho'oju pani re'oja'che pa'ijanaa'me pāi,

chiimu —chiniasomu Jesús repau'te vature.

5-6 Jā'a i'cacuhasirumu vati ai repau'te Jesure Dios neejoopo Jerusalén vu'ejoopona sa Dios vu'e sē'sevuna mua ija'che i'kaasomu:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios, mu'uni kuiraju mu'u tuā'ito repaana jũñapi chēa'ju chini, ángele'te raoja'mu,

mu'upi tuāni asi cho'omanea'ku chini,

chiimu. Jā'ajekuna mu'upi Dios Mamarepaku pani ichejapi chejana chā'ijũ'u. Dios i'kasi'epi ūcuarepa pa'ito ichejapi chāni asi cho'omaneja'mu mu'u —chiniasomu vati ai.

7 Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Ūcuachi'a Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u cho'omasiche'te rupũ ñañu chini sēemanejũ'u musanukona pāi, chiimu Dios —chiniasomu Jesús repau'te vati aire.

8-9 Jā'a cho'o pi'nisirumu vati ai repau'te Jesure cuhacho aikūtina rua mu pa'ikūtina sa mua teana te'erumu peore chejña pāi pa'ichejñana'me repachejña pa'imajñaruā re'oja'chere ñoku ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi chu'uni, “Peore masiku'mu mu'u”, chiuu ro're ñu'iu pojoru mu'uni peore isija'mu chu'u ichejña —chiniasomu vati.

10 Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—¡Vati ai, saijũ'u mu'u! Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Diore Pāi Ūcuanukore Paaku'techi'a, “Peore masiku'mu mu'u”, chiiju cuasaju pojaju

Repaũ chu'uñechi'a cho'oju pa'ijũ'u musanukona pāi,

chiimu —chiniasomu Jesús repau'te.

11 Jā'aja'ñe i'kauna vati ai Jesure jo'ka sanisōasomu. Repau sanisōsirumu ángelepi rani kuirasome repau'te.

Jesús Galilea cheja apevnamu pāi chu'vache

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 Jā'a cho'ocua repau co'isirumu Jesús, Juan Pāi Okoro'vesi'kure pāi chēavu'e cuaosi'ere asa Galilea chejana saniasomu. 13 Repacheja cajoopona Nazaret vu'ejoopona sani rua keerumu pa'ima'ñe chiara ru'tava cajoopona Zabulonna'me Neftalí ve'ochejña cajoopona Capernaum vu'ejoopo'te pasa chini saniasomu repau. 14 Jā'aja'ñe cho'ouna aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'ñesi'kua'mu.

15 Galilea chiara ru'tava pa'ichejñare Zabulón chejana'me Neftalí cheja ve'osichejñare judío peona jainuko pa'ime.

Chura Galilea cheja jā'aja'ñe ve'emũ repachejña.

Jordán chiacha chekukā'ko cacheja ūcuaja'che judío peona jainuko pa'ime.

¹⁶ Ūcuachejñare pa'ijū chijacheja pa'inaja'ñe cu'ache pa'inapi miañe ñañeja'ñe

chū'o re'oja'chere asaasome repana,
re'oja'che pa'iche chū'vachū'ore.

Ūcuaja'che cu'ache pa'inapi umucuse ñatauna miañe ñoñeja'ñere
re'oja'che pa'iche'te asaasome repana,

chiimū Isaías tocha jo'kasi'e.

¹⁷ Repacheja saisirumupi vua Jesús ija'che chiiu pāire chū'vaku paniasomū:

—Musanukona cu'ache cho'оче ūhasō mama cuasajū'ū. Dios Raosi'ku pāi ūcuanukore chū'upī'ramū —chiiu chū'vaasomū repau.

Va'i chonare ūcuaka'chapanare Repau chū'ūñe'te cho'ojū paapu chini Jesús chēasi'ere kuamū

(Mr 1.16-20)

¹⁸ Na'a pa'isiramū Jesús Galilea chiara ru'tuva'te ku'ia Simonre cho'jeu Andrena'me pa'ikuni ñaasomū. Repau Simón cheke mami Pedro ve'emū. Va'i chonajeju va'i chorūji chiara'te choju paniasome repana. ¹⁹ Repanare ña Jesús ija'che i'kaasomū:

—Chū'uni ja'me ku'ijū chū'ū chū'ūñe'te cho'ojū pa'ijū'ū. Va'i sani va'ire jñaa ranaa'me musanukona. Chura chū'upi cho'okaiuna sani pāire jñaa chū'uni rakaiju pa'ijū'ū —chiniasomū Jesús repanare.

²⁰ Jā'aja'ñe i'kauna asa teana va'i chorūā jo'ka ūcuauña'me saniasome repana.

²¹ Jā'achejapi jo'e jmachenerū sani Zebedeo chūire Santiagona'me Juanre ñaasomū repau. Puka'kuna'me choovu'te pa'ijū va'i chorūāre care'vaju paniasome repana. Pa'ijuna ña Jesús repanare, repauna'me saapu chini soniasomū. ²² Sojuna asa, “Jau”, chini choovuna'me puka'kure teana jo'ka ūcuauña'me saniasome repana Santiagona'me Juan.

Pāi jainukore che'chomū Jesús

(Lc 6.17-19)

²³ Reparumū Jesús Galilea cheja si'achejña ku'ia repacheja pa'ivu'ña judiopāi chi'ivu'ñana si'arumū kaka che'choku ku'ia pa'isi'kuamū. Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'оче ūhasōsinare Dios chēa paache'te chū'vaku pāi si'ache ravu jū'inare vasoku ca'nivūā asiche jū'inare vasoku ku'ia pa'isi'kuamū repau. ²⁴ Repau cho'оче'te ñaju pāipi si'arumū kuajuna asa Siria cheja si'achejña pa'ina pāi ravu si'ache jū'iva'nare, ca'nivūā asiche si'ache jū'inare, vati paanare, vē've ravu paanana'me nuka ku'imanare Jesuni saasome. Sarena Jesús repanare ūcuanukore vasokaisi'kuamū.

²⁵ Reparumū pāi rua jainuko Jesure ja'me ku'ijū pa'isinaa'me, Galilea cheja cana Decápolis cheja cajoopoā cana Jerusalén vū'ejoopo cana Judea cheja canana'me Jordán chiacha chekukā'ko cana.

5

Aikūtire pa'iu Jesús chū'vasi'ea'me

(Lc 6.20-23)

¹⁻² Ūcuarumū Jesús pāipi jairepanuko Repau pa'ichejana chi'ijuna ña aikūtina muni puasi'kuamū. Muni ñu'iana chukuna repau neenana'me

repau'te chiinapi repau ñu'ichejana muni chi'irena ũcuachejare ñu'iu Dios chũ'uñe cho'ona Repau neena pa'iche'te che'choku ija'che chu'vasi'kua'mu repau chukuna'te:

3 —Pái Diore masi cuasamanata'ni Repau'te masi cuasañu chiito Diopi paaku cho'okaija'mu repanare. Ūcuauji cho'okaiuna Repauni masi cuasaju jũnisõsirumu Repau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repana.

4 Ūcuachi'a oiju sumava'na pa'ina pái, Diopi repana rekoñoaña churoña pojoju pa'ijanaa'me.

5 Ūcuachi'a pái cu'ache cho'ocojñonata'ni sãĩñe cu'ache cho'omana Dios, “Ísija'mu chu'ũ”, chiisichejare chejare ísiuna pojoju pa'ijanaa'me.

6 Ūcuachi'a pái Dios chũ'uñe cho'oneena Ūcuauji cho'okaiuna Repau chũ'uñe'te masi cho'uju pojoju pa'ijanaa'me.

7 Ūcuachi'a chekunare ña oiju re'oja'che cho'okaina pái, Diopi ũcuaja'che repanani oiu re'oja'che cho'okaiuna pojoju pa'ijanaa'me.

8 Ūcuachi'a pái repana rekoñoã cu'achejẽ'e cuasamana Diore ñajanana'me. Diore ñajanajeju pojoju pa'ijanaa'me repana.

9 Ūcuachi'a chekunapi cavajuna ñani, “Cavamauro re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chiinare pái, “Chu'ũ chĩia'me ina”, chiija'mu Dios. Jã'ajekuna pojoju pa'ijanaa'me repana.

10 Ūcuachi'a Dios chũ'uñe'te cho'uju cu'ache cho'ocojñona pái, Dios neenajeju Ūcuauji cho'okaiuna pojoju pa'ijanaa'me.

11 'Pái musanukonare chu'uni cuasajuna rua cu'ache i'kaju cu'ache cho'ome. Ūcuachi'a musanukona pa'iche'te chekunare kuani, “Cu'ache pa'inaa'me jã'ana”, chiiju jorenaa'me repana, cheke si'ache na'a rua cu'ache i'kaju. Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni pojoju pa'ijanaa'me musanukona. 12 Na'a pa'isirumu Dios musanukonare Repau pa'ichejana satena pa'iche re'ojachere ísija'mu. Jã'ajekuna pojoju pa'ijũ'ũ musanukona. Musanukonare irumu cu'ache cho'ochaja'che aperumu pa'isina pái reparumu Dios chu'o kuasinare ũcuaja'che cu'ache cho'oasome —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

*Diore cuasana re'oja'che pa'iche'te chu'vamu Jesús
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)*

13 Ūcuaramu Jesús chukuna'te jo'e chu'vasi'kua'mu.

—Ūha sãija'iu rua re'omu. Musanukona ũcuachi'a chu'ure cuasanajeju re'oja'che pa'iju ũhaja'ñe pa'ime icheja cheja. Jã'ata'ni ũhapi sãija'ñeji si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pái, ũhapi sãijaau chini? Jo'e sãija'ñe cho'ocu'amu repa. Cu'akuna ve'sena sějoru pái chekunapi ku'iju cha'came repa ũha.

14 Ūcuachi'a chu'ure cuasanajeju musanukonapi re'oja'che cho'ojuna ñaju, pái chekuna, “Diopi cho'okaiuna re'oja'che cho'ome ina”, chiiju masime. Vu'ejoopo aikũti sẽ'sevu pa'ijoopo rua so'ña ñoñeja'ñe musanukonapi re'oja'che cho'uju ñojuna ñaju, pái chekuna, “Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'ime ina”, chiiju masime. 15 Pãiu uotuopu chũoni totoroji jao nukoma'mu. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe uotuopu chũoni, “Chija'ito pái ivũ'e pa'ina ñamanejanaa'me”, chini cuasa, umuna tuomu re'oja'che miakuna repavũ'e pa'inapi ũcuanuko ñaa'ju chini. 16 Musanukona ũcuaja'che uotuopu re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che cho'uju pa'ijũ'ũ, páipi ña, “Diopi cho'okaiuna re'oja'che cho'onaa'me ina”, chiapu chini —chiisi'kua'mu repau.

Aperumū pa'isina Moisenā me chekuna chū'ū jo'kasi'e cho'ochē te i'kamū Jesūs

¹⁷ Ūcuarumū Jesūs chukuna'te jo'e ija'che i'kaku chu'vasi'kua'mū:

—Chu'ure ija'che cuasamanejū'ū musanukona: “ ‘Diopi chū'ūna Moisés tocha jo'kasi'ena'me Repau chu'o aperumū kuasina tocha jo'kasi'e kuache'te cho'omanejū'ū', chisa chini raisi'kucosomū iku Jesūs”, chiiu cuasamanejū'ū chu'ure. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe repana chu'ū cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'ere cho'ora chini raisi'kua'mū chu'ū, musanukonapi ña chēa ūcuaja'che cho'oju paapu chini. ¹⁸ Cunaumuna'me cheja chuta'a si'amarumuna repana tocha jo'kasi'e kuache te'emakarujē'e karama'ñe peore pa'ija'mū, repa kuache peore ti'jñerumajatu'ka. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹⁹ Jā'ajekuna pāiu ūcuauakujī repana chū'ū jo'kasi'ere jachaku peore cho'omau chekunarejē'e, “Repana chū'ū jo'kasi'e peore cho'oma'tojē'e re'omū”, chiiu chu'vasi'kure Dios, “Iku chu'ū neekuta'ni rua vesuu'mū”, chiija'mū. Jā'ata'ni pāiu ūcuauakujī repana chū'ū jo'kasi'ere jachama'ñe cho'oku chekunare ūcuaja'che, “Jachama'ñe cho'ojū'ū”, chiiu chu'vasi'kure Dios, “Iku chu'ū neeku rua masiu'mū”, chiija'mū. ²⁰ Musanukonapi repana chū'ū jo'kasi'ere judi'opai che'chonana'me fariseopāire na'a rua cho'omaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me —chiisi'kua'mū repau.

*“Chekunare pe'ruma'ñe pa'ijū'ū”, chiiu chu'vamū Jesūs
(Lc 12.57-59)*

²¹ Ūcuarumū Jesūs chukuna'te jo'e chu'vaku ija'che che'chosi'kua'mū:

—Moisés mai aipāire aperumū chū'uku tocha jo'kasi'e kuache asanaa'me musanukona. Ija'che kuamu repa:

Chekunare vanisōmanejū'ū.

Pāiu ūcuauakujī chekure vanisōru repau'te ūcuachi'a sāiñe vanisōjū'ū, chiiimū repau tocha jo'kasi'e. ²² Chu'uta'ni, “Ija'che cho'ojū'ū”, chiiu chū'ūmū musanukonare: Pāiu ūcuauakujī repau'te ja'me pa'ikuni pe'rutojē'e pe'rusi'e ro'i cu'ache ti'jñeja'mū repau'te. Ūcuachi'a pāiu ūcuauakujī repau'te ja'me pa'ikuni cu'ache i'kato pāi chū'ūna repau'te chēajanaa'me, jo'e i'kamanea'ku chini. Ūcuachi'a pāiu ūcuauakujī repau'te ja'me pa'ikuni, “Cu'akujeku vati toana sani uuku pa'ija'mū mū'ū”, chiiu ūcuauajī vati toana saocojñoja'mū.

²³⁻²⁴ Ūcuachi'a musanukonapi ūcuauakujī te'eu Diore ĩsimajñaruāre Repauni ĩsira chini saikujī mu'ure cheku pe'ruche'te cuasani mū'ū ĩsira chini samajñaruā repamajñaruā tuo uoko'a ti'jñeñena ūha charo mu'ure pe'rukuni, “Jo'e sāiñe pe'ruma'ñe re'oja'che pañu mai”, chiijaijū'ū. Pe'rusi'e care'vajani Diore ĩsimajñaruā tuo uoko'ana co'i, mū'ū raku ūhasi'e churata'ni repamajñaruā Diore ĩsijū'ū.

²⁵ 'Chekurumū pāiu ūcuauakujī chekuni pōsero'i paamu. Jā'ata'ni repaujī jeereparumū ro'ima'to pe'ruku ro'ia'ku chini pāi chēañe chū'uku pa'iv'ena saja'mū repau'te. Jā'aja'ñe cho'opi'rato pesa chuta'a ma'a sairumuna, “Pōsero'ire charo care'vañu”, chiijū'ū repau'te. Na'mi care'vama'to repau'te pāi chēañe chū'ukuni saja'mū repau. Sa jo'kauna pāi chēañe chū'ukujī repau'te pāi chēav'ena cuaoa'ju chini pāi chēanani chū'ujā'mū. ²⁶ Cuao jo'karena pōsero'i peore ro'i pi'niñetu'ka ūcuav'ere pa'ija'mū repau. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mū repau.

“Musanukona pa'imanare ja'me kāimanejū'ū”, chiiu chu'vamū Jesūs

27 Ûcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Ûcuachi'a Moisés aperumu chũ'uku tocha jo'kasi'e kuache cheke asanaa'me musanukona. Ija'che kuamu repa:

Ûmupāi, musanukona pa'imanare romi ja'me kāima'ñe pa'ijũ'u.

Ûcuachi'a romi, musanukona pa'imanare umupāi ja'me kāima'ñe pa'ijũ'u, chiniasomũ. Repana i'kasi'e chekunapi kuajuna asanaa'me musanukona.

28 Chu'uta'ni ija'che i'kamũ: Pāiu ũcuauakujĩ romioni repau paama'koni uache ñani repau rekochoji repao'te paama'kupi ja'me kãisi'kuja'che cho'omũ.

29 'Chekurumu pāiu ũcuauakujĩ repau ñakova uajũtu cakã'ko cañakovaji ñaku chekuni cu'ache cho'omũ. Jã'aja'ñe cho'oni repañakova ruta so'ona sējosōa'ku. Ñakovachi'a cho'osoto na'a re'omũ repau'te. Jã'aja'ñe cho'omaneni chekurumu repau ũcuauakovaji ñaku jo'e na'a rua cu'ache cho'osi'kujeku vati toana saocojñoja'mu. Repauji ñakova te'eñakova peoto cu'amũ. Jã'ata'ni Diopi repau'te vati toana saoru na'a rua cu'ache pa'imũ repau'te, cu'a cho'osi'kure. 30 Ûcuachi'a pāiu ũcuauakujĩ repau uajũtupi chekuni cu'ache cho'oni, repajũtu taso so'ona sējosōa'ku. Jũtuchi'a cho'osoto na'a re'omũ repau'te. Jã'aja'ñe cho'omaneni chekurumu repau ũcuajũtupi jo'e na'a rua cu'ache cho'osi'kujeku vati toana saocojñoja'mu —chiisi'kua'mu repau.

Rũjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamũ Jesús
(Mt 19.1-9; Mr 10.1-12; Lc 16.18)

31 Ûcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Ûcuachi'a Moisés aperumu chũ'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu:

Pāiu ũcuauakujĩ repau rũjore paacuheku sējora chiiku charo repao'te sējosi'e kuache utija'ovana tocha ũcuauoni ĩsijũ'u repao chekunare ñojaja'ova.

Repaja'ova tocha pi'ni ĩsiru sējore'omũ repao'te,

chiimu repau chũ'u jo'kasi'e. 32 Chu'uta'ni ija'che cho'ojũ'u chiimũ chũ'umu musanukonare: Chekurumu pāiuji repau rũjopi chekuni ja'me kãito sējore'omũ repao'te. Jã'ata'ni repau rũjoni jã'aja'ñe cu'ache cho'oma'koni rurepau sējoni cu'ache cho'omũ. Sējosōru chekurumu repao jo'e chekuni veja pa'ija'mo. Repaoji jã'aja'ñe cho'oru ũju pa'isi'kupi sējosi'kupi chu'o paamũ, repao cu'ache cho'osi'e. Repao'te vejasi'ku ũcuaja'che cu'ache cho'omũ —chiisi'kua'mu repau.

Diore roiũ i'kama'ñere chu'vamũ Jesús
(Mt 23.16-22)

33 Ûcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kaku chu'vasi'kua'mu:

—Ûcuachi'a Moisés mai aipāire aperumu chũ'uku tocha jo'kasi'e kuache cheke asanaa'me musanukona. Ija'che kuamu repa:

Musanukona Diore roiũ i'kasi'e jorema'ñe ũcuarepa cho'ojũ pa'ijũ'u, chiimũ. 34 Jã'ata'ni chu'u musanukonare jã'aja'ñe cho'omaneajũ chini ija'che chu'vamũ: Diore jmamakarujẽ'e roiũ i'kamanejũ'u musanukona. Repau mamire ve'ocuheju cunaumujẽ'e roiũ i'kamanejũ'u, Repau chũ'uku pa'ichejajekuna. 35 Ûcuachi'a chejajẽ'e roiũ i'kamanejũ'u, Repau chũ'ucojñoña pa'ichejajekuna. Ûcuachi'a Jerusalén vu'ejoopojẽ'e roiũ i'kamanejũ'u, Repau Dios peore chũ'uku neejoopojekuna. 36 Ûcuachi'a sũjore roiũ i'kamanejũ'u, musanukonare raña te'era'chorujẽ'e pojaraña

jã'apãani chijaraña caruñocu'asĩjajokuna. ³⁷ Ũcuachi'a musanukonare Diore cuasanare chekunapi i'kajuna, "Jau, cho'ora", chiisi'e repare ũcuarepa cho'ora chini cheke na'a rua roiju i'kato cu'amũ. Musanukona chekunapi i'kajuna, "Cho'oma'mũ", chiisi'e ũcuaja'che chekere roiju i'kamanejũ'u. Cheke na'a rua roiju i'kanapi vati chũ'ũne cu'ache cho'ome repaña —chiisi'kua'mũ repau.

*"Musanukona cu'ache cho'osinare sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u", chiiumu chu'vamu Jesús
(Lc 6.29-30)*

³⁸ Ũcuarumu Jesús chukuna'te jo'e chu'vasi'kua'mũ.

—Ũcuachi'a Moisés chũ'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu: Chekupi mu'u ñakova'te tu'ka feosõru sãĩne tu'ka feosõkaijũ'u repau'te. Ũcuachi'a chekupi mu'u cõjiñu'te jẽo juchosõru sãĩne jẽo juchosõkaijũ'u repau'te,

chiiumu repau chũ'u jo'kasi'e. ³⁹ Chu'uta'ni irumu ija'che chũ'umu musanukonare: Chekupi mu'uni cu'ache cho'oto sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u repau'te. Ũcuachi'a chekupi pe'rukũ mu'u vachoturupuna asi charato chekukã'ko ũsemanejũ'u jo'e charaa'ku. ⁴⁰ Ũcuachi'a chekurumu mu'upi chekuni põsero'i paakuna repauji mu'u sẽ'sevu ju'ikãare isiku ro'ia'ku chini pãĩ chẽañe chũ'uku vũ'ena saru chekukãa ũcuaja'che rupũ isijũ'u repau'te. ⁴¹ Ũcuachi'a chekupi mu'uni repau põsere te'ekilõmetrojatũ'ka kuãa sakaau chini chũ'uto dos kilõmetrojatũ'ka pojoku kuãa sakaijũ'u repau'te. ⁴² Ũcuachi'a mu'u paamajñaruãare ũcuauakujĩ sẽeto rupũ isijũ'u repau'te. Ũcuachi'a chekupi mu'uni ũcuauache'te prestara chini sẽeto ũsema'ne prestajũ'u repau'te —chiisi'kua'mũ repau.

*"Musanukonare cuhenare pãĩ oiju pa'ijũ'u", chiiumu Jesús
(Lc 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Ũcuarumu Jesús chukuna'te jo'e chu'vasi'kua'mũ.

—Ũcuachi'a Moisés chũ'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu: Musanukonare re'onare oiju pa'ijũ'u. Musanukonare cuhenareta'ni sãĩne cuhejũ'u, chiiumu repau chũ'u jo'kasi'e. ⁴⁴ Chu'uta'ni ija'che chũ'umu musanukonare: Musanukonare cuhenare oiju pa'ijũ'u. Musanukonare cu'ache i'kanare Dioni re'oja'chere sẽekaijũ'u. Ũcuachi'a musanukonare cu'ache cho'onare sãĩne re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. ⁴⁵ Musanukonapi chu'u chũ'usi'ere cho'oni mai Ja'ku Dios Cũnaumu Pa'iku cho'очеja'che re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaame. Ũcuauji chũ'ũna ũsũũ asuche pãĩ cu'anana'me re'ona pa'icheja re'oja'che ñoñe miamũ. Ũcuachi'a Diopi chũ'ũna oko pãĩ cu'ache pa'inana'me re'oja'che pa'ina pa'ichejña si'achejña rakũ pa'imũ. ⁴⁶ Pãĩ chũ'ũnare kuri kookaina pãĩ ũcuaukore oima'ne repañare oinarchi'a sãĩne oiju pa'ime. Musanukona repañare na'a re'oja'che pa'ijũ pãĩ ũcuaukore oiju pa'ito re'oja'che pa'iche jo'kajamũ Dios musanukonare. Jã'ata'ni repaña pa'icheja'che musanukonare oinarchi'a oiju pa'ito re'oja'che pa'iche jo'kamaneja'mũ Dios. ⁴⁷ Ũcuachi'a Diore cuasamana pãĩ ũcuaukore chẽse pojoma'ne repañare re'onarchi'a chẽse pojoju pa'ime. Musanukonata'ni musanukonare re'onarchi'a chẽse pojoju pa'ima'ne musanukona ñamanarejẽ'e chẽse pojoju pa'ijũ'u, Diopi

pojoa'ku. ⁴⁸ Mai Ja'ku Dios, Cunaumu Pa'iku cho'очеja'che re'oja'chechi'a cho'oja pa'ijũ'u musanukona —chiisi'kua'mu Jesús.

6

Chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'iche'te che'chomu Jesús

¹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Musanukonapi chekunani re'oja'che cho'okaiju chini rupu chekunapi pãipi ñaa'ju chini re'oja'che cho'oja pa'imanejũ'u. Musanukonapi jã'aja'ñe cho'oja pa'ito Dios mai Ja'ku Cunaumu Pa'iku musanukonare re'oja'che cho'osi'e ro'i jmakarujẽ'e isimaneja'mu.

² Jã'ajekuna musanukonapi chuova'na pa'iva'nare cho'okani pãi jainuko ñaju'te cho'omanejũ'u. Jã'aja'ñe cho'ome pãi sẽ'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina. Chuova'na pa'iva'nani kurire isĩnu chini, mai judiopãi chi'ivu'ñana kaka pãi ñaju'te kuri isinaa'me repana, pãipi jainuko repana cho'ochete ña, "Re'onaa'me ina", chiapu chini. Chekurumu callejoovuãre eta nuka ku'iju pãi chenevuãna chuova'na pa'iva'nare kuri isinaa'me repana, pãipi jainuko ña, "Re'onaa'me ina", chiapu chini. Jã'aja'ñe cho'oja pãire ũcuare re'oja'che i'kacojñosinajeju, re'oja'che cho'osinare Dios ro'ijache re'oja'che pa'iche koomanejanaa'me repana. Ūcuarepaa'me jã'a. ³ Musanukonapi te'eu, "Chuova'na pa'iva'nani cho'okasa", chini mu'u na'a rua ja'me pa'iku'terejẽ'e kuama'ñe te'eu cuasaku cho'okaijũ'u repa'are. ⁴ Kuama'ñe mu'uchi'a te'eu cuasaku cho'okaiju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oru mai Ja'ku Dios pãi ũcuauko rope'e cho'ochete peore Ñakuji mu'u te'eu cuasaku cho'osi'e ña ro'ija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Diore sēñe'te che'chomu Jesús (Lc 11.1-4)

⁵ Ūcuarumu Jesús ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanukonapi Diore sēni sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina cho'ochete'che cho'omanejũ'u. Repana Diore sēni mai judiopãi chi'ivu'ñana kaka pãi chenevuãre nukaju sēnaa'me, pãipi ña, "Re'onaa'me ina", chiapu chini. Chekurumu callejoovuãre nukaju Diore sēnaa'me repana, chekunapi ña, "Re'onaa'me ina", chiapu chini. Jã'aja'ñe cho'oja pãire ũcuare re'oja'che i'kacojñosinajeju re'oja'che cho'osinare Dios ro'ijache re'oja'che pa'iche koomanejanaa'me repana. Ūcuarepaa'me jã'a. ⁶ Musanukonapi te'eu Diore sēni mu'u pa'iruupana kaka jeo mai Ja'ku Diore Ñoma'kuni sēnejũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku Dios pãi ũcuauko rope'e cho'ochete peore Ñakuji mu'u te'eu cho'ochete ña re'oja'che cho'osi'e ro'i re'oja'che isija'mu.

⁷ Ūcuachi'a musanukonapi Diore sēni Repau'te masi cuasamana cho'ochete'che ũcuate'ere i'kaju sēmanejũ'u. Repana Diore masi cuasamana Repau'te sēni, "Maipi chu'o ũcuate'ere ruarepañoã co'chaju sēto Dios maire asa cho'okaija'mu", chini cuasaju jã'aja'ñe i'kaju sēme.

⁸ Repana cho'ochete'che cho'omanejũ'u musanukona. Mu'u chuta'a Repau'te sēmarumuna mu'u chiiche masimu Dios. ⁹ Musanukonapi sēni ija'che i'kajũ'u:

Ja'ku, Cunaumu Pa'iku, pãi mu'ure vajuchuju pojoa'ju.

¹⁰ Ūcuachi'a mu'u chũ'uñe pãi ũcuauko cho'ojarumu ti'aa'ku.

Cunaumu pa'ina mu'u chũ'uñe masi cho'ochete'che cheja pa'ina ũcuaja'che re'oja'che cho'oja pa'ap.

- 11 Ûcuachi'a chukuna chiiche ãu si'aumucujña ïsijũ'u, chukuna ãijañe.
 12 Chukuna cu'ache cho'оче jo'e cuasamanejũ'u, chukuna'te pãi cu'ache cho'osi'e chukuna jo'e cuasama'ñeja'ñe.
 13 Chukuna'te vatipi chũ'ukuna cu'ache cho'oñu chiito mu'upi ãsekaijũ'u, cho'omaneajũ chini.

Jã'aja'ñe i'kaju Diore sêeju pa'ijũ'u.

14 'Chekuna cu'ache cho'osi'ere musanukonapi jo'e cuasama'to mai Ja'ku Dios ùcuaja'che musanukona Repau'te cu'ache cho'оче jo'e cuasamaneja'mu. 15 Jã'ata'ni musanukonapi chekuna cu'ache cho'osi'ere ùcuaja'che pa'ito mai Ja'ku Dios ùcuaja'che musanukona Repau'te cu'ache cho'оче cavesuma'ñe cuasaku pa'ija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Te'eñoã ãu ãima'ñe pa'iju Diore sêeñe'te che'chomu Jesús

16 Ûcuarumu Jesús ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanukonapi ãu ãima'ñe pa'iju Dioni sêeju pañu chini, sê'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina cho'очеja'che cho'omanejũ'u. Repana pãi ãu ãima'ñe pa'iju Dioni sêni repana chiña, sumava'na ñoñe pa'inaa'me, pãipi ña, “Dioni sêeju ãu ãima'ñe pa'inajeju re'onaa'me ina”, chiapũ chini. Pãi repanare re'oja'che i'kasimakaruchi'api ro'isi'ejachea'me repanare. Ûcuarepaa'me jã'a. Musanukonapi ãu ãima'ñe pa'iju Dioni sêni chuova'na ñoñe pa'imanejũ'u. Æu ãisina pa'icheja'che pojoju pa'ijũ'u. 17-18 Musanukonapi ùcuauakujũ ãu ãima'ñe pa'iu Dioni sêeu pasa chini charo musanukona chiña s'i'sisõ cũ'u veni care'vajũ'u raña, pãipi musanukona Diore sêeju ãu ãima'ñe pa'iche'te ña masimaneajũ. Jã'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku, Dios, Ñoma'kupi musanukona kuama'ñe re'oja'che cho'оче ña ro'ija'mu musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

Pãi Dios pa'icheja saisirumu re'oja'che pa'iche koojachere i'kamũ Jesús (Lc 12.32-34)

19 Ûcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Musanukona ruarepa pöse si'ache koo paamanejũ'u. Icheja chejaquee pöse pu'janajê'e pu'ja si'asõkaiju chekurumu macono phũ'ka cho'osõñe'me. Chekurumu ñaanapi rani peore ñaasõkaiche'me repa. 20 Musanukona paache pöse icheja chejaquee si'asõjañe'me. Jã'ajekuna repa pöse ruarepa cuasama'ñe pa'iju Dioni na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Repau pa'icheja sani re'oja'che koojachere cuasajũ'u. Repau ïsiche pu'jacu'ache'me. Ûcuachi'a Repau ïsiche macono phũ'ka cho'osõma'ñe'me. Ûcuachi'a ñaanajê'e peochejaa'me repacheja. 21 Dios ïsijache koojanajeju pojoju pa'ijũ'u musanukona. Musanukonapi pösere na'a rua cuasaju pani Dios ïsijache rua cuasamanejanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Re'oja'che cuasache'te kumũ (Lc 11.34-36)

22 Ûcuarumu Jesús jo'e ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanukona ñakocaã masi ñoto cho'оче cho'ore'omu. Ûcuaja'che musanukonapi cu'ache cuasama'ñe pa'iju Dioni rua cuasaju pa'ito rekoñoã re'oja'che pa'ija'mu musanukonare. 23 Jã'ata'ni ñakocaãpi masi ñoma'to cho'оче cho'ocu'amũ. Ûcuaja'che musanukonapi Dioni cuasama'ñe cu'ache cuasaju pa'ito re'oja'che pa'icu'aja'mu musanukona rekoñoã. Musanukonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'ojũ

pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani ũcuachi'a cu'achechi'a cho'oju pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

*Kurina'me Diore cuasache'te i'kamũ Jesús
(Lc 16.13)*

²⁴ Ūcuarũmu Jesús ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pai ka'chanapi ũcuate'e'u'te paato repau'te paanare ũcuapa'rũvachi'a chiicu'amu repau'te. Chekurũmu repau'te paanare te'e'u'te na'a rua chiũ chekureta'ni cuhemũ repau. Ūcuachi'a kurina'me Diore ũcuapa'rũvachi'a cuasama'me pai. Kurire na'a rua cuasaju Dioreta'ni cuasama'me —chiisi'kua'mu repau.

*Dios Repau neenare Repau chiijejũna re'oja'che kuiramu
(Lc 12.22-31)*

²⁵ Ūcuarũmu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Kurina'me Diore ũcuapa'rũvachi'a cuasacu'akuna jo'e musanukonare ija'chere chu'vamũ chu'u: Musanukona pa'ichena'me au aiñena'me ũkuchena'me kãña ju'iche ruarepa cuasaju pa'imanejũu. Mai pa'iche ãuna'me kãñachi'ama'mu. ²⁶ Pi'ava'na pa'iche'te cuasa ñajũu. Pi'ava'na ãujẽ'e tãmava'naa'me. Isichejẽ'e cho'omava'naa'me. Au care'vavu'ñajẽ'e peova'naa'me repava'na. Jã'aja'ñe pa'iva'nareta'ni mai Ja'ku Cũnaũmu Pa'ikũji au isiku'mu repava'nare. Repau Dios pi'ava'nare peore cuasaku rua re'oja'che kuiraku'mu. Jã'ata'ni musanukonare pai na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuiraku pa'imũ Repau. ²⁷ Jã'ata'ni pai repana umu nukache rua cuasaju, "Na'a umu ainee nukajanaa'me mai", chiiju na'a umu nukache chiinareta'ni na'a umu nukacu'aja'mu.

²⁸ ¿Je'se pa'iuna musanukona kãñare ruarepa cuasaju pa'iche? Korosi'e pa'iche'te cuasa ñajũu. Korosi'e cho'ochejẽ'e cho'oma'nea'me. Kãñajẽ'e juhama'nea'me. ²⁹ Aperũmu pa'iu pai chũ'usi'ku Salomón ju'isikãña, repaju rua re'ojakãñare koo ju'iuna rua re'oja'che ñoasomu, paipi ñato. Jã'ata'ni Salomón ju'isikãña pa'icheja'che na'a rua re'oja'che ñomu korosi'e. Dios cho'oche'me jã'a. ³⁰ Diore rua cuasama'me musanukona. U'chara'ñuruã iumucujña pa'ira'ñuruãre paipi uosõru che'ro peoja'mu. Rua jeerũmu pa'imara'ñuruãta'ni reparañuruã re'oja'che kuiraku'mu Dios. Musanukonare pai na'a rua re'oja'che kuiraku musanukona ju'iche kãña isiku'mu Repau. ³¹ Jã'ajekuna musanukona si'areparũmu, "¿Ûquere maiva'na aiñanaa'ñe?" "¿Ûquere maiva'na ũkujanaa'ñe?" "¿Ûquere maiva'na ju'ijanaa'ñe?", chiiju ruarepa cuasama'ñe pa'ijũu. ³² Pai Diore cuasamana jã'amajñaruã peore si'arũmu rua cuasaju pa'ime. Musanukona chiimajñaruã mai Ja'ku Dios Cũnaũmu Pa'iku, "Ina chu'ure cuasana jã'amajñaruã chiime", chiũ masimu. ³³ Jã'ajekuna jã'amajñaruã ruarepa cuasama'ñe pa'iju Repau chũ'uñe'te na'a rua cuasaju cho'oju pa'ijũu. Ūcuare Repau musanukonare ãuna'me ũkuche peore isimu. ³⁴ Musanukonare che'ro cu'ache ti'ñejañe cuasaju oima'ñe pa'ijũu. Che'ro ũcuaumucusepi ñataũna cuasaju'ũ repamajñaruã. Repaumucujña pa'iche te'enarechi'a cu'ache ti'ñemũ maire. Dios musanukonare cu'ache ti'ñejañe masakũjeku cho'okajia'mu —chiisi'kua'mu repau.

7

*Chekuna cu'ache cho'оче ñani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona",
chiiju ke'remanejũ'u
(Lc 6.37, 41-42)*

1 Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Chekuna cu'ache cho'оче ñani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona", chiiju ke'remanejũ'u. Jã'aja'ñe ke'rema'to Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'оче ñakuta'ni i'kamaneja'mu. ² Musanukonapi chekuna cu'ache cho'оче'te ñaju ke'reto Dios ũcuaja'che musanukona cho'оче cuasa cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'uja'mu. Musanukona chekunare cho'очеja'che cho'ocojñojanaa'me, repanare ñaju i'kasi'e ro'i. ³ Ija'chea'me: Pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ũjamaka paaku'teta'ni cuasomaneasomu. Cuasama'kuta'ni ja'me pa'iku ñakova pa'imakarũ jmakaruta'ni ñaasomu repau. Rua tiiñea'me jã'a. Musanukona ũcuaja'che tiiñe cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni musanukona cu'ache cho'оче cuasama'me. Jã'ata'ni chekunapi jmakarũ cu'ache cho'оче ñani rua cuasanaa'me musanukona. ⁴ Ūcuaja'che pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ũjamaka paakuta'ni tunoma'ñe paamu. Jã'ata'ni chekupi ñakova'te chĩ'camakarũ jmakarũ paakuna ñanita'ni, "Raijũ'u. Mu'u ñakova pa'imakarũ chĩ'camakarũ'te tunokasa", chiimu. Rua tiiñea'me jã'a. ⁵ Musanukona ũcuaja'che rua tiiñe cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni musanukona cu'ache cho'оче'te ũhasõma'ñe pa'inata'ni chekuna jmakarũ cu'ache cho'оче ñani, "Musanukona cu'ache cho'оче ũhasõjũ'u", chiiinaa'me musanukona. Jã'aja'ñe cho'oto cu'amu. Sẽ'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'inaa'me. Charo musanukonapi cu'ache cho'оче'te ũhasõ re'oja'che pa'iju chekunare musanukona i'kache'te ũcuarepa cho'oju chekunani jã'aja'ñe chu'vato re'omu. Jã'ata'ni ũcuarepa cho'omanapi chekunani chu'vato cu'amu —chiisi'kua'mu repau.

6 Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Jamuchai kokaneenare Dios neemajñaruã isimanejũ'u, chekurumu repanapi churi kũ'iju. Ūcuachi'a perlara'karuã rua ro'ira'karuã jo'chasẽse pa'ichejñana jo'kamanejũ'u, repara'karuãna cha'o cha'casõju. Ūcuachi'a pãiu repaña cu'ache cho'оче ũhacuhenare Dios chu'o re'oja'che chu'vamanejũ'u. Chekurumu repaña musanukonapi chu'vato jo'chasẽse cho'очеja'che Dios chu'o re'oja'chere si'si cho'очеja'che cu'ache i'kajanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

*Diore cuhama'ñe sõeñe'te chu'vamu Jesús
(Lc 6.31; 11.9-13)*

7 Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Musanukona chiiche cuhama'ñe Dioni rua sõeju pa'ijũ'u isia'ku. Cuhama'ñe sõeju pa'ito isija'mu Repau. Ūcuachi'a musanukona Repau'te sēsisi'e cha'ajũ'u isia'ku. Cha'ani koojanaa'me musanukona. Ūcuachi'a pãiu repau'te re'oku vu'ena tĩ'a jatisa'aro'te nukaku, repau chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rua jeerumu sēeu pa'icheja'che cuhasõma'ñe Diore rua sēeu pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oju pani koojanaa'me musanukona. ⁸ Repanare karache'te Diore sēena koojanaa'me. Ūcuachi'a Repau'te sēsisi'e cha'ana koojanaa'me. Ūcuachi'a pãiu repau'te re'oku vu'ena tĩ'a jatisa'aro'te nukaku, rua jeerumu sēeu pa'iu koosi'ejja'che koojanaa'me pãiu, cuhasõma'ñe Diore rua sēeu pa'ina.

⁹ 'Asarepajũ'u, musanukona umupāi, chīi paana. Mu'u chīipi mu'uni pāre sēeto catapu'te mini īsima'me musanukona. ¹⁰ Jā'apāni, chiacha va'ire sēeto añani mini īsima'me musanukona chūire. ¹¹ Cu'ache pa'inata'ni musanukona chīiva'nare re'oja'chere īsinaa'me musanukona. Mai Ja'ku, Dios, Cunaumu Pa'iku Repau'te sēenare na'a rua re'oja'chere īsiku pa'iku'mu.

¹² 'Ūcuachi'a musanukona chiiche chekunapi cho'okaiche rua chime musanukona. Jā'ajekuna chekunare ūcuaja'che musanukona chiicheja'chere re'oja'chere cho'okaiju pa'ijũ'u. Musanukonare re'oja'che cho'okaima'tojē'e ūcuaja'che re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u repanare. Moisés chũ'u jo'kasi'ena'me Dios chũ'o kuasina chũ'uju tocha jo'kasi'e jā'aja'ñe cho'okaiju pa'iche'te kuamu —chiisi'kua'mu repau.

Jatisa'aro jmaã'caru pa'isa'aro pa'iche'te kuamu

¹³ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Dios pa'icheja sañu chini jatisa'aro jmaã'caruji kakajũ'u. Repanare uache cho'ojũ pāi rua jainuko vati toa saicheja jatisa'aro ujaã'capu pa'isa'aroja'chejekuna cu'achejana saime. Ūcuachi'a ma'a ujama'a saire'ocheja'chejekuna ūcuachejana saime. ¹⁴ Jā'ata'ni chũ'u chũ'uñe jatisa'aro jmaã'caru pa'isa'aro kakavesacheja'che cho'ovesakuna Dios pa'icheja te'eva'na saime pāi —chiisi'kua'mu repau.

*Sũki ãu ãire'oche kũĩũũna'me ãicu'ache kũĩũũ pa'iche'te kuamu
(Lc 6.43-44)*

¹⁵ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pāi, “Dios chũ'o kuakainaa'me chukuna”, chijũ jorena i'kache asa, “Ūcuarepaa'me”, chiimanejũ'u musanukona. Ovejava'na kokaneemapu cu'ache cho'omava'naja'ñe sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che cho'onaa'me repana. Jā'ata'ni repana rekoñõõ chai kokaneenaja'ñe cu'ache pa'inaa'me repana. ¹⁶ Sũkiũũã repañũã kũisi'ere ña masire'omu musanukonare. Miusava uche kũima'mu. Ūcuachi'a miusava higopuã kũima'mu. Ūcuaja'che repana Dios chũ'o joreju kuana pa'iche ña masijanaa'me musanukona, repana cu'ache cho'oche'te. ¹⁷ Sũkiũũã ãiñe kũĩũũã koka pa'ĩũũã re'ojañũãjeku sãijapuã kũimu. Koka peora'ñũũãta'ni cu'añũãjeku sãija'imapuã kũimu. ¹⁸ Sũkiũũã koka pa'iu re'ojañũã sãija'imapuã kũima'mu. Ūcuachi'a koka peoku cu'añũã sãijapuã kũima'mu. ¹⁹ Sũkiũũã sãijapuã kũimañũã, “Cu'amu iñũã”, chini kueni uosõme pāi. Dios ūcuaja'che pāi cu'ache pa'inare vati toana saoja'mu. ²⁰ Sũkiũũã repañũã kũisi'ere ña masime pāi. Ūcuachi'a, “Dios chũ'o kuanaa'me chukuna”, chiinapi Repau chũ'u jo'kasi'e cho'omanare, repana pa'iche'te ña, “Joreme ina”, chini masijanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau.

*Pāi ūcuarepanuko Dios pa'icheja saimanejanaa'me
(Lc 13.24-27)*

²¹ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pāi te'ena ija'che i'kame chũ'ure: “Chukuna'te Paaku'mu mu'u”, chiime. Jā'aja'ñe i'kanata'ni Dios pa'icheja ūcuarepanuko saimanejanaa'me repana. Chũ'u Ja'ku Cunaumu Pa'iku chiiche cho'onachi'a Repau pa'icheja saijanaa'me. ²² Dios ūcuankore pāi ch'i' ro'irumu pāi jainuko ija'che i'kajanaa'me chũ'ure: “Chukuna'te Paaku'mu mu'u. Mu'upi cho'okaiuna Dios chũ'o pāire kuaju pa'isinaa'me

chukuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiuna pāi sa'navuā pa'isinare vati eto saosinaa'me chukuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche ruarepañoā cho'ojū pa'isinaa'me chukuna", chiijanaa'me repana. ²³ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni Ja'ku chiiche cho'omanesinajejuna ija'che i'kaja'mu chu'u repanare: "Musanukonare ñama'kua'mu chu'u. Chu'ure ja'me pa'ima'ñe saijū'u. Cu'ache cho'onaa'me musanukona", chiija'mu chu'u repanare —chiisi'kua'mu repau.

Vu'ña ka'chavu'ña cho'osi'ere kwamu
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pāiu chu'u chū'ñe asa chēa cho'oku pa'iche ija'chea'me: Pāiu masiu vu'ere cho'ora chini cojña cata pa'ichetu'ka repa sa'navuā ūni nu'keasomu vu'ña tuu. ²⁵ Repavu'e cho'o pi'nisirumu oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa ti'aasomu. Ūcuachi'a tutache rua tutaasomu. Jā'ata'ni repavu'e tāimaneasomu, tuu cata pa'ichetu'ka ūni nu'ke cho'osivu'ejeku. ²⁶ Ūcuachi'a pāiu chu'u chū'ñe asakuta'ni jachaku cho'oma'ku pa'iche ija'chea'me: Cheku pāiu vesukujeku masi cuasama'ku vu'ere cho'ora chini vu'ña tuu meja pa'ichejana cojña rua sē'seruā ūni nu'keasomu. ²⁷ Vu'e cho'o pi'nisirumuna oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa ti'aasomu. Ūcuachi'a tutache rua tutaasomu. Tutakuna masi cho'omanesivu'ejeku tāni peore ñaña measōasomu repavu'e —chiisi'kua'mu repau.

²⁸⁻²⁹ Repana pāi Jesupi rua masiku masi che'chokuna asa jñano,

—Iku Jesús judiōpāi che'chona che'chocheja'che, che'choma'ñe rua masi che'chomu —chiisinaa'me.

8

Asi ravu paava'ure Jesús vasosi'ere kwamu
(Mr 1.40-44; Lc 5.12-16)

¹ Repau Jesús aikūti muisi'kupi cajesirumu pāi rua jainuko tuhasinaa'me repau'te. ² Ūcuarumu pāiu asi ravu paava'u Jesús pa'icheja sani repau ti'jñeñe ro're ñu'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pāi Ūcuankore Paaku, mu'ure vasouato vasiojū'u chu'vu'a'ure; vajura —chiisi'kua'mu.

³ Chikuna Jesús repauni chēaku i'kasi'kua'mu.

—Jau, vasora. Vajujū'u —chiuu chēakuna asi teana te'erumu peore ja'jusōsi'kua'mu repau ca'nivu pa'isi'e. ⁴ Repau'te vasocuha Jesús ija'che chū'usi'kua'mu:

—Ñarepajū'u. Chu'u mu'ure vasosi'e pāi chekunare kwamanejū'u. Kuama'ñe judiō phairi'techi'a ñojaijū'u mu'u vajúsa'nivu. Ūcuaja'che aperumu Moisés chū'u jo'kasi'e cu'amajñaruā sa isijū'u Diore, pāipi ña mu'u vajúsi'ere masia'ju —chiisi'kua'mu repau.

Romapāiu sōtao chū'uku'te cho'оче cho'okaiku'te Jesús vasosi'ere kwamu

(Lc 7.1-10)

⁵⁻⁶ Repau Jesús Capernaum vu'ejoopo sani ti'asirumu Romapāiu sōtao cienrepanare chū'uku repau pa'ichejana rani cho'okaau chini ija'che chiuu sēesi'kua'mu repau'te:

—Pāi Ūcuanukore Paaku, chu'ure cho'ochē cho'okaiva'u jū'iu repau ca'nivū ru'tusōsiva'u ūhimu. Ūcuachi'a repau ca'nivū peore rūa asiche asikuasomū —chiisi'kua'mū repau.

⁷ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mū.

—Chu'upi sani vasora repau'te —chiisi'kua'mū.

⁸⁻⁹ Chikuna i'kasi'kua'mū repau.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, chu'u rūa vesuu vu'ena mu'upi rūa masi'ujī kakache vajuchuumu chu'ure. Ija'che pa'iku'mū chu'u: Chekunapi sōtao ainapi chū'unaa'me chu'ure. Chu'u ūcuaja'che chekunare sōtao chū'uku'mū. Chu'upi sōtaoni te'eu'te, “Saijū'u”, chiito saimū repau. Ūcuaja'che chekure, “Raijū'u”, chiito raimū repau. Ūcuachi'a chu'ure cho'ochē cho'okaikūni ūcuauache'te chu'upi chū'uto cho'okaimū repau. Jā'ajamakaruchi'a chū'umasiku'mū chu'u. Mu'uta'ni peore chū'umasiku'mū. Jā'ajekuna mu'upi chu'u vu'e saima'ne, ūcuu ichejapi chu'ure cho'ochē cho'okaikūni, “Vajujū'u”, chiito vajujū'mū —chiisi'kua'mū repau.

¹⁰ Jā'aja'ne i'kauna asa jñano Jesús, repau'te ja'me ku'inare pāi ija'che i'kasi'kua'mū:

—Israelpāi chu'ure jainuko cuasanareta'ni te'eu'terejē'e iku chu'ure masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijñama'kua'mū chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹¹ Na'a pa'isirumū pāi judío peona chu'ure cuasanajeju ūsūu maikā'kona'me ūsūu na'ikā'kopi jainuko rani Dios chū'uku pa'ichejana sani Abrahamna'me Isaana'me Jacobna'me pojoju pa'ijanaa'me. ¹² Judiorepanata'ni, “Dios pa'icheja saijanaa'me chukuna”, chiisina Repau'te masi cuasamanajeju chijachejana vati toana saocojño uuju oiju cōjire asoche āiju pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mū repau.

¹³ Jā'aja'ne i'kacuha sōtao chū'uku'te ija'che i'kasi'kua'mū Jesús:

—Mu'u vu'ena co'ijū'u. Mu'u chu'ure, “Jesús chu'ure cho'ochē cho'okaiku'te so'opi vasoja'mū”, chiinu cuasasi'e ūcuarepa cho'ocojñoja'mū —chiisi'kua'mū Jesús.

Ūcuate'erumūna jū'iva'u vu'e ūhiva'u teana vajuasomū.

*Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kuamū
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)*

¹⁴ Ūcuarumū Jesús Simón Pedro vu'ena saniasomū. Sani tī'a kaka ñato repau vao cha'vo ravana jū'io ūhio paniasomo. ¹⁵ Ūcuarumū Jesupi repao jātuna chēauna cha'vosi'e teana churusōasomū repao'te. Ūcuarumū repao ūhio pa'isiva'o teana vūni āure āuasomo repanare.

*Jū'iva'nare jainukore Jesús vasosi'ere kuamū
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)*

¹⁶ Na'isōcuhasirumūna pāi vati paava'nare rūa jainukore Jesús pa'ichejana raasome. Ūcuarumū Jesús repanare pāi sa'navuā pa'inare vati, chu'o te'echu'ochi'api i'ka eto saosōkaniasomū. Ūcuachi'a chekunare ravu jū'iva'nare ūcuanukore vasoasomū repau. ¹⁷ Jesupi jā'aja'ne cho'ouna aperumū Dios chu'o kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'epi ūcuarepa tī'jñecuhasi'kua'mū, ija'che chiicheji: Maipi koka peoto ja'me cho'okaimū repau. Ūcuaja'che mai jū'iñe ravu vasomū repau, chiimū repa tocha jo'kasi'e.

Jesure ja'me kuñu chiisina i'kasi'ere kuamu
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Ūcuarumu Jesús pāipi jairepanuko si'acakā'jño pa'ijuna ña chukuna'te repau neenare, "Ira chiara chekukā'kona jēñu", chiisi'kua'mu. ¹⁹ Chuta'a chukuna jē'ema'tona judiōpāi che'choku rani Jesure ija'che i'kasi'kua'mu: —Masiu, mu'una'me ūcuauachejña mu'u ku'ichejña ku'iu mu'u chū'uñe'te cho'oku pasa chiimu chu'u —chiisi'kua'mu.

²⁰ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Ā'care'achai kāicojña paame. Pī'ava'na ūcuaja'che kāisuvuā paame. Chu'u, pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kuta'ni kāichejñajē' peova'u pa'imū —chiisi'kua'mu repau.

²¹ Ūcuarumu cheku Jesure chiiku ija'che i'kasi'kua'mu repau'te:

—Pāi Ūcuaukore Paaku, cha'ajū'u aperumu. Chu'u ja'kuva'uni tājasa. ¿Īsema'ku mu'u? —chiisi'kua'mu.

²² Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Chekunapi chu'ure cuasamanajeju repana rekoñoā jūnisōsinaja'ñe pa'inapi repana majapāi jū'isinare tāa'ju. Mu'uta'ni rani chu'una'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiisi'kua'mu repau repau'te.

Jesupi chū'una tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamu
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Ūcuarumu Jesús chukuna repau neenana'me choovu ujavuji toni jē'esi'kua'mu. ²⁴ Jē'ejuna ruarepa tutakuna chiaraji fa'aku okopi ja'ñukuna choovu timupi'rasi'kua'mu. Jā'a cho'oto Jesús jē'eu kānisōsi'kua'mu reparumu. ²⁵ Ūcuarumu chukuna repau neena choovuji runisōcuhakuna ūcuau ūhichejana mua ija'che ujachu'opi i'ka vuosinaa'me repau'te:

—iChukuna'te Paaku, runisōcuhame mai! Vuni cho'okaijū'u —chiisinaa'me.

²⁶ Chitena jñano vuni chukuna'te i'kasi'kua'mu repau.

—¿Je'se pa'iana musanukona ruarepa vajuchuche? Chu'ure masi cuasama'me musanukona —chiisi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe i'ka vuni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajū'u —chiisi'kua'mu repau. Chikuna tutachena'me fa'ache teana ūcuapa'ruva cuhasi'kua'mu. Jo'e re'oja'ira cuhasi'kua'mu chiara. ²⁷ Jā'aja'ñe cho'ouna ña jñano sāñechi'a sēniasasinaa'me chukuna.

—¿Keeja'iujeku iku ija'che cho'oku? Tutachena'me fa'ache cuhamu iku chū'uñe —chiisinaa'me chukuna.

Gadara cheja cava'nare vati paava'nare Jesús etokaisi'ere kuamu.
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chiara chekukā'ko cacheja Gadara cheja chukuna jēni tī'asirumu pāi vati paana'te'ekachapana pāi tachejña pa'inapi eta tijñasinaa'me Jesure. Repanapi si'arumu eta ruarepa asivajuchuache cho'ojuna pāi repacheja caraivajuchuasome. ²⁹ Repau'te Jesure eta tijña cuiju ija'che i'kasinaa'me repana:

—Jesús, Dios Mamaku, ¿ūque raiku mu'u? Asi cho'omanejū'u chukuna'te. Chukuna'te cu'ache cho'ojarumu chuta'a tī'ama'mu —chiisinaa'me repana.

³⁰ Ūcuacheja kueñere jo'chasēse kuanupu āure mu'ka āiju pa'isinaa'me.

³¹ Jā'ajekuna vati Jesure rua i'kaju ija'che sēesinaa'me:

—Chukuna'te etoni jo'chasēse sa'navuā kakache ūsemanejū'u; kakañu chukuna —chiisinā'me repāna.

³² Jā'aja'ñe i'kaju ruarepa sēejuna Jesús i'kasi'kua'mu repānare.

—Jau —chiisi'kua'mu.

Chikuna repāna vati eta sani jo'chasēseva'nani kakasinā'me. Vatipi kakarena jo'chasēseva'na teana ūcuanuko vū'vū aikūti ūjakūti caripāji chiarana tuā'tua ru'tu jūnisōsinā'me.

³³ Repava'nare kuirasiva'na pāi jā'aja'ñe cho'orena ña vati paasinare cho'osi'ere peore pāire kuañu chini vū'ejoopona vū'vasōsinā'me.

³⁴ Kuarena asa kukusō pāi ūcuanuko Jesús pa'ichejana rani, repau'te Jesure,

—Icheja pa'ima'ñe tūichejana saijū'u —chijū rua i'kasinaa'me.

9

Nuka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kua'mu

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jā'a cho'ocuhasirumu Jesús jo'e choovu tuni chiara chekukā'kona ūcuau pa'ijoopona jēni tī'aasomu. ² Repau jēni pa'itona pāi nuka ku'imava'ure ūhikāa ūhiva'uni Jesús pa'ichejana kuāijū raasome, re'oja'che cuasaju. "Iva'ure Jesús vasoja'mu", chini cuasaju rasi'ere ña jū'iva'ure i'kaasomu Jesús.

—Pojoku pa'ijū'u jmava'u. Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmu chu'u. Tunosi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u —chiniasomu Jesús repava'ure.

³ Jā'aja'ñe i'kauna asa judiōpāi che'chona te'ena cuasaasome. "Dios asacuheche'te i'kamū iku jā'a", chiniasome. ⁴ Jā'ata'ni Jesús repāna cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomu repānare:

—¿Je'se pa'ina musanukona cu'ache cuasache? ⁵ Chu'u ikure, "Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmu chu'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u", chiisi'ere asa, "Joreu'mu iku. Pāi jā'aja'ñe cho'omasinaj'e peome", chijū cuasame. Jā'ata'ni chu'upi ikure, "Vūni nuka ku'ijū'u", chikuna ikupi vūni nukakuna ñani musanukona, "Jorema'kua'mu Jesús. Repau i'kasi'e ūcuarepa cho'omasimū", chijacosome. ⁶ Chu'u, pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chejare pa'iu pāi cu'ache cho'ochē tunoñena'me pāi vasoche cho'omasia pa'iche'te musanukonapi ña masia'ju chini vasokaija'mu chu'u ikure —chiniasomu Jesús repānare.

Chini nuka ku'imava'ure i'kaasomu repau.

—Vūni mu'u ūhisikāa mini vū'ena co'ijū'u —chiniasomu.

⁷ Chikuna repau nuka ku'imatesi'ku vūni vū'ena co'isōasomu.

⁸ Jā'aja'ñe cho'ouna ña kukusō pāi Dioni pojōju, "Dios peore Masiuji cho'okaiuna iku maija'iu rua cho'omasiku'mu", chijū pojoasome.

Mateo'te Jesús soisi'ere kua'mu

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Ūcuachejapi rani Jesús chu'ure Mateo'te pāi chū'unare kuri sēni kookaina pa'ivu'e ñu'iu pa'ikuni ña i'kasi'kua'mu.

—Rani, chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'ũñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiisi'kua'mu chu'ure.

Chikuna asa, "Jau", chini vūni ūcuauña'me saisi'kua'mu chu'u.

¹⁰ Reparumu Jesús repau neenana'me chu'u vū'ena mua āu āisi'kua'mu. Repau āu āiu ñu'itona Roma vū'ejoopo canare pāi chū'unare kuri kookainana'me chekuna cu'ache pa'ina, muta kaka chukuna ñu'ichejana

puusinaa'me ãure ja'me ãñu chini. ¹¹ Repanapi chukunani ja'me ñu'ijuna ña fariseopai ija'che sēniasasinaa'me chukuna'te Jesús neenare:

—¿Je'se pa'iauna musanukonare paaku che'choku kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me ãu ãiku? —chiisinaa'me repa chukuna'te.

¹² Chitena asa Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Pai vajuna ãko cho'оче chiima'me. Jü'iva'nata'ni ãko cho'оче chiime. ¹³ Chu'u pãi, “Re'onaa'me chukuna”, chiinani, “Cu'ache cho'оче ùhasõ re'oja'che pa'ijũ'u”, chisa chini cajesi'kuma'mu icheja cheja. Pãi, “Cu'ache pa'inaa'me chukuna”, chiiva'narechi'a, “Musanukona cu'ache cho'оче ùhasõ re'oja'che pa'ijũ'u”, chisa chini cajesi'kua'mu chu'u. Dios chu'õ aperumu tocha jo'kasi'ere che'cheju Repau i'kache'te asa masijũ'u, ija'che kuache'te:

Musanukona cu'ache cho'оче ro'ifnu chini chu'ure isisiva'nani va'iva'nare vani uosõjũ'u, chiuu chũ'umu chu'u.

Jã'ata'ni pãi chekunare ña oiju pa'ijũ'u, chiuu na'a rua chũ'umu chu'u musanukonare,

chiimu repa —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

Dioni sēeju ãu ãima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kumau
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Ūcuarumu Juan Pãi Okoro'veku neena rani ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Chukuna si'arumu te'ẽnoã ãu ãima'ñe pa'iju Diore sēeju pa'inaa'me, fariseopai ūcuaja'che. Mu'u neena, ¿je'se pa'iauna jã'aja'ñe cho'uju pa'ima'ñe? —chiisinaa'me.

¹⁵ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Pãi, romire vejaju ãure ãaru chini soicõjñosina sumana pa'ima'ñe pojoju ãu ãime, romi vejakuji pa'iauna. Na'a pa'isirumuna romi vejasi'kure chekunapi sasõjanaa'me chekuchejana. Jã'arumuta'ni repauni oiju ãu ãima'ñe pa'ijanaa'me repa. (Chu'u neena ūcuaja'che na'a pa'isirumuna Dioni sēeju te'ẽnoã ãu ãima'ñe pa'ijanaa'me, chu'upi peokuna) —chiisi'kua'mu repau repanare.

¹⁶ Reparumu pãi te'ena aperumu che'chos'i'ena'me mama che'choche ūcuapa'ruvachi'a tuasañu chini aperumu che'chos'i'e ūhacuhesinaa'me. Chekunata'ni mama che'choche asacuhesinaa'me. Jã'ajekuna Jesús repanani chu'vaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Aikãaruji che'resõru mamase'rechoji che're aikãaruna põ juhamaanaa'me pãi. Jã'aja'ñe juha pi'ni choaru aikãaru mamase'recho põ juhaisikãarujeku rueni ji'rosõuna na'a ujaçoje che'remu. ¹⁷ Ūcuachi'a pãi ūche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemana'a'me pãi. Aituruna ro'veru conopi kosani sau che'resõ pãsi ūche conojẽ'e cho'osõku turujẽ'e ūcuaja'che che're cho'osõmu. Jã'ajekuna pãi pãsi ūche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Jã'aja'ñejekuna turuna'me cono cho'osõma'mu —chiuu chu'vasi'kua'mu Jesús repanare Juan neenare.

Jairo mamakona'me chie ravu jũ'iko'te Jesús vasosi'ere kumau
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Repau Jesús chuta'a i'katona judiõpai chi'ivũ'e chũ'uku rani repau ti'jñe'ena ro're puu ñu'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u chiiva'õ jũnisõchasi'koa'mo. Jã'ata'ni mu'upi sani repava'oni che'ato vajurajã'mo repava'õ —chiisi'kua'mu.

¹⁹ Chikuna asa Jesús vuni ūcuana'me saisi'kua'mu. Chukuna repau neena ūcuachi'a ja'me saisinaa'me. ²⁰ Saijuna romio docerapaũsurumu

chie ravu jū'iko rani Jesús cho'jepi repau ju'ikāa puso juhasiru'tavana chēaasomo. ²¹ Ija'che cuasaasomo repao: "Jesús ju'ikāa chēanijē'e vajuja'mo chu'ū", chiio cuasako chēaasomo repao. ²² Jā'ata'ni Jesús repaoji chēaona churi ña ija'che i'kasi'kua'mu repao'te:

—Mu'ava'o, pojoko pa'ijū'u. "Iku chu'ure vasoja'mu", chiio cuasakojeko vajuja'mo mu'ū —chiisi'kua'mu Jesús repao'te.

Ūcuarumu pi teana te'erumu vajuasomo repao.

²³ Jā'aja'ne cho'ocuha Jesús jo'e saiū judiōpāi chi'ivu'e chū'uku vū'ena tī'a ñato pāi repava'oni sa tāpi'raju phī'covuāre juhijuna chekuna otare rua oiju paniasome. ²⁴ Jā'aja'ne cho'ojuna ña Jesús i'kaasomu repanare.

—Re'omu. Etajū'u icheja musanukona. Jūnisōsiva'oma'mo iko. Rupū kāsiva'oa'mo —chiniasomu repau repanare.

Jā'aja'ne i'kakuna asa jachaju Jesure pāsoasome repana. ²⁵ Pāsojuna repanare etosi'kua'mu repau. Etocuha repava'o pa'iruupuna kaka repao jātuna chēa i'kauna vajurani teana vūni nūkaasomo repava'o.

²⁶ Ūcuarumu pāipi Jesús repao'te vasosi'ere asa chekunani kuarena repacheja si'achejña pa'ina repau cho'osi'e rua jainuko asaju paniasome.

Na'ava'nare te'eka'chapanare Jesús vasosi'ere kamu

²⁷ Ūcuachejapi eta chukuna repau neenana'me saiūna Jesure na'ava'na te'eka'chapana cuiju vjachu'opi ija'che i'kaju tuhasinaa'me:

—David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oijū'u chukunava'nare —chiiju tuhasinaa'me repana.

²⁸ Repau Jesús vū'e kakasirumu repana na'ava'na ja'me kaka repauni kueñe tī'arena repanare ija'che sēniasasi'kua'mu repau:

—Musanukona chu'ure, ¿"Maiva'nare vasoja'mu iku", chiiju cuasache? —chiisi'kua'mu.

Chiiuna,

—Jāju, Pāi Ūcuanukore Paaku, "Chukunava'nare vasoja'mu mu'ū", chiiju cuasame chukuna —chiisinaa'me repana.

²⁹ Chitena Jesús repanare ñakocaña jājñapi jaku ija'che i'kasi'kua'mu: —Musanukonapi chu'uni, "Jesús maire vasoja'mu", chiiju cuasajuna ñakocañ ñoja'mu musanukonare chura —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

³⁰ Repauji jā'aja'ne cho'oku i'kauna repana ñakocañ teana care'osōsi'kua'mu. Repanare ñakocañ vasocuha Jesús ija'che rua i'kasi'kua'mu repanare:

—Chu'ū musanukonare vasosi'e chekunare kuamairo pa'ijū'u —chiisi'kua'mu.

Chii'eta'ni

³¹ Chiisi'eta'ni sani repacheja si'achejña ku'iju kuaju paniasome repana.

Vati pāiuni pa'iu chu'o cutuūsesi'kure Jesús eto saosi'ere kamu

³² Repana na'ava'na pa'isiva'na etatona pāi vatini paaku chu'o cutuma'kure Jesús pa'ivu'ena ra cuaasinaa'me. ³³ Cuaarena Jesupi vatini eto saokakuna repau pāiu chu'o cutumanesi'ku teana chu'o cutusi'kua'mu. Repauji cutukuna asa jñano pāi ija'che i'kasinaa'me:

—Mai Israel cheja cana ija'che cho'оче jmamakaru'jē'e ñamanaa'me —chiisinaa'me.

³⁴ Fariseopāita'ni cu'ache cuasaju ija'che i'kasinaa'me:

—Vati chū'ukuji cho'okaiuna iku Jesús vati ūcuajanare eto saomasimu —chiisinaa'me.

Pāire ña oiū re'oja'che cho'okaimu Jesús

³⁵ Ūcuarumu Jesús vññajooopõ si'ajooopõ ku'iu wjajooopõana'me jmajooorũ judiõpãi chi'ivũñña repajooopõ pa'ivũññana kaka che'choku ku'isi'kua'mu. Ūcuachi'a pãi cu'ache cho'oche ūhasinare Dios chẽa paache kuachu'ore Repau chu'o re'oja'chere chu'vaku ku'iu, pãiva'nare ravu si'ache jũ'iva'nare ca'nivũã asiche si'ache jũ'iva'nare vasosi'kua'mu repau.

³⁶ Repau ku'ichejña canapi pãipi Dios chu'o chu'vaju cho'okainani peojũ ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe pa'iju vesujũ chuova'na pa'ijuna Jesús ña oisi'kua'mu repanare. ³⁷⁻³⁸ Repanani ña oiu chukuna'te repau neenare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Dios chu'o chu'vanapi karasõjuna Repau chu'o chuta'a asamana ruã jainuko pa'ime. Jã'ajekuna Dionĩ s̄ejũ'u musanukona, Repau chu'o chu'vanani na'a jainukore chẽa raoa'ku —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

10

Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau neenare docerepanare saomu Jesús (Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare docerepanare soni rao ija'che i'kasi'kua'mu: “Chu'upi cho'okaiuna ija'che cho'omasijanaa'me musanukona: Vati pãi sa'navuã pa'inare eto saomasijanaa'me. Ūcuachi'a pãi ravu si'ache jũ'inare vasomasijanaa'me musanukona”, chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

² Chukuna repau chẽa saosina mamia'me ie: Charo Simonni chẽasi'kua'mu repau. Cheke nami Pedro ve'esi'kua'mu repau. Andrere repau Simõn Pedro cho'jeu'te ūcuaja'che chẽasi'kua'mu. Zebedeo mamachĩi ūcuachi'a Santiagona'me Juanre chẽasi'kua'mu repau.

³ Ūcuaja'che Felipe'te, Bartolomere, Tomare, chu'ure Mateo'te Romapãi chũ'unare kuri kookaisi'kure chẽasi'kua'mu repau. Chekure Santiago'te Alfeo mamaku'te chẽasi'kua'mu. Tadeo'te ūcuachi'a chẽasi'kua'mu repau.

⁴ Chekure Simonre ūcuachi'a, cananistapãi ja'me pa'iku'te chẽasi'kua'mu. Ūcuachi'a Judas Iscariote'te chẽasi'kua'mu. Na'a pa'isirumu repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekunani isiasomu.

Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere kuumu (Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Reparumu Jesús chukuna'te repau chẽasinare docerepanare Dios chu'ore chu'vaa'ju chini saopi'raku ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Judio peona pa'ichejña saimanejũ'u musanukona. Ūcuachi'a Samaria cheja pa'ijooopõ saimanejũ'u. ⁶ Jã'achejña saima'ñe Dios chu'o vesujũ ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe chuova'na pa'inani judiõpãire sani chu'vajũ'u. ⁷ Sani, “Dios Raosi'ku pãi ūcuanukore chũ'upiramũ”, chiiju chu'vajũ'u repanare. ⁸ Ūcuachi'a ravu jũ'iva'nare vasokaiju jũnisõsiva'narejẽ'e vasokaijũ'u. Asi ravu paanare vasojũ'u. Ūcuachi'a vati pãi sa'navuã pa'inare eto saosõkaijũ'u. Jã'aja'ñe cho'omasiche Diopi rupu isimu musanukonare. Jã'ajekuna chekunare kuri s̄ema'ñe rupu cho'okaiju pa'ijũ'u.

⁹ Ūcuachi'a sani kurijẽ'e samanejũ'u. ¹⁰ Turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'u. Kãña sa'ñeju ju'ikãñajẽ'e sama'ñe musanukona ju'ikãñaruãchi'a ju'iju ku'ijũ'u. Cũ'akorophe'rejẽ'e sama'ñe musanukona ju'iphe'reruãchi'a ju'iju ku'ijũ'u. Vãsoñoã jo'e chekuñoã

sama'ñe musanukona ju'veju ku'ñoachi'a saju'u. Āuta'ni musanukona chu'vajanapi āua'ju musanukonare, repanare chu'vache ro'i.

11 'Sani ku'iju vu'ejoopona t'i'ani repajoopo cakupi re'okuji, "Chu'u vu'ere rani pa'ijū'u", chiiku vu'ere mua pa'ijū'u, musanukona repacheja sairumujatu'ka. 12 Repau vu'e mua kakani, repavu'e pa'inare, "Re'oja'che pa'ijū'u musanukona", chiiju kakajū'u. 13 Repavu'e pa'inapi re'oja'che pa'ineena pa'ito musanukona repanare Diore sēekaisi'e ūcuarepa re'oja'che cho'okaija'mu Repau. Jā'ata'ni repanapi re'oja'che pa'ineemana pa'ito pāaja'mu. 14 Chekurumu musanukonapi pāi vu'ena jā'apāani vu'ejoopona sani t'i'arena repacheja pa'inapi musanukonani cuaocuheju Dios chu'ojē'e asacuheto musanukona cū'akorophe're chū'isi'ere cha'ore t'io to'jñuju eta saijū'u, pāipi ña repana cu'ache cho'osi'ere masia'ju. 15 Dios pāi ūcuaukore chi'i ro'iumucuse t'i'aru Sodoma vu'ejoopona'me Gomorra vu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'ñjeja'mu. Jā'ata'ni musanukona chu'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'ñjeja'mu reparumu. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Dioni cuasaju cu'ache cho'ocojñona pa'iche'te chu'vamū Jesús

16 Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ñarepaju pa'ijū'u. Chu'u musanukonare, chai pa'ichejñana ovejava'nare saocheja'che musanukonare cuhena pa'ichejñana saomu. Jā'ajekuna aña masicheja'che ñarepaju ku'imasiju ūkupova'na koka-neema'ñeja'ñe re'oja'che pa'iju chekunare cu'ache cho'oma'ñe chu'vaju pa'ijū'u. 17 Ñarepaju pa'ijū'u. Chekurumu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa judiōpāi chū'una pa'ivu'ena sa jo'ka, repanapi su'i'sueche'te chū'urena judiōpāi chi'ivu'ñana cuaa su'i'suejanaa'me. 18 Chekurumu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa pāi te'eva'nare chū'una pa'ivu'ñana ūcuachi'a jainukore chū'una pa'ivu'ñajatu'ka sa jo'kajanaa'me musanukonare, cu'ache cho'ochē'te chū'ua'ju chini. Jā'aja'ñe cho'ojuna repanare pāi chū'unare chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona judiō peonare ūcuachi'a. 19 Jā'ata'ni pāipi musanukonani jā'aja'ñe cho'oto, "¿Je'se sāiñe i'kaja'che chu'u?" Ūcuachi'a, "¿Keejachu'opi i'kaja'che chu'u?", chiiju cuasamanejū'u. Musanukonare sāiñe i'kache t'i'arumu musanukona i'kajache chu'o Diopi rekoñoana kuaja'mu. 20 Musanukona te'ena cuasaju i'kama'ñe mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiuna masi i'kajanaa'me repanare.

21 'Reparumu pāi repana cho'jechiī chu'uni cuasajuna chēa sa, "Vanisōjū'u inare", chiiju jo'kajanaa'me. Chekuna repana majaa'chupāipi chu'uni cuasajuna ūcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me repanare. Puka'kupāi ūcuachi'a repana mamachīipi chu'uni cuasajuna chēa sa, "Inare vanisōjū'u", chiiju jo'kajanaa'me. Chekuna ūcuachi'a repana puka'kupāipi chu'uni cuasajuna ūcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. 22 Pāi ūcuauko musanukonare chu'uni cuasajuna rua cuhejanaa'me. Jā'ata'ni musanukonapi chu'ure cuasache'te ūhama'ñe jūnisōrumujatu'ka masi cuasaju pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. 23 Pāipi musanukona saisijoopo canapi musanukonani cu'ache cho'oto chekujooopona vu'vusōjū'u. Chu'u pāire ja'me paaū chini Dios Raosi'ku musanukona chuta'a Israel cheja pa'ijoopoā peore kuni si'ama'tona cunaumu muisi'kupi jo'e cajeja'mu icheja cheja. Ūcuarepaa'me jā'a.

²⁴ 'Utija'o che'chenapi repanare che'chokũ cu'ache i'kacojñoñe'te, "Maita'ni cu'ache i'kacojñomanejanaa'me", chiiju cuasato cu'amũ. Ūcuachi'a cho'oche'te rupũ cho'okaau chini chẽa paacojño'va'upi repau'te paaku cu'ache i'kacojñoñe'te, "Chu'uta'ni cu'ache i'kacojñomaneja'mũ", chiiju cuasato cu'amũ. ²⁵ Utija'o che'chena repanare che'chokũji cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ēja'che cu'ache i'kacojñojanaa'me. Ūcuachi'a pãiu'te cho'oche cho'okaiva'u repau'te paakuji cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ēja'che cu'ache i'kacojñoja'mũ. Musanũkona ũcuaja'che chu'u cu'ache i'kacojñoñeja'ñe na'a rua cu'ache i'kacojñojanaa'me. Pãi chu'ure, "Vati chũ'uku'mũ mu'u; Beelzebua'mũ", chiisinaa'me. Jã'ajekuna pãi musanũkonare chu'u majapãijanajejuna ũcuare i'kaju na'a rua cu'ache i'kajanaa'me —chiisi'kua'mũ Jesũs.

"Musanũkonare vanisõñu chiinare vajuchũmanejũ", chiiju chu'vamu Jesũs repau neenare
(Lc 12.2-7)

²⁶ Ūcuarũmu Jesũs chũkuna'te ija'che i'kaku jo'e chu'vasi'kua'mũ: —Pãi musanũkonare vanisõñu chiinare vajuchũmanejũ'u. Repana cu'ache cho'oñu chini rope'e cho'oche peore pãi ũcuauko masijanaa'me. Ūcuachi'a repana rope'e cutuju pa'isi'e peore pãi ũcuauko masijanaa'me. ²⁷ Ūcuachi'a chu'u musanũkonare ñamina rope'e i'kasi'e pãi ũcuauko asaju'te umucusena kuajũ'u. Ūcuachi'a chu'u musanũkonare v'ena cuua rope'e kuasi'e pãi ũcuauko pa'ichejana ujachu'o i'kaju kuajũ'u ũcuauko asaa'ju. ²⁸ Musanũkonare vanisõñu chiinare pãi vajuchũmanejũ'u. Ca'nivua vanisõñijẽ'e musanũkona rekoñoõta'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repana. Musanũkonare jũ'iñe chũ'umasiku vati toa Saomasikuni Diorechi'a vajuchuju pa'ijũ'u.

²⁹ Pĩ'a ka'chava'na jmava'na kuri te'ere'revachi'a ro'ime. Te'ere'revachi'a ro'iva'nare mai Ja'ku Diopi jũ'iũseto te'eva'ujẽ'e jũnisõmanera'ame repana. ³⁰ Ūcuachi'a Repau Dios musanũkona pa'iche peore masikujeku musanũkona sũjoquee raña kuẽkuesi'echi'a paakujeku masimu. ³¹ Pĩ'ava'nare peore kuiramũ Dios. Musanũkonare pãi na'a rua cuasaku na'a re'oja'che cho'okau pa'imũ Repau. Jã'ajekuna chekunare pãi vajuchũmanejũ'u —chiisi'kua'mũ Jesũs chũkuna'te repau neenare.

Vajuchũma'ñe pãi asaju'te, "Jesure cuasanaa'me chũkuna", chiina pa'iche'me
(Lc 12.8-9)

³² Ūcuarũmu Jesũs jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ: —Pãi te'ena, chekuna asaju'te vajuchũma'ñe, "Jesure cuasanaa'me chũkuna", chiime. Na'a pa'isirũmu chu'u jã'aja'ñe i'kasinare Ja'ku Cũnaũmu Pa'iku asaku'te, "Chu'u neenaa'me ina", chiija'mũ. ³³ Jã'ata'ni chekuna pãire vajuchuju repanapi asaju chini, "Jesure cuasamanaa'me chũkuna", chiime. Na'a pa'isirũmu jã'aja'ñe i'kasinare chu'u Ja'ku Cũnaũmu Pa'iku asaku'te, "Chu'u neenama'me ina", chiija'mũ chu'u repanare —chiisi'kua'mũ repau.

Jesure cuhena repau'te cuasanare cuhejanaa'me
(Lc 12.51-53; 14.25-27)

³⁴ Ūcuarũmu Jesũs jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ chũkuna'te: —Ija'che cuasacosome musanũkona: "Jesũs raisirũmũta'ni pãi chekunare cuhema'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me", chiiju cuasacosome.

Jā'ata'ni chū'upi rani che'chokuna pāi chū'u che'choche asacuhenapi asaneenani pe'ruja cuheme. ³⁵ Chekurumu puka'kupi chū'uni cuasato mamakūji cuheja'mu. Chekurumu puka'kopi chū'uni cuasato mamakoji cuheja'mo. Ūcuachi'a vaoji chū'uni cuasato mamaku'te pa'ikoji cuheja'mo. ³⁶ Majapāi ūcuate'evu'e pa'inapi te'eu chū'uni cuasato chekunapi cuhejanaa'me repava're.

³⁷ 'Mujakupāi cuasaju pa'ito re'omu. Jā'ata'ni musanukonapi chū'uni na'a rua cuasaju pa'imaneni chū'u neena pa'imanejanaa'me. Ūcuachi'a musanukona chiiva'nare cuasaju pa'ito re'omu. Jā'ata'ni musanukonapi chū'uni na'a rua cuasaju pa'imaneni chū'u neena pa'imanejanaa'me. ³⁸ Pāi musanukonare chū'u neenajejuna cuheju vanisōñu chiijanaa'me. Jā'ata'ni chū'ure cuasache jmakarujē'e ūhasōma'ñe cuasaju pa'ijū'u. Pāipi jā'aja'ñe cho'oñu chiijuna vajuchuju musanukonapi chū'ure cuasache'te ūhasōni chū'u neena pa'imanejanaa'me. ³⁹ Ūcuachi'a chuenisōñe'te vajuchuju repana asa chēasi'e Dios chū'o ūhasōna, jūnisōsirumu vati toana sani cho'osōjanaa'me. Jā'ata'ni chuenisōñejē'e vajuchuma'ñe chū'uni ūcua cuasaju chuenisōsiva'na Dios pa'ichejare jūni sani re'oja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Repau chū'o kuasinare Dios ro'ijache re'oja'che koojana pa'iche'te kuumu

⁴⁰ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare jo'e i'kasi'kua'mu.

—Pāi musanukonare pojona chū'ure ūcuachi'a pojome. Pāi chū'ure pojona chū'ure Raosi'kure ūcuachi'a pojome. ⁴¹ Pāipi Dios chū'o kuajuna, pāiu ūcuauakūji, “Diopi raona Repau chū'o kuame ina”, chini repanani pojoto Repau chū'o kuasinare ro'icheja'chere ūcupa'rava ro'ija'mu Dios repau'te. Ūcuachi'a pāiu chekunani, “Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'ime ina”, chini repanani pojoto Dios ūcuaja'che re'oja'che pa'isinare ro'icheja'chere ūcupa'rava ro'ija'mu repau'te. ⁴² Ūcuachi'a pāiu ūcuauakūji chū'u neekure rua vesuku'teta'ni ūcua, “Jesucristo neekua'mu iku”, chini repauni oko ūkuato Diopi ro'ija'mu repau'te —chiisi'kua'mu Jesús.

11

*Juan Pāi Okoro'veku saosina sēniasajaisi'ere kuumu
(Lc 7.18-35)*

¹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare docerepanare chū'va pi'ni, ūcuachejapi sani ku'iu repacheja pa'ijooopōre Dios chū'ore chū'vaku pa'isi'kua'mu.

²⁻³ Ūcuarumu Juan Pāi Okoro'vesiva'u cu'ache cho'onare chēa cuaovu'ere pa'iu Jesús cho'ochete'asa, “Dios Raosi'ku Cristocosomu repau”, chini cuasaasomu. Jā'aja'ñe cuasa repau neenare te'enare soni rao, “Jesure ija'che chiiju sēniasajaijū'u musanukona: ‘¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Mu'upi Dios raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojauni ūcua cha'ajanaa'ñe chukuna?', chiijū'u repau'te Jesure”, chini saosomu Juan repanare.

⁴ Saona sani ūcuare sēejuna asa Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chura musanukona Juan pa'ichejana co'i musanukona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kuajū'u repau'te: ⁵ “Pāi na'ana pa'isina ñame chura. Cu'acū'a paasina re'oja'che nuka ku'ime chura. Asi ravu paasina ūcuaja'che vajume. Cājo asamanesina ūcuaja'che asame chura. Jūnisōsina ūcuaja'che vajurani jo'e pa'ime. Chūova'na pa'iva'na chū'u chū'vache'te chū'ure cuasache kuachu'ore asaju pa'ime. ⁶ Pāi chū'ure

cuasache ūhasōma'ñe cuasaju pa'ina pojoju pa'ijanaa'me", chiiju sa kuajū'u repau'te Juanre —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

⁷ Repana co'isōsirumu Jesús Juan pa'iche'te i'kaku ija'che i'kasi'kua'mu repanare pāi:

—¿Je'se pa'ikuni ñañu chini pāi peocheja sate musanukona? ¿Chū'chusava tutakuna ñu'kuecheja'che repau rekocho na'mi sa'ñeku cuasakuni ñañu chini sate musanukona? Jā'aja'ñe cuasama'kua'mu

Juan. ⁸ Jā'aja'ñe pa'iku'te ñañu chini saimaneni, ¿ūquere ñañu chini sate? ¿Pa'ipāi ju'ikāña ju'ikuni ñañu chini sate musanukona? Pāi, kāña rua ro'ikāña ju'ina pa'ipāi vu'ñachi'a pa'ime. ⁹ Jā'aja'ñe pa'ikuni ñañu

chini saimaneni, ¿ūquere ñañu chini sate musanukona? ¿Dios chu'o kuakaikuni ñañu chini sate? Jā'aja'ñe pa'iku'te ñañu chini saisinajeju te'erūhiñe cuasame musanukona. Repau Juan chekunare Dios chu'o kuanare na'a rua masi kuaku'mu. ¹⁰ Repau Juan pa'ijachere kuajuna aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che chiimu:

Mu'u cheja cajejache kuajauni charo saoja'mu chu'u,

pāipi mu'u cajejachere asa repana rekoñoāre care'va paapu chini,

chiimu repana tocha jo'kasi'e. ¹¹ Icheja cheja Dios chu'o kuakaina rua masina pa'ime. Jā'ata'ni Juan ūcuanukore na'a cajejache masiu'mu. Na'a pa'isirumu pa'ijana ūcuaja'che, rua vesusinata'ni Dios chu'ore asa chēa cuasaju, Juanre na'a rua masijanaa'me, chu'u pa'iche peore asasinajeju. Ūcuarepaa'me jā'a.

¹² Juan Pāi Okoro'veku Dios chu'o apechu'varumupi iumucujñajatu'ka Dioni cuasaju Repau chū'ñe cho'onare cuheju cu'ache cho'uju pa'ime pāi.

¹³ Moisés tocha jo'kasi'e Dios Raojau pāi ūcuanukore chū'ujañere kuamu. Dios chu'o kuana ūcuachi'a, irumu Juan pa'irumujatu'ka ūcuate'ere kuame. ¹⁴ Musanukonapi iere chu'u i'kache'te jachama'ñe cuasani masijanaa'me: "Juan, Dios raoja'mu chiicojñosi'ku aperumu Repau chu'o kuasi'ku Elías kuasi'ēja'che kuamu", chiimu chu'u. ¹⁵ Chu'u i'kache asa chēauna ūcuanuko asa chēajū'u.

¹⁶ Pāi irumu cana pa'iche'te kuara. Chu'upi ñato musanukona irumu cana ija'che pa'ime: Jeerumu chii āu isichejare ñu'iju ūcuajanani, "Apeñu", chini soniasome. ¹⁷ Chekunapi apescuajuna ija'che i'kaasome repana: "Chūkuna juhivuā juhito ujacha'icuheme musanukona. Ūcuachi'a chūkuna apeju jū'isinare tārumu ujacheja'che sūma'ñe ujato ja'me ujacuheme musanukona. Chūkunani cuheju pojoma'me musanukona", chiniasome repana chii. ¹⁸ Repana chii ūcuajanare cuhecheja'che cuheme musanukona chūkuna'te, Juanna'me chu'ure. Repau Juan Pāi Okoro'veku rani pa'iu Dioni cuasaku te'eñoā āu āima'ñe pa'iu, conoj'e ūkuma'ñe pa'iuña ña, "Vatini paaku vē'veu'mu Juan", chiiju cuhenaamē musanukona repau'te. ¹⁹ Chura chu'upi pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kupi rani pa'iu si'aumucujña āu āiu ūkukuna ña, "Āi aia'mu mu'u. Cono ūku aia'mu mu'u. Ūcuachi'a pāi cu'ache pa'inana'me pāi chū'unare kuri kookainare oiu pa'iku'mu mu'u", chiiju cuheme musanukona chu'ure. Pāi rūhiñe cuasana, "Dios chū'ñe re'oja'chea'me. Peore masiku'mu Repau", chiiju cuasame —chiisi'kua'mu Jesús repanare pāi.

*Dios chu'o jachana pa'iche'te kɛamu
(Lc 10.13-15)*

²⁰ Repau Jesús Diochi'a cho'omasiche pāi jainuko ñaju'te si'arumu cho'o ñoku pa'isi'kua'mu. Ūcuachi'a repana cu'ache cho'ochete ūhasōa'ju chini chu'vasi'kua'mu repau. Jā'ata'ni cu'ache cho'ochete ūhasōmanesinaa'me repana. Ūcuarumu Jesús Diochi'a cho'omasiche repau na'a rua cho'o ñojoopoā pa'inapi repana cu'ache cho'ochete ūhamapuna pe'ruku ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

²¹ —Dios aperumu Sidón vū'ejoopona'me Tiro vū'ejoopo canare Repau masiche cho'o ñomaneasomu. Repanani chu'vaku cho'o ñoru ña cu'ache pa'inajeju sumava'na pa'iju cu'ache cho'ochete ūhasō, vākiniokāñapi sa'che repana sijaona ūhacutapi chu'chura'asinaa'me repana, chekunapi ña, “Cu'ache cho'ochete ūhasōsinaa'me ina”, chiapu chini. Musanukonata'ni chu'upi chu'vaku Diochi'a cho'omasiche cho'o ñokuna ñame, Corazín vū'ejoopo canana'me Betsaida vū'ejoopo cana. Ñanata'ni cu'ache cho'ochete ūhasōma'me musanukona. Jā'ajekuna rua cu'ache ti'ñeja'mu musanukonare. ²² Dios pāi ūcuanukore chi'i ro'iumucuse ti'aru Sidón vū'ejoopo pa'isinaa'me Tiro vū'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'ñeja'mu. Jā'ata'ni musanukonare Corazín vū'ejoopo canana'me Betsaida vū'ejoopo canare na'a rua cu'ache ti'ñeja'mu, Repau cho'omasicheji chu'u cho'ochete ñasinata'ni jachasi'e ro'i. ²³ Musanukona Capernaum vū'ejoopo cana, “Dios pa'icheja saijanaa'me mai”, chiinaa'me. Jā'ata'ni Dios musanukonare pāi ūcuanukore Repau chi'i ro'iumucuse ti'aru vati toana saoja'mu. Dios aperumu Sodoma vū'ejoopo canare Repau masiche cho'o ñomaneasomu. Repanani cho'o ñoru cu'ache cho'ochete ūhasō re'oja'che pa'ijuna, ñañomaneuna irumujatuka pa'ira'aasomu repajoopo. ²⁴ Musanukonare Capernaum vū'ejoopo canare ija'che i'kamū chu'u: Na'a pa'isirumu Dios pāi ūcuanukore chi'i ro'iumucuse ti'aru Sodoma vū'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'ñeja'mu. Jā'ata'ni musanukonare na'a rua cu'ache ti'ñeja'mu, chu'u cho'ochete ñasinata'ni jachasi'e ro'i —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

“Chu'uni rani chu'u che'choche'te asa chēani re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona”, chiimu Jesús

(Lc 10.21-22)

²⁵ Reparumu Jesús, Puka'kuni pojoku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ja'ku, mu'u cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare peore chū'uku'mu. Pāi, “Mu'u chu'o peore masinaa'me chukuna”, chiiju cuasanare chu'u che'choche mu'u chu'o asamasiche ūsemu mu'u, repanapi asavesaju chini. Jā'ata'ni pāi chīva'naja'ñe vesumu, “Dios chu'ojē'e vesunaa'me chukuna”, chini cuasanarechi'a mu'u chu'o asamasiche jo'kaku'mu mu'u, repanapi asamasija'ju chini. ²⁶ Jā'aja'ñere chiimu mu'u. Jā'ajekuna mu'ure, “Re'orepamu”, chiimu chu'u —chiisi'kua'mu repau Diore.

²⁷ Chini pāire ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Chu'u Ja'ku Repau pa'iche masiche peore jo'kasi'kua'mu chu'ure. Chu'u Repau Mamaku pa'iche pāi te'eujē'e vesume. Chu'u Ja'kuta'ni masimu. Ūcuachi'a chu'u Ja'ku pa'iche pāi te'eujē'e vesume. Chu'u Repau Mamakuchi'a masimu Ja'ku pa'iche. Ūcuachi'a chu'ure kuuanarechi'a chu'u Ja'ku pa'iche kuamu chu'u. ²⁸ Musanukona aipāi chū'u jo'kasi'ere, “Dios chū'usi'ea'me ie”, chini peore cho'oñu chiime musanukona te'ena. Jā'ata'ni repapi peore cho'ovesakuna cho'oja ca'nasō rekoñoā sumava'na pa'ime musanukona. Jā'aja'ñe pa'inare chu'uni rajjū'u chiimu chu'u. Chu'ure rainare repana rekoñoāna cho'okaija'mu chu'u, re'oja'che pa'iju pojoju sumava'na pa'imanea'ju chini. ²⁹ Chu'u

chũ'uñe cho'ovesamañere asa chëa cho'ojũ pa'ijũ'u. Pãi oikuta'ni meñe, "Masĩu'mũ", chiima'kua'mũ chu'u. Musanukonapi chu'uni rani, musanukona cu'a chu'upi tũnosõkakuna rekoñõõpi re'oja'che pa'ijũ jo'e sumava'na pa'imanejanaa'me. ³⁰ Chu'u chũ'uñeji cho'ovesamaña cho'ojũ re'oja'che pa'ijũ sumava'na pa'imanejanaa'me musanukona — chiisi'kua'mũ repau Jesũs.

12

Jesũs neena pũaumucusena trigocha'charuã pura ãisi'ere kũamũ
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Ūcuarũmu Jesũs pũaumucusena chũkuna repau neenana'me trigo chiopi saiũ pa'isi'kua'mũ. Ūcuarũmu chũkuna repau neena ãucuhakuna trigocha'charuãre pura ãisinaa'me. ² Chũkunapi jã'aja'ñe cho'ojũna ña fariseopãĩ ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Ñajũ'u. Mu'u neena pũaumucuseta'ni cho'oche cho'ome — chiisinaa'me.

³⁻⁴ Chitena Jesũs i'kasi'kua'mũ repanare.

—¿Aperũmu pa'isi'ka David cho'osi'ere kuaju mai aipãĩ tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kũamu repa: David, repau'te ja'me pa'inana'me ãucuhakuna Dios vu'ena kaka Diopi pojoa'ku chini judĩo phairipãĩ tuosi'ere pã mini ãiu repau'te ja'me pa'inare ãuku ãniasomũ.

Dios, phairipãichi'a ãijũ'u chiisi'ere ãnisõasomũ repau David,

chiimũ. ⁵ Ūcuaja'che cheke, ¿Diopi chũ'uña Moĩsẽs tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kũamu repa:

Pũaumucujũana Dios vu'e kaka repavũ'e cho'omajũaruã cho'onata'ni phairipãĩ Diopi ñato cu'ache cho'oma'me,

chiimũ. ⁶ David Dios vu'ena kaka cho'osi'ena'me phairipãĩ repavũ'e kaka cho'oche, Dios peore chũ'ukũji ñato cu'ama'mũ. Ūcuachi'a chu'uni peore ja'me chũ'ua'ku chini jo'kacojũosi'kuni pũaumucusena cho'oche chũ'uñato chũ'ure'omũ. ⁷ Dios chu'o aperũmu tocha jo'kasi'e kuache masi asavesumũ musanukona. Ija'che chiimũ repa:

"Musanukona cu'ache cho'oche'te ro'iũu chini chu'ure ĩsisiva'nare jo'cha va'iva'nare vane uosõjũ'u", chiiũ chũ'ũmu chu'u.

Jã'ata'ni, "Pãĩ chekunare ña oiju pa'ijũ'u", chiiũ na'a rua chũ'ũmu chu'u musanukonare,

chiimũ Dios. Repa tocha jo'kasi'e asa chëa cho'ona pani chũkuna'te cu'ache cho'omanare, "Cu'ache cho'ome musanukona", chiimanera'asinaa'me musanukona. ⁸ Chu'uni Dios Raocojũosi'kuni pũaumucusena cho'oche'te chũ'uto chũ'ure'omũ —chiisi'kua'mũ repau.

Cu'ajũtũru paaku'te Jesũs vasosi'ere kũamũ
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesũs ũcuachejapi sani judiõpãĩ chi'ivũ'ena kakasi'kua'mũ. ¹⁰ Kaka ñato pãiu ũcuavũ'ere cu'ajũtũru paaku pa'isi'kua'mũ. Ūcuarũmu repavũ'e pa'ina Jesuni, "Cu'ache cho'omũ mu'u", chiũu chini ija'che sẽesinaa'me repau'te:

—¿Pũaumucusena pãĩ jũ'iva'nani vasoto re'okũ? —chiisinaa'me.

¹¹ Chitena Jesũs i'kasi'kua'mũ repanare.

—Musanukona te'eũ mu'u neevã'upi ovejava'upi pũaumucusena cojena tuãni mañasõsiva'uni sani ñani miira'amũ mu'u. ¹² Ovejava'nare oiku'mũ

Dios. Jã'ata'ni pãire na'a rua oiku'mu Repau. Jã'ajekuna pãi jũ'iva'nani puaumucusena vasoto re'omu. Cu'ama'mu jã'a —chiisi'kua'mu Jesús repanare. ¹³ Chini cu'ajũturu paaku'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'u jũtu sauju'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna sausi'kua'mu. Sauna repajũtu teana re'ojajũtu care'osõsi'kua'mu, chekujũtu re'oja'icheja'che. ¹⁴ Jã'ata'ni fariseopãi Jesupi jã'aja'ne cho'ouna ña ũcuavũ'epi eta mua, Jesure vanisõjañere care'vañu chini chi'i cutuasome.

Dios chu'o kuasi'ku Jesús pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'ea'me

¹⁵ Ūcuarumu Jesús repana cho'oñu chiiche'te masiku ũcuachejapi eta sanisõsi'kua'mu. Repau sanisõsirumu pãi rua jainuko tuhasinaa'me repau'te. Tuharena repanare ja'me pa'inare jũ'iva'nare ũcuaukore vasokaisi'kua'mu repau. ¹⁶ Jã'aja'ne vasoku, “Chu'u cho'oche chekunare pãi kuamaneju'u musanukona”, chiisi'kua'mu repau. ¹⁷ Jesupi jã'aja'ne cho'ouna repau cho'ojachere kuaku aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhasi'kua'mu, ija'che chiicheji:

¹⁸ Dios Repau Mamakuni ija'che i'kaasomu:

“Iku chu'ure cho'oche cho'okaiku'mu.

Chu'u chẽa paaku'mu iku.

Rua cuasaku pojoku'mu chu'u ikure.

Chu'u Rekocho'te isiuna ũcuauñi ja'me pa'iu Reparekochoji chũ'ukuna sani judío peonani chu'u pãi ũcuaukore ũcuarepa cho'okaiche'te kuaja'mu iku.

¹⁹ Ūcuachi'a pe'ruchũ'ojẽ'e i'kama'ne cuima'ne kuaja'mu repau.

Vũ'ñajoopõ kuni chu'o ũjachu'ojẽ'e i'kama'ku ku'ija'mu iku.

²⁰ Pãi re'oja'che pañu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesujuna cho'okaija'mu iku. Chuova'na pa'iva'nare ũcuaja'che oiu cho'okaija'mu iku.

Pãi ũcuaukuo cu'ache cho'oche peore repau ai ũserumujatu'ka jã'aja'ne pa'iva'nare cho'okaiju pa'ija'mu iku.

²¹ Iku'pi jã'aja'ne cho'okaiuna judío peona ikure jachama'ne cuasa-janaa'me”, chiniasomu Dios, chiimu Isaías tocha jo'kasi'e.

*Pãi Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasimu”, chiisi'ere kamu
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)*

²² Ūcuarumu pãi Jesús pa'ichejana na'ava'ure vatipi ũsekuna chu'ojẽ'e cutumau ñakocaãjẽ'e ñamava'uni rasinaa'me. Rarena Jesupi vatire eto saosõkakuna ñakocaã ñasi'kua'mu repau. Chu'o ũcuachi'a cutusi'kua'mu repau. ²³ Jesupi jã'aja'ne cho'ouna ña jñano repana pãi ũcuaukuo sãñechi'a sãñiasinaa'me, ija'che chijju:

—¿Aperumu pa'isi'ku David Jojocojñosi'kua'u iku? ¿Maire chũ'ua'ku chini Dios raoja'mu chiicojñosi'kua'u? —chiisinaa'me.

²⁴ Jã'aja'ne i'kasi'eta'ni asa fariseopãi ija'che cu'ache i'kasinaa'me:

—Vati chũ'ukuji Beelzebuji cho'okaiuna vati ũcuajanare eto saomasimu iku Jesús —chiisinaa'me.

²⁵ Ūcuarumu Jesús repana cuasaju cutuche'te masiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pãi ũcuate'echeja pa'inapi sãñechi'a cavani vaiju si'asõjanaa'me. Ūcuachi'a majapãichi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi sãñechi'a cavani majapãi sãñesõjanaa'me. ²⁶ Ūcuachi'a vati aipi repau neenana'me sãñechi'a

cavato repau chũ'ũne si'asõmu. ²⁷ Jã'ata'ni musanukona chu'ure, "Vati chũ'ukujı Beelzebuji vati ũcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kua'mu mu'ure", chiime. Musanukonapi jã'aja'ne i'karena iere sêemu chu'u: Musanukona neenare, ¿kaupi vati etomasiche jo'kau? ¿Vati aipi jo'kau? Ija'che chiiju sêniasajũ'u repanare: "¿Vati etomasiche vati aipi jo'kau musanukonare?", chiijũ'u. Jã'aja'ne sêeto repana musanukonare, "Rũhiñe cuasama'me musanukona", chiijanaa'me. ²⁸ Chu'u vati etomasiche Dios Rekocho jo'kasi'ea'me. Chu'upi Dios Rekocho jo'kasi'ere cho'okuna ña, "Dios ũcuanukore chũ'uku'mu", chiiju cuasajanaa'me pãi.

²⁹ Pãiu rua kokauji rua vaiche paakuji repau vu'ere pẽ'jeto ñaacu'amũ repau cu'amajñaruã. Charo repauni chẽa quẽo suotota'ni repau neemajñaruã tutesõre'omũ.

³⁰ Pãi chu'ure jovomana cuheme chu'ure. Cuheja chekunapi chu'uni jovoñu chiito ũseme repana, chu'uni jovomanea'ju chini.

³¹ Jã'ajekuna iere kuamu chu'u musanukonare: Dios, Repau'te pãi cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tu'nesõja'mũ. Tu'nesi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau. Repau Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni cavesuma'ne cuasaku ro'iche chũ'uja'mu Repau. ³² Chu'ure, Dios Rao-cojñosi'kure pãi cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mu Dios. Jã'ata'ni Repau Rekocho'te pãi cu'ache cutucheta'ni irumũpi mamacheja pa'itojẽ'e ũcua cavesuma'ne cuasaja'mu Repau —chiisi'kua'mu repau.

Sũkiñuã ãiñe kũĩñuã re'oja'chena'me ãicu'ache kũĩñuã pa'iche'te kuamu (Lc 6.43-45)

³³ ũcuarũmu Jesús repanare jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Sũkiñuã ãiñe kũĩñuã koka pa'iñuã sãijaruã kũimu. Koka pe-ora'ñuruãta'ni sãija'ima'ne kũimu. Sũkiñuã repañuã kũisi'ere ãni ña masime pãi repañu pa'iche. ³⁴ ¡Aña pa'icheja'che cu'ache pa'ime musanukona! Rekoñõã cu'ache cuasanajeju re'oja'che i'kama'me musanukona. Pãi ũcuanuko repana rekoñõã cuasache'te cutunaa'me. ³⁵ Pãi repana rekoñõã re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. Repana rekoñõã cu'ache cuasana ũcuachi'a cu'ache'te cutume. ³⁶ Musanukonare ija'che i'kamũ chu'u: Dios pãi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse pãi repana peoche cutuju pa'isi'e ro'i peore ro'ijanaa'me. ³⁷ Re'oja'che i'kasinareta'ni reparũmu, "Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomũ inare", chiija'mu Repau. Cu'ache i'kasinareta'ni repana cu'ache i'kasi'e ro'ia'ju chini chũ'uja'mu Repau —chiisi'kua'mu Jesús.

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'ku chini fariseopãina'me judiõpãı che'chona sêesi'ere kuamu (Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ ũcuarũmu fariseopãı te'ena judiõpãı che'chonana'me Jesure ija'che i'kasinaa'me:

—Masıu, mu'upi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okuna ñañu chiime chukuna —chiisinaa'me.

³⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pãi irũmu cana cu'ache pa'inaa'me. Chu'ure, "Dios raosi'kuma'mu Jesús", chiime repana. Jã'ata'ni chu'ure, "Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chukuna'te", chiime repana, chu'u pa'iche'te masiñu chini. Jã'ata'ni cho'o ñoma'mu chu'u repanare. Dios chu'o aperũmu kuasi'ku Jonás cho'ocojñosi'ejachechi'a cho'ocojñõja'mu chu'u. ⁴⁰ Repau Jonás, va'i rua ujaũ cutaro sa'navũ choteumucujña ñami choteñami pa'isi'ejache,

ch'u Dios Raocojñosi'ku ũcuaja'che cheja sa'navu tãcojñosi'ku choteu-mucujña ñami choteñami pa'ija'mu. ⁴¹ Aperumu Jonapi rua masi'iji Dios chu'ore chu'vakuna asa chëa, Níneve vu'ejoopo pa'isina repana cu'ache cho'оче ũhasôasome. Repau'te Jonare na'a rua masi'iji íchejare pa'imu chu'u. Já'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme musanukona irumu cana. Já'ajekuna Dios pái ũcuanukore chi'i ro'irumu tí'aru Níneve vu'ejoopo pa'isinapi ija'che í'kajanaa'me musanukonare irumu pa'inare: "Cu'ache cho'оче ũhasômanesinajeju ro'íju pa'ijanaa'me musanukona", chiijanaa'me. ⁴² Aperumu pa'io suripu caká'ko canare pái chũ'usi'ko rua so'opi Salomón rua masi'u chu'vache'te asara chini raniasomo. Repau'te Salomon'te na'a rua masi'iji íchejare pa'imu chu'u. Já'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme musanukona irumu cana. Na'a pa'isirumu Dios pái ũcuanukore chi'i ro'irumu tí'aru aperumu pa'io pái chũ'usi'ko ija'che í'kaja'mo musanukonare chura pa'inare chu'ure cuasamanesinare: "Cu'are cho'uju Diore cuasamanesinajeju ro'íju pa'ijanaa'me musanukona", chiija'mo —chiisi'kua'mu repau.

Vati pái'u sa'navu'te pa'iu eto saocojñosi'kupi jo'e pái'uni co'iche'te kumam

(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴ Ūcuarumu Jesús repanare pái jo'e ija'che í'kasi'kua'mu:

—Páiu sa'navu pa'isi'kuni etosôru vati sani oko peochejñare ku'iu pa'imu puachejñare ku'eku. Já'ata'ni ññaamaneni, "Chu'u vu'ejachejana co'ira pái'u sa'navuna", chini cuasamu repau. Já'aja'ñe cuasa repau co'i ñato pái'u sa'navu vu'e ju'o care'vasivu'aja'che re'oja'imu. ⁴⁵ Já'ajekuna jo'e sani chekunare vati repau'te na'a rua cu'anani sieterepanare ku'e ñña ra pái'u sa'navuna pañu chini ũcuanuko kakame repana. Já'ajekuna pái'u aperumu cu'ache pa'isi'e na'a rua cu'ache pa'imu. Irumu canare pái cu'ache pa'inare ũcuaja'che rua cu'ache tí'jñeja'mu —chiisi'kua'mu Jesús.

Jesús puka'ko repau cho'jechiina'me repauni ñaña chini saisi'ere kumam
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Repanare pái Jesús chuta'a cututona puka'ko, repau cho'jechiina'me ũcuau pa'ivu'ena rani kakañu chiniasome repauni cutuñu chini. Kakañu chiisinareta'ni kakacu'akuna ve'sere paniasome repana. ⁴⁷ Repanani kakacu'akuna chekupi kuakaisi'kua'mu repau'te Jesure, ija'che chi'iu:

—Mujá'ko, muche'uchina'me mu'uni cutuñu chini ve'sere nukaju cha'ame —chiisi'kua'mu.

⁴⁸ Chikuna Jesús repau'te kuasi'kure ija'che í'kasi'kua'mu:

—¿Kaoa'o chu'u ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chu'u cho'jechi'i? —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁹ Chini chukuna'te repau neenani ñaku ñu'oku í'kasi'kua'mu repau.

—Inaa'me chu'u ja'koromijana. Ūcuachi'a inaa'me chu'u cho'jechiijana.

⁵⁰ Cunaumu Pa'iku chu'u Ja'ku chũ'ñe asa jachama'ñe cho'ona chu'u cho'jechiijanaa'me. Ūcuaja'che chu'u ja'koromijanaa'me repana —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

13

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kumam Jesús
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ūcuaumucusepi Jesús repau pa'isivu'e eta sani chiara ru'tuvana puusi'kua'mu páire chu'vara chini. ² Ūcuarumu repau páipi jairepanuko

rani chi'irena choovuna caje puusi'kua'mu. Pāita'ni chiara ru'tuva'te pa'isinaa'me.

³ Ūcuarumu Jesús choovu'te ñu'iu repanani rua chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Pāiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomu. ⁴ Sani tī'a pachu ku'iu chu'chukuna trigocaã te'era'karuã ma'ana tuã'tuaasomu. Ma'ana tuã'tuauna pī'ava'napi rani ākuesōasome repara'karuã.

⁵ Chekura'karuãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmakarū pa'ichejana tuã'tuaasomu. Cha'o sē'seruchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineeasomu repara'karuã.

⁶ Na'mi aineesi'eta'ni ūsuuji ruarepa asukuna uu phā'pha jūnisōasomu repasañaruã, chitapi peoku. ⁷ Chekura'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me aineeuna miupi ju'je vēasōasomu repara'ñuruã.

⁸ Chekura'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejñana tuã'tuasira'karuãjeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomu. Te'era'karu aineesi'ñu te'echa'chava treintarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu.

Chekura'karuã aineesiñuã sesentarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'ñuruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu.

⁹ Chu' chu'vache asa chēuana ūcuanuko asa chēajū'u —chiisi'kua'mu repau.

Repaū cuasaku kuasi'ere te'erūhiñe kuamu Jesús

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Ūcuarumu chukuna Jesús neena repauji cuasaku kuauna asa repau'te kueñe tī'a,

—¿Je'se pa'ina mu'u pāire chu'vani mu'u cuasachechi'a kuaku chu'vaku? —chiisinaa'me.

¹¹ Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonare chu'u neenajejuna Diopi ūsemauna Repauchi'a masiche te'erūhiñe kuamu chu'u, asamasia'ju chini. Jā'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repauchi'a masiche chu'u cuasacheji kuamu chu'u, asanata'ni masi asamanea'ju chini.

¹² Dios chu'o asa jachamana si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Repau chu'ore na'a rua masia'ju chini cho'okaija'mu Dios repanare. Jā'ata'ni chekuna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamaru chu'upi cho'okuna repana jmakarū masiche cavesujanaa'me.

¹³ Jā'ajekuna pāire chu'vaku repana asavesucheji cuasaku kuamu chu'u, masi asamanea'ju chini. Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ime repana. Ūcuachi'a asanata'ni asamañena pa'ime repana.

¹⁴ Repana pa'ijachere kuaku aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaias tocha jo'kasi'e ūcuarepa ti'ñecuhamu. Ija'che chiimu repa: Asaju pa'inata'ni asavesujanaa'me musanukona.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹⁵ Ina pāi rua cu'ache pa'inaa'me. Ūcuachi'a cājo asamanaja'ñe pa'iju chu'u chu'o asacuheme ina.

Ūcuachi'a ñakocaã chamisinaja'ñe pa'iju chu'upi chū'uuna tocha jo'kasi'e ñacuheme ina.

Chu'u chu'ore asa chēa repana cu'ache cho'ochete ūhasōru repana rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaija'mu chu'u, repanapi re'oja'che paapu chini,

chiimu.

¹⁶ Musanukonata'ni chu'u cho'oku pa'iche ñaju chu'u chu'vachejē'e asamasiyu, "Dios cho'ocheme jā'a", chiiju masiju pojoju pa'ime.

¹⁷ Aperumu pa'isina Dios chu'o kuasinana'me chekuna pāi re'ona irumu

musanukona ñañeja'ñere ñañu chiisinata'ni ñamaneasome. Ûcuachi'a irumu musanukona asacheja'chere asañu chiisinata'ni asamaneasome repaña. Ûcuarepa'a me jã'a —chiisi'kua'mu repaña.

Trigo chu'chusi'ere repaña cuasaku kuasi'ere te'erũhiñe kuamu Jesús (M̃r 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Ûcuarumu Jesús chukuna'te jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasaku kuasi'ere trigo chu'chusi'ere jo'e ùcuare masi kuaja'mu chu'u musanukonapi asamasia'ju chini. Ija'chea'me jã'a: ¹⁹ Trigora'karuã te'era'karuã ma'anã tuã'isira'karuã chejapi ruarepa jujakuna sa'navu kakama'mu. Pãi te'enare repaña rekoñoã chejapi ruarepa jujaku trigocaã chu'chusicaã sa'navu kakama'ñeja'ñe Dios chu'o kakama'mu, jachajuna. Asanareta'ni vatipi ùsemu repañare, Dioni cuasamanea'ju chini. ²⁰⁻²¹ Ûcuachi'a cata pa'ichejña tuã'tuasicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimau na'mi jũnisõmu. Pãi ùcuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojoju cuasame. Jã'ata'ni repañapi Dioni cuasajuna pãipi cu'ache i'kajuna chekurumu repañani cu'ache ti'jñekuna masi cuasamanajeju Dios chu'o repaña cuasache ùhasõme. ²² Ûcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemu. Jã'ajekuna miu sũkipi ju'jekuna kũima'ñe jũnisõmu repaña'ñuruã. Pãi ùcuachi'a te'ena Dios chu'o asa chẽa Repaña chũ'ũñe cho'onata'ni na'mi ùhasõme. Repaña cho'ochete kurina'me põsere ruarepa cuasaju Dios chu'o repaña asa chẽa cuasache ùhasõme. ²³ Ûcuachi'a cheja re'ojachejñana tuã'tuasicaã ainee re'oja'che kũñeja'ñe re'oja'che pa'ime pãi, Dios chu'o asa chẽa Repaña chũ'u jo'kasi'e cho'uju pa'ina. Repaña Diore cuasana te'ena trigoũã treintarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe re'oja'che pa'ime repaña rekoñoã. Chekuna sesentarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe na'a rua re'oja'che pa'ime. Chekuna cienrepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe jo'e na'a rua re'oja'che pa'ime Repaña chũ'ũñe cho'ona —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Trigo tãschiona cu'ara'karuã tãsi'ere kuamu

²⁴ Ûcuarumu Jesús chukunani jo'e chũ'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pãiu repaña chiona trigo re'oja'chere tãasomu. ²⁵ Jã'ata'ni repaña'me repaña paana kãnisõsirumuna repaña'te cuheku ùcuachiona sani cu'ara'ñuruã ainee'ku chini cu'ara'karuãre tã jo'ka sanisõasomu. ²⁶ Na'a pa'isirumu trigora'ñuruã ainee pi'ni ju'a ñaniasomu. Cu'ara'ñuruã ùcuaja'che ùcuapa'ruva aineeamomu. ²⁷ Ûcuarumu repaña'te cho'ochete cho'okaina chio ñajani co'i repachio paakuni kuaasome, ija'che i'kaju: "Mu'u chio trigora'karuã re'ojara'karuãchi'a tãsi'kua'mu. Jã'ata'ni, ¿je'se pa'ina repachio cu'ara'ñuruã ja'me ainee?"", chiniasome repaña. ²⁸ Chitena asa chio paaku i'kaasomu. "Chu'ure cuheku cho'osi'ecosomu jã'a", chiniasomu. Chikuna repaña'te cho'ochete cho'okaina jo'e ija'che i'kaasome: "¿Repara'ñuruã cu'ara'ñuruã ru'tesõkaijajũ'u chiiku mu'u chukuna'te?", chiniasome. ²⁹ Chitena i'kaasomu repaña. "Pãamu. Jã'aja'ñe cho'omanejũ'u. Cu'ara'ñuruã ru'teni chekurumu musanukona trigora'ñuruã ja'me ru'tesõme. ³⁰ Ija'che cho'oto na'a re'omu: Repaña'ñuruã cu'ara'ñuruã chura ru'tesõjaimanejũ'u, trigona'me ùcuapa'ruva ainee'ku repaña tuarumujatu'ka. Repaña trigo tuache ti'asirumu, 'Ija'che cho'ojũ'u', chiũ chũ'u saoja'mu chu'u repaña tuakaijanare: 'Chio sani cu'ara'ñuruãre

charo ru'te rŭhijuu qu'e'ke uosōjū'u. Jā'aja'ñe cho'ocuha trigo tua pi'ni chu'u āumajñaruā care'vavū'ena sa ūhakaijū'u', chiija'mu chu'u", chiniasomu —Jā'aja'ñe kuasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

*Mostazara'karuā pa'iche'te cuasaku kŭamu Jesús
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)*

³¹ Ūcuarumu Jesús pāire jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu: —Dios chū'uñe cho'ona, ¿je'se pa'iche? Ija'che pa'ime: Pāiu repau chiona mostazara'karu te'era'karu sa tāasomu. ³² Repa mostazara'karuā chekura'karuā na'a jmaru'karuāa me. Jā'ata'ni pāipi tāru chekura'ñuruā tāsira'ñuruā na'a ūjañuā aineemu repara'karuā. Ūjañuāpi ka rua pa'iñuā aineeuna pi'ava'na ūcuañuā kana chii suo suhame —chiisi'kua'mu repau.

*Harinana'me pā sauche cha'písica'repu pa'iche'te i'kamū
(Lc 13.20-21)*

³³ Ūcuarumu Jesús pāire ūcua chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu: —Dios chū'uñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Romio pāre cho'ora chini pā kosasica'reru'te charo cha'pi harinaro'ro chotero'ro ūcuaca'rerana ja'measomo. Jā'ata'ni rua ūjaca'repu saūsōasomu repaca'repu —chiisi'kua'mu repau.

*Jesupi pāire chu'vaku cuasaku kŭakuna Dios chu'o kŭakaisi'kū tocha
jo'kasi'epi ūcuarepa ti'ñjecuhamū
(Mr 4.33-34)*

³⁴ Reparumu Jesús pāire chu'vaku ūcuauji cuasaku kuachechi'api chu'vasi'kua'mu. Cheke i'kamanesi'kua'mu repau. ³⁵ Jā'aja'ñe cho'okuna repau cho'ojachere kŭaku aperumu Dios chu'o kuasi'kū tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'ñjecuhamū, ija'che chiicheji: Chu'u cuasaku kuachechi'api pāi chu'vaja'mu chu'u. Cheja cho'orumūpi irumujatu'ka Diopi kuamauna pāijē'e asama'ñere churana kuaja'mu chu'u, chiimu repa.

*Repaū cuasaku kuasi'ere cu'ara'ñuruāna'me trigora'ñuruā
ūcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erūhiñe kŭamu Jesús*

³⁶ Ūcuarumu Jesús repanare pāi saosō repau aperumu pa'isivū'ena sani kakasi'kua'mu. Kakauna chukuna repau neena repau'te kueñe tī'a ija'che i'kasinaa'me: —Mu'u chukuna'te cuasaku kuasi'ere cu'ara'ñuruāna'me trigora'ñuruā ūcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erūhiñe kuajū'u chukuna'te —chiisinaa'me.

³⁷ Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ija'chea'me jā'a: Chu'u pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku re'ojara'karuā tāsi'kuja'che pa'imū. Repau pāiu trigora'karuā re'ojara'karuā tāasomu. Chu'u ūcuaja'che Dios chu'o re'oja'chere chu'vamū. ³⁸ Pāi icheja cheja pa'ina chioja'che pa'ime Dios chu'o chu'vacojñonajeju. Ūcuaja'che pāi Dios chu'o chu'vajuna asa chēa Repau chū'uñe cho'ona Ūcuau neenajeju re'oja'che pa'iju re'ojara'karuāja'ñe pa'ime. Jā'ata'ni Repau chu'o asacuhena vati neenajeju cu'ara'karuāja'ñe cu'ache pa'ime. ³⁹ Repau vati pāipi cu'ache cho'oa'ju chini chū'ukujeku chio paaku'te cuhekujache pa'iku'mu. Ūcuachi'a Dios pāi ūcuaukore chi'i ro'irumu trigo tuarumuja'ñe cho'ocojñoja'mu. Reparumu ángelepi pāi ūcuaukore trigo tua chi'icheja'che chi'ijanaa'me. Ūcuaja'che trigo

tuacuha ãu care'vavu'ena sa jo'kacheja'che Dios Repau'te cuasanare Repau pa'ichejana saja'mu. ⁴⁰ Ūcuachi'a cu'arañuruã ru'te chi'i rñhijuu quẽ'ke uosõñeja'ñe Dios Repau'te cuasamanare vati toana saoja'mu. ⁴¹ Reparumu chu'upi Dios Raosi'kupi chu'uuna ángeles sani chu'u neena pa'ichejña ja'me pa'ijũ chekunani cacu'oñu chini cu'ache chu'vanana'me chekunare cu'ache cho'onare ũcuanukore ra chi'ijanaa'me. ⁴² Repanare peore chi'i vati toana saojanaa'me repana. Ūcuatoare uujũ oijũ cõjire asoche áijũ pa'ijanaa'me repana. ⁴³ Jã'ata'ni Dios chu'ũñe cho'oju re'oja'che pa'ina repana Ja'ku Dios pa'ichejare sani pa'ijũ ãsuu miañeja'ñe rua ko'sijana pa'ijanaa'me. Chu'u chu'vache asa chẽauana ũcuanuko asa chẽajũ —chiisi'kua'mu Jesús.

Kuri ruare chavesi'e jñaasi'ku cho'osi'ere kuumu Jesús

⁴⁴ Ūcuarumu Jesús chukuna'te chu'vaku jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chu'ũñe cho'oju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Pãiu repau kuri ruare chaveku coje ãni ũcuacojena kuri mañaasomu. Jã'aja'ñe cho'osichejare cheku pãiu rupũ ku'ũ repacoje jñaã ãni, repa kuri jñaãasomu. Jñaasi'kuta'ni repa kuri miima'ñe repacoje jo'e ta'pisõasomu repau. Ta'pi jo'ka kuri jñaasi'kujeku pojoku co'i repau nee cu'amajñaruã peore isisõ kuri koo repacoje pa'ichejare cheja kooasomu repau, “Repare kurire ãni paara”, chini cuasaku —chiisi'kua'mu repau.

Perlara'karu rua ro'ira'karu kooosi'ku cho'osi'ere kuumu Jesús

⁴⁵ Ūcuarumu Jesús chukunani chu'vaku jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chu'ũñe cho'oju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Pãiu perlara'karuã rua ro'ira'karuãre koo paara chini si'achejña ku'eku ku'ũ paniasomu. ⁴⁶ Ku'eku chekupi perlara'karu rua ro'ira'karu'te paakuna ña pojoku kooa chiniasomu. Jã'ata'ni repara'karuji ruarepa ro'iku kuripi ti'amauna sani repau nee cu'amajñaruã peore isisõ kuri rua koo jo'e sani kooasomu repara'karu —chiisi'kua'mu repau.

Va'i chorũ chosiva'nare cho'ochete kuumu Jesús

⁴⁷ Ūcuarumu Jesús chukunani ũcua chu'vaku jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chu'ũñe cho'oju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Va'i chona repana va'i chorũ va'ire choju mar chiarana su'a ruorena va'i si'ache kakaasome reparu. ⁴⁸ Ūcuarumu repavana'papi jairepanuko kaka timusõrena mejavuna reparu rueni maasome. Rueni ma ũha ruu ñu'ijũ repavana'nare va'iva'nare re'java'narechi'a ju'ñana jña'nuju mañaasome. Cu'ava'iva'nareta'ni sãjosõasome repana. ⁴⁹⁻⁵⁰ Dios pãi ũcuanukore chi'i ro'irumu ti'aru jã'aja'ñe cho'ocojñoja'mu. Reparumu ángeles rani cu'ava'iva'nare jña'nu sãjosi'eja'che pãi cu'ache pa'ina'papi re'oja'che pa'inani ja'me pa'isinare jña'nu vati toana saojanaa'me. Ūcuatoare pa'ijũ uujũ oijũ cõjire asoche áijũ pa'ijanaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

Pãiu cu'amajñaruã tatamajñaruãna'te aimajñaruã paache'te kuumu Jesús

⁵¹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te ija'che sãesi'kua'mu:

—¿Chu'ũ cuasaku kuasi'e peore asamasiche musanukona? —

chiisi'kua'mu.
Chikuna,

—Jũju, Chukuna'te Paaku, peore asamasime chukuna —chiisinaa'me chukuna.

⁵² Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pãiu vu'e paaku repau paamajñaruã peore masimu mamana'me ai. Judiopãi che'chona ũcuauana chu'u che'choche asa chëa cho'ona ũcuaja'che ka'chamajña masime, aperumu chũ'u jo'kasi'ena'me chu'u irumu che'choku chũ'uñe —chiisi'kua'mu repau.

Jesús Nazaret vu'ejoopo pa'isi'ere kamu

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jã'aja'ñe cuasaku kuacuha ũcuachejapi eta repau pa'irepajoopona sani pa'iu Jesús repajoopo pa'ivu'ena judiopãi chi'ivu'ena kaka che'chosi'kua'mu. Che'chokuna pãi asa jñano ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se cho'oku iku repau che'chomasiche che'cheu? Ūcuaja'che, ¿je'se cho'oku iku Diochi'a cho'omasiche cho'che che'cheu? ⁵⁵ Ijoopo pa'iku chooko'ña si'ache cho'omasiku mamaku'mu iku Jesús. Repau puka'ko Maríaamo. Repau cho'jehiia'me jã'ana, Santiagona'me Josena'me Simonna'me Judas. ⁵⁶ Repau cho'jeromi ũcuaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime. ¿Je'se cho'o iku jã'arepa rua masiku? —chiisinaa'me repau.

⁵⁷ Jã'aja'ñe cuasanajeju repau i'kache jachasinaa'me repau.

Ūcuarumu Jesús repanare i'kasi'kua'mu.

—Dios chu'o kuakaiku aineesijoopo canana'me repau majapãi asa jachame repau kuache. Musanukona ũcuaja'che ijoopo chu'u aineesijoopo cana chu'u kuache asa jachame —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

⁵⁸ Repanapi repauni cuasamaruna Diochi'a cho'omasiche ruarepa cho'o ñomanesi'kua'mu Jesús repajoopo pa'irumu.

14

Juan Pãi Okoro'veku'te vanisõsi'ere kamu

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Ūcuarumuna Herodes Galilea cheja pa'inare chũ'uku Jesús cho'che asaasomu. ² Jã'aja'ñe asa repau'te cho'che cho'okainare soni rao Jesús pa'iche'te vesuku ija'che i'kaasomu repau: “Juan Pãi Okoro'vesi'ku chu'upi chũ'uuna chuenisõsi'kupi jũni vajurani pa'icosomu jã'u. Jã'aja'ñejekuna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomu repau”, chiniasomu.

³⁻⁴ Aperumu repau Herodes repau cho'jeu Felipe rãjoni Herodiani tua paakuna Juan asa, “Dios ũseche'te cu'ache cho'mom mu'u”, chiuu chu'vaasomu repau'te. Jã'aja'ñe chu'vakuna Herodes asa pe'ruku repau'te Juanre chëa cunameji quëo cu'ache cho'onare chëa cuaovu'ena sa cuaoa'ju chini chũ'uasomu.

⁵ Juanre vanisõñe chũ'ura chiniasomu repau. Jã'ata'ni pãipi ũcuauko, “Juan Dios chu'o kuakaiku'mu”, chiiju cuasajuna chũ'uvajuchuasomu repau, “Pãipi pe'ruju”, chini. ⁶ Ūcuarumu Herodes repau'te jñaasiumucusejarumujekuna fiesta cho'ora chini pãi jainukore soni rao chi'iasomu. Fiesta'te cho'ojuna Herodias mamako pãi jainuko ñaju'te eta te'eo ujacha'iasomo. Jã'aja'ñe cho'okona ña Herodes rua pojoasomu repau'te. ⁷ Pojoku repau'te,

—Mu'ure uache sëejũ'u chu'ure. Mu'u sëeñe ũcuauache ñisija'mu chu'u mu'ure. Dios ñaku'te chu'o ũcuarepare i'kamu chu'u, —chiniasomu repau. ⁸ Chikuna eta puka'koni ija'che sëniasomo repau:

—¿Ûquere repau'te sêeja'ñe chu'u? —chiniasomo. Chikona puka'kopi chu'vaona asa Herodes pa'iruupuna jo'e kaka ija'chere sêniasomo repao:— Juan Pâi Okoro'veku sîjopu'te taso cunare'avana maña ra isijũ'u chu'ure —chiniasomo repao Herodías mamako.

⁹ Repao sêeñe'te asauna Herode'te rua sumaneasomu. Jã'ata'ni repau soicojñosina asaju'te, “Ûcuarepare i'kamũ chu'u”, chiisi'kujeku ùcuare ra isia'jũ chini chũ'uasomu repau, pãipi, “Joreu'mũ ikũ”, chiimanea'jũ chini.

¹⁰ Jã'ajekuna,

—Cu'ache cho'onare chêa cuaovũ'ena sani Juan sîjopu tusojũ'u —chiuu chũ'uasomu repau. ¹¹ Chikuna sani Juan sîjopu tusocuha cunare'avana maña ra romichîioni isiasome repana. Ìsirena koo puka'koni jo'e sa isiasomo repao.

¹² Jã'a cho'o pi'nisirumu repau Juan neena pa'isina repau'te vanisõsi'ere asa pã cu'ache cho'onare chêa cuaovũ'ena sani repava'ure sa tãasome. Tã pi'ni sani Jesuni kuaasome repana.

Pãi cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kuumu
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Juan chuenisõsi'e asasirumu Jesús ùcuachejapi chukuna repau neenana'me choovũ tuni pãi peochejana chiara chekukã'kona jê'esi'kua'mũ. Jã'ata'ni pãi repau saischejare asa vu'ñajooopã pa'isina eta repara chekukã'kona po'opi tuhasinaa'me repau'te. ¹⁴ Chiara chekukã'ko jêni tĩ'a mani Jesús, repau'te tuhasinare pãi ñasi'kua'mũ. Ûcuanani ña oiu repana sasiva'nare jũ'iva'nare vasokaisi'kua'mũ repau. ¹⁵ Ûcuarumu chukuna repau neena na'isõcuhakuna repau'te sani ija'che i'kasinaa'me:

—Icheja vu'ñajooopãjê'e peomu. Inare pãi saojũ'u vu'ñajooopãna sani ãure koo ãapu. Na'isõcuhamu ie —chiisinaa'me chukuna.

¹⁶ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Saiche chiima'mũ inare. Mũsanukonapi ãu ãujũ'u inare —chiisi'kua'mũ.

¹⁷ Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Pãpuã, cincorepauã, va'i te'eka'chapanarechi'a paame chukuna —chiisinaa'me.

¹⁸ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Mũsanukona paache pãna'me va'iva'nare ichejana chu'uni rajũ'u —chiisi'kua'mũ repau.

¹⁹ Ûcuarumu Jesús repanare pãi tachavuna puua'jũ chini chũ'usi'kua'mũ. Pũu ñu'ijuna pã, cincorepauã va'iva'na te'eka'chapava'nare mini cãjiku cunaumũre ñaku Dioni, “Re'orepamu Ja'ku”, chini chukunani repau neenani tu'se isisi'kua'mũ. Ìsiuna pãire isisinaa'me chukuna. ²⁰ Pãi ùcuanuko chajiche ãisinaa'me repa. Jã'ata'ni repana ãijuna cajejaisi'e ãu docerapaju'ña sia maña timusinaa'me chukuna. ²¹ Repa ãu ãisina pãi romijê'e chijê'e kuêkuema'ñe chekurumu cinco milrepana pa'icosome umupãichi'a.

Jesús oko sê'sevuji nuka ku'isi'ere kuumu
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús chukuna'te repau neenare, ija'che i'kasi'kua'mũ: “Chu'u inare pãi saochetu'ka mũsanukona choovũ tuni chiara chekukã'kona charo jê'eju pa'ijũ'u”, chiisi'kua'mũ. ²³ Repanare sao pi'nisirumu Jesús aikũtina munisõasomu, te'eu Dioni sêsa chini. Muni

pa'iu na'isõuna ñami te'eu paniasomu repau. ²⁴ Jã'a cho'oto chukuna chuta'a chiara joorepapo'te jẽ'ejũ pa'isinaa'me. Chukuna saichejapi rache tutakuna rua fa'asi'kua'mu chiara. ²⁵ Ūcuarumu Jesús ñatacuhatona chiara sẽ'sevuji nuka ku'iu tuhasi'kua'mu chukuna'te. ²⁶ Jã'aja'ñe raiuna ña kukusõ, vajuchuju ija'che i'kaju rua cuisinaa'me chukuna:

—Jũ'isi'kupi reko raimu iku! —chiisinaa'me.

²⁷ Jã'aja'ñe i'kajuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Jujarekoñoã paajũ'u. Jesua'mu chu'u. Vajuchumanejũ'u —chiisi'kua'mu.

²⁸ Chikuna Pedro i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mu'upi ũcuau pani chũ'ujũ'u, chu'u ũcuaja'che mu'u nukachejana oko sẽ'sevuji nuka ku'iu saau chini —chiisi'kua'mu.

²⁹ Chikuna Jesús,

—Raijũ'u —chiisi'kua'mu repau'te.

Ūcuarumu Pedro choovuji caje oko sẽ'sevuji nuka ku'iu ũcuau nukachejana saisi'kua'mu. ³⁰ Jã'ata'ni ruarepa tutakuna ña kukusõ runisõpi'raku ija'che chiuu cuis'i'kua'mu repau:

—Chukuna'te Paaku chu'u ru'iche ũsekaijũ'u —chiisi'kua'mu.

³¹ Chikuna Jesús teana repau jũtuna chẽa ija'che i'kasi'kua'mu repau'te:

—Chu'ure cuasamu mu'u. Jã'ata'ni masi cuasama'mu —chiisi'kua'mu.

³² Repau Jesús Pedrona'me choovuna tutena tutasi'e cuhasõsi'kua'mu.

³³ Ūcuarumu chukuna repau neena ũcuauji choovuna tukuna repauni pojoju ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepaku'mu mu'u. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisinaa'me.

*Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús vasosi'ere kamũ
(Mr 6.53-56)*

³⁴ Ūcuarumu chukuna Jesuna'me chiaraji jẽni Genesaret chejana tĩ'asinaa'me. ³⁵ Tĩ'a maito repacheja pa'ina pãi Jesure ña masisinaa'me. Ūcuachi'a repau raisi'ere chekunapi kuajuna repacheja pa'ijooraã peore cana ũcuauko asaasome. Asa ravu jũ'iva'nare Jesús pa'ichejana rasi-naa'me repana. ³⁶ Repava'nare jũ'iva'nare ra ija'che chiju sẽesinaa'me repana: "Iva'na jũ'iva'na mu'u ju'ikãa pũso juhasiru'tu chẽeseche jo'kajũ'u, chẽse vajua'ju", chiisinaa'me. Ūcuarumu repana jũ'iva'na repau ju'ikãa chẽsesina ũcuauko vajusinaa'me.

15

*Pãi rekoñoã cu'ache paache'te i'kamũ Jesús
(Mr 7.1-23)*

¹ Ūcuarumu fariseopãina'me judiopãi che'chona Jerusalén va'ejoopo raisina Jesús pa'ichejana rani ija'che chu'o sẽesinaa'me repau'te:

² —Je'se pa'iana mu'u neena mai aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'oma'ñe? Repa chũ'u jo'kasi'e cho'оче au aipi'rani jũñña masi choamanaa'me —chiisinaa'me repana.

³ Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musaukuna ũcuachi'a Dios chũ'u jo'kasi'ere jachaju rupu musaukuna cuasaju chũ'uñechi'a cho'oju pa'inaa'me. ⁴ Dios aperumu ija'che chiuu chũ'u jo'kasi'kua'mu:

Muja'kupãi ña, kukuju pa'ijũ'u musaukuna.

Ūcuachi'a,

Muja'kupāi cu'ache i'kamanejũ'u.

Jā'aja'ñe i'kanare vanisõñe pa'imũ, cu'ache i'kasi'e ro'i,

chiũ chũ'u jo'kasi'kua'mũ. ⁵⁻⁶ Musanukonata'ni chekunare ija'che

chũ'unaame: "Mai ja'kupāire ija'che i'kato re'omũ: 'Ja'kupāi,

musanukonare kuirama'ñe chũ'u paache peore Dioni isija'mũ chũ'u.

Jā'ajekuna musanukonare kuiracu'amũ chũ'ũre', chiito re'omũ. Jā'aja'ñe

i'kanare puka'kupāi kuirache peomũ", chiinaame musanukona. Dios

chũ'u jo'kasi'e jachanajeju pāipi rupũ musanukona cuasaju chũ'ũñechi'a

cho'ojũ paapu chini jā'aja'ñe i'kanaame musanukona. ⁷ Dios chũ'ũñe

cho'ona cho'ocheja'che sē'sevuchi'a cho'ojũ pa'inaame musanukona.

Jā'ata'ni Repau chũ'ũñe cuheme. Aperũmu Dios chũ'o kuasi'ku Isaias

musanukona pa'ijachere masi kuaku tocha jo'kasi'e ija'che i'kamu:

⁸ Jā'ana Israel jojovina, "Mu'uni cuasaju vajuchunaa'me chukuna", chiime

chũ'ũre.

Jā'ata'ni repana rekoñoã chũ'ũre cuasamanaame repana.

⁹ Ūcuachi'a chũ'ũre cuasaju pojojũ cho'ocheja'che sē'sevuchi'a peoche

cho'onaa'me repana.

Rupũ repana cuasaju chũ'ũñechi'a che'chonajeju chũ'ũni cuasamarũ

joreme jā'ana,

chiimũ —chiisi'kua'mũ Jesús.

¹⁰ Jā'aja'ñe i'kacuha Jesús, pāi soni rao ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Chũ'u i'kache asa chēa masijũ'u musanukona. ¹¹ Pāi ãu ãiñeji repana

rekoñoã cu'ache cho'oma'me. Ija'chea'me: Repanapi cu'ache cuasani

rekoñoã cu'ache cho'ome pāi —chiisi'kua'mũ repau.

¹² Ūcuarũmu chukuna repau neena na'a kueñe sani sēesinaa'me

repau'te.

—¿Mu'ũ i'kasi'ere asa fariseopāi pe'ruche vesuku mu'ũ? —chiisinaa'me.

¹³ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Pāi repana chiño tãmanesiñuã cu'ara'ñuruã cuheju ru'te sējosõme.

Dios Cunaũmu Pa'iku ũcuaja'che Repau chũ'o masi che'chomana

che'chocheji si'asõa'ku chini cuheku chũ'ũja'mũ. ¹⁴ Repana fariseopāi

pe'ruche cuasamanejũ'u musanukona. Diore masi cuasamanajeju

repana rekoñoã na'ava'naja'ñe pa'inapi chekunani che'choju,

na'ava'napi ũcuaja'che na'ava'nani juha sacheja'che cho'ome repana.

Na'ava'ũpi chekuni ũcuaja'che na'ava'uni juha sani ũcuauko cojena

tuã'ijanaa'me repana ñamave'najeju. Fariseopāi ũcuaja'che repana

che'chosinana'me Diopi chũ'ũna na'ava'na ti'jñecojñõñeja'ñe rua cu'ache

ti'jñecojñõjanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa Pedro repau'te i'kasi'kua'mũ.

—Mu'ũ i'kasi'ere na'a masi kuajũ'u chukuna'te —chiisi'kua'mũ.

¹⁶ Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¿Musanukona ũcuaja'che chũ'u i'kasi'e asavesuche? ¹⁷ Ija'chea'me:

Pāiũ ãu ũcuaukone'te ãni mevo cutapũna jmamakarũ paa sējosõmu.

Rekocho kakamaũ repau rekocho'ta'ni meno cho'oma'mũ. ¹⁸ Jā'ata'ni pāi

cu'ache cutuna repana rekoñoã cuasache'te i'kame. Jā'ajekuna repana

rekoñoã cu'ache pa'imũ. ¹⁹ Pāi te'ena repana rekoñoã cu'ache cuasaju

chekunare vanisõme. Chekuna repana pa'imana're ja'me kãime. Chekuna

romineju chekuna umuneju cu'ache cho'ome. Chekuna põse ñaame.

Chekuna joreme. Chekuna cu'ache cutume chekunare. Pāi cu'ache

cuasana rua si'ache cu'ache cho'ome. ²⁰ Jā'aja'ñe cuasaju cho'ona Diopi

ñato repana rekoñoã rua meno paame. Jã'ata'ni pãĩ ũcuauanapi rupu mai aipãĩ chũ'u jo'kasi'ere jũjña masi choache'te cho'omaneni Diopi ñato repana rekoñoã meno peome —chiisi'kua'mu Jesús.

Judío pekoji Jesure cuasasi'ere kũamu
(Mr 7.24-30)

²¹ Ūcuarũmu Jesús Genesaret chejapi eta Tiro vũ'ejoopona'me Sidón vũ'ejoopo pa'ichejana saisi'kua'mu, chũkũna repau neenana'me. ²² Sakũna repacheja cako cananeapãio judío pekoji rani cuiko i'kasi'koa'mo repau'te.

—Pãĩ Ūcuauukore Paaku, aperũmu pa'isi'ku David Jojocojñosi'ku, Dios Raosi'kujeku, oijũ'u chu'ũva'ore. Chu'u chiiva'o vatini paako ruarepa jũ'imo —chiisi'koa'mo.

²³ Jã'aja'ñe chiiko'teta'ni Jesús i'kamanesi'kua'mu. Ūcuarũmu chũkũna repau neena repaoji jã'aja'ñe i'kaona asa repau'te kueñe tĩ'a rua i'kasinaa'me.

—Jã'ore saosõjũ'ũ. Maini tuhako ruarepa cuiko i'kamo jã'o —chiisinaa'me.

²⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Dios chu'ũre, Israel jojosina Repau chu'ore vesũju ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe pa'ijũ chuova'na pa'inani judiõpãichi'a Repau chu'ore kuaku cho'okaau chini raosi'kua'mu —chiisi'kua'mu.

²⁵ Jã'aja'ñe i'kaku'teta'ni Jesure ti'jñeñe ro're puũ ñu'io i'kasi'koa'mo repao.

—Pãĩ Ūcuauukore Paaku, chu'ũva'ore cho'okaijũ'ũ —chiisi'koa'mo.

²⁶ Chikona Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Pãipi chũiva'na ãiñe'te ãure tua jamuchaire ãuto cu'amu —chiisi'kua'mu.

²⁷ Chikũna repao i'kasi'koa'mo.

—Ūcuarepaa'me jã'a. Jã'ata'ni jamuchai, mesako'a vũ'evũ'te pa'ijũ pãĩ ãu ãijũ pu'che to'jñomajñaruãre ãime —chiisi'koa'mo repao. ²⁸ Chikona Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Diore masi cuasamo mu'ũ. Mu'ũ chiiche cho'okaija'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Repau jã'aja'ñe i'karũmupi repao mamako teana vajuasomo.

Pãĩ jũ'iva'nare jainukore vasomu Jesús

²⁹ Ūcuarũmu Jesús ũcuachejapi eta sani Galilea chiara ru'tuvana tĩ'asi'kua'mu. Jã'achejapi aikũtina mũni puusi'kua'mu repau. ³⁰ Puũ ñu'ũna pãĩ jainuko repau ñu'ichejana rani chi'isinaa'me. Chekũnare cu'acũ'a paava'nare, na'ava'nare, nũka ku'imava'nare, chu'o cutumava'nare, chekũnare ravũ jũ'iva'nare ra chi'i repava'nare ũcuau ti'jñeñena jo'karena Jesús vasokaisi'kua'mu repanare. ³¹ Ūcuarũmu repana pãĩ chu'o cutumanesinapi cutujũna, nũka ku'imanasinapi nũka ku'ijũna, cu'acũ'are paaju ro'osiva'napi re'oja'che ku'ijũna, na'ava'na pa'isinapi ñajũna, ña jñano, “Maire Israelpãĩ Paaku Dios cho'osi'ea'me ie”, chiijũ Diore jojosinaa'me.

Pãĩ cuatro milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kũamu
(Mr 8.1-10)

³² Ūcuarũmu Jesús chũkũna'te repau neenare soni rao i'kasi'kua'mu.

—Inare pāi repana rasi'ere āu āni si'asō āiñejē'e peova'napi chū'una'me choteumucujña pa'ijuna oimu chū'u. Āu āimava'nare repana vu'ñana saochē cuhemu chū'u, saiju āucuhana phā'pha ai jū'ijū chini — chiisi'kua'mu repau.

³³ Chikuna chukuna repau neena i'kasinaa'me repau'te.

—Icheja pāi peochejajeku āu āiñejē'e peomu. ¿Je'se chukuna jā'arepanukore āu jña āujanā'ñe? —chiisinaa'me.

³⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Jetopupuā pā paache musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna chukuna repau neena,

—Pā sieterepauāna'me va'iva'nare te'eva'narechi'a paame chukuna — chiisinaa'me.

³⁵ Ūcuarumu Jesús repānare pāi, chejana puu'aju chini chū'usi'kua'mu.

³⁶ Puurena pāpuā sieterepauāna'me va'iva'nare mini cājiku Dioni, “Re'orepamu”, chini chukunani repau neenani tu'se īsiuna pāire āusinaa'me chukuna. Jmanukoru pa'isi'e āu Ūcuaui Dioni sēkuna teana rua carūhisi'kua'mu. ³⁷ Pāi ūcuanuko chajichechi'a āisinaa'me repa. Jā'ata'ni repāna āijuna cajejaisi'e sieterepau'ña sia maña timusinaa'me chukuna. ³⁸ Repa āu āisina pāi romijē'e chūijē'e kuēkuema'ñe chekurumu cuatro milrepana pa'icosome. ³⁹ Jā'a cho'o pi'nisirumu Jesús repānare pāi saosō choovūji tuni Magadán chejana jē'esi'kua'mu chukunana'me.

16

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'ku chini fariseopāina'me saduceopāi sēsi'ere kuamu

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Ūcuarumu fariseopāina'me saduceopāi Jesuni ñañu chini raisinaa'me. Rani repau'te, “Dios Raosi'kuma'mu iku”, chijū cuasanajeju ūcuaui cu'ache cho'oñu chini,

—Diochi'a te'eu cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te —chiisinaa'me repāna.

² Jā'aja'ñe i'karena Jesús i'kasi'kua'mu repānare.

—Icheja cana na'ito ija'che cuasaju i'kanaa'me musanukona: “Ina'ito cunaumu maajaumu pa'una che'ro re'o ñataja'mu”, chiinaa'me.

³ Apeñataroā ūcuachi'a ija'che cuasaju i'kanaa'me musanukona: “Cunaumu maajaumu pa'iu oko pikopi rua pa'iu iumucuse oko raja'mu”, chiinaa'me. Cunaumu ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasinata'ni irumu chū'ure ñanata'ni chū'u pa'iche vesume musanukona. ⁴ Musanukona cu'ache pa'iju chū'ure masi cuasamanapi, rupū ñañu chini, “Diochi'a te'eu cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te; mū'u pa'iche'te masiñu chukuna”, chiime chū'ure. Jā'ata'ni cho'o ñomaneja'mu chū'u musanukonare. Chū'upi Dios chū'o kuasi'ku Jonás cho'ocojñosi'eja'chechi'a cho'ocojñokuna ñajanaa'me musanukona — chiisi'kua'mu repau repānare.

Chini repānare jo'ka sanisōsi'kua'mu repau, chukuna repau neenana'me.

Fariseopāi cu'ache che'choche'te kuamu Jesús

(Mr 8.14-21)

⁵ Chukuna Jesús neena chiara chekukā'ko jē'erumu, pā cavesu jēnisōsinaa'me. ⁶ Ūcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Ñarepajũ'u. Fariseopãina'me saduceopãi pã saũcheja'chere ña chẽamanejũ'u —chiisi'kua'mu.

⁷ Chikuna chukuna ija'che cuasaju sãĩnechi'a i'kasinaa'me:

—Maipi pãre ramanerena jã'aja'ñe i'kacosomu iku —chiisinaa'me chukuna.

⁸ Chukuna cuasaju sãĩnechi'a cutuche'te masiku Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Je'se pa'ĩuna musanukona pã peoche'te cuasaju cutuche? Chu'ure chuta'a masi cuasama'me musanukona. ⁹ ¿Chu'u i'kache chuta'a asa chẽama'ñe musanukona? ¿Chu'u aperumu pã cincorepauãpi umupãi cinco milrepanare ãusi'e cuasama'ñe musanukona? Repana ãijuna cajejaisi'e, ¿zetopuju'ña maña timure musanukona? ¹⁰ ¿Ûcuachi'a pã sieterepauãpi umupãi cuatro milrepanare chu'u ãusi'e cuasama'ñe musanukona? Repana ãijuna cajejaisi'e, ¿zetopuju'ña maña timure musanukona? ¿Peore jã'a chu'u cho'osi'e cavesusõre musanukona? Chu'u peore cho'omasiku musanukonare jã'aja'ñe kuiramasikujekuna, “Mai ãija'ñe pã peome mai”, chiimanejũ'u. ¹¹ Chu'u i'kache masi asavesume musanukona. Pãre i'kama'mu chu'u. Repana fariseopãina'me saduceopãi pã saũcheja'chere che'chemanejũ'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

¹² Ûcuarumu chukuna Jesús neena repau i'kache'te asamasi ija'che cuasasinaa'me: “Áa, iku Jesús pã cho'orepache'te i'kama'mu. Rupu maipi repana fariseopãina'me saduceopãi che'choche'te asa chẽamanea'ju chini i'kamu iku”, chiisinaa'me chukuna sãĩnechi'a.

*Pedro, “Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chiisi'ere kamu
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)*

¹³ Ûcuarumu Jesús Cesarea de Filipo vu'ejoopo pa'ichejana sani t'ia chukuna'te repau neenare ija'che sãesi'kua'mu:

—Pãi chu'ure, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku pa'iche cutuni, ¿je'se i'kache? —chiisi'kua'mu.

¹⁴ Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Pãi te'ena mu'u pa'iche'te cutuni, “Juan Pãi Okoro'veku'mu jã'u”, chiime. Chekuna, “Aperumu pa'isi'kua'mu jã'u; Eliaa'mu”, chiime. Jo'e chekuna, “Jeremiaa'mu jã'u. Jã'apãani chekua'mu jã'u; aperumu Dios chu'o kuasi'kua'mu”, chiime mu'ure —chiisinaa'me chukuna.

¹⁵ Chitena,

—Musanukonajẽ'e chu'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se i'kache? —chiisi'kua'mu.

¹⁶ Chikuna Simón Pedro i'kasi'kua'mu.

—Dios, Si'arumu Pa'iku Mamaku'mu mu'u. Pãi ùcuanukore chũ'ua'ku chini Ûcuau Raosi'kua'mu mu'u —chiisi'kua'mu.

¹⁷ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Mu'ure Simonre, Jonás mamaku'te pãiu te'euje'e kuamanesinaa'me jã'a, mu'u cuasaku i'kasi'e. Chu'u Ja'ku Canaumu Pa'ikujji mu'u rekochona kua jãauuna masiku i'kasi'kua'mu mu'u. ¹⁸ Chu'u mu'ure, “Pedro'mu”, chiimu. “Pedro” chini “Catapu” chiimu. Mu'u i'kasi'e ùcuarepajeku catapu jujacheja'che si'ama'ñe pa'ija'mu. Mu'u chu'ure i'kaku masi cuasacheja'che cuasaju chu'u chũ'uñe asa jachama'ñe cho'onare si'arumu na'a rua jainukore chẽaku pa'ija'mu chu'u, repapani jünisõsirumu jũ'isina pa'ichejare ai pa'ima'ñe Dios pa'ichejare ai sani paapu chini. ¹⁹ Chu'u mu'ure, Dios chu'ore chu'vaa'ku chini jo'kamu. Mu'upi chu'vakuna pãipi asa chẽa Repau'te cuasaju jovonare repana cu'ache cho'ochẽ

Dios Cunaumu Pa'iku tunosökaija'mu, repanapi Ūcuau pa'ichejare sani paapu chini. Mu'u chu'vache'te asa jachaju Repau'te cuasacuhenareta'ni Dios Cunaumu Pa'iku repana cu'ache cho'oché tunosökaimaneja'mu. Já'ajekuna Repau pa'icheja saimanejanaa'me repana —chiisi'kua'mu Jesús.

²⁰ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare, repau pa'iche'te chukunapi kuamanea'ju chini ija'che chu'usi'kua'mu:

—Chu'u pa'iche pái chekunare te'eu'terejé'e, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chijju kuamanej'u —chiisi'kua'mu.

Repau chuenisōjañere kumu Jesús

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Já'arumupi pi'ra Jesús chukuna'te repau neenare repau Jerusalén sani cu'ache cho'ocojñojañere kuasi'kua'mu.

—Chu'u repacheja saisirumu judío ainana'me judío phairipái chu'unana'me judiopái che'chonapi chu'ujuna rua cu'ache cho'ojanaa'me chu'ure. Já'aja'ñe cu'ache cho'oju vanisōjanaa'me repana chu'ure. Já'ata'ni chuenisō tácojñosi'kuta'ni chotemuucujña pa'itona jo'e vajurajajamu chu'u —chiisi'kua'mu repau. ²² Jesupi já'aja'ñe i'kauna asa Pedro oiu repau'te te'eu'te juha sa ija'che i'kasi'kua'mu:

—¡Diopi ūsekaiuna já'aja'ñe cho'oché ti'jñemanea'ku mu'ure! ¡Mu'uni já'aja'ñe ti'jñeto cu'amú! —chiisi'kua'mu repau.

²³ Já'ata'ni Jesús churi ña Pedro'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakujeku chu'ure ja'me pa'ima'ñe saijũ'u mu'u. Dios chu'ure jo'kasi'ere chu'upi cho'omato cu'amú. Chekurumu mu'upi ūseku i'kauna chu'upi cho'omaneni cu'ache cho'omu. Pái, Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mu'u ūcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'mu —chiisi'kua'mu repau.

²⁴ Chini Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi chu'u neena pañu chini musanukonare cho'owache'te jo'kasó chu'u chu'ũnechi'a cho'oju pa'ijũ'u. Chu'ure cuasanare chu'ure cho'ochéja'che vanisōñu chiijanaa'me pái. Páipi musanukonani já'aja'ñe cho'oñu chiiche'te asanijé'e chu'ure cuasache jo'kasōmanejũ'u.

²⁵ Musanukonapi chuenisōñe'te vajuchuju musanukona asa chēasi'ere jo'kasōni jūnisōsirumu vati toana sani uuju pa'ijanaa'me. Já'ata'ni chuenisōñejé'e vajuchuma'ñe chu'uni ūcua cuasaju chuenisōna, Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁶ Pái cu'amajñaruã si'ache paanapi chu'ure cuasamaneni, repana jūnisō vati toa saisirumu ūcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amú. ²⁷ Na'a pa'isirumu chu'u páire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chu'u ja'kujai'u ko'sija'iu chu'u neena ángelena'me jo'e cajeja'mu. Reparumu, pái ūcuauko re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ija'mu chu'u. ²⁸ Musanukona ichéja chu'ure ja'me pa'ina te'ena chuta'a jūnisōma'ñe pa'iju chu'u Dios Raosi'ku páire chu'ura chini raiche ñajanaa'me. Ūcuarepaa'me já'a —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

17

Rua ko'sija'iu Jesús carūhisi'ere kumu

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Seirepaumucujña pa'isirumuna Jesús, aikūtina muiu Pedro'te, Santiagona'me Juanre, Santiago cho'jeu'te chēa chekunare jo'ka te'enare aikūtina

rua umu pa'ikütina muasi'kua'mu. ² Muni pa'iu Jesús repana ñaju'te tiiuja'iu carüniasomu. Repau chia üsuu miañeja'ñe ko'sijianasomu. Repau ju'ikãña rua poko'sijakãña carüniasomu. ³ Ūcuarumu Jesús neena, aperumu pa'isinare Moisename Elía'te ũcuauña'me nukaju chu'o cutunani ñaasome. ⁴ Já'aja'ñe pa'ijuna ña Pedro ija'che i'kaasomu Jesure: —Chu'ure Paaku, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Mu'api chiito vu'ñarua chotevu'ñarua cho'okaija'mu chu'u, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'eru —chinasomu.

⁵ Repau Pedro chuta'a já'aja'ñe i'katona repana nukachejana piko rua poko'sija'chepi caje ta'pisó piko sa'navuji chu'o i'kache asoasomu reparare, ija'che chiicheji: “Iku chu'u chii chu'u oia paaku'mu. Rua pojomu chu'u ikure. Repau chu'ore asaju pa'ijü'u musanukona”, chinasomu.

⁶ Já'aja'ñe i'kache'te asa kukucajejanisó Jesús neena vajuchuju täni meñe ũmeasome. ⁷ Ūcuarumu Jesús sani reparare chëaku ija'che i'kaasomu:

—Vuijü'u. Vajuchumanejü'u musanukona —chinasomu.

⁸ Chikuna muñe ñato Jesús te'eu nukaasomu; chekuna te'eujë'e peoasome.

⁹ Já'aja'ñe cho'ocuha repana aiküti cajerumu Jesús ija'che chü'asomu reparare:

—Diopi ñokuna musanukona irumu ñasi'e, chu'u Dios Raosi'ku jünisó vajuraisirumujatu'ka chekunare te'eu'terejë'e kuamanejü'u —chinasomu.

¹⁰ Chikuna repau neena Jesure ija'che i'kaasome:

—Já'ata'ni, ¿je'se pa'iana maire judiöpai che'chona, “Dios raoja'mu chiciojñoku chuta'a raimarumuna Elías charo rajia'mu”, chijü che'choche? —chinasome.

¹¹ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Repana che'choche ũcuarepaa'me. Elíaa'mu charo rani peore si'ache mamare care'vajau. ¹² Já'ata'ni chu'u musanukonare, Elías ranicuhasi'kua'mu, chiimu. Rani pa'iana repau pa'iche'te vesuju päi reparare ũache peore cu'ache cho'osinaa'me repau'te. Chu'ure Dios Raosi'kure ũcuaja'che repau'te cho'osi'aja'che cu'ache cho'ojanaa'me repana —chinasomu.

¹³ Já'aja'ñe i'kauna repau neena asa masi, “Aperumu pa'isi'ku Elías rani cho'ojachere i'kama'mu iku. Irumu pa'isi'ku Juan Päi Okoro'vesi'ku rani pa'ia Elías cho'osi'aja'che cho'osi'ku pa'isi'ere i'kamü iku”, chinasome repana.

*Chüiva'ure vature paava'uni Jesús vasosi'ere kuamu
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Ūcuarumu repana Jesuna'me aiküti muisina chukuna repau neenana'me päi repau'te tuhasina cha'aju nukachejana caje t'asinaa'me. Caje t'arena päia Jesús ti'ñeñena sani ro're püu ñu'ia ija'che i'kasi'kua'mu:

¹⁵ —Päi Ūcuankore Paaku, chu'u chüiva'ure oijü'u. Vatipi chëa paaku chü'ukuna si'arumu vë've curuku chekuru'mu toana täia chekuru'mu chiachana täimu repava'u. ¹⁶ Mu'u neenani rasi'kua'mu chu'u repava'ure, repanapi vatini eto saosokaapu chini. Já'ata'ni eto saovesusinaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanukona päi irumu cana rua tiiñe cuasaju masi cuasama'me chu'ure. ¿Keekerumu musanukona tiiñe cuasache ñaku pa'iche chu'u?

—Jā'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u repava'ure mu'u chīiva'ure —
chiisi'kua'mu.

¹⁸ Chini repava'ure rauna Jesupi chū'uuna eta sanisōsi'kua'mu vati.
Jā'aramupi repava'u teana vajuu pa'isi'kua'mu.

¹⁹ Jā'a cho'o pi'nisiramu chukuna Jesús neena ūcuau'na'me te'ena cutuju
ija'che sēesinaa'me repau'te:

—¿Je'se pa'iana chukuna'te vature eto saocu'au? —chiisinaa'me.

²⁰ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Dioni masi cuasamapuna vature eto saocu'asi'kua'mu musanukonare.
Musanukonapi mostazara'karuā rua jmara'karuāja'ñe Diore jmakarū
cuasanapi, “Dios peore masiku'mu”, chini cuasaju ikūtire aikūtire,
“Chekuchejare kuñu nukajū'u”, chiito ikūti teana chekuchejana
kuñura'amū. Musanukonapi Dioni masi cuasarepato peore
cho'ore'ochechi'a pa'ira'amū. Ūcuarepaa'me jā'a. ²¹ Vati, iva'u chīiva'u
sa'navu pa'isi'kujanare Dioni cuasaju āu āima'ñe pa'iju Repau'te
sēenarechi'a eto saore'omu —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Repau chuenisōjañere jo'e kamū Jesús

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Ūcuaramu Jesús chuta'a repau Galilea cheja ku'iramu ija'che
i'kasi'kua'mu chukuna'te repau neenare:

—Chū'ure Dios Raocojñosi'kure kuhena pāi cu'ache cho'oa'ju chini
chēa jo'kajanaa'me. ²³ Jo'karena chū'ure vanisōjanaa'me repana.
Chuenisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajuraija'mu chū'u —
chiisi'kua'mu repau.

Jā'aja'ñe i'kache'te asarena rua sumanesi'kua'mu chukuna'te.

Dios vu'e chū'unare kuri ro'iche'te i'kamū Jesús

²⁴ Ūcuaramu chukuna Jesús neena Ūcuau'na'me Capernaum vu'ejoopo
sani ti'asiramu Dios vu'e chū'unare kuri kookaina Pedroni ñañu chini rani
ija'che sēiasome:

—Jesús, musanukonare che'choku, ¿Dios vu'e chū'unare kuri ro'ima'ku?
—chiniasome.

²⁵ Chitena Pedro,

—Jūju, ro'iku'mu repau —chiniasomu.

Jā'aja'ñe i'kacuha ūcuau pa'ivū'ena Pedroji kakauna ña Jesús ija'che
i'kaku repauni charo sēiasomu:

—Simón, ¿je'se cuasaku mu'u? Pāi chū'una, ¿neeni pa'iche ro'i kuri
sēeñe? ¿Ūcuana mamachīire sēeñe? Jā'apāni, ¿chekunani sēeñe? —
chiniasomu.

²⁶ Chikuna Pedro,

—Chekunani sēeme repana —chiniasomu.

Chikuna Jesús jo'e i'kaasomu.

—Jā'a pa'ito repana mamachīi kuri ro'ichejē'e peomu. Jā'ajekuna
chū'ure Dios Mamakujekuna Ja'ku vu'e chū'unare kuri ro'iche peomu.

²⁷ Jā'ata'ni repanapi maini pe'rumanea'ju chini ija'che cho'ojū'u: Chiarana
caje pitome su'a ruo va'ire chareparo no'isiva'uni mini ñato repava'u
chū'opo'te kurire'eva paaja'mu. Repare'eva kurire'eva chū'una'me
mu'u Dios vu'e chū'unare ro'iche ūcuapa'rva ro'ire'eva pa'ija'mu. Mini
ma ūcuare'evaji Dios vu'e chū'unani ro'ijaijū'u —chiniasomu repau
repau'te.

18

“¿Kaupi na'a rua masiku?”, chiime Jesús neena

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

1 Reparumu chukuna Jesús neena ũcuauñi sani ija'che i'kaju sēesinaa'me repau'te:

—Chukuna Dios neena, ¿kaupi na'a rua masiku? —chiisinaa'me.

2-3 Chitena Jesús chīiva'ure soni rao chukuna chenevuna nuko ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonapi tīñe cuasache'te jo'kasō iva'u chīiva'u cuasacheja'che cuasamaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

4 Jā'ajekuna musanukonapi iva'u chīiva'u vesuku, “Cho'okaijū'u chu'ure; vesumu chu'u”, chiū cuasacheja'che cuasanapi chu'u neena chekunare na'a masina pa'ijanaa'me. 5 Pāi chu'uni cuasaju chīiva'nare ikujava'nare pojona chu'u neenajejuna chu'ure pojocheja'che cho'ome, Diopi ñato. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Pāi rūhiñe cuasamana cu'ache cho'ochete kuumu

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

6 Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chīiva'na cuasacheja'che chu'ure cuasakuni te'eu'te cu'ache chu'vaku'te pāipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amu: Repau chuta'a chu'u neeva'ure cu'ache chu'vamarumana toacnapuji rua ũjapuji repau cavuna pāipi jepo vee chiarana tō ruoru na'a re'ora'amu repau'te. Jā'aja'ñe cho'oma'to ũcua pa'iu chu'u neeva'ure cu'ache chu'vauna Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'ire chū'uto na'a rua cu'ache pa'ija'mu repau'te.

7 Pāi ũcuanuko re'oja'che pañu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesakuna si'arumu ũcua cu'ache cho'ojū pa'ime. Jā'ajekuna chu'ure cuasava'napi cu'ache cho'oa'ju chini cu'ache chu'vaku'te rua cu'ache ti'ñjeja'mu.

8 Jā'ajekuna, mu'u jūtupi chekuni cu'ache cho'oni repa jūtu tuso so'ona sējosōjū'u. Chekurumu mu'u cū'apuji chekuni cu'ache cho'oni repa cū'apu tuso so'ona sējosōjū'u. Jā'aja'ñe cho'omaneni jūñjana'me cū'a peore paakuta'ni vati toana saouna uuku pa'ija'mu mu'u, ũcuapi jo'e cu'ache cho'osi'kujeku. Na'a re'omu mu'upi jūtūre tuso sējosō jā'apāani cū'apu'te tuso sējosō rūhirooru paava'uta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito.

9 Ūcuaja'che mu'u ñakovaji ñaku chekuni cu'ache cho'oni repa ñakova ruta so'ona sējosōjū'u. Jā'aja'ñe cho'omaneni ñakocaā peore paakuta'ni vati toana saouna uuku pa'ija'mu mu'u, ũcua ñakovaji ñaku jo'e cu'ache cho'osi'kujeku. Na'a re'omu mu'upi ñakova'te ruta sējosō te'eñakova paava'uta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Ovejava'u cavesusiva'u pa'iche'te kuumu Jesús

(Lc 15.3-7)

10 Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Iva'nare chīiva'nare te'eu'terejē'e cu'ache cuasaju cuhemanējū'u musanukona. Iva'na chīiva'na, chu'u Ja'kure Cunaumu Pa'iku'te Diore si'arumu ja'me pa'ina ángeles kuiracojñova'naa'me. 11 Chu'u, pāire ja'me paaū chini Dios Raosi'ku, pāire vati toa sani uuche'te ũseku chēa paara chini chejana cajesi'kua'mu.

12 '¿Je'se cuasoku musanukonare? Chekurumu musanukona te'euji ovejava'nare cienrepava'nare paamu. Jā'ajanukore paakuni chekurumu ovejava'u te'eva'u tūichejana sani cavesusōmu. Ūcuarumu mu'u

chekuva'nare noventa y nueverepava'nare te'eva'nare aikūti ja'mevana jo'ka, cavesusiva'uni ku'era chini sanisōmu. ¹³ Sani ku'eku pa'iu jñaani chekuvana'nare noventa y nueverepanare cavesumanesiva'nare na'a rua pojomu mu'u repava'ure. Pojoku repava'ure mini kuāa ramu mu'u. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹⁴ Mai Ja'ku Dios Cūnaumu Pa'iku ūcuaja'che, Repau'te cuasanare vesuva'nare iva'nare chiiva'nare oicheja'che oiu te'eu'terejē'e vati toana saapu chiima'mu —chiisi'kuamū repau.

Chekuna cu'ache cho'oto jo'e cuasama'ne pa'iche'te i'kamū Jesús

¹⁵ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kuamū:

—Chekurumu mu'u majapāiujai'ui Diore cuasakūji mu'uni cu'ache cho'oto, sani repau'te te'eu'te i'kajū'u, repau cu'ache cho'osi'ere masia'ku. I'kauna asa jachama'to ūcua ja'me pa'imū mu'u repau'te. ¹⁶ Jā'ata'ni repau'ji asa jachato chekuni te'eu'te jā'apāni ka'chanare soni rao jo'e ūcuare repana asaju'te i'kajū'u, repauni ja'me chu'vaa'ju. Repau cho'osi'e asa kuakainapi chotena jā'apāni te'eka'chapana pa'ito re'omu. ¹⁷ Repana chu'vache'te asacuheto Diore cuasakuanupu'te soni rao kuajū'u repau cho'uche, repa'ni asa ja'me chu'vaa'ju. Jā'ana chu'vache'te ūcua asacuheto, “Diore cuasama'kuja'che pa'iu Romapāi chū'unare kuri kookaina pa'icheja'che cu'ache pa'imū iku”, chini cuasaku ja'me pa'imanejū'u repau'te.

¹⁸ Mūsanukonapi Diore cuasanapi jā'aja'ne cho'onani chekure, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache chū'ucojñoja'mu mu'u”, chiito Dios Cūnaumu Pa'iku ūcuaja'che i'kaja'mu. Jā'ata'ni mūsanukonapi repauni, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache chū'ūne peomu mu'ure”, chiito Dios Cūnaumu Pa'iku ūcuaja'che i'kaja'mu. Ūcuarepaa'me jā'a.

¹⁹ Jo'e ija'chere i'kamū chu'u mūsanukonare: Mūsanukonapi ichejare chejare pa'iju ka'chana ūcuate'e cuasa, “Dioni sēnu maini cho'okaaū”, chini Repauni sēeto chu'u Ja'ku Dios Cūnaumu Pa'iku asa cho'okaija'mu mūsanukonare. ²⁰ Chu'ure cuasanapi chotena jā'apāni te'eka'chapana chi'i pa'iju chu'ure pojonare repa'na chenevu'te ja'me pa'ija'mu chu'u, űoma'kuta'ni —chiisi'kuamū Jesús chukuna'te.

²¹ Ūcuarumu Pedro na'a kueñe sani Jesure ija'che sēsi'kuamū:

—Chukuna'te Paaku, chekurumu chu'u majapāiujai'ui chu'uni cuhama'ne cu'ache cho'oto, ¿jetopuñōa cuasama'neja'ne chu'u repau cho'uche? ¿Sieterepañoajatu'ka? —chiisi'kuamū.

²² Chikuna Jesús repau'te ija'che i'kasi'kuamū:

—Sieterepañoajatu'kama'ne, sieterepañoachi'api setentarepañoā cho'otojē'e jo'e cuasamanejū'u repau cu'ache cho'uche —chiisi'kuamū repau.

Pōsero'i cavesucuhesi'ku cho'osi'ere kamū Jesús

²³ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kuamū:

—Dios neena chekunare cu'ache cho'ocojño jo'e cuasama'ne pa'inana'me cavesucuhenare Repau cho'ojache ija'chea'me: Aperumu pa'isi'ku pāi chū'uku repau'te cho'uche cho'okainapi ūcuau'ni pōsero'i paajuna repa'ni ro'ia'ju chini sēsa chiniasomu. ²⁴ Chini ūcuau'okore sēepi'raku repau'te na'a rua pōsero'i paakuni te'eu'te charo soni raoasomu repau. ²⁵ Jā'ata'ni repau'te cho'uche cho'okaiva'u pōsero'i ro'ijache kurijē'e peoasomu. Jā'ajekuna pāi chū'uku chekunare soni rao, “Ikure repau rājona'me mamachīina'me repa'na paamajñaruā tua peore isisōjū'u. Chu'upi

repau pōsero'i paache'te kooa", chiiu chũ'uasomu. ²⁶ Chikuna asa repava'u ũcuau ti'jñeñena ro're pũũ ñu'iu ija'che i'kaku rua sēniasomu: "Chu'ure paaku, oijũ'u chu'uva'ure. Na'mirepa sēema'ñe cha'ajũ'u. Jmanukoruāchi'a peore ro'isōra chu'u mu'ure", chiniasomu. ²⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa pāi chũ'uku repauni oiũ, "Pōsero'i sēema'mu chu'u mu'ure", chini etoasomu repau'te.

²⁸ Jā'ata'ni repau, etoona saiũ repau'te ja'me cho'оче cho'okaiku'te repau'te jmanukoru pōsero'i paakuni tijñaasomu. Tijña repau'te cavuna chēa rusoku, "Mu'u pōsero'i teana ro'isōjũ'u chu'ure", chiniasomu. ²⁹ Jā'aja'ñe cho'ouna repava'u ũcuau ti'jñeñena ro're pũũ ñu'iu ija'che i'kaku rua sēniasomu: "Chu'uva'ure oiũ na'mirepa sēema'ñe cha'ajũ'u. Jmanukoruāchi'a ro'isōra chu'u mu'ure", chiniasomu repau. ³⁰ Jā'aja'ñe i'kava'ureta'ni cha'acuheku repauni cu'ache cho'onare chēa cuaovũ'ena cuao repau pōsero'i ro'i pi'niñetu'ka paa'ju chini pāi chēanani chũ'uasomu repau. ³¹ Jā'aja'ñe cho'ouna asa chekuna repauna'me cho'оче cho'okaina suma'ñe cuasa oiju sani repanare paakuni peore kuaasome repau cho'osi'e. ³² Kuarena asa pāi chũ'uku repauni soijani raa'ju chini chũ'uasomu. Rarena repau'te, "Rua cu'aku'mu mu'u. Chu'ure rua pōsero'i paaku'teta'ni mu'ure sēemanesi'kua'mu chu'u, mu'upi rua i'kaku, 'Oijũ'u chu'uva'ure', chiiu chu'uni sēkuna. ³³ Chu'u mu'ure oiũ re'oja'che cho'osi'eja'che cho'okairuja'chere chekure rua cu'ache cho'oasomu mu'u. Rua cu'amũ jā'a", chiniasomu repau. ³⁴ Jā'aja'ñe i'kaku pāi chũ'uku rua pe'ruku repau pōsero'i peore ro'isōñetu'ka repau'te cu'ache cho'оче chũ'uasomu —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

³⁵ Chini Jesús jo'e cheke ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u Ja'ku Cunaumu Pa'iku ũcuaja'che cho'oja'mu musanukonare, chekuna cu'ache cho'osi'ere musanukonapi cavesuma'ñe cuasato —chiisi'kua'mu.

19

Rũjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamũ Jesús (Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jā'aja'ñe i'kacuha Jesús Galilea cheja pa'isi'kupĩ Judea chejana Jordán chiacha ũsũũ muikā'ko pa'ichejana sani ti'asi'kua'mu repau, chukuna repau neenana'me. ² Pāi rua jainuko ja'me tuhasinaa'me repau'te. Tuharena ũcuachejana jũ'iva'nare vasosi'kua'mu repau.

³ Ūcuarumu fariseopāi te'ena Jesús pa'ichejana rani ija'che i'kaju sēsinaa'me repau'te, tiñe i'kauna repauni chēa cu'ache cho'oñu chini:

—¿Pāiu'te repau rãjopi ũcuache'te cho'oru cuheku sējore'oku? —chiisinaa'me.

⁴ Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o kuache ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiiumũ repa: Dios apereparumu pāiu'te cho'osi'ku umũuna'me romio'te cho'osi'kua'mu.

⁵ Jā'ajekuna umũũ repau puka'kupāi ja'me pa'isi'e jo'kasō rũjona'me pa'imũ.

Jā'aja'ñe cho'o ũcuate'euja'che pa'ime repana, chiiumũ. ⁶ Diopi ñato ũcuate'euja'che pa'ijũ ka'chanama'me repana. Jā'ajekuna pāiu'ji Dios jā'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachaku rãjoni sējosōni cu'ache cho'omu —chiisi'kua'mu repau.

⁷ Chikuna repau'te ija'che sēsinaa'me repana:

—Moisés aperumū ija'che chiiche chũ'u jo'kaasomū:

Pāiu ūcuauakujī repau rūjore paacuheku sējora chiiku charo repao'te sējojañere kuaku

utija'ovana tocha pi'ni ūcuaoñi ĩsia'ku, repao chekunare ñojaja'ova.

Jā'aja'ñe cho'ocuha repau sējore'omū repao'te.

¿Je'se pa'ina jā'aja'ñe chiiche tocha jo'kau? —chiisinaa'me.

⁸ Chitena Jesús repanare i'kasi'kua'mū.

—Musanukonapi cu'ache cho'oche'te jo'kacuheju ūcuauache cho'oñu chiijuna jā'aja'ñe chũ'u jo'kaasomū Moisés. Jā'ata'ni Dios mamarumū jā'aja'ñe chũ'u jo'kamanesi'kua'mū. ⁹ Chu'u musanukonare ija'che i'kamū: Pāiu ūcuauakujī repau rūjore chekure ja'me kāima'koni rurepapū sējosō chekoni vejani Dios ūseche'te cu'ache cho'omū —chiisi'kua'mū.

¹⁰ Jā'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Jā'aja'ñejekuna pāipi vejama'ñe pa'ito na'a re'ora'amū —chiisinaa'me chukuna.

¹¹ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mū.

—Jā'ata'ni pāi vejama'ñe te'ena pa'ina ūcuarepanuko pa'imasima'me. Dios cho'okaicoñonachi'a pa'imasime vejama'ñe pa'ina. ¹² Pāi si'ache cho'oju romi vejamana pa'ime. Te'ena chīrumuna teana romi paacu'ava'na ainesiva'na pa'ime. Te'ena romire cu'a cho'oche'te ūseju chekunapi re'vasōkatena romi peome. Chekunata'ni Dios chũ'uñe'te cho'oju pañu chini romi vejama'me. Pāi te'ena pa'imasini vejamanejũ'u. Jā'ata'ni te'ena pa'ivesuni vejajũ'u —chiisi'kua'mū.

*Chīva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kua'mū
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Ūcuarumū pāi repaana chīva'nare Jesús pa'ichejana rasinaa'me, repauji chīva'nani chēseku Dioni re'oja'chere sēekaañ chini. Jā'aja'ñe rajuna ña chukuna repau neena ūsepi'rasinaa'me repanare. ¹⁴ Jā'aja'ñe cho'ojuña Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mū.

—Chīva'nare raiūsemaneju'u musanukona chu'uni raapu. Iva'na chīva'naja'ñe pa'iju chu'ure masi cuasanapi Dios chu'o asa chēajanaa'me —chiisi'kua'mū repau.

¹⁵ Chini Jesús repava'nare chīva'nare chēseku Diore sēekani pi'ni ūcuachejapi jo'e tiichejana sanisōsi'kua'mū chukunana'me.

*Pōsū kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kua'mū
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Ūcuarumū pōsū Jesuni ñara chini rani ija'che sēesi'kua'mū repau'te: —Masiu, ¿ūquere re'oja'che cho'oni'te Dios pa'icheja saija'che chu'u? —chiisi'kua'mū.

¹⁷ Chikuna Jesús repau'te i'kasi'kua'mū.

—¿Je'se pa'ina mu'u Dios pa'icheja sasa chiikuta'ni re'oja'che cho'oche'te masira chini chu'uni sēeku? Diochi'aa'mū te'eñ re'oja'che cho'omasiku. Repau pa'ichejana sasa chini Repau chũ'u jo'kasi'ere asa jachama'ñe cho'oku pa'ijũ'u —chiisi'kua'mū Jesús repau'te.

¹⁸ Chikuna pōsū i'kasi'kua'mū.

—Maipi cho'oju raapu chini Dios chũ'u jo'kasimajñaruã ruaa'me. Jā'ata'ni, zjeere Dios na'a rua chiimajñaruã cho'oja'che chu'u? —chiisi'kua'mū.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mū.

—Ija'chea'me Dios chiirepache, Repau chũ'u jo'kasi'e: “Pai vanisõmanejũ'u. Umupai, romi paana chekunare romi ja'me kaimanejũ'u. Ucuaja'che romi umu pa'ina chekunare umupai ja'me kaimanejũ'u. Chekuna nee ñaamanejũ'u. Chekuna pa'iche'te kuani joremanejũ'u. ¹⁹ Muja'kupai ña, kukuju pa'ijũ'u. Chekunare oiju pa'ijũ'u musanukona meñe oicheja'che”, chiimu. Jã'are cho'oku pa'ijũ'u mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

²⁰ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Peore jã'a jachama'ñe cho'oku pa'iku'mu chu'u. ¿Ëquepi chu'ure chuta'a re'oja'che cho'oche karaku? —chiisi'kua'mu repau põsuu.

²¹ Chikuna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'upi karama'ñe re'oja'che cho'ora chini mu'u paache'te cu'amajñaruãre peore isisõ, kuri koo chuova'na pa'iva'nani rupũ isijũ'u. Isisõjani rani chu'una'me ku'iu chu'u chũ'uñe'te cho'oku pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

²² Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa põsuu isicuheku samava'u sanisõsi'kua'mu rua kuriujeku.

²³ Ucuarumu Jesús chukuna'te repau neenare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Kuriu'te Dios pa'icheja saiku'teta'ni saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku Dioni cuasama'to. Ucuarepaa'me jã'a. ²⁴ Jo'e ucuare i'kamũ chu'u musanukonare. Camellova'ure miuñakarũ jojeru kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

²⁵ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa jñano repau'te ija'che i'kasinaa'me chukuna:

—Jã'a pa'ito, ¿je'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chiisinaa'me.

²⁶ Chitena Jesús chukunani ñaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amũ maire pai. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mu —chiisi'kua'mu.

²⁷ Chikuna Pedro ija'che i'kasi'kua'mu Jesure:

—Chukuna mu'una'me pañu chini chukuna paasimajñaruã peore jo'kasõ rani mu'una'me ku'ime. Jã'aja'ñe cho'osi'e ro'i, ¿ãquere koojanaa'ñe chukuna? —chiisi'kua'mu.

²⁸ Chikuna Jesús chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Dios si'amajñaruã peore jo'e mama cho'osirumu chu'u pãire ja'me pauu chini Dios Raosi'ku pai chũ'una ñu'isaivu'te ñu'iu chũ'uja'mu. Reparumu musanukona chu'una'me ku'isina ucuaja'che pai chũ'una ñu'isai docerepasaire te'esaichi'a ñu'iju Israelpai docerepana jojosinani chũ'uju pa'ijanaa'me. Ucuarepaa'me jã'a. ²⁹ Pai chu'uni cuasaju Dios chũ'uñe'te cho'uju pañu chini chekurumu repana vu'ña jo'kasõme. Chekurumu repana majaa'chupãire jo'kasõme. Chekurumu repana majaa'choromire jo'kasõme. Chekurumu repana cho'jechiire jo'kasõme. Chekurumu repana puka'kupãire jo'kasõme. Chekurumu repana machiire jo'kasõme. Chekurumu chejña repana cho'oche cho'osichejña jo'kasõme. Jã'aja'ñe cho'osina ucuanuko repana aperumu paasinuko na'a rua jñaajanaa'me. Ucuachi'a jünisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me repana. ³⁰ Pai te'ena põsuu kuriu repau nee jo'kacuhesi'ja'che repana neere jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chu'u chũ'uñe'te cho'uju

repana paache jo'kasōnareta'ni chekuna ña cu'ache cutume. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirumu repa paache'te jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, "Re'oja'che pa'ime ina", chiicojñosinare, "Cu'ache pa'inaa'me ina", chiija'mu. Chu'u chũ'ñe'te cho'oja repa paache jo'kasō chekunare cu'ache cutucojñosinareta'ni, "Re'oja'che pa'inaa'me ina", chiija'mu Dios —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

20

Cho'ochē cho'okaisinare ro'isi'ere kuamu

¹ Ūcuaramu Jesús chukuna'te repau neenare jo'e ūcuauji cuasaku ija'chere kuasi'kua'mu:

—Repau chũ'ñe cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Pāiu cheja cho'ochē cho'ochēja paaku rua apeñatato vāni etaasomu, pāire ku'e jñaa repau pīsi ūche chio tuakaiche'te chũ'u jo'kara chini. ² Ku'e jñaa repanare, "Cho'ochē cho'ochē te'eumucuse denario kurire'reva te'ere'reva ro'ija'mu chũ'u musanukonare", chiniasomu. Chini, "Jau", chitena repanare chiona chũ'u saosomu repau, pīsi ūchere tuakaaru chini. ³ Repanare saocuha vū'ena co'i, nueve pa'itona umucuse jo'e vā'ejoopona etā āu isichejana mua chekunare pāi cho'ochē'te peoju rupū pa'inani ñaasomu repau.

⁴ Ña repanare ija'che i'kaasomu repau: "Musanukona ūcuaja'che, chũ'u ūche chiona sani ūchere ja'me tuakaijũ'u. Cho'okaisi'e ro'i masi ro'ira", chiniasomu. Chikuna asa, "Jau", chini, saniasome repa. ⁵ Repana saisirumu jo'e vū'ena co'iasomu repau. Co'i pa'iu nukarepau su'itona jo'e etā mua repau charo cho'osi'ēja'che cho'oasomu repau. Tres pa'ito na'ito etā jo'e ūcuaja'che cho'oasomu repau. ⁶ Jā'aja'ñe cho'osi'kupi na'irepa chekurumu cinco pa'itona jo'e etā āu isichejana mua chekunare pāi rupū pa'inani ña ija'che i'kaasomu repau: "J'e se pa'ina musanukona cho'ochē'e cho'oma'ñe si'aumucuse ichējare pa'iju pa'iche?", chiniasomu.

⁷ Chikuna repau'te ija'che i'kaasome repa: "Pāi te'euje'e, 'Rani cho'ochē cho'okaijũ'u chũ'ure; ro'ira', chiikujē'e peomu chukuna'te", chiniasome. Jā'aja'ñe i'karena asa, "Chu'u ūche chiona sani ūchere tuakaijũ'u chũ'uni", chiniasomu repau. Chikuna, "Jau", chini sani, na'isōcuhasirumuta'ni tuakaniasome repa.

⁸ Ūcuaramu chio paaku, repau'te cho'ochē cho'okainare chũ'ukaiku'te na'ina ija'che i'kaasomu: "Chu'ure cho'ochē cho'okainare ūcuaukore soni rao, cho'jerepa raisinani charo ro'ijũ'u. Chareparo raisinare cho'jerepana ro'ijũ'u", chiniasomu. ⁹ Chikuna asa repauji sokuna na'ito cinco pa'itona kaka cho'ochē cho'osina raiasome. Rani ūcuauko denario kurire're te'ere'rechi'a cho'ochē te'eumucuse ro'ichenuko koosome repa. ¹⁰ Jā'anare ro'i pi'nisirumu charo saisina ūcuauani ro'ipi'rajuna ija'che cuasaasome: "Maita'ni si'aumucuse cho'ochē cho'osinajeju na'a rua koojanaa'me", chiiju cuasaasome. Jā'aja'ñe cuasanareta'ni repanare ūcuaujanokoruchi'a ro'iasomu repau. ¹¹ Ro'ina koo ña chio paakuni ke'reju ¹² ija'che i'kaasome repa: "Inare na'irepa sani te'ehorachi'a cho'ochē cho'osinare, chukuna'te rua asucheja si'aumucuse cho'ochē rua cho'oja na'isinare ro'ichenuko ro'isi'kua'mu mu'u", chiniasome repa. ¹³ Chitena chio paaku repanare te'eu'te i'kaasomu. "Ñaku, mu'ure tiiñe cho'oma'ñe ūcuarepa cho'omu chũ'u. Aperumu chũ'u mu'ure, 'Cho'ochē cho'ochē ro'i te'eumucuse denario kurire'reva te'ere'reva ro'ija'mu', chisi'kua'mu. ¹⁴ Jā'ajekuna mu'ure ro'isinuko saku saijũ'u mu'u. Chu'upi chio paakaji inani cho'jerepa saisinareta'ni musanukonare ro'ichenuko

ro'ira chiito re'omu. ¹⁵ Chu'u neea'me jā'a kuri. Repa kuri chu'ure uache cho'ore'omu. ¿Chu'upi inani oia ũcuajanukochi'a ro'ikuna pe'ruche musanukona?", chinasomu repau —Jā'aja'ñe i'kaku chu'vasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

¹⁶ Dios ũcuaja'che chio paaku repau'te si'aumucuse cho'oche cho'osinana'me na'irepa sani cho'osinani ũcuajanukoruchi'a ro'isi'eja'che Repauni cuasaju Repau chū'uñe rua jeeramu cho'onare na'a cho'je cuasaju Repau chū'uñe cho'onare ũcuapa'ravachi'a oia repana jūnisōsirumu pa'iche re'oja'chere isija'mu.

Jesús repau chuenisōjañere jo'e kumu

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Ūcuarumu Jesús Jerusalén vu'ejoopona maiu pāipi jainuko ja'me maijuna, chukuna'te repau neenare docerepanare te'enare soni ija'che kuasi'kua'mu:

¹⁸ —Jerusalén vu'ejoopona maima mai. Ūcuachejana chu'ure Dios Raosi'kure pāipi chēa judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ūcuapani chu'ure vanisōjañe chū'u ¹⁹ judiō peonani jo'karena, rua cu'ache cutuju pāisoju sui'sue pi'ni kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjanaa'me repana chu'ure. Jā'ata'ni choteumucujāna vajurajia'mu chu'u —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te repau neenare.

Santiago'me Juanre puka'ko Jesure sēekaisi'ere kumu

(Mr 10.35-45)

²⁰ Ūcuarumu Zebedeo mamachii puka'kona'me Jesús pa'ichejana raisinaa'me. Rani repana puka'ko Jesús ti'ñeñena ro're puusi'koa'mo mamachii're re'oja'che cho'okaijachere sēsa chini. ²¹ Jā'aja'ñe cho'okona ña Jesús repao'te ija'che sēsi'kua'mu:

—¿Ëquere chiiko mu'u? —chiisi'kua'mu repao'te.

Chikuna repao ija'che i'kasi'koa'mo:

—Iva'nare chu'u chiiva'nare, mu'u chū'urumu te'eu'te mu'u ujañtu cakā'kona, chekuni kā'kojñtu cakā'kona pu'uche chū'ujū'u ñu'iju ja'me chū'uju paapu —chiisi'koa'mo repao.

²² Chikona Jesús repao mamachii're ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukona Dios cho'ojachere vesuju jā'aja'ñe sēeme. Pāipi musanukonani chu'ure cho'opi'racheja'che vanisōñu chiito, ¿cuhemanejanaa'ñe musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repana ija'che i'kasinaa'me:

—Cuhema'ñe cho'ocojñojanaa'me chukuna —chiisinaa'me repana.

²³ Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u cho'ocojñojanaa'ñe cho'ocojñorepajanaa'me musanukona. Jā'ata'ni musanukonare chū'una'me ñu'ijañe chū'u jo'kacu'amu chu'ure. Chu'u Ja'ku apereparamuna Repau isija'mu chiicojñosinani jo'kajama jā'a chū'una'me ñu'ine —chiisi'kua'mu repau. ²⁴ Ūcuarumu chukuna Jesús neena dierepana, repao sēsi'ere asa mamachii're ka'chanare rua pe'rusinaa'me. ²⁵ Jā'aja'ñe pe'rujana ña Jesús chukuna'te soni rao ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie masicosome musanukona: Icheja cheja pāi chū'una repana neenare rua cuaja pa'iche'te chū'uju rua chuova'nare cho'uju pa'ime. ²⁶ Jā'ata'ni musanukonapi te'eu pāi chū'uku pasa chini repana cho'ocheja'che cho'omanejū'u. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe, cho'oche cho'okaiva'uja'che chekunare cho'okaiu pa'ijū'u. ²⁷ Te'euji chekunare paara chini repana

paacojñoku pa'icheja'che pa'ijũ'u. ²⁸ Jã'aja'ñe pa'iku'mu chu'u pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'ku. Pãipi cho'okaapu chini raisi'kuma'mu chu'u. Pãire ũcuanukore re'oja'che cho'okaiũ repaña cu'are jũni ro'ikasa chini raisi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Na'ava'na ka'chanare Jesús vasosi'ere kuumu
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Ūcuarumu chukunapi Jericó vu'ejoopo pa'isinapi Jesuna'me eta saijũna pãi rua jainuko ja'me saisinaa'me chukuna'te. ³⁰ Eta saijũ ñato na'ava'na ka'chava'na ma'a ru'tuva'te ñu'isinaa'me. Ūcuarumu repaña Jesús caraiche'te asa ija'che i'kaju ujachu'opi cuisinaa'me:

—Pãi Ūcuanukore Paaku, David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oijũ'u chukunava'nare —chiisinaa'me repaña.

³¹ Jã'aja'ne i'kajũna chukuna'te tuhana pãi,
—Re'omu. Jo'e i'kamanejũ'u —chiisinaa'me repañare. Jã'ata'ni repaña jo'e na'a rua cuiju i'kasinaa'me.

—Pãi Ūcuanukore Paaku, David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oijũ'u chukunava'nare —chiisinaa'me repaña.

³² Jã'aja'ñe i'kaju cuijũna asa canũka Jesús repañare soni rao ija'che sēesi'kua'mu:

—¿Ëquere cho'okaau chini sēeñe musanukona chu'are? —chiisi'kua'mu Jesús repañare.

³³ Chikuna repaña,

—Pãi Ūcuanukore Paaku, chukuna ñakocaã ñoa'ku chiime chukuna —chiisinaa'me repaña.

³⁴ Jã'aja'ñe i'karena Jesús repañani oiũ repaña ñakocaãna poũna repaña ñakocaã teana re'ojañakocaã care'ososi'kua'mu. Ūcuarumu repaña na'ava'na pa'isina ñakocaã re'oja'che ñaju ũcuauñi jovo ja'me ku'ijũ pa'isinaa'me.

21

Jerusalén vu'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kuumu
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹⁻² Ūcuarumu chukuna Jesuna'me saijũ Jerusalén kueñe cajoopo Olivo aikũti pa'ijooona Betfagé vu'ejoopona tĩ'asinaa'me. Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare te'eka'chapanarechĩ'a saopi'raku ija'che chũ'usi'kua'mu:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saijũ'u musanukona. Sani ũcuachejana burrava'ore quũ suosiva'ore chiina'me rãiva'oni jñaajanaa'me musanukona. Jña repava'nare jose ichejana rakaijũ'u. ³ Pãiu ũcuauakujĩ musanukonare, “¿Ëque cho'oñu chini musanukona jã'ava'nare joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'nare chiimu. Na'mi co'choja'mu repau iva'nare”, chiijũ'u —chiisi'kua'mu.

⁴ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna, aperumu Dios chu'o kuakaisi'ku tocha jo'kasi'epi ija'che chiicheji ũcuarepa tĩ'jñesi'kua'mu:

⁵ Jerusalén vu'ejoopo pa'inare ija'che i'kakaijũ'u:

“Ñajũ'u, musanukonare chũ'uku raiche.
Pe'keru pa'iu burrava'o pōse ve'eva'o mamakuni tuhiũ raimu”,
chiicheji.

6 Ūcuarumu repana Jesús neena sani repau chũ'usi'e cho'oasome. 7 Burrava'ore jñaá, repaona'me mamaku'te jose Jesús pa'ichejana ra, kãñapi tuorena Jesús repava'ure tuhisi'kua'mu. 8 Ūcuarumu pãí rua jainuko repau tuhiu saima'ana repana sê'sevu ju'ikãñapi t'ite ja ūhasinaa'me. Chekuna pũti kare veri ūcua ma'ana ūhasinaa'me. 9 Repau'te tuhana pãí charo sainana'me cho'je raina ija'che i'kajũ cuisinaa'me:

—¡Iku aperumu pa'isi'ku David Jojocojñoku rua masiũ'mu! ¡Diopi re'oja'che cho'okaau ikure, Repau Raosi'kure! Cunaumu Pa'iku Dios peore Masiũ'mu —chiisinaa'me repana.

10 Repau Jesús Jerusalén vu'ejoopo sani ti'asirumu repajoopo pa'ina pãí repauni ñañu chini jainuko chi'i repau'te ja'me tuhasinani ija'che sêesinaa'me:

—¿Jeeja'iu'u jã'u? —chiisinaa'me.

11 Chitena chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Galilea cheja pa'ijoopo Nazaret vu'ejoopo raisi'kua'mu jã'u. Jesua'mu. Dios chu'o kuakaiku'mu —chiisinaa'me.

Dios vu'ena kaka pöse isinare Jesús eto saosi'ere kamu
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48)

12 Ūcuarumu Jesús Dios vu'ena kaka, repavu'e pöse koosinana'me isinare peore eto saoku chekunare kuri sa'ñekaisina mesako'ñana'me ũkupova'nare isisina ñu'isisaivua jujo tajño ūhasi'kua'mu. 13 Jã'aja'ñe cho'oku ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Chu'u vu'e pãí chu'ure pojoju sêevu'ea'me, chiimu. Jã'ata'ni musanukona pöse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome ivu'e —chiuu eto saosi'kua'mu Jesús repanare.

14 Ūcuarumu na'ava'nana'me cu'acũ'a paava'na Dios vu'ena kakarena Jesús ña repanare vasosi'kua'mu. 15-16 Jesupi Diochi'a masiche'te cho'oana ña judío phairipãí chũ'unana'me judiõpãí che'chona rua pe'rusinaa'me. Ūcuachi'a repavu'e pa'inapi chiipi Jesús cho'osi'ere ña, cuiju ujachũ'opi, “¡Iku aperumu pa'isi'ku David Jojosi'ku Dios Rao-cojñosi'ku rua masiũ'mu!”, chiijuna asa pe'ruju Jesure ija'che i'kasinaa'me repana:

—¿Chii i'kaju cuiche asama'ku mu'u? —chiisinaa'me.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Jũju, asamu chu'u. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e, ¿ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimu:

Vijachĩina'me na'a aina Diopi cho'okaiuna

Ūcuauñi pojoju re'oja'che i'kajanaa'me, chiimu —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

17 Ūcuarumu chukuna repanare pãí jo'ka Jesuna'me Betania vu'ejoopona sani kãisinaa'me.

Higoñuji jo'e kãimanea'ku chini i'kamu Jesús
(Mr 11.12-14, 20-26)

18 Jo'e apeñatato Jesús chukunana'me Jerusalén vu'ejoopona jo'e co'isi'kua'mu. Co'ikuna Jesure ũcuhaasomu. 19 Co'iku higoñu ma'a ru'tuva nukañu'te ña repañu kueñe sani ñato repara'puruã peoñuji ja'ochi'a pa'isi'kua'mu. Jã'ajekuna repañu ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Jmamaru jē'e jo'e āira'puruā kūimaneja'mu iñu —chikuna repañu teana te'eramu jūnisōsi'kua'mu. ²⁰ Jā'aja'ñe cho'ouna ña cuasaju chukuna repau neena ija'che sēesinaa'me repau'te:

—¿Je'se cho'okuna jā'añu higoñu teana jūnisōu? —chiisinaa'me.

²¹⁻²² Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi Diore jachama'ñe masi cuasani higoñu chu'u cho'osi'eja'chechi'a cho'oma'ñe, cheke si'ache cho'omasiju ikūtire aikūtire, "Icheja kuñu chiarana su'a nukajū'u", chiito repakūti musanukona chū'uñe cho'oja'mu. Musanukona Repau'te sēeñe peore cho'okaija'mu Repau, Ūcuauñi masi cuasajuna. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Jesús rua masi i'kasi'ere kuamu

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Jā'aja'ñe cho'ocuha jo'e rani reparumu Jesús Dios v'ena kakasi'kua'mu. Kaka pa'iu che'chokuna judío phairi chū'unana'me judío aina rani ija'che sēesinaa'me repau'te:

—¿Je'se cuasa pāi chū'una cho'cheja'che cho'oku mu'u? ¿Neepi chū'urena rani cho'oku mu'u? —chiisinaa'me.

²⁴⁻²⁵ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u ūcuaja'che musanukonani chu'o sēniasara. ¿Neepi Juanre Pāi Okoro'veku'te chēa raore? ¿Diopi raou? Jā'apāani, ¿pāipi chēa raore repau'te? Musanukonapi kuaru chu'u ūcuaja'che iere cho'oa'ku chini chu'ure chēa raosi'ku mami kuaja'mu musanukonare —chiisi'kua'mu.

Chikuna sāiñechi'a ija'che cutusinaa'me repana: "¿Je'se mai ikure i'kajanaa'ñe? Maipi, 'Juanre Dios chēa raosi'kua'mu', chiito iku maire, '¿Musanukona je'se pa'iuña jā'aja'ñe cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasamanere?', chiija'mu. ²⁶ Ūcuachi'a, 'Pāipi chēa raosinaa'me', chicu'amū maire. Ina pāi jainuko, 'Juan Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kua'mu', chiiju cuasame. Jā'ajekuna maipi jā'aja'ñe i'kato ina asa pe'ruju cu'ache cho'ojanaa'me maire", chiniasome repana. ²⁷ Sāiñechi'a jā'aja'ñe cutu pi'ni Jesure ija'che i'kasinaa'me repana:

—Juanre raosi'ku mami vesume chukuna —chiisinaa'me.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u ūcuaja'che musanukonapi jā'aja'ñe i'karena chu'ure chū'u raosi'ku mami kuamaneja'mu —chiisi'kua'mu repau.

Pāiu mamachūi te'eka'chapana cho'osi'ere kuamu

²⁸ Ūcuarumu Jesús repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—¿Je'se cuasoku musanukonare? Pāiu chūi ka'chanare umupāichi'a paaasomu. Paakūji repanare te'eu'te ija'che i'kaasomu repau: "Jmava'u, iumucuse chu'u pisi ūche chio cho'oche cho'ojakaijū'u", chiniasomu.

²⁹ Chikuna mamaku i'kaasomu. "Saiuama'mu chu'ure", chiniasomu. Jā'ata'ni na'a pa'iu jo'e mama cuasa saniasomu repau, puka'kuni cho'oche'te cho'okasa chini. ³⁰ Jā'aja'ñe cho'ocuha puka'ku chekure mamaku'te ūcuaja'che i'kaasomu. I'kauna asa, "Ja'u, sasa", chiniasomu. Jā'ata'ni saimaneasomu repau —Jā'aja'ñe chiu kuasi'kua'mu Jesús repanare. ³¹⁻³² Jā'aja'ñe kua pi'ni repanare ija'che sēniasasi'kua'mu repau:

—Musanukona cuasato repau mamachūi, ¿kaupi puka'ku chūche cho'okaku? —chiisi'kua'mu.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Charo i'kacojñosi'ku —chiisinaa'me.

Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Juan Pái Okoro'veku rani musanukonare, Dios chũ'uñe cho'ona re'oja'che pa'iche'te chũ'vasi'kua'mu. Jã'ata'ni jachasinaa'me musanukona. Jã'a cho'oto Romapái kuri kookainana'me si'uromi, Juan chũ'vasi'ere asa chëa repana cu'ache cho'che ũhasõsinaa'me. Jã'aja'ñe cho'osinajeju repana jünisõsirumu Dios pa'ichejana saijanaa'me. Musanukonata'ni repana cho'che peore ñasinata'ni mama cuasa cu'ache cho'che ũhasõmanesinajeju sailmanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

Cho'che cho'okaina cu'ache cho'osi'ere kuamu

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Ūcuarumu Jesús repanani chũ'vakũ jo'e chekere cuasaku kuasi'kua'mu.

—Páiũ cheja paaku pĩsi ũche chio tã pi'ni si'achio rühiso'koro jeo tusuasomu. Repaso'koro jeo pi'ni ũche cha'ca chachojavu je'naasomu repau ũcuate'evuji conora'ka meajacheja pa'ivu. Ūcuachi'a repachio kuirakaijanapi si'achio ñaju kuirakaiju paapu chini vu'e umu nukavu'e cho'oasomu repau. Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakaijanare jñaa jo'ka tiichejana sanisõasomu repau. ³⁴ Sani pa'iu ũche tuarumu ti'auna repau'te cho'che cho'okainare ũche chio kuirakaina pa'ichejana saomasu repau, ũchere mijani rakaapu chini. ³⁵ Jã'ata'ni sani ti'arena ña repana ũche kuirana repanare chëa te'eu'te rua asi vaiju, chekuni vanisõju jo'e chekuni catapi asi su'aasome. Jã'aja'ñe cho'o ũchejẽ'e peonare asichi'a vani co'choasome repana. ³⁶ Co'irena ña ũche chio paaku repau'te cho'che cho'okainare na'a jainukore jo'e ũcuachejana saomasu. Jã'ata'ni sani ti'arena repana ũche chio kuirakaina peore ũcuaja'che repanare asi vani co'choasome.

³⁷ Jo'e ũcuaja'che cho'o co'chorena ña ũche chio paaku ija'che cuasaku i'kaasomu: “Chũ'ũ chiini repana pa'ichejana saora. Jã'ureta'ni ña, kukujacosome repana”, chiũ cuasaasomu repau. ³⁸ Jã'aja'ñe cuasa mamakuni saomasu repau. Jã'ata'ni repau mamakuji sani ti'auna ña ũche chio kuirakaina sãinechi'a ija'che i'kaasome: “Jã'ũ ũche chio paaku mamaku'mu. Puka'ku jünisõsirumu repau paasi'e paajaua'mu jã'ũ. Vanisõũ jã'ũni. Maiipi puka'ku jünisõsirumu repau paasi'ere paaũ”, chiniasome repana. ³⁹ Chini repau'te chëa chio ru'tuvana juha sa vanisõasome repana —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

⁴⁰ Jã'aja'ñe kuacuha repau kuasi'e asasinare ija'che sëesi'kua'mu Jesús: —Repau mamaku'te vanisõsi'ere asa ũche chio paakuji sani, ¿je'se cho'oja'ũ repanare ũche kuirakainare? —chiisi'kua'mu.

⁴¹ Chikuna repana i'kasinaa'me.

—Sani repau mamaku'te vanisõsinare sãine vanisõja'mu repau. Repanare vanisõ ũche chio kuirakaijanare chekunani jñaa jo'kaja'mu repau, cu'ache cho'oma'ñe ũche tua pi'ni repau'te sa isijanani —chiisinaa'me repana.

⁴² Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e jmamakarujẽ'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimũ:

Pái vu'e cho'ona vu'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuupu jñaani cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuupu.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani repatuupu mini kuãa sa repana vu'e chakavuna nukoasome,

repana vu'epi na'a rua jujaa'ku chini.

Diopi cho'okaiuna jā'aja'ñe cho'ojuna ña cuasa Repauni pojoju i'kame chukuna,

chiimu. ⁴³ Jā'ajekuna musanukonare ija'che i'kamū chū'u: Repau chū'u jo'kasi'ere cho'oma'to uche paaku repau chio kuirakaisinare cho'osi'ēja'che cho'oja'mū Dios musanukonare. Musanukonare sējosō chekunani chēa paaja'mū, Repau chū'uñe cho'ojanare. ⁴⁴ Pāiu vu'e tuupuna tāni rua asi tāimu. Ūcuachi'a vu'e tuupuji pāiuni tāito jūnisōmū —chiisi'kua'mū repau.

⁴⁵ Ūcuarumū judío phairipāi chū'unana'me fariseopāi Jesús cuasaku i'kasi'ere asa masi, “Iku Jesús Ūcuau cuasaku kuacheji maini cu'ache i'kamū”, chijju pe'rusinaa'me. ⁴⁶ Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju repau'te chēañu chiisinata'ni pāipi, “Jesús Dios chū'o kuakaiku'mū”, chijju cuasajuna, “Maipi repau'te chēañe'te chū'uto pe'rujanaa'me ina maire”, chini vajuchuju chēamanesinaa'me repana.

22

Pāi chū'uku mamaku romi vejarumū fiesta cho'oa'ju chini soisina cho'osi'ere kuumū

(Lc 14.15-24)

¹ Ūcuarumū Jesús jo'e judío phairipāi chū'unana'me fariseopāire chū'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mū:

² —Repaū chū'uñe cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Pāi chū'uku repau mamakuji romioni vejakuna pojoku fiesta cho'oasomū. ³ Jā'aja'ñe cho'oku ja'me fiesta cho'ojanare repau aperumū kuasinani soijani raa'ju chini, repau'te cho'uche cho'okainare chū'u saosomū repau. Jā'ata'ni repana sani soito raicuhasome. ⁴ Raicuherna repau'te cho'uche cho'okainare jo'e chekunani saosomū. “Ija'che chū'o sa kuajū'u repanare: Chū'upi chū'unana vacava'nare āure āujuna jujusiva'nare vani peore care'vacuhasi'ea'me. Rani ñaa'ju; chū'u neeku romi vejache'te pojoju āure āñu, chijjū'u repanare”, chiniasomū repau. ⁵ Jā'ata'ni repana soicoñnosina asa jachaju raicuhasome. Cuheku te'eu repau chiore ñara chini saniasomū. Cheku pōsere isira chini saniasomū. ⁶ Chekunata'ni pāi chū'uku saosinare chēa te'enare asi vaiju chekunani vanisōasome. ⁷ Repanare vanisōsi'ere asa pāi chū'uku rua pe'ruku repau neenare sōtaopāi chū'u saosomū, repau'te cho'uche cho'okainare vanisōsinani sāiñe vanisō repana pa'isijooopo peore uosōa'ju chini. ⁸ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumū repau pāi chū'uku repau'te cho'uche cho'okainare jo'e i'kaasomū. “Chū'u neeku romi vejache ñaju pojoju fiesta cho'ojache peore care'vacuhasi'ea'me. Chū'u charo soisinata'ni raicuhesinajeju fiesta ja'me cho'omanejanaa'me repana raicuhesi'e ro'i. ⁹ Jā'ajekuna callejoovuā pāi rua nuka ku'ijooovuāna sani musanukona tijñanare ūcuauanare soni rajū'u, fiesta'te ja'me cho'oa'ju”, chiniasomū repau. ¹⁰ Chikuna eta sani ku'ijū repana tijñasinare pāi, cu'ache pa'inana'me re'oja'che pa'inare ūcuaukore soni ra pāi chū'uku vu'ena cuaoasome repana. Jā'aja'ñe cho'orena repavu'e timuvu'e kakaasome pāi.

¹¹ Ūcuarumū pāi chū'uku repau soisinani ñara chini fiesta cho'oruu'puna kaka pāiu'te te'eu'te romi vejaku'te pojona fiesta cho'ojū ju'ikāna ju'imava'uni ñaasomū. ¹² Ña repau'te ija'che i'kaasomū: “JJe'se

pa'iana mu'u romi vejaku'te fiesta cho'ona ju'ikãña ju'ima'kupi ja'me kaka pa'iku icheja?", chinasomu. Jã'ata'ni repau i'kamaneasomu. ¹³ Ūcuarumu repau pã chũ'uku ãu ãunare ija'che i'kaasomu: "Ikure jũñana'me cū'a vëe chijachejana ve'sena etua jo'kajũ'u. Ūcuachejare pa'iu oiũ cõjire asoche ãiu paau", chinasomu. ¹⁴ Dios ũcuaja'che pã chũ'uku cho'ocheja'che pã ũcuaukore soimu Repauni cuasaju jovo re'oja'che paapu chini. Jã'ata'ni pãipi repauni cuheju te'eva'na cuasajuna jainukore chëa paama'mu Dios —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

Jesús pã chũ'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kuamu
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Ūcuarumu fariseopã Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa sani sãñeche'i'a cutuasome.

—Chekunani Jesús pa'ichejana saoñu mai. Repanapi chu'ore sëejuna repauji tũñe i'kato maire chũ'unani kuañu repau i'kasi'e. Maipi kuaato chekurumu repau'te chëañe chũ'ujanaa'me repana —chiiju repana cho'ojache care'vaasome repana. ¹⁶ Chini repana neenare te'enare chëa Herode'te chiikuanupu ja'me pa'inare raosinaa'me repana, Jesuni ija'che i'kaa'ju chini:

—Masiu, chu'o ũcuarepare cutuku'mu mu'u. Pãipi asa chëa re'oja'che paapu chini Dios chũ'ũñe ũcuarepare che'choku'mu mu'u. Jã'a masime chukuna. Mu'u che'choche'te chekunani asa cu'ache i'katojẽ'e kuku cuasoma'ñe ũcua che'choku pa'iku'mu mu'u. ¹⁷ Jã'ajekuna mu'uni chu'o sëniasañu chiime chukuna, mu'u cuasaku i'kache'te asa masiñu chini. Romapã chũ'ukuji Césapi, chukuna pa'iche ro'ire sëeto, ¿ro'ijanaa'ñe chukuna repau'te? Jã'apãani, ¿ro'imanejanaa'ñe? ¿Je'se cuasaku mu'u? —chiisinaa'me repana.

¹⁸ Jã'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che së'sevuchi'a re'oja'che cho'ome musanukona. Chu'upi tũñere i'kaa'ku chini jã'aja'ñe sëeme musanukona chu'ure. ¹⁹ Kurire'reva musanukona pa'iche ro'i ro'ijare'reva'te mini ñojũ'u chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repau'te kurire'reva miijani ra ñosinaa'me repana. ²⁰ Ñojuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Iku kurire'reva pa'iku kuechusi'ku, ¿keeja'iu'u? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'iku ire'reva? —chiisi'kua'mu.

²¹ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Maire chũ'uku César chiana'me repau mami pa'imũ jã'are'reva —chiisinaa'me repana.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Jã'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chũ'uto ro'ijũ'u repau'te. Dios chũ'u jo'kasi'e ũcuachi'a cho'ojũ pa'ijũ'u —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

²² Jã'aja'ñe i'kauna asa kuku repau'te jo'ka sanisõsinaa'me repana.

Jũ'isina vajuraiche'te Jesure sëniasasi'ere kuamu
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Ūcuau mucusena saduceopã te'ena Jesuni ñañu chini raisinaa'me. "Pã jũ'isina jo'e vajuraimanejanaa'me", chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sëesinaa'me repana:

24 —Masiu, Diopi chũ'uuna Moisés aperumu maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Paiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chii peokuji jo'ka jünisöru repau cho'jeuji veja paa'ku majaa'chu paasi'kore.

Repaoni veja chiiere paaku ija'che cuasaku paau: "Chu'u a'chu jünisösiva'u chiijanaa'me ina chu'u chii", chiau,

chiimu repau tocha jo'kasi'e. 25 Jä'ajekuna chu'o kuañu chiime chukuna mu'ure. Icheja chukuna'te ja'me pa'sina majapächia'sieterepana pa'sinaa'me umupai. Pa'iju repana majaa'chu chareparo cakupi te'eu romio'te veja paaku chuta'a chii peokuji jo'ka jünisösi'kua'mu.

26 Jo'ka jünisöuna cho'jeu repau majaa'chu rüjo pa'isi'koni veja paaku ücuaja'che chuta'a chii peokuji jo'ka jünisösi'kua'mu. Jünisöuna na'a cho'je caku ücuate'eo'te veja ücuaja'che chii peokuji jünisösi'kua'mu. Jä'aja'ñechi'a sieterepana ücuanuko ücuate'eo'te vejaju chii peonachi'a jo'ka jünisösinaa'me repana. 27 Repana peore jünisösirumu romio ücuaja'che jünisösi'koa'mo. 28 Jä'ajekuna pai jünisösina ücuanuko jo'e vajuraisirumu, ¿kaupi repao'te jo'e paaja'u? —chiisinaa'me repana.

29 Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Tiiñe cuasame musanukona. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'eje'e vesuju jü'isinare Dios vasomasicheje'e vesume musanukona.

30 Pai ücuanuko jo'e jüni vajuraisirumu umupaina'me romi jo'e vejamanejanaa'me Diore ja'me pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajeju.

31 Diopi i'kakuna asaju pai jü'isina vajurajachere kauju tocha jo'kasi'e, ¿ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimu:

32 "Chu'u Dios, pai jünisösinareje'e vajunareja'che ñaku'mu, repana rekoñoapi vajukuna.

Jä'ajekuna musanukona aipai vajurumu chu'ure cuasasinare paaku'mu chu'u, Abrahamre, Isaare, Jacobre", chiisi'kua'mu Dios,

chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kua'mu Jesús repanare saduceopai.

33 Jesupi jä'aja'ñe che'chouna asa kukuasome repana.

Dios pai na'a rua chũ'uñe'te kuamu Jesús

(Mr 12.28-34)

34 Jesupi jä'aja'ñe masi chu'vauna saduceopai jo'e i'kamanesi'ere asa fariseopai repau pa'ichejana rani chi'isinaa'me. 35 Chi'i repanare ja'me pa'iku te'eu judiopai che'chokuji Jesure ija'che sēesi'kua'mu, repau masiche'te cho'o ñara chini:

36 —Dios maire chũ'u jokasi'e, ¿jeea'che Repau maire na'a rua cho'ojũ'u chiiche? —chiisi'kua'mu.

37 Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pai Ücuanukore Paakuni Dioni musanukona auji rua cuasaju pa'ijũ'u. Musanukona rekoñoana'me cuasache peore jä'api Dioni rua cuasaju pa'ijũ'u. Jä'aa'me Repau chũ'urepache. 38 "Jä'are na'a rua cho'ojũ'u pa'ijũ'u", chiimu Dios. 39 Cheke ücuaja'chea'me, repau chũ'urepache. Ija'che chiimu: "Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijũ'u", chiimu. 40 Jä'are ka'chamajña cho'ojũ'u pani, cheke Repau chũ'usi'e ücuate'erumu peore cho'ochēja'che cho'ome musanukona Repauji ñato, aperumu Repau chu'o kuakaisina che'chosi'e ücuachi'a —chiisi'kua'mu repau.

¿Nee chũ'u paire chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41-42 Repana fariseopāi chi'isikuanupū chuta'a pa'ijuna Jesús repau pa'iche'te kuara chini ija'che sēesi'kua'mu repanare:

—Cristo, Dios roaja'mu chiisi'ku pa'iche'te cuasani, ¿je'se cuasache musanukona? ¿Nee chīia'u repau? —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Aperumu pa'isi'ku David Jojosi'kua'mu repau —chiisinaa'me repana.

43-44 Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Repau David, aperumu Dios Rekochoji cho'okaiuna ija'che i'kaasomu: Cristo Dios Røjau chu'ure paaku'mu,

chinasomu. Ūcuachi'a cheke ija'che chiimu repau i'kaku tocha jo'kasi'e: Dios chu'ure Paaku'te ija'che i'kaasomu:

“Chu'ure kueñe wjajūtu cakā'kona puujū'u.

Chu'upi cho'okaiuna mu'ure cuhesina ūcuanuko mu'u chū'ũñe cho'ojanaa'me”, chinasomu Dios.

Jā'aja'ñe tocha jo'kaasomu David. 45 ¿Je'se pa'iana, David, “Chu'ure paaku'mu Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kua'mu Cristo”, chiiche pāi? —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

46 Jā'aja'ñe i'kauna asa sāiñe i'kavesuju te'echu'opojē'e i'kamanesinaa'me repana. Jā'ajekuna repana fariseopāi jā'arumupi pi'ra repau'te te'ujē'e jo'e chu'o sēevajuchusinaa'me.

23

Fariseopāina'me judiopāi che'chona cu'ache cho'ochē'te kuumu Jesús (Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Jā'a i'ka pi'nisirumu pāire ija'che i'kasi'kua'mu Jesús, chukuna'te repau neenare ūcuachi'a:

2 —Maire judiopāi che'chonana'me fariseopāi si'arumu Moisés tocha jo'kasi'e chu'vaju pa'ime, pāipi asa chēa cho'uju paapu chini. 3 Repana chu'vaju chū'ũñe peore asa jachama'ñe cho'uju pa'ijū'u. Repana pa'icheta'ni ña chēa ūcuaja'che pa'imanejū'u musanukona. Ūcuana i'kache cho'oma'ñe chekere cho'onaa'me repana. 4 Jmamakarujē'e repanare cho'ouama'ñere chekunare rua cuajare si'ache chū'u jo'kanaa'me repana. 5 Aperumu pa'isina judío umupāi Dios chū'usi'e cho'uju va'i canipi rūhira'vuruā cho'o ūcuara'vuruā sa'navuāna Dios chu'o tochasija'oruā mañaasome, repana jūjñare quēo tūñu chini. Jā'ajekuna repana fariseopāi pāipi ña, “Re'onajeju Dios chu'o rua chiime ina”, chiapu chini si'ache cho'uju Dios chu'o tocha maña tūira'vuruā na'a wjavuā cho'o repana chiapuāna'me jūjñā quēo tūime repana. Ūcuaja'che pāipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jā'ana”, chiapu chini kāña re'ojakāñapi wjacueñoāre ju'iju nuka ku'ime repana. 6 Ūcuaja'che pāipi repanani āu āuñu chini soito mua repanare soisi'kure kueñe ñu'ineeme repana. Ūcuachi'a mai judiopāi chi'iv'ena mua kakani masina ñu'isaivuāre ñu'ineenaa'me repana. 7 Ūcuachi'a āu isichejñare ku'ijuna, pāipi repanani ña chēa pojoju, “Peore masinajeju pāi che'chonaa'me ina”, chiito rua pojonaa'me repana.

8 'Musanukonata'ni pāire che'choni rupū repanapi musanukonani, “Peore masinajeju pāi che'chonaa'me ina”, chiapu chini che'choto cu'amū. Musanukona chu'ure cuasaju majapāija'ñechi'a pa'inaa'me. Musanukonare che'choku peore Masiu ūcuate'eu'mu chu'u, Dios Raosi'ku. 9 Ūcuachi'a icheja cheja pa'inare te'eu'terejē'e masinare, “Peore masiu'mu

iku”, chini repau’te, “Ja’ku”, chiiju pa’imanejũ’u, Cunaumu Pa’iku’te Diorechi’a ũcuate’eu’te peore Masiu’te Ja’ku paanajeju. ¹⁰ Ũcuachi’a pã chũ’uni rupũ repanapi musanukonani, “Peore masinajeju pã chũ’unaa’me ina”, chiapu chini chũ’uto cu’amu. Musanukonare chũ’uku peore masiu ũcuate’eu’mu chũ’u, Dios Raosi’ku. ¹¹ Musanukonapi te’eu chekunare pã chũ’ura chini cho’oche cho’okaiva’uja’che chekunare re’oja’che cho’okaiu pa’ijũ’u. ¹² Ija’chea’me: Pã ũcuapani meñe, “Chekunare na’a rua masime chukuna”, chiiju cuasanare, “Rua vesunaa’me ina”, chiija’mu Dios. Jã’ata’ni repanapi meñe, “Chekunare na’a rua vesunaa’me chukuna”, chiiju cuasanare, “Rua masinaa’me ina”, chiija’mu Dios —chiisi’kua’mu Jesús.

¹³ Ũcuarumu Jesús fariseopãina’me judiõpã che’chonare ija’che i’kasi’kua’mu:

—Sẽ’sevuchi’a re’oja’che cho’onajejuna rua cu’ache ti’ñeja’mu musanukonare judiõpã che’chonana’me fariseopã. Dios chũ’o masinata’ni chũ’uni cuheju Dios pa’icheja saimanejanaa’me musanukona. Jã’ajekuna chekuna ũcuaja’che chũ’ure cuasaju jovoñu chiisinata’ni jovoma’me musanukona chũ’ure cuheche’te ñani. ¹⁴ Ũcuachi’a va’jeva’na paache joreju tutesõnaa’me musanukona. Jã’aja’ñe cho’onata’ni pãipi ña, “Re’onaa’me ina”, chiapu chini Diore sēni rua jeerumu sējeju pa’inaa’me musanukona. Jã’aja’ñe cho’onajejuna Diopi chũ’uuna rua cu’ache ti’ñeja’mu musanukonare, sē’sevuchi’a re’oja’che cho’onare.

¹⁵ ‘Sẽ’sevuchi’a re’oja’che cho’onajejuna rua cu’ache ti’ñeja’mu musanukonare judiõpã che’chonana’me fariseopã. Jã’aja’ñe cu’ache pa’inapi si’achejña ku’iju chiaraã chekukã’jño jēni, pã jainukore che’chome musanukona, repanapi asa chēaa’ju chini. Musanukonapi che’chojuna asa chēasina musanukonare na’a cajejaiche cu’ache pa’inajeju musanukona saijatoana vati toana saijanaa’me repana.

¹⁶ ‘Na’ava’napi ũcuaja’che na’ava’nani juha sacheja’che chekunare cu’ache che’chonajejuna rua cu’ache ti’ñeja’mu musanukonare. Ija’che i’kaju che’chonaa’me musanukona: “Dios mamire i’kacuheju Repau vũ’ere roiju, ‘Cho’ojanaa’me’, chiisi’ere cho’omaneni cu’ache cho’oma’me. Jã’ata’ni Dios vũ’e pa’imajñaruã pachokuri cho’osimajñaruã reiju, ‘Cho’ojanaa’me’, chiisi’ere cho’omaneni cu’ache cho’ome musanukona”, chiinaa’me. ¹⁷ jñakocaã ñamava’naja’ñe rua vesunaa’me musanukona! ¿Keere Dios na’a rua chiiku? ¿Repau vũ’e? Jã’apãni, ¿pachokuri repavũ’equee? Dios rua chiimu Repau vũ’e. Repa pachokuri ũcuachi’a repavũ’e pa’ichejekuna chiimu Repau. ¹⁸ Ũcuachi’a ija’che i’kanaa’me musanukona: “Mesako’a pã Diore isisimajñaruã tuo uoko’are roiju, musanukona ‘Cho’ojanaa’me’, chiisi’ere cho’omaneni cu’ache cho’oma’me. Jã’ata’ni Diore isisimajñaruã reiju, ‘Cho’ojanaa’me’, chiisi’ere cho’omaneni cu’ache cho’ome”, chiinaa’me. ¹⁹ jñakocaã ñamava’naja’ñe rua vesunaa’me musanukona! ¿Keere Dios na’a rua chiiku? ¿Repau’te isimajñaruã? Jã’apãni, ¿repamajñaruã uoko’a? Dios rua chiimu repau’te isimajñaruã. Repako’a ũcuachi’a repau’te isimajñaruã uoko’ajekuna chiimu Repau. ²⁰ Repako’are pãipi roiju i’kani repako’a tuosi’e ũcuachi’a peore roiju i’kame. ²¹ Ũcuaja’che Dios vũ’ere roiju i’kani repavũ’e Pa’iku’te Diore ũcuachi’a roiju i’kame. ²² Ũcuaja’che cunaumure roiju i’kani repacheja pa’isaivu Dios chũ’uku ñu’isaivu’te roiju ũcuachi’a repasaivu ñu’iku’te Diore roiju i’kame.

23 'Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ ja'oruã ãu va'isuche maña kua'koja'oruãre si'arumu isiju pa'inaa'me musanukona, Repau chũ'ure isijũ'u chiisi'e. Chekurumu dierepaja'oruã jñaani te'aja'oru isinaa'me. Chekurumu cienrepaja'oruã jñaani dierepaja'oruã isinaa'me. Jã'aja'ne cho'onata'ni Dioni masi cuasama'ne pa'iju sã'sevuchi'a re'oja'che cho'onajeju Dios chũ'urepache asa jachaju cho'omanaa'me musanukona: re'oja'che cho'ochẽ, chekunare oiju pa'iche, chekunare ũcuarepa cho'ochẽ. Jã'aja'ne cho'onajejuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare fariseopãina'me judiõpãĩ che'chonare. Repa cu'amajñaruã ũcua isiju pa'ijũ'u Diore. Repau chũ'usi'ea'me jã'a. Jã'ata'ni, "Chekunare re'oja'che cho'okaiche'te na'a rua cho'ojũ pa'ijũ'u", chiimu Dios. 24 Na'ava'napi chekunani juha sacheja'che cho'ome musanukona. Ñiñena mi'api tuãni mañaru jmava'ureta'ni ña mini sãjo ãiñeja'ne Dios ruarepa chũ'uma'ñere si'arumu cuasaju rua cho'ome musanukona. ũcuachi'a camelloji tuãni mañaru ujav'teta'ni ña mini sãjoma'ne ũcuau'te cuasoma'ne teana rãosõñeja'ne Repau chũ'urepacheta'ni cuasamapu cho'oma'me musanukona.

25 'Ŭcuachi'a cunaro'rona'me cunare'a sã'sevuãchi'a sosaju sa'navuã sosama'ñeja'ne musanukona rekoñoã cu'ache cuasache jo'kasõmanajeju sã'sevuchi'a re'onaja'ne cho'ojũ chekuna nee joreju tute paanaa'me musanukona. Ŭcuachi'a musanukonare cho'ouache ũcuauache cho'onaa'me. Jã'aja'ne pa'ijuna Diopi chũ'uuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare fariseopãina'me judiõpãĩ che'chonare. 26 Musanukona fariseopãĩ rekoñoã cu'ache cuasanaa'me. Jã'ajekuna musanukona rekoñoã cu'ache cuasache'te jo'kasõjũ'u. Jo'kasõni re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaa'me musanukona.

27-28 'Musanukona judiõpãĩ che'chonana'me fariseopãĩ paũ'te tãsicheja catapu poja'che choasi'pũre nukorena re'oja'che ñoñeja'ne sã'sevuchi'a re'onaja'ne ñome. Jã'ata'ni musanukona rekoñoã jũ'isi'kure tãsicoje sa'navuã jã'jusi'ena'me tara pa'icheja'che cu'ache cuasanata'ni sã'sevuchi'a re'onaja'ne cho'ojuna pãĩ ña, "Re'onaa'me ina", chiime musanukonare. Jã'aja'ne cho'ojuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare.

29 'Sã'sevuchi'a re'oja'che cho'onajejuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare judiõpãĩ che'chonana'me fariseopãĩ. Ŭcuachi'a aperumu Dios chũ'o kuasiva'nana'me Dioni cuasaju re'oja'che pa'isinare musanukona aipãipi vanisõsiva'nare tãsichejña sã'sevuãchi'a, re'oja'che ñochejña care'vaju pa'ime musanukona, paipi ña, "Dios chũ'o kuaju chuenisõsiva'nare oime jã'ana", chiapu chini. 30 Jã'aja'ne cho'ojũ ija'che i'kanaa'me musanukona: "Mai aipãĩ pa'irumu chukunapi ja'me pani Dios chũ'o kuasiva'nare vanisõmanera'asinaa'me", chiinaa'me. 31 Jã'aja'ne i'kaju, "Dios chũ'o kuasiva'nare vanisõsina jójocojñosinaa'me chukuna", chiicheja'che kua jñaume musanukona. 32 Musanukona aipãĩ cho'osi'ejache cu'ache cho'ojũ paũ chiime musanukona. Jã'aja'ne cho'ojuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare.

33 'Aña pa'icheja'che rua cu'ache pa'inaa'me musanukona. Jã'ajekuna Dios musanukonare vati toana saoja'mu. 34 Jã'aja'ne pa'inani chũ'u musanukonare Dios chũ'o kuajanana'me Repau chũ'o che'chojanana'me masinãre chãa raoja'mu. Jã'ata'ni musanukona repanare cuheju te'enare vanisõju chekunare kurusus'veroãna jã'jo vãasõju jo'e chekunare mai judiõpãĩ chi'ivu'ñana muva asi vaijanaa'me. Ŭcuaja'che repanani cu'ache cho'oñu chini va'ñajooõã repana saisijooõã tuha ku'ejanaa'me

musanukona. ³⁵ Jā'are cuhasōma'ñe cho'ojū pani, aperamū Dioni cuasaju re'oja'che pa'inare vanisōsi'e ro'i musanukonapi peore ro'ijanaa'me. Chareparo re'oja'che cho'osi'kure Abelre vanisōsirumupi Berequías maku'te Zacaría'te, Diore ĩsimajñaruā uochejana vanisōrumujatu'ka re'oja'che pa'inare musanukona aipāipi vanisōrena musanukonapi ro'ijanaa'me repanare vanisōsi'e ro'i. ³⁶ Ūcuarepaa'me jā'a. Irumū pa'inapi repana cho'osi'e peore ro'ijanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

*Jerusalén vū'ejoopo pa'inani oimū Jesús
(Lc 13.34-35)*

³⁷ Ūcuaramū Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukona Jerusalén vū'ejoopo pa'ina cu'ache cho'ochete ñaku rua suma'ku pa'imū chu'u. Kurao repao chīiva'nare kuechaka vū'evuāna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiiku'teta'ni cuheme musanukona chu'ure. Musanukona Jerusalén vū'ejoopo cana Repau chu'ore musanukonani kuaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju vanisōnaa'me. Ūcuachi'a Repau chu'ore chu'vaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju si'arumū catapi su'a vēasōnaa'me musanukona. ³⁸ Asarepajū'u. Ijoopo musanukona pa'ijooopo Jerusalén vū'ejoopo, pāipi cu'ache cho'oñu chiito ũsemanejā'mu Dios. Ūsemauna pāi rani peore ñañosōjanaa'me ijoopo. ³⁹ Chekere kuara. Saipi'ramū chu'u chura. Sanisōuna rua jeerumū ñamanejanaa'me musanukona chu'ure. Jā'ata'ni chu'upi jo'e chejana cajekuna ña, “Diopi re'oja'che cho'okaaū ikure, Repau Raoku'te”, chiijanaa'me musanukona chu'ure —chiisi'kua'mu Jesús.

24

*Dios vū'e ñañosōjañere kuamū Jesús
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Ūcuaramū Jesús Dios vū'e pa'isi'kupi eta saiuna chukuna repau neena repau'te rani,

—Dios vū'e pa'iche'te ñaju cutuñu —chiisinaa'me. ² Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukona ivu'e Dios vū'e pa'iche'te peore ñaju cutume. Jā'ata'ni na'a pa'isirumū, catapuā te'epujē'e chekupuna'me su'ima'ñe peore ñañosōjanaa'me pāi ivu'e —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

*Cheja si'api'rarumū cho'ojachere kuamū
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)*

³ Jā'aja'ñe i'kacuha Jesús chukuna repau neenana'me sani Olivo aikūtina muni pūū ñu'isi'kua'mu. Ūcuaramū chukuna repauni chu'ore te'ena sēniasañu chini raisinaa'me repau'te. Rani ija'che sēsināa'me:

—Mu'u chukuna'te kuasi'e, zjeerumū cho'ojachea'che? Ūcuachi'a mu'u jo'e rajarumuna'me icheja cheja si'ajaramū tī'añe, zje'se masijanaa'ñe chukuna? —chiisinaa'me chukuna.

⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ñarepaju pa'iju jorena i'kache asa chēama'ñe pa'ijū'u. ¡Cacu'ocojñoñe! ⁵ Pāi jainuko te'enachi'a ku'iju joreju chu'uni roiju, “Dios Raosi'kua'mu chu'u. Cristoa'mu”, chiijanaa'me. Jā'aja'ñe i'kaju jorejuna pāi jainuko repanare cuasaju jovojanaa'me repana. ⁶ Ūcuachi'a si'achejña pāi vaiche asani kukumanejū'u musanukona. Jā'aja'ñe pa'ija'mu cheja

si'apirarumu. Jā'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mu. ⁷ Pāi ūcuate'echeja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me. Ūcuaja'che ruarepa asuku āupi aineemauna pāi si'achejñaruā āucuhana jūnisōjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejñaruā rua pi'ruja'mu. ⁸ Jā'ata'ni peore jā'a na'a rua cu'ache cho'orumupi ti'api'raku chareparo cho'oche'me.

⁹ Reparumu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna cuheju chēa sa chekunani jo'kajanaa'me, cu'ache cho'oa'ju chini. Jā'aja'ñe cho'oju musanukonare te'enare vanisōjanaa'me repa. Pāi si'avāju musanukonare chu'uni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁰ Reparumu pāi jainuko chu'ure cuasache jo'kasō pa'iju, chu'ure ūcua cuasava'nare cuheju chekunapi repapani cu'ache cho'oa'ju chini rope'e chu'u jo'kajanaa'me. ¹¹ Ūcuachi'a pāi jainuko te'enachi'a ku'iju, "Dios chu'o kuakaiku'mu chu'u", chiiju joreju pāi jainukore cacu'oju pa'ijanaa'me. ¹² Reparumu rua si'ache cu'ache cho'orumujekuna pāi jainuko chekunare cuasache jo'kasōjanaa'me. ¹³ Jā'ata'ni pāi repa jūnisōrumujat'ka chu'ure masi cuasana Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁴ Pāi cu'ache cho'oche ūhasinare Dios chēa paache kuachu'o Repau chu'o re'oja'che chu'ure cuasanapi ku'iju chu'vajanaa'me, pāi si'achejña pa'ina asa chēaa'ju chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirumuna icheja cheja si'asōja'mu.

¹⁵ "Dios chu'o aperumu kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimu: Na'a pa'isirumu pāi Dios cuheche'te rupu tōosi'kuni Dios vu'ena sa nuko, "Dioa'mu iku. Pojoch'u ikure", chiijanaa'me, chiimu. Repa tochasi'ere ña masijanaa'me musanukona. ¹⁶ Pāipi jā'aja'ñe cho'oju ñani Judea cheja pa'ina aikūjñana vu'vu katisōa'ju. ¹⁷ Pāi ūcuauana repa vu'ña ve'koroāre pani cu'amajñaruāre miñu chini kakama'ñe teana vu'vusōa'ju. ¹⁸ Ūcuaja'che pāi chiño saisina pani repa vu'ña paache'te cu'amajñaruāre miñu chini co'ima'ñe teana ūcuachejapi vu'vusōa'ju. ¹⁹ Reparumu romiva'nare chii su'iva'nana'me oje chūsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mu. ²⁰ Dioni rua sēēju pa'ijū'u, reparumupi puaumucusena jā'apāani okorumuna ti'amanea'ku chini. ²¹ Reparumu ti'aru mamarumupi pi'ra irumujatu'ka pāi jmamakarujē'e ñama'ñepi cu'a rua cu'acheji pa'ija'mu. Ūcuachi'a reparumu cho'osi'e cu'a jo'e ti'jñemanaja'mu. ²² Repa cu'ache pa'irumure Diopi ūsemauna na'a jeerumu cu'ache pa'ito pāi te'euje'e jujama'ñe cho'osōra'ame. Jā'ata'ni Diopi Repau chēa paanani oiu ūsekuna cu'a rua jeerumu pa'imaneja'mu.

²³ Reparumu pāi musanukonare ija'che i'kajanaa'me: "Rani ñajū'u. Dios Raosi'ku Cristo ichejare pa'imū". Jā'apāani, "Sani ñajū'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imū", chiijanaa'me. Pāipi jā'aja'ñe i'kato asa jachajū'u musanukona. ²⁴ Reparumu pāi te'ena ku'iju joreju, "Dios Raosi'kuamū chu'u. Cristo'amū", chiijanaa'me. Chekuna, "Dios chu'o kuakainaa'me chukuna", chiijanaa'me. Jā'aja'ñe joreju i'kaju Dios cho'ocheja'chere cho'o ñojanaa'me repa, Dios chēa paanapi ña Repau'te cuasache'te jo'kasō ūcuanani jovo repa chu'uñe'te cho'oju paapu chini. Jā'ata'ni Dios neenapi ñarepaju pa'imani repa jorena i'kachu'o asa cuasaju jovojanaa'me. ²⁵ Musanukonare chu'u repa cho'ojachere masia'ju chini irumuna kuamu. ²⁶ Jā'ajekuna pāiu ūcuauakuji musanukonani, "Rani ñajū'u. Dios Raosi'ku pāi peochejare pa'imū", chiito sani ñamanejū'u. Ūcuachi'a chekunapi, "Rani ñajū'u. Dios Raosi'ku jeechejare kati pa'imū", chiito cuasamanejū'u. ²⁷ Cunaumupi oko fe'neni ūsuu muikā'kopi ūsuu na'ikā'kojatu'ka peore miañe fe'ne chuvokuna ñame pāi. Chu'u

ũcuaja'che Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerumu pãi ũcuanuko ñaju'te cajeja'mu. ²⁸ Cu'ava'nare jũni jã'jusiva'nare jãaa caje chi'ime vacho — chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

*Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajjachere kuamu
(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30, 34-36; 21.25-36)*

²⁹ ũcuarumu Jesús chukuna'te jo'e i'kasi'kua'mu.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirumu ũsuu miamaneja'mu. Pãimiau ũcuaja'che miamaneja'mu. Cunaumu pa'ina ma'jũoko chejana tuã'tuasõjanaa'me. ũcuachi'a cunaumu pa'imajñaruã ñũ'kueja'mu. ³⁰ Reparumu pãi si'achejñaruã pa'ina chu'ure kuhena cunaumu cho'ochete ña, "Dios Raosi'ku jo'e cajepi'racosomu", chini kukucajejani rua oijanaa'me. Jã'aja'ñe cho'otona chu'u Dios Raosi'ku peore Masiuji, rua re'oja'che ñoa ko'sija'iu cunaumupi pãi ũcuanuko ñaju'te pikona'me cajeja'mu. ³¹ Reparumu trompetavu rua asoche juhitona chu'u neenare ángeles chũ'u saoja'mu chu'u. Chũ'uuna sani ku'iju chu'u chẽa paanare cheja si'acheja pa'inare ũsuu muikã'ko suripu cakã'ko, co'ovov cakã'ko pa'inana'me ũsuu na'ikã'ko pa'inare ra chi'ijanaa'me repa.

³² 'Chura higoñu pa'iche'te cuasajũ'u. Higoñu karuã ã'jkaruã carũni ja'o ma'mañe ñani, "Ŕsurumu t'i'apiramu ie", chiime musanukona. ³³ ũcuaja'che chu'u chura kuasi'epi ti'akuna ñani, "Jesús Dios Raosi'ku chejana jo'e cajepi'ramu", chiijanaa'me musanukona. ³⁴ Musanukona jojovina chuta'a jũnisõmarumuna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mu. ũcuarepaa'me jã'a. ³⁵ Cunaumuna'me cheja si'asõja'mu. Chu'u chũ'u jo'kasi'eta'ni si'asõma'ñe ũcuaja'pa'ija'mu.

³⁶ 'Pãi te'euje'e masima'me chu'u kuasi'e pa'ijarumu. Cunaumu pa'ina ángeles ũcuachi'a vesume. Chu'u Dios Mamaku ũcuachi'a vesumu. Ja'kachi'a masimu jã'a.

³⁷ 'Chu'u Dios Raosi'ku jo'e cajeumucuse ti'apirarumu Noé pa'irumu pa'isina pa'isi'eja'che cu'ache pa'ijanaa'me pãi. ³⁸ Reparumu pãi chuta'a cheja peore ko'sa mevosõmarumu Dionu cuasamapu ãu aiju, cono ũkujũ, romi vejaju, repa'ne uache cho'ojũ paniasome, Noé choovũ ujavu kakaumucusejatũ'ka. ³⁹ Jã'ata'ni repa, "Cu'ache ti'jñeja'mu maire", chiima'ñe pa'irumuna okopi ra ko'sauna peore runisõasome. ũcuaja'che pãi chu'u Dios Raosi'ku rajjache cuasamarumuna jo'e rajja'mu chu'u. ⁴⁰ Reparumu ángeles caje chekurumu umupãi te'eka'chapana chio ũcuate'echio pa'inare te'eu'te saju chekuni jo'kajanaa'me. ⁴¹ Chekurumu romi te'eka'chapana ũcuate'echeja ãu toanare te'eo'te saju chekuni jo'kajanaa'me.

⁴² 'Chu'u musanukonare paaku rajjarumu vesume. Jã'ajekuna ñarepaju pa'iju chu'uni cha'aju pa'ijũ'u. ⁴³ Iere asa chẽajũ'u musanukona. Pãiu vu'e paaku ñaau rairumu masini pẽ'jemu, ñaau kakache'te ũsera chini. ⁴⁴ Musanukona chu'u rajjache cuasamarumuna icheja cheja jo'e cajeja'mu chu'u, Dios Raosi'ku. Jã'ajekuna vu'e paaku ñaau'te pẽ'jeñeja'ñe chu'u cajjachere pẽ'jeju musanukona rekoñõã re'ojarekoñõã care'vaju pa'ijũ'u —chiisi'kua'mu Jesús.

*Dios chũ'uñe re'oja'che cho'ona pa'ichena'me re'oja'che cho'omana
pa'iche'te kuamu
(Lc 12.41-48)*

⁴⁵ ũcuarumu Jesús chukunani chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Cho'oché cho'okaiku rūhiñe cuasakujeku repau'te paaku chũ'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaiu paniasomu. Jā'aja'ñe cho'okuna repau'te paaku so'ona saipi'raku ūcuauñi cheke cho'oché chũ'u jo'kaasomu, chekunaní repau'te cho'oché cho'okainani repana chiiche'te āure si'aumucujña ísikaiu paau chini. Jā'aja'ñe jo'ka so'ona sanisōasomu repau. ⁴⁶⁻⁴⁷ Sani pa'isi'kupi na'a pa'isirumuna jo'e rani ñato repau'te cho'oché cho'okaiva'u, repau chũ'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaiu paniasomu. Jā'aja'ñe re'oja'che cho'okaisi'ere co'i ña repau'te paaku pojoku repau paache peore ūcuauñi jo'kaasomu, chũ'ukaiu paau chini. ⁴⁸⁻⁴⁹ Jā'ata'ni repauji cu'ache cuasaku ija'che cho'oru rua cu'ache tijñera'amú repau'te, “Chũ'ure paaku, so'o saisi'ku pesa raimaneja'mú”, chini repau'te ja'me cho'oché cho'okainare vaiu, cono jũ'inana'me jovo repau'te paaku nee āu rua āiu conore ūkuku pa'ito. ⁵⁰ Ūcuachi'a repau'te paaku rajjarumujē'e cuasama'ñe pa'iu repaujē'e vesurumuna raira'amú repau. ⁵¹ Jā'aja'ñe cho'oku pa'ikuni rani ña repau'te paaku rua pe'ruku rua vani pi'ni cu'achejana saora'amú repau'te, sē'sevachi'a re'oja'che cho'onare saochejana. Saouña ūcuachejare pa'iu rua oiu cōjire asoche āiu rua chuova'u pa'ira'amú —chiisi'ku'a'mú repau.

25

Romichii dierepana cho'osi'ere kumatu

¹ Ūcuarumu Jesús chukunani jo'e chũ'vakú ija'chere cuasaku kaisi'ku'a'mú:

—Pāi chũ'u jo'e rajjachere cha'aju repana rekoñoā re'ojarekoñoā care'vasinare chũ'u cho'ojache ija'chea'me: Pāiu romi vejajau chekucheja sani pa'isi'kupi jo'e raiuna romichii dierepana repauni tijña pojoñu chini uopuā u'chape'epi miapuā mini eta muasome. (Aperumu judío romichii, romi vejaji'ranare jā'aja'ñe cho'oasome.) ² Repana romichii, cincorepana rūhiñe cuasamasina paniasome. Chekuna cincorepana rūhiñe cuasavesuasome. ³ Repana romichii rūhiñe cuasavesuna uopuā mini sanata'ni u'chape'e repapuā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache samaneasome. ⁴ Chekunata'ni rūhiñe cuasamasinajeju uopuā mini u'chape'e repapuā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache churura'puruāna ro've saasome. ⁵ Sani repana romichii romi vejajau pi pesa raimauna cha'a ca'na ūcuauñi kome kánisōasome. ⁶ Namirepana pāi i'kache ija'che chiiche'te asaasome repana romichii: “Romi vejajau ranicuhamu. Sani tijña pojoju'u repau'te”, chiniasome. ⁷ Jā'aja'ñe i'kache'te asa repana romichii, ūcuauñi vāni uopuā care'vasome. ⁸ Ūcuarumu rūhiñe cuasavesuna chekunanani masinani ija'che i'kaasome: “Chukuna'te uopuā chachapi'ramu. Musanukona paache u'chape'e jmanukoruā ísijũ'u chukuna'te; ro'veñu”, chiniasome. ⁹ Chitena rūhiñe cuasamasina i'kaasome. “Pāame. Chukunapi ísisōru u'chape'e karasōja'mú maire ūcuauñikore. U'chape'e ísichejana sani musanukona chiiche kooju'u. Jā'aja'ñe cho'oto na'a re'omu”, chiniasome. ¹⁰ Chitena repana u'chape'e kooñu chini saisirumuna romi vejajau rani-asomu. Ūcuarumu romichii rūhiñe cuasamasina repau'te tijña pojoju ūcuauña'me vū'ena kakaasome repau romi vejache'te ñaju pojoñu chini. Kakarena repav'e jatisa'aro jeosōasome. ¹¹ Repana kakasōsirumuna romichii chekuna u'chape'e kooñu chini saisina ūcuavū'ena rani tí'a ija'che i'kaasome repau'te: “Jatisa'aro vatakaíju'u chukuna'te; kakañu”, chiniasome. ¹² Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che i'kaasomu repau: “Musanukonare

vesuku'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a", chiniasomu. ¹³ Mūsanakona ūcuaja'che chu'u jo'e rajjarumu vesunajeju űarepaju pa'iju, romichġi cuasamasisina cho'osi'eja'che peore re'oja'che care'va pa'iju cha'ajġu chu'ure —chiisi'kua'mu Jesġs chukuna'te.

*Kurire're koosina pa'iche'te kġamu
(Lc 19.11-27)*

¹⁴ Ūcuarumu Jesġs chukunani jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chġu jo'kasi'e masi cho'osinana'me masi cho'omanare Repau cho'ojache ija'chea'me: Pġiu chekuchejana saipi'raku repau'te cho'oche cho'okainare soni rao repanare te'enarechi'a kuri ġisiasomu, ūcuapi cho'oche'te cho'oa'ju chini. ¹⁵ Soni te'e'u'te cinco milrepare're kurire're ġisiasomu, chekuni dos milrepare're, jo'e chekuni milrepare're. Na'a rua paamasiku'te na'a rua ġsi, chekunare na'a vesunare jmanukoruġ ġsi sanisġasomu repau. ¹⁶ Repau jo'ka sanisġsirumu repau'te cho'oche cho'okaiku kuri cinco milrepare're koosi'ku pġsere koo ġsiku jo'e cinco milrepare're kooasomu. ¹⁷ Cheku dos milrepare're koosi'ku ūcuaja'che pġsere koo ġsiku jo'e dos milrepare're kooasomu. ¹⁸ Jġ'ata'ni cheku milrepare're koosi'ku sani chejana coje ūni repau'te paaku nee kurire're ūcuacojena chave paaasomu.

¹⁹ 'Rua jeerumu sani pa'isi'kupi repanare paaku co'i ūcuanani soapu chini chġu saomasu, repau ġisire'ere kurire repana paaju cho'osire kuġkue űa masira chini. ²⁰ Sotena cinco milrepare're koosi'ku charo rani repau'te paaku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'ure paaku, mu'u chu'ure ġisire'epi pġsere koo ġsiku jo'e cinco milrepare're koosi'kua'mu chu'u", chini, repau'te kurire're diez milrepare're ġisiasomu repau.

²¹ Chikuna repau'te paaku i'kaasomu. "Re'omu jġ'a. Cho'oche rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu mu'u. Kuri ka'charu koosi'kuta'ni re'oja'che cho'osi'kujekuna mu'ure jo'e na'a rua jo'kaja'mu chu'u. Chu'u pa'icheja'che pojoku pa'ijġu", chiniasomu repau. ²² Repau cho'ocuhasirumu cheku dos milrepare're koosi'ku rani repau'te paaku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'ure paaku, mu'u chu'ure ġisire'epi pġsere koo ġsiku jo'e dos milrepare're koosi'kua'mu chu'u", chini repau'te cuatro milrepare're ġisiasomu repau.

²³ Chikuna repau'te paaku i'kaasomu. "Re'omu jġ'a. Cho'oche rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu mu'u. Kuri ka'charu koosi'kuta'ni re'oja'che cho'osi'kujekuna mu'ure jo'e na'a rua jo'kaja'mu chu'u. Chu'u pa'icheja'che pojoku pa'ijġu mu'u", chiniasomu repau.

²⁴ Jġ'ata'ni cheku kurire're milrepare're koosi'ku rani repau'te paaku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'ure paaku, mu'u pa'iche masimu chu'u. Mu'ure cho'oche cho'okainare oima'kua'mu mu'u. Chekuna cho'oche cho' koosi'e kuri tuasġku'mu mu'u. Ūcuaja'che űu chekuna tġsi'e tuasġku'mu mu'u.

²⁵ Jġ'ajekuna jġ'are cuasaku vajchuku mu'u chu'ure ġisire're kurire're chejana coje ūni chave paaku ūcuare're co'chamu chu'u mu'ure", chini repau'te kurire're milrepare're ġisiasomu repau. ²⁶⁻²⁷ ġsiuna repau'te paaku i'kaasomu. "Rua cu'akujġ ıameu'mu mu'u. Chu'u pġi oima'ıena'me chekuna cho'oche cho'o koosi'e kuri tuachena'me chekuna tġsi'e űu chu'u tuasġne masikuta'ni, jje'se pa'iuana mu'u chu'u ġisi'e kurire're kuri vu'ena sa jo'kamaneu? Sa jo'karu rani na'a rua kooramu chu'u. Jġ'aja'ıe cho'omanena pe'ruku mu'ure co'ache cho'oja'mu chu'u", chiniasomu repau. ²⁸⁻²⁹ Chini chekunare repacheja pa'inare i'kaasomu repau. "Pġiu ūcuache'te koo masi paaku ūcuare paakuta'ni na'a rua koo karama'ıe

paaja'mu. Jā'ata'ni jmanukoru koosi'kupi masi paama'ku repau paache raa jmanukoruta'ni peore tuasōcojñoja'mu. Jā'ajekuna ikure kurire're milrepare're tua chekuni, diez milrepare're paakuni isijū'u. ³⁰ Repau paasi'e tua chekuni isicuha ve'sena hijachejana saojū'u repau'te, chu'ure cho'оче re'oja'che cho'okaimanesi'kure. Ūcuachejare pa'iu chuova'u oiu cōjire asoche āiu paau", chiniasomu repau —chiisi'kua'mu Jesús.

Pāi ūcuanuko repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini chū'uja'mu Dios

³¹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'u Dios Raosi'ku re'oja'che ñou ko'sija'iu chu'u neena ángelena'me ūcuanuko chejana jo'e caje pāi chū'uku ñu'isaivu'te ñu'iu pāi ūcuanuko re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'uja'mu chu'u.

³² Ū'u'iu chū'ukuna pāi ūcuanuko rani chu'u ti'ñeña chijanaa'me.

Ūcuanuko rani chi'irena oveja kuiraku ovejava'nana'me cabrava'nare te'ekuanuchi'a jña'nuñeja'ñe chu'u Dios Raosi'ku repanare pāi re'oja'che pa'inana'me cu'ache pa'inare te'ekuanuchi'a jña'nuja'mu. ³³ Re'oja'che pa'inare chu'u ūjajūtu cakā'kona raiche chū'uja'mu chu'u. Cu'ache pa'inareta'ni chu'u kā'kojūtu cakā'kona raiche chū'uja'mu chu'u.

³⁴ Chū'u pi'ni chu'u Pāi Ūcuanukore Chū'uku ūjajūtu cakā'ko pa'inare ija'che i'kaja'mu: "Raijū'u musanukona, chu'u Ja'ku Dios re'oja'che cho'okaicojñoa. Musanukonare chu'u neenani jo'kara chini chuta'a cheja cho'omarumuna Dios care'vasichejare Repau pa'ichejare sani re'oja'che pa'ijū'u. ³⁵ Chu'ure āucuhato āu āusinaa'me musanukona.

Ūcuachi'a chu'ure okouato oko ūkuasinaa'me. Ūcuachi'a chu'upi

ku'iu káiñe peoto chu'ure káiñe jo'kasinaa'me. ³⁶ Ūcuaja'che chu'upi

kāña peoto chu'ure kāña rupu isisinaa'me. Ūcuaja'che chu'u jū'ito

kuirasinaa'me. Ūcuaja'che pāi cu'ache cho'onare chēa cuaov'e

chu'u pa'ito rani ñasinaa'me musanukona chu'ure", chijaja'mu chu'u.

³⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa repana re'oja'che cho'osina chu'ure ija'che

sēniasajanaa'me: "Chukuna'te Paaku, mu'ure chukuna, ¿jeerumu

āucuhakuni āu āure? Ūcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure okouakuni

oko ūkuare? ³⁸ Ūcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure káiñe peokuni

káiñe jo'kare? Ūcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure káiñare peokuna

kāña isire? ³⁹ Ūcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure jū'ikuni kuirare?

Ūcuachi'a, ¿jeerumu chukuna mu'ure pāi cu'ache cho'onare chēa

cuaov'e pa'ikuni mua ñare?", chijanaa'me. ⁴⁰ Chitena chu'u Pāi

Ūcuanukore Chū'uku ija'che i'kaja'mu repanare: "Chu'u neenare

raa vesuva'narejē'e musanukona re'oja'che cho'okaisi'e peore chu'ure

cho'okaisi'ēja'chea'me. Ūcuarepaa'me jā'a", chijaja'mu chu'u.

⁴¹ Repanare i'kacuha chu'u Pāi Ūcuanukore Chū'uku kā'kojūtu cakā'ko

pa'inare ija'che i'kaja'mu: "Musanukona, Diore cu'ache cho'ocojño'p'i rana

chu'ure ja'me pa'imanejū'u. Vati toana si'arumu uuku pa'itoana

saijū'u, vati ai repau neenana'me paau chini Dios jo'kasitana.

⁴² Chu'ure āucuhato āu āumanesinaa'me musanukona. Ūcuachi'a

chu'ure okouato oko ūkumanesinaa'me. ⁴³ Ūcuachi'a chu'upi ku'iu

káiñe peoto chu'ure káiñe jo'kamanesinaa'me. Ūcuachi'a chu'upi

kāña peoto chu'ure kāña rupu isimanesinaa'me. Ūcuachi'a chu'upi

jū'ito kuiramanesinaa'me. Ūcuachi'a chu'upi pāi cu'ache cho'onare

chêa cuaovv'e pa'ito rani ñamanesinaa'me musanukona", chiija'mu chu'u repanare. ⁴⁴ Chikuna repana chu'ure ija'che sēniasajanaa'me: "Pāi Ūcuanukore Paaku, zjeerumu chukuna mu'ure āucuhakuni āu āumanere? Ūcuachi'a, zjeerumu chukuna mu'ure okoakuni oko ūkuananere? Ūcuachi'a, zjeerumu chukuna mu'ure kãñe peokuni kãñe jo'kamanere? Ūcuachi'a, zjeerumu chukuna mu'ure kãña peokuni kãña ĩsimanere? Ūcuachi'a, zjeerumu chukuna mu'ure jũ'ikuni kuiramanere? Ūcuachi'a, zjeerumu chukuna mu'ure pãi cu'ache cho'onare chêa cuaovv'e pa'ikuni mua ñamanere?", chiijanaa'me. ⁴⁵ Chitena chu'u Pāi Ūcuanukore Chũ'uku ija'che i'kaja'mu repanare: "Chu'u neenare rua vesava'narejê'e musanukona te'echojê'e re'oja'che cho'okaimanesi'e chu'ure re'oja'che cho'okaimanesi'ēja'chea'me. Ūcuarepaa'me jã'a", chiija'mu. ⁴⁶ Jã'aja'ñe i'kacuha chu'upi chũ'ũna repana re'oja'che pa'imanesi'e ro'i vati toana sani si'arumu uuju pa'ijanaa'me. Re'oja'che pa'isinata'ni Dios pa'ichejare sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me —chiiu chu'vasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

26

Jesuni chēañu chini pāi te'ena cutusi'ere kua'mu
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Repa peore i'ka pi'nisirumu Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

² —Pã sauma'ñe āirumu, pascua t'f'añe ka'chaumucujña karache masime musanukona. Ūcuarumuna pãi chu'ure Dios Raosi'kure chêa sa jo'kajanaa'me, kurususē'verona jê'jo vēasōa'ju chini —chii'i'kua'mu repau.

³ Reparumu judío phairipāi chũ'unana'me judío aina, judío phairi ai Caifás vu'ena chi'iasome. ⁴ Chi'i repana, "Jesuni i'kaju cacu'o repauji cu'ache i'kauna chêa sa vanisōñe'te chũ'ũnu", chini repana cho'ojache care'vaasome. ⁵ Jã'aja'ñe cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome:

—Pascuarumuna repau'te chēañe chũ'umaneñu. Jã'arumuna cho'oru pãi si'achejña raisina jainuko asa pe'ruju cavajanaa'me —chiniasome repana.

Romio Jesús s̄jopuna okoma'ña ro'vesi'ere kua'mu
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jã'a cho'oto Jesús Betania vu'ejoopo'te pa'isi'kua'mu, Simón asi ravu paaku chiicojñoku vu'ere. ⁷ Reparumu romio, okoma'ñatuoꝛu alabastroji cho'osituoꝛu rua ro'ituoꝛu cãjiko muta ūcuavv'ena kaka, Jesure mesako'a āu āiu ñu'ikuni repau s̄jopuna okoma'ña rosi'koa'mo. ⁸⁻⁹ Jã'aja'ñe cho'oona ña chukuna repau neena pe'ruju ija'che i'kasinaa'me:

—JJe'se pa'ũna iko jã'ara'ka rurepau jañosōo, ĩsisō kuri rua koo chuova'na pa'iva'nani ĩsiruja'chere? —chiiisinaa'me.

¹⁰ Jã'aja'ñe i'kajuna asa Jesús chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Iko cho'oche ñaju ke'remanejũ'u musanukona. Repao chu'ure okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ¹¹ Pãi chuova'na pa'ina musanukonana'me si'arumu pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna repanare si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chu'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Jã'ajekuna chu'ure si'arumu jã'aja'ñe cho'okaicu'aja'mu musanukonare. ¹² Iko chu'ure

tācojñopi' rakuni okomañapi ro care'vakaisi'koa'mo. ¹³ Cheja ũcuauachejña Dios chu'o re'oja'che chu'vachejña iko chu'ure cho'osi'e ũcuaja'che kuajanaa'me, pāipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesumañe cuasaa'ju chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Pāipi cu'ache cho'oa'ju chini Judas chekanare Jesure jo'kajachere kumamu (Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Ūcuarumu chukuna Jesús neena docerepana pa'ikuji te'eu Judas Iscariote, judío phairipāi chū'una pa'iv'ena mua ¹⁵ ija'che i'kaasoma repanare:

—Chu'upi, musanukonani Jesuni jo'kato, ¿jeenuko ro'iche musanukona chu'ure? —chiniasoma.

Chikuna, Jesure jo'kajache ro'i, treintarepare're kurire're kuēkue ĩsiasome repana. ¹⁶ ĩsirena koo repau Judas ũcuarumu teana Jesús pa'ichejana sani pē'je ñaku paniasoma, pāi jainuko peoromuna repauni jo'kara chini.

Judiopāire Dios cho'okaisi'ere cuasaju āu āiñe'te kumamu (Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Ūcuarumu chukuna Jesús neena judiopāi pā saumañe āirumu pascua charo cho'oumucusepi t'asuna Jesure sani ija'che sēniasasinaa'me:

—¿Jeechejana mai pascuarumu āijañe āu care'vajaijū' chiiiku mu'u chukuna'te? —chiisinaa'me.

¹⁸ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Vū'ejoopona sani pāiu'te repajoopo cakure tijña ija'che kuajū'm: “Masiu mu'ure ija'che chiiu chu'o raomu: ‘Chu'ure cu'ache cho'ojaramu t'acuhaja'mu. Pascua āiñe āu chu'u neenana'me mu'u vū'ena sani āija'mu chu'u', chiisi'kua'mu Jesús”, chiijū' repau'te —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

¹⁹ Ūcuarumu te'eka'chapana repau neena sani Jesús i'kasi'e pāiu'te kua pi'ni ũcuau vū'ena kaka pascuarumu āijañe āu care'vaasome.

²⁰ Na'icuharimumu Jesús chukuna repau neena docerepanana'me sani āure āiu ñu'isi'kua'mu. ²¹ Āu āiu ñu'ikuji Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Musanukonare ja'me pa'iku te'eu chu'ure cuhenani jo'kaja'mu, repanapi chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu.

²² Jā'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena sumañe cuasaju te'enachi'a ija'che sēniasasinaa'me repau'te:

—Chukuna'te Paaku, ¿chu'ua'che mu'ure jā'aja'ñe jo'kajau? —chiisinaa'me chukuna ũcuauko.

²³ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'ure cu'ache cho'ojau, chu'una'me ũcuate'ere'ava cunare'ava pāpu chū'seku pa'imu. ²⁴ Chu'ure Dios Raosi'kure, Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache ũcuarepa cu'ache t'jñeja'mu. Jā'ata'ni chu'uni vanisō'aju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache t'jñeja'mu. Repauji aineemaneru na'a re'ora'amū repau'te —chiisi'kua'mu repau.

²⁵ Ūcuarumu Judas cu'ache cho'ojanare Jesure jo'kajau ija'che sēesi'kua'mu repau'te:

—Masiu, mu'u i'kasi'ku, ¿chu'ua'che? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús,

—Jūju, ũcuau'mu mu'u —chiisi'kua'mu repau'te.

²⁶ Chuta'a āu āiu ñu'ikuji Jesús pāpu mini Diore, “Re'orepamu”, chini chukunani repau neenani tū'se ĩsiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie pã chu'u ca'nivu'me. Āijũ'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

²⁷⁻²⁸ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini chukunani repau neenani isiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie uche cono chu'u chiefa'me. Musanukona ũcuanuko ũkuju'u iro'rova. Pãi ũcuanuko cu'ache cho'ochete jũni ro'ikasa chini chuenisõja'mu chu'u. Jã'aja'ne cho'ochete chu'u chiepi menisõuna Dios mamare, “Tja'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'okũ musanukona cu'ache cho'ochete tãnosõ jo'e cuasama'ñere cuasaju chi'i iere uche conore ũkuju pa'ijũ'u. ²⁹ Jã'ata'ni musanukonare ija'che i'kamũ chu'u: Chu'u pãi ũcuanukore chũ'urumujatu'ka uche cono jo'e ũkumaneja'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Pedro, “Repau'te ñama'kua'mu chu'u”, chiijachere kwamu Jesús

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ūcuarũmu chukuna Jesuna'me Dioni pojoju uja pi'ni Olivo aikũtina saisinaa'me. ³¹ Repacheja sani tã'asirũmu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te:

—Iñami musanukona ũcuanuko chu'uni masi cuasamarũ chu'uni cu'ache cho'ojuna vajuchuju jo'ka sanisõjanaa'me. Dios chu'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kwamu:

Ovejava'na repanare kuirakũni vanisõrena vajuchuju te'enachi'a vũ'vũsõjanaa'me,

chiimu. ³² Jã'ata'ni chu'u jũni vajurani Galilea chejana musanukonare charo saija'mu —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

³³ Chikuna Pedro i'kasi'kua'mu repau'te.

—Chekuna ũcuanuko mu'ure jo'kasõto chu'uta'ni mu'ure jmamakarujẽ'e jo'kamaneja'mu —chiisi'kua'mu.

³⁴ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Iñami chuta'a kura chu'ima'tona pãipi sějuna choteñoã, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu.

³⁵ Chikuna Pedro jo'e i'kasi'kua'mu.

—Pãipi chu'uni vanisõñu chiitojẽ'e, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiima'ne mu'una'me chuenisõja'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna asa chukuna ũcuanuko Jesús neena ũcuaja'che i'kasinaa'me.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēsēi'ere kwamu

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Jã'aja'ne i'ka pi'ni Jesús, chukuna repau neenana'me Getsemaní chiichejana sani tã'a ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te:

—Ichejare ñu'iju cha'ajũ'u musanukona, chu'u na'a jã'achejarũna sani Ja'kure sēni pi'niñetu'ka —chiisi'kua'mu.

³⁷ Chini repanare jo'ka Pedro'mu Zebedeo mamachũ ka'chanare sa, suma'ne cuasaku oniasomu repau. ³⁸ Jã'aja'ne oiu repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Chu'u rekocho jũ'iuache rua suma'mu chu'ure. Musanukona ichejana canũka kãima'ne chu'una'me pa'ijũ'u —chinasomu.

³⁹ Chini te'eu jmachenerũ sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia tã'iu Dioni ija'che sēniasomu repau:

—Ja'ku, mu'ure ũseuato pãi chu'ure cu'ache cho'opi'rache ũsekaijũ'u. Jã'ata'ni chu'u chiicheta'ni cho'omanejũ'u. Ūseuamato mu'ure uache cho'ojũ'u —chinasomu.

⁴⁰ Jã'aja'ne i'kacuha vũni, repau neena pa'ichejana co'i ñato kãni ũhiju paniasome repana. Kãnisõrena Pedroni i'kaasomu repau.

—¿Musanukonare te'ehorajê'e kâima'ñe chu'una'me pê'jecu'au?
 41 Rekoñoã re'oja'che cho'oñu chiime musanukona; já'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Já'ajekuna kâima'ñe Dioni sêejũ pa'ijũ'ũ, Ūcuauji cho'okai'una cu'ache cho'omanefũ chini —chiniasomũ Jesús repanare.

42 Chini Jesús jo'e sani Puka'kuni ija'che sêniasomũ:

—Ja'ku, chu'ure cu'ache cho'ojache ũsekai'ama'to mu'ure uache cho'ojũ'ũ —chiniasomũ.

43 Sênicuha co'i repau neenare jo'e kâni ũhiju pa'inani ñaasomũ repau. Repanare uokua'cajani repa ñakocaã ñañejê'e cu'ache ta'piasomũ.

44 Puka'kuni sêsa chini repanare jo'ka jo'e sani, repau aperumũ i'kasi'ere ũcuate'ere i'kaku sêniasomũ repau. 45 I'ka pi'ni co'i repau neenare ija'che i'kaasomũ repau:

—¿Chuta'a vuima'ñe kâiñe ina? Chu'ure Dios Raosi'kure, pã chêa cu'ache cho'onare jo'karumũ ti'acuhamũ. 46 ¡Juna, vuijũ'ũ; sañu! Chu'uni cu'ache cho'oa'jũ chini chekunare jo'kajau ranicuhamũ —chiniasomũ Jesús repanare.

Jesure pã chêasi'ere kuamũ

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

47 Jesús chuta'a i'katona Judas chukuna docerepana Jesús neenare ja'me pa'ikuji, pã rua jainukore va'ñjana'me vâsoñoã cãjinani raku charo raisi'kuamũ. Judío phairipã chũ'nnana'me judío aina chũ'rena raniasome repa. 48 Jesure jo'kajau Judas aperumũ, repanare pã ija'che i'kaasomũ: “Musanukonapi Jesuni masia'jũ chini, repau pa'ichejana sani ti'ani chũsu pojoja'mũ chu'ũ repau'te. Chu'ũ já'aja'ñe cho'otona chêa sajũ'ũ repau'te”, chiniasomũ. 49 Já'aja'ñe i'kasi'kujeku Judas, Jesús pa'ichejana rani ti'a,

—¿Pa'iku, Masiu? —chini repau'te chũsu pojosi'kuamũ.

50 Já'aja'ñe i'kaku chũsu'na Jesús i'kasi'kuamũ repau'te.

—Chu'ure ja'me pa'isi'ku, mu'ũ cho'ora chini raisi'e teana cho'ojũ'ũ —chiisi'kuamũ.

Chikuna chekuna rani Jesure chêasinaa'me.

51 Já'aja'ñe cho'ojuna ña Jesure ja'me pa'iku te'eu va'ti ruta judío phairi aire cho'oché cho'okaiku'te cãjoro tẽo vatosõsi'kuamũ. 52 Tẽouna Jesús i'kasi'kuamũ.

—Mu'ũ va'ti mañajũ'ũ. Pã ũcuanuko va'ñnapi cavaju chekunare vanisõna, va'ñjana chuenisõjanana'me. 53 Chu'upi Ja'kuni sêeto teana ángeles rua jainuko pã i'vaimasinani raora'amũ, chu'ure ũsekaijanare. “Ikure já'aja'ñe cho'ocua'mũ”, chiiu cuasacosomũ mu'ũ. 54 Já'ata'ni chu'upi já'aja'ñe cho'oto, Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e kuache, “Ija'che cho'ocojñoja'mũ”, chiiche ũcuarepa ti'ñnema'mũ —chiisi'kuamũ.

55 Chini Jesús repanare pã ija'che i'kasi'kuamũ:

—¿Je'se pa'una musanukona chu'ure ñaa'te cho'ochéja'che va'ñjana'me vâsoñoã cãjiju chêañu chini raiche? Si'aumucujña Dios vã'e mua musanukonana'me pa'iu pãire che'choku pa'isi'kuamũ chu'ũ. Já'ata'ni musanukona chu'ure chêamanesinaa'me. Irumuta'ni chu'uni Diopi ũsemauna chêame musanukona. 56 Já'ata'ni peore ie irumu cho'oché Dios chu'o aperumũ kuakaisina kuaju tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'ñnecuhamũ —chiisi'kuamũ repau.

Ūcuaramũ chukuna Jesús neena ũcuanuko vajuchuju repau'te te'eu'te jo'ka vu'vâsõsinaa'me.

*Pāi chũ'una Jesure chu'o sēniasasi'ere kuamu
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)*

⁵⁷ Repana Jesure chēasina judío phairi ai Caifás pa'ivũ'ena saasome repau'te, judiōpāi che'chonana'me judío aina chi'i pa'ivũ'ena. ⁵⁸ Jā'a cho'oto Pedro so'opi ñaku cho'jepi phairi ai vu'e sa'navu pa'iraripũjatu'ka tuhaasomu. Tuha ja'me kaka repavũ'e pē'jekaina pāi chēanana'me puuasomu repau, Jesure cho'ochete ñara chini.

⁵⁹ Repavũ'e chi'i pa'ina judío phairipāi chũ'unana'me judiōpāi chũ'una ũcuanuko jorenani ku'e raa'ju chini chekunani chũ'uasome, "Jesús cu'ache cho'osi'kuu'mu", chiiju jorerena repauni vanisōñe'te chũ'uñu chini. ⁶⁰⁻⁶¹ Ku'e jña rarena jorena jainuko raisinata'ni ũcuanuko ũcuate'e i'kamapuna, Jesure vanisōñe chuta'a chũ'ucu'aasomu repanare.

Jā'ata'ni repana i'kacuhasiromu chekuna ka'chana ũcuavũ'ena rani kaka ija'che i'kaasome:

—Iku Jesús ija'che i'kasi'kuu'mu: "Chu'upi ivũ'ere Dios vu'ere ñañosōni choteumucujñana jo'e cho'o pi'nija'mu", chiisi'kuu'mu —chiniasome repana.

⁶² Jā'aja'ñe kuarena asa phairi ai vuni Jesure ija'che sēniasomu:

—¿Je'se chiiku mu'ũ? Ina mu'ũre i'kache, ¿ũcuarepaa'che mu'ũ i'kasi'e? —chiniasomu.

⁶³ Jā'ata'ni Jesús i'kamaneasomu. I'kamauna phairi ai jo'e i'kaasomu.

—¿Dios Si'arumu Pa'ikuni roiu chu'o ũcuarepare i'kaa'ku chini chũ'umu chu'ũ mu'ũre! Mu'ũpi pāi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Mamaku Cristo pani kuajũ'ũ chukuna'te —chiniasomu.

⁶⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Ūcuau'mu chu'ũ. Ūcuachi'a ija'che i'kamũ musanukonare: Na'a pa'isirumu musanukona chu'ũre Dios Raosi'kure Ja'ku peore Cho'omasu uajjũtu cakã'kore kueñe ñu'ikuji pikona'me cunaumupi cajekuna ñajanaa'me —chiniasomu.

⁶⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruku phairi ai repau ju'ikãña meñe rueni che'reku chekunani ija'che i'kaasomu:

—Dios rua cuheche'te i'kasi'kuu'mu iku. Iku cu'ache cho'osi'e kuanare chekunare chiima'me mai. Musanukonare iku i'kasi'e asasinare, ⁶⁶ ¿je'se cuasoku? —chiniasomu.

Chikuna i'kaasome repana.

—Cu'ache cho'oku'te vanisōñe pa'imũ —chiniasome.

⁶⁷⁻⁶⁸ Ūcuarumu pāi Jesús ñakocaã kãase'rechoji quẽo tusu repau chiana coo tutuju jẽsoasome. Chekuna ija'che i'kaju repau chiana charaasome:

—Mu'ũpi, Dios Raosi'ku pani cuasa i'kajũ'ũ. ¿Neepi mu'ũre charare? —chiniasome.

*Pedro, "Jesure ñama'kuu'mu chu'ũ", chiisi'ere kuamu
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Jā'a cho'oto Pedro repavũ'e sa'navu cararipu'te ñu'iu paniasomu. Ūcuarumu romichĩio repavũ'e cho'ochete cho'okaiko repau'te rani ija'che i'kaasomo:

—Mu'ũ ũcuaja'che Jesús Galilea cheja cakuna'me ku'isi'kucosomu —chiniasome.

⁷⁰ Jā'ata'ni Pedro chekuna ũcuanuko asaju'te ija'che i'kaku jachaasomu:

—Mu'ũ i'kache vesumu chu'ũ —chiniasomu.

⁷¹ Jā'aja'ñe i'kacuha repavũ'e kakasa'aro'te sani pa'iauna cheko romichĩio repau'te ña chekunani ija'che i'kaasomo:

—Iku ūcuaja'che Jesús Nazaret vü'ejoopo cakuna'me pa'isi'kucosomu — chiniasomo.

⁷² Chikona Pedro Dioni roiü jo'e jachaku ija'che i'kaasomu:

—Jä'ure ñama'kua'mu chu'u —chiniasomu.

⁷³ Jmakarü pa'isirimuna repacheja pa'ina Pedro'te sani ija'che i'kaasome:

—Mu'u ūcuaja'che chekurumu Jesús neenare ja'me pa'isi'kucosomu. Mu'u cutuchu'opi asa masime chukuna, Galilea cheja cana cutuche chu'o i'kakuna —chiniasome repana.

⁷⁴ Chitena Pedro Dioni roiü,

—Chu'upi chu'o ūcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'ku chu'ure —chiü jachaku,— Jä'ure ñama'kua'mu chu'u —chiniasomu. Repau jä'aja'ñe i'katona kura chuniasomu. ⁷⁵ Chu'üna Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomu, “Chuta'a kura chu'ima'tona choteñoã jachaku, 'Jesure ñama'kua'mu chu'u", chiija'mu mu'u", chiisi'ere. Jä'are cuasa Pedro repacheja pa'isi'ku eta rua oiche oniasomu.

27

Pilatoji vanisõñe'te chü'ua'ku chini Judío phairipäi chü'unana'me judío aina Jesure sa jo'kasi'ere kwamü

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Natasirumu repana judío phairipäi chü'unana'me judío aina ūcuauko, “Pilatoji jä'ure Jesure vanisõñe chü'ua'ku chini ūcuauñi sa jo'kañu”, chiniasome. ² Cutu pi'ni Jesure vëe Romapäi chü'ukuni Pilatoni sa jo'kaasome repana.

Judas jü'isi'ere kwamü

³ Ūcuarumu Judas, Jesure cu'ache cho'ojanare jo'kasi'ku repanapi, Jesuni vanisõñe'te Pilatoji chü'ua'ku chini sajuna ña repau cu'ache cho'osi'e suma'ñe cuasaasomu. Jä'aja'ñe cuasa repau Jesure isiku koosi'e kurire're treintarepare're repare're ro'isinani judío phairipäi chü'unana'me judío ainani jo'e co'choasomu repau. ⁴ Jo'e co'choku ija'che i'kaasomu repau:

—Jesure, cu'ache cho'omanesi'kuni vanisõña'ju chini jo'kakü cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u —chiniasomu repau repanare.

Chikuna i'kaasome repana.

—Chukuna'te chu'ojé'e peomu jä'a. Mu'u cho'osi'ea'me jä'a —chiniasome repana.

⁵ Chini koocuejuna Judas, kurire're Dios vü'ena kaka su'a üha sanisõasomu. Sani sükiñu umu cakapuna muni písime quëo suo ūcuauji meñe cavuna písimeji quëo chäni rueeu jünisõasomu repau.

⁶ Repau jünisõsirumu phairipäi chü'una repare're kurire're sia säiñechi'a ija'che i'kaasome:

—Ire're kurire're vanisõjaure sa jo'kasi'e ro'i, ro'isire'rejekuna cäjovu Dios vü'e pa'ivu mañacu'amü. Mai aipäi chü'u jo'kasi'e jä'aja'ñe cho'oché üsemü —chiniasome repana.

⁷ Chini repare're cho'ojache cutu pi'ni toto miicheja chiichejare koaasome repana, tüpái rani pa'iju jünisõrena tãjachejare cho'o care'va paañu chini. ⁸ Jä'ajekuna repacheja vanisõjaure sa jo'kasi'e ro'i ro'isire're koosichejajeku irumajatu'ka Chiecheja ve'emü. ⁹ Jä'aja'ñe cho'orena aperumu Dios chu'o kuasi'ku Jeremías kuaku tocha jo'kasi'epi ūcuarepa t'jñesi'kua'mü. Ija'che chiimü repa tocha jo'kasi'e:

Diopi chũ'uuna chu'u cho'osi'ēja'che cho'oju Israelpāi chejare kooñu chini pāiu'te jo'kasi'e ro'i ro'isinuko kurire're treintarepare're mini saasome.

10 Repare're mini sa toto miicheja chiichejare kooasome repana, chiimu.

Pilato Jesure chu'o sēniasasi'ere kwamu
(Mr 15.2-5; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

11 Reparumu pāi chũ'uku Pilato ūcuau ti'ñeñena Jesuni sa nukorena ija'che sēniasomu:

—¿Judíopāi ūcuanukore chũ'uku'u mu'u? —chiniasomu.
Chikuna Jesús,

—Ūcuau'mu chu'u —chiniasomu.

12 Judío phairipāi chũ'unana'me judío aina,

—Si'ache cu'ache cho'oku'mu iku —chiniasome repau'te. Jā'ata'ni Jesús repanare sāiñe i'kamaneasomu. 13 Jā'ajekuna Pilato repau'te sēniasomu.

—¿Ina mu'ure cu'ache i'kache asama'ku mu'u? —chiniasomu.

14 Jā'ata'ni Jesús jmamakarujē'e i'kamaneasomu. Repau sēeñe'te i'kamauna Pilato, “¿Jeeja'iu'u iku?”, chiiu cuasaasomu.

Pāi Jesure vanisōñe chũ'usi'ere kwamu
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

15 Repau Pilato ūsurumu pa'iche pascuarumu tī'ato chēacojñosi'kure te'e'u'te etoasomu, pāi, “Jā'uni etojũ'u”, chiicojñokuni. 16 Reparumu pāiu rua cu'ache cho'osi'ku Barrabás pāi chēavũ're paniasomu, repau cho'osi'e pāi ūcuanuko asa masicojñoku. 17-18 Ūcuarumu Pilato ija'che cuasa, “Ikure Jesure pāipi jainuko jovojuña ña pe'ruju chu'uni ra jo'kacosome”, chini pāi jainuko chí'i pa'ichejana ija'che sēniasomu:

—¿Neeni etojũ'u chiiche musanukona chu'ure? ¿Barrabani? Jā'apāani, ¿Dios Raosi'ku chiicojñokuni Jesuni etoja'che chu'u? —chiniasomu.

19 Jā'aja'ñe sēniasa repau pāi chũ'uku ñu'isaivu ñu'itona repau rũjo chu'o raoasomo repau'te. “Jā'ure re'oku'te pāiu'te cu'ache cho'omanejũ'u. Mu'upi repauni chēa paakuna ñami rua vajuchuache ñoñe'te cu'ache kāni ñasi'koa'mo chu'u”, chiniasomo.

20 Jā'ata'ni judío phairipāi chũ'unana'me judío aina pāire rua i'kaasome, repanapi Barraba'te etochena'me Jesure vanisōñe'te sēapũ chini. 21 Ūcuarumu Pilato repanare pāi jo'e sēniasaasomu.

—Inare ka'chanare, ¿jauni etojũ'u chiiche musanukona chu'ure? —chiniasomu.

Chikuna repana,

—Barrabani etojũ'u —chiniasome.

22 Chitena Pilato ija'che sēniasomu:

—Jā'aja'ñe cho'oni, Jesure, Dios Raosi'ku chiicojñoku'te, ¿je'se cho'oja'che chu'u? —chiniasomu.

Chikuna repana ūcuanuko,

—Kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjũ'u jā'ure —chiniasome.

23 Chitena Pilato i'kaasomu.

—¿Ūquere iku Jesús cu'ache cho'ou? —chiniasomu.

Jā'ata'ni repana jo'e ujachu'o cuiju,

—Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u jā'ure —chiniasome.

24 Jā'aja'ñe i'kaju repanapi na'a rua pe'ruju i'kajuna asa Pilato, “Tkate'ecuhamu chu'u inare”, chiiu cuasaasomu. Jā'ajekuna repana cho'oñu chiiche'te chũ'ucuheku repau chu'o peoche'te cho'o ñoku jũñare

choara chini okore raa'ju chini chũ'uasomu repau. Oko rarena repana ñaju'te jũñare choaku repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Chu'u ikure vanisõñe chũ'acuhekujeku chu'o peomu. Musanukona cho'och'e'me jã'a —chiniasomu Pilato repanare.

²⁵ Chikuna pã ùcuanuko ija'che i'kaasome:

—Jã'ure vanisõsi'e ro'i chukunana'me chukuna jojocojñosina ro'ijanaa'me —chiniasome.

²⁶ Jã'aja'ñe i'karena asa Pilato repana chiiche cho'oku Barrabani etoasomu. Jesureta'ni suĩ'sueche'te chũ'uasomu repau. Suĩ'sue pi'nirena repau neenani sòtaopãire Jesure jo'kaasomu repau, sa kurususẽ'verona jẽ'jo nukoa'ju chini.

²⁷ Ûcuarumu sòtaopãipi Pilato neena repau vu'ena sa nukoasome Jesure. Repau'te sa nuko chekunare sòtaopã soni rao chi'i Jesure rühiso'koro nukoasome repana. ²⁸ Chi'i nukaju repau'te, kãña tĩ'tesõ chimaaajakãare sachaasome repana. ²⁹ Ûcuachi'a miu tuhivu cho'o repau sũjopuna tuo vãscho pã chũ'una cãjiño repau uajũtuna Ìsiasome repana, cãjia'ku chini. Jã'aja'ñe cho'o repauni pãisoju ùcuau tĩ'jñeñena ro're puu ñu'ijũ, ija'che i'kaasome repana: “Ikupi judiõpãire si'arumu chũ'uku paau”, chiniasome.

³⁰ Ûcuachi'a repauni coo tutuju vãscho repau cãjiñoji tua repau sũjopuna rua vaniasome repana. ³¹ Jã'aja'ñe cho'õju repau'te pãiso pi'ni, repana sachasikãa tĩto repau ju'isikãare jo'e sachaasome repana. Sacha pi'ni kurususẽ'verona jẽ'jo nukõñu chini repau'te sasõasome repana.

Jesure kurususẽ'vero jẽ'josi'ere kuanu
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Repacheja etua Jesure saju Simonre Cirene cheja cakure chẽa repau tãtavana kurususẽ'vero tao, “Mu'upi isẽ'vero kuãa sakaijũ'u”, chiniasome repana.

³³ Saiju Gólgota aikũtina tĩ'asinaa'me repana. (“Gólgota” chini “Pã sũjopujakũti” chiimu.) ³⁴ Repacheja tĩ'asirumu Jesure uche cono ruara'ka ja'mesi'ere ùkuasinaa'me repana. Jã'ata'ni Jesús jmamakarũ ùku ña jo'e ùkucuhesi'kua'mu.

³⁵ Repana Jesure kurususẽ'vero jẽ'jo nukosirumu sòtaopã repau ju'isikãñare paañu chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'asinaa'me Jesús ju'isikãña paajauñi jñaañu chini. ³⁶ Jã'aja'ñe cho'o pi'ni Jesuni pẽ'jeñu chini ùcuachejana puusinaa'me repana. ³⁷ Ûcuachi'a repauni cho'õju soju repau'te cu'ache i'kasi'ere kua'ju, JESUA'MU Iku. JUDIOPãI CHũ'UKU'MU, chiiche chooko'ana tocha kurususẽ'vero chã'tirona jẽ'jo suosinaa'me repana.

³⁸ Ûcuachi'a põse ñeasinare ka'chanare kurususẽ'veroãna jẽ'jo Jesús uajũtũ cakã'kona chekure nukosinaa'me repana. Chekuni kã'kojũtu cakã'kona nukosinaa'me. ³⁹⁻⁴⁰ Repanare jẽ'jo nukosirumu repacheja caraina Jesure tea ñaju repana sũjo sũ'cuiju cu'ache i'kaju caraisinaa'me.

—“Dios vu'e ñañosõni choteumucujñana jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u”, chiisi'kua'mu mu'u. Jã'aja'ñe i'kasi'ku chura mu'upi meñe jũ'iñe ùsejũ'u, masini. Dios Mamaku pani cajejũ'u jã'acheja kurususẽ'vero —chiisinaa'me repana.

⁴¹ Judio phairipã chũ'unana'me judiõpã che'chonana'me judio aina ùcuaja'che pãisoju repau'te cu'ache i'kasinaa'me.

42 —Chekunare jū'iñe ũsesi'kuasomu jā'u. Jā'ata'ni repau'te chura ũcuauji meñe jū'iñe ũsecu'amu. “Israelpāi chũ'uku'mu iku”, chiciojñosi'kua'mu repau. Jā'ajekuna ũcuachejapi cajea'ku. Repauji cajeuna ñani, “Dios Mamaku'mu iku”, chiiju cuasajanaa'me mai. 43 “Dios chu'ure Ūcuauñi cuasakuna cho'okaija'mu”, chiisi'kua'mu repau. Ūcuachi'a, “Dios Mamaku'mu chu'u”, chiisi'kua'mu. Jā'ajekuna chura Puka'ku Diopi cho'okaa repau'te, Repauji ũsera chini —chiisinaa'me repana.

44 Repauna'me kurususē'veroā jē'jo nukocojñosina ũcuachi'a ja'me cu'ache i'kasinaa'me Jesure.

Jesús jū'isi'ere kuamu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Reparumu nukarepau su'itona ũsuu miañe ta'pisōuna cheja si'acheja trejatu'ka chija'isi'kua'mu. 46 Jā'aja'ñe cho'otona Jesús ũjachu'opi ija'che i'kaku cui'si'kua'mu:

—*Elí, Elí, ¿lema sabactani?* —chiisi'kua'mu. (Ija'che chiimu jā'a, “Dios, chu'ure Paaku, Dios, chu'ure Paaku, ¿je'se pa'ina mu'u chu'ure jokasōku?” chiimu.)

47 Jā'aja'ñe i'kauna asa repacheja pa'ina te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Aperumu pa'isi'kuni Elíani soicosomu jā'u —chiisinaa'me.

48 Ūcuarumu repanare ja'me pa'iku te'eu vu'vu sani chuisuovu mini ũche cono ruara'kana chũu vāsochona quēo suo Jesuni maosi'kua'mu chu'chu ũkua'ku chini. 49 Jā'ata'ni chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Cho'omanejū'u. Elíapi rani repau'te jū'iñe ũseche'te ñañu. Raimanejacosomu repau —chiisinaa'me repana.

50 Jā'aja'ñe i'katona Jesús jo'e rua cuicuha jūnisōsi'kua'mu.

51 Repau Jesús jū'itona Dios vu'e sa'navu caruupu kakasa'aro rueekāa ũcuate'ekāapi joorepapoji ũmupi vu'evuna che're cajeasomu. Ūcuachi'a cheja si'acheja pi'rukuna catapuā jōnisōasomu. 52 Ūcuachi'a jū'isinare tāsicojña ta'pisipuā cata ũcuate'epuā vataasomu. Jā'aja'ñe cho'ona vajurumu Diore cuasasiva'na jainuko Ūcuauji vasouna vajurani repanare tāsichejñapi etaasome. 53 Jesús jūnisō tācojñosi'ku vajuraisimuna Jerusalén vu'ejoopona satena pāi rua jainuko ñaasome repanare.

54 Ūcuarumu sōtaopāi cienrepanare chũ'uku sōtao Jesure pē'jekainana'me cheja pi'ruche'te ñaju reparumu cho'oche peore ña, kukusō ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepaku pa'icosomu jā'u —chiisinaa'me.

55 Jā'a cho'oto Galilea chejapi ja'me raiju Jesure kuirasiva'na romiva'na so'opi nukaju ñaju pa'isinaa'me repau'te cho'oche. 56 María Magdalenaa'mo, María Santiagona'me José puka'koa'mo, Zebedeo mamachūi puka'koa'mo, chekuna romina'me pa'isinaa'me.

Jesure tās'i'ere kuamu

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57-58 Na'isōsirumuna José kuriu Arimatea vu'ejoopo cakupi rani pa'iu Jesure cuasaku jōvosi'ku rani tī'a, Jesuni jū'isi'kuni sa tāra chini sani Pilatoñi sēniasomu. Sēkuna Pilato repauni ĩsia'ju chini chũ'uasomu. 59-60 Repau'te sēni ĩsiuna sábanakāa menoje'e peokāapi rea aikūti caripana repau mamarepa cho'osicojena sa cuaa ũhaasomu. Repacoje kakacheja catapu rua ũjarupi ũha ta'pisō sanisōasomu repau. 61 Jā'ata'ni

María Magdalenana'me cheko María repacoje ti'jñeñe'te ñu'iju ñaju paniasome.

Jesure tāsicoje pē'jekaijanare jo'kasi'ere kuamu

⁶² Jo'e apeñatato puaumucusena judío phairipāi chū'unana'me fariseopāi Pilato pa'ivū'ena sani chi'i ija'che i'kaasome repau'te:

⁶³ —Chukuna'te paaku, repau joreu chuta'a vajurumu i'kasi'e churana cuasame chukuna. Ija'che i'kasi'kuamu repau: “Chu'upi chuenisōni choteumucujña pa'isirumuna jo'e vajurajiamu”, chiisi'kuamu. ⁶⁴ Jā'ajekuna mu'upi repau'te tāsicoje pē'jejanare choteumucujña chū'u jo'kato na'a re'omu. Jā'aja'ñe cho'omato chekurumu repau neena ñamina rani repau'te ñaa sa joreju, “Vajuranicuhasi'kuamu repau”, chiiju päire kuajanaa'me. Aperumu ūcuanapi jorejuna pāi jainuko jachama'ñe, “Jesús Dios Raosi'kuamu”, chiiju cuasasinaa'me. Jā'ajekuna irumuna repanapi jā'aja'ñe cho'o joreju i'kajuna pāipi na'a jainuko jachama'ñe cuasato na'a rua cu'ajamu —chiniasome repana.

⁶⁵ Chitena Pilato i'kaasomu.

—Jau. Repau paasina repau'te ñaamanea'ju chini peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju inare sōtaopāi repacoje pē'jejanare sa repana cho'ojache masi i'ka jo'kajū'u pē'jea'ju —chiniasomu.

⁶⁶ Chikuna sani Jesure tāsicoje ta'pisi'pu catapu cha'opi je'na suoasome, pāipi vataru ña masiñu chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'ni repacoje pē'jekaijanare sōtaopāi ūcuachejana jo'kaasome repana.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28

¹ Repana judiōpāi puaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María romicorumu apeñatatoña Jesure ūhasicojere ñañu chini saniasome. ² Repana sani ti'asirumu teana cheja rua pi'ruasomu cunaumu Diore ja'me pa'ikaji ángelpi ūcuachejana cajekuna. Caje Jesure tāsicoje sani ti'a repacoje ta'pisi'pu catapu kuño ūha ūcuapu sē'sevu'te pū ñuniasomu repau. ³ Repau ángel oko fe'neñeja'ñe ko'sija'iu ñoasomu. Repau ju'ikāña pojakāña paniasomu. ⁴ Jā'aja'ñe ju'ikuni ña repacoje pē'jesina sōtaopāi kukucajejani kurukuruju jūnisōñena ūniasome. ⁵ Jā'ata'ni ángel repanare romi ija'che i'kaasomu:

—Vajuchūmanejū'u. Musanukona Jesure ku'eche masimu chū'u. Kurusē'verona jē'jo nuko vēasōsi'kuni ku'eme musanukona. ⁶ Icheja peomu repau. Vajuranicuhasi'kuamu, repau chuta'a jū'imarumu cho'ora chiisi'e. Repau'te ūhasicheja rani ñajū'u. ⁷ Kaka ña pi'ni teana sani repau neenare ija'che kuajū'u: “Jesús vajuranicuhasi'kuamu. Musanukonare na'a charo Galilea chejana saijamu repau. Ūcuachejana sani repau'te ñajanaa'me musanukona”, chiijū'u repanare. Musanukona jā'are kuara chini raisi'kuamu chū'u —chiniasomu ángel repanare.

⁸ Ūcurumu romiva'na jā'aja'ñe i'kauna asa kukusōsiva'nata'ni ūcuacojepi cu'arepa eta pojoju vū'vuasome, Jesús neenani chū'ore kuañu chini. ⁹ Vū'vujuna peosichejapi Jesús repanare ti'jñeñe rani nukaku ija'che i'kaasomu:

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona —chiniasomu. Chikuna repau cū'ana sū'ka pojoasome repana. ¹⁰ Jā'aja'ñe cho'ojuna Jesús repanare ija'che

i'kaasomū:— Vajuchumanejū'u musanukona. Sani chū'u neenare ija'che kuaājū'u: “Jesús musanukonare, 'Galilea chejana saijū'u; ūcuachejana chū'ure ñajanaa'me', chiisi'kua'mū”, chiijū'u repanare —chiniasomū repau.

Sōtaopāi kuasi'ere kuamū

¹¹ Repana asasi'ere kuañu chini romiva'na chuta'a saitona sōtaopāi Jesure tāsicoje pē'jesina chekuna te'ena vū'ejoopona charo sani tī'a repacheja cho'osi'e peore judío phairipāi chū'unani kuaasome. ¹²⁻¹³ Kuarena asa repana judío phairipāi chū'una judío ainana'me chi'i repana cho'ojache cutu pi'ni sōtaopāire ija'che i'kaju kuri rua isiasome:

—Pāi ūcuanukore ija'che kuaājū'u: “Chukuna kānisōsirumūna Jesure repau neena ñamina rani ñaa sasōsinaa'me”, chiijū'u. ¹⁴ Musanukonapi jā'aja'ñe kuarena asani chekurumu maire chū'uku pe'ruja'mū musanukonare. Jā'ata'ni chukunapi i'kajuna cu'ache cho'oche chū'umaneja'mū repau musanukonare —chiniasome.

¹⁵ Chitena sōtaopāi kuri koo sani repana chū'usi'e cho'oasome. Jā'aja'ñe cho'osi'ejekuna judiōpāi irumujatū'ka repana kuasi'e, “Ūcuarepaa'me jā'a”, chini cuasaju chekunare ūcuare kuame.

Jesús repau neenare chū'u jo'kasi'ere kuamū

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Ūcuarumu chukuna Jesús neena oncerepana Galilea chejana sani aikūtina muisinaa'me, Jesús chukuna'te saijū'u chiisikūtina. ¹⁷ Sani muni Jesure ña pojoju ro're pūusinaa'me chukuna. Chekuna te'ena jachaju, “Jesuma'mū ikū”, chiiju cuasasinaa'me. ¹⁸ Jā'aja'ñe cuasajuna Jesús repanare kueñe sani ija'che i'kasi'kua'mū:

—Dios chū'ure cnaumū pa'inana'me cheja pa'inare peore chū'uñe jo'kasi'kua'mū. ¹⁹ Jā'ajekuna sani ku'iju pāire si'achejña pa'inani Dios chū'ore chū'vaju pa'ijū'u, repanapi asa chēa chū'uni cuasaju chū'u neena paapu chini. Musanukona chū'vachū'o asa chēa chū'ure cuasanare okoro'veju pa'ijū'u, Ja'kuna'me chū'u Repau Mamakuna'me Repau Rekocho repanare paacheji ñoa'ku. ²⁰ Ūcuachi'a chū'u musanukonare chū'usi'e peore che'chojū'u repanare, jachama'ñe cho'oju paapu. Chū'u musanukonare cheja si'asōñetu'ka si'arumu ja'me pa'ija'mū —chiisi'kua'mū repau. Re'omū.

San Marcos Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Juan Pái Okoro'vesi'ku pái peochejare pa'iu páipi saijuna Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Dios Mamaku pa'iche'te chu'o re'oja'chere kuapi'ramu ie chu'o:

² Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías ija'che tocha jo'kaasomu:

Mu'u cheja cajechare kuajauni charo saoja'mu chu'u, páipi mu'u cajechare asa repa rekoñoãre care'va paapu chini.

³ Kuaku pái peochejare sani pa'iu páipi repauni saito wjachu'opi ija'che i'kaku chu'vaja'mu:

“Maire Paaku ti'api'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoã ma'a rühiñe pa'ima'a care'vacheja'che

re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'u”, chijja'mu, chiiche tocha jo'kaasomu repau.

⁴ Ūcuarumu Juan pái peochejare sani pa'iu pái okoro'veku paniasomu.

Ūcuachi'a repa reja'che chu'vaku paniasomu repau:

—Musanukona cu'ache cho'oché ūhaso re'oja'chere mama cuasajũ'u, Diopi musanukona cu'ache cho'osi'ere tũnoso jo'e cuasamanea'ku. Cu'ache cho'oché'te ūhaso Dioni cuasaju okoro'vecojñojũ'u —chiiu chu'vaku paniasomu repau Juan.

⁵ Ūcuarumu jainuko pái Judea cheja pa'inana'me Jerusalén va'ejoopo pa'ina Juan chu'vachu'ore asañu chini saniasome. Sani repa cu'ache cho'osi'ere Dioni kuarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomu repa reja. ⁶ Repau Juan ju'ikãa camello rañapi cho'osikãa paniasomu. Corejakãa va'i ca'ni kãare tũniasomu repau. Áu, pũ'suva'nana'me airo pũji ãiu paniasomu repau. ⁷ Juan repa reja pái chu'vaku ija'che i'kaasomu:

—Na'a pa'isirumu cheku na'a rua masikují rani pa'iu na'a rua re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare. Chu'ure na'a rua masikujekuna repau'te cuasaku, vaju'chuku pa'imu chu'u. ⁸ Chu'u musanukonare okopi okoro'vecuhamu. Repa'uta'ni na'a rua masiujeku rua masicheji cho'oku Dios Rekocho'te isija'mu repau musanukonare —chiniasomu repau.

Jesure okoros'i'ere kuamu

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Ūcuarumu Jesús Nazaret va'ejoopo Galilea cheja cajoopo pa'isi'kupi Jordán chiachana sani ti'auna Juan repau'te okoroasomu ūcuachiachana.

¹⁰ Okorouna Jesús chiacha nukasi'kupi po'ore mani nukakuna cunaumu teana re'ojajumu care'o Dios Rekocho ūkupoja'iu ūcuani cajekuna ñaasomu. ¹¹ Dios Rekocho cajesirumu cunaumupi ija'che i'kache asoasomu:

—Mu'u chu'u chíi chu'u oiũ paaku'mu. Mu'ure rua pojomu chu'u —chiiche asoasomu.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'esi'ere kuamu

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Jā'a cho'ocuhāsīrūmū Dios Rekochoji Jesure pāi peochejana saasomū. 13 Sauna ūcuachejare cuarentarepaumucujña paniasomū repau cu'ava'nana'me. Pa'iauna vati ai repauni cac'ora chini rani raa chū'ute'easomū. Reparūmū ángeles rani repau'te kuiraaasome.

Jesús Galilea cheja aɾeɱamū pāi chū'vache

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

14 Juan Pāi Okoro'vesī'ku pāi chēavū'e cuaosīrūmū Jesús Galilea chejana saniasomū Dios chū'o re'oja'chere chū'vara chini. 15 Chū'vakū ija'che i'kaasomū repau:

—Dios chíisīrūmū Repau Raosī'ku pāi ūcuaukore chū'arūmū tī'apī'ramū. Jā'ajekuna mūsanukona cu'ache cho'ochē'te ūhasō mama cuasa, “Dios chū'o ūcuarepaa'me”, chíijū asa chēa cuasajū —chíiū paniasomū Jesús.

Va'i chonare ūcuaka'chapanare Repau chū'ñe'te cho'ojū paapū chini
Jesús chēasi'ere kuamū

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Ūcuarūmū Jesús Galilea chiara rū'tavā'te ku'ia Simonre repau cho'jeū Andrena'me ñaasomū. Va'i chonajejū va'i chorūji chiara'te chojū paniasome repana. 17 Repanare Jesús ija'che i'kaasomū:

—Rani chū'uni ja'me ku'ijū chū' chū'ñe'te cho'ojū pa'ijū'ū. Va'i sani va'ire jña ranaa'me mūsanukona. Chura chū'apī cho'okaiuna sani pāire jña chū'uni rakaijū pa'ijū'ū —chīniasomū Jesús repanare. 18 Jā'aja'ñe i'kauna asa teana va'i chorūā jo'ka ūcuaua'me saniasome repana.

19 Jā'achejapi jo'e jmachenerū sani Zebedeo chíire Santiagona'me Juanre ñaasomū repau. Choovū'te pa'ijū va'i chorūāre care'vaju paniasome repana. 20 Ūcuarūmū repanani Jesupi sokuna, “Jau”, chini, choovū pa'iku'te puka'kure repau'te cho'ochē cho'okainare jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Pāi'ute pa'isi'kure vatire etosi'ere kuamū

(Lc 4.31-37)

21 Ūcuarūmū Jesús repau neenana'me sani Capernaum vū'ejoopona tī'aasome. Tī'a pa'ia pūaumucuse Jesús judiōpāi chí'ivū'ena kaka che'choasomū repavū'e chí'i pa'inare. 22 Repana pāi Jesupi raa masiku masi che'chokuna asa jñano, “Iku Jesús judiōpāi che'chona che'chocheja'che che'choma'ñe raa masi che'chomū”, chíiniasome.

23 Reparūmū ūcuavū'ere pāiū vatire paaku paniasomū. Vatire paakujekū Jesús i'kache'te asa cuiku i'kaasomū repau.

24 —Jesús, Nazaret raisī'ku chūkuna'te cho'omanejū'ū. Mū'ū pa'iche masimū chū'ū. Dios Raosī'kuamū mū'ū. Re'oku'mū. ¿Chūkunani cu'achejana saora chini raku mū'ū? —chīniasomū repau.

25 Jā'aja'ñe i'kauna Jesús repau'te vatire jo'e i'kache ūsekū ija'che i'kaasomū:

—Re'omū. Ūcuamakaru i'kajū'ū. Etajū'ū mū'ū jā'ure pāi'ute —chīniasomū Jesús.

26 Jesupi, “Etajū'ū”, chikuna vatipi cho'okuna repau pāiū raa kurukuruasomū. Ūcuarūmū vati raa ūjachū'opi cuiku eta sanisoasomū. 27 Jesupi vatini eto saouna ña kukuso pāi ūcuauko sāiñechi'a sēniasome.

—¿Je'se pa'ikujekū iku vati chū'ūmasiku? ¿Ë'quea'che iku mama che'choche? Iku Jesupi raa masikujekū chū'uto vatijatū'ka repau chū'ñe

jachama'ne cho'ome —chiniasome repana. ²⁸ Jesús cho'osi'e ñasinapi kueñe pa'inare kuarena asa Jesús pa'iche'te Galilea cheja pa'ina ũcuanuko rua na'mi asaasome.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kwamu

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Ūcuarumu Jesús judiopai chi'ivu'e eta Simonna'me Andrés vu'ena mua kakaasomu Santiagona'me Juan. ³⁰ Kaka ñato Simón vao cha'vo ravuna jü'io ũniasomo. Já'ajekuna, repaoni vaso'aku chini Jesuni i'kaasome repana. ³¹ I'kajuna jü'iko ũhiko'a kueñe sani repao jütuna chëa vu'ona cha'vosi'e teana churusoasomu repao'te. Churuna repao vajuo aüre auasomo repanare.

Jü'iva'nare jainukore Jesús vasosi'ere kwamu

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Na'irepa chijajüvana Jesús pa'ivu'ena pai jü'iva'nare peore saju vati paanare saasome. ³³ Repajoopo pa'ina rua jainuko Jesús pa'ivu'e jatisa'rona chi'iasome. ³⁴ Chi'irena Jesús jü'inare si'ache ravu paanare jainukore vasosasomu. Ūcuachi'a vati jainukore pai sa'navuã pa'isinare peore eto saosokianasomu repau. Eto saoku repanare vati repau pa'iche'te masijuna kuaju chini üseasomu repau.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chu'o chu'vasi'ere kwamu

(Lc 4.42-44)

³⁵ Apeñatato ñami vuni Jesús vu'ejoopo pa'isi'kupi eta pai peochejana saniasomu, Dioni sësa chini. ³⁶ Sani te'eu pa'iuana Simón repau'te ja'me pa'inana'me Jesuni ku'eñu chini saniasome. ³⁷ Ku'eju jña ija'che i'kaasome repana repau'te:

—Pai ũcuanuko mu'ure ku'eme —chiniasome.

³⁸ Chitena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Chekujoooãna sañu mai kueñe pa'ijoooãna. Jeejoopoã pa'inare ũcuaja'che Dios chu'ore chu'vara chiimu chu'u. Já'aja'ne cho'ora chini raisi'kuamü chu'u —chiniasomu repau repanare.

³⁹ Já'aja'ne cho'ora chiikujeku Galilea cheja si'achejña ku'iu repacheja pa'ivu'ña judiopai chi'ivu'ñana si'arumu kaka Dios chu'ore chu'vaku paniasomu repau. Ūcuachi'a vati pai sa'navuã pa'isinare eto saosokaiu paniasomu repau.

Asi ravu paaku'te Jesús vasosi'ere kwamu

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Ūcuarumu paiu asi ravu paaku Jesús pa'ichejana sani repau ti'jñeñe ro're puu ñu'iu ija'che i'kaasomu:

—Mu'ure vasuato vaso'jü'u chu'uvu'ure; vajura —chiniasomu.

⁴¹ Chikuna Jesús repau'te oiü repauni chëaku i'kaasomu.

—Jau, vasora. Vajujü'u —chiniasomu repau'te.

⁴² Já'aja'ne cho'ona asi teana peore ja'jusoasomu repau ca'nivu pa'isi'e.

⁴³⁻⁴⁴ Vaso pi'ni repau'te ija'che chü'uasomu repau:

—Ñarepajü'u. Chu'u mu'ure vasosi'e pai chekunare kwamanejü'u. Kuama'ne judio phairi'techi'a ñojaijü'u mu'u vajuasica'nivu. Aperumu Moisés chü'u jo'kasi'e cu'amajñaru sa isijü'u Diore, päipi ña mu'u vaju'ere masia'ju —chini saosomu repau repau'te.

⁴⁵ Kuamanejü'u chiisi'eta'ni eta sani repau'te cho'osi'e pai ũcuanukore kuaasomu repau. Kuauna pai ũcuanuko masijuna vu'ñajooopoã

tí'acu'aasomu Jesure, jainuko pāi repau'te ñañu chini chi'ijuna. Jā'ajekuna Jesús pāi peochejare sani paniasomu. Jā'ata'ni pāi si'ajoopoā raisina jainuko repau'te ñañu chini tuhaasome.

2

Nuka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kumtu

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Te'eumucujña pa'isirumuna Jesús Capernaum vu'ejoopo co'i pa'iana pāi asaasome repau vu'e co'i pa'iche. ² Co'isi'ere asa pāi jainuko repau pa'ivu'ena sani chi'iasome. Pāipi jairepanuko chi'irena Jesús pa'ivu'e timusoasomu. Ūcuaja'che jatisa'aro cacheja pāipi jairepanuko rani timusouna kueñe pa'icu'aasomu reparare. Jā'aja'ñe pa'inani Jesús Dios chu'ore che'choasomu.

³ Che'chotona umupāi ūcuaka'chapana nuka ku'imava'ure ūhikāa ūhikuni Jesús pa'ivu'ena kuñiju raasome.

⁴ Rani tí'ato pāipi jairepanuko pa'ijuna repana Jesús nukacheja kueñe tí'acu'aasomu reparare. Jā'ajekuna repavu'e sē'sevuna mua ūcuachejapi coje racho ūcuacojepi repau ūhikāapi Jesús tí'ñeñena caso ūhaasome repana repava'ure jū'iva'ure. ⁵ "Iva'ure Jesús vasoja'mu", chini cuasaju caso ūharena Jesús repana cuasasi'e ña i'kaasomu repava'ure.

—Jmava'u, mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmu chu'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u —chiniasomu Jesús repava'ure.

⁶⁻⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa judiōpāi che'chona te'ena, "¿Je'se pa'iana iku jā'aja'ñe i'kaku? Dios asacuheche'te i'kamū iku jā'a. Diōchi'a pāi cu'ache cho'osi'e tunosōñe masiku'mu", chiiju cuasaasome repana.

⁸ Jā'ata'ni Jesús repana cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomu reparare:

—¿Je'se pa'iana musanukona jā'aja'ñe cuasache? ⁹ Chu'u ikure, "Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmu chu'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u", chiisi'ere asa, "Joreu'mu iku. Pāi jā'aja'ñe cho'omasinajē'e peome", chiiju cuasame. Jā'ata'ni chu'upi ikure, "Vuni mu'u ūhikāa mini sajū'u", chikuna ikupi vuni nukakuna ñani musanukona, "Jorema'kua'mu Jesús. Repau i'kasi'e ūcuarepa cho'omasimū", chiijacosome. ¹⁰ Chu'u, pāire ja'me paa chini Dios Raosi'ku chejare pa'iu pāi cu'ache cho'oche tunoñena'me pāi vasoche cho'omasiu pa'iche'te musanukonapi ña masia'ju chini vasokaija'mu chu'u ikure —chiniasomu repau reparare. Chini Jesús nuka ku'imava'ure ija'che i'kaasomu:

¹¹ —Vuni mu'u ūhisikāa mini vu'ena co'ijū'u —chiniasomu.

¹² Chikuna nuka ku'imatesi'ku vuni repau ūhisikāa mini repana pāi ūcuanuko ñaju'te etaasomu. Jā'aja'ñe cho'ouna ña jñano Dios cho'osi'ere cutuju ija'che i'kaasome repana:

—Jmamakarujē'e ija'che cho'oche ñamanapi irumuna ñame mai —chiniasome repana pāi.

Levire Jesús soisi'ere kumtu

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Ūcuarumu Jesús jo'e Galilea chiara ru'tuvana saniasomu. Ūcuachejare sani pa'iana pāi jainuko repauni chi'ijuna reparare che'choku paniasomu repau. ¹⁴ Che'cho pi'ni Jesús ūcuachejapi sani Alfeo mamaku'te Levire pāi chū'unare kuri kookaina pa'ivu'e ñu'ikuni ña i'kaasomu.

—Rani, chu'uni ja'me ku'iu chu'u chũ'uñe'te cho'oku pa'ijũ'u — chiniasomu.

Chikuna asa, "Jau", chini vuni ũcuauña'me saniasomu repau.

¹⁵ Na'a pa'isirumu Jesús repau neenana'me Leví vù'ere pa'iu ãure ãiu paniasomu. Ūcuachi'a Roma vù'ejoopo chũ'unare kuri kookainana'me chekuna pãi cu'ache cho'ona ja'me ñu'iju ãure ãiju paniasome. Reparumu Jesure ja'me ku'ina rua jainuko paniasome.

¹⁶ Repanapi Jesuni ja'me ñu'ijuna ña judiõpãi che'chonana'me fariseopãi ija'che sēniasaasome Jesús neenare:

—¿Je'se pa'iana musanukonare paaku kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me ãu ãiku? —chiniasome.

¹⁷ Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pãi vajuna ãko cho'оче chiima'me. Jũ'iva'nata'ni ãko cho'оче chiime. Chu'u ũcuaja'che pãi, "Re'onaa'me chukuna", chiinani, "Cu'ache cho'оче ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'u", chisa chini cajesi'kuma'mu icheja cheja. Pãi, "Cu'ache pa'inaa'me chukuna", chiiva'narechi'a, "Musanukona cu'ache cho'оче ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'u", chisa chini cajesi'kua'mu chu'u —chiniasomu repau.

*Dioni sēeju ãu ãima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kumũ
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

¹⁸ Ūcuarumu Juan neena Dioni sēeju te'eñoã ãu ãima'ñe paniasome, fariseopãi neena ũcuaja'che. Jã'aja'ñe cho'ojuna pãi chekuna Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasaasome repau'te:

—Juan neena Dioni sēeju te'eñoã ãu ãima'ñe pa'ijuasome, fariseopãi neena ũcuaja'che. Mu'u neena, ¿je'se pa'iana jã'aja'ñe cho'ojũ pa'ima'ñe? —chiniasome.

¹⁹ Chitena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pãi romi vejani majapãina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'i ãu ãime. Romi vejaku pa'iana ãu ũsecu'amu. ²⁰ Na'a pa'isirumu repau'te chekunapi sasõjanana'me chekuchejana. Jã'arumuta'ni repauni oiju ãu ãimairo pa'ijanana'me repana —chiniasomu Jesús repanare.

²¹ Reparumu pãi te'ena aperumu che'chosi'ena'me mama che'choche ũcuapa'rũva cuasañu chini aperumu che'chosi'e ũhacuheasome. Chekunata'ni mama che'choche asacuheasome. Jã'ajekuna Jesús repanani chu'vaku ija'che i'kaasomu:

—Aikãaruji che'resõru mamase'rechoji che're aikãana põ juhamanaa'me pãi. Jã'aja'ñe juha pi'ni choaru aikãaru mamase'recho põ juhasikãarujeku rueni ji'rosõuna na'a ũjacoje che'remu. ²² Ūcuachi'a pãsi ũche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemana'me pãi. Aituruna ro'veru conopi kosani sau che'resõ turuj'e cho'osõku pãsi ũche cono ũcuaja'che cho'osõmu. Jã'ajekuna pãi pãsi ũche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuta'ni che'rema'ñe rupũ saumu. Jã'ajekuna cono kosa ñu'iu ja'ñusõma'mu —chiniasomu Jesús repanare.

*Jesús neena pũaumucusena trigocha'charuã pura ãisi'ere kumũ
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Ūcuarumu Jesús pũaumucusena repau neenana'me trigo chiopi saiju paniasome. Saiju repau neena trigocha'charuã pura ãniasome.

²⁴ Jã'aja'ñe cho'ojuna ña fariseopãi i'kaasome repau'te.

—Ñajũ'u. ¿Je'se pa'iana mu'u neena pũaumucuseta'ni cho'оче cho'оче? —chiniasome.

25 Chitena,

—¿Aperamu pa'isi'ku David cho'osi'ere kuaju mai aipai tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kuamu repa:

26 Abiatar judío phairipai ũcuanuko chũ'urumu David repau'te ja'me pa'inana'me ũcuhakuna

Dios va'ena kaka Diopi pojoa'ku chini judío phairipai tuosi'ere pa' mini aiũ repau'te ja'me pa'inare aukũ añiasomũ.

Dios phairipachi'a aiũ'ũ chiisi'ere añisõasomũ repau David, chiimu —chiniasomũ Jesús repanare.

27 Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ repanare:

—Aperamu Dios pai ũcuanukore puaumucujña jo'kaasomũ. Chareparo Dios paire cho'oasomũ. Repanare cho'o pi'ni puaumucujña jo'kaasomũ, puaa'ju chini. Pa'ivesache'te jo'kamau pa'ire'oumucujñachi'a jo'kaasomũ Repau. 28 Jã'ata'ni chũ'uni Dios Raosi'kuni puaumucusena cho'ochete chũ'uto re'omũ —chiniasomũ repau.

3

Cu'ajüturu paaku'te Jesús vasosi'ere kuamu
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

1 Ūcuarumu Jesús judiõpai chi'ivũ'e jo'e kakaasomũ. Kaka ñato paĩũ ũcuavũ'ere cu'ajüturu paaku paniasomũ. 2 Repavũ'e chi'isina pai Jesure rua paĩñaasome. “¿Jesús iumucuse puaumucusena cu'ajüturu paaku'te vasoja'ũ?”, chini ñaasome repana. Repauji cho'ouna ña repaũni cu'ache i'kaũ chini cha'asome repana. 3 Ūcuarumu Jesús cu'ajüturu paaku'te ija'che i'kaasomũ:

—Vũni rani pai cheneva'te nukajũ'ũ —chiniasomũ. 4 Chini chekunare pai ija'che i'kaasomũ repau:— Puaumucujñana chekunani re'oja'che cho'okaito, ¿re'oku? Jã'apãani, ¿cu'ache cho'ore'oku? Ūcuachi'a, ¿chekunare vasore'oku? Jã'apãani, ¿vanisõre'oku repanare? —chiniasomũ Jesús. Chiito i'kamaneasome repana.

5 Jã'ajekũna Jesús repanare pe'ruku ñaasomũ. Pai oimanajejũna rua samaneasomũ repau'te. Ūcuarumu Jesús cu'ajüturu paaku'te jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Mu'ũ jũtu saujũ'ũ —chiniasomũ. Chikuna saũna repajũtu teana re'ojajũtu care'osoasomũ. 6 Ūcuarumu fariseõpai Jesupi jã'aja'ñe cho'ouna ña ũcuavũ'epi eta mua, Jesure vanisojachere care'vaũũ chini Herode'te pai chũ'uku'te chiinana'me chi'i cutuasome.

Pai rua jainuko Jesure tuhaju chiara ru'tvũ chi'isi'ere kuamu

7 Ūcuarumu Jesús repau neenana'me vũ'ejoopo eta chiara ru'tvũana saniasomũ. Repau sanisosirumu pai rua jainuko Galilea cana tuhaasome repau'te. 8 Chekuna pai ũcuaja'che repau cho'osi'ere asa rua jainuko tuhaasome repau'te, Judea cheja cana, chekuna Jerusalén vũ'ejoopo cana, chekuna Idumea cheja cana, Jordán chiacha chekũkã'ko cana, Tiro vũ'ejoopo cana, Sidón vũ'ejoopo cana. 9 Ūcuarumu Jesús paipi jairepanuko pa'iju repaũni rua tĩ'tijũna, “Choovũ care'vakajũ'ũ chũ'ure”, chiniasomũ repau neenare.

10 Repau pai jainuko jũ'inare vasosi'kujekuna chekuna jũ'iva'na repau'te tĩ'a kueñe raniasome chẽse vajũũ chini. 11 Ūcuachi'a vati paana Jesuni ña repau tĩ'ñeñena ro're puũ ñũ'iju ujachũ'opi cuiju ija'che i'kaasome:

—Dios Mamaku'mu mu'u —chiniasome.

¹² Jā'aja'ñe i'kato, jo'e i'kache ũseasomu Jesús repanare, repau pa'iche'te kuamaneajũ chini.

Jesús Dios chũ'o chũ'vajanani saora chini docerepanare chēasi'ere kũamu

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Ūcuarũmu Jesús aikũtina mani pa'iu umũpũire repau'te ũanarechi'a soniasomu. Sokũna saniasome repana. ¹⁴ Satena Jesús docerepanare chēasomu, repau'te ja'me pa'ijanare, Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini repau saojanare. ¹⁵ Chēa jũ'iva'nare vasomasichena'me, vati eto saomasiche chũ'u jo'kaasomu Jesús repanare, sani cho'oju paapu chini. ¹⁶ Repau chēa jo'kasina docerepana mamia'me ie: cheke Simonni chēasomu repau. Chēa Jesús repau'te jo'e mami cheke Pedro'te ve'oasomu. ¹⁷ Zebedeo mamachii ũcuachi'a Santiagona'me Juanre chēasomu repau. Chēa repanare cheke mami Boanerge'te ve'oasomu repau. "Boanerges" chini "Okoku chũ'iva'na" chiimu. ¹⁸ Ūcuaja'che Andrere, Felipe'te, Bartolomere, Mateo'te, Tomare, chekũre Santiago'te Alfeo mamaku'te chēasomu. Tadeo'te ũcuachi'a chēasomu repau. Chekũre Simonre ũcuachi'a cananistapũ ja'me pa'iku'te chēasomu repau. ¹⁹ Ūcuachi'a Judas Iscariote'te chēasomu repau. Na'a pa'isirũmu repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekũnani ũsiasomu.

Pũi Jesure, "Vatini paaku si'ache cho'omasimu", chiisi'ere kũamu

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ūcuarũmu Jesús repau neenana'me vũ'ena kakaasomu. Kaka pa'iuana, jainũko pũi jo'e chi'iasome repau'te. Jainũko chi'irena ũu ũicu'aasomu repau'te repau neenare ũcuachi'a. ²¹ Ūcuarũmu Jesús majapũi repau cho'oku pa'iche'te asa, "Vũ'veũ cho'osũcosomu repau", chini cuasa saniasome repauni chēa tũichejana saũu chini.

²² Ūcuarũmu judiũpũi che'chona Jerusalũn vũ'ejuopo raisina Jesure cu'ache cutuasome.

—Vati chũ'ũku'te Beelzebu'te, ca'nivu'te paamu Jesús. Ūcuauji cho'okaiũna vati ũcuajanare eto saomasimu repau —chiniasome repana.

²³ Jā'aja'ñe i'karena asa Jesús repanare soni ija'che i'kaasomu chũ'vara chini:

—Vati ai ũcuaja'iu'te, ũje'se eto saoku? ²⁴ Pũi ũcuate'echeja pa'inapi sũĩnechi'a cavani vaiju si'asũjanaa'me. ²⁵ Ūcuachi'a majapũichi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi sũĩnechi'a cavani majapũi sũjosojanaa'me. ²⁶ Ūcuachi'a vati aipi repau neenana'me sũĩnechi'a cavato repau chũ'ũne si'asomu.

²⁷ 'Pũiu rua kokauji repau vũ'ere pũ'jeto ñaacu'amu repau cu'amajũaruũ. Charo repauni chēa quũo sũotota'ni repau neemajũaruũ tutesũre'omu —chiniasomu Jesús repanare.

²⁸ Ūcuarũmu Jesús judiũpũi che'chonare jo'e ija'che i'kaasomu:

—Ie chũ'o ũcuarepare i'kamũ chũ'u mũsanũkonare: Dios, pũi cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tũ'nesũja'mu. Tũ'nesi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau. ²⁹ Repau Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni jma-makarũjẽ'e cavesũma'ñe cuasaku ro'iche chũ'ũja'mu Repau. Jā'are ai cuasaku pa'ija'mu Repau —chiniasomu repau.

³⁰ Repana judiũpũi che'chona, "Jesũs vatire paamu", chiijũna jā'aja'ñe i'kaasomu repau Jesús repanare.

Jesús puka'ko repau cho'jechiina'me repaani ñañu chini saisi'ere kwamu
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Ūcuarumu Jesús puka'ko repau cho'jechiina'me ūcuau pa'iv'u'ena rani tí'a ve'sena canukaasome. Ve'sere pa'ija chekunapi kaka repau'te soikaapu chini i'kaasome repana. ³² Ūcuarumu pāi Jesuna'me rua jainuko chí'i rühiso'koro ñu'inapi ija'che i'kaasome repau'te:

—Mujako, muche'uchiiina'me mu'ure ku'eja raisina ve'sere pa'ime — chiniasome repana.

³³ Chitena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Kaao' chu'u ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chu'u cho'jechii? —chiniasomu.

³⁴ Chini pāi repau'te chí'i ñu'inani ñaku i'kaasomu repau.

—Inaa'me chu'u ja'koromijana. Ūcuachi'a inaa'me chu'u cho'jechiijana.

³⁵ Dios chü'ñe asa jachama'ñe cho'ona chu'u cho'jechiijanaa'me. Ūcuaja'che chu'u ja'koromijanaa'me repana —chiniasomu Jesús repanare.

4

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kwamu Jesús
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ūcuarumu Jesús chiara ru'tava'te pa'iu jo'e chu'vakuna rua jainuko pāi repau pa'ichejana chí'iasome. Pāipi jairepanuko rani chí'irena choovna tuni puasomu repau. Pāita'ni chiara ru'tava'te paniasome. ² Ūcuarumu Jesús choov'te ñu'iu repanani chu'vaku ija'chere cuasaku rua kuaasomu:

³ —Asarepajü'u, musanukona. Pāiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomu. ⁴ Sani tí'a pachu ku'iu chu'chukuna trigocaã te'era'karuã ma'ana tuã'tuaasomu. Ma'ana tuã'tuauna p'ava'napi rani äkuesoasome repara'karuã.

⁵ Chekura'karuãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmakaru pa'ichejana tuã'tuaasomu. Cha'o s'e'seruchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineasomu repara'karuã. ⁶ Na'mi aineesi'eta'ni üsuuji ruarepa asukuna uu phã'pha jünisöasomu repasañaruã, chitapi peoku.

⁷ Chekura'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me ainee miupi ju'je vëasöuna trigo küimaneasomu. ⁸ Chekura'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejñana tuã'tuasira'karuãjeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomu. Te'era'karu aineesi'ñu te'echa'chava treintarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'karuã aineesiñuã sesentarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu.

Chekura'ñuruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu —chiniasomu Jesús. ⁹ Ūcuarumu Jesús repanare pāi ija'che i'kaasomu:

—Chu'u chu'vache asa chëa cho'ouana ūcuauko asa chëajü'u — chiniasomu repau.

Repau cuasaku kuasi'ere te'erühiñe kwamu Jesús
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Repana pāi sanisosirumu Jesús te'eu pa'iuña repau neenana'me chekuna repau'te chiina repau cuasaku kuasi'e asavesuju te'erühiñe kuaa'ku chini sëniasaasome repau'te. ¹¹ Sëtena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Musanukonani chu'u neenajejuna Diopi üsemauna Repauchi'a masiche te'erühiñe kwamu chu'u, asamasia'ju chini. Jã'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repauchi'a masiche chu'u cuasacheji kwamu chu'u, asanata'ni asavesuã'ju chini. ¹² Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana. Ūcuaja'che asanata'ni asavesujanaa'me repana. Pāi

chũ'u chũ'o asa chẽa repana cu'ache cho'ochete ũhasõru Dios repana rekoñoã cu'ache pa'iche tunosõ jo'e cuasamaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

*Trigo chu'chusi'ere repau cuasaku kuasi'ere te'erũhiñe kuamu Jesús
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

13 Ũcuarũmu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Chũ'u cuasaku kuasi'e asavesuche musanukona? Jã'a pa'ito chũ'upi jo'e cuasaku kuato, ¿je'se asamasijanaa'ñe musanukona? 14 Ija'chea'me jã'a chũ'u cuasaku kuasi'e: Trigo chu'chuna chio si'acachio ku'ijũ chu'chume. Dios chũ'o chũ'vana ũcuaja'che chejña si'achejña ku'ijũ Dios chũ'o pãĩ ũcuaukore chũ'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chũ'o chũ'vache. 15 Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuãni chejapi ruarepa jujakuna kakama'mu. Trigocaã chu'chusicaã chejapi ruarepa jujakuna kakama'ñeja'ñe pãĩ te'enare repana rekoñoã Dios chũ'o kakama'mu. Asanareta'ni vati aipi ũsemu repanare, Dios chũ'o asa chẽamanea'ju chini. 16 Ũcuachi'a cata pa'ichejña tuã'isicaã na'mi aineesi'eta'ni chita sailmau na'mi jũnisõmu. Pãĩ ũcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa teana pojoju cuasame. 17 Jã'ata'ni repanapi Dioni cuasajuna pãipi cu'ache i'kajũna chekurũmu repanani cu'ache ti'jñekuna masi cuasamanajeju Dios chũ'o repana cusache na'mi jo'kasõme. 18-19 Ũcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemu. Jã'ajekuna miu sũkipi ju'jekuna kũima'ñe jũnisõmu repara'ñuruã. Pãĩ ũcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa chẽa Repau chũ'ũñe cho'onata'ni ũhasõme. Repana cho'ochete kurina'me põsere cheke si'ache ruarepa cuasaju Dios chũ'o repana asa chẽa cusache cavesu ũhasõme. 20 Ũcuachi'a cheja re'ojachejana tuã'tuasicaã re'oja'che ainee re'oja'che kũĩñeja'ñe re'oja'che pa'ime pãĩ. Dios chũ'o asa chẽa Repau chũ'ũ jo'kasi'e cho'ojũ pa'ime. Repana te'ena trigoũ treintarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe re'oja'che pa'ime repana rekoñoã. Chekuna sesentarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe na'a rua re'oja'che pa'ime. Chekuna cienrepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe jo'e na'a rua re'oja'che pa'ime Repau chũ'ũñe cho'ona —chiniasomu Jesús repanare.

*Pãiu uotũopũ chũo tuoche'te kuamu
(Lc 8.16-18)*

21 Ũcuarũmu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pãiu uotũopũ ra chũoni totoroji jao nukoma'mu. Ũcuaja'che kãiko'a vu'evana nukoma'mu. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe uotũopũ chũoni umuna tuomu re'oja'che miañe ñoa'ku chini. 22 Diopi ũsekuna pãĩ Repau chũ'o asavesusi'e na'a pa'isirũmu peore rũhiñe kuaja'mu Repau, asamasia'ju chini. Ũcuachi'a Repauchia' masiche na'a pa'isirũmuna peore kuaja'mu Repau. 23 Chũ'u i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuauko asa chẽajũ — chiniasomu Jesús repanare.

24 Ũcuarũmu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Chũ'u chũ'vache cuasarepaju pa'ijũ'u. Musanukona chũ'u chũ'vache asa chẽa jachama'ñe cho'ojũ pani chũ'upi cho'okaiuna si'arũmu na'a rua masina pa'ijanaa'me. Asa jachani vesujanaa'me. 25 Pãĩ, chũ'u chũ'vache asa jachamana si'arũmu na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mu chũ'u repanare, chũ'u chũ'vache'te na'a rua masia'ju chini. Jã'ata'ni chekuna chũ'u chũ'vache asanata'ni masi cuasamarũ chũ'upi

cho'okuna repana jmamakarū masiche cavesusōjanaa'me —chiniasomū Jesús repanare.

Otera'karuā tāuna aineesi'ere cuasaku kʷamū Jesús

²⁶ Ūcuarūmū Jesús repanare pāi jo'e chu'vakū ija'chere cuasaku kʷaasomū:

—Dios chū'ūñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pāiu otera'karuā tāasomū.

²⁷ Tā pi'ni űami kāimū repau. Kāni vūni jo'e cho'оче cho'omū. Jo'e na'īuna jo'e kāimū repau. Jā'aja'ñe cho'oto si'arūmū űami umucujña repau tāsi'e aineeku pa'imū. Tāsi'e űoma'ñe aineeñe vesūmū repau.

²⁸ Charo repara'ñuruā aineemū. Cho'je repara'ñuruā ju'a űa'imū. Ju'a űani repara'karuā pa'imū. ²⁹ Pa'īuna tāsi'ku va'tipi repara'ñuruā verisōmū —chiniasomū Jesús repanare.

Mostazara'karuā pa'iche'te cuasaku kʷamū Jesús

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Ūcuarūmū Jesús repanare pāi jo'e ija'che chu'vaasomū:

—Dios chū'ūñe cho'ona, ¿keeja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kuara chini, ¿keeja'chere cuasaku kuaja'che chu'u? ³¹ Ija'chere kuara: Mostazara'karuā rua jmara'karuāa'me. ³² Jā'ata'ni pāipi tāru sūkiñuā ujañuāpi ka uja'ka pa'īñuā aineeuna pi'ava'na űcuaka vū'evuāre chu'rajachejñare tuhiju pa'ime —chiniasomū Jesús.

Jesús pāire chu'vakū cuasaku kuasi'ere kʷamū

(Mt 13.34-35)

³³ Jesús repanare pāi chu'vakū repana asamasichetu'ka cuasaku kʷaasomū. ³⁴ Repanare chu'vakū cheke i'kama'ñe űcuau cuasachechi'a kʷaasomū repau. Jā'ata'ni chekuna pāi peorūmū repau neenare repau kuasi'e te'erūhiñe kʷaasomū, asamasiá'ju chini.

Jesupi chū'ūñna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kʷamū

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Ūcuau mucuse na'icuhatona Jesús repau neenare ija'che i'kaasomū:

—Ira chiara chekukā'kona jēñu mai —chiniasomū.

³⁶ Chikuna repanare pāi jo'ka repau neenapi Jesure choovu pa'iku'te jēaasome. Jēajuna pāi chekuna chekuvuāpi ja'me jēniasome.

³⁷ Jē'ejuna chiara tutaku fa'aku ja'ñuku choovu oko timusopi'raasomū.

³⁸ Jā'aja'ñe cho'oku pa'ito Jesús choovu tutipu kāiu paniasomū kāipujī űhiu. Choovujī runisocuhakuna űcuau űhichejana mua ija'che i'ka vuoasome repau'te:

—¡Masiu, runisōcuhame mai! ¿Chukuna'te oima'ku mu'u? — chiniasome.

³⁹ Chitena jñano vūni tutachena'me chiara fa'ache'te ija'che i'kaasomū repau:

—¡Tutachena'me fa'ache cuhajū'u! —chiniasomū repau.

Chikuna tutachena'me fa'ache teana űcuapa'rūva cuhaasomū. Jo'e re'oja'ira cuhaasomū chiara. ⁴⁰ Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare i'kaasomū.

—Je'se pa'īuna musanukonare ruarepa vajuchaku? Chu'ure masi cuasama'me musanukona —chiniasomū repau.

⁴¹ Chikuna vajuchuju rua cuasaju sāiñechi'a sēniasaasome repana.

—¿Keeja'iujeku iku jā'aja'ñe cho'oku? Ikupi chū'ūñna tutasi'e cuhasōmū, fa'asi'eje'e űcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

5

*Gadara cheja cava'ure vati paava'ure Jesús etokaisi'ere kuumu
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)*

1 Ūcuarumu Jesús repau neenana'me chiara chekukā'ko cacheja Gadara chejana jēni tī'a mafena pāiu vatire paaku eta tijñaasomu Jesure. 2-3 Repau si'arumu pa'ichejapi pāi tachejñapi etaasomu. Repau'te pāi chēaņu chiito chēacu'aasomu. Cunamejē'e repau'te vēecu'aasomu. 4 Pāi repau'te ruarepañoā cunameāpi vēesi'eta'ni si'arumu cū'a jūjña vēesi'e tuteso repau'te vēesimeā jmarñiirua tutesoasomu repau. Jmamakarujē'e chēacojñomaneasomu repau. Chēacu'aasomu. 5 Si'aumucujña si'añami aikūjñana'me pāi tachejñare peore ku'iu cuiku catapuāpi meñe asi vaiu paniasomu repau. 6 Jesupi Gadara chejana repau pa'ichejana tī'auna so'opi ña vatire paaku Jesús nukachejana rianasomu. Vu'vu rani Jesús ti'jñeñena ro're puu ñuniasomu repau. 7-8 Ro're puu ñu'iuna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Vati, ikure eta jo'ka saiñū'u —chiniasomu repau.

Jā'aja'ñe chikuna vatire paaku cuiku i'kaasomu repau'te:

—Jesús, Cunaumu Pa'iku Dios Mamaku, ¿ique raiku mu'u? Dios ñaku'te ie sēemu chu'u mu'ure: Asi cho'omanejū'u chu'ure —chiniasomu repau.

9 Chikuna Jesús vatire ija'che i'kaasomu:

—¿Équemamiu'u mu'u? —chiniasomu repau'te.

—Chukuna jainuko pa'inajevu, Vati Kuanupu ve'eme —chiniasome vati. 10 Ūcuarumu vati ruarepañoā i'kaasome Jesure— Chukuna'te chekucheja saomanejū'u —chiniasome. 11 Ūcuacheja kueñere aikūti caripa'te jo'chasēse kuanupu āure mu'kaju āiju paniasome. 12 Ūcuarumu vati Jesure rua i'kaasome— Chukuna'te etoni jo'chasēse sa'navuā kakache ūsemaneju'u; kakañu chukuna —chiniasome. 13 Jā'aja'ñe i'kaju ruarepa sēejuna Jesupi, “Jau”, chikuna repauna vati eta sani jo'chasēseva'nani kakaasome. Vatipi kakarena jo'chasēseva'na teana ūcuauko vu'vu aikūti ūjakūti caripaji chiarana tuā'tua ru'tu jūnisoasome. Chekarumu jo'chasēseva'na dos milrepana pa'icosome.

14 Jā'aja'ñe cho'orena ña repava'nare kuirasiva'na kuañu chini vu'vusoasome vu'ejoopo canana'me repachejña po'ña canare. Kuarena asa cho'osi'ere ñañu chini eta saniasome pāi. 15 Sani Jesús pa'ichejana tī'a, vati paasi'kure ñaasome repauna. Kāa peosi'ku churata'ni kāa ju'iu ñuniasomu repau. Ūcuaja'che vē've cho'osi'kupi rūhiñe cuasakuna ña kukusoasome repauna. 16 Ūcuarumu vati paasi'kure cho'osi'ena'me jo'chasēse ru'isi'e ñasina chekunani kuaasome. 17 Kuarena asa pāi Jesure rua i'kaasome,

—Icheja pa'ima'ñe saiñū'u mu'u —chiiju.

18 Ūcuarumu Jesús co'ira chini choovuna jo'e tuniasomu. Co'ipi'rakuna vati paasi'ku repau'te ja'me sasa chini rua sēniasomu. 19 Jā'ata'ni Jesús repau'te saiche ūseku ija'che i'kaasomu:

—Mu'u majapāi pa'ichejana sani mu'ure Dios cho'okaisi'ere kuajū'u. Dios mu'ure oiū cho'okaisi'ere kuajaijū'u repauna —chiniasomu Jesús repau'te.

20 Jā'aja'ñe i'kauna repau vati paasi'ku vu'ñajoopoā Decápolis cheja cajoopoā dierepajoopoā ku'iu Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore ūcuajoopoā canare kuaasomu repau. Kuauna pāi asa rua jñanoasome.

Jairo mamakona'me chie ravu jũ'iko'te Jesús vasosi'ere kwamu
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús choovuji chiara chekukã'kona jo'e jëni co'iasomu. Jëni t'ã chiara ru'tava'te pa'iana pã jainuko chi'iasome repau'te. ²² Reparumu Jairo judiopã chi'iva'e chũ'uku Jesús pa'ichejana rianasomu. Rani t'ã Jesure ña repau ti'jñeñe ro're puu ñuniasomu repau.

²³ Ro're puu ñu'ia Jesure rua sëniasomu, ija'che i'kakũ:

—Chu'u chĩiva'o jũnisõpi'ramo. Sani repao'te chëa vasokaijũ'u vajua'ko —chiniasomu repau.

²⁴ Chikuna asa Jesús ũcuauña'me saniasomu. Ūcuaja'che pã jainuko Jesuna'me saiju juo jã'keju saniasome repau'te. ²⁵ Ūcuaja'che romio, docerepaũsurumu chie ravu jũ'iko ja'me paniasomo. ²⁶ Ūkochaipã rua ũko cho'ote'easome repao'te. Rua ũko si'ache cho'ojuna na'ã rua jũniasomo repao. Ūkore kooko kuri peore repao paasi'e ro'isoasomo repao vajura chini. ²⁷ Aperumu Jesús cho'оче pã vasoche asasi'kojeko pã kuanupu joopoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikãana chëaasomo repao. ²⁸ Ija'che cuasaasomo repao: “Jesús ju'ikãa chëanijë'e vajuja'mo chu'u”, chiio cuasako chëaasomo repao. ²⁹ Chëaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomu repao'te. Cuhasoona repao vajusi'ere cuasaasomo repao. ³⁰ Vajuona Jesús repau repao'te vasosi'e repau rekocho masiku churi peore repakã'jño ña sëniasomu repau.

—¿Neepi chu'u ju'ikãa chëare? —chiniasomu repau. ³¹ Chikuna repau neena ija'che i'kaasome repau'te:

—Pãiva'na si'acakã'jño t'itime mu'ure. Jã'ata'ni, “¿Neepi chu'ure chëare?” sëniasamu mu'u —chiniasome repaana.

³² Chiisi'eta'ni Jesús repau'te chëasi'kore ñara chini si'acakã'jño ñaku paniasomu.

³³ Ñakuna repao jũ'isi'ko vajuchuko kurukuruo repao'te vasosi'e masiko rani repau'te ti'jñeñe ro're ñu'io peore kuaasomo repau'te. ³⁴ Kuaona asa Jesús i'kaasomu repao'te.

—Mu'va'o, “Iku chu'ure vasoja'mu”, chiio cuasasi'kojeko vajuchasi'koa'mo mu'u. Sani re'oja'che pa'ijũ'u chura —chiniasomu Jesús repao'te.

³⁵ Repau Jesús chuta'a i'katona, pã Jairo va'e pa'isina rani i'kaasome Jairo'te.

—Mu'u chĩiva'o jũnisõcuhasi'koa'mo. Masiu'te jo'e i'kamanejũ'u —chiniasome repaana Jairo'te. ³⁶ Repaana i'kasi'e Jesús asa jachaku Jairo'te ija'che i'kaasomu:

—Vajuchumanejũ'u. Mu'upi, “Chu'u chĩiva'ore vasokaija'mu Jesús”, chiio cuasato mu'u chĩiva'o vajuja'mo —chiniasomu repau repau'te.

³⁷ I'ka pi'ni Jairo va'ena saniasomu repau Pedrona'me Santiagona'me Santiago cho'jeu Juan. Pã chekunare saiche ũseasomu Jesús. ³⁸ Sani judiopã chi'iva'e chũ'uku va'ena t'ã ñato pã jainuko pa'ija rua asoju otapi oiju cuiju cho'oasome. ³⁹ Ña kaka i'kaasomu repau repaana.

—¿Je'se pa'iana musanukona rua ota oiju rua asoju cho'оче? Jũnisõsiva'oma'mo iko. Rupu kãisiva'oa'mo —chiniasomu repau repaana.

⁴⁰ Jã'aja'ñe i'kakuna asa jachaju Jesure pãisoasome repaana. Pãisojuna repaana ũcuanukore etoasomu repau. Etochu repava'o pa'iruupna

jūnisosiva'o puka'kupāina'me repau'te ja'me pa'inare cuaaku kakaasomu repau. ⁴¹ Kaka Jesús jū'isiva'o jūtuna chēaku i'kaasomu.

—*Talita, cumi* —chiniasomu Jesús repava'ore. (“*Talita, cumi*” chini “Romichiiva'o, vūni nukajū'u” chiimu tīichū'o.)

⁴² Jā'aja'ñe i'kauna repava'o docerepaūsurumu pa'iko vajurani teana vūni nuka kuniasomo. Vūni nuka ku'iona repana pāi ña kukusoasome.

⁴³ Ūcuarumu Jesús repanare pāi rua chū'uasomu,

—Iva'ore chū'u vasosi'e chekunare pāi kuamanejū'u —chiuu. Ūcuachi'a repaoni āure āua'ju chini chū'uasomu repanare.

6

Jesús Nazaret vu'ejoopo pa'isi'ere kuamu

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jā'aja'ñe cho'ocuha ūcuachejapi eta repau pa'irepajooona co'iasomu Jesús, repau neenana'me. ² Co'i pa'iu puaumucuse judiōpāi chi'ivū'ena kaka che'choasomu repau. Che'chokuna pāi asa jñano i'kaasome.

—¿Je'se cho'oku iku repau che'chomasiche che'cheu? ¿Neepi ikure che'chore? ¿Je'se cho'oku iku Diochi'a cho'omasiche cho'ochē che'cheu?

³ Ijoopo pa'iku chooko'ña cho'okū'mu iku Jesús. María mamakū'mu. Jā'ana Santiagona'me Josena'me Judana'me Simón majaa'chua'mu iku. Repau cho'jeromi ūcuaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime —chiniasome repana.

Jā'aja'ñe cuasanajeju repau i'kache jachaasome repana.

⁴ Ūcuarumu Jesús repanare i'kaasomu.

—Dios chū'o kuakaku ainesijooopo pa'inana'me repau majapāichi'a repau kuache Dios chū'o asa jachame. Musanukona ūcuaja'che ijoopo chū'u ainesijooopo pa'ina chū'u kuache Dios chū'o asa jachame —chiniasomu Jesús repanare.

⁵ Repanapi repauni cuasamaruna Diochi'a cho'omasiche ruarepa cho'o ñomaneasomu Jesús repajooopo pa'irumu. Pāi jū'iva'nare te'eva'nare jūñjāpi chēa vasoasomu. ⁶ Repana pāi repau'te masi cuasamañere cuasaku jñanoasomu Jesús. Reparumu Jesús vu'ñajooopā kueñe pa'ijooopā ku'iu che'choku paniasomu.

Dios chū'ore chū'vaa'ju chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere kuamu

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Ūcuarumu Jesús repau neenare docerepanare soni chi'i,

—Musanukona ūcuauko te'eka'chapanachi'a ūcuatē'echeja sani chū'upi cho'okaiuna pāi sa'navuā pa'inare vati peore eto saojanaa'me.

⁸ Musanukonapi sani cu'amakarujē'e samanejū'u. Jā'ata'ni musanukona ju'veju ku'iñoāchi'a sajū'u. Āujē'e samanejū'u. Turu cu'amajñaruā mañajaturujē'e samanejū'u. Kurijē'e samanejū'u. ⁹ Cū'akorophe're ju'iju saijū'u. Kāñajē'e samanejū'u. Kāña sa'ñeju ju'ikāñajē'e samañe musanukona ju'ikāñaruāchi'a ju'iju ku'ijū'u —chiniasomu Jesús repau neenare. ¹⁰ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repau neenare.

—Sani ku'iju vu'ejoopo t'ani musanukonare chiina vu'ere canuka pa'ijū'u, tīicheja saichetū'ka. ¹¹ Chekurumu musanukona saicheja pa'inapi musanukonani cuaocuheju Dios chū'ojē'e asacuheto musanukona cū'akorophe're chū'isi'ere cha'ore tī'to to'jñoju eta saijū'u, pāipi ña repana

cu'ache cho'osi'ere masia'ju. Dios pāi ũcuanukore chi'i ro'iumucuse tī'aru Sodomā vu'ejoopona'me Gomorra vu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mu. Jā'ata'ni musanukona chu'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu reparamu. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús reparare.

¹² Jā'aja'ñe chū'ũna Jesús neena sani ku'iju pāipi repaña cu'ache cho'ochete ũhasoa'ju chini chu'vaasome. ¹³ Ūcuachi'a vatire pāi sa'navuā pa'inare eto saosokaniasome repaña. Ūcuachi'a ravu jū'inare u'chape'era'kapi jmarā'karuji ro've vasoasome repaña repañare pāi.

*Juan Pāi Okoro'veku'te vanisosi'ere kũamu
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

¹⁴ Ūcuarumu Herodes pāi chū'uku Jesús cho'ochete asaasomu, Jesús cho'ochete pāi jainuko masiju kuajuna. Jā'aja'ñere asa ija'che i'kaasomu repau:

—Juan Pāi Okoro'vesi'ku chu'upi chū'ũna chuenisōsi'kupi jūni vajurani pa'icosomu jā'u. Jā'aja'ñejekuna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomu repau —chiniasomu.

¹⁵ Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi Eliapi jo'e vajurani pa'imū jā'u —chiniasome repaña.

Jo'e chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumu Dios chu'o kuasina kuasi'ēja'che Dios chu'o kuaku'mu jā'u —chiniasome repaña.

¹⁶ Repaña i'kasi'ere asa Herodes ija'che i'kaasomu:

—Juancosomu repau. Aperumu chu'upi repau sījopu tusosōñe chū'ũna jūnisōsi'kuta'ni jo'e vajurani pa'icosomu jā'u —chiniasomu repau.

¹⁷⁻¹⁸ Aperumu repau Herodes repau cho'jeu Felipe rūjoni Herodiani tua veja paakuna Juan asa, “Muche'u paako'te tua paaku Dios ũseche'te cu'ache cho'omu mu'u”, chiiu chu'vaasomu repau'te. Jā'aja'ñe chu'vakuna Herodes asa pe'rukū repau'te Juanre chēa cunameji quēo pāi chēav'ena sa cuaoa'ju chini chū'uasomu.

¹⁹⁻²⁰ Jā'ajekuna Herodias Juan i'kasi'ere asacuheasomo repau'te. Cuheko Juanre vanisoche chū'ura chiniasomo repau. Jā'ata'ni Herodes ũseasomu. Repau Herodes Juani vajuchuku ija'che cuasaasomu: “Repau Juan rua re'okūmu. Cu'ache cho'oma'mu repau”, chiiu cuasaasomu. Ūcuachi'a Juan chu'vache'te asa, “¿Cho'oja'che chu'u? ¿Pāaja'ñe?”, chiiu cuasaasomu repau. Jā'ata'ni rua asara chiniasomu repau. ²¹ Ūcuarumu Juanre vanisorumu churata'ni tī'aasomu Herodiat'e. Herodes repau'te jñaašiumucusejarumjekuna āure āura chini repau'te ja'me chū'ũnana'me sōtaopāi chū'ũnana'me pa'ipāi Galilea cheja canare soniasomu. ²² Reparumu fiesta'te cho'ojuna Herodias mamako repaña āu āiruupuna kaka pāi jainuko ñaju'te eta te'eo ujacha'iasomo. Jā'aja'ñe cho'okona ña Herodes rua pojoasomu repau'te, repauna'me āu āina ũcuaja'che. Repaoni pojoku repau'te i'kaasomu repau.

—Mu'ure uache sēejū'u chu'ure. Mu'u sēeñe ũcuauache īsija'mu chu'u mu'ure —chiniasomu. ²³ Ūcuachi'a repau'te ija'che i'kaasomu repau:—Chu'u neechejña chu'u chū'uku pa'ichejña joopojat'ka īsija'mu chu'u mu'ure. Diopī ñakuna ũcuarepa chu'o i'kamū chu'u mu'ure —chiniasomu repau. ²⁴ Chikuna eta puka'koni sēniasomo repau.

—¿Ūquere repau'te sēēja'ñe chu'u? —chiniasomo.

Chikona puka'ko ija'che i'kaasomo:

—Juan Pāi Okoro'veku sījopu tusoche'te sēejū'u repau'te —chiniasomo puka'ko.

²⁵ Chikona asa na'mi sani Herodes pa'iruupuna jo'e kaka ija'che i'kaasomo repao repau'te:

—Juan Pāi Okoro'veku sījopu'te taso cunare'avana maña teana ra īsijū'u chū'ure —chiniasomo repao.

²⁶ Repao sēeñe'te asauna Herode'te rua sumaneasomu. Jā'ata'ni repau soicojñosina asaju'te, “Ūcuarepare i'kamū chū'u”, chiisi'kujeku ūcuare ra īsia'ju chini chū'uasomu repau. Pāipi, “Joreu'mū iku”, chiimanea'ju chini, repao sēesi'e āsecuheasomu repau. ²⁷ Jā'aja'ñejekuna sōtao'te repavū'e pē'jekaiku'te, “Sani Juan sījopu tusojuū'u”, chiu chū'uasomu repau. ²⁸ Chū'uuna pāi chēavū'ena sani Juan sījopu tucocuha cunare'avana maña ra romichioni īsiasomu. Īsiuna koo puka'koni jo'e sa īsiasomo repao.

²⁹ Ūcuarumu repau Juan neena pa'isina repau'te vanisosi'ere asa pāi chēavū'ena sani repava'ure sa tāasome.

Pāi cinco milrepanare Jesús āu āusi'ere kuaṁu
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jā'a cho'o pi'nisirumu Jesús neena, repau saosina rani repana cho'osi'ena'me repana che'chosi'e peore kuaasome repau'te. ³¹ Reparumu pāipi jairepanuko repana pa'ichejana rajūna āu āicu'aasomu repau'te Jesure, repau neenare ūcuachi'a. Jā'aja'ñe cho'ojuṁa Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Juna, sañu mai. Pāi peochejana sani jmamakaru puañu —chiniasomu repau. ³² Ūcuarumu Jesús ūcuachejapi repau neenana'me choovu tuni pāi peochejana chiara chekukā'kona jēniasomu. ³³ Jā'ata'ni pāi jainuko vū'ñajoopoā chekūjoopoā pa'ina Jesuni ña masiju repara chekukā'kona po'opi vū'vū pachu repana jē'ejachejana charo tī'aasome. ³⁴ Chiara chekukā'ko jēni tī'a mani Jesús, repau'te tuhasinare pāi ñaasomu. Repana pāipi Dios chū'o chū'vaju cho'okainani peoju ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe chuova'na pa'ijuna repanare Jesús ña oniasomu. Repanani oiu Dios chū'o chū'vaasomu repau. ³⁵ Ūcuarumu repau neena na'isocuhakuna repau'te sani ija'che i'kaasome:

—Na'isōcuhamu ie. Icheja vū'ñajoopoājē'e peomu. ³⁶ Jā'ajekuna inare pāi saojū'u kueñe pa'ivū'ñana ūcuachi'a vū'ñajoopoāna sani āure koo āapu —chiniasome repana.

³⁷ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomu repanare.

—Musanukonapi āu āujū'u inare —chiniasomu repau.

Chikuna i'kaasome repana repau'te.

—¿Mai kurire're denariore're sa pā koojani ra āujanaa'ñe chukuna inare? —chiniasome repana.

³⁸ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—¿Ketopupa pāpū paache musanukona? Ñajaijū'u —chiniasomu repau repanare.

Chikuna ñajani rani repau'te ija'che i'kaasome repana:

—Pāpū, cincorepupā, va'iva'na te'eka'chapava'narechi'a paame chukuna —chiniasome. ³⁹ Ūcuarumu Jesús repanare pāi tachavuna te'ekuanuchi'a pua'ju chini chū'uasomu. ⁴⁰ Chū'uuna pāi ūcuauko te'ekuanuchi'a pua'asome. Chekukuanupūā cienrepana, chekukuanupūā

cincuentarepana puuasome repana. ⁴¹ Pua ñu'ijuna pã, cincorepapaäre va'iva'nare te'eka'chapava'nare mini cãjiku cunaumure ñaku Dioni, "Re'orepamu Ja'ku", chini repau neenani repa pãre tãse ñiasomũ repau, ucuanukore ãua'ju chini. Va'iva'nare ucua'ja'che ñiasomũ repau, repanani ãua'ja chini.

⁴² Pãi ucuanuko chajiche ãniasome repa. ⁴³ Jã'ata'ni repana ãijuna cajejais'e pãna'me va'i docerepaju'ña sia maña timuasome repana Jesús neena. ⁴⁴ Repa ãu ãisina pãi chekurumu cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome umupãichi'a kuẽkueto.

Jesús oko sê'sevuji nuka ku'isi'ere kamũ
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare ija'che i'kaasomũ: "Chu'u inare pãi saochetu'ka musanukona choovu tuni chiara chekukã'ko cajoopo Betsaida vu'ejoopona charo jê'eju pa'ijũ'u", chiniasomũ. ⁴⁶ Repanare pãi sao pi'nisirumu Jesús aikütina munisoasomũ, te'eu Dioni sêsa chini. ⁴⁷⁻⁴⁸ Jã'a cho'oto ñami repau neena chuta'a chiara joorepapo'te jê'eju paniasome. Repana saichejapi tutapi rache tutakuna ro'acu'aasomũ repanare. Ucuarumu Jesús po'o te'eu pa'ikui ñatacuhatona repanare ña chiara sê'sevuji nuka ku'iu tuha carai'raasomũ.

⁴⁹⁻⁵⁰ Jã'aja'ñe rauna repana ucuanuko ña, kukuso vajuchuju ija'che i'kaju ru' cuiasome, "jũ'isi'kupi reko raimũ iku!", chũju. Jã'aja'ñe i'kajuna Jesús teana ija'che i'kaasomũ:

—Jujarekoñõ paajũ'u. Jesua'mu chu'u. Vajuchumanejũ'u — chiniasomũ.

⁵¹ Repau Jesús choovu tukuna tutasi'e cuhasasomũ. Jã'aja'ñe cho'õna rua ñãanoasome repana. ⁵² Jesús pãpuã cho'osi'e ñasinata'ni repau pa'iche vesuasome repana, repau'te chuta'a masi cuasamanajeju.

Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús vasosi'ere kamũ
(Mt 14.34-36)

⁵³ Ucuarumu Jesús repau neenana'me chiaraji jëni Genesaret chejana tã'asome. Tã'a choovu juoasome repana. ⁵⁴ Juo maito repacheja pa'ina pãi Jesure teana ña masiasome. ⁵⁵ Jã'ajekuna repana ucua'cheja pa'ivu'ña uhinare jũ'iva'nare vu'vu miijani raasome. Repava'nare ra kãikãña uhinare Jesús ku'ichejãna uhaasome. ⁵⁶ Repau Jesús vu'ñajoopoã chekurumu jmajooruã chekurumu wajoopoã chekurumu po'ñare ku'ina pãi jũ'iva'nare repau pa'ichejana ra ma'a ru'tuvaãna uhaasome. Ra ija'che chũju sëniasome repana: "Iva'na jũ'iva'na mu'u ju'ikãa puo juhasiru'tu chëseche jo'kajũ'u, chëse vajaju'ju", chiniasome. Ucuarumu repana jũ'iva'na repau ju'ikãa chësesina ucuanuko vajuasome.

7

Pãi rekoñõ cu'ache paache'te i'kamũ Jesús
(Mt 15.1-20)

¹ Ucuarumu fariseopãina'me judiõpã che'chona Jerusalén raisinapi Jesús pa'ichejana saniasome repana. ² Sani tã'a ñato Jesús neena te'ena judio aipã chũ'u jo'kasi'e cho'omaru masi choamajũñapi ãu ãniasome. Jã'aja'ñe cho'ojuna fariseopãina'me judiõpã che'chona ña cu'ache i'kaasome repanare.

³ Repana fariseopāina'me judiópāi ūcuanuko cu'are cuheju repaana aipāi chū'u jo'kasi'e cho'onaa'me. Charo jūjña masi choamaneni āu āimanaa'me repaana. ⁴ Ūcuachi'a āu īsicheja sani rani cuchamaneni āu āimanaa'me repaana judiópāi. Cu'are cuheju aperumu repaana aipāi chū'usi'e chuta'a cho'ojū pa'inaa'me repaana. Cūnaro'ro, cūnaroā, cūnare'a peore masi sosaju pa'inaa'me repaana. Kāiko'ñajatū'ka masi choanaa'me repaana, aipāi chū'usi'ere cho'ojū.

⁵ Ūcuarumu repaana fariseopāina'me judiópāi che'chona Jesure ija'che sēniasome:

—¿Je'se pa'inaa mu'u neena mai aipāi chū'u jo'kasi'e cho'oma'ñe? Masi choamajūñapi āu āime repaana —chiniasome repaana.

⁶ Chitena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Aperumu Dios chū'o kuasi'ku Isaiás musanukona sē'sevuchi'a re'oja'che pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che chiimu: Jā'ana Israel jojosina, “Mu'ure cuasaju vajachume chukuna”, chiime chū'ure.

Jā'ata'ni repaana rekoñō chū'ure cuasamanaa'me repaana.

⁷ Ūcuachi'a chū'ure cuasaju pojoju cho'ochēja'che sē'sevuchi'a peoche cho'onaa'me repaana.

Rupu repaana cuasaju chū'ñechi'a che'chonajeju chū'uni cuasaparu jorenaa'me repaana,

chiiru tocha jo'kaasomu Isaiás. ⁸ Dios chū'u jo'kasi'ere jachaju cho'omaru ru pu pāi cuasaju chū'ñechi'a cho'ojū pa'inaa'me musanukona.

⁹ 'Musanukona aipāi cuasaju chū'u jo'kasi'ere cho'oñu chiiju Dios chū'u jo'kasi'e cho'omanaa'me musanukona. ¹⁰ Aperumu Moisés ija'che chū'u jo'kaasomu:

Muja'kupāi ña kukuju pa'ijū'u musanukona,

Ūcuachi'a,

Muja'kupāi cu'ache i'kamanejū'u.

Jā'aja'ñe i'kanare vanisōñe pa'imū, cu'ache i'kasi'e ro'i,

chiiru chū'u jo'kaasomu. ¹¹⁻¹² Musanukonata'ni chekunare ija'che

chū'unaa'me: “Mai ja'kupāire ija'che i'kato re'omu: Ja'kupāi,

musanukonare isira'asi'e chū'u paache corban'me. Jā'ajekuna

musanukonare kuiracu'amū', chiito re'omu. Jā'aja'ñe i'kanare puka'kupāi

kuirache peomu”, chiinaa'me musanukona. (“Corbán” chini “Diore

isijachea'me” chiimu.) ¹³ Musanukona Dios chū'u jo'kasi'e jachanjeju

jā'aja'ñe chū'ume, pāipi ru pu musanukona cuasaju chū'ñe'te cho'ojū

paaru chini. Cheke ūcuajamajñaruā cu'ache cho'ojū pa'inaa'me

musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁴ Chini Jesús pāi jo'e soni rao ija'che i'kaasomu repanare:

—Chū'u i'kache asa chēa masijū'u musanukona ūcuanuko. ¹⁵ Pāi

āu āiñeji repaana rekoñō cu'ache cho'omanaa'me. Repaana cu'ache

cuasanita'ni cu'ache cho'ome rekoñō. ¹⁶ Chū'u i'kache asa chēaana

ūcuanuko asa chēajū'u —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁷ I'kacuha pāi jo'ka mua vu'ena kakaasomu Jesús. Kaka pa'inaa repau

neena repau chū'vasi'ere asavesuju sēniasome repau'te, masi kuaa'ku

chini. ¹⁸⁻¹⁹ Sētena ija'che i'kaasomu repau:

—¿Musanukona ūcuaja'che chū'u i'kasi'e asavesuche? Pāiu āu

ūcuauache'te āni cutapuna mevo jmamakarū paa sējosōmu. Rekocho

kakamaana repau rekochota'ni cu'ache cho'oma'mū —chiniasomu Jesús.

Jā'aja'ñe i'kaku, “Āu ūcuauache āire'omu pāi”, chiniasomu Jesús.
 20 Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu:

—Pāi cu'ache cho'ona repa rekoñoā cuasache cu'ache cho'ome. Cu'ache cuasanajeju repa rekoñoā cu'ache paame. 21 Pāi te'ena repa rekoñoā cu'ache cuasaju cu'ache cho'ome. Chekuna romineeju chekuna umneeju cu'ache cho'ome. Chekuna pōse ñaasōme. Chekuna pāi vanisōme. 22 Chekuna repa pa'imana ja'me kāime. Chekuna, pāi neemajñaruāre tua paauache ñame. Chekuna ūcuauache cu'ache cho'ome. Chekuna joreme. Chekuna ūcuauache cu'ache cho'ojū jāvoma'ñe si'ache vajuchache cho'onaa'me. Chekunare pāi re'oja'che ti'ñeto pe'rume. Chekuna cu'ache i'kame chekunare. Chekuna pāi chekunare cuheju, “Chu'uchi'a re'oku'mu”, chiime. Chekuna tiñe cuasame. 23 Pāi jā'aja'ñe cuasaju cho'onapi cu'ache paame rekoñoā, Diopi ñato —chiniasomu Jesús.

Judío pekoji Jesure cuasasi'ere kumtu
 (Mt 15.21-28)

24 Ūcuarumu Jesús ūcuachejapi eta Tiro vū'ejoopona'me Sidón vū'ejoopo pa'ichejana saniasomu. Sani ti'a repacheja pa'ivū'ena kakaasomu repau, kati te'eū pasa chini. Jā'ata'ni katicu'aasomu repau'te. 25-26 Sani ti'auna repacheja pa'iko Sirofeniciapāio asa repau pa'ivū'ena mua kaka repau'te ti'ñeñe ro're puu ñuniasomo. Ū'io repau'te rua i'kaasomo repau, mamako'te pa'ikuni vatini eto saokaa chini. 27 Sēeona Jesús i'kaasomu.

—Pāipi chīiva'na āiñe'te āure tua jamuchaire āuto cu'amū. Pāi repa chīiva'nani charo āu āume —chiniasomu.

28 Chikuna repau i'kaasomo.

—Ūcuarepaa'me jā'a, Pāi Ūcuanukore Paaku. Jā'ata'ni pāi chīiva'na āiju pu'che to'ñosimajñaruāre āime jamuchai —chiniasomo repau.

29 Chikona Jesús jo'e i'kaasomu repau'te.

—Rua masi i'kamo mu'u. Jā'aja'ñe cuasako i'kaona mu'ure re'oja'che cho'okaija'mu chu'u. Mu'u vū'ena co'ijū'u. Mu'u chīiva'o sa'navu pa'isi'ku vati eta sanisōcuhasi'kua'mu —chiniasomu Jesús repau'te.

30 Jā'aja'ñe i'kauna vū'e co'i ñato chīiva'o kāiko'are ūhio paniasomo, vatipi aperumu repau'te pa'isi'ku eta sanisōna.

Cājo asamañ chū'ojē'e cutuma'ñe pa'iku'te Jesús vasosi'ere kumtu

31 Ūcuarumu Jesús Tiro vū'ejoopo pa'ichejapi sani Sidón vū'ejoopo carani jo'e Decápolis cheja pa'ijooopā carani Galilea chiarana sani ti'aasomu. 32 Sani pa'iauna repau pa'ichejana pāi chekunapi cājo asamañ chū'ojē'e cutuma'ñe pa'iku'te ra, “Ikure chēa vasojū'u”, chiniasomu. 33 Chitena Jesús repau'te jū'iku'te pāi peochejana juha sa repau muoñoāpi jū'iku'te repacājo pa'iche suānicuha repau coopi tutu jū'iku'chemeñona noasomu. 34 Jā'aja'ñe cho'ocuha umure ñaku rua chu'e muo jū'iku'te i'kaasomu repau. “¡Efata!”, chiniasomu. (“Efata” chini “Vatajū'u” chiimu hebreo chu'o.)

35 Jā'aja'ñe i'kauna jū'iku' cājo ta'pisi'e ūcuate'erumu repau chemeño asoma'ñe i'kasi'chopi care'ouna asoche cutuasomu repau. 36 Repau'te vasocuha repa nare i'kaasomu Jesús. “Chu'u ikure vasosi'e chekunare kumanejū'u”, chiū ūseasomu repau. Jā'ata'ni Repauji na'a rua,

“Kuamanejũ’u”, chiito na’a rua chekunare kuaasome repana. ³⁷ Jesupi jā’aja’ñe cho’oũna repana pãĩ ña jñano ija’che i’kaasome:

—Jesús rua si’ache re’oja’che cho’okũ’mũ. Repauji cho’oũna cãjo asamanesina chura asame. Ūcuachi’a repauji cho’oũna chũ’o cutu-manesina chũ’o cutume chura —chiniasome repana.

8

Pãĩ cuatro milrepanare Jesús ãu ãusi’ere kũamũ

(Mt 15.32-39)

¹ Ūcuarũmũ pãĩ jainũko Jesús pa’ichejana sani chi’i pa’ijũna ãu si’asoasomũ repanare. Jã’ajekuna Jesús repau neenare sonĩ rao ija’che i’kaasomũ:

² —Inare pãĩ repana rasi’e ãu ãni si’asõ ãiñejẽ’e peova’napi chũ’ũna’me choteumucujña pa’ijũna oimũ chũ’ũ. ³ ãu ãimava’nani repana vũ’ñana saoto repana saijũ ãucuhana phã’phasõ ai jũnisõjanaa’me. Te’ena rua so’ñapi rãiasome —chiniasomũ repau.

⁴ Chikũna repau neena i’kaasome.

—Icheja pãĩ peochejajekũ ãu ãiñejẽ’e peomũ. ¿Je’se chũkũna ãu jñaa ãujanaa’ñe inare pãĩ? —chiniasome. ⁵ Chitena Jesús ija’che sãniasomũ repanare:

—¿Jetopũpũã pã paache mũsanũkona? —chiniasomũ repau.

Chikũna i’kaasome repana.

—Pãpũã sieterepauã paame chũkũna —chiniasome.

⁶ Ūcuarũmũ Jesús asa pãipi chejana pũũa’ju chini chũ’ũasomũ. Pũũrena Jesús repa pãpũã sieterepauãre mini cãjikũ Dioni, “Re’orepamũ”, chini repau neenare tu’sẽ ãsiũna repana pãĩ ũcuanũkore ãuasome repana. ⁷ Ūcuachi’a repau neena chiacha va’i te’eva’nare paajũna Jesús repava’nare mini cãjikũ Dioni, “Re’orepamũ”, chiniasomũ. Chini chũ’ũasomũ, repau neenapi pãire ũcuanũkore ãua’ju chini.

⁸ Pãĩ ũcuanũko chajichechi’a ãniasome repa. Repana ãijũna cajejaisi’e sieterepau’ña sia maña timuasome repana Jesús neena. ⁹ Repa ãu ãisina pãĩ chekurũmũ cuatro milrepana pa’icosome, mũmũpãichi’a kuẽkueto. Jã’a cho’o pi’nisirũmũ Jesús repanare pãĩ saosoasomũ. ¹⁰ Saocuha repau neenana’me choovũji tuni Dalmanuta chejana jẽniasomũ repau.

Jesupi Diochi’a cho’omasiche’te cho’o ñoa’kũ chini fariseopãĩ sãesi’ere kũamũ

(Mt 12.38-39; Mt 16.1-4; Lc 11.16, 29)

¹¹ Ūcuarũmũ fariseopãĩ Jesús pa’ichejana rani ke’reasome repau’te. “Dios raomanesi’kua’mũ ikũ”, chini cuasanajejũ, repauñi cu’ache cho’oũni chini,

—Diochi’a cho’omasiche’te cho’o ñojũ’ũ chũkũna’te —chiniasome repana. ¹² Jã’aja’ñe chitena Jesús repau rekocho rua suma’ñe pa’ũ ija’che i’kaasomũ repanare:

—Ina pãĩ chũ’ũre, “Diochi’a cho’omasiche’te cho’o ñojũ’ũ chũkũna’te”, chiime, chũ’ũ pa’iche’te masiũni chini. Jã’ata’ni cho’o ñomanaja’mũ chũ’ũ repanare. Ūcuarepaa’me jã’a —chiniasomũ Jesús.

¹³ Chini repanare jo’ka jo’e choovũji tuni chiara chekũkã’kona jẽniasomũ Jesús repau neenana’me.

*Fariseopāi cu'ache che'choche'te kwamu Jesús
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ Ūcuarumu Jesús neena chiara jē'eju, "Pā cavesu ranisōsinaa'me mai", chinasome sāiñechi'a. Pāpu te'epu paaasome repana choovu. ¹⁵ Jā'aja'ñe cuasaju i'kajuna Jesús repanare ija'che chu'vaasomu:

—Nārepajū'u. Fariseopāina'me Herodes pā saucheja'chere ñaju che'chemanejū'u —chinasomu. ¹⁶ Chikuna repau neena sāiñechi'a i'kaasome.

—Maipi pāre ramanerena jā'aja'ñe i'kacosomu iku maire —chinasome repana. ¹⁷ Jesús repana sāiñechi'a cutuche'te masakū ija'che i'kaasomu:

—¿Je'se pa'ina musanukona pā peoche'te cuasaju cutuche? Musanukona chuta'a masi cuasamapu asavesume. Chu'u che'chosi'e musanukona rekoñō chuta'a tī'ama'mu. ¹⁸ Musanukona ñakocaā paanata'ni ñama'me. Ūcuachi'a cājo paanata'ni asama'me. ¿Chu'u cho'osi'e cuasama'ñe musanukona? ¹⁹ Aperumu pā cincorepauāchi'a umupāi cinco milrepanare āukuna cajejaisi'e, ¿jetopujū'ña sia maña timure musanukona? —chinasomu Jesús repanare.

Chikuna,

—Docerepaju'ña sia maña timusinaa'me chukuna —chinasome repana. ²⁰ Chitena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Ūcuachi'a pā sieterepauā pāi cuatro milrepanare chu'u āukuna cajejaisi'e, ¿jetopujū'ña sia maña timure musanukona? —chinasomu repau repanare.

Chikuna,

—Sieterepaju'ña sia maña timusinaa'me chukuna —chinasome repana. ²¹ Chitena Jesús jo'e i'kaasomu.

—¿Chuta'a asavesuche musanukona? —chinasomu repau repanare.

Na'ava'uni Betsaida cheja cakuni Jesús vasosi'ere kwamu

²² Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Betsaida vū'ejoopona mani tī'aasomu. Tī'auna pāi na'ava'uni Jesús pa'ichejana ra rua i'kaasome, repava'uni vasoaku chini. ²³ Sētena Jesús repava'ure vū'ejoopo ru'tavana jūtuna chēa juha saasomu. Sa repau ñakocaāna coo tutucuha repau ca'nivuna jāñjapi jaku, "¿Ë'quere ñaku mu'u?", chinasomu repau. ²⁴ Chikuna ñaku ija'che i'kaasomu:

—Pāire ñamu chu'u. Ñaku'teta'ni sūkiñūjā'ñe ñoñe pāi ku'ime —chinasomu repau.

²⁵ Chikuna Jesupi jo'e repau ñakocaāna jauna repau jo'e ñato churata'ni peore re'oja'che ñoasomu. Re'ojañakocaā care'oasomu repau'te. ²⁶ Care'ouna Jesús repau'te vū'ena saoku ija'che i'kaasomu:

—Vū'ejoopo saima'ñe mu'u vū'ena rūhiñe saijū'u. Chu'u mu'ure vasosi'e chekunare kuamanejū'u —chinasomu Jesús repau'te.

*Pedro, "Dios Raosi'kua'mu Jesús", chiisi'ere kwamu
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

²⁷ Jā'a cho'ocuhasirumu Jesús repau neenana'me Cesarea de Filipino vū'ejoopo kueñe cajoopoāna sani tī'a ku'iu Jesús repau neenare ija'che sēnasomu:

—Pāi chu'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? —chinasomu. ²⁸ Sēkuna ija'che kuaasome repana:

—“Juan, Pāi Okoro'vesi'kucosomū jā'u”, chiime pāi chekuna mu'ure i'kani. Chekuna, “Aperumū pa'isi'ku Elíaa'mū jā'u”, chiime mu'ure. Jo'e chekuna, “Aperumū Dios chu'o kuasi'kupi jünisōsi'kupi jo'e vajurani pa'imū jā'u”, chiime mu'ure —chiniasome repana. ²⁹ Chitena Jesús jo'e ija'che sēniasomū repare:

—Musanukonajē'e chu'u pa'iche'te cutuni, zje'se chiiche? —chiniasomū.

Chikuna asa Pedroji ija'che i'kaasomū repau'te:

—Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mū mu'u —chiniasomū.

³⁰ Ūcuarumū Jesús repau neenare chū'uasomū, repau pa'iche'te chekunani kuamanea'ju chini.

Repau chuenisojachere kumū Jesús
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Ūcuarumū Jesús repau neenare ija'che i'kaasomū:

—Chu'u Dios Raocojñosi'ku rua asi cho'ocojñoja'mū. Ūcuachi'a judío ainana'me judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona chu'uni cuheja vanisōñe chū'ujanaa'me. Vanisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajja'mū chu'u —chiniasomū repau repare. ³² Jā'a Jesús repau neenare te'erūhiñe kuaasomū. Jesupi jā'aja'ñe kuaana asa Pedro repau i'kache'te asacuheku repau'te chekuna pāi peochejana juha sa ija'che i'kaasomū:

—Jā'aja'ñe i'kamanejū'u mu'u —chiniasomū. ³³ Jā'aja'ñe i'kaana asa Jesús Pedro i'kache'te asacuheku repau neenani churi ñaku ija'che i'kaasomū repau'te:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakujeku chu'ure ja'me pa'ima'ñe saijū'u mu'u. Pāi Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mu'u ūcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'kua'mū —chiniasomū repau.

³⁴ Ūcuarumū Jesús repau neenare pāi chekunana'me soni rao i'kaasomū.

—Musanukonapi chu'u neena pañu chini musanukonare cho'ouache ūhasō chu'u chū'ũñe'te si'aumucujña cho'ojū pa'ijū'u. Chu'ure cuasana-jejuna chu'ure cho'ocheja'che vanisōñu chiijanaa'me pāi musanukonare. Pāi musanukonare jā'aja'ñe cho'oñu chiiche asanijē'e chu'ure cuasache ūhasōmanejū'u. ³⁵ Chuenisōñe'te vajuchuju repana asa chēasi'ere Dios chu'ore ūhasōni repana jünisōsirumū vati toana sani uujanaa'me. Jā'ata'ni, “Pāi chukuna'te vanisōñu chiitōjē'e Jesure ūcua cuasaju Dios chu'o chu'vajanaa'me chukuna”, chiisina repana jünisōsirumū Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ³⁶⁻³⁷ Pāi cu'amajñaruā si'ache paanapi chu'ure cuasamaneni, repana jünisōsirumū vati toana sani ūcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amū. ³⁸ Pāi chu'ure cuasana'ta'ni chekunani irumū pa'ijū cu'ache cho'onani vajuchuju, “Jesure cuasamanaa'me chukuna. Ūcuachi'a Repau chu'ojē'e vesunaa'me chukuna”, chiime masinata'ni. Jā'aja'ñe i'kasinare rua cu'ache ti'jñeja'mū, na'a pa'isirumū chu'u, Dios Raosi'ku, cunaumū muisi'kupi chejana jo'e cajerumū. Reparumū chu'u Ja'ku Dios ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'mū chu'u Ja'ku neena ángelena'me. Caje jā'aja'ñe i'kasinare chu'u ūcuaja'che, “Inare pāi vesumū chu'u”, chiija'mū —chiniasomū.

9

¹ Ūcuarumū Jesús repare pāi jo'e i'kaasomū.

—Musanukona icheja chu'ure ja'me pa'ina chuta'a jūnisōma'ne pa'irumuna chu'u Dios Raosi'kupi päire masi chū'ukuna ñajanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chinasomū.

Rua ko'sija'iu Jesús carūhisi'ere kuamu
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seirepaumucujña pa'isirumuna Jesús aikūti rua umu nukakūtina muiū Pedro'te Santiago'te Juanre jā'anarechi'a mūasomū. Muni pa'iju Jesús tūujaja'iu carūnisoasomū. ³ Repau ju'ikāña ūcuaja'che rua poko'sijakāña carūnisoasomū. Pāi kāña choanare te'eu'terejē'e rua choatojē'e repau kāñaja'ne pojakāña choacu'amū. ⁴ Ūcuarumū Jesús neena ñato aperumū pa'isina Moisename Elías Jesuname pa'iju chu'ore cutuju paniasome. ⁵ Jā'aja'ne pa'ijuna ña Pedroji Jesure i'kaasomū.

—Masiū, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Vu'ñaruā chotevu'ñaruā cho'okañu chiime chukuna, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'erū —chinasomū Pedro repau'te.

⁶ Repana Jesús neena kukasoju masi cuasavesuku Pedroji jā'aja'ne i'kaasomū Jesure.

⁷ Ūcuarumū repana nukachejana pikopi caje ta'pisouna piko sa'navuji chu'o i'kache asoasomū repanare.

—Iku chu'u chīi chu'u oiū paaku'mū. Repau chu'ore asaju pa'ijū'u musanukona —chiiche'te asaasome.

⁸ Ūcuarumū repana teana si'acakā'jño ñato Jesús te'eu nūkaasomū; chekuna te'eujē'e peoasome.

⁹ Repana aikūti cajerumū Jesús ija'che i'kaasomū repanare: “Diopi ñokuna musanukona irumū ñasi'e chu'u Dios Raosi'ku jūnisō vajuraisirumujatu'ka chekunare te'eu'terejē'e kuamanejū'u”, chinasomū repau.

¹⁰ “Kuamanejū'u”, chiisi'ejekuna kuama'ne pa'iju repanachi'a masiju paniasome. Jā'ata'ni repau, “Jūnisō jo'e vajurajū'mū”, chiisi'ere masi asavesujū, “¿Je'se chiiku jā'a?”, chiiju sāiñechi'a cutuju paniasome repana.

¹¹ Reparumū Jesure ija'che sēniasome repana:

—¿Je'se pa'ina maire judiōpāi che'chona, “Dios raoja'mū chiicojñoku chuta'a raimarumū Elīapi charo rajū'mū”, chiiju che'choche? —chinasome. ¹² Chitena Jesús i'kaasomū.

—Repana che'choche ūcuarepaa'me. Elīaa'mū charo rani peore si'ache mamare care'vajau. Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'e chu'u Repau Raosi'ku pa'ijachere kuaku ija'che chiimū:

Dios Raojau're pāi cuheju cu'ache cho'ojanaa'me, chiimū. ¹³ Jā'ata'ni chu'u musanukonare Elías ranicuhasi'kuamū chiimū. Rani pa'ina pāi repanare uache cu'ache cho'osinaa'me repau'te. Jā'aja'ne kuamū Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'e. Repau'te cho'osi'ēja'che cu'ache cho'ojanaa'me pāi chu'ure Dios Raosi'kure —chinasomū Jesús.

Chūiva'ure vati'e paava'uni Jesús vasosi'ere kuamu
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Ūcuarumū repana Jesuname aikūti muisina repau neena mūmanesina nukachejana caje tī'aasome. Caje tī'a ñato pāi jainuko paniasome. Ūcuachi'a judiōpāi che'chona te'ena paniasome. Pa'iju Jesús neenani ke'reju paniasome repana. ¹⁵ Ūcuarumū repana pāi ūcuano

Jesure ña kuku va'vuasome repauni pojoñu chini. ¹⁶ Ūcuarumu Jesús repanare pāi ija'che sēniasomu:

—Chu'u neenare, ¿iquere cutuche musanukona? —chinasomu.

¹⁷ Chikuna repanare pāi ja'me pa'ikuji Jesure i'kaasomu.

—Masiu, chu'u chīiva'ure mu'ani ramu chu'u. Vati chū'o cutuche ūsekuni paamu iva'u. ¹⁸ Vatipi si'arumu chēa paakuna iva'u chejana tāni vē've curuku coo rua raoku cōjire asoche āiu ca'nivū jujau quēkemū. Iva'ure ra mu'u neenani i'kasi'kuamū chu'u, vatini eto saokaapu chini. Jā'ata'ni eto saovesusinaa'me repana —chinasomu.

¹⁹ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Musanukona pāi irumu cana chu'ure masi cuasama'me. ¿Keekerumu musanukona tiñe cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jā'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u mu'u chīiva'ure —chinasomu repau.

²⁰ Chikuna Jesuni chīiva'ure raasome repana. Rarena vati Jesuni ña cho'okuna chīiva'u rua kurukuruku chejana jūni tāni po'nuu ku'ia chu'opo rua coo raoasomu repava'u.

²¹ Jā'aja'ñe cho'okuna ña Jesús chīiva'u puka'kure ija'che sēniasomu:

—¿Keekerumu iku vati paaku? —chinasomu.

Chikuna puka'ku i'kaasomu repau'te.

—Chīrumuna paava'ua'mu. ²² Vatipi iva'uni vanisōra chini chēa paaku chū'ukuna chekurumu toana tāiu chekurumu chiachana tāiku'mu iva'u. Mu'upi cho'omasini chukuna'te oiu cho'okaijū'u —chinasomu. ²³ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Mu'u chu'ure cuasato vasokaija'mu chu'u ikure. Pāi chu'ure cuasanare peore cho'okaimu Dios repanare —chinasomu. ²⁴ Jā'aja'ñe chikuna vati paaku puka'ku ūjachu'opi cuiuku i'kaasomu.

—Mu'ure cuasamu chu'u. Jā'ata'ni chuta'a cuasache karamu. Cho'okaijū'u chu'ure. Chu'u rekocho mu'ure na'a rua cuasara chiimu chu'u —chinasomu repau. ²⁵ Ūcuarumu Jesús repau nukachejana pāipi jainuko chi'ijuna vati cho'uche ūseku ija'che i'kaasomu:

—Vati, mu'ure chū'umu chu'u, chu'o cutuūseka cajo asache ūseku'te. Chīiva'ure jo'ka eta saijū'u. Ai sani jo'e rani kakamanejū'u mu'u repava'ure —chinasomu Jesús repau'te vati.

²⁶ Jesupi jā'aja'ñe chū'una vati rua cuiuku repauni cho'okuna rua kurukuruasomu. Vatipi jā'aja'ñe cho'ocua repau'te eta sanisouna jūnikosiva'ija'ia ñokuna ña repana pāi jainuko, “jūnisōcuhasiva'ua'mu iva'u”, chinasome. ²⁷ Chiisi'eta'ni Jesús repau jūtuna chēa vao nukoasomu repau'te vati paasi'kure.

²⁸ Jā'aja'ñe cho'ocua Jesús va'ena kaka pa'iuna repau neena repau'te te'eu'te sēniasaasome.

—¿Je'se pa'iuna chukuna'te vati eto saocu'au? —chinasome.

²⁹ Chitena i'kaasomu repau.

—Vati ikure chīiva'ure pa'isi'kujanare Diore cuasaju āu āima'ñe Repau'te rua sēnarechi'a eto saore'omu —chinasomu Jesús repanare.

Repau chuenisojachere jo'e kuamu Jesús

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me jā'achejapi sani Galilea cheja canukama'ñe ku'iju paniasome. Repau neenare che'chora chini Jesús repana saijacheja chekunare kuama'ñe saiu ija'che che'choasomu repanare: “Chu'ure Dios Raosi'kure kuhena pāi cu'ache cho'oa'ju chini chēa chekunani jo'kajanaa'me. Jo'karena chu'ure vanisōjanaa'me

repana pãi. Vanisõ tãcojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajaraija'mu chu'u", chiiu che'choasomu repau repanare. ³² Jã'ata'ni repau i'kache asavesuasome repana. Asavesunata'ni repau'te Jesure sãevajuchuasome repana.

Jesús neena, "¿Neeipi mai na'a rua masiche?", chiisi'ere kuumu
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me sani Capernaum vu'ejoopo tã'a vu'ena kakaasome repana. Kakasirumu Jesús ija'che sãniasomu repanare:

—Mai icheja rairumu, ¿ñquere cuture musanukona? —chiniasomu repau repanare.

³⁴ Chiitota'ni kuavajuchuju i'kamaneasome repana repau'te. Repana rairumu ija'che sãñeche'i'a cutuasome repana: "Mai icheja pa'ina, ¿neepi na'a rua masiche?", chiiu paniasome. ³⁵ Ūcuarumu Jesús puu ñu'iu repau neenare docerepanare soni rao ija'che i'kaasomu repanare:

—Pãiu chekunare chũ'ura chini aperumu chũ'uma'ku pa'icheja'che pa'iu chekunare cho'okaiu paau. Jã'aja'ñe cho'oni, "Rua vesumu chu'u", chini chekunani cho'okaiu che'chesõuna chekunare chũ'ure'oja'mu repau'te —chiniasomu repau. ³⁶ Ūcuarumu Jesús chũiva'ure juha ra, repana pãi chenevuna nuko repava'ure mini cajoku ija'che i'kaasomu repau neenare:

³⁷ —Pãi chu'ure masi cuasana chũiva'nare ikujava'nare pojona chu'ure ūcuaja'che pojome. Pãi chu'ure pojona chu'urechi'a pojoma'me. Chu'ure Raosi'kure ūcuaja'che pojome repana —chiniasomu repau.

Maire cu'ache cho'omana pojomu re'oja'che cho'okaima maire
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Ūcuarumu Juan Jesure ija'che i'kaasomu:

—Masiu, chekure pãiu'te pãi sa'navuã pa'inare vati eto saoku'te ñasinaa'me chukuna. "Jesupi chũ'ukuna cho'omu chu'u", chiniasomu repau vatire eto saoni. Jã'aja'ñe cho'ouna ña, ũseju repau'te i'kasinaa'me chukuna, maire ja'me cho'okaima'kujekuna —chiniasomu repau.

³⁹ Chikuna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Jã'aja'ñe cho'onare ũsemanejũ. Pãi Diochi'a cho'omasiche cho'oni, "Jesupi chũ'ukuna cho'omu chu'u", chiime. Jã'aja'ñe cho'ojũ i'kana chu'ure cu'ache i'kama'me. ⁴⁰ Pãi maire cuhema maire ja'me cho'okainaa'me. ⁴¹ Ūcuachi'a pãi ūcuauakuji musanukonare chu'u neenare, "Inare Cristo neenajejuna re'oja'che cho'okaimu chu'u", chini re'oja'che cho'okaiu oko te'ero'roruchi'a ūkuatojẽ'e Diopi ro'ija'mu repau'te. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repau'te.

Pãi rũhiñe cuasamana cu'ache cho'ochete kuumu
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Ūcuarumu Jesús Juanre jo'e i'kaasomu.

—Chũiva'na cuasacheja'che chu'ure cuasakuni te'e'u'te cu'ache chu'vaku'te pãipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amu: Repau chuta'a chu'u neeva'ure cu'ache chu'vamarumuna toacunapuji rua ujaruji pãipi repau cavuna jepo vee chiarana tã ruoru na'a re'ora'amu repau'te. Jã'aja'ñe cho'omato ūcu pa'iu chu'u neeva'ure cu'ache chu'vauna Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'ire chũ'uto na'a rua cu'ache pa'ija'mu repau'te.

⁴³ Mu'u jũtupi chekuni cu'ache cho'oni tusosõjũ repajũtu. Na'a re'omu te'ejũtu paakuji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jũture jã'aja'ñe cho'omaneni peore paakuta'ni ūcu jũtupi jo'e cu'ache cho'osi'kujeku

vati toana chachocu'atoana sani uuku pa'ija'mu mu'u. Na'a cu'amū jā'a.
 44 Repacheja saisinare ca'nivuā aina peko jūnisōma'ñe āiju pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ñe uuku pa'itōaa'me. 45 Ūcuaja'che mu'u cū'apūji chekuni cu'ache cho'oni tūsoōjū'u repacū'apu. Na'a re'omu te'ecū'apu paakūji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jā'aja'ñe cho'omaneni peore paakuta'ni ūcua cū'apūji jo'e cu'ache cho'osi'kujeku vati toana chachocu'atoana sani uuku pa'ija'mu mu'u. Na'a cu'amū jā'a.
 46 Repacheja saisinare ca'nivuā aina peko jūnisōma'ñe āiju pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ñe uuku pa'iku'mu. 47 Ūcuaja'che mu'u ñakovaji ñaku cu'ache cho'oni ñakova'te rutasōjū'u. Na'a re'omu te'eñakova paakūji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jā'aja'ñe cho'omaneni ñakocāā peore paakuta'ni ūcuañakovaji ñaku cu'ache cho'osi'kujeku vati toana sani uuku pa'ija'mu mu'u. Na'a cu'amū jā'a.
 48 Repacheja saisinare ca'nivuā aina peko jūnisōma'ñe āiju pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ñe ai uuku pa'iku'mu.

49 'Aperumu Dioni pojōju pāi va'iva'nare vani ĩsiasome. Repava'nare vani ūhapi chu'chuasome. Ūha chu'churu na'a re'omu jā'a. Dios ūcuaja'che ūha chu'chucheja'che Repau'te cuasanani pa'ivesache ti'jñeto te'eñoā ūsema'mu. Jā'ajekuna na'a rua re'oja'che pa'imasijanaa'me repana. 50 Ūha sāija'iu rua re'omu. Jā'ata'ni ūhapi sāija'ñepi si'asōru, ĵe'se cho'ojanaa'ñe pāi, ūhapi sāijaau chini? Jo'e sāija'ñe cho'ocu'amū repa. Ūcuaja'che musanukona re'oja'che pa'iju chekunare pojoto re'omu. Re'oja'che cho'ochete jo'kasōni ūha sāija'imau cu'acheja'che cu'ame — chiniasomu repau.

10

Rūjoromi sējoma'ñe paache'te chū'vamū Jesús (Mt 19.1-12; Lc 16.18)

1 Ūcuarumu Jesús Capernaum va'ejoopo pa'isi'kupi Judea chejana saiu Jordán chiaccha ūsūu muikā'kona jēni ti'aasomu. Ti'auna pāi repau'te jo'e chi'irena si'arumu pāi che'chokujeku jo'e che'choasomu repanare.

2 Ūcuarumu fariseopāi te'ena Jesús pa'ichejana sani ija'che i'kaju sēniasome repau'te, tiñe i'kauna repauni chēa cu'ache cho'oñu chini:

—ĵPāiuni repau rūjore sējōuato sējore'oku? —chiniasome repana.

3 Chitena Jesús ija'che i'kaasomu:

—Aperumu pa'isi'ku Moisés, ĵūquere musanukonare chū'uku tocha jo'kau? —chiniasomu. 4 Chikuna i'kaasome repana.

—Aperumu Moisés ija'che chū'u jo'kaasomu:

Pāiu repau rūjore paacuheku sējora chiiku charo repao'te sējōjañere kuaku utija'ovana tocha pi'ni ūcuaoni ĩsia'ku, repao chekunare ñojaja'ova. Jā'aja'ñe cho'ocuha sējore'omu repao'te, chiiu chū'u jo'kaasomu —chiniasome repana. 5 Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Musanukonapi cu'ache cho'ochete jo'kacuheju ūcuaache cho'oñu chiijuna jā'aja'ñe chū'u jo'kaasomu Moisés. 6 Aperumu Dios peore cho'orumu pāi cho'oku umūna'me romio'te cho'oasomu. 7 Jā'ajekuna umū repau puka'kupāi ja'me pa'isi'e jo'kasō rūjona'me pa'imū. 8 Jā'aja'ñe cho'o ūcuatē'eaja'che pa'ime repana. Ūmū rūjona'me te'ekachapana

pa'ime. Jā'ata'ni ūcuate'euja'che pa'ime repana. ⁹ Jā'ajekuna pāiuijī Dios jā'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachaku rājoni sējosōni cu'ache cho'omu —chiniasomu repau.

¹⁰ Na'a pani Jesús neena vū'ere pa'ijū jo'e rūjoromi sējoñe'te sēniasome repau'te. ¹¹ Sētena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiū repau rūjore paacuhekū sējo, chekoni vejani Dios ūseche'te cho'oku charo paasi'kore cu'ache cho'omu. ¹² Ūcuaja'che romio repao ūjūre sējo chekuni vejani Dios ūseche'te cho'oko charo pa'isi'kure cu'ache cho'omo —chiniasomu Jesús repanare.

Chīiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kuamu
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Ūcuarumu pāi Jesús pa'ichejana repana chīiva'nare raasome, repauji chēse pojoa'ku chini. Jā'aja'ñe rajuna ña repau neena ūsepi'raasome repanare.

¹⁴ Ūsepi'rajuna ña Jesús pe'rukū i'kaasomu repanare.

—Chīiva'nare chu'ure raiūsemanejū'u musanukona, chu'uni raapu. Iva'na chīiva'naja'ñe pa'ijū chu'ure masi cuasanapi Dios chu'o asa chēajanaa'me. ¹⁵ Jā'ata'ni iva'na chīiva'na chu'ure masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chu'o asa chēamanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús repau neenare.

¹⁶ Chini Jesús repanare chīiva'nare sū'kakū jājñapi chēsekū Dioni re'oja'chere sēekaniasomu.

Pōsūū kuriū Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kuamu
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e ku'iana pāiū kuriū repau'te vū'vū rani ro're ñu'iu jja'che sēniasomu:

—Masīū, re'oku'mū mū'u. Dios pa'ichejana sasa chiimū chu'u. ¿Je'se cho'oja'che chu'u? —chiniasomu.

¹⁸ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—¿Je'se cuaca, “Re'oku'mū mū'u”, chiikū mū'u chu'ure? Diochi'aa'mū Re'oku. Chekū pāiū re'oku peomu. ¹⁹ Aperumu Dios chū'u jo'kasi'e masicosomu mū'u. Ija'che kuamu:

Musanukona umupāi romi paana chekunare romi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuaja'che romi umu pa'ina chekunare umupāi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuachi'a pāi vanisōmanejū'u.

Chekuna nee ñaamanejū'u.

Chekuna pa'iche'te ña kuani joremanejū'u.

Repana neere tua paara chini chekunare joremanejū'u.

Ūcuaja'che mūja'kupāi ña, kukujū'u,

chiimū Dios chū'u jo'kasi'e —chiniasomu Jesús repau'te.

²⁰ Chikuna repau kuriū jo'e i'kaasomu.

—Masīū, chīirumapi irumujat'ka Dios chū'u jo'kasi'e peore cho'oku pa'iku'mū chu'u —chiniasomu repau.

²¹ Jā'aja'ñe i'kauna Jesús ña repau'te rua oiū i'kaasomu.

—Ūcuarepa cho'oku'teta'ni karamū mū'ure. Mū'u paache cu'amajñaruāre peore īsisō, kuri koo chuova'na pa'iva'nani rupū īsijū'u. īsisōjani rani chu'una'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u. Jā'aja'ñe

cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u — chiniasomu Jesús repau'te.

²² Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa kurineekujeku İsiñamauna rua samava'u sanisoasomu repau.

²³ Jo'ka sakuna Jesús si'ache repakā'jño ña repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Pāi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamu — chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Repau i'kache asa jñanoasome repau neena. Jñanorena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamu, “Rua kuri paaku cheke chiima'mu chu'u. Diore chiima'mu chu'u”, chiiju cuasana-jejuna — chiniasomu repau.— ²⁵ Camellova'ure miuñakarū cojerū kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito — chiniasomu Jesús repanare.

²⁶ Jā'aja'ñe i'kauna asa jñano Jesús neena sāiñechi'a ija'che i'kaasome: “Jā'a pa'ito, ¿je'se pa'inani Dios pa'icheja saire'oja'u?”, chiniasome repa.

²⁷ Chitena Jesús repanare ñaku ija'che i'kaasomu:

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amū maire pāi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mu — chiniasomu.

²⁸ Chikuna Pedro i'kaasomu.

—Chukuna mu'una'me pañu chini chukuna paasimajñaruā peore jo'kasō rani mu'una'me ku'ime — chiniasomu.

²⁹⁻³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repanare.

—Pāiu ūcuauaku chu'ure cuasaku Dios chu'ore sani chu'vaku pasa chiiku chekurumu repau vu'ere jo'kasōmu. Chekurumu repau majaa'chupāire jo'kasōmu. Chekurumu majaa'choromire jo'kasōmu. Chekurumu repau cho'jechiire jo'kasōmu. Chekurumu repau puka'kupāire jo'kasōmu. Chekurumu rājoni jo'kasōmu. Chekurumu repau chīire jo'kasōmu. Chekurumu chejña repau paachejñare jo'kasōni repau aperumu paasimajñaruā vu'ña, a'chupāi, a'choromi, cho'jechi, ja'koromi, mamachi, chejña jo'e na'a rua jñaaja'mu repau. Ūcuachi'a Dioni cuasaku cu'ache cho'ocojñokuta'ni ūhasōmaneni jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu. ³¹ Pāi te'ena kuriu repau nee jo'kacuhesi'ēja'che repa neere jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chu'u chū'ñe'te cho'oja repa paache jo'kasōnareta'ni chekuna ña cu'ache i'kame. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirumu repa paache'te jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chiija'mu. Chu'u chū'ñe'te cho'oja repa paache jo'kasō chekunare cu'ache i'kacojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiija'mu Dios. Ūcuarepaa'me jā'a — chiniasomu Jesús.

Jesús repau chuenisojachere jo'e kuaamu
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Jerusalén vu'ejoopona maiu charoji maniasomu. Repau neena vaju'chujū cho'jepi maniasome. Reparumu Jesús repau neenare docerepanare soni repau'te cho'ojache kuaasomu. ³³ Kuaku ija'che i'kaasomu repau:

—Mai Jerusalén vu'ejoopo maiñe masime musanukona. Ūcuachejana chu'ure Dios Raosi'kure pāipi chēa judío phairipāi chū'anana'me judiōpāi

che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ūcuanapi chũ'ure vanisōjañe chũ'u judío peonani jo'kajanaa'me, repanapi chũ'uni cu'ache cho'oa'ju chini. ³⁴ Jo'karena repana chũ'ure pāisojanaa'me. Ūcuachi'a chũ'uni coo tutuju su'i'sue pi'ni kurususē'verona jē'jo vēasōjanaa'me repana chũ'ure. Jā'aja'ñe cho'ocojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajja'mu chũ'u — chiniasomu Jesu repau neenare.

Santiagoame Juan re'oja'che cho'okaau chini Jesure sēesi'ere kuumu (Mt 20.20-28)

³⁵ Ūcuaramu Zebedeo mamachii Santiagona'me Juan Jesure kueñe tī'a i'kaasome.

—Masu, chukuna'te mu'upi re'oja'che cho'okaau chini sēñu chiime chukuna —chiniasome repana. ³⁶ Chitena i'kaasomu repau.

—¿Ëquere chũ'u musanukonare cho'okaija'che? —chiniasomu.

³⁷ Chikuna i'kaasome repana.

—Mu'upi ija'che jo'kaa'ku chiime chukuna: Muja'kuna'me mu'u chũ'urumu chukuna te'eu mu'u ujjajutu cakā'kona puu, chekupi mu'u kā'kojūtu cakā'kona puu ñu'iju ja'me chũ'uju pañu chiime chukuna — chiniasome repana. ³⁸ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Musanukona vesuju jā'aja'ñe sēeme. Pāi chũ'ure cho'ojacheja'che musanukonare vanisōñu chiito, ¿cuhemanejanaa'ñe musanukona? — chiniasomu repau. ³⁹ Chikuna repana Zebedeo mamachii i'kaasome repau'te.

—Jūju, cuhemanejanaa'me chukuna —chiniasome.

Chitena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Chũ'ure cho'ocheja'che cu'ache cho'ocojñorepajanaa'me musanukona. ⁴⁰ Jā'ata'ni chũ'ure repakā'jño pa'iche puujanare chũ'ucu'amu chũ'ure. Chũ'u ja'ku apereparumu isija'mu chũ'u chiicojñosinarechi'a jo'kaja'mu Repau repa —chiniasomu.

⁴¹ Zebedeo mamachiipi jā'aja'ñe sētena asa Jesús neena chekuna pe'ruasome repanare. ⁴² Pe'rujuna Jesús repanare soni rao i'kaasomu.

—Iere masicosome musanukona: Icheja cheja pāi chũ'una repana neenare rua cuaja pa'iche'te chũ'uju rua chuova'nare cho'oju pa'ime. ⁴³ Jā'ata'ni musanukonapi te'eu pāi chũ'uku pasa chini repana cho'ocheja'che cho'omanejū'u. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe cho'oche cho'okaikujja'che chekunare cho'okaiu pa'ijū'u. ⁴⁴ Te'euji chekunare paara chini paacojñoku pa'icheja'che pa'ijū'u. ⁴⁵ Jā'aja'ñe pa'iku'mu chũ'u pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku. Pāire cho'okaicojñora chini raisi'kuma'mu. Pāire ūcuanukore re'oja'che cho'okaiu repana cu'are jūni ro'ikasa chini raisi'kua'mu —chiniasomu Jesu repanare.

Na'ava'uni Bartimeoni Jesús vasosi'ere kuumu (Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Ūcuaramu Jesús repau neenana'me Jericó vu'ejoopo tī'a jmamakarū pani Jerusalén vu'ejoopona sañu chini Jesús repau neena chekuna pāi rua jainuko ja'me repajoopoji etaju ñato ma'a ru'tuva'te Timeo mamaku Bartimeo na'ava'ujeku ñu'iu kurire sēeu paniasomu. ⁴⁷ Ñu'iu Jesús Nazaret vu'ejoopo caku repau ñu'ichejapi caraiche'te asa repau Bartimeo rua cuiku ija'che i'kaasomu:

—Jesús, David aperumu pa'isi'ku Jojosi'ku, oijūu chũ'uvare — chiniasomu repau.

⁴⁸ I'kauna asa repana pāi jainuko,
—Re'omu. Jo'e i'kamanejũ'u —chiniasome repau'te. Jo'e i'kamanejũ'u
chiisi'eta'ni na'a rua cuiku i'kaasomu repau.

—Jesús, David aperumu pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chu'ava'ure —
chiniasomu repau.

⁴⁹ Jā'aja'ñe i'kaku cuikuna asa canuka,

—Repau'te soijũ'u —chiniasomu Jesús.

Chikuna repana pāi na'ava'uni soiju i'kaasome.

—Koka paaku vuni rajijũ'u. Jesús mu'ure soimu —chiniasome repana
repau'te.

⁵⁰ Chitena asa repau sē'sevu ju'ikāa tito na'mi vuni Jesuni saniasomu.

⁵¹ Sakuna Jesús ija'che sēniasomu repau'te:

—¿Ëquere cho'okaau chini sēeku mu'u chu'ure? —chiniasomu Jesús
repau'te.

Chikuna repau na'ava'u i'kaasomu.

—Masiu, chu'u ñakocaã ñoa'ku chiimu chu'u —chiniasomu repau.

⁵² Chikuna Jesús jo'e i'kaasomu.

—“Jesús chu'ure vasoja'mu”, chini cuasasi'kujekuna mu'u ñakocaã

ñoja'mu mu'ure. Chura mu'u vaju saijũ'u —chiniasomu Jesús repau'te.

Jesupi jā'aja'ñe i'kauna repau ñakocaã teana care'osoasomu. Care'ouna
Jesure jovo ja'me saniasomu repau na'ava'u pa'isi'ku.

11

Jerusalén vu'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kuumu
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me saiju Jerusalén vu'ejoopo kueñe
cajoopoã Olivo aikũti pa'ijooopã Betfagé vu'ejoopona'me Betania vu'ejoopo
cachejñana tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús repau neenare te'eka'chapanarechi'a
soniasomu. ² Soni repanare saora chini ija'che i'kaasomu repau:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saijũ'u musanukona. Sani tĩ'a
burrova'ure quẽo suosiva'ure, pāi chuta'a tuhimava'uni ñajanaa'me
musanukona. Ña repava'ure jose ichejana rakaijũ'u. ³ Pāi ūcuauakujj
musanukonare, “¿Ëque cho'oñu chini musanukona jā'ava'ure joseche?”,
chiito, “Maire Paaku iva'ure chiimu. Na'mi co'choja'mu repau iva'ure”,
chiijũ'u —chiniasomu repau.

⁴ Chikuna repana sani ñato burrova'u pāi vu'e kakasa'aro kueñere, ma'a
ru'tuva'te quẽo suosiva'u rñniasomu. Ūcuarumu repana repava'ure sani
joseasome.

⁵ Josejuna ūcuacheja pa'ina ija'che i'kaasome repanare:

—¿Ëquere musanukona cho'oche? ¿Je'se pa'iana jā'ava'ure joseche? —
chiniasome repana.

⁶ Chitena repanare Jesús i'kaku chũ'u raosi'ere kuaasome repana.
Kuaarena repava'ure ūsemeneasome repana. ⁷ Ësemapuna repava'ure
Jesús pa'ichejana sa repava'u sōkuñuna kãñapi tuorena Jesús muni
tuniasomu repava'ure. ⁸ Tuni saiuna repau saima'ana pāi jainuko kãña
jaasome. Chekuna ūcuaja'che sũki ka ja'o pa'ikare veri ūcuama'ana
ũhaasome.

⁹ Charo Jesure ja'me sainana'me repau cho'je saina pojoju cuiju ija'che
i'kaasome:

—¡Dios peore masik'u'mu! ¡Diopi ikure pãire chũ'ua'ku chini Repau Raosi'kure re'oja'che cho'okaau! ¹⁰ ¡Aperumu pa'isi'ku mai majapãiu David chũ'asi'eja'che iku Jesús re'oja'che chũ'uja'mu! ¡Dios peore masik'u'mu! — chiniasome repana.

¹¹ Jã'aja'ñe cho'ojuna Jesús Jerusalén vu'ejoopo tĩ'a Dios vu'ena kaka pa'iu na'isokuna peore si'ache repakã'jño ña pi'ni eta Betania vu'ejoopona co'iasomu, repau neena docerepanana'me.

Higoñu jo'e kũimane'a'ku chini i'kamũ Jesús
(Mt 21.18-22)

¹² Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me Betania vu'ejoopoji raijuna Jesure ãucuhaasomu. ¹³ Àucuhakuna so'opi ñato sũkiñu higoñu ja'o sã'sasi'ñu paniasomu. Jã'aja'ñe pa'iuena Jesús na'a kueñe sani ñato higoñuã kũima'ñu ja'ochi'a paniasomu. Kũirumu chuta'a tĩ'amañna repauã peoasomu repañu. ¹⁴ Jã'aja'ñe pa'iuena repañu ija'che i'kaasomu repau:

—Iñu sũkiñu jo'e kũimairo paau —chiniasomu repau. Jã'aja'ñe i'kakuna repau neena asaasome.

Dios vu'ena kaka pöse ñsinare Jesús eto saosi'ere kũamũ
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48)

¹⁵ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenana'me sani Jerusalenna tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús Dios vu'ena kaka repavu'e pöse koosinana'me ñsinare peore eto saomasu. Eto saoku kuri sa'ñekaina mesako'ñana'me ñkupova'na ñsina ñu'isaivũare jujo tajño ñhaasomu repau. ¹⁶ Àcuaja'che chekuna repana pösemajñaruã ve'uju repavu'epi kaka etajani sañu chinare ñseasomu repau repanare. ¹⁷ Jã'aja'ñe cho'oku repanare che'choku ija'che i'kaasomu:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kũamu: Chu'u vu'e pãi ñcuanuko chu'are pojoju sũevu'ea'me, chiimu. Jã'ata'ni musanukona pöse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome —chiu eto saomasu Jesús repanare.

¹⁸ Jã'aja'ñe cho'ouna asa judío phairipã chũ'unana'me judiopã che'chona pe'ruju repau'te vanisoche chũ'uñu chiisinata'ni pãipi ñcuanuko repau che'choche'te asa jñanojuna repau'te vajuchuasome repana. ¹⁹ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús na'ito repau neenana'me repajoopoji sañasome.

Higoñu jũnisosi'ere kũamũ
(Mt 21.18-22)

²⁰ Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me higoñu pa'icheja caraiu ñato repañu saivũajatu'ka jũnisosi'ñu paniasomu. ²¹ Repañu jã'aja'ñe pa'iuena Jesús i'kasi'e Pedro jo'e cuasaku i'kaasomu.

—¡Ñaku, Masiu! Mu'upi repañu'te cu'ache i'kauna peore jũnisosi'ñua'me —chiniasomu repau'te.

²² Chikuna Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Diore cuasaju pa'ijũ'u musanukona. ²³ Musanukona ñcuauakuj, “Diopi cho'okaiuna chu'u i'kache peore cho'ore'oja'mu”, chiu cuasaku ikũtire, “Icheja kuñu chiarana su'a nukajũ'u”, chiuto repakũti musanukona chũ'ũñe cho'oja'mu. Àcuarepaa'me jã'a. ²⁴ Jã'ajekuna ija'che i'kamũ chu'u musanukonare: Musanukona, “Diopi chu'u ñcuauache sũeto cho'okaija'mu chu'ure”, chiiju cuasaju pa'ito

musanukona sēēñe cho'okaija'mu Dios. ²⁵ Musanukona Diore sēñu chini chekuna musanukonare cu'ache cho'osi'e cavesusō jo'e cuasamanejũ'u. Jo'e cuasama'to Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu. ²⁶ Jã'ata'ni musanukonapi chekuna cu'ache cho'osi'ere cavesuma'ñe ũcua cuasato Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e cavesuma'ñe ũcua rua cuasaku pa'ija'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús rua masi i'kasi'ere kwamu
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ũcuarumu Jesús repau neenana'me Jerusalenna jo'e sani tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús Dios vu'e kaka nuka ku'iu ñakuna judío phairipã chũ'unana'me judiopã che'chonana'me judío aina rianasome. ²⁸ Rani repau'te ija'che sēñiasome repana:

—¿Je'se cuasa pã chũ'una cho'ocheja'che cho'oku mu'u? ¿Neepi chũ'rena rani cho'oku mu'u? —chiniasome. ²⁹ Chitena repanare sãñe i'kaasomu repau.

—Chũ'u ũcuaja'che musanukonani chũ'o sēñiasara. Sēēuna kuajũ'u chũ'ure. Kuaru chũ'u ũcuaja'che iere cho'oa'ku chini chũ'ure chēa raosi'ku mami kuaja'mu musanukonare. ³⁰ ¿Neepi Juanre Pãi Okoro'veku'te chēa raore? ¿Diopi chēa raou? Jã'apãani, ¿pãipi chēa raore repau'te? Kuajũ'u chũ'ure —chiniasomu Jesús repanare.

³¹ Sēkuna sãñechi'a ija'che cutuasome repana:

—¿Je'se mai ikure i'kajanaa'ñe? Maipi, “Juanre Dios chēa raosi'kua'mu”, chiito iku maire, “¿Je'se pa'iuana musanukona jã'aja'ñe cuasanata'ni Juan chũ'vasi'e cuasamanere?”, chiija'mu. ³² Ũcuaja'che, “Pãipi Juanre chēa raosinaa'me”, chiicu'amu maire —chiniasome repana. Reparumu pãi rua jainuko, “Juan Dios chũ'o kuakaiku pa'isi'kua'mu”, chiiju cuasajuna i'kavajuchuasome repana, chekunapi asa pe'ruju chini. ³³ Vajuchuju Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre raosi'ku mami vesume chukuna —chiniasome.

Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Chũ'u ũcuaja'che musanukonapi jã'aja'ñe i'karena chũ'ure chũ'u raosi'ku mami kuamaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

12

Cho'оче cho'okaina cu'ache cho'osi'ere kwamu
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Ũcuarumu Jesús repanare chũ'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu:

—Pãiu pisi uche chio tã pi'ni si'acachio rühiso'koro jeo tusuasomu. Repaso'koro jeo pi'ni uche cha'ca chachojavu je'naasomu repau ũcuate'evũji conora'ka meajacheja pa'ivu. Ũcuachi'a repachio kuirakaijanapi si'acachio ñaju kuirakaiju paapu chini vu'e umu nukavu'e cho'osomu repau.

Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakaijanare jña jo'ka tũchejana sanisōasomu repau. ² Sani pa'iu uche tuarumu tĩ'auna repau'te cho'оче cho'okaiku'te uche chio kuirakaina pa'ichejana saomasomu repau, uchere miijani rakaau chini. ³ Jã'ata'ni sani tĩ'auna ña repana uche kuirana repau'te chēa vani, uchejē'e peou'te uche paaku pa'ichejana co'choasome repana. ⁴ Co'chorena ña uche paaku repau'te cho'оче cho'okaiku'te chekuni jo'e ũcuachejana saouna sani tĩ'auna ña repana uche kuirana repau'te catapuãpi repau sijopuna asi su'a repau'te rua cu'ache cutu pi'ni

u'chejē'e peou'te co'choasome. ⁵ Co'chorena chekure jo'e saosomu repau. Saouna repau'te vanisōasome repana. Chekunani asi vaniasome repana. Chekunare vanisōasome repana.

⁶ 'Jā'aja'ñe cho'ojuna churata'ni repau mamaku'te rua oiū paaku'te, "Chu'u chiireta'ni ña kukujacosome repana", chiū cuasa cho'jerepana mamaku'te saosomu repau. ⁷ Jā'ata'ni repau mamaku'ji sani tī'auna ña repachio kuirakaina sāiñechi'a ija'che i'kaasome: "Jā'ū u'che paaku mamaku'mu. Puka'ku jūnisōsirumu repau paasi'e paajaua'mu jā'ū. Vanisōñu jā'uni. Maipi puka'ku jūnisōsirumu repau paasi'ere paañu", chiniasome repana. ⁸ Chini repau'te chēa vanisō chio ru'tavana sa ūhaasome repana repau'te —chiniasomu Jesús repanare pāi.

⁹ Jā'aja'ñe kuacuha repau kuasi'e asasinare ija'che sēniasomu repau: —Repau mamaku'te vanisōsi'ere asa u'che chio paaku'ji sani, ¿je'se cho'oja'ū repanare u'che kuirakainare? Sani repau mamaku'te vanisōsinare sāiñe vanisōja'mu repau. Repanare vanisō u'che chio kuirakaijanare chekunani jñaa jo'kaja'mu repau, cu'ache cho'oma'ñe u'che tua pi'ni repau'te sa isijanani.

¹⁰ '¿Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Jja'che kuamu:

Pāi vū'e cho'ona vū'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuupu jñaa ni cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuupu.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani repatuupu mini kuā sa repana vū'e chakavūna nukoasome, repana vū'epi na'a rua ujaa'ku chini.

¹¹ Diopi cho'okaiuna jā'aja'ñe cho'orena ña cuasa Repauni pojojū i'kame chukuna, chiimu Dios chu'o tocha jo'kasi'e —chiniasomu repau.

¹² Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chonana'me judío aina asamasi, "Iku Jesús ūcuu cuasaku kuacheji maini cu'ache cutumu", chiiju pe'ruasome. Pe'ruju repau'te chēañu chiinata'ni pāire chekunani vajuchuju repau'te jo'ka sanisoasome repana.

*Jesús pāi chū'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kuamu
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Ūcuarumu judiōpāi chū'unapi fariseopāina'me Herode'te chiinare te'enare soni ija'che i'kaasome:

—Jesús pa'ichejana sani repau'te chu'o rua sēniasajū'u. Jā'aja'ñe sēejuna repau tīñe i'kato asa repau i'kasi'e maire chū'unani kuañu. Maipi kuato chekurumu repau'te chēañe chū'ujanaa'me repana —chiniasome.

¹⁴ Chini saouna sani Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Masīu, chu'o ūcuarepare cutuku'mu mu'u. Pāipi asa chēa re'oja'che paapu chini Dios chū'ñe ūcuarepare che'choku'mu mu'u. Jā'a masime chukuna. Mu'u che'choche'te chekunapi asa cu'ache i'katojē'e kuku cuasoma'ñe ūcuu che'choku pa'iku'mu mu'u. Jā'ajekuna mu'uni chu'o sēniasañu chiime chukuna, mu'u cuasaku i'kache'te asa masiñu chini. Romapāi chū'ukuji Cēsapi chukuna pa'iche ro'ire sēto, ¿ro'ijanaa'ñe chukuna repau'te? ¿Ro'imanejanaa'ñe? —chiniasome repana.

¹⁵ Jā'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masiku ija'che i'kaasomu repanare:

—Chu'uni cacu'oñu chini jā'aja'ñe sēeme musanukona. Kurire'reva chu'ure rajū'u; ñara —chiniasomū repau. ¹⁶ Chikuna repau'te kurire'reva miiyani ra ñoasome repana. Ñojuna Jesús ija'che i'kaasomū repanare:

—Iku kurire'reva pa'iku kuechusi'ku, ¿keeja'iu'u? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'iku ire'reva? —chiniasomū.

Chikuna i'kaasome repana.

—Maire chū'uku César chiana'me repau mami pa'imū jā'are'reva — chiniasome repana.

¹⁷ Chitena Jesús i'kaasomū repanare.

—Jā'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chū'uto ro'ijū'u repau'te. Dios chū'u jo'kasi'e ūcuachi'a cho'oju pa'ijū'u —chiniasomū repau. Jā'aja'ñe i'kauna asa kukuasome repana.

*Jū'isina vajuraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuamu
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Ūcuarūmu saduceopāi Jesuni ñañu chini saniasome. “Pāi jū'isina jo'e vajuraimanejanaaname”, chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sēniasome repana:

¹⁹ —Masiu, Diopi chū'uuna Moisés aperūmu tocha jo'kasi'e ija'che chiimū:

Pāiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisōru

repau cho'jeuji veja paaa'ku majaa'chu paasi'kore.

Repaoni veja chīire paaku ija'che cuasaku paaū:

“Chu'u a'chu jūnisōsiva'u chīijanaaname ina chu'u chīi”, chiaū,

chiimū repau tocha jo'kasi'e. ²⁰ Jā'ajekuna chu'o kuañu chiime chukuna mu'ure. Pāiu charo caku cho'jechūi umupāichi'a seirepanare paa-

somū. Repau charo caku romio'te veja paaku chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisooomū. ²¹ Jo'ka jūnisoonna cho'jeu repau majaa'chu rūjo pa'isi'koni

veja paaku ūcuaja'che chuta'a chīi peokūji jo'ka jūnisooomū. Jūnisoonna na'a cho'je caku ūcuate'eo'te veja ūcuaja'che chīi peokūji jūnisooomū.

²² Jā'aja'ñechi'a sieterepana ūcuauko ūcuate'eo'te vejaju chīi peonachi'a jo'ka jūnisooome repana. Repana peore jūnisosirūmu romio ūcuaja'che

jūnisooomo. ²³ Jā'ajekuna pāi jūnisosina ūcuauko jo'e vajuraisirūmu, ¿kaupi repao'te jo'e paaja'u, sieterepana veja paacojñosi'kore? — chiniasome repana.

²⁴ Chitena Jesús i'kaasomū repanare.

—Tīiñe cuasame musanukona. Dios chu'o aperūmu tocha jo'kasi'ejē'e vesūju jū'isinare Dios vasomasichejē'e vesūme musanukona. ²⁵ Pāi

ūcuauko jo'e vajuraisirūmu umupāina'me romi jo'e vejamanajanana'me, Diore ja'me pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajeju. ²⁶⁻²⁷ ¿Diopi

chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e jū'isina vajuraiche kuache ñamanañe musanukona? Aperūmu Moisés sūkira'ñuru uutoa toa kueñe nukaku

ñaku paniasomū. Ñaku nukakuna ūcuatoa sa'navuji Diopi i'kakuna asaku tocha jo'kaasomū repau Moisés.

“Chu'u Dios, musanukona aipāi icheja pa'irūmu chu'ure cuasasinare paaku'mu chu'u Abrahamre, Isaare, Jacobre”, chiisi'kuamū Dios,

chiimū repau tocha jo'kasi'e. Diopi ñato pāi jūnisōsinajē'e vajume, repana rekoñoāpi vajukuna. Jā'a jachaju cuasama'ñe rua tīiñe cuasame

musanukona —chiniasomū Jesús repanare saduceopāi.

*Dios pāi na'a rua chū'ñe'te kuamu Jesús
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Ūcuarumu judiōpāi che'choku rani Jesure saduceopāi ke'resi'e asaa-somu. Jesupi rua masi i'kakuna asa ija'che sēniasaasomu repau:

—Dios maire chũ'u jo'kasi'e, ¿jeea'che Repau maire na'a rua cho'ojũ'u chiiche? —chiniasomu. ²⁹ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu:

—Dios maire ija'chere i'kaku na'a rua chũ'umu:

Asarepajũ'u, Israelpāi.

Chu'u musanukonare Paaku ūcuate'eu'mu.

³⁰ Jā'ajekuna pāi musanukonare ūcuaukore Paaku'te chu'ure musanukona auna'me rekoñoāna'me kokana'me cuasache peore jā'api rua cuasaju pa'ijũ'u.

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijũ'u, chiiu chũ'umu Repau. Dios jā'aja'ñe chũ'u jo'kaku maire, “Jā'are cho'uju pa'ijũ'u”, chiiu na'a rua chũ'umu. ³¹ Cheke ūcuaja'chea'me, Repau chũ'urepache. Ija'che chiimu:

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijũ'u, chiiu Dios. Jā'aja'ñe, “Cho'uju pa'ijũ'u”, chiiu na'a rua chũ'umu Dios maire. Chekejẽ'e na'a rua chũ'uma'mu Repau —chiniasomu Jesús repau'te.

³² Chikuna judiōpāi che'choku i'kaasomu repau'te.

—Masiu, ūcuarepaa'me jā'a, mu'u i'kache. Dios ūcuate'eu'mu. Cheku maire paakujẽ'e peomu. ³³ Mai judiōpāi Diore pojoju cu'amajñaruã Repauni isiju uosome. Jā'aja'ñe cho'ojuna pojocosomu Repau maire. Jā'ata'ni maipi Repauni rekoñoāpi rua masi cuasaju mai meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ito na'a rua pojocosomu Dios maire —chiniasomu repau.

³⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús, “Iku masi i'kasi'kua'mu”, chiiu cuasa ija'che i'kaasomu repau'te:

—Jā'aja'ñe cuasakujeku Dios chũ'uñe asa chēapi'ramu mu'u —chiniasomu repau repau'te.

Reparumu pāi Jesure chu'o jo'e sēevajuchuasome.

¿Nee chĩ'a'u pāi ūcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Ūcuarumu Jesús Dios vũ'ere pa'iu pāire che'choku ija'che i'kaasomu:

—Mai judiōpāi che'chona ija'che i'kame: “Aperumu pa'isi'ku David Jojosi'kua'mu Cristo”, chiime. ³⁶ Repau David, aperumu Dios Rekochoji kuakuna tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Dios chu'ure Paaku'te ija'che i'kaasomu:

“Chu'ure kueñe uajajũtu cakā'kona puujũ'u.

Chu'upi cho'okaiuna mu'ure cuhesina ūcuauku mu'u chũ'uñe cho'ojanaa'me”, chiniasomu.

Jā'aja'ñe tocha jo'kaasomu David.

³⁷ ¿Je'se pa'iana David, “Chu'ure Paaku'mu Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kua'mu Cristo”, chiiche mai judiōpāi che'chona? —chiniasomu Jesús repaure.

Reparumu pāi jainuko Jesús i'kache asa pojoasome.

Judiōpāi che'chona cu'ache cho'ochete kuamu Jesús

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ūcuarumu Jesús pāire jo'e che'choku ija'che i'kaasomu:

—Judiōpāi che'chona pa'iche ña chēamanejũ'u musanukona. Kāña re'ojakāñapi ujacueñoã ju'iju nuka ku'ime repauna, pāipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jā'ana”, chiapu chini. Au isichejñare ku'ijuna pāipi

repanani ña chëa pojoju, “Peore masinajeju che'chonaa'me ina”, chiito rua pojonaam'e repa. ³⁹ Ūcuaja'che judiöpai chi'ivü'ena mua kakani masina ñu'isaivuäre ñu'ineenaa'me repa. Ūcuaja'che päipi repanani äu äüü chini soito mua repanare soisi'kure kueñe ñu'ineenaa'me repa. ⁴⁰ Ūcuachi'a va'jeva'na paache joreju tutesönaa'me repa. Jä'aja'ñe cho'onata'ni päipi ña, “Re'onaa'me jä'ana”, chiapu chini Diore sēni rua jeerumu sējeju pa'inaa'me repa. Jä'aja'ñe cho'onajejana Diopi chü'ünaa rua cu'ache ti'ñeja'mu repanare —chiniasomu Jesús.

Va'jeva'o chüova'o pa'iva'o Diore kuri isisi'ere kuumu
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Ūcuarumu Jesús Dios vu'ena kaka cäjovu kuri mañavu nukacheja kueñe puu ñu'iu ñato Dioni isiju päi jainuko kuri mañaju paniasome. Ūcuachi'a kurina jainuko kuri rua mañaasome. ⁴² Ūcuarumu va'jeva'o chüova'o pa'iva'o ūcuaja'che te'eka'chapore'reruächi'a ka'charu pa'ire'reruäre mañaasomo. ⁴³⁻⁴⁴ Mañaona ña Jesús repau neenare soni rao i'kaasomu.

—Ina kurinata'ni repa koojuna cajejaisi'ere isisinaa'me. Iva'ota'ni repao äu koo äio pasa chiisire'reruäre Dioni pojoko peore isisösi'koa'mo. Kurina isisi'e ña pojomu Dios. Jä'ata'ni iva'o isisi'e ña na'a rua pojomu Dios. Ūcuarepaa'me jä'a —chiniasomu Jesús.

13

Dios vu'e ñañosojachere kuumu Jesús
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Ūcuarumu Jesús Dios vu'e pa'isi'kupi etauna repau neena te'eu repau'te i'kaasomu.

—i'Naku, Masia! Catapuä rua re'ojapuäpi cho'osivu'ñaam'e ivu'ña —chiniasomu.

² Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Musanukona ivu'ña peore ñaju pa'ime, “Re'oja'imü”, chini. Jä'ata'ni na'a pa'isirumu, catapuä te'epujē'e chekupuna'me su'ima'ñe peore ñañosöjanaa'me päi ivu'ña —chiniasomu Jesús repau'te.

Cheja si'api'rarumu cho'ojachere kuumu
(Mt 24.3-28; Lc 17.22-24; Lc 21.7-24)

³ Jä'aja'ñe i'kacuha Jesús repau neenana'me Olivo aiküti Dios vu'e ti'ñeñe cakütina muni puu ñuniasome. Puu ñu'iju Pedro, Santiago, Juan, Andrea'me repau'te Jesure te'eu'te chu'ore sēniasome.

⁴ —Mu'u kuasi'e, ivu'ña ñañosöjañe, zjeerumu cho'ojachea'che? Reparumu ti'añe, zje'se masijanaa'ñe chukuna? —chiniasome repa.

⁵ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Ñarepaju pa'iju jorena i'kache asa cuasama'ñe pa'ijü'u musanukona.

⁶ Päi jainuko te'enachi'a ku'iju joreju chu'uni roiju, “Dios Raosi'kuu'mu chu'u. Cristoa'mu”, chiijanaa'me. Jä'aja'ñe i'kaju joreju päi jainukore cacü'ojanaa'me repa.

⁷ Ūcuachi'a si'achejña päi vaiche asani kukumanejü'u musanukona. Jä'aja'ñe pa'ija'mu cheja si'api'rarumu. Jä'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mu. ⁸ Päi ūcuate'echeja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisöjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejñaruä rua pi'ruja'mu. Ūcuaja'che ruarepa asuku äupi aineemauna si'achejñaruä äucuhana

jūnisōjanaa'me pāi. Jā'ata'ni peore jā'a na'a rua cu'ache cho'orūmupi tī'apī'raku cho'ochē'me.

⁹ Narepaju pa'ijū'u. Reparūmu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa judiōpāi chū'una pa'iv'ena sa jo'ka, repanapi suī'sueche'te chū'urena judiōpāi chi'iv'e cuaa suī'suejanaa'me. Chekurūmu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa pāi chū'una pa'iv'ana sa jo'kajanaa'me, musanukonare cu'ache cho'ochē'te chū'ua'ju chini. Jā'aja'ñe cho'ojuna repanare pāi chū'unare chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona. ¹⁰ Dios chu'o re'oja'che chu'ure cuasanapi ku'ijū chu'vajanaa'me, pāipi si'achejña pa'ina asa chēaa'ju chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirūmuna icheja cheja si'asōja'mu. ¹¹ Ūcuachi'a reparūmu pāipi musanukonani chēa pāi chū'una pa'iv'ena sa jo'karu, "¿Je'se sāiñe i'kaja'che chu'u?", chiiju cuasamanejū. Musanukonare sāiñe i'kache tī'arūmu musanukona i'kajache chu'o Diopi rekoñoāna kuaja'mu. Musanukona te'ena cuasaju i'kama'ñe mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiuna masi i'kajanaa'me musanukona. ¹² Reparūmu pāi repana cho'jechīi chu'uni cuasajuna chēa sa, "Vanisōjū'u inare", chiiju jo'kajanaa'me. Ūcuaja'che chekuna repana majaa'chupāipi chu'uni cuasajuna cu'ache cho'ojanaa'me. Puka'kupāi ūcuachi'a repana mamachīipi chu'uni cuasajuna chēa sa, "Inare vanisōjū'u", chiiju jo'kajanaa'me. Ūcuaja'che chekuna repana puka'kupāipi chu'uni cuasajuna ūcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. ¹³ Pāi jainuko musanukonare chu'uni cuasajuna rua cuhejanaa'me. Jā'ata'ni musanukonapi chu'ure cuasche'te ūhasōma'ñe jūnisōrumujatu'ka masi cuasaju pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

¹⁴ 'Dios chu'o aperūmu kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimū: Na'a pa'isirūmu pāi Dios cuheche'te rupu tūosi'kuni Dios vū'ena sa nuko, "Dioa'mu iku. Pojojū'u ikure", chiijanaa'me, chiimū. Repa tochasi'ere ñani masijanaa'me musanukona. Pāipi jā'aja'ñe cho'ojuna ñani Judea cheja pa'ina aikūjñana vū'vū katisōa'ju. ¹⁵ Pāi ūcuauana repana vū'ña ve'koroāre pani cu'amajñaruāre miñu chini kakama'ñe teana vū'vusōa'ju. ¹⁶ Ūcuaja'che pāi chiño saisina pani repana vū'ña paache'te cu'amajñaruāre miñu chini co'ima'ñe teana vū'vusōa'ju. ¹⁷ Reparūmu romiva'nare chīi su'iva'nana'me oje chūsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mu. ¹⁸ Dioni rua sēēju pa'ijū'u, reparūmupi okorūmuna tī'amanea'ku. ¹⁹ Reparūmu tī'aru mamarūmupi irūmujatu'ka pāi jmamakarujē'e ñama'ñepi cu'a rua cu'acheji pa'ija'mu. Ūcuachi'a reparūmu cho'osi'e cu'a jo'e ti'jñemaneja'mu. ²⁰ Repa cu'ache pa'irūmure Diopi ūsemauna na'a jeerūmu cu'ache pa'ito pāi te'eujē'e jujama'ñe cho'osōra'ame. Jā'ata'ni Diopi Repau chēa paanani oiu ūsekuna cu'a rua jeerūmu pa'imaneja'mu.

²¹ 'Reparūmu pāi musanukonare ija'che i'kajanaa'me: "Rani ñajū'u. Pāi ūcuaukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku ichejare pa'imū." Jā'apāni, "Sani ñajū'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imū", chiijanaa'me. Pāipi jā'aja'ñe i'kato asa jachajū'u musanukona. ²² Reparūmu pāi te'enachi'a ku'ijū joreju, "Dios Raosi'kuu'mu chu'u. Cristoa'mu", chiijanaa'me. Chekunapi, "Dios chu'o kuanaa'me chukuna", chiijanaa'me. Jā'aja'ñe joreju i'kaju Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'o ñojanaa'me repana, Dios chēa paanapi ña Repau te cuasache'te jo'kasō ūcuauani jovo repana chū'ūñe'te cho'ojū paapu chini. ²³ Musanukonare repana cho'ojachere

masia'ju chini irumuna kuamu chu'u. Jā'ajekuna ñarepaju pa'ijū'u musanukona — chiniasomu Jesús repanare.

*Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kuamu
(Mt 24.29-36, 42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirumu ūsuu miamaneja'mu. Pāimiau ūcuaja'che miamaneja'mu. ²⁵ Cunaumu pa'ina ma'jñoko chejana tuā'tuasōjanaa'me. Ūcuachi'a cunaumu pa'imajñaruā ñu'kueja'mu. ²⁶ Reparumu chu'u Dios Raosi'ku peore Masiuji rua re'oja'che ñou ko'sija'iu cunaumapi pāi ūcuano ñaju'te pikona'me cajeja'mu. ²⁷ Caje chu'u neenare āngeleva'nare chū'u saouna sani chu'u chēa paanare cheja si'achejñaruā pa'inare rua so'ñapi ra chi'ijanaa'me repana.

²⁸ 'Chura higoñu pa'iche'te cuasajū'u. Higoñu karuā ā'jkaruā carūni ja'o ma'mañe ñani, "Ūsurumu tī'api'ramu ie", chiime musanukona.

²⁹ Ūcuaja'che chu'u chura kuasi'epi tī'akuna ñani, "Jesús, Dios Raosi'ku chejana jo'e cajepi'ramu", chiijanaa'me musanukona. ³⁰ Musanukona jojosina chuta'a jūnisōmarumuna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mu. Ūcuarepaa'me jā'a. ³¹ Cunaumuna'me cheja si'asōja'mu. Chu'u chū'u jo'kasi'eta'ni si'asōma'ñe ūcua pa'ija'mu.

³² 'Pāi te'eujē'e masima'me chu'u kuasi'e ti'jñejarumu. Cunaumu pa'ina āngeles ūcuachi'a vesume. Chu'u Dios Mamaku ūcuachi'a vesumu. Ja'kuchi'a masimu jā'a.

³³ 'Chu'u musanukonare kuasi'e ti'jñejarumu vesunajeju ñarepaju pa'ijū chu'uni cha'aju Dioni sēeju pa'ijū'u. ³⁴ Ija'chea'me: Chekurumu pāiu chekuchejana saipi'raku repau'te cho'oche cho'okainare soni rao vū'e kuirakaiche'te jo'kaasomu. Ūcuaukore si'acairo repana cho'ojache chū'u jo'kaasomu repau. Repa vū'e kakasa'aro pē'jekai'ku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'u jo'e rajachere pē'jeku cha'aku pa'ijū'u", chiniasomu. Chini jo'ka saniasomu repau. ³⁵ Repau vū'e paaku rajarumu repau neena vesucheja'che chu'u musanukonare Paaku jo'e rajarumu vesume musanukona. Vesunajeju ñarepaju pa'ijū chu'uni cha'aju pa'ijū'u. Chekurumu na'itona chekurumu ñamirepana chekurumu kura chu'irumuna chekurumu ñatacuhatona rajia'mu chu'u. ³⁶ Musanukonapi chu'u jo'e rajachere ña jñanomaneñu chini cha'aju pa'ijū'u. Chekurumu peosi'kupi teana rajia'mu chu'u. ³⁷ Chura chu'u musanukonare chu'vasi'e pāi ūcuaukore chu'vamū chu'u. Chu'u jo'e rajache cha'aju pa'ijū'u — chiniasomu Jesús repanare.

14

*Jesuni chēañu chini pāi te'ena cutusi'ere kuamu
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ Ūcuarumu judiōpāi pā saumanesi'e āirumu, pascua tī'añe ka'chaumucujña karatona judiō phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona Jesuni vanisoche'te chū'uñu chini te'ena cutuasome. ² Jā'aja'ñe cho'oñu chūinata'ni ija'che i'kaasome repana:

—Pascuarumuna repau'te chēañe chū'umaneñu mai. Jā'arumuna cho'oru pāi si'achejña raisina jainuko asa pe'ruju cavajanaa'me — chiniasome repana.

Romio Jesús s̄jopuna okoma'ña ro'vesi'ere k̄am̄u
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Ūcuarum̄u Jesús Betania v̄'ejoopo'te paniasom̄u, Simón asi rav̄u paaku chiicojñoku v̄'ere. Pa'iu mesako'a ñu'iu ãu ãitona romio ma'ñatuopu alabastroji cho'osituopu okoma'ña nardoma'ña rua ro'isitup̄u ra ūcuav̄'ena kakaasomo. Kaka repatuopu jaopa'paru cachejapi chau Jesús s̄jopuna roasomo repao. ⁴ Jã'aja'ñe cho'oonã ñã ūcuav̄'e pa'ina chekuna pe'ruju sãinechi'a cutuasome.

—¿Je'se pa'iana iko jã'ara'ka rurepapu jañosoo? ⁵ Repara'kare ñisisoni kuri trescientorepare're denariore're koorã'amo repao. Jã'ajanuko koo ch̄ov̄a'na pa'iva'nare ñisiruja'chere cho'osomo repao —chiniasome repana.

Pe'ruju repao'te rua i'kaasome repana. ⁶ Pe'ruju i'kajuna asa Jesús i'kaasom̄u.

—Iko cho'ochẽ ñaju ke'remanejũ'u musanukona. Repao ch̄u're okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ⁷ Pãi ch̄ov̄a'na pa'iva'na musanukonana'me si'arum̄u pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna repanare si'arum̄u re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chũ'uta'ni musanukonare si'arum̄u ja'me pa'imaneja'mu. Jã'ajekuna ch̄u're si'arum̄u jã'aja'ñe cho'okaicu'aja'mu musanukonare. ⁸ Iko repao'te cho'ore'ochẽ cho'oko ch̄u're okoma'ña rosi'koa'mo. Iko ch̄u're j̄unisõ tácojñopi'rakuni irum̄u okoma'ña rosi'koa'mo, jũ'isinare cho'ochẽja'che.

⁹ Cheja ūcuauachejña Dios ch̄u'o ch̄u'vachejña iko ch̄u're cho'osi'e ūcuaja'che kuajanaa'me, pãipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ñe cuasaju paapu chini. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasom̄u Jesús.

Pãipi cu'ache cho'oa'jũ chini Judas chekunare Jesure jo'kajachere k̄am̄u
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Ūcuarum̄u Jesús neenare, docerepanare ja'me pa'ikũji Judas Iscariote judío phairipãi chũ'na pa'iv̄'ena mua i'kaasom̄u.

—¿Je'se cho'oni'te musanukonare Jesure jo'kaja'che ch̄u'u? — chiniasom̄u. ¹¹ Jã'aja'ñe i'kakuna asa pojoju,

—Mũ'upi jã'aja'ñe cho'oto kuri ro'ijanaa'me chukuna —chiniasome repana. Jã'aja'ñe i'karena, “Jau”, chini Jesús pa'ichejana sani pẽ'je ñaku paniasom̄u repau, Jesuni jo'kara chini.

Judiopãire Dios cho'okaisi'ere cuasaju ãu ãiñe'te k̄am̄u
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Ūcuarum̄u judiopãi pã saumanesi'e ãirum̄u pascua charo cho'oumucusena Dios aperum̄u cho'okaisi'e cuasaju ovejachiiva'uni vaniso Diore ñisiumucusena Jesús neena ija'che s̄niasaasome repau'te:

—¿Jeechejana mai pascuarum̄u ãijañe ãu care'vajaijũ'u chiiku mu'u? —chiniasome.

¹³ Chitena Jesús repau neenare te'eka'chapanare saopi'raku ija'che i'kaasom̄u repanare:

—Chura v̄'ejoopona sani tĩ'a pãiu'te churupu oko pa'ipu sakuni tijñajanaa'me musanukona. Tijña ūcuauña'me saijũ'u. ¹⁴ Sani repau kakav̄'ena kakajũ'u. Kaka v̄'e paaku'te s̄niasajũ'u. “Masiu mu'uni sani s̄niasaa'ju chini raom̄u chukuna'te. ‘¿Jeeruupna chũ'u neenana'me pascuarum̄u kaka ãu ãija'ñe chũ'u?', chũisi'kuu'mu Jesús”, chijũ'u repau'te v̄'e paaku'te. ¹⁵ Musanukonapi s̄eto um̄u caruupu'te ujaruupu'te ñoja'mu repau, masi care'vasiruupu'te. Ñoona ūcuaruupuna kaka mai pascuarum̄u ãijañe ãu care'vajũ'u —chiniasom̄u Jesús repanare.

¹⁶ Chikuna vu'ejoopo sani tĩ'ato Jesús i'kasi'e ũcuarepa paniasomu. Jã'ajekuna pascuarumu ãijañe ãu care'vaasome repana.

¹⁷ Care'vasirumu na'icuhatona Jesús repau neena docerepanana'me repav'ena sani kakaasome. ¹⁸ Kaka mesako'are ñu'iju ãu ãirumuna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Maina'me ãu ãiku te'e'u chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chu'ure cuhenani jo'kaja'mu. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu repau.

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kauna asa suma'ñe cuasaju repau neena te'enachi'a repau'te ija'che sëniasome:

—¿Chu'ua'che mu'ure jã'aja'ñe jo'kajau? —chiniasome repana ũcuanuko.

²⁰ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Chu'ure cu'ache cho'ojau, musanukonare chu'u neena docerepanare ja'me pa'iku'mu. Ũcuauji chu'una'me ũcuate'ere'ava cunare'ava pãpu chũ'semu. ²¹ Chu'ure Dios Raosi'kure, Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache ũcuarepa cu'ache ti'ñeja'mu. Jã'ata'ni chu'uni vanisõa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache ti'ñeja'mu. Repau aineemaneru na'a re'ora'amu repau'te —chiniasomu repau. ²² Chuta'a ãu ãiu ñu'ikujji Jesús pãpu mini Dioni, “Re'orepamu”, chini repau neenani tã'se ãsiku ija'che i'kaasomu:

—Ipu pãpu chu'u ca'niv'me. ãijũ'u —chiniasomu repau.

²³ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini ãsikuna koo ũkuasome repana ũcuanuko. ²⁴ Ũcuarumu Jesús repanare jo'e i'kaasomu.

—Ie uche cono chu'u chiea'me. Musanukona ũcuanuko ũkujũ'u iro'rova. Pãi ũcuanukore cu'ache cho'ochete jũni ro'ikasa chini chuenisõja'mu chu'u. Jã'aja'ñe cho'ochete chu'u chiepi menisõuna Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jã'are cuasaju chi'i ie uche cono ũkujju pa'ijũ'u. ²⁵ Jã'ata'ni musanukonare ija'che i'kamũ chu'u: Chu'u pãi ũcuanukore chũ'urumujatũ'ka uche cono jo'e ũkumaneja'mu chu'u. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu repau repanare.

Pedro, “Repau'te ñama'ku'a'mu chu'u”, chiijachere kwamu Jesús (Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Ũcuarumu Jesús repau neenana'me Dioni pojoju uja pi'ni Olivo aikũtina saniasome. ²⁷ Repacheja sani tĩ'a Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Iñami musanukona ũcuanuko chu'uni masi cuasamaru chu'uni cu'ache cho'ojuna vajuchuju jo'ka sanisõjanaa'me. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kwamu:

Ovejava'na repanare kuirakuni vanisõrena vajuchuju te'enachi'a vu'vusõjanaa'me, chiimu. ²⁸ Jã'ata'ni chu'u jũni vajurani Galilea chejana musanukonare charo saija'mu —chiniasomu repau repanare.

²⁹ Chikuna Pedro i'kaasomu repau'te.

—Chekuna ũcuanuko mu'ure jo'kasõto chu'uta'ni mu'ure jmamakarujẽ'e jo'kamaneja'mu —chiniasomu.

³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Iñami chuta'a kura ka'chañoã chu'ima'tona choteñoã, “Jesure ñama'ku'a'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu.

³¹ Chikuna Pedro jo'e ija'che rua i'kaasomu:

—Pãipi chu'uni vanisõñu chiitojẽ'e, “Jesure ñama'ku'a'mu chu'u”, chiima'ñe mu'una'me chuenisõja'mu chu'u —chiniasomu repau.

Chikuna asa chekuna Jesús neena ũcuanuko ũcuaja'che i'kaasome.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēesi'ere kuamu
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Getsemaní chiichejana sani t'ia ija'che i'kaasomu repanare:

—Ichejare ñu'iju cha'ajũ'u musanukona, chu'u sani Ja'kure sēni pi'niñetu'ka —chiniasomu repau.

³³ Chini repanare jo'ka Pedro'mu Juan'mu Santiago'mu sa, suma'ñe cuasa oniasomu repau. ³⁴ Jã'aja'ñe oia repau neenare ija'che i'kaasomu repau:

—Chura rekocho jũ'iuache rua suma'mu chu'ure. Musanukona ichejana canuka kãima'ñe chu'una'me pa'ijũ'u —chiniasomu.

³⁵ Chini te'eu jmacheneru sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia t'ia Dioni sēniasomu repau, cu'ache ũseuato ũsekaau chini. ³⁶ Ija'che Diore sēniasomu repau:

—Ja'ku, mu'u si'ache cho'omasiku'mu. Mu'ure ũseuato pã chu'ure cu'ache cho'opi'rache ũsekaijũ'u. Jã'ata'ni chu'u chiicheta'ni cho'omanejũ'u. Ūseuama'to mu'ure uache cho'ojũ'u —chiniasomu.

³⁷ Jã'aja'ñe i'kacuha vuni, repau neena pa'ichejana co'i ñato kãni ũhiju paniasome repana. Kãnisorena Pedroni i'kaasomu repau.

—Simón, ¿kãiku mu'u? ¿Te'ehorajẽ'e kãima'ñe pa'icu'au mu'ure?

³⁸ Rekoñoã re'oja'che cho'oñu chiime musanukona; jã'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Jã'ajekuna kãima'ñe Dioni sēeju pa'ijũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini —chiniasomu Jesús repau'te.

³⁹ Chini Jesús jo'e sani Puka'kure repau aperumu i'kasi'ere ũcuate'ere sēniasomu.

⁴⁰ Sēnicuha repau neenare jo'e kãni ũhiju pa'inani rani ñaasomu repau. Repanare uokuacajejani repana ñakocaã ñañejẽ'e cu'ache ta'piasomu repanare. Repau vuo i'kato vajuchuju repau'te sãñe i'kavesuasome.

⁴¹ Repanare jo'ka Puka'kure sēsa chini saisi'kupi jo'e co'i repanare i'kaasomu repau.

—¿Chuta'a vuima'ñe kãñe ina? Re'omu. Chu'ure Dios Raosi'kure, pã chēa cu'ache cho'onare jo'karumu t'iacuhamu. ⁴² ¡Juna, vujũ'u; sañu! Chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chekunare jo'kajau ranicuhamu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesure pã chēasi'ere kuamu

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴³ Jesús chuta'a i'katona Judas Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikuji, pã jainukore pã vaiva'ñnana'me vãsoñoã cãjinani raku charo ranciasomu. Judío phairipã chũ'unana'me judiopã che'chonana'me judío ainapi chũ'urena ranciasome repana. ⁴⁴ Jesure jo'kajau Judas aperumu repanare pã ija'che i'kaasomu: “Musanukonapi Jesuni masia'ju chini, repau pa'ichejana sani t'ia chũsu pojoja'mu chu'u repau'te. Chu'u jã'aja'ñe cho'okuni chēa saju'u”, chiniasomu. ⁴⁵ Jã'aja'ñe i'kasi'kujeku Judas, Jesús pa'ichejana sani t'ia,

—¿Pa'iku, Masiu? —chiniasomu. Chini repau'te chũsu pojoasomu.

⁴⁶ Jã'aja'ñe chũsoku i'kakuna chekuna Jesure chēaasome.

⁴⁷ Jã'aja'ñe cho'ojuna ña Jesure kueñe nukakuji va'ti ruta phairi aire cho'ochē cho'okaiku'te cãjoro tēo vatoasomu. ⁴⁸ Tēouna Jesús i'kaasomu.

—¿Je'se pa'iuña musanukona chu'ure ñaaute cho'ochēja'che va'ñnana'me vãsoñoã cãjiju chēañu chini raiche? ⁴⁹ Si'aumucujña Dios

vũ'e mua musanukonana'me pa'iu pãire che'choku pa'isi'kua'mu chu'u. Jã'ata'ni musanukona chu'ure chëamanesinaa'me. Diopi kuauna pãi chu'ure musanukona chëajañe aperumu tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'e kuaache ùcuare cho'ome musanukona chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

⁵⁰ Chikuna repau neena ùcuanuko vajuchuju repau'te te'eu'te jo'ka vù'vusoaasome.

Põsũ vajuchuku vù'vusosi'ere kuamu

⁵¹ Ûcuarumu Jesuni sajuna põsũ repana cho'jepi saniasomu sábanakãa ca'nesi'ku. Ja'me saiuna Jesure chëasinapi repau'te põsũ'te ùcuaja'che chëaasome. ⁵² Chëarena repau ca'nesi'kãare jose ùha, kãa peova'u vù'vusoaasomu repau.

Pãi chũ'una Jesure chu'o sëniasasi'ere kuamu
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Repana Jesure chëasina phairi ai pa'ivũ'ena saasome repau'te, judío phairipãi chũ'unana'me judiõpãi ainana'me judiõpãi che'chona chi'i pa'ivũ'ena. ⁵⁴ Jã'a cho'oto Pedro so'opi ñaku cho'jepi phairi ai vù'e sa'navu pa'iraripujatu'ka tuhaasomu. Tuha susukuna repavũ'e pë'jena sõtaõpãi ñu'ichejana pũ, toare ja'me küniasomu repau.

⁵⁵ Repavũ'e chi'i pa'ina judío phairipãi chũ'unana'me judío pãi chũ'una ùcuanuko jorenani ku'e raa'ju chini chekunani chũ'uasome, "Jesús cu'ache cho'osi'kua'mu", chiiju jorerena repauni vanisoche'te chũ'uñu chini. Ku'e jña'a rarena jorena jainuko raisinata'ni Jesure vanisoche chuta'a chũ'ucu'aasomu. ⁵⁶ Pãi jainuko repau pa'iche'te kuaaju joreasome. Jã'ata'ni ùcuate'e kuamaneasome repana. ⁵⁷ Reparumu repana te'ena vuni Jesús pa'iche'te joreju ija'che kuaasome:

⁵⁸ —Iku Jesús ija'che i'kasi'kua'mu: "Chu'upi ivũ'ere Dios vù'e pãi cho'osivũ'ere ñañosõja'mu. Ñañosõ choteumucujña chekuvũ'e pãi cho'omavũ'ere jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u", chiisi'kua'mu —chiniasome repana.

⁵⁹ Jã'aja'ñe kuanata'ni ùcuate'e kuamaneasome repana. ⁶⁰ Jã'aja'ñe kuarena asa phairi ai vuni repana pãi chenvũ'te nukaku Jesure ija'che sëniasaasomu:

—¿Je'se chiiku mu'u? Ina mu'ure i'kasi'e, ¿jã'aja'ñe i'kau mu'u? —chiniasomu.

⁶¹ Jã'ata'ni Jesús i'kama'ñe jũvoasomu. I'kamauna phairi ai jo'e sëniasomu.

—¿Pãi ùcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kua'u mu'u? ¿Dios mai Cuasaku Mamaku'u mu'u? —chiniasomu.

⁶² Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ûcuau'mu chu'u. Musanukona chu'ure Dios Raosi'kure Ja'ku peore Cho'omasiu wjajũtu cakã'kore kueñe ñu'ikujũ cunaumupi pikona'me cajekuna ñajanaa'me —chiniasomu.

⁶³ Jã'aja'ñe i'kauna asa pe'rukũ phairi ai repau ju'ikãña meñe rueni che'reku chekunani ija'che i'kaasomu:

—Iku cu'ache cho'osi'e kuanare chekunare chiima'me mai. ⁶⁴ Dios rua cuheche'te i'kasi'kua'mu iku. Musanukona iku cu'ache i'kasi'e asaina, ¿je'se cuasache? —chiniasomu.

Chikuna repana ùcuanuko ùcuate'e cuasaju,

—Cu'ache cho'oku'te vanisoche pa'imũ —chiniasome.

⁶⁵ Chitena chekuna repauni coore tutuasome. Ūcuachi'a repau ñakocaã kãase'rechoji quëo ta'pi repau'te vaiju i'kaasome repana.

—¿Cuasa i'kajũ'u! ¿Neepi mu'ure vate? —chinasome.

Ūcuachi'a repavu'e pë'jekaina sōtaopãi repau'te chiana charaasome.

Pedro, "Jesure ñama'kua'mu chu'u", chiisi'ere kamu

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Jã'a cho'oto Pedro repavu'e ve'se cararipu'te pa'iu toa kũhitona romichĩio judío phairipãi chũ'uku'te cho'оче cho'okaiko repau'te ñako i'kaasomo.

—Mu'u ũcuaja'che Nazaret vu'ejoopo cakure Jesure ja'me ku'isi'kua'mu —chinasomo. ⁶⁸ Jã'ata'ni Pedro ija'che i'kaku jachaasomu:

—Jesure ñama'kua'mu chu'u. Mu'u i'kache vesumu chu'u —chinasomu.

Jã'aja'ñe i'kacuha repavu'e kakasa'arajatũ'ka etauna kura chuniasomu.

⁶⁹ Ūcuarumu romichĩio aperumu repau'te i'kasi'ko jo'e ña chekunare ija'che i'kaasomo:

—Jesús neenare ja'me pa'isi'kua'mu iku —chinasomo.

⁷⁰ Chikona Pedro jo'e jachaasomu. Na'a pa'iana ũcuacheja pa'ina Pedro'te jo'e i'kaasome.

—Mu'u ũcuaja'che Galilea cheja pa'ikujeku chekurumu Jesús neenare ja'me pa'isi'kucosomu —chinasome repana.

⁷¹ Chitena Pedro Dioni roiũ,

—Chu'upi chu'o ũcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'ku chu'ure —chini ija'che i'kaasomu:— Musanukona i'kaku'te Jesure ñama'kua'mu chu'u —chinasomu.

⁷² Repau jã'aja'ñe i'katona kura jo'e chuniasomu. Chu'iana Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomu, "Chuta'a kura ka'chañõã chu'ima'tona choteñoã, 'Jesure ñama'kua'mu chu'u', chiija'mu mu'u", chiisi'ere. Jã'are cuasa Pedro rua oiche oniasomu.

15

Pilato ti'jñeñe Jesure nuko chu'o sēesi'ere kamu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Ūcuarumu apeñatato judío phairipãi chũ'unana'me judío aina, pãi chũ'una, judiopãi che'chona, chekuna pãi chũ'una ũcuanuko chi'i Jesure cho'ojachere cutuasome. Cutu pi'ni repau'te vëe pãi chũ'uku Pilatonĩ sa jo'kaasome repana. ² Sa jo'karena Pilato Jesure ija'che sēniasasomu:

—¿Judiopãi ũcuanukore chũ'uku'u mu'u? —chinasomu.

Chikuna,

—Jũju, ũcuau'mu chu'u —chinasomu Jesús repau'te.

³ Reparumu judío phairipãi chũ'una,

—Rua si'ache cu'ache cho'oku'mu iku —chinasome. ⁴ Jã'aja'ñe i'kajuna asa Pilato jo'e Jesure sēniasomu.

—Ina mu'ure, "Rua si'ache cu'ache cho'oku'mu iku", chiime. Asakuta'ni, ¿i'kama'ku mu'u? —chinasomu repau.

⁵ Jã'ata'ni Jesús jmamakaruj'e i'kamaneasomu. I'kamauna Pilato, "¿Keeja'iu'u iku?", chiũ cuasaasomu.

Pãi Jesure vanisoche chũ'usi'ere kamu

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Pilato ũsurumu pa'iche pascuarumu ti'ato chēacojñosi'kure te'eu'te etoasomu, pãi etojũ'u chiikuni. ⁷ Ūcuarumu Barrabás pãi chēavu'ere

paniasomu, repauna'me cu'ache cho'osina ũcuachi'a. Aperumu repau Barrabás ũcuanana'me repanare chũ'unani cuheju etoñu chini cavaju chekuni vanisoasome. ⁸ Ūcuarumu pãi Pilato vu'ena sani repau'te ija'che i'kaasome:

—Mu'u ũsurumu pa'iche chēacojñosi'kure etokujeku te'eu'te etojũ'u — chiniasome.

⁹⁻¹⁰ Chitena Pilato, “Ikure Jesure pãipi jovojuña ña pe'ruju judío phairipãi ikure chu'ani ra jo'kacosome”, chiũu cuasaku repanare pãi ija'che i'kaasomu:

—¿Jesús judiõpãi chũ'uku chiicojñokuni etoja'che chu'u? — chiniasomu.

¹¹ Chikuna judío phairipãi chũ'una repanare pãi rua i'kaasome, Barrabani etoche'te sēapu chini. ¹² Jã'aja'ñe cho'ojuna Pilato repanare jo'e ija'che sēniasaasomu:

—Judioãi chũ'uku chiiku'te, ¿je'se cho'oja'che chu'u? — chiniasomu.

¹³ Chikuna repana pãi rua cuiju i'kaasome.

—¿Kurususē'verona jē'jo nuko vēasõjũ'u jã'ure! — chiniasome.

¹⁴ Chitena Pilato i'kaasomu.

—¿Ûquere repau cu'ache cho'ou? — chiniasomu.

Chiicheta'ni repana jo'e ũjachu'o cuiju,

—¿Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u jã'ure! — chiniasome.

¹⁵ Jã'aja'ñe i'kajana asa Pilato repana chiiche'te cho'ora chini Barrabani etoasomu. Jesureta'ni suĩ'sueche'te chũ'uasomu repau. Suĩ'sue pi'nirena repau neenani sõtaopãire Jesure jo'kaasomu, sa kurususē'verona jē'jo nukoa'ju chini.

¹⁶ Ūcuarumu sõtaopãi Jesure Pilato vu'e sa'navu cararipuna juha cuaa chekunare sõtaopãi soni chi'iasome. ¹⁷ Repana chi'isirumu Jesure pãi chũ'una ju'ikãa chimaajakãare sachaasome repana. Ūcuachi'a repau sõjoru miu tuhiva cho'o tuoasome. ¹⁸ Tuo pãisoju cuiju ija'che i'kaasome repana:

—¿Ikupi judiõpãire si'arumu chũ'uku paau! — chiniasome.

¹⁹ Chini vãsochoji repau sõjõpuna vaiju ũcuauni coo tutuju pãisoju pãi chũ'unare pojoju cho'ocheja'che repauni ti'jñeñe ro're pũu ñuniasome repana. ²⁰ Jã'aja'ñe cho'õju repau'te pãiso pi'ni, repana sachasikãa tito repau ju'isikãare jo'e sachaasome repana. Sacha pi'ni repau'te kurususē'verona jē'jo nukõñu chini saasome repana.

*Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuanu
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

²¹ Repana sõtaopãi Jesure satona Simón Cirene cheja caku Alejandrõna'me Rufo puka'ku po'o raikujõ caraiuna chēa, Jesure jē'jõjasē'vero'te kuãikaau chini chũ'uasome.

²² Simonpi kuãiu saiuna Jesure Gólgota aikütina sa ti'aasome repana. (“Gólgota” chini “Pãi sõjõpõjaküti” chiimu.) ²³ Repacheja ti'asirumu Jesure ũche cono ruara'ka ja'mesi'ere ũkuañu chiijuna ũkucuheasomu repau. ²⁴ Ūcuarumu repau'te kurususē'verona jē'jo nukõasome repana. Jē'jo nuko pi'ni sõtaopãi repau ju'isikãñare paañu chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikãña paajanani jñaañu chini.

²⁵ Apeñatato nueve pa'itona Jesure kurususē'verona jē'jo nukõasome repana. ²⁶ Ūcuachi'a repau cu'ache cho'osi'ere kuaju, JUDIOPãI CHũ'UKU'MU IKũ, chiiche chooko'ana tocha kurususē'vero chã'tirona jē'jo sũoasome

repana. ²⁷ Ūcuarumu ñaanare ūcuachi'a ka'chanare kurususē'veroāna jē'jo Jesús ujañtu cakā'kona te'e'u'te nukosome repaña. Chekuni kā'kojātu cakā'kona nukosome. ²⁸ Jā'aja'ñe cho'orena Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñesi'kua'mu: Chekunare cu'ache cho'osinare cho'ocheja'che repau'te cho'ome pāi, chiicheji.

²⁹ Repanare nukosirumu repacheja caraina pāi Jesure cuhena repaña sijo sū'cuiju ija'che cu'ache i'kaju caraniasome:

—“Dios vu'e ñañosō choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u”, chi-isi'kua'mu mu'u. ³⁰ Jā'aja'ñe i'kasi'ku chura mu'upi meñe jū'iñe ūseku cajejā'u jā'acheja kurususē'vero —chiniasome repaña.

³¹ Ūcuarumu judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona ūcuaja'che pāisoju sāiñechi'a ija'che cutuasome:

—Chekunare jū'iñe ūsesi'kuasomu jā'u. Jā'ata'ni chura ūcuauji meñe jū'iñe ūsecu'amu repau'te. ³² Jā'u, “Dios Raosi'kua'mu jā'u. Ūcuachi'a judiōpāi chū'uku'mu”, chiicojñosi'kua'mu. Jā'ajekuna ūcuachejapi ca-jea'ku. Repauji cajeuna ñani, “Dios Mamaku'mu jā'u”, chiiju cuasa-janaa'me mai —chiiju pāisoasome repaña.

Repauna'me kurususē'veroā jē'jo nukocojñosina ūcuachi'a cu'ache i'kaasome Jesure.

Jesús jū'isi'ere kuamu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Reparumu nukarepau su'itona ūsuu miañe ta'pisouna cheja si'acheja trejatu'ka chijanasomu. ³⁴ Tres pa'itona Jesús ujachu'o ija'che i'kaku cuiasomu: “*Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?*”, chiniasomu. (Ija'che chiimu jā'a: “Dios, chu'ure Paaku, Dios chu'ure Paaku, ¿je'se pa'iuna mu'u chu'ure jo'kasōku?” chiimu.)

³⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa repacheja pa'ina chekuna ija'che i'kaasome:

—Asajū'u. Aperumu pa'isi'kuni Elíani soicosomu jā'u —chiniasome.

³⁶ Ūcuarumu repanare ja'me pa'iku vu'vu sani chuisuovuji ruara'kana chūu vāsochona queō suo Jesupi ūkua'ku chini mūo ija'che i'kaasomu:

—Cha'a ñañu. Elíapi rani repau'te casoche'te ñañu. Raimanejacosomu —chiniasomu repau.

³⁷ Jā'aja'ñe i'katona Jesús jo'e rua cuicuha jūnisoasomu. ³⁸ Repau Jesús jū'itona Dios vu'e sa'navu caruupu kakasa'aro rueekāa ūcuate'ekāa joorepauji umupi vu'evuna che're cajeasomu. ³⁹ Jesupi jūnisouna sōtaopāi chū'uku Jesure ti'jñeñe nukaku ñaku i'kaasomu.

—Dios Mamarepaku pa'icosomu jā'u —chiniasomu.

⁴⁰ Jā'a cho'oto romiva'na so'opi nukaju ñaju paniasome repau'te cho'oche. María Magdalena'mo, Santiago jmava'una'me José puka'ko María'mo, Salomea'mo paniasome. ⁴¹ Aperumu repaña romi Jesús Galilea cheja pa'irumu repau'te ja'me ku'iju kuiraju paniasome. Ūcuachi'a chekuna romi repauna'me Jerusalén maisina ñaju nukaju paniasome.

Jesure tās'i'ere kuamu

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Pñaumucuse āijañe care'vaumucuse na'icuhakuna José Arimatea vu'ejoopo caku judiōpāi chū'unare ja'me chū'ukuji Dios Raosi'ku chū'urumu cha'akuji Jesure jū'isi'kuni sa tāra chini vajuchuma'ñe sani Pilatoni sēniasomu, ísia'ku chini. ⁴⁴ Sēuna Pilato asa kuku, “¿Jūnisocuhau

repau Jesús?”, chiiu cuasaasomu. Jā'aja'ñe cuasaku sōtaopāi chū'uku'te soni rao, “¿Jesús jūnisocuhau?”, chiniasomu repau. ⁴⁵ Sēniasa kuauna Pilato chū'uasomu, repau'te Joseni ĩsia'ju chini. ⁴⁶ ĩsirena José sábanakāare koo Jesure caso ũcuakāapi repava'ure reasomu. Rea pi'ni sa aikūti caripana tētoche ũhisicojena cuaa ũha eta, repacoje kakasa'aro catapu raa ũjarpuji ũha ta'pisoasomu repau. ⁴⁷ Jā'aja'ñe cho'okuna María Magdalenana'me María José puka'ko Jesure ũhasicheja ñaasome.

16

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Ūcuarumu judiōpāi puaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María Santiago puka'kona'me Salomé Jesure jūnisi'si'kuni sa ro'veñu chini okoma'ñare kooasome. ² Ūcuarumu repana romicorumu aperepañatato Jesure tāsicojena saniasome repana. ³ Saiju sāñeche'i'a cutuju saniasome repana.

—¿Neepi maiva'nare catapu repacoje ta'pisi'pu kuñokaijanaa'ñe? — chiniasome.

⁴ Jā'aja'ñe i'kaju sani ñato repapu catapu raa ũjarpu repacoje ta'pisi'pu kuñososi'pu paniasomu. ⁵ Kuñosi'pujekuna repacoje kaka ñato pōsūu pojakāa ũjacuecho ju'ikūji ũjajūtu cakā'kore ñuniasomu. Ñu'iana ña repana romi raa kukuasome. ⁶ Kukuruna repanare i'kaasomu repau.

—Vajuchmanejū'u. Mūsanukona Jesure Nazaret vū'ejoopo raisi'kure ku'eche masimu chū'u. Kurususē'verona jē'jo nuko vēasocojñosi'kuni ku'eme mūsanukona. Icheja peomu repau; vajuranicuhasi'kua'mu. Ñajū'u repau'te ũhasicheja. ⁷ Ña pi'ni sani repau neenana'me Pedro'te ija'che sa kuajū'u: “Jesús vajuranicuhasi'kua'mu. Mūsanukonare na'a charo Galilea chejana saija'mu repau. Ūcuachejana sani repau'te ñajanaa'me mūsanukona, repau chuta'a jū'imarumu i'kasi'e”, chiijū'u repanare — chiniasomu repau pōsūu.

⁸ Jā'aja'ñe i'kauna asa kuku kurukurujū repana romi ũcuacojepi eta vū'vūsoasome. Kukucajeyani chekunare kuamaneasome repana.

María Magdalenani Jesús peosichejapi ñosi'ere kuamu

(Jn 20.11-18)

⁹ Ūcuarumu Jesús romicorumu ñami mama vajuraisi'kupi María Magdalenana'te aperumu sieterepanare vati etocojñosi'koni charo peosichejapi ñoasomu. ¹⁰ Ñouna ña sani repau'te ja'me ku'isinare suma'ñe pa'iju ota oinani kuaasomo repao. ¹¹ Repao Jesure ñasi'ere kuakona asa jachaasome repana.

Jesús repau neenare te'eka'chapanare peosichejapi ñosi'ere kuamu

(Lc 24.13-35)

¹² Jā'a cho'ocuhasi'rumu repau neena te'eka'chapanachi'a po'o sainani Jesús tūūja'i'u peosichejapi ñoasomu. ¹³ Ñouna ña repana sani repau neenare chekunani kuaasome. Ūcuaja'che kuajuna asa jachaasome repana.

Dios chū'ore chū'vaa'ju chini repau saojanare Jesús chū'u jo'kasi'ere kuamu

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Jā'a cho'ocuasirumū repau neena oncerepana āu āitona Jesús peosichejapi rani ñoasomū repanare. Repau chekunare vajurani ñosi'ere ũcuanapi kuajuna asa jachasinajejuna repanare rua i'kaasomū repau.

—¿Je'se pa'iana repana kuasi'e cuasamanere musanukona? — chiniasomū. ¹⁵ Ūcuarumū Jesús repanare ija'che chũ'u jo'kaasomū:— Musanukona cheja si'achejñaruā sani pāi ũcuanukore Dios Repau neenare vati toa sani uuche ũseche'te ku'ijū chu'vaju pa'ijũ'u. ¹⁶ Musanukonapi chu'vajuna pāi asa chēa okoro'vecojñosinare Dios chēa paaja'mū. Chēa paakuna jūnisōsirumū vati toa saima'ñe Repau pa'ichejana saijanaa'me repana. Jā'ata'ni asa jachaju cuasamanesina repana cuasamanesi'e ro'i ro'ijanaa'me. ¹⁷ Musanukona chu'vasi'e asa chēa cuasasinapi Diochi'a cho'omasiche ija'che cho'ojanaa'me: Chu'u neenajeju chu'upi cho'okaiuna pāi sa'navuā pa'inare vati eto saojanaa'me. Ūcuachi'a chu'u neenajeju chu'upi cho'okaiuna repañaj'e che'chemanesi'ere tīipāi chu'o i'kajanaa'me repana. ¹⁸ Ūcuachi'a repanapi añani chēato asi kū'imanejanaa'me. Eo ũkuni jūnisōmanejanaa'me repana. Ūcuachi'a repanapi chekunare jū'inare jājñapi jaju Dioni sēeto vajujanaa'me repana jū'iva'na. Jā'aja'ñe cho'oa'ju chini chũ'u jo'kamū chu'u musanukonare — chiniasomū Jesús repanare.

Jesús cunaumū muisi'ere kamū
(Lc 24.50-53; Hch 1.9-11)

¹⁹ Jā'aja'ñe i'kacuha Jesús Diopi muakuna cunaumuna muni Dios uajajūtu cakā'kona kueñe puu ñu'inasomū. ²⁰ Repau cunaumū muisirumū repau neena sani Dios chu'o si'achejñaruā ku'ijū chu'vaju paniasome. Jā'aja'ñe chu'vajuna Jesucristo Maire Paakuji repanare cho'okaniasomū, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o'juna pāipi ña, "Ina Dios chu'o ũcuarepare chu'vame", chiiju cuasaa'ju chini.

San Lucas Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Charo tochasi'ea'me

1-3 Chu'u Lucapi mu'ure Teófiloni rua masikuni Jesucristo cheja pa'iramu cho'osi'ere kuara chini ie chu'o tocha saomu chu'u mu'ure:

Aperamu pãi Jesucristo cho'оче ñaasome. Repau apeche'chorumupi vaa si'arumu ñaju paniasome repana repau cho'оче peore. Ñasinajeju chukuna'te kuasinaa'me repana. Ūcuaja'che Dios chu'o chu'vasinaa'me repana. Ñasina kuasi'ere asa jainuko pãi cuasaju tocha jo'kaasome, maipi ñaa'ju chini.

Tocha jo'karena ūcuare ñaku masi che'cheku pa'iku'mu chu'u. Jesucristo cho'osi'e pãipi kuajuna peore asaku pa'iku'mu chu'u. Jã'ajekuna mu'upi masia'ku chini ūcuare tocha saomu chu'u mu'ure, "Jã'aja'ñe cho'oto re'ocosomu", chini.

4 Chu'upi tocha saouna ña, "Ãja, jã'aja'ñe Jesucristo cho'oasomu", chini, "Chekuna kuasi'e, ūcuarepaa'che jã'a, jã'a pa'ito?", chiija'mu mu'u. Mu'upi peore masia'ku chini ie chu'o tocha saomu chu'u mu'ure.

Angel Juan Pãi Okoro'veku pa'ijaure cajajachere kuamu

5 Judea cheja canare Herodes chũ'urumu Zacarías judío phairipãiu paniasomu reparumu. Dios vu'e cho'оче cho'orumu tí'ato Abías paasinana'me si'arumu cho'oku paniasomu repau Zacarías ūcuate'epãijeku. Zacarías rũjo Elisabet ve'easomo. Ūcuaja'che aipãiu Aarón, judío phairi pa'isi'ku jojosi'koasomo Elisabet. 6 Diopi ñato rua re'opãi paniasome repana Zacaríana'me Elisabet. Dios chũ'u jo'kasi'e jachama'ñe cho'ojũ paniasome repana. Chekuna pãi ñaju i'kacu'aasomu repanare, ūcuare re'oja'che pa'ijuna. 7 Elisabeni chĩi paacu'akuna chĩi peova'na paniasome repana. Ūcu chĩi peova'na pa'iju airekosoasome repava'na.

8 Reparumu Abiapãi cho'оче cho'orumu tí'aasomu. Tí'auna Zacarías Dios vu'e kaka ja'me paniasomu. Kaka pa'iu phairipãi cho'оче ja'me cho'oku paniasomu repau ūcuaja'che phairijeku. Dios chũ'u jo'kasi'e cho'oku paniasomu repau, Diopi pojoa'ku chini. 9 Abiapãi Dios vu'ere chi'i pa'iju Zacaríani chẽaasome ma'ñasuche uojaure. Si'arumu jã'aja'ñe cho'ojũ paniasome repana. Chẽarena ruupuna kakaasomu repau ma'ñasuche'te uora chini. 10 Kaka ma'ñasuche uokuna rua jainuko pãi ve'sere pa'iju Dioni s̄eju paniasome. 11 Zacaríaji ma'ñasuche'te uokuna Diore ja'me pa'iku, ángel peosichejapi rani ma'ñasuche uoko'a rũ'ũñe nukasomu. 12 Angelpi rani nukakuna ña rua kukusoasomu repau.

13 Kukusokuna ángel i'kaasomu repau'te.

—Zacarías, vajuchumanejũ'u. Mu'u s̄eñe Dios cho'okaija'mu mu'ure. Jã'ajekuna murũjo mu'u chĩini jñaaja'mo. Repau'te chiiva'ure cajaona Juanre ve'ojũ'u. 14 Murũjo chĩiva'ure jñaasirumu rua pojoja'mu mu'u. Chekuna pãi ūcuaja'che jainuko asa pojojanaa'me repava'ure jñaasi'e.

15 Mu'u chĩire, "Rua masimu iku", chiija'mu Dios.

Cono v̄eañej̄'e ūkuma'ku pa'ija'mu repau.

Repau'te chuta'a jñaamarumupi Dios Rekocho ja'me pa'ija'mu repau'te.

16 Ūcuachi'a ainee pa'iu Dios chu'o rua chu'vaja'mu repau.

Repauji chu'vakuna asa Israelpāi jainuko Dios chũ'ũñe aperumu cho'oja ũhasosina jo'e cho'oja re'oja'che pa'ijanaa'me.

17 Na'a pa'isirumu Dios Repau Mamakuni chejana casoja'mu.

Jā'ata'ni mu'u chũpi cheja charo pa'ija'mu.

Pa'iu aperumu pa'isi'ku Elías Dios chu'o rua masi chu'vacheja'che mu'u chũ masi chu'vaja'mu.

Pāi repana chũiva'nare cuasache jo'kasosina mu'u chũpi Dios chu'ore chu'vakuna asa

repana chũiva'nare jo'e cuasajanaa'me.

Chekuna pāi, Dios chũ'ũñe jachana mu'u chũpi Dios chu'ore chu'vakuna asa jachama'ñe cuasaju re'oja'che pa'ijanaa'me.

Mu'u chũ pāipi asa chēa cu'ache cho'oche'te ũhasoaj'u chini Dios chu'o chu'vaja'mu.

Chu'vakuna asa chēa cu'ache cho'oche ũhasosinajeju Dios Mamaku'te rakuna cuasajanaa'me pāi,

—chinasomu ángel Zacaría'te.

18 Chikuna,

—Mu'upi chu'o ũcuarepare i'kani, ¿ñquere mu'u chu'ure cho'o ñoja'u, chu'upi mu'u i'kache'te cuasaa'ku chini? Aiva'ua'mu chu'u. Chu'u romioj'e ũcuachi'a aiva'oa'mo —chinasomu Zacarías repau'te ángel'te.

19 Chikuna ángel ija'che i'kaasomu:

—Gabriela'mu chu'u. Dios chũ'ũñe cho'okaiku'mu chu'u. Diopi casosi'kua'mu chu'ure, mu'uni chu'ore re'oja'chere kuaa'ku chini. 20 Chu'u kuasi'e na'a pa'isirumu ti'ñjeja'mu mu'ure. Jā'ata'ni mu'u chu'u kuache jachasi'kujeku murũjo mu'u chũire jñaasirumujatu'ka chu'o i'kama'ku pa'ija'mu, jachasi'e ro'i —chinasomu ángel repau'te.

21 Jā'a cho'oto pāi chuta'a ve'sere pa'iju Zacaríani cha'aju paniasome. Cha'aju, “¿Je'se pa'iana jā'arepa jeerumu etama'ñe pa'iku jā'u?”, chũju cuasaasome repana.

22 Cha'atona etasomu repau. Etasirumu chekunare chu'o cutucu'aasomu repau'te. Cutumauna, “iDios ñosi'ere ña jñanoso chu'o cutuma'ku jā'u!”, chini cuasaasome repana. Cutucu'akuna repanare rupũ jũññapi vevoasomu repau. Ūcua chu'o cutucu'aasomu repau'te. 23 Repau cho'oche cho'o si'asirumu vu'ena co'iasomu repau Zacarías.

24-25 Co'i pa'iana repau rãjo chũ suniasomo. Suni cincorepapāimia vu'ere pa'io paniasomo repao. Vu'ere pa'io ija'che cuasako paniasomo repao: “Chura chu'ure Dios rua oiu re'oja'che cho'okaimu. Chũ peova'ojekona rua vajuchuasi'kua'mu chu'ure aperumu. Jā'ata'ni Diopi cho'okaiuna chũ su'iona vajuchuama'mu chu'ure chura”, chini cuasako pojasomo repao.

Jesure jñaajañere kumũ ángel

26 Repao Elisabet seirepapāimia chũpu su'irumuna Dios ángel Gabrielre jo'e casoasomu, Galilea cheja cajoopo, Nazaret vu'ejoopona. 27 Repajoopo cako romichũio umu peoko paniasomo. Repao mamia'me María. José vejao paniasomo repao. Aperumu pāi jainukore chũ'usi'ku David jojosina mamakuasomu José.

28 Diopi casouna ángel María'te repao pa'ichejana kaka i'kaasomu.

—Dios oicojñoko'mo mu'u. Dios mu'ure ja'me pa'iku'mu. Chekunare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaija'mu Dios mu'ure —chinasomu ángel repao'te.

²⁹ Angelpi jā'aja'ñe i'kauna asa jñano, “¿Je'se pa'iana iku chu'ure jā'aja'ñe i'kaku?”, chini cuasaasomo repao.

³⁰ Rúa kúkusi'kore jo'e i'kaasomu repau.

—María, vajuchumanejũ'u. Dios mu'ure oiku'mu. ³¹ Asarepajũ'u chu'u i'kache. Chii su'ija'mo mu'u. Sani chii'va'ure umuva'uni jñaaja'mo mu'u. Jñaa repava'ure, mu'u chii'va'ure Jesure ve'ojũ'u.

³² Rúa masiu aineeja'mu mu'u chii.

Dios Cunaumu Pa'iku repau'te, “Iku chu'u chii'a'mu”, chiija'mu.

Aipai'u'te Davire judiõpãire chũ'ua'ku chini jo'kasi'ēja'che jo'e Jesuni judiõpã chũ'uku'te jo'kaja'mu Dios.

³³ Mu'u chiipi Israelpã si'arumu chũ'uku pa'ija'mu.

Jmamakarujẽ'e cuhama'ñe chũ'uku pa'ija'mu repau,

—chinasomu ángel repao'te María'te.

³⁴ Jã'aja'ñe kuauna asa,

—¿Je'se chu'u umu peoko chiire paaja'che? —chinasomo repao.

³⁵ Chikona ángel jo'e i'kaasomu repao'te.

—Dios Rekocho mu'uni cajeja'mu. Dios peore Masikujeku chiire jo'kaja'mu mu'ure. “Chu'u chii cu'achejẽ'e peoku'mu iku”, chiija'mu Dios repau'te.

³⁶ Mu'u majapãio Elisabet aiva'ota'ni chiipu su'imo. Umuva'uni chiire su'imo repao. “Chii paacu'amũ jã'ore”, chiicojñõsiva'ota'ni chii su'imo repao. Seirepapãimia su'imo repao chura. ³⁷ Diore cho'ovesachejẽ'e peoku'mu —chinasomu repau.

³⁸ Chikuna,

—Dios chẽa paacojñokojeko Repau chũ'ũne cho'okaiko'mo chu'u. Mu'u chu'ure kuachẽ Diopi chu'ure cho'okaito re'omu —chinasomo repao.

Chikona ángel jo'ka sanisoasomu.

María Elisabeni ñara chini saisi'ere kuamu

³⁹ Angel sanisosirumu repao María Judea cheja aikũti pa'ijooona cu'arepa maniasomo. ⁴⁰ Mani Zacarías vũ'ena kaka, “¿Pa'iko?”, chiniasomo repao Elisabere. ⁴¹ María i'kache'te asakona Elisabere repao su'iva'u chii'va'u cho'oasomu. Ũcuarumu Elisabere Dios Rekochoji rani chu'o i'kache chũ'uasomu.

⁴² Chũ'ukuna María'te ujachu'opi ija'che i'kaasomo repao Elisabet:

—Chekunare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaiku'mu Dios mu'ure.

Ũcuaja'che mu'u chii'va'ure, chura su'iva'ure re'oja'che cho'okaija'mu Dios.

⁴³ Chu'ure chuova'o pa'iva'oni mu'upi Maire Paaku puka'kopi rakona vajuchukota'ni pojosome chu'u. ⁴⁴ Mu'u i'kache'te asakona chu'u chii, chura su'iva'u pojoku cho'osi'ku'a'mu chu'ure. ⁴⁵ Dios mu'ure aperumu kuasi'ere asa, “Ũcuarepa ti'jñeja'mu chu'ure”, chini cuasako rúa pojomo mu'u —chinasomo María'te.

⁴⁶ Chikona María asa i'kaasomo.

“Dios peore masiku'mu”, chini cuasako'mo chu'u, chu'u rekocho.

⁴⁷ “Dios chu'u rekocho vati toa saiche ñeseja'mu”, chini repauni cuasako pojoko'mo chu'u.

⁴⁸⁻⁴⁹ Dios rúa re'oku'mu.

Chu'ure Repau chẽa paacojñoko'te chuova'o pa'iva'oreta'ni cuasaku re'oja'che cho'okaimu Dios.

Peore Masikujeku chu'ũva'ore rúa re'oja'che cho'okaimu Repau.

Jã'ajekuna irumu pa'inana'me cho'je pa'ijana ũcuanuko chu'u pa'iche'te cuasani,

“Mariani re'orepaja'che cho'okaniasomu Dios”,
chiijanaa'me pã ũcuanuko chu'ure cuasani.

⁵⁰ Dios Repau'te vajuchunare rua oiku'mu. Irumu pa'inarechi'a oima'mu repau.

Charo pa'inarejê'e oiũ cho'je raijanare peore rua oiku'mu Dios, Repau'te vajuchunare.

⁵¹ Pã, “Peore masinaa'me chukuna”, chini cuasanare cuheasomu Dios. Dios peore Masikujeku repana cho'oñu chiisi'e ũseasomu.

⁵² Ũseku chekunare, masiju pã chũ'unare cuheku chũova'na pa'iva'nani saño pã chũ'ũne jo'kaasomu Dios.

⁵³ Chũova'na pa'iva'nare karama'ne paapu chini rua re'oja'chere isiasomu Dios.

Kuri paanare tuasõasomu Dios.

Tuasõuna kuri peova'na paniasome repana.

⁵⁴ Mai aipãire oiũ ija'che i'kaasomu Dios:

“Musanukonare Israelpã re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”,
chiisi'e cavesuma'ne cho'okaniasomu Repau.

⁵⁵ Abrahamre, mai aipãiu pa'isi'kure,
“Re'oja'che cho'okaija'mu chu'u mu'ure”,
chiisi'e cavesuma'ne cho'okaniasomu Dios.

Ūcuaja'che repau Abraham jojosinare ũcuere Repau i'kasi'ere re'oja'che cho'okaniasomu Repau Dios,

chinasomo María.

⁵⁶ I'ka pi'ni Elisabet vũ'ena canuka ũcuaona'me paniasomo repao. Chotepãimia pa'icosomo repao repacheja. Jã'api repao vũ'ena co'iasomo repao María.

Juan Pã Okoro'vejaure jñaasi'ere kuanu

⁵⁷ Na'a pa'isirumuna repao Elisabet chũire jñaaumucuse tĩ'auna chũiva'ure jñaasomo. ⁵⁸ Jña pa'iona pã repau'te kueñe pa'inana'me repao majapãi asasome repao chũire jñaasi'e. Diopi repaoni oiũ re'oja'che cho'okakuna asa saniasome repana repaoni ja'me pojokañu chini.

⁵⁹ Chũiva'u ochorepaumucujña jñaasi'e pa'itona jo'e saniasome repana repavũ'e. Puka'kupãipi chũiva'u jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuache'te chũ'urena ñañu chini saniasome repana, judiõpã cho'oche. Ūcuachi'a reparumuna chũiva'ure mami ve'oñu chinasome repana. Puka'ku mamire Zacaríate ve'oñu chinasome repana repava'ure. Jã'ata'ni puka'ko,

⁶⁰ —Pãame. Jã'aja'ne ve'omanejanaaname chukuna. Juanre ve'ojanaaname chukuna ikure —chinasomo repanare.

⁶¹ Chikona,

—Mu'u majapãi Juan ve'enajê'e peome —chinasome repana.

⁶² Chini chũiva'u puka'kure cãjo asama'kujekuna rupũ vevoasome repana, repau chũiva'ure ve'ojachere mamire masiñu chini.

⁶³ Vevojana sãñe vevoasomu repau tochajako'aru'te rikatena tocha kuara chini. Rarena, “Chu'u chũi mamia'me ie Juan”, chiiche tocha ñoasomu repau. Tocha ñõuna ña jñanoasome repana. ⁶⁴ Tocha ñõuna teana i'kare'oche care'osoasomu repau chemeño. Chu'o cutumanesi'ku churata'ni jo'e chu'o cutuasomu repau.

—Dios rua re'oku'mu —chinasomu repau Zacarías.

65 Zacaríaji já'aja'ñe cho'ouna pãi chekuna kuele pa'ina asa jñanoasome ũcuanuko. Ūcuachi'a Judea cheja aikũjña pa'ina ũcuare asa cutuju paniasome. 66 Repana asasi'ere cuasaju,

—¿Je'se já'ava'u chĩiva'u pa'ija'u? —chini cuasaju sãĩñechi'a ũcuanuko sēniasaju paniasome repana.

Diopi chĩiva'uni rua re'oja'che cho'okakuna asa rua cuasaju paniasome pãi.

Zacarías pojoku i'kasi'ere kumatũ

67 Ūcuarũmu repau Zacarías, chĩiva'u pũka'ku, Dios Rekochoji repauni chũ'ũna ija'che kuaasomu Dios chu'o:

68 Pãi chekunapi maini Israelpãire chēa paajuna tuakaniasomu Dios. Já'ajekuna Maire Paaku'te, “Rua re'oku'mu mu'u”, chini cuasaju pañu mai.

69 Ūcuachi'a maini oiũ mai jūnisosirũmu vati toa sani uuche Æsejauni rua Masikuni raoja'mu Dios maire.

Aipãiu David Dios chũ'ũñe cho'okaniasomu aperũmu.

Ūcuau David jojოსinani te'eu'te chēa raoja'mu Dios.

70 Aperũmu Diopi kuakuna Repau chu'o kuana ija'che kuaasome chekunare:

71 “Chekunapi maini Israelpãire cuheju cu'ache cho'oñu chiito Diopi ũsekaija'mu.”

Já'aja'ñe cho'okasa chiniasomu Dios maire Israelpãi.

72 Repau Dios mai aipãire ija'che i'kaasomu:

“Musanukonani oiũ re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”, chiisi'e cavesuma'ñe cho'okaija'mu Repau Dios.

73 Ūcuachi'a Abrahamre mai aipãiu pa'isi'kure, “Ija'che cho'okasa chu'u musanukonare Israelpãi”, chiniasomu Dios.

74-75 “Musanukonare cuhenapi chēa paaju cu'ache cho'ocojñonare chu'upi tua paaja'mu musanukonare.

Tua paakuna chu'u neenajegu musanukonare cuhenare vajuchuma'ñe chu'u chũ'ũñe'te cho'ojũ re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona jūnisõñejatu'ka”, chiniasomu Dios Abrahamre.

Já'aja'ñe kuaasomu Zacarías Dios chu'o.

76 Chini mamaku'te i'kaasomu repau Zacarías.

Jmava'u, mu'u pa'iche'te pãipi ñaju i'kani,

“Dios Cunaũmu Pa'iku chu'o kuaku'mu iku”, chiijanaa'me mu'ure.

Dios Raojau rajachere kuaja'mu mu'u, pãipi asa care'va paapu chini.

77 Dios neenare masia'ju chini ija'che i'kaja'mu mu'u:

“Musanukona cu'ache cho'osi'e tu'nesokani jo'e cuasamaneja'mu Dios. Tu'nesokakuna vati toa sani uuche peoja'mu musanukonare.”

78 Já'aja'ñe cho'okaija'mu Dios pãi rua Oikujeku.

Já'ajekuna Dios Repau Mamakuni raopi'ramu maire.

79 Pa'ivesuju cu'ache cho'ojũ chijacheja pa'icheja'che pa'inare jūnisochejē'e vajuchunare

Repau Mamakuni raopi'ramu Dios maire,

maipi repauni cuasaa'ju chini.

Rani pa'iu re'oja'che pa'imasiche'te che'choja'mu repau maire,

chiniasomu Zacarías repau mamaku'te.

80 Repava'u chĩiva'u Diore rua cuasaku aineeku paniasomu. Israelpãi chu'vamarũmu pãi peochejñare te'eva'u pa'iu paniasomu repau Juan.

2

Jesure jñaasi'ere kuamu
(Mt 1.18-25)

¹⁻³ Jā'arumu Augusto pāi ūcuanukore chū'uku paniasomu. Cheku Cirenio ūcuaja'che Siria cheja canani chū'uasomu reparumu. Augusto repau paanare ūcuanukore chū'uasomu repana mamire toharena kuēkuera chini. Pāi kuēkueche'te chū'uuna repana aipāi pa'isijoopona saiche paniasomu repanare, mamire tochañu chini.

⁴ Pāipi saiñna José ja'me saniasomu. Galilea cheja cajoopo Nazaret vū'ejoopo pa'isi'kupi Judea cheja cajoopona Belén vū'ejoopona saniasomu repau, aipāiu David pa'isijoopona. ⁵⁻⁷ Mariana'me saniasomu repau, ja'me kuēkuecojñora chini. María repau rūjo pa'ijao chīipu sū'ikoji sani, tī'a pa'io repao chīire jñaajarumupi tī'auna pi'raso chīiva'ure umuva'uni jñaasomo charo cava'ure. Jñaa repava'ure kāñase'repi rea, cu'ava'na āu āira'vuruna ūhaasomo repao. Pāi kāivu'ñapi timusouna cu'ava'na kāivu'eruna kāniasome repana.

Angeles oveja kuiranani Jesure jñaasi'ere kuame

⁸ Reparumu Belén vū'ejoopo kueñere ovejava'nare kuirana paniasome. Ovejava'napi patu pa'ichejare pa'ijuna ñamipi kuiraju paniasome repana.

⁹ Ūcuarumu Diore ja'me pa'ikuji ángelpi rani pa'iuna repana pa'ichejachi'a rühiso'koro rua miañe miasomu, Diopi cho'okuna. Miakuna ña rua kukusoasome repana oveja kuirana.

¹⁰ Rua kukusinare ija'che i'kaasomu ángel:

—Vajuchumanejá'u. Musanukonare chū'o re'oja'chere kuara chini raimu chū'u Israelpāipi ūcuanuko asa pojoa'ju chini. ¹¹ Asarepajá'u. Ija'chea'me chū'o chū'u rasi'e: Chura iumucuse pāio chīiva'ure jñaacuhasi'koa'mo, aperumu pa'isi'ku David pa'isijoopona. Repava'u chīiva'u repau'te cuasanare vati toa uuche Eñejava'upi ranicuhasi'kuamū. Cristoamū repau. Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kuamū. Pāi Ūcuanukore Paaku'mū repau. ¹² Musanukonapi sani ku'eni jñaa ñajanaa'me repava'ure. Ku'ēju jñaa ñato cu'ava'na āu āira'vuru'te reasiva'u ūhija'mū chīiva'u. Repava'ure ñani, “Dios chīia'mū iku”, chiijanaa'me musanukona —chiniasomu ángel repanare.

¹³ Angel te'eu kuacuhana chekuna ángeles rua jainuko rani paniasome. Pa'iju Dioni pojoju ija'che i'kaasome repana:

¹⁴ “iCunamū Pa'iku Dios peore masiku'mū”, chiapu pāi ūcuanuko! Ūcuaja'che, “Musanukona Repau oicojñona sāiñe pojoju pa'ijá'u”, chiime chukuna musanukonare, chiniasome ángeles.

¹⁵ I'ka pi'ni cunamuna jo'e munisorena sāiñechi'a ija'che i'kaasome repana oveja kuirana:

—Belenna sañu mai. Repacheja cho'osi'ere Diopi raouna ra kuamu ángel maire. Ñajañu chura cho'osi'ere —chiniasome repana.

¹⁶ Chini cu'arepa sani tī'a Josena'me María'te ñaasome repana. Ūcuaja'che chīiva'ure cu'ava'na āu āira'vuru ūhiva'uni ñaasome repana.

¹⁷ Ña pi'ni chīiva'u pa'iche'te ángel repanare kuasi'ere kuaasome repana. ¹⁸ Kuarena ūcuanuko asa jñanoasome repana kuache asasina.

¹⁹ Mariata'ni repana kuache asa i'kama'ko peore cuasako paniasomo. ²⁰ Ña pi'ni co'iasome repana oveja kuirana. Co'iju repana asasi'ena'me ñasi'e

cuasa, “Peore masiku'mu Dios”, chiiju ángel kuasi'e, “Ūcuarepaa'me”, chini Dioni pojoku co'isoasome repana.

Jesure puka'kupāi Dios vu'e sa ñosi'ere kuamu

21 Chii'va'u ochorepaumucujña jñaasi'e pa'itona jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tua pi'ni mami ve'oasome repana. Jesure ve'oasome repana repava'ure chii'va'ure. Aperumu chuta'a repau'te su'imaramu ángel kuasi'ere mami ve'oasome repana.

22 Dios aperumu Moisepi päire kuakaau chini chii're jñaasi'e cu'a pani pi'nirumu cho'ojache kuaasomu. Já'ajekuna Dios chū'u jo'kasi'ere cho'oñu chini Jesús puka'kupāi Jerusalén vu'ejoopona maniasome. Ūcuachi'a chii'va'uni Dioni ñoju, “Iku mu'u neekua'mu”, chii'u chini maniasome repana. 23-24 Aperumu Diopi i'kakuna Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Musanukona chii'va'nare charo cava'nare umupāiva'narechi'a chū'uni isijū'u.

Chū'u neenaa'me repana.

Ūcuaja'che romi cu'a pa'ina cu'a pa'iche'te tanoñu chini jo'cha va'iva'nani isijū'u chū'ure.

Airo jureva'nare ka'chava'nare peoni jo'cha ukupo chii'va'nani ūcuajanukoru'te isijū'u chū'ure, chiniasomu Dios. Já'ajekuna Jesús puka'kupāi Dios chū'u jo'kasi'ere cho'oñu chini Jerusalén vu'ejoopona maniasome.

25 Reparumu Jesús puka'kupāi Jerusalén vu'ejoopo mani ñato ūcuajoopo'te pāiu rua re'oku paniasomu Simeón, Diore cuasaku. Pa'iu Dios Raojani cha'aku paniasomu repau, pāi chekunapi Israelpäire cu'ache cho'oñu chiito Eßejani. Dios Rekocho repau'te Simeonre ja'me paniasomu. 26 Ūcuarekochoji ja'me pa'iu ija'che kuaasomu repau'te: “Chuta'a jünisomaneja'mu mu'u. Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kure ñañetu'ka vajuu pa'ija'mu mu'u”, chiniasomu. 27-28 Ūcuarumu Simeón Dios Rekochoji chū'ukuna Dios vu'ena mua kakaasomu. Kaka pa'iuua Jesús puka'kupāi repau'te cajaju ūcuavv'ena kakaasome. Dios chū'u jo'kasi'ere cho'oñu chini kakarena repau Simeón repava'ure chii'va'ure cajo Dioni pojoku ija'che i'kaasomu:

29 Chū'ure Paaku, mu'u i'kasi'epi ūcuarepa ti'jñeuna ñacuhamu chū'u.

Já'ajekuna chura chū'ure jū'iñe ūsemanejū'u.

Pojoku jünisoja'mu chū'u churata'ni, ūcuare iva'ure ñacuhasi'kujeku.

30 Mu'u Raosi'kure ñacuhamu chū'u pāi chēa paaku vati toa uuche Eßejaure.

31 Pāi ūcuanuko ña masia'ju chini raosi'kua'mu mu'u ikure.

32 Churata'ni ikupi chū'vakuna mu'u chū'o asa chēajanaa'me judío peona. Ūcuaja'che chura chukuna'te judiöpāi, mu'u neenare re'oja'che cutujanaa'me pāi, chiniasomu.

33 Chii'va'uni já'aja'ñe i'kauna asa jñanoasome repana Jesús puka'kupāi.

34-35 Ūcuarumu repau,

—Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaa —chini puka'kore María'techi'a i'kaasomu.

Asarepajū'u: Ikure Diopi raouna mai Israelpāi te'enachi'a ikuni cuasaju re'oja'che pa'ijanaa'me.

Chekunatā'ni ikuni cuasamapu cu'ache pa'ijanaa'me.

Ikure pāi jainuko cuhejanaa'me.

Jā'ajekuna iva'ure mu'u chīiva'ure rua oija'mo mu'u.
Pāi jainukore repana rekoñoã cuasache ña kuaja'mu iku,
chinasomu repau Simeón.

³⁶ Ūcuachi'a ūcuavv'ere Ana Dios chū'o kuako, Fanuel, Aser pāiu mamako paniasomo. Rua aiva'o paniasomo repao. Rua romichīiva'opi umuu'te veja sieterepaūsurumuchi'a paniasomo repao.
³⁷ Sieterepaūsurumu vejasi'e pa'ikoni ūjuva'upi jo'ka jūnisouna rua jeerumu te'eva'o pa'io paniasomo repao. Ochenta y cuatrorepaūsurumu te'eva'o paniasomo repao. Te'eo pa'io Dios vū'ere umucujñana'me ñami Dioni pojoko paniasomo repao, te'eñoachi'a etako. Te'eumucujña āu āimairo pa'io Dioni sēeo paniasomo repao. ³⁸ Ūcuarumu Jesús puka'kupāi pa'iruupuna kakaasomo repao. Kaka chīiva'ure ña Dioni, "Re'orepamū", chini chīiva'u pa'iche'te Israelpāire Jerusalén pa'inani repanare cu'ache cho'onare Ūsekaijare cha'anani kuaasomo repao.

Nazaret vū'ejoopo co'isi'ere kuamū

³⁹ Ūcuarumu Jesús puka'kupāi Dios chū'u jo'kasi'e peore cho'o pi'ni chīiva'ure co'chaju repana pa'ijooona, Galilea cheja cajoopo Nazaret vū'ejoopona co'iasome. ⁴⁰ Co'i pa'ijuna aineeku chīiva'u na'a rua kokau paniasomu. Dios chū'u jo'kasi'e rua che'cheku aineeku paniasomu repava'u chīiva'u. Dios repau'te pojoku re'oja'che cho'okaniasomu.

Jesús Dios vū'e pa'isi'ere kuamū

⁴¹ Jesús puka'kupāi Jerusalén vū'ejoopo si'aūsurumu maniasome. Aperumu Dios repana aipāi Egipto cheja pa'inare etua rasi'ere cuasaju pojoku fiesta'te ja'me cho'oñu chini maniasome. Repa fiesta mami pascua'me. ⁴² Chīiva'u docerepaūsurumu pa'itona fiestarumu tī'auna puka'kupāi Jesure maju maniasome Jerusalén vū'ejoopona. ⁴³ Fiesta cho'o pi'ni Jesús puka'kupāi co'ijuna pāi jainuko ja'me co'iasome. Ūcuauko co'ito te'eva'u chīiva'u co'imaneasomu. Repau co'ima'ñe puka'kupāi vesuasome. ⁴⁴ Vesuju, "Chekunana'me co'icosomu mai chīi", chini te'eumucuse co'inapi mamaku'te ku'easome repana. Ku'eju peore repana majapāina'me repau ñanare sēniasaasome repana chīiva'uni jñaañu chini. ⁴⁵ Jā'ata'ni repau'te jñamaneasome repana. Ku'ete'e Jerusalenna jo'e co'iasome repana repauni ku'e jñaañu chini. ⁴⁶ Choteumucujña ku'enapi Dios vū'e kaka ñato ūcuavv'ere pa'iu judiopāi che'chona ch-enevū'te ñu'iu repana i'kache'te asa sēniasaku paniasomu repau chīi. ⁴⁷ Sēniasakuna repapani sāiñe chū'o sēeto rua masi kuaasomu repau. Repauji masi kuakuna asa rua jñanoasome repana, "Rua masimu iku", chini. ⁴⁸ Puka'kupāi repau i'kache'te asa jñano puka'kochi'a ija'che i'kaasomo repau'te:

—Jmava'u, ¿je'se pa'iana mu'u chukuna'te kuamairo canukau? Mujakuna'me chū'u mu'uni oiju rua ku'eju pa'ime —chinasomo puka'ko.

⁴⁹ Chikona,

—¿Je'se pa'iana ku'ere chū'ure? Chū'u Ja'ku chū'u jo'kasi'e cho'ochē pa'imū chū'ure ivū'e. ¿Jā'a musanukona vesuche? —chinasomu repau.

⁵⁰ Jā'ata'ni repau i'kasi'e asavesuasome repana.

⁵¹ Ūcuarumu Jesús puka'kupāina'me Nazaret vū'ejoopona co'iasomu. Co'i pa'iu puka'kupāi chū'uñe cho'oku paniasomu repau. Repau puka'ko Dios vū'e repau cho'osi'ere rua cuasako paniasomo.

⁵² Repau Jesús aineeku na'a rua masi cuasaasomu. Dios repau'te rua pojoasomu, pãi ũcuaja'che.

3

Juan Pãi Okoro'vesi'ku pãi peochejare pa'iu pãipi saiũana Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Reparumu Tiberiopi pãi ũcuanukore chu'uasomu. Repau Tiberio quincerepaũsurumu chu'urumuna Poncio Pilato ũcuaja'che Judea cheja pa'inani chu'uasomu. Herodes ũcuaja'che Galilea cheja pa'inani chu'uasomu. Felipe ũcuaja'che Herodes cho'jeu Iturea cheja pa'inana'me Traconite cheja pa'inare chu'uasomu. Lisanius ũcuaja'che Abilinia cheja pa'inani chu'uasomu. ² Repana chu'urumu Anana'me Caifás judío phairipãire ũcuanukore chu'uasome. Reparumu Dios Zacarías maku'te Juanre pãi peochejare pa'ũana pãire chu'vaa'ku chini chu'uasomu. ³ Chu'ũna asa sani Jordán chiacha ru'tuva pa'inani pãire chu'vaku paniasomu repau peore repakã'jño ku'iu. Ija'che chu'vaasomu repau:

—Musanukona cu'ache cho'che ũhaso re'oja'chere mama cuasajũ'u, Diopi musanukona cu'ache cho'osi'ere tunoso jo'e cuasamane'ku. Cu'ache cho'che'te ũhaso Dioni cuasaju okoro'vecojñojũ'u —chiũu chu'vaku paniasomu repau Juan.

⁴ Aperumu Isaías, Dios chu'o kuasi'ku ija'che tocha jo'kaasomu maire, Juan cho'ojachere kuaku:
Pãiu pãi peochejare sani pa'iu pãipi repauni saito ujachu'opi ija'che i'kaku chu'vaja'mu:

“Maire Paaku raipi'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoã ma'a rũhiñe pa'ima'a care'vacheja'che re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'u.

⁵ Aikũjña chenevuã peore cha'opi ta'pisõja'mu.

Aikũjña rua ujakũjña pa'isikũjña jmakũjñaruã ñañasõja'mu.

Ma'ña ju'chu pa'ima'ña rũhima'ña carũhija'mu.

Ma'ña cojñana'me chi'ca pa'isima'ña sukajama'ña care'oja'mu.

Musanukona aperumu pa'isi'e peore rũhiñe care'vajũ'u.

⁶ Dios Raojau pãi oiũ vati toa uche ũsejau raija'mu maire.

Rakuna pãi ũcuanuko ñajanaa'me repau'te”, chiija'mu repau,

chiĩmu Isaías tocha jo'kasi'e.

⁷ ũcuarumu pãi jainuko Juanre okoro'vecojñoũ chini saniasome. Satena ija'che i'kaasomu repau:

—Musanukona te'ena chuta'a cu'ache cho'che ũhamanajeju aña pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoũ Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chini cuasaju raimẽ musanukona. Jã'ata'ni musanukona cu'ache cho'che ũhasoma'to Diopi chu'ũna cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. ⁸ Musanukona cu'ache cho'che'te ũhaso re'oja'che pa'iju Dios chu'ũne'te cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanukonapi re'oja'che pa'ito chekunapi ñani, “Ina cu'ache cho'che ũhasosinajeju re'oja'che pa'ime”, chiijaanaa'me musanukonare. Ija'che cuasacosome musanukona: “Abraham jojosinaa'me mai. Jã'ajekuna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chiiju cuasacosome musanukona. Jã'aja'ñe cuasamanejũ'u musanukona. Diore Repauni cho'ouato irakarũã catara'karuãpi Abraham jojosinare chekunare cho'ore'omu, Repau chu'ũne cho'ojanare. ⁹ Sũkiũã aiñe kũĩũãpi saijaruã kũima'to, “Cu'amu

iñuá”, chini kueni uosome pãi. Dios ũcuaja'che pãi cu'ache pa'inare cu'anajejuna vati toana saoja'mu —chiniasomu Juan repanare.

¹⁰ Chikuna,

—Jã'a pa'ito, ¿ũquere cho'ojanaa'ñe chukuna? —chiniasome repana.

¹¹ Chitena,

—Ija'che cho'ojũ'u. Musanukona ũcuauakujĩ kãña ka'chakãña paani chekure kãña peova'ure te'ekãa isijũ'u. Ũcuachi'a musanukona ũcuauakujĩ ãu paani chekunare ãu peova'nare isijũ'u —chiniasomu repau repanare.

¹² I'katona pãi chũ'unare kuri kookaina Juanni rianasome, okoro'vecojñoũ chini. Rani repau'te ija'che sēniasome repana:

—Masĩu, chukuna, ¿ũquere cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

¹³ Chitena i'kaasomu repau.

—Pãĩ chũ'una musanukonare chũ'usinukoruchi'a kuri sēni koojũ pa'ijũ'u. Na'a cajejaiche sēni koomanejũ'u —chiniasomu repau.

¹⁴ Sõtaopãĩ ũcuaja'che sēniasome repau'te.

—¿Ëquere chukuna cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

Chitena i'kaasomu repau.

—Kuri ukuna pãĩ paache'te cho'o kuko tuamanejũ'u. Ũcuachi'a kurire kuko tãasoũ chini cu'ache cho'omanani, “Cu'ache cho'osinaa'me musanukona”, chiimanejũ'u. Cho'оче ro'ichi'a koojũ pojojũ pa'ijũ'u. Na'a rua kooche chiimanejũ'u —chiniasomu Juan repanare sõtaopãĩ.

¹⁵ Jã'aja'ñe i'kauna asa jñanoasome repana pãĩ. Pãĩ ũcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raojau're Cristo'te cha'anajejũ ija'che cuasaasome repana: “¿Dios Raosi'ku'a'u iku? ¿Cristoa'u?”, chini cuasaasome repana. Juan pa'iche'te vesujũ sãĩnechi'a sēniasaasome repana.

¹⁶ Repanapi sãĩnechi'a sēniasajuna asa Juan ũcuaukore i'kaasomu.

—Chu'u musanukonare re'oja'che cho'okaiũ okoro'vemu. Na'a pa'isirumu cheku na'a rua masikujĩ rani pa'iu na'a rua re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare. Chu'ure na'a rua masikujekuna repau'te cuasaku vajuchuku pa'imũ chu'u. Na'a rua masikujeku repau'te cuasanare Dios Rekocho'te isija'mu repau. Repau'te cuasamanareta'ni ũcuauji chũ'uuna na'a pa'isirumuna cu'ache ti'ñeja'mu. ¹⁷ Pãĩ trigo cho'oni po'te repacaã rũhikuanupu chi'i ũhame. Repasuota'ni uosome. Na'a pa'isirumu Raijau pãĩ ũcuaukore chi'i trigo cho'ochēja'che cho'oku cu'ache cho'uche ũhamanare vati toana chachamatoana saoja'mu. Cu'ache cho'uche ũhaso Repau'te cuasanareta'ni puka'ku pa'ichejana saja'mu repau —chiniasomu Juan repanare pãĩ. ¹⁸ Dios chu'o re'oja'chere rua chu'vache chu'vaasomu Juan repanare.

¹⁹ Na'a pa'isirumu Herodes, pãĩ chũ'ukujĩ cho'jeu Felipe rãjoni Herodĩani tua paaasomu. Tua paakuna Juan asa chu'vate'easomu repau'te, ũcuachi'a cheke cu'ache cho'osi'ere asani. ²⁰ Chu'vaku'teta'ni asa jachasoku jo'e na'a rua cu'ache cho'oasomu repau. Repau'te chu'vasiva'ure Juanre pãĩ chēavũ'ena cuaoasomu repau Herodes.

*Jesure okorosiere kuamu
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

²¹ Aperumu Juan pãĩ jainukore okoro'veku paniasomu. Ũcuaja'che Jesure okoroasomu repau. Okorocojñosirumu Jesús puka'kuni sēniasomu. Puka'kuni sēeuna cunaumu teana re'ojauumu care'o ²² Dios Rekocho

ũkupoja'iu ũcuauni cajeasomu. Dios Rekocho cajesirumu cunaumuri
ija'che i'kache asoasomu:

—Mu'u chu'u chiia'mu. Mu'ure rua chiimu chu'u. Mu'ure rua pojomu
chu'u —chiiche asoasomu.

Jesús aipái pa'isina mamia'me

(Mt 1.1-17)

²³ Jesús treintarepaãsurumu pa'icosomu chekurumu, repau pã
apechu'varumu. “Jã'u Jesús, José chiia'mu”, chijju cuasaasome pã
repau'te.

José puka'ku pa'isi'ku Elí paniasomu.

²⁴ Elí puka'ku pa'isi'ku Matat paniasomu.

Matat puka'ku pa'isi'ku Leví paniasomu.

Leví puka'ku pa'isi'ku Melqui paniasomu.

Melqui puka'ku pa'isi'ku Jana paniasomu.

Jana puka'ku pa'isi'ku José paniasomu.

²⁵ José puka'ku pa'isi'ku Matatías paniasomu.

Matatías puka'ku pa'isi'ku Amós paniasomu.

Amós puka'ku pa'isi'ku Nahum paniasomu.

Nahum puka'ku pa'isi'ku Esli paniasomu.

Esli puka'ku pa'isi'ku Nagai paniasomu.

²⁶ Nagai puka'ku pa'isi'ku Maat paniasomu.

Maat puka'ku pa'isi'ku Matatías paniasomu.

Matatías puka'ku pa'isi'ku Semei paniasomu.

Semei puka'ku pa'isi'ku José paniasomu.

José puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomu.

²⁷ Judá puka'ku pa'isi'ku Joanán paniasomu.

Joanán puka'ku pa'isi'ku Resa paniasomu.

Resa puka'ku pa'isi'ku Zorobabel paniasomu.

Zorobabel puka'ku pa'isi'ku Salatiel paniasomu.

Salatiel puka'ku pa'isi'ku Neri paniasomu.

²⁸ Neri puka'ku pa'isi'ku Melqui paniasomu.

Melqui puka'ku pa'isi'ku Adi paniasomu.

Adi puka'ku pa'isi'ku Cosam paniasomu.

Cosam puka'ku pa'isi'ku Elmódam paniasomu.

Elmódam puka'ku pa'isi'ku Er paniasomu.

²⁹ Er puka'ku pa'isi'ku Josué paniasomu.

Josué puka'ku pa'isi'ku Eliezer paniasomu.

Eliezer puka'ku pa'isi'ku Jorim paniasomu.

Jorim puka'ku pa'isi'ku Matat paniasomu.

³⁰ Matat puka'ku pa'isi'ku Leví paniasomu.

Leví puka'ku pa'isi'ku Simeón paniasomu.

Simeón puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomu.

Judá puka'ku pa'isi'ku José paniasomu.

José puka'ku pa'isi'ku Jonam paniasomu.

Jonam puka'ku pa'isi'ku Eliaquim paniasomu.

³¹ Eliaquim puka'ku pa'isi'ku Melea paniasomu.

Melea puka'ku pa'isi'ku Mainán paniasomu.

Mainán puka'ku pa'isi'ku Matata paniasomu.

Matata puka'ku pa'isi'ku Natán paniasomu.

³² Natán puka'ku pa'isi'ku David paniasomu.

David puka'ku pa'isi'ku Isai paniasomũ.
 Isai puka'ku pa'isi'ku Obed paniasomũ.
 Obed puka'ku pa'isi'ku Booz paniasomũ.
 Booz puka'ku pa'isi'ku Salmón paniasomũ.
 Salmón puka'ku pa'isi'ku Naasón paniasomũ.
³³ Naasón puka'ku pa'isi'ku Aminadab paniasomũ.
 Aminadab puka'ku pa'isi'ku Aram paniasomũ.
 Aram puka'ku pa'isi'ku Arni paniasomũ.
 Arni puka'ku pa'isi'ku Esrom paniasomũ.
 Esrom puka'ku pa'isi'ku Fares paniasomũ.
 Fares puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomũ.
³⁴ Judá puka'ku pa'isi'ku Jacob paniasomũ.
 Jacob puka'ku pa'isi'ku Isaac paniasomũ.
 Isaac puka'ku pa'isi'ku Abraham paniasomũ.
 Abraham puka'ku pa'isi'ku Taré paniasomũ.
 Taré puka'ku pa'isi'ku Nacor paniasomũ.
³⁵ Nacor puka'ku pa'isi'ku Serug paniasomũ.
 Serug puka'ku pa'isi'ku Ragau paniasomũ.
 Ragau puka'ku pa'isi'ku Peleg paniasomũ.
 Peleg puka'ku pa'isi'ku Heber paniasomũ.
 Heber puka'ku pa'isi'ku Sala paniasomũ.
³⁶ Sala puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomũ.
 Cainán puka'ku pa'isi'ku Arfaxad paniasomũ.
 Arfaxad puka'ku pa'isi'ku Sem paniasomũ.
 Sem puka'ku pa'isi'ku Noé paniasomũ.
 Noé puka'ku pa'isi'ku Lamec paniasomũ.
³⁷ Lamec puka'ku pa'isi'ku Matusalén paniasomũ.
 Matusalén puka'ku pa'isi'ku Enoc paniasomũ.
 Enoc puka'ku pa'isi'ku Jared paniasomũ.
 Jared puka'ku pa'isi'ku Mahalaleel paniasomũ.
 Mahalaleel puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomũ.
³⁸ Cainán puka'ku pa'isi'ku Enós paniasomũ.
 Enós puka'ku pa'isi'ku Set paniasomũ.
 Set puka'ku pa'isi'ku Adán paniasomũ.
 Adán aperumũ mamarumũ Dios cho'ocojñosi'kua'mũ.

4

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'esi'ere kwamũ
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Ūcuarumũ Jesús Jordán chiacha saisi'ku rani Dios Rekocho chũ'uñe peore si'arumũ cho'oku paniasomũ. Dios Rekochoji chũ'uñna pãi peochere jare sani pa'iu paniasomũ repau. ² Cuarentarepaumucujña pãi peochere jare pa'iu ãu ãima'ñe pa'iuña ãucuhaasomũ repau'te. Pãi peochere jare pa'iuña vati ai sani Jesuni cacu'ora chini ija'che i'kaasomũ:

³ —Mu'upi Dios Mamarepaku pani ipu catapu mini, pãpu caruñojũ'u —chinasomũ.

⁴ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomũ repau'te:

—Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kwamũ:
 Pãipi chu'urejẽ'e cuasama'ñe repaña ãijañere ãuchi'a cuasaju pa'ito cu'amũ.

Jā'achi'a cuasama'ñe chu'u chũ'uñe'te cuasaju cho'oju pani re'oja'che pa'ijanaa'me pāi,
chiimũ —chiniasomũ Jesús vati're.

⁵ Jā'aja'ñe i'kacuhasirumũ vati ai repau'te Jesure aikũtina sa mũa teana te'erumũ peore chejña pāi pa'ichejña ñoasomũ.

⁶⁻⁷ Ñoku ija'che i'kaasomũ repau repau'te:

—Cheja pa'iche peore rua re'oja'chea'me. Aperumũna chu'ure isisichejñaa'me ichejña, chu'upi peore chũ'ua'ku chini. Chura chu'ure uakuni isija'mũ chu'u. Jā'ajekuna mu'upi chu'uni, “Peore masiku'mũ mu'u”, chiũ, ro're ñu'ia pojoru mu'uni peore ichejña isija'mũ chu'u, mu'upi chũ'uku paau chini. Cheja pa'imajñaruã cu'amajñaruã peore isija'mũ chu'u mu'ure —chiniasomũ vati.

⁸ Chikuna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Diore Pāi Ũcuanukore Paaku'techi'a, “Peore masiku'mũ mu'u”, chiiju pojoju

Repau chũ'uñechi'a cho'oju pa'ijũ'u musanukona pāi,
chiimũ —chiniasomũ Jesús repau'te.

⁹⁻¹¹ Jā'a i'kacuhasirumũ vati ai repau'te Jerusalén vu'ejoopona sa Dios vu'e sē'sevuna mũa ija'che i'kaasomũ:

—Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Dios ángeleva'nare, mu'uni kuiraju mu'u tuã'ito repana jũjñapi chēaa'ju chini raoja'mũ,

mu'upi tuãni asi cho'omaneaku chini,

chiimũ. Jā'ajekuna mu'upi Dios Mamarepaku pani ichejapi chejana chã'ijũ'u. Dios i'kasi'epi ũcuarepa pa'ito ichejapi chãni asi cho'omaneja'mũ mu'u —chiniasomũ vati ai.

¹² Chikuna Jesús i'kaasomũ.

—Ũcuachi'a Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chu'u cho'omasiche'te rupũ ñañu chini sēemanejũ'u musanukona pāi,
chiimũ Dios —chiniasomũ Jesús repau'te vati aire.

¹³ Chikuna Jesure si'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'e jo'ka sanisoa-somũ repau vati ai, jo'e na'a pani rasa chini.

Jesús Galilea cheja apevuamũ pāi chu'vache

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jā'a cho'o pi'nisirumũ Galilea chejana co'iasomũ Jesús. Dios Rekocho chũ'uñechi'a peore re'oja'chechi'a cho'okũji co'iasomũ repau. Peore cho'okũji co'iana Galilea cheja pa'inana'me ũcuacheja kueñe pa'ina jainuko repau pa'iche'te asa cutuju paniasome pāi. ¹⁵ Ũcuachejare pa'iu judiõpāi chi'ivu'ñana si'arumũ mũa che'choku paniasomũ repau. Che'chokuna asa, “Rua masiũ'u iku”, chini pāi ũcuanuko re'oja'che cutuasome repau'te.

Jesús Nazaret vu'ejoopo pa'isi'ere kuamũ

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Ũcuarumũ Jesús Nazaret vu'ejoopona co'iasomũ, repau ainesijoo-pona. Co'i pa'iu puamucusepi tĩ'aana judiõpāi chi'ivu'ena mũa kaka ñu'isi'kupi Dios chu'o tocha jo'kasi'ere ñaku i'kara chini vuni nukasomũ repau. Puamucujña tĩ'ato judiõpāi chi'ivu'e si'arumũ mũaasomũ repau.

¹⁷ Vuni nukakuna Dios chu'o aperumũ kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'e pa'ikorovu'te mini isiasome repau'te, ñaku i'kaa'ku chini. Isirena

rũhikorovu ca'nesija'ovajekuna repau ñaku i'kajachere ku'eku koraasomu repau. Ku'e jña a ija'chere ñaku i'kaasomu repau:

¹⁸⁻¹⁹ Dios Rekochoji chũ'umu chũ'ure, chũ'upi pãire Dios chũ'ore re'oja'chere chũ'vaa'ku chini.

“Pãire ija'che chũ'vajũ'u”, chiimu chũ'ure Dios Rekocho:

“Chũ'ova'na pa'iva'nani Dios chũ'ore chũ'vajũ'u, Repauni cuasaju pojoju paapu.

Ūcuaja'che Dios chũ'o vesuva'nare chũ'vajũ'u masia'ju.

Cu'ache cho'ocojõnare ūcuaja'che cu'ache cho'ochẽ ũsekaijũ'u.”

Ija'che kuajũ'u repanare pãi:

“Dios re'oja'che paapu chini vati ai paasinare pãi tua paaja'mu, vati chũ'ũne'te cho'omanea'ju chini.

Pãi ũcuanũkore Dios re'oja'che cho'okairumu tĩ'acuhamu”, chiiche'te ñaku i'kaasomu Jesús, Isaías tocha jo'kasi'e.

²⁰ I'ka pi'ni repaja'ova ca'ne repavũ'e kuirakuni co'cho puu ñu'iuana repavũ'e chi'isina pãi ũcuanũko rua pãñaasome repau'te.

²¹ Ñajuna repanare jo'e i'kaasomu repau.

—Chura chũ'u ñaku i'kasi'e aperumu Dios i'kasi'ea'me. Dios aperumu kuasi'e musanũkona ñaju'te cho'o ñocuhamu iumucuse —chiniasomu Jesús repanare pãi.

²² Jã'aja'ñe i'kauna asa jñano pãi ũcuanũko re'oja'che cutuasome repau'te, “Chũ'o re'oja'chere i'kamũ iku”, chijũ. Asa jñano sãĩnechi'a sãñiasasome repana.

—¿Iku José mamakũma'ku? —chiniasome repana.

²³ Jã'aja'ñe i'kajuna asa i'kaasomu repau.

—Chũ'u i'kasi'ere jachaju ija'che i'kañu chiime musanũkona chũ'ure: “Mũ'u Capernaum vu'ejoopo pa'iu cho'osi'e asasinaa'me chũkuna. Chura ichejana mũ'u pa'ichejana ũcuare chũkunanani cho'o ñoto jachamanejanaa'me chũkuna mũ'ure. Mai aipãi ija'che i'kaasome: ‘Ūko chaipi jũni ũcuajũ meñe ũko cho'o vajure'omu’, chiniasome.” Jã'aja'ñe musanũkona i'kañu chiime chũ'ure —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Chini jo'e i'kaasomu repau.

—Musanũkonare ũcuarepare chũ'o i'kamũ chũ'u. Dios chũ'o kuakaina aineesijooopã cana pãi repana kuache Dios chũ'o asa jachame. Musanũkona ũcuaja'che ijooopo chũ'u aineesijooopo cana chũ'u kuache Dios chũ'o asa jachame. ²⁵⁻²⁶ Aperumu cho'osi'ere kuara. Aperumu ũcuaja'che Eliapi Dios chũ'ore kuakuna judío aipãi asa jachaasome ũcuate'epãũ'teta'ni. Reparumu Israel cheja va'jeromiva'na rua jainũko pa'irumuna choteũsurumu jo'e chekuũsurumu joopo okojẽ'e ramauna aũjẽ'e peosomu. Aũre peoju si'achejña aũcuhava'na paniasome pãi. Repacheja canapi repau chũ'vache'te asa jachajuna cho'okaimaneasomu Eliás repanare. Diopi saouna judío peona pa'ichejare Sarepta vu'ejoopo'te sani repajoopo cavã'oni te'eva'ore va'jeva'ore re'oja'che cho'okaniasomu repau Eliás. Sarepta vu'ejoopo kueña'me Sidón. ²⁷ Aperumu Eliseo Israel chejare pa'iu Dios chũ'ore kuaku paniasomu. Mai aipãi, asi ravu jũ'ina rua jainũko paniasome reparumu. Eliseo repau kuache'te Dios chũ'ore repanapi asa jachajuna te'eu'terejẽ'e asi ravu jũ'iku'te vasokaimaneasomu, Diopi ũsekuna. Judío peoku'techi'a te'eu'te vasoasomu repau, Naamán, Siria cheja cakũrechi'a —chiniasomu Jesús repanare.

²⁸ Jesupi judío peonare Dios cho'okaiche'te kuauña asa repavũ'e pa'ina ũcuanũko rua pe'ruasome repau'te. ²⁹ Asa pe'ruju vni Jesure chẽa

vũ'ejooopo ru'tuvana juha saasome repana. Juha sa aikũti sũ'sevu pa'ijooopojekuna repakũti chu'chuvana na'a umuna muaasome repana repau'te, ucuachejapi jujo tũnu chini. ³⁰ Jujo tũnu chiisinareta'ni repana chenevũji eta sanisoasomu Jesús.

Pũ'ũ'te pa'isi'kũre vatire etosi'ere kũamu

(Mr 1.21-28)

³¹ Eta sani Galilea cheja cajoopona Capernaum vũ'ejooopona tĩ'aasomu repau Jesús. Tĩ'a pa'ũ puaumucusepi tĩ'auna judiõpũi chi'ivũ'ena mua che'choasomu repau. ³² Rũa masikũjeku masi che'chokuna asa jũano, "Rũarepa masiku iku", chiniasome pũi.

³³ Reparũmu ucuavũ'ere pũũ vatire paaku paniasomu. Vatire paakũjeku Jesús i'kache'te asa rua cuiku ija'che i'kaasomu repau:

³⁴ —Jesús, Nazaret raisi'ku chũkuna'te cho'omanejũ'ũ. Mu'ũ pa'iche masimu chũ'ũ. Dios Raocõjũosi'kua'mu mu'ũ. Re'õku'mu. ¿Chũkunani cu'achejana saora chini raku mu'ũ? —chiniasomu repau.

³⁵ Jã'aja'ũe i'kauna Jesús repau'te vatire jo'e i'kache u'ũseku ija'che i'kaasomu:

—Re'õmu. Ucuamakarũ i'kajũ'ũ. Etajũ'ũ mu'ũ jã'ũre pũũ'te —chiniasomu Jesús.

Jesupi, "Etajũ'ũ", chikuna vati pũiva'ũre pa'isi'ku repava'ũre cho'o tũuku eta sanisoasomu. Pũũ'te asi cho'õma'ũe eta sanisoasomu vati.

³⁶ Jesupi vatini eto saõna ña, kukũso pũi ucuauũko sãĩnechi'ũ cutuasome.

—¿Je'se pa'ikũjeku iku vati chũ'ũmasiku? Jesupi rua masikũjeku chũ'ũto eta sanisõnaa'me vati —chiniasome pũi.

³⁷ Jesús cho'õsi'e ñasinapi kueũe pa'inani kuarena asa Jesús pa'iche'te cutujũ paniasome pũi.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kũamu

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Ucuarũmu Jesús judiõpũi chi'ivũ'e eta Simón vũ'ena mua kakaasomu. Kaka ñato Simón vao cha'vo ravũna jũniasomo. Jũ'iona, repaoni vasoa'ku chini Jesure rua sũniasome repana. ³⁹ Ruarepa sũejũna jũ'iko uũhiko'a kueũere nukaku, "Cha'voche chũrũjũ'ũ ikore", chiniasomu Jesús. Chikuna teana vajuasomo repao. Vaju vũni repanare ãure ãuasomo repao.

Jũ'iva'nare jainũkore Jesús vasosi'ere kũamu

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Na'icuhatona chekunare jũ'inare saasome pũi, Jesupi vasoa'ku chini. Ravũ rua si'ache jũ'inani saasome repana. Sarena repanare ucuauũkore rupũ chũse vasosomu Jesús. ⁴¹ Ucuachi'a vati jainũkore pũi pa'isinare peore eto saosokaniasomu repau. Eto saokuna cuijũ ija'che i'kaasome vati:

—Dios Mamaku'mu mu'ũ —chiniasome.

Jã'aja'ũe i'kajũna, "Jo'e i'kamanejũ'ũ", chini i'kaũseasomu Jesús repanare vati. "Pũi ucuauũkore chũ'ũa'ku chini Dios Raosi'kua'mu iku. Cristoa'mu", chiijũ chini u'ũseasomu Jesús repanare vati.

Galilea chejare pa'ũ Jesús Dios chũ'o chũ'vasi'ere kũamu

(Mr 1.35-39)

⁴² Jo'e apeñatato vũ'ejooopo pa'isi'kũpi eta pũi peochejana saniasomu Jesús. Sani te'eu pa'ũna repau pa'isijooopo pa'ina ku'e jũna tũchejũna saiũseasome repau'te.

43 Ɖsejuna,

—Dios chu'ure Repau chu'ore kuaa'ku chini raosi'kua'mu. Jā'ajekuna chekuchejñare sani ku'iu repachejña cajoopoā canani cu'ache cho'ochē ũhasōsinare pāi Dios chēa paache'te kuache pa'imū chu'ure —chiniasomū Jesūs repanare.

44 Galilea cheja pa'irumū judiōpāi chi'ivū'ña si'arumū mūa Dios chu'ore chu'vakū paniasomū repau.

5

Va'i jainukore jñasasi'ea'me
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

1 Na'a pa'isirumū Jesupi Genesaret chiara ru'tuva'te sani nukakuna pāi jainuko rani chi'iasome. Repau ikache'te Dios chu'ore kueñe nukaju asañu chini, jairepanukojeju repau'te rū'ũñe j'i'risosome repana.

2 Chi'irena nukaku chiara ru'tuva ju'ivūāre choovūā te'eka'chapavūā pāi peovūā ju'ivūāre ñasomū repau, va'i chonapi juo mani va'i chorūāre choajuna. 3 Ña sani Simón choovuna tuni, "Chu'ure na'a joozona etuajū'ũ", chiniasomū repau Simonre, choovū paaku'te. Chikuna, "Jau", chini na'a joozona etuana choovū'te ñu'iu pāire che'choasomū repau. 4 Che'cho pi'ni Simonre jo'e i'kaasomū repau.

—Jeechejana rüichejana sañu. Sani va'ire chojū'ũ —chiniasomū Jesūs.

5 Chikuna,

—Masū, ñami chukuna si'añami chojū pa'isinaa'me. Jā'ata'ni va'irejē'e chomanesinaa'me chukuna. Jā'ata'ni mu'upi chū'ukuna jo'e choja'mu chu'ũ —chiniasomū repau.

6 Jesupi chū'ũna cho churata'ni va'ire jairepanukore chorena va'i chorūā che'reasomū. 7 Che'resokuna repanare ja'me pa'inare chekuvū pa'inare vevoju soniasome repana, rani ja'me cho'okaapu chini. Sotena rani repana choovuna'me chekuna choovū peore va'ire jairepanukore tujña timuso runisora'aasome repana. 8 Jā'aja'ñe cho'ouna ña Simón Pedro Jesure ti'jñeñe ro're ñu'iu ija'che i'kaasomū:

—Pāi Ūcuaukore Paaku, cu'ache pa'iku'mū chu'ũ. Jā'ajekuna jo'ka saijū'ũ chu'ure —chiniasomū. 9 Simón Pedro va'ire jairepanukore cho repau'te ja'me pa'inana'me kukusoasomū. 10 Va'i ja'me chosina, Zebedeo chíi, repanare ja'me pa'ina Santiagona'me Juan ũcuaja'che kukuasome. Kukujuna Jesūs Simonni i'kaasomū.

—Vajuchumanējū'ũ musanukona. Irumupi vūa sani ku'iu pāire chu'vakū pa'ijū'ũ mū'ũ, chu'ani cuasaju jovoajū —chiniasomū Jesūs repau'te Simonre. 11 Jā'aja'ñe i'kauna asa, "Jau", chini choovūā jñajñu māu ũha cu'amajñaruā peore ũcuachejana jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Asi ravū paava'ure Jesūs vasosi'ere kumū
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 Na'a pa'isirumū Jesupi vū'ejoopo'te sani pa'iuna pāiũ ca'nivū si'acaca'nivū asi ravū paava'uri rani tiññasomū Jesure. Tijña repau chia me'e sime ro're ñu'iu Jesure rua sēniasomū repau.

—Pāi Ūcuaukore Paaku, mu'ure vasuato vasojū'ũ chu'vva'ure; vajura —chiniasomū repau.

13 Chikuna Jesūs repauni chēaku i'kaasomū.

—Jau, vasora. Vajujũ'u —chiiu chĕakuna asi teana te'erumu peore ja'jusoasomu repau ca'nivu pa'isi'e. ¹⁴ Repau'te vasocuha Jesús ija'che chũ'uasomu:

—Chu'u mu'ure vasosi'e pãi chekunare kuamanejũ'u. Kuama'ne judío phairi'techi'a ñojaijũ'u mu'u vajušica'nivu. Ūcuaja'che aperumu Moisés chũ'u jo'kasi'e cu'amajnarua ša isijũ'u Diore, mu'u cu'are tunokakuna mu'u vajusi'ere masia'ju pãi —chiniasomu Jesús.

¹⁵ Jã'ata'ni chekunapi repana asasi'ere jo'e chekunani kuajuna na'a rua jainuko pãi Jesús pa'iche asaasome. Asa repau pa'ichejana si'arumu na'a jainuko chi'iju paniasome pãi, repau i'kache'te asañu chini. Jũ'iva'na ũcuaja'che vasocojñoñu chini ja'me chi'iasome. ¹⁶ Pãipi si'arumu repau pa'ichejana na'a jainuko rajuna si'arumu pãi peochejana Dioni sĕsa chini saiũ paniasomu repau.

Nuka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kuamu
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Na'a pa'isirumu Jesupi che'chokuna fariseopãina'me judiõpãi che'chona ñu'iju asaju paniasome. Galilea cheja cajoopoãna'me Judea cheja cajoopoã si'ajoopoã raisinana'me, Jerusalén vu'ejoopo raisina paniasome repana. Diopi peore Cho'omasikuji cho'okaiuna jũ'iva'nare vasosomu Jesús. ¹⁸ Jesús repavu'e pa'itona pãi nuka ku'imava'ure ũhikãa ũhiva'uni kuãiju rianasome. Jesús pa'ivu'ena cuaa repau nukacheja ti'jñeñena ũhañu chiniasome repana. ¹⁹ Cuaa ũhañu chiinaretã'ni repavu'ere pãipi timusorena cuaacu'aasomu repanare. Cuaacu'akuna repavu'e sĕsevuna mua ũcuachejapi coje racho ũcuacojepi repau ũhikãapi pãi ũcuanuko nukacheja chenevuna Jesús ti'jñeñena caso ũhaasome repana jũ'iva'ure. ²⁰ "Iva'ure Jesús vasoja'mu", chini cuasaju caso ũharena Jesús repana cuasasi'e ña i'kaasomu repava'ure.

—Asarepajũ'u mu'u. Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosõmu chu'u. Tunosõsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u —chiniasomu Jesús repava'ure.

²¹ Jã'aja'ne i'kauna asa judiõpãi che'chonana'me fariseopãi ija'che cuasaasome: "Je'se pa'iana iku jã'aja'ne i'kaku? Dios asacuheche'te i'kamu iku jã'a. Diochi'aa'mu pãi cu'ache cho'оче tunokaiku", chiiju cuasaasome. ²² Jã'aja'ne cuasajuna Jesús repana cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomu repanare:

—Je'se pa'iana musanukona jã'aja'ne cuasache? ²³ Chu'u ikure, "Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosõmu chu'u. Tunosõsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u", chiisi'ere asa, "Joreu'mu iku. Pãi jã'aja'ne cho'omasinaj'e peomu", chiiju cuasame. Jã'ata'ni chu'upi ikure, "Vuni, nuka ku'ijũ'u", chikuna vuni nukakuna ñani, "Jorema'ku'a'mu Jesús. Repau i'kasi'e ũcuarepa cho'omasimu", chiijacosome musanukona. ²⁴ Chu'u, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chejare pa'iu pãi cu'ache cho'оче tunoñena'me pãi vasoche cho'omasiu pa'iche'te musanukonapi ña masia'ju chini vasokaija'mu chu'u ikure —chiniasomu Jesús repanare.

Chini nuka ku'imava'ure i'kaasomu repau.

—Vuni mu'u ũhisikãa mini vu'ena co'ijũ'u —chiniasomu.

²⁵ Chikuna pãi ũcuanuko ñaju'te vuni repau ũhisikãa mini vu'ena co'isoasomu repau. Dios repau'te cho'okaisi'ere cuasaku pojoku, "Peore masiku'mu Dios", chiiu co'iasomu repau. ²⁶ Jã'aja'ne cho'oũna pãi ũcuanuko ña jñanoasome. Ūcuaja'che, "Dios peore masiku'mu", chiiju pojoasome repana. Pojonata'ni vajuchuju ija'che i'kaasome repana:

—Irumu mai ñama'ñere re'oja'che cho'оче'te ñame mai —chiniasome repana.

Levire Jesús soisi'ere kuumu
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Jā'aja'ñe cho'o pi'ni eta pāi chū'unare kuri kookaikute, Levire ñaasomu Jesús. Kuri kookaina pa'ivū'e ñu'ikuni ña ija'che i'kaasomu Jesús repau'te Levire:

—Rani chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u — chiniasomu Jesús repau'te. ²⁸ Chikuna asa, “Jau”, chini vuni repau paasi'e cu'amajñaruā peore jo'kaso Jesuna'me saniasomu repau.

²⁹ Ūcuarumu Leví Jesuni pojoku pāire soniasomu āure āura chini. Sokuna kuri kookainana'me chekuna pāi rua jainuko mua kaka pūuasome repavū'e. ³⁰ Ņu'iju fariseopāina'me judiōpāi che'chona Jesús neenani ke'reju.

—¿Je'se pa'ina musanukona kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me āu āiñe? —chiniasome repana.

³¹ Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi vajuna ūko cho'оче chiima'me. Jū'iva'nata'ni ūko cho'оче chime. ³² Chu'u ūcuaja'che pāi, “Re'onaa'me chukuna”, chiinani, “Cu'ache cho'оче ūhasō re'oja'che pa'ijū'u”, chisa chini cajesi'kuma'mu icheja cheja. Pāi, “Cu'ache pa'inaa'me chukuna”, chiiva'narechi'a, “Musanukona cu'ache cho'оче ūhasō re'oja'che pa'ijū'u”, chisa chini cajesi'kua'mu chu'u —chiniasomu repau.

Dioni sēju āu āima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kuumu
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Ūcuarumu repana fariseopāi ija'che i'kaasome Jesure:

—Juan neena si'arumu te'ñoā āu āima'ñe pa'iju Dioni sēme. Chukuna neena ūcuaja'che cho'onaa'me. Mu'u neenata'ni jā'aja'ñe cho'oma'me — chiniasome.

³⁴ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Pāi, romi vejani majarpāina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'i āu āime. Romi vejaku pa'ina āu ūsecu'amu. ³⁵ Na'a pa'isirumuna repau'te chekunapi sasōjanaa'me chekuchejana. Jā'arumuta'ni repauni oiju te'ñoā āu āimairo pa'ijanaa'me repana. Chu'u neena ūcuaja'che na'a pa'isirumu Dioni sēju te'ñoā āu āimairo pa'ijanaa'me chu'u peorumu — chiniasomu Jesús repanare.

³⁶ Reparumu pāi te'ena aperumu che'chosi'ena'me mama che'choche ūcuapa'ruva cuasañu chini aperumu che'chosi'e ūhacuheasome. Chekunata'ni mama che'choche asacuheasome. Jā'ajekuna Jesús repanani chu'vakū ija'che i'kaasomu:

—Aikāaruji che'reso'ru mamase'rechoji che're aikāana pō juhamaanaa'me pāi. Jā'aja'ñe juha pi'ni choaru aikāaru mamase'recho pō juhasikāaru'jeku rueni ji'rosōuna na'a ūjacoje che'remu. Ūcuachi'a mamase'rechoji aikāana pō juharu re'oja'che ñoma'mu. ³⁷ Ūcuachi'a pīsi ūche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaa'me pāi. Aituruna ro'veru conopi kosani sau che're'sō turujē'e cho'osōku pīsi ūche conojē'e ūcuaja'che cho'osōmu. ³⁸ Jā'ajekuna pāi pīsi ūche cono mama cho'oni turu maturuna ro'veme. Maturuta'ni che'remairo rupū saumu. Jā'ajekuna cono kosa ñu'iu ja'ñūsōma'mu.

³⁹ Ūcuaja'che pāi aperumu cho'osi'ere cono ūku ñani mama cho'osi'e

ũkucuheme, “Aperũmu cho'osi'epi na'a sãija'imũ”, chini cuasaju — Jã'aja'ñe chu'vaasomu Jesũs repanare fariseopãi.

6

Jesũs neena pũaumucusena trigocha'charuã pura ãisi'ere kũamũ
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

1 Ūcuarũmu Jesũs pũaumucusena repau neenana'me trigo chiopi saiju paniasome. Saiju repau neena trigocha'charuã pura ãniasome.

2 Jã'aja'ñe cho'ojuna ña fariseopãi i'kaasome repanare.

—¿Je'se pa'iana musanukona pũaumucuseta'nĩ cho'оче cho'оче? — chiniasome repana.

3-4 Chitena Jesũs i'kaasomu repanare.

—¿Aperũmu pa'si'ku David cho'osi'ere kuaju mai aipãi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kũamu repa:

David, repau'te ja'me pa'inana'me ãucuhakuna Dios vũ'ena kaka Diopi pojoa'ku chini judío phairipãi tuosi'ere pã mini ãiu repau'te ja'me pa'inare ãuku ãniasomu.

Dios, phairipãichi'a ãijũ'u chiisi'ere ãnisõasomu repau David, chiimu —chiniasomu Jesũs repanare.

5 Chini,

—Chu'ani Dios Raosi'kuni pũaumucusena cho'оче'te chũ'uto chũ'ure'omu —chiniasomu repau.

Cu'ajũtura paaku'te Jesũs vasosi'ere kũamũ
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

6 Na'a pa'isirũmu Jesũs pũaumucusena judiõpãi chi'ivũ'ena kaka che'choasomu. Che'choto ũcuavũ'ere pãiu uajãũtare cu'ajũtura paaku paniasomu.

7 Repavũ'e chi'isina judiõpãi che'chonana'me fariseopãi Jesure rua pãiñaasome. “¿Jesũs iumucuse pũaumucusena cu'ajũtura paaku'te vasoja'u?”, chini ñu'ija ñaasome repana. Repauji cho'ouna ña repauni cu'ache i'kaũu chini cha'aasome repana.

8 Repana cuasache masikuta'nĩ cu'ajũtura paaku'te ija'che i'kaasomu Jesũs:

—Vũni rani pãi chenevu'te nukajũ'u —chiniasomu.

Chikuna vũni sani nũkaasomu repau.

9 Ūcuarũmu Jesũs i'kaasomu repanare.

—Musanukonani chu'o sãniasara. Pũaumucujñana chekunani re'oja'che cho'okaito, ¿re'oku? Jã'apãani, ¿cu'ache cho'ore'oku? Ūcuachi'a, ¿chekunare vasore'oku? Jã'apãani, ¿vanisõre'oku repanare? —chiniasomu Jesũs repanare pãi.

10 Chini ũcuanukore chũri ña, cu'ajũtura paaku'te ija'che i'kaasomu:

—Mu'u jũtu saujuũ'u —chiniasomu.

Chikuna sauasomu. Sauuna repajũtu teana re'ojajũtu care'osoasomu.

11 Jã'aja'ñe cho'ouna ña Jesure rua pe'ruche pe'ruasome repana. Pe'ruju, “¿Je'se mai jã'ure cho'ojanaa'ñe?”, chini sãiñechi'a cutuasome repana.

Jesũs Dios chu'o chu'vajanani saora chini docerepanare chẽamu
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12 Na'a pa'isirũmu Jesũs aikũtina mũniasomu, Dioni sãsa chini. Mũni te'eñami sãeu ñataasomu repau.

¹³ Ñatauna repau'te chiinare soni rao docerepanarechi'a chëa ija'che i'kaasomü repau: "Dios chu'ore sani chu'vaju paapu chini saojamü chu'ü musanukonare", chiniasomü repau. ¹⁴ Iea'me repau chëasina mami: Simonre chëa chekere mami ve'oasomü repau. Pedro'te ve'oasomü. Jã'ajekuna Simón Pedro ve'easomü repau. Andrere repau Simón Pedro cho'jeu'te ùcuaja'che chëaasomü repau. Ûcuaja'che Santiago'te Juanre, Felipe'te, Bartolomere chëaasomü repau.

¹⁵ Ûcuaja'che Mateo'te, Tomare chëaasomü. Chekure Santiago'te Alfeo mamaku'te ùcuaja'che chëaasomü. Chekure ùcuaja'che Simonre, cananistapãi ja'me cho'оче cho'okaiku'te chëaasomü.

¹⁶ Ûcuaja'che Judare, cheku, Santiago mamaku'te chëaasomü. Ûcuaja'che Judas Iscariote'te chëaasomü. Na'a pa'isirimü repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekunani jo'kaasomü.

*Pãi jainukore che'chomu Jesús
(Mt 4.23-25)*

¹⁷ Ûcuarümü Jesús aiküti pa'isi'kupi repau neenana'me caje re'ojajaevana canukato repau'te chiina, rua jainuko paniasome. Pãi chekuna ùcuaja'che rua jainuko paniasome. Jerusalén vü'ejoopo cana, Judea cheja cajoopoã cana, ùcuachejña po'ña canana'me Tiro vü'ejoopo canana'me Sidón vü'ejoopo chiara ru'tuva cajoopoã cana paniasome repana. Jã'achejña pa'inapi Jesús i'kache'te asañu chini raniasome repana. Jü'iva'na repauni vasocjoñu chini ratena vasosomü Jesús repava'nare. ¹⁸ Ûcuaja'che vatire paaju jü'iva'na vasocjoñasome. ¹⁹ Jesure rua masiujekuna jü'iva'na rupü repauni chëse vajuasome. Jã'ajekuna pãi jü'iva'na ùcuaukore chëse vajuñu chiniasome repau'te.

*Pojoyu pa'ichena'me pojomairo pa'iche kuamu Jesús
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Ûcuarümü Jesús repau neenani ñaku i'kaasomü.

—Chuova'na pa'inaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukonani Diopi paakuna pojoyu pa'ijü'ü.

²¹ Ûcuachi'a chura ãucuhava'na pa'ime musanukona. Jã'ata'ni pojoyu pa'ijü'ü. Na'a pa'isirimü ãu karama'ne paajanaa'me musanukona.

Ûcuachi'a chura oiju sumava'na pa'ime musanukona. Jã'ata'ni pojoyu pa'ijü'ü. Na'a pa'isirimü pojoyu soju pa'ijanaa'me musanukona.

²² 'Chura pãi musanukonare cuheme, chu'uni Dios Raosi'kuni cuasajuna. Cuheju kueñe pa'ima'me. Ûcuachi'a musanukonare cu'ache i'kame repana. Ûcuachi'a musanukona pa'iche'te chekunani kuani joreme repana, "Cu'ache pa'inaa'me jã'ana", chiiju. Jã'ata'ni pojoyu pa'ijü'ü musanukona. ²³ Pãi cu'ache cho'ojanaa'me musanukonare. Jã'ata'ni cha'iju pojoyü'ü. Na'a pa'isirimü Dios pa'ichejare sani pa'ijuna rua re'oja'chere isija'mü Dios musanukonare. Aperümü ùcuaja'che musanukonare kuhena aipãipi cu'ache cho'oasome Dios chu'o kuakaisinare —chiniasomü Jesús repau neenare.

²⁴ Chini pãi ùcuaukore jo'e i'kaasomü repau.

—Chura musanukona kurire rua paaju, "Diore chiima'me chukuna", chini cuasaju pojoyu pa'ime. Icheja cheja pa'iramuchi'a pojoyu pa'ime musanukona. Jã'ata'ni musanukona jünisösirimü cu'ache cuasasi'e ro'i cu'ache ti'jñeuna oiju pojomanajanaa'me.

25 'Musanukona te'ena ãu karamañe si'arumu chajiche ãiju pojoju pa'ime. Jã'ata'ni na'a pa'isirumu ãucuhava'na pa'ijanaa'me musanukona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

'Ûcuachi'a musanukona te'ena si'arumu soju pa'ime. Jã'ata'ni na'a pa'isirumu samana oiju pa'ijanaa'me musanukona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

26 'Musanukonapi chu'u chu'ore rühiñe kuato re'oja'chere ãseju cu'ache i'kajanaa'me pãi musanukonare. Rühiñe kuama'tota'ni re'oja'che i'kajanaa'me. Jã'ajekuna pãipi musanukonani si'areparumu re'oja'che cututo Dios chu'o rühiñe kuamanajekuna cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. Musanukonare re'oja'che cutuna aipãipi aperumu joreju, "Dios chu'o kuakainaa'me chukuna", chiisinare re'oja'che cutuju paniasome — chiniasomu Jesús repanare.

*"Musanukonare cuhenare pãi oiju pa'ijã'u", chiimu Jesús
(Mt 5.38-48; 7.12)*

27 Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Musanukonare chu'u i'kache asa jachamanare ija'che chu'vamu chu'u: Musanukonare cuhenare oiju pa'ijã'u. Re'oja'che cho'okaiju pa'ijã'u repanare.

28 'Ûcuachi'a, "Musanukonare cu'ache ti'jñea'ku", chiinare sãiñe cu'ache i'kamañe, "Re'oja'che ti'jñea'ku musanukonare", chiijã'u repanare. Ûcuachi'a, musanukonare cu'ache cho'onare Dioni re'oja'chere sêekaiju pa'ijã'u. 29 Chekupi pe'rukü mu'u vachoturupuna asi charato jo'e chekukã'ko ãsemanejã'u jo'e charaa'ku. Ûcuachi'a chekupi mu'u sê'sevu ju'ikãare tuasõru chekukãare rupü isijã'u repau'te. 30 Ûcuachi'a mu'u paamajñaruãre ãcuauakujü sêeto rupü isijã'u repau'te. Ûcuachi'a chekupi mu'u paamajñaruãre tuasõru, "Co'chojã'u chu'ure", chiimanejã'u repau'te. 31 Musanukona chiiche chekunapi cho'okaiche rua chiime musanukona. Jã'ajekuna chekunare ãcuaja'che musanukona chiiche'te re'oja'chere cho'okaiju pa'ijã'u. Musanukonare re'oja'che cho'oma'tojẽ'e ãcua re'oja'che cho'okaiju pa'ijã'u repanare.

32 'Pãi cu'ana repanare oinarechi'a oiju pa'inaa'me. Jã'ajekuna musanukonapi musanukonare oinarechi'a sãiñe oito pojomaneja'mu Dios. 33 Pãi cu'ana repanare re'oja'che cho'okainarechi'a sãiñe re'oja'che cho'okaiju pa'ime. Jã'ajekuna musanukonapi musanukonare re'oja'che cho'okainarechi'a sãiñe re'oja'che cho'okaito pojomaneja'mu Dios. 34 Pãi cu'ana ãcuajanare kuri prestani, "Co'chojanaa'me ina", chini prestame kuri. Jã'ajekuna musanukonapi co'choche cuasonarechi'a kurire prestato pojomaneja'mu Dios. 35 Jã'ajekuna musanukonare cuhenare oiju pa'ijã'u. Ûcuaja'che re'oja'che cho'okaiju pa'ijã'u repanare. Musanukonani ãcuauache'te prestañu chiito co'chochejẽ'e cuasamañe prestajã'u repanare. Jã'aja'ñe cho'ojü pa'ito Dios re'oja'chere isija'mu musanukonare re'oja'che cho'osi'e ro'i. Musanukonare cuhenani re'oja'che cho'ojü pani Dios Cunaumu Pa'iku cho'ochaja'che re'oja'che cho'ojanaa'me musanukona. Dios Repau cho'okaiche, "Re'orepamu", chiimanarejẽ'e re'oja'che cho'okaiju pa'iku'mu. Cu'ache cho'onare ãcuachi'a re'oja'che cho'okaiku'mu Repau. 36 Mai Ja'ku Dios pãi ãcuauakore oicheja'che chekunare pãi oiju pa'ijã'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

*Chekuna cu'ache cho'och'e ñani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona",
chijju ke'remanejũ'u*
(Mt 7.1-5)

³⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—Chekuna cu'ache cho'och'e ñani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona",
chijju ke'remanejũ'u. Jã'aja'ñe ke'remato Dios ūcuaja'che musanukona
cu'ache cho'och'e ñakuta'ni i'kamaneja'mu. Ūcuachi'a musanukonapi
chekuna cu'ache cho'och'e'te ñani, "Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche
pa'imu musanukonare", chijju ke'remanejũ'u repanare. Jã'aja'ñe
i'kamato Dios ūcuaja'che musanukona cu'ache cho'och'e ñakuta'ni,
"Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche pa'imu musanukonare", chiimaneja'mu.
Ūcuachi'a chekuna cu'ache cho'och'e ñani jo'e cuasamanejũ'u repa
cho'osi'e. Jo'e cuasamato Dios ūcuaja'che musanukona cu'ache cho'och'e
ñakuta'ni jo'e cuasamaneja'mu musanukona cho'osi'e. ³⁸ Musanukonapi
ūcuamajñaruã paani, chekunare rupũ isiju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto
Dios ūcuaja'che musanukonare re'oja'chere isija'mu. Musanukona
chekunare cu'amajñaruã turu ūjaturuna timuñe maña isisi'eja'che
isija'mu Dios musanukonare. Musanukona, chekunani pösere isiu chini
kuëkue isisi'eja'che kuëkue isija'mu Dios musanukonare. Musanukonapi
chekunani jmajñaruã kuëkue isito Dios ūcuaja'che jmajñaruã
isija'mu musanukonare. Jã'ata'ni musanukonapi chekunani cajejaiche
isito Dios ūcuaja'che cajejaiche isija'mu musanukonare —chiniasomu
Jesús repanare.

³⁹ I'ka pi'ni repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu repau:

—Na'ava'u chekure ūcuaja'che na'ava'uni juha sacu'amu. Sani
ñamava'najeju ūcuatarupu cojena tuã'ijanaa'me repa. ⁴⁰ Utija'o
che'chena repanare che'chonare na'a rua masima'me. Jã'ata'ni utija'o
peore che'che pi'nini repanare che'chona masicheja'che masijanaa'me
repa.

⁴¹ Pãiu repau ñakova'te chi'camaka ūjamaka paaku'teta'ni cuaso-
maneasomu. Cuasama'kuta'ni ja'me pa'iku ñakova pa'imakarũ jma-
makaruta'ni ñaasomu repau. Rua tiiñea'me jã'a. Musanukona
ūcuaja'che tiiñe cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni musanukona cu'ache
cho'och'e cuasama'me. Jã'ata'ni chekunapi jmakakarũ cu'ache cho'och'e
ñani rua cuasanaa'me musanukona. ⁴² Ūcuaja'che pãiu repau ñakova'te
chi'camaka ūjamaka paakuta'ni tunoma'ñe paamu. Jã'ata'ni chekupi
ñakova'te chi'camakarũ jmakakarũ paache ñanita'ni, "Raijũ'u. Mu'u
ñakova pa'imakarũ chi'camakarũ'te tunokasa", chiimu. Rua tiiñea'me
jã'a. Musanukona ūcuaja'che rua tiiñe cho'ome. Rua cu'ache
cho'onata'ni musanukona cu'ache cho'och'e ūhasõma'ñe pa'nata'ni,
chekuna jmakakarũ cu'ache cho'och'e ñani, "Musanukona cu'ache
cho'och'e ūhasõjũ'u", chiinaa'me. Jã'aja'ñe cho'oto cu'amu. Së'sevuchi'a
re'oja'cheja'che ñoñe pa'inaa'me. Pãiu ñakova chi'camaka ūjamaka
paaku repamaka tunosirumu na'a masi ñokuna cheku chi'camakarũ
tunokaire'omu. Ūcuaja'che charo musanukonapi cu'ache cho'och'e'te
ūhasõ re'oja'che pa'iju chekunare musanukona i'kache'te ūcuarepa
cho'oju chekunani jã'aja'ñe chu'vato re'omu. Jã'ata'ni ūcuarepa
cho'omanapi chekunani chu'vato cu'amu —chiniasomu Jesús repanare.

Sũki ãu ãire'och'e kãĩñũana'me ãicu'ache kãĩñũ pa'iche'te kũamu
(Mt 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Ūcuarumu Jesús päire jo'e chu'vaasomu.

—Sūkiñuã ãiñe kũñuã koka pa'iñuã sãija'imapuã kũima'mu. Ûcuachi'a koka peorañuruã sãijapuã kũima'mu. ⁴⁴ Sūkiñuã repañuã kũisi'ere ãni ña masime pãi repañu pa'iche. Miusava higopuã kũima'mu. Ûcuachi'a miusava ùche kũima'mu. Ûcheñuãpi ùche kũimu. ⁴⁵ Pãi ùcuaja'che re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. Ûcuaja'che pãi cu'ache cuasana cu'ache'te cutume. Pãi ùcuanuko repana rekoñoã cuasache cutunaa'me —chiu chũ'vaasomu Jesús repanare.

Vu'ña ka'chavũ'ña cho'osi'ere kwamu
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Ûcuarumu Jesús jo'e ija'che chũ'vaasomu repanare pãi:

—“Chukuna'te Paaku'mu mu'ũ”, chiime musanukona chũ'ure. Jã'aja'ñe i'kanata'ni, zje'se pa'ina chũ'u chũ'ũñe cho'oma'ñe musanukona? ⁴⁷ Pãiu chũ'uni rani chũ'u chũ'ũñe asa chẽa cho'oku pa'iche ija'cheja'chea'me: ⁴⁸ Pãiu vu'ere cho'ora chini cojña cata pa'ichetu'ka repa sa'navuã ùni nu'keasomu vu'ña tuu. Repavu'e cho'o pi'nisirumu oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tĩ'aasomu. Ko'sa tĩ'asi'eta'ni rua masi cho'osivu'ejeku tãimaneasomu repavu'e. ⁴⁹ Ûcuachi'a pãiu chũ'u chũ'ũñe jachaku cho'oma'ku pa'iche ija'cheja'chea'me: Cheku pãiu vu'ere cho'ora chini cojña rua se'seruã ùni vu'ña tuu nu'keasomu. Vu'e cho'o pi'nisirumuna oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tĩ'aasomu. Ko'sa tĩ'auna masi cho'omanesivu'ejeku tãnisõasomu repavu'e —chinasomu Jesús repanare pãi.

7

Romapãiu sōtao chũ'uku'te cho'оче cho'okaiku'te Jesús vasosi'ere kwamu

(Mt 8.5-13)

¹ Ûcuarumu Jesús repanare pãi chũ'va pi'ni Capernaum vu'ejoopona saniasomu. ² Repajoopo sani tĩ'ato Romapãiu sōtao cienrepanare chũ'uku paniasomu. Repau'te cho'оче cho'okaiku repau rua chiicojñokujji jūnisopi'raasomu.

³ Repau sōtao chũ'uku jũ'iva'nare Jesús vasoche asasi'kujeku judiõpãi ainare Jesús pa'ichejana saomasu, Jesuni kua raorena repau'te cho'оче cho'okaikuni rani vasoa'ku chini. ⁴⁻⁵ Jã'aja'ñe i'ka saouna Jesús pa'ichejana sani tĩ'a repau'te rua i'kaasome repana.

—Sōtao chũ'uku mu'ure soimu, sani repau'te cho'оче cho'okaikuni vasokaau chini. Mai judiõpãi chi'ivu'ere chukunapi cho'oa'ju chini kookaisi'kua'mu repau. Rua re'opãiu'mu repau sōtao chũ'uku. Maire judiõpãi oiku'mu repau. Jã'ajekuna repau sõeñe cho'okaijũ'u —chinasome repana.

⁶ Chitena Jesús ùcuanana'me saniasomu. Saiju repau vu'e kueñe tĩ'ajuna repau sōtao chũ'uku jo'e chekunani saomasu repau'te chiinare,

—Jesure tijña ija'che i'kakaijũ'u chũ'ure —chiu.— “Chũ'u mu'ure Pãi Ûcuanukore Paaku'te soimu. Jã'ata'ni raiuama'to raimanejũ'u. Chũ'u rua vesukũ vu'ena mu'upi rua masiujji kakache vajuçhuamu chũ'ure.

⁷⁻⁸ Chũ'u rua vesukujeku saivajuchusi'kua'mu mu'u pa'icheja. Ija'che pa'iku'mu chũ'u: Chekunapi sōtao ainapi chũ'unaa'me chũ'ure. Chũ'u ùcuaja'che chekunare sōtao chũ'uku'mu. Chũ'upi sōtaoni te'eu'te, 'Saijũ'u', chiito saimu repau. Ûcuaja'che chekure, 'Raijũ'u', chiito raimu

repau. Ūcuachi'a chu'ure cho'oche cho'okaikuni ūcuauache'te chu'upi chũ'uto cho'okaimu repau. Jā'ajamakaruchi'a chũ'umasiku'mu chu'u. Mu'uta'ni peore chũ'umasiku'mu. Jā'ajekuna mu'upi chu'u vu'e saima'ne, ūcua ichejapi chu'ure cho'oche cho'okaikuni, 'Vajujũ'u', chiito vajuja'mu", chiiijũ'u repau'te —chini saosomu repau repanare. Chini saouna sani Jesure jā'aja'ne kuaasome repana.

⁹ Jā'aja'ne kuajuna asa jñano, Jesús repau'te tuhasinani päire churi ña ija'che i'kaasomu:

—Israelpai chu'ure jainuko cuasanareta'ni te'eu'terejē'e iku chu'ure masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijñama'kua'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁰ I'kauna asa sōtao chũ'uku saosina repau vu'ena co'iasome. Co'i t'ia ñato repau'te cho'oche cho'okaiku jũ'iva'u vajuososi'ku paniasomu.

Va'jeo mamaku'te jūnisosi'kure Jesús vasosi'ere kuamu

¹¹ Jā'a cho'o pi'nisirumuna Jesupi Nain vu'ejoopona saiuna repau neenana'me päi jainuko ja'me saniasome. ¹² Saiju repajoopo kueñe t'ato päiu'te jũ'isiva'uni tāñu chini saasome päi. Va'jeo mamaku ūcuate'e'u pa'isiva'u paniasomu repau. Jũ'isiva'u puka'kona'me repajoopo cana rua jainuko saniasome. ¹³ Saijuna jũ'isiva'u puka'koni ña oiu ija'che i'kaasomu Jesús:

—Oimanejũ'u mu'u —chiniasomu repau.

¹⁴ Chini jũ'isiva'u ūhikāa kueñe t'ia ūcuakāana chēauna repava'ure sana canukaasome. Canukarena Jesús jũ'isiva'ure ija'che i'kaasomu:

—Pōsuu, vajurajũ'u chiimu chu'u mu'ure —chiniasomu.

¹⁵ Jesupi jā'aja'ne i'kauna pōsuu jūnisosiva'u pa'isi'ku vajurani vuni ñu'iu chu'ore cutuasomu. Repava'ure vaso puka'koni isiasomu Jesús. ¹⁶ Jā'aja'ne cho'ouna ña päi ūcuanuko kukusoasome. "Dios rua re'oku'mu", chini cuasaju ija'che i'kaasome repana:

—Iku Dios chu'o kuaku, rua masiuj rani maire ja'me pa'imu. Maini Israelpaire, Dios neenani re'oja'che cho'okasa chini raisi'kua'mu iku —chiniasome repana päi.

¹⁷ Ūcuarumu päipi Jesús cho'osi'ere asa chekunani kuarena Judea cheja pa'ina peore repau cho'osi'e asaasome. Judea cheja kueñe pa'ina ūcuaja'che päipi kuajuna repau cho'osi'e asaasome.

Juan Päi Okoro'veku saosina sēniasajaisi'ere kuamu (Mt 11.2-19)

¹⁸ Ūcuarumu Juan repau neenapi Jesús cho'osi'ere repauni peore kuarena te'eka'chapanare soniasomu. ¹⁹ Soni rao, "Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasajũ'u repau'te: '¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Mu'upi Dios Raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojauni ūcua cha'ajanaa'ne chukuna?', chiiijũ'u repau'te Jesure", chini saosomu Juan repau neenare. ²⁰ Saouna sani Jesure i'kaasome repana.

—Juan Päi Okoro'vekuj rasi'kua'mu chukuna'te, mu'uni chu'ore sēniasa'ju chini. ¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Dios Raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojauni ūcua cha'ajanaa'ne chukuna? —chiniasome repana repau'te.

²¹ Ūcuarumuna Jesús päi ravu jũ'iva'nana'me na'ava'nare jainukore vasoasomu. Ūcuaja'che vati päi sa'navu pa'isinare eto saosokaniasomu repau. ²² Jā'aja'ne cho'ocuha Jesús Juan raosina sēsi'e chu'o i'kaasomu.

—Chura musanukona Juan pa'ichejana co'i musanukona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kuajũ'u repau'te Juanre: “Pãi na'ana pa'isina ñame chura. Cu'acũ'a paasina re'oja'che nuka ku'ime chura. Asi rava paasina ũcuaja'che vajũme. Cãjo asamanesina ũcuaja'che asame chura. Jũnisõsina ũcuaja'che vajurani jo'e pa'ime. Chuova'na pa'iva'na chu'u chu'vache'te Dios Repau'te cuasanare chẽa paaku vati toa uuche ũseche'te asaju pa'ime. ²³ Pãi chu'ure cuasache jo'kasõma'ñe cuasaju pa'ina pojoju pa'ijanaa'me”, chijju sa kuajũ'u repau'te Juanre —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁴ Juan raosina co'isoserũmũ Jesús Juan pa'iche'te i'kaku ija'che i'kaasomũ chekunare pãi:

—¿Je'se pa'ikũni ñañũ chini pãi peocheja sate musanukona? ¿Chu'chusava tutakuna ñũ'kuecheja'che repau rekocho na'mi sa'ñeku cuasakũni ñañũ chini sate musanukona? Jã'aja'ñe cuasama'ku'a'mũ Juan.

²⁵ Jã'aja'ñe pa'iku'te ñañũ chini saimaneni, ¿ũquere ñañũ chini sate? ¿Pa'ipãi ju'ikãña ju'ikũni ñañũ chini sate musanukona? Pãi, kãña rua ro'ikãña ju'ina pa'ipãi vu'ñachi'a pa'ime. ²⁶ Jã'aja'ñe pa'ikũni ñañũ chini saimaneni, ¿ũquere ñañũ chini sate musanukona? ¿Dios chu'o kuakũni ñañũ chini sate? Jã'aja'ñe pa'iku'te ñañũ chini saisanajeju te'erũhiñe cuasame musanukona. Repau Juan chekunare Dios chu'o kuanare na'a rua masi kuaku'mũ. ²⁷ Repau Juan pa'ijachere kuajuna aperũmũ tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che chiimũ:

Mũ'u cheja cajejache kuajauni charo saoja'mũ chu'u, pãipi mũ'u cajejachere asa repana rekoñoãre care'va paapu chini, chiimũ. ²⁸ Asarepajũ'u. Musanukonani chu'ore jo'e kuara. Icheja cheja Dios chu'o kuana rua masina pa'ime. Jã'ata'ni Juan ũcuanukore na'a rua masiũ'mũ. Na'a pa'iserũmũ pa'ijana ũcuachi'a, rua vesusinata'ni Dios chu'ore asa chẽa cuasaju Juanre na'a rua masijanaa'me, chu'u pa'iche peore asasinajeju —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁹ Jã'aja'ñe i'kakuna kuri kookainana'me chekũna pãi ũcuanuko asaasome. Aperũmũ repana, “Dios chu'usi'e re'oja'chea'me”, chini cuasaju Juanre okoro'vecojñoasome. ³⁰ Jã'ata'ni fariseopãina'me judiõpãi che'chona, Dios, “Musanukona cu'ache cho'ochẽ ũhasõjũ'u”, chiisi'e jachaasome. Dios chu'ũñe'te jachaju Juanre okoro'vecojñoocuhasome repana.

³¹ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ.

—Pãi irũmũ cana, ¿keēja'cheja'chea'che? ¿Repana pa'iche'te kuara chini je'se kuaja'che chu'u? ³² Chu'ũpi ñato musanukona irũmũ cana ija'che pa'ime: Jeerũmũ chĩi ãu ñichejare ñũ'ijũ ũcuajanani, “Apeñũ”, chini soniasome. Chekunapi apeduhejuna ija'che i'kaasome repana: “Chũkuna juhivũã juhito ujacha'icuheme musanukona. Ũcuachi'a chũkuna apeju jũ'isinare tãrũmũ ujacheja'che suma'ñe ujato ja'me ujacuheme musanukona. Chũkunani cuheju pojoma'me musanukona”, chiniasome repana chĩi. ³³ Repana chĩi ũcuajanare cuhecheja'che cuheme musanukona chũkuna'te, Juanna'me chu'ũre. Repau Juan Pãi Okoro'veku rani pa'iu Dioni sũeku te'eñoã ãu ãima'ñe pa'iu, conojẽ'e ũkuma'ñe pa'iana ña, “Vatini paaku vẽ'veu'mũ Juan”, chijju cuhena'me musanukona repau'te. ³⁴ Chura chu'ũpi Dios Raocõjñosi'kupĩ rani pa'iu si'aumucujña ãu ãiu ũkukuna ña, “Ãi aia'mũ mũ'u. Cono ũku aia'mũ mũ'u. Ũcuachi'a pãi cu'ache pa'inana'me pãi chũ'ũnare kuri kookainare oiũ pa'iku'mũ mũ'u”, chijju cuheme musanukona chu'ũre. ³⁵ Pãi rũhiñe

cuasana, “Dios chũ’ũñe re’oja’chea’me. Peore masiku’mu Repau”, chiiju cuasame —chiniasomu Jesús repanare pãi.

Simón fariseopãiu vu’e Jesús pa’isi’ere kuamu

³⁶ Ūcuarũmu fariseopãiu Simón Jesuni ãure ãura chini soniasomu. Sokuna repau vu’ena mua kaka ãure ãsa chini puu ñuniasomu repau. ³⁷ Reparũmu romio, cu’ache pa’iko ũcuajoopo’te paniasomo. Jesús fariseopãiu vu’ena ãu ãsa chini muasi’ere asa, okoma’ñatũopũ alabastroji cho’ositũopũ mini ũcuavũ’ena muaasomo repao. ³⁸ Mua kaka Jesure kueñe nukako oiona Jesús cũ’ana meniasomu repao oni meoñe. Mekuna repao rañapaji repao oni meosi’e tu’neso chũsu pojo, okoma’ñapi ro’veasomo repao repacũ’a. ³⁹ Jã’aja’ñe cho’okona ña fariseopãiu Jesure soisi’ku ija’che cuasaasomu: “Iku Jesús, Dios chu’o kuakaiku pani repau’te chẽako pa’iche masira’amũ, ‘Cu’ache pa’iko’mo jã’o’, chini. Masini cuhera’amũ repao cho’oche”, chiiu cuasaasomu repau. ⁴⁰ Jã’aja’ñe cuasakuna Jesús i’kaasomu repau’te.

—Simón, chu’o i’kara chiimũ chu’ũ mu’ure —chiniasomu.

Chikuna,

—Jau, i’kajũ’ũ. Asara, Masiu —chiniasomu Simón repau’te.

⁴¹ Chikuna Jesús ija’che i’kaasomu:

—Pãi te’eka’chapana ũcuate’eu’te pũsero’i paaasome. Te’eu quinientos denario kuri pũsero’i paaasomu. Chẽku cincuenta denario pũsero’i paaasomu. ⁴² Pũsero’i paava’nata’ni kurire peoju ro’imaneasome repava’na. Ro’imanareta’ni repanare kuri prestasi’ku, “Pũsero’i peome musanukona chu’ure”, chiniasomu repanare. Repau jã’aja’ñe i’kasirũmu, mu’ũ cuasato, ¿kũupi repanare kuri prestasi’kure na’a rua chiiku? —chiniasomu Jesús repau’te.

⁴³ Chikuna i’kaasomu repau.

—Na’a rua pũsero’i paasi’kũupi na’a rua chiicosomu repau’te —chiniasomu repau.

Chikuna,

—Ūcuarepaa’me jã’a. Rũhiñe i’kamu mu’ũ —chiniasomu Jesús repau’te Simonre.

⁴⁴ Chini repau cũ’a choasi’koni romioni chũri ñaku Simonre jo’e ija’che i’kaasomu repau:

—¿Iko chu’ure re’oja’che cho’okaisi’e ñamaneu mu’ũ? Mu’ũ vu’e mũta kakasi’kureta’ni chu’ũ cũ’a choajache oko isimanesi’kuamũ mu’ũ. Ikota’ni repao oni meoñeji chu’ũ cũ’a choa pi’ni repao rañapaji tu’nesõkaisi’koa’mo chu’ure. ⁴⁵ Ūcuachi’a mu’ũ chu’ure chũsu pojomanesi’kuamũ. Ikota’ni chu’ũ cũ’are chuta’a cuhama’ñe chũsuko pa’imo. ⁴⁶ Ūcuachi’a chu’ũ sũjopũ u’chape’era’ka rokaimanesi’kuamũ mu’ũ. Ikota’ni chu’ũ cũ’ana okoma’ña rokaisi’koa’mo. ⁴⁷ Ikore rua cu’ache cho’osi’koreta’ni repao cu’ache cho’osi’e tunosõmu chu’ũ. Tunosõsi’e jo’e cuasamaneja’mu chu’ũ. Chu’upi jã’aja’ñe cho’okaiũna chu’ure rua cuasamo iko. Jã’ata’ni chekuna pãi, repana cu’ache cho’osi’e jmamajñaruãre chu’upi tunosõkatu jmamakarũ cuasame chu’ure —chiniasomu Jesús repau’te.

⁴⁸ Chini repao’te i’kaasomu.

—Mu’ũ cu’ache cho’osi’e tunosõmu chu’ũ. Tunosõsi’e jo’e cuasamaneja’mu chu’ũ —chiniasomu Jesús repao’te.

⁴⁹ Jã’aja’ñe i’kauna asa ãu ãi soicõjñosina sãñeche’i’a ija’che i’kaasome:

—¿Keeja'iu'u iku? Rua si'ache cho'omũ. Pãi cu'ache cho'ochejë'e tu'nesõkaimũ —chiniasome repaña.

⁵⁰ Chitena repao'te jo'e i'kaasomũ repaũ.

—Chu'uni cuasakona mu'u cu'ache cho'oche tunosõkaisi'kujeku vati toa uuche ãseja'mu chu'u mu'are. Sani re'oja'che pa'ijũ'u mu'u —chiniasomũ Jesũs repao'te.

8

Romiva'na Jesure cho'okaisi'ea'me

¹ Jã'a cho'o pi'nisirumũ Jesũs vu'ñajoopoã si'ajoopoã ku'iu Dios chu'o re'oja'chere pãi cu'ache cho'oche õhasinare Dios chẽa paache'te chu'vakũ paniasomũ, repaũ neena docerepanana'me ku'iu. ² Romiva'na õcuachi'a ja'me kuniasome. Aperumũ Jesũs repanare romiva'nare si'ache jũ'inani vasoasomũ. Chekunare vatire paajũna eto saosokaniasomũ repaũ. Repaña mamia'me ie: María ja'me kuniasomo. María mami cheke Magdalena'mo, aperumũ sieterepanare vati etocojñosi'ko. ³ Cuza rãjo Juana õcuaja'che ja'me kuniasomo. Repaũ Cuza Herode'te cho'oche cho'okainare chũ'uku paniasomũ. Susana õcuaja'che ja'me kuniasomo. Chekũna romi õcuaja'che rua jainũko ja'me kuniasome, Jesũs chu'vache'te asajũ. Repaũ'te Jesure repaña paamajñaruãpi kuirajũ kuniasome repaña romi, repaũ neenare õcuachi'a.

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kũamũ Jesũs

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Õcuarumũ Jesupi ku'iu chu'vakũna pãi jainũko si'achejña pa'ijooopã pa'inapi ñañũ chini eta chĩ'iasome. Chĩ'rena repanani chu'vakũ ija'chere cuasaku kũasomũ Jesũs:

⁵ —Pãiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomũ. Sani tĩ'a pachu ku'iu chu'chukũna trigocaã te'era'karuã ma'ana tuã'tuaasomũ. Ma'ana tuã'tuaũna repara'karuã pãipi cha'caasome. Jã'ajekũna pĩ'ava'napi rani ãkuesõasome repara'karuã. ⁶ Chekũra'karuãta'ni cata pa'ichejana tuã'tua na'mi aineesi'eta'ni okopi peokũna phã'pha jũnisõasomũ. ⁷ Chekũra'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me aineẽna miupi ju'je vẽasõasomũ repara'ñuruã. ⁸ Chekũra'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejña tuã'tuasira'karuãjeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomũ. Te'era'karu aineesi'ñũ te'echa'chava cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ —chiniasomũ Jesũs.

Chini ñjachũ'opi jo'e i'kaasomũ repaũ.

—Chu'u chu'vache asa chẽaũana õcuanũko asa chẽajũ'u —chiniasomũ Jesũs repanare.

Repaũ cuasaku kũasi'ere te'erũhiñe kũamũ Jesũs

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Jã'aja'ñe cuasaku kũa pi'niũna asa,

—¿Ëquere chu'vakũ jã'aja'ñe cuasaku kũaku mu'u? —chiniasome repaũ neena. ¹⁰ Chitena repanare ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Musanuõkonare chu'u neenajejũna Diopi õsemaũna Repauchi'a masiche te'erũhiñe kũamũ chu'u, masi asaajũ chini. Jã'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Diopi õsekũna Repauchi'a masiche cuasaku kũamũ chu'u, masi asamaneajũ chini.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repaña.

Ūcuaja'che asanata'ni asavesujanaa'me repaña
—chiniasomu Jesús repañare.

*Trigo chu'chusi'ere repañ cuasaku kuaasi'ere te'erūhiñe kuamũ Jesús
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)*

¹¹ Ūcuarũmu Jesús jo'e i'kaasomu repañare.

—Chu'ũ cuasaku kuaasi'e jo'e ūcuare te'erūhiñe kuaja'mũ chu'ũ m̄sanũkonare. Ija'chea'me jã'a: Trigo chu'chuna chio si'acachio ku'ijũ chu'chume. Dios chu'o chu'vana ūcuaja'che chejña si'achejña ku'ijũ Dios chu'o pãĩ ūcuaukore chu'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chu'o chu'vache. ¹² Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuãni chejapi ruarepa jujakũna kakama'mũ. Trigocaã chu'chusicaã chejapi ruarepa jujakũna kakama'ñeja'ñe pãĩ te'enare repaña rekoñõã Dios chu'o kakama'mũ. Jachame repaña. Asanareta'ni vati aipi ūsemũ repañare, Dioni cuasamanea'jũ chini. Ūcuaja'che, “Repañ'te cuasanapi jũnisõru vati toa uuche ūseja'mũ Dios repañare”, chini cuasaku ūsemũ repañ vati ai. ¹³ Ūcuachi'a cata pa'ichejña tuã'isicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimau na'mi jũnisõmũ. Pãĩ ūcuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojoju cuasame. Teana cuasanareta'ni vati aipi cu'ache chu'ũkũna Dios chu'o repaña cuasache jo'kasõme. ¹⁴ Ūcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemũ. Jã'ajekũna miu sũkipi ju'je vëasõmũ repaña'ñuruã. Pãĩ ūcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chëa Repañ chu'ũñe cho'onata'ni na'mi ūhasõme. Repaña cho'ochena'me kurina'me põse ruarepa cuasaju Dios chu'o repaña asa chëasi'e ūhasõme. ¹⁵ Ūcuachi'a cheja re'ojachejñana tuã'tuasicaã re'oja'che ainee re'oja'che kũimũ. Pãĩ ūcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chëa repaña rekoñõã re'oja'che cuasaju Dios chu'ũ jo'kasi'e cho'ojũ pa'ime. Repaña asa chëasi'e ūhasõmapũ si'arũmũ na'a ruã re'oja'che pa'ime repaña —chiniasomu Jesús repañare.

*Pãĩũ uotũorũ chũo tũoche'te kuamũ
(Mr 4.21-25)*

¹⁶ Jã'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús jo'e i'kaasomu repañare.

—Pãĩũ uotũorũ chũo nukoni totoroji jaoma'mũ. Ūcuaja'che kãiko'a vũ'evũna nukoma'mũ. Jã'ata'ni, “Pãĩpi ivũ'ena kakani chija'ũna ñamanejanaa'me”, chini cuasa, uotũorũ chũo, umũna tũomũ repañ, re'oja'che miañe ñoa'ku chini. ¹⁷ Pãĩ rope'e cu'ache cho'ome. Jã'ata'ni repaña cho'ochẽ peore ñasi'kujeku pãĩ ūcuauko asaju'te kuaja'mũ Dios. Chave cho'osi'e peore masicojñõja'mũ. ¹⁸ Jã'ajekũna Dios chu'o asaju pa'ijũ'ũ m̄sanũkona. Pãĩ, Dios chu'o asa jachamana si'arũmũ na'a ruã re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mũ Dios repañare, Repañ chu'ore na'a ruã masia'jũ chini. Jã'ata'ni chekũna chu'ũ chu'vache asanata'ni masi cuasamapũ chu'ũpi cho'okũna repaña jmamakaru mache'te cavesujanaa'me —chiniasomu Jesús repañare.

*Jesús pũka'ko repañ cho'jechũina'me repañni ñañũ chini saisi'ere kuamũ
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Ūcuarũmu Jesús pũka'ko, repañ cho'jechũina'me repañ pa'ivũ'ena sani kakañũ chiniasõme. Kakañũ chiisinareta'ni kakacu'aasomu repañare, pãĩpi jairepanũkojẽjũna. ²⁰ Kakacu'akũna ve'sere pa'ijũna chekũpi kuaasomu Jesure.

—Mũja'ko, mũche'ũchũina'me mũ'ũni ñañũ chini ve'sere nukaju cha'ame —chiniasomu repañ.

²¹ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Dios chu'o asa chëa jachama'ñe cho'ona chu'u ja'koromijanaa'me. Ūcuaja'che chu'u cho'jechiijanaa'me repana —chiniasomu Jesús repau'te.

Jesupi chũ'ũna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kwamu
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Na'a pa'isirumuna Jesús repau neenana'me choovu ujavuna tuni,

—Ira chiara chekuká'kona jëñu mai —chiniasomu.

Chikuna jëaasome repana. ²³ Jëajuna Jesús kånisoasomu. Repau kånisosirumuna ruarepa tutaku choovuna fa'a ja'ñuku okopi timu-sokuna ru'ipi'raasome repana. ²⁴ Choovaji runisocuhakuna Jesuni vuaju i'kaasome repana.

—¡Masiu, Masiu, runisocuhame mai! —chiniasome repana repau'te.

Chitena vuni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajũ'u —chiniasomu repau. Chikuna tutachena'me fa'ache teana ũcuapa'rũva cuhaasomu. Jo'e re'oja'ira cuhaasomu chiara.

²⁵ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare i'kaasomu.

—¿Je'se pa'ũna musanukona chu'ure masi cuasama'ñe? —chiniasomu repau.

Chikuna vajuchaju rua cuasaju sãñechi'a sëniasaasome repana.

—¿Keeja'ũjeku iku jã'aja'ñe cho'oku? Iku pi chũ'ũna tutasi'e cuhasõmu, fa'asi'e'jẽ'e ũcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

Gadara cheja cava'ure vati paava'ure Jesús etokaisi'ere kwamu
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Ūcuarumu Gadara chejana Galilea cheja ti'jñeñe pa'ichejana ti'aasome repana. ²⁷ Ti'a matena repacheja cajoopo caku pa'iu vatire paakuj i'jñaaasomu Jesure. Rua jeerumu kãa peova'u pa'iu, vu'e'jẽ'e pa'imau pa'i tãchejñachi'a pa'iu paniasomu repava'u. ²⁸⁻²⁹ Ūcuarumu Jesús repava'ure pa'inare vati, “Etajũ'u”, chiniasomu. Chikuna vati paava'u Jesure ña, cuiku repau'te ti'jñeñe ro're ñu'iu ujachu'opi ija'che i'kaasomu:

—Jesús, Cunaumu Pa'iku Dios Mamaku, ¿ũque raiku mu'u? Asi cho'omanejũ'u chu'ure —chiniasomu repau.

Aperumu repauni vatipi kaka chũ'ukuna vë've cho'okuna pa'i repau'te chëa repau jũjñana'me cũ'a cunameãpi vëeasome. Vëesi'eta'ni rueni tuteso, vatipi chũ'ukuna pa'i peochejñare sani pa'iu paniasomu repava'u.

³⁰ Reparumu Jesús,

—¿Ëquemamiu'u mu'u? —chiniasomu vatire.

Jesupi mamire sëeuna,

—Chukuna jainuko pa'inajeju, Vati Kuanupu ve'eme —chiniasomu vati. Aperumu vati jainuko kakaasome repava'ure.

³¹ Ūcuarumu vati i'kaasome Jesure.

—Chukuna'te vati chëacojñosina pa'icoje ruicoje casomanejũ'u —chiniasome repana. ³² Ūcuacheja kueñere aikũti caripa'te jo'chasëse kuanupu aure mu'kaju aiju paniasome.— Jo'chasëse sa'navuãna saojũ'u chukuna'te —chiniasome vati. Ruarepa sëejuna Jesús ũsemaneasomu repanare. ³³ Jesupi ũsemauna eta jo'chasëseva'na sa'navuãna sani kakaasome repana vati. Kakarena jo'chasëseva'na teana vu'vu aikũti ujakũti caripaji chiarana tuã'tua ru'tu jũnisoasome.

34 Jā'aja'ñe cho'orena ña repava'nare kuirasina kuañu chini vuv'vusoasome vuv'ejoopo pa'inana'me repachejña po'ña pa'inare. 35 Kuarena asa cho'osi'ere ñañu chini eta saniasome pāi. Sani Jesús pa'ichejana tī'a, vati paasi'kure ñaasome repana. Kāa peosi'ku churata'ni kāa ju'iu, Jesure ti'jñeñe ñuniasomū repau. Ūcuaja'che vē've cho'osi'kupi rūhiñe cuasakuna ña kukusoasome repana. 36 Ūcuachi'a repa cho'osi'e ñasinapi kuaasome repanare ñañu chini raisinare. 37 Kuarena Gadara cheja cana ūcuanuko asa kukucajejaniso,

—Pa'imanejū'u mu'u icheja. Saijū'u —chiniasome Jesure. Chitena co'ira chini choovana tuniasomū repau. 38 Co'ipi'rakuna vati paasi'ku Jesuni ja'me sasa chini rua sēniasomū. Sēeuna,

39 —Mu'u vū'ena co'ijū'u. Co'i Dios mu'ure cho'okaisi'ere peore kua'jū'u —chiniasomū Jesús repau'te.

Jā'aja'ñe i'kauna co'i Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore vuv'ejoopo pa'inani ūcuanukore kuaasomū repau vati paasi'ku.

Jairo mamakona'me chie ravu jū'iko'te Jesús vasosi'ere kuaamu
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

40 Repau Jesús chiara jēni jo'e co'iauna pāi jainuko cha'aju pa'isinajeju ña rua pojosoasome repau'te. 41 Reparamu Jairo judiōpāi chī'ivū'e chū'uku rani Jesure ti'jñeñe ro're puu ñu'iu,

—Chū'ure vū'ena ja'me sai'jū'u —chiniasomū. 42 Repau mamako, ūcuate'eva'opi jūnisopi'raasomo, chekurumu docerepaūsurumu pa'ikoji. Jū'iona Jesuni soniasomū repau. Sokuna ja'me sai'una repau'te tuhana pāi si'acakā'jño tī'tiasome repau'te Jesure.

43 Ūcuaja'che romio, docerepaūsurumu chie ravu jū'iko ja'me paniasomo. Ūkopāipi cho'o vasoa'ju chini repava'o paasi'e kuri peore ro'isoasomo repava'o. Jā'ata'ni repao'te ūko cho'ote' easome repana.

44 Jā'aja'ñe pa'ikoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikāa pušo juhasirū'tavana chēasomo repao. Chēaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomū repao'te.

45 Repaoji chēaona,

—¿Neepe chū'ure chēare? —chiniasomū Jesús.

Chikuna ūcuanuko,

—Chēama'me chukuna —chiniasome repau'te.

Chitena Pedro i'kaasomū.

—Masīu, pāiva'na si'acakā'jño tī'time mu'ure —chiniasomū.

46 Chikuna,

—Jā'ata'ni pāi chū'ure chēasinaa'me. Chū'u masicheji pāi vasosi'kua'mū chū'u —chiniasomū repau.

47 Jā'aja'ñe i'kauna, “Chū'u chēasi'e masimū iku”, chiio cuasa kukuso, kurukuro rani repau'te ti'jñeñe ro're ñu'io,

—Chū'upi mu'u kāa chēasi'koa'mo vajura chini. Chēa teana te'erumu vajušosi'koa'mo chū'u —chiniasomo repao, pāi ūcuanuko asaju'te.

48 Kuaona asa Jesús i'kaasomū repao'te.

—Jmava'o, “Iku chū'ure vasoja'mū”, chiio cuasasi'kojeko vajuhasi'koa'mo mu'u. Sani re'oja'che pa'ijū'u chura —chiniasomū Jesús repao'te.

49 Repau Jesús chuta'a i'katona, cheku pāiu rani i'kaasomū Jairo'te.

—Mu'u chīiva'o jūnisōcuhasi'koa'mo. Masīu'te jo'e i'kamanejū'u —chiniasomū repau Jairo'te.

50 Jā'aja'ñe kuauna asa Jesús i'kaasomu.

—Vajuchumanejũ'u. Mu'upi, "Chu'u chĩiva'ore vasokaija'mu Jesús", chiũ cuasato mu'u chĩiva'o vajuja'mo —chiniasomu.

51 I'ka pi'ni Jairo vu'e sani ti'a Pedro'te, Santiago'te, Juanna'me jũ'isiva'o puka'kupāi cuaaasomu repau repavu'e. Chekunareta'ni vu'e kakache ũseasomu repau. 52 Kaka ñato Jesús chuta'a raimarumu kakasina ũcuanuko otare oiju paniasome.

Oijuna Jesús i'kaasomu repanare.

—Re'omu. Ūcuamaru oijũ'u musanukona. Jũnisõsiva'oma'mo iko. Rupu kãisiva'oa'mo —chiniasomu repau repanare.

53 Jā'aja'ñe i'kauna asa jachaju Jesure pãisoasome repana, repao jũ'isi'ere masiju.

54 Ūcuarumu Jesús jũ'isiva'o jũtuna chẽa ũjachu'opi i'kaasomu.

—Romichĩio, vaujũ'u —chiniasomu repau repava'ore.

55 Chikuna vajurani teana vuniasomo repava'o. Vukona Jesús repaoni ãure ãua'ju chini chũ'uasomu repanare. 56 Jā'aja'ñe cho'ouna ña repava'o puka'kupāi kukusoasome. Ña kukusorena,

—Iva'ore chu'u vasosi'e chekunare pãi kuamanejũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

9

Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere kuamu

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

1 Ūcuarumu Jesús repau neenare docerepanare soni chi'i,

—Chu'upi cho'okaiuna pãi sa'navuã pa'inare vati peore eto saojanaa'me musanukona. Ūcuachi'a pãi jũ'iva'nare vasojanaa'me musanukona. Jā'aja'ñe cho'oa'ju chini jo'kamũ chu'u musanukonare —chiniasomu Jesús repanare. 2 Chini repanare ija'che chũ'uasomu repau:

—Pãi cu'ache cho'оче ũhasinare Dios chẽa paache'te chekunare pãi kuaju pa'ijũ'u musanukona. Ūcuachi'a ravu jũ'iva'nare vasoju'u —chiniasomu repau.

3 Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Musanukonapi sani cu'amakarujẽ'e samanejũ'u. Vãsoñoã musanukona ju'veju ku'ĩñoãjẽ'e samanejũ'u. Turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'u. Āujẽ'e samanejũ'u. Kurijẽ'e samanejũ'u. Kãñajẽ'e samanejũ'u. Kãña sa'ñeju ju'ikãñajẽ'e sama'ñe musanukona ju'ikãñaruãchi'a ju'iju ku'ijũ'u. 4 Sani ku'iju vu'ejoopo ti'ani musanukonare chiina vu'ere canuka pa'ijũ'u, tiicheja saichetu'ka.

5 Jā'ata'ni pãi musanukonare kuhena pa'ijoopoã canukamanejũ'u. Musanukonare kuhena pa'ijoopoã etani musanukona cũ'akorophe're chũ'isi'e cha'ore ti'to to'jñoju eta saijũ'u. Jā'aja'ñe cho'oru musanukonare repana kuhesi'e masijanaa'me repana —chiniasomu Jesús repau neenare.

6 Jā'aja'ñe chũ'uuna sani ku'iju vu'ñajoopoã si'ajoopoã Dios chu'ore chu'vaasome repana. Ūcuachi'a pãi jũ'iva'nare vasoasome repana.

Jesús pa'iche'te Herodes cuasasi'ere kuamu
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

7-8 Ūcuarumu chekuna pāi Jesús pa'iche'te cutuju, “Diopi vasouna Juan jūnisouna tācojñosi'kupi jo'e vajurani pa'imū”, chiniasome. Chekunata'ni, “Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi Elíapi jo'e vajurani pa'imū jā'u”, chiniasome. Chekunata'ni, “Aperumu Dios chu'o kuasinapi te'eu vajurani pa'imū jā'u”, chiniasome. Reparumu Herodes, pāi jainukore chū'uku Jesús cho'ochete pāipi kuajuna asaasomū, pāi Jesure cutusi'e ūcuaja'che. Asa, “¿Je'se paaku ie?”, chini rua cuasaasomū repau.

⁹ Rua cuasaku i'kaasomū repau.

—Aperumu Juanre sījopu'te tusoa'ju chini chū'usi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni, ¿jeeja'iu'u jā'u? Pāipi kuajuna repau pa'iche rua si'ache asaku pa'imū chu'u —chiniasomū repau.

Jā'ajekuna repau Herodes Jesuni ñauakuna si'ache cho'oasomū.

Pāi cinco milrepanare Jesús āu āusi'ere kumū
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Na'a pa'isirumu Jesús neena, repau saosina rani repa cho'osi'e peore kuaasome repau'te. Kuarena repanarechi'a Betsaida vu'ejoopo kueñena pāi peochejana saasomū repau. ¹¹ Sauna repa saischejana pāipi asa tuhajuna ña pojasomū Jesús repanare. Tuharena pāi cu'ache cho'ochete ūhasosinare Dios chēa paache'te kuaasomū repau repanare. Ūcuachi'a jū'iva'nare vasoasomū repau.

¹² Na'isocuhakuna repau neena, docerepana repau'te rani ija'che i'kaasome:

—Icheja vu'ñajoopoāñe'e peomū. Inare pāi saojū'u, vu'ñajoopoā kueñe pa'ijoopoāna, ūjajoopoāna'me jmajooruāna sani āuna'me kāivū'ña ku'ea'ju —chiniasome repa.

¹³ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomū repanare.

—Musanukonapi āu āujū'u inare —chiniasomū.

Chikuna,

—Pāpuā, cincorepauā, va'i te'eka'chapava'narechi'a paame chukuna. ¿Chukunapi āu koojani ra inare pāi ūcuaukore āua'ju chiiku mu'u? —chiniasome repa repau'te.

¹⁴ Chekurumu repa pāi cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome, umapāichi'a kuēkueto.

Pa'ijuna,

—Te'ekuanupu cincutarepanachi'a pāi puua'ju. Ūcuauko ūcuajanukochi'a puua'ju. Jā'aja'ñe i'kajū'u inare pāi —chiniasomū Jesús repau neenare.

¹⁵ Chikuna Jesús neenapi chū'urena pāi ūcuauko te'ekuanuchi'a puuasome. ¹⁶ Puu ñu'ijuna pā, cincorepauā va'i te'eka'chapava'nare mini cājiku cunaumare ñaku Dioni, “Re'orepamu, Ja'ku”, chini repau neenani tu'se isiasomū repau, ūcuaukore āua'ju chini. (Jmanukoru pa'isi'e āu Dioni sēkuna teana rua paniasomū.) ¹⁷ Pāi ūcuauko chajiche āniasome repa. Jā'ata'ni repa āijuna cajejaisi'e sia docerepau'ña maña timuasome repa Jesús neena.

Pedro, “Dios Raosi'kua'mū Jesús”, chiisi'ere kumū
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Na'a pa'isirumu Jesupi Dioni te'eu sēeuna repau neena ja'me paniasome. Pa'ijuna repanare chu'o sēniasomū repau.

—Pāi chu'u pa'iche cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomū repau.

¹⁹ Chikuna i'kaasome repa.

—“Juan, Pāi Okoro'veku'mu jā'u”, chiime pāi chekuna mu'ure i'kani. Chekuna, “Aperumu pa'isi'ku Elíaa'mu jā'u”, chiime mu'ure. Jo'e chekuna, “Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi jünisösi'kupi jo'e vajurani pa'imu jā'u”, chiime mu'ure —chiniasome repana repau'te.

²⁰ Chitena asa repanare sēniasomū repau.

—Musanukonajē'e chu'u pa'iche cutunī, ¿je'se chiiche? —chiniasomū repau repanare.

Chikuna,

—Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu mu'u. Cristoa'mu —chiniasomū Pedro repau'te.

²¹ Pedroji, “Dios Raosi'kua'mu mu'u; Cristoa'mu”, chikuna, “Chekunare pāi kuamanejū'u”, chiniasomū Jesús repanare.

Repau chuenisojachere kwamū Jesús

(Mt 16.21-28; Mr 8.31-9.1)

²² Chini jo'e i'kaasomū repau.

—Chu'u Dios Raosi'ku rua asi cho'ocojñoja'mu. Judío ainana'me judío phairipāi chū'unana'me judiöpāi che'chona chu'uni cuheju vanisöñe chū'ujanaa'me. Chuenisö täcojñosi'kuta'ni choteumucujña jo'e vajurajja'mu chu'u —chiniasomū Jesús repau neenare.

²³ Repau neenare i'ka pi'ni pāi ūcuanukore i'kaasomū repau.

—Musanukonapi chu'u neena pañu chini musanukonare cho'owache ūhasö chu'u chū'uñe'te si'aumucujña cho'oja pa'ijū'u. Chu'ure cuasana-jejuana chu'ure cho'ochēja'che vanisöñu chiijanaa'me pāi musanukonare. Pāi musanukonare jā'aja'ñe cho'oñu chiiche asanijē'e chu'ure cuasache ūhasömanejū'u. ²⁴ Chuenisöñe'te vajuchuju musanukona asa chēasi'ere Dios chu'ore ūhasöni jünisösirumu vati toana sani uujanaa'me. Jā'ata'ni, “Pāi chukuna'te vanisöñu chiitojē'e Jesure ūcua cuasajanaa'me chukuna”, chiisina repana jünisösirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁵ Pāi rua si'ache paanapi chu'ure cuasamaneni repana jünisösirumu vati toana sani uujanaa'me. Ūcuachi'a repana paasi'e peore cho'osöja'mu. ²⁶ Pāi chu'ure cuasanata'ni chekunani vajuchuju, “Jesure cuasanaa'me chukuna. Ūcuachi'a Repau chu'ojē'e vesunaa'me chukuna”, chiime masinata'ni. Jā'aja'ñe i'kasinare rua cu'ache ti'ñeja'mu. Na'a pa'isirumu chu'u, Dios Raosi'ku, cunaumu muisi'kupi chejana jo'e cajeja'mu. Chu'u Ja'ku Dios ángelena'me ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'mu chu'u. Caje jā'aja'ñe i'kasinare ūcuaja'che, “Inare pāi vesumu chu'u”, chiija'mu chu'u reparumu. ²⁷ Musanukona icheja chu'ure ja'me pa'ina chuta'a jünisömarumuna chu'u Dios Raosi'kupi päire masi chū'ukuna ñajanaa'me musanukona. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomū Jesús repanare pāi.

Rua ko'sija'iu Jesús carūhisi'ere kwamū

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Repanare cutusirumu, ochorepaumucujña pa'isirumuna Dioni sēsa chini aikütina muniasomū Jesús. Pedro'te, Santiago'te Juanre jā'anarechi'a ja'me muaasomū repau. ²⁹ Dioni sēu tñu'ija'iu carūniasomū repau. Repau ju'ikāña ūcuaja'che rua pokosijakāña carūniasomū. ³⁰⁻³¹ Carūni nukakuna umupāi rua ko'sijanapi te'eka'chapana peosiche-japi teana rani nukaju Jesús Jerusalén vu'ejoopo jū'ijañere cutuasome. Aperumu pa'sina paniasome repana Moisenaa'me Elías. ³² Cutujuna Pedro

chekunana'me rua uokuanata'ni kãima'ñe Jesuni rua ko'sija'iani ñaju paniasome, repau'te ja'me pa'inare ka'chanare ũcuachi'a.

³³ Repanapi Jesuni cutu pi'ni saipi'rajuna masi cuasavesuku Pedro ija'che i'kaasomu Jesure:

—Masiu, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Vu'ñaruã chotevu'ñaruã cho'okañu chiime chukuna, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'eru —chiniasomu Pedro.

³⁴ Chuta'a i'katona Moisen'a'me Eliana'me Jesús nukachejana pikopi caje ta'pisouna repanapi piko sa'navu'te nukaju Jesús neena rua kukusoasome.

³⁵ Ūcuarumu piko sa'navuji chu'o i'kache ija'chere asaasome repana: “Iku chu'u chi chu'u oi'u paaku'mu. Repau chu'ore asaju pa'ijũ'u musanukona”, chiiche'te asaasome repana.

³⁶ Jã'aja'ñe chiiche asa jo'e ñato Jesús te'eu nukaasomu. Ikama'ñe ña repana ñasi'e reparumu chekunarejẽ'e kuamaneasome repana Pedrona'me Santiagona'me Juan.

Chĩiva'ure vature paava'uni Jesús vasosi'ere kũamu
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Jo'e apeñatato aikũti muisi'kupi Jesupi cajeuna pã jainuko repauni ñañu chini ranciasome. ³⁸ Ratena repanare pã ja'me pa'ikũji cuiku Jesuni re'oja'chere sėniasomu.

—Masiu, chu'u chĩiva'ure ñajũ'u. Ūcuate'eva'ua'mu iku. ³⁹ Vatipi si'arumu chėa paaku chũ'ukuna rua cuiku vė've curuku repau chu'opoji coo rua raoku pa'imũ iva'u. Iva'ure rua asi cho'o etakuta'ni vati, ai etama'mu iva'ure. ⁴⁰ Mu'u neenare sėesi'kua'mu chu'u, vatini eto saokaapu chini. Jã'ata'ni etovesusinaa'me repana —chiniasomu repau.

⁴¹ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Musanukona pã irumu cana chu'ure masi cuasama'me. Rua tĩiñe cuasame musanukona. ¿Keekerumu musanukona tĩiñe cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jã'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajũ'u mu'u chĩiva'ure —chiniasomu Jesús.

⁴² Chikuna ranciasomu repava'u. Raiuna vatipi cho'o tãuuna ũhiu vė've curuasomu repau. Jã'aja'ñe cho'okuna ña Jesupi vatini, “Etajũ'u”, chikuna etaasomu vati. Repava'ure vaso pi'ni, puka'kuni co'choasomu repau. ⁴³ Jesupi jã'aja'ñe cho'ouna ña kukuso pã ũcuauku, “Dios peore masiku'mu”, chiniasome.

Repau chuenisojachere jo'e kũamu Jesús
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Jã'ajekuna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

⁴⁴ —Chu'u i'kache asa cavesumanejũ'u. Chu'ure Dios Raosi'kure kuhena pã cu'ache cho'oa'ju chini chėa jo'kajanaa'me —chiniasomu repau repanare.

⁴⁵ Jã'ata'ni repau i'kache asavesuasome repana. Reparumu Dios repanapi masi asamanae'ju chini asavesache cho'osomu repanare. Masi asamanata'ni repau'te Jesure sėevajuchuasome repana.

Jesús neena, “¿Neepi na'a rua masiche?”, chĩisi'ere kũamu
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Ūcuarumu Jesús neena ija'che sãiñechi'a cutuasome: “Mai icheja pa'ina, ¿neepi na'a rua masiche?”, chiniasome. ⁴⁷⁻⁴⁸ Jã'aja'ñe cutujuna repana cuasaju cutuche ñaasomu Jesús.

Ña chĩiva'ure juha ra, repau'te kueñe nuko ija'che i'kaasomu repau:

—Pāi chū'ure masi cuasana chīiva'nare ikujava'nare pojona chū'ure ūcuaja'che pojome. Pāi chū'ure pojona chū'ure Raosi'kure ūcuaja'che pojome. Pāi rua vesuva'napi chū'una'me Ja'kure pojoni Diopi űato rua masinaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

Maire cu'ache cho'omana pojomu re'oja'che cho'okaimaire
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Ūcuarumu Juan ija'che i'kaasomu Jesure:

—Masiu, chekure pāiu'te vati pāi sa'navuā pa'inare eto saoku'te űasinaa'me chukuna. “Jesupi chū'ukuna cho'omu chū'u”, chiisi'kuamū repau vatire eto saoni. Jā'aja'ñe cho'ouna űa ūseju i'kasinaa'me chukuna repau'te, maire ja'me cho'okaima'kujekuna —chiniasome repana repau'te.

⁵⁰ Chitena asa,

—Jā'aja'ñe cho'onare ūsemanejū'u. Pāi maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me —chiniasomu Jesús repau'te Juanre.

Juanna'me Santiago cho'oñu chiiche'te ūsemu Jesús

⁵¹ Ūcuarumu Jesús repau cunaumu muirumu ti'acuhakuna saivajuchuma'ñe Jerusalenna saipi'raasomu. ⁵² Saipi'raku chekunani charo saouna Samaria cheja cajoopona sani, repau káijavū'ere sēekianasome repana. ⁵³ Sēejatena Jesupi ūcuajoopona sakuna repajoopo cana pojomaneasome repau'te, Jerusalenna saiuna.

⁵⁴ Repauni pojomaruña űa repau neena Santiagona'me Juan i'kaasome. —Chukuna'te Paaku, űinapi mu'ure cuhenapi uusōa'ju chini, “Cunaumapi toa cajeche chū'ujū'u”, chiiku mu'u chukuna'te? —chiniasome repana.

⁵⁵ Jā'aja'ñe i'karena churi űa,

—Jā'aja'ñe cho'omanejū'u. Musanukonapi cu'ache cho'oñu chiiche cuhemu Dios Rekocho. ⁵⁶ Chū'u, Dios Raosi'ku pāire cu'ache cho'ora chini cajesikūma'mu. Pāire oiū vati toa sani uuche'te ūsera chini cajesikūma'mu chū'u —chiniasomu Jesús repau neenare. Ūcuarumu Jesús repau neenana'me chekūjoopona saniasomu.

Jesure ja'me kuñu chiisina i'kasi'ere kuumu
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ma'api saijuna cheku pāiu i'kaasomu Jesure.

—Mu'una'me ūcuauachejña mu'u ku'ichejña ku'iu mu'u chū'uñe'te cho'oku pasa chiimu chū'u —chiniasomu repau.

⁵⁸ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ā'care'achai káicojña paame. Pī'ava'na ūcuaja'che káisuovuā paame. Chū'u, Dios Raosi'kuta'ni, káichejñajē'e peova'u pa'imū —chiniasomu repau.

⁵⁹ Chini Jesús chekuni i'kaasomu.

—Chū'uni ja'me ku'iu chū'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repau'te.

Chikuna,

—Pāi Ūcuaukore Paaku, cha'ajū'u aperumu. Chū'u ja'kūva'uni tājasa. űEsema'ku mu'u? —chiniasomu repau repau'te.

⁶⁰ Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Chekunapi chū'ure cuasamanajeju repana rekoñoā jūnisōsinaja'ñe pa'inapi repana majapāi jū'isinare tāa'ju. Mu'uta'ni pāi cu'ache cho'uche ūhasinare Dios chēa paache'te rani kuaku pa'ijū'u —chiniasomu repau.

61 Jā'aja'ñe i'kauna cheku i'kaasomu repau'te.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, mu'una'me kusa chiimu chu'u. Jā'ata'ni charo chu'u majapāire, “Saimu chu'u”, chijasa chiimu chu'u. ¿Ēsema'ku mu'u? —chinasomu repau.

62 Chikuna asa i'kaasomu repau.

—Pāi Dios chū'uñe cho'oñu chiinapi repana aperumu pa'isi'ere jo'e pa'iaakuna Repau chū'uñe'te cho'oma'to Dios neena pa'icu'amu —chinasomu Jesús repau'te.

10

Repau neenare setentarepanare saomu Jesús

1 Na'a pa'isirumu Jesús chekunare setentarepanare ku'e chēa i'kaasomu.

—Musanukona ūcuanuko te'eka'chapanachi'a vu'ñajooopōāna saijū'u. Chu'u saijajooopōāna'me chu'u saijachejñana charo sani Dios chu'ore chu'vaju pa'ijū'u —chinasomu Jesús repanare.

2 Repanani saopi'raku i'kaasomu repau.

—Asarepajū'u. Trigo tuarumu trigo chio paakuji cho'oche cho'onare ku'e saosomu, repauni trigo'te tuakaapu chini. Repau repanare saosirumu cho'ocheji ruarepajekuna cho'oche cho'onapi karasōasome. Cho'onapi karasōkuna chio paakuni chu'o raoasome repana, chekunani raoa'ku chini. Dios chu'o chu'vache ūcuaja'che jā'aja'ñea'me. Dios chu'o chu'vanapi karasōjuna Dios chu'o asamana rua jainukoa'me. Jā'ajekuna Dioni sēejū'u musanukona, Repau chu'o chu'vanani na'a jainukore ku'e raoa'ku. 3 Musanukonare, “Saijū'u”, chiimu chu'u. Ovejachi'vanare chai pa'ichejñana saochēja'che musanukonare kuhena pa'ichejñana saomu chu'u. 4 Musanukonapi sani turu cu'amajñaruā mañajaturujē'e samanejū'u. Kurijē'e samanejū'u. Cū'akorophe'rejē'e samanejū'u.

Ūcuaja'che ma'a saiju ti'jñenare canukama'ñe sēeju saijū'u. 5 Ūcuaja'che musanukonapi ku'iju pāi vu'ñana kakani, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaau”, chijū'u repavu'e pa'inare. 6 Repavu'e pa'ikūji re'oja'che pa'ineeku pa'ito musanukona sēekaisi'e Diopi re'oja'che cho'okaijamu repanare. Jā'ata'ni re'oja'che pa'icuheku pa'ito musanukona sēekaisi'e re'oja'che cho'okaimanejamu Dios repanare. Musanukona Diore sēekaisi'e sēema'ñeja'ñe pa'ijamū repanare. 7 Ūcuate'evu'e pa'iju pa'ijū'u musanukona. Chekuvu'ña pa'imanejū'u. Ūcuavu'ere pa'iju repavu'e pa'ina aūñe'te aū aiju pa'ijū'u. Musanukona aijañe aū pāi chu'vache ro'ia'me. 8 Ūcuaja'che musanukonapi vu'ejoopona sani ti'arena repajoopo canapi musanukonani kuhema'to repana aūñe aū aijū'u. 9 Ūcuaja'che repajoopo pa'iva'nare jū'iva'nare vasoju'u. Ūcuachi'a ija'che kuajū'u repanare: “Dios Raosi'ku pāire chū'upiramu”, chijū'u. 10 Ūcuaja'che musanukonapi vu'ejoopona sani ti'arena repajoopo canapi musanukonani kuheto ija'che i'kaju callejoovana etajū'u: 11 “Ijoopoquee cha'o chukuna cū'akorophe're chū'isi'ere ti'to to'jñome chukuna, pāipi musanukona cu'ache cho'osi'ere ña masia'ju chini. Asarepajū'u; Dios Raosi'ku pāire chū'upiramu”, chijū'u musanukonare cuhenare. 12 Iere musanukonani kuara: Pāi cho'oche Dios ña ro'iche chū'urumu ti'aru rua cu'ache ti'jñeja'mu Sodoma vu'ejoopo pa'isinare. Jā'ata'ni musanukona chu'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu —chinasomu Jesús repau neenare.

*Dios chũ'o jachana pa'iche'te kũamu
(Mt 11.20-24)*

¹³ Ūcuarũmũ Jesũs jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Dios aperũmũ Sidón vũ'ejoopona'me Tiro vũ'ejoopo pa'inare Repau masiche cho'o ñomaneasomũ. Repanani chũ'vakũ cho'o ñoru cu'ache cho'оче ũhasõ, vãkiniokãñapi sa'che repana sijnõna ũhacutapi chu'chura'asinaa'me repana, chekũnapi ña, “Cu'ache cho'оче ũhasõsinaa'me ina”, chiapũ chini. Mũsanũkonata'ni chũ'upi chũ'vakũ Diochi'a cho'omasiche cho'okũna ñasinaa'me, Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'ina. Jã'ata'ni ũcua cu'ache cho'оче ũhasõmanesinaa'me mũsanũkona. Jã'ajekũna rũa cu'ache ti'jñeja'mũ mũsanũkonare Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'inare. ¹⁴ Na'a pa'isirũmũ Dios pãĩ ũcuauko cho'оче ña ro'iche chũ'ũmucuse ti'aru Sidón vũ'ejoopo pa'isinana'me Tiro vũ'ejoopo pa'isinare rũa cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni mũsanũkonare Corazín vũ'ejoopo pa'inana'me Betsaida vũ'ejoopo pa'inare na'a rũa cu'ache ti'jñeja'mũ, chũ'ũ cho'оче ñasinata'ni jachasi'e ro'i.

¹⁵ Mũsanũkona Capernaum vũ'ejoopo pa'ina, “Dios pa'ichejana saijanaa'me mai”, chiime. Jã'ata'ni Dios mũsanũkonare Repau pãĩ ũcuauko cho'оче ña ro'iche chũ'ũmucuse ti'aru vati toana saoja'mũ —chiniasomũ Jesũs repanare.

¹⁶ Chini repau neenare jo'e i'kaasomũ repau.

—Pãĩ mũsanũkona i'kache asa jachamana chũ'ũ i'kache ũcuaja'che asa jachama'me. Pãĩ mũsanũkonare kuhena chũ'ũre ũcuaja'che kuheme. Pãĩ chũ'ũre kuhena chũ'ũre Raosi'kure Diore ũcuaja'che kuheme —chiniasomũ Jesũs repanare.

Dios chũ'o chũ'vañũ chini saisina setentarepana co'isi'ere kũamu

¹⁷ Jesupi saõna chũ'vajani pojõjũ co'i repaũni kuaasome repana setentarepana.

—Chũkũna'te Paaku, chũkũna mu'ũ ku'e chẽa saosinapi chũ'ũjũna pãĩ sa'navũã pa'isina vati eta saisinaa'me —chiniasome repana repau'te.

¹⁸ Jã'aja'ñe kuarena asa repanare ija'che i'kaasomũ repau:

—Vati aire cũnaũmupi oko fe'neñeja'ñe na'mi tuã'ikũni ñasi'kua'mu chũ'ũ. ¹⁹ Jã'ata'ni chũ'ũ mũsanũkonare Diochi'a cho'omasiche'te cho'oa'ju chini masire jo'kasi'kua'mũ. Masinajeju mũsanũkonapi añana'me puni tumunijẽ'e asi cho'omanejanaa'me. Ūcuaja'che vati cho'оче peore ũsejanaa'me mũsanũkona. Jã'are cho'oju jmamakarujẽ'e cu'ache cho'ocojñõmanejanaa'me mũsanũkona. ²⁰ Pãĩ sa'navũã pa'inare vati etoni pojõmanejũ'ũ mũsanũkona. Utija'ophũro cũnaũmũ pa'iphũrona Dios mũsanũkona mami tochasi'ere cuasaju pojõjũ'ũ —chiniasomũ Jesũs repau neenare.

*Jesũs pojõkũ i'kasi'ere kũamu
(Mt 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Reparũmũ Jesũs, Dios Rekochoji repaũni ja'me pa'ũna rũa pojõkũ i'kaasomũ.

—Ja'ku, mu'ũ cũnaũmũ pa'inana'me cheja pa'inare peore chũ'ũku'mũ. Mu'ũre rũa pojõkũ i'kamũ chũ'ũ. Pãĩ, “Mu'ũ chũ'o peore masinaa'me chũkũna”, chiijũ cuasanare mu'ũ chũ'o asamasiche ũsemũ mu'ũ, repanapi asavesua'ju chini. Jã'ata'ni pãĩ chũ'ũva'naja'ñe vesujũ, “Dios chũ'ojẽ'e vesũnaa'me chũkũna”, chini cuasanarechi'a mu'ũ chũ'o asamasiche

jo'kaku'mu mu'u, repanapi asamasia'ju chini. Jā'aja'ñere chiimu mu'u. Jā'ajekuna, "Re'orepamu", chiimu chu'u mu'ure —chiniasomu Jesús Puka'kure.

²² Diore i'ka pi'ni pāire i'kaasomu repau.

—Chu'u Ja'ku Repau pa'iche masiche peore jo'kasi'kua'mu chu'ure. Chu'u pa'iche vesume pāi. Chu'u Ja'kuta'ni masimu. Ūcuaja'che chu'u Ja'ku pa'iche vesume pāi. Chu'uta'ni Repau pa'iche masimu, Repau Mamakujeku. Chu'ure kuaanarechi'a chu'u Ja'ku pa'iche kuamu chu'u —chiniasomu Jesús repanare.

²³ Jā'aja'ñe i'kaku repau neenarechi'a i'kaasomu repau.

—Chura chu'uni ja'me pa'ijuna rua re'omu musanukonare, chu'upi si'ache cho'o ñokuna. ²⁴ Aperumu pa'isina Dios chu'o kuasinana'me pāi ch'usina irumu musanukona ñañeja'ñere ñañu chiisinata'ni ñamaneasome. Ūcuachi'a irumu musanukona asacheja'chere asañu chiisinata'ni asamanesinaa'me repana —chiniasomu Jesús repau neenare.

Samariapāiu re'oku cho'osi'ere Jesús cuasaku kuasi'ere kuamu

²⁵ Ūcuarumu judiōpāi che'choku Jesuni cutura chini maaasomu, repau masiche'te cho'o ñara chini. Maa repau'te ija'che sēniasomu repau:

—Masiu, chu'upi Dios pa'ichejana ai sani pasa chini, ¿je'se cho'oja'che? —chiniasomu repau.

²⁶ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Dios chu'o tocha jo'kasi'e, ¿ūquere kuaku? Mu'upi ñato, ¿je'se kuaku? —chiniasomu repau.

²⁷ Chikuna i'kaasomu repau.

—Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāi musanukonare ūcuanukore Paaku'te Diore musanukona auna'me rekoñoāna'me kokana'me cuasache peore jā'api rua cuasaju pa'ijā'u.

Musanukona meñe oicheja'che kueñe pa'inare oiju pa'ijū'u.

Jā'aja'ñe kuamu Dios chu'o, aperumu tocha jo'kasi'e —chiniasomu repau pāi che'choku.

²⁸ Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Rūhiñe i'kamū mu'u. Mu'upi jā'aja'ñe cho'oni Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu —chiniasomu Jesús.

²⁹ Jā'aja'ñe i'kauna asa, pāipi repauni ña, "Ūcuarepa cho'oku'mu iku", chiiju cuasaaju chini Jesure jo'e sēniasomu repau.

—¿Nee'a'ñe chu'ure kueñe pa'ina? —chiniasomu repau.

³⁰ Chikuna Jesús ija'chere cuasaku kuaasomu repau'te:

—Pāiu Jerusalén vū'ejoopoji Jericó vū'ejoopona cajeasomu. Cajekuna pāi cu'ana ma'ana tiñna chēasome repau'te. Chēa repau cu'amajñaruā tutesō, repau ju'ikāñaruā t'ite, repau'te ai jū'iñetu'ka rua vani jo'ka sanisōasome repana. ³¹ Vani jo'ka satena judiō phairipāiu ūcuama'api rani chueesiva'uni ña ma'a chekukā'kona jēni pachu carani saniasomu. ³² Carani sakuna cheku, Leví jojosi'ku Dios vū'e cho'ochē cho'okaiku ūcuama'api rani ūcuaja'che chueesiva'u ūhicheja t'ia ma'a chekukā'kona jēni pachu carani saniasomu. ³³ Cheku, Samariapāiuta'ni ūcuama'api raiū chueesiva'u ūhicheja t'ia ña oniasomu repava'ure.

³⁴ Ña oiu repava'u asimajñana pīsi uche conona'me u'chape'e ro'vecuha, kāñase'repi vēekanasomu repava'ure. Vēe pi'ni repau burrova'upi tuo sa, pāi kāivu'ere paaku kuirasomu repau. ³⁵ Jo'e apeñatato repau

Samariapāiu saipi'raku, repav'u'e paaku'te denario kurire're ka'chare're mini īsiku ija'che i'kaasomu: "Iva'ure chueesiva'ure kuirakaijū'u chu'ure. Chu'u ro'isinuko tī'ama'to mu'upi ro'ikaijū'u. Chu'u jo'e raisirumuna mu'a ro'ikaisinuko ro'ira mu'ure", chiniasomu Samariapāiu —Jā'aja'ñe kuaasomu Jesús repau'te judiōpāi che'choku'te.

³⁶ Jā'aja'ñe kua pi'ni Jesús repau'te chu'o sēniasomu.

—Chueesiva'u ūhisima'a umupāi chotena te'enachi'a saiju űaasome repau'te. Jā'ata'ni te'eu re'oja'che cho'okaniasomu repau'te, pāi kueñe pa'inare re'oja'che cho'okaicheja'che. ¿Kaupi repau'te jā'aja'ñe cho'okaku? —chiniasomu Jesús repau'te.

³⁷ Chikuna,

—Chueesiva'ure ña oisi'kupi re'oja'che cho'okaisi'kua'mu repau'te — chiniasomu judiōpāi che'choku.

Chikuna,

—Ūcuarepaa'me jā'a. Mu'ujē'e ūcuaja'che sani chekunani ña oiu re'oja'che cho'okaiu pa'ijū'u —chiniasomu Jesús judiōpāi che'choku'te.

Martana'me María vu'ere pa'imū Jesús

³⁸ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me jo'e saiū chekujooona tī'auna romichīio Marta repao vu'ena Jesure soni mutuaasomo. ³⁹ Repao Marta cho'jeo María ve'easomo. Jesupi kaka pūūna repau che'choche'te asara chini repau'te kueñe pūūasomo repao María. ⁴⁰ Jā'ata'ni Marta, vu'e cho'omajñaruāre te'eo cho'o ca'naso, Jesure kueñe rani ija'che i'kaasomo:

—Pāi Ūcuanukore Paaku, chu'u cho'jeo cho'omajñaruā ja'me cho'oma'mo chu'ure. Chu'uchi'a te'eva'o cho'oko pa'imo. ¿Chu'ure ña oima'ku mu'u? I'kajū'u repao'te chu'ure ja'me cho'oa'ko —chiniasomo repao repau'te.

⁴¹ Chikona Jesús i'kaasomu repao'te.

—Asarepajū'u, Marta. Mu'u pa'iche'te ruarepa peore cuasako oimo mu'u. ⁴² Re'oja'che pa'iche chuta'a chēama'mo mu'u. Muche'ota'ni chu'u che'choche'te asāneeko re'oja'che pa'iche'te chēacuhamo. Jā'aja'ñe cho'oko'te ūsema'mu chu'u —chiniasomu Jesús repao'te Martare.

11

Diore sēñe'te che'chomu Jesús

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ūcuarumu Jesús repau saischejare pa'iu Dioni sēniasomu. Sēni pi'niuna repau neeku te'eu ija'che i'kaasomu repau'te:

—Chukuna'te Paaku, Diore sēñe'te che'chojū'u chukuna'te, Juan repau neenare che'chosi'eja'che —chiniasomu repau.

² Chikuna Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Musanukonapi Diore sēni ija'che i'kajū'u:

Ja'ku, Cunaumu Pa'iku, pāi mu'ure vajuchuju pojoa'ju.

Ūcuachi'a mu'u chū'uñe pāi ūcuanuko cho'ojarumu tī'aa'ku.

Cunaumu pa'ina mu'u chū'uñe masi cho'ocheja'che cheja pa'ina ūcuaja'che re'oja'che cho'ojū paaru.

³ Ūcuachi'a chukuna chiiche āu si'aumucujña īsijū'u, chukuna āijañe.

⁴ Chukuna cu'ache cho'oche jo'e cuasamanejū'u, chukuna'te pāi cu'ache cho'osi'e chukuna jo'e cuasama'ñeja'ñe.

Chukuna'te vatipi chũ'ukuna cu'ache cho'oñu chiito mu'upi ũsekaijũ'u, cho'omanea'ju chini.

Jã'aja'ñe i'kaju Diore sêeju pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

⁵⁻⁶ Chini repanare jo'e i'kaasomu repau.

—Chekurumu musanukona te'eu mu'ure kueñe pa'iku mu'u vu'ena ñamirepana muamu. Mua jatisa'aro t'ia ve'sere nukaku ija'che i'kamũ: “Chu'ure re'oku, vuni pãra'puruã chotera'puruã ñisijũ'u chu'ure. Jo'e co'chora chu'u mu'ure. Cheku chu'ure re'oja'che cho'oku so'opi raiu churepara chu'u vu'ena t'amũ ãiñejẽ'e peokuni”, chiimu repau chekurumu mu'ure. ⁷ Jã'aja'ñe sêeto mu'u chekurumu ija'che i'kamũ: “Cho'ouama'ñe cho'omanejũ'u chu'ure. Jatisa'aro jeosõcuhasi'kua'mu chu'u. Kãsa chini chu'u chũiva'nana'me umesõcuhasi'kua'mu chu'u. Mu'u sêeñe vuni ñisima'mu chu'u”, chiimu mu'u repau'te.

⁸ Asarepajũ'u, musanukona. “Chu'ure re'oku'mu”, chiikuta'ni repau sêeñe vuni ñisima'mu mu'u. Jã'ata'ni, “Chu'uni jeereparumu sêeto asa ca'nasõ, vuni ñisija'mu chu'u”, chini cuasa, vuni repau chiiche peore ñisija'mu mu'u repau'te.

⁹ Ija'che kuamu chu'u musanukonare: Ũcuaja'che musanukona chiiche cuhama'ñe Dioni rua sêeju pa'ijũ'u ñisia'ku. Cuhama'ñe sêeju pa'ito ñisija'mu Repau. Ũcuachi'a musanukona Repau'te sêesi'e cha'ajũ'u ñisia'ku. Cha'ani koojanaa'me musanukona. Ũcuachi'a pãiu repau'te re'oku vu'ena mua t'ia jatisa'aro'te nukaku, repau chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rua jeerumu sêeu pa'icheja'che Diore rua jeerumu sêeju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oju pani koojanaa'me musanukona. ¹⁰ Repanare karache'te Diore sêena koojanaa'me. Ũcuachi'a Repau'te sêesi'e cha'ana koojanaa'me. Ũcuachi'a pãiu repau'te re'oku vu'ena mua t'ia jatisa'aro'te nukaku, rua jeerumu sêeu pa'iu koocheja'che koojanaa'me pãi, Diore rua jeerumu sêeju pa'ina.

¹¹ Musanukona umupãi chũ paana, asarepajũ'u. Mu'u chũipi mu'uni pãre sêeto catapu'te mini ñisima'me musanukona. Jã'apãni chiacha va'ire sêeto añani mini ñisima'me musanukona. ¹² Kura chiapu sêeto punioni mini ñisima'mu mu'u repau'te. Jã'aja'ñe cho'omanaa'me musanukona. ¹³ Cu'ache pa'inata'ni musanukona chũiva'nare re'oja'chere ñisinaa'me musanukona. Mai Ja'ku, Dios, Cunaumu Pa'iku na'a re'oja'chere ñisiku'mu maire. Pãipi Repau'te sêeto Repau Rekocho'te ñisiku'mu Repau repanare —chiniasomu Jesús repanare.

Pãi Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasimu”, chiisi'ere kuamu (Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ũcuarumu Jesús vatire pãiu'te chu'o cutuche ũsekuni eto saokaniasomu. Eto saouna vatire paasi'kupĩ, chu'o cutumanesi'kupĩ chu'ore cutukuna ña kukuasome pãi. ¹⁵ Pãi te'ena ija'che i'kaasome:

—Vati chũ'ukujĩ Beelzebujĩ cho'okaiuna vati ũcuajanare eto saoku'mu iku Jesús —chiniasome repana.

¹⁶ Jã'aja'ñe i'karena chekuna Jesús masiche'te masiñu chini ija'che i'kaasome:

—Diochĩ'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chukuna'te —chiniasome repana.

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kajuna Jesús repana cuasaju cutuche'te masiku ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi ūcuate'echeja pa'inapi sāiñechi'a cavani vaiju si'asōjanaa'me. Ūcuachi'a majapāichi'api ūcuate'evu'e pa'inapi sāiñechi'a cavani majapāi sējosōjanaa'me. ¹⁸ Ūcuachi'a vati aipi repau neenana'me sāiñechi'a cavato repau chū'ũñe si'asōmu. Jā'ata'ni mūsanukona chū'ure, “Vati chū'ũkujī Beelzebujī vati ūcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kua'mu mu'ure”, chiime. ¹⁹ Jā'aja'ñe mūsanukonapi i'karena iere sēemu chū'u: Mūsanukona neenare, ŷjaupi vati eto saomasiche jo'kau? ŷVati aipi jo'kau? Ija'che chiiju sēejū'u repanare: “ŷVati eto saomasiche vati aipi jo'kau mūsanukonare?”, chiiju'u. Jā'aja'ñe sēeto repana mūsanukonare, “Rūhiñe cuasama'me mūsanukona”, chiijanaa'me. ²⁰ Chu'u vati eto saomasiche Dios jo'kasi'ea'me. Chu'upi Dios jo'kasi'ere cho'okuna ña, “Dios pāi ūcuanukore chū'uku'mu”, chiiju masijanaa'me pāi.

²¹ Pāiu rua kokauji rua vaiche paakujī repau vu'ere pē'jeto repau cu'amajñaruā ñaacu'amu. ²² “Vaiche'te paakuna chū'u neemajñaruā ñaamanejanaa'me pāi chū'ure”, chini cuasaku pojomu repau. Jā'ata'ni repau'te na'a rua koka paakujī rani, repau'te vani kukosō, repau paaku pojosi'e vaichena'me cu'amajñaruā tutesōja'mu repau'te. Tutesō repau neenani isija'mu —chiniasomu Jesús repanare.

²³ Chini ija'che i'kaasomu repau:

—Pāi chū'ure jovomana cuheme chū'ure. Cuheju chekunapi chū'uni jovoñu chiito ūseme repana, chū'uni jovomaneajū chini —chiniasomu Jesús repanare pāi.

Vati pāiu sa'navu'te pa'iu eto saocojñosi'kupi jo'e pāiuni co'iche'te kuamu

(Mt 12.43-45)

²⁴ Ūcuarumu Jesús repanare pāi jo'e ija'che i'kaasomu:

—Pāiu sa'navu pa'isi'kuni etosōru vati sani oko peochejñare ku'iu pa'imū puachejñare ku'eku. Jā'ata'ni jñaamaneni, “Chu'u vu'eja'chena co'ira pāiu sa'navuna”, chini cuasamu repau. ²⁵ Jā'aja'ñe cuasa repau co'i nato pāiu sa'navu vu'e ju'o care'vasivu'eja'che re'oja'imū. ²⁶ Jā'aja'ñere nani ña jo'e sani chekunare vati repau'te na'a rua cu'anani sieterepanare ku'e jña ra pāiu sa'navuna pañu chini ūcuanuko kakame repana. Jā'ajekuna pāiu aperumu cu'ache pa'isi'e na'a rua cu'ache pa'imū —chiniasomu Jesús repanare.

Ūcuarepa pojoku pa'iche'te i'kamū Jesús

²⁷ Jā'aja'ñe i'katona pāina'me pa'ikoji romio ūjachū'opi i'kaasomo Jesure.

—Mu'ure jña jojasi'ko rua pojoko pa'icosomo —chiniasomo.

²⁸ Chikona i'kaasomu repau.

—Ūcuarepaa'me jā'a. Pojoko pa'imo repao. Jā'ata'ni Dios chu'o asa jachama'ñe cho'ona repao'te na'a rua pojoku pa'ime —chiniasomu Jesús repao'te.

Pāi cu'ache pa'ina Jesure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū'u”, chiisi'ere kuamu

(Mt 12.38-42; Mr 8.11-12)

²⁹ Ūcuarumu Jesús pāipi repau pa'ichejana chi'irena ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi irumu cana cu'ache pa'inaa'me. Chu'ure, “Dios Raosi'kuma'mu Jesús”, chiime repana. Jā'ata'ni, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o

ñojũ'u chukuna'te", chiime repana, chu'u pa'iche'te masiñu chini. Jã'ata'ni cho'o ñoma'mu chu'u repanare. Jonás cho'ocojñosi'eja'chechi'a cho'ocojñoja'mu chu'u. ³⁰ Aperumu Níneve vu'ejoopo pa'isina Jonás cho'ocojñosi'ere asa, "Dios raosi'kucosomu jã'u", chiniasome. Chu'u Dios Raosi'ku Jonás cho'ocojñosi'eja'che cho'ocojñoja'mu, páipi asa, "Jesús Dios Mamaku'mu", chiiju cuasaa'ju chini. ³¹ Aperumu pa'is'iko suripu cakã'ko canare pãi chũ'usi'ko rua so'opi Salomón rua masiũ chu'vache'te asara chini rianasomo. Repau'te Salomon'te na'a rua masiũji ichejare pa'imũ chu'u. Jã'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme musanukona irumu cana. Jã'ajekuna Dios pãi ũcuanũko cho'оче ña ro'iche chũ'umucuse t'aru aperumu pa'io pãi chũ'usi'kopi ija'che i'kaja'mo musanukonare, irumu pa'iju chu'ure cuasamanesinare: "Cu'are cho'ojũ Diore cuasamanesinajeju ro'iju pa'ijanaa'me musanukona", chi-ija'mo. ³² Aperumu Jonapi rua masiũji Dios chu'ore chu'vakuna asa chẽa, Níneve vu'ejoopo pa'isina repana cu'ache cho'оче ũhasõasome. Repau'te Jonare na'a rua masiũji ichejare pa'imũ chu'u. Jã'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme musanukona irumu cana. Níneve vu'ejoopo pa'isina cu'ache cho'оче ũhasõsi'eja'che cu'ache ũhasõmanaa'me musanukona irumu cana. Jã'ajekuna Dios pãi ũcuanũko cho'osi'e ña ro'iche chũ'umucuse t'aru Níneve vu'ejoopo pa'isina ija'che i'kajanaa'me musanukonare irumu pa'inare: "Cu'ache cho'оче ũhasõmanesinajeju ro'iju pa'ijanaa'me musanukona", chiijanaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

Hotuopu re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che cuasache'te kamu
(Mt 5.15-16; 6.22-23)

³³ Ūcuarumu Jesús repanare pãi jo'e i'kaasomu.

—Pãi te'euje'e hotuopu chũ'oni chawe nukoma'me. Ūcuachi'a to-toroji jao nukoma'me. Jã'ata'ni, "Pãi ivu'ena kakani chija'ina ñamanejanaa'me", chini hotuopu chũ'o, umuna tuoma re'oja'che miakuna ñaa'ju chini. ³⁴ Musanukona ñakocaã mani ñoto cho'оче cho'ore'omu. Jã'ata'ni ñakocaãpi masi ñoma'to cho'оче cho'ocu'amũ. Ūcuaja'che musanukonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani cu'achechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. ³⁵ Pãi Dios chu'o masinapi Repau'te cuasamaneni chijacheja pa'inaja'ñe cu'ache pa'ime repana rekoñoã. Jã'ajekuna ñarepaju pa'ijũ'u musanukona, jã'aja'ñe pa'imaneñu chini. ³⁶ Musanukonapi Dios chu'o asa cuasato rua re'oja'che pa'ija'mu musanukona rekoñoã. Hotuopu re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che pa'ija'mu musanukona rekoñoã —chiniasomu Jesús repanare.

Fariseopãina'me judiõpãi che'chona cu'ache cho'оче'te kamu Jesús
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jã'aja'ñe i'ka pi'niuna fariseopãiu, "Chu'u vu'ena mua ãu ãijũ'u", chiniasomu Jesure. Chikuna mua kaka ãure ãsa chini mesako'are puũ ñuniasomu repau. ³⁸ Æu ãipi'arakuta'ni charo Jesupi repau jũjñare choamauna ña, "Aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'oma'mu iku", chini cuasa, kukuasomu fariseopãiu. ³⁹ Kukusokuna ña Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Musanukona fariseopãi rekoñoã cu'ache cuasache jo'kasõmanajeju cunaro'rona'me cunare'a sê'sevuãchi'a sosaju sa'navuã sosamañeja'ñe sê'sevuchi'a re'onaja'ñe cho'ojũ chekuna nee joreju tute paanaa'me. ⁴⁰ Rua vesunaa'me musanukona. Sê'sevu pa'ichechi'a cho'oma'ñe sa'navuquee ũcuachi'a cho'osi'kua'mu Dios. ⁴¹ Ija'che cho'ojũ pa'ijũ'u musanukona:

Pāi chuova'na pa'iva'nare ña oiju cu'amajñaruã ũcuuamajñaruãre re'ojamajñaruãre ïsijũ'u repanare. Musanukonapi jã'aja'ñe päire oiju pani rekoñoã re'oja'che cuasani sê'sevu ũcuaja'che re'oja'che pa'ijanaa'me.

42 'Musanukona, fariseopāi, Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'oju ja'oruã ãu va'isuche maña kua'koja'oruãre si'arumu ïsiju pa'inaa'me, Repau, "Chu'are ïsijũ'u", chiisinukoru. Chekurumu dierepaja'oruã paani te'ejaruã ïsime. Chekurumu cienrepaja'oruã paani dierepaja'oruã ïsime. Jã'achi'a ïsinaa'me musanukona. Jã'ata'ni chekunare ũcuarepa cho'omanaa'me musanukona. Diore ũcuaja'che masi cuasamanaa'me musanukona. Cu'amajñaruã ũcu ïsiju pa'ijũ'u Diore. Re'omu jã'a. Jã'ata'ni musanukonapi chekunani ũcuarepa cho'omaruã cu'amu. Ūcuachi'a Dioni masi cuasamaruã cu'amu. Jã'ajekuna ruã cu'ache ti'ñjeja'mu musanukonare fariseopāi.

43 'Ūcuaja'che mai judíopāi chi'ivu'ña muã kakani pa'ipāi ñu'isaivuãre ñu'ineeme musanukona. Ūcuaja'che ãu ïsichejñare musanukonapi ku'ijuna päipi ña kukuju sêjuna ruã pojonaa'me musanukona. Jã'aja'ñe pa'ijuna ruã cu'ache ti'ñjeja'mu musanukonare.

44 'Pāiu'te jũ'isi'kure tāsichejare catapu tochasi'püre nukoma'to ñomauna vesuju ũcuachejapi cha'caju ku'ime päi. Musanukona fariseopāi ũcuaja'che cu'ache pa'inata'ni päipi ñato re'oja'che pa'inaja'ñe ñome. Chekuna päi musanukona cu'ache cuasache vesume. Jã'aja'ñe pa'ijuna ruã cu'ache ti'ñjeja'mu musanukonare judíopāi che'chonana'me fariseopāi —chiniasomu Jesús fariseopāiu'te.

45 Jã'aja'ñe i'kauna asa Dios chũ'usi'e che'choku i'kaasomu Jesure.

—Masiu, mu'upi jã'aja'ñe i'kaku chukuna'te ũcuaja'che Dios chũ'usi'e che'chonani cu'ache i'kamũ mu'u —chiniasomu.

46 Chikuna asa Jesús jo'e i'kaasomu repau'te.

—Musanukona Dios chũ'usi'e che'chona cho'okaimanata'ni chekunare ruã si'ache cho'ovesache'te chũ'unaa'me. Jã'aja'ñe cho'ojuã ruã cu'ache ti'ñjeja'mu musanukonare.

47 'Aperumu Dios chu'o kuasinare musanukona aipāipi vanisõrena repanare tāsichejña sê'sevuãre re'ojachejña care'vaju pa'ime musanukona, päipi ña, "Dios chu'o kuaju chuenisõsinare oime ina", chiapu chini. 48 Jã'ata'ni repana kuaju chũ'usi'e re'oja'che cho'omanaa'me musanukona. Musanukona aipāipi repanare vanisõrena repanare tāsichejñare re'ojachejña care'vaju musanukona aipāi cu'ache cho'osi'ejache cho'ome musanukona. Jã'aja'ñe cho'ojuã ruã cu'ache ti'ñjeja'mu musanukonare.

49 'Dios peore Masikujeku aperumu ija'che i'kaasomu musanukona cho'ojache:

Chu'u chu'o kuajanana'me che'chojanare chëã saoja'mu chu'u päire chu'vaa'ju chini.

Saouã repanani cuheju cu'ache cho'oñu chini tuhajanaa'me päi.

Tuha te'enare vanisõjanaa'me repana,

chiniasomu Repau. 50 Cheja mamacheja pa'irumu päi irumujatu'ka Dios chu'o kuanani musanukona majapāipi vanisõjuã musanukona irumu canapi repana cho'osi'ejache cu'ache cho'onajeju ro'ijanaa'me, repanare vanisõsi'e ro'i. 51 Aperumu musanukona majapāi Dios vu'ere pa'iju Diore ïsisimajñaruã uochejana Zacaría'te vanisõasome. Abelre vanisõsirumu päi Zacaría'te vanisõrumujatu'ka Dios chu'o kuanare mai

aipāipi vanisōrena musanukona irumū canapi ro'ijanaa'me, repanare vanisōsi'e ro'i. Ūcuarepaa'me jā'a.

⁵² 'Musanukona Dios chū'ñe che'chona Dios chū'o masinata'ni masi cho'oma'me. Ūcuaja'che chekūnapi asa chēapi'ranapi cho'ovesua'ju chini masi che'chomanaa'me musanukona. Jā'aja'ñe cho'ojuna rua cu'ache ti'ñeja'mū musanukonare Dios chū'ñe che'chonare —chiniasomū Jesús repanare.

⁵³⁻⁵⁴ I'ka pi'ni fariseopāiu vū'e pa'isi'kupī etaasomū Jesús. Etauna judiōpāi che'chonana'me fariseopāi pe'ruju cu'ache i'kaasome repau'te Jesure. Repau'ji ti'ñe i'kauna chēa'ñu chini chū'o rua vesache'te si'ache sēniasome repana.

12

“Chū'ochi'a re'oja'che cho'omanejū'ū”, chiū chū'vamū Jesús repau neenare

¹ Ūcuarūmū pāi kuēkuecu'anuko rua jainuko chi'iasome. Jairepanukojeū ūcuajana cū'ana cha'caasome repana. Chi'irena Jesús repau neenani charo chū'vaasomū.

—Asarepajū'ū, musanukona. Fariseopāi pā saucheja'che pa'iche'te ña chēamanejū'ū musanukona. Repana cu'ache pa'iche'te i'kamū chū'ū. Repana fariseopāi pāipi ñato re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'ōju pa'inaa'me. Jā'ata'ni repana rekoñōa rua cu'ache pa'inaa'me.

² 'Na'a pa'isirumū pāi rope'e cu'ache cho'osi'e peore kuajachea'me. Ūcuaja'che pāi cu'ache cuasasi'e peore kuajachea'me. ³ Pāi ñamina rope'e kuasi'e umucusena peore kuajachea'me, pāi ūcuauko asaju'te. Ūcuaja'che pāi repana vū'ena kaka rope'e kuasi'e pāi ūcuauko pa'ichejana ūjachū'opi peore kuajachea'me —chiniasomū Jesús repanare pāi.

“Musanukonare vanisōñu chiinare vajuchūmanejū'ū”, chiū chū'vamū Jesús

(Mt 10.26-31)

⁴ Ūcuarūmū Jesús repanare pāi jo'e i'kaasomū.

—Musanukonare, chū'ure ja'me pa'inare ija'chere chū'vamū chū'ū: Musanukonare vanisōñu chiinare vajuchūmanejū'ū. Musanukona ca'nivūā vanisōni rekoñōata'ni cu'ache cho'oma'me repana. ⁵ “Diore vajuchūju pa'ijū'ū”, chiimū chū'ū musanukonare. Repau Dios musanukona jū'iñe chū'ukū'mū. Ūcuaja'che jū'iñe chū'ūna jūnisōsirumū Repau'te cuasamanare vati toana saokū'mū Repau. Jā'ajekuna Dioni vajuchūjū'ū musanukona.

⁶ 'Dios Repau neenare kuirache'te kuara chiimū chū'ū musanukonare. Pī'a cincorepava'na jmava'na kurire're te'eka'chapare'ruachi'a ro'ime. Ka'charū ro'iva'nareta'ni Dios te'eu'terejē'e cavesuma'kua'mū repava'nare. ⁷ Peore repava'nare pī'ava'nare cuasaku kuiraku'mū Dios. Musanukonare pāi na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuiraku'mū Repau. Musanukona sijoquee raña kuēkuesi'echi'a paakūjeku masimū Repau Dios. Musanukona pa'iche peore masimū Repau. Jā'ajekuna musanukona chekūnare pāi vajuchūmanejū'ū —chiniasomū Jesús repanare.

Vajuchuma'ne pãi asaju'te, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiina pa'iche'te kuamu

(Mt 10.19-20; 10.32-33; 12.32)

⁸ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—Chu'o chekere kuara chiimu chu'u musanukonare: Pãi te'ena, chekuna asaju'te vajuchuma'ne, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiime. Na'a pa'isirumu jã'aja'ne i'kasinare Diore ja'me pa'ina ángeles asaju'te, "Chu'u neenaa'me ina", chiija'mu chu'u Dios Raosi'ku. ⁹ Jã'ata'ni chekuna pãi ija'che cho'ome: Chekunapi asaju chini, chu'ure cuasanata'ni pãire vajuchuju, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiime. Na'a pa'isirumu jã'aja'ne i'kasinare, Diore ja'me pa'ina ángeles asaju'te, "Chu'u neenama'me ina", chiija'mu chu'u.

¹⁰ 'Chu'ure, Dios Raosi'kure pãi cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mu Dios. Jã'ata'ni Repau Rekocho'te pãi cu'ache cutucheta'ni cavesuma'ne cuasamu Repau.

¹¹ Chekurumu pãi musanukonare chu'uni cuasajuna chëa mai judío'pãi chi'iv'ena juha cuaa nukojanaa'me, chekunapi cu'ache cho'oa'ju chini. Chekurumu pãi musanukonare chëa pãi ch'una pa'iv'ena juha cuaa nukojanaa'me, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Repanapi, "Chukunani cu'ache i'kato, ¿je'se chukuna i'ka tuijanaa'ne?", chiiju cuasamanejũ'u. Musanukona i'kajache cuasamanejũ'u. ¹² Musanukona i'karumu t'aru Dios Rekochoji kuaja'mu musanukonare, masi i'kaa'ju chini —chiniasomu Jesús repau neenare.

Kurineena pa'iche'te kuamu

¹³ Ūcuarumu repanare pãi ja'me pa'ikujã i'kaasomu Jesure.

—Masiu, cho'okaijũ'u chu'ure. Chukuna ja'ku chuta'a jũ'imarumu ija'che i'kasi'kuu'mu chukuna'te, chu'una'me a'chure: "Chu'u jünisoirumu chu'u paasi'e chejana'me pöse musanukona ka'chana paajũ'u", chiisi'kuu'mu ja'ku. Chura ja'kuva'u jünisocuhasi'kuu'mu. Jã'ajekuna chu'u a'chure i'kakaijũ'u, ja'ku i'kasi'e cho'oa'ku, joopo Isia'ku chu'ure —chiniasomu repau repau'te.

¹⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Tii'ne i'kamũ mu'u. Pãi musanukona ke'reche'te care'vaa'ku chini raomanesinaa'me chu'ure. Ūcuaja'che muja'ku jo'ka jünisõsimajñaruãre joopoãchi'a paache'te chũ'ua'ku chini raomanesinaa'me chu'ure —chiniasomu Jesús repau'te.

¹⁵ Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare pãi.

—Asarepajũ'u, musanukona. Kurina'me si'ache paaneemanejũ'u musanukona. Pãi, "Kurina'me pöse si'ache paaju rua re'oja'che pa'ijanaa'me chukuna", chiime te'ena. Jã'ata'ni re'oja'che pa'iche kuripi kooma'nea'me —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁶ Chini repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu repau:

—Pãiu kuriu cheja re'ojacheja paaasomu. Repau tãsi'epi ãupi rua aineeuna ãu rua paaasomu repau. ¹⁷ Æure rua paaku te'eujã ija'che cuasaku i'kaasomu repau: "Chu'u ãumajñaruã care'vavu'ñari timusõuna jo'e ãu care'vavu'ña peomu chu'u. ¿Je'se cho'oja'che chu'u?", chiiju cuasaasomu. ¹⁸ Jã'aja'ne cuasaku, "Áa, ija'che cho'ora chu'u: Chu'u ãumajñaruã care'vavu'ñare peore ñañosõ, jo'e na'a ujavu'ña cho'ora. Cho'o pi'ni ãuna'me pöse peore ũcuavũ'ñana care'vara chu'u. ¹⁹ Peore care'va pi'ni te'eujã ija'che i'kaja'mu chu'u: Rua pöse paamu chu'u. Rua

jeerumu si'amaneja'mu ie. Jā'ajekuna rupu pa'ija'mu chu'u chura. Āu āiu, cono ūkuku pojoku pa'ija'mu chu'u chura", chiuu cuasaasomu. ²⁰ Jā'aja'ne cho'ora chiisi'kure ija'che i'kaasomu Dios: "Tiñe cuasamu mu'u. Iñami jūnisōja'mu mu'u. Mu'u te'eu paaku pojora chini care'vasimajñaruā peore cho'osōja'mu. Chekunapi mu'u paasi'e paajanaa'me", chinasomu Dios repau'te. ²¹ Pāi te'ena Dioni cuasamapu repanapi te'ena pojofu chini pōsena'me kuri si'ache rua care'vame. Diore cuasamanesinajeja peore cho'osōjanaa'me repana —chinasomu Jesús repau'te.

Dios Repau neenare Repau chijejana re'oja'che kuiramu
(Mt 6.25-34)

²² Ūcuaramu Jesús repau neenani chu'vaasomu.

—Musanukona pa'ichena'me āu āiñena'me kāña ju'iche ruarepa cuasaju pa'imanejū'u. ²³ Dios, musanukonare kuiraku āuna'me kāña musanukona ju'ijache īsiku'mu. ²⁴ Pī'ava'na pa'iche'te cuasa ñajū'u. Pī'ava'na āujē'e tāmava'naa'me. Īsichejē'e cho'omava'naa'me. Āu care'vavu'ñajē'e peova'naa'me repava'na. Jā'aja'ne pa'iva'nareta'ni Diopi āu īsiku'mu repava'nare. Repau Dios pī'ava'nare peore cuasaku rua re'oja'che kuiraku'mu. Jā'ata'ni musanukonare pāi na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuiraku pa'imu Repau. ²⁵ Ija'chea'me: Chekurumu pāi repana umu nukache rua cuasaju, "Na'a umu ainee nukajanaa'me mai", chiiju na'a umu nukache chiinaretani na'a umu nukacu'aja'mu. ²⁶ Musanukonare pa'iche īsimu Dios. Cho'ovesama'mu Repau'te. Jā'ata'ni musanukonare jā'aja'ne cho'ocua'mu. Repau Dios musanukonare pa'iche īsisi'kua'mu. Pa'iche īsisi'kujeku musanukonare kuiraku'mu Repau. Jā'ajekuna musanukona āu āiñena'me kāña ju'iche ruarepa cuasama'ne pa'ijū'u.

²⁷ 'Chura korosi'e pa'iche'te cuasa ñajū'u. Korosi'e cho'ochējē'e cho'oma'nea'me. Kāñajē'e juhama'nea'me. Aperumu pa'iu pāi chū'usi'ku Salomón ju'isikāña kāña repauji rua re'ojakāñare koo ju'ina rua re'oja'che ñoasomu, pāipi ñato. Jā'ata'ni Salomón ju'isikāña pa'icheja'che na'a rua re'oja'che ñomu korosi'e. Dios cho'ochē'me jā'a. ²⁸ Diore rua cuasama'me musanukona. U'chara'ñaruā iumucujña pa'ira'ñaruāre pāipi uosōru che'ro peoja'mu. Rua jeerumu pa'imara'ñuruāta'ni repara'ñaruā re'oja'che kuiraku'mu Dios. Musanukonare pāi na'a rua re'oja'che kuiramu Repau. ²⁹ Jā'ajekuna musanukona āu āijañena'me ūkujache si'areparumu cuasama'ne pa'iju, "Chukuna chiiche peore īsiku'mu Dios", chiiju cuasaju pa'ijū'u. ³⁰ Pāi Diore cuasamana jā'amajñaruāchi'a si'arumu rua cuasaju pa'ime. Jā'ata'ni musanukona chiimajñaruā, "Ina chu'ure cuasana jā'amajñaruāre chiime", chiuu masimu mai Ja'ku Dios. ³¹ Jā'ajekuna jā'amajñaruā ruarepa cuasama'ne pa'iju Repau chū'ne'te na'a rua cuasaju cho'uju pa'ijū'u. Ūcuare Repau musanukonare āuna'me ūkuche peore īsimu —chinasomu Jesús repau neenare.

Pāi Dios pa'icheja saisirumu re'oja'che pa'iche koojachere kumamu Jesús
(Mt 6.19-21)

³² Ūcuaramu Jesús repau neenare jo'e chu'vaasomu.

—Te'eva'naa'me musanukona. Jā'ata'ni pāi ovejava'nare re'oja'che kuiracheja'che re'oja'che kuiramu chu'u musanukonare. Jā'ajekuna vaju'chumanejū'u. Mai Ja'ku Dios re'oja'chere īsija'mu musanukonare, Repau pa'ichejana satena. Jā'aja'ne cho'ora chiimu Dios musanukonare. ³³ Ija'che cho'ojū'u: Musanukona paamajñaruā te'emajñaruā īsisō, kuri koo, chuova'na pa'ivanani rupu īsijū'u. Musanukona ichēja cheja

paamajñaruã cu'amajñaruã si'asõjañea'me. Jã'ajekuna repamajñaruã ruarepa cuasamairo pa'iju Dioní na'a rua cuasaju, Repau pa'icheja sani re'oja'che koojachere na'a rua cuasaju pa'ijã'u. Repau ísicheta'ni si'amañea'me. Jeecheja põse ñaanajẽ'e peome. Ũcuachi'a pã paache pu'java'najẽ'e peome. ³⁴ Dios ísijache koojanajeju pojoju pa'ijã'u musanukona. Musanukonapi põsechi'a na'a rua cuasaju pani Dios ísijache rua cuasamanejanaa'me —chiniasomu Jesús repau neenare.

Icheja cheja chu'u cajejachere cuasaju musanukona rekoñoã care'vaju pa'ijã'u

³⁵⁻³⁶ Ũcuarumu Jesús repau neenani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu:

—Pãiu cho'оче cho'okainare paakuji pã romi vejache'te ñara chini saniasomu. Sakuna repau'te cho'оче cho'okaina, “Maire paaku jo'e raija'mu”, chini cha'aju cho'оче cho'okãña sa'che, uopuã chũo, peore care'vakaiju paniasome repau'te. Ũcuarumu repana repauni cha'aju care'vasinajeju repauji rakuna vajuchuma'ñe jatisa'aro teana vataasome. ³⁷ Cho'оче cho'okainapi kãima'ñe repanare paakuni cha'aju peore re'oja'che care'varu rani ña rua pojoja'mu repau. Cho'оче cho'okainare kãima'ñe care'vakaisinajeju ña pojoku re'oja'che cho'okaija'mu repanare paaku. Charo cho'оче cho'okãña sa'che, repanare soni rao, puurena ãu ãuja'mu repau. ³⁸ Cho'оче cho'okaina masi care'varu repau'te uarumu, chekurumu ñamirepana, chekurumu ñatacuhatona rani ña pojoku re'oja'che cho'okaija'mu repau repanare. ³⁹ Iere asa chẽajã'u musanukona: Pãiu vu'e paaku ñaa u rairumu masini pẽ'jemu, ñaa kakache'te ãsera chini. ⁴⁰ Chu'u raiche musanukona cuasamarumuna icheja cheja jo'e cajaja'mu chu'u, Dios Raosi'ku. Jã'ajekuna vu'e paaku pẽ'jejeja'ñe chu'u cajejachere pẽ'jeju musanukona rekoñoã re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijã'u —chiniasomu Jesús repanare.

Dios chũ'ñe re'oja'che cho'ona pa'ichena'me re'oja'che cho'omana pa'iche'te kuamu

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesupi cuasaku kuana asa Pedro ija'che sãniasomu repau'te:

—Chukuna'te Paaku, ¿chukuna'te mu'u neenarechi'a chu'vaku cuasaku kuau mu'u? Jã'apãani, ¿pã ucuaukore chu'vaku kuau mu'u? — chiniasomu.

⁴² Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Cho'оче cho'okaiku cho'osi'ere kuara chiimu chu'u. Cho'оче cho'okaiku rũhiñe cuasakujeku repau'te paaku chu'u jo'kasi'e ucuarepa cho'oasomu. Jã'aja'ñe cho'onna repau'te paaku so'ona saipi'aku ucuauñi cho'оче jo'kaasomu, chekunani cho'оче cho'okainani kuiraku repana ãijañere ãure ísiku paau chini. Repanare jo'ka so'ona sanisõasomu repau.

⁴³⁻⁴⁴ So'o saisi'kupi jo'e na'a pani rani ñato repau'te cho'оче cho'okaiku, repau chu'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaniasomu. Re'oja'che cho'okakuna repau'te paaku rani ña pojoku repau paaku chu'usi'e cho'оче peore ucuauñi jo'kaasomu. Jã'aja'ñe jo'kauna rua pojoasomu repau'te cho'оче cho'okaiku. ⁴⁵⁻⁴⁶ Jã'ata'ni cho'оче cho'okaikuji ija'che cho'oto cu'ache ti'ñera'amu repau'te: “Chu'ure paaku, so'o saisi'ku chuta'a raima'mu”, chini repau'te ja'me cho'оче cho'okainare umupãina'me romi vaiu ucuaja'che repau'te paaku neere ãu rua ãiu rua cono jũ'iu repau'te paaku raichejẽ'e cuasama'ñe pa'ikuni raija'mu repau. Rani ña rua pe'ruku repau'te cu'ache cho'o pi'ni jachanare saochejana saoja'mu repau.

⁴⁷ 'Ija'chea'me: Cho'oché cho'okaina ūcuauana repanare paaku chū'u jo'kasi'e masinata'ni cho'omaneni raa su' suecojñojanaa'me. ⁴⁸ Chekuna repanare paaku chū'u jo'kasi'ere vesuju tiiñe cho'oni jmanukoru su' suecojñojanaa'me. Pāiu repau'te cho'oché cho'okainare raa masinare, "Chū'u chū'usi'e masi cho'ojū'u musanukona", chiija'mu. Chekunareta'ni ija'che i'kaja'mu: "Musanukona na'a raa masinaa'me. Na'a raa masinajeju chū'u chū'usi'e na'a raa masi cho'ojū'u musanukona", chiija'mu repanare paaku —chiniasomu Jesús repau'te Pedro'te.

Jesure cuhena repau'te cuasanare cuhejanaa'me
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Pāiu chí'care cuheku toapi peore uosōñeja'ñe pāi rekoñōā cu'ache cho'oché'te cuheku jūni ro'ikasa chini cajesi'kuu'mu chū'u. Irumuna jā'aja'ñe cho'o pi'nisi'e pa'itota'ni pojora'amu chū'u. ⁵⁰ Raa cu'ache ti'jñeja'mu chū'ure. Jā'ajekuna raa sumava'u chuova'u pa'iu pa'ija'mu chū'u, chū'ure cu'ache ti'jñe caraisirumujatū'ka. ⁵¹ Ija'che cuasacosome musanukona: "Jesupi rakuna churata'ni pāi cavama'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me", chiiju cuasacosome. Jā'ata'ni chū'upi rani che'chokuna pāi chū'u che'choche asacuhenapi asaneenani pe'ruju cuheme. ⁵² Chekurumu majapāi cincorepana ūcuate'evu'e pa'inapi te'ena chū'uni cuasato chekuna cuhejanaa'me repanare. Chekurumu te'eka'chapana chū'uni cuasato chotena cuhejanaa'me. Chekurumu chotena chū'uni cuasato te'eka'chapana cuhejanaa'me. ⁵³ Chekurumu mamakuji chū'uni cuasato puka'kupi cuheja'mu. Ūcuaja'che puka'kupi chū'uni cuasato mamakuji cuheja'mu. Ūcuaja'che mamakoji chū'uni cuasato puka'kopi cuheja'mo. Ūcuaja'che puka'kopi chū'uni cuasato mamakoji cuheja'mo. Ūcuaja'che mamaku'te pa'ikoji chū'uni cuasato vaoji cuheja'mo. Ūcuaja'che vaoji chū'uni cuasato mamaku'te pa'ikoji cuheja'mo. Chū'ure cuasamana pāi jā'aja'ñe cho'ojanaa'me chū'ure cuasanare —chiniasomu Jesús repanare.

Irumu pa'iche vesuche'te kumamu
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare pāi.

—Ūsuu na'ichejapi oko ka'nikuna ñani, "Oko raja'mu iumucuse", chini cuasa i'kame musanukona icheja cana. Musanukona i'kasi'e ti'jñemu. ⁵⁵ Ūcuaja'che suripu cakā'kopi tutache ñani, "Raa asuja'mu iumucuse", chini cuasa i'kame musanukona icheja cana. Musanukona i'kasi'e ti'jñemu. ⁵⁶ Cunaumu ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasime musanukona. Jā'ata'ni irumu pa'iche ñanata'ni musanukonare ti'jñeja'ñe vesume. "Icheja pa'iche peore masime chukuna", chiime musanukona. Jā'ata'ni joreme —chiniasomu Jesús repanare.

Pōsero'i paaku'te re'oja'che care'vasi'ere kumamu
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Ūcuarumu jo'e i'kaasomu repau.

—¿Je'se pa'iu'na cu'ache pa'iche musanukonachi'a ña care'vavesuche'?

⁵⁸ Chekurumu pāi ūcuauakuji chekuni pōsero'i paamu. Jā'ata'ni repauji ro'ima'to pe'ruku ro'ia'ku chini pāi chēañe chū'uku pa'ivu'ena saja'mu repau. Jā'aja'ñe cho'oto chuta'a ma'a sairumuna pōsero'i care'vaa'ku repau'te. Care'vama'to repau'te pāi chēañe chū'ukuni saja'mu repau. Sa jo'kauna repau pāi chēañe chū'ukuji repau'te pāi chēavu'ena cuaoa'ju

chini pāi chēanare chū'uja'mu. ⁵⁹ Cuaō jo'karena pōsero'i peore ro'i pi'niñejatuka pāi chēavu'ere pa'ija'mu repau. Ūcuarepaa'me jā'a — chiniasomu Jesús repanare pāi.

13

Pāipi cu'ache cho'oche'te ūhasoma'to cu'amū

¹ Ūcuarumu pāi Jesuni ñañu chini saniasome. Sani Pilato cho'osi'ere repau'te ija'che kuaasome repana:

—Repau Pilato Galilea cheja pa'inapi Dioni pojojū ovejava'nare vanisojuna repanani vanisoajū chini chū'uasomu repau neenare. Chū'ūna vanisorena pāiva'na chie rani meni cu'ava'na chiena'me ja'mesoasomu —chiniasome repana repau'te.

² Jā'aja'ñe kuarena asa Jesús repanare i'kaasomu.

—Ija'che cuasacosome musanukona: “Repana Galilea cheja cana chekuna repacheja canare na'a rua cu'ache pa'isinacosome. Jā'ajekuna cu'ache ti'ñesi'kua'mu repanare”, chiiju cuasacosome musanukona.

³ Jā'ata'ni repana chekunare na'a rua cu'ache pa'imanesinaa'me chiimu chū'ū. Jā'ata'ni musanukonapi cu'ache cho'oche'te ūcuauko ūhasō, mama cuasama'to musanukonare ūcuaja'che rua cu'ache ti'ñeja'mu jū'isirumu.

⁴ Chekere chu'o kuara chiimu chū'ū musanukonare: Apeřumu Siloē chiara kueñe pa'isiva'e umu pa'ivū'epi diecihorepanare pāi tāni vēasōasomu. Jā'a asa ija'che cuasacosome musanukona:

“Repana chekuna Jerusalén pa'isinare ūcuaukore na'a rua cu'ache pa'isinacosome. Jā'ajekuna cu'ache ti'ñesi'kua'mu repanare”, chiiju cuasacosome musanukona.

⁵ Jā'ata'ni repana chekunare na'a rua cu'ache pa'imanesinaa'me, chiimu chū'ū. Jā'ata'ni musanukonapi cu'ache cho'oche'te ūcuauko ūhasō, mama cuasama'to musanukonare ūcuaja'che rua cu'ache ti'ñeja'mu jū'isirumu —chiniasomu Jesús repanare.

Sūkiñu kūima'ñu pa'iche'te kumū

⁶ Ūcuarumu Jesús repanani chū'vaku ūcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

—Pāiu repau chiona higoñu tāñe chū'uasomu. Na'a pa'iu sani ñaasomu repau, “Higopuā kūicosomu”, chini. Sani ñato repañu repapuājē'e peoasomu. ⁷ Peokuna repau'te cho'oche cho'okaiku'te ija'che i'kaasomu repau:

“Ñaku; chura chū'ū choteūsurumu kunicuhamu icheja, iñure ñara chini, 'Kūicosomu', chini. Jā'ata'ni iñu jmamakarujē'e te'epujē'e kūima'mu. Kuenisōjū'ū iñu. Re'ojachejare iñu sūkiñu kūima'ñupi nukamu. Jā'ajekuna iñu kuenisō, chekuñu'te ichejana tāto re'ocosomu”, chiniasomu repau.

⁸ Chikuna repau'te cho'oche cho'okaiku ija'che i'kaasomu: “Chu'ure paaku, chuta'a kueமானēñu iñu. Iūsurumu chū'ū iñujipiņqueere cha'ore mu'kasō, abonopi chu'chura chiimu. Cho'o ñara chiimu chū'ū.

⁹ Jo'e chekuūsurumuna kūito re'omu iñu. Jā'aja'ñe cho'osi'ñupi kūima'tota'ni chekuūsurumu kueche pa'imū iñu”, chiniasomu repau —Jā'aja'ñe kuaasomu Jesús repau'te ñañu chini saisinare.

Pnaumucuse meñe cu'curu pa'iva'oni Jesús vasosi'ere kumū

¹⁰ Pnaumucusejekuna Jesús judiōpāi chi'ivū'ere pa'iu che'choasomu.

¹¹ Ūcuavu'ere romio vatipi pa'iu cho'okuna diecihorepaūsurumu meñe

cu'curu pa'iva'o paniasomo. Rūhiñe nukacu'aasomu repava'ore. ¹² Pa'iona ña Jesús soni i'kaasomu repava'ore.

—Ñako; mu'uni vasora chu'u —chiniasomu Jesús repava'ore.

¹³ Chini repava'oni jūñapi jauna teana rūhiñe vuni nukako, “Dios peore masiku'mu”, chio pojoasomo repava'o. ¹⁴ Jesupi repava'oni puaumucusena vasouna ña repavu'e chū'uku pe'ruasomu. Pe'ruku repanare pāi ija'che i'kaasomu repau:

—Seirepaumucujña cho'оче cho'oumucujña pa'imū te'esemana. Mūsanukona jū'ina vasocojñoñu chini cho'оче cho'oumucujñachi'a rani vasocojñoñū. Puaumucujñata'ni vasocojñoñu chini raimanejū —chiniasomu repau repanare pāi.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kauna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Re'oja'che pa'ina cho'очеja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onaa'me mūsanukona. Jā'ata'ni rekoñōā cu'ache cuasanaa'me. Chekurumu mūsanukona bueyva'ure paani, chekurumu burrova'uni paani, puaumucusena repava'nare jose same okore ūkuañu chini. ¹⁶ Puaumucujñana jā'aja'ñe cho'ocheta'ni ūsemanaa'me mūsanukona. Iko Abraham aperumu pa'isi'ku jojocojñosi'koa'mo. Vati aipi diecihochorepaūsūrumu chēa paamu ikore. ¿Je'se cuasa mūsanukona puaumucusena vasoche ūseche ikore? Cu'ava'narechi'a oinaa'me mūsanukona. Pāita'ni oimanaa'me —chiniasomu Jesús repau'te.

¹⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa repau'te Jesure cuhena kukusoasome. Jā'ata'ni pāi chekuna ūcuanuko Jesús rua masiujeku vasouna ña pojosoasome.

Mostazara'karuā pa'iche'te cuasaku kuamu Jesús
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Ūcuarumu Jesús repanare pāi jo'e che'choasomu.

—Dios chū'ñe cho'ona, ¿keeja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kuara chini, ¿keeja'chere cuasaku kuaja'che chu'u? ¹⁹ Ija'che kuara: Mostazara'karu rua jmara'karu'me. Jā'ata'ni pāipi mostazara'karu'te tāru sūkiñu ūjañuji rua ka pa'iñu aineeuna ūcuañuna pī'ava'na chīsuo suhame. Ūcuaja'che Dios chū'ñe cho'ona te'eva'na pa'ime chura. Jā'ata'ni pāipi Dios chu'ore chu'vajuna jainuko asa chēa jovojuña, Repau'te cuasakanupū si'arumu na'a rua jainuko jovome —chiniasomu Jesús repanare.

Harinana'me pā sauche cha'pisica'repu pa'iche'te kuamu
(Mt 13.33)

²⁰ Ūcuarumu Jesús jo'e che'choasomu.

—Dios chū'ñe cho'ona pa'iche, ¿keeja'cheja'che pa'imū chiija'che chu'u? ²¹ Ija'chea'me: Romio pāre cho'ora chini kosasica'reru'te charo cha'pi harinaro'ro chotero'ro ūcuaca'reruna ja'measomo. Pā sauca'repu jmaca'reru ja'mesi'eta'ni ūjaca'repu sauasomu. Dios chū'ñe cho'ona ūcuachi'a jā'aja'ñe pa'ijanaa'me. Pāipi Repau chu'ore chu'vajuna asa chēa, te'ena chu'uni cuasaju chekunani chu'vajanaa'me. Jā'aja'ñe chu'vajuna pāi si'achejñaruā pa'ina asa chu'uni cuasaju jovo na'a pa'isirumu na'a jainuko pa'ijanaa'me Dios chū'ñe cho'ona —chiniasomu Jesús repanare.

Dios pa'icheja saiche'te kuamu
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Repanare pāi che'cho pi'ni Jerusalén vu'ejoopona saiū vu'ñajooopōā uajajooopōāna'me jmajooruā canūka che'choku saniasomū Jesús. ²³ Saiū canūka che'chokuna repajooopō cakū pāiū te'eu ija'che sēniasomū repau'te: —Pāi Ūcuanūkore Paaku, asarepajū'u. ¿Cunaumu, Dios pa'icheja pāi te'ena sani pa'ijanaa'ñe? —chiniasomū.

Chikuna Jesús ija'che i'kaasomū:

²⁴ —Pāi jainuko Dios pa'ichejare sani pañu chiime. Jā'ata'ni repacheja te'ena saijanaa'me saicu'akuna. Musanukonani Dios pa'icheja saiūato jatisa'aro jmaā'carū pa'isa'aro kakana cho'ocheja'che musanukona cu'ache cho'oche'te ūhasō chu'uni cuasaju jovoju'u. ²⁵ Ija'chea'me jā'a: Pāiū vu'e paaku paniasomū. Vu'e paakuji jatisa'aro'te jeosōuna chekuna pāi ve'sere rani nukaju, “Jatisa'aro vataju'u chukuna'te; kakañu”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'kajuna i'kaasomū vu'e paaku. “¿Jeecheja canaa'ñe musanukona? Musanukonare vesuku'mū chu'u”, chiniasomū repau. ²⁶ Jā'aja'ñe i'kauna ija'che i'kaasome repana: “Aperumū mu'una'me āu āiju ūkusinaa'me chukuna. Chukuna pa'ijooopōā vu'ñajooopōā callejooovūā ku'iu che'chosi'kuu'mū mu'u”, chiniasome repana repau'te vu'e paaku'te. ²⁷ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che i'kaasomū repau: “Musanukonare vesuku'mū chu'u. Musanukona cu'ache cho'ona ūcuanūko kueñe pa'imaneju'u chu'ure”, chiniasomū repau. ²⁸ Na'a pa'isirumū Abrahamre, Isaare, Jacobre, chekuna Dios chu'o kuakaisinana'me Dios pa'ichejare pa'ijana nājanaa'me musanukona. Jā'ata'ni musanukona cu'ache cho'oche ūhamanesinapi jūnisōru Dios Repau pa'icheja saiche ūseja'mū musanukonare. Ūseuna oiju cōjire asoche āijanaa'me musanukona. ²⁹ Reparumū pāi si'achejña raisina Dios pa'ichejana t'ā āure ānu chini pūajanaa'me. ³⁰ Ūcuachi'a reparumū ina, pāi Dios pa'icheja saimanejanaa'me chiicojñosinata'ni te'ena saijanaa'me Dios pa'icheja. Ūcuaja'che chekuna Dios pa'icheja saijanaa'me ina chiicojñosinata'ni te'ena saimanejanaa'me Dios pa'icheja —chiniasomū Jesús repau'te.

Jerusalén vu'ejoopō pa'inani oimū Jesús (Mt 23.37-39)

³¹ Ūcuarumū fariseopāi Jesure ija'che kuaasome:

—Herodes mu'ure vanisora chiimū. Icheja pa'imaneju'u mu'u. Tūichejana saijū'u —chiniasome.

³² Kuarena Jesús i'kaasomū repanare.

—Repau Herodes chai cho'ocheja'che rope'e cu'ache cho'oku pa'iku'mū. Herode'te ija'che sa kuajū'u: “Iumucusena'me che'ro pāi sa'navuā pa'inani vatire eto saoku pa'ija'mū chu'u. Ūcuachi'a pāi jū'iva'nare vasoja'mū chu'u. Che'ro pāasirumū chu'u Ja'ku chu'ure chu'u jo'kasi'e peore cho'o pi'nija'mū chu'u.” ³³ Jā'aja'ñe sa kuajū'u repau'te Herode'te. Iumucusepi che'roji che'ro pāasirumūjatū'ka saiū pa'ija'mū chu'u, Jerusalén vu'ejoopona t'āra chini. Jerusalén vu'ejoopochi'a Dios chu'o kuava'nare si'arumū vanisōnaa'me pāi. Chekujoopōā vu'ñajooopōā jā'aja'ñe cho'oma'me —chiniasomū Jesús repanare.

³⁴ Ūcuarumū Jesús ija'che i'kaasomū:

—Musanukona Jerusalén vu'ejoopō cana cu'ache cho'oche'te ñaku rua sumava'u pa'imū chu'u. Kurava'o repao chīiva'nare kue'chaka vu'evuāna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiiku'teta'ni cuheme musanukona chu'ure. Musanukona Jerusalén vu'ejoopō cana Repau chu'ore musanukonani kuajū chini Dios raosiva'nare cuheju vanisōnaa'me.

Ūcuachi'a Repau chu'ore chu'vaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju si'arumu catapi su'a vëasōnaa'me musanukona. ³⁵ Asarepajū'u. Jerusalén vu'ejoopo musanukona pa'ijoopo päipi cu'ache cho'oñu chiito ũsemanaja'mu Dios. Jā'ajekuna musanukona chu'ure rua jeerumu ñamanejanaa'me. Jā'ata'ni chu'upi jo'e chejana cajekuna ña, "Diopi re'oja'che cho'okaau ikure, Repau Raoku'te", chijanaa'me musanukona — chiniasomu Jesús repanare.

14

O'ro ravu jū'iku'te Jesús vasosi'ere kamu

¹ Ūcuarumu Jesupi puaumucusena fariseopäi chu'uku vu'ena āu āsa chini maauna chekuna fariseopäi, "¿Je'se cho'oja'u iku?", chini ñaju cha'aasome, cho'ouna ña repauni cu'ache cho'oñu chini. ² Ūcuav'ere päiu o'ro ravu jū'iva'u paniasomu. ³ Ūcuarumu Jesús repanare ija'che sēniasomu judiöpäi che'chonana'me fariseopäi:

—Diopi chū'una tocha jo'kasi'e, ¿puaumucujñana jū'iva'nare vasoche ũseku? —chiniasomu Jesús repanare.

⁴ Sēeku'te i'kamaneasome repana. I'kamapuna jū'iva'ure chēa vasoasomu repau. Vasocuha,

—Re'omu. Saijū'u —chiniasomu repau.

⁵ Chini fariseopäire i'kaasomu repau.

—Musanukona ūcuauaku te'eü chīipi chekurumu bueyva'upi puaumucusena cojena tuānisōuna ñani, ¿rutama'ñe? —chiniasomu Jesús repanare.

⁶ Chikuna i'kavesuasome repana.

Päiu romi vejaku fiesta cho'ochete ñaa'ju chini soicojñosina cho'osi'ere kamu

⁷ Jesús chuta'a fariseo vu'e pa'itona fiesta'te ja'me cho'oa'ju chini soicojñosina rani kakaasome. Kaka repanare soisi'kuni kueñe pūñu chini ku'easome repana.

Jā'aja'ñe cho'ojuna ña Jesús ija'che chu'vaasomu repanare:

⁸⁻⁹ —Musanukonani päi romi vejache'te ñaa'ju chini soito sani tī'a, soisi'kuni kueñe pūñu chini ku'emanejū'u. Chekurumu musanukonare na'a rua masinapi ratu musanukonare soisi'ku, "Tīichejana kuñu pūjū'u musanukona, inapi ichejana pūaa'ju", chijaja'mu. Chikuna asa kuku vuni sani, mesako'a chekuchā'tiro casaivuāna pūjajanaa'me musanukona.

¹⁰ Jā'ajekuna ija'che cho'ojū'u: Musanukonare päipi soito sani kaka, soisi'kure so'o pūjū'u, mesako'a chekuchā'tiro casaivuāna. Jā'aja'ñe cho'oto musanukonare soisi'ku rani ña, "Chu'ure re'oja'che cho'ona, vuni rani chu'ure na'a kueñe pūjū'u", chijaja'mu. Jā'aja'ñe i'kato chekuna päi repavū'e kaka pūasina musanukonare ña, "Rua masinacosome jā'ana", chijajanaa'me. ¹¹ "Chekunare päi na'a rua masime chukuna", chijju cuasame päi te'ena. Jā'aja'ñe cuasanare, "Rua vesunaa'me ina", chijja'mu Dios, asa kukua'ju chini. Jā'ata'ni päi chekuna, "Chekunare päi na'a rua vesunaa'me chukuna", chijju cuasame. Jā'aja'ñe cuasanare, "Rua masinaa'me ina", chijja'mu Dios, asa pojoa'ju chini —chiniasomu Jesús repanare.

¹² Chini repau'te soisi'kure Jesús ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi pãire ãure ãura chini, soni ija'che cuasamanejũ'u: "Chu'ure re'oja'che cho'onana'me chu'u a'chupãina'me chu'u majapãina'me kueñe pa'inare kurinarechi'a soni ãu ãuja'mu chu'u. Jã'aja'ñe chu'upi cho'oto chekurumu repanapi fiesta cho'oni chu'u repanare soisi'eja'che sãĩñe soijanaa'me chu'ure", chiiu cuasamanejũ'u. ¹³ Jã'ata'ni mu'upi fiesta cho'oni chu'ova'na pa'iva'nana'me nuka ku'imava'nana'me ro'ocũ'ava'nana'me na'ava'nare soijũ'u. ¹⁴ Repava'nata'ni mu'ure sãĩñe soima'me. Jã'ajekuna mu'upi jã'aja'ñe pa'iva'nani ãure soni ãuto rua re'oja'che cho'okaija'mu Dios mu'ure. Na'a pa'isiramuna pãĩ re'onapi jũ'isina jo'e vajaraiumucuse t'aru Dios mu'ure ro'ija'mu, chu'ova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaisi'e ro'i —chiniasomu Jesús repau'te fariseopãiu'te.

Pãire ãu ãuñu chini fiesta cho'ochete kũamu
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa, cheku ãu ãsa chini ũcuavu'e ñu'iku ija'che i'kaasomu:

—Pãĩ, Dios pa'icheja sani ãu ãijana rua pojoju pa'ijanaa'me —chiniasomu.

¹⁶⁻¹⁷ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pãiu repau chiinarechi'a pãĩ jainukore repau ãu ãujañere kua, ãu ãurumu t'ãuna repau'te cho'ochete cho'okaiku'te saosomu, repau chiinani ija'che sa kuaa'ku chini: "Rani ãijũ'u. Musanukona ãijañe ãu peore care'vacuhasi'ea'me." ¹⁸ Chini saouna sa kuauna asa, "Saima'me chukuna", chiniasome repana. Charo soicojñosi'ku ija'che i'kaasomu: "Cheja koochasi'kua'mu chu'u. Chu'u koosichejare ñajasa chiimu chu'u. ãu ãura chini soisi'kureta'ni saimaneja'mu chu'u. Pe'rumanejũ'u chu'ure", chiniasomu repau. ¹⁹ ũcuaja'che cheku soicojñosi'ku ija'che i'kaasomu: "Bueyva'nare dierepanare koochasi'kua'mu chu'u. Chu'u koosiva'nani bueyva'nani cho'ochete cho'o ñara chiimu chu'u. Saima'mu chu'u. Pe'rumanejũ'u chu'ure", chiniasomu repau. ²⁰ ũcuaja'che jo'e cheku ija'che i'kaasomu: "Chu'u churepara romi vejasi'kua'mu. Chura chu'ure ãu ãi saicu'amu", chiniasomu repau. ²¹ ũcuauko jã'aja'ñe i'karena co'i, repau'te paakuni kuauna asa pe'ruku ija'che chu'uasomu repau: "Ivu'epi eta mua ijoopo callejoovã pa'inani, chu'ova'na pa'iva'nana'me nuka ku'imava'nana'me na'ava'nana'me ro'ocũ'ava'nare ku'e ñaa chu'u vu'ena soni rajũ'u", chiniasomu repau. ²² Chikuna soijani rani, "Chu'ure paaku, mu'u chu'usi'e cho'ocuhasi'kua'mu chu'u. Jã'ata'ni mu'u vu'e chuta'a pãĩ timuma'me", chiniasomu repau. ²³ Chikuna ija'che i'kaasomu repau'te paaku: "Vu'ejoopo ru'tava pa'ima'ña ku'inani kuajaijũ'u chu'u vu'e timuku'te raapu. ²⁴ Chu'u charo soisi'e raichuesinare te'eu'terejẽ'e ãumaneja'mu chu'u", chiniasomu repau, repau'te cho'ochete cho'okaiku'te —Jã'aja'ñe kuaasomu Jesús repau'te i'kasi'kure.

Cristo'te cuasana repanare cho'ochete ũhasoche'te kũamu
(Mt 10.37-38)

²⁵ ũcuarumu Jesús pãipi jainuko sani ku'ijuna churi ña i'kaasomu.

²⁶ —Musanukonapi chu'uni jovoato ija'che cho'ojũ'u chiimu chu'u musanukonare: Maja'kupãĩ pa'ichena'me murãjoromi pa'iche, muchiiva'na pa'iche, mua'chupãĩ pa'iche, mua'choromi pa'iche, muche'uchũĩ pa'ichena'me musanukona pa'iche ruarepa cuasama'ñe pa'iju chu'uni na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Musanukonapi jã'aja'ñe cho'omaneni chu'u neena pa'imanejanaa'me. ²⁷ Musanukonare chu'u neenajuna

chekuna vanisõñu chiijanaa'me, chũ'are cho'oñu chiicheja'che. Jã'aja'ñe cho'oñu chiitojẽ'e chũ'are cuasache jmamakaruẽ'e ũhasõmanejũ'u. Musanukonapi chũ'are cuasache'te ũhasõni chũ'u neena pa'imanejanaa'me. ²⁸ Chekurumu musanukona te'euji vu'e umu nukavu'e cho'ora chiimu. Cho'ora chini charo repavu'e cho'ojamajñaruã ro'inukore cuasa masi kuẽke ñamu, "Kuri karato cho'omanera", chini. ²⁹ Charo jã'aja'ñe cuasama'ñe cho'oni repauni kuri karasõuna cho'o pi'nicu'amũ repau'te repavu'e. Cho'o pi'nimaneuna chekunapi ñani pãisojanaa'me repau'te. ³⁰ "Vu'e cho'okuta'ni cho'o pi'nimaneu iku", chiijanaa'me repana repau'te. ³¹⁻³² Chekurumu pãiu jainukore paaku chũ'ukuji chekunani cavapi'raku te'euji charo ija'che cuasamu: "Sõtaopã diez milrepanare paaku'mu chũ'u. Chekuta'ni na'a jainukore paamu, veinte milrepanare. ¿Jã'anani maipi cavani cajejaijanaa'ñe?", chiimu. "Chekurumu repanapi maire cajejaijanaa'me", chiũ cuasani ija'che cho'omu repau: Chekupi repau neenana'me chuta'a so'ore pa'ijuna repau'te cho'ochẽ cho'okainare saomu, "Cavamaneñu mai. Re'oja'che pañu", chiapu chini. Jã'ata'ni chekurumu, "Maipi cajejaijacosome", chini cuasani, repau neenare, "Cavañu mai", chiimu repau. ³³ Musanukona ũcuaja'che chũ'u neena pa'ũato pã chũ'uku cuasajaja'che charo ija'che cuasajũ'u: "¿Diore cuasaja'che chũ'u? Cuasato chũ'are cho'ouache cu'a peore ũhasõ, Repau chũ'ũnechi'a cuasaku cho'ochẽ pa'ija'mu chũ'u. Jã'aja'ñe cho'oma'to Dios neeku pa'icu'aja'mu" —chiniasomu Jesús repanare.

Ũhapi sãija'ima'to sējome pã
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Ũcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare pã.

—Ũha sãijani rua re'omu. Jã'ata'ni ũhapi sãija'ñepi si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pã, ũhapi sãijaau chini? Jo'e sãija'ñe cho'ocu'amũ. ³⁵ Sãija'ima'to cu'amũ. Ũcuaja'che chio tãsimajñaruãre ũha, sãija'ima'ñepi chu'chuto aineema'mũ. Ũcuachi'a abonona ũha, sãija'ima'ñepi ja'meto na'a re'oja'ima'mũ. Jã'ajekuna ũhapi sãija'ima'to sējome pã. Ũcuaja'che pãipi repana asa chẽasi'ere Dios chũ'ore ũhasõni ũha sãija'imau cu'acheja'che cu'ame. Jo'e re'oja'che pa'iche peomu repanare. Chũ'u i'kache asa chẽauana ũcuauko asa chẽajũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

15

Ovejava'u cavesusiva'u pa'iche'te kuamu Jesús
(Mt 18.10-14)

¹ Ũcuarumu pã chũ'unare kuri kookainana'me cu'ache pa'ina Jesús i'kache'te asañu chini chi'iasome. ² Jã'anapi chi'irena ña fariseopãina'me judiõpã che'chona pe'ruju cu'ache i'kaasome Jesure.

—Cu'ache pa'inare pojoku'mu iku. Ũcuana'me si'arumu ãu ãiku'mu iku —chiniasome repa.

³ Jã'aja'ñe i'karena asa Jesús repanani chũ'vaku ũcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

⁴ —Chekurumu musanukona ovejava'nare te'euji cienrepava'nare paamu. Paakuna chekurumu ovejava'u te'eva'u tũichejana sani cavesusõru chekuvana're noventa y nueverepanare te'eva'nare pã peochejana jo'ka, cavesusiva'uni ku'era chini sanisõmu mu'u. ⁵ Sani ku'eku pa'iu jñaani repava'ure rua pojoku mini kuã ramu mu'u.

6 Rani tĩ'a mu'ure re'onana'me mu'ure kuele pa'inare soni, "Ovejave'ure cavesusiva'ure ku'e jñaacuhasi'kua'mu chu'u. Jña pojosõmu chu'u. Ja'me pojokaijũ'u chu'ure", chimu mu'u. 7 Asarepajũ'u, musanukona. Chekurumu pã re'ona noventa y nuevevana pa'ime. Re'onajejuna cu'ache cho'uche úhañe chiima'mu repanare. Jã'aja'ñe pa'ijuna cunaumu pa'ina rua pojome repanare. Jã'ata'ni pãiu te'eujj repau cu'ache cho'uche'te úhasõru cunaumu pa'ina na'a rua pojome repau'te — chiniasomu Jesús repanare.

Kurire'eva cho'ososi'ere kumamu

8 Chini Jesús jo'e chu'vaasomu repanare.

—Chekurumu romio kurire're dierepare're paakoji te'ere'eva cho'osõmo. Cho'osõ, repare'eva'te ku'e jñaara chini uõpu chũ, rua masi ku'eko peore vu'e ju'omo repare'eva jñaañetu'ka. 9 Ku'e jña, repau'te re'onana'me repau'te kuele pa'inare soni, "Kurire'eva cho'osõsire'eva ku'e jñaacuhasi'koa'mo chu'u. Kurire'eva chu'u jñaasi'e ja'me pojokaijũ'u chu'ure", chiimo repau repanare. 10 Úcuaja'che pãiu te'eujj repau cu'ache cho'uche'te úhasõru ángeles Diore ja'me pa'ina rua pojome —chiniasomu Jesús repanare.

Põsumu sani cu'ache cho'osi'ku oisi'ere kumamu

11 Úcuarumu Jesús jo'e chu'vaasomu repanare.

—Pãiu mamachii umupãiu te'eka'chapanare paaasomu. 12 Paakuna cho'je cakupi ija'che i'kaasomu puka'kure: "Ja'ku, mu'u jünisõrumu chu'ure jokajachere churana teana ñisijũ'u chu'ure, chejana'me põse", chiniasomu. Sõkuna puka'ku repanare mamachii chejana'me põse teana ñiasomu. 13 Ñiuna cho'je caku puka'ku repau'te ñisi'e peore na'mi ñisõasomu. Ñisõ, kuri koo, so'ona sani úcuache cu'ache cho'oku ku'iu kuri rua na'mi si'asõasomu repau. 14 Repau kuri si'asõsirumuna repau saisichejapi jeereparumu okopi ramana au si'asõasomu. Apui si'asõna si'ache repaujẽ'e kurijẽ'e si'asõsi'kujeku añujẽ'e peoku kurijẽ'e peasomu repau. 15 Repau peore karakuna úcuacheja pa'iku'te pãiu'te sani cho'uche'te sëniasomu repau cho'uche'te cho'oku áure ãsa chini. Cho'uche'te sõkuna repau'te jo'chasẽse kuirache'te jo'ka cu'ava'na pa'ichejana saomasu repau. 16 Saõna sani pa'iu jo'chasẽsere kuirakuna repau ruarepa áucuhakuna jo'chasẽse áure ãni chajiuaku'teta'ni repacheja pa'ina pãiu te'eujj'e áumaneasome repau'te. 17 Na'a pa'iu ruiñe cuasa, te'eujj ija'che i'kaasomu repau: "Chu'u ja'kure cho'uche cho'okaina au karama'ñe paaju ãijuna cajejaisi'e pa'ito chu'uvava'ta'ni ichejare rani pa'iu áucuhare jũ'iu pa'imu. 18 Jã'ajekuna ja'kuni co'i ija'che i'kara: "Ja'ku, mu'urejẽ'e cu'ache cho'oku Diorejẽ'e cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. 19 Mu'ure cu'ache cho'osi'kujekuna, Chu'u chii'a'mu mu'u, chiimanejũ'u chu'ure. Rupu mu'ure cho'uche cho'okaiku'te paacheja'che paajũ'u chu'ure chura', chisa ja'kuni co'ini", chiniasomu repau.

20 Jã'aja'ñe chini cuasa co'iasomu repau churata'ni. Co'ikuna repau puka'ku chuta'a ma'a so'o pa'ikuni ñaasomu repau'te. Nãsi'epi repau ni oiu vu'vu tijña sũ'ka chũsu pojoasomu repau. 21 Sũ'ka chũsu pojoku'teta'ni repau cuasa co'isi'ere i'kaasomu repau. "Ja'ku, mu'urejẽ'e cu'ache cho'oku Diorejẽ'e cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Mu'ure cu'ache cho'osi'kujekuna, Chu'u chii'a'mu mu'u, chiimanejũ'u chu'ure", chiniasomu repau puka'kure. 22 Jã'ata'ni puka'ku mamakuji co'iana pojoku repau'te cho'uche cho'okainare soni rao ija'che chũ'uasomu: "Kãña,

rua re'ojakãñare mini ra sa'chekaijũ'u iva'ure chu'u chĩiva'ure. Kãña sa'che pi'ni aniñocava mini ra, mũoñona cuachajũ'u iva'ure. Ūcuaja'che cũ'akorophe're mini ra sa'chejũ'u iva'ure. ²³ Ūcuaja'che torochĩiva'ure jujusiva'uni chẽa vaijũ'u. Āiju pojoju fiesta cho'oñu mai. ²⁴ Chu'u chĩiva'u jũnisõsiva'uja'che peocheja pa'iva'upi co'icuhasi'kua'mu. Ūcuachi'a sani cavesusõsiva'uja'che peocheja pa'isiva'upi co'icuhasi'kua'mu jo'e", chikuna asa pojoju fiesta cho'oasome repana.

²⁵ Jã'aja'ñe cho'otona cheku, repau majaa'chu charo caku chio saisi'kupi maniasomu. Maiu vu'e ti'api'rakuji kueñejekuna repana fiesta cho'oche asaasomu repau. ²⁶ Asaku mani ti'a, repau puka'kure cho'oche cho'okaiku'te te'eu'te soni sēniasomu. "¿Ë'quere jã'ana cho'oche?", chini-asomu repau. ²⁷ Chikuna i'kaasomu repau. "Muche'upi vajava'u co'iuana, 'Torochĩiva'ure ãure ãu jujasiva'uni vaijũ'u. Āiju fiesta cho'oñu mai', chiisi'kua'mu mɔja'ku", chini-asomu repau repau'te. ²⁸ Jã'aja'ñe kuauna asa pe'ruku vu'e kakacuhasomu repau. Kakacuhekuna repau puka'ku eta, "Jmava'u, kakajũ'u", chiiu rua chũ'uasomu repau'te. ²⁹ Jã'aja'ñe chũ'ukuna puka'kure ija'che i'kaasomu repau: "Mu'u chũ'uñe jma-makarujẽ'e jachama'ñe rua jeerumu cho'oku pa'iku'mu chu'u. Jã'ata'ni mu'u chu'ure jmakarujẽ'e chivochĩiva'urejẽ'e isima'kua'mu. Mu'u ja'me pa'inana'me pojoku fiesta cho'ojũ'u", chiima'kua'mu. ³⁰ Aperumu jã'u chu'u cho'jeu mu'u isisi'e koo jo'e chekunani isisõ kuri koo sani ku'iu si'uromire ja'me kãiu ro'isõsi'kua'mu. Jã'aja'ñe cho'osi'kureta'ni pojoku fiesta cho'ora chini torochĩiva'ure ãure ãu jujasiva'ure vaisi'kua'mu mu'u", chini-asomu repau puka'kure. ³¹ Chikuna puka'ku i'kaasomu repau'te. "Jmava'u, chu'ure si'arumu ja'me pa'iku'mu mu'u. Chu'u paache cu'amajñaruã peore mu'u paajachechi'aa'me jã'a. ³² Mache'ava'uta'ni jũnisõsiva'uja'che peocheja pa'isiva'upi co'icuhasi'kua'mu. Ūcuaja'che sani cavesusõsiva'uja'che peocheja pa'isiva'upi co'icuhasi'kua'mu jo'e. Jã'ajekuna pojoku fiesta cho'omu chu'u", chini-asomu repau —Jã'aja'ñe chu'vaasomu Jesús repañare pãi.

16

Cho'oche cho'okainare chũ'uku cu'ache cho'osi'ku pa'isi'ere Jesús ũcuauji cuasaku kuamu

¹ Ūcuarumu Jesús repau neenani chu'vaku ũcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

—Pãiu kuriu paniasomu. Cho'oche cho'okainare chũ'uku'te paaasomu repau kuriu. Paakuna chekunapi ija'che kuaasome repau'te kuriu'te: "Mu'ure cho'oche cho'okainare chũ'uku'ni mu'u neere masi kuirakaimauna rupu cho'osõmu", chini-asome repana. ² Kuarena asa cho'oke cho'okainare chũ'uku'te soni i'kaasomu repau. "Mu'u cho'oche asasi'kua'mu chu'u. ¿Je'se cuasa jã'aja'ñe cho'oku mu'u? Chu'u nee mu'u cho'osi'ere tocha ra ñojũ'u chu'ure. Ūcuamaru chu'u nee kuirajũ'u mu'u. Etora chiimu chu'u mu'ure", chini-asomu repau.

³ Chikuna asa repau'te cho'oche chũ'ukaiku ija'che cuasaasomu: "Chu'ure paaku etora chiimu chu'ure. ¿Je'se cho'oja'che chu'u, repau chu'ure etosirumu? Cho'oche cho'omava'u pa'ija'mu chu'u. Chio ãu tãñejẽ'e koka peoku'mu chu'u. Chekunare kuri rupu sēni koovajuchuku'mu chu'u", chiiu cuasaasomu repau. ⁴ Cuasaku, "Āa, chu'u cho'ojache

cuasacuhamu chu'u. Ija'che cho'ora chu'u, pāipi repaṇa vu'ñana cuao paaju kuiraa'ju chu'va'ure, cho'che peova'ure", chiiu cuasaasomu repau. ⁵ Ūcuarumu repau cuasasi'e ija'che cho'oasomu repau: Repau'te paaku'te pōsero'i paanare te'enarechi'a soni raoasomu repau. Soni rao, charo raisi'kure i'kaasomu repau. "Chu'ure paaku'te, ¿keenuko pōsero'i paaku mu'u?", chiniasomu repau. ⁶ Chikuna, "U'chape'e cienrepatuo pōsero'i paamu chu'u", chiniasomu repau. Chikuna repau'te i'kaasomu repau. "Ija'ova mu'u pōsero'i tochasija'ova sējo, pesa puu, chekuja'ovana cincuentarepatuochi'a tohajū'u", chiniasomu repau. ⁷ Tocha pi'niuna chekure pōsero'i paaku'te soni rao i'kaasomu repau. "Mu'ujē'e, ¿keenuko pōsero'i paaku'?", chiniasomu. Chikuna, "Trigopuā cienrepapuā pōsero'i paamu chu'u", chiniasomu repau. Chikuna i'kaasomu repau. "Ija'ova mu'u pōsero'i tochasija'ova sējo, chekuja'ovana ochentarepauāchi'a tohajū'u", chiniasomu repau repau'te. Jā'aja'ñechi'a ūcuanakore pōsero'i paanare cho'oasomu repau. Repaṇa ro'ijache casokania-somu. ⁸ Jā'aja'ñe cho'onna repau'te paaku repaja'ova'te ña i'kaasomu. "Chu'u mu'ure etosirumu pa'ijachere cuasa, chuova'u pa'iuamauna cu'ache cho'osi'kuta'ni mu'u masiche'te cho'o ñosi'kua'mu mu'u, chu'ure pōsero'i paanare casosi'e", chiniasomu repau. Repau cho'osi'ēja'che Diore cuasamanapi Diore cuasanare na'a rua cho'omasime icheja cheja cho'omajñaruā.

⁹ 'Iere chu'vamu chu'u musanukonare: Pāi kurina te'ena cu'ache cho'ome chekunare. Jā'ata'ni musanukonapi kuri paani chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u, re'oja'che cho'onare paauato. Jā'aja'ñe cho'oto kuri peore si'asōsirumu musanukona re'oja'che cho'okaisi'ejekuna repanapi Dioni jovo pa'iju charo jūnisōni Repau pa'icheja ai sani re'oja'che pa'inajeju musanukonapi cho'jepi jūni saito ña pojohanaa'me musanukonare.

¹⁰ 'Pāi te'ena kuri ka'charu paanata'ni repaṇa kuripi chekunare re'oja'che cho'okaime. Jā'aja'ñe cho'onapi na'a rua kuri paani chekunare ūcua re'oja'che cho'okaira'ame repaṇa. Pāi chekuna ka'charu kuri paanata'ni joreju chekunare cu'ache cho'ome. Jā'aja'ñe cho'onapi na'a rua kuri paani joreju ūcua cu'ache cho'ora'ame repaṇa chekunare.

¹¹ Musanukona icheja cheja pa'irumu kuri rua paanata'ni chekunare re'oja'che cho'okaima'to Dios Repau paache, rua re'oja'che ĩsimaneja'mu musanukonare, "Paavesume ina", chini. ¹² Ūcuachi'a musanukonapi chekuna paamajñaruāre masi kuirakaima'to Dios Repau ĩsira chiisi'e cunaumu paache re'oja'che ĩsimaneja'mu musanukonare.

¹³ 'Pāi ka'chanapi ūcuate'eu'te paato repau'te paanare ūcuapa'ruvachi'a chiicu'amu. Chekurumu repau'te paanare te'eu'te na'a rua chiiu chekureta'ni cuhemu repau. Ūcuachi'a kurina'me Diore ūcuapa'ruvachi'a cuasama'me pāi. Kurire na'a rua cuasaju Dioreta'ni cuasama'me — chiniasomu Jesús repanare.

¹⁴ Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa, fariseopāi kurineenajeju pāisoasome repau'te. ¹⁵ Sojuna Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi re'ona cho'ocheja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onaa'me musanukona, chekunapi ña, "Re'onaa'me ina", chiapu chini. Jā'ata'ni Dios musanukona rekoñōa cu'ache cuasache ñaku'mu. Jā'aja'ñe pa'inare ñani pojoma'kua'mu Dios. Jā'aja'ñe pa'iche rua cuhemu Repau. Pāita'ni jā'aja'ñe pa'inare ñani pojome — chiniasomu Jesús repanare.

Dios chu'u jo'kasi'ena'me pāi cu'ache cho'che ūhasinare Dios chēa paache'te kama

16 Ūcuaramu Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Dios chũ'ũñe Moisés Repauji i'kakuna asaku tocha jo'kaasomu. Chekuna, ũcuaja'che Dios chu'o kuasina Repau chu'o tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'ere ñaju chu'vaasome pã, Juan Pã Okoro'veku aineesirumujatu'ka. Juan pa'irumupi vaa pã cu'ache cho'оче ũhasinare Dios chëa paache'te, chu'o re'oja'chere chu'vaju pa'ime pã. Chu'vajuna pã Dios pa'icheja saineenajeju asa jachama'ñe cuasaju, jainuko Repau chũ'ũñe'te cho'oju pañu chiime.

17 'Aperamu Dios chũ'u jo'kasi'e irumujatu'ka chũ'umu. Chekurumu Diopi chũ'ũna cunaumuna'me cheja si'asõja'mu. Repau chũ'u jo'kasi'eta'ni jmamakarujë'e si'amaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Rũjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamũ Jesús
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

18 Chini Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Pãiu ũcuauakujı repau rũjore paacuheku sējosõ, chekoni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omu. Ūcuaja'che pãiu sējosi'koni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omu —chiniasomu Jesús.

Kuriu pa'ichena'me chuova'u Lázaro pa'iche kuamu

19 Ūcuaramu Jesús pãire chu'vaku ũcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

—Pãiu kuriu paniasomu. Si'aumucujña kãña rua re'ojakãñare ju'iu, ãu rua re'oja'chere karama'ñe ãiu pojoku paniasomu repau. 20 Jã'a cho'oto Lázaro, chuova'u pa'iva'u ca'nivu si'acaca'nivu asi ravu paava'upi repau kuriu vu'e kakasa'ro'te si'aumucujña rani ñu'iu paniasomu. 21 Kuriu ãiu to'jñomajñaruare sia ãni chajiwache ñaasomu repava'u. Ñu'ũna jamuchai rani repava'u asire vetoasome. 22 Repau chuova'u pa'iva'u jñisõsirumu Diore ja'me pa'inapi ángeleji cunaumuna Dios pa'ichejana muasome repava'ure, Abrahamni ja'me paau chini. Kuriu ũcuaja'che jñisõasomu. Jñisõuna pã repau'te tãasome.

23 Kuriu pa'isi'kuta'ni vati toana sani chuova'u uuku pa'iu Abrahamre so'opi muñe ñaasomu. Lázaro'te ũcuaja'che Abrahamna'me ñu'ikuni ñaasomu repau. 24 Ña cuiku Abrahamre ija'che i'kaasomu repau: “Ja'ku Abraham, chu'va'ure oijũ'u. Lázaro'te chu'ure raojũ'u, repau muoño chã'tirona okopi chũu ra chu'u chemeñona nouna asucheji churua'ku. Toare chuova'u uuku pa'imũ chu'u”, chiniasomu repau kuriu pa'isi'ku Abrahamre. 25 Jã'aja'ñe i'kaku'teta'ni Abraham ija'che i'kaasomu repau'te: “Jmava'u, mu'u cheja pa'irumu pa'isi'ere cuasajũ'u. Mu'u chiiche peore paasi'kuamũ mu'u. Iku Lázarota'ni chuova'u pa'isi'kuamũ. Chura repauni re'oja'che ti'jñeuna pojoku pa'imũ. Mu'uta'ni mu'uni cu'ache ti'jñeuna chuova'u uuku pa'imũ chura. 26 Ichejapi mu'u pa'ichejajatu'ka rühichenevu'me. Jã'ajekuna icheja pa'inare musanukona pa'icheja sañu chiinaretani saicu'amũ. Ūcuaja'che mu'u pa'icheja pa'inare rañu chinaretani te'eu'terejé'e raicu'amũ icheja chukuna pa'icheja”, chiniasomu Abraham repau'te.

27-28 'Chikuna kuriu pa'isi'ku i'kaasomu Abrahamre. “Jã'a pa'ito, ja'ku Abraham, chu'u mu'ure iere rua sēñe sēemu: Chu'u cho'jechũ umupã, cincorepanare paaku'mu chu'u. Chu'u ja'ku vu'ena Lázaro'te saojũ'u, chu'u cho'jechũire Dios chu'ore chu'vakuna asa chëa repana cu'ache cho'ochete ũhasõrena icheja vati toa raomanea'ku Dios”, chiniasomu repau'te. 29 Jã'aja'ñe sēeuna Abraham i'kaasomu repau'te. “Moisés

tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e paame repana mu'che'uchii. Dios chu'o tochana tocha jo'kasi'ere ñaju che'cheju jachamaïro paapu", chinasomu Abraham repau'te. ³⁰ Chikuna kuriu pa'isi'ku i'kaasomu repau'te. "Dios chu'o tocha jo'kasi'e ñanata'ni jachanaa'me repana. Jã'ata'ni jüni vajuraisiva'upi sani repanani chu'vatota'ni asa chëa repana cu'ache cho'oche ühasõ, mama cuasa-janaa'me repana", chinasomu repau. ³¹ Chikuna Abraham i'kaasomu repau'te. "Dios chu'o, Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ña jachanaa'me repana. Ña jachana'jeju jüni vajuraisiva'upi Dios chu'ore chu'vato ücua jachara'ame repana", chinasomu Abraham kuriu pa'isi'kure —Jã'aja'ñe kuaasomu Jesús repanare fariseopai.

17

Pai rühiñe cuasamana cu'ache cho'oche'te kuamu (Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Ücuarumu Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Chekunare cu'a chu'vana pai si'arumu pa'inaa'me. Jã'ata'ni chu'ure cuasava'napi cu'ache cho'oa'ju chini cu'ache chu'vaku'te na'a rua cu'ache ti'ñjeja'mu. ² Pãiu'te Diore cuasakuni te'eu'te cu'ache chu'vaku'te paipi ija'che cho'oto re'ora'amu: Repau chuta'a repau'te cu'a chu'vamarumuna toacunapuji rua u'apuji repau cavuna paipi jepo vëe chiarana tõ ruosõru cu'ache pa'ira'amu repau'te. Jã'aja'ñe cho'oma'to pa'iu chekurumu paire cu'ache chu'vamu repau. Paire repau cu'ache chu'va pi'nisirumu Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'i chü'uto na'a rua cu'ache ti'ñjeja'mu repau'te. ³ Ñarepaju pa'ijü'u, musanukona. Mu'ure kueñe pa'ikuji mu'u majapãiuja'iu pa'iu mu'uni cu'ache cho'oto chu'vajü'u repau'te, jo'e cho'omane'ku. Chu'vakuna, "Cu'ache cho'osi'ku'a'mu chu'u. Jo'e jã'aja'ñe cho'ocuhemu chu'u", chiito repau cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejü'u. ⁴ Chekurumu repau mu'ure te'eumucuse sieterepañoa cu'ache cho'omu. Cu'ache cho'oñoa pa'iche sieterepañoa rani kuamu repau mu'ure. "Cu'ache cho'osi'ku'a'mu chu'u. Jo'e cuasamanejü'u chu'u cho'osi'e", chiimu. Jã'aja'ñe chiito repau cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejü'u musanukona —chiiu chu'vaasomu Jesús repau neenare.

Diore masi cuasana Repauchi'a cho'omasiche'te cho'ome

⁵ Ücuarumu Jesús neena jo'e i'kaasome repau'te.

—Diore na'a rua cuasañu chiime chukuna. Repau, "Musanukonare si'arumu cho'okaija'mu chu'u", chiisi'ere cavesumairo na'a rua cuasañu chiime chukuna. Chukuna'te cho'okaijü'u —chinasome repana.

⁶ Jã'aja'ñe i'karena Jesús i'kaasomu.

—Mostazara'karu rua jmarakarume. Jã'ata'ni repara'karu'te tãru sükiñu u'ajãñu aineemu. Musanukona ücuaja'che jmakaru Diore cuasana'ta'ni Repauchi'a cho'omasiche'te cho'ojanaa'me. Musanukonapi, "Dios peore masiku'mu", chini cuasaju iñure sicomorõñu'te, "Rüni sani chiara joo'pona nukajü'u", chiito mu'u chü'uñe cho'omu iñu —chinasomu Jesús.

Chekunare cho'oche cho'okaina pa'iche'te kuamu

⁷ Ücuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Chekurumu musanukona te'euji cho'oche cho'okaiku'te paamu. Paakuna mu'ure cho'oche cho'okaiku mu'u chiona sani chejare mu'kaku

pa'imū āure tāra chini. Chekurumu ovejava'nani kuirakaimu. Cho'оче cho'okasa chini saisiva'ure vu'ena makuna, "Kaka puu, āu āijū'u", chiima'mu mu'u. ⁸ "Āu chu'ure cho'okaijū'u; āsa. Chu'upi āu āiu ūkukuna chu'u chiiche ūcuauache miijani rakaiu pa'ijū'u, chu'u āu āni pi'niñetu'ka. Jā'acho'je mu'upi āijū'u." Jā'aja'ñe i'kamū mu'u, mu'ure cho'оче cho'okaiku'te. ⁹ Ūcuachi'a mu'ure cho'оче cho'okaikūji mu'u chū'usi'ere masi cho'o pi'niru, "Re'orepamu. Rua re'oja'che cho'okaimu mu'u chu'ure", chiima'mu mu'u repau'te. ¹⁰ Ūcuaja'che musanukonapi Dios chū'usi'ere peore cho'o pi'nini ija'che i'kajū'u Repau'te: "Rua vesunaa'me chukuna. Jā'ata'ni mu'u chū'uñe cho'okainajeju mu'u chū'usimakaruchi'a cho'osinaa'me chukuna", chiijū'u Repau'te —chiniasomu Jesús repau'neenare.

Ĥmupāi dierepanare asi ravu jū'inani Jesús vasosi'ere kuumu

¹¹ Ūcuarumu Jesús Jerusalén vu'ejoopo sasa chiukujeku jo'e saiū Samaria chejana'me Galilea cheja tususima'api saniasomu. ¹²⁻¹³ Vu'ejooru sani tī'atona umupāi asi ravu jū'ina dierepana ranciasome repau'te.

Rani so'opi nukaju űaju űjachu'opi cuiju ija'che i'kaasome repana repau'te:

—Jesús, Masiu, chukunava'nare oijū'u! —chiniasome repana.

¹⁴ Chitena űa i'kaasomu repau.

—Musanukona ca'nivua phairipaire űojaijū'u —chiniasomu Jesús repanare.

Jā'aja'ñe i'kauna, "Jau", chini saiuna repana asi te'erumu ja'jusoasomu repana ca'nivua re'ojaca'nivua. ¹⁵ Vaju te'eu repau ja'jusica'nivu'te meñe sime űa pojoku churi co'iasomu Jesuni. Co'iku Dioni pojoku űjachu'opi, "Rua re'okumu mu'u", chiniasomu repau. ¹⁶ Jā'aja'ñe i'kaku co'i, Jesús pa'ichejana tī'a, repauni pojoku repau ti'jñeñe meñe sime űu'iu, "Re'orepamu", chiniasomu repau. Samaria cheja caku paniasomu repau asi ravu jū'isi'ku. ¹⁷ Jā'aja'ñe pojoku i'kauna Jesús i'kaasomu.

—Asi ravu jū'inare, dierepanare vasosi'kuamu chu'u. Chekuna nuev-erepanata'ni co'i, "Re'orepamu", chiima'me chu'ure. ¹⁸ Iku tiipaiuchi'a judio peokūji te'eu co'i Dioni pojoku, "Dios rua re'okumu", chiimu. Chekunata'ni Diore pojoma'me —chiniasomu Jesús.

¹⁹ Chini Jesús repau'te co'isi'kure i'kaasomu.

—Chura vuni saiū'u. "Iku Jesús chu'ure vasoja'mu", chini cuasasi'kujeku vajucuhasi'kuamu mu'u —chiniasomu Jesús.

Dios Raosi'ku chū'urumu tī'ajañere kuumu

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ūcuarumu fariseopāi Jesure ija'che sēniasome:

—Ĵeerumu Dios Raojau rani pāi ūcuaukore chū'uja'u? —chiniasome. Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Repa chū'urumu tī'ajañe vesume pāi. ²¹ Dios Raosi'ku repau'te cuasanarechi'a rekoñoāna chū'uku pa'imū. Jā'ajekuna pāi ija'che i'kamanejanaaname: "Dios Raosi'ku ichejare chū'umu." Ūcuachi'a, "Jā'achejare Dios Raosi'ku chū'umu", chiimanejanaaname pāi —chiniasomu Jesús repanare fariseopāi.

²² Chini Jesús repau'neenare i'kaasomu.

—Na'a pa'isirumu musanukona chu'u jo'e cajejachere cha'aju, "Dios Raosi'kupi jo'e caje, maire te'eumucusechi'a ja'me pa'ito re'ora'amu",

chiiju cuasajanaa'me musanukona. Jā'ata'ni chu'u cajerumu chuta'a tī'amauna jmakarujē'e ñamanejanaa'me musanukona chu'ure. ²³ Pāi musanukonare ija'che kuajanaa'me: "Rani ñajū'u. Dios Raosi'ku ichejare pa'imū." Chekuna, "Sani ñajū'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imū", chiijanaa'me. Pāipi jā'aja'ñe kuajana ja'me ñañu chini saimanejū'u musanukona. ²⁴ Cunaumupi te'ekā'ko oko fe'neni chekukā'kojata'ka rua na'mi peore miañe fe'ne chuvokuna ñame pāi. Ūcuaja'che chu'u Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerumu pāi ūcuanuko ñajanaa'me chu'ure. ²⁵ Jā'ata'ni charo rua asi cho'ocojñoja'mū chu'u. Ūcuachi'a irumu pa'ina pāi, "Dios Raosi'kuma'mū mū'u", chiiju cuheme chu'ure. ²⁶ Chu'u Dios Raosi'ku chejana jo'e cajeumucuse tī'apirarumu Noé pa'irumu pa'isina pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaa'me pāi. ²⁷ Noé pa'irumu pa'isina pāi āu āijū, cono ūkuju, romi vejaju, umu vejaju, repanare uache cho'ojū paniasome, Dioni cuasamarū, repau Noé choovū ujavū kakaumucusejatū'ka. Kakasirumuna okopi ra ko'sauna ūcuanuko cho'osōasome repana pāi. ²⁸ Ūcuaja'che chu'u cajeumucuse tī'apirarumu, Lot pa'irumu pa'isina cu'ache pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaa'me pāi. Reparumu pāi āu āijū, cono ūkuju, pōse koo īsijū, repana chiño āu tājū, vū'ña cho'ojū paniasome, Dioni cuasamairo pa'ijū. ²⁹ Jā'aja'ñe pa'inani repau Lot, Sodoma vū'ejoopo pa'isikūpi eta sanisōasomū. Repau Lot eta sanisōsirumuna Diopi chū'umuna cunaumupi toana'me toacatapi repajoopona tuā'tuakuna pāi peore cho'osōasome. ³⁰ Lot pa'irumu cho'osi'ēja'che chu'u Dios Raosi'ku jo'e cajerumuna cu'ache cho'ojū pa'ijanaa'me pāi.

³¹ 'Chu'u jo'e cajerumu pāi ūcuauana repana vū'ña ve'koroāre pani cu'amajñaruā mini sañu chini repana vū'ña kakama'ñe teana vū'vusōa'ju. Ūcuaja'che pāi chiño pa'ina repana vū'ña pa'iche'te cu'amajñaruāre mini sañu chini co'ima'ñe teana vū'vusōa'ju. ³² Lot rūjo cho'ocojñosi'ere cuasa, repau jachasi'ēja'che Diore jachamanejū'u musanukona. ³³ Pāi Dios chū'uñe'te cho'ocuhejū repanare uachechi'a cho'ojū pa'ito cu'amū. Jā'aja'ñe cho'onare chu'upi rani vati toana saoja'mū repanare. Chekunareta'ni repanare cho'ouache ūhasō, Dios chū'uñe'te cho'ojū pa'inareta'ni Dios pa'ichejana saja'mū chu'u.

³⁴ 'Ija'chere kuara chiimu chu'u musanukonare: Chekurumu ángeles ñamipi caje umupāi te'eka'chapana ūcuate'eko'a káinare te'eu'te saju chekuni jo'kajanaa'me. ³⁵ Chekurumu romi te'eka'chapana ūcuate'echeja āu toanare te'eo'te saju chekoni jo'kajanaa'me. ³⁶ Chekurumu umupāi te'eka'chapana chio ūcuate'echio pa'inare ūcuaja'che te'eu'te saju chekuni jo'kajanaa'me —chiniasomū Jesús repanare.

³⁷ Jā'aja'ñe i'kauna chu'o sēniasome repana.

—Chukuna'te Paaku, ¿jeechejana jā'aja'ñe cho'oja'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomū repau.

—Cu'ava'nare jūni jā'jusiva'nare jñaa caje chi'ime vacho —chiniasomū Jesús repau neenare.

18

Va'jeo pa'ichena'me pāi chēañe chū'uku pa'iche cuasaku kuamū Jesús

1 Ūcuarumu Jesús repau neenani chu'vaasomū.

—Musanukona Diore sēēñe ūhamanejū'u. Musanukona chiiche cuhama'ñe Dioni sēēju pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repau neenare.

² Jā'aja'ñe chu'vacuha ija'chere cuasaku kuaasomu repau, repanapi si'arumu Dioni sēēju paapu chini:

—Diore cuasama'ku, pāi chēañe chū'uku vu'ejoopo'te paniasomu. Ūcuaja'che pāijē'e oima'ku paniasomu repau. ³ Ūcuarumu va'jeva'o ūcuajoopo pa'iva'o repau'te pāi chēañe chū'uku'te si'arumu mua ija'chere kuako paniasomo: “Pāiu chu'uni pe'ruku cu'ache cho'omu. Esekaijū'u chu'ure repau cu'ache cho'uche jo'e cho'omanea'ku”, chiniasomo repao repau'te. ⁴ Si'arumu sēeko'teta'ni rupu asaku paniasomu repau. Jā'ata'ni repaoji ruarepa sēeona ija'che cuasaasomu repau: “Chu'u Diore cuasama'kua'mu. Ūcuaja'che pāijē'e oima'kua'mu chu'u. ⁵ Jā'ata'ni repaoji chu'uni si'areparumu muta sēeona asa ca'nasō cho'okaija'mu chu'u. Repao'te cho'okatu jo'e mutamaneja'mo repao”, chini repao sēesi'e cho'okaniasomu repau —Jā'aja'ñe kuaasomu Jesús repau neenare.

⁶ Kua pi'ni repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Pāi chēañe chū'uku cu'aku cho'osi'ere cuasa ñajū'u musanukona. ⁷ Repau pāi chēañe chū'uku pāi oima'ku paniasomu. Jā'ata'ni va'jeoji si'areparumu repauji cho'okaa'u chini sēeona cho'okaniasomu repau. Diota'ni pāi chēañe chū'uku pa'icheja'che pa'ima'kua'mo. Jā'ajekuna Repau chēa paanapi umucujñana'me ñami Repauji cho'okaa'u chini si'arumu sēeto, “Cha'ajū'u. Na'a pani cho'okaija'mu chu'u”, chiima'kua'mu Dios. Repana sēēñe asa teana cho'okaiku'mu Dios. ⁸ Repana chiiche na'asi cho'okaiku'mu Dios. Chu'u Dios Raosi'ku ichejana jo'e cajeni, ¿Diore cuasaju si'arumu sēenare ñaja'ñe chu'u? —chiniasomu Jesús repau neenare.

Fariseopāiuna'me pāi chū'unare kuri kookaiku pa'iche'te kua'mu

⁹ Reparumu pāi, “Rua re'onaa'me chukuna. Chekunata'ni cu'anaa'me”, chiiju cuasanapi Jesure ja'me paniasome. Jā'aja'ñe cuasajuna repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu Jesús:

¹⁰ —E'mupāi te'ekachapana fariseopāiuna'me pāi chū'unare kuri kookaiku Dios vu'ena mua kakaasome Dioni sēēñu chini. ¹¹ Ūcuarumu fariseopāiu nukaku ija'che sēniasomu: “Aa, Ja'ku Dios, chekuna pāi cu'ache cho'ome. Pōse ñaame. Ūcuaja'che chekunare ūcuarepa cho'oma'me. Ūcuaja'che rūjoromi peonare ja'me kāiju pa'ime. Chu'uta'ni chekuna cho'ochēja'che cu'ache cho'oma'kua'mu. Iku kuri kookaiku ūcuaja'che kuri cajejaiche sēni koo kuamairo paaku'mu. Chu'uta'ni jā'aja'ñe cho'oma'kua'mu. Re'oku'mu chu'u. Re'okujeku mu'uni pojoku mu'ure re'orepamu chiū pa'iku'mu chu'u. ¹² Te'esemana te'ekachapañoa' ū ñaimairo pa'iku'mu chu'u, mu'uni pojoku. Chu'u cho'uche cho'osi'ere pāipi chu'uni ro'ito aperumu mu'u isijū'u chi-sinukoru kuēkue ña karama'ñe isiku'mu chu'u mu'ure. Chekurumu kurire're dierepare're kooni te're'ereru isiku'mu chu'u. Chekurumu cienrepare'reruā kooni dierepare're isiku'mu chu'u mu'ure. Jā'aja'ñechi'a isiku'mu chu'u mu'ure”, chiū sēniasomu repau fariseopāiu. Cu'ache cho'okata'ni re'oja'che cho'ochечи'a kuaasomu repau. ¹³ Cheku kuri kookaikuta'ni repau cu'ache cho'osi'ere cuasa cunamū Dios pa'ichejajekuna ñavajuchuku so'ore sumava'u meñe sime nukaku paniasomu. Sumava'u nukasi'kupi ā'capuna vaiu Diore ija'che sēniasomu

repau: “Áa, Ja'ku Dios, cu'ache pa'iku'mu chu'u. Já'ata'ni oijú'u chu'ava'are”, chiniasomu repau —Já'aja'ñe kuaasomu Jesús repanare.

¹⁴ Kuaacuha jo'e i'kaasomu repau.

—Asarepajú'u musanukona. Sēni pi'ni eta repana vu'ñana co'iasome repana. Kuri kookaikují ũcuauji meñe, “Cu'ache pa'iku'mu chu'u”, chiíu Dioni sēkuna repau cu'ache cho'osi'e tunosókani, “Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu ikure”, chiniasomu Dios. Chekureta'ni repauji, “Re'oja'chechi'a cho'oku'mu chu'u”, chikuna repau cu'ache cho'osi'e tunokaimaneasomu Dios. “Repau cu'ache cho'uche kuamanesi'e ro'iche pa'imú ikure”, chiniasomu Dios. Pái te'ena, cu'ache cho'onata'ni, “Re'onaa'me chukuna”, chiime, chekunapi asa, “Re'onaa'me já'ana”, chiapú chini. Repana cu'ache cho'uche'te Dioni kuamapuna repana cu'ache cho'uche tunokaima'mu Dios. Diopi ñato cu'anaa'me repana. Já'ata'ni chekuna pái, “Cu'ache cho'oku'mu chu'u”, chini cuasa Dioni kuajuna repana cu'ache cho'uche tunokaimu Dios, repanani oiú. Diopi ñato re'onaa'me repana, cu'ache cho'uche tunosócojñosinajeju —chiniasomu Jesús repanare.

*Chíiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kuamu
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

¹⁵ Ūcuarumu pái Jesús pa'ichejana repana chíiva'nare raasome, Repauji chēseku Dioni re'oja'cherē sēekaaú chini. Já'aja'ñe rajuna ña repau neena ũseasome repanare. ¹⁶ Ešejuna Jesús repau neenare soni i'kaasomu.

—Chíiva'nare raiúsemanejú'u musanukona chu'ni raapu. Iva'na chíiva'naja'ñe pa'iju chu'are masi cuasanapi Dios chu'o asa chēajanaa'me. ¹⁷ Já'ata'ni iva'na chíiva'na chu'are masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chu'o asa chēamanejanaa'me. Ūcuarepaa'me já'a —chiniasomu Jesús repau neenare.

*Páiu kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kuamu
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)*

¹⁸ Ūcuarumu judíopái chū'uku kuriu Jesuni chu'o sēniasomu.

—Masiu, re'oku'mu mu'u. ¿Je'se cho'oni'te Dios pa'icheja saija'che chu'u? —chiniasomu repau repau'te.

¹⁹ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—¿Je'se cuasa, “Re'oku'mu mu'u”, chiiku mu'u chu'are? Diochi'aa'mu Re'oku. Cheku páiu re'oku peomu. ²⁰ Aperumu Dios chū'u jo'kasi'e masicosomu mu'u. Ija'che kuamu repa:

Musanukona umupái romi paana chekunare romi ja'me káimanejú'u.

Ūcuaja'che romi umu pa'ina chekunare umupái ja'me káimanejú'u.

Ūcuachi'a pái vanisómanejú'u.

Chekuna nee ñaamanejú'u.

Chekuna pa'iche'te kuani joremanejú'u.

Ūcuaja'che mija'kupái ña kukujú'u.

Já'aja'ñe chū'usi'ku'a'mu Dios —chiniasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²¹ Chikuna i'kaasomu repau.

—Chíirumupi irumujatú'ka Dios chū'u jo'kasi'e peore já'a jachama'ñe cho'oku pa'iku'mu chu'u —chiniasomu repau.

²² Já'aja'ñe i'kauna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Ūcuarepa cho'oku'teta'ni karamu mu'are. Mu'u paache cu'amajñaruare peore ísisó, kuri koo chuova'na pa'iva'nani rupú ísijú'u. Ísisójani rani chu'una'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijú'u. Já'aja'ñe

cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u —chiniasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²³ Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa, isicuheku sumava'u paniasomu repau, rua kuriujeku. ²⁴ Sumava'u pa'una ña Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pāi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saicu'ajamu, repanapi kurire na'a rua cuasaju Dioni cuasama'to. ²⁵ Camellova'ure miuñakarū cojeru kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'ajamu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiniasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²⁶ Jesús i'kache asasina ija'che sēniasome repau'te:

—Jā'a pa'ito, ¿je'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chiniasome.

²⁷ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amu maire pāi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mu —chiniasomu repau.

²⁸ Chikuna Pedro i'kaasomu.

—Chukuna mu'una'me pañu chini chukuna paasimajñaruā peore jo'kasō rani mu'una'me ku'ime —chiniasomu.

²⁹⁻³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Pāiu ūcuauaku Dios chū'añe'te cho'oku pasa chiiku chekurumu repau vu'ere jo'kasōmu. Chekurumu repau rājoni jo'kasōmu. Chekurumu repau majaa'chupāire jo'kasōmu. Chekurumu repau cho'jechiire jo'kasōmu. Chekurumu repau puka'kupāire jo'kasōmu. Chekurumu repau chiire jo'kasōni repau aperumu paasinuko na'a rua jñaa'ajamu repau, i'cheja cheja pa'irumu. Ūcuaja'che jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu repau. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús repau chuenisojachere jo'e kamu
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Ūcuarumu Jesús repau neenare docerepanare soni ija'che kamu:

—Jerusalén vu'ejoopona maijanaa'me mai chura. Aperumu Dios chu'o kuana tocha jo'kasi'e chu'u Dios Raosi'ku cho'ocojñojañere kuame. Repana kuaju tocha jo'kasi'e Jerusalenna ti'jñeja'mu chu'ure. ³² Judiopāipi judio peonani jo'kajanaa'me chu'ure, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Rua cu'ache cutuju pāisoju coo tutujanaa'me repana chu'ure. ³³ Ūcuachi'a su'i'sue pi'ni vanisōjanaa'me repana chu'ure. Jā'ata'ni choteumucujñana vajurajajamu chu'u —chiniasomu Jesús repau neenare.

³⁴ Repau kuache asanata'ni jmamakarujē'e asa chēamaneasome repana. Diopi repanani asa chēañe'te ūsekuna asavesuasome repana.

Na'ava'ure Jesús vasosi'ere kamu
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Repau Jesús Jericó vu'ejoopo ti'acuhato na'ava'u ma'a ru'tava'te ñu'iu kurire sēu paniasomu. ³⁶ Ū'u'una pāipi jainuko ūcuachejapi caraijuna asa,

—¿Je'se cho'оче ina? —chiniasomu repau. ³⁷ Chikuna,

—Jesús, Nazaret vu'ejoopo raisi'kupi caraimu —chiniasome pāi repau'te ja'me saina. ³⁸ Chitena asa ūjachu'opi ija'che cuiku i'kaasomu repau:

—Jesús, David aperumu pa'isi'ku Jojosi'ku, oijā'u chu'ava'ure —chiniasomu.

³⁹ I'kauna asa charo saina,

—Re'omu. Jo'e i'kamanejū'u —chiniasome repau'te. Jo'e i'kamanejū'u chiinaretani na'a rua cuiku i'kaasomu repau.

—Jesús, David aperumú pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chu'ava'ure — chiniasomú repau.

⁴⁰ Jã'aja'ñe i'kakú cuikuna asa canúka,

—Chu'uni rajũ'u repau'te —chiniasomú Jesús repanare. Chikuna repauni kueñe rarena Jesús ija'che sēniasomú repau'te:

⁴¹ —¿Ûquere cho'okaau chini sēeku mu'u chu'ure? —chiniasomú Jesús repau'te.

Chikuna,

—Pãi Ûcuanukore Paakú, chu'u ñakocaã ñoa'ku chiimu chu'u — chiniasomú repau.

⁴² Chikuna Jesús i'kaasomú.

—Mu'u ñakocaã ñoa'ku mu'ure. “Jesús chu'ure vasoja'mú”, chini cuasasi'kujeku vajucuhamu mu'u chura —chiniasomú Jesús repau'te.

⁴³ Jesupi jã'aja'ñe i'kakuna repau ñakocaã teana care'osoasomú. Care'ouna Jesuna'me saiú Dioni pojokú, “Rua re'okú'mú mu'u”, chiniasomú repau. Chekuna ùcuaja'che repau'te cho'osi'ere ña, “Dios peore masikú'mú”, chiniasome.

19

Zaqueona'me Jesús cho'osi'ere kũamu

¹ Ûcuarumú Jesús Jericó vu'ejoopo tí'a muato ùcuajoopo'te pãiu kuriu paniasomú. Repau mamia'me Zaqueo. Pãi chũ'unare kuri kookainare chũ'ukú paniasomú repau. ³ Repau Zaqueo Jesure ñara chiikuta'ni chejaru nukakujeku pãipi jairepanukojejuna ñamaneasomú. ⁴ Ñamanesi'kujeku Jesuni ñara chini charona vu'vu sũkiñu sicómoroñuna muni tuhiu cha'aasomú repau, “Jesús ichejapi caraija'mú”, chini. ⁵ Tuhiu cha'akuna repau Jesús ùcuachejana sani tí'a caraipi'rakují muñe ña sũkiñu tuhikú'te Zaqueo'te ija'che i'kaasomú:

—Zaqueo, pesa cajejũ'u. Chura iumucuse mu'u vu'ena canukache paamu chu'u —chiniasomú repau repau'te.

⁶ Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa pojokú na'mi caje repau vu'ena muvaasomú repau. ⁷ Muvakuna ña pãi ùcuanuko pe'ruju cu'ache i'kaasome Jesure. “Pãiu cu'aku vu'ena canukara chini muamu jã'u Jesús”, chiniasome repana ùcuanuko.

⁸ Ûcuarumú repau Zaqueo repau vu'ere pa'iu vuni nukaku i'kaasomú Jesure.

—Ñaku, Pãi Ûcuanukore Paakú. Chura chu'u paache cu'amajñaruã chuova'na pa'iva'nani joopo rupú isija'mú chu'u. Ûcuaja'che chu'u joreku chekunare na'a cajejaiche sēni koosinuko kuri ùcuaka'chapañoa jo'e ùcuajanuko jovo cho'choja'mú chu'u repanare —chiniasomú repau.

⁹ Chikuna Jesús i'kaasomú repau'te.

—Mai aipãiu Abraham jojosi'kua'mú mu'u. Iumucuse ivu'e pa'inare musanukonani oiú chēamu Dios, jūnisōsirumú vati toana saimanea'ju chini. ¹⁰ Chu'u, Dios Raosi'ku, pãipi jūnisō vati toana saimanea'ju chini chejana cajesi'kua'mú. Repanare chēa paaku repana cu'ache cho'ocojñora'asi'e ũsekani paaja'mú chu'u —chiniasomú Jesús repau'te Zaqueo'te.

Kurire're koosina pa'iche'te kũamu
(Mt 25.14-30)

11 Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa, repauji Jerusalén vü'ejoopona tí'api'rakuna ija'che cuasaasome repana pái: "Iku Jerusalén vü'ejoopona tí'a teana pái úcuaukore chü'uja'mü", chini cuasajuna repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu repau, jā'aja'ñe cuasamanea'ju chini:

12 —Páiu pa'ipáiu paniasomu. Repauni pái chü'uku'te jo'kañu chini chekucheja cana soniasome repau'te. Sotena chekuchejana so'ona saniasomu repau, repapani repauni pái chü'uku'te jo'karena repau pa'icheja canani co'i chü'ura chini. 13 Saipi'raku repau'te cho'oché cho'okainare dierepanare soniasomu repau. Soni rao pachokurire're te'ere'rechi'a ísi pi'ni ija'che i'kaasomu repau repanare: "Chura chu'u ísisure're kurire'repi pösere koo ísiju na'a rua kurire kooju pa'ijü'u. Chu'u rairumajatu'ka jā'aja'ñe cho'oju pa'ijü'u musanukona", chiniasomu repau. 14 Chini jo'ka sanisõuna repau pa'icheja cana pái, repauni cuheju, te'enare pái jña saosome, repau saisi'joopona tuha chü'uñe jo'kajanani, "Iku chü'uñe cuheme chukuna", chiapu chini.

15 'Cuhecheta'ni úcu pái chü'uku'te jo'kaasome repana repau'te. Pái chü'uku'te jo'karena repau pa'ichejana co'i, repau'te cho'oché cho'okainare repau kuri ísinani soapu chini chü'uasomu repau, repana koosinukore kurire masira chini. 16 Sotena charo te'eu rani ija'che kuaasomu: "Chu'ure paaku, mü'u chu'ure ísisure'reva kurire'revaji pösere koo ísiku dierepare're koosi'kua'mü chu'u", chiniasomu. 17 Chikuna i'kaasomu repau. "Mü'u rua masi cho'osi'kua'mü. Kuri ka'charu koosi'kuta'ni na'a rua jñaasi'kua'mü mü'u. Masi cho'osi'kujekuna vü'ñajoopõ dierepajoopõ pa'inani páire chü'ua'ku chini jo'kamu chu'u mü'ure", chiniasomu repau. 18 Kuacuhauna cheku úcuaja'che kurire'reva koosi'ku rani kuaasomu. "Chu'ure paaku, kurire'reva mü'u chu'ure ísisure'revaji pösere koo ísiku cincorepare're koosi'kua'mü chu'u", chiniasomu. 19 Jā'aja'ñe kuauna repau'te paaku ija'che i'kaasomu: "Re'orepamu. Vü'ñajoopõ cincorepajoopõ pa'inani páire chü'ua'ku chini jo'kamu chu'u mü'ure", chiniasomu repau.

20 'Kuacuhauna cheku kurire'reva koosi'ku rani kuaasomu. "Chu'ure paaku, mü'u chu'ure ísisure'reva kurire'reva úcuare'reva co'chamu chu'u mü'ure. Mü'upi ísiuna koo kãase'rechoji rea care'va paaku pa'isi'kua'mü chu'u repare'reva. 21 Mü'ure cho'oché cho'okainare oima'kua'mü mü'u. Chekuna cho'oché cho'o koosi'e kuri tuasõku'mü mü'u. Úcuaja'che ãu chekuna tãsi'e tuasõku'mü mü'u. Jā'ajekuna jā'are vajuchuku mü'u chu'ure ísisure'reva kurire'reva rupu paasi'kua'mü chu'u", chiniasomu repau. 22-23 Repau kurire'reva care'va paasi'ere kuauna asa repau'te paaku ija'che i'kaasomu repau'te: "Rua cu'aku'mü mü'u. Mü'upi jā'aja'ñe cuasaku cho'omaneuna asa pe'rukü cu'ache cho'oja'mü chu'u mü'ure. Chu'u pái oima'ñena'me chekuna cho'oché cho'o koosi'e kuri tuachena'me chu'u chekuna tãsi'e ãu chu'u tuache masikuta'ni, ¿je'se pa'una mü'u chu'u ísisure'reva kurire'reva kuri vü'ena sa jo'kamanë? Sa jo'karu rani na'a rua kora'asi'kua'mü chu'u", chiniasomu. 24 Chini chekanare úcuacheja nukunare i'kaasomu repau. "Repau koosire'reva kurire'reva tua, chekuni ísijü'u dierepare're kurire're koosi'kuni", chiniasomu repau. 25 Chikuna i'kaasome repana. "Jā'ata'ni jā'u úcuare kurire're dierepare're paamu", chiniasome. 26 Chitena repanare i'kaasomu repau. "Asarepajü'u, musanukona. Ija'chea'me: Páiu úcuauache'te koo masi paaku úcuare paakuta'ni na'a rua kooja'mü. Jā'ata'ni jmanukoru koosi'kupi masi paama'ku repau paache rua jmanukoruta'ni peore tuasõcojñoja'mü",

chinasomū repau. ²⁷ Chini, “Chura chu'uni cuheju, chu'u chũ'ñe cuhenare chēa ichejana ra chu'u ñaku'te vanisōjũ'u”, chinasomū pāi chũ'uku repanare —Jā'aja'ñe kuaasomū Jesús repanare pāi.

Jerusalén vu'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kuaamū
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jā'aja'ñe kua pi'ni Jerusalenna tĩ'ara chini jo'e saiū aikūtina muniasomū repau Jesús. ²⁹ Muiū Betfagé vu'ejoopona'me Betania vu'ejoopo Olivo aikūti pa'ijoopoāna kueñe tĩ'aasomū repau. Repajoopoā kueñe tĩ'a repau neenare te'eka'chapanare soniasomū repau. ³⁰ Repanare soni ija'che chũ'uasomū repau:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saijũ'u musanukona. Sani tĩ'a burrova'ure quēo suosiva'ure, pāi chuta'a tuhimava'uni jñaa'janaa'me musanukona. Jñaa repava'ure jose ichejana rakaijũ'u. ³¹ Pāiū ūcuauakuji musanukonare, “¿Ëque cho'oñu chini musanukona jā'ava'ure joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'ure chiimū”, chiijũ'u repanare —chinasomū repau.

³² Chikuna repana sani ñato Jesús i'kasi'e ūcua paniasomū. ³³ Burrova'ure quēo suosiva'ujekuna josejuna repava'ure paana i'kaasome.

—¿Ëque cho'oñu chini musanukona jā'ava'ure joseche? —chinasome.

³⁴ Chitena i'kaasome repana.

—Maire Paaku iva'ure chiimū —chinasome repana repanare.

³⁵ Chini repava'ure burrova'ure Jesús pa'ichejana sa repau sōkuñuna kãñapi tujñacuha Jesure tuoasome repana. ³⁶ Tuorena tuhiū saiūna repau saima'ana kãña jaasome pāi, repauni pojoju. ³⁷ Jarena ūcuama'api saiū Olivo aikūtipi Jerusalén cajechejana kueñe tĩ'aasomū repau. Tĩ'akuna Diochi'a te'eu cho'omasiche'te repauji cho'okuna ñasi'ere cuasaju repau'te chiina ūcuanuko Dion pojoju, “Rua re'oku'mu mu'u”, chiiju cuiju ujachu'opi i'kaasome. ³⁸ Ūcuachi'a ija'che i'kaasome:

—¡Diopi ikure pāire chũ'ua'ku chini Repau Raosi'kure re'oja'che cho'okaau! ¡Cunaumu pa'ina pojoju paapu! ¡Pāi ūcuanuko, “Cunaumu Pa'iku Dios peore masiku'mu”, chiapu! —chinasome repana Jesure chiina ūcuanuko.

³⁹ Jā'aja'ñe i'kajuna ūcuanana'me pa'ina fariseopāi asa pe'ruju ija'che i'kaasome repau'te Jesure:

—Masiū, mu'ure chiinare jā'aja'ñe i'kache ūsejũ'u —chinasome.

⁴⁰ Chitena Jesús i'kaasomū repanare.

—Ësema'mu chu'u. Inapi jā'aja'ñe cuiju i'kama'to catapi ūcuare i'kaku cuira'amū —chinasomū Jesús repanare fariseopāi.

⁴¹ Chini na'a kueñe tĩ'a Jerusalén vu'ejoopo'te ña oniasomū repau. ⁴² Oiu ija'che i'kaasomū:

—Dios musanukonare Jerusalén pa'inare pa'iche rua re'oja'chere jo'kara chiimū. Repauni cuasaju pojoju paapu chini. Jā'ata'ni cuheme musanukona. Cuheju re'oja'che pa'iche vesume musanukona, Diopi ūsekuna. ⁴³⁻⁴⁴ Musanukonare cu'ache ti'jñerumu tĩ'acuhaja'mū.

Musanukonare cuhena ijooopona rani si'acajoopo ru'tana pachu cha'opi rühiso'koro ñekua timu ūcuachejñapi pachu muni kakajanaa'me. Musanukonapi vajučuju eta vu'vusōñu chiito ūseju ijooopo ñañosōjanaa'me repana. Ñañosōsirumu vu'ña je'nasi'puā catapuā te'epuj'e chekupuna'me su'imaneja'mū. Musanukonare ainana'me chīiva'nare vanisōjanaa'me repana. Chu'uni Dios Raosi'kuni cuhejuna

cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. Chu'ure cuheche ro'ia'me ja'a — chiniasomu Jesus repanare.

*Dios vu'ena kaka pöse isinare Jesus eto saosi'ere kuamu
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)*

⁴⁵ Ucuarumu Jesus Dios vu'ena kaka repavu'e pöse isinare eto saosomu. ⁴⁶ Repanani eto saoku ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u vu'e pai chu'ure pojoju seevu'ea'me, chiimu. Ja'ata'ni musanukona pöse naana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome ivu'e —chiu eto saosomu Jesus repanare.

⁴⁷ Reparumu Jesus Dios vu'e si'aumucujña kaka che'choasomu. Ja'ata'ni phairipai chu'unana'me judiopai che'chonana'me pai chu'una, “Je'sepi vanisore'oku ikure?”, chiniasome repau'te. ⁴⁸ Ja'ata'ni paipi ucuanuko repau che'choche'te asaneejuna cho'ocu'aasomu repanare.

20

*Jesus rua masi i'kasi'ere kuamu
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)*

¹ Reparumu Jesus Dios vu'ere pa'iu Dios chu'o re'oja'chere chu'vaku paniasomu repanare pai. Chu'vakuna judio phairipai chu'unana'me judiopai che'chonana'me judio aina raniasome. ² Rani repau'te chu'o seniasome repana.

—Je'se cuasa pai chu'una cho'ocheja'che rani cho'oku mu'u? Je'neepi chu'urena cho'oku mu'u? —chiniasome repana.

³ Seejuna repanare i'kaasomu repau.

—Chu'u ucujaja'che musanukonani chu'o seniasara. Seena kuajju' chu'ure. ⁴ Je'neepi Juanre Pai Okoro'veku'te chea raore? Diopi raou? Ja'apani, paipi chea raore repau'te? —chiniasomu Jesus repanare.

⁵ Sekuna sainechi'a ija'che cuasome repana:

—Je'se mai ikure i'kajanaa'ne? Maipi, “Juanre Diopi chea raosi'kuamu”, chiito iku maire, “Musanukona je'se pa'una ja'aja'ne cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasamanere?”, chiija'mu. ⁶ Ucuaja'che, “Paipi chea raosinaa'me”, chiicu'amu maire. Ina pai jainuko, “Juan Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kuamu”, chiiju cuasame. Ja'ajekuna maipi ja'aja'ne i'kato ina pai asa pe'ruju ucuanuko catapi su'a veasojanaa'me maire —chiniasome repana.

⁷ Sainechi'a ja'aja'ne cutu pi'ni Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre okoro'veaku chini raosi'kure vesume chukuna —chiniasome repana.

⁸ Chitena Jesus i'kaasomu.

—Chu'u ucujaja'che musanukonapi ja'aja'ne i'karena chu'ure chu'u raosi'ku mami kuamaneja'mu —chiniasomu.

*Cho'оче cho'okaina cu'ache cho'osi'ere cuasaku kuamu Jesus
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)*

⁹ Ucuarumu Jesus paire jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu:

—Paiu pisi uche chio ta pi'ni repachio kuirakaijanare jnaa jo'ka, “Ichio uche tuarumu ti'ana tuajju'u. Reparumu chu'ure cho'uche cho'okaiku'te ichejana raoja'mu chu'u, chu'uni uchere miiraikaau chini”, chiniasomu repau. Chini jo'ka tichejana sanisomasu repau rua jeerumu pasa

chini. ¹⁰ Uche tuarumu ti'auna repau'te cho'оче cho'okaiku'te uche chio kuirakaina pa'ichejana saomasu repau, uhere mijani rakaau chini. Ja'ata'ni repana uche kuirana sani ti'auna na repau'te chea vani ucheje'e peou'te co'choasome repau'te, uche paaku pa'ichejana. ¹¹ Co'chorena uche paaku repau'te cho'оче cho'okaiku'te chekuni jo'e ucuachejana saouna sani ti'auna uche kuirakaina repau'te ucuaja'che vaniasome. Vani repau'te rua cu'ache cutu pi'ni ucheje'e peou'te co'choasome repana. ¹² Co'chorena jo'e chekuni saouna ucuaja'che asi vani kuko co'chososome repana.

¹³ Ja'aja'ne cho'orena uche paaku cuasaku te'euji ija'che i'kaasomu: "Je'se cho'oja'che chu'u? Chu'u chiini chu'u rua oiu paava'uni repana pa'ichejana saora. Ja'ureta'ni na kukujacosome repana", chiia cuasasomu repau. ¹⁴ Ja'aja'ne cuasa repau mamakuni saouna uche chiona sani ti'auna na repachio kuirana ija'che i'kaasome: "Ja'u uche paaku mamaku'mu. Puka'ku junisosirumu puka'ku paasi'e paajana'mu ja'u. Vanisou ja'uni. Maipi ja'uni vanisou puka'ku junisosirumu repau paasi'e maipi paajanaa'me", chiniasome repana sainechi'a. ¹⁵ Chini repau'te chea chio ru'tavana juha sa vanisosome repana —chiniasomu Jesus repanare pai.

Ja'aja'ne kua pi'ni repau kuasi'e asinane ija'che seniasomu repau:

—Repau mamaku'te vanisosi'ere asa uche chio paakaji sani, je'se cho'oja'u repanare uche kuirakinare? ¹⁶ Ija'che cho'oja'mu repau uche paaku: Uche chiona sani repau mamaku'te vanisoinare saine vanisouja'mu repau. Repanare vanisou uche chio kuirakajinare chekunani jnaa jo'kaja'mu repau, uche chiore kuiraja'ju chini —chiniasomu Jesus repanare pai.

Ja'aja'ne i'kauna asa,

—iDios chukuna'te ja'aja'ne cho'omaneaku! —chiniasome repana.

¹⁷ Chitena Jesus repanani naku i'kaasomu.

—Aperumu tocha jo'kasi'ere, Dios chu'ore asa cheajju musanukona, ija'che chiiche'te:

Pai vu'e cho'ona vu'na tuu re'ojatuure ku'uju paniasome.

Ku'uju te'etuupu jnaani cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuupu.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani repatuupu mini ku'a sa

repana vu'e chakavuna nukoasome,

repana vu'epi na'a rua jujaa'ku chini,

chiimu repa. ¹⁸ Pai vu'e tuupuna tani rua asi taimu. Ucuachi'a vu'e tuupuji paiuni taio junisomu. Ucuaja'che pai chu'ure cuhenare rua cu'ache ti'njeja'mu. Junisosirumu vati toana sani uujanaa'me repana —chiniasomu Jesus repanare pai.

¹⁹ Jesupi ja'aja'ne i'kauna judio phairipai chu'unana'me judiopai che'chona ija'che cuasaasome: "Iku Jesus ja'aja'ne i'kacheji maini cu'ache i'kam. Churana teana cheanu ikure", chiniasome repana. Chiinatina'ni paire vajuchuju repau'te cheamaneasome repana.

Pai chu'unare kuri ro'iche'te i'kam Jesus

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Repauni cheanu chini repanare ja'me pa'inare ucuananare soni i'kaasome repana.

—Jesus pa'ichejana sani repau cho'оче'te naju repau chu'o asaneena cho'очеja'che cho'uju chu'o seniasajju repau'te. Chekumumu repauji

tíiñe i'kato chēa sa, pāi chū'uku vu'ena jo'kare'omu repau'te churata'ni —chiniasome repana. ²¹ Chini saorena Jesús pa'ichejana sani tí'a repau chu'o asaneena i'kacheja'che i'kaasome repana repau'te.

—Masíu, rúhiñe che'choku'mu mu'á. Já'a masime chukuna. Mu'á che'choche'te chekunapi asa cu'ache i'katojé'e kuku cuasoma'ñe ũcua che'choku pa'iku'mu mu'á, Dios chū'u jo'kasi'e ũcuarepa. ²² Já'ajekuna mu'ani chu'o sēniasañu chiime chukuna. Romapāi chū'ukuji Césapi chukuna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chukuna repau'te? ¿Ro'imanejanaa'ñe? —chiniasome repau'te.

²³ Já'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masiku ija'che i'kaasomu repanare:

²⁴ —Kurire'reva'te mini ñojú'u chu'ure. Kurire'reva pa'iku kuechusi'ku, ¿keeja'iu'u? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'iku ire'reva? —chiniasomu repau.

Chikuna i'kaasome repana.

—Maire chū'uku César chiana'me repau mami pa'imú já'are'reva —chiniasome repana.

²⁵ Chitena repanare i'kaasomu repau.

—Já'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chū'uto ro'ijú'u repau'te. Dios chū'u jo'kasi'e ũcuachi'a cho'oju pa'ijú'u —chiniasomu Jesús repanare.

²⁶ Repauji rua masiku sáñe i'kauna asa kuku jo'e i'kamaneasome repana, fariseopāi raocojñosina.

Jū'isina vajuraiche'te Jesure sēniasasi'ere kamu
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Ūcuarumu saduceopāi te'ena Jesuni ñañu chini saniasome. “Pāi jū'isina jo'e vajuraimanejanaa'me”, chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sēniasome repana:

²⁸ —Masíu, Diopi chū'uuna Moisés aperumu maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Pāiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chíi peokují jo'ka jūnisōru repau cho'jeuji veja paaa'ku majaa'chu paasi'kore.

Repaoni veja chíire paaku ija'che cuasaku paau:

“Chu'u a'chu jūnisōsiva'u chíijanaa'me ina chu'u chíi”, chia,

chiimu repau tocha jo'kasi'e. ²⁹ Já'ajekuna chu'o kuañu chiime chukuna mu'ure. Pāiu charo caku cho'jechíi umupāichi'a seirepanare paaasomu. Repau chareparo caku romio'te veja paaku chuta'a chíi peokují jo'ka jūnisoasomu. ³⁰ Jūnisouna cho'jeu repau majaa'chu rájo pa'isi'koni veja paaku ũcuaja'che chuta'a chíi peokují jo'ka jūnisoasomu. ³¹ Jūnisouna na'a cho'je caku ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chíi peokují jūnisoasomu. Já'aja'ñechi'a sieterepana ũcuanuko ũcuate'eo'te vejaju chíi peonachi'a jo'ka jūnisoasome repana. ³² Repana jūnisosirumuna romio ũcuaja'che jūnisoasomo. ³³ Já'ajekuna pāi jūnisosina ũcuanuko jo'e vajuraisirumu, ¿kupi repau'te jo'e paaja'u vajurumu sieterepana repau'te paasina? ¿Je'se chiiku mu'á? —chiniasome repana.

³⁴ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Icheja cheja pa'ina umupāi romi vejame. Romi ũcuachi'a umu vejame.

³⁵ Pāi Diore cuasana, umupāina'me romi jūnisō vajurani Dios pa'icheja saisirumu jo'e vejamanejanaa'me. ³⁶ Ūcuaja'che jo'e jūnisōmanejanaa'me repana, ũcuare vajuraisinajeju. Angeles, Diore ja'me pa'ina pa'icheja'che

jūnisōma'ñe pa'ijanaa'me repaña. Ūcuaja'che Dios chīia'me repaña jūni vajurani repañ pa'icheja saisina. ³⁷⁻³⁸ Aperumū Moisés sūkira'ñurū uutoa toa kueñe nukaku ñaku paniasomū. Ñaku nukakuna ūcuatoa sa'navuji Diopi i'kakuna asaku pāi jūnisōsina jo'e vajurajachere kuara chini ija'che tocha jo'kaasomū repañ Moisés:

Musanukona aipāi icheja pa'irumū chu'ure cuasasinare paaku'mū chu'u, Abrahamre, Isaare, Jacobre, chiisi'ku'a'mū Dios. Pāi jūnisōsinarejē'e vajunareja'che ñakujeku paamū Dios repanare, rekoñoāpi vajukuna —chiniasomū Jesús repanare saduceopāi.

³⁹ Jā'aja'ñe i'kauna judiōpāi che'chona i'kaasome repañ'te.

—Masiu, rua masi i'kamū mu'u —chiniasome repaña Jesure.

⁴⁰ Jesupi masi i'kauna repañ'te jo'e chu'o sēniasavajuchuasome repaña saduceopāina'me judiōpāi che'chona.

¿Nee chīia'u pāire chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Ūcuarumū Jesús repanare pāi repañ pa'iche'te kuaasomū.

—“Aperumū pa'isi'ku David Jojosi'ku'a'mū Cristo”, chiime musanukona pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kure. ¿Je'se pa'iuna musanukona jā'aja'ñe i'kache? ⁴² Repañ David Salmophurona ija'che tocha jo'kaasomū:

Dios chu'ure Paaku'te ija'che i'kaasomū:

“Chu'ure kueñe wjajütu cakā'kona pñujū'u.

⁴³ Chu'upi cho'okuna mu'ure kuhena ūcuanuko mu'u chū'uñe cho'ojanaa'me”, chiniasomū Dios,

chiimū repa tocha jo'kasi'e. ⁴⁴ ¿Je'se pa'iuna David, “Chu'ure Paaku'mū Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'ku'a'mū Cristo”, chiiche pāi? — chiniasomū Jesús repanare.

Judiōpāi che'chona cu'ache cho'ochē'te kuaamū Jesús

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Repaña pāi ūcuanuko asaju'te Jesús repañ neenani chu'vaasomū.

⁴⁶ —Judiōpāi che'chona pa'iche ña chēamanejū'u musanukona. Kāña re'ojakāñapi wjacueñoā ju'iju nuka ku'ime repaña, pāipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jā'ana”, chiapū chini. Au isichejñare ku'ijuna pāipi repanani ña kukuju chēa pojoto rua pojonaa'me repaña. Ūcuaja'che judiōpāi chi'iva'ña mua kakani masina ñu'isaivuāre ñu'ineenaa'me repaña. Ūcuaja'che pāipi repanani au auñu chini soito mua repanare soisi'kure kueñe ñu'ineenaa'me repaña. ⁴⁷ Ūcuaja'che va'jeva'na paache joreju tutesōnaa'me repaña. Jā'aja'ñe cho'onata'ni pāipi ña, “Re'onaa'me jā'ana”, chiapū chini Diore rua jeerumū sēeju pa'inaa'me repaña. Jā'aja'ñe cho'onajejuna Diopi chū'una rua cu'ache t'ijñeja'mū repanare —chiniasomū Jesús repañ neenare.

21

Va'jeva'o chuova'o pa'iva'o Diore kuri isisi'ere kuaamū

(Mr 12.41-44)

¹ Ūcuarumū Jesús Dios vu'ere chuta'a pa'iu ñato pāi kurina kurire Dioni isiju cājovuna rua mañaasome. ² Va'jeva'o chuova'o

pa'iva'o ūcuaja'che te'eka'chapare'reruãchi'a ka'charu pa'ire'reruãre mañaasomo. ³⁻⁴ Mañaona ña Jesús ija'che i'kaasomu:

—Ina kurinata'ni repana koojuna cajejaisi'ere ñisisinaa'me. Iva'ota'ni repao ãu koo ãio pasa chiisire'reruãre Dioni pojoko peore ñisisosi'koa'mo. Kurina ñisisi'e ña pojomu Dios. Jã'ata'ni iva'o ñisisi'e ña na'a rua pojomu Dios. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús.

Dios vu'e ñañosojachere kwamu Jesús
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Reparumu chekuna ūcuavu'e pa'ina Dios vu'e pa'iche'te cutuasome.

—Catapuã rua re'ojapuãpi cho'osivu'ea'me ivu'e. Ūcuaja'che pãipi Dioni pojomu jo'kasimajñaruãpi rua re'ojamajñaruãpi pa'ia rua re'oja'imu ivu'e —chiniasome repana.

Jã'aja'ne cutujuna asa Jesús i'kaasomu repanare.

⁶ —Musanukona ivu'e Dios vu'ere ñaju, “Re'oja'imu”, chiime. Jã'ata'ni na'a pa'isirumu, catapuã te'epujẽ'e chekupuna'me su'ima'ne peore ñañosojanaa'me pãi ivu'e —chiniasomu Jesús repanare.

Cheja si'api'rarumu cho'ojachere kwamu
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Chikuna asa repau'te chu'o sēniasaasome repana.

—Masiu, mu'u kuasi'e, ¿jeerumu cho'ojachea'che? Reparumu t'ãñe, ¿je'e masijanaa'ne chukuna? —chiniasome repana.

⁸ Sēejuna Jesús i'kaasomu repanare.

—Ñarepaju pa'iju jorena i'kache asa chēama'ne pa'ijũu musanukona. ¡Cacu'ocojñoñe! Pãi jainuko te'enachi'a ku'iju joreju chu'uni roiju, “Pãi ūcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu chu'u”, chiijanaa'me. Jã'aja'ne i'kaju, “Churata'ni cheja si'api'ramu”, chiijanaa'me repana. Jã'aja'ne i'kanare jovomanejũu musanukona. ⁹ Ūcuaja'che pãi vaichena'me pãi repanare chũ'unare cuheju etoche asani kukumanejũu musanukona. Jã'aja'ne pa'ijamu cheja si'api'rarumu. Jã'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁰ Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pãi ūcuate'echeja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me.

¹¹ Ūcuaja'che cheja si'achejñaruã rua pi'ruja'mu. Ūcuaja'che ruarepa asuku ãupi aineemauna pãi si'achejñaruã ãuchana jñisōjanaa'me. Ūcuaja'che si'achejñaruã ravu pa'ina pãi jainuko jũ'ijanaa'me. Ūcuaja'che pãi cunaumure ñani repana ñamanesi'ere ñaju ñavajuchuache ñokuna kukusōjanaa'me.

¹² Jã'aja'ne chuta'a cho'omarumu musanukonapi chu'uni cuasajuna cuheju chēa rua cu'ache cho'ojanaa'me pãi musanukonare. Chēa judiopãi chi'ivu'ñana sa cu'ache i'ka pi'ni pãi chēavu'ñana cuaojanaa'me repana musanukonare. Chekurumu musanukonare chēa sa pãi chũ'una vu'ñana jo'kajanaa'me, repavu'ña pa'inapi cu'ache cho'oja'ju chini. ¹³ Pãipi jã'aja'ne cho'ojuna chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona repanare. ¹⁴ Pãipi maini jã'aja'ne cho'oto, “¿Je'se sãifne i'kajanaa'ne mai cu'ache cho'omaneajũu chini?”, chiiju cuasamanejũu musanukona. ¹⁵ Chu'upi cho'okaiuna musanukonare pe'runare sãifne i'kani rua masi i'kajanaa'me musanukona. Masi i'karena, “Joreme ina”, chiimanejanaa'me repana musanukonare pe'runa. Jo'e i'kamanejanaa'me repana. ¹⁶ Chekurumu mujakupãipi musanukonare cuheju chēa

sa pāi chū'una vu'ñana jo'kajanaa'me, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Chekurumu mua'chupāipi chekurumu muche'uchīipi chekurumu musanukona majapāipi chekurumu musanukonare re'osinapi cuheju chēa sa jo'kajanaa'me musanukonare. Ūcuachi'a pāi musanukonare ūcuauanare vanisōjanaa'me. ¹⁷ Pāi jainuko musanukonare chu'uni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁸ Jā'ata'ni Diopi ūsekuna musanukona rekoñoāta'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repana. ¹⁹ Musanukonapi chu'ure cuasache ūhasōmanapi jūnisōni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

²⁰ Ūcuachi'a cheja si'api'rarumu ija'che cho'ojanaa'me pāi: Pāire vañu chini Jerusalén vu'ejoopona rani rūhiso'koro nukajanaa'me sōtaopāi. Sōtaopāipi jā'aja'ñe cho'ojuna ñani, "Ijoopo vu'ejoopo ñañasōchaja'mu", chini masijanaa'me musanukona. ²¹ Reparumu t'ato Judea cheja pa'ina aikūñjana vu'vu katisō'a'ju. Ūcuaja'che Jerusalén vu'ejoopo pa'ina eta sanisō'a'ju. Ūcuaja'che chiño saisina Jerusalén vu'ejoopo maimanea'ju. ²² Reparumu repana cu'ache cho'osi'e ro'i Jerusalén vu'ejoopo pa'inare rua cu'ache ti'ñjeja'mu Diopi chū'una. Aperumu Dios chu'o tochana kuaju tocha jo'kasi'epi ti'ñjeja'mu repanare Jerusalén pa'inare. ²³ Reparumu romiva'nare chīi su'iva'nana'me oje chūsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mu. Reparumu Jerusalén pa'inare ūcuanukore rua cu'ache ti'ñjeja'mu, Diopi pe'rukū chū'una. ²⁴ Reparumu sōtaopāi tiichejña raisinapi Jerusalén pa'inare ūcuauanare va'ñnapi vanisōjanaa'me. Chekunare chēa tiichejñana sasōjanaa'me repana. Ūcuaja'che judío peonapi Jerusalén vu'ejoopo ñañosō tua pa'ijanaa'me, Dios repanare repacheja pa'iūserumujatu'ka —chiniasomu Jesús repanare.

*Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kumtu
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Ūcuaja'che reparumu Diopi chū'una ūsunana'me pāimiaana'me ma'ñnoko, vajuchuache ñojuna ña kukusōjanaa'me pāi. Ūcuaja'che chiaraāpi rua asoche fa'akuna ña rua kukusōjanaa'me pāi si'achejña pa'ina. ²⁶ Reparumu cho'ochete ña, "¿Je'se maire ti'ñjeja'u?", chini ruarepa kukucajejanisō ai jūnisōjanaa'me pāi, cunaumu pa'imajñaruājatū'ka peore ñu'kuekuna ñani. ²⁷ Reparumu chu'u Dios Raosi'ku peore Masijūi rua re'oja'che ñou ko'sija'lu cunaumupi pāi ūcuanuko ñaju'te pikona'me cajeja'mu. ²⁸ Chu'u chura kuasi'e apecho'ochē ñani rua pojojū'u musanukona. "Dios maire Repau neenajejuna Repau pa'ichejana sara chini raipi'ramu", chini cuasaju cha'ajū'u —chiniasomu Jesús repanare.

²⁹ Ūcuarumu Jesús pāire chu'vaku ija'che i'kaasomu:

—Chura sūkiñu higoñu pa'ichena'me sūkiñuā si'ara'ñuruā pa'iche'te cuasa ñaju'ñu. ³⁰ Sūkiñuā ja'o ma'mañe ñani, "Ūserumu t'api'ramu ie", chiime musanukona. ³¹ Ūcuaja'che chu'u chura kuasi'epi t'akuna ñani, "Jesús Dios Raosi'ku pāi ūcuanukore chū'ura chini chejana jo'e cajepi'ramu", chijanaa'me musanukona.

32 'Musanukona jojosina chuta'a jū'imarumuna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mu. Ūcuarepaa'me jā'a. 33 Cunaumuna'me cheja si'asōja'mu. Chu'u chū'u jo'kasi'eta'ni si'ama'ñe ūcua pa'ija'mu.

34-35 'Narepaju pa'iju cu'achejē'e cho'omairo pa'ijū'u musanukona. Cu'achejē'e cho'oma'ñe, conojē'e jū'ima'ñe, musanukona pa'ichejē'e ruarepa cuasama'ñe pa'ijū'u. Jā'are cho'oju musanukonapi chu'u rajachejē'e cuasama'ñe vesu pani chu'upi taupa tāiñeja'ñe teana na'mi rakuna ña kukusōjanaa'me musanukona. Jā'ajekuna chu'uni cha'aju re'oja'che pa'ijū'u musanukona. Chu'upi cuasoma'ñe rakuna pāi cu'ache pa'ina ūcuanuko ña kukusōjanaa'me. 36 'Narepaju pa'iju chu'uni cha'aju Dioni ija'che sēeju pa'ijū'u: "Ja'ku, chukuna'te cho'okaijū'u. Mu'u neeku chū'ñe'te cho'oju pañu chiime chukuna. Chekuna cho'ocheja'che cu'ache cho'omanefu chiime chukuna. Mu'u neeku mu'u Raosi'kupi raito vajuchumanejanaa'me chukuna mu'upi cho'okaiuna re'oja'che pa'inajeju." Jā'aja'ñe sēeju —chiniasomu Jesús repanare.

37 Reparumu Jesús si'aumucujña Dios vū'e kaka che'choasomu. Si'ana'iroā Olivo aikūtina muni si'añami paniasomu repau. 38 Si'aapeñatarō caje che'chokuna pāi peore Dios vū'ena mūasome, repau i'kache'te asañu chini.

22

Jesuni chēañu chini pāi te'ena cutusi'ere kummu (Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

1 Reparumu judiopāi pā saumanesi'e āirumu pascua tī'api'raasomu.

2 Ūcuarumu judío phairipāi chū'unana'me judiopāi che'chona Jesuni vanisoche'te chū'ñu chini te'ena cutuasome. Cutunata'ni chū'umaneasome repana, "Pāipi pe'ruju cavaju", chini.

3 Ūcuarumu vati ai cu'ache chū'ura chini Judas Iscarioteni kakaasomu. Jesús neena docerepanare ja'me pa'iku paniasomu Judas. 4-5 Vati aipi kakauna judío phairipāi chū'unana'me Dios vū'e pē'jekainare chū'una pa'ivu'ena mūa i'kaasomu repau Judas. "Musanukonare Jesure, ¿je'se jo'kaja'che chu'u?", chikuna ūcuauna'me cutuju Judas cho'ora chiiche'te asa pojoasome repana. Pojoju, "Mu'upi jā'aja'ñe cho'oto mū'ure kuri ro'ijanaa'me chukuna", chiniasome repana. 6 Jā'aja'ñe i'karena, "Jau, jā'aja'ñe cho'ora, jā'a pa'ito", chini Jesús pa'ichejana sani pē'je ñaku paniasomu repau, pāi jainuko peorumuna rope'e repauni jo'kara chini.

Judiopāire Dios cho'okaisi'ere cuasaju āu āiñe'te kummu (Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Na'a pa'isirumu judiopāi pā saumanesi'e āirumu pascuarumu ovejachiiva'ure vanisoche paniasomu repanare, Dioni pojoa'ku chini.

8 Jā'aja'ñe cho'opi'rajuna Jesús Pedrona'me Juanre sani i'kaasomu.

—Mai pascuarumu āijañe āu care'vajaijū'u —chiniasomu Jesús repanare.

9 Chikuna repau'te sēniasome repana.

—¿Jeechejana sani āu care'vajanaa'ñe chukuna? —chiniasome repana.

10 Chitena i'kaasomu repau.

—Chura vū'ejoopona sani tī'a pāiu'te churupu oko pa'ipu saku'te tijñajanaa'me musanukona. Tijña ja'me mūa repau kakavū'ena ja'me kakajū'u. 11 Kaka vū'e paaku'te sēniasajū'u. "Masiu mu'uni sani ija'che

sēniasaa'ju chini raomu chukuna'te: '¿Jeeruupuna chu'u neenana'me pascuarumu kaka au āija'ñe chu'u?', chiisi'kua'mu Jesús", chiijū'u repau'te vu'e paaku'te. ¹² Musanukonapi sēto repau umucaruupu'te ujaruupu'te ñoja'mu, masi care'vasiruupu'te. Ñouna ūcuaruupuna kaka mai pascuarumu āijañe au care'vajū'u —chiniasomu Jesús repanare.

¹³ Chikuna vu'ejoopo sani t'ato Jesús i'kasi'e ūcuarepa paniasomu. Jā'ajekuna pascuarumu āijañe au care'vaasome repana Pedrona'me Juan.

¹⁴ Ūcuarumu Jesús pascuarumu t'auña au āsa chini mesako'are pūu ñuniasomu, repau neenana'me. ¹⁵ Pūu ñu'iu repanare i'kaasomu repau.

—“Chu'u chuta'a jū'imarumu chu'u neenana'me pascuarumu au āiñe'te āineemu chu'u”, chiisi'kujeku chura musanukonana'me āipi'ramu chu'u.

¹⁶ Iere pascuarumu āiñe au rua jeerumu jo'e āimaneja'mu chu'u. Na'a pa'isirumuna chu'u pāi ūcuanukore chū'urumuna jo'e āija'mu chu'u —chiniasomu repau.

¹⁷ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini ūku repau neenani īsiku i'kaasomu repau.

—Musanukona ūcuanuko iro'rova ūcuate'ero'rova ūkujū'u. ¹⁸ Chu'u pāi ūcuanukore chū'urumujatū'ka ūche cono jo'e ūkumaneja'mu chu'u —chiniasomu repau.

¹⁹ Chini pāpu mini Dioni, “Re'orepamu”, chini repau neenani tū'se īsiku i'kaasomu repau.

—Ipu pāpu chu'u ca'nivū'me. Chu'uni vanisōa'ju chini chu'u ca'nivu ūsema'mu chu'u, vatena musanukona cu'ache cho'ochete jūni ro'ikasa chini. Chu'uni cuasaju si'arumu ija'che cho'oju au āiju pa'ijū'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

²⁰ Au āni pi'nisirumu conoro'rova mini jo'e i'kaasomu repau.

—Pāi ūcuanukore cu'ache cho'ochete jūni ro'ikasa chini chuenisōja'mu chu'u. Jā'aja'ñe cho'ochete chu'u chiepi menisōna Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'ojache'me. Jā'are cuasaju chi'i ie ūche cono ūkujū pa'ijū'u. ²¹ Jā'ata'ni pāipi cu'ache cho'oa'ju chini chu'ure jo'kajau ichejare maina'me ñu'imū. ²² Chu'u Dios Raosi'ku jūnisōja'mu. Jā'aja'ñe chū'umu Dios. Jā'ata'ni chu'uni vanisōa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache ti'ñeja'mu —chiniasomu repau repanare.

²³ Jā'aja'ñe i'kauna asa ūcuanachi'a sāiñe sēniasaasome repana. “¿Kaupi ikure jo'kaja'u?”, chiniasome repana.

¿Neepi chū'ūñe na'a rua masiche?

²⁴ Ūcuarumu Jesús neena sāiñechi'a ke'reju ija'che cutuasome:

—Ikupi inare na'a rua chū'umasiku'mu —chiniasome te'ena. Chekunata'ni,

—Iku pāaku'mu. Ikupi na'a rua chū'umasiku'mu —chiniasome.

²⁵ Jā'aja'ñe i'kajuna asa Jesús i'kaasomu repanare.

—Icheja cheja pāi chū'una rua cuajare chū'ujuna rua chuova'na pa'ime pāi. Cuajare chū'unata'ni, “Chukuna neenare rua re'oja'che kuiranaa'me chukuna”, chiime repana pāi chū'una. ²⁶ Repana pa'icheja'che pa'imanejū'u musanukona. Musanukona te'euji na'a masini vesuva'u cuasacheja'che cuasaku, “Rua vesuku'mu chu'u”, chiuu cuasaku pa'ijū'u. Ūcuaja'che musanukona te'euji pāi chū'uku pani cho'ochete cho'okaiku cho'ocheta'che chekunare cho'okaiu pa'ijū'u. ²⁷ Pāi chū'ukuji au āsa chini pūuto cho'ochete cho'okaikuji au ramu repau'te. Ūnu'iu au āikuji

na'a rua masiu'mu. Icheja cheja pāi chū'una pa'iche'me jā'a. Chu'uta'ni cho'ochē cho'okaiku cho'ochēja'che cho'okaiku'mu musanukonare. ²⁸ Pāi chu'ure rua cu'ache cho'ome. Jā'ata'ni musanukona chu'uni oiju ja'me pa'inaa'me. ²⁹ Ja'ku chu'ure pāire chū'ua'ku chini jo'kasi'kua'mu. Chu'u ūcuaja'che musanukonare chu'u neenare pāire chū'ua'ju chini jo'kaja'mu. ³⁰ Pāi chū'unare jo'kauna chu'u pāi ūcuaukore chū'urumu chu'una'me āu āiju ūkuju ũ'ijanaa'me musanukona. Ūcuaja'che pāi chū'una ũ'isaire ũ'iju Israelpāi, docerepavāju jojosinani chū'ujanaa'me musanukona — chiniasomu Jesús repau neenare.

Pedro, "Repau'te ũama'kua'mu chu'u", chiijachere kaamu Jesús (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Chini Jesús Simón Pedro'te i'kaasomu.

—Asarepajū'u, Simón. Vati ai musanukonare cu'ache chū'ura chiimu, musanukonapi chu'ure cuasache'te ūhasōa'ju chini. Jā'are cho'ora chini Dioni sēemu repau, Diopi ūsemanea'ku chini. ³² Jā'ata'ni mu'ure Dioni rua sēekaimu chu'u, mu'upi chu'ure cuasache'te ūhasōmanea'ku chini. "Jesure ũama'kua'mu chu'u", chiija'mu mu'u. Jā'ata'ni chu'ure jachasi'kujeku cuasa oiu, "Cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Jo'e jā'aja'ne cho'omanēja'mu chu'u", chini cuasaja'mu mu'u. Jā'aja'ne cuasasirumu chu'u neenare chekunare chu'vajū'u, repanapi chu'uni na'a rua cuasaju paapu — chiniasomu Jesús repau'te.

³³ Chikuna Simón i'kaasomu.

—Chu'ure Paaku, mu'ure kuhena pāi chēavu'ena chēa cuoto ja'me kakaja'mu chu'u. Ūcuaja'che pāipi mu'ure vanisōto ja'me jū'ija'mu chu'u — chiniasomu Simón repau'te.

³⁴ Chikuna Jesús sāiñe i'kaasomu.

—Pedro, asarepajū'u. Chu'o kuara chiimu chu'u mu'ure. Iñami chuta'a kura chu'ima'ona pāipi sēejuna choteñoā, "Jesure ũama'kua'mu chu'u", chiija'mu mu'u — chiniasomu Jesús repau'te.

Repau'te cu'ache cho'orumu t'ari'rakuna Jesús chu'vasi'ere kaamu

³⁵ Chini Jesús repau neenare ūcuaukore i'kaasomu.

—Aperumu chu'u musanukonare Dios chu'ore chu'vaa'ju chini chū'u saosi'ere cuasajū'u. Chu'upi chū'uuna pōse mañaturujē'e, kurijē'e, cū'akorophe'rejē'e samairo saisinaa'me musanukona. Jā'aja'ne peova'na saisinare, ¿cu'amajñaruā karamaneu musanukonare? — chiniasomu Jesús repanare.

Chikuna,

—Pāasi'kua'mu. Cu'amajñaruājē'e karamanesi'kua'mu chukuna'te — chiniasome repana.

³⁶ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Aperumu peona saisinaa'me musanukona. Churata'ni cheke cho'ojū'u. Chura jo'e sani pōse mañaturu paani, kuri paani sajū'u. Ūcuaja'che te'eu va'ti peoni sē'sevu ju'ikāare ĩsisō, va'tire koo sajū'u. ³⁷ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ere ñani chu'ure cho'ojache masijanaa'me musanukona. Ija'che kaamu:

Na'a pa'isirumu pa'ijau cu'ache cho'osinana'me chuenisōja'mu, chiimu. Chu'ure cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'epi apeti'ñemū chu'ure — chiniasomu Jesús repanare.

³⁸ Jā'aja'ne kuana asa i'kaasome repana.

—Ñaku, Chukuna'te Paaku. Ichejare va'jña ka'chava'jña paame chukuna
—chinasome repaña.

Chitena,

—¡Re'omu! —chinasomu repañ.

Getsemani chüchejare pa'iu Jesús Dioni sēesi'ere kuamu

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ I'ka pi'ni Jesús eta Olivo aikütina repañ si'arumu sani pa'ikütina saniasomu. Saiuna repañ neena ja'me saniasome. ⁴⁰ Sani t'ia repañ neenani chu'vaasomu repañ.

—Dioni sēejũ pa'ijũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñũ chini —chinasomu repañ.

⁴¹ Chini te'eu jmacheneru sani ro're ñu'iu Dioni sēniasomu repañ.

⁴² Ija'che sēniasomu repañ: “Ja'ku, mu'ure ūseuato pã chu'ure cu'ache cho'ojache ūsekaijũ'u. Chu'ure uacheta'ni cho'omanejũ'u. Ūseuama'to mu'ure uache cho'ojũ'u”, chinasomu repañ Diore.

⁴³ Ūcuarumu cunaumu pa'ikũji ángel peosichejapi teana rani pa'iu cho'okaniasomu repañ'te Jesure, koka paaa'ku chini. ⁴⁴ Jesús repañ'te cho'ojachere rua cuasakuna sumauna Dioni na'a rua sēniasomu. Sēeuna repañ ūsũca'nañe chejana rua meeñe meniasomu, chie raiũ meeñeja'ñe.

⁴⁵ Sēni pi'ni vñi, repañ neena pa'ichejana co'i ñato sumava'na pa'ijũ kãni ūhijũ paniasome repaña. ⁴⁶ Kãnisorena repanare i'kaasomu repañ.

—¿Je'se pa'iana musanukona kãñe? Dioni sēejũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñũ chini —chinasomu Jesús repañ neenare.

Jesure pã chēasi'ere kuamu

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.1-11)

⁴⁷ Repañ Jesús chuta'a i'katona pã jainuko ranciasome. Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikũji Judas charo ranciasomu Jesuni chũsu pojora chini. ⁴⁸ Rani t'ia chũsu pojona Jesús i'kaasomu repañ'te.

—Judas, ¿mu'ũ chu'ure cuhenani chu'uni Dios Raosi'kuni jo'kakũ chũsu pojokũ mu'ũ? —chinasomu repañ.

⁴⁹ Chikuna Jesure ja'me pa'ina repañ'te chēajañere masijũ ija'che i'kaasome repañ'te:

—Chukuna'te Paaku, ¿inare va'ñapi ruta vaijanaa'ñe chukuna? —chinasome.

⁵⁰ I'kajũ Jesús neekũ te'eu judío phairi aire cho'oche cho'okaikũ cãjorona teõ vatoasomu ūjajũtu cakã'ko cacãjorona.

⁵¹ Tēouña,

—Re'omu. Jo'e cho'omanejũ'u —chinasomu Jesús repañ'te. Chini Jesús cãjoro tēocojñosi'kure ūcuacãjorona chēa vasoasomu. ⁵² Vaso repañ'te chēañũ chini raisinare judío phairipã chũ'unana'me Dios vũ'e pē'jekainare chũ'unana'me judío ainare ija'che i'kaasomu Jesús:

—Musanukona chu'uni chēañũ chini vãsoñoaña'me va'jña cãjijũ raimẽ. Ñaa'u'te cho'ocheja'che cho'ome musanukona chu'ure. ⁵³ Aperumu chu'ũ musanukonana'me si'aumucujña Dios vũ'e mua ja'me pa'isi'kuamu. Jã'ata'ni musanukona chu'ure chēamanesinaa'me. Irumuta'ni Diopi ūsemauna chēame musanukona chu'ure, vati chũ'ũñe'te cho'ojũ —chinasomu Jesús repanare.

Pedro, “Jesure ñama'kuamu chu'ũ”, chiisi'ere kuamu

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Ūcuarumū repāna pāi repau'te chēa judío phairi ai vū'ena sajūna Pedro so'opi ñaku tuhaasomū ūcuavū'ena. ⁵⁵ Repanapi sani kaka vū'e sa'navu cararipu joorepāona toa suha rūhiso'koro pūu ñu'iju kūhijūna Pedro ja'me pūu ñuniasomū, cho'je tuhasi'ku. ⁵⁶ Ñu'ijūna romichīio phairi aire cho'ochē cho'okaiko toa ñu'iu kūhiku'te Pedro'te rorepa ñako i'kaasomo.

—Iku Jesure ja'me pa'isi'ku'a'mū —chiniasomo repao.

⁵⁷ Chikona asa Pedro i'kaasomū.

—Jesure ñama'ku'a'mū chu'u —chiiu jachaasomū repau.

⁵⁸ Na'a pani cheku ña i'kaasomū Pedro'te.

—Jesús neenare ja'me pa'iku'mū mu'u —chiniasomū repau.

Chikuna Pedro i'kaasomū.

—Pāaku'mū. Jā'anare ja'me pa'ima'ku'a'mū chu'u —chiniasomū repau.

⁵⁹ Imamakarū pa'isirumūna cheku repauni ña rūa i'kaasomū.

—Iku Galilea cheja pa'ikujeku Jesure ja'me pa'ikucosomū —chiniasomū.

⁶⁰ Chikuna Pedro jachaku i'kaasomū repau'te.

—Mu'u i'kache vesumū chu'u —chiniasomū repau. Pedro jā'aja'ñe i'katona kura chuniasomū. ⁶¹ Chu'ūna Jesús churi ñaasomū Pedro'te. Ñakuna repau Pedro Jesús i'kasi'ere cuasaasomū, “Iñami kura chuta'a chu'ima'tona choteñoa, ‘Jesure ñama'ku'a'mū chu'u’, chiija'mū mu'u”, chiisi'ere. ⁶² Jā'are cuasa Pedro eta rūa oiche oniasomū.

Jesure pāisosi'ere kuamu

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Ūcuarumū Jesure chēasina repauni pāisojū vaniasome. ⁶⁴ Vajū repau ñakocaā kāase'rechoji quēo ta'pi jo'e vani sēniasome repāna.

—Cuasa i'kajū'u. ¿Neepi mu'ure vate? —chiniasome repāna repau'te.

⁶⁵ Jā'aja'ñe i'kaju repau'te Jesure cheke rūa cu'ache i'kaasome repāna.

Pāi chū'ūna Jesure chu'o sēniasasi'ere kuamu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ñatasirumū judío ainana'me judío phairipāi chū'ūnana'me judiōpāi che'chona chi'iasome. Chi'i chū'ūrena repāna vū'ena chekūnapi Jesure raasome. Rarena repau'te chu'o sēniasome repāna.

⁶⁷ —Pāi ūcuaukore chū'ūa'ku chini Dios Raosi'ku Cristo pani kuajū'u mu'u chūkuna'te —chiniasome repāna repau'te.

Chitena Jesús i'kaasomū repānare.

—Chu'ūpi kuato jachajanaa'me musanukona. ⁶⁸ Ūcuaja'che chu'ūpi sāiñe sēto i'kamanejanaa'me musanukona chu'ūre. Ūcuachi'a chu'ūre eto saomanejanaa'me. ⁶⁹ Chu'u Dios Raosi'ku cūnaumūna jo'e mūni, Dios peore Cho'omasiku ūjajūtu cakā'kona pūu si'arumū ñu'ija'mū —chiniasomū repau repānare.

⁷⁰ Chikuna ūcuauko sēniasome repāna.

—Jā'a pa'ito, ¿Dios chīia'u mu'u? —chiniasome repāna.

Chitena,

—Ūcuau'mū chu'u —chiniasomū Jesús repānare.

⁷¹ Chikuna i'kaasome repāna.

—Iku cu'ache cho'osi'e kuānare chiima'me mai. Re'omū. Dios asacuheche'te, “Dios chīia'mū chu'u”, chiimū iku —chiniasome repāna judío ainana'me phairipāi chū'ūnana'me judiōpāi che'chona.

23

Pilato ti'jñeñena nako Jesure chu'o sēsi'ere kwamu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni ñu'isina vuni repau'te Jesure jo'e chēa, Pilato ti'jñeñena sa nukoasome repana. ² Sa nako repau'te cu'ache cho'оче roiju ija'che i'kaasome:

—Mai pa'icheja canare iku cu'ache chu'vache asasinaa'me chukuna. Pāi repanare chū'una chū'ũñe jachaju cho'omanea'ju chini chu'vakumū iku. “Musanukonare chū'uku Cēsapi pa'iche ro'ire kuri sēeto ro'imanejū'u musanukona”, chiisi'kua'mū iku. Ūcuaja'che, “Cristoa'mū chu'u. Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mū”, chiiku'mū iku — chiniasome repana repau'te Pilato'te.

³ Chitena Pilato repau'te Jesure sēniasomū.

—¿Judíopāi ūcuanukore chū'uku'u mū'u? —chiniasomū.

Sēeuna,

—Jūju, ūcuau'mū chu'u —chiniasomū Jesús.

⁴ Chikuna Pilato i'kaasomū repanare judío phairipāi chū'unana'me chekunare pāi ūcuavū'e pa'inare.

—Cu'ache cho'osi'e peomū iku —chiniasomū.

⁵ Chiisi'eta'ni jo'e na'a rua i'kaasome repana.

—Iku Judea cheja pa'inare ūcuanukore rua cu'ache chu'vakumū, repanare chū'unani pe'ruju cu'ache i'kaju cavaa'ju chini. Galilea chejapi ichejajatu'ka rua cu'ache chu'vakumū iku —chiniasome repana Pilato'te.

Herodes Jesure chu'o sēsi'ere kwamu

⁶ I'karena asa,

—¿Galilea cheja cakua'u iku? —chiniasomū Pilato repanare pāi.

⁷ Chikuna,

—Jūju, ūcuacheja cakua'mū iku —chiniasome repana.

Kuarena, “Āa, Herodes chū'ucheja cakua'u iku”, chini cuasaa-somū Pilato. Reparumū Herodepi Jerusalén vū'ejoopo'te rani pa'una repau pa'ivū'ena Jesure mūvoasomū Pilato. ⁸ Mūvouna repau cho'оче chekunapi kuajuna asaku pa'ikujeku Jesure ña rua pojoasomū Herodes, rua jeerumū Jesús cho'оче ñauache cuasakujeku. Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'okuna ñara chiniasomū repau. ⁹ Repau'te ñara chiikujeku Jesure rua si'ache chu'o sēniasomū repau. Sēeku'teta'ni Jesús jmamakarujē'e i'kamaneasomū. ¹⁰ Ūcuachi'a judío phairipāi chū'unana'me judíopāi che'chona rua i'kaju, “Cu'ache cho'oku'mū iku”, chiniasome repau'te. ¹¹ Jā'aja'ñe i'kajuna Herodes Jesuni cuheku rua pāisoasomū sōtaopāina'me. Repauni pāisoju rua re'ojakāñare, pāi chū'una ju'ikāñare sa'cheasome repau'te. Pāiso pi'ni repau'te jo'e Pilato vū'ena co'choasomū repau. ¹² Jā'aja'ñe cho'osiumucusepi sāiñechi'a re'oja'che cho'basome repana Herodena'me Pilato, aperumū sāiñechi'a cuhesina.

Pāi Jesure vanisoche chū'usi'ere kwamu
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Ūcuarumū Pilato judío phairipāi chū'unana'me pāi chū'unana'me chekunare pāi soni i'kaasomū.

14 —Chũ'uni musanukona ikure rasinaa'me. Ra, “Iku rua cu'ache chũ'vaku'mu, pãipi repanare chũ'unani pe'ruju cavaa'ju chini”, chisinaa'me. Musanukona ñaju'te ikure chũ'o sēesi'kua'mu chũ'u, iku cho'osi'ere asara chini. Jã'ata'ni chũ'u cuasato, musanukona, “Cu'ache cho'oku'mu iku”, chiiche cho'oma'kucosomu iku. 15 Herodes ũcuachi'a, “Cu'ache cho'oma'kua'mu iku”, chiniasomu ikure. Jã'ajekuna ikure ichejana jo'e co'chosi'kua'mu repau. Ikure vanisoche chũ'ucu'amũ cu'ache cho'oma'kujekuna. 16 Jã'ajekuna ikure rupũ suĩ'sueche'te chũ'uja'mu chũ'u. Suĩ'sue pi'ni etoja'mu chũ'u ikure —chiniasomu Pilato repanare.

17 Pilato te'eũsurumu pa'iche pascuarumu tĩ'ato chēacojñosi'kure te'eu'te etoasomu, pãi etojũ'u chiisi'kuni. Reparumu tĩ'auna jã'aja'ñe cho'oche paniasomu Pilato'te. 18 Jã'ajekuna Pilato, “Jesuni etoja'mu chũ'u”, chikuna pãi asa ũcuauko rua cuiju ija'che i'kaasome:

—¡Jesuni vanisojũ'u! ¡Chukuna'te Barrabani etokaijũ'u! —chiniasome repauna ũcuauko.

19 Aperumu repau Barrabás chekunana'me repajoopo pa'inare chũ'unani cuheku etora chini cavaku chekuni vanisoasomu. Vanisoauna pãi repau'te chēa pãi chēavu'ena cuaoasome. 20 Pãipi jã'aja'ñe i'kaju cuirena repau Pilato Jesuni etora chini jo'e i'kaasoma. “¿Ikure Jesure etomaneja'ñe chũ'u? Cu'ache cho'omanesi'kua'mu iku”, chiniasomu.

21 Jã'aja'ñe i'kauna asa na'a rua cuiju i'kaasome repauna.

—¡Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u jã'ure! ¡Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u jã'ure! —Jã'aja'ñe i'kaju cuiasome repauna.

22 Cuiju jã'aja'ñe i'karena repau Pilato ka'chañoã i'kasi'kuta'ni jo'e i'kaasomu repanare pãi.

—¿Ëquere iku Jesús cu'ache cho'ou? Repau cu'ache cho'osi'ere asa masira chini sēnite'esi'kua'mu chũ'u. Jã'ajekuna ikure vanisoche chũ'ucu'amũ. Ikure rupũ suĩ'sueche'te chũ'uja'mu chũ'u. Suĩ'sue pi'nirena etoja'mu chũ'u ikure —chiniasomu Pilato repanare.

23 Jã'aja'ñe i'kauna asa na'a rua cuiju, “Kurususē'verona jē'jo nukojũ'u repau'te”, chiniasome repauna. Ruarepa cuiju i'kajuna repauna chiiche chũ'uasomu repau. 24 Repauna sēñe cho'ora chiniasomu Pilato. 25 Repauna sēñe cho'ora chini chekure pãi chũ'unani cuheku cu'ache cho'oku pãiu'te vanisosi'kuni etoasomu repau Pilato, pãi chēavu'e pa'isi'kure. Jesureta'ni sōtaopãire jo'kaasomu, repauna pãi sēesi'e cho'oa'ju chini.

Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuamu
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jo'kauna repauna sōtaopãi Jesure chēa saasome. Saju Simonre Cirene cheja cakure po'o raikuni chēa repau tãtavana kurususē'vero tuo, “Mu'upi isē'vero kuãñi Jesús cho'jepi rajũ'u”, chiniasome sōtaopãi repau'te.

27 Simonre chēa jo'e saijuna chekuna pãi jainuko Jesús cho'jepi tuhaasome mũmpãina'me romi. Tuhaju romi Jesure cho'ojachere cuasaju ota oniasome. 28 Oijuna Jesús repanare churi ña i'kaasomu.

—Jerusalén pa'ina romi, chũ'ure oima'ñe meñe oijũ'u. Musanukonare ti'jñejañena'me musanukona chĩiva'nare ti'jñejañere cuasaju oijũ'u.

29 Na'a pa'isirũmuna musanukona chĩire cu'ache ti'jñekuna ña ija'che i'kajanaa'me pãi: “Romi, chĩi paava'na sumava'na pa'ime. Romi, chĩi peonata'ni pojome”, chiijanaa'me pãi. 30 Cu'ache ti'jñerumu katiñu chini aikũjñare ija'che i'kajanaa'me pãi: “Ñaña ta'pisojũ'u chukuna'te”, chiijanaa'me. 31 Chũ'ure cu'ache cho'omanesi'kureta'ni pãi, “Cu'ache

cho'osi'kua'mu mu'u", chini cu'ache cho'ome chu'ure. Jã'ata'ni pã cu'ache cho'onare Diopi chũ'uuna na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu repañare —chiniasomu Jesús.

³² Chekũnare te'eka'chapanare cu'ache cho'osinare vanisõñu chini ja'me saasome repaña. ³³ Saiju aikũti Sijopujakũti chiikũtina ti'aasome repaña. Ti'a repau'te Jesure ũcuakũtina kurususẽ'verona jẽ'jo nukoasome repaña. Chekũnare cu'ache cho'osinare ũcuaja'che kurususẽ'veroãna jẽ'jo nukoasome repaña. Te'eu'te Jesús uajãtu cakã'kona nukoasome. Chekũni Jesús kã'kojũtu cakã'kona nukoasome. ³⁴ Jẽ'jo nukorena Jesús i'kaasomu.

—Ja'ku, ina chu'ure cu'ache cho'оче jo'e cuasamanejã'u. Repaña cho'оче vesũme ina —chiniasomu repau.

Jã'a cho'oto repaña sõtaopãi repau ju'isikãñare paañu chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikãña paañañi jñaañu chini. ³⁵ ũcuacheja pa'ina pãi Jesuni ñaju nukaju paniasome. Pãi chũ'unata'ni repañi ñaju pãisoju cu'ache i'kaasome.

—Chekũnare jũ'iñe ũsesi'kuasomu iku. Repau Cristo, pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios chẽa Raosi'ku pani ũcuauji meñe jũ'iñe ũsea'ku —chiniasome repaña.

³⁶ Sõtaopãi ũcuaja'che repañi pãisoju uche cono ruara'kare, "Ūkujã'u", chiiju ija'che i'kaasome:

³⁷ —Mu'upi judiõpãi ũcuanukore chũ'uku pani jũ'iñe meñe ũsejũ'u —chiniasome repaña.

³⁸ Kurususẽ'vero chã'tiro'te tochasiko'a suniasomu, Iku JUDIOPãi CHũ'UKU'MU, chiiko'a.

³⁹ Cheku ũcuaja'che, cu'ache cho'osi'kupi ja'me jẽ'jocõjñosi'ku Jesure cu'ache i'kaasomu.

—¿Dios Raosi'kua'u mu'u? ũcuau pani jũ'iñe meñe ũseku chukuna jũ'iñe ũcuaja'che ũsekaijũ'u —chiniasomu repau.

⁴⁰ Chikuna cheku ũcuaja'che jẽ'jocõjñosi'ku jã'aja'ñe i'kamanea'ku chini ija'che i'kaasomu:

—¿Diore vajuchuma'ku mu'u? Chotena cu'ache cho'ocõjñome mai. ⁴¹ Maita'ni cu'ache cho'osinajeju cu'ache cho'ocõjñome. Mai cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie. Ikuta'ni cu'ache cho'omanesi'kupi cu'ache cho'ocõjñomu —chiniasomu repau. ⁴² Chini Jesure ija'che i'kaasomu:—

Jesús, mu'u pãi ũcuanukore chũ'urumu cuasajũ'u chu'ava'ure —chiniasomu repau'te.

⁴³ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Iumucuse Dios pa'ichejana pãi rua pojoju pa'ichejana sani chu'una'me pa'ija'mu mu'u. ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repau'te.

Jesús jũ'isi'ere kamu
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Reparumu nukarepau su'itona ũsuu miañe ta'pisõna cheja si'acheja trejatũ'ka chijianasomu. ⁴⁵ ũsuu miamaneasomu. ũcuachi'a Dios vu'e sa'navũ caruupũ kakasa'aro rueekãa ũcuate'ekãapi joorepapoji che'resoasomu.

⁴⁶ ũcuarumu Jesús rua cuiku ija'che i'kaasomu:

—Ja'ku, chu'u rekocho mu'uni isimu chu'u —chiniasomu repau. Chini Jesús jũnisoasomu.

47 Ûcuarumu sôtaopâi cienrepanare chũ'uku ùcuachejare kueñe nukaku repa cho'osi'ere ña Dioni pojoku ija'che i'kaasomu:

—Rua re'oku pa'isi'kua'mu ja'u. Ûcuarepaa'me —chinasomu repau.

48 Jesure cho'ochete ñañu chini raisina pâi ùcuanuko repau jũ'isi'ere ña repa ã'capuãna vaiju oiju repa va'ñana co'iasome. 49 Jesure ja'me pa'isina so'ore nukaju repau'te cho'ochete peore ñaasome. Romi ùcuaja'che Galilea chejapi Jesure jovo ja'me raisina repau'te cho'ochete so'ore nukaju peore ñaasome.

Jesure tãsi'ere kuamu

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

50-51 Ûcuarumu pâiu rua re'oku, Judea cheja cajoopo Arimatea cakũ paniasomu. Repau mami Josea'mu. Dios Raosi'ku chũ'ujarumu t'i'añe'te cha'aku paniasomu repau. Judíopâi chũ'unare ja'me chũ'uasomu repau. Jã'ata'ni repau'te ja'me chũ'unapi Jesure vanisoche'te chũ'uto ja'me chũ'ucuhasomu repau. 52 Jesuni jũ'isi'kuni sa tãra chini sani Pilatoni sēniasomu repau. 53 Sēejani rani Jesure caso sábanakãapi reasomu repau. Rea pi'ni sa aikũti caripana tētoche ùhisicojena cuaa ùhaasomu repau, chuta'a te'euterejē'e jũ'isi'kure cuaa ùhamacojena. 54 Puaumucuse t'api'rakuna peore care'vache paniasomu repanare.

55 Romi Galilea cheja Jesure ja'me raisina Jesure cojena cuaa ùhañe ja'me tuha ñaasome. 56 Ùhañe ñasinajeju repa va'ñana co'i okoma'ña cheke ma'ña suiriche care'vaasome repa sa Jesuni jũ'isi'kuni ro'veju suiriñu chini. Care'va pi'ni puaumucuse t'añna puaasome repa romi, apermuna Diopi puaumucuse jo'kasi'ejekuna.

24

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

1 Romicorumu apeñatata repa care'vasi'e ma'ña sajũ saniasome repa romi Jesure ùhasicojena. 2 Sani ñato catapu rua ujapu repacoje ta'pisi'pu kuñososi'pu paniasomu. 3 Kuñosi'pujekuna coje kaka ñato Pâi Ûcuanukore Paaku vaniso tãcojñosi'ku Jesús peasomu. 4 Peokuna ña kukũ, “¿Je'se paaku ie?”, chini cuasatona peosichejapi teana umupâi te'ekachapana, rua ko'sijakãña ju'inapi repanare romi kueñe nukaasome. 5 Peosichejapi pa'ijuna ña kukuso, meñe sime nukajuna ija'che i'kaasome: —¿Je'se pa'una musanukona vajuraisi'kuni pâi jũ'isina pa'ichejare ku'eche? 6 Icheja peomu repau. Vajuranicuhasi'kua'mu. Repau Galilea cheja pa'irumu kuasi'ere cuasajũ'u. Ija'che kuasi'kua'mu repau: 7 “Chu'ure Dios Raosi'kure chēa cu'ache cho'onani jo'kajanaa'me pâi, cu'ache cho'oa'ju chini. Jo'karena kurususē'verona jē'jo vēasōjanaa'me repa chu'ure. Vanisōcojñosi'kuta'ni chotenumucujñana vajurajia'mu chu'u”, chiisi'kua'mu Jesús —Jã'aja'ñe kuaasome repa.

8-9 Kuarena asa Jesús kuasi'ere cuasa repacojepi eta Jesús neenare oncerepanani kuañu chini saniasome. Sani t'i'a peore kuaasome repa romi. Ûcuachi'a chekunare Jesure chiinare ùcuanukore kuaasome repa. 10 María Magdalena'mo, Juanaa'mo, Santiago puka'ko María'mo chekuna romi repanare ja'me saisina ùcuanuko kuaasome Jesús neenare, repau saosinare. 11 Kuajuna, “Rua tiiñe kuame ina”, chiiju jachaasome repa.

¹² Pedrota'ni asa Jesure tāsichejana vu'vuasomu ñara chini. Vu'vu tī'a sime ñato coje sa'navu Jesure reasikāñachi'a ūniasomu. Kāñachi'a ūhiuna ña vu'ena co'iku, “¿Je'se paaku ie?”, chiū cusaasomu Pedro.

*Emaús vu'ejoopo saima'a Jesús peosichejapi ñosi'ere kuamu
(Mr 16.12-13)*

¹³ Ūcuauucusena Jesure chiina, te'eka'chapana Emaús vu'ejoopona saniasome. Jerusalén vu'ejoopoji Emaús vu'ejoopojatu'ka once kilómetros pa'iuasomu. ¹⁴ Emaús vu'ejoopona saiū reparumu cho'osi'ere cutuasome repa. ¹⁵ Sāiñechi'a cutuju chu'o rua sēniasaju saiūna repa. Jesús rani tī'a ja'me saniasomu. ¹⁶ Ja'me saiku'teta'ni ña vesuasome repa. ¹⁷ Ña vesujana repa. chu'o sēniasomu repa.

—¿Ëquere musanukona cutuju saiche? —chiniasomu Jesús repa. Jā'aja'ñe i'kauna sumava'na canukaasome repa.

¹⁸ Canukasirumu te'eu Cleofaji i'kaasomu repa'te.

—Irumu Jerusalén vu'ejoopo pāi jainuko raisina pa'ime. Repa rani pa'ijū repajoo iumucujña cho'osi'e ūcuauko masime. ¿Mu'u vesuku? —chiniasomu repa'te.

¹⁹ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—¿Je'se cho'ore? —chiniasomu.

Sēeuna i'kaasome repa.

—Jesús, Nazaret cakure cho'osi'ere i'kame chukuna. Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kua'mu repa. Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoku Dios chu'o rua masi kuasi'kua'mu repa. Jā'aja'ñe cho'okuna Dios rua pojoasomu repa'te. Pāi ūcuaja'che rua pojosinaa'me repa'te. ²⁰ Jā'aja'ñe pa'ikuni judío phairipāi chū'unana'me maire chū'una, repa'te chēa sa chekunani jo'kasinaa'me, vanisōñe'te chū'ua'ju chini. Sa jo'karena repa'te kurususē'verona jē'jo nuko vēasōsinaa'me repa. ²¹ Ija'che cuasinaa'me chukuna: “Iku Jesús maire Israelpāi Romapāi chēa paa-cojñonare tua paaja'mu”, chini cuasaju pa'isinaa'me chukuna. Jā'ata'ni irumu repaji chuenisōna tāsī'e choteumucujña'me. ²²⁻²³ Chukuna'te ja'me pa'ina romi iapeñatato repa'te tāsicheja sani ñaasome. Sani kaka ñato tācojñosi'ku Jesús peoasomu. Peokuna rani ija'che kuasinaa'me repa chukuna'te: “Angeles peosichejapi rani pa'ijuna ñasinaa'me chukuna. Rani, 'Jesús vajuranicuhasi'kua'mu', chiisinaa'me ángeles chukuna'te”, chiisinaa'me repa romi. Romipi jā'aja'ñe ra kuajuna asa kukusinaa'me chukuna. ²⁴ Kuarena asa chukuna'te ja'me pa'ina repa'coje sani ñato romi kuasi'e ūcuarepa paniasomu. Tācojñosi'ku Jesús peoasomu —chiniasome repa Jesure Emaús vu'ejoopo saina.

²⁵ Jā'aja'ñe kuarena asa i'kaasomu repa.

—Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e masime musanukona. Jā'ata'ni rūhiñe cuasamanajeju repa tocha jo'kasi'e masi cuasama'me musanukona. ²⁶ Aperumu Dios chu'o kuasina Cristo'te ti'ñejañere kuaju ija'che tocha jo'kaasome:

Pāi ūcuaukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku pāi cu'anani cu'ache cho'ocojñosi'kuta'ni na'a pa'isirumu pāi ūcuaukore chū'uja'mu, chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiniasomu Jesús repa.

²⁷ Repanapi repa pa'iche'te na'a rua masia'ju chini, repa pa'ijachere kuara chini Moisés tocha jo'kasi'ena'me aperumu Dios chu'o kuasina repa pa'ijachere kuañu chini tocha jo'kasi'e peore masi kuasomu repa. ²⁸ Kuaku saiū repa saiūjoopona tī'ajuna Jesús canukama'ku ñoñe

sanasomū. ²⁹ Canukama'ñe ñoñe saiuna saimanea'ku chini repau'te rua i'kaasome repana.

—Na'isosi'ea'me ie. Saimairo chukunana'me canukajũ'u —chiniasome repana repau'te.

Chijuna ũcuana vü'ena kaka canukaasomū repau.

³⁰ Canuka pa'iu ũcuana'me mesako'are ñu'iu pãpu mini Dioni, "Re'orepamũ", chini tũ'se isiasomū repau. ³¹ Tũ'se isiana repau'te ñavesusina ña masiasome repana. Ña masirena ũcuachejapi teana peasomū repau. ³² Peokuna sãñechi'a i'kaasome repana.

—Ma'a rairumū repauji Dios chu'o tocha jo'kasi'ere masi kuakuna asa pojomũ raisinaa'me mai —chiniasome repana.

³³ Ũcuarumū ñu'isinapi vuni Jerusalenna co'i repau neenare oncerepanana'me repanare ja'me chi'i pa'inani ñaasome repana. ³⁴ Co'irena ija'che i'kaasome chi'isina:

—Maire Paaku vajuraisi'e ũcuarepaasomū. Simonni peosichejapi rani ñoasomū —chiniasome repana.

³⁵ Chitena Emaús ma'a saisina ũcuaja'che Jesure ñasi'ere kuaasome. "Chukuna'te ũcuaja'che peosichejapi rani pa'isi'kuamū repau. Já'ata'ni repau'te ñavesusina repauji chukunani pãpu'te mini tũ'se isiana ña masisinaa'me chukuna", chiniasome repana.

Jesús repau neenare peosichejapi ñosi'ere kuamū

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Repanare chuta'a ũcuare cutunani Jesús repana chenevuna peosichejapi rani nukaku ija'che i'kaasomū:

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona —chiniasomū Jesús repanare.

³⁷ Nukakuna ña, "Jũ'isi'kupi iku reko raimū", chini cuasaju rua kukuasome repana. ³⁸ Kukujuna i'kaasomū repau.

—¿Je'se pa'iana musanukona kukuche? ¿Je'se pa'iana musanukona chu'u vajuraisi'e jachache? ³⁹ Chu'ua'mū. Ñajũ'u chu'u jũñana'me cũ'a. Chẽse ña masijũ'u chu'ure. Jũ'isi'ku rekocho ca'nivujẽ'e peomū. Chu'uta'ni ca'nivuna'me tara paamū. Ñame musanukona chu'u paache —chiniasomū Jesús repanare.

⁴⁰ Chini repanare jũñana'me cũ'a ñoasomū repau. ⁴¹ Ñokuna ña pojonata'ni repau'te jachaasome repana. "¿Iku chu'o ũcuarepare i'kaku?", chini cuasaasome repana. Já'aja'ñe cuasajuna i'kaasomū repau.

—¿Musanukona icheja aĩñe peoche? —chiniasomū repau.

⁴² Chikuna repau'te chiacha va'imaka posimakare isiasome repana.

⁴³ Isirena koo, repana ñajũ'te añiasomū repau. ⁴⁴ Añi pi'ni ija'che i'kaasomū repau:

—Aperumū musanukonare ja'me pa'irumū ija'che kuasi'kuamū chu'u: "Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'ena'me Salmophuro tocha jo'kasi'e chu'u cho'ocojñojañere kuamū. Repana tocha jo'kasi'epi ti'ñeja'mū chu'ure", chiisi'kuamū chu'u musanukonare. Ũcuapi ti'ñecuhasi'kuamū chu'ure —chiniasomū Jesús repanare.

⁴⁵ Dios chu'o tocha jo'kasi'ere repanapi asavesujuna repana rekoñoana asamasiche cho'oasomū Jesús repanare, asamasia'ju chini. ⁴⁶ Asamasiche cho'o ija'che i'kaasomū repau:

—Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Cristo'te, Dios Raosi'kure jũ'iñe pa'ija'mū.

Jũnisõuna tãcojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajia'mū repau.

⁴⁷ Repau vajuraisirumu repau neena, “Cristoji maire cho'okaija'mu”, chini cuasaju Dios chu'o paire ija'che chu'vajanaa'me: “Musanukona cu'ache cho'оче ũhasō re'oja'che pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto Dios musanukona cu'ache cho'osi'e tũnosōja'mu. Tũnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau”, chiijanaa'me. Charo Jerusalén vu'ejoopo canani chu'vajanaa'me repana. Jã'achejapi si'achejñaruã sani ku'iju chu'vajanaa'me repana, chiimu repana tocha jo'kasi'e. ⁴⁸ Jã'ajekuna musanukona ñasi'ere chekunani kuaju pa'ijũ'u. ⁴⁹ Dios Rekocho chu'u Ja'ku aperumu saoja'mu chiisirekocho'te raoja'mu chu'u musanukonare. Saima'ñe Jerusalén vu'ejoopo'te pa'iju cha'ajũ'u musanukona, Dios Repau Rekocho peore Masirekocho raochetu'ka. Repau Rekochoji cho'okaiuna na'a rua masijanaa'me musanukona —chiniasomu Jesús repau neenare.

*Jesús cunaumu muisi'ere kuumu
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ I'ka pi'ni Jesús repau neenare Betania vu'ejoopona saasomu. Sa tĩ'a repau jũjña muñe ruhika'java pe'che nukaku, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaau”, chiniasomu repau. ⁵¹ Jã'aja'ñe i'ka repanare jo'ka Diopi mukuna cunaumuna munisoasomu repau. ⁵² Munisoana ro're ñu'iju, “Rua re'oku'mu repau”, chiiju cuasaju pojoasome repana repau'te. Ro're ñu'isinapi vuni rua pojoju Jerusalén vu'ejoopona co'iasome repana. ⁵³ Co'i pa'iju Dios vu'e si'arumu mua Dioni pojoju paniasome repana, “Rua re'oku'mu mu'u”, chiiju.

San Juan Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Dios pa'iche kuakujji Jesucristo cunaamupi cajemü

¹ Chuta'a cunaamuna'me cheja cho'omarumu Jesucristo Dios pa'iche kuajau paniasomu. Diona'me paniasomu repau. Diosa'mu repau.

² Reparumu Diona'me paniasomu repau. ³ Diopi repauji ja'me cho'oa'ku chini chü'una peore cho'oasomu repau ücuana'me. Repauji ja'me cho'omaneru peora'amü jä'a. ⁴ Repau Jesucristo mai rekoñoa pa'iche re'oja'chere isiku'mü. Já'ajekuna Miañeja'ñe Pa'ikuji rani mai rekoñoa Dios pa'iche masire'oché cho'okaiuna Repau pa'iche'te masiju re'oja'che pa'ire'omu maire. ⁵ Repau Miañeja'ñe Pa'iku icheja mai pa'icheja chijachejaja'che cu'ache pa'ina pa'ichejana rani re'oja'che cho'osi'kuamü. Já'aja'ñe pa'ikuni päi repauni cuheju repau re'oja'che cho'oché üseñu chiime. Já'ata'ni üsecu'amü.

⁶ Päi'ute chëa raoasomu Dios. Repau mamia'me Juan. ⁷ Miañeja'ñe Pa'iku Jesucristo pa'iche'te kuaa'ku chini chëa raoasomu Dios repau'te, päipi ücuanuko repau kuache'te asa chëa Jesucristoni cuasaa'ju chini.

⁸ Miañeja'ñe Pa'ikuma'mü Juan. Repau Miañeja'ñe Pa'iku pa'iche'te kuakaau chini raocojñosi'kuasomu repau Juan. ⁹ Na'a pa'isirumuna Miañeja'ñe Pa'iku raniasomu, päipi Dios pa'iche'te masiju re'oja'che pa'imasia'ju chini.

¹⁰ Repau Jesucristo chejare päina'me pa'isi'kuamü. Diopi chü'una peore cho'oku'teta'ni repau pa'iche vesusinaa'me repana. ¹¹ Repau cho'osichejana raisi'kureta'ni repau majapäi Israelpäi pojomanesinaa'me repau'te. ¹² Chekunare repau'te cuasaju pojona'eta'ni, "Dios chüa'me ina", chiniasomu repau. ¹³ Repau'te cuasana pa'iche'te maipi ija'che cuasato cu'amü: "Päi ücuanuko Dios chiichi'aa'me", chini cuasato cu'amü. Ücuachi'a, "Ümuna'me romiochi'a chiiju chüiva'nare paa Dios chüa'me ina", chini cuasato cu'amü. Ücuachi'a, "Päiü chüi paaneeku chüiva'nare paa Dios chüa'me ina", chini cuasato cu'amü. Peore já'aja'ñe cuasache cu'amü. Já'ata'ni, "Repanapi Dioni cuasajuna Repauji chëa paatota'ni Repau chüa'me já'ana", chini cuasato re'omu. Já'aja'ñeta'ni ücuarepaa'me.

¹⁴ Jesús Dios pa'iche kuajau päioji jñaona maija'iu päiü ainee jmamakarü maina'me pa'isi'kuamü repau. Päire oiü re'oja'che cho'okaisi'kuamü repau. Ücuachi'a Dios pa'iche ücuarepare kuasi'kuamü. Puka'kupi, repau'te ücate'eu'te rua Masiu'te jo'kauna rua Masiu pa'ina ñasinaa'me chukuna. ¹⁵ Repau Juan Päi Okoro'vesi'ku Jesure ña wjachu'opi ija'che i'kaasomu:

"Aperumu iku pa'ijache ija'che kuasi'kuamü chu'u: 'Päiü, cho'je Raijau chu'ure na'a rua masiu'mü, chu'u chuta'a peorumu pa'ikujeku', chiisi'kuamü chu'u", chiniasomu repau Juan Päi Okoro'vesi'ku.

¹⁶ Repau Jesús maire rua oikujeku si'arumu rua re'oja'che cho'okaiü pa'imü. ¹⁷ Dios Repau chü'üne'te tocha jo'kaa'ku chini Moiseni chü'uasomu. Jesucristo'teta'ni päire oiü re'oja'che cho'okaiü Repau pa'iche'te ücuarepare kuaa'ku chini chü'u raoasomu Repau Dios. ¹⁸ Diore

ñoma'kujekuna ñamanaa'me pãi. Mamakuta'ni ũcuate'euji Puka'kure si'arumu kueñe ja'me pa'ikujji Puka'ku pa'iche kuasi'kua'mu maire.

Juan Pãi Okoro'veku Jesucristo pa'iche'te kwamu
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Ūcuaramu Jerusalén vü'ejoopo cana judiöpãi chũ'una Juan pa'ichejana sani, "¿Keeja'iu'u mu'u?", chiapu chini phairipãina'me Leví jijosinare Dios vü'e cho'che cho'okainani saosame. ²⁰ Saorena sani repau pa'iche'te sēejuna rūhiñe kuaasomu Juan repanare.

—Pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raoja'mu chiisi'kuma'mu chũ'u —chiniasomu repau.

²¹ Chikuna jo'e sēniasome repana.

—Jã'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mu'u? ¿Aperumu pa'isi'ku, Elíaa'u? ¿Dios chũ'o kuaku'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repau.

—Elíama'mu chũ'u —chiniasomu repau.

Chikuna jo'e sēniasome repana.

—Jã'a pa'ito, ¿chukuna cha'acojñokumu mu'u? ¿Dios chũ'o kuakaijau'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repau.

—Musanukona cha'acojñokuma'mu chũ'u —chiniasomu repau.

²² Chikuna jo'e i'kaasome repana.

—Jã'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mu'u? Kuajũ'u chukuna'te. Mu'u kuasi'ere chukuna'te raosinare sa kuache pa'imũ. Mu'u cho'che, ¿ũquea'che? —chiniasome repana repau'te.

²³ Chitena i'kaasomu repau.

—Pãi peochejare rani pa'iu pãipi raito ujachu'opi ija'che i'kaku chũ'vamu chũ'u: "Maire Paakuni cha'aju musanukona rekoñõã ma'a rūhiñe pa'ima'a care'vacheja'che, re'ojarekoñõã care'vaju pa'ijũ'u." "Jã'aja'ñe i'kaja'mu repau", chiiu aperumu Isaías, Dios chũ'o kuasi'ku tocha jo'kaasomu, chũ'u i'kajachere kuara chini —chiniasomu repau Juan.

²⁴⁻²⁵ Ūcuaramu Juanre sēniasaa'ju chini fariseopãi saosina repau'te jo'e i'kaasome.

—"Pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raoja'mu chiisi'kuma'mu chũ'u. Elíama'mu chũ'u. Dios chũ'o kuakaikuma'mu chũ'u. Musanukona cha'acojñokuma'mu chũ'u", chiikuta'ni, ¿je'se pa'iauna pãi okoro'veku mu'u? —chiniasome repana.

²⁶ Chitena i'kaasomu repau.

—Pãi okoro'veku'mu chũ'u. Cheku musanukonani ja'me pa'imũ. Jã'ata'ni repau'te pojoma'ne musanukona. ²⁷ "Chũ'ure cho'je raija'mu", chiisi'kure musanukonare ja'me pa'iku'te na'a rua masikujekuna repau'te cuasa, vajuchuku pa'imũ chũ'u —chiniasomu repau Juan Pãi Okoro'veku.

²⁸ Jordán chiacha chekukã'ko ũsuu muikã'ko cacheja Betania chejana Juan Pãi Okoro'veku pa'ichejana jã'aja'ñe cho'oasome repana.

Jesús pãi ũcuanuko cu'ache cho'che'te ro'ikasa chini chuenisõja'mu

²⁹ Jo'e apeñatato Jesupi repau pa'ichejana saiuna ña i'kaasomu Juan.

—Ñajũ'u jã'ure Dios Raosi'kure. Pãi ũcuanuko cu'ache cho'che'te ro'ikasa chini chuenisõja'mu repau. ³⁰ Aperumu repau pa'ijache ija'che kuasi'kua'mu chũ'u: "Chũ'u cho'je Raijauta'ni chũ'u chuta'a peorumu pa'ikujeku chũ'ure na'a rua masiku'mu", chiisi'kua'mu chũ'u.

³¹ Aperumuna repau pa'iche vesukuta'ni rani pãire okoro'vemu chũ'u,

Israelpāipi ūcuanuko repau pa'iche'te masia'ju chini —chinasomu repau Juan.

32 Ūcuarumu Juan ija'che kuaasomu:

—Dios Rekocho ūkupoja'iu canaumupi űou caje ikuni canukauna űasi'kua'mu chu'u. 33 Jā'aja'ne repau pa'iche chuta'a űamarumu vesusi'kua'mu chu'u. Chu'upi pāire okoro'vea'ku chini chu'ure Raosi'ku Dios aperumu ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: “Na'a pa'isirumu chu'u Rekochoji caje pāiuni canukache űaja'mu mu'u. Ūcuarekocho'te pāire űija'mu repau, repau'te cuasanani ja'me paau chini”, chiisi'kua'mu Dios chu'ure. 34 Dios kuasi'e Repau Rekocho cajeche űasi'kua'mu chu'u. űasi'kujeku, “Dios Mamaku'mu iku”, chiiu kuamu chu'u —chinasomu repau Juan.

Jesús chareparo űnaasinani kuamu

35-36 Jo'e chekumucuse Juan repau neena te'eka'chapanana'me ūcuachejare paniasome. Jesupi ūcuachejapi caraiuna űa i'kaasomu repau.

—űajū'u jā'ure, Dios Raosi'kure. Pāi ūcuanuko repana cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini chuenisōja'mu jā'u —chinasomu repau.

37 Chikuna asa repau neena te'eka'chapana Jesure tuhaasome.

38 Tuhajuna Jesús churi űa i'kaasomu repanare.

—¿Ūque tuhache musanukona chu'ure? —chinasomu repau.

Chikuna i'kaasome repana.

—Masiu, ¿keecheja cava're pa'iu ku'iku mu'u? —chinasome repana.

39 Chitena Jesús i'kaasomu.

—Raijū'u. Sani űaűu —chinasomu repau. (Reparumu na'ito chekurumu cuatro pa'icosomu.)

Chikuna repau pa'ivū'e tuha űa ūcuavū'ere pa'iju na'iasome repana.

40 Repana te'eka'chapana Juanpi i'kauna asa tuhasina te'eu Andrea'mu, Simón Pedro cho'jeu.

41 Ūcuarumu Andrés na'mi sani repau majaa'chuni Simonre ku'e űaa i'kaasomu.

—Cristo'te tijűasinaa'me chukuna —chinasomu repau. (“Cristo” chini “Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu” chiimu griego chu'o.)

42 I'ka pi'ni majaa'chure Simonre Jesús pa'ichejana saasomu repau. Sauna űa Jesús repau'te Simonre ija'che i'kaasomu:

—Mu'u mamia'me Simón. Juan mamaku'mu mu'u. Jo'e chekere mami ve'oja'mu chu'u mu'ure Cefa'te —chinasomu repau Jesús. (“Cefas” chini “Pedro” chiimu griego chu'o.)

Felipena'me Natanaelre soimu Jesús

43 Jo'e apeűatato repau Jesús Galilea chejana sasa chinasomu. Chuta'a saima'ne pa'iu Felipe'te tijűa i'kaasomu.

—Chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'ũne'te cho'oku pa'ijū'u —chinasomu.

44 Repau Felipe Betsaida vū'ejoopo cakuasomu. Andrena'me Pedro ūcuachi'a ūcuate'ejoopo canaasome. 45 Ūcuarumu Felipe Natanaelre ku'e űaa i'kaasomu.

—Dios Raoja'mu chiisi'kuni tijűacuhasinaa'me chukuna. Moisés aperumu Dios chū'usi'e tocha jo'kasiphuro repau pa'ijachere kuamu, Dios chu'o kuasina ūcuachi'a. Churata'ni ūcuarepauni űame mai. Jesua'mu

repau. Nazaret vu'ejoopo cakua'mu. José mamakuasomu —chiniasomu repau.

⁴⁶ Chikuna Natanael i'kaasomu.

—Nazaret vu'ejoopo cana te'eujé'e re'okujé'e peocosome —chiniasomu. Chikuna Felipe i'kaasomu.

—Rani ña masijũ'u repau'te —chiniasomu repau.

⁴⁷ “Jau”, chini Jesús pa'ichejana Natanaelpi ti'akuna ña i'kaasomu Jesús.

—Ñajũ'u. Israelrepauji jmamakarujé'e jorema'kupi raimu já'u —chiniasomu repau.

⁴⁸ Chikuna Natanael ija'che sēniasaasomu repau'te:

—¿Je'se pa'iuna chu'u pa'iche masiku mu'u? —chiniasomu.

Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Felipe mu'ure chuta'a soimarumu higoñu vu'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure —chiniasomu repau.

⁴⁹ Chikuna Natanael i'kaasomu repau'te.

—Masu, Dios Mamaku'mu mu'u. Israelpāi chũ'uku'mu —chiniasomu repau.

⁵⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Chu'upi repacheja pa'imanesi'kupi mu'uni, “Higoñu vu'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure”, chikuna asa, “Dios Mamaku'mu mu'u”, chini cuasamu mu'u chu'ure. Já'ajekuna chu'upi chekere na'a vesache'te cho'okuna ñaja'mu mu'u —chiniasomu repau.

⁵¹ Chini jo'e i'kaasomu Jesús.

—Chu'ure pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kure cunamupi vatauna chu'u nukachejana ángeles Diore ja'me pa'inapi muni caje jo'e muni cajeju cho'onani ñajanaa'me musanukona. Ūcuarepaa'me já'a —chiniasomu Jesús repanare.

2

Galilea cheja Caná vu'ejoopo caku romio'te vejarumu cho'osi'ere kamu

¹ Ka'chaumucujña pa'isirumuna Galilea cheja cajoopo Caná vu'ejoopona pāi'uji romioni vejakuna fiesta cho'osinaa'me pāi. Jesús puka'ko repanare ja'me pa'isi'koa'mo. ² Sotena chukuna Jesús neena repauna'me saisinaa'me.

³ Fiesta cho'orumuna pīsi uche conopi si'asōna Jesús puka'ko repau'te ija'che i'kasi'koa'mo:

—Pīsi uche cono si'asōmu —chiisi'koa'mo repao.

⁴ Chikona Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ja'ko, ¿je'se pa'iuna chu'uni kuako mu'u? Chu'u masiche cho'orumu chuta'a ti'ama'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Chikuna pīsi uche cono ūkuanare i'kasi'koa'mo repao.

—Chu'u neeku chũ'ũñe peore cho'ojũ'u —chiisi'koa'mo repao.

⁶ Repana nukacheja kueñere churupũ catapi cho'osipũ seirepauã pa'isi'kua'mu. (Judipāi cu'a tunorum ūcuaruãqueepi oko jũjña masi choasinaa'me. Te'epu cincuenta litros chekurumu setenta litrojatu'ka oko ro've paaasome repana.) ⁷ Reparumu Jesús pīsi uche cono ūkuanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ipuã oko ro've timujũ'u —chiisi'kua'mu repau. Chikuna repauã oko ro've timusinaa'me repana. ⁸ Reparumu Jesús repanare jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chura jmara'karu ea sa fiesta chũ'ukuni ūkuajũ'u —chiisi'kua'mu repau repanare.

Chikuna repau chũ'usi'e cho'osinaa'me repana. ⁹⁻¹⁰ Sa ĩsirena fiesta chũ'ukujĩ charo ũku ñasi'kua'mu okopi pĩsi uche cono carũhisi'e. Jã'ata'ni repau repana ea rasicheja vesusi'kua'mu. Repau'te cho'oche cho'okainata'ni masisinaa'me easinajeju. Ũku pi'ni fiesta chũ'uku romi vejasi'kure soni i'kasi'kua'me.

—Pãi chekuna fiesta cho'oni pĩsi uche cono na'a rua re'oja'chere charo ũkuanaa'me. Repana soicojñosina rua ũkusirumuna pĩsi uche cono na'a jmakarũ re'oja'chere ũkuame. Mu'uta'ni cho'jepi pĩsi uche cono rua re'oja'chere ũkuamu mu'u soisinare —chiisi'kua'mu repau.

¹¹ Charo Galilea cheja cajoopo Caná vu'ejoopona Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kua'mu Jesús, repau aperumu cho'omanesi'e. Repau masiche'te pãire cho'o ñouna chukuna repau neena na'a rua cuasasinaa'me repau'te.

¹² Jã'a cho'o pi'nisirumu Capernaum vu'ejoopona saisi'kua'mu repau Jesús, puka'kona'me cho'jehiina'me chukuna repau neena. Sani t'ia jmakarũ pa'isinaa'me chukuna.

*Dios vu'ena kaka pöse ĩsinare Jesús eto saosi'ere kuamu
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

¹³ Pascua, judiõpãi fiestarumu t'api'rakuna Jesús Jerusalén vu'ejoopona maisi'kua'mu. ¹⁴ Mani Dios vu'e kaka ñato pãĩ jo'chava'nare vacana'me ovejana'me ũkupova'nare ĩsiju pa'isinaa'me. Ũcuachi'a chekuna so'ña raisinani kuri tĩkurire sa'ñekajũ ñu'isinaa'me na'a rua jñaafũ chini.

¹⁵ Jã'aja'ñe cho'õjuna ña Jesús pĩsipi ujame vãto pi'ni peochejñana su' sueku etosi'kua'mu repanare pãina'me ovejana'me vaca. Ũcuachi'a kuri sa'ñena nee kurire're kuni to'jñosõ mesako'ña sia po'ne ũhasi'kua'mu repau. ¹⁶ Jã'aja'ñe cho'o pi'ni ũkupova'nare ĩsinare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukona neemajñaruã etuajũ'u. Pöse ĩsivũ'e cho'ocheja'che cho'omanejũ'u chu'u Ja'ku vu'e —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena Dios chu'o tocha jo'kasi'ere cuasasinaa'me. Ija'che kuamu repa: Mu'u vu'e kuiraneekujekuna cu'ache ti'ñeja'mu chu'ure, chiimu repa tocha jo'kasi'e.

¹⁸ Ũcuaramu Jesús cho'osi'ere ña judiõpãĩ chũ'una ija'che sēsinaa'me repau'te:

—¿Neepi chũ'u raorena Dios vu'e pa'isinare etou mu'u? Dios Raosi'ku pani Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chukuna'te —chiisinaa'me repana repau'te.

¹⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ivu'ere musanukonapi ñañosõru choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

²⁰ Chikuna judiõpãĩ i'kasinaa'me repau'te.

—Cuarenta y seirepaũsurumu cho'õju paniasome pãĩ ivu'e pi'niñetu'ka. Jã'arepakeerumu cho'osivũ'e, ¿je'se cho'oku choteumucujñachi'a cho'õja'u mu'u? —chiisinaa'me repana repau'te.

²¹ Jã'ata'ni Dios vu'e cho'oche'te i'kamanesi'kua'mu Jesús. Repau ca'nivũ'te i'kasi'kua'mu repau. ²² Na'a pa'isirumu repau Jesús jũni vajuraisirumu repau i'kasi'ere jo'e cuasasinaa'me chukuna repau neena. Cuasaju, “Dios chu'o tocha jo'kasi'ena'me Jesús i'kasi'e ũcuarepaa'me”, chiisinaa'me chukuna.

Pāi ūcuanuko cuasache masimū Jesús

²³ Pascuarumujekuna Jesús Jerusalén vu'ejoopo'te pa'ia Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña pāi jainuko cuasaasome repau'te, "Dios Raosi'ku'a'mu iku", chini. ²⁴ Jā'ata'ni pāi ūcuanuko cuasache masakujeku sē'sevuchi'a cuasana i'kache jachaasomu repau. ²⁵ Pāi cuasache kuanare ku'ema'ku'a'mu repau, pāi ūcuanuko cuasache masakujeku.

3

Jesuna'me Nicodemo cutuche'me

¹ Reparumu Nicodemo paniasomu fariseopāi. Judíopāi te'enare chū'uku paniasomu repau. ² Jesuni ñara chini ñamipi mua i'kaasomu repau Nicodemo.

—Masíu, Diopi mu'ure raocosomu pāire che'choa'ku chini. Diopi mu'ure cho'okaima'to Repau'chi'a cho'omasiche cho'omanera'amū mu'ū. Masime chukuna jā'a —chiniasomu repau.

³ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Pāipi chíiva'ū jñaacojñoñeja'ñe jo'e mama jñaacojñoñomaneni Dios neena pa'icu'amū repanare. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu repau.

⁴ Chikuna Nicodemo i'kaasomu repau'te.

—Pāiu ai, ¿je'se jo'e mama jñaacojñoja'ū? Puka'ko cutaro kaka jo'e mama etacu'amū maire ainare —chiniasomu.

⁵ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Pāi ūcuanukore romipi jñaame. Jā'ata'ni Dios Rekochoji pāi rekoñoāre care'vakaima'to Repau neena pa'icu'amū repanare. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁶ Pāi romi jñaasinajeju pāia'me mai. Dios Rekochoji pāi rekoñoā care'vacojñosina Repau Rekochoji repanani ja'me pa'iauna pa'iche re'oja'chere mama pa'ime repa. ⁷ Chu'ū musanukonare, "Chíiva'ū jñaacojñoñeja'ñe jo'e mama jñaacojñojū'ū", chíisi'e asa tiiñe cuasamanejū'ū. ⁸ Musanukona tutache asanata'ni tutu raichejajē'e vesuju tutu saichejajē'e vesume. Ūcuaja'che Dios Rekocho cho'оче vesume pāi. Pāi rekoñoā care'vakani ja'me pa'imū Reparekocho, re'oja'che paapu chini —chiniasomu repau.

⁹ Chikuna Nicodemo i'kaasomu.

—Mu'ū i'kache asavesumu chu'ū —chiniasomu repau.

¹⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Mu'ū judíopāi che'chokuta'ni, ¿je'se pa'iauna rua masiuta'ni chu'ū i'kache asavesuku? ¹¹ Mu'ure chu'o ūcuarepare ija'che i'kamū chu'ū: Chu'ū masiche'te i'kaku'mu chu'ū. Ūcuachi'a chu'ū ñasi'ere kuaku'mu chu'ū. Jā'ata'ni asa jachame musanukona. ¹² Chu'ure icheja cheja pa'iche kuaku'teta'ni asa jachame musanukona. Jā'ajekuna chu'upi Dios pa'ichejaqueere kuato na'a rua jachajanaa'me musanukona.

¹³ Dios pa'icheja muni cajesinajē'e peome. Jā'ajekuna repacheja pa'iche masina peome. Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kujeku te'eu masimū chu'ū, ūcuacheja cajesi'kujeku. Jā'ajekuna repacheja pa'iche kuamu chu'ū. ¹⁴ Ūcuachi'a iere kuara: Aperumu Moisés repau pāi peocheja pa'irumu cunapi añajava'ure cho'o vāsochona quēo suo nukochaja'che kurususē'verona jē'jo nukojanaa'me pāi chu'ure Dios Raosi'kure. Chu'ure jā'aja'ñe vanisōjañe ūsemaneja'mu Dios, ¹⁵ pāipi chu'ure cuasanapi Repau pa'ichejare sani paapu chini —chiniasomu repau Jesús.

Pāi ūcuanukore oiku'mu Dios

16 Ūcuarumu Jesús repau'te jo'e ija'che i'kaasomu:

—Dios pāi ūcuanukore rua oikujeku chu'ure Repau Mamaku'te ūcuate'euni chejana raosi'kua'mu, pāipi chu'uni cuasaju vati toa uuma'ne Repau pa'ichejare ai sani paapu chini. 17 Pāire, “Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'ijū'u”, chiau chini raomanesi'kua'mu Dios chu'ure Repau Mamaku'te. Pāire vati toa uuche'te ūsea'ku chini raosi'kua'mu Dios chu'ure.

18 'Pāi chu'ure Dios Mamaku'te cuasana repana cu'ache cho'osi'e ro'imanejanaame. Jā'ata'ni chu'ure cuasamana repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaame, Dios Mamaku'te ūcuate'euni cuasamanajeju. 19 Chu'u miañeja'ne re'oja'che pa'iku pāipi Dios pa'iche masia'ju chini chejana raisi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni pāi chijacheja'che pa'iche'te cu'are na'a rua chiiju miañeja'ne re'oja'che pa'iche cuheju cuasama'me chu'ure. Jā'ajekuna chu'ure cuasama'ne ro'i ro'ijanaame repana. 20 Cu'ache pa'ina ūcuanuko chu'ure Miañeja'ne Pa'iku'te raima'me repana cu'ache cho'oja pa'iche'te kuaku chini. 21 Dios chu'o jachamanata'ni cuhema'ne jovome chu'ure Miañeja'ne Pa'iku'te, re'oja'che pa'ijuna pāipi ña, “Diopi cho'okaiuna Repau chu'ũne cho'onaa'me ina”, chiapu chini —chiniasomu repau.

Juan Pāi Okoro'veku Jesús pa'iche'te jo'e i'kamū

22 I'ka pi'nisirumu chukuna repau neena Jesuna'me Judea chejare sani jmamakarū pa'isinaame. Ūcuachejare pa'ijū pāire okoro'vesinaame chukuna. 23 Reparumu Juan Salim cheja kueñe cachejare Enón chejare re'o'ju pāire okore ro'veku paniasomu, chiichiañāa rua pa'ichejajekuna. Pāi si'arumu sani okoro'vecojñoasome repau'te. 24 Jā'aja'ne cho'oku paniasomu Juan pāi chēavū'e repau'te chuta'a cuaomarumu.

25 Reparumu Juan neenapi judiōpāiuni cu'a tūnoñe'te cutuju ke'reasome. 26 Jā'aja'ne cho'ocuha repānare paakuni Juanni i'kañu chini saniasome repānare.

—Masū, mu'u Jordán chiacha ūsuu muikā'ko pa'irumu mu'ure ja'me pa'isi'ku, mu'u ña i'kasi'ku Jesupi pāire okoro'vekuna pāi jainuko jovojuasome repau'te —chiniasome repānare.

27 Chitena Juan i'kaasomu.

—Pāi ūcuanuko repānare cho'omasiche Dios jo'kasi'ea'me. Jo'kama'to cho'ovesura'ame repānare. 28 Ija'che i'kasi'kua'mu chu'u aperumu: “Dios chu'ure pāire ūcuanukore chū'ua'ku chini raomanesi'kua'mu. Repau Raojau rajachere kuaa'ku chini raosi'kua'mu Dios chu'ure”, chiiche asasinaame musanukona. 29 Ija'chea'me: Pāiū romio'te vejani paamu. Paaku repaoni pojoku i'kato repau'te ja'me pa'iku repau vejarumu cho'okasi'kupī kueñere nukaku asani rua pojosōmu. Ūcuaja'che pāipi Jesuni cuhema'ne asa jovojuana rua pojosōmu chu'u. 30 Jesuni pāi na'a jainuko jovoajū chiimu chu'u. Chu'ureta'ni na'a te'eva'na jovoajū chiimu chu'u —chiniasomu repau Juan Pāi Okoro'veku.

Sūnaumu cajesi'ku pa'iche'te kumatū

31-32 Ūcuarumu Juan jo'e i'kaasomu.

—Sūnaumu cajesi'ku Dios Mamaku pāi ūcuanukore na'a rua masiku'mu. Pāi icheja cheja jñaacojñojinajeju cheja pa'ichechi'a masiju i'kame. Sūnaumu cajesi'kuta'ni pāi ūcuanukore na'a rua masijeku sūnaumu repau pa'iu ñasi'ena'me asasi'e kuamu. Jā'ata'ni pāi jainuko jachame repau kuache. 33 Repau kuache jachamanata'ni, “Repau

pa'iche'te Dios kuasi'e ũcuarepaa'me", chiiju cuasame. ³⁴ Repau Jesús Dios Raosi'kajeku Dios chu'ore kuamu. Dios Repau Mamaku'te Jesure Repau Rekocho'te ũsema'ñe ĩsisi'kuamu, ũcuauñi si'arumu ja'me pa'iu peore re'oja'che cho'okaañ chini. ³⁵ Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku'te chiimu. Peore paaku chũ'aa'ku chini ũcuauñi jo'kaasomu Repau. ³⁶ Dios Mamaku'te cuasana repana jünisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. Dios Mamaku'te cuasamanata'ni Repau pa'icheja saima'ñe Diopi chũ'uuna si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana —chiniasomu Juan Pãi Okoro'veku.

4

Samaria cakona'me Jesús cutusi'ere kamu

¹⁻³ ũcuarumu ija'che cutuasome pãi: "Pãi jainuko repau neena pañu chini Juanre jovo okoro'vecojñome. Jã'ata'ni Jesuni na'a jainuko pãi jovo okoro'vecojñome, repau neena pañu chini", chiniasome. Pãi okoro'vemanesi'kuamu Jesús. Chukuna repau neenata'ni pãi okoro'vesinaa'me. ũcuarumu repau Jesús, "Pãipi rua cutujuna asa fariseopãi chu'u cho'оче masime", chini Judea cheja pa'ikaji, "Galilea chejana co'ĩñu", chiisi'kuamu chukuna'te.

⁴ Samaria chejapi caraiche pa'isi'kuamu chukuna'te. ⁵ Saiju Samaria cheja cajoopo Sıcar vu'ejoopona ti'asinaa'me chukuna. Aperumu Jacob repau mamaku'te Josere repajoopo kueñe cachejare cheja jo'kaasomu. ⁶ ũcuachejare oko eacoje pa'imu, "Jacob ũhisicojea'me", chiicojñocoje. ũcuarumu Jesús ku'iu ca'nasõ repacoje ru'tuvana puusi'kuamu. Nukarepau pa'icosomu reparumu. ⁷⁻⁸ Chukuna repau neena ãure kooñu chini vu'ejoopona saisinaa'me. Chukuna saisirumu Samariapãio okore eara chini oko eacojena rani ti'aona Jesús ija'che i'kaasomu repao'te:

—Oko ũkuajũ'u chu'ure —chiniasomu repau.

⁹ Chikuna i'kaasomo repao.

—¿Je'se pa'iuña mu'u chu'ure Samariapãioni judıopãiuji okore sėeku? Tiñe cho'omu mu'u —chiniasomo repao. (Judıopãipi Samariapãire cutucuheme. Jã'ajekuna repau i'kache'te asa jñano jã'aja'ñe i'kaasomo repao.)

¹⁰ Chikona i'kaasomu repau.

—Dios ĩsira chiichena'me chu'u mu'ure oko sėesi'ku pa'iche masini sėera'amo mu'u chu'ure. Sėeto mu'u rekocho ũku vaju'che'te oko ũkuara'amu chu'u mu'ure —chiniasomu repau.

¹¹ Chikuna i'kaasomo repao.

—Rua ruimu icoje. ¿Ë'quepi eaja'u mu'u? ¿Jeechejare chu'u rekocho ũku vaju'che oko eaja'u mu'u? ¹² Mai aipãiu Jacobpi jo'kaasomu icoje maire oko ũkure'оче pa'icoje. Repauna'me repau mamachĩina'me repau jo'chava'na ũkuasome icoje pa'iche oko. ¿Icoje pa'iche oko na'a rua re'oja'chere ũkuaja'u mu'u chu'ure? ¿Repau'te na'a rua masiku mu'u? —chiniasomo repao.

¹³ Chikona i'kaasomu repau.

—Icoje pa'iche oko ũkusinare jo'e okouaja'mu repanare. ¹⁴ Jã'ata'ni chu'u ũkuache'te oko ũkunare jo'e okouamaneja'mu. Chu'u ũkuache'te oko ũkuna oko puniu si'ama'ñe oko raicheja'che repana rekoñoã si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me —chiniasomu repau.

15 Chikuna i'kaasomo repao.

—Mu'u i'kache'te oko ũkuajũ'u chu'ure, jo'e chu'uni okouamanea'ku, i'coje rani jo'e oko eache peoa'ku chu'ure —chinasomo repao.

16 Chikona i'kaasomu repau.

—Muũjũre soijani ichejana rajũ'u —chinasomu repau repao'te.

17-18 Chikuna i'kaasomo repao.

—Ūmu peoko'mo chu'u —chinasomo.

Chikona i'kaasomu repau.

—Cincorepanare umupai veja panicuhasi'koa'mo mu'u. Chura chekure muũjuma'kuni pa'imo mu'u. Jã'ajekuna, “Ūmu peoko'mo chu'u”, chini chu'o ũcuarepare i'kasi'koa'mo mu'u —chinasomu repau.

19-20 I'kauna asa i'kaasomo repao.

—Dios chu'o kuakucosomu mu'u. Chukuna aipai pa'isina ikũtina muni Dioni pojoŋu chini ro're ñuniasome. Musanukona judiõpãita'ni ija'che i'kanaa'me: “Jerusalén vã'ejoopona sani Diore pojoche pa'imũ maire”, chiinaa'me musanukona —chinasomo repao.

21 Chikona i'kaasomu repau.

—Chu'u i'kache jachama'ne cuasajũ'u mu'u. Na'a pa'isirumu pai ũcuanuko Puka'kure Diore pojoŋu chiina ikũti muimanejanaa'me. Ūcuachi'a Jerusalén vã'ejoopo saimanejanaa'me repa. 22 Musanukona Samariapã musanukona pojoku pa'iche vesume. Chukuna judiõpãita'ni chukuna pojoku pa'iche masime, vati toa uuche ũsekaikujji Dios Raosi'kupi judiõpãijekuna. 23 Pã Dios chu'o jachama'ne repa rekoñoã Repau'te masirepa pojorumu t'ãja'mu. Chura reparumu t'ãacuhamu. Jã'aja'ne cho'õju paapu pã chiimu Repau Dios. 24 Dios ca'nivujẽ'e peokujeku ñoma'kuamũ. Pãipi Repau chu'ore jachama'ne rekoñoãpi Repau'ni masi cuasaju pojo'ju chiimu Dios —chinasomu Jesús.

25 Chikuna i'kaasomo repao.

—Iere masiko'mo chu'u: Mesías, pã ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raojau rajja'mu. Rani maire peore che'choja'mu —chinasomo repao. (“Mesías” chini “Cristo” chiimu griego chu'o.)

26 Chikona i'kaasomu repau.

—Chu'u mu'ure i'kaku ũcuau'mu —chinasomu repau repao'te.

27 Ūcuarumu chukuna repau neena t'ã Jesupi romiona'me cutukuna ña ñãanosinaa'me. Jã'ata'ni, “¿Je'se pa'ũna ikore i'kaku mu'u? ¿Ūquere musanukona cutuche?”, chiimanesinaa'me chukuna. 28 Ūcuarumu repao oko eapu ũcuachejana jo'ka vã'ejoopona sani pãire ija'che i'kaasomo:

29 —Chu'u pa'io cho'osi'e ñamanesi'kuta'ni peore masiku kuasi'kure ñajañu. Dios Raosi'kucosomu repau —chinasomo repao repa. 30 Chikona asa vã'ejoopo eta chukuna pa'ichejana raisinaa'me repa.

31 Repa chuta'a t'ãamarumu chukuna Jesús neena rua i'kasinaa'me repau'te.

—Masũ, ãu aijũ'u —chiisinaa'me chukuna. 32 Chitena i'kasi'kuamũ repau.

—Ãu paamu chu'u, musanukona vesuche'te —chiisi'kuamũ.

33 Chikuna sãĩnechi'a cutusinaa'me chukuna repau neena.

—¿Chekanapi ãu ra ãure ikure? —chiisinaa'me chukuna.

34 Chukuna cutuche masiku i'kasi'kuamũ repau.

—Ãu chu'u paache'me ie: Chu'u ãu ãĩne chiicheja'che chu'ure Raosi'ku chũ'u jo'kasi'e cho'o pi'nira chiimu chu'u. 35 Musanukona ija'che

i'kanaa'me: “Ūcuaka'chapapāimia pani tuare'omu trigo”, chiinaa'me. Ija'che kuamu chu'u musanukonare: Jā'anare pāi, chu'ure rainare ñajũ'u. Trigo re'ochēja'che pa'imũ repaña rekoñoã. Irumũ chu'u chu'o asa chēare'omu repanare. ³⁶ Chekurumũ pāiujĩ Dios chu'o chu'vakuna asanata'ni jachame pāi. Na'a pa'isirumũ chekupĩ ũcuamani chu'vakuna Dioni cuasaju jūnisōsirumũ Dios pa'ichejare sanĩ pa'ijanaa'me. Jā'aja'ñe cho'oru pojosojanaa'me repanare chu'vasina charo chu'vasi'kanaa'me cho'je chu'vasi'ku. ³⁷ Aperumũ pāi ija'che i'kaasome: “Pāiũ trigo tãuna ainee rua pa'iuna chekupĩ tuakaimũ”, chiniasome repaña. Ūcuarepaa'me jā'a. ³⁸ Jā'aja'ñe pa'imũ Dios chu'o chu'vache. Ija'chea'me: Musanukonare saomu chu'u, Dios chu'ore chu'vajuna pāipi asa chēa Repauni cuasaa'ju chini. Dios chu'o asa chēamanesinani chu'vajanaa'me musanukona. Repanare aperumũ chu'vasina chu'vasi'eja'chere ũcuare jo'e musanukonapi chu'vajuna asa chēa Diore cuasajanaa'me repaña churata'ni, chiimũ chu'u —chiisi'kua'mu Jesús.

³⁹ Ūcuarumũ repajoopo cana rua jainuko, repaaji, “Chu'u pa'io cho'osi'e ñamanesi'kuta'ni peore masiku kuasi'kua'mu”, chikona asa Jesure cuasaju jovosinaa'me, “Dios Raosi'kua'mu repau”, chini. ⁴⁰ Jā'ajekuna Samariapāi Jesuni t'a i'kasinaa'me, repaaji saima'ñe repanana'me paau chini. I'karena k'a'chaumucujña repanare ja'me pa'isi'kua'mu repau, chukunana'me. ⁴¹ Ūcuauji Jesupi i'kauna asa na'a jainuko pāi cuasaju jovosinaa'me repau'te. ⁴² Ūcuarumũ romio'te i'kasinaa'me repaña.

—Chura mu'u kuasi'echi'a asa cuasama'me chukuna. Ūcuau i'kache asinajeju cuasame chukuna repau'te. “Dios Raosi'kua'mu iku. Maire si'achejña pa'inare vati toa uuche ðseku'mu”, chini masiju cuasame chukuna repau'te —chiisinaa'me repaña.

Pāi chũ'uku'te cho'ochē cho'okaiku mamaku'te Jesús vasosi'ere kuamu

⁴³ Ka'chaumucujña pa'isirumũna Jesús Samaria cheja pa'isi'kupĩ eta jo'e kuniasomũ Galilea chejana sasa chini. ⁴⁴ Repau Jesús si'arumũ ija'che i'kasi'kua'mu: “Dios chu'o kuana aineesijooopã cana pāi repaña kuache Dios chu'o asa jachame”, chiisi'kua'mu. ⁴⁵ Jā'ata'ni Galilea cheja sanĩ apeti'asirumũ repacheja cana ña pojoasome repau'te, pascuarumũna Jerusalén v'e'jooopona sanĩ repau rua masi cho'ochē peore ñasinajeju.

⁴⁶ Ūcuarumũ Jesús repau okopi pĩsi ũche cono caruñosijooopo jo'e co'iasomũ, Galilea cheja cajoopo Caná v'e'jooopona. Ūcuarumũ chekujooopo Capernaum v'e'jooopo cakũ, pāi chũ'uku'te cho'ochē cho'okaiku mamaku ravũ jũ'iva'u paniasomũ. ⁴⁷ Judea chejapi Galilea chejana Jesús raisi'e asaasomũ repau. Asa, repau mamakujĩ jūnisōpi'rakuna Jesús pa'ichejana sanĩ rua i'kaasomũ repau, Jesupi repau v'ena sanĩ mamakuni vasokaau chini. ⁴⁸ Sēeuna Jesús i'kaasomũ.

—Diochi'a cho'omasiche'te chu'u cho'o ñoma'to cuasamanera'ame musanukona chu'ure —chiniasomũ repau.

⁴⁹ Chikuna i'kaasomũ repau.

—Chu'ure paaku, pesa sañu. Chu'u chĩ jūnisōcuhaja'mu —chiniasomũ repau.

⁵⁰ Chikuna i'kaasomũ repau.

—Mu'u v'ena co'ijũ'u. Mu'u chĩ vajucuhasi'kua'mu —chiniasomũ repau.

Jesús i'kasi'e jachama'ñe cuasa repau v'ena co'iasomũ repau. ⁵¹ Co'iuna repau'te cho'ochē cho'okaina eta tijña kuaasome repau'te.

—Mu'u chii vajucuhasi'kua'mu —chinasome repa.

⁵² Jā'aja'ñe kuarena, “¿Keerumuna repava'u vajuu?”, chinasomu repa. Chikuna i'kaasome repa.

—Neato una pa'ito cha'voche charusi'kua'mu repa —chinasome repa.

⁵³ Chitena asa ũcuajarumuna Jesús, “Mu'u chii vajucuhasi'kua'mu”, chiisi'ere cuasaasomu repa. Ūcuarumu Jesuni cuasaku jovoasomu repa majapaina'me repa'te cho'ochē cho'okaina.

⁵⁴ Jā'ana'me te'eka'chapañoā cho'o ñocuhumu Jesús Diochi'a cho'omasiche, repa Judea chejapi Galilea cheja saisirumu.

5

Betzata cakure cu'acū'a paaku'te Jesús vasosi'ere kuumu

¹ Na'a pa'isirumu judiōpāipi Jerusalén va'ejoopona fiesta cho'ojuna ũcuajoopona jo'e maniasomu Jesús. ² Repajoopo kakasa'aro “Ove-jasa'aro” chiicoñosa'aro kueñere okoruvu pa'isi'kua'mu. Reparuvu mami hebreo chu'o “Betzata” chiimu. Reparuvu ru'tava'te va'ñaruā cincorepavu'ñaruā jeomavu'ñaruā pa'imu. ³⁻⁴ Angel cunaumu pa'ikui te'eñoā ũcuaruvuna caje chū'ukuna fa'asomu oko reparuvu pa'iche. Fa'akuna ravu jū'iku charo vani kakasi'kupi vajuasomu. Jā'ajekuna pāi jū'ina jainuko ũcuavu'ñaruāre cha'aju ũhisinaa'me, na'ava'na ro'ova'nana'me nuka ku'imava'na. ⁵ Te'eu repanare ja'me ũhiku treinta y ochorepaūsurumu jū'iva'u paniasomu. ⁶ Ūcuarumu Jesús repa'te ña, repa jeerumu jū'ine'te masiku ija'che i'kaasomu repa'te:

—¿Vajura chiiku mu'u? —chinasomu.

⁷ Chikuna i'kaasomu jū'iku.

—Repa oko fa'arumu casokujē'e peomu chu'ure. Jā'ajekuna repa oko fa'akuna vani kaka vajura chiiku'teta'ni chekunapi si'arumu charo vani kakame —chinasomu repa.

⁸ Chikuna Jesús i'kaasomu repa'te.

—Vuni mu'u kākāa mini saijū'u —chinasomu repa.

⁹ Jesupi i'kauna teana vaju vuni repa kākāa mini saniasomu repa. Puaumucuse paniasomu repa vajušiumucuse. ¹⁰ Repa kākāa mini kuāa sauna ña judiōpāi chū'una i'kaasome.

—Puaumucusea'me iumucuse. Mu'u kākāare mini sai cu'ache cho'omu mu'u. Mai aipāi chū'u jo'kasi'e puaumucuse jā'aja'ñe cho'ochē ũsemu —chinasome repa.

¹¹ Chitena i'kaasomu repa.

—Chu'ure vasosi'ku, “Mu'u kākāa mini saijū'u”, chiisi'kua'mu chu'ure —chinasomu repa.

¹² Chikuna i'kaasome repa.

—Mu'ure, “Mu'u kākāa mini saijū'u”, chiisi'ku, ¿kaau'u? —chinasome repa.

¹³ Sēeto repa'te vasosi'kure vesuasomu repa, pāipi jairepanuko pa'ijuna Jesupi ñoma'ñe sanisōuna. ¹⁴ Na'a pa'isirumu Jesús Dios va'ere pa'ia repa vasosi'kure jo'e tijña i'kaasomu.

—Chura vaju'mu mu'u. Cu'ache cho'ochē ũhasōjū'u, mu'uni na'a rua cu'ache ti'ñemanea'ku —chinasomu repa.

¹⁵ Chikuna sani judiōpāi chū'unare kuaasomu repa, “Jesupi chu'ure vasosi'kua'mu”, chiū. ¹⁶ Jesupi puaumucuseña jū'ikuni vasōuna judiōpāi

chũ'una repau'te cu'ache i'kaju vanisõñu chiniasome. ¹⁷ Repau'te cu'ache i'kajuna ija'che i'kaasomu repau:

—Chu'u Ja'ku si'arumu pãi re'oja'che cho'okaiu pa'iku'mu. Jã'ajekuna chu'u ũcuaja'che pãi re'oja'che cho'okaiku'mu —chiniasomu.

¹⁸ Jesupi puaumucusena pãiu'te vasosi'kupĩ, “Dios chu'u Ja'kua'mu”, chikuna asa, “ ‘Dios pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u’, chini cuasacosomu iku”, chini pe'ruju repau'te na'a rua vanisõñu chiniasome repana.

Dios Repau Mamaku'te Repau masiche'te jo'kamu cho'oa'ku chini

¹⁹ Reparumu Jesús i'kaasomu repanare.

—Chu'u Dios Mamaku chu'uchi'a te'eũ cuasaku cho'oma'mu. Chu'u Ja'ku cho'oche'te ñaku ũcuare cho'oku'mu chu'u. Chu'u Ja'ku cho'ocheja'che cho'oku'mu chu'u Repau Mamaku. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁰ Ja'ku chu'ũre rua chiimu. Repau cho'oche peore ñomu chu'ũre. Na'a rua masiche ñoja'mu Repau chu'ũre. Ñouna chu'ũpi ũcuare cho'okuna ña jñanojanaa'me musanukona. ²¹ Ja'ku jũnisõsinare vasoku'mu vajua'ju chini. Chu'u Repau Mamaku ũcuaja'che chu'ũre ñanare vasoku'mu. ²²⁻²³ Chu'u Ja'ku, “Musanukonare pãi cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'imũ”, chiimaneja'mu. Chu'ũpi jã'aja'ñe cho'oa'ku chini jo'kasi'kua'mu Ja'ku chu'ũre, pãipi Repau'te cuasa, vajuchucheja'che chu'ũni ña, vajuchua'ju chini. Chu'ũre Dios Mamaku'te ña, vajuchumana chu'ũre Raosi'kure Ja'kure ũcuaja'che cuasa, vajuchuma'me.

²⁴ Pãi ũcuauana chu'u i'kache asa jachama'ñe Dios chu'ũre Raosi'kure cuasani, pa'iche re'ojachere pa'iju repana jũnisõsirumu Dios pa'ichejana ai sani si'arumu pa'ijanaa'me. Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu repanare. Vati toa saira'asinaa'me repana Diore cuasamana pani. Diore cuasana-jeju re'ojachejana saijanaa'me repana Dios pa'ichejana. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁵ Pãi Diore cuasamana jũnisõsinaja'ñe pa'ime. Jã'ata'ni chu'ũpi Dios Mamakuji chu'vakuna asa pãi ũcuauana cuasani jũni vajuraisina pa'icheja'che, pa'iche re'ojachere pa'ijanaa'me. Na'a pa'isirumu ti'ñeja'mu chu'u i'kasi'e. Chura tijñacuhamu repa. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁶ Ja'kuchi'a pa'iche re'ojachere isiku'mu. Jã'aja'ñe cho'oche Ja'ku chu'ũni Repau Mamakuni jo'kasi'kua'mu ũcuaja'che isia'ku chini. ²⁷ Chu'ũre Dios Raosi'kujekuna cu'ache cho'onare pãi, “Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imũ”, chiichena'me cu'ache cho'oche ũhasinare, “Ro'iche peomu musanukonare”, chiiche jo'kasi'kua'mu Ja'ku chu'ũre. ²⁸⁻²⁹ Chu'u i'kache asa, kukumanejũ'u musanukona. Na'a pa'isirumu pãi jũ'isina ũcuauako chu'ũpi soito asa vajurajanaa'me. Re'oja'che pa'isina vajurani Diona'me si'arumu pa'iju pa'ijanaa'me. Cu'ache pa'isinata'ni vajurani uuju pa'ijanaa'me —chiniasomu repau.

“Chu'u pa'iche'te kuame”, chiimu Jesús

³⁰ ũcuarumu Jesús jo'e ija'chere i'kaasomu:

—Chu'uchi'a te'eũ cuasaku cho'oma'mu chu'u. Pãi cho'oche ñani chu'u cuasache i'kama'kua'mu. Chu'u Ja'kupĩ chu'ũkuna asaku ũcuare i'kaku'mu. Chu'u chiichechi'a i'kama'kujeku ũcuarepa i'kaku'mu chu'u. Pãi repana cu'ache cho'osi'e ro'ichi'a ro'iche chu'ũmu chu'u. Chu'ũre Raosi'ku Ja'ku chiichechi'a i'kaku'mu chu'u. ³¹ Chu'u pa'iche'te chu'ũpi meñe kuato pãipi asa, “Jore'u'mu mu'u”, chiira'acosome. ³² Jã'ata'ni chekupi chu'u pa'iche'te kuamu. Repau kuache ũcuarepaa'me. Jã'are masimu chu'u. ³³ Musanukonapi chekunare Juan pa'ichejana saososome, chu'u pa'iche'te sēniasaa'ju chini. Sēto chu'o ũcuarepare kuasi'kua'mu

Juan. ³⁴ “Dios Raosi'kua'mu mu'u”, chiinare ku'ema'mu chu'u. Jā'ata'ni, chu'u pa'iche'te Juan kuasi'ere cuasajū'u musanukona, chiimu chu'u, musanukonapi asa chēa chu'uni cuasaju vati toana sani uumanea'ju chini. ³⁵ Ūopu rua miañeja'ñe re'oja'che che'chosi'kua'mu Juan. Repau apeche'chorumuchi'a asa pojosi'naa'me musanukona. ³⁶ Juanpi kuaana chu'u pa'iche masime pāi. Rua re'oja'imū jā'a. Jā'ata'ni pāipi chu'ure Ja'ku raosi'ere masia'ju chini na'a ña masire'oche cho'omu chu'u ie: Chu'upi cho'o pi'nia'ku chini Ja'ku chū'u jo'kasi'ere cho'okuna ña chu'ure Ja'ku raosi'e masijanaa'me pāi. ³⁷ Pāipi chu'u pa'iche'te tocha jo'kaa'ju chini chū'usi'kua'mu Ja'ku, chu'ure Raosi'ku. Repau i'kachejē'e asamanaa'me musanukona. Ūcuachi'a Repau'terejē'e ñamanaa'me. ³⁸ Chu'u Repau Raosi'ku kuache asa jachana'jeju Dios chu'o asa chēama'me musanukona. ³⁹ Ija'che cuasame musanukona: “Dios chu'o tocha jo'kasi'ere che'cheni Dios pa'icheja saiche masijanaa'me mai”, chini cuasaju rua che'cheme musanukona. Repa tocha jo'kasi'e chu'u pa'iche'te kuamu. ⁴⁰ Jā'ata'ni musanukona chu'ure cuheme. Chu'uni cuasaju jovoni pa'iche re'oja'chere pa'iju jūnisōsirumu Dios pa'ichejana saira'ame musanukona.

⁴¹ 'Pāi chu'u cho'oche cuasa ña, “Peore masiku'mu Jesús”, chiina peoto karama'mu chu'ure. ⁴² Musanukona pa'iche masimu chu'u. Diore chiima'me musanukona. ⁴³ Ja'kupi raou'na chejare caje pa'iu che'choku'teta'ni jachame musanukona chu'ure. Chekupi Dios raocofñomanesi'kupi rani repau cuasache'te che'chotota'ni asa jachamana'ame musanukona. ⁴⁴ “Dios Ūcuate'əjji ña pojoa'ku, re'oja'che cho'oñu mai”, chiima'me musanukona. Pāichi'a ña pojoa'ju chini, “Re'oja'che cho'oñu”, chinaa'me musanukona. Jā'aja'ñe cuasana'jeju musanukona chu'ure cuasamanaa'me. ⁴⁵ Ija'che cuasame musanukona: “Mai Moisés chū'u jo'kasi'ere cho'oni jūnisōsirumu Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me”, chiime musanukona. Jā'ata'ni repau Moisés musanukonare, “Cu'ache pa'isinaa'me ina”, chiija'mu chu'u Ja'kure. Jā'ajekuna chu'u jā'aja'ñe i'kamaneja'mu. ⁴⁶ Chu'u pa'ijache Moisés aperumu tocha jo'kasi'kua'mu. Repau tocha jo'kasi'e jachama'ñe cuasani chu'u i'kache ūcuaja'che jachama'ñe cuasara'ame musanukona. ⁴⁷ Repau tocha jo'kasi'e jachana'jeju chu'u i'kache jachame musanukona — chini somu Jesús repanare.

6

Pāi cinco milrepanare Jesús āu āusi'ere kuamu

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Na'a pa'isirumu Jesús Galilea chiara chekukā'kona jē'esi'kua'mu. Repara chiara mami cheke Tiberiaa'me. ² Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te jū'inani vasokuna pāi jainuko tuhasinaa'me repau'te. ³ Ūcuarumu chukuna Jesús neena ūcuana'me aikūtina muni puusinaa'me. ⁴ Reparumu judiopāi fiesta pascuarumu t'api'rasi'kua'mu. ⁵ Pāipi jairepanuko repauni rajuna ña Felipe'ni ija'che i'kasi'kua'mu repau Jesús: —¿Jeechejana āu koojanaa'ñe mai inare ūcuau'kore āuja'ñe? — chiisi'kua'mu repau.

⁶ Jesús repau cho'ojache masikuta'ni Felipe i'kache'te asara chini sēesi'kua'mu. ⁷ Sēkuna Felipe i'kasi'kua'mu.

—Maipi kurire're denariore're doscientorepare'repi pāre koo āuto ūcuau'kore t'amanera'amū āu inare —chiisi'kua'mu.

8 Ūcuarumu cheku Jesús neeku, Simón Pedro cho'jeu Andrés ija'che i'kasi'kua'mu:

9 —Icheja chīiva'u pāpuã cebadaji cho'osipuã cincorepapuã chiacha va'i ka'chava'nare paava'u pa'imu. Jā'ata'ni inani pāire āuñu chini chīiva'u paache'te maipi kooto tī'ama'mu. Jairepanukoame ina —chiisi'kua'mu repau.

10 Chikuna i'kasi'kua'mu Jesús.

—Inare pāi ūcuanukore chū'ujū'u puua'ju —chiisi'kua'mu chukuna'te repau neenare.

Chikuna chū'urena puusinaa'me repana pāi. Pāi cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome, umupāichi'a kuēkueto. Repacheja rua patu pa'isi'kua'mu. 11 Puusirumu repau Jesús chīiva'u paache pā sēni koo cājiku Diore, “Re'orepamu”, chiisi'kua'mu. Chini chukunani repau neenani īsiuna repanare pāi ūcuanukore āusinaa'me chukuna. Va'iva'nare sēni koo ūcuaja'che cho'osi'kua'mu repau. Repanare āiuachetu'ka āisinaa'me repana. 12 Pāi ūcuanuko āni chajirena i'kasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

—Cajejaisimajñaruã siajū'u, jmamakarujē'e cho'osōmanea'ku —chiisi'kua'mu repau.

13 Chikuna cebada pā pāi āijuna cajejaisi'e docerepaju'ña sia timusi-naa'me chukuna. 14 Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'owna ña ija'che i'kasinaa'me repana pāi:

—“Diopi Repau chu'o Kujajure raoja'mu”, chiiju cha'anaa'me mai. Ūcuaucosomu iku —chiisinaa'me repana.

15 Repanani chū'ua'ku chini repau'te chēa sañu chiijuna masiku cuheku aikūtina jo'e te'eu muisi'kua'mu repau Jesús.

*Jesús oko sē'sevuji nuka ku'isi'ere kuumu
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

16-17 Na'isōsirumu chukuna Jesús neena chiarana caje choovuna tuhisi-naa'me, Capernaum vū'ejoopona jēñu chini. Chijanisōchasi'eta'ni repau Jesús aikūti muisi'ku chuta'a cajemanesi'kua'mu. 18 Ūcuarumu jē'ejuna churata'ni rua tutaku rua fa'asi'kua'mu chiara. 19 Cinco kilómetros chekurumu seis kilómetros jē'enapi Jesure chiara sē'sevuji nuka ku'iu choovu kueñe tī'akuni ña rua kukasōsinaa'me chukuna. 20 Vajuchujuna i'kasi'kua'mu repau.

—Vajuchumanejū'u chu'ure. Jesua'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

21 Chikuna asa, “Ūcuau'mu”, chini masiju pojoju choovu tuhiche ūsemanesinaa'me chukuna repau'te. Repau tuhisirumu chukuna saichejana teana tī'asinaa'me.

Pāi Jesuni ku'eme

22 Jo'e apeñatato repana pāi chiara jē'ema'ñe canukasina ija'che cuasaa-some: “Neato icheja ju'isi'vu choovu ūcuate'evu'te Jesús neena chiara chekukā'kona jēnisōsinaa'me. Jesuta'ni ja'me tuni jē'emanesi'kua'mu”, chini cuasaasome repana. 23 Ūcuarumu pāi choovuāpi Tiberias vū'ejoopo raisina rani tī'a juoasome. Jesús pā cājiku Diore, “Re'orepamu”, chini āukuna āisicheja kueñe paniasomu. 24 Repacheja Jesupi peokuna chukuna repau neenajē'e peojuna choovuāpi jo'e tuni Capernaum vū'ejoopona jēniasome repana repauni ku'eñu chini.

Pa'iche re'oja'chere īsiku'mu Jesús pāipi re'oja'che paapu chini

²⁵ Repana pã chiara chekukã'ko jëni tĩ'a Jesure ku'e jña sēesinaa'me. —Masĩa, mu'ũ, ¿jeeramu icheja jêku? —chiisinaa'me repana.

²⁶ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'upi Diochi'a te'eũ cho'omasiche'te cho'okuna ña, “Dios Raosi'kua'mu mu'ũ”, chiima'me musanukona chu'ure. Rupu chu'ũ auñe pã chajiche ãisinaajeju ku'eme musanukona chu'ure. Ūcuarepaa'me jã'a.

²⁷ Musanukona ãu koochechi'a cuasamanejũ'u. Repa ãu si'asõja'mu. Chu'ũ Dios Raosi'ku ïsicheta'ni si'ama'ñea'me. Jã'are cuasajũ'u. Chu'ũ ïsiche'te kooni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me musanukona. Jã'are chu'upi ïsia'ku chini chu'ũ Ja'ku Dios chu'ũni chiũ jo'kasi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

²⁸ Chikuna sēesinaa'me repana.

—¿Je'se cho'ojanaa'ñe chukuna, Dios chũ'uñe'te cho'oñu chini? —chiisinaa'me repana.

²⁹ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Iea'me Dios chũ'uñe: Repau Raosi'kuni cuasajũ'u —chiisi'kua'mu repau.

³⁰ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Mu'upi Diochi'a te'eũ cho'omasiche'te cho'o ñoru, “Dios Raosi'kua'mu mu'ũ”, chiijanaa'me chukuna. ¿Ë'quere cho'o ñoja'u mu'ũ? ³¹ Mai aipã pã peocheja pa'irumu manacaã ãniasome. Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios repanapi ãapũ chini ãu cunaumupi ïsisi'kua'mu, chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisinaa'me repana.

³² Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Moisema'mu cunaumupi ãu ïsisi'ku. Chu'ũ Ja'kua'mu cunaumupi ãurepa ïsiku. Ūcuarepaa'me jã'a. ³³ ãu Dios ïsisi'e cunaumu casosi'ea'me. Pãipi repa ãu ãni pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me. Ūcuaja'che cunaumupi Dios Raosi'kure chu'ũni cuasa vajuju pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me pã —chiisi'kua'mu repau.

³⁴ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Chukuna'te Paaku, ūcuare ãu si'arumu ïsiku pa'ijũ'u chukuna'te —chiisinaa'me repana.

³⁵ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—ãu ãni re'oja'che pa'icheja'che chu'upi jo'kauna chu'ure cuasana jünisõsirumu Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'ijũ pa'ijanaa'me. Pã ãu ãisinare jo'e ãucuhaja'mu repanare. Ūcuachi'a pã oko ūkusinare jo'e okouaja'mu. Na'a pa'isirumu jo'e ãuna'me oko chiijanaa'me repana. Jã'ata'ni chu'ũ ïsiche koosina chu'ure cuasana karamauna jo'e chiima'ñe si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me. ³⁶ Musanukonare ija'che i'kasi'kua'mu chu'ũ: “Chu'ũ cho'õche ñanata'ni cuasama'me musanukona chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'ũ. ³⁷⁻³⁸ Cunaumupi chu'ũ chiichechi'a cho'ora chini cajamanesi'kua'mu chu'ũ. Chu'ure Raosi'ku Dios chũ'uñe'te cho'ora chini cajesi'kua'mu. Jã'ajekuna chu'ũ Ja'kupi cho'okaiuna pã chu'ure jovojanaa'me. Chu'ure jovonare te'eũ terejẽ'e cuhemaneja'mu chu'ũ.

³⁹ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku ija'che chũ'umu chu'ure: “Mu'ure cuasaju jovosinapi jünisõsinare na'a pa'isirumu pã ūcuanuko cho'osi'e chu'ũ ro'iche chũ'umucusena vasojũ'u repanare, te'eũjẽ'e cho'osõmanea'ju”, chiimu Dios chu'ure. Jã'aja'ñere chiimu Repau. ⁴⁰ Ūcuachi'a chu'ũ Ja'ku ija'chere chiimu: Chu'ure Repau Mamakuni cuasaju chu'ũ pa'iche'te ña chëa pa'iche re'oja'chere pa'ijũ Repau pa'icheja ai sani paapũ chiimu.

Chu'upi pãi ũcuanuko cho'ochē Dios ro'iche chũ'uumucusena chũ'ũna chu'ure cuasasinapi jũ'isina jo'e vajarajanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús.

⁴¹⁻⁴² “Āu cunaumu casosi'ēja'che pa'iku'mu chu'u cunaumu cajesi'kujeku”, chikuna judiöpãi asa pe'ruju ija'che sãĩñechi'a i'kaasome:

—¿Iku José mamakuma'ku? ¿Jesuma'ku? Iku puka'kupãi masime mai. Jã'ata'ni, ¿je'se iku cuasaku, “Cunaumupi cajesi'kua'mu chu'u”, chiiku? —chinasome repana.

⁴³ Jã'aja'ñe i'karena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'uni pe'ruju sãĩñechi'a cu'ache cutumairo pa'ijũ'u chu'ure.

⁴⁴ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku cho'okaima'to pãi te'eujẽ'e jovomanera'ame chu'ure. Chu'upi chejana jo'e caje chu'ure jovosina jũ'isinare vasoja'mu chu'u. ⁴⁵ Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pãi ũcuanukore che'choja'mu Dios, chiimu. Chu'u Ja'ku chu'o asa chẽana chu'uni cuasaju jovome.

⁴⁶ Pãi te'eujẽ'e chu'u Ja'kure ñama'me. Chu'uchi'a Repau pa'icheja cajesi'kujeku ñaku'mu Repau'te. ⁴⁷ Chu'ure cuasana pa'iche re'oja'chere pa'iju jũnisõsirumu Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Ūcuarepaa'me jã'a. ⁴⁸ Āu ãni re'oja'che pa'icheja'che chu'upi re'oja'chere jo'kauna chu'ure cuasana re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁴⁹ Mai aipãi pãi peocheja pa'irumu manacaã ãisinata'ni jũnisõasome. ⁵⁰ Jã'ata'ni iere āu cunaumu casosi'ere ãina rekoñoã jũnisõmanejanaa'me. Ija'chea'me:

⁵¹ Āu cunaumu casosi'ēja'che pa'iku'mu chu'u cunaumu cajesi'kujeku. Chu'u ca'nivu vanisõñe ũsema'mu chu'u, musanukona cu'ache cho'ochēte jũni ro'ikasa chini. Chu'u ũsiche āu chu'u ca'nivu'me. Repa āu ãina jũnisõma'ñe si'arumu pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús.

⁵² Jã'aja'ñe i'kauna asa judiöpãi sãĩñechi'a ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se iku maire repau ca'nivu āuja'u? —chiisinaa'me.

⁵³ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi chu'u Dios Raosi'ku ca'nivu'te āimaneni chu'u chiejẽ'e ũkumaneni re'oja'che pa'imanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jã'a. ⁵⁴ Pãi chu'u ca'nivu āiju chu'u chiejẽ'e ũkuna re'oja'che pa'ijanaa'me. Jã'aja'ñe pa'iju jũ'isina pãi ũcuanuko cho'osi'e Ja'ku ro'iche chũ'uumucusena chu'upi chũ'ũna repana ca'nivũã vajarani Repau pa'ichejana sani pa'ijanaa'me repana. ⁵⁵ Chu'u ca'nivu āu rua ãire'ocheja'che pa'imu. Ūcuachi'a chu'u chie oko rua ũkure'ocheja'che pa'imu. ⁵⁶ Pãi chu'u ca'nivu āiju chu'u chiejẽ'e ũkuna chu'una'me si'arumu pa'inaa'me. Chu'u ũcuachi'a repana rekoñoãre si'arumu ja'me pa'iku'mu. ⁵⁷ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku jũnisõma'ñe Si'arumu Pa'ikujĩ cho'okaiuna ai pa'iku'mu chu'u. Ūcuaja'che chu'upi cho'okaiuna chu'u ca'nivu ãina ai pa'ijanaa'me. ⁵⁸ Mai aipãi ãisicaãre manacaãre i'kama'mu chu'u. Repacaã ãisina ũcuanuko ai pa'ima'ñe jũnisõasome. Āu chura cunaumu casosi'ere i'kamũ chu'u. Repa āu chura cunaumu casosi'e ãina Dios pa'ichejana sani jo'e jũnisõma'ñe pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

⁵⁹ Jã'aja'ñe che'chosi'kua'mu Jesús, Capernaum vu'ejoopo pa'ivu'e judiöpãi chi'ivu'e pa'irumu.

Diore si'arumu ja'me pa'ijachere kuamu

⁶⁰ Repau che'choche'te asa repau'te chiiju ja'me ku'ina jainuko ija'che i'kasinaa'me:

—Repau che'choche rua asavesamu. Te'eujê'e asa chêamanejacosome mai —chiisinaa'me repa.

⁶¹ Repana jachaju ke'reche'te masiku i'kasi'kua'mu Jesús.

—¿Chu'u che'chosi'ere asa pe'ruche musanukona? ⁶² Chekurumu chu'upi Dios Raosi'ku chu'u pa'isichejana jo'e munisõuna ñani, ¿je'se cuasajanaa'ñe musanukona? ⁶³ Dios Rekochochi'a mama pa'iche isiku'mu. Repau Rekochoji cho'okaima'to asa chêa re'oja'che pa'ivesume pãi. Musanukonapi asa chêa chu'uni cuasaju jovo pa'iche mamare paapu chini, “Chu'u ca'nivu ãijũ'u”, chiisi'kua'mu chu'u. ⁶⁴ Jã'ata'ni musanukona chuta'a te'ena chu'ure cuasama'me —chiisi'kua'mu Jesús. Apereparumupi repau'te cuasamanejanana'me repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajare masiasomu Jesús.

⁶⁵ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukona te'ena chu'ure cuasamapana, ija'che che'chosi'kua'mu chu'u: “Ja'ku cho'okaima'to pãi te'eujê'e cuasaju jovomanera'ame chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

⁶⁶ Jã'aja'ñe i'kasirumupi repau'te ja'me ku'isina jainuko jokasõ jo'e ja'me ku'imatesinaa'me repau'te. ⁶⁷ Jo'kasõrena Jesús chukuna'te repau neena docerepanare ija'che sêesi'kua'mu:

—¿Musanukona ũcuaja'che chu'ure jo'kasõñu chiiche? —chiisi'kua'mu.

⁶⁸ Chikuna Simón Pedro i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mu'u che'chocheja'che che'choku'te chekure ku'eni jñaamanera'ame chukuna. Mu'uchi'aa'mu pa'iche re'oja'chena'me Diore si'arumu ja'me pa'ijache che'choku. ⁶⁹ Mu'u che'choche jachama'me chukuna. Mu'u pa'iche masime chukuna. Dios Si'arumu Pa'iku Maku'mu mu'u; Repau Raosi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷⁰ Chikuna Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Musanukonare docerepanare chêasi'kua'mu chu'u. Jã'ata'ni te'eu vati ai chũ'ũne cho'oku'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷¹ Jã'aja'ñe i'kaku repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajau Judas pa'iche'te kuasi'kua'mu repau Jesús. Jesús neena docerepanare ja'me pa'isi'kua'mu repau Judas, Simón Iscariote mamaku.

7

Jesús cho'jechũ repau'te cuasasi'ere kuanu

¹ Jã'a cho'o pi'nisirumu repau Jesús Galilea chejare pa'iu vu'ñajoopõ peore ku'isi'kua'mu. Judea chejata'ni saicuheasomu repau, judiopãi chũ'unapi repauni vanisõñu chiijuna. ²⁻³ Ūcuarumu judiopãi vu'ñaruã cho'o pa'irumupi fiesta t'i'api'rakuna Jesús cho'jechũ i'kasinaa'me repau'te.

—Icheja pa'imanejũ'u mu'u. Judea chejana sani mu'u cho'ochete cho'ojũ'u, repacheja pa'inapi mu'ure chiinapi ñaa'ju. ⁴ Chekuna pãi repa pa'iche pãi jainuko masia'ju chiina repa cho'ochete rope'e cho'oma'me. Pãi chenevuãna cho'ome repa, pãipi ñaa'ju chini. Jã'ajekuna mu'u masiche pãi ũcuanukore cho'o ñojũ'u, ña masia'ju —chiisinaa'me repa. ⁵ Repau cho'jechũjê'e, “Dios raosi'kuma'mu iku”, chiiju jachaju cuasamanesinaa'me repau'te.

⁶⁻⁷ Ūcuarumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Pãi musanukonare cuhema'me. Jã'ajekuna ũcuuarumujê'e saire'omu musanukonare. Chu'ureta'ni pãi cuheme, repa cho'ochete ñaku, “Cu'ache cho'ome musanukona”, chiiju chu'vakujekuna. Jã'ajekuna

chũ'ure fiesta saicu'amũ chura. ⁸ Chũ'ure saire'orũmũ chuta'a tĩ'amauna saima'mũ chũ'u. Mũsanũkonachi'a saijũ'u —chiisi'kua'mũ repau.

⁹ Jã'aja'ñe i'ka pi'nisirũmũ saima'ñe canũka Galilea chejare pa'isi'kua'mũ repau Jesús.

Fiestarũmũna Jesús sani cho'osi'ere kuamu

¹⁰ Repau cho'jechĩi sanisõsirũmũna Jesús chekũnare kuama'ñe rope'e te'eu fiesta saniasomu. ¹¹ Ūcuarũmũ judiõpãĩ chũ'una fiesta cho'ocheja Jesuni ku'eju pãĩ ũcuanũkore sãniasome.

—¿Jeechejare Jesús pa'iku? —chinasome repana.

¹² Reparũmũ pãĩ jainũko Jesús pa'iche sãĩñechi'a cutuasome. Te'ena, “Re'oku'mũ repau”, chinasome. Chekũnata'ni, “Re'oma'mũ repau. Joreku pãĩ cu'ache che'choku'mũ”, chinasome.

¹³ Jã'ata'ni judiõpãĩ chũ'unani vajuchũju repau pa'iche rope'e cutuasome repana pãĩ, “Chekũnapi asaju”, chini.

¹⁴ Repa fiesta joorepapo cho'ocuharũmũna Dios vũ'ena Jesús kaka che'chosi'kua'mũ. ¹⁵ Che'chokũna judiõpãĩ chũ'una asa jãano i'kasinaa'me. —Iku utija'o che'chemanesi'kũta'ni, ¿je'se pa'ũna jã'arepa rua masiku? —chiisinaa'me.

¹⁶ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Chũ'u cuasache'te che'choma'mũ chũ'u. Chũ'ure Raosi'ku kũache'te che'chomu. ¹⁷ Dios chũ'ũñe cho'oũũ chiina chũ'u che'choche asa chẽajanaa'me. Asa chẽa, “Repaũ cuasache che'chomu iku”, chiimanejanaa'me repana. “Diopi kuakũna che'chomu iku”, chini masijanaa'me. ¹⁸ Pãĩũ ũcuauaku repau cuasachechi'a che'choni, pãipi, “Rua masiku'mũ mũ'u”, chiapũ chini che'chomu. Jã'ata'ni pãĩũ repau'te raosi'ku kũachechi'a che'choni, chekũnapi, “Mũ'ure raosi'ku rua masiku'mũ”, chiapũ chini che'chomu. Jã'aja'ñe pa'iku jorema'ñe chũ'o ũcuarepare che'chomu.

¹⁹ Dios chũ'ũñe Moisés tocha jo'kaasomu mũsanũkonare. Jã'ata'ni repa te'euñe'e cho'omanaa'me mũsanũkona. ¿Je'se pa'ũna mũsanũkona, Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e cho'omanata'ni chũ'ure, “Ūcuare cho'oma'mũ”, chini vanisõũũ chiiche? —chiisi'kua'mũ repau.

²⁰ Chikũna i'kasinaa'me repana.

—Vatire paakũjekũ jã'aja'ñe i'kacosomu mũ'u. Mũ'ure vanisõũũ chiina peome —chiisinaa'me repana.

²¹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Pũaumucusena chũ'upi pãĩũni vasõna ũcuanũko ña jãanosinaa'me mũsanũkona. ²² Moisés chuta'a peorũmũ mũsanũkona aipãĩ cho'osi'e jĩkochã'tirũ chũto tuache Moisepi chũ'u jo'kauna cho'oũũ chini chekũrũmũ mũsanũkona pũaumucuseta'ni chũ'iva'u jĩkochã'tirũ caca'nirũ chũto tuame. ²³ Moisés chũ'u jo'kasi'ere jachacuheju chekũrũmũ mũsanũkona pũaumucuseta'ni chũ'iva'u jĩkochã'tirũ chũto tuame. Jã'aja'ñe cho'onata'ni chũ'ure pe'rume mũsanũkona, chũ'upi pũaumucusena pãĩũni vasõna.

²⁴ Mũsanũkona chũ'u cho'oche'te ña masi cuasama'ñe teana, “Cu'ache cho'omu iku”, chiime. Jã'aja'ñe cho'omanejũ'u mũsanũkona. Chũ'u cho'oche ña peore masi cuasa pi'ni rũhiñe cuasaju i'kajũ'u chũ'ure —chiisi'kua'mũ repau Jesús.

Jesús repau raisichejare kuamu

²⁵ Reparũmũ Jerusalén vũ'ejoopo cana te'ena ija'che sãĩñechi'a sãniasome:

—¿Pái vanisoñu chini ku'ecojñoku'u iku? ²⁶ Pái ũcuauko asaju'te i'kamú iku. Já'ata'ni maire chũ'una te'euñe'e ũsema'me ikure. ¿“Dios Raosi'kua'mú iku”, chijú cuasache repaña? ²⁷ Dios Raojau ratu repau raisichejata'ni te'euñe'e masimanejanana'me. Iku Jesús raisicheja masime mai. Já'ajekuna tũucosomu iku —chinasome repaña.

²⁸ Repaña i'kache'te asa Jesús Dios vũ'ere pa'iu che'choku ũjachu'opi ija'che i'kasi'kua'mú:

—¿Musanukona chũ'u pa'iche masiche? ¿Chũ'u raisicheja ũcuachi'a masiche? Chũ'u te'eu cuasaku raisi'kuma'mú. Chekupi Jorema'kupi raonna raisi'kua'mú chũ'u. Repau pa'iche vesume musanukona. ²⁹ Chũ'uta'ni Repau pa'icheja raisi'kujeku Repau pa'iche masimú. Ũcuauji raosi'kua'mú chũ'ure —chiisi'kua'mú Jesús.

³⁰ Já'aja'ñe i'kakuna asanata'ni repau'te chẽañu chiina te'euñe'e chẽamanesinaa'me repau'te, Dios chiisirumupi chuta'a t'amauna.

³¹ Chekunata'ni jainuko repauni cuasaju ija'che i'kasinaa'me:

—Iku cho'omasicheja'che cho'omasina peome. Chekurumu iku Dios Raosi'kucosomu —chiisinaa'me repaña.

Fariseopãipi Jesuni chẽaa'ju chini pã chẽanare saosi'ere kũamũ

³² Pãipi Jesús pa'iche'te cutujuna asa judío phairipã chũ'anana'me fariseopã Jesuni chẽaa'ju chini Dios vũ'e pẽ'jekainani pã chẽanani saosome. ³³ Saorena sani i'kajuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mú repañare:

—Jmamaru musanukonare ja'me pa'ija'mú chũ'u. Pani pi'ni chũ'ure Raosi'ku pa'ichejana co'ija'mú chũ'u. ³⁴ Chũ'ure musanukona ku'ejanana'me. Já'ata'ni chũ'u saisichejare musanukonani saicu'akuna chũ'ure jñaamanejanana'me musanukona —chiisi'kua'mú repau.

³⁵ Chikuna repaña judiopã sãinechi'a i'kasinaa'me.

—¿Keechejana sakuna ikure mai jñaamanejanana'ñe? ¿Aperumu judiopã jainuko saisichejñana griegopã pa'ichejñana sani griegopãire che'choja'u iku? ³⁶ Iku maire, “Chũ'u saisicheja musanukonani saicu'akuna ku'enata'ni chũ'ure jñaamanejanana'me musanukona”, chisi'kua'mú. ¿Je'se chiiku já'a? —chiisinaa'me repaña.

Chiañã mevoñeja'ñe Jesure cuasana rekoñoã si'arũmũ re'oja'che pa'iche'te kũamũ

³⁷ Repa fiesta cuhacho cho'oumucusena na'a rua fiesta cho'orũmũna Jesús vuni nukaku ũjachu'opi i'kasi'kua'mú.

—Pã ũcuauana okuato chũ'uni rani ũkujũ'u. ³⁸ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e chũ'ure cuasana pa'iche ija'che kũamũ:

Chiañã si'arũmũ mevoñeja'ñe repaña rekoñoã si'arũmũ re'oja'che pa'ijanaa'me,

chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kua'mú Jesús.

³⁹ Repau Jesús já'aja'ñe i'kaku repau'te cuasanare Dios Rekocho raijacher i'kaasomũ. Reparumũ Jesupi chuta'a cnaumũna mũimaũna Dios Rekocho pã ja'me Pa'ijarekocho chuta'a raimaneasomũ.

Pã Jesús pa'iche i'kanata'ni ũcuate'e i'kamanesi'ere kũamũ

⁴⁰ Jesús i'kasi'ere asa pã te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—“Chũ'u chũ'o kujaure raoja'mú chũ'u”, chiniasomũ Dios.

Ũcuaucosomu iku —chiisinaa'me repaña.

⁴¹ Chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Raosi'kua'mú iku. Cristoa'mú —chiisinaa'me.

Chekunata'ni ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Raojau Galilea chejapi raimaasomũ. ⁴² Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Aperumũ pa'isi'ku David aineesijooopo Belén vu'ejoopoji raija'mũ Dios Raojau.

Mai aipãiu David Jojocojñosi'ku pa'ija'mũ repau Dios Raojau, chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiisinaa'me repana.

⁴³ Jesús pa'iche rua cutusinaa'me repana pã. Jã'ata'ni ũcuate'e cutumanesinaa'me repana. ⁴⁴ Repana te'ena repau'te chëañu chiisinaa'me. Jã'ata'ni te'eujë'e chëamanesinaa'me repau'te.

Judiopã chũ'una Jesús i'kasi'e jachasi'ere kuamu

⁴⁵ Ūcuarumũ judío phairipã chũ'unana'me fariseopã repana pa'ichejana pã chëanapi co'irena i'kaasome repanare.

—¿Je'se pa'iana musanukona Jesure chëa ramanere? —chiniasome repana.

⁴⁶ Chitena repana pã chëana i'kaasome.

—Repau masi i'kacheja'che i'kanare te'eu'terejë'e asamanaa'me chukuna —chiniasome repana.

⁴⁷ Chitena repana fariseopã i'kaasome.

—¿Musanukona ũcuachi'a repau jorechu'o asa chëare? ⁴⁸ Maire chũ'una te'eujë'e cuasama'me repau'te. Ūcuachi'a chukuna fariseopã te'eujë'e cuasama'me repau'te. ⁴⁹ Diopi chũ'ukuna Moisés tocha jo'kasi'e vesunachi'a Jesús i'kache asa chëame. Jã'ajekuna Dios repanare cu'ache cho'oja'mũ —chiniasome repana.

⁵⁰ Reparumũ Nicodemo fariseopãiu Jesuni ñara chini aperumũ ñamipi saisi'ku i'kaasomũ chekunare fariseopã.

⁵¹ —Mai aipã tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuamu:

Chekunapi, “Cu'ache cho'osi'kua'mũ iku”, chiijuna asani teana, “Jã'a pa'ito cu'ache cho'ocojñoja'mũ mu'u”, chiimanejũũ musanukona.

Charo repauni sëniasajũ'u, repau cho'osi'ere masirepa asaũu chini. Sëejuna repana i'kasi'e ũcuarepa pa'ito, “Cu'ache cho'ocojñoja'mũ mu'u”, chiito re'omũ.

Jã'aja'ñe chiimũ repa tocha jo'kasi'e —chiniasomũ repau.

⁵² Chikuna i'kaasome repana.

—¿Mu'u ũcuaja'che Galilea cheja raisi'kua'u? Dios chu'o tocha jo'kasi'ere ña masijũ'u. Imamakarujë'e, “Dios chu'o kuajau Galilea chejapi raija'mũ”, chiima'mũ repa —chiniasome repana.

⁵³ Ūcuarumũ repana pã fiesta cho'o pi'nisirumũ te'enachi'a repana vu'ñana co'isinaa'me.

8

Romio cu'ache pa'iko cho'osi'ere kuamu

¹ Jesuta'ni Olivo aikütina muisi'kua'mũ. ² Jo'e apeñatatonã caje Dios vu'ena kakasi'kua'mũ repau. Kakauna pãipi repauni jainuko chi'irena pũũ ñu'iu che'chosi'kua'mũ repau repanare.

³ Ūcuarumũ judiopã che'chona fariseopãina'me romio'te ũjuma'kure kãisi'koni chëa rasinaa'me. Ra repao'te pã chenevuna nuko ⁴ Jesuni i'kasinaa'me repana.

—Masiu, ikore chekuna'me kãiona ñaasome pã. ⁵ Diopi chũ'ukuna Moisés tocha jo'kasiphuro ija'che kuamu:

Romio'te umu pa'ikoji chekuna'me kaito catapi su'a v̄easōjū'u, chiimu. Mu'ujē'e, ¿je'se chiiku? —chiisinaa'me repa.

⁶ Repauji tiñere i'kauna chēañu chini jā'aja'ñe i'kasinaa'me repa repau'te. Repa i'kache sāñe i'kama'ñe puu ñu'iu m̄uoñoji chejana tochaku pa'isi'kua'mu repau Jesús. ⁷ Repanapi cuharepama'ñe s̄ejejana v̄uni nukaku i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi te'eu cu'achejē'e peoku pani catapu mini charo su'ajū'u ikore —chiisi'kua'mu repau.

⁸ Chini jo'e puu ñu'iu chejana tochasi'kua'mu repau. ⁹ Repauji jā'aja'ñe i'kauna asa ūcuanuko te'enachi'a sanisōsinaa'me repa. Ainapi charo saisinaa'me. Sanisōrena repau Jesús repaona'me te'eka'chapana canukasinaa'me. ¹⁰ Ūcuarumu Jesús v̄uni i'kasi'kua'mu repau'te.

—Mu'ure i'kasina, ¿keechejare pa'iche? ¿Te'euñē'e, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'ijū'u”, chiimanere repa mu'ure? —chiisi'kua'mu repau.

¹¹ Chikuna repau i'kasi'koa'mo.

—Te'euñē'e jā'aja'ñe i'kamanesinaa'me chu'ure —chiisi'koa'mo.

Chikona i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u ūcuaja'che, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'ijū'u”, chiima'mu mu'ure. Chura sani mu'u cu'ache cho'uche ūhasō jo'e cho'omanejū'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

Pāire Miañeja'ñe Pa'iku'mu Jesús

¹² Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu repa Dios v̄u'e pa'inare.

—Pāi chu'ure cuasaju jovosina chu'upi pa'iche re'oja'chere isiuna cu'ache pa'ima'ñe miacheja pa'inaja'ñe repa rekoñoa re'oja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

¹³ Chikuna fariseopāi i'kasinaa'me repau'te.

—Mu'u pa'iche'te meñe kuaku joremu mu'u —chiisinaa'me repa.

¹⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u raisichejajē'e vesuju chu'u saijachejajē'e vesume musanukona. Chu'uta'ni masimu. Jā'ajekuna chu'u pa'iche'te chu'u meñe kuasi'e ūcuarepa'a'me. ¹⁵ Musanukonata'ni chekuna i'kacheja'che chu'u pa'iche'te vesuju, “Cu'ache cho'omu iku”, chiime. Chu'uta'ni pāire jā'aja'ñe i'kara chini raisi'kuma'mu. ¹⁶ Chekurumu chu'upi musanukona pa'iche'te ña i'kani ūcuarepa i'kara'mu. Chu'u te'eu cuasache'te i'kama'mu chu'u. Ja'ku chu'ure Raosi'ku kuachena'me chu'u cuasache i'kaku'mu chu'u.

¹⁷ Mai aipāi tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāi te'eka'chapana'ni cheku pa'iche'te ña ūcuate'e kuato jachamanejū'u repa kuache,

chiimu. ¹⁸ Chu'u pa'iche'te meñe kuamu chu'u. Chu'ure Raosi'ku Ja'ku ūcuaja'che chu'u pa'iche kuamu —chiisi'kua'mu repau.

¹⁹ Chikuna s̄eesinaa'me repa repau'te.

—Mujaku, ¿keechejare pa'iku? —chiisinaa'me repa.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u pa'iche vesume musanukona. Chu'u Ja'ku pa'iche ūcuaja'che vesume. Chu'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ūcuaja'che masira'ame musanukona —chiisi'kua'mu repa repa.

²⁰ Dios v̄u'ere pa'iu che'choku jā'aja'ñe i'kasi'kua'mu Jesús, Dioni isiju kuri mañavūa cachejare nukaku. Repau'te chēare'orumu Dios chiisirumu'ni chuta'a tī'amauna te'euñē'e chēamanesinaa'me repau'te.

“Chu'u saicheja saicu'amu musanukonare”, chiimu Jesús

21 Ûcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu repanare.

—Sanisõja'mu chu'u. Chu'u saisirumu ku'ejanaa'me musanukona chu'ure. Jã'ata'ni jñaamapu rekoñoã cu'ache tunocojñomanapi jünisõjanaa'me musanukona. Chu'u saicheja saicu'amu musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

22 Chikuna i'kasinaa'me repana judiõpã chũ'una.

—¿Je'se pa'ïna, “Chu'u saicheja saicu'amu musanukonare”, chiiku iku? ¿Repauji meñe vanisõja'u? —chiisinaa'me repana.

23 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Cheja canaa'me musanukona. Chu'uta'ni cunaumu cakua'mu. Pã cuasachechi'a cuasanaa'me musanukona. Chu'uta'ni Dios cuasacheja'che cuasaku'mu. 24 Jã'ajekuna pã cuasachechi'a cuasanaajuna, “Rekoñoã cu'ache tunocojñomanapi jünisõjanaa'me musanukona”, chiisi'kua'mu. Chu'u pa'iche'te musanukonare chu'u kuasi'ere asa chëamaneni cu'ache tunocojñomanapi jünisõjanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau repanare.

25 Chikuna repau'te sëesinaa'me repana.

—¿Jeeja'iu'u mu'u? —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u apeche'chorumupi vaa chu'u pa'iche kuaku pa'imu chu'u musanukonare. 26 Chuta'a chu'o rua i'kache paamu chu'u. Musanukona cho'õju pa'iche'te ñaku i'kani, “Cu'ache cho'ome ina”, chiira'amu chu'u. Nakuta'ni i'kama'mu chu'u. Chu'ure Raosi'kupi chu'o ùcuarepare si'arumu i'kakuna asaku ùcuare pãire kuamu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

27 Repau Jesús Puka'ku Dios pa'iche'te kuasi'kua'mu. Jã'ata'ni asavesusinaa'me repana. 28 Asavesujuna ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukonapi chu'uni Dios Raosi'kuni kurususë'verona jë'jo nukoni chu'u pa'iche masiju ija'che i'kajanaa'me: “Dios Raosi'kua'mu iku. Repau cuasachechi'a i'kamanesi'kua'mu. Repau Puka'ku che'chochechi'a i'kasi'kua'mu iku”, chiiju masijanaa'me musanukona. 29 Chu'ure Raosi'ku chu'una'me pa'imu. Repau chiiche'te chu'upi si'arumu cho'õkuna jma-karujë'e jo'kama'kua'mu Repau chu'ure —chiisi'kua'mu Jesús.

30 Repauji jã'aja'ñe i'kauna reparumu pã jainuko, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chiiju cuasaju jovosinaa'me repau'te.

Diore cuasana pa'ichena'me cu'ache pa'ina pa'iche'te kuamu

31 Ûcuarumu Jesús repau'te cuasanare judiõpã ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonapi chu'u chũ'uñe'te jo'kasõma'ñe si'arumu cho'õju pani chu'u neerepana pa'ijanaa'me. 32 Chu'u kuache'te chu'o ùcuarepare asa chëa masijuna pã chëa paacojñonaja'ñe cu'ache pa'isinare etocheja'che re'õja'che cho'õkaija'mu chu'u musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

33 Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Aperumu pa'isi'ku Abraham jijosinaa'me chukuna. Jã'ajekuna jma-karujë'e chekuna chëa paacojñomanaa'me chukuna. Jã'ata'ni ija'che i'kasi'kua'mu mu'u chukuna'te: “Musanukonare pã chëa paacojñonaja'ñe pa'isinare etocheja'che re'õja'che cho'õkaija'mu chu'u”, chiisi'kua'mu mu'u. ¿Je'se pa'ïna jã'aja'ñe i'ka'u? —chiisinaa'me repana repau'te.

34 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Cu'ache cho'ona ùcuauko cu'api chëa paakuna cho'õche'te rupu cho'õkaapu chini chëa paacojñonaja'ñe pa'ime. Ûcuarepaa'me jã'a.

35 Pãiu repau chëa paaku'te majarpãima'kujekuna ai paama'mu. Repau

mamaku'teta'ni majapāiujekuna ai paamu. ³⁶ Chu'upi Dios Mamakuji musanukonare pāi chēa paacojñonaja'ñe pa'inani etocheja'che re'oja'che cho'okatu chēacojño etasina pa'icheja'che ūcuarepa re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ³⁷ Abraham jojocojñosinaa'me musanukona. Masimu chu'u jā'a. Repau jojocojñosinata'ni chu'u che'choche'te jachaju vanisōñu chiime musanukona chu'ure. ³⁸ Chu'u Ja'kuna'me pa'iu ñasi'ere kuamu chu'u. Musanukonata'ni mija'kurepau i'kache'te cho'ome — chiisi'kua'mu repau.

³⁹ Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Abraham jojocojñosinaa'me chukuna —chiisinaa'me repaña.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi Abraham cho'osi'ēja'che re'oja'che cho'oni repau jorepasina pa'ira'ame. ⁴⁰ Diopi chu'o ūcuarepare kuakuna asa kuaku'te vanisōñu chiime musanukona chu'ure. Jmamararujē'e musanukona cho'ocheja'che cu'ache cho'omanesi'kua'mu Abraham. ⁴¹ Mija'kurepau cho'ocheja'che cho'ome musanukona —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Cheku chiima'me chukuna. Chukuna Ja'kurepau te'eu'mu Diochi'a —chiisinaa'me repaña.

⁴² Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Diopi raouna ichejare rani pa'imū chu'u. Dios musanukona Ja'kurepau pa'ito chu'ure Repau raosi'kure chiira'ame musanukona. Chu'uchi'a te'eu cuaca cajesi'kuma'mu chu'u. Diopi raosi'kua'mu chu'ure. ⁴³ ¿Je'se pa'iana chu'u i'kache asavesuche musanukona? Chu'u i'kache'te asacujana asoma'mu musanukonare. ⁴⁴ Mija'kua'mu jā'u vati ai. Repau neenajeju repau chiichechi'a cho'oñu chiime musanukona. Mamarumupi vaa pāi vaiku'mu repau. Chu'o ūcuarepa cuhekujeku si'arumu joreku'mu repau. Jore aia'mu repau. Jore aijeku joreni repau cho'oche'te cho'omu. Repau pa'iche'me jā'a. Jā'ajekuna pāi ūcuauko jorena puka'kua'mu repau. ⁴⁵ Chu'ureta'ni chu'o ūcuarepare i'kakuna jachame musanukona. ⁴⁶ Musanukonapi te'eu chu'u cu'ache cho'oche ñasi'ku pani kuajū'u. Chu'o ūcuarepare i'kaku'mu chu'u. ¿Je'se pa'iana musanukona chu'u i'kache cuasama'ñe? ⁴⁷ Dios neena Repau chu'o asa chēame. Musanukonata'ni Dios neemanajeju Repau chu'o asacuheme —chiisi'kua'mu repau.

Abraham chuta'a peorumu pa'iku'mu Cristo

⁴⁸ Ūcuarumu judío aina i'kasinaa'me repau'te Jesure.

—“Samariapāiujeku vatire paamu mu'u”, chiiju chu'o ūcuarepare i'kame chukuna —chiisinaa'me repaña.

⁴⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Vatijē'e peomu chu'u. Chu'u Ja'kure cuasakujeku Repau'te re'oja'che i'kaku'mu chu'u. Musanukonata'ni chu'uni ña kukumapu cu'ache i'kame. ⁵⁰ “Pāi, ña kukujū'u chu'ure”, chiima'mu chu'u. Ja'kuta'ni, “Pāi ña kukua'ju mu'ure”, chini raosi'kua'mu chu'ure. Chu'ure ña kukumana Ūcuauji ro'iche chā'uuna cu'ache cho'ocojñojanaa'me repaña. ⁵¹ Chu'u i'kache jachama'ñe cho'ona cho'osōmanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

⁵² Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Aperumu pa'isi'ku Abraham jūnisōasomu, Dios chu'o kuasina ūcuaja'che. Mu'uta'ni, “Chu'u i'kache jachama'ñe cho'ona cho'osōmanejanaa'me”, chiimu. Vatire paakujeku jā'aja'ñe i'kamū mu'u. Chura masime chukuna. ⁵³ “¿Mai aipāiu'te Abrahamre na'a rua masimu

ch'u'u", chiiku mu'u? Repau Abraham jūnisōasomu, Dios ch'u'o kuasina ūcuaja'che. "Repanare na'a rua masiku'mu ch'u'u", chiia cuasacosomu mu'u —chiisinaa'me repaua.

⁵⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'upi meñe, "Rua masiu'mu ch'u'u", chiito jachara'ame pāi chu'ure. Chu'u Ja'kuta'ni, "Chu'u chii rua masiu'mu", chiiku'mu chu'ure. Repau i'kache asacuhenata'ni, "Dios chukuna'te paaku'mu", chiime musanukona.

⁵⁵ "Dios chukuna'te paaku'mu", chiinata'ni Repau pa'iche vesunaa'me musanukona. Chu'uta'ni Repau pa'iche masiku'mu. Chu'upi, "Dios pa'iche vesuku'mu ch'u'u", chini jorera'amu musanukona jorecheja'che. Repau pa'iche masakujeku Repau ch'u'uñe cho'oku'mu ch'u'u. ⁵⁶ Mai aipāiu Abraham ch'u'u icheja cheja rajachere masiku pojosi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁵⁷ Chikuna i'kasinaa'me repaua.

—¿Je'se pa'iuna chuta'a cincuentarepaūsurumujē'e peokuta'ni, "Abrahamre ñasi'kua'mu ch'u'u", chiiku mu'u? —chiisinaa'me repaua.

⁵⁸ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Repau Abraham chuta'a peorumu pa'iku'mu ch'u'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu.

⁵⁹ Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju catare siasinaa'me repau, Jesuni su'a vēasōñu chini. Jā'aja'ñe cho'ojuna Dios vu'e pa'isi'ku kati eta pāi kuanupu chenevūji ñoma'ñe sanisōsi'kua'mu repau Jesús.

9

Na'ava'u aineesi'kure Jesús vasosi'ere kamu

¹ Ūcuarumu repau Jesús ku'iu pāiu'te na'ava'u aineesi'kuni ñasi'kua'mu.

² Ñauna chukuna repau neena i'kasinaa'me repau'te.

—Masiu, ¿je'se pa'iuna iva'u na'ava'u jñaacojñou? ¿Repau rekocho cu'ache paache ro'ire na'ava'u jñaacojñou? Jā'apāani, ¿puka'kupāi cu'ache pa'iche ro'ire na'ava'u jñaacojñou? —chiisinaa'me chukuna.

³ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Repau cu'ache paache ro'ima'mu jā'a. Ūcuachi'a puka'kupāi cu'ache cho'оче ro'ima'mu. Rupu Diopi vasouna pāipi ña, "Dios peore masiku'mu", chijū masia'ju chini na'ava'u aineesi'kua'mu iku. ⁴ Pāi repaua cho'uche umucusena cho'ore'omu. Ñamita'ni cho'ocu'amū. Ūcuaja'che chu'ure Raosi'ku Dios chū'u jo'kasi'ere maipi churana cho'oma'to cu'amū. Na'a pa'isirumu cho'ocu'aja'mu. ⁵ Chejare chuta'a pa'iu pāire Miañeja'ñe Pa'iku'mu ch'u'u —chiisi'kua'mu repau.

⁶ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni chejana coo tutu cha'o chacho mini na'ava'u ñakocaāna suirisi'kua'mu repau. ⁷ Cho'o pi'ni repau'te i'kasi'kua'mu repau.

—Okoruruvu Siloé chiicojñoruruvuna sani mu'u chia choasōjū'u cha'o —chiisi'kua'mu repau. ("Siloé" chini "Saosi'e" chiumu.)

I'kauna sani choasō rakuna ñakocaā ñosi'kua'mu repau'te. ⁸ Ñakocaāre ñakuna repau'te kueñe pa'inana'me repau'ji kuri si'arumu sēeu ñu'iuna ñasina i'kasinaa'me.

—¿Na'ava'ujeku aperumu ichejare ñu'iu kuri sēesi'kuma'ku repa iku? —chiisinaa'me repaua.

⁹ Chitena chekuna i'kasinaa'me.

—Ūcuam'mu iku —chiisinaa'me.

Chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Tiiuta'ni rupu ũcuauja'ia'mu iku —chiisinaa'me.

Ūcuarumu ũcuauji i'kasi'kua'mu.

—Ūcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

¹⁰ Chikuna sēesinaa'me repana.

—¿Je'se pa'iana na'ava'u pa'isi'kuta'ni chura ñaku mu'u? —chiisinaa'me repana.

¹¹ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Pāiu Jesús ve'ekuji coo tutu cha'o chacho mini chu'u ñakocaāna suiri ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: “Okoruruvu Siloé chiiruruvuna sani mu'u chia cha'ore choasōjū'u”, chiisi'kua'mu. Chikuna sani choa pi'niuna ñakocaā ñosi'kua'mu chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

¹² Chikuna sēesinaa'me repana.

—¿Jeechjare pa'iku repau, mu'u i'kaku? —chiisinaa'me.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Vesumu chu'u —chiisi'kua'mu repau na'ava'u pa'isi'ku.

Fariseopāi na'ava'u pa'isi'kure repau'te vasosi'ere sēesi'ere kuumu

¹³⁻¹⁴ Jesús cha'opi chacho mini na'ava'ure vasoumucuse puaumucuse pa'isi'kua'mu. Jā'ajekuna pāi na'ava'u pa'isi'kure fariseopāi pa'ivū'ena muvasome. ¹⁵ Muvarena repana fariseopāi na'ava'u pa'isi'kure chekuna sēesi'ēja'che sēniasome.

—¿Je'se cho'o ñakocaā ñaku mu'u? —chiniasome.

Chitena i'kaasomu repau.

—Chu'u ñakocaāna cha'opi chacho suiriuna okopi choasōjani ñamu chu'u chura —chiniasomu repau.

¹⁶ Chikuna fariseopāi te'ena ija'che i'kaasome:

—Mu'ure puaumucusena vasosi'ku Dios raomanesi'kucosomu. Dios Raosi'ku pani puaumucuse jā'aja'ñe cho'omanera'amu repau —chiniasome.

Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Ikure vasosi'ku cu'ache pa'iku pani Diochi'a te'eu cho'omasiche cho'omanera'amu —chiniasome. Ūcuate'e cuasamaneasome repana.

¹⁷ Jā'ajekuna na'ava'u pa'isi'kure jo'e sēniasome repana.

—Mu'ure vasosi'ku pa'iche, ¿je'se chiiku mu'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repau.

—“Dios chu'o kuaku'mu”, chiimu chu'u —chiniasomu repau.

¹⁸ Ūcuarumu judío aina repau'te vasosi'ere jachaju, “Na'ava'u pa'isi'kuma'mu iku”, chiiju jachaasome. Jachaju repau puka'kupāi soni rao ¹⁹ sēniasome repana.

—¿Iku musanukona chíia'u? Iva'u musanukona, “¿Chīirumuna teana na'ava'u aineesi'ku”, chíicojñova'ua'u? Jā'a pa'ito, ¿je'se cho'o chura ñakocaā ñaku iku? —chiniasome repana.

²⁰ Chitena puka'kupāi i'kaasome repanare.

—Chukuna chíia'mu iku. Teana na'ava'u aineesi'kua'mu iku. ²¹ Jā'ata'ni repau ñakocaā cho'o ñañe vesume chukuna. Repau'te vasosi'kure ũcuaja'che vesume chukuna. Sēniasajū'u repauni kuaa'ku. Aia'mu repau —chiniasome repana.

²² Fariseopāire vajuchuju jā'aja'ñe i'kaasome repana puka'kupāi. Aperumu judiopāi chí'una, “ Jesús Dios Raocojñosi'kua'mu”, chíinare mai

judiöpāi chi'iv'u'e kakache ãseñu", chiniasome. ²³ Jã'aja'ñe chiisi'ejekuna, "Aia'mu repau. Repauni sēniasajũ'u", chiniasome repana.

²⁴ Ūcuarumu repana judío aina na'ava'u pa'isi'kure jo'e soni i'kaasome.

—Dios ñaku'te chu'o ūcuarepare i'kajũ'u. "Mu'ure vasomu chu'u", chiisi'ku cu'aku'mu —chiniasome repana.

²⁵ Chitena i'kaasomu repau.

—Chekurumu cu'ache cho'oku'mu repau. Chekurumu pãaku'mu. Vesumu chu'u. Ieta'ni masimu: Aperumu na'ava'u pa'isi'ku chura ñamu chu'u —chiniasomu repau.

²⁶ Chikuna jo'e sēniasome repana repau'te.

—¿Je'se cho'ou repau? ¿Je'se cho'ouna ñakocaã ñou mu'ure? —chiniasome repana.

²⁷ Chitena i'kaasomu repau.

—Repau cho'osi'e kuacuhasi'kua'mu chu'u. Jã'ata'ni jachame musanukona. ¿Je'se pa'iuna jo'e, "Kuajũ'u", chiiche musanukona chu'ure? ¿Musanukona ūcuachi'a repauni jovoñu chiiche? —chiniasomu repau repanare.

²⁸ Chikuna asa pe'ruju repau'te ija'che i'kaasome repana:

—Mu'u repau chũ'uñe cho'oku'mu. Chukunata'ni Moisés chũ'u jo'kasi'e cho'onaa'me. ²⁹ Dios Moiseri i'kasi'e masinaa'me chukuna. Mu'ure vasosi'kure raosi'kureta'ni vesume chukuna —chiniasome repana.

³⁰ Chitena i'kaasomu repau.

—¿Repau'te raosi'kure vesuche musanukona? ¿Jeerua tiiñea'ñe jã'a! Chu'ure vasosi'kua'mu repau. ³¹ Cu'ache pa'ina sēeñe cho'okaima'mu Dios. Jã'are masime mai. Repau'te Diore pojoju Repau chũ'uñe cho'ona sēeñeta'ni cho'okaiku'mu Repau. ³² Te'eu'terejẽ'e na'ava'u aineesi'kure vasoasomu chiicojñoku'te asamanaa'me mai. ³³ Repauji Dios raomanesi'ku pani Diochi'a te'eu cho'omasiche cho'omanera'amu —chiniasomu repau.

³⁴ Chikuna i'kaasome repana.

—¿Chĩirumuna teana cu'ache ainesiva'upi che'chora chiiku mu'u chukuna'te? Rua tiiñea'me jã'a —chiniasome repana. Chini repau'te ve'sena etoasome repana.

Diore cuasamana na'ava'na pa'icheja'che pa'iche'te kummu

³⁵ Ūcuarumu Jesús na'ava'u pa'isi'kure etosi'e asasi'kua'mu. Asasi'kujeku repau'te ku'e jña'a ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—¿Dios Raosi'kure cuasaku mu'u? —chiisi'kua'mu repau ūcuauji.

³⁶ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—¿Kaa'u repau? Kuajũ'u chu'ure; repauni cuasara —chiisi'kua'mu repau.

³⁷ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Ñacuhamu mu'u repau'te. Ūcuau'mu chu'u, mu'ure i'kaku —chiisi'kua'mu repau.

³⁸ Chikuna asa Jesure ti'jñeñe ro're puu ñu'iu i'kasi'kua'mu repau.

—Pãi Ūcuanukore Paaku, cuasamu chu'u mu'ure —chiuu repau'te pojosi'kua'mu repau.

³⁹ Ūcuarumu Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ichejare chejare caje pa'iu che'chomu chu'u, cu'ache pa'inajegu, "Na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me chukuna", chiinapi asa chea chu'uni cuasaju ñakocaã ñana pa'icheja'che re'oja'che paapu chini. Jã'ata'ni

chekunare, “Dios chu'o masinajeju re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiinani, “Dios chu'o masinata'ni chu'uni cuheju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime musanukona”, chisa chini cajesi'kua'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

⁴⁰ Repau i'kasi'ere asa fariseopai te'ena repau'te ja'me pa'ina seesinaa'me.

—¿Mu'u cuasato chukuna na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'ne? —chiisinaa'me repau.

⁴¹ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi Dios chu'ore vesuju na'ava'na pa'icheja'che pani chu'ure cuheche ro'iche peora'amu musanukonare. Jā'ata'ni, “Dios chu'o masime chukuna”, chiinapi chu'uni cuhejuna ro'iche pa'imū musanukonare —chiisi'kua'mu repau Jesús.

10

Oveja kuiraku pa'iche'te kamu

¹ Ūcuarumu Jesús repanani chu'vaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Paiu űaaűi ovejava'na pa'iso'korona rani jatisa'aro kakama'ne tiichejapi kakamu. ² Repava'nare kuirakuta'ni jatisa'aroji kakamu.

³ Repava'nare kuirakui űcuaso'korona kakara chiito repasa'aro pē'jekaikui jatisa'aro vatakaimu. Vatauna kaka repava'na mamire ve'oku soito űcuanuko repava'na mami asamasime repana. Soiuna tuha ja'me etame repau'te. ⁴ Repava'nare űcuanukore etua charo saiū soiuna asamasija tuha repau ku'ichejña ja'me ku'ime repava'na. ⁵ Tiipi repanare soito asavesuju tuhama'ne vū'vusōme tiujekuna. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

⁶ Repanani chu'vaku jā'aja'ne i'kasi'kua'mu Jesús. Jā'ata'ni repau i'kache asavesusinaa'me repana.

Ovejava'nare re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu Jesús

⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Repana pa'iso'korona ovejava'na kakasa'aroja'che pa'iku'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁸ Chu'u chuta'a raimarumu pai jainuko te'enachi'a rani, “Dios raosi'kua'mu chu'u”, chiiju joreju che'chosinaa'me. űaana cho'ocheja'che cho'osinaa'me repana. Repana che'choche chu'u neena jachasinaa'me. ⁹ Ovejava'na pa'iso'koro kakasa'aroja'che pa'iku'mu chu'u. Jā'ajekuna ovejava'napi repana pa'iso'korona kakacheja'che pāipi chu'uni cuasani chu'upi chēa paaku kuirakuna űa pojoju re'oja'che pa'janaa'me.

¹⁰ űaaűi rani ovejava'nare űaasōmu. Chekurumu repava'nare vani si'asōmu. Jā'aja'ne cho'ora chini'te raimū űaaű. Repau cho'ocheja'che cho'ome joreju che'chona. Chu'uta'ni pa'iche re'oja'chere isira chini raisi'kua'mu, pāipi karama'ne re'oja'che paapu chini. ¹¹ Ovejava'nare re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Chekurumu ovejava'nare paaku re'okujeku, chaipei ovejava'nani ānisōra chini raiuna űani, “Chu'upi iva'nare cu'ache cho'oche'te űseto chai chu'uni ānisōja'mu”, chiikuta'ni űcua űsemu repau. ¹² Chekurumu kurire koorā chini tiipi kuirakaimu repava'nare. Kuirakuna chekurumu chaipei repava'nani ānisōra chini raiuna űani repava'nare jo'ka vū'vusōmu repau, repanare paakuma'kujeku. Jo'ka vū'vusōuna chaipei rani te'eva'ure chēauna chekuna te'enachi'a vū'vusōme. ¹³ Kurire koorā chini kuirakujeku repava'nare oima'ne jo'ka vū'vusōmu repau, chaipei rakuna.

14 'Ovejavana're re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Chu'u neenare masimu chu'u. Chu'ure ucuaja'che masime repana. 15 Chu'u Ja'ku masimu chu'ure. Chu'u ucuaja'che Repau'te masimu. Chu'u neenani cu'ache cho'ochete' ūsera chini chuenisōñe'cuhema'ñe jū'ija'mu chu'u. 16 Chekunare ūcuachi'a judío peonare paamu chu'u. Repanani soiuna asa jachama'ñe rani chu'uni jovo judío pāina'me ūcuate'ekuanupaja'che pa'ijuna te'eu paaku kuiraja'mu chu'u repanare ūcuanukore.

17 'Pāi cu'ache cho'ochete' ro'ikasa chini chuenisōñe'te cuhemauna Ja'ku chu'ure rua chiimu. Jo'e vajurasa chini cuhema'ñe chuenisōja'mu chu'u. 18 Chu'upi cuheto te'eujē'e vanisōmanejanaa'me chu'ure. Jā'ata'ni chu'u ca'niv ūsema'ñe isija'mu chu'u, pāipi vanisōa'ju chini. Chu'u ca'niv isire'omu. Ūcuachi'a chu'upi jūnisō vajurasa chiito vajuraire'omu chu'ure. Jā'aja'ñe cho'oa'ku chini chū'u jo'kasi'kua'mu Ja'ku chu'ure — chiisi'kua'mu repau.

19 Jā'aja'ñe i'kauna asa ūcuate'e cuasamapu sāiñechi'a ke'resinaa'me repana judío aina. 20 Jainuko ija'che i'kasinaa'me:

—Vatire paakujeku vē'veu'mu iku. Iku i'kache asamaneñu mai — chiisinaa'me.

21 Chekunata'ni ija'che i'kasinaa'me:

—Vati paana jā'aja'ñe i'kamanaa'me. Ūcuachi'a vati na'ava'nare vasomanaa'me —chiisinaa'me repana.

Judío aina Jesure cuheche'te kuamu

22 Ūcuarumu judiopāi Jerusalén va'ejoopona Dios va'e aperumu judío peonani tua care'vasi'ere cuasaju fiesta cho'osinaa'me. Okorumu pa'isi'kua'mu reparumu. 23-24 Ūcuarumu Jesupi Dios va'e ve'se cakachapa'te Portal de Salomón chiikachapa'te nuka ku'una ña judío ainapi rani rūhiso'koro nukaju ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Mu'upi asavesache kuakuna vesume chukuna mu'u pa'iche. Dios Raosi'ku Cristo pani teana rūhiñe kuajū'u chukuna'te —chiisinaa'me repana.

25 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Ūcuare kuasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni jachame musanukona. Ja'kupi chū'u raouna rani Repauchi'a te'eu cho'omasiche cho'o ñomu chu'u, pāipi chu'u pa'iche'te masia'ju chini. 26 Musanukona chu'u neenamanejaju jachaju cuasama'me chu'ure. 27 Chu'u neena chu'u i'kache asamasiju jovo ja'me ku'iju chu'u chū'ñe cho'ome. Repanare masimu chu'u. 28 Chu'upi repanani cho'okaiuna re'oja'che pa'iju jūnisōsirumu vati toa saima'ñe Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repana. Te'eujē'e tuamanejanaa'me repanare chu'u neenare. 29 Ja'kupi pāi ūcuanukore na'a rua Masikūji chu'uni jo'kauna te'eu'terejē'e tuacu'amu repanare. 30 Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna —chiisi'kua'mu repau Jesús.

31 Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju jo'e cata siasinaa'me repana judío aina repauni su'a vēasōñu chini. 32 Jā'aja'ñe cho'oñu chiijuna Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Ja'kupi chu'uni cho'okaiuna Repauchi'a cho'omasiche musanukona ñaju'te cho'ochete' re'oja'chere rua cho'osi'kua'mu chu'u. Chu'u cho'osi'e, ¿jeere musanukona cuheju chu'ure catapi su'a vēasōñu chiiche? — chiisi'kua'mu repau.

33 Chikuna jo'e i'kasinaa'me repana.

—Mu'u re'oja'che cho'osi'ere cuheju catapi su'a vēasōñu chiima'me chukuna. Mu'upi, "Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna", chikuna cuheju catapi su'a vēasōñu chiime chukuna mu'are, Dios cuheche'te i'kauna. Dioma'mu mu'u. Rupū pāi'mu —chiisinaa'me repaṇa.

³⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repaṇa.

—Mai aipāi tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuamu:

Diova'naa'me musanukona,

chiiche tocha jo'kaasome repaṇa. ³⁵ Repaṇa tocha jo'kasi'e, "Diova'naa'me musanukona", chini Dios chu'o asa chēana pa'iche'te i'kamū. "Dios chu'o jorechu'oa'me", chiicu'amū. ³⁶ Jā'ata'ni chu'upi, "Dios chīia'mu chu'u", chiūna asa, "Dios asacuheche'te i'kamū mu'u", chiime musanukona chu'are, Repaṇ Chēa Raosi'kuni. ¿Je'se pa'iuna musanukona jā'aja'ñe i'kache? ³⁷ Chu'u Ja'ku chiiche'te cho'oma'to jachare'omu chu'are. ³⁸ Chu'u i'kache jachanata'ni chu'u Ja'ku chiiche Repauchi'a cho'omasiche'te chu'upi cho'o ñokuna jachamanejū'u musanukona. Jachama'ñe ija'che cuasajū'u: "Diona'me ūcuate'euja'che pa'iku'mu iku", chini cuasa masijū'u —chiisi'kua'mu repaṇa.

³⁹ Chikuna jo'e chēañu chiinareta'ni jo'ka sanisōsi'kua'mu repaṇa.

⁴⁰ Eta Jordán chiacha chekukā'kona aperamu Juan pāi okoro'vesichejana ūsuu muikā'kona jēni canuka pa'isi'kua'mu repaṇa, chukuna repaṇa neenana'me. ⁴¹ Ūcuachejare pa'ijuna pāi jainuko repaṇi ñañu chini rani te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Juan Diochi'a te'eū cho'omasiche cho'omanesi'kua'mu. Jā'ata'ni iku Jesús pa'iche repaṇ kuasi'e peore ūcuarepaa'me —chiisinaa'me repaṇa.

⁴² Ūcuachejana pāi jainuko repaṇ'te Jesure cuasaju jovosinaa'me.

11

Lázaro jūnisōsi'ere kuamu

¹ Ūcuarumu Betania vū'ejoopo caku Lázaro ravuna jūniasomu. Repaṇ cho'jeromi ūcuajoo'pote paniasome Mariana'me Marta. ² Repaṇ María Jesús cū'ana okoma'ña ro repaṇ rañapi tū'nesi'koa'mo. ³ Majaa'chu Lázaroji jū'iuna cho'jeromi chekunani raoasome Jesuni, "Mu'u chicioñoku jū'imū", chiapu chini.

⁴ Sa kuarena asa i'kasi'kua'mu repaṇa.

—Jūnisōa'ku chini ravu jū'iñe cho'omaneasomu Dios Lázaro'te. Rupū Repaṇ cho'omasiche'te pāire cho'o ñora chini cho'oasomu. Jā'ajekuna jūnisōsi'kuta'ni vajurakuna ña, "Dios peore masiku'mu", chiijanaa'me pāi. Ūcuachi'a, "Dios Mamaku rua masimū", chiijanaa'me repaṇa —chiisi'kua'mu repaṇa.

⁵⁻⁶ Repaṇ Jesús repaṇare Martana'me cho'jeona'me Lázaro'te rua chiikuta'ni, "Lázaro jū'imū", chiito asa teana saimanesi'kua'mu. Saima'ñe te'eka'chapaumucujña ūcuachejare canuka pa'isi'kua'mu repaṇa.

⁷ Ūcuarumu repaṇ chukuna'te repaṇ neenare i'kasi'kua'mu.

—Judea chejana jo'e sañu mai —chiisi'kua'mu.

⁸ Chikuna i'kasinaa'me chukuna.

—Masū, aperamu repacheja pa'ina judío aina catapi su'a vēasōñu chiniasome mu'are. ¿Ūcuachejana jo'e sasa chiiku mu'u? —chiisinaa'me chukuna.

⁹ Chitena i'kasi'kua'mu repaṇa.

—Te'eumucuse doce horas pa'imũ. Pãiuji umucusena kuni tota tãima'ñe ku'imũ miakuna. ¹⁰ Pãiuji ñamipi kuni tota tãiu ku'imũ miañeji karakuna —chiisi'kua'mu repau.

¹¹ Ūcuarũmu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Mai ceasacojñoku Lázaro kãnisõcuhasi'kua'mu. Jã'ajekuna sailmu chu'u repauni vuora chini —chiisi'kua'mu.

¹² Chikuna jo'e i'kasinaa'me chukuna.

—Chukuna'te Paaku, Lázaroji jũ'iu kãnisõsi'ku pani vajuja'mu —chiisinaa'me chukuna.

¹³ Repau Jesús, “Lázaro kãnisõsi'kua'mu”, chiu repau jũnisõsi'ere i'kasi'kua'mu. Repau i'kache'te asavesuju, “Lázaro rupũ kãisi'ere i'kamũ iku”, chini ceasasinaa'me chukuna. ¹⁴ Jã'aja'ñe ceasajuna Jesús rũhiñe kuasi'kua'mu chukuna'te.

—Repaũ Lázaro jũnisõsi'kua'mu. ¹⁵ Repana chu'ure soito teana sailmanesi'kua'mu chu'u, musanukonapi chu'uni masi ceasaa'ju chini. Musanukona chu'ure masi ceasajachere ceasaku pojomu chu'u. Chura sani ñañu mai —chiisi'kua'mu repau.

¹⁶ Ūcuarũmu Tomás Gemelo chiicojñokũji i'kasi'kua'mu chukuna'te.

—Ikuni ja'me sañu mai. Sani pãipi repauni vaito ũcuauña'me chuenisõñu mai —chiisi'kua'mu chukuna'te.

Jesús Lázaro'te jũnisõsiva'uni vasora chini sailmu

¹⁷ Chukuna sani t'ia ñato ũcuaka'chapaumucujña tãcojñosi'ku pa'isi'kua'mu repau Lázaro. ¹⁸ Betania vu'ejoopo Jerusalén vu'ejoopo kueñere pa'imũ. Chekurũmu tres kilómetrocõsomũ. ¹⁹ Mariana'me Marta majaa'chupi jũnisõña otare oijuna chũroñu chini saisina judío aina jainuko pa'isinaa'me reparũmu. ²⁰ Ūcuarũmu Jesupi raiuna asa etasi'koa'mo Marta repauni tijña pojora chini. Mariata'ni etama'ñe vu'ere pa'isi'koa'mo. ²¹ Eta tijña pojo pi'ni i'kasi'koa'mo repau.

—Pãĩ Ūcuaukore Paaku, mu'upi ichejare pa'ito chu'u a'chu jũnisõmanera'asi'kua'mu. ²² Jã'ata'ni mu'u sõeñe peore ñsija'mu Dios mu'ure. Masimo chu'u jã'a —chiisi'koa'mo repau.

²³ Chikona Jesús i'kasi'kua'mu.

—Mũa'chu vajuraija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna Marta i'kasi'koa'mo.

²⁴ —Masimo chu'u jã'a. Pãĩ ũcuauko cho'osi'e Dios ceasa ro'iche chũ'uumucusena vajuraija'mu repau —chiisi'koa'mo repau.

²⁵ Chikona i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'ua'mu pãĩ jũnisõsinare vasoku. Ūcuachi'a pãĩ rekoñoña re'oja'chere pa'iche jo'kaku'mu chu'u. Pãĩ chu'ure ceasanapi jũnisõsina chu'upi jo'e rani vasuuna vajurani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁶ Chu'ure ceasana reparũmu chuta'a vajuna ũcuachi'a Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¿Chu'u i'kache jachama'ñe ceasako mu'u? —chiisi'kua'mu repau.

²⁷ Chikuna i'kasi'koa'mo repau.

—Jũju, Cristo, Dios Raocojñosi'kua'mu mu'u. Dios aperũmu, “Chejana chu'u neekure saoja'mu chu'u”, chiniasomu. Ūcuau'mu mu'u. Jã'aja'ñe ceasamo chu'u —chiisi'koa'mo repau.

Lázaro'te tãsichejare Jesús ña oisi'ere kuamu

²⁸ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni repao Marta vū'ena co'i cho'jeo'te María'te soni te'eo'te kuaasomo.

—Pāi che'choku ranicuhasi'kua'mū. Mū'uni soimu repau —chiniasomo repao.

²⁹ Chikona repao María asa teana vūni etaasomo repauni tijñara chini. ³⁰ Chukuna chuta'a repajoopo vū'ejooopo t'amanesinaa'me. Marta chukuna'te tijñasichejare chuta'a ma'are pa'isinaa'me chukuna.

³¹ Mariapi vūni eta raiona ña judío aina repanapi otare oijūna churoñu chini raisina repavū'e ja'me chi'i pa'ina ja'me tuhasinaa'me repao'te, “Majaa'chure tāsichejare osa chini saicosomo”, chini.

³² Eta rani chukuna pa'icheja t'ā Jesús ti'ñeñena meñe sime ñu'io ija'che i'kasi'koa'mo repao:

—Pāi Ūcuanukore Paaku, mū'upi ichejare pa'ito chu'u a'chūva'u jūnisōmanera'asi'kua'mū —chiisi'koa'mo repao.

³³ Judío ainapi repaona'me oijū raiche'te ña sumava'u pa'isi'kua'mū Jesús. ³⁴ Repauni sumauna repanare sēesi'kua'mū repau.

—¿Jeechejana musanukona repava'ure tāre? —chiisi'kua'mū.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, rani ñajū'u —chiisinaa'me repana.

³⁵ Jesús reparumū oisi'kua'mū. ³⁶ Oijūna repana judío aina i'kasinaa'me.

—Ñajū'u; Lázaro'te rua chiicosomū iku —chiisinaa'me.

³⁷ Chekuna te'ena ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Na'ava'ure vasoasomū iku. ¿Je'se pa'iuna Lázaro'te jū'iñe ũsekaimaneu? —chiisinaa'me repana.

Lázaro vajuraisi'ere kua'mū

³⁸ Reparumū Jesús jo'e cuaca oiu na'a rua sumava'u Lázaro'te tāsicojena saisi'kua'mū. Aikūti caripana tētoche ūhisicoje pa'isi'kua'mū repacoje. Ūcuachi'a catapu űjapūji ta'pisicoje pa'isi'kua'mū repacoje. ³⁹ Sani t'ā i'kasi'kua'mū repau.

—Catapu'te kuñojū'u —chiisi'kua'mū.

Jā'aja'ñe i'kauna jūnisōsiva'u cho'jeo Marta i'kasi'koa'mo.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, repava'ure tāsī'e ūcuaka'chapaumucujñaa'me ie chura. Jā'ajekuna icoje vataru rua ūtosujacosomū —chiisi'koa'mo.

⁴⁰ Chikona i'kasi'kua'mū repau.

—Mū'ure ija'che i'kasi'kua'mū chu'u: “Chu'ure cuasani Dios peore Masiu cho'ochē ñaja'mo mū'u”, chiisi'kua'mū chu'u mū'ure —chiisi'kua'mū repau.

⁴¹ Chikuna repapu kuñosinaa'me repana. Kuñorena repau Jesús ūmure ñaku ija'che i'kasi'kua'mū:

—Ja'ku, mū'upi chu'u sēeñe'te asakuna, “Re'orepamū”, chiimū chu'u mū'ure. ⁴² Chu'u sēeñe si'arumū asaku'mū mū'u. Masimū chu'u jā'a. Jā'ata'ni chura űjachū'opi i'kaku sēmū chu'u mū'ure, inapi asa, “Dios Raosi'kua'mū iku”, chini cuasaa'jū chini —chiisi'kua'mū repau.

⁴³ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni űjachū'opi ija'che i'kasi'kua'mū repau:

—Lázaro, etajū'u —chiisi'kua'mū.

⁴⁴ Chikuna repau jūnisōsiva'u vajurani etasi'kua'mū jūjñana'me cū'ana'me chia reasōsi'ku. Etauna Jesús i'kasi'kua'mū.

—Repau'te reasikāña vanakaijū'u saau —chiisi'kua'mū repau.

Jesuni chëañu chini pãi te'ena cutusi'ere kwamu
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jesupi já'aja'ñe cho'ouña judío aina jainuko María'te ñañu chini saisina repau vasosi'ere ña cuasa jovoasome Jesure. ⁴⁶ Chekunata'ni sani Jesús cho'osi'ere fariseopãire kuaasome. ⁴⁷ Kuarena asa repana fariseopãina me phairipãi chũ'una judiopãi ũcuanukore chũ'unare soni ch'i i'kaasome.

—Repau Jesús Diochi'a cho'omasiche rua cho'okuasomũ. ¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai? ⁴⁸ Maipi ũsema'to pãipi ũcuanuko repauni cuasaju repau chũ'ũñe'te chijju jovorena Romapãi chũ'unapi asani pe'ruju rani Dios vũ'e ñañosõ maire ũcuaja'che jainukore vanisõjanaa'me — chiniasome repana.

⁴⁹ Chitena Caifás repaũsurumu judío phairi ai i'kaasomũ repanare ja'me pa'ikujji.

—Rua vesume musanukona. ⁵⁰ Maipi repau cho'ochete ũsemapu jainuko chuenisõto cu'amũ. “Cho'okuchi'a ũcuate'eũ pãi ũcuanuko chuenisõmanea'ju chini chuenisõkaito na'a re'omũ maire”, chiimacosome musanukona —chiniasomũ repau.

⁵¹ Repauchi'a cuasache'te já'aja'ñe i'kamaneasomũ repau. Repaũsurumu phairi aijekuna Diopi repau rekochona kuauna judiopãi cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini Jesús chuenisõjañere i'kaasomũ repau.

⁵² Judiopãichi'a jũni ro'ikajachere i'kamaneasomũ repau. ũcuachi'a Dios Repau neenare si'achejñaruã pa'inare ũcuate'ekuanupu jovojachere i'kaasomũ repau. ⁵³ ũcuamucusepi vua repana judiopãi chũ'una Jesure vanisõjañere rua cutuju paniasome.

⁵⁴ Já'ajekuna repau Jesús reparumupi vua judiopãi chũ'una pa'ichejña ku'ima'ñe pa'iu Judea cheja pa'isi'kapi eta pãi peocheja kueñe cajoopo Efrain vũ'ejoopona sani canuka pa'isi'kua'mũ, chukuna repau neenana'me.

⁵⁵ Reparumu Jerusalén vũ'ejoopo judiopãi repana fiestapi pascuarumupi t'i'api'rukuna repajoopo kueñe cana pãi jainuko ũcuajoopona maniasome, aperumu chũ'u jo'kasi'ere cho'uju cu'are tu'neñu chini. ⁵⁶ Mani Dios vũ'ere kaka pa'iju Jesure ku'enajeju ija'che cutuasome repana saĩñechi'a:

—¿Je'se cuasache musanukona? ¿Icheja fiesta cho'ochejana raija'u repau? ¿Pãaja'u? —chiniasome repana pãi.

⁵⁷ Phairipãi chũ'una fariseopãina'me ija'che i'kaasome:

—Pãiu ũcuauakujji repau Jesús pa'ichejare masini rani kuajũ'u chukuna'te. Repauni chëañu chiime chukuna —chiniasome repana.

12

Romio Jesús cũ'ana okoma'ña ro'vesi'ere kwamu
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Repau Jesús seirepaumucujña pascuarumu t'i'añe karatona Betania vũ'ejoopona saisi'kua'mũ, repauji vasouna Lázaro vajuraisi'ku pa'ijooopona. ² Sakuna repajoopo cana, pãipi chi'i Jesuni poja'ju chini aũre cho'osinaa'me. Chi'irena Martapi aũre aũkuna Jesuna'me ñu'iju aĩsinaa'me repana. Lázaro ũcuaja'che ũcuana'me ñu'iu aĩsi'kua'mũ. ³ ũcuarumu repao María trescientos gramos pa'ira'ka okoma'ñara'ka nardochi'a cho'osira'kajeku rua ro'isira'kapi Jesús cũ'ana ro've pi'ni repao rañapapi tu'nesõkaisi'koa'mo. Ro'veona vũ'e peore ma'ñasusi'kua'mũ.

⁴ Ūcuarumũ Jesús neeku Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'jũ chini jo'kajau i'kasi'kua'mũ.

⁵ —¿Je'se pa'ina repao trescientorepare're ïsisõjũ kuri denariore're koorara'kare rupũ jañosõo? Ira'kare ïsisõ kuri koo chuova'na pa'iva'nani ïsiruj'a'chere rurepapũ cho'osõmũ —chiisi'kua'mũ repau.

⁶ Chuova'na pa'iva'nare oiche'te i'kamanesi'kua'mũ repau. Rupũ ñaaũjekũ jã'aja'ñe i'kasi'kua'mũ. Chũkuna Jesús neena chi'iche kuri paakaiũ si'arumũ te'ere'rechi'a siasõkaiũ pa'isi'kua'mũ repau Judas.

⁷ Jã'aja'ñe i'kauna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—Iko cho'oche ùsemanejũ'ũ. Chũ'upi jũnisõũna chũ'ure tãumucuse chũ'ũ ca'nivũ'te ro'vejara'kare care'va paamo repao. ⁸ Chuova'na pa'iva'na musanukonare si'arumũ ja'me pa'ijava'naa'me. Jã'ajekuna repanare si'arumũ re'oja'che cho'okaijũ pa'ire'oja'mũ musanukonare. Chũ'uta'ni musanukonare si'arumũ ja'me pa'imaneja'mũ. Jã'ajekuna chũ'ure si'arumũ jã'aja'ñe cho'okaicu'aja'mũ musanukonare —chiisi'kua'mũ repau.

Phairipãĩ Lázaro'te vanisõũnũ chiiche'te kũamũ

⁹ Ūcuarumũ judiõpãĩ jainũko Jesús Betania vũ'ejoopo pa'iche'te asa saniasome repaũni ñañũ chini. Ūcuachi'a jũnisõũna Jesús vasosi'kuni Lázaroni ñañũ chiniasome repana. ¹⁰⁻¹¹ Jesús repau'te vasosi'ere asa judiõpãĩ jainũko Jesure cuasajũ jovoasome. Jã'ajekuna phairipãĩ chũ'ũna, “Maĩ che'choche pãĩ jainũko ùhasõ Jesuni cuasajũ jovome”, chini pe'rujũ Lázaroni vanisõũnũ chiniasome, Jesure vanisõũnũ chiicheja'che.

Jerusalén vũ'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere kũamũ (Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Ūcuarumũ judiõpãĩ repana fiestaji pascuarumũpi tĩ'api'rakuna Jerusalén vũ'ejoopona jainũko maniasome. Mani pa'ijũ jo'e apeñatatona Jesús raijache asaasome repana. ¹³ Asa pũti kare veri eta repaũni tijña ujachũ'opi ija'che i'kasinaa'me repana:

—Dios peore masiku'mũ. Ikũre Israelpãire chũ'ua'ku chini repau Raosi'kũre re'oja'che cho'okaũ —chiisinaa'me repana.

¹⁴ Ūcuarumũ repau Jesús burrova'ure jñaã tuhisi'kua'mũ. Dios chũ'o aperumũ tocha jo'kasi'e kũache cho'osi'kua'mũ. Ija'che kũamũ repa:

¹⁵ Ūcuanũko vajuchũma'ñe pa'ijũ'ũ musanukona Jerusalén vũ'ejoopo cana. Musanukonare chũ'ũku'te burrochĩiva'ũni tuhiũ raiũna ñajũ'ũ, chiimũ repa tocha jo'kasi'e.

¹⁶ Reparumũ chũkuna Jesús neena, “Dios chũ'o kũache'te cho'ome ina ikũre”, chiimanesinaa'me. Repau Jesús jũni vajurani cunaumũ muisirũmata'ni repa tocha jo'kasi'ere asamasijũ, “Repa tochasi'e kũache cho'osinaa'me pãĩ Jesure”, chiisinaa'me chũkuna.

¹⁷ Pãĩ Jesuni ja'me pa'ijũ repauji Lázaroni jũnisõ tãcojñosi'kuni soiũna vajurani etauna ñasina chekunare kuajũ pa'isinaa'me. ¹⁸ Diochi'a cho'omasiche Jesús cho'oche kuajũna asanajejũ etasinaa'me repana pãĩ repaũni tijñaũ chini. ¹⁹ Jã'aja'ñe cho'ojũna ña sãĩnechi'a i'kasinaa'me fariseopãĩ.

—Rua cu'amũ ija'che pa'ito. Ñajũ'ũ. Pãĩ ūcuanũko repau'te jovome. Ūsecu'amũ jã'aja'ñe cho'oto —chiisinaa'me repana.

Griegopãĩ Jesure ku'esi'ere kũamũ

²⁰ Fiestaramujekuna Dios cho'okaisi'ere cuasaju pojoñu chini Jerusalén vñ'ejoopona sani pa'inare griegopāi sani ja'me pa'isinaa'me. ²¹ Pa'iju Galilea cheja cajoopo Betsaida vñ'ejoopo cakure Felipe'te mua rua i'kaasome repana griegopāi.

—Jesuni ñañu chiime chukuna —chinasome repana.

²² Chitena asa mua Andreni kuaasomu repau. Kua ũcuauña'me Jesuni kuañu chini muaasomu repau. ²³ Kuarena asa Jesús i'kaasomu.

—Chũ'u Dios Raosi'ku pa'iche'te pāi jainuko masirumu ti'acuhaja'mu. “Rua masiũ'mu iku”, chiijanaa'me pāi chũ'ure. ²⁴ Ija'chea'me: Āura'karuā tãru charo joimũ. Repacaāpi jonisōmaneni aineema'mu. Jonisōni ainee pi'ni repañu rua kũija'mu. Ũcuarepaa'me jã'a. ²⁵ Ũcuaja'che pāiu ũcuauakujĩ repau chiichechi'a cho'ora chiiku cu'ache pa'iu Dios pa'icheja saimaneja'mu. Pāiu Dios chũ'ũne cho'ora chiikuta'ni re'oja'che pa'iu repau jūnisōsirumu Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'ija'mu. ²⁶ Chũ'u chũ'ũne cho'oñu chinare, “Chũ'uni jovojuũ”, chiimu chũ'u. Chũ'ure jovoni Dios pa'ichejare sani chũ'una'me pa'ijanaa'me repana. Chũ'u chũ'ũne cho'onare re'oja'che cho'okaija'mu Dios, “Re'onaa'me ina”, chini —chinasomu repau.

Jesús repau chuenisōjañere kuamu

²⁷ Ũcuarumu Jesús ija'che i'kaasomu:

—Chura rua suma'mu chũ'ure. Ja'kure, ¿je'se chiija'che chũ'u? “¿Chũ'ure ti'jñejañe cu'ache ũsekaijuũ”, chiija'che chũ'u? Pãara. Jã'are cho'ocojñora chini cajesi'kuamũ chũ'u —chinasomu. ²⁸ Ũcuarumu Puka'kure ija'che i'kasi'kuamũ repau:

—Ja'ku, muũ si'ache cho'omasiche'te cho'o ñora chini muũre uache cho'ojũu chũ'ure —chiisi'kuamũ repau.

Chikuna cunaumupi chũ'o i'kache asosi'kuamũ.

—Chũ'u masiche si'ache cho'o ñocuhasi'kuamũ chũ'u. Jo'e cho'o ñora —chiisi'kuamũ Dios.

²⁹ I'kauna asa pāi te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Okocurucosomu jã'a —chiisinaa'me.

Chekunata'ni,

—Angelpi ikuni i'kacosomu jã'a —chiisinaa'me.

³⁰ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kuamũ.

—Chũ'upi asaa'ku chini i'kasi'ema'mu jã'a. Musanukonapi asaa'ju chini i'kasi'ea'mu. ³¹ Chũ'ure cuasamanajeju cu'ache pa'inare cu'ache ti'jñerumu ti'acuhamu. Ũcuachi'a cu'ache pa'iju chũ'ure cuasamanare chũ'uku'te vatĩ aire ũserumu ti'acuhamu. ³² Chũ'ure jẽ'jo nukosirumu chũ'upi soĩuna pāi si'achejña pa'ina chũ'uni cuasaju jovojanaa'me —chiisi'kuamũ repau.

³³ Repau'te kurususẽ'verona jẽ'jo nuko vñasōjañere repau jã'aja'ñe i'kaku kuasi'kuamũ. ³⁴ Jã'aja'ñe i'kauna asa i'kasinaa'me pāi.

—Mai aipāi tocha jo'kasi'e Dios chũ'o ija'che kuamu:

Cristo Dios Raosi'ku jūnisōma'ñe ai pa'ija'mu, chiimu. Jã'ata'ni muũ, ¿je'se pa'ina, “Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kure jẽ'jo nukojanaa'me pāi”, chiiku? Jã'a pa'ito, Cristo chiicojñoku, ¿tĩũ'u? —chiisinaa'me repana.

³⁵ Chitena Jesús i'kasi'kuamũ.

—Chũ'u icheja cheja pa'inare pāi Miañeja'ñe Pa'iku musanukonare jma-makarũ ja'me pani sanisōja'mu. Jã'ajekuna chuta'a miarumuna churana ku'ijũ'u musanukona, ru'ru na'isōmanefũ chini. Ru'ru na'isōni ñamipi

ku'ijũ ma'api ñomauna cavesusōjanaa'me musanukona. ³⁶ Chu'ure Miañeja'ñe Pa'iku'te chuta'a musanukonare ja'me pa'irumuna cuasajũ'u chu'u pa'icheja'che re'oja'che pañu chini —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ñe i'ka pi'ni sani katisōsi'kua'mu repau Jesús.

Judiopãi Jesure cuasama'ñere kwamu

³⁷ Repana ñaju'te Diochi'a cho'omasiche si'arumu cho'oku'teta'ni repau'te Jesure cuasamanesinaa'me repana pãi. ³⁸ Dios chu'o kuakaisi'ku Isaiás tocha jo'kasi'e kuache cho'osinaa'me repana. Repau tocha jo'kasi'e ija'che kwamu:

Chu'ure Paaku, mai kuache jachaju cuasama'me pãi.

Mũ'u masiche si'ache cho'o ñoku'teta'ni jachame pãi,

chiimu. ³⁹ Pãipi cuasavesujuna repau Isaiás cheke ija'che tocha jo'kaasomu:

⁴⁰ Ñakocaã ñamava'naja'ñe paapu chini jo'kaasomu Dios.

Ûcuachi'a Repau chu'o asavesache cho'oasomu repanare.

Diopi jã'aja'ñe cho'ona, "Iku maire vasoja'mu", chiimapu chu'ure raima'me repana,

chiu tocha jo'kaasomu. ⁴¹ Diopi ñokuna Jesús Masiu pa'iche ñasi'kujeku repau pa'iche'te kuaku jã'aja'ñe tocha jo'kaasomu Isaiás maire.

⁴² Reparumu judiopãi jainuko Jesuni cuheju cuasamanesinaa'me. Chekunata'ni jachama'ñe cuasasinaa'me repau'te. Ûcuachi'a repanare chũ'una te'ena cuasasinaa'me. Cuasanata'ni fariseopãire vaju'chaju kuamanesinaa'me, "Kuarena fariseopãipi asa mai judiopãi chi'ivu'e kakache'te ũseju", chini. ⁴³ Ûcuachi'a repanare pãi pojochete na'a rua chiiju kwamaneasome repana, "Kuato pojaja'mu Dios maire", chiimapu.

Jesús i'kache jachasi'e ro'i ro'ijachere kwamu

⁴⁴ Ûcuarumu Jesús ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pãi chu'ure cuasana chu'urechi'a cuasama'me. Chu'ure Raosi'kure Diore Ûcuachi'a cuasame repana. ⁴⁵ Chu'u pa'iche masina Ûcuaja'che chu'ure Raosi'ku pa'iche masime. ⁴⁶ Chu'u Miañeja'ñe Pa'iku che-

jana raisi'kua'mu, pãi chu'ure cuasanapi chijacheja pa'ina pa'icheja'che cu'ache pa'imanea'ju chini. ⁴⁷ Chu'u i'kache asanata'ni jachaju cho'omanare, "Jachasi'e ro'iche pa'imũ", chisa chini cajesi'kuma'mu chu'u.

Chu'ure cuasanani chẽa paaku vati toa saiche'te ũsekasa chini cajesi'kua'mu chu'u. ⁴⁸ Jã'ata'ni pãi chu'uni cuheju chu'u i'kache asana jachaju cho'omanesi'e ro'ijanaa'me Dios pãi Ûcuauko cho'osi'e ro'iche chũ'umucuse. ⁴⁹ Chu'uchi'a cuasache'te i'kama'mu chu'u. Ja'ku, chu'ure Raosi'ku kuache'te i'kamũ chu'u. ⁵⁰ Iere masimũ chu'u: Ja'ku kuache'te chu'upi i'kakuna pãipi asa chẽa cho'ona Repau pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna Ja'ku chu'ure kuache'techi'a i'kaku'mu chu'u —

chiisi'kua'mu repau.

13

Jesús repau neena cũ'are choamu

¹ Reparumu pascuarumu ti'aumucuse pa'isi'kua'mu. Reparumu Jesús repau saijarumu ti'akuna masiasomũ icheja cheja pa'iche jo'ka Puka'ku pa'icheja saijachere. Chukuna'te repau neenare cheja pa'inare cuhama'ñe si'arumu rua cuasaku pa'isi'kua'mu repau.

2-4 Simón Iscariote mamakuni Judare aperumu vati aipi repau rekochona cu'ache chũ'wasomu, Jesure cu'ache cho'ojanani jo'kaa'ku chini. Repau Jesús Puka'ku Dios repau'te raosi'ena'me repau pa'icheja repau jo'e saijachena'me pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Puka'ku repau'te jo'kasi'e masiasomu. Jã'aja'ñe masikuji chukuna repau neenana'me ãu ãiu ñu'isi'kupi vuni repau sê'sevu ju'ikãa tito repau jiisaivuna toalla kãapi quẽosi'kua'mu repau. 5 Quẽo pi'ni totore'avana oko ro chukuna repau neena cũ'are choa pi'ni ũcuakãapi jose tu'nesõkaisi'kua'mu repau.

6 Choaku saiũ Simón Pedro cũ'a choapi'rakuna ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Chu'ure Paaku, ¿chu'u cũ'are choaja'u mu'u? —chiisi'kua'mu.

7 Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u chura cho'ochẽ vesumu mu'u. Na'a pa'isirumu masija'mu mu'u —chiisi'kua'mu repau.

8 Chikuna Pedro jo'e i'kasi'kua'mu repau'te.

—Chu'u cũ'a choache ũsemu chu'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Mu'u cũ'a choache ũseni chu'u neeku pa'imaneja'mu mu'u —chiisi'kua'mu.

9 Jã'aja'ñe i'kauna i'kasi'kua'mu repau.

—Jã'a pa'ito, Chu'ure Paaku, chu'ure cũ'ana'me jũjña sïjopa peore choajũ'u —chiisi'kua'mu.

10 Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Pãiu cucha pi'nisi'ku jo'e cuchache chiima'mu ũcuare meno peoca'nivũ cuchasi'kujeku. Cũ'achi'a choache chiimu cha'o cha'casicũ'ajekuna. Ūcuaja'che musanukona rekoñõã cuchasinaja'ñe cu'achejẽ'e peonaa'me. Jã'ata'ni musanukonare ja'me pa'iku te'eu repau rekocho ũcua cu'ache cuasaku pa'imu —chiisi'kua'mu repau.

11 Repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajauni masiku, “Musanukonare ja'me pa'iku te'eu repau rekocho ũcua cu'ache cuasaku pa'imu”, chiisi'kua'mu repau.

12 Chukuna cũ'a choa pi'ni repau sê'sevu ju'ikãa sacha jo'e pũũ ñu'iu i'kasi'kua'mu repau.

—¿Chu'u musanukonare cho'osi'e masiche? 13 Chu'ure musanukona, “Masiu, Chukuna'te Paaku”, chiinaa'me. Jã'aja'ñe i'kaju ũcuarepa i'kanaa'me musanukona. Musanukonare che'choku paaku'mu chu'u.

14 Musanukonare paakuta'ni cũ'a choakaisi'kua'mu chu'u. Jã'ajekuna musanukona ũcuaja'che chu'u cho'osi'ejache sãĩñechi'a cho'okaiju pa'ijũ'u. 15 Musanukonapi ña chẽa cho'oju paapu chini cho'o ñocuhasi'kua'mu chu'u musanukonare.

16 Cho'ochẽ'te rupũ cho'okaau chini chẽa paacojñoku repau paaku'te na'a cajejaiche pa'ikuma'mu. Saocojñosi'ku ũcuachi'a repau'te saosi'kure na'a cajejaiche pa'ikuma'mu.

Ūcuarepaa'me jã'a. Musanukona ũcuaja'che chu'ure na'a cajejaiche pa'inama'me. Jã'ajekuna musanukonare chu'u cho'ochẽja'che sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. 17 Musanukonapi chu'u i'kasi'ere asa chẽa cho'oju pani pojoju pa'ijanaa'me.

18 Jã'ata'ni musanukona ũcuanukore i'kama'mu chu'u. Chu'u chẽasina pa'iche masimu chu'u. Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'ure ja'me ãu ãikujĩ cu'ache cho'oja'mu chu'ure, chiimu. Repa tocha jo'kasi'e ũcuarepa ti'jñeja'mu. 19 Chuta'a repa tocha jo'kasi'e ti'jñemarumuna kuamu chu'u musanukonare, asa repapi

ti'jñeuna, “Jesús Dios Raosi'kua'mu”, chijju cuasaa'ju chini. ²⁰ Pái chu'u saosinare pojona chu'ure ũcuaja'che pojome. Pái chu'ure pojona chu'u Ja'kure ũcuaja'che pojome. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau Jesús.

Repau'te cu'ache cho'ojanare Judas jo'kajachere kwamu Jesús

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Jesús rua samava'u pa'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonare ja'me pa'iku chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chu'ure cuhenani jo'kaja'mu. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

²² I'kakuna asa repauni vesuju sāiñechi'a ñasināa'me chukuna repau neena. ²³ Chu'u repau neeku rua chiicojñoku repau'te rū'ñe ñu'isi'kua'mu. ²⁴ Ūcuarumu Simón Pedro chu'ure Jesure rū'ñe ñu'ikujekuna repau'te jo'kajauni sēniasa kuaa'ku chini rupu vevosi'kua'mu. ²⁵ Vevouna sēesi'kua'mu chu'u Jesure.

—Chukuna'te Paaku, ¿kauni i'kaku mu'u, mu'ure cu'ache cho'ojanare jo'kajaure? —chiisi'kua'mu chu'u.

²⁶ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Pāmakaru'te chūsa ĩsija'mu chu'u repau'te chu'ure jo'kajaure —chiisi'kua'mu.

Chini pāmaka chūsa Simón Iscariote mamakuni Judani ĩsisi'kua'mu repau. ²⁷ Pāmakare ĩsiuna koosirumu repau'te vati ai teana kakaasomu. Kakauna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'u cho'ojache pesa cho'ojaijū'u —chiisi'kua'mu.

²⁸ Jesús repau'te i'kasi'e āu āiju ñu'ina ũcuanoku asavesusinaa'me.

²⁹ Asavesuju ija'che cuasaasome te'ena: “Chukuna chi'isi'e kuri paakaikujekuna Judare pascua cho'ojamajñaruā koojaa'u chini saocosomu Jesús”, chiisinaa'me. Chekuna ija'che cuasaasome: “Judapi chūova'na pa'iva'nare kurire ĩsia'ku chini saocosomu Jesús”, chiisinaa'me.

³⁰ Repau Judas pāmaka koo āni pi'ni vuni eta sanisōsi'kua'mu. Reparumu ñami pa'isi'kua'mu.

Mama chū'ñe jo'kasi'ere kwamu

³¹ Repau Judas etasirumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chura chu'u Dios Raosi'ku peore Masiu pa'iche ñoja'mu Dios. Ūcuachi'a Repau chiiche'te chu'upi jachama'ñe cho'o ñouna Repau peore masiche'te masijanaa'me pāi. ³² Chu'upi Repau peore Masiu pa'iche'te cho'o ñouna Repau ũcuaja'che chu'u peore Masiu pa'iche cho'o ñoja'mu. Chura ñoja'mu Repau. ³³ Asarepajū'u, chu'u chūiva'na. Musanukonare rua jeerumu ja'me pa'ima'ñe jo'ka sanisōja'mu chu'u. Chu'upi sanisōna ku'ejanaa'me musanukona chu'ure. Jā'ajekuna chura musanukonani judiopāi chū'unare i'kasi'eja'che i'kamū chu'u: “Musanukonare chu'u saicheja saicu'amū.” ³⁴ Ie mamare chū'u jo'kamū chu'u musanukonare: Sāiñechi'a oiju pa'ijū'u. Chu'u musanukonare oicheja'che musanukona ũcuaja'che sāiñechi'a oiju pa'ijū'u. ³⁵ Musanukonapi sāiñechi'a oiju pa'ito pāipi ñani ũcuanuko, “Jesús neena'me ina”, chijjanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús chukuna'te.

Pedro, “Repau'te ñama'kua'mu chu'u”, chijachere kwamu Jesús

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Ūcuarumu Simón Pedro Jesure sēesi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, ¿jechejana saija'u mu'u? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u saicheja saicu'amu mu'ure chura. Na'a pa'isirumuta'ni saire'oja'mu mu'ure —chiisi'kua'mu repau.

³⁷ Chikuna Pedro i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, ¿je'se pa'iana mu'una'me churana saicu'aku chu'ure? Páipi mu'uni vanisõñu chiito chuenisõñejé'e vajuchuma'ñe mu'uni ñsechiiu chuenisõra chiimu chu'u, mu'upi chuenisõmanea'ku chini —chiisi'kua'mu repau.

³⁸ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Chuenisõkairepaja'u mu'u chu'ure? Já'aja'ñe i'kasi'kuta'ni chuta'a kura chu'ima'tona páipi sēejuna choteñoõ, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ūcuarepaa'me já'a —chiisi'kua'mu Jesús.

14

Jesure cuasanachi'a Dios pa'icheja saijachere kua'mu

¹ Ūcuaramu Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

—Samava'na pa'imanejú'u musanukona. “Diopi cho'okaiuna vajuchuma'ñe pañu”, chini Repauni masi cuasajũ'u. Ūcuaja'che, “Iku Jesupi cho'okaiuna vajuchuma'ñe pañu”, chini chu'uni masi cuasajũ'u.

² Chu'u Ja'ku pa'ichejare cunaumure vu'ña rua pa'imu. Já'aja'ñe peoto kuara'asi'kua'mu chu'u musanukonare. Ūcuachejana saimu chu'u musanukona pa'ijavu'ñare care'vakasa chini. ³ Care'va pi'ni jo'e ichejana rani ūcuachejana saja'mu chu'u musanukonare, chu'u pa'ichejare ja'me sani paapu chini. ⁴ Chu'u saicheja saima'a masime musanukona —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Chikuna Tomás i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mu'u saichejare vesuju repacheja saima'ajé'e vesume chukuna —chiisi'kua'mu.

⁶ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u Ja'ku pa'icheja saima'aja'ñe pa'iku'mu chu'u. Já'ajekuna chu'ure cuasanachi'a Repau pa'icheja saijanaa'me. Ja'ku pa'iche ūcuarepare kuaku'mu chu'u. Chu'ure cuasanapi jünisõsirumu Dios pa'icheja ai sani paapu chini chu'upi jo'kauna repanachi'a Repau pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. Chu'ure cuasamanata'ni Dios pa'icheja saimanejanaa'me. ⁷ Musanukonapi chu'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ūcuaja'che masira'ame. Churana Ja'ku pa'iche masime musanukona chu'ure ñanajeju —chiisi'kua'mu repau.

⁸ Chikuna Felipe jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, muja'kuni ñojũ'u chukuna'te. Ñoru josõjanaa'me chukuna —chiisi'kua'mu.

⁹ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Felipe, asarepajũ'u. ¿Chu'ure musanukonare rua jeerumu ja'me pa'iku'te chu'u pa'iche chuta'a vesuku mu'u? Pái chu'u pa'iche ñana Ja'ku pa'iche ūcuaja'che ñame. Já'ata'ni, ¿je'sejekuna mu'u chu'ure, “Muja'kuni ñojũ'u chukuna'te”, chiiku? ¹⁰ Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna. ¿Já'a musanukona cuasama'ñe? Chu'u i'kache chu'uchi'a cuasaku i'kachema'mu. Ja'ku kuachechi'a i'kaku'mu chu'u. Ūcuachi'a Repauji ja'me pa'iu cho'okaiuna Repauchi'a cho'omasiche'te cho'oku'mu chu'u. ¹¹ Chu'u i'kasi'e jachamanejú'u musanukona, “Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna”,

chiisi'e. Musanukonapi chu'u i'kasi'ere asa jachanijē'e chu'upi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okuna ñani jachama'ñe cuasajū'u musanukona. ¹² Chu'ure cuasana chu'u Diochi'a cho'omasiche cho'ocheja'che cho'ojanaa'me. Ūcuaja'che chu'u sanisōsirumu chu'u cho'osi'ēja'che na'a raa vesache'te cho'ojanaa'me repaña, chu'u Ja'ku pa'ichejana sakuna. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹³ Musanukonapi chu'u Ja'kuni sēeju, "Chukuna'te Jesús neenajejuna cho'okaijū'u chukuna sēeñe", chiiju sēeto cho'okaija'mu chu'u, Repau peore Cho'omasikujeku musanukonare oia cho'okaiche'te pāipi masia'ju chini. ¹⁴ Musanukonapi chu'uni ūcuauache'te sēeju, "Chukuna'te mu'u neenajejuna cho'okaijū'u chukuna sēeñe", chiiju sēeto cho'okaija'mu chu'u musanukonare —chiisi'kua'mu repau Jesús.

"Dios Rekocho'te raoja'mu chu'u", chiimu Jesús

¹⁵ Ūcuaramu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi chu'ure chini chu'u chū'ñe cho'uju pa'ijanaa'me. ¹⁶⁻¹⁷ Ja'kuni sēekaimu chu'u musanukonare chu'u cho'okaicheja'che Cho'okaijarekocho'te Repau Rekocho'te chu'o ūcuarepa Kwarekocho'te raoa'ku chini, raouna musanukonani si'arumu ja'me pa'iu cho'okaiu paau chini. Diore cuasamana Repau Rekocho cho'ochejē'e vesuju Reparekocho pa'ichejē'e vesume. Vesujuna Repau Rekocho paacu'amu repañare. Dios Rekochoji musanukonare ja'me pa'iu musanukona rekoñoāre si'arumu ja'me Pa'ijarekocho pa'iche masijanaa'me musanukona.

¹⁸ Musanukonare chūviva'nareja'che jo'kamaneja'mu chu'u. Jo'kaja'mu chu'u musanukonare. Jā'ata'ni jmamakarū pani jo'e rani ja'me pa'ija'mu chu'u musanukonare. ¹⁹ Jmamakarū pa'isirumu Diore cuasamana jo'e ñamanejanaa'me chu'ure. Musanukona chu'upi jūnisōsi'kuta'ni jo'e vajurakuna ñajanaa'me. Chu'u jūni vajuraisi'ēja'che musanukona ūcuaja'che chu'ure cuasana jūnisōsinata'ni vajurani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. ²⁰ Dios Rekocho musanukonare raiumucuse chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'iche masiju musanukonare chu'u ja'me pa'ichena'me chu'ure musanukona ja'me pa'iche masijanaa'me musanukona repaumucuse. ²¹ Chu'u chū'ñe asa jachama'ñe cho'ona chiime chu'ure. Chu'ure chiinare Ja'ku ūcuaja'che chiimu. Chu'u ūcuaja'che repañare chiū chu'u pa'iche ñoja'mu masia'ju chini —chiisi'kua'mu repau Jesús.

²² Ūcuaramu cheku Judas, Iscariotema'kupi, ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chukuna'te Paaku, mu'u pa'iche chukuna'techi'a ñoja'mu chiisi'kua'mu. ¿Je'se pa'ina chekunare pāi ñomaneja'u? —chiisi'kua'mu repau.

²³ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi chu'ure chiina chu'u chū'ñe asa jachama'ñe cho'ojanaa'me. Chu'u Ja'ku repañare chiimu. Chu'u Ja'kuna'me rani ja'me pa'ijanaa'me chukuna repañare. ²⁴ Chu'ure cuhenata'ni chu'u chū'ñe asa jachaju cho'oma'me. Chu'uchi'a te'eu cuasache'te i'kama'mu musanukonare. Chu'ure Raosi'ku Ja'ku kuachechi'a i'kaku'mu chu'u.

²⁵ Irumu musanukonare ja'me pa'irumuna teana iere peore i'kamū chu'u. ²⁶ Chu'u musanukonare cho'okaisi'ēja'che Cho'okaijarekocho'te Repau Rekocho'te raoja'mu Dios. Raouna musanukonare Dios chu'o peore che'choja'mu Reparekocho, musanukonapi chu'u i'kasi'ere cavesuma'ñe cuasaju paapu chini.

27 'Saiipi'raḱu musanukona rekoñoäre pojõju pa'iche'te jo'kamū chū'u. Chū'ure cuasamana pojõju pa'icheja'chema'mū chū'u jo'kache. Vajuchuma'ñe pa'ijū sumava'na pa'imanejū'u musanukona. 28 Chū'u i'kasi'e asasinaa'me musanukona, "Saimū chū'u. Jā'ata'ni jo'e rani musanukonare ja'me pa'ija'mū chū'u", chiisi'e. Musanukonapi chū'ure chiirepana pani chū'ure na'a rua Masiku Ja'ku pa'icheja chū'u saijache asa pojokaira'ame musanukona. 29 Chuta'a chū'u saimarumūna jā'are kuamū chū'u musanukonare, reparumūpi tī'auna chū'uni jachama'ñe cuasaa'ju chini.

30 'Chura jmanukoru kuache paamū chū'u musanukonare. Chura chū'ure cuasamanare paakuji vati aipi chū'uuna pāi raipi'rame, chū'uni chēa sa cu'ache cho'oñu chini. Chū'ureta'ni paama'kuamū repau vati ai.

31 Ja'ku chū'usi'e peore cho'oku'mū chū'u, pāipi ña Ja'kure chū'u chiiche'te masia'ju chini. Re'omū. Juna, mūañu —chiisi'kuamū repau chukuna'te repau neenare.

15

Ucheñuna'me repañu ka pa'icheja'che pa'iche'te kuamū

1 Ūcuarumū Jesús chukuna'te repau neenani chū'vakū ija'che i'kasi'kuamū:

—Ucherepañu pa'icheja'che pa'iku'mū chū'u. Chū'u Ja'kuta'ni ucheñu paakuja'che pa'iku'mū. 2 Jā'ajekuna repañu kapi ūcuauakapi uche kūima'to tu'sesōmū Repau repaka. Kūitota'ni repañu care'vakujeku repakapi na'a rua kūau chini repaka pa'ikaruäre cu'akaruäre verisōmū.

3 Repañu kapi na'a rua kūau chini care'vakū cho'ocheja'che Dios musanukona chū'u che'choche Dios chū'o asa chēana rekoñoäre ūcuaja'che care'vamū Dios, si'arumū na'a re'oja'che paapu chini. 4 Chū'uni si'arumū cuasaju musanukona rekoñoā chū'una'me pa'ijū'u. Chū'u musanukonare si'arumū cuasaku musanukonana'me pa'ija'mū. Uche kapi repañu'te su'imani uchecha'cha kūima'mū. Ūcuaja'che musanukonapi chū'uni si'arumū cuasaju pa'imani re'oja'che pa'imanejanaa'me.

5 'Ucheñu pa'icheja'che pa'iku'mū chū'u. Musanukona chū'ure cuasana repañu ka re'oja'che kūiñeja'ñe pa'inaa'me. Musanukona rekoñoā chū'una'me pani chū'upi musanukonani ja'me pa'iu cho'okaiuna si'arumū na'a re'oja'che pa'ijanaa'me. Chū'upi cho'okaima'to re'oja'che pa'imanejanaa'me musanukona. 6 Musanukona rekoñoā chū'una'me pa'imani uche ka kūimanesika cho'ocojñoñeja'ñe cho'ocojñojanaa'me, pāi veri sējo jūkuna uosōñeja'ñe.

7 'Musanukona chū'ure cuasache'te ūhama'ñe chū'una'me pa'ijū chū'u che'choche'te cho'ojū musanukonare uache ūcuauache'te sējējū'u chū'ure. Sēto isija'mū chū'u. 8 Musanukonapi re'oja'che pa'ijuna chekunapi ñani, "Ina Jesús neena, Diopi cho'okaiuna, re'oja'che pa'inaa'me", chini Diore pojोजनाa'me repa. 9 Chū'ure Ja'ku oicheja'che musanukonare oimū chū'u. Chū'u oiche kuhema'ñe musanukona rekoñoā chū'una'me pa'ijū'u. 10 Ja'ku chū'uñe jachama'ñe cho'okujeku Repau oicojño'ku'mū chū'u. Musanukona ūcuaja'che chū'u chū'uñe'te asa jachama'ñe cho'oni chū'u oicojño'na pa'ijanaa'me.

11 'Musanukonapi chū'u pojoku pa'icheja'che si'arumū pojõju paapu chini jā'are peore i'kamū chū'u musanukonare. 12 Ija'che paapu chini chū'umū chū'u musanukonare: Chū'u musanukonare oicheja'che

sãĩnechi'a oiju pa'ijũ'u. ¹³ Pãiu repau'te ja'me pa'ikujĩ repau'te cu'ache cho'ochete'ũseku jũnisõñejẽ'e cuhema'ñe chuenisõku repau'te ja'me pa'iku'te oirepamu repau. Oiu repau cho'okaisi'ejache cheke jo'e na'a rua oiu cho'okaichejẽ'e peomu. ¹⁴ Musanukonapi chu'u chũ'ũne'te cho'oni chu'una'me pa'ijanaa'me musanukona. ¹⁵ "Chu'ure cho'ochete cho'okainaa'me ina", chiima'mu chu'u chura musanukonare. Cho'ochete cho'okaina repanare paaku cho'ochete vesume, kuamauna. Chu'uta'ni, "Chu'ure ja'me pa'inaa'me ina", chiimu chu'u musanukonare. Jã'ajekuna chu'ure Ja'ku i'kasi'e peore kuasi'kua'mu chu'u musanukonare. ¹⁶ Musanukonapi chẽamanesinaa'me chu'ure. Chu'ua'mu musanukonare chẽasi'ku. Chẽa paaku iere chũ'u jo'kamũ chu'u: Si'arumu cuhama'ñe re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, chekunapi ña chẽa chu'uni cuasaa'ju chini. Jã'aja'ñe cho'ojũ musanukonare uache'te Dioni sẽeto cho'okaija'mu Repau. ¹⁷ Ija'che paapu chini chũ'umu chu'u musanukonare: Sãĩnechi'a oiju pa'ijũ'u —chiisi'kua'mu repau.

Pãĩ Diore cuasamana Jesurejẽ'e cuheju repau neenare cuheme

¹⁸ Ũcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Diore cuasamanapi musanukonare cuhejuna repa chu'ure charo cuhesi'ere cuasajũ'u. ¹⁹ Musanukonapi Diore cuasamana pa'ito chiira'ame repa musanukonare repa pa'icheja'che pa'inajejuna. Aperumu repa cuasacheja'che cuasasinaa'me musanukona. Chura chu'upi musanukonare chẽa paakuna repa cuasacheja'che cuasama'me musanukona. Jã'ajekuna repa musanukonare cuheme. ²⁰ Chu'u musanukonare ija'che i'kasi'e cavesumanejũ'u, "Cho'ochete cho'okaiku repau paaku'te na'a rua pa'ikumamũ", chiisi'ere. Chu'ure cuheju cu'ache cho'ona musanukonare ũcuaja'che cuheju cu'ache cho'ojanaa'me. Chu'u chu'vache asa jachama'ñe cho'onapi musanukona chu'vache ũcuaja'che asa jachama'ñe cho'ojanaa'me. ²¹ Chu'u neenajejuna musanukonare jã'aja'ñe cho'ojanaa'me repa chu'ure Raosi'ku pa'iche vesunajejũ.

²² Chu'u repanare rani chu'vama'to repa cu'ache cho'ochete vesura'ame repa. Jã'ata'ni chura chu'upi rani chu'vakuna asinajejuna, "Vesũju cho'osinaa'me chũkuna", chiicu'amũ repanare. ²³ Pãĩ chu'ure cuhena chu'u Ja'kure ũcuachi'a cuheme. ²⁴ Chu'upi chekuna pãĩ cho'omanesi'e Diochi'a cho'omasiche'te rani cho'o ñoma'to ro'iche peora'asi'kua'mu repanare. Jã'ata'ni chu'u cho'ochete ñasinata'ni chu'ure cuheme repa, chu'u Ja'kure ũcuachi'a. Jã'ajekuna ro'iche pa'imũ repanare jachasinajejuna. ²⁵ Aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o repa cho'ojachere ija'che kuamu:

Chu'ure rupu peoche cuheme repa, chiimu. Repa tocha jo'kasi'e ũcuare cho'ocuhame repa chu'ure cuhena.

²⁶ Chu'upi sũkuna Ja'ku musanukonare Repau Rekocho'te raoja'mu, musanukonare cho'okaiũ chu'o ũcuarepa Kuajarekocho'te. Raouna rani musanukonare chu'u pa'iche'te kuaja'mu Reparekocho. ²⁷ Musanukona ũcuaja'che chu'u apeche'chorumupi irumujatu'ka chu'ure ja'me pa'ijũ ñanajejũ chekunani kuaju pa'ijũ'u chu'u pa'iche'te —chiisi'kua'mu repau Jesús.

16

¹ Ũcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'ure cuasache'te ũhasõmanea'ju chini musanukonare jã'are peore kuamu chu'u. ² Pãĩ musanukonare chu'ure cuasanajejuna mai judiopãĩ

chi'ivu'ña kakache ñesjanaa'me. Na'a pa'isirumu pãiu ũcuauakuji pãiu'te chu'ure cuasakuni vanisõni, "Diore cho'ochē cho'okai'ku'mu chu'u", chi'iu cuasaja'mu. ³ Reparumu musanukonare jã'aja'ñe cho'ojana chu'urejẽ'e Jakurejẽ'e vesunajeju jã'aja'ñe cho'ojanaa'me repana musanukonare. ⁴ Jã'ajekuna musanukonare churana teana peore kuamu chu'u jã'a, jã'aja'ñe cho'orumu tĩ'aru, "Maire Paaku kuasi'epi ti'jñecuhamu maire", chi'iu cuasaa'ju chini —chiisi'kua'mu repau.

Dios Rekocho cho'okaijachere kamu

Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'u apeche'chorumu musanukonani ja'me pa'iu chuta'a saimau musanukonare ti'jñejañe kuamanesikua'mu chu'u. ⁵ Chura chu'ure Raosi'kuni ja'me pasa chini co'imũ chu'u. Te'eu'jẽ'e musanukona chu'ure, "¿Jeechejana saiku mu'u?", chi'ima'me. ⁶ Chu'upi musanukonani chu'u saijachena'me musanukonare ti'jñejañe kuauna suma'mu musanukonare. ⁷ Chu'u saima'to Dios Rekocho musanukonare ja'me pa'iu Cho'okaijarekocho raimaneja'mu musanukona rekoñoã. Chu'upi sanita'ni Dios Rekocho raoja'mu. Jã'ajekuna chu'upi musanukonani jo'ka sanisõru, na'a re'oja'mu musanukonare. Ūcuarepaa'me jã'a. ⁸ Dios Rekochoji rani pãi rekoñoãna kuakuna repana rekoñoã cu'ache pa'iche cuasa masijanaa'me repana. Ūcuachi'a Dios chi'iche rühiñe pa'iche Repau Rekochoji kuakuna masijanaa'me repana. Ūcuachi'a cu'ache cho'ochē ũhamana ro'ijache Dios Rekochoji kuakuna masijanaa'me repana. ⁹ Dios Rekochoji kuauna, "Jesucristoni cuasamapu cu'ache cho'ojũ pa'ime mai", chi'iu masijanaa'me pãi. ¹⁰ Chu'u Ja'ku pa'ichejana co'isõuna pãi chu'ure jo'e ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni Dios Rekochoji kuauna chu'u rühiñe pa'iche masijanaa'me repana. ¹¹ Chu'upi icheja cheja pa'inare chũ'ukuni vati aini cajejanisõuna repau cu'ache cho'oku pa'iche peore ro'ija'mu repau. Jã'a peore masijanaa'me pãi, Dios Rekochoji kuauna.

¹² Chu'o na'a rua i'kache paamu chu'u. Jã'ata'ni chura kuama'mu chu'u. Churana teana kuatojẽ'e asa chẽamanera'ame musanukona. ¹³ Dios Rekochoji chu'o ũcuarepa Kuarekochoji rani Dios chu'o ũcuarepare peore karama'ñe kuauna asa masijanaa'me musanukona. Jã'ata'ni Reparekocho Te'erekocho cuasaku kuamaneja'mu. Asasi'echi'a kuaja'mu na'a pa'isirumu ti'jñejañere. ¹⁴ Dios Rekochoji chu'u i'kachena'me chu'u cho'ochē kuauna asa chu'u Masiu pa'iche masijanaa'me musanukona. ¹⁵ Ja'kupi i'kauna asa jo'e ũcuare i'kamũ chu'u. Jã'ajekuna, "Chu'u i'kachena'me chu'u cho'ochē Dios Rekochoji kuauna asa chu'u Masiu pa'iche masijanaa'me musanukona", chiisi'kua'mu chu'u musanukonare. ¹⁶ Jmamaru pa'isirumu musanukona chu'ure ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni jmamaru pani jo'e ñajanaa'me musanukona chu'ure. Ja'ku pa'ichejana co'imũ chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Chura sumava'na pa'ina na'a pa'isirumu pojõju pa'ijanaa'me musanukona

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena te'ena sãñechi'a ija'che sēsinaa'me:

—¿Je'sere i'kaku jã'u maire? "Jmamaru pa'isirumu musanukona chu'ure ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni musanukona chu'ure jmamaru pani jo'e ñajanaa'me. Ja'ku pa'ichejana co'imũ chu'u", chiisi'kua'mu. ¹⁸ Repau, "Jmamaru", chiisi'e, ¿je'se chiiku jã'a? Repau i'kache asavesume mai —chiisinnaa'me repana. Asavesuju repauni sēniasañu chinata'ni sēmanesinaa'me.

19 Repau'te sēni asañu chiiche'te masiku i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u musanukonare, “Jmamakarū pa'isirumu musanukona chu'ure ñamanejanaa'me. Jā'ata'ni musanukona chu'ure jmamakarū pani jo'e ñajanaa'me”, chiisi'ere asavesujū, ¿saiñechi'a sēniasajū pa'iche musanukona? 20 Ūcuachi'a chu'ure cu'ache ti'ñeuna ña otare oiju sumava'na pa'ijanaa'me musanukona. Chu'ure cuasamanata'ni pojoju pa'ijanaa'me. Musanukona sumava'na pa'isinata'ni na'a pa'isirumu pojoju pa'ijanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a. 21 Romio chiipi'rani ruarepa asikuna oimo, reparumupi ti'auna. Jā'ata'ni repao jñaasirumu chiiva'uni pojoko repao'te asisi'ejē'e cuasama'mo. 22 Jā'aja'ñe pa'ime musanukona. Chura sumava'na pa'ime. Jā'ata'ni musanukonani jo'e ñara chini raija'mu chu'u. Reparumu repao romio pojocheja'che raa pojोजनाa'me musanukona. Pāi te'eu'terejē'e ūsecu'aja'mu musanukona pojoche.

23 'Reparumuta'ni musanukona chu'ure jmamakarujē'e chu'o sēniasamanejanaa'me. Reparumu musanukonapi chu'u Ja'kuni, “Chukuna Jesús neenaa'me. Chukuna sēeñe cho'okaijū'u”, chiiju ūcuache'te sēto cho'okaija'mu Repau. Ūcuarepaa'me jā'a. 24 Irumujatu'ka musanukona, “Chukuna Jesús neenajeju chukuna sēeñe cho'okaijū'u”, chiiju Diore jmamakarujē'e sēemanaa'me. Churata'ni Ja'kuni jā'aja'ñe sēejū'u. Sēto cho'okaija'mu Repau, musanukonapi pojoju paapu chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Diore cuhenare Jesucristo na'a raa masiku pa'iche'te kuamu

25 Ūcuaramu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukonare Ja'ku pa'iche'te kuaku vesache chu'u cuasacheji kuasi'kua'mu chu'u. Na'a pa'isirumuta'ni Ja'ku pa'iche jā'aja'ñe kuama'ñe te'erūhiñe kuaja'mu chu'u. 26-27 Reparumu musanukonare uache'te Dioni sēni, “Jesús neenaa'me chukuna. Jā'ajekuna chukuna sēeñe cho'okaijū'u”, chiijanaa'me musanukona. Reparumu musanukonani Ja'kupi oiū ūcuare cho'okasa chiuna, “Repana sēeñe cho'okaijū'u”, chiimaneja'mu chu'u Ja'kure. Musanukonapi chu'uni chiiju, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chini cuasanajejuna musanukonare oiū cho'okaija'mu Ja'ku. 28 Ja'ku pa'icheja pa'isi'kupi icheja chejana cajesi'kua'mu chu'u. Chura icheja cheja pa'isi'kupi jo'ka Ja'ku pa'ichejana co'ipi'ramu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

29 Chikuna chukuna repau neena i'kasinaa'me.

—Churata'ni mu'u aperumu i'kasi'ja'che i'kama'ñe te'erūhiñe i'kamū mu'u, asamasire'oche. 30 Peore masiku'mu mu'u. Masime chukuna chura jā'a. Pāi ūcuauko cuasache masiku'mu mu'u. Jā'ajekuna pāi, “¿ÿquere musanukona chu'ure sēñu chiiche?”, chiima'kua'mu mu'u. Mu'upi jā'aja'ñe pa'iauna, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chiinaa'me chukuna mu'ure —chiisinaa'me chukuna.

31 Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chura musanukona chu'ure cuasarepame. 32 Jā'ata'ni musanukona jmamakarū pa'isirumu vajučuju te'enachi'a chu'ure te'eu'te jo'ka musanukona vu'ñana co'isōjanaa'me. Te'eva'ure jo'ka co'isōcojñosiva'uta'ni chu'uni Ja'kupi ja'me pa'iauna te'eva'u pa'imaneja'mu chu'u. 33 Musanukonare chu'ure cuasanajejuna jā'are i'kamū chu'u, asa re'oja'che pojoju paapu chini. Diore cuasamana musanukonare cu'ache cho'ojanaa'me. Cu'ache cho'ocojñojanata'ni vajučuma'ñe pojoju re'oja'che pa'ijū'u musanukona. Diore cuhenare na'a cajejaiche pa'ikujeku musanukonare cho'okaija'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau Jesús.

17

Jesús repau neenare Diore sēekaiche'te kuamu

1 Jā'aja'ñe i'kacuha Jesús cunaumare muñe ñaku ija'che i'kasi'kuamū: —Ja'ku, mu'u chiisrumu tī'acuhamu. Mu'upi chu'u peore Masiu pa'iche pāire cho'o ñojū'u. Chu'u ūcuaja'che mu'u peore Masiu pa'iche cho'o ñora. 2 Chu'ure mu'u chīire pāire ūcuanukore chū'ua'ku chini jo'kasi'kuamū mu'u. Chu'upi paaku chū'ua'ku chini mu'u chēa jo'kasinare mu'u pa'icheja sani pa'iche'te jo'kamū chu'u. 3 Mu'ure Diorepau'te Ūcuate'eu'te cuasaju chu'ure mu'u Raosi'kure Jesucristo'te cuasana mu'u pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

4 Mu'u, “Chejana sani cho'ojū'u”, chiisi'ere chu'upi ichejare chejare rani pa'iu cho'o pi'niuna ña mu'u peore Masiu pa'iche masime pāi. 5 Ja'ku, chura chu'ure chuta'a cheja cho'omarumupi vaa mu'una'me pa'iu chu'u aperumu chū'usi'ejachere jo'e jo'kajū'u chu'ure, ūcuaja'che chu'upi jo'e chū'uku paau chini.

6 Pāi mu'ure cuasamanesinapi chura mu'uni cuasajuna chu'uni chēa jo'kasi'kuamū mu'u, chu'upi paaa'ku chini. Mu'u pa'iche'te kuasi'kuamū chu'u repanare, asa masi'aju chini. Mu'u neenaa'me repana. Chu'upi paaa'ku chini chu'uni jo'kasi'kuamū mu'u repanare. Mu'u chū'uiñe asa jachama'ñe cho'ome repana. 7 Chu'u che'chochena'me chu'u pa'iche peore mu'u jo'kasi'ea'me. Chura masime repana jā'a. 8 Mu'u chu'ure kuasi'e chu'upi kuana asa chēasinaa'me repana. Jā'ajekuna chu'ure, “Dios pa'icheja raisi'kuamū iku. Dios Raorepasi'kuamū”, chiiju masime repana.

9 Mu'uni sēekaimū chu'u repanare. Mu'ure cuasamanareta'ni sēekaimū chu'u. Chu'upi paaa'ku chini mu'u chēa jo'kasinarechi'a sēekaimū chu'u, mu'u neenajejuna. 10 Chu'u neenare ūcuanukore ja'me paaku'mu mu'u. Chu'u ūcuaja'che mu'u neenare ūcuanukore ja'me paaku'mu. Repanapi re'oja'che pa'ijuna ñani, “Inare Paaku Jesucristo peore masiku'mu”, chiijanaa'me pāi.

11 Icheja cheja na'a jeerumu pa'imaneja'mu chu'u. Mu'u pa'ichejana co'ipi'racuhamu chu'u. Repanata'ni saimairo ichejare chejare pa'iju pa'ijanaa'me. Ja'ku, re'oku'mu mu'u. Repanare mu'u chu'ure jo'kasinare mu'upi peore Masikui kuirajū'u, mai ūcuate'eu pa'icheja'che repanapi ūcuate'euja'che paapu chini. 12 Mu'upi cho'okaiuna chu'u neenani ja'me pa'iu kuiraku pa'iku'mu chu'u, mu'ure cuasache'te ūhasō cho'osōmanea'ju chini. Jā'ata'ni cho'osōjau te'eu pa'imū. Repau cho'oku cho'osōjañere kaañu chini Dios chu'o kuana cho'okasi'epi ūcuarepa ti'ñjeja'mu repau'te. Chekunareta'ni te'eu'terejē'e cho'osōmanesi'kuamū chu'u.

13 Chura mu'u pa'ichejana saipi'ramū chu'u. Jā'ata'ni chuta'a ichejare chejare pa'iu chu'u neenani iere peore i'kamū chu'u, repanapi chu'u po-joku pa'icheja'che cuhama'ñe pojoju paapu chini. 14 Mu'u chu'ure kuasi'e chu'o kuasi'kuamū chu'u repanare. Mu'ure cuasamana cuasacheja'che cuasama'kuamū chu'u. Chu'u neena ūcuaja'che repana cuasacheja'che cuasamanaa'me. Jā'ajekuna mu'ure cuasamana cuheme repanare.

15 Mu'upi repanani ti'ichejana saa'ku chini sēema'mu chu'u. Rupu mu'upi vati repanare cu'ache cho'ora chiiche'te ūsea'ku chini sēekaimū chu'u repanare. 16 Mu'ure cuasamana cuasacheja'che cuasama'kuamū chu'u. Chu'u neena ūcuaja'che repana cuasacheja'che cuasamanaa'me. 17 Mu'u chu'o ūcuarepaa'me. Repanare che'chojū'u repachu'o, asa chēa mu'u chū'uiñe'te cho'uju re'oja'che paapu chini. 18 Mu'u chu'ure icheja

raosi'ēja'che chu'u repanare mu'u chu'ore si'achejña ku'iju chu'vaju paapu chini saoja'mu. ¹⁹ Chu'u neenapi ña chëa chu'u cho'ocheja'che mu'u chũ'ũñe'te cho'oju paapu chini mu'u chũ'ũñechi'a cho'oku'mu chu'u.

²⁰ 'Repanarechi'a sêekaima'mu chu'u. Repanapi chu'vajuna asa chëa chu'ũre cuasajanare ũcuachi'a sêekaimu chu'u. ²¹ Mu'una'me chu'u ũcuate'euja'che pa'inaa'me mai. Ja'ku, mu'uni sêemu chu'u, chu'u neenapi mai ũcuate'eu pa'icheja'che ũcuate'euja'che paapu chini, ũcuachi'a maina'me si'arumu ũcuate'euja'che paapu chini. Jã'aja'ñe pa'ijuna repana re'oja'che pa'iche'te ñani mu'ũre cuasamana, "Jesús inare paaku Dios Raosi'kua'mu", chiijanaa'me. Jã'aja'ñere chiimu chu'u. ²² Mu'u chu'ũre ïsisi'ēja'che chu'u neenare jo'kamu chu'u, repanapi mai ũcuate'eu pa'icheja'che ũcuate'euja'che paapu chini. ²³ Repanare ja'me pa'iku'mu chu'u. Mu'u ũcuaja'che chu'ũre ja'me pa'iku'mu. Pãipi mu'ũre cuasamanapi repanapi ũcuate'euja'che pa'ijuna ña, "Jesús Dios Raosi'kua'mu; Repau Mamaku'te oicheja'che oimu Dios inare", chiiju masia'ju chini.

²⁴ Ja'ku, mu'u chu'ũre paa'aku chini jo'kasinare chu'u sani pa'ijachejare mu'u pa'ichejare sani ja'me paapu chiimu chu'u, chu'u Masiu pa'iche'te ñaju paapu chini. Mu'u chu'ũre chuta'a cheja cho'omarumupi vaa oikujeku chu'uni Masiu pa'iche jo'kasi'kua'mu. ²⁵ Ja'ku, re'oku'mu mu'u. Mu'ũre cuasamana mu'u pa'iche vesume. Chu'uta'ni masimu. Chu'u neena ũcuaja'che mu'u chu'ũre raosi'e masime. ²⁶ Mu'u pa'iche kuasi'kua'mu chu'u repanare. Ũcua cuhama'ñe kuaku pa'ija'mu chu'u, repanapi mu'u chu'ũre oicheja'che sãñechi'a oiju paapu chini. Repana rekoñoãre ja'me pa'ija'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

18

Jesure chëasi'ere kuamu (Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Jesús Diore sêni pi'nisirumu chukuna repau neena ũcuaua'me eta sani Cedrón chiara'charu chekukã'kona jë'esinaa'me. Jëni sani olivo sũkiñuã pa'ichejana ti'asinaa'me chukuna. ² Aperumu chukuna Jesuna'me si'arumu chi'isichejakuna Judas masisi'kua'mu repacheja, pãipi cu'ache cho'oa'ju chini Jesure jo'kajau. ³ Jã'ajekuna Judapi sauna Jesuni chëajaapu chini phairipã chũ'una fariseopãina'me Dios vu'e pë'jekainani chũ'uasome. Chũ'urena Jesús pa'ichejana Dios vu'e pë'jekainana'me sôtaopã Judapi rakuna vaichena'me uoñoãna'me uopuã rajau raisinaa'me. ⁴ Ũcuaramu Jesús repau'te ti'jñejañe peore masikujeku repanare eta tijña sêesi'kua'mu.

—¿Neeni ku'eche musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Nazaret vu'ejoopo cakuni Jesuni ku'eme chukuna —chiisinaa'me.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Ũcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Repau Judas Jesure cu'ache cho'oa'ju chini rasi'ku ũcuanaa'me pa'isi'kua'mu. ⁶ Jesupi, "Ũcuau'mu chu'u", chikuna asa teana cho'je co'iche tãisinaa'me repana. ⁷ Cho'je co'iche tãijuna repanare jo'e i'kasi'kua'mu repau.

—¿Neeni ku'eche musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna jo'e i'kasinaa'me repana.

—Nazaret vu'ejoopo cakuni Jesuni ku'eme chukuna —chiisinaa'me repana.

⁸ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—“Ūcuau'mu”, chinicuhasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'ure ku'eni inare chu'u neenareta'ni chēamanejū'u, sani paapu —chiisi'kua'mu repau.

⁹ Aperumu Jesús Puka'kuni sēeu ija'che i'kasi'kua'mu: “Ja'ku, chu'upi paaku chū'ua'ku chini mu'u chu'ure jo'kasinare te'eu'terejē'e cho'osōmanesi'kua'mu chu'u”, chiisi'kua'mu. Jā'ajekuna aperumu repau i'kasi'epi ūcuarepa ti'jñea'ku chini, “Inare chekunareta'ni chēamanejū'u sani paapu”, chiisi'kua'mu repau. ¹⁰ Ūcuarumu Simón Pedro va'ti paakujeku ruta judío phairi aire cho'оче cho'okaiku Malco'te cājoro u'ajūtu cakā'ko pa'icājoro'te tēo vatosi'kua'mu. ¹¹ Tēouna Jesús repau'te Pedro'te i'kasi'kua'mu.

—Repava'ti jo'e jūojū'u. Ina chu'ure cu'ache cho'ojache Ja'ku jo'kasi'ea'me. Ja'ku jo'kasi'e cuhema'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Jesure vēe Anás vu'ena sasi'ere kuumu

¹² Ūcuarumu repana sōtaopāi repanare chū'ukuna'me judiōpāi chū'una chēa vēsinaa'me repau'te Jesure. ¹³ Chēa vēe repau'te charo Anás vu'ena sasinaa'me repana. Reparumu Caifás Anás mamakoni paasi'kua'mu. Repau Caifás repaūsurumu judiō phairi ai pa'isi'kua'mu. ¹⁴ Aperumu repau Caifás judiōpāi chū'unare ija'che chu'vaasomu: “Maipi Jesús cho'оче'te ūsemapu jainuko chuenisōto cu'amu. Pāi ūcuanuko chuenisōmanea'ju chini cho'okuchi'a ūcuate'eu chuenisōto na'a re'omu”, chiniasomu.

Pedro, “Jesús neekuma'mu chu'u”, chiisi'ere kuumu

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Jesuni sasōjuna chukuna repau neena Simón Pedrona'me chu'u cho'jepi tuhasinaa'me repanare. Tuha judiō phairi ai vu'e sa'navu cararipuna cuaajuna ja'me kakasi'kua'mu chu'u phairi ai masicojñokujeku. ¹⁶ Pedrota'ni kakama'ñe jatisa'aro kueñena canukasi'kua'mu. Ūcuarumu chu'u Jesús neeku jo'e eta repavu'e cho'omajñaruā cho'okaio jatisa'aro ñakaikoni sēeuna vataona Pedro'te cuaosi'kua'mu chu'u. ¹⁷ Jā'aja'ñe vata cuaoko ña i'kasi'koa'mo repao Pedro'te.

—¿Jesús neekuma'ku mu'u? —chiisi'koa'mo repao.

Chiiona i'kasi'kua'mu repau.

—Pāamu. Jā'u neekuma'mu chu'u —chiu joresi'kua'mu repau.

¹⁸ Reparumu rua susukuna toa suha rühiso'koro nukaju kūhisinaa'me repavu'e cho'оче cho'okainana'me Dios vu'e pē'jekaina. Ūcuaja'che Pedro repanare ja'me nukaku kūhisi'kua'mu.

Phairi ai Jesure chu'o sēesi'ere kuumu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Ūcuarumu judiō phairi ai Jesure repau che'chochena'me repau neena pa'iche sēesi'kua'mu. ²⁰ Sēeuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi ūcuanuko asaju'te judiōpāi chi'ivu'ñana kaka che'chosi'kua'mu chu'u. Chekurumu Dios vu'ena kaka che'chosi'kua'mu, repana judiōpāi si'arumu chi'ivu'ñana. Rōpe'e che'chomanesi'kua'mu chu'u. ²¹ Chu'ure

sēemanejũ'u. Chu'u i'kache asasinani sēniasajũ'u. Chu'u i'kasi'e masime repaña —chiisi'kua'mu repañ.

²² Jesupi jā'aja'ñe i'kauna Dios vu'e pē'jekaiķu pāi chēaku kueñere nukaku Jesure chiana vaiu ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Je'se pa'iuna mu'u ikure phairi aire jā'aja'ñe i'kaku? —chiisi'kua'mu.

²³ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Ëquere chu'u cu'ache i'kare? Chu'u cu'ache i'kasi'e pa'ito kuajũ'u. Jā'ata'ni, ¿je'se cuasaku mu'u chu'ure cu'ache i'kamanesi'kure vaiķu? —chiisi'kua'mu repañ.

²⁴ Chikuna Anás repañ'te Jesure vēesi'e chuta'a josema'kuni judío phairi ai Caifás vu'ena mavaa'ju chini chũ'usi'kua'mu.

Pedro jo'e, "Jesús neekuma'mu chu'u", chiisi'ere kuamu

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Ūcuarumu Pedro'te nukaku kūhikuni ija'che sēesinaa'me repaña:

—¿Jesús neekuma'ku mu'u? —chiisinaa'me.

Chijuna Pedro jachaku,

—Pāamu. Jā'u neekuma'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

²⁶ Jā'api phairi aire cho'оче cho'okaikujī cājoro tēo vatocojñosi'ku majapāiujī i'kasi'kua'mu Pedro'te.

—Mu'ure olivo sūkiñuā pa'ichejana Jesuna'me pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

²⁷ Chikuna Pedro jo'e jachasi'kua'mu. Jachatona kura chu'isi'kua'mu.

Pilato ti'jñeñe Jesure nuko chu'o sēesi'ere kuamu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Ūcuarumu judiōpāi chũ'una ñatapi'ratona Jesure Caifás vu'e pa'isi'kure Romapāi chũ'uku Pilato vu'ena mavaasinaa'me. Muva t'ia judío peona vu'ejekuna cu'are cuheju kakamanesinaa'me repaña pas-cua āijañere āure āñu chini. Aperumu repaña aipāipi pas-cua t'ari'rarumu judío peona vu'ña kakache ūseasome. Jā'ajekuna repañapi ūcuav'ena kakaru pas-cua āiñe āu āicu'ara'amū, repañapi cu'are paajuna. ²⁹ Jā'ajekuna Pilato repañare ve'sena eta i'kasi'kua'mu.

—¿Ëquere cu'ache cho'ouna musanukona ikure rare? —chiisi'kua'mu repañ.

³⁰ Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Chukuna ikure cu'ache cho'omanesi'ku pa'ito ramanera'asinaa'me —chiisinaa'me repaña.

³¹ Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Ikure musanukonapi sa musanukona aipāi chũ'u jo'kasi'epi cu'ache cho'ojũ'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna i'kasinaa'me repaña.

—Chukuna judiōpāi pāiu'te te'eu'terejē'e vanisōñe jo'kacojñomanesinaajejuna cu'ache cho'onare vanisōñu chiitojē'e vaicu'aku'mu —chiisinaa'me.

³² Jā'aja'ñe cho'ojuna Jesús i'kasi'e repañ, "Kurususē'vero jē'jo vēasōjanaa'me chu'ure", chiisi'e ti'jñepi'rasi'kua'mu. ³³ Pilato jo'e kaka Jesure soni rao i'kaasomu.

—¿Mu'u judiōpāi ūcuaukore chũ'uku'u? —chinasomu.

³⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—¿Mu'u te'eu' cuasache'te sēeku mu'u chu'ure? Rupu chekunapi kuajuna asasi'ere, ¿jā'aja'ñe sēeku mu'u chu'ure? —chinasomu repañ.

³⁵ Chikuna Pilato i'kaasomu.

—Judíopāiama'mu chu'u. Mu'u majapāi judíopāipi judío phairipāi chū'unana'me rasinaa'me mu'ure. ¿Ëquere mu'u cho'ou? —chiniasomu repau.

³⁶ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Pāi chū'ukuta'ni icheja canare chū'uma'kua'mu chu'u. Chu'upi icheja canare chū'uku pa'ito chu'u neenapi chu'ure sa judíopāi chū'unani jo'kamanea'ju chini ñseju cavaju vaira'asinaa'me. Icheja canare chū'ukama'mu chu'u —chiniasomu repau.

³⁷ Chikuna Pilato sēniasomu repau'te.

—¿Jā'a pa'ito mu'u pāi chū'uku'u? —chiniasomu.

Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Jūju, mu'u i'kache ũcuarepaa'me. Pāi chū'uku'mu chu'u. Cunaumu pa'isi'kupi icheja chejana pāio jñaacojñosi'kua'mu chu'u Dios pa'iche'te chu'o ũcuarepare kuara chini. Dios pa'iche masiñu chiinachi'a chu'u kuache ũcuarepa jachama'ñe asa chēame —chiniasomu repau.

³⁸ Chikuna Pilato jo'e i'kaasomu.

—¿Ëquea'che jā'a, chu'o ũcuarepa kuache? —chiniasomu repau.

Pāi Jesure vanisōñe chū'usi'ere kamu

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Repau'te sēni pi'ni Pilato jo'e eta i'kasi'kua'mu repanare judíopāi chū'unare.

—Ikure repau cu'ache cho'osi'ere kuakuna asara chini chu'o sēniasasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni chu'u cuasato jmamakarujé'e repau cu'ache cho'osi'e peomu. Musanukona, “Cu'ache cho'oku'mu iku”, chiiche cho'oma'kua'mu. ³⁹ Pascuarumu t'ato ũsurumu pa'iche chēacojñosi'kure te'eu'te etoku'mu chu'u, musanukona etojū'u chiikuni. ¿Ikuni judíopāi chū'ukuni etojū'u chiiche musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁰ Chikuna asa ũcuanuko cuiju i'kasinaa'me repana.

—Etomanejū'u jā'ure. Barrabani etokaijū'u chukuna'te —chiiju cuisinaa'me repana.

Repau Barrabás ñaau paniasomu.

19

¹ Repanapi jā'aja'ñe i'kaju cuirena Pilato Jesuni sa sui'suea'ju chini chū'uasomu. Chū'unana sōtaopāipi sa sui'sueasome repau'te. ² Ūcuachi'a miu tuhivu cho'o Jesús sījopana tuo kaa pāi chū'una ju'ikāare chimaa-jakāare sachaasome repau'te. ³ Sacha pi'ni repau'te ruarepañoã kueñe raiju ija'che i'kaasome repana:

—¡Ikupi judíopāire si'arumu chū'uku paa! —chiiju repau chiana vaniasome repana.

⁴ Jā'aja'ñe cho'orena Pilato repanare pāi jo'e eta i'kasi'kua'mu.

—Asarepajū'u, musanukona. Eto ñoja'mu chu'u repau'te. Chu'u cuasato cu'ache cho'oma'kua'mu repau —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Ūcuarumu Jesupi sījopu'te miu tuhivu tuhivu kaa chimaa-jakāare ju'ia etauna ija'che i'kasi'kua'mu Pilato:

—¡Ñajū'u! Ikuu'mu repau —chiisi'kua'mu.

⁶ Chikuna phairipāi chū'unana'me Dios vu'e pē'jekaina repau'te Jesure ña cuiju i'kasinaa'me.

—Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure. Kurususē'verona jē'jo nukojū'u —chiisinaa'me repana.

Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasato cu'ache cho'omanesi'kua'mu iku. Jā'ajekuna ikure vanisōñe chū'acuhemu chu'u. Musanukonapi sa kurususē'verona jē'jo nukojū'u ikure —chiisi'kua'mu repau.

⁷ Chikuna judiōpāi chū'una i'kasinaa'me.

—“Dios Mamaku'mu chu'u”, chiiu joreku'mu iku. Chukuna aipāi jā'aja'ñe i'kaju jorenare, “Vanisōjū'u”, chiiju chū'u jo'kaasome. Jā'ajekuna repana chū'u jo'kasi'e vanisōñe pa'imū ikure —chiisinaa'me repana.

⁸ Jā'aja'ñe i'kache'te asa Pilato na'a rua vajuchuasomū. ⁹ Ūcuaramū repau jo'e vu'ena Jesure cuaa sēniasomū.

—¿Jeecheja cakua'u mu'u? —chinasomū repau.

Sēeku'teta'ni Jesús i'kamaneasomū.

¹⁰ I'kamauna Pilato jo'e i'kaasomū.

—¿Chu'u sēeñe kuamaneja'u mu'u? Pāi chū'ukujekuna chu'ure uache chū'ure'omu chu'ure, mu'ure kurususē'verona jē'jo nukochena'me jose etoche. ¿Jā'a vesuku mu'u? —chinasomū repau.

¹¹ Chikuna Jesús i'kaasomū.

—Mu'uni Diopi pāi chū'uñe jo'kamaneru chu'ure jā'aja'ñe cho'ojache chū'ucu'ara'amu mu'ure. Chu'ure chēaa'ju chini sa jo'kasi'ku mu'ure na'a rua cu'ache cho'osi'kua'mu —chinasomū repau.

¹² Jā'aja'ñe i'kauna asa Pilato repauni jose etora chini jo'e eta rua i'kasi'kua'mu repanare pāi. I'kaku'teta'ni repana judiōpāi cuiju i'kasinaa'me.

—“Pāi chū'uku'mu chu'u”, chiinapi maire ūcuanukore chū'uku'te Césa'te kuheme. Jā'ajekuna mu'upi jā'uni ūcuare jā'aja'ñe i'kasi'kuni jose etoni repau'te maire ūcuanukore chū'uku'te ja'me pa'ikuma'mu mu'u —chiisinaa'me.

¹³ Repana i'kache asa pi'ni Pilato Jesure ve'sena etojū'u chini pāi cu'ache cho'osi'e kuajuna asaku ñu'isaivana pu'usi'kua'mu. (Repasaivu rūiraripu “Gabata” chiimu hebreo chu'o. “Gabata” chini “Cata je'nasiraripu” chiimu.) ¹⁴ Pascuarumū tī'añe te'eumucuse karatona nukarepau su'itona judiōpāi chū'unare i'kasi'kua'mu Pilato.

—¡Ñajū'u ikure, musanukonare ūcuanukore chū'uku'te! —chiisi'kua'mu repau.

¹⁵ Chikuna cuiju i'kasinaa'me repana.

—Sa vanisōjū'u jā'ure. Sa vanisōjū'u jā'ure. Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—¿Musanukonare chū'uku'te kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjū'u chiiche musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna judiō phairipāi chū'una i'kasinaa'me.

—Césachi'aa'mu pāi ūcuanukore chū'uku —chiisinaa'me.

¹⁶ Chitena Pilato Jesure sōtaopāire jo'kasi'kua'mu, sa kurususē'verona jē'jo nukoa'ju chini. Jo'kauna repau'te sasōsinaa'me repana.

*Jesure kurususē'verona jē'josi'ere kuamu
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)*

17 Sajuna Jesús repau'te jê'jo nukojasê'vero kurususê'vero kuâiu Calavera aikûtina Pâi sîjopujakûti chiikûtina saisi'kua'mu. "Calavera" chini "Gólgota" chiimu hebreo chu'o. 18 Ūcuachejana repana Jesure kurususê'verona jê'jo nukosinaa'me. Chekunare ūcuaja'che ka'chanare kurususê'veroâna jê'jo nukosinaa'me repana. Te'eu'te Jesús u'ajjûtu cakâ'kona nukosinaa'me repana. Chekuni kâ'kojûtu cakâ'kona nukosinaa'me. Jesure repana chenevuna nukosinaa'me. 19 Ūcuarumu Pilatoji chû'ũna tochasiko'a kurususê'vero chã'tirona jê'jo suosinaa'me repana, Iku JESUS, NAZARET VU'EJOORO SAKUA'MU. JUDIOPAI CHÛ'UKU'MU, chiiche tochasiko'are. 20 Pilatoji chû'ũna hebreo chu'o, griego chu'o, latin chu'o tochasinaa'me repako'a. Repacheja Jesure kurususê'vero jê'jo nukosicheja Jerusalén vu'ejoopo kueñe pa'isi'kua'mu. Jã'ajekuna judiopai jainuko rani repako'a tochasi'e ñasinaa'me. 21 Judío phairipai chũ'una repako'a tochasi'ere ña i'kasinaa'me Pilato'te.

—Jã'a, "Judiopai chũ'uku'mu iku", chiija tochasi'e tunosõ, " 'Judiopai chũ'uku'mu chu'u', chiisi'kua'mu iku", chiiche tocha suoju'ũ — chiisinaa'me repana.

22 Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Chu'upi chũ'ũna tochasi'ea'me jã'a. ¡Ūcua jã'aja'ñe paau! — chiisi'kua'mu repau.

23 Repana sôtaopai Jesure kurususê'verona jê'jo nuko pi'ni repau ju'isikãa mini ūcuaka'chapana te'ese'rechi'a che're paasinaa'me. Chekukãa tũosikãa repakãapi juhasi'epi peokuna te'eu'jakãajekuna sãinechi'a ija'che i'kasinaa'me repana:

24 —Ikãa che'resõmaneu mai. Rupũ ikãa paajauni catara'karuã tochasira'karuãpi chejana su'a jñaañu —chiisinaa'me repana.

Jã'aja'ñe cho'ojũ Dios chu'o kuakaisina tocha jo'kasi'e kuache'te ūcuarepa cho'osinaa'me repana sôtaopai, ija'che kuache'te: Chu'u ju'isikãa te'ese'rechi'a che're paasinaa'me repana.

Chekukãa tũosikãa paajauni jñaañu chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'asinaa'me repana, chiimu repa tocha jo'kasi'e.

25 Jesús jê'jo suocojñosi'ku nukasê'vero kueñere romi ūcuaka'chapana nukasinaa'me, repau puka'kona'me repao cho'jeo, cheko María Cleofas rãjona'me María Magdalena. 26 Nukajuna chu'u Jesús neeku repau rua chiicojñoku repau puka'kore kueñe nukasi'kua'mu. Nukakuna ña Jesús repau puka'kore i'kasi'kua'mu.

—Ja'ko, mu'u chiija'iu pa'ija'mu iku —chiisi'kua'mu repau chu'ure.

27 Chini chu'ure ūcuaja'che i'kasi'kua'mu repau— Muja'koja'io pa'ija'mo iko —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ñe i'kauna asa jã'arumupi teana repao'te chu'u vù'ena sa kuirasi'kua'mu chu'u.

Jesús jũ'isi'ere kuamu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Jã'aja'ñe i'ka pi'ni, "Ja'ku chũ'u jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me", chini cuasaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Okouamu chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ñe i'kaku Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'e kuache'te ūcuarepa cho'osi'kua'mu repau.

29 Ūcuachejare churura'puru uche cono ruara'ka timusira'puru ñu'isi'kua'mu. Repana sôtaopai ūcuara'kana chu'isuvuji chũsa chũu

hisopo vāsocho chā'tirona repasuru quēo suo muo repau chu'opona nosinaa'me chu'chua'ku chini. ³⁰ Murena chu'chu ūku pi'ni ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me —chini meñe sime jūnisōsi'kua'mu repau.

Cunarūji Jesús me'jupona sōtao totasi'ere kuamu

³¹ Puaumucuse chuta'a tī'amarumujekuna repana judiōpāi, “Maipi kususē'veroā jē'jocojñosinani casoma'to cu'amū. Che'ro pasuarumū na'a rua fiesta cho'oumucusea'me. Jā'ajekuna maipi repana cū'are tu'ka ju'chesōñu na'a na'mi jūnisōrena na'mi caso re'oa'ku”, chini repana Pilatoni sani i'kaasome jā'aja'ñe cho'ochē'te chū'ua'ku chini. ³² Ūcuarumū repana sōtaopāi Pilatoji chū'una rani Jesure ja'me jē'jo nukocojñosi'kure charo nukakuni repau cū'a tu'ka ju'chesinaa'me. Chekure ūcuaja'che cho'osinaa'me repana. ³³ Cho'o pi'ni Jesure ñasinaa'me. “Ikuta'ni jūnisōsi'kua'mu”, chini repau cū'a tu'ka ju'chemanesinaa'me.

³⁴ Jā'ata'ni sōtao te'eu cunarūji Jesús me'jupona totasi'kua'mu. Totauna chiena'me oko raisi'kua'mu repau totasicoje. ³⁵ Jā'aja'ñe cho'ochē ñasi'kujeku jorema'ñe ūcuarepare chu'o kuamu chu'u, musanukonapi ña, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chini repauni cuasaa'ju chini. ³⁶ Repau cū'are tu'ka ju'chemanerena Dios chu'o aperumū kuakaisina tocha jo'kasi'e ūcuarepa ti'jñesi'kua'mu.

Repau tara te'etarapujē'e juchumaneja'mu,

chiimū repa tocha jo'kasi'e. ³⁷ Dios chu'o tochasiphuro chekucheja ija'che kuamu:

Repana totasi'kure ñajanaa'me pāi,
chiimū.

Jesure tās'i'ere kuamu

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jā'a cho'o pi'nisirumū José Arimatea vū'ejoopo caku Jesure jū'isi'kure Pilatoni sēniasomū sa tāra chini. (Repau José judiōpāire vajuchuku Jesure ñoma'ñe chiiku paniasomū.) Sēuna Pilatoji, “Jau”, chikuna sani Jesure caso saasomū repau. ³⁹ Sauna Nicodemo Jesure ñamipi mua cutusi'ku ja'me saiū ma'ña jū'isiva'nare ro'veche mirrana'me áloe ja'mesi'e treinta kilos saasomū. ⁴⁰ Sa kāana reajakāana ma'ñapi chūu Jesure reasome repana Josena'me Nicodemo. Jū'isinare judiōpāi cho'ochē'me jā'a. ⁴¹ Jesure kususē'vero jē'jo nukosichejare otera'ñurūā pa'icheja pa'isi'kua'mu. Ūcuachejare mamacoje chuta'a jū'isi'kure te'eu'terejē'e tāmacoje pa'isi'kua'mu, aikūti caripana tētoche ūhisicoje. ⁴² Reparumū judiōpāi puaumucuse tī'acuhakuna repacojepi kueñe pa'ina ūcuacojena cuaa ūhaasome repau'te Jesure. Ūha eta repacoje kakasa'aro catarūji rua ūjarūji ta'pi vū'ena co'iasome repana.

20

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Romikorumū apeñatato rua ñami chuta'a chijajūvana María Magdalena Jesure ūhasicojena saniasomo. Sani ñato catarū repacoje ta'pisi'pu kuñosōsi'pu paniasomū. ² Ña vū'vusō Simonna'me chu'u Jesús neeku repau rua chiicojñoku pa'ichejana rani kuasi'koa'mo repao.

—Maire Paaku'te pāi mini etua sasōsinaa'me. Repau'te sa ūhasicheja vesume mai —chiisi'koa'mo repao.

³ Chikona asa chu'u Pedrona'me eta ūcuacojena saisinaa'me. ⁴ Vu'vuju saisinaa'me chukuna Jesús neena. Jā'ata'ni chu'u Pedro'te na'a charo vu'vu tī'asi'kua'mu repacoje. ⁵ Vu'vu tī'a repacoje sa'navu rūa űato Jesure reasikānachi'a ūhisi'kua'mu. Rūa űakuta'ni chu'u kakamanesi'kua'mu. ⁶ Na'a cho'jepi vu'vu tī'asi'kua'mu Simón Pedro repacoje. Ūcuaja'che repakāna kaka űasi'kua'mu repau. ⁷ Ūcuachi'a Jesús sĭjopu reasikāa tīichejana pu'se ūhasikāare űaasomu repau. ⁸ Ūcuarumu chu'u charo vu'vu tī'asi'ku repacoje ūcuaja'che kaka űa, “ĭVajuranicuhacosomu repau!”, chini cuasasi'kua'mu. ⁹ Reparumu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e repau vajurajache kuache asanata'ni chuta'a asavesusinaa'me chukuna. ¹⁰ űa pi'ni va'ena co'isinaa'me chukuna.

*María Magdalenani Jesús peosichejapi rani űosi'ere kuamu
(Mr 16.9-11)*

¹¹⁻¹² María Magdalenata'ni chukuna'te tuhasi'ko co'imanesi'koa'mo. Co'ima'ne pa'io repacoje kueñere nukako oniasomo repao. Oio repacoje sa'navu rūa űato Jesús ūhisichejare ángeles te'eka'chapana pojakāna ju'inapi űuniasome. Jesús sĭjopu caru'ru pa'isichejare cheku űuniasomu. Chekuta'ni Jesús cū'a caru'ru pa'isichejare űuniasomu. ¹³ Ūcuarumu ángeles repao'te sēniasome.

—ĭJe'se pa'iuna oiko mu'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomo.

—Chukuna'te Paaku'te pāipi sasōsinaa'me. Repau'te sa ūhasichejajē'e vesumo chu'u —chiniasomo repao.

¹⁴ Jā'aja'ne i'kacuha churiko Jesure ūcuacheja nukakuni űaasomo repao. űakota'ni űavesuasomo repao repau'te. ¹⁵ Vesukona i'kaasomu Jesús repao'te.

—ĭJe'se pa'iuna oiko mu'u? ĭNeeni ku'eko mu'u? —chiniasomu repau.

Chikuna, “Otera'ñuruā kuirakucosomu iku”, chini cuasako i'kaasomo repao.

—Mu'upi sasi'ku pani kuajū'u chu'ure repau'te sa ūhasicheja. Mijani rara chiimo chu'u —chiniasomo repao.

¹⁶ Chikona Jesús i'kaasomu.

—ĭMaría! —chiniasomu.

Chikuna asa churi hebreo chu'opi i'kaasomo repao.

—ĭRabuni! —chiniasomo. (“Rabuni” chini “Masia” chiimu hebreo chu'o.)

¹⁷ Jā'aja'ne i'kaona i'kaasomu Jesús.

—Chēamanejū'u chu'ure. Ja'ku pa'icheja chuta'a co'ima'kua'mu chu'u. Jā'ajekuna chēamanejū'u chu'ure. Jā'ata'ni chu'u neenare chu'u cho'jechĭija'ne pa'inare co'i ija'che kuakaijū'u: “Jesús, ‘Chu'u Ja'ku Dios pa'ichejana co'imu chu'u. Repau chu'u Jan'ku ūcuachi'a Mĭja'kua'mu. Chu'ure paaku'mu Repau. Ūcuachi'a musanukonare Paaku'mu Repau’, chiisi'kua'mu”, chiijū'u repanare —chiniasomu repau.

¹⁸ Chikuna repao María Magdalena rani chukuna'te repau neenare repau'te űasi'ena'me repau i'kasi'e kuasi'koa'mo.

*Jesús repau neenare peosichejapi rani űosi'ere kuamu
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)*

19 Ūcuau mucuse romicorumu na'itona chukuna Jesús neena judiöpai chũ'unani vajuchuju jatisa'ñaroã peore masi jeo ta'chesõ chi'i pa'isinaa'me. Jã'ata'ñe chi'i pa'inani Jesús chukuna chenevu'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona —chiisi'kua'mu.

20 Chini repau jũjñana'me me'jupo totasicoje ñosi'kua'mu repau chukuna'te. Ñokuna ña, “Maire Paaku'mu iku”, chini pojosinaa'me chukuna. 21 Ūcuarumu repau jo'e ūcuare i'kasi'kua'mu.

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona. Repau chũ'uñe cho'oa'ku chini Ja'ku chu'ure raosi'ea'che musanukonare saomu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

22 Chini chukunani jujuku ija'che i'kasi'kua'mu:

—¡Dios Rekochoji musanukona rekoñoãre ja'me paau! 23 Cu'ache cho'оче ūhasõinare pãi, “Musanukona cu'ache cho'osi'e tunosõi'ea'me”, chiire'omu musanukonare. Chiito tunorepasi'ea'me repa. Jã'ata'ni cu'ache cho'оче ūhamanareta'ni, “Musanukona cu'ache cho'оче tunoma'ñea'me”, chiire'omu musanukonare, tunoma'ñejekuna —chiisi'kua'mu repau.

Jesure vajaraisi'kure Tomás ñasi'ere kuamu

24 Reparumu chukuna'te Jesús neenare docerepanare ja'me pa'iku, “Gemelo”, chiicojñoku Tomás peosi'kua'mu, Jesús chukuna'te peosichejapi rani ñorumu. 25 Peosi'kujekuna repau'te ija'che kuasinaa'me chukuna:

—Maire Paaku'te ñasinaa'me chukuna —chiisinaa'me chukuna repau'te.

Chitena Tomás jachaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Repau jũjña jẽ'josicojña ña chu'u mũoñoji cuacha ñani'te ūcuachi'a repau me'jupo totasicoje chu'u jũtupi suãni ñani'te musanukona i'kache cuasaja'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

26 Te'esemana pa'isirumuna jo'e ūcuavũ'ena chi'isinaa'me chukuna. Reparumuta'ni Tomás ja'me pa'isi'kua'mu. Chi'i pa'ijũ jatisa'ñaroã masi jeo ta'chesõsisa'ñaroãta'ni Jesús chukuna chenevu'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ijũ'u musanukona —chiisi'kua'mu.

27 Chini repau'te Tomare i'kasi'kua'mu.

—Chu'u jũjña jẽ'josicojñana mu'u mũoñoji cuacha ñajũ'u. Ūcuachi'a chu'u me'jupo totacojñosicoje mu'u jũtupi suãni ña jachama'ñe cuasajũ'u chu'ure. Ūcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

28 Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Dioa'mu mu'u. Chu'ure Paaku'mu —chiisi'kua'mu repau.

29 Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Chura chu'ure ñasi'kujeku jachama'ñe cuasamu mu'u. Jã'ata'ni chu'ure ñamanapi cuasana mu'ure na'a rua pojoju pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Pãipi ña, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju cuasaja'mu chini Juan iphuro tocha jo'kasi'ere kuamu

30 Repau Jesús cheja pa'irumu chukuna repau neena ñaju'te Diochi'a cho'omasiche rua cho'o ñosi'kua'mu. Jã'ata'ni repa chukuna ñasi'e peore kuaku tocha jo'kama'mu chu'u iphuro. 31 Ie iphuro tochasi'e peore musanukonapi ña, “Jesucristo Dios Raosi'kua'mu. Ūcuau Mamaku'mu

repau”, chini cuasa, repauni cuasaju re'oja'che pa'iju jünisösirumu Dios pa'ichejare ai sani paapu chini tocha jo'kamä chü'u.

21

Repau neenare sieterepanare Jesús peosichejapi rani ñosi'ere kuumu

1 Jä'aja'ñe cho'osirumu chukuna Jesús neena na'a pa'iju Tiberias chiara ru'tuva'te pa'ijuna Jesús jo'e peosichejapi ñosi'kua'mu chukuna'te aperumu cho'osi'eja'che. Ija'che cho'osi'kua'mu repau: 2 Repacheja Simón Pedro'mu, “Gemelo” chiiku Tomaa'mu, Galilea cheja cajoopo Caná vu'ejoopo caku Natanaela'mu, chukuna Zebedeo chiü te'eka'chapana a'chuna'me pa'isi'kua'mu chü'u. Ūcuachi'a chekuna te'eka'chapana chukuna'te ja'me pa'isinaa'me Jesús neena. 3 Ūcuarumu Simón Pedro chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i saimu chü'u —chiisi'kua'mu.

Chiiuna chukuna,

—Ja'me sañu —chiisinaa'me.

Chini choovu caje tuni ja'me va'i saisinaa'me chukuna. Sani si'añami chonata'ni te'eva'urejē'e va'ire chomanesinaa'me chukuna.

4 Ñatapi'ratona repau Jesús chiara ru'tuva'te peosichejapi rani nukasi'kua'mu. Jä'ata'ni chukuna repau neena repau'te ñavesusinaa'me.

5 Ūcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Pösüpäi, ¿va'i chomanere? —chiisi'kua'mu.

Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Päasinaa'me chukuna —chiisinaa'me.

6 Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Va'i chorü choovu ujañtu cakä'kona su'a ruoru va'i kakajanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repau chü'ñe cho'ojü jairepanukore va'ire chorena va'i chorü miicu'asi'kua'mu chukuna'te. 7 Ūcuarumu chü'u Jesús rua chiicojñokujü i'kasi'kua'mu Pedro'te.

—Maire Paaku'mu jä'u —chiisi'kua'mu chü'u.

Jä'aja'ñe i'kauna asa Simón Pedro Jesuni ñara chini sē'sevü juikāa repau tñtosikāa mini sacha chiarana su'a tuāni runi chu'asi'kua'mu.

8 Chukunata'ni repau neena canuka choovaji va'i chorüji va'ipi timusōrena chiachaji vavo raju pa'isinaa'me. Chukuna raisicheja cien metros pa'isi'kua'mu chiara joopo. 9 Rani ru'tuvana juo mani toa ñasinaa'me chukuna. Ūcuatoare chiacha va'ina'me pä pa'isi'kua'mu. 10 Ūcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i musanukona chosiva'nare te'eva'nare rajü'u —chiisi'kua'mu.

11 Chikuna jo'e Simón Pedro choovuna caje tuni va'i chorü ciento cincuenta y trerepana va'i ujanachi'a timusi'rure jñajñu ma ühasi'kua'mu. Va'i jainuko pa'iruta'ni che'remanesi'kua'mu reparü. 12 Jä'aja'ñe cho'o pi'niuna Jesús i'kasi'kua'mu chukuna'te.

—Rani äijü'u äü —chiisi'kua'mu.

Chukuna repau neena te'eujē'e, “¿Jeeja'iu'u mu'u?”, chiimanesinaa'me, repauni ña masiju. “Chukuna'te Paaku'mu iku”, chini cuasasinaa'me.

13 Ūcuarumu Jesús chukuna'te pāna'me va'i mini äusi'kua'mu.

14 Repau Jesús vajurani pa'iu chukuna'te repau neenare peosichejapi rani ñosi'e chura choteñoää'me.

Simón Pedrona'me Jesús cutusi'ere kuamu

¹⁵ Āu āni pi'nisirumu Jesús Simón Pedro'te sēesi'kuamu.

—Simón, Juan mamaku, ina chiime chu'ure. Jā'ata'ni, ¿mu'u chu'ure na'a rua chiima'ku? —chiisi'kuamu.

Chiiuna Pedro i'kasi'kuamu.

—Jāju, Chu'ure Paaku, mu'ure rua chiimu chu'u. Masimu mu'u jā'a —chiisi'kuamu repau.

Chikuna Jesús i'kasi'kuamu.

—Jā'aja'ne pa'ito ovejachiiva'nare kuiracheja'che kuirakaijū'u mu'u chu'u neenare —chiisi'kuamu repau.

¹⁶ Chini repau'te jo'e sēesi'kuamu repau.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kuamu.

Chiiuna i'kasi'kuamu repau.

—Jāju, Chu'ure Paaku, mu'ure chiimu chu'u. Masimu mu'u jā'a —chiisi'kuamu repau.

Chiiuna Jesús i'kasi'kuamu.

—Ovejavana'nare kuiracheja'che kuirakaijū'u chu'u neenare —chiisi'kuamu.

¹⁷ Jo'e ūcuate'ere sēesi'kuamu Jesús repau'te.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kuamu.

Jesupi ūcuate'ere choteñoā, “¿Chu'ure chiiku mu'u?”, chiiuna Simón Pedro sūmauna i'kasi'kuamu.

—Chu'ure Paaku, peore masiku'mu mu'u. Chu'u mu'ure chiiche masimu mu'u —chiisi'kuamu.

Chikuna i'kasi'kuamu repau.

—Jā'aja'ne pa'ito mu'upi ovejava'nare kuiracheja'che kuirakaijū'u chu'u neenare. ¹⁸ Ija'chere i'kamū chu'u mu'ure: Mu'u aperumu pōsū pa'irumu kāña sa'che mu'ure uachejña ku'isi'kuamu mu'u. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu mu'u aiva'u pa'itona chekupi mu'u jūjña sauna vee mu'ure saiamachejñana saja'mu mu'ure. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kuamu repau.

¹⁹ Jā'aja'ne i'kacheji Jesús Simón Pedro Dios chu'ore chu'vaku chuenisōma pāi Diore cuasajachere kuasi'kuamu, ūcuauji asa masia'ku chini. Jā'aja'ne chiimu Dios.

Ūcuarumu Jesús Simón Pedro'te jo'e i'kasi'kuamu.

—¿Chu'u chū'u'ne'te cho'oku pa'ijū'u! —chiisi'kuamu.

Jesús repau neeku rua chiicojñoku pa'iche'te kuamu

²⁰ Ūcuarumu chu'u, Jesús neeku repau rua chiicojñokūji repanani cho'jepi tuhakuna Pedro churi ñasi'kuamu chu'ure, aperumu pascua āu āirumu Jesuni kueñe ñu'iu repau'te jo'kajauni, sēesi'kuni. ²¹ Ūcuarumu Pedro chu'uni ña Jesure sēesi'kuamu.

—Chukuna'te Paaku, ikurejē'e, ¿je'se ti'ñeja'u? —chiisi'kuamu.

²² Chikuna Jesús i'kasi'kuamu.

—Chu'u cheja jo'e cajerumujatu'ka jūnisōma'ne pa'iche'te chū'u jo'kauato jo'kare'omu chu'ure ikure. Mu'uta'ni iku pa'ijache cuasama'ne chu'u chū'u'ne'te cho'oku pa'ijū'u —chiisi'kuamu repau.

²³ Jesupi jā'aja'ne i'kauna asa chekuna repau neena asavesujū sāñechi'a ija'che cutuasome: “Repau Juan jūnisōma'ne ai pa'ijauasomu”, chiniasome. Jā'ata'ni repau Jesús, “Jūnisōma'ne ai pa'ija'mu iku”, chimanesi'kuamu chu'ure Juanre. Rupū, “Chu'u cheja jo'e cajerumujatu'ka

jūnisōma'ñe pa'iche'te ikure chu'uni jo'kauato jo'kare'omu", chiisi'kaa'mu Jesús chu'ure Juanre.

²⁴ Chu'u Jesús neeku pa'iche'te i'kasinaa'me repana. Chu'u ũcuauji ie chu'o reparumu cho'osi'ere iphuro na tochamu. Chu'u kache chu'o ũcuarepaa'me. Masime mai jā'a. ²⁵ Chekamajñaruā Jesús rua si'ache cho'osi'kaa'mu. Iphuro tochama'mu chu'u repa. Repau cho'osi'ere peore tocharu chekurumu repau cho'osi'e kuaphuroā timusōra'acosomu cheja. Jā'aja'ñe cuasamu chu'u. Ũcuamakarū tochamu chu'u Juan.

Jesús saosina cho'osi'ere kuamu

Jesús Dios Rekocho raojachere kuamu

¹ Chu'u Lucas mu'ure Teófiloni ie chu'o tocha saomu, Jesús pa'iche'te masia'ku chini. Aperumu chu'u mu'ure chekaphuro utija'ophuro tocha saosi'kuamü, Jesucristo cho'osi'ena'me che'chosi'e kuara chini. ² Repau Jesús cheja pa'isi'ena'me cunaumu müsi'e kuara chini tocha saosi'kuamü chu'u mu'ure. Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau müpí'rarumu Jesús Repau neenare soni chü'u jo'kaasomu, repana cho'ojache.

³ Repau Jesús jüniso täcojñosi'kuta'ni jo'e vajurani pa'ina Repau neena ñaasome Repau'te. Jüni vajurani jo'e cuarentarepaumucujña cheja pa'iu te'eñoñ fokü paniasomu Repau, repanapi Repau jüni vajuraisi'ere masia'ju chini. Ñokuna, "Jesua'mu iku", chini Repau'te ña masiasome repana. Ūcuachi'a cu'ache cho'оче ūhasinare Dios chëa paache'te kuaku che'choasomu Jesús Repau neenare.

⁴ Vajurani Repau neenana'me pa'iu ija'che chü'uasomu:

—Icheja Jerusalén va'ejooopo saima'ñe pa'iju cha'ajü'u. Saimu chu'u. Já'ata'ni chu'u Ja'ku Dios musanukonare Repau Rekocho'te raopí'ramu, musanukona rekoñoäre ja'me paau chini. Repau aperumu cho'ora chiisi'e cho'opi'ramu Dios. Aperumu chu'u musanukonare Repau Dios Rekocho raojache kuasi'kuamü. Chura Dios Rekocho'te cha'ajü'u musanukona. ⁵ Aperumu Juan päi jainukore re'oja'che okoro'veasomu. Chura Diopi musanukonare na'a re'oja'che cho'okaija'mu. Jeerumu pa'ima'tona musanukona rekoñoäna Dios Rekocho raocojñojanaa'me musanukonani ja'me paau chini —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús cñauamü müsi'ere kuamu

⁶ Repau Jesús neena Ūcuauñi ja'me pa'iju ija'che sëniasaasome Repau'te: —Asarepajü'u, Chukuna'te Paaku. Maijana judiöpäi chü'ñechi'a chiime chukuna. Já'ata'ni maire chura tünapi chü'ume, judío peonapi. Já'aja'ñe cuheme chukuna. ¿Chura mu'u chukuna'te judío peona chü'ñe üsekaija'u? —chiniasome repana.

⁷ Chitena,

—Chu'u Ja'ku masiche'me já'a. Repau'te üseuarumu judío peona chü'ñe üsekaija'mu Repau. Chuta'a reparumu kuama'mu Repau. ⁸ Ie chu'u i'kache asa chëajü'u: Musanukonare Dios Rekocho raipi'ramu. Rani ja'me pa'iu Ūcuarekochoji cho'okaija'mu musanukonare, chu'u pa'iche'te chekunanani masi kuaja'ju chini. Ūcuauji cho'okaiuna chu'u pa'iche masi kuajanaa'me musanukona ijooopo Jerusalén va'ejooopo pa'inare pe-ore, icheja Judea cheja pa'inare, ūcuachi'a Samaria cheja pa'inare. Musanukonapi kuajuna si'achejñaruä rua so'ña pa'ina päi peore asajanaa'me chu'u pa'iche —chiniasomu Repau.

⁹ I'ka pi'ni Repau neena ñaju'te cñauamuna munisoasomu Repau. Müina ñañu chiinaret'a'ni pikopi ñañejë'e peoche ta'pisouna ñama'ñe müsoasome repana.

¹⁰ Chuta'a müñe ñaju pa'ijuna peosichejapi rani umupäi te'eka'chapana pojakña ju'napa rani repana chenevu'te nukasome. ¹¹ Nukaju repanare Jesús neenare ija'che i'kasome repana:

—Musanukona Galilea cheja raisina, ¿je'se pa'iana chuta'a muñe ñaju pa'iche? Repau Jesús cunaumuna munisocuhasi'kua'mu. Na'a pa'isirumu Ūcuau ma'isi'ēja'che jo'e cajeja'mu Repau —chiniasome repana ángeles cunaumu pa'ina.

Judas aperumu pa'isi'ēja'che pa'ijauni Matía'te jñaasi'ere kwamu

¹² Ūcuarumu repana te'ekilómetro Olivo aiküti caje Jerusalén vü'ejoopona co'i tía'asome. ¹³ Vü'ejoopo tía' vü'e muni repana pa'iruupuna kakaasome oncerepana, Pedro'mu, Santiago'mu, Juan'mu, Andre'mu, Felipe'mu, Tomaa'mu, Bartolome'mu, Mateo'mu, Santiago Alfeo mamaku'mu, Simón cananistapái cho'okaisi'kuna'me Judas Santiago cho'jeu. ¹⁴ Repana oncerepana si'aumucujña chekunana'me chi'ija paniasome Repau Jesús cho'jechiina'me, puka'ko Mariana'me chekuna romi. Chi'i si'arumu Dioní sējeju paniasome repana.

¹⁵ Reparumu repana Jesucristo'te cuasanachi'a chi'iasome. Ciento veinterepana chi'isina pa'icosome. Chi'irena Pedro repana chenevüji vüni nukaku ija'che i'kaku chu'vaasomu repanare:

¹⁶ —Asarepajü'u, chu'u majapái. Aperumu Dios Rekochoji kuakuna David Judas cho'ojachere kuaku tocha jo'kasi'e ūcuarepa ti'jñesi'kua'mu. Dios Rekocho peoche i'kama'kua'mu. Já'ajekuna aperumu Dios Rekocho i'ka jo'kasi'e pa'iku'mu Judas. Repau Judas Jesuni chēa sa vanisōa'ju chini chekunani Repau sani pa'ichejana sasi'kua'mu. ¹⁷ Chuta'a já'aja'ñe cho'omarumu Repau Jesús Judare soni chēa paasi'kua'mu. Chēa paakuna chukunana'me pa'iu Diore re'oja'che ja'me cho'okaiu pa'isi'kua'mu repau.

¹⁸ Repau Judas aperumu re'oja'che pa'isi'kupi Jesuni cu'ache cho'ouna repau'te ro'iasome pái. Ro'isinareta'ni repa kuri suma'ñe cuasa co'choasomu repau. Co'chouna repa kuri chejare koasome repana. Repau Judas cutapu'te tuáni che're cutatuopüji etauna jñisōasomu. ¹⁹ Repau tuáni jñisōsi'e Jerusalén pa'ina ūcuauko asaasome. Já'aja'ñe asa repana chu'o Acéldama ve'osome repacheja. Repana chu'o “Acéldama” chini “Chiecheja” chiuasomu.

²⁰ David mai aipái pa'isi'ku tocha jo'kasi'e ija'che kwamu: Repau vü'e pái peovü'e jo'kasōsivü'e paau.

Repau cho'оче chekuni jo'kajü'u,

chiimu. ²¹⁻²² Já'ajekuna Judas aperumu cho'osi'ēja'che re'oja'che cho'okuni chekuni jñaajokanu chiime mai. Jo'e te'eu'te jñaañu Jesús pa'iche'te maina'me kuajau'e, “Jesús jñisō tácojñosi'ku jo'e vajurani pa'iku'mu”, já'aja'ñe chiuu kuau'ku. Jesús maina'me ku'irumu, ūcuaja'che Juan Repau'te okorosi'e ñasi'kuni si'ache maina'me ku'iu Repau cunaumu munisōñe ñasi'kuni jñaañu chiime mai —chiniasomu repau Pedro repanare.

²³ Chikuna, repana te'eka'chapanare ve'osome, repana chiinani. José Barsabana'me Matía'te ve'osome repana. José Barsabás jo'e ūcuate'euji Justo ve'easomu. ²⁴⁻²⁵ Repanani chini ūcuauko Jesuni sēniasome repana, Repau chiikuni masiñu chini. Ija'che i'kaju sēniasome repana:

—Mu'u, Chukuna'te Paaku, pái ūcuauko rekoñoa cuasache masiku'mu. Chekuni te'eu'te jñaañu chiime chukuna Judas re'oja'che pa'irumu cho'osi'ēja'che cho'oa'ku chini. Mu'u chiikuni kuajü'u chukuna'te. ¿Jauni jñaajanaa'ñe chukuna? Repau Judas re'oja'che cho'osi'e jo'kasō, cu'ache cho'osi'kujeku jñisō vati toare sani pa'iuasomu, cu'ache cho'osi'e ro'i. Chura chukuna'te ja'me pa'ikujü karamu. ¿Jauni jñaajanaa'ñe chukuna ja'me chu'vajaure? —Já'aja'ñe i'kaju sēniasome repana.

²⁶ Sēni pi'ni repaña chiinani te'eka'chapanare repaña mami catapuāna tochaasome repaña. Tocha pi'ni su'aasome Jesús chiikuni masiñu chini. Su'a ña Matiani chēaasome repaña ūcuanani ja'me pa'iu cho'okaau chini. Chēarena ūcuanani Jesús saosinani oncerepanani jovoasomu Matías, ja'me chu'vara chini.

2

Dios Rekocho cajesi'ere kuamu

¹ Ūcuarumu fiesta Pentecostés pa'irumu ūcuate'evu'e Jesucristo'te cuasanachi'a ūcuanuko chi'iasome. ² Repavū'ere chi'i pa'ijuna cunaumupi rua asoche tutacheja'che asoasomu. Repavū'e pa'ina ūcuanuko asaasome.

³ Asouna ñato repanare ūcuanukore sijo sē'sevuā toñaruāja'ñe ñoasomu.

⁴ Dios Rekochoji raiu ūcuanukore jā'aja'ñe cho'oasomu. Repanare Repau Rekochoji rani ja'me pa'iu cho'okaiuna repanajē'e che'chēmanesi'ere tiipāi chu'o i'kaasome repaña ūcuanuko.

⁵ Reparumu repacheja Jerusalén vu'ejoopo judiōpāi jainuko si'achejñaruā raisina paniasome Diore cuasana. ⁶⁻⁷ Ūmupi rua asoche cho'okuna asa repaña Jerusalén pa'ina jainuko vu'vu mua chi'iasome asañu chini. Vu'vu mua asato Jesucristo'te cuasanapi repanajē'e che'chēmanesi'ere tiipāi chu'ore i'kaasome. Jā'aja'ñe i'kajuna asa rua cuasaju paniasome repaña. Rua si'achejñaruā raisina i'kachū'ore i'kajuna asa sāiñechi'a ija'che i'kaasome repaña:

—¿Je'se paaku ie? Ina tiipāi chu'o i'kana ūcuanuko Galilea cheja raisinaa'me. ⁸ ¿Je'se pa'ina ina mai so'ña pa'ina i'kache peore i'kamasiche?

⁹ Mai rua si'achejñaruā raisinaa'me. Partia cheja, Media cheja, Elam cheja, Mesopotamia cheja, Judea cheja, Capadocia cheja, Ponto cheja pa'inana'me Asia cheja raisina pa'ime mai. ¹⁰ Ūcuachi'a Frigia cheja, Panfilia cheja, Egipto cheja, Africa cheja Cirene chekukā'ko pa'inana'me pa'ime mai. Ūcuachi'a Roma vu'ejoopo raisina judiōpāina'me judiō peonapi judiō pa'iche che'chesinana'me pa'ime mai icheja. ¹¹ Ūcuachi'a Creta cheja pa'ina Arabia cheja pa'inana'me pa'ime mai icheja. Si'achejñaruā raisinaa'me mai. Jā'ata'ni mai ūcuanuko Dios re'oja'che cho'ochete kuajuna asaju pa'ime. Peore mai chu'opi i'kajuna asame mai —chiniasome repaña sāiñechi'a.

¹² Jā'aja'ñe i'kache'te asarena rua cuasoasomu repanare. Jā'ajekuna sāiñechi'a ija'che i'kaju sēniasome repaña: “¿Je'se pa'ina ina ija'che i'kache?”, chiiju. ¹³ Chekuna vu'vu muasinata'ni asa pāisoju cu'ache cutuasome repanare Jesure cuasanare. “Cono jū'ime ina”, chiniasome repaña sāiñechi'a.

Pedro chu'vasi'ere kuamu

¹⁴ Chitena Pedro oncerepanare ja'me pa'ikūji vuni nukaku pāi kuanupū vu'vu raisikuanupū'te ija'che chu'vaasomu:

—Asarepajū'u, musanukona judiōpāi, Jerusalén pa'ina. ¹⁵ “Ina cono jū'ime”, chiime musanukona te'ena. Jā'ata'ni cono jū'ima'me chukuna. Chuta'a apeñatamu ie. Nueve'me. Mai judiōpāi umucujña cono ūkumanaa'me. ¹⁶ Ija'che pa'imū: Apereparumu Dios chu'o kuasi'ku, Joel, irumu cho'ojachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

¹⁷ Cheja si'api'rarumu pāi ūcuanukore Repau Rekocho'te raoja'mu Dios. Raouna Ūcuarekochoji cho'okaiuna mai chiipi Repau chu'ore chu'vajanaa'me.

Cho'okaija'mu pōsupāipi Dios ñoñe'te tohare ñaa'ju chini.

Cho'okaija'mu ainapi uokāni ñaa'ju chini.

¹⁸ Ūcuachi'a reparumu Repau'te cho'оче cho'okainare umupāina'me romi

Repau Rekocho'te raoja'mu Dios

repanapi Ūcuau chu'ore chu'vaa'ju chini.

¹⁹ Repau Dios cunaumuna'me cheja Ūcuauchi'a cho'omasiche'te pāi rua cuasaju'te cho'o ñoja'mu.

Chiena'me toana'me piko cho'o ñoja'mu Dios.

²⁰ Ūsuu miañe ūseja'mu.

Ūcuaja'che pāimiau chieja'che ñoja'mu.

Repau jo'e cajepi'rarumu jā'aja'ñe cho'oja'mu Maire Paaku.

Reparumu Dios pāi ūcuanuko pa'iju cho'osi'e ro'iche chu'uja'mu.

²¹ Ūcuachi'a reparumu pāipi Maire Paakuni sējeju,

“Chu'ure oijū'u; mu'ure cuasaku'mu chu'u”, chiito

repanare Chēa Paaku re'oja'che cho'okaija'mu,

chiimu Joel tocha jo'kasi'e.

²² Israelpāi, asa chējajū'u. Diopi raouna pa'isi'kuamū Jesús. Ūcuauji cho'okaiuna rua re'oja'chere, Diochi'a cho'omasiche'te, pāi rua cuasaju'te cho'osi'kuamū Repau. Icheja jā'aja'ñe cho'osi'kuamū. Masime musanukona jā'a.

²³ Jā'ata'ni musanukonapi Repauni vanisō'ju chini cu'apāire chū'rena vanisō'sinaa'me Repau'te. Musanukonapi chū'rena kurususē'vero cho'o ūcuasē'verona jē'jo nukorena jūnisōsi'kuamū Repau. Jā'ata'ni Dios maini re'oja'che cho'okasa chini ūsemanesi'kuamū jā'a. Chuta'a cheja cho'omarumu masiasomū Dios musanukona cho'ojache.

Masikuta'ni ūsemanesi'kuamū Repau, maini re'oja'che cho'okasa chini. “Jā'aja'ñe cho'oja'mu chu'u”, chiniasomū Dios aperumu.

²⁴ Jā'ajekuna Repau Jesucristo chuenisō tācojñosi'kuamū. Jā'ata'ni jmamakarū pani Diopi vasouna jo'e vajurani etasi'kuamū Jesús. Jūnisōsina pa'icheja pa'ikuni etosi'kuamū Dios. Jūnisōsiva'na pa'icheja ai pa'icu'aasomū Repau'te. Chuenisōsi'ku vajurani jo'e chejare pa'isi'kuamū Repau. ²⁵ Aperumu pa'isi'ku David Repau Jesús pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'ure Paakuji chu'ure ja'me pa'iku'mu.

Ñato si'arumu pa'iku'mu Repau.

Chu'ure cho'okaiku'mu Repau, vajuchumanea'ku chini.

²⁶ Jā'ajekuna chu'u rekocho rua pojomū.

Pojoku ija'che i'kamū chu'u:

Chu'u jūnisōsirumu re'oja'che pa'ija'mu chu'ure.

Jā'are masimū chu'u.

²⁷ Ja'ku, mu'u chu'ure jūnisōsina pa'icheja ai saomaneja'mu.

Chu'ure saoja'mu mu'u.

Jā'ata'ni rua jeerumu jo'kamaneja'mu mu'u chu'ure repacheja.

Mu'upi ūsekuna chu'u ca'nivū jā'jumanaja'mu chu'ure.

²⁸ Mu'upi chu'ure re'oja'che pa'iche che'chouna re'oja'che pa'imasiku'mu chu'u.

Mu'upi chu'uni ja'me pa'iuna rua pojoku'mu chu'u,

chiimu repau David tocha jo'kasi'e.

²⁹ Asarepajū'u, chu'u majapāi, chu'u ūcuarepa i'kache. Mai aipāiu pa'isi'kure Davire jūnisōuna tāsōasome pāi. Repau'te tāsicheja chuta'a pa'imū. Kueñea'me repacheja. Jā'ajekuna ie masime mai: “Chu'u ca'nivū

jā'jumaneja'mu", chiisi'e David ca'nivū pa'iche kuama'ñe cheku ca'nivū pa'iche'te kuamu jā'a. ³⁰ Repau David cheja pa'irumu Dios chu'o asa kuakaiu paniasomu. Repau'te ija'che i'kaasomu Dios:

Mu'u jijosinare na'a pa'isirumu jainukore paaja'mu mu'u.

Ūcuana Mamakuji Israelpaire re'oja'che chū'uja'mu.

Mu'u chū'uñeja'ñe re'oja'che chū'uku pa'ija'mu Repau.

Chu'o ūcuarepare i'kamū chu'u,

chinasomu Dios repau'te Davire. ³¹ Repau Dios cho'ojache asaasomu David. Asasi'kujeku Dios Raojau Cristo jūnisō jo'e vajurajache tocha jo'kaasomu repau. Ija'che chiimu repa:

Repauji jūnisōru jūnisōsina pa'icheja ai jo'kamaneja'mu Dios.

Repau ca'nivujē'e jā'jumaneja'mu,

chiimu. ³² Repau cho'oja'mu chiisi'e cho'ocuhasi'kuu'mu Dios. Jesús chuenisō tācojñosi'ku Diopi vasouna vajurani jo'e ku'isi'kuu'mu cheja. Ku'una Repau'te peore ūcuauko ñasinaa'me chukuna. ³³ Vajurakuna Dios Repau'te cūnaumūna muu, "Chu'ure kueñe ūjajūtu cakā'kore puu űu'iu chu'una'me chū'ujū'u", chinasomu. Aperumu Repau Puka'ku,

Dios, "Chu'u Rekocho'te ĩsija'mu chu'u mu'ure", chinasomu Mamaku'te.

Churata'ni ĩsicuhasi'kuu'mu Repau. Puka'kupī ĩsiuna Repau Reko-

cho Jesús Ūcuarekocho'te jo'e chukunani ĩsicuhasi'kuu'mu ja'me paau chini. Ūcuarekochoji re'oja'che cho'okaimu chukuna'te. Musanukona ñasi'ena'me asasi'e cho'okaimu Dios Rekocho chukuna'te. ³⁴⁻³⁵ Repau David cūnaumu muimaneasomu. Cheke repau tocha jo'kasi'e ija'che

chiimu:
Chu'ure Paaku'te Dios ija'che i'kaasomu:
"Chu'uni kueñe puujū'u ūjajūtu cakā'kona.

Chu'upi cho'okaiuna mu'ure cuhena ūcuauko mu'u chū'uñe

cho'ojanaa'me", chinasomu Dios Repau'te,

chiimu repau tocha jo'kasi'e. ³⁶ Israelpai ūcuauko, asa chēajū'u ie chu'o: Musanukonapi vanisōñe'te chū'urena Jesure kurususē'verona jē'josinaa'me pāi. Jā'ata'ni Dios Jesure pāi chū'uñe jo'kasi'kuu'mu. Maire Chēa Paajure Jesuni jñaasi'kuu'mu Dios. Repau'te pāi ūcuaukore chū'ua'ku chini raosi'kuu'mu —chinasomu repau Pedro.

³⁷ Repau i'kasi'ere asarena rua sumaneasomu repanare. Suma'ñe asa repau'te ija'che i'kaju sēniasaasome repana chekunare oncerepanare ūcuachi'a:

—Chukuna majapāi, jā'a pa'ito, ųje'se cho'ojanaa'ñe chukuna? — chinasome repana.

³⁸ Chitena, repau Pedro jo'e i'kaasomu.
—Musanukona cu'ache cho'ochē'te ūcuauko jo'kasō Dios chū'uñe'te cho'oja pa'ijū'u. Cu'are jo'kasō re'oja'che pa'iju okoro'vecojñojū'u, "Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna", chiiju. Jā'aja'ñe cho'oru Dios musanukonare cu'ache cho'osi'e tu'nesōkaija'mu. Tu'nesō Ūcuau Reko-

cho'te ĩsija'mu Repau musanukonare, ai ja'me paau chini. ³⁹ Jā'aja'ñe cho'okasa chiimu Dios musanukonare, musanukona chiina'me so'ña pa'inare peore. Maire Paaku Jesucristo chēa paajanarechi'a cho'okasa chiimu Dios —chinasomu Pedro.

⁴⁰ Chini repanare rua chu'vaasomu repau, ija'che chiim:
—Ina pāi icheja pa'ina Jesucristo'te cuhena peore cho'osōjanaa'me. Rua cu'ache pa'ija'mu repanare. Musanukonata'ni cho'osōmanejū'u — chinasomu repau.

⁴⁰ Chini repanare rua chu'vaasomu repau, ija'che chiim:
—Ina pāi icheja pa'ina Jesucristo'te cuhena peore cho'osōjanaa'me. Rua cu'ache pa'ija'mu repanare. Musanukonata'ni cho'osōmanejū'u — chinasomu repau.

⁴⁰ Chini repanare rua chu'vaasomu repau, ija'che chiim:
—Ina pāi icheja pa'ina Jesucristo'te cuhena peore cho'osōjanaa'me. Rua cu'ache pa'ija'mu repanare. Musanukonata'ni cho'osōmanejū'u — chinasomu repau.

⁴¹ I'ka pi'niuna repau chu'vache asa chēasinachi'a Jesucristoni cuasaju jovo okoro'vecojñoasome. Repaumucuse pāi chekurumũ tres milrepana chekunani Jesucristo'te cuasanani jovoasome. ⁴² Repana Jesucristo'te cuasana ũcuanuko si'arumũ chi'iju paniasome. Jesucristo'te ja'me ku'isinapi Dios chu'ore che'chojuna chi'i che'cheju paniasome repana. Jainuko chi'i au aiju ũcuachi'a chi'i Diore sēeju paniasome. Jā'aja'ñe cho'ojũ ũcuanuko sāiñechi'a pojojũ paniasome repana.

Jesucristo'te cuasana pa'iche'te kwamũ

⁴³ Ūcuarumũ pāi ũcuanuko Jesús saosina docerepanapi Ūcuauji cho'okaiuna rua re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojuna ñaju rua cuasaasome. Ña jña'nejũ paniasome repana. ⁴⁴⁻⁴⁵ Repana Jesucristo'te cuasana sāiñechi'a pojojũ si'arumũ chi'iju paniasome. Re'oja'chechi'a pa'iju sāiñechi'a kuiraju paniasome repana. Chekunare pōsenam'e au karato chekunapi pōse paanapi pōsere ĩsiso, kuri koo, ĩsiasome repanare kuri peova'nare. Ūcuaja'che chejña paanapi chejñare ĩsiso, kuri koo, ĩsiasome chuova'na pa'iva'nare. Na'a rua chuova'na pa'iva'nare kuri na'a rua ĩsiasome repana.

⁴⁶ Dios vū'ena repaumucujña pa'iche chi'iju paniasome repana. Ūcuachi'a repana vū'ñana chi'i pojojũ au aiju paniasome. Sāiñechi'a soni au auju pojorepache pojojũ paniasome repana. ⁴⁷ Si'arumũ chi'i, "Dios rua re'oku'mũ", chiiju paniasome repana. Chekuna pāi tijñani re'oja'che cutuasome repanare. Repau Jesucristoji cho'okaiuna Dios chu'ore asa chēa repaumucujña pa'iche na'a rua jainuko cuasaju jovoju paniasome pāi Repau'te Jesure.

3

Nuka ku'ima'kure vasosi'ere kwamũ

¹ Ūcuarumũ Juanna'me Pedro Dios vū'ena muaju paniasome. Judíopāi Diore sēerumuna tres pa'itona na'ito muasome repana.

² Repana muaju ñato ũcuavū'ere pāiu nuka ku'imava'u ñuniasomũ. Vijachirumuna cu'acũ'a paava'u paniasomũ repau. Nuka ku'imava'ujeku ñu'iu Dios vū'e kakanani kurire sēeũ paniasomũ repau. Kurire sēau chini si'aumucujña cajo ra ñoocojñokujeku Dios vū'e kakasa'aro'te, pāi "Re'ojasa'aro" chiisa'aro'te ñu'iu paniasomũ repau.

³ Ūcuarumũ repana, Pedrona'me Juan, Dios vū'ena mua t'ia kakapi'rajuna ña kurire sēniasomũ repau. ⁴ Sēeuna repau'te rua rorepa ñaasome repana. Rorepa ñaju repau'te Pedroji i'kaasomũ.

—Chukunani ñajũ'u —chiniasomũ repau.

⁵ Chiiuna ũcuanani pojoku ñaasomũ. Pojoku cha'aasomũ repau, "Chu'uni ina kuri ĩsipi'rame", chini. ⁶ Cha'akuna Pedro jo'e i'kaasomũ repau'te.

—Kurijē'e peomũ chu'u. Jā'ata'ni chekere na'a re'oja'chere cho'okaijamũ chu'u mu'ure. Jesucristo Nazaret raisi'kupĩ chũ'ukuna, vuni nuka ku'ijũ'u mu'u. Vajujũ'u chiimu chu'u mu'ure —chiniasomũ Pedro repau'te, nuka ku'imava'ure.

⁷ Chini repau'te uajjũtuna chēa juha vuoasomũ repau. Juha vuokuna ku'icu'asicũ'a teana care'oso nuka ku'ire'oasomũ repau'te. Koka paniasomũ repau cũ'a. ⁸ Teana vuni su'a nuka kuniasomũ repau. Pojoku nuka ku'iu, chā'saku, Dios vū'ena ja'me kakaasomũ repau, "Dios rua re'oku'mũ", chiiu.

⁹ Ūcuauji nuka ku'ia, "Dios rua re'oku'mu", chiiuna, pāi kuanupu repav'e pa'ina rorepa ñasome repau'te. ¹⁰ Repau'te ña masiasome repana ija'che chiiu:

—Āa, jiku Re'ojasa'aro ñu'ia kuri sēesi'kua'u! Ūcuau'mu iku — chiniasome repana. Repau cho'ocojñosi'ere rua ña jñanoasome pāi.

Dios vu'e ve'koro pa'ikachapa'te pa'iu Pedro chu'vasi'ere kamu

¹¹ Diore sēni pi'ni ve'sena etaasome repana nuka ku'imanesi'kuna'me Juanna'me Pedro. Dios vu'e eta ve'se pa'ikachapa'te paniasome repana. Repakachapa mami Portal de Salomón ve'easomu. Nuka ku'imanesi'kuni vasorena vaju pa'iu pojoku repanare jñu'ima'ñe chēa su'iu paniasomu repau. Jñu'ima'ñe ve'sere ja'me pa'iuña pāi kuanupu ña jñano ūcuachejana vu'vu sani chii'iasome. ¹² Chi'irena, ña Pedro ija'che chu'vaasomu repanare:

—Chukuna majapāi, ŷe'se pa'iuña ña jñanoñe musanukona? Chukuna'te rua pāiñame musanukona. Chekurumu ija'che cuasacosome musanukona: "Āa, ina rua re'onajeju, masiju ikure vasome", chini cuasaju ñacosome. Iku nuka ku'imū chura. Jā'ata'ni chukuna cho'osi'ema'mu ie.

¹³ Dios cho'osi'ea'me. Mai aipāi, aperumu pa'isina, Abraham, Isaac, Jacob Repau'te Diore cuasaju Ūcuate'euni Diore pojoasome. Ija'che chiiū Dios maire: "Jesús chu'u chii'a'mu. Chu'ure cho'оче cho'okaiku'mu Repau, pāi chu'vachena'me pāi vasoche. Rua Masiuji rua re'oku'mu Repau", chiiū Dios maire. Jā'ata'ni musanukona Repau'te Jesure jachasinaa'me. Repau'te chēa pāi chū'unani jo'kasinaa'me musanukona, Repau'ni cu'ache cho'oa'ju chini. Pāi chū'uku'te Pilato'te, "Ikure etora chu'u", chiiku'teta'ni, "Vanisōjū'u jā'ure Jesure", chiiisinaa'me musanukona. ¹⁴ Dios chū'ñe re'oja'chечи'a cho'oku'te Jesure cuhesinaa'me musanukona. Repau'ni cuheju, chekuni pāi vanisōsi'kuni, "Barrabani etojū'u", chiiisinaa'me musanukona. ¹⁵ Jā'ata'ni Jesure pāi re'oja'che pa'iche isiku'te vanisōñe'te chū'usinaa'me musanukona. Vanisō tācojñosi'kureta'ni Diopi vaso etosi'kua'mu repau'te. Vajurani pa'iuña repau'te ñasinaa'me chukuna. ¹⁶ Ūcuauji vasouna nuka ku'imū iku chura, musanukona si'arumu ñava'u. Repau vasosi'e ñasinaa'me musanukona. Jesús ikure vasocuhasi'kua'mu chukunapi Repau'ni cuasajuna.

¹⁷ Jā'ata'ni, musanukona, chukuna majapāi, repau pa'iche'te vesuju cu'ache cho'osinaa'me Jesure. Masimū chu'u jā'a. Musanukonare chū'ua ūcuaja'che repau pa'iche'te vesuju vanisōñe chū'usinaa'me repau'te. ¹⁸ Jā'ata'ni Dios repau'te cu'ache cho'ojache peore masisi'kua'mu. Masikuta'ni Repau'te Jesure cu'ache cho'оче ŷsekaimanesi'kua'mu Repau. Ūsemauna Repau apereparumu kuasi'e cho'ocuhasinaa'me Repau'te. Aperumu Repau chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Na'a pa'isirumu Dios Repau Neekure pāi ūcuaukore Chū'ujare chejana raoja'mu.

Raouna pāi cu'ache cho'ojanaa'me Repau'te, chiiū Repau chu'o kuasina ūcuauko tocha jo'kasi'e. ¹⁹ Jā'ajekuna musanukona cu'ache cho'оче'te ūhasō re'oja'che pa'iju Dioni cuasaju jovoju'u, Repauji musanukona cu'ache cho'оче'te cuasamana'ku. Musanukonapi jā'aja'ñe cho'oto rekoñoana re'oja'che pa'iche isija'mu Dios. ²⁰ Dios aperumu, "Ikure chu'u Neekure pāi ūcuaukore chū'ua'ku chini chejana saoja'mu chu'u", chiniasomu. Jā'ajekuna musanukonapi Dioni jovoto Ūcuau'ni raoja'mu Repau, musanukona rekoñoare ja'me paau

chini. ²¹ Repau Jesús cunaumure pa'imū chura. Diopi chũ'umauna chuta'a cajema'ne pa'imū Repau. Na'a pa'isirumuna chũ'umuna jo'e cajeja'mu Repau. Reparumu, Dios peore re'oja'che care'vaja'mu. Aperumu Diopi chũ'ukuna Repau chu'o kuasina Repau Jesucristo jo'e raijachere kuaju tocha jo'kaasome. Repana kuasi'e cho'oja'mu Dios reparumu, Jesucristo jo'e cajerumu. ²² Te'eu, aperumu Dios chu'o kuasi'ku Moisés, chekunare mai aipāi pa'isinare ija'che i'kaasomu:

Na'a pa'isirumu Maire Paaku Dios chekure Repau chu'o Kuajaure chejana raoja'mu,

chu'u kuacheja'che Kuajaure.

Mai majapāiu pa'ija'mu repau.

Repau rani chu'vato ūcuanuko asa jachama'ne cho'ojũ'u musanukona.

²³ Pāi repau'te jachana cho'osōjanaa'me.

Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

Jā'ajekuna Repau neenare ja'me pa'imanejanaa'me repana,

chiniasomu Moisés.

²⁴ 'Aperumu Dios chu'o kuasina ūcuanuko, irumu cho'ojachere kuaasome, ūcuachi'a Samuel, cho'je pa'isina. ²⁵ Repana Dios chu'o kuasina mai aipāi paniasome. Maipi nāju che'chea'ju chini Dios chu'o tocha jo'kaasome repana. Cheku, Abraham, mai aipāiu na'a charo paniasomu. Repau'te ija'che i'kaasomu Dios:

Na'a pa'isirumu mu'u Jojosi'kure chejana raoja'mu chu'u,

pāi ūcuanukore re'oja'che cho'okaaui chini,

chiniasomu Dios. Repau i'kasi'e cho'okanicuhasi'kua'mu Dios maire.

²⁶ Chareparo maini judiōpāire re'oja'che cho'okasa chini, Repau Mamaku'te, Jesure, vaso raocuhasi'kua'mu Dios maipi peore cu'are ūhasōa'ju chini —chiniasomu Pedro repanare pāi.

4

Pedrona'me Juan Jesús pa'iche'te chu'vajuna judiō aina ūsesi'ere kamū

¹ Repau Pedro chuta'a Juanna'me pāire cututona judiō phairipāi Dios vu'e pē'jekainare chũ'ukuna'me saduceopāi rani t'raasome. ² T'ra Pedrona'me Juanre rua pe'ruasome repana pāire ija'che chu'vajuna:

"Jesús jūnisō tācojnosikū jo'e vajurani pa'iku'mu. Jā'ajekuna na'a pa'isirumuna pāi jūnisōsina jo'e vajuraijanaa'me ūcuachi'a", chiniasome repana. Jā'aja'ne che'chojuna pāi jo'e vajuraiche jachanjeju pe'ruasome repana saduceopāi. ³ Pe'ruju Pedrona'me Juanre chēa sa na'itojekuna pāi chēavu'ena cuaosome repana, chekumucusejatū'ka paapu chini.

⁴ Jā'ata'ni pāi jainuko repana chu'vasi'e asa chēasina Jesucristoni cuasaju jovoasome. Jā'aja'ne jovorena chura Jesucristo'te cuasana umupāichi'a kuēkue űato peore chekurumu cinco milrepana pa'icosome.

⁵ Jo'e apeñatato judiō phairipāi chũ'una, judiō ainana'me judiōpāi che'chona chu'ore cutuñu chini Jerusalén vu'ejoopona chi'iasome.

⁶ Reparumu judiō phairi ai, Anás, repau majapāina'me rani paniasomu. Repau majapāi mamia'me ie: Caifaa'mu, Juan'mu, Alejandro'mu jo'e chekuna. ⁷ Chi'i repanare pāi chēavu'e pa'isinare Pedrona'me Juanre etua raa'ju chini chũ'uasome repana. Rarena ūcuna chenevuna nuko repanare sēniasaasome repana judiō phairipāi.

—¿Neepi chũ'ujuna musanukona jā'aja'ne si'ache cho'uju pāi vasomasiche? —chiniasome.

⁸ Chitena Pedro Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chukuna'te paana, aina asarepajũ'u. ⁹ Musanukona chukuna'te jũ'iva'are re'oja'che cho'okaisi'ere sēeme, “¿Je'se cho'ojũ vasoche ina?”, chini. ¹⁰ Asarepajũ'u. Chu'upi kuara musanukonare, icheja pa'inapi Israelpāipi ũcuanuko asamasija'u. Ńajũ'u; iva'u, musanukonare ti'jñeñe nukava'u aperumũ nuka ku'ima'ñe pa'isiva'u chura nuka ku'imũ, Jesucristo Nazaret raisi'kupi vasomũ. Repau Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ. Jã'ata'ni musanukona Repau'te kurususē'verona jē'jo nuko vanisōsinaa'me. Vanisō tācojñosi'kureta'ni Diopi vaso etosi'kuamũ Repau'te tāsichejapi. ¹¹ Apereparumũ Dios chu'o kuasina musanukona Repau'te cu'ache cho'ojache kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ: Pāi vu'e cho'ona vu'ña tuu re'ojatuure ku'eju, te'etuupu jñaani cuheasome. Cuheju samaneasome repatuupu.

Chekunata'ni, na'a rua masinajeju, rani repatuupu mini kuã sa repana vu'echakavuna nukasome repana vu'epi na'a rua jujaa'ku chini, chiimũ. Repana vesuna cho'ochaja'che cho'osinaa'me musanukona. Re'okuni Dios Raosi'kure Jesure cuhesinaa'me musanukona. ¹² Cheku pāiu te'euje'e cho'okaiku peomũ maire. Jesucristochi'aa'mũ maire vati toa saiche ũsekaimasiku. Ūcuajji cho'okaiuna Dios pa'icheja saire'omũ maire. Jesucristo'te masi cuasanachi'a Dios pa'icheja saijanaa'me —chiniasomũ repau Pedro.

¹³ Chikuna judío aina Pedrona'me Juan vajuchuma'ñe jã'aja'ñe i'kasi'ere asa rua cuasaasome. “Ina utija'ovu'eje'e che'chemanesinaa'me. Masinama'me ina. Jã'ata'ni re'oja'che i'kame ina.” Jã'aja'ñe i'kaju cuasa, “Áa, ina Jesuna'me ku'iju pa'isinaa'me”, chiniasome repana. ¹⁴ Re'oja'che cho'osi'e jachacu'aasomũ repanare, nuka ku'ima'ñe pa'isiva'upi ũcuanana'me nukakuna. ¹⁵ Jã'ajekuna i'kavesuju repana chi'i pa'iruupu nukanare etoche'te chũ'uasome repana aina. Etoaso ainachi'a cutuasome repana.

¹⁶ —¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai jã'anare Pedrona'me Juanre? Diochi'a cho'omasiche'te cho'ome repana, pāi vasoche. Repana cho'osi'e ijoopo Jerusalén pa'ina jainuko masime. Jachacu'amũ maire jã'a. ¹⁷ Jã'ata'ni chura repanare Jesús pa'iche'te che'choche'te ũseñu mai, pāipi chekunapi na'a jainuko asaju pa'imaneaju. Jesús pa'iche pāire te'eu'terejē'e jo'e kuamanejũ'u chiñu repanare —chiniasome repana aina. ¹⁸ Chini repanare jo'e soni rao ija'che i'kaju jo'e che'choche'te rua ũseasome repana:

—Jesús pa'iche che'chomanejũ'u musanukona. Imamakarujē'e repau pa'iche jo'e i'kamanejũ'u —jã'aja'ñe i'kaju ũseasome repana.

¹⁹ Jã'ata'ni Pedrona'me Juan ija'che i'kaasome repanare:

—Cuasa ñajũ'u aperumũ musanukonachi'a. ¿Jeepi na'a re'oku chukunapi re'oja'chere cho'ojuna ñaku Diopi na'a rua pojoa'ku chini? ¿Musanukona chũ'ũñe'te jachama'ñe cho'ojũ Dios chũ'ũñe'te cho'omanejanaa'ñe chukuna, Repau chũ'ũñe'te jachama'ñe cho'oruja'chere? Re'oja'ima'mũ jã'a. ²⁰ Chukuna asasi'ena'me ñasi'e kuache jo'kacu'amũ chukuna'te. Jo'kasōma'ñe ũcua Jesucristo pa'iche'te kuaju pa'ijanaa'me chukuna. Cheke peomũ —chiniasome repana.

²¹ Chitena repanare,

—Musanukonapi Jesús pa'iche jo'e kuato cu'ache cho'ojanaa'me chukuna musanukonare —chiiju aina jo'e i'kaasome repanare. Jã'ata'ni Pedrona'me Juanre cu'ache cho'omanesinajejuna pāi chēavu'e jo'e

cuaoma'ne eto saosome repanare. Vu'ejoopo pa'ina pāi ūcuanuko jū'iku'te vasosi'ere asa, "Rua re'oku'mu Dios", chiiju paniasome. Jā'ajekuna aina repanare Pedrona'me Juanre cu'ache cho'ovajuchuasome. ²² Diochi'a cho'omasiche'te cho'ocojñoasomu repau nuka ku'imairo pa'isi'ku. Repau vasocojñosi'ku aiva'u paniasomu. Cuarentarepaūsarumu na'a cajejaiče paaasomu. Aiva'upi vuni nuka kuniasomu repau.

Jesucristo'te cuasana Dioni sēeme vajuchuma'ne Jesús pa'iche'te chū'vañu chini

²³ Etoarena sani Pedrona'me Juan vā'ena co'i chekunani Jesucristo'te cuasanani repanare judío ainana'me judío phairipāi chū'una i'kasi'ere peore kuaasome repana. ²⁴ Kuarena asa pi'ni ūcuanuko ija'che i'kaju Dioni ja'me sēiasome repana:

"Dios, Chukuna'te Paaku, Peore Cho'osi'ku, cunaumu, cheja, chiañāā, cu'amajñaruā, pāi, cu'ava'nare, peore cho'osi'kua'mu mu'u. ²⁵ Aperumu chukuna aipāiu'te Davire mu'upi mu'u Rekocho'te isiana Ūcuarekochoji cho'okaiuna mu'u neeku David ie chū'o tocha jo'kaasomu:

Judío peona ruarepa pe'rume.

Diore cu'ache cho'oñu chini cho'ote'eme repana.

¿Je'se pa'una peoche cho'oche repana?

²⁶ Pāi chū'una Dioni jachaju Repau'te cavajachere cutume.

Diopi Repau Neekuni raona repau cho'oche'te āseñu chini chi'ite'eme repana.

Jā'aja'ne chiimu repau David tocha jo'kasi'e. ²⁷ Ja'ku, ijoopo vu'ejoopo pa'ina pāi chū'una Herodena'me Poncio Pilato, iramu jā'aja'ne cho'ocuhasinaa'me. Ichejana judío peonana'me judiōpāi chi'i cutusinaa'me repana mu'u Chēa Raosi'kuni, Jesuni, Re'okuni cu'ache cho'oñu chini. ²⁸ Jā'aja'ne cho'ojū mu'u aperumu i'kasi'e, 'Jā'aja'ne cho'ojanaa'me', chiisi'e cho'ocuhasinaa'me repana. Mu'u peore Masikuta'ni, repanani āsemana jā'aja'ne cho'ocuhasinaa'me repana. ²⁹ Ja'ku, repana judío aina rua cu'ache i'kasinaa'me chukuna'te, mu'u chū'ore chū'vamaneajū chini. Jā'ata'ni chukuna'te mu'u neenare cho'okaijū'u, mu'u chū'ore re'oja'chere vajuchuma'ne chū'vañu. ³⁰ Ūcuachi'a mu'u masiche chekunare pāi cho'o ñoku jū'inare vasoju'ñā'ju. Mu'uchi'a cho'omasiche'te re'oja'chere cho'o ñoto Mu'u Neeku Jesús pa'iche'te ña masijanaa'me repana pāi", chiiju sēiasome repana Diore.

³¹ Repana sēni pi'nisirumu Dios repana chi'i pa'ivū'e pi'ruche cho'oasomu. Jā'aja'ne pi'ruku Dios Rekocho ūcuanukore rani ja'me pa'iu re'oja'che cho'okaiuna vajuchuma'ne Dios chū'ore kuaju paniasome repana.

Cu'amajñaruā peonani cu'amajñaruāre isisi'ere kuamū

³² Ūcuarumu pāi ūcuanuko Jesucristo'te cuasana jainuko ūcuatē'e cuasaasome. Cavama'ne ke'rema'ne sāiñechi'a pojoju paniasome repana. Repana paache cu'amajñaruā, peova'nani rupū isiju paniasome repana Jesucristo'te cuasanarechi'a. Te'euje'e repana paache, "Chū'u neechi'aa'me ie", chiima'ne, "Chū'u paache mai ūcuanuko neea'me", chiiju, te'eu'te cu'amajñaruā karato, "Iere paajū'u", chiiju paniasome repana. ³³ Repana Jesús sasoinapi Jesús Maire Paaku jūni vajuraisi'ere masi kuajuna pāi jainuko asa chēasome repana chū'vache. Dios repanare Jesucristo'te cuasanare ūcuanukore rua re'oja'che cho'okaniasomu. ³⁴⁻³⁵ Diopi re'oja'che cho'okaiuna sāiñechi'a kuirajuna, karamaneasomu repanare.

Chekunapi chejña na'a rua paani te'echejña ĩsiso, ũcuachi'a vu'ña na'a rua paana ĩsiso kuri koo Jesús saosinani ĩsiasome repana, kuri peova'nani ĩsia'ju chini.

³⁶ Jā'aja'ñe cho'oasomu José, Dios vu'e cho'оче cho'okaiku, Chipre raisi'ku. Jesús saosina jo'e cheke mami, Bernabere, ve'oasome repau'te Josere. (Repana chu'o Bernabé "Re'oja'che chu'vaku" chiimu.) ³⁷ Repau Bernabé cheja ĩsiso kuri koo Jesús saosinani peore jo'kaasomu, chuova'na pa'iva'nani ĩsia'ju chini.

5

Ananiana'me Safira cu'ache cho'osi'ere khamu

¹ Ūcuarumu te'eu Ananias rua tiiñe cho'oasomu. Repau rñjo Safirana'me cheja te'echeja ĩsisoasome. ² ĩsiso, kuri koo, joopo mini care'vaasomu repau. Jā'aja'ñe cho'oku'te ñakota'ni rñjo, Safira, i'kamaneasomo repau'te. Repakuri care'va jo'ka joopo miisi'ere sa ĩsiasomu repau Jesús saosinani. Sa ĩsiku, "Chu'u chejare ĩsiso inukoruchi'a kuri koosi'kua'mu", chiiu joreasomu repau repanare.

³ Jā'aja'ñe chiiu ĩsiuna Pedro repau'te ija'che i'kaasomu:

—Ananias, ¿je'se pa'iuna mu'u vati ai chu'ũñe'te cu'ache cho'oku? Mu'u cheja ĩsiso koosi'e kuri joopo miisi'ere jo'kasi'kua'mu mu'u chukuna'te, "Ūcuanukoru'me ie", chiiu. Jā'aja'ñe cho'oku, Dios Rekocho'te joresi'kua'mu mu'u. ⁴ ¿Je'se pa'iuna jā'aja'ñe joreu mu'u? Cheja mu'u cheja pa'isi'kua'mu. Mu'ure uache cho'ore'osi'kua'mu repacheja. ĩsiso kuri koosi'kua'mu mu'u. Mu'ure uache cho'ore'osi'kua'mu repakuri. Jā'ata'ni repakuri Dioni joopo ĩsiku, "Ūcuanukoru'me ie", chiiu Dioni joresi'kua'mu mu'u. Pāijē'e joreku, Diorejē'e ũcuachi'a joresi'kua'mu mu'u —chiniasomu Pedro.

⁵ Repau i'kache'te asa repau Ananias teana jūnisosi'kupi tāniasomu. Repau jūnisosi'ere asa pāi ũcuanuko rua kukusoasome. ⁶ Jūnisouna pōsupāipi kaka repau'te kāapi rea etua tāasome.

⁷ Chotehora pa'isirumuna repau rñjo ũcuavu'ena kakaasomo. Eju cho'ocojñosi'e chuta'a asamaneasomo repao. ⁸ Kakaona Pedro repao'te sēniasaasomu.

—Mu'u, muūjuna'me cheja te'echeja ĩsiasomo. Ie kuri musanukona koosi'e, ¿ũcuanukoru'che? —chiniasomu Pedro repao'te.

Chikuna,

—Jāju. Ūcuanukoru'me jā'a —chiniasomo repao. Joreasomo. ⁹ Chikona Pedro repao'te i'kaasomu.

—¿Je'se cuasa musanukona Dios Rekocho'te joreñu chini jā'aja'ñe cho'ore? "¿Dios Rekocho mai cho'оче ñamanesi'kujeku cu'ache cho'omaneja'mu maire", chiiju cuasare musanukona? Jā'aja'ñe cho'osi'kojekona muūju pa'isi'kure tāsina jatisa'aro'te mu'uni cha'aju nukame, ũcuaja'che tāñu chini —chiniasomu Pedro repao'te.

¹⁰ Chikuna Pedro ti'jñeñena teana jūnisosi'kopi tāniasomo repao. Tākona pōsupāi kaka ñato jūnisosiva'o ũniasomo repao. Ūcuarumu repao'te mini etua sa ũjare tāsicheja rū'ũñe tāasome repana.

¹¹ Jā'aja'ñe cho'osi'ere asa pāi Jesucristo'te cuasakuanupu ũcuanuko rua kukusoasome. Chekuna ũcuachi'a peore asa kukusoasome.

Jesús saosina jū'iva'nare jainukore vasosi'ere khamu

¹² Reparumu repana Jesús saosina pāi ñaju'te rua re'oja'chere, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoju paniasome. Jesure cuasana ūcuanuko si'arumu chi'iju paniasome, Dios vū'e ve'se pa'ikachapa, Portal de Salomón chiikachapana. ¹³ Repanare chi'i pa'inare chekuna pāi ja'me nukavajachunata'ni rua re'oja'che cutuasome repanare. ¹⁴ Jā'ata'ni chekuna Jesucristo'te cuasanani jovo na'a jainuko Jesucristo'te cuasaasome, romina'me umupāi.

¹⁵ Jesús saosinapi rua re'oja'che vajojuna Pedro caraijachejana callejoovuna jū'iva'nare ūhikāñapi kuāa ra ūhaasome pāi. Pedro chuvosi'epi repanani chuvo vasaoku chini jū'iva'nare ve'sena ūhaasome pāi.

¹⁶ Ūcuachi'a chekuna pāi Jerusalén vū'ejoopona si'arumu raiju paniasome repajoopo kueñe pa'ijoopoā pa'ina. Ravu jū'inana'me vatire paaju jū'inare rajū ranciasome repana. Rarena repana ūcuanuko vajuasome.

Jesús saosinare jo'e chēasi'ere kuumu

¹⁷ Jesús saosinapi jā'aja'ñe cho'ojuna judío phairi aina'me repau neena, saduceopāi pe'ruasome. Pe'ruju repanare cu'ache cho'oñu chiniasome repana. ¹⁸ Repanani cu'ache cho'oñu chini chū'arena, repana neena pāi chēavu'ena chēa cuaasome repanare.

¹⁹ Pāi chēavu'ere pa'ijuna, ángel, Dios raosi'ku, ñamina rani, jatisa'aro vatakani repanare eto ija'che i'kaasomu repau:

²⁰ —Dios vū'ena mua, Dios chu'ore pāire che'chojū'asa re'oja'che paapu. Mama cuasaju pa'iche'te re'oja'che kuajū'asa repanare, re'oja'che paapu —chiniasomu ángel repanare.

²¹ Chikuna repana Jesús saosina asa rua apeñatatonā Dios vū'ena mua tī'aasome. Tī'a kaka pāire che'choasome repana.

Na'a umucuse repau judío phairi ai repau neenana'me judío ainare ūcuanukore soniasomu. Sokuna chi'i, Jesús saosinare pāi chēavu'epi etua rache'te chū'uasome repana. ²² Chū'arena sōtaopāi pāi chēavu'ena muaasome. Mua tī'a kaka ñato Jesús neena peoasome. Peojuna sōtaopāi co'i kuaasome repanare.

²³ —Chukuna pāi chēavu'e mua tī'ato masi tachosiva'e pa'isi'kuamu repavu'e. Repanare pē'jena kakasa'aro cachejare ve'sere nukaju pa'isinaa'me. Jā'ata'ni vata ñato repana Jesure cuasana peosinaa'me —chiniasome sōtaopāi.

²⁴ Chitena repanare chū'uku judío phairipāi chū'unana'me asa rua kukuasome repana. Repanani rua cuasokuna,

—¿Je'se paaku ie? —chini cuasaasome repana.

²⁵ Jā'aja'ñe i'katona cheku tī'a ija'che kuaasomu:

—Asarepajū'asa. Musanukona pāi chēavu'e cuasina Dios vū'ere pāire che'choju pa'ime —chiniasomu.

²⁶ Chikuna repau sōtao chū'uku repau neenana'me eta, Dios vū'ena mua Jesús saosinare chēa jo'e mutuasome. Jā'ata'ni repanare asi cho'oma'ñe mutuasome repana, pāire vajuchuju, “Cata su'aju”, chini repanani. ²⁷ Repanare chēajani ra judío aina ti'ñeñena nukoasome repana. Nukorena judío phairi ai Jesús saosinare ija'che i'kaasomu:

²⁸ —Chukuna musanukonare rua ūseju, “Jesús pa'iche jo'e che'chomanejū'asa”, chiisinaa'me. Jā'ata'ni ūcua che'choju pa'ime musanukona. Ūcuachi'a chukuna'te, “Jesure vanisōsinaa'me jā'ana”, chiiju pa'ime musanukona —chiniasomu judío phairi ai repanare.

²⁹ Chikuna Pedro chekuna Jesús saosinana'me ija'che i'kaasomu:

—Musanukona pāi rua chū'ume chukuna'te. Jā'ata'ni chukunapi Dios chū'uñe'te jachama'ñe cho'oto na'a re'omu. Musanukona chū'uñe cho'oni Dios chū'uñe'te cho'omanejanaa'me chukuna. ³⁰ Musanukona Jesure kurususē'verona jē'jo vēasōsinaa'me. Jūnisō tācojñosi'kureta'ni Diopi, mai aipāi Paakuji, vasosi'kua'mu Repau'te, jo'e vajurani paau chini. ³¹ Repau'te Jesure vaso Dios Repau uajātū cakā'kore kueñe űu'iu chū'ua'ku chini jo'kaasomu. Ūcuachi'a pāi rekoñoāre care'vakaau chini, jo'kaasomu Dios Repau'te. Jā'aja'ñe cho'oasomu Dios maipi Israelpāipi cu'ache cho'oche'te űhasōrena mai cu'ache cho'osi'ere tu'nesōkasa chini. ³² Repa Jesús cho'ocojñosi'e peore ñasinajeju űcuare kuaju pa'ime chukuna. Dios Rekocho űcuachi'a jā'are kuamu. Repau chū'uñe asa jachama'ñe cho'onare Dios Ūcuau Rekocho'te ĩsimu —chinasomu Pedro repanare.

³³ Chikuna repana judío aina asa rua pe'ruasome. Pe'ruju Jesús saosinare vanisoñu chiniasome repana. ³⁴ Jā'ata'ni te'e'u repanare ja'me pa'iku judío ai fariseopāiu i'kara chini vuni nukaasomu. Repau mami Gamalielasomu. Rua masikujeku, Dios chū'uñe che'choku paniasomu repau. Pāi űcuanuko rua chiniasome Repau'te. Vuni nukaku, Jesús saosinare ve'sena etuaa'ju chini chū'uasomu repau. ³⁵ Etuasorena repau Gamaliel judío ainare ija'che i'kaasomu:

—Chū'u majapāi, Israelpāi, asarepajū'u. Inare, Jesure cuasanare, vanisoñu chiime musanukona. Jā'ata'ni pe'ruma'ñe masi cuasajū'u aperumu, chiimu chū'u musanukonare. ³⁶ Aperumu Teudas rani pa'iu cho'osi'ere cuasajū'u. Rani pa'iu, ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Rua masiujeku pāire chū'ura chiimu chū'u”, chiisi'kua'mu repau. Chikuna pāi jainuko, repau'te jivosinaa'me, chekarumu cuatrocientorepana. Jā'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Repauji chuenisouna repau'te ja'me pa'isina űcuauachejña te'enachi'a vū'vūsosinaa'me. Jā'ajekuna repau cho'osi'e si'asosi'kua'mu. ³⁷ Na'a pa'isirumu pāi kuēkuerumu cheku, Judas, Galilea caku űcuaja'che rani pa'isi'kua'mu. Rani pa'iu repauji pāi chū'unani etosora chiuna pāi jainuko jivosinaa'me repau'te. Jā'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Chuenisouna repau'te ja'me pa'isina te'enachi'a vū'vūsosinaa'me. ³⁸ Jā'ajekuna chura ija'che chū'vamū chū'u musanukonare: Jā'anare Jesús neenare asi cho'oma'ñe eto saojū'u. Repana cho'oche rupu pāipi cuasaju chū'uñe pa'ito si'asoja'mu. ³⁹ Jā'ata'ni Dios chū'uñe pa'ito űsecu'amu musanukonare. Si'asomaneja'mu. Cuasajū'u aperumu. Dios chū'uñe űsena pa'imanejū'u musanukona —chiu chū'vaasomu repau Gamaliel.

⁴⁰ Repauji chū'vauna asa chēa repana judío aina Jesús saosinare soni rao su'sueche'te chū'uasome Jesús neenare. Su'sue pi'nirena Jesús saosinare jo'e űseasome repana aina. “Jesús pa'iche jo'e che'choma'ñe pa'ijū'u”, chiniasome. I'ka pi'ni Jesús saosinare eto saosome repana.

⁴¹ Etojuña Jesús saosina judío aina chi'ivū'epi pojoju etaasome. “Dios chukuna'te pojoku Jesús pa'iche'te kuaa'ju chini jo'kasi'e rua re'omu. Jā'ajekuna su'suecojñosinata'ni rua pojoju eta saime chukuna”, chini cuasasome. ⁴² Eta saisirumu su'suecojñosinata'ni jo'kasoma'ñe Jesucristo Dios Raosi'ku pa'iche'te che'choju paniasome repana. Si'aumucujña Dios vū'ena mua chū'vaju paniasome repana, pāi vū'ña űcuachi'a.

6

Ja'me cho'okaijanani sieterepanare ve'osi'ere kwamu

1 Reparumũ si'arumũ na'a rua jainũko pãi Jesucristo'te cuasana jovoju paniasome. Ūcuarumũ repaña Jesucristo'te cuasana griego chu'o i'kanapi judiõpãi chu'o i'kanani ke'reju ija'che i'kaasome:

—Ūmucujña pa'iche musanũkona mai ũcuanũko koosi'epi ãu va'jeva'nare kuiraju pa'ime. Jã'ata'ni chukũna majapãi va'jeva'na na'a ka'charũ kooju pa'imẽ ãu rupũ ïsiche —chiniasome repaña.

2 Chitena repaña Jesús saosina docerepana Repau'te cuasanani ũcuanũkore soniasome. Soni rao repanare ija'che i'kaasome repaña:

—Chukunapi Dios chu'o chu'vanapi si'arumũ ãure ïsiju pa'ito Dios chu'o chu'vana peome. ³ Jã'ajekũna musanũkonapi ichēja pa'inani rua masinani sieterepanare jñaã chẽajũ'u ãu ãuñe'te chũ'ua'ju. “Jã'anaa'me rua re'ona”, chiicojñonani, Dios Rekocho chũ'ũñe cho'onani jñaajũ'u.

⁴ Jã'aja'ñe cho'oru chukunapi Diore sẽeju Repau chu'ojẽ'e chu'vaju pa'ijanaa'me —chiniasome repaña.

⁵ Chitena repaña chi'isina asa,

—Jã'aja'ñe cho'oto re'omũ —chiniasome ũcuanũko.

Chini, umupãi sieterepanare jñaã chẽaasome repaña. Esteban'te chẽaasome repaña. Repau Esteban Jesucristo'te rua cuasaku pa'iu, Dios Rekocho chũ'ũñe re'oja'che cho'oku paniasomũ. Ūcuachi'a chekũna repaña chẽasina mamia'me ie: Felipe'mũ, Prócoro'mũ, Nicano'mũ, Timon'mũ, Parmenaa'mũ, Nicolaa'mũ. Repau Nicolás Antioquía vu'ejoopo raisi'kupi judiõpãi pa'iche'te che'cheasomũ tũpãiuji.

⁶ Repanare jñaã Jesús saosinani raasome repaña. Rarena Jesús saosina repanani ãu ãuñe'te jo'kañu chini Dioni sẽeju jũjñapi jaju ija'che i'kaasome: “Diopi re'oja'che cho'okaã musanũkonare cho'ochẽ'te re'oja'che masi cho'oa'ju chini”, chiniasome repaña.

⁷ Reparumũ pãi na'a jainũko Dios chu'o asaneena paniasome. Si'arumũ na'a rua jainũko Jerusalén pa'ina pãi Jesucristoni cuasaju jovoju paniasome. Ūcuachi'a judiõ phairipãi jainũko Jesucristoni cuasaju jovoasome.

Esteban'te chẽasi'ere kwamu

⁸ Reparumũ Esteban, Jesucristoni rua cuasaku, Diopi cho'okaiũna pãi ñaju'te Diochi'a cho'omasiche'te cho'oku paniasomũ.

⁹ Repau i'kache'te jachaju, repau'te cu'ache i'kaju paniasome pãi, “Joremũ mu'ũ”, chiiju. Repaña cu'ache i'kana Cirene cheja, Alejandría cheja, Cilicia cheja, Asia cheja raisinapi cu'ache i'kaasome repau'te. Chekũna ũcuachi'a repau'te ke'reasome judiõpãi chi'ivũ'e Libertados nevu'e chi'ina.

¹⁰ Repaña cu'ache i'kato Dios Rekochoji cho'okaiũna rua masi i'kaasomũ repau. Jã'aja'ñe i'kakũna asa jachanata'ni sãiñe i'kavesuasome repaña.

¹¹ I'kavesuju chekunani soni rao ro'iasome repaña jorea'ju chini. “Iku Esteban Diore cu'ache i'kasi'kuã'mũ. Ūcuachi'a Moiserẽe cu'ache i'kasi'kuã'mũ iku”, chiiju jorea'ju chini soni rao ro'iasome repaña.

¹² Jã'aja'ñe cutujuna asa vu'ejoopo pa'ina pãi rua pe'ruasome repau'te Esteban'te, judiõ ainana'me judiõpãi che'chona ũcuachi'a. Jã'ajekũna repau'te chẽa sa judiõ phairi aina'me chekũna judiõ ainana'me chi'i repaña ti'jñeñena nukoasome repau'te. ¹³ Nũko joreju repau'ni cu'ache i'kaa'ju chini jorenare raasome repaña. Rarena ija'che i'kaasome jorena:

—Iku Esteban si'arumu cuhama'ñe cu'ache i'kaku'mu. “Dios vü'e cu'amü. Moisés chü'usi'e ücuachi'a cu'amü”, chiiku'mu iku. ¹⁴ Ija'che i'kakuna asasinäa'me chükuna: “Jesús Nazaret rasi'ku Dios vü'e ñañosoja'mu.” Ücuachi'a, “ Moisés chü'u jo'kasi'e judiópäi pa'iche'te ücuanuko peore ühasöjü'u', chiimu Jesús”, chiiku'mu iku Esteban — chiniasome repana jorena.

¹⁵ Chitena repana repacheja ñu'ina ücuanuko rua päñaasome repau'te. Ñajuna Esteban chia ángel chiaja'che ñoasomu reparare.

7

Phairi ai sēñe'te kuamu Esteban

¹ Jā'aja'ñe i'karena asa judío phairi ai Esteban'te ija'che sēniasomu:

—¿Ina mu'ure ücuarepare chu'o i'kache? —chiniasomu.

² Chikuna Esteban i'kaasomu.

—Chu'u majapāi, asarepājü'u. Apereparumu mai aipāiu'te Abrahamre repau chuta'a Mesopotamia cheja pa'iu, Harán vü'ejoopo sani pa'imaramuna, Maire Paaku, Dios, Peore Masiu rani pa'iu ija'che i'kaasomu repau'te: ³ “Icheja mu'u pa'icheja eta majapāi jo'ka tüichejana sanisöjü'u mu'u. Chu'u kuajachejare sani pa'ijü'u”, chiniasomu Dios repau'te. ⁴ Chikuna repau Abraham puka'ku aiva'una'me Caldea chejapi eta Harán vü'ejoopo'te sani paniasomu. Puka'ku aireko jünisosirumu repau Abraham Diopi chü'una repajoopo eta ichejare mai pa'ichejare rani paniasomu. ⁵ Icheja pa'iku'teta'ni Dios icheja ai isimaneeasomu repau'te. Jā'ata'ni Dios ija'che i'kaasomu repau'te mai aipāiu'te: “Na'a pa'isirumu ichejare isija'mu chu'u mu'ure, mu'u jocosinapi paapu chini”, chiniasomu chuta'a chü'rejē'e peoku'teta'ni. ⁶ Cheke ija'che chiimu repau'te Dios i'kasi'e: “Mu'u jocosina tüipāi pa'ichejare sani pa'ijü chēa paa-cojñöju kuri kooma'ñe cho'оче रुपү чо'okaiju pa'ijanaa'me repacheja chü'unare. Pāi rua cu'ache cho'ojanaa'me reparare. Repacheja cuatrociento repaüsurumu pa'ijanaa'me repana. ⁷ Jā'ata'ni repacheja canare cu'ache cho'oja'mu chu'u, mu'u jocosinani cu'ache cho'ojuna. Chu'upi jā'aja'ñe cho'ouna mu'u jocosina eta rani jo'e ichejare Canaán chejare pa'ijü chu'uni pojoju pa'ijanaa'me”, chiniasomu Dios repau'te. ⁸ Repau i'kache'te Abrahampi jachama'ñe cuasaku, “Jau”, chikuna, jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuache'te jo'kaasomu Dios. Jā'aja'ñe circuncisión cho'оче chüiva'nare umapāiva'narechi'a chü'u jo'kaasomu Dios repau'te, repau chüi pa'ijanani cho'o paaa'ku chini. Jā'ajekuna Abraham mamaku'te Isaare jñaa repau ochorepaumucujña pa'itona jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuaasomu, Dios i'kasi'ere jachama'ñe cho'oku. Repau Isaac aineesirumu chüi paa mamaku'te Jacobre vjachüürumu ücuaja'che jkochā'tiru chuto tuaasomu. Jacob ücuaja'che repau aineesirumu chüi paa mamachüi umapāi docereparare ücuaja'che cho'oasomu, repana vjachüiva'na pa'irumu. Repana Jacob chüi docerepana aine pi'nisirumu maire Israelpāire jojoasome.

⁹ Repana mai aipāiu Jacob chüi repana cho'jeu'te Josere puka'ku rua oiu paaku'te rua cuheasome. Cuheju repau'te chēa Egipto cheja sanani kuripi isinasome repana, repauni sasoa'ju chini. Jā'ata'ni Dios Josere kuiraku paniasomu. ¹⁰ Josere cu'ache ti'ñeto Diopi re'oja'che cho'okaniasomu. Diopi cho'okaiuna Josepi rua masakuna ña Faraón, Egipto cheja chü'uku rua jojoasomu repau'te. Jā'ajekuna Josere päire chü'ua'ku chini chü'u

jo'kaasomu Faraón. Chũ'u jo'kauna José Egipto cheja pa'inare, Faraón neenare peore chũ'uku paniasomu.

11 'Repau José chũ'urumu chiño peore ãu kũimaneasomu, Egipto cheja, ũcuachi'a icheja Canaán cheja peore. Rua cu'aasomu pãĩ ũcuanukore. Reparumu mai aipãĩ ãu koochejñajë'e peoasome. 12 Icheja Canaán cheja ãu ïsiche peoasomu. Egipto chejata'ni ãu care'vasi'e ïsiche paniasomu. Jã'are asa Jacob repau mamachĩire, mai aipãire, ũcuachejana soasomu, ãure koojaapu chini. Aperumu charo saisi'easomu jã'a. 13 Repana sani co'i, jo'e saisirumuna Josepi kua jñauuna majaa'chupãĩ ñamasiasome repau'te. Repanare majaa'chupãĩ kua jñau repana raisi'e Faraonni kuaasomu repau. Kuauna asa repau Faraón José majapãĩ masiasomu. 14 Repau'te chũ'uku'te Faraonre kua jñausirumu José repau puka'kuna'me majapãĩ ũcuanukore soni raoasomu. Setenta y cincorepana paniasome repana José majapãĩ. 15 Mamaku Josepi sokuna Jacob repau mamachĩina'me Egipto chejare sani pa'iu ũcuachejana aireko jũnisoasomu. Repau mamachiũ ũcuaja'che mai aipãĩ pa'isina ũcuachejana aireko jũnisoasome. 16 Repana jũnisosirumu repana majapãĩ Siquem vu'ejoopona sa tãasome repanare. Aperumu Abraham Hamor mamachĩire repacheja jmachejaru kuripi kooasomu repau majapãire tãra chini.

17 'Na'a pa'isirumu Abrahamre aperumu Dios cho'okasa chiisi'ere ũcuarepa cho'opirarumu Jacob jojosi'na mai aipãĩ rua jainuko paniasome Egipto cheja, churata'ni. 18 Reparumu Egipto cheja chekupi pãĩ chũ'uku paniasomu. Repau pãĩ chũ'uku Josere vesuasomu. 19 Jã'ajekuna mai aipãiva'nare rua cu'ache cho'oasomu repau. Repanare mai aipãĩ mamachiiva'nani umupãiva'narechi'a vjchãĩire sãjosoaja'ju chini chũ'uasomu repau. 20 Ūcuarumuna Moisés jñaacojñoasomu. Rua re'ojava'u paniasomu repau. Reparumu puka'kupãĩ chotepãimia vu'ere chãve paaasome repava'ure. 21 Chotepãimia pa'isirumuna ju'ena maña chiachana vavorena pãĩ chũ'uku mamakoji ña mini repau vu'ena sa paaasomo repava'ure. Sa repao chĩire jojacheja'che jojaasomo repao repau'te. 22 Pãĩ chũ'uku mamako vu'ere pa'iu peore Egiptopãĩ pa'iche che'cheku aineasomu repau. Utija'o pa'iche ũcuachi'a peore che'cheku ainee rua i'kamasikujj ruã cho'omasiasomu repau.

23 Ūcuarumu Moisés cuarentarepaũsurumu paakujj repau majapãire cuasa, Israel jojosinare, eta ñaasomu. 24 Eta ñato Egiptopãiu Israel jojosi'kuni vaiu paniasomu. Vaiuna ña Moisés Israelpãĩni ũseku, Egiptopãiu'te vanisoasomu. 25 Jã'aja'ñe cho'o ija'che cuasaasomu Moisés: "Churata'ni ina chu'u majapãĩ chu'u pa'iche masijanaa'me. Chu'uni Diopi chũ'ukuna re'oja'che cho'okaija'mu chu'u inare. Dios inare etoja'mu icheja", chiiu cuasaasomu repau. Jã'ata'ni repau pa'iche'te vesuju ña chẽamaneasome repana. 26 Jo'e apeñatato repau ñato Israel jojosinachi'a te'eka'chapana cavaju paniasome. Jã'aja'ñe cho'ojuna ña vu'vu' rani ija'che i'kaasomu Moisés repanapi cavamanea'ju chini: "¡Ñaña! ¿Je'se pa'iu'na musanukona majapãichi'ata'ni sãĩnechi'a cu'ache cho'ochë?", chiniasomu repanare. 27 Chikuna te'eu chekure vaikujj Moiserë jujo saoku ija'che i'kaasomu: "¿Neepi chũ'u jo'karena chũ'uku mu'u chukuna'te? ¿Neepi chũ'urena chukuna cu'ache cho'ochë ñaku're'kuru mu'u? 28 Neato Egiptopãiu'te vanisoasomu mu'u. ¿Irumu ũcuaja'che chu'uni vanisora chũ'uku mu'u?", chiniasomu. 29 Chikuna Moisés, "Chu'u cho'osi'e pãĩ masime", chini vajachuku so'ona vu'vuso sani tũpãĩ pa'ichejare Madián

chejare tī'a paniasomu. Pa'iu romi veja chīi te'eka'chapanare umupāichi'a paaasomu repau.

³⁰ 'Repau cuarentarepaūsurumu pāi peochejare Sinaí aikūti kueñe pa'isirumu Moisés miu sūkiñu uuku pa'iñu'te ñaasomu. Uukuna toa joopo ñato ángelpi ñoasomu repau'te. ³¹ Angelpi ñokuna ña rua cuasoasomu repau'te. Na'a kueñepi ñara chini na'a saiu Dios i'kache'te asaasomu repau, ija'che chiiche'te: ³² "Dio'a'mu chu'u. Mu'u aipāi chu'ure cuasanare paaku'mu chu'u. Abrahamre, Isaare, Jacobre paaku'mu chu'u", chiniasomu Dios repau'te. Chikuna kurukuruu asa kukusoasomu repau. Vajuchuku jo'e repacheja ñamaneasomu repau. ³³ Vajuchuku'teta'ni Dios jo'e ija'che i'kaasomu repau'te: "Chu'uni vajuchuku, kuku, mu'u cū'akorophe're tī'tejū'u, chu'u mu'ure i'kachejajekuna. ³⁴ Irumu Egipto cheja pa'inare chu'u neenare rua cu'ache ti'ñemū. Repana cu'ache cho'ocojñojū oiche peore ñaku pa'imū chu'u. Jā'ajekuna repanani oiū re'oja'che cho'okasa chini cajecuhamu chu'u. Ūcuachejapi etoja'mu chu'u repanare. Asarepajū'u mu'u. Mu'uni jo'e Egiptona saora chiimū chu'u", chiniasomu Dios Moiserere.

³⁵ 'Chini Dios Moiserere, ángel miu sūkiñu ñosi'kuna'me, soasomu repau'te, repanani etua ra re'oja'che chū'uku paaū chini. Aperumu repana cu'ache i'kaasome repau'te, ija'che chiijū: "¿Neepi chū'ujū'u chitena chū'uku mu'u chūkuna'te?", chiniasome repana. Jā'aja'ñe repana cuhesi'kuni Moiserere repanani cho'okaaū chini soasomu Dios. ³⁶ Diopi chū'u saouna sani Egipto cheja pa'inare Israelpāi ūcuachejapi etua raasomu repau Moisés. Repanare etua ra pāi peochejare cuarentarepaūsurumu kuhaku paniasomu repau. Diopi cho'okaiuna repau Moisés Diochi'a cho'omasiche'te rua cho'o ñoasomu Egipto cheja sani pa'irumu, Mar Rojo chiara rani pa'irumu ūcuaja'che, pāi peocheja rani pa'irumu peore. ³⁷ Reparumu ūcuajūi Moisés ija'che i'kaasomu chekunare Israel jojosinare: "Na'a pa'isirumu Dios chekure Repau chu'o Kuajare chejana raoja'mu. Mai majapāiū pa'ija'mu repau. Chu'u kuacheja'che Dios chu'o kuaja'mu repau. Repau rani chu'vache peore asa chējū'u musanukona", chiniasomu repau. ³⁸ Moisés Israelpāina'me pāi peochejana chi'iasomu. Repau Sinaí aikūti muisirumu ángel ja'me paniasomu repau'te. Ūcuachi'a ūcuakūtire muni pa'iu Dios chu'o, "Ija'che pa'ijū'u", chiichu'o asa tocha jo'kaasomu Moisés maire.

³⁹ Jā'ata'ni repau'te mai aipāi repanare re'oja'che cho'okaikuni rua cuheju jachaju Egiptona jo'e co'iñu chiniasome. ⁴⁰ Chini, repajūi aikūtire pa'una, repau majaa'chuni, Aaronni, ija'che i'kaasome repana: "Maire Egipto cheja rasi'ku Moiserere ti'ñeñe vesume mai. Cho'osōcuhasi'ku'a'mu repau. Jā'ajekuna chekuna'nani diojava'nani tūojū'u, repava'napi ñaju co'chaa'ju maire", chiniasome. ⁴¹ Chitena repanare vacachija'iu'te tūokaniasomu repau. Tūokakuna pojoju jo'cha va'iva'nare vani ūosoasome repana tūosiva'uni pojoju. ⁴² Jā'ajekuna Dios repanare cuheku jo'kasome repana cho'uche ūsemaneasomu repanare. Repanapi cunaumu pa'inani, ūsuuni, pāimiauani, ma'ñoko'te pojoñu chiito ūsemaneasomu repau. Na'a pa'isirumu Dios chu'o kuaku Amós repana pa'isi'ere kuaku ija'che tocha jo'kaasomu: Musanukona, Israelpāi cuarentarepaūsurumu pāi peocheja pa'irumu, chu'ure Diore jo'cha va'iva'nare vani ūokaimanesinaa'me. Chekunare diomanareta'ni, "Dio'a'me ina", chini pojoju jo'cha va'iva'nare vani ūosinaa'me musanukona.

⁴³ Reparumu musanukona Molo'te, "Dioa'mu iku", chini repau vu'e va'i ca'ni cho'osivu'ere kuaiju kuhaju pa'isinaa'me.

Ucuaja'che rupu tiosiva'uni Renfan majnokova'uni kuaiju kuhaju pa'isinaa'me musanukona.

Rupu tiosiva'nani pojoju pa'isinaa'me musanukona.

Jā'ajekuna chu'u, Dios, musanukonare tüchejana chëa sache chü'uja'mu, Babilonia na'a jeecho'jena, chiimu Amós tocha jo'kasi'e.

⁴⁴ 'Mai aipāi pa'isina repana pāi peocheja pa'irumu, Dios vu'e ujavu'e rupu va'i ca'ni cho'osivu'ere paaasome. Repavu'e cho'ojache Moiseni, "Chu'u vu'e ijavu'e cho'ojū'u", chiiu chū'uasomu Dios. Jā'ajekuna Moisepi kuakuna Dios ñosivu'ejavu'e cho'oasome repana. ⁴⁵ Repana aireko jünisisirumu mamachipi repavu'e paaju, mai aipāi ichejana raasome repavu'e. Repana icheja rani ti'arumu tüpāi, cu'ana paniasome. Jā'ata'ni Dios mai aipāipi paapu chini repanare cu'anare eto saosokanasomu. Eto saosouna mai aipāi, Josuena'me kakaju, Dios vu'e ichejana raasome. Rasivu'e David chū'urumu'jatu'ka paniasomu repavu'e. ⁴⁶ Repau'te Davire, re'oja'che pa'ina rua pojoasomu Dios. Jā'ajekuna David Diore ija'che sēniasomu: "Ja'ku, mu'ure, Jacobre Paaku'te, vu'erepare cho'okasa chiimu chu'u", chiniasomu. ⁴⁷ Jā'ata'ni repau David mamakūji, Salomonpi, cho'oasomu repavu'e. ⁴⁸ Jā'ata'ni Dios, Cunaumu Pa'iku si'achejña pa'iku'mu. Pāi cho'osivu'ñachi'a pa'ima'ku'a'mu Repau. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías ija'che tocha jo'kaasomu:

⁴⁹ Dioreku cunaumure pa'iu peore chū'uku'mu chu'u.

Ucuachi'a cheja si'achejña pa'iku'mu chu'u.

Jā'aja'ñe pa'iu peore masiku'mu chu'u.

Chu'u vu'e, zjeejavu'e cho'okaijanaa'ñe musanukona chu'ure, si'achejña pa'iku'te?

⁵⁰ Cunaumuna'me cheja peore cho'osi'ku'a'mu chu'u,

Diopi i'kakuna asaku jā'aja'ñe tocha jo'kaasomu repau Isaías.

⁵¹ 'Chu'u, Esteban, musanukonare ainare, iere i'kamu: Musanukona pāi Dioni rua jachaju rekoñoā Diore vesuna rekoñoāja'ñe paame. Jā'ajekuna Dios chu'o asacuheme. Musanukona aipāi pa'isina pa'icheja'che pa'iju Dios Rekocho cho'okaiche cuhena'a'me musanukona. ⁵² Musanukona aipāi pa'isina Dios chu'o kuanare ucuanukore cu'ache cho'oasome. Pāiu Re'oja'chechi'a Cho'oku rajjache kuava'nare vanisoasome repana. Chura musanukona ucuaja'che Repau Re'oja'che Cho'oku raisirumu pāi chū'unare, "Jā'ure vanisoche chū'ujū'u", chiiju jo'kasinaa'me. ⁵³ Dios chū'usi'e ángelepi kuaasome musanukonare. Jā'ata'ni musanukona ruarepa jachaju cho'omanaa'me repa —chiniasomu Esteban repanare.

Esteban'te vanisosi'ere kuumu

⁵⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa judío aina rua pe'ruche pe'ruju tea ñaasome repau'te. ⁵⁵ Repauta'ni, Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Dios miañe'te re'oja'chere umure ñaasomu. Nato Jesús Diore kueñe, u'ajjūtu cakā'kore nukaaasomu. ⁵⁶ Jā'aja'ñere ñaku repau Esteban ija'che i'kaasomu:

—iÑañe! Cunaumu pa'iche rua re'oja'che ñomu. Jesús, Dios Raosi'kupí ñomu. Diore kueñe Repau u'ajjūtu cakā'kore nukamu Repau —chiniasomu Esteban.

⁵⁷ Chikuna asacuheju jãññapi cãjo ta'pi rua cuiche cuiasome repaña. Cuiju, ùcuanuko repau nukachejana vuvu saniasome repaña. ⁵⁸ Vuvu sani repau'te chëa vù'ejooopi etua saasome repaña catapi su'a vëasoñu chini. Repau'te joreju cu'ache i'kasina repaña sè'sevu ju'ikãña tì'te pòsuu nukacheja rù'ññena ùhaasome, ùcuauji repaña kãññare kuirakaau chini. Repau pòsuu Saulo'mu repau mami. ⁵⁹ Ûcuarumu repaña catapi sia rua su'ache su'aasome repau'te. Su'ajuna chueeu ija'che sëniasomũ Esteban:

—Jesús, Chu'ure Paaku, chu'u rekocho mu'uni tì'api'ramu — chiniasomũ. ⁶⁰ Chini tãni ro're ñu'iu, ujachu'opi cuiku, Dioni jo'e ija'che sëniasomũ repau.— Ja'ku, ina chu'ure cu'ache cho'oche cuasamanejũ — chini jünisoasomũ repau.

8

Jesucristo'te cuasanare Saulo cu'ache cho'osi'ere kuumu

¹ Repau Saulo Esteban'te vanisochë rua chiniasomũ. Reparumu Jesucristo'te cuasana Jerusalén vù'ejooopi pa'ikuanupũ rua cu'ache cho'ocojñoasome. Jã'ajekuna repajoopi pa'isina etã vuvuso Judea chejana'më Samaria cheja po'ore sani paniasome repaña. Jã'ata'ni repajoopi Jesucristo saosinachi'a canũka paniasome. ² Repau Esteban chuenisosi'kure chekunapi Diore cuasanapi ota oiju tãasome. ³ Reparumu repau Saulo Jesucristo'te cuasanare si'asoa'ju chini rua cu'ache cho'oku paniasomũ. Vuvu ña kaka umupãina'më romi chëa jñajñu sa pã chëavv'ena cuaoku paniasomũ repau.

Dios chu'ore Samaria cheja pa'inani chu'vasi'ere kuumu

⁴ Ûcuarumu Jerusalén vù'ejooopi etã vuvusosina ku'iju Dios chu'ore chu'vaju paniasome. ⁵ Etã vuvusosi'ku Felipe ku'iu Samaria vù'ejooona sani repajoopi pa'inare Jesucristo pa'iche'te kuaku paniasomũ. ⁶ Dios chu'ore chu'vaku Diochi'a cho'omasiche'te pã vasoche'te cho'o ñoku paniasomu repau. Jã'aja'ñe cho'o ñoku chu'vakuna pã jainuko repau chu'vache asa chëasome. ⁷ Pã jainukore vasosomũ repau, vuicu'akuna rupũ ùhiva'nare, ro'o ku'iva'nare, vati paanare. Repauji vati paanare vasoto vati rua cuiju etã saniasome. ⁸ Pãire vasokaiuna repajoopi pa'ina rua pojoasome repau'te.

⁹ Reparumu ùcuachejare chai paniasomũ. Repau mamiasomũ Simón. Chaina cho'oche rua jeerumu cho'oku paniasomũ repau, “Rua masiku'mu chu'u”, chiũ. Jã'aja'ñe joreku cho'okuni Samaria cana ña rua cuasasome repau cho'oche. ¹⁰ Repacheja pa'ina ùcuanuko masinana'më vesuna jachama'ñe asaasome repau i'kache, “Dios peore Cho'omasikuji chũ'ukuna cho'omu iku”, chini. ¹¹ Rua jeerumu chai cho'oku chekunajë'e cho'ovesuche'te joreku cho'o ñokuna ña cuasaju repau'te ja'më paniasome repaña.

¹² Jã'ata'ni Felipeji rani Dios chu'ore chu'vaku pã cu'ache cho'oche ùhasosinare Dios chëa paachena'më Jesucristo pa'iche'te kuakuna asa chëasome repaña. Asa chëa Jesucristoni cuasaju umupãina'më romi peore okoro'vecojñoasome. ¹³ Repau Simón chai pa'isi'ku ùcuachi'a asa chëa Dioni cuasaku okorocojñoasomũ. Okorocojñosirumu Felipe'më ku'iu repau cho'oche'te, pã vasoche'te, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña rua cuasaku ku'iu paniasomũ repau Simón.

14 Ūcuarumu Jerusalén pa'ina Jesús saosina Samaria cheja cana Dios chu'ore asa chēa Jesure cuasaju jovosi'e asaasome. Asasinajeju Pedrona'me Juanre Samariana saosome repana. 15 Saorena repana Samaria cheja sani tī'a repanare pāi Dios Rekochoji rani repalani ja'me paau chini Dioni sēekanasome. 16 "Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna", chijju okoro'vecojñosinare repalani chuta'a Dios Rekochoji raimauna Repauni sēekanasome repana. 17 Sēni pi'niju repana Pedrona'me Juan repalani jūjñapi jajuna Dios Repau Rekocho'te raoasomu repanare, ja'me paau chini.

18 Repau'te Simonre jā'are ñakuna ūcuaja'che cho'ouaasomu. Jā'aja'ñe cho'ouakuna masiche kuripi kooa chiniasomu repau. 19 Repanare Jesús saosinare ija'che i'kaasomu repau:

—Jā'aja'ñe cho'omasira chiimu chu'u. Cho'omasiche isijū'u chu'ure; ro'ira. Isirena koo chu'upi pāire jakuna Dios Rekochoji repalani rani ja'me paau —chiniasomu Simón.

20 Chikuna Pedro i'kaasomu repau'te.

—Mu'upi jā'aja'ñe cuasani kurina'me mu'u rekocho cho'osōñe pa'ija'mu mu'ure. Dios isiche kuripi kooma'ñea'me. 21 Diopi ñato mu'u rekocho rūhiñe cuasama'mu mu'u. Jā'ajekuna chukuna cho'ocheja'che cho'ocu'amū mu'ure. 22 Jā'ajekuna mu'u cu'ache cuasache'te oiu ūhasō Dioni sēeu pa'ijū'u, Repauji mu'u cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamanea'ku chini. 23 Mu'u pa'iche masimu chu'u. Chekuna pāi na'a re'oja'chere cho'oju pojoju pa'ito pojoma'ñe cu'ache'te cuasaku'mu mu'u. Cu'ache'te cuasaku cu'are cho'oku cho'osōja'mu mu'u —chiniasomu Pedro repau'te.

24 Chikuna Simón jo'e i'kaasomu.

—Musanukonapi Maire Paakuni Dioni sēekajū'u chu'vva'ure musanukona i'kasi'epi cu'acheji t'jñemanea'ku chu'ure —chiniasomu repau.

25 Ūcuarumu Pedrona'me Juan ūcuachejare pa'iju, Dios chu'ore chu'vaju Jesucristo pa'iche kua pi'ni, Jerusalén vū'ejoopona co'iasome. Co'iju chekujooopā Samaria cheja cajoopoā Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaasome repana.

Felipe Dios chu'ore Etiopía cakure chu'vasi'ere kuamu

26 Ūcuarumu ángel Dios raosi'ku Felipe'te ija'che i'kaasomu:

—Vuni suripu cakā'kona saijū'u mu'u. Jerusalén vū'ejoopoji Gaza vū'ejoopo saima'ana saijū'u, pāi peocheja saima'ana —chiniasomu.

27 Chikuna Felipe vuni saiu ñato Etiopía caku, pāi chū'uko'te cho'oche cho'okaiku Diore pojora chini Jerusalén saisi'kupī, repau pa'ichejana co'iku paniasomu. Etiopiapāi chū'uko'te, Candace'te, kuri care'vakaiku paniasomu repau. 28 Kavacho jñajñu kuhasaivūji ñu'iu, co'iku utija'ore ñaku paniasomu repau. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku, Isaías, tocha jo'kasi'ere ñaku i'kaku paniasomu repau Etiopiapāiu. 29 Ūcuarumuna Dios Rekocho Felipe'te ija'che i'kaasomu:

—Tuha ja'me ku'ijū'u jā'asaivu —chiniasomu.

30 Chikuna Felipe vū'vū tuhaasomu repasaivu. Tuha aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías tochasi'ere Etiopía caku ñaku i'kache'te asaasomu repau. I'kauna asa Felipe ija'che sēniasomu repau'te:

—¿Mu'u ñaku i'kache asamasiku mu'u? —chiniasomu.

31 Chikuna,

—Pāamu chu'u. Che'chokuji karamu chu'are. Tuni chu'uname ñu'ia ku'ijũ'u —chiniasomu Etiopía caku Felipe'te.

³² Repau ñaku i'kasi'e Dios chu'o aperamu pa'isi'ku Isaías tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Ovejava'u vanisõñu chini sava'uta'ni oima'ñe saimu.

Ovejachii raña ta'kato oimanaa'me.

Chu'u Neeku ũcuaja'che repau'te cu'ache cho'otojẽ'e i'kama'kuamu.

³³ Re'oja'chechi'a cho'okuni pã cu'ache cho'osinaa'me repau'te.

I'kakainajẽ'e peosinaa'me repau'te.

Ûcuachi'a chiijẽ'e peokuni vanisõsinaa'me repau'te.

Jã'ajekuna repau'jojosina peome, chiimu.

³⁴ Ûcuaramu Etiopía caku ija'che sēniasomu Felipe'te:

—Ija'ova Dios chu'o kuasi'ku Isaías tochasi'e, ¿icheja ñaku'u mu'u? ¿Neeni i'kaku repau? ¿Repau pa'iche'te kuaku? Jã'apãani, ¿cheku pa'iche'te kuaku? —chiniasomu repau.

³⁵ Chikuna Felipe Etiopía cakure repau ñaku i'kasi'ere charo kuaasomu Jesús re'oja'che pa'iche'te. Cho'je jo'e chekuna Dios chu'o kuana tochasi'ere ñoku kuaasomu repau. ³⁶ Cutuju saiju chiara'charu pa'icheja tĩ'aasome repa. Tĩ'a Etiopía caku i'kaasomu Felipe'te.

—Ñaku. Chiara'charu pa'imũ icheja. ¿Chu'are okorore'oku? —chiniasomu repau. ³⁷ Chikuna Felipe,

—Re'omu mu'are, mu'u rekochoji Jesucristoni masi cuasato —chiniasomu. Chikuna,

—Jesucristo Dios Mamaku'mu chiũ cuasamu chu'u —chiniasomu Etiopía caku. ³⁸ Chini, kavacho kuhasaivu tachoku'te,—Ichejana jũvojũ'u —chiniasomu repau. Jũvouna repau Etiopía caku Felipena'me repasaivũji cajeasome. Jã'achejapi chiara'charuna casa Felipe repau'te okoroasomu.

³⁹ Okoro pi'ni makuna Dios Rekocho Felipe'te tũichejana sasoasomu. Sasouna Etiopía caku jo'e ñamaneasomu repau'te. Ñama'kuta'ni rua pojoku Etiopía saima'a jo'e saniasomu repau. ⁴⁰ Dios Rekochoji sasouna Felipe Azoto vũ'ejoopo tĩ'a carani saiũ chekũjoopoã rua vũ'ñajoopoã sani, Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaku paniasomu, Cesarea vũ'ejoopo tĩ'añetu'ka.

9

Jesús i'kache'te Saulo asa jovosi'ere kũamu

¹ Ûcuaramu Saulo Jesucristo neenani vani si'asora chini ũcu cu'ache cho'oku paniasomu. Jã'are na'a rua cho'ora chini, judío phairi aire sani ñaasomu repau. ² Sani repau'te utija'ore sēniasomu repau.

—Chu'u Damasco vũ'ejoopona saipi'ramu, Jesús chũ'ñe cho'onani umũpaina'me romi ku'e chẽa ra pã chẽavũ'ena cuaora chini. Mu'u chu'are utija'ore tochakaijũ'u. Damasco mai judiõpã chi'ivu'ña chũ'unani sa ñora chiimu chu'u, mu'u tochasija'o —chiniasomu Saulo phairi aire.

³ Damasco vũ'ejoopona saiuna repajoopo tĩ'api'ra chejana te'erumu repau nukachejachi'a rũhiso'koro cunaumũpi rua miañe chũniasomu repau'te. ⁴ Miañe chũkuna ña chejana tãniasomu Saulo. Tãni ũhiu chu'o ija'che i'kache'te asaasomu repau:

—Saulo, Saulo, ¿je'se pa'iana mu'u chu'are si'arumu cu'ache cho'oku pa'iku? —chiniasomu Jesucristo repau'te. ⁵ Jã'aja'ñe i'kauna asa,

—¿Jeeja'iu'u mu'u, Chu'ure Paaku? —chinasomu repau.

Chikuna,

—Jesua'mu chu'u. Chu'u neenare cu'ache cho'oku chu'uni rua cu'ache cho'oku pa'imu mu'u. Jā'aja'ñe cho'oku meñe cu'ache cho'oku pa'imu mu'u —chinasomu Jesús.

⁶ Chikuna Saulo kakaçajejani kurukuruku ija'che i'kaasomu:

—Chu'ure Paaku, ¿ñquere cho'oa'ku chiiku mu'u chu'ure? —chinasomu. Chikuna,

—Vuni vñ'ejoopona kakajũ'u. Jā'achejana kaka mu'u cho'ojache asaja'mu mu'u —chinasomu Jesucristo Saulo'te. ⁷ Repau'te ja'me saisina rua kukaasome. Repau Jesús i'kachu'o asanata'ni Repau'te ñamaneasome repana. ⁸ Repau Saulo vuni nukaku ñakocaã suka ñara chiito ñacu'aasomu repau'te. Jesuni ruarepa Miakuni ña na'asoasomu. Na'asouna repau'te jũtuna chẽa Damasco vñ'ejoopona juha saasome repana. ⁹ Choteumucujña na'au paniasomu repau. Pa'iu ãu ãima'ñe, okojẽ'e ùkuma'ñe paniasomu repau.

¹⁰ Ûcuarũmu cheku, Jesure cuasaku ùcuachejare Damasco'te paniasomu. Ananías repau mamiasomu. Reparũmu Ananías Dios ñoñe'te ñaku Maire Paakuni Jesucristoni ñaasomu. Ñakuna repau'te ija'che sēniasomu Jesús:

—Ananías, ¿pa'iku? —chinasomu.

Chikuna,

—Jũju. Pa'imu chu'u, Chu'ure Paaku —chinasomu repau.

¹¹ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ma'a rũhima'a chiicojñoma'ana eta muajũ'u mu'u, Judas vñ'ena. Mũa tĩ'a, “¿Tarso vñ'ejoopo raisi'ku Saulo pa'iku ivu'e?” , chiijũ'u. Repau Saulo chu'uni sēu pa'imu. ¹² Chu'uni sēuna chu'u cho'opi'rache'te ñocuhamu chu'u repau'te. Chu'u ñoñeji mu'uni ñaku repau'te mu'u cho'okaijache ñamu repau. Mũa jũjñapi jaja'mu repau'te ñakocaãre jo'e ñaa'ku —chinasomu Jesús Ananía'te.

¹³ Chikuna, Ananías ija'che i'kaasomu:

—Chu'ure Paaku, repau mu'ure cuasanare Jerusalén pa'inare cu'ache cho'uche pãi jainuko chu'ure kuame. Mu'u neenare rua cu'ache cho'oku pa'iuasomu repau. ¹⁴ Chura ichejana raniasomu repau mu'ure cuasanani chẽara chini. Judío phairipãi chũ'unani sēni raniasomu, chukunani pãi chẽavũ'ena sa cuaora chini —chinasomu Ananías.

¹⁵ Chikuna Jesús repau'te i'kaasomu.

—Mũa ñajũ'u. Chu'u chũ'ñe'te cho'oku paau chini chẽacuhamu chu'u repau'te. Chu'u pa'iche'te judiopãire ùcuaja'che tũpãina'me reparare chũ'unani peore kuaa'ku chini soisi'kua'mu chu'u repau'te. ¹⁶ Repau cu'ache cho'ocojñojañe peore kuaja'mu chu'u repau'te. Chu'u pa'iche'te che'choku rua cu'ache cho'ocojñoja'mu repau —chinasomu Jesús.

¹⁷ Jā'aja'ñe i'kauna repau Ananías eta mũa Saulo pa'ivu'ena kakaasomu. Kaka Saulo'te jũjñapi jaku ija'che i'kaasomu repau:

—Saulo, churata'ni mu'ure chu'u majapãiuja'iu'te paamu chu'u. Maire Paaku Jesús mu'u raisima'ana ñosi'kua'mu mu'ure. Ûcuauji chu'ure vñ'ena mutosi'kua'mu mu'upi jo'e ñakocaãre ñaa'ku chini, ùcuachi'a mu'uni Dios Rekochoji rani ja'me paau chini —chinasomu Ananías repau'te Pablo'te.

18 Chikuna va'ire'reruāja'ñepi tuā'tuaasomu Saulo ñakocaā ta'pisi'e. Tuā'tuaana repau ñakocaā teana care'oso jo'e ñoasomu repau'te. Ūcuarumu ñakocaā re'oja'che ñakujjani vuni okorocojñoasomu repau. 19 Jā'a cho'o pi'ni āu āni vajuasomu repau. Repacheja Damasco vū'ejoopo jo'e te'eumucujñaruā chekuna Jesure cuasanana'me canuka paniasomu repau Saulo.

Damasco vū'ejoopo canare Saulo chū'vasi'ere kumatu

20 Damasco vū'ejoopo'te pa'iu repau Saulo teana judiōpāi chi'ivū'ñana mua, “Jesús Dios Raosi'kua'mu”, chiiu Jesús pa'iche'te kuaasomu. 21 Jā'aja'ñe i'kakuna pāi ūcuanuko asa rua cuasaasome repau i'kache. Asa rua cuasaju ija'che i'kaasome repau:

—Iku Jerusalén pa'irumu Jesucristo'te cuasanare rua cu'ache cho'osi'kuaasomu. Ūcuarūmu iku. Jerusalén pa'ikujjani ichejana raisi'kua'mu iku, ichaja pa'inani Jerusalén cho'ochaja'che Jesús neenani chēa sa judiō phairipāi chū'unani jo'kara chini —chiniasome repau pāi.

22 Repau Saulo si'arumu na'a rua re'oja'che chū'vaku paniasomu, “Jesús Dios Raosi'ku Cristoa'mu”, chiiu. Masi chū'vakuna judiōpāi Damasco pa'ina, jachanata'ni sāiñe i'kavesuasome repau'te.

Saulo Damasco judiōpāire kati sanisosi'ere kumatu

23 Na'a pa'isirumu judiōpāi chi'i cutu, “Sauloni chēa vanisoñu”, chiniasome. 24 Jā'ata'ni Saulo repau cho'oñu chiiche asaasomu. Repau'ni chēa vanisoñu chini umucujñana'me ñami vū'ejoopo kakasa'ñaroāre pē'jeju paniasome repau. 25 Jā'aja'ñe pē'jeju'na chekuna Jesure cuasana Saulo'te ju'ena maña vū'ejoopo jeotususi'pa sē'sevūji muni vū'ejoopo jā'acho'jena casoasome repau repau'te.

Saulo Jerusalén vū'ejoopona co'i cho'osi'ere kumatu

26 Jā'aja'ñe cho'o casorena Jerusalén vū'ejoopona co'i chekunare Jesure cuasanare jovora chiniasomu repau. Jā'ata'ni repau vajuchuasome repau'te. “Joremu iku”, chini jachaasome repau. 27 Te'eū Bernabechi'a repau'te re'oja'che cho'okaniasomu. Jesús saosinare sa repau Saulo Damasco ma'a saiū ñasi'ena'me Jesús repau'te i'kasi'e peore kuakaniasomu repau Bernabé. “Iku Saulo, Jesús pa'iche vajuchuma'ñe re'oja'che chū'vaasomu Damasco vū'ejoopo pa'inare”, chiniasomu Bernabé. 28 Bernabepi kuaana asa Saulo'te pojoasome repau Jesús saosina. Pojojuna repanare jovoasomu repau. Jovo Jesucristo'te cuasanana'me Jerusalén vū'ejoopo'te ku'iu vajuchuma'ñe Jesús pa'iche'te re'oja'che chū'vaku paniasomu. 29 Judiōpāi griego chū'o i'kanare rua chū'vaasomu repau. Jā'ata'ni repau asacuheju pē'ruju, “Vanisoñu ikure”, chiniasome repau'te. 30 Ūcuarumu Jesure cuasana Saulo'te vanisoñu chiiche'te asa, “Repau'ni vanisoju”, chini repau'te Cesarea vū'ejoopona casa, jā'achejapi Tarso vū'ejoopona saosome.

31 Saulo'te saoso pāipi cu'ache cho'omapuna Jesucristo'te cuasana re'oja'che pa'iju paniasome, Judea cheja pa'ina, Galilea cheja pa'inana'me Samaria pa'ina. Dios Rekochoji cho'okaiuna Dios chū'o na'a rua asa chēaju na'a rua masi cuasaju Dioni cuasaju vajuchuju paniasome repau. Ūcuachi'a pāi na'a jainuko Dios chū'ore asa chēa jovoju paniasome repanare.

Enea'te vasosi'ere kumatu

³² Ūcuarumu Pedro vūñajooopā si'ajooopā ku'iu paniasomu Jesús neenani repajooopā pa'inani ñara chini. Jā'aja'ñe Jesús neenani ku'iu ñara chini Lida vū'ejoopona saniasomu repau. ³³ Repajooopō sani pa'irumu Pedro pāiu'te ñaasomu, Eneas ve'eku'te. Repau Eneas vūni nuka ku'icu'akuna, ochorepaūsurumu ūhiu paniasomu. ³⁴ Ūcuarumu Pedro ija'che i'kaasomu repau'te:

—Eneas, Jesucristoji mu'uni vasouna vūni nuka ku'iu mu'u kākiko'a pa'iche kāña care'vajū'u —chiniasomu. Chikuna teana vūni nuka kuni-asomu repau.

³⁵ Vaju pa'iu nuka ku'ikuni pāi Lida vū'ejoopo cana ñaasome repau'te, ūcuachi'a Sarón cana. Repau vajusi'ere ña pāi jainuko Jesucristoni cuasaju jovoasome.

Dorcās jūni vajūraisi'ere kāmū

³⁶ Ūcuarumu romio Jesucristo'te cuasako, Tabita ve'eko Jope vū'ejoopo'te paniasomo. Griego chu'o repao mami Dorcas ve'easomo. Ūcuachejare pa'io chekunare si'arumu re'oja'che cho'okaio paniasomo repao. Chuova'na pa'iva'nare rua re'oja'che cho'okanasomo repao. ³⁷ Jā'aja'ñe cho'okoji ravu tīni jūnisoonā pāi ota oiju repao'te choa umucaruupuna mua ūhaasome.

³⁸ Reparumu Pedro Lida vū'ejoopo chuta'a paniasomu. (Lida vū'ejoopo kueñeasomu Jope vū'ejoopo.) Pedroji kueñere pa'iana Jesús neena Tabita'te jū'isi'kore umuna mua ūha umupāi ka'chanare Lida vū'ejoopona saosome, Pedroni soijaapu chini. Saorena sani Lida vū'ejoopo tī'a Pedro'te, “Raijū'u; Jopena pesa sañu”, chiniasome. ³⁹ Chitena Pedro ja'me ranciasomu repanare. Rani tī'auna repau'te repao ūhiruupuna muaasome repana. Mūarena repau kaka ñato va'jeva'na jainuko repava'ore otare oiju paniasome. Ota oiju repana ju'ikāña Dorcas vajurumu juha rupu isisikāñare ra ñoasome repau'te.

⁴⁰ Ūnojuna ña pi'ni Pedro reparuupu pa'inare ūcuanukore etoasomu. Eto ro're ū'u'ia Dionī sēniasomu repau. Sēni pi'ni jūnisosi'koni ñaku ija'che i'kaasomu: “Tabita, vūijū'u”, chiniasomu. Chikuna ñakocaā suka repauni ñako vūni ñuniasomo repao. ⁴¹ Jā'aja'ñe cho'o repao'te jūtuna chēa juha vuo nuko, repau etosinare Jesucristo'te cuasanana'me va'jeva'nare soniasomu repau, repanapi repao jūni vajūraisi'ere ñaa'jū chini.

⁴² Repao jūni vajūraisi'e Jope vū'ejoopo pa'ina ūcuanuko asa Jesucristo'te jainuko cuasaju jovoasome. ⁴³ Reparumu Pedro repajooopo jeerumu canuka paniasomu cheku Simón va'i ca'ni kuenaku vū'ere.

10

Dios chu'ore chu'vaa'ku chini Cornelio Pedro'te soisi'ere kāmū

¹ Reparumu cheku Cornelio ve'eku Cesarea vū'ejoopo'te paniasomu. Cornelio Batallón Italiano sōtaopāi cienrepanare chu'uku paniasomu.

² Repau Cornelio Diore cuasakujeku repau majapāina'me Diore pojoku paniasomu. Jā'ajekuna judiōpāi chuova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaio paniasomu repau. Ūcuachi'a Diore si'arumu rua sēeu paniasomu repau.

³ Jā'aja'ñe cho'oku na'itona tres pa'itona Diore sēeu Repau ñoñe'te ñaku ángel'te Dios raosi'kure repau vū'ere kaka pa'iana ñaasomu repau. Masi ñoasomu repau ángel. Vū'e kaka ja'me pa'iu repau'te soniasomu ángel.

—¡Cornelio! —chiniasomu.

⁴ Chikuna, kukusosi'kupi ūcuauñi ñaku,

—¿Ëque? —chiniasomu Cornelio.

Chikuna,

—Mu'u Repau'te sēñe asamu Dios. Ūcuaja'che chuova'na pa'iva'nare mu'u re'oja'che cho'okaiche ñakujeku mu'ure cavesuma'mu Repau. ⁵ Jā'ajekuna Jope vu'ejoopona pāire saojū'u, Simonni soijaapu. Repau Simón cheke mami Pedro'mu. ⁶ Ūcuajji mu'ure chu'vaku ūcuaja'che mu'u cho'ojache kuaja'mu. Cheku Simón va'i ca'ni kuenaku vu'ere pa'imū Simón Pedro, chiara ru'tava pa'ivu'ere —chiniasomu ángel repau'te.

⁷ Ūcuarumu Cornelio ángelpi i'ka pi'ni sanisouna umupāi te'eka'chapanare repau'te cho'оче cho'okainare soniasomu. Ūcuachi'a sōtao'te Diore cuasaku'te te'eu'te soni raoasomu repau. ⁸ Soni rao ángel repau'te i'kasi'e peore kuaasomu repau. Repanare kua pi'ni Jopena saasomu repau.

⁹ Saouna jo'e apeñatato chotena ūcua saiju paniasome repana. Repana Jope vu'ejoopo ti'api'raramuna nukarepau su'itona Pedro repau pa'ivu'e sē'sevuna muniasomu Dioni sēsa chini. ¹⁰ Muni pa'iu Dioni sēuna āucuhaasomu repau'te. Jā'ata'ni chuta'a āure cho'ojuna cajema'ñe cha'aku Dios ñoñe'te ñaasomu repau. ¹¹ Nāto sábanakāa ūjakāa cunaumupi ūcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāapi rūhitorupuji chejana cajeasomu. ¹² Jā'ajekuna ūcuaturupu sa'navu'te cu'ava'na ūcuauava'na jainuko paniasome, rūni ku'iva'naa'me añava'naa'me pi'ava'na peore.

¹³ Ūcuarumu Pedro Dios i'kache ija'che chiiche'te asaasomu:

—Pedro, vuni iva'nani vuni āijū'u.

¹⁴ Chikuna Pedro i'kaasomu:

—Ja'ku, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'ku'a'mu chu'u, mu'u aperumuna ūsesi'jekuna.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kauna Dios ija'che i'kaasomu repau'te:

—Ñaku, mu'u. Chu'upi Diopi, “Re'omu ie”, chiito, ¿mu'upi, “Cu'amū”, chiija'u? —chiniasomu Dios.

¹⁶ Ūcuaterumu choteñoā jā'aja'ñe cho'o ñoasomu repa repau'te. Choteñoā ño pi'ni cunaumuna jo'e munisoasomu repakāa. ¹⁷ Jā'aja'ñe cho'ouna ña, “¿Je'se pa'ijachere ñare chu'u jā'a?”, chini rua cuasaasomu repau. Chuta'a rua cuasaku pa'ikuni Cornelio saosina Simón vu'e ku'e jñaa kakasa'aro ti'jñe'te nukaju paniasome. ¹⁸ Nukaju sēniasome repana.

—¿Simón Pedro ivu'ere pa'iku? —chiniasome.

¹⁹ Jā'a cho'oto Pedro chuta'a Dios ñosi'ere rua cuasaku paniasomu. Cuasakuna Dios Rekocho i'kaasomu repau'te.

—Asajū'u. Umupāi chotena mu'uni ku'eme. ²⁰ Vuni caje ūcuanana'me saijū'u. Vajuchumanejū'u. Chu'upi repanare raosi'ku'a'mu —chiniasomu Dios Rekocho.

²¹ Chikuna Pedro caje ñaku ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Ëque rate musanukona? ¿Chu'uni ku'eche? —chiniasomu repau. Chikuna repana i'kaasome.

²² —Capitán Corneliopi raosi'ku'a'mu chukuna'te. Re'oku'mu repau. Diore cuasakuna judiōpāi ūcuanuko re'oja'che cutunaa'me repau'te. Dios raosi'ku ángelpi mu'uni soau chini chū'wasomu repau'te, mu'u chu'vachu'ore asaa'ku chini —chiniasome repana. ²³ Chitena asa,

—Jau —chini— Kakajū'u. Iñami ivu'ena kāijū'u. Che'ro sañu —chiniasomu repau.

Jo'e apeñatato kāni vūni Pedro ūcuanana'me saniasomū. Chekuna Jesucristo'te cuasana Jope vū'ejoopo cana te'ena ja'me saniasome repanare. ²⁴ Saiju jo'e chekūumucusena Cesarea vū'ejoopo tī'aasome repana. Tī'ato Cornelio chekuna repau soisinana'me, repau majapāina'me repau'te kueñe pa'ina jovo cha'aku paniasomū repanare.

²⁵ Repau Cornelio ūcuau vū'ena Pedroji sani tī'akuna repauni tijña pojora chini etaasomū. Eta repau'te tijña Diore cho'ocheja'che Pedro'te tī'jñeñe ro're ñuniasomū Cornelio, repauni pojoku. ²⁶ Jā'aja'ñe cho'okuna Pedro repau'te chēa vūoasomū.

—Vuijū'u. Mu'u pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Pāiu'mu —chiniasomū repau. ²⁷ Chikuna vūni cutuju vū'ena kakaasome repana, Pedrona'me Cornelio. Kaka ñato pāi jainuko chi'isina paniasome. ²⁸ Pedro repanare ija'che i'kaasomū:

—Musanukona chukuna judiōpāi pa'iche masime. Tiipāina'me chi'icu'amū chukuna'te. Chukuna judiōpāi cu'are cuheju tiipāi vū'ña kakamana'a'me. Jā'ata'ni Dios chu'ure ija'che i'kasi'kua'mū: “Tiipāi cu'ame”, chiimanejū'u mu'u”, chiisi'kua'mū. ²⁹ Jā'ajekuna chu'ure soñu chini sainare cuhemairo raisi'kua'mū chu'u. Chura, ¿ñquere cho'oa'ku chini soni raore musanukona chu'ure? chiimu chu'u.

³⁰ Chikuna Cornelio ija'che i'kaasomū repau'te:

—Ijarumū na'ito chu'u vū'e pa'isi'e chura ūcuaka'chapaumucujña'a'me ie. Repa na'ito chu'u judiōpāi pa'icheja'che āu āima'ñe Dioni sēeu pa'isi'kua'mū. Sēeu ñato pāiu ko'sijakāña ju'iu chu'uni tī'jñeñe nukasi'kua'mū. ³¹ Jā'aja'ñe tī'jñeñe nukakuji ija'che i'kasi'kua'mū repau chu'ure: “Mu'u Repau'te sēeñe asamū Dios. Chuova'na pa'iva'nare mu'u re'oja'che cho'okaiche ñaku mu'ure cavesuma'mū Repau. ³² Jā'ajekuna Jope vū'ejoopona chu'o saojū'u mu'u. Simón Pedroni soni raojū'u, rani chu'vaa'ku mu'ure. Repau Simón Pedro cheku Simón vū'ere pa'imū. Va'i ca'ni kuenaku vū'ere chiara rūtava'te pa'imū repau”, chiisi'kua'mū. ³³ Jā'aja'ñe i'kauna asa teana mu'uni soisi'kua'mū chu'u. Sokuna cuhema'ñe re'oja'che raisi'kua'mū mu'u. Re'orepamū. Chura, Diopi ja'me pa'iana chi'i cha'ame chukuna mu'ure. Chukunani chu'vaa'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere chu'o asañu chiime chukuna —chiniasomū Cornelio.

Pedro Cornelio vū'ena Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu

³⁴ Ūcuarumū Pedro repanare pāi ija'che chu'vaasomū:

—Churana Diopi cho'okaiuna ie masimū chu'u: Dios pāi ūcuanukore ūcuapa'rūvachi'a oiku'mū. Ūcuarepaa'me jā'a. ³⁵ Pāi ūcuanukore si'avājupāi pojomū Dios, Repauni cuasaju re'oja'che pa'ito. ³⁶ Repau Dios Jesucristo'te cuasache kuachu'ore raosi'kua'mū chukuna'te Israel jojosinare. Ija'chea'me repa: Pāi Ūcuanukore Paaku Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mū, Repauni cuasaju sēeto. ³⁷ Musanukona chukuna judiōpāi pa'icheja cho'osi'e peore asasinaa'me, Galilea cheja Juan chu'vakū okoro'vesi'ena'me cho'je cho'osi'e peore. ³⁸ Diopi Jesure Nazaret vū'ejoopo cakure Repau Rekocho'te raosi'kua'mū, Ūcuarekochoji ja'me pa'iana pāire re'oja'che cho'okaaū chini. Dios Rekochoji chū'ukuna Repau Jesús si'achejña ku'iu pāire re'oja'che cho'okaiū pa'isi'kua'mū. Vāture paaju jū'inare vasokaisi'kua'mū Repau. Jā'aja'ñe cho'oku pa'isi'kua'mū Jesús, Diopi Repauni ja'me pa'iana. Jā'a asasinaa'me musanukona. ³⁹ Chukuna Repau Jesús Jerusalén vū'ejoopo cho'osi'ena'me Judea cheja cho'osi'e

peore ñasinaa'me. Jã'aja'ñe cho'okuna pãi kurususē'verona jē'jo vēasōsinaa'me Repau'te. ⁴⁰ Jē'jo vēasōsi'kureta'ni Diopi vasouna cho-teumucujñana Repau'te tāsichejapi vajurani eta ñosi'kua'mu Repau chukuna'te. ⁴¹ Vajuraisi'kuta'ni judiōpãi ũcuanukore ñomanesi'kua'mu Repau. Chukuna'te Dios chēasinarechi'a ñosi'kua'mu Jesús chekunani kuaju paapũ chini. Chukuna Ūcauna'me ãu ãisinaa'me Repau jũni vajuraisirumu. ⁴² Jã'aja'ñe pa'iu chukuna'te pãire Dios chu'ore, "Ija'che chu'vaju pa'ijũ'u", chiiu chũ'usi'kua'mu Repau chukuna'te: " 'Chu'u icheja jo'e cajesirumu pãi ũcuanuko cu'ache cho'osi'e Diopi chũ'uuna ro'iche chũ'uja'mu. Jũnisōsiva'na repava'na vajurumu cho'osi'ena'me, Repau rairumu chuta'a vajuna cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu chu'u.' Jã'aja'ñe chu'vajũ'u", chiisi'kua'mu Repau chukuna'te. ⁴³ Jesús chuta'a raimarumu Dios chu'o aperumu kuasina ũcuanuko Repau pa'ijachere kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Pãi ũcuanukore jũni ro'ikaisi'ejekuna

Repau Mamaku'te cuasanare repana cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu
Dios,

chiimũ repana tocha jo'kasi'e —chiniasomũ Pedro.

Judiō peonani Dios Rekocho raisi'ere kuamũ

⁴⁴ Repau chuta'a chu'vatona repau chu'vache Dios chu'o asanare ũcuanukore Dios Rekocho cajeasomũ. ⁴⁵ Cajeuna ña Pedrona'me raisina judiōpãi Jesucristo'te cuasana rua cuasaju ija'che i'kaasome:

—¡Dios inare judiō peonareta'ni Repau Rekocho raomũ! —chiniasome repana. ⁴⁶ Judiō peonapi tũipãi chu'o che'chemanesinapi tũipãi chu'ore i'kaju, "Dios peore masiku'mu", chiijuna jã'aja'ñe i'kaasome repana judiōpãi.

⁴⁷ Jã'aja'ñe i'kajuna Pedro ija'che i'kaasomũ:

—Churata'ni ina mai paacheja'che Dios Rekocho paame. Jã'ajekuna repanare okoro'veche ũsecu'amũ —chiniasomũ. ⁴⁸ Chini, repanare judiō peonare i'kaasomũ repau.— "Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna", chiiju, okoro'vecojñojũ'u musanukona —chiniasomũ Pedro repanare.

Jã'aja'ñe i'kauna ũcuauñi okoro'vecojñoasome repana. Okoro'vecojñocuha,

—Jo'e te'eumucujñaruã canuka ja'me pa'ijũ'u chukuna'te —chiniasome repana repau'te.

11

Simón Pedro Cesarea vu'ejoopo cho'osi'ere Jerusalenna co'i kuasi'ere kuamũ

¹ Repa Cesarea vu'ejoopo cho'osi'e judiō peonapi Dios chu'ore asa chēasi'e Jesús saosinana'me chekuna Jesucristo'te cuasana Judea cheja pa'ina asaasome. ² Jã'aja'ñe cho'osi'ere asa repau Pedroji Jerusalén vu'ejoopona co'iuna Jesure cuasana judiōpãi te'ena ke'reasome repau'te. ³ Ke'reju ija'che sēniasome repau'te:

—¿Je'se pa'iana mu'u judiō peonani sani ñaku ja'me ãu ãku? Mai judiōpãi jã'aja'ñe cho'omanaa'me —chiniasome repana.

⁴ Chitena Pedro repau cho'osi'e peore ija'che kuasomũ repanare:

⁵ —Jope vu'ejoopo'te pa'iu Dioni sēeu pa'isi'kua'mu chu'u. Sēeuna Dios ñoñeji ñosi'kua'mu chu'ure. Nato sábanakãa ujakãa cunaumupi

ch'u űu'ichejana cajesi'kua'mu, űcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāapi.
 6 űato, cu'ava'na űcuauava'na rūhiturupujekuna sa'navu'te rua jainuko
 pa'isinaa'me. Rūni ku'iva'nana'me añana'me pi'ava'na pa'isinaa'me.
 Airocava'na peore pa'isinaa'me repakāa sa'navu. 7 Jā'aja'ñe ñaku Dios
 chu'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: "Vuijū'u, Pedro. Vuni
 iva'nare vani āijū'u", chiisi'kua'mu Dios chu'ure. 8 Chikuna i'kasi'kua'mu
 chu'u. "Ja'ku, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'kua'mu chu'u,
 mu'u aperumuna űsesi'ejekuna", chiisi'kua'mu chu'u. 9 Chikuna Dios
 chu'ure cunaumupi jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: "Chu'upi Diopi, 'Re'omu ie',
 chiito, űmu'upi, 'Cu'amū', chiija'u?", chiisi'kua'mu. 10 Choteñoā jā'aja'ñe
 Diona'me i'kasi'kua'mu chu'u. Choteñoā i'ka pi'niuna cunaumuna jo'e
 munisōsi'kua'mu repakāa. 11 űcuarumu umupāi chotena Cornelio raosina
 Cesarea vu'ejooponi rani tī'asinaa'me, chukuna pa'ivu'ena. 12 Tī'arena
 Dios Rekocho chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: "Jā'anare pāi kuhema'ñe
 ja'me saijū'u", chiisi'kua'mu. Chikuna repanare ja'me saisi'kua'mu chu'u.
 Ina Jesure cuasana, seirepana, ja'me saisinaa'me chu'ure. Sani tī'a
 repau Cornelio vu'ena kakasinaa'me chukuna. 13 Kakarena Cornelio
 repau ñasi'ere kuasi'kua'mu chukuna'te, ángel repau vu'e kaka nukaku
 i'kasi'ere. Ija'che i'kaasomu ángel repau'te: "Jope vu'ejoopona saojū'u pāi,
 Simón Pedroni soijaapu. 14 Soijani rarena űcuauji mu'ure chu'vaja'mu.
 Chu'vauna asa chēarena mu'una'me mu'u vu'e pa'inare peore Dios
 musanukonare chēa paaku vati toa sani uuche űsekaija'mu", chinia-
 somu ángel repau'te. 15 Jā'ajekuna chu'u sani repanare jmakarū
 chu'vatona Dios Rekocho mairē aperumu cajesi'ēja'che cajesi'kua'mu
 repanare ja'me pasa chini. 16 Repanani jā'aja'ñe cho'ouna Maire
 Paaku ija'che i'kasi'ere cuasasi'kua'mu chu'u: "Aperumu Juan pāi
 jainukore re'oja'che okoro'vesi'kua'mu. Churata'ni Diopi musanukonare
 na'a re'oja'che cho'okaija'mu. Dios musanukonare rekoñoana Repau
 Rekocho'te raoja'mu ja'me paau chini", chiisi'kua'mu Jesús aperumu
 maire. 17 Jā'ajekuna Dios repanare judío peonare repanapi Maire Paakuni
 Jesucristoni cuasajuna Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, maire aperumu
 raosi'ēja'che. Dios cho'oche, űūseja'che chu'u? —chiniasomu Pedro
 repanare.

18 Jā'aja'ñe i'kauna asa ke'reche cuhaso churata'ni Diore űcuanuko
 re'oja'che i'kaasome repana.

—Rua re'oku'mu Dios. Judío peonarejatū'ka repanapi cu'ache
 cho'oche'te űhasorena Repau pa'icheja saiche jo'kamū Dios, Repauna'me
 si'arumu ja'me pa'iju paapu chini —chiniasome repana.

Antioquía vu'ejoopo pa'ina Jesure cuasache'te kuamu

19 Aperumu Esteban chuenisorumu chekunare Jesús neenare
 űcuaja'che cu'ache cho'oasome pāi. űcuanani cu'ache cho'ojuna ña Jesús
 neena eta sanisoasome. Chekuna Fenicia chejana saniasome. Chekuna
 Chipre juupona saniasome. Chekuna Antioquía vu'ejoopona saniasome.
 Jā'achejñare sani pa'iju Jesús pa'iche'te chekunani judiōpāichi'a kuaju
 paniasome repana.

20 Chekunata'ni Jesure cuasana te'eva'na, Chipre raisinana'me Cirene
 raisina űcuajoopona Antioquía vu'ejoopona sani tī'a judiōpāire chu'vaju
 judío peonare űcuachi'a chu'vaasome. Pāi űcuanukore Jesús re'oja'che
 cho'okaisi'ere kuasome repana. 21 Jā'ajekuna Diopi repanani rua
 re'oja'che cho'okaiuna pāi rua jainuko Jesucristoni cuasaju jovoasome.

²² Repacheja pa'ina Jesure jovosi'e Jerusalén vu'ejoopo pa'ina Jesu-cristo'te cuasakuanupũ asaasome. Asasinajeju Bernabeni Antioquia vu'ejoopona saasome repana. ²³ Ūcuarũmu repau Bernabé sani t'i'a repanare Dios re'oja'che cho'okaisi'ere ña pojoasomu. Jã'ajekũna repanapi jo'kasoma'ñe Jesuni masi cuasaju paapu chĩ'vaasomu repau. ²⁴ Repau Bernabé re'oja'che pa'ikũjeku Jesucristo'te rua masi cuasaku Dios Rekocho chũ'ũne re'oja'che cho'oku paniasomu. Jã'aja'ñe pa'ikũji repachejare pa'ĩuna na'a rua jainũko pãi Jesure cuasaju jovoasome.

²⁵ Na'a pa'isirũmu repau Bernabé Tarso vu'ejoopona saniasomu Sauloni ku'era chini. Repau'te ku'e jĩnaa Antioquiãna saasomu repau.

²⁶ Ūcuajooopo'te sani te'eũsurũmu pa'iju Jesure cuasakuanupũna'me chi'iju pãi jainũkore ka'chana che'choju paniasome repana. Repajooopo Antioquiã vu'ejoopo pa'ina Jesure cuasanare, "Cristo neena", chiniasome. Aperũmu repanare jã'aja'ñe ve'omaneasome pãi.

²⁷ Ūcuarũmu chekũna Dios chu'o kuana Jerusalenpi Antioquiã vu'ejoopona rani t'i'aasome. ²⁸ Repanare ja'me raisi'ku Agabo Jesure cuasanare chu'o raasomu kuara chini. Repanapi chi'irena vuni nukaku Dios Rekochoji cho'okaiũna ija'che i'kaasomu repau: "Na'a pa'isirũmu pãiva'nare si'acheja ãu karaja'mũ", chiniasomu. (Repau kuasi'e na'a pa'isirũmũna Claudio chũ'ũrumũna ti'jñesi'kuamũ.) ²⁹ Agabo i'kasi'ere asa Jesure cuasana Antioquiã pa'ina ūcuauũko kuri jovo Judea cheja pa'inani, Jesure cuasanani saouũ ãure koo ãapu chiniasome. Repanare ãsire'onũkorũ kuri jovo saouũ chiniasome repana. ³⁰ Repana cho'oũu chisi'ere cho'ojũ Judea pa'inare, Jesure cuasanare chũ'unani kuri saosome repana. Bernabena'me Saulo sakaniasome repakuri.

12

Santiago'te vanisosi'ena'me Pedro'te chẽasi'ere kuamũ

¹ Ūcuarũmu Herodes, Galilea cheja pa'inare chũ'ũku, Jesure cuasakuanupũ pa'inani cu'ache cho'ora chini te'enare chẽañe chũ'ũasomu.

² Jã'aja'ñe chũ'ũuna chẽarena Juan majaa'chũre, Santiago'te, va'tipi vanisoche chũ'ũasomu repau Herodes. ³ Repau'te vanisosi'e judiũ aina asa rua pojoasome. Ūcuarũmu Herodes repana pojosi'ere asa Pedroni ūcuaja'che chẽaa'ju chini chũ'ũasomu. Reparũmu pasuarũmu paniasomu, judiõpãi pã saumanesi'e ãirũmu.

⁴ Ūcuarũmũna Pedroni chẽarena pãi chẽavũ'ena cuao sõtaopãire chũ'ũ jo'kaasomu Herodes, repaũni pẽ'jea'ju chini. Chũ'ũ jo'kaũna sõtaopãi ūcuaka'chapakuanupũã sa'ñeju pẽ'jeasome repau'te. Te'ekuanupũ ūcuaka'chapanachi'a paniasome. Pasuarũmu caraisirũmũna Herodes pãi ñaju'te Pedro'te cu'ache i'kakũ vanisoche'te chũ'ũra chiniasomu. ⁵ Jã'aja'ñe cho'ora chini Herodes Pedro'te pãi chẽavũ'ere cuao paaasomu. Jã'ajekũna Jesure cuasakuanupũ pa'ina Pedroji pãi chẽavũ'ere pa'ĩuna si'arũmu Dioni rua sũekaiju paniasome.

⁶ Ūcuarũmu Pedro repau'te Herodes pãi ñaju'te cu'a i'kajaumucuse ñami kãĩuna repau kãĩruupu sõtaopãi te'ekachapana pẽ'jeju repau jãjĩnana cunameã ta'chesina paniasome. Chekũna sõtao jatisa'aro'te pa'iju pẽ'jeasome. ⁷ Repau Pedro kãnisirũmũna Dios raosi'ku ángel peosichejapi teana rani pa'ĩuna rua miaasomu repau pa'ĩruupu. Ūcuarũmu ángel Pedro'te meakorichona jũtũpi ta'ka vuõ,

—Pesa vuijũ'u —chiniasomu.

Angelpi i'kakuna Pedro jãjña ta'chesimeã cunameã teana tusu tuã'tuaasomu. ⁸ Jã'aja'ñe cho'o ángel jo'e i'kaasomu repau'te.

—Mu'u kãñana'me cü'akorophe're sa'chejũ'u —chiniasomu. Chikuna sa'cheasomu repau.— Ūcuaja'che sê'sevu mu'u ju'ikãa mini sachã ja'me rajjũ'u chũ'ure —chiniasomu.

⁹ Chikuna Pedro pãi chẽavu'e rua ujavu'e ángel cho'jepi etaku paniasomu. Jã'aja'ñe cho'oku'teta'ni ángel repau'te cho'okaichejẽ'e cuaso-maniasomu Pedro'te. “Rupu Dios ñoñeji ñomu chũ'ure”, chiũ cuasaasomu Pedro. ¹⁰ Etaju pẽ'jeku'te, charo nukaku'te carani, na'a cho'je nukaku'te carani, jatisa'aro cunasa'rona tĩ'asome repana. Tĩ'arena repasa'aro ũcuate'sa'araji vatauna eta vu'ejoopo'te pa'iju te'ejoovu mũaasome repana. Te'ejoovu mua ñato ángel teana peoasomu. ¹¹ Angel jo'ka sanisosirumu churata'ni cuasoasomu repau'te. “i'Dios raosi'ku ángel chũ'ure etosi'e ũcuarepaa'me! Herodes chũ'ure pãi chẽavu'e pache ãsemu Dios. Ūcuachi'a judío aina chũ'ure cu'ache cho'oñu chiiche peore ãsemu Repau”, chini cuasaasomu Pedro.

¹² Chini masi cuasaku, churata'ni María vu'ena mũaasomu Pedro. (María Juan puka'koa'mo. Repau Juan mami cheke Marcos.) Repavu'e pãi jainuko Dioni sẽñu chini chi'isina paniasome. ¹³ Ūcuarumu Pedro mua tĩ'a jatisa'aro tijñapacasa'araji sãniasomu repanare. Sẽeuna asa repavu'e cho'che cho'okaiko, Rode, ũcuasa'rona rãniasomo. ¹⁴ Rani Pedro chũ'ore asa masi pojokota'ni vata ñama'ñe churi vu'vuso chekunani kũaasomo repau.

—iPedro ve'sere nukamu! —chiniasomo repau.

¹⁵ Chikona,

—Vẽ'veo'mo mu'u —chiniasome repau'te. Jã'ata'ni repau,

—iJorema'mo chũ'u! —chiio rua i'kaasomo. Ruarepa i'kakona, ija'che i'kaasome repana:

—Ãa, repauni vanisorena reko raicosomu —chiniasome repana.

¹⁶ Jã'a cho'oto repau Pedro chuta'a ve'sere nukaku soiũ paniasomu. Soiũna asa vata ña jñanososome repana. ¹⁷ Ña jñano repanapi ruarepa i'kajuna repau i'kache'te asaa'ju chini vevoasomu Pedro. I'kasi'e cuharena repau'te Dios pãi chẽavu'e etosi'ere peore kũaasomu repau repanare. Kua pi'ni,

—Peore chũ'u kuasi'e Santiagona'me chekunare Jesure cuasanare kuakajjũ'u chũ'ure, asa masia'ju —chiniasomu repau. I'ka pi'ni eta tĩ'chejana saniasomu repau.

¹⁸ Jã'a cho'oto sõtaopãi ñatauna ña Pedroji peokuna ũcuanuko kukuso rua cutuju paniasome.

—¿Jeechejare Pedro pa'iku? ¿Je'se jã'u etaũ? —chiiju sãĩnechi'a sãniasaju paniasome. ¹⁹ Repana sõtaopãi vajuchuju cutuju pa'ijuna Herodes Pedroni ku'e raa'ju chini chũ'uasomu. Chũ'uuna repau'te ku'ete'easome repana. Ku'ete'arena Herodes repanare soni rua sãniasomu. Sëni pi'ni chekunani sõtaopãire chũ'uasomu repau, Pedro'te masi pẽ'jemanesinani ũcuanukore vanisoa'ju chini. Chũ'u chueoso Judea cheja eta Cesarea vu'ejoopo'te sani paniasomu repau Herodes.

Herodes jũ'isi'ere kuamu

²⁰ Reparumu Herodes Tiro vu'ejoopo pa'inana'me Sidón vu'ejoopo pa'inare pe'ruasomu. Repajoopoã pa'ina si'arumu ãu kooju paniasome

Herodes cheja pa'inare. Jā'aja'ñe āu koonani Herodeji pe'rukuna rua cu'aasomū repanare. Chekuchejñā āu koochejñaj'e peokuna Herodeni re'oja'che ja'me pañu chini repajoopoā pa'ina ūcuanuko repauni i'kañu chiniasome. Chini repau'te cho'ochē cho'okaikuni, Blastoni, i'kaasome repana, repana i'kajaumucusere Blastoji Herodeni sēekaau chini. ²¹ Repau sēekaisiumucuse tī'auna repau Herodes pāi chū'una ju'ikāñā re'ojakāñare sa'che repau pāi chū'uku ñu'isaivū'te ñu'ia i'kaasomū repanare pāi. ²² I'ka pi'niuna pojōjū rua cuijū ija'che i'kaasome repana:

—Rua masiū'mū jā'ū. Pāi i'kacheja'che i'kama'mū iku. ¿Dioa'ū iku? —chiniasome repana, rupū repau cuasaku i'kasi'ere. ²³ Repauchi'a cuasaku i'kasi'kuta'ni, “Dioma'mū chū'ū”, chiima'ñe repana i'kache'te asa pojōasomū repau. Asa pojōsi'kureta'ni ángel Dios raosi'kupi ravū cho'oasomū repau'te. Ravū cho'ouna repau ca'nivū sa'navuji añapi āijuna jūnisōasomū repau.

²⁴ Herodes jūnisōsirumū pāi Dios chū'ore asa chēa Jesucristoni si'arumū na'a jainuko jōvojū paniasome.

²⁵ Ūcuarumū Bernabena'me Saulo Antioquía vū'ejoopo pa'ina jōvosi'e kuri Jerusalén pa'inani jo'kajani jo'e Antioquía vū'ejoopona co'iasome. Co'ijū Juan Marco'te saasome repana.

13

Dios chū'ore chū'vaa'jū chini Bernabena'me Saulo'te tūchejñana saosi'ere kuamū

¹ Reparumū Antioquía vū'ejoopo Jesucristo'te cuasakuanupū Dios chū'o kuanana'me Jesure cuasanare che'chona paniasome. Iea'me repana mami: Bernabe'mū, chija'ia Simeon'mū, Cirene raisi'ku Lucio'mū, Saulo'mū, Menaén chīirumū Herode'te ja'me pa'isi'kuna'me. (Repau Herodes Galilea canare chū'uku paniasomū.) ² Reparumū Jesucristo'te cuasana chi'i Dioni sēejū āu āima'ñe paniasome Dioni pojōjū. Jā'aja'ñe cho'ojūna Dios Rekocho ija'che i'kaasomū repanare: “Bernabena'me Saulo'te chekuchejñana saojū'ū mūsanukona, chū'ū repanare jo'kasi'ere sani cho'ojū paapu”, chiniasomū. ³ Jā'aja'ñe i'kauna asa jo'e āu āima'ñe pa'ijū Dioni sēejū paniasome repana. Sēni pi'ni repanare Bernabena'me Saulo'te ija'che i'kaju jūñapi jaasome repana: “Diopi mūsanukonare re'oja'che cho'okaau, sani Repau chū'ore masi chū'vaa'jū chini”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'ka pi'ni repanare Dios chū'ore chū'vajaapu chini tūchejana saosoasome repana.

Chipre juupo pa'inare sani chū'vasi'ere kuamū

⁴ Ūcuarumū Bernabena'me Saulo Dios Rekochoji repanani chū'ū saōna Seleucia vū'ejoopona caje tī'a choovū ūjavuji tuni Chipre juupona jēniasome. ⁵ Jē'ejū Chipre juupo cajoopona Salamina vū'ejoopona tī'aasome repana. Ūcuajoopo'te tī'a pa'ijū judiōpāi chi'ivū'ña kaka Dios chū'ore chū'vaju paniasome repana. Juan Marcos repanani ja'me cho'okasa chini ja'me saniasomū.

⁶ Peore repajuupo ku'ijū chekuru'ru pa'ijoopo Pafos vū'ejoopo tī'aasome repana. Tī'a judiōpāi'ute chaire tijñasome repana. Chai mamia'me Barjesús. Repau Barjesús, “Dios chū'o kuaku'mū chū'ū”, chiiū joreasomū.

⁷ Jā'aja'ñe pa'ikujū repacheja pa'inare chū'uku'te Sergio Paulo'te rua masiku'te ja'me paniasomū repau. Reparumū Sergio Paulo Bernabena'me Saulo'te soniasomū, repanapi Dios chū'ore kuajuna asara chini. ⁸ Jā'ata'ni

repau chai repanapi Sergio Pauloni Dios chu'ore chu'vañu chiijuna ũsera chiniasomu. (Repau chai mami cheke Elimas, griegopai repau'te ve'oche.) "Pai chũ'ukuji Dios chu'ore asa chẽa cuasaku", chini ũsera chiniasomu repau Elimas. ⁹ Jã'ata'ni Dios Rekocho Saulo'te ja'me paniasomu. (Saulo mami griego chu'o Pablo'mu.) Repau Pablo rorepã ñaasomu chaire. ¹⁰ Repauni rorepã ñaku, ija'che i'kaasomu Pablo:

—Mu'u vati chũ'ũñechi'a cho'okumu. Re'oja'che cho'oche peore cuhekumu mu'u. Joreumu mu'u. Pãipi Maire Paaku'te cuasañu chiito ũseku'mu mu'u. Rua cu'aku'mu mu'u. ¹¹ Jã'ajekuna Dios mu'ure cu'ache cho'oja'mu. Mu'u ñakocaã na'añe cho'oja'mu Dios. Irumari miañejẽ'e ñamaneja'mu mu'u na'a pa'isirumujatu'ka —chiniasomu Pablo repau'te chaire.

Chikuna repau Elimas teana na'asoasomu. Na'aso repau jũtuna chẽa kuhajanani pã ku'easomu. ¹² Elimas na'asosi'ere ña jñanoasomu pã chũ'uku. Jã'are ña jñanouna Pablo Maire Paaku Jesucristo pa'iche che'chosichu'opi repau'te rua cuasoasomu. Cuasokuna Dios chu'o asa chẽa Diore cuasaasomu repau pã chũ'uku.

Pablona'me Bernabé Antioquía de Pisidiare sani chu'vasi'ere kumamu

¹³ Pablona'me Bernabé Pafos vu'ejoopo eta caje choovu tuni jo'e tũchejana chiaraji jẽniasome, Panfilia chejana. Jẽni tĩ'a chiacha co'covuna sani Perge vu'ejoopona tĩ'aasome repana. Juan Marcota'ni repanare jo'ka Jerusalenna co'isoasomu. ¹⁴ Perge vu'ejoopoji sani Pablona'me Bernabé Antioquiana Pisidia cheja cajoopona tĩ'aasome. Sani tĩ'a pa'iju judiopã puaumucusena ũcuana chi'iv'ena mua kaka puuasome repana. ¹⁵ Ūcuarumu repavu'e chũ'una Dios chu'o aperumu tochasiphuroã pa'iche'te, Moisés tocha jo'kasi'ena'me chekuna Dios chu'o kuasina tochasi'e ñaju i'kaasome. Ñaju i'ka pi'ni Pablona'me Bernabere ija'che i'kaasome repana:

—Chukuna majapã, musanukonapi chu'vañu chini i'kajũ'u inare pã chi'isinare —chiniasome.

¹⁶ Chitena Pablo vuni nukaku vevoasomu repanare, asaa'ju chini. Repanare ti'jñeñe nukaku ija'che i'kaasomu repau:

—Musanukona Israelpã, asarepajũ'u. Ūcuachi'a musanukona tũpã Diore vajuchuna, asarepajũ'u. ¹⁷ Mai ũcuauko judiopã Cuasakuji, Dios, mai aipãire chẽaasomu re'oja'che cho'okasa chini. Ūcuauji re'oja'che cho'okaiuna pã rua jainuko jojoasome repana Egipto cheja pa'irumu. Repanare Dios, peore Cho'omasikujeku, repacheja pa'isinare peore etoasomu. ¹⁸ Eto pã peochejana rao rua cu'ache cho'onareta'ni cuarentarepaũsurumu kuiraku paniasomu Dios repanare repacheja pa'irumu. ¹⁹ Cuarentarepaũsurumu pani pi'nisirumuna Canaán cheja pa'inare tũpãire sieterepakuanupuãre vanisoa'ju chini chũ'uasomu Dios repanare, vanisorena repana pa'isichejare İsira chini. ²⁰ Peore cuatrocientos cincuentarepaũsurumu jã'aja'ñe cho'okaiu paniasomu Dios repanare Israelpã.

Repapani Canaán chejare kaka pa'ijuna repanare pã chũ'unare jo'kaasomu Dios, repanare kuhena cu'ache cho'oñu chini rairumuchi'a, chũ'uju paapu chini. Rua jeerumu jã'aja'ñe cho'ojũ paniasome repana, Dios chu'o kuajau Samuel chuta'a peorumu. ²¹ Samuel pa'irumuna repana Israelpã Dioni rua sũeju paniasome, repanare chũ'ujauñi masakuni, İsiuna repapani si'arumu chũ'uku paau chini.

Sēeju pa'ijuna repanare chū'ujaure Cis mamakuni, Saulni jo'kaasomu Dios. Repau Saúl Benjamín jojosi'ku paniasomu. Dios pāi chū'ũñe jo'kasirumu Saúl cuarentarepaūsurumu chū'uasomu repanare. ²² Repau jā'ajanukorepaūsurumu chū'usirumuna Dios pāi chū'ũñe tūasomu Saulre. Jā'ata'ni Dios Israelpāi ūcuanukore chū'ujaure jo'e chekuni Davini pāi chū'uku'te jo'kaasomu. Repau'te Davire ija'che i'kaasomu Dios: "Isaí mamaku'te, Davire, chū'ure rua cuasaku'te rua pojomu chū'u. Chū'u chū'ũñe peore cho'oja'mu repau", chiniasomu Dios. ²³ Chura Dios David Jojosi'kure Jesure raocuhasi'kua'mu maire Israelpāi vati toa sani uuche'te ūsekaa chini. Apereparumuna cho'okasa chiisi'kujeku maire re'oja'che cho'okanicuhasi'kua'mu Dios. ²⁴ Jesús chuta'a che'chomarumu Juan Pāi Okoro'vesi'ku Israelpāi ūcuanukore Dios chū'ore chū'vaasomu repanapi asa chēa cu'ache cho'ochē'te ūhaso okoro'vecojñoa'ju chini. ²⁵ Repau Juan pāi chū'vache cuhapi'rarumu ija'che i'kaasomu: "Musanukona chū'ure masi cuasama'me. Diopi raosi'kua'mu chū'ure. Jā'ata'ni Dios Mamakuma'mu chū'u. Cheku pāiu na'a rua Masiu cho'jepi raija'mu; jā'ua'mu Dios Raoku. Ichejana raipi'ramu Repau, pāire che'chora chini. Repau'te ña, kukujanaa'me pāi. Chū'u Repau'te, 'Peore Masiu'mu', chiiu cuasaku, 'Rua vesuku'mu chū'u', chiimu na'a jmamakarū masakujeku", chiniasomu Juan.

²⁶ 'Chū'u majapāi, ie chū'o musanukonare Abraham jojosinana'me tūipāi Repau'te vajuchunare raomu Dios, musanukonapi asa chēa Jesucristoni jovorena musanukona rekoñoāre care'vakaau chini. ²⁷ Jā'ata'ni Jerusalén pa'ina Jesús pa'iche vesusinaa'me, repanare chū'una ūcuachi'a. Dios chū'o aperumu kuasina Jesús rani pa'ijachere kuaju tocha jo'kasi'e masi asamanaa'me repana. Puaumucujña pa'iche si'arumu repa tochasi'e ñaju i'kanata'ni asavesunaa'me repana. Repauni cheuju vanisoa'ju chini chū'uju tocha jo'kasi'e kuache ñanata'ni ūcuare cho'osinaa'me repana. ²⁸ Repau'te Jesure cu'ache cho'omanesi'kureta'ni, vanisochē'te chū'ua'ku chini pāi chū'uku'te, Pilato'te rua i'kaasome repana. ²⁹ Dios chū'o kuasina Repau'te cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'ere peore cho'o pi'nirena kurususē'vero jē'josi'kure caso, tāsoma pāi. ³⁰ Jā'ata'ni Repau'te Diopi tāsichejapi vaso etoasomu. ³¹ Aperumu Repau Jesús Galilea chejare paniasomu. Jā'achejapi Repau neenana'me Jerusalén vū'ejoopona saniasomu Repau. Ūcuajoopo'te sani pa'iuna pāi vanisoasome Repau'te. Jā'ata'ni Repau'te tāsichejapi vajurani eta ku'iuna Repau neena ñasome Repau'te, aperumu Ūcuaua'me ku'isina. Repau vajuraisirumu cuarentarepaumu-cujña pa'iu Repau neenare ñoku paniasomu Jesús. Jā'aja'ñe cho'okuna ñasinajeju irumu mai majapāi jainukore pāi kuaju pa'ime repana ñasi'ere.

³² 'Chū'o rua re'oja'chere ra kuame chukuna musanukonare. Dios aperumu mai aipāi ija'che i'kaasomu:

Musanukona jojosinare rua re'oja'che cho'okaija'mu chū'u, chiniasomu. ³³ Irumu Dios maire repana jojosinare Repau i'kasi'e cho'okanicuhasi'kua'mu. Jā'are chini Jesure vaniso tãcojñosi'kure vaso etocuhasi'kua'mu Dios. Repau chū'o aperumu tochasiphuro, Salmos capítulo dos, ija'che kuamu:

"Mū'u chū'u chīia'mu.

Churata'ni mū'u chū'u chū'ũñeja'ñe peore chū'uku pa'ija'mu", chiniasomu Dios, Mamaku'te,

chiimu. ³⁴ Repau'te Jesure vaniso tācojñosi'kure Diopi cho'okaiuna repau ca'nivu jā'jumanesi'kua'mu. Jo'e jū'imanejañere vajaraisi'kua'mu Repau. Ūcuare ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

“Chu'u, Dios, aperumu, ‘Mu'u Jojosi'kure re'oja'che cho'okaija'mu', chi-isi'kua'mu Davire.

‘Cho'okaija'mu', chiisi'kujeku jorema'ñe ūcuarepa cho'okaija'mu chu'u mu'ure”,

chinasomu Dios, Mamaku'te,

chiimu. ³⁵ Cheke na'a charo David tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios, Mu'u Neekure re'oja'chechi'a cho'oku'te jūnisōsirumu

Repau ca'nivu jā'juñe āseja'mu mu'u,

chiimu. ³⁶ Diopi chū'ukuna aperumu pa'isinare David re'oja'che cho'okaniasomu. Dios repau'te chū'usi'e peore cho'o pi'ni aireko jūnisōasomu repau. Jūnisōuna pāipi repau aipāi tācojñosichejana tārena repau ca'nivu jā'jusoasomu. ³⁷ Jā'ata'ni Jesús jūnisōsirumu tācojñosi'kuta'ni Diopi vasokuna repau ca'nivu jā'jumaneasomu.

³⁸⁻³⁹ Jā'ajekuna chu'u musanukonare iere chu'vamu, masia'ju chini: Jesú mairē jūni ro'ikaisi'ejekuna mai cu'ache cho'uche tu'nesokaiche pa'imū maire chura. Dios chū'usi'e rua pa'imū. Jā'ata'ni mai cuheju cho'oma'me repa. Dios chiiche re'oja'cherē cho'omapu si'arumu cu'ache cho'ojū pa'inaa'me mai. Jā'aja'ñe cho'onajeju Dionī pojoñu chini jo'cha va'iva'nare si'arumu vani uoju pa'ime mai, cu'are tūnoñu chini. Jā'ata'ni ti'ama'mu jā'a. Jā'ata'ni Jesucristoji mai cu'a peore ro'isokaisi'ejekuna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu, maipi Jesucristo'te cuasato. ⁴⁰ Asarepajū'u chu'u i'kache. Ie chu'o asa jachama'ñe pa'ijū'u. Musanukonapi jachato chekurumu Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'e kacheji cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. ⁴¹ Ija'che chiimu repana tocha jo'kasi'e:

“Asarepajū'u, musanukona, chu'ure Diore cuasacuhena.

Asa kukujū'u.

Cho'osōjanaa'me musanukona.

Chu'u cho'uche musanukona chuta'a ñama'ñere cho'oja'mu chu'u.

Jā'are chu'u cho'ojachere pāipi kuato jachara'ame musanukona”, chi-isi'kua'mu Dios,

chiimu —chinasomu Pablo repanare pāi.

⁴² Chu'va pi'ni Pablona'me Bernabé judiōpāi chi'ivu'epi etaasome. Etajuna Pablo chu'vasi'e asasina rua i'kaasome repau'te, chekusemana jo'e rani puaumucusena ūcuare chu'vaa'ku chini. ⁴³ Repavu'e etasirumu chi'isina jainuko judiōpāina'me tiipāi Diore vajuchuna ja'me tuha saniasome Pablona'me Bernabere. Ūcuanani ja'me saijuna Pablona'me Bernabé jo'e chu'vaasome repanare Dios chu'o asa chēasi'ere jo'kasomanea'ju chini.

⁴⁴ Ūcuarumu pāi jo'e chekusemana puaumucusepi ti'añna Dios chu'ore asañu chini rua jainuko rani chi'iasome. Vu'ejoopo pa'ina pāi peore chi'ira'asome, Pablo chu'vache'te asañu chini. ⁴⁵ Jā'ata'ni chekuna judiōpāi Pablo'te pe'ruju ke'reju, “Joremu iku”, chiniasome, “Repau chu'ore jairepanuko asañu chini chi'ime”, chini cuasaju. ⁴⁶ Ke'renareta'ni Pablona'me Bernabé vajuchuma'ñe ija'che i'kaasome repanare:

—Diopi chū'ukuna musanukonare judiōpāire charo Dios chu'o chu'vasinaa'me chukuna. Jā'ata'ni musanukonapi Dios chu'ore asacuheju

jachajuna judío peonani chu'vajanaa'me chukuna chura. Dios pa'icheja saicuheme musanukona. ⁴⁷ Ija'che chu'usi'ku'a'mu Dios chukuna'te: Mu'ure chu'u chu'ore chu'vaa'ku chini jo'kamū chu'u, judío peonare so'ña pa'inani chu'u pa'iche'te kuaa'ku chini, kuaana raa chēa chu'uni jovoajū chini. Repanani rua re'oja'che cho'okasa chini cho'omu chu'u ie, chiimū Dios chu'o aperamu tocha jo'kasi'e —chiniasome repa Pablona'me Bernabé.

⁴⁸ Chitena repa judío peona asa pojoju, “Dios chu'o rua re'oja'imū”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'kaju Jesure jā'me sani pa'ijana ūcuanuko teana cuaca jovoasome Dios chu'ore asa chēani.

⁴⁹ Jā'aja'ñe chu'vajana reparamu repacheja pa'ina jainuko Dios chu'o asaasome. ⁵⁰ Jā'ata'ni repa judiōpāi Pablona'me Bernabere rua cu'ache cutuasome. Jā'aja'ñe cutujana asa masiromi Diore vajuchunana'me umapāi repajoopo pa'inare chu'una cuheju na'a rua cu'ache cutuju repaŋare ūcuachejapi etoasome. ⁵¹ Repanani etojuna Pablona'me Bernabé repa cū'akorophe're chu'isi'e cha'o tī'to to'jñojū eta saniasome, pāipi repajoopo pa'ina cu'ache cho'osi'ena'me Dios chu'o asacuhesi'ere masia'ju chini. Eto saorena Iconio vū'ejoopona saniasome repa. ⁵² Jā'ata'ni repa etasijoopo pa'ina Jesucristo'te mama cuasana Dios Rekochoji ūcuanani jā'me pa'ina rua pojoasome.

14

Pablona'me Bernabé Iconio vū'ejoopo pa'inare sani chu'vasi'ere kuaamu

¹ Ūcuaramū Pablona'me Bernabé Iconio vū'ejoopo sani tī'a pa'ijū judiōpāi chi'ivū'ena kaka Dios chu'ore chu'vaasome. Repanapi rua re'oja'che chu'vajana judiōpāina'me judío peona jainuko asa chēa cuasaju Jesucristoni jovoasome. ² Jā'ata'ni chekuna judiōpāi te'ena Jesure cuasachuna rua cu'ache cutuasome repaŋare. Judío peonare ūcuachi'a rua jorechu'o i'kaasome repa, asa Jesure cuasanani pe'rua'ju chini. ³ Jā'ajekuna repanapi Jesure cuasache'te jo'kamanea'ju chini, Pablona'me Bernabé pesa saimaneasome, repanani na'a che'choŋu chini. Vajuchuma'ñe chu'vaju, Jesucristo pāi ūcuanukore re'oja'che cho'okaiche'te kuaju paniasome repa. Jā'aja'ñe cho'ojuna, Maire Paaku, Jesús, Diochi'a masiche'te cho'omasiche jo'kaasomū repaŋare, pāipi ña, “Chu'o ūcuarepare chu'vanaa'me ina”, chiiju masia'ju chini. ⁴ Jā'ata'ni repajoopo pa'ina ūcuanuko ūcuate'e chiimaneasome. Chekuna judiōpāire chiniasome. Chekuna Jesús saosinani chiniasome. ⁵ Reparamu pāi Pablona'me Bernabere cu'ache cho'oŋu chini, jainuko judiōpāina'me judío peonana'me repaŋare chu'una chi'i cutuasome. “Repanani catapi su'a vēasoŋu”, chiniasome repa. ⁶ Jā'ata'ni repaŋare cu'ache cho'oŋu chiiche asaasome Pablona'me Bernabé. Asa tīichejana, Licaonia chejana saniasome repa. Sani Listra vū'ejoopona'me Derbe vū'ejoopo repacheja po'ña ūcuachi'a kuniasome repa. ⁷ Jā'achejñare sani ku'ijū Jesure cuasache kuachu'ore chu'vaju paniasome repa.

Listra vū'ejoopo pa'inana'me Derbe vū'ejoopo pa'inare sani chu'vasi'ere kuaamu

⁸ Reparamu Listra vū'ejoopo sani tī'a pa'ijū Dios chu'o chu'vato pāiū nuka ku'imava'u ñu'iu paniasomū. Chiirumuna teana cu'acū'a paava'ure jñaacojñosiva'ujeku nuka ku'imava'u paniasomū repa. ⁹ Jā'aja'ñe

pa'iva'upi Pablo chu'vachu'ore ñu'iu asaku paniasomu repau. Ñu'iu asakuna Pablo repau'te rorepa ñaku, repau rekocho cuasache ñaasomu. Ija'che cuasaasomu repau nuka ku'imava'u: "Chekurumu Dios chu'ure vasoja'mu." Jã'aja'ñe cuasakuna Pablo masakujeku, "Ikure vasore'omu", chini cuasaasomu. ¹⁰ Chini cuasa repau'te wjachu'opi ija'che i'kaasomu repau:

—iVuni nuka ku'ijã'u mu'u! —chiniasomu Pablo.

Chikuna teana vuni su'a nuka kuniasomu repau. ¹¹ Pabloji jã'aja'ñe cho'ouña ña repacheja Licaonia cheja pa'ina repana chu'opi ija'che i'kaju wjachu'o cuiasome:

—Iva'na diova'na cunaumu pa'inapi pãijana caje ñome maire — chiniasome repana.

¹² Bernabere, "Iku Zeua'mu", chiniasome repana. Pablo'te, "Iku Hermea'mu", chiniasome, i'kasi'kujekuna.

¹³ Ūcuajooopo kueñere pãi chi'i Zeure pojovu'e paniasomu. Repavu'e kuirakaiku phairi, vacava'nare korosipa'pa ju'iva'nani vu'ejoopo kakasa'rona raasomu. Phairina'me repacheja pa'ina Jesús saosinani pojoju, vacava'nani vanisoñu chiniasome. ¹⁴ Jã'ata'ni Bernabena'me Pablo repana cho'oñu chiiche'te asa, cuheju repana ju'ikãña rueni che'reju pãi kuanupu jooopona vu'vu saniasome, repana cho'oñu chiiche'te ãseñu chini. Eñeju ija'che i'kaju cuiasome repana:

¹⁵ —¿Je'se cuasa ija'che cho'oché ina? Chukuna rupu pãia'me. Musanukona pa'icheja'che pa'inaa'me chukuna. Dioma'me. Rupu musanukonani Jesure cuasache kuachu'ore chu'vañu chini raisinaa'me chukuna icheja, musanukonapi iere rupu tãosiva'nare pojoché'te ũhasoa'ju chini. Jã'ajekuna musanukonare chukuna Diorepãni Si'arumu Pa'ikuni chejana'me chiañaãna'me cunaumuna'me peore jã'achejña pa'iche cu'amajñaruã Cho'osi'kuni cuasaa'ju chini chu'vame.

¹⁶ Apereparumapi irumujatu'ka pãi si'achejña pa'inare repana chiiju cho'oché ãsemaneasomu Dios. ¹⁷ Jã'ata'ni Repau pa'iche'te masia'ju chini cheja pa'inare pãi si'arumu cho'okaimu Repau. Pãi oia re'oja'che kuiraku'mu Dios. Oko ramu. Au kãirumu ãu chiño kãimu. Au pa'imu rua. Pajome pãi rekoñoã. Peore jã'a Dios cho'okaichechi'aa'me —chiniasome repana Pablona'me Bernabé.

¹⁸ Jã'aja'ñe i'kanareta'ni vacava'nare ũcu vanisokañu chiniasome repana. Pablona'me Bernabé ãsema'to vanisokaira'aasome repana.

¹⁹ Na'a pa'isirumuna judiõpãi te'ena Antioquia vu'ejoopo pa'inana'me Iconio vu'ejoopo pa'ina Listra vu'ejoopona rianasome. Ūcuajooopo'te rani pa'iju Pablona'me Bernabere cu'ache cutuasome repana, repajoopo pa'inapi asa repanani pe'rua'ju chini. Jã'aja'ñe cuturena asa pe'ruju Pablo'te catapi rua su'aasome repana, repauni vanisoñu chini. Repau'te su'a vëa vu'ejoopo ru'tavana jñajñu sa ũhaasome repana, "Jünisocuhasi'kuu'mu iku", chini cuasaju. ²⁰ Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasanapi sani repauni rühiso'koro chi'i nukaju ñatona cuasarani vuni jo'e vu'ejoopona kakaasomu repau.

Jo'e apeñatato Pablona'me Bernabé Derbe vu'ejoopona saniasome. ²¹ Repajoopo t'i'a pa'iju Jesure cuasache kuachu'ore chu'vaasome repana repajoopo pa'inare. Chu'vajuna pãi jainuko asa chëa Jesucristoni cuasaju jovoasome. Chu'va pi'ni jo'e Listra vu'ejoopona co'iasome repana. Jã'ajoopoji Iconio vu'ejoopona co'iasome repana. Jo'e jã'ajoopoji Antioquia vu'ejoopo co'iasome repana Pablona'me Bernabé. ²² Ūcuajooopãna

jo'e co'i repajoopō pa'inare Jesucristo'te cuasanare jo'e che'chojū paniasome repana. Jā'aja'ñe che'chojū repanare ija'che i'kajū rua chū'vaasome repana Dios chū'o cuasache'te ūhasomaneajū chini:

—Jmamarujē'e Dios chū'o cuasache ūhasomaneajū'ū rua pa'icu'ache pa'itojē'e. Pāi si'arumū pa'icu'ache cho'ome maire Jesucristo'te cuasanare. Jā'aja'ñe pa'imū maire Dios pa'icheja chuta'a saimarumū —chiniasome repana Pablona'me Bernabé. ²³ Ūcuachi'a repajoopō pa'irumū Jesucristo'te cuasanare kuirajū chū'ujanani jñaa jo'kaasome repana, ūcuapani chū'ujuna si'arumū chi'ijū Jesucristoni jo'kama'ñe cuasaa'jū chini. Repanare jñaa te'eumucuse āu āima'ñe pa'ijū Jesuni sēkaniasome, repana Cuasakujī Jesupi repanani kuirakū re'oja'che cho'okaau chini.

Pablona'me Bernabé Antioquía de Siriana co'isi'ere kuumū

²⁴ Jā'aja'ñe cho'o pi'ni Pisidia chejapi Panfilia chejana ma'api co'i tī'aasome repana. ²⁵ Panfilia cheja pa'ijooopona Perge vū'ejoopona sani Dios chū'ore chū'vaasome repana. Chū'va pi'ni Atalia vū'ejoopona cajeasome repana. ²⁶ Atalia caje tī'a choovu tuni Antioquía vū'ejoopona aperumū repana pa'isijooopona jēniasome repana. Aperumū Antioquía pa'inapi Dios chū'ore chū'vaa'jū chini ija'che i'kajū saosome repānare: "Diopi musanukonare kuirakū re'oja'che cho'okaau, musanukonapi Repaū chū'ore chū'vakaijuna", chiniasome repana. Repana chū'vajaijū'ū chiisi'e sani chū'va pi'ni co'iasome repana. ²⁷ Antioquía vū'ejoopo co'i tī'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repana ku'isi'ena'me Dios repānare cho'okaisi'e peore kuaasome repana. Ūcuachi'a judío peonapi Jesucristoni cuasaa'jū chini Dios cho'okaisi'e peore kuaasome repana. ²⁸ Kua pi'ni Pablona'me Bernabé rua jeerumū paniasome repacheja Jesucristo'te cuasanana'me.

15

Jerusalén vū'ejoopona chi'i cutusi'ere kuumū

¹ Ūcuarumū amupāi te'ena Judea cheja pa'ina Antioquía vū'ejoopona sani Jesucristo'te cuasanani ija'che chiijū che'choasome: "Musanukonapi judío peonapi Moisés chū'ū jo'kasi'ere jīkomu chā'tiro pa'ica'nirū chūto tūacojñoma'to Dios pa'icheja saicu'aja'mū." Jā'aja'ñe chiijū che'chojū paniasome repana Judea cheja raisina. ² Pablona'me Bernabé repana che'choche'te ūsejū rua i'kaasome repānare. Ruarepa i'kajūna chekuna, Jesure cuasana Antioquía vū'ejoopo pa'ina ija'che i'kaasome repānare: "Jerusalén vū'ejoopona sani Jesús saosinana'me ainani sēniasajū'ū", chiniasome. Jā'aja'ñe i'ka Pablona'me Bernabere saosome repana, chekunare Jesure cuasanare ūcuachi'a. ³ Antioquía vū'ejoopo pa'ina Jesure cuasakuanupūji saojūna saijū Fenicia chejana charo tī'aasome repana. Jā'achejapi Samaria chejana tī'a repachejña pa'inare Jesure cuasanare peore kuaasome repana, judío peonapi Jesure jovosi'e. Kujūna asa rua pojoasome repana. ⁴ Repacheja carani saijū Jerusalén vū'ejoopona tī'aasome repana Antioquía pa'inana'me Pablona'me Bernabé. Tī'arena Jerusalén pa'ina Jesucristo'te cuasana peore pojoasome repānare, Repaū saosinana'me Jesure cuasanare chū'ūna peore. Pojojuna Pablona'me Bernabé aperumū repana Dios chū'o chū'varumū repānare Dios cho'okaisi'ere peore kuaasome.

⁵ Jā'ata'ni fariseopāi Jesucristo'te cuasana vūni nukajū ija'che i'kaasome repānare:

—Ija'che chũ'ujũ'u repanare judío peonare: “Musanukonapi Jesu-cristo'te cuasani jĩkomu chã'tiro pa'ica'niru chuto tuacojño cheke Moisés chũ'u jo'kasi'e peore cho'oju pa'ijũ'u”, chiijũ'u —chiniasome.

6 Chitena Jesucristo saosina Repau'te cuasanare chũ'unana'me chĩ'iasome ũcuare cutuñu chini. 7 Chĩ'i repanapi jeereparumũ cutujuna Pedro vani nukaku ija'che i'kaasomũ repanare:

—Asarepajũ'u, chũ'u majapãi. Aperumũ chu'ure Diopi chẽasi'kua'mu chu'upi judío peonani Jesure cuasache kuachu'ore chu'vakuna asa chẽa cuasaju repanapi Jesucristoni jovoa'ju chini. Masime musanukona jã'a. 8 Chu'upi Dios chu'ore chu'vakuna asa chẽa Jesucristo'te jovosi-naa'me repaña. Jã'ajekuna Dios pãi rekoñoã pa'iche Masikujeku repanare teana Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, judío peonare'tani, maire aperumũ isisi'ēja'che. Jã'aja'ñe cho'o repanare Repau pojoche ñosi'kua'mu chukuna'te. 9 Dios ũcuanukore pãi ũcuapa'ruvachi'a oiku'mu, mai judiõpãina'me judío peonare. Judío peonapi Jesuni cuasaju jovorena repaña rekoñoã care'vakaisi'kua'mu Dios, mai rekoñoã care'vakaisi'ēja'che. 10 ¿Je'se cuasa musanukona Dios cho'oche jachache? Rũa cuajare chũ'ume musanukona judío peonare. Moisés chũ'usi'e peore masi cho'ovesunaa'me mai. Mai aipãi ũcuachi'a vesuasome. Jã'ajekuna judío peonare, “Moisés chũ'usi'e cho'ojũ'u”, chiimanejũ'u. 11 Maipi Jesu-cristoni cuasaju jovoto re'omũ. Judío peonare ũcuachi'a re'omũ. Peore re'oja'che cho'omanare'tani Maire Paaku Jesucristo mai rekoñoã re'oja'che care'vakaiku'mu, maipi Repau'te cuasato. Rekoñoã care'vacojñosinare Dios pa'icheja saire'omũ. Jã'a masime mai —chiniasomũ Pedro repanare.

12 Pedroji i'ka pi'niuna Pablona'me Bernabé repaña ku'ijũ judío peonare chu'varumũ cho'osi'ere kuaasome. Reparumũ Diopi repanani cho'okaiuna rua re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'omasome repaña. Jã'are kuajuna chĩ'isina i'kama'ñe asaasome. 13 Repanapi i'ka pi'nirena Santiago ija'che i'kaasomũ:

—Chu'u majapãi, asarepajũ'u. 14 Charo Simón Pedro maire i'kasi'kua'mu, judío peonare Dios oiche'te kuaku. Repau Pedro chu'varumuna Dios judío peonare te'eva'nare oiu paara chini chẽaasomũ repanare. 15 ũcuachi'a aperumũ Dios chu'o kuasina ũcuare kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

16 “Chu'u, Dios, na'a pa'isirumũ jo'e rani David jojosi'kuni jñaã, pãire chũ'ua'ku chini jo'kaja'mu.

David jojosina rua jeerumũ chũ'uma'me.

Jã'ata'ni jo'e peore care'vaja'mu chu'u David jojosi'kupi chũ'ua'ku chini.

17-18 Jã'aja'ñe cho'oja'mu chu'u judío peonajẽ'e chu'uni pojoju paapu chini. Chu'upi jã'aja'ñe cho'oto chu'u chẽa paana si'achejña pa'ina ũcuanuko pojõjanaa'me chu'ure.”

Jã'aja'ñe i'kamũ Dios apereparumupi, pãipi asa masia'ju chini.

Chu'o ũcuarepare i'kaku'mu Dios, chiimu.

19 Jã'aja'ñejekuna chu'vamũ chu'u ie Jesucristo'te mama jovosi-nani judío peonani cuaja pa'iche'te chũ'umaneñu chini: 20 Cuaja peochechi'a chũ'uñu repanare. Rupu tũosiva'nare jo'kasi'e ãu ãimanejũ'u. ũcuachi'a musanukona umupãi, romi musanukonare pa'imanare romineemanejũ'u. Musanukona romi ũcuachi'a musanukonare paamanare umupãi umuneemanejũ'u. ũcuachi'a chie ũkumanejũ'u. Va'i rupu ruso

vēasiva'nare āimanejū'u; chie paame jā'ana. Peore jā'are cho'oma'to re'omu. ²¹ Ūcuachi'a repanapi judío peonapi jā'are cho'oma'to judiōpāi pojōjanaa'me repanare. Mai judiōpāi puaumucujña si'arumu Moisés tocha jo'kasi'ere ñaju ikaju che'chonaa'me. Ūcuachi'a mai judiōpāi chi'ivū'ña si'ajoopoā pa'imū. Ūcuavū'ñana chū'vanāa'me mai. Aperiūmupi iumucujñatū'ka jā'aja'ñe cho'oju pa'inaa'me mai —chinasomu Santiago repanare.

Jerusalén pa'inapi judío peonani chū'ore tocha saosi'ere kamu

²² Jā'aja'ñe chi'i cutu pi'ni te'eka'chapanare pāi Jerusalén pa'inare Antioquía vū'ejoopona saapu chini ūcuauko chū'uasome repana, Pablona'me Bernabé repana pa'icheja co'irumuna ja'me saapu chini. Repana chi'i cutusina Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chū'unana'me Jesure cuasakuanupu Jerusalén vū'ejoopo chi'ina paniasome. Jā'anapi Judas Barsabana'me Silare chēasome, rua masinani. Jesure cuasana ūcuauko repanare rua cuasaasome. ²³ Ūcuachi'a chū'o ija'che chiiche tochaasome repana Jerusalén pa'ina, Judana'me Silas sakaapu chini:

Chukuna Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chū'una, musanukona majapāijana, ie chū'o tocha saome musanukonare judío peonare. Musanukona, Jesure cuasana, Antioquía vū'ejoopo pa'inana'me Siria cheja pa'inana'me Cilicia cheja pa'ina, ŷpa'iche?

²⁴ Ija'che asasinaa'me chukuna: Chekuna pāi icheja pa'ina musanukona pa'ichejñana sani chekere ija'che chiiju che'choasome: “Moisés chū'usi'ere, jīkomu chā'tiro pa'ica'nirū chūto tuachena'me cheke peore cho'oju pa'ijū'u”, chitena asa sumava'na pa'ijū ūcuauache cuasa cavesusoasome musanukona. Repana musanukonare che'chosie chukuna chū'usi'ema'mū. ²⁵ Jā'are cuheju chi'i cutusinaa'me chukuna. Cutu pi'ni pāi te'enare chēasinaa'me chukuna, musanukona pa'ichejñana saoiñu chini. Chukuna cuasanapi Pablona'me Bernabé ūcuachejana saijuna ja'me saapu chini saome chukuna. ²⁶ Repana Pablona'me Bernabé chueniso vajuchunata'ni vajuchuma'ñe ūcu

Maire Paaku Jesucristo pa'iche kuaju pa'ime. ²⁷ Ūcuanaana'me sani chukuna tochasi'ere musanukonani masi kuaa'ju chini Judana'me Silare saome chukuna. ²⁸ Musanukonare rua cuaja pa'iche chū'uma'me chukuna, Dios Rekocho ūcuachi'a. Jā'ajekuna iechi'a chū'ume chukuna musanukonare: ²⁹ Rupu tōosiva'nare jo'kasi'e āu āimanejū'u. Ūcuachi'a chie ūkumanejū'u. Va'i rupu raso vēasiva'nare āimanejū'u; chie paame jā'ana. Ūcuachi'a umupāi, romi musanukonare pa'imānare romineemanejū'u. Ūcuachi'a romi, musanukonare paamanare umupāi umuneemanejū'u. Peore jā'are cho'oma'to rua re'omu. Re'oja'che pa'ijū'u.

Jā'aja'ñe chiiche tocha saosome repana.

³⁰ Tocha pi'ni saojuna Antioquía vū'ejoopona saniasome repana ūcuaka'chapana. Sani tī'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repanare saosina tochasi'ova isiasome repana. ³¹ Isirena Antioquía pa'ina repana tochasi'e ña pojasome. ³² Ña pojōjuna Judana'me Silas Dios chū'o kuanajeju Dios chū'ore che'choasome repanare, repanapi na'a rua re'oja'che paapu chini. ³³ Judana'me Silas repacheja pani pi'ni co'ijuna repacheja pa'ina, “Re'oja'che saijū'u. Chū'o sa kuajū'u musanukonare

raosinare”, chiniasome repanare. ³⁴ (Jã'ata'ni co'ipi'rasi'kupi Silas ũcuachejare na'a pasa chini co'imaneasomũ.) ³⁵ Pablona'me Bernabé Antioquía vü'ejoopo'te saima'ñe pa'ijũ paniasome. Pa'ijũ chekũnana'me jainũko Jesure cuasache'te kuajũ Dios chũ'ore che'chojũ paniasome repana Pablona'me Bernabé.

Pablo Dios chũ'ore chũ'vara chini jo'e saisi'ere kuamũ

³⁶ Na'a pa'isirũmũna Pablo Bernabere ija'che i'kaasomũ:

—Aperũmũ mai Dios chũ'o chũ'vaju ku'isichejñare co'i, Jesucristo'te jovosinani ñaũ. Sani repana pa'iche'te ña masiũ mai —chiniasomũ.

³⁷ Chikũna Bernabé,

—Jau, saũ. Sani, Juan Marco'te saũ mai —chiniasomũ.

³⁸ Chikũna Pablo i'kaasomũ.

—Pãaũ. Juan Marco'te samaneũ. Aperũmũ Panfilia cheja pa'irũmũ maire jo'ka co'isosi'kuamũ jã'ũ. Jo'ka co'iso maire ja'me chũ'va pi'nimanesi'kuamũ repau. Jã'ajekũna jo'e sacuhemũ chũ'ũ repau'te — chiniasomũ Pablo.

³⁹ Rũa cutuasome repana. Jã'ata'ni ũcuate'e cho'oũ chii maneasome repana Pablona'me Bernabé. Jã'ajekũna jo'e jovo ku'imaneasome repana. Bernabé Juan Marcona'me ku'iu Chipre juupona jẽniasomũ. ⁴⁰ Pablota'ni Silani chẽaasomũ, ja'me ku'ijaure. Silani chẽauna chekũna Jesure cuasana saojũ ija'che i'kaasome Pablo'te: “Mũ'upi sani chũ'vakuna, Maire Paaku, Jesucristoji, re'oja'che cho'okaau mũ'ure”, chiniasome. ⁴¹ Jã'aja'ñe i'ka saorena sani Siria chejana'me Cilicia cheja ku'iu Dios chũ'ore che'choku paniasomũ repau Jesucristo'te cuasanapi na'a rũa re'oja'che paapu chini.

16

Pablona'me Silas Timoteoni ja'me saju saisi'ere kuamũ

¹ Ku'ijũ Derbe vü'ejoopona tĩ'aasome repana Pablona'me Silas. Jã'achejapi Lистра vü'ejoopona sani tĩ'a chekure Jesucristo'te cuasaku'te, Timoteo'te, tijñaasome repana. Repau Timoteo pũka'ko ũcuachi'a Jesucristo'te cuasaasomo. Judiopãio paniasomo repau. Repau pũka'ku griegopãiu paniasomũ. ² Jesucristo'te cuasana Lистра vü'ejoopo pa'inana'me Iconio vü'ejoopo pa'ina Timoteo'te rũa re'oja'che cutuasomẽ.

³ Pablo, ũcuauñi ja'me kuhau chini, Timoteo'te tijña ja'me sara chiniasomũ. Timoteoni sara chini charo jĩkomu chã'tiro pa'ica'niru chuto tũaasomũ Pablo repachejña pa'inani judiopãire pojora chini. Timoteo pũka'ku griegopãiujeku mamaku'te chiirũmu jĩkochã'tiru chuto tũamaneasomũ. Repachejña pa'ina judiopãiu ũcuauñi masiasome repa, griegopãiujeku mamaku'te ca'niru chuto tũamanesi'e.

⁴ Jã'aja'ñe cho'o pi'ni sani jo'e kuniasome repana. Vü'ñajoopoãre ku'ijũ repajoopoã pa'inare Jerusalén pa'ina Jesús saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'ũna chũ'usi'ere Jesucristo'te cuasanani kuajũ paniasome repana, asa cho'ojũ paapu chini.

⁵ Kuajũna asaju Jesucristoni na'a masi cuasaasome repana. ũcuachi'a si'aumucujña na'a rũa jainũko jovoju paniasome repana, Jesucristo'te cuasakuanũpũna.

Troas vü'ejoopo pa'irũmũ Dios ñoñe'te Pablo ñasi'ere kuamũ

⁶ ũcuarũmũ Pablo repau'te ja'me ku'inana'me Asia cheja pa'inani sani chũ'vaũ chiniasome. Jã'ata'ni Dios Rekochoji ũseasomũ repanare. Òseuna Frigia chejana'me Galacia chejapi saijũ paniasome repana.

⁷ Repachejña jēni Misia cheja tususima'ana tī'aasome repana. Jā'ama'api saijū Bitinia cheja sañu chiito Jesús Rekocho jo'e ũseasomū. ⁸ Jā'ajekuna Misia chejapi jēni chū'u pa'ijooopona Troas vū'ejoopona cajesinaa'me repana.

⁹ Caje tī'a ũcuajooopona canukasinaa'me repana. Ūcuajooopo'te pa'iu Pablo Dios ñoñe'te ñamina ñaasomū. Nato pāiu, Macedonia cheja cakupi nukakū Pabloni soniasomū. "Ichejana Macedonia chejana jēni re'oja'chere cho'okaijū'u chukuna'te", chiniasomū repau repau'te.

¹⁰ Pablo Dios ñoñe'te ñauna teana care'vasinaa'me chukuna, Macedonia chejana jēñu chini. "Dios maire soimū Macedonia cheja canani jēni Jesús pa'iche'te kuaa'jū chini", chiisinaa'me chukuna sāiñechi'a.

Pablona'me Silas Filipos vū'ejoopo canare jēni chū'vasi'ere kwamū

¹¹ Ūcuarumū chukuna Troas vū'ejoopoji caje choovu tuni Samotracia juupona rūhiñe jē'esinaa'me. Kāni vūni jo'e jē'eju Neápolis vū'ejoopona tī'asinaa'me chukuna. ¹² Jā'achejapi Macedonia cheja pa'ijooopona Filipos vū'ejoopona saisinaa'me chukuna. Aperumū Roma vū'ejoopo pa'ina Filipos vū'ejoopo pa'inani jainuko rani jovoasome. Filipos vū'ejoopo sani te'eumucujña pa'isinaa'me chukuna. Rua ũjajooopo'me repajooopo.

¹³ Ūcuajooopo'te pa'iju judiópai puaumucuse tī'auna vū'ejoopo kakasa'arōji eta chiachana cajesinaa'me chukuna, judiópai chi'i Diore sēechejana. Caje ñato romichi'a chi'i pa'isinaa'me chiacha rū'tava'te. Pa'ijuna chukuna ũcuanana'me ñu'ijū Dios chū'ore chū'vasinaa'me repanare romi.

¹⁴ Chukunapi chū'vajuna repacheja ñu'iko, Lidia, asako pa'isi'koa'mo. Repao Lidia, Tiatira vū'ejoopo pa'isi'kopi rani pa'io pa'ipāi kāñare chimaa-jakāñare ĩsiko paniasomo. Diore rua cuasasi'koa'mo repao. Jā'ajekuna Dios cho'okaisi'kua'mū repao'te Pablo chū'vachū'ore asa chēaa'ko chini. Asa chēa rua pojosi'koa'mo repao Lidia. ¹⁵ Asa chēa pojoko okorocejñosi'koa'mo repao, majapāina'me peore. Majapāina'me repao okoro'vecojñosirumū soisi'koa'mo repao chukuna'te, repao vū'ere sani paapu chini.

—Musanukonapi chū'ure, "Jesure cuasarepako'mo mū'u", chiina pani chū'u vū'ere rani pa'ijū'u —chiisi'koa'mo repao chukuna'te. Jā'aja'ñe i'kaona repao vū'ere sani pa'isinaa'me chukuna.

¹⁶ Repao vū'e sani pa'irumū repana Diore sēecheja chiacha rū'tava si'arumū cajeju pa'isinaa'me chukuna. Cajeju romichñio'te vatiire paako'te tijñasinaa'me chukuna. Vatiipi kuakuna pāi repanare ti'ñejañere kuako pa'isi'koa'mo repao. Repao'te paanani rupū cho'ochē cho'okaio pa'isi'koa'mo repao. Repaoji pāire repanare ti'ñejañere kuakona repao'te paanani kuri ro'isinaa'me pāi. Jā'are kuakona rua kuri koosinaa'me repana, repao'te paana.

¹⁷ Chukuna'te tijña cho'jepi tuhasi'koa'mo repao. Cho'jepi tuhako ija'che i'kako cui'si'koa'mo repao, vatini paako:

—Ina pāi Cunaumū Pa'iku'te, Peore Chū'uku'te, Diore cho'ochē cho'okainaa'me. Dios chū'o chū'vanaa'me ina, repana chū'vachū'o asa chēasinare Diopi vati toa saiche ũsea'ku chini —chiio cuiko tuhasi'koa'mo repao.

¹⁸ Si'aumucujña jā'aja'ñe i'kako cuiko pa'isi'koa'mo repao. Jeereparumū cuikona asa ca'naso Pablo churi ña i'kasi'kua'mū vatiire.

—Jesucristoji chū'ukuna, i'kamū chū'u mū'ure. Ikore eta saijū'u, mū'u, vati —chiisi'kua'mū Pablo repao'te pa'iku'te vatiire.

Chikuna repao'te pa'isi'ku vati teana eta saisi'kua'mu. ¹⁹ Eta sanisouna chura repao'te paanare kuri koocu'asi'kua'mu. Jā'aja'ñe cho'orena repao'te paana pe'ruju Pablona'me Silare chēa jñajñusinaa'me vū'ejoopo plazajatu'ka, pāi chū'una asaju'te repanani cu'ache i'kañu chini. ²⁰ Repanare jñajñu t'i'a pāi chū'una ti'jñēñena nuko cu'ache i'kasinaa'me repana.

—Ina judiōpāi mai pa'ijoopo pa'inare cu'ache cho'ome. ²¹ Mai Romapāi cho'ovesuche'te che'chome ina maire. Ina che'chochu'ore maipi asa chēaru cu'amū —chiisinaa'me repana.

²² Chitena asa chi'isina ūcuaja'che ūcuanuko cu'ache i'kasinaa'me repanare Pablona'me Silare. Repanapi cu'ache i'kajuna asa repajoopo pa'inare chū'anapi cu'ache cho'oa'ju chini sēesinaa'me pāi repanare. Jā'aja'ñe sēejuna pāi chū'una ija'che chū'usinaa'me repanare:

—Inare kāñare t'i'te su'i'suejū'u —chiisinaa'me.

²³ Repanare rua su'i'sue pi'ni pāi chēavu'ena cuaosinaa'me repana. Cuaō repavu'e pē'jeku'te, “Masī ñajū'u inare”, chiisinaa'me repana. ²⁴ Chitena asa pāi chēavu'e pē'jeku na'a sa'navuna repana cū'ana sepovūji tacho ñoosomū.

²⁵ Tacho ñoouna ñu'iju ñamirepa Dioni sēeju paniasome Pablona'me Silas. Ūcuachi'a Dios ujure ujaasome repana. Repanapi uajuna chekuna repavu'e pāi chēavu'e pa'ina asaju paniasome. ²⁶ Repanapi uajuna cheja te'erumu rua pi'ruche pi'ruasomū. Pi'rukuna repavu'e kachapa rua ñu'kueche ñu'kueasomū. Jā'aja'ñe ñu'kuekuna jatisa'ñaroā ūcuate'esa'ñaroāpi teana peore vataasomū. Ūcuachi'a chēacojñosiva'nare tachosimeā cunameā ūcuate'emeāpi peore tu'suasomū. ²⁷ Pi'rukuna repavu'e pē'jeku jñano vuniasomū kāisi'ku. Jñano vuni jatisa'ñaroā peore vatasosisa'ñaroājekuna ña, “Chēacojñosina peore sanisocosome ie”, chini cuasa kukucajejaniso, va'ti mini meñe tota jūnisora chiniasomū repau.

²⁸ Jā'aja'ñe cho'ora chiiuna Pablo cuiku i'kaasomū repau'te.

—iMeñe asi cho'omanejū'u! Pa'ime chukuna, ūcuanuko —chiniasomū.

²⁹ Chikuna, asa chekunare,

—iMiañe'te rajū'u! —chiniasomū repau. Miañe rarena vū'vū kaka kukucajejaniso kurukurū Pablona'me Silas ti'jñēñena ro're ñuniasomū repau.

³⁰ Ūcuarumū repanare etua sēniasaasomū repau.

—iJe'se cho'oja'che chū'u Diopi chū'uni vati toa saomanea'ku chini? Kūajū'u chū'ure —chiniasomū repau.

³¹ Chikuna i'kaasome repana.

—Maire Paakuni, Jesucristoni masi cuasaku jovoju'ū. Mu'upi jā'aja'ñe cho'oto Dios mu'ū rekocho vati toa saomaneja'mū, mu'ū majapāi ūcuachi'a —chiniasome repana.

³² Repauni Dios chū'ore chū'vaju repau vū'e pa'inare ūcuanukore chū'vaasome repana. ³³ Dios chū'ore chū'varena asa teana ūcuañamina, repanare juha sa repana asimajña choakaniasomū repau. Choa pi'ni repau majapāina'me peore okorocojñosomū repau. ³⁴ Okoro'vecojñosirumū pāi chēavu'e pē'jekaisi'ku repau vū'ena muva cuā āure āuasomū Pablona'me Silare. Peore Diore cuasanachi'ajeju repau majapāina'me pojosoasomū repau churata'ni.

³⁵ Jo'e apeñatato pāi chū'una pāi chēanare chū'o saosome pāi chēavu'e pē'jekuni, sa kuā'ju chini. Saorena sani ija'che kuasome repana: “Pāi

chēavv'e pa'inare Pablona'me Silare eto saojū'u", chiniasome repana pāi chēana repau'te. ³⁶ Sa kuarena asa pāi chēavv'e pē'jeku Pablona kuaasomu.

—Pāi chū'una chu'o raosinaa'me chu'ure musanukonani eto'aku chini. Eta saire'omu mu'ure Silana'me. Re'oja'che saijū'u —chiniasomu repau. ³⁷ "Saijū'u", chiitota'ni saima'ne pa'iu pāi chēanare ija'che i'kaasomu Pablo:

—Chukuna cu'ache cho'omanesinaa'me. Jā'ata'ni repana pāi űaju'te su'i'sueche chū'usinaa'me chukuna'te. Chukuna Romapāia'me. Chukuna'te Romapāire jā'aja'ne cho'oto cu'amū. Su'i'sue pi'ni pāi chēavv'ena cuaosinaa'me repana chukuna'te. Chura chekunarejē'e jñauma'ne rope'e saosoñu chiime repana chukuna'te. Cu'amū jā'a. Ūcuanapi chukuna'te chēa cuasinapi rani eto'aju, chiime chukuna —chiniasomu Pablo repanare.

³⁸ Jā'aja'ne i'kauna repana pāi chēana co'i pāi chū'unare kuaasome. Kuarena repana pāi chū'una asa kukusoasome Pablona'me Silas Romapāijejuna. ³⁹ Asa kukuso Pablona'me Silas pa'ivv'ena pāi chēavv'ena mua pe'kerū i'kaasome repana, repanapi pe'rumanea'ju chini. I'kaju repanare pāi chēavv'epi etuaasome repana. Etua,

—Musanukonapi ijooopo vū'ejoopo eta sanisoto re'omu —chiniasome repana.

⁴⁰ Chitena Pablona'me Silas pāi chēavv'e eta Lidia vū'ena muaasome. Mua Jesure cuasanare chi'i jo'e chu'vaasome repana. Chu'va pi'ni sanisoasome repana.

17

Pablona'me Silas Tesalónica vū'ejoopo pa'inare sani chu'vasi'ere kuamu

¹ Ūcuarumu Pablona'me Silas saijū Anfiolis vū'ejoopoji caraniasome. Jā'achejapi Apolonia vū'ejoopoji caraniasome. Jā'achejapi Tesalónica vū'ejoopona tī'aasome repana. Tesalónica vū'ejoopo judiōpāi chi'ivv'e paniasomu. ² Pa'iu'na Pablo ūcuavv'ena muaasomu, pāire chu'vara chini. Vū'ñajooopō kakani si'arumu jā'aja'ne cho'oasomu repau. Veinterepau-mucujña ūcuajooopote pa'iu choteñoō puaumucujñachi'a repavv'ena mua repavv'e chi'isinare pāi ja'me cutuasomu repau. Dios chu'ore aperumu tocha jo'kasi'ere űaku kuaasomu repau. ³ Ūcuare űaku i'kaku Dios Neekure raojachere kuache'te che'choasomu repau repanare. Repau Dios Raosi'ku rani cu'ache cho'ocojñosi'ena'me chueniso tācojñosi'ena'me jo'e vajuraisi'ere kuache peore che'choasomu repau.

—Jesús pa'iche'te kuamu chu'u musanukonare. Aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o Repau pa'iche'te kuamu. Dios Repau Mamaku'te, Jesure, chejana raouna rani pa'isi'kuamū Repau —chiniasomu repau.

⁴ Pabloji jā'aja'ne i'kaku chu'vauna asa chēa cuasaju jovoasome judiōpāi te'ena Pablona'me Silare. Chekuna ūcuachi'a jainuko Pablo chu'ore cuasaju jovoasome, griegopāi Diore cuasanana'me pāi chū'una rājoromi.

⁵ Repanani pāipi jairepanuko jovojuna chekuna judiōpāi Pablo chu'vachu'ore jachaju pe'ruju chekunare cu'anare űameju rupū pa'inani soni chi'iasome. Na'a jainuko soni chi'i jovo cuiju vū'ejoopoji Jasōn vū'ena vū'vwasome repana. Vū'vū' kaka Pablona'me Silare ku'easome repana, chēa etua pāi chenevūna sa nukoñu chini. ⁶ Repanare ku'ete'e chekunani Jasonna'me Jesure cuasanare chēa jñajñu etua sa repajooopo chū'unare tī'jñeñena nuko cuiju ija'che i'kaasome repana:

—Pablona'me Silas si'achejña ku'ijũ cu'ache cho'ome. Repanapi i'kajũna pãĩ rũa cavame. Chura ichejana mai pa'ijooƆona rani ũcuaja'che cu'ache cho'ome repana. ⁷ Repanapi ichejana ratena iku Jason repau vũ'ere cuaa paamu repanare. Ina ũcuanuƆo cu'ache cho'onaa'me. Maire ũcuanuƆokore chũ'ũku'te Claudio Cesa'te jachaju chekuni Jesuni cuasanaa'me ina, “Chũkuna'te paaku'mũ Jesús”, chiiju —Jã'aja'ñe i'kaasome repana.

⁸ I'kajũna pãĩ chi'isina repanare chũ'ũnana'me asa pe'ruju si'acairo i'kaju cuiasome. ⁹ Repana pãĩ chũ'ũna Jasonre kuri sēniasome, repau'te ja'me pa'inare ũcuachi'a. Repanani kuri sētena ro'iasome repana. Ro'irena jñuni saosome repanare.

Berea vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vasi'ere kũamu

¹⁰ Na'issosirũmũna Jesucristo'te cuasana Pablona'me Silare Berea vũ'ejoopona saosome. Saorena sani pa'ijũ judiõpãĩ chi'ivũ'ena mũa kakaasome repana. ¹¹ Kaka Dios chũ'ore chũ'vajũna asa chēa repajoopo pa'ina Tesalõnica pa'inare na'a re'oja'che paniasome. Pabloji chũ'vakũna asa pojoju si'aumucujña Dios chũ'ore aperũmu tocha jo'kasi'ere ñaju paniasome repana, “¿Pablo i'kachũ'o ũcuarepaa'che?”, chiiju, ku'e jñaa masiñu chini. ¹² Reparũmu judiõpãĩ jainũko Jesucristoni cuasaju jovoasome. ũcuachi'a griego masiromi jainũko Jesure cuasaju jovoasome, griego mũmpãijatu'ka.

¹³ ũcuarũmu Tesalõnica vũ'ejoopo pa'ina judiõpãĩ Pabloji Berea vũ'ejoopo pa'inani chũ'vakũna asa pe'ruju ũcuajoopona sani rũa cu'ache cutuasome. Repanapi cu'ache cutujũna chekũna repajoopo pa'ina ũcuachi'a Pablo'te pe'ruasome. ¹⁴ Pe'rujũna Jesucristo'te cuasana teana chiarana casoasome Pablo'te, choovũji tuni sanisoa'ku chini. Jã'ata'ni ja'me pa'isina Silana'me Timoteo saima'ñe ũcuajoopo'te paniasome. ¹⁵ Pablo'te ja'me saisina Atenas vũ'ejoopojatu'ka sani ũcuajoopoji co'iasome. Co'i Pablo i'kasi'ere chũ'o Silana'me Timoteo'te sa kuaasome repana ija'che chiiju: “Raire'oto pesa rani ja'me pa'ijũ'ũ chũ'ũre”, chiiũ chũ'o saosomũ Pablo repanare.

¹⁶ Pablo chũ'o saosi'kũjekũ Atenas vũ'ejoopo'te pa'iu cha'aku paniasomũ repanare. Cha'aku pa'iu ñato pãijanare tũosi'e rũa paniasomũ repajoopo. Cu'ava'nananare tũosi'e ũcuachi'a paniasomũ. Repajoopo pa'ina rupũ tũosiva'nani ñaju pojoasome, “Dioa'me ina”, chini. Jã'are ñaũna Pablo'te rũa sumaneasomũ. ¹⁷ Jã'ajekũna repanani oiũ Dios chũ'ore rũa chũ'vaasomũ repau. Judiõpãĩ chi'ivũ'ena kaka judiõpãire chũ'vaasomũ repau, griegopãĩ Diore cuasanare ũcuachi'a. ũcuachi'a umucujña pa'iche plazana mũa repacheja pa'inare Dios chũ'ore chũ'vaasomũ repau. ¹⁸ Chũ'vakũna chekũna epicũreopãĩ kuasi'e che'chenana'me estoicopãĩ kuasi'e che'chena, pãĩ cuasachechi'a cuasaju pa'inapi ke'reasome repau'te. Ke'rejuũ ũcuanachi'a sãĩñechi'a ija'che sēniasome repana:

—¿Ëguere i'kaku iku? ¿Curuku? —chiniasome repana. Chekũnata'ni,

—Tĩdiova'na pa'iche'te kuacosomũ iku —chiniasome repau'te. Pabloji Jesús pa'ichena'me repau jũni vajũraisi'ere kuakũna jã'aja'ñe i'kaasome repana.

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kaju Areõpago aikũtina pãĩ chi'i cutukũtina sa, repau'te pãĩ jainũko asaju'te ija'che sēniasome repana:

—Mũ'ũ mamachũ'ore che'choku pa'imũ. Repachũ'ore asaũũ chiime chũkũna. ²⁰ Mũ'ũ che'choche rũa tĩĩnea'me. Jã'ajekũna asa masiñu chiime chũkũna —chiniasome repana. ²¹ Si'arũmu ũcuauache'te chũ'o repana

asamanesi'ere asani sãĩnechi'a cutuju paniasome repana. Jã'aja'ñe paniasome Atenas vü'ejoopo cana, so'ña rani pa'ina tiipãĩ ücuachi'a.

²² Jã'aja'ñe sêejuna Pablo repana chenevüji vuni nukaku ija'che i'kaasomu repanare, Areópago aiküti chi'isinare:

—Atenas vü'ejoopo cana, asarepajü'u. Chu'upi ñato diova'nare rua cuasana'ne musanukona. ²³ Ijoopo vü'ejoopo ku'ũ musanukona diova'nare pojochejña rua ñasi'ku'a'mu chu'u. Te'echeja, “Diova'ure mai vesuva'ure pojochejaa'me icheja”, chiiju tocha süosi'e pa'imü. Ücuau pa'iche'te kuara chiimu chu'u musanukonare. ²⁴ Repau Dios, musanukona vesuku, chejana'me cheja pa'iche cu'amajñaruã peore Cho'osi'ku diova'ña pãĩ cho'osivü'ñachi'a pa'ima'ku'a'mü. Si'achejña pa'iku'mü. Peore chu'uku'mü Repau, cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare. ²⁵ Pãĩ ücuaukore kuiraku cuasache ñsiku pãĩ vasoku'mü. Pãĩ paache peore Dios ñsiche'me jã'a. Jã'ajekuna Repau'te kuiranare pãĩ chiima'mü Repau. Pãipi Repau'te kuirama'tojê'e karama'mü Repau'te. Peore paaku'mü Repau. ²⁶ Repau Dios charo te'e'u'te pãiu'te cho'oasomu. Diopi cho'õna charo pa'isi'ku pãiu jainukore jojoasomu cheja pa'inare ücuaukore. Si'achejña sani paapu chini, pãĩ jainukore jojoche chũ'uasomu Dios. Chuta'a pãĩ peorümü pãĩ jñaacojñõjaumucujñana'me repana pa'ijachejña jo'kaasomu Dios. ²⁷ Jã'aja'ñe cho'oasomu Dios, pãipi Repau'ni cuasaa'ju chini. Maipi Repau'ni cuasaju i'kato asamu Repau, maire si'arumu ja'me Pa'ikujeku. Sêeto cho'okaimü Repau. ²⁸ “Diopi cho'okaiuna pa'ina'me mai pãĩ. Diopi cho'okaiuna vajunaa'me mai.” Musanukona majapãĩ ija'che tochaasome aperümü: “Dios neena'me mai”, chiiju tochaasome. Ücuarepaa'me jã'a.

²⁹ Jã'ajekuna rühiñe cuasañu chura; Dios neena'me mai. Mai Ja'ku Dios kuripi, oropi tũosiva'uma'mü. Cata tẽ'tosiva'uma'mü. Ücuachi'a pãĩ tũomasina cuasa tũosi'kuma'mü Dios. ³⁰ Aperümü Dios tũosiva'nare cuasanare pãĩ ruarepa pe'rumaneasomu, vesujuna. Irumu canareta'ni pãĩ ücuaukore, ücuauachejña pa'inare, “Cu'ache cho'oche ühasõjü'u”, chiimu Dios. ³¹ Ücuachi'a Repau pãĩ ücuauko cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ujaumucuse care'vaasomu Dios. Ücuauumucusena Dios Repau Chêa Paaku'te pãĩ cu'ache cho'onare cu'achejana soa'ku chini chũ'uja'mü. Repau Dios Chêa Paaku'ji Jesupi jüniso täcojñosi'kupĩ vajurakuna masime mai Repau pa'iche —chiniasomu Pablo repanare.

³² Jesucristo jüniso täcojñosi'ku vajuraisi'ere kuauna asa te'ena jachaju pãisoju cu'ache i'kaasome repau'te. Chekunata'ni re'oja'che i'kaasome.

—Mu'u i'kasi'ere jo'e ücuare na'a rua asañu chiime chukuna. Chekürümü rani jo'e ücuare chu'vajá'u chukuna'te —chiniasome.

³³ Chitena Pablo repanare jo'ka sanisoasomu. ³⁴ Jã'ata'ni repau chu'vachü'o asasina te'ena Jesucristoni cuasaju Pablõni jovoasome. Areópago aiküti chi'i chũ'unare ja'me pa'iku, Dionisio Jesure cuasaku jovoasomu. Cheko, Dámaris, ücuachi'a chekunana'me cuasaasomo.

18

Corinto vü'ejoopo pa'inare sani chu'vasi'ere kuaumu

¹ Atenas vü'ejoopo chu'va pi'ni eta Corinto vü'ejoopona saniasomu Pablo. ² Aperümü Aquila, Ponto cheja raisi'kupĩ, Italia chejare sani paniasomu. Ücuachejare pa'ina pãĩ chũ'uku, Claudio, Roma vü'ejoopo pa'inare judiopãĩ ücuaukore eto soasomu. Jã'ajekuna Aquila repau

rãjo Priscilana'me Corinto vù'ejoopona saniasome. Ûcuajooopote pa'ijuna Pablo sani tijñaasomù repanare. ³ Repana Aquilana'me Priscila chivo raña cho'osikãñapi vù'ñare juhana paniasome. Pablo ùcuaja'che cho'okujeku repana vù'ena canukaasomù, repanani ja'me pa'iu cho'оче cho'ora chini. ⁴ Repajooop pa'iramù Pablo, judiõpãina'me judio peonare Jesuristonì cuasaa'ju chini, puaumucujña pa'iche judiõpãì ch'i'ivù'ena mua chù'vaasomù.

⁵ Reparomù Silana'me Timoteo Macedonia chejapi ratena cho'оче cho'oma'ñe si'aromù Dios chù'ore chù'vaku paniasomù Pablo. Judiõpãire rua chù'vaasomù repau repanapi asa, "Dios mai cu'are ro'ikaau chini Jesure raosi'kua'mù. Cristoa'mù Repau", chiiju cuasaa'ju chini. ⁶ Jã'ata'ni repana Jesús pa'iche'te chù'vakuna asacuheju cu'ache i'kaasome repau'te. Repauni cu'ache i'kajuna asacuheku cuhacho i'kaku repau ju'ikãare ña' uñauku i'kaasomù Pablo.

—Musanukona cu'ache cho'оче ro'i toana sani cho'osojanaa'me musanukona. Chù'u chù'o peomù. Churata'ni judio peonani chù'vaja'mu chù'u —chiniasomù repau.

⁷ Chini judiõpãì ch'i'ivù'epi eta repavù'e kueñe pa'ivù'ena muaasomù repau, Ticio Justo vù'ena. Repau Ticio Justo Diore rua cuasaku paniasomù.

⁸ Judiõpãì ch'i'ivù'e chù'uku Crispo repau majapãina'me peore Jesure cuasaasomù. Chekuna, Corinto vù'ejoop pa'ina ùcuachi'a jainuko Dios chù'ore asa chëa Jesuni cuasaju okoro'vecojñoasome.

⁹ Ûcuaromù ñami Dios ñoñe'te ñaasomù Pablo. Ñakuna Maire Paaku ija'che i'kaasomù repau'te: "Vajuchuma'ñe chù'u pa'iche chù'vaku pa'ijũ'u. Ûhasõmanejũ'u. ¹⁰ Mu'ure ja'me pa'iu pãì mu'ure cu'ache cho'оче ùsemu chù'u. Ijoop vù'ejoop chù'u paajana jainukoame", chiniasomù Jesús repau'te. ¹¹ Chikuna Pablo saima'ñe te'eùsurumù jo'e chekuùsurumù joop ùcuachejare pa'iu Dios chù'ore chù'vaku paniasomù repajooop pa'inare.

¹² Ûcuaromù Acaya cheja pa'inare Galiõn chũ'urumù judiõpãì rua jainuko chi'iasome Pablo chù'vache'te ùseñu chini. Chi'i repau'te chëa pãì chũ'una pa'ichejana sa ija'che i'kaasome:

¹³ —Iku cu'ache che'choku'mù. Musanukona ùseche'te che'chomù iku, Diore tiiñe cuasache'te —chiniasome repana judiõpãì.

¹⁴ Chitena Pablo i'kapi'raasomù. I'kapi'ratona pãì chũ'uku Galiõn charo i'kaasomù repanare.

—Musanukona judiõpãì chura kuasi'e asacuhemù chù'u. Pãipi cu'arepache cho'ojuna ùcuarepare ra kumatota'ni asara'amù chù'u.

¹⁵ Musanukona aipãì chù'vacheja'che chù'vamauna asacuheju pe'rume musanukona iku chù'vache. Musanukonachi'a care'vajũ'u jã'a chù'o. Chù'uta'ni care'vama'mù —chiniasomù Galiõn.

¹⁶ Chini repanare ùcuavù'epi etoasomù repau. ¹⁷ Etokuna pe'ruju repana ch'i'ivù'e chũ'uku'te, Sòstenerne, chëa repavù'e ti'jñeñena repana judiõpãì su'i'sueasome. Jã'ata'ni Galiõn repana cho'оче pe'ruma'ñe rupu asaasomù.

Antioquia de Siria jo'e co'isi'ere kumamu

¹⁸ Jã'aja'ñe cho'osi'eta'ni ùcuachejare na'a jeeromù paniasomù Pablo. Jeeromù pa'isi'kupi, Siria chejana co'ira chini Corinto vù'ejoop pa'inare Jesure cuasanare jo'ka sanisoasomù repau. Saiu Cencra choo juosa'arona caje repau s'ijopu pa'iche raña peore ko'usoasomù repau, Dionì pojora chini. Aperomuna repau, "Jã'aja'ñe cho'oja'mù chù'u", chiisi'ejekuna

cho'oasomu repau. Cho'o pi'ni repau Pablo Priscilana'me Aquila choovaji tuni chiaraji jēniasome. ¹⁹ Jēni tī'a Efeso vū'ejoopona mani ñaasome repana. Ūcuarumu Pablo repanare Priscilana'me Aquila'te jo'ka judiōpāi chī'ivū'ena mua kaka repavū'e chī'isinare judiōpāi Dios chū'ore chū'vaasomu. ²⁰ Repanani chū'vauna asa, "Na'a pa'ijū'u icheja", chiniasome repana Pablo'te. Jā'ata'ni na'a jeerumu pa'icuheasomu repau. ²¹ Saipi'raku repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Saimu chū'u. Jā'ata'ni Diopi ūsema'to jo'e rani ñaja'mu chū'u mūsanukonare —chiniasomu Pablo repanare. Chini choo juosa'rona caje choovu tuni Efeso vū'ejoopo pa'isi'kupi sanisoasomu repau.

²² Saiu Cesarea vū'ejoopona jēni tī'aasomu. Jā'achejapi Jerusalén vū'ejoopona maniasomu repau. Mani tī'a repajoopo pa'inare Jesure cuasakuanupū'te mua ña Antioquía vū'ejoopona jo'e co'iasomu repau.

²³ Co'i pa'iu na'a pa'isirumu jo'e sani ku'iu Jesucristo'te cuasaju jovosinare peore ku'iu ñaasomu repau, Galacia cheja pa'inana'me Frigia cheja pa'inare. Sani ku'iu repanare jo'e che'choasomu repau na'a rua re'oja'che cuasaa'ju chini.

Efeso vū'ejoopona'me Corinto vū'ejoopo Apolos sani chū'vasi'ere kuumu

²⁴ Ūcuarumu judiōpāi, Apolos, Alejandría vū'ejoopo raisi'ku, Efeso vū'ejoopona saniasomu. Dios chū'o aperumu tochasi'e rua masiku rua chū'vamasiasomu repau. ²⁵ Maire Paaku pa'iche rua che'chesi'kujeku, chū'vaneeku, rūhiñe chū'vaku paniasomu repau. Repau masichechī'a peore chū'vaasomu repau. Jesús pa'icheta'ni peore masimaneasomu. Juan okoro'vesi'ena'me che'chosi'e masiasomu repau. ²⁶ Judiōpāi chī'ivū'e kakani vajuchūma'ñe chū'vakuna Priscilana'me Aquila repau chū'vache asaasome. Chū'vauna asa pi'ni repana vū'ena muva repau'te karache'te Dios pa'iche'te che'choasome repana.

²⁷ Na'a pa'isirumu Apoloji Acaya chejana sasa chiiuna Jesucristo'te cuasana, "Jau, saijū'u", chiniasome repau'te. "Saijū'u", chini utija'ore tochakaniasome repana Apolo'te, Acaya cheja pa'inani Jesure cuasanani sa ñoa'ku chini. Ija'che chiiche tochaasome repana: "Tkure Apolo'te re'oja'che cho'okaijū'u", chiiju tocha saasome repana Efeso pa'ina. Saorena sani tī'a aperumu Diopi cho'okaiuna Jesure cuasaju jovosinare rua re'oja'che che'choasomu repau. ²⁸ Repacheja sani pa'irumu pāi jainuko asaju'te Jesure jachanare judiōpāi rua i'kaasomu repau. Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'ere ñaku Dios Jesure raosi'ere kuaasomu repau. Repana judiōpāi cuasama'ñere rua masi kuauna repau'te sãiñe i'kavesuasome repana.

19

Pablo Efeso vū'ejoopo canare chū'vasi'ere kuumu

¹ Repau Apolos Corinto vū'ejoopo pa'irumu Pablo po'opi saiu Efeso vū'ejoopona tī'aasomu. Tī'a ūcuachejana Diore cuasanare tijñiasomu Pablo. ² Tijña repanare ija'che sēniasasomu repau:

—Musanukona Cristo'te apecuasarumu, ¿Dios Rekocho musanukonare raku? —chiniasomu Pablo.

Chikuna,

—Pāasi'kua'mu. Dios Rekocho pa'iche vesunaa'me chukuna. Jā'a asamanaa'me —chiniasome repana.

³ Chitena,

—Jā'a pa'ito, ¿ñquere cuasaju okoro'vecojñore musanukona? — chiniasomu Pablo repanare.

Chikuna,

—Juan che'chosi'ere cuasaju okoro'vecojñosinaa'me chukuna — chiniasome repana.

⁴ Jā'aja'ñe chitena Pablo jo'e i'kaasomu.

—Juan ija'che chu'vaasomu: “Musanukona cu'ache cho'ochē ūhaso okoro'vecojñojū””, chiiu chu'vaasomu. Ūcuachi'a Cho'je Raijau pa'iche'te kuaasomu Juan, Repauji rakuna pāipi Repauni cuasaa'ju chini. Repau Cho'je Raija'mu chiicojñosi'ku ranicuhasi'kua'mu. Jesua'mu Repau — chiniasomu Pablo repanare.

⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa chēa, “Jesure Maire Paaku'te cuasanaa'me chukuna”, chiiju okoro'vecojñoasome repana. ⁶ Repana

okoro'vecojñosirumu Pabloji repanani jējñapi jakuna Dios Rekocho ja'me pasa chini raniasomu repanare. Dios Rekochoji rani pa'iu cho'okaiuna repana che'chēmanesi'ere tiipāi chu'ore cutuasome repana. Ūcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiuna Dios chu'ore kuaasome repana. ⁷ Repana pāi okoro'cojñosina docerepana pa'icosome chekurumu.

⁸ Jā'aja'ñe cho'o pi'ni judiōpāi chi'ivū'ena mua kaka Dios chu'ore chu'vaasomu Pablo. Chotepāimia ūcuachejare pa'iu vajuchuma'ñe repav'e chi'inare pāi s'arumu mua kaka chu'vaku paniasomu repau, repanapi Dios chū'ñe'te asa chēa re'oja'che paapu chini.

⁹ Jā'ata'ni chekuna Pablo chu'vachu'ore asacuheju jachaju pāi jainuko asaju'te, “Jesure cuasache cu'amū”, chiiju cu'ache i'kaasome. Jā'aja'ñe i'kajuna Pablo Jesure cuasanare soni etua tiivū'ena muvaasomu, Tirano utija'ovū'ena. Ūcuavū'ere pa'iu emucujña pa'iche Dios chu'ore chu'vaasomu Pablo. ¹⁰ Te'eka'chapaūsurumu ūcuachejare pa'iu chu'vakuna Asia cheja pa'ina judiōpāina'me griegopāi ūcanuko asaasome Dios chu'o.

¹¹ Reparumu Pablo Diopi cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche'te rua re'oja'chere cho'oasomu. ¹² Repau Pablo chēasikāñare pañuelokāñana'me ju'ikāñare pāipi jū'ivanani sa isito jū'iva'na vajuasome. Vati paanani isito vati eta sanisoasomu repanare.

¹³ Reparumu chekuna judiōpāi vati paanani pāire vatire etokañu chini ku'iju paniasome. “Vati pāi sa'navuā pa'inare Jesucristo mamipi i'kaju te soañu”, chiniasome repana. Ija'che i'kaasome repana vatire: “Vati, asarepajū. Pablo Jesucristo pa'iche'te kaumu. Chukunapi Jesucristo mamire i'kajuna ikure pāiu'te eta saijū'u mu'u, vati”, chiniasome. ¹⁴ Judio phairipāi chū'uku, Esceva mamachii sieterepana jā'aja'ñe cho'ojū paniasome. ¹⁵ Repanapi jā'aja'ñe i'kato vati ija'che i'kaasomu repanare: “Jesucristo'te masiku'mu chu'u. Ūcuachi'a Pablo'te masiku'mu chu'u. Jā'ata'ni musanukona, ¿jeejanaa'ñe?”, chiniasomu. ¹⁶ Chini, vatire paaku rua koka paakujeku vū'vu ku'iu ūcuankore chēse rua vaniasomu. Vakuna kāñajē'e peova'na, chiechi'acana eta vū'vusoasome repana.

¹⁷ Jā'aja'ñe cho'osi'e Efeso pa'ina Jesure cuasamana judiōpāina'me judio peona asa kukuso, “Jesucristo rua masimu”, chiiju paniasome.

¹⁸ Jā'a cho'oto chekuna Jesure cuasana jainuko rani ūcuana cu'ache cho'osi'ere meñe sūma'ñe cuasa pāi asaju'te kuaasome. ¹⁹ Chaina pa'isina utija'okorovuā chai cho'ochē kuakorovuā ra pāi ñaju'te uoasome. Na'a pa'isirumu cuasa ñato repana uosikorovuā cincuenta milrepaumucujña cho'ochē cho'ochē ro'ichenuko ro'icosomu. ²⁰ Dios chu'ore asa chēa

jā'aja'ñe cho'oasome pāi. Jā'ajekuna pāi Dios chu'o asa chēasina na'a jainuko si'arumū jovoju paniasome.

²¹ Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirumū Pablo repau ku'ijachere cuasaasomū. “Macedonia chejana'me Acaya cheja ñajani jo'e Jerusalén vu'ejoopona co'ija'mū chu'u. Jā'achejapi Roma vu'ejoopona sasa”, chiniasomū Pablo. ²² Chini repau'te cho'oche cho'okainare Timoteona'me Erasto'te te'eka'chapanare Macedonia chejana charo saosomū repau. Repanare saosirumū Asia chejare na'a jeerumū paniasomū repau.

Efeso vu'ejoopo pa'ina rua pe'rusi'ere kuamu

²³ Reparumū Efeso vu'ejoopo pa'ina pāipi Jesús pa'iche'te kuajuna rua pe'ruasome. ²⁴ Repajoopo caku, Demetrio, pokuripi tūoku paniasomū diova'ore Artemisare pojovu'ñaruāre. Repauna'me cho'oche cho'ona, tē'tonana'me tūona, rua kuri kooasome. ²⁵ Reparumū Demetrio ūcuanukore chi'iasomū, diova'nare tūonana'me diova'nare tē'tonare chekunare ūcuajamajñaruā cho'okainare ūcuachi'a peore. Repanare chi'i ija'che i'kaasomū repau:

—Asarepajū mūsanukona, Artemisare pojomajñaruā cho'ona. Repao'te pojomajñaruāre cho'ojū rua kuri koonaa'me mai. ²⁶ Jā'ata'ni Pablo rua cu'ache cho'omū maire. Ija'che i'kamū repau: “Pāi tūosiva'na jā'ana dioma'mū. Rupū cho'osi'ea'me jā'a”, chiimū. Mūsanukona repau jorekū i'kache asame. Jā'ajekuna pāi jainuko repau i'kache'te asa chēa tūosiva'nare pojochē ūhasome, ijoopo Efeso vu'ejoopo pa'inana'me Asia cheja pa'ina peore. ²⁷ Jā'aja'ñe cho'oto rua cu'amū. Mai cho'oche si'asoja'mū, tūosiva'nare pojochē'te pāipi peore cuhasoru. Ūcuachi'a rua masiko'te Artemisare cuasache ūhaso repao vu'e cavesusojanaa'me pāi. Chura pāi jainuko repao'te pojome Asia cheja pa'inana'me chekuchejña pa'ina peore. Jā'ata'ni Pabloji cu'ache i'kakuna pāi cuhejanaa'me repao'te —chiniasomū Demetrio repanare.

²⁸ Jā'aja'ñe i'kache'te asajuna rua teache teaasomū repanare. Teakuna ija'che i'kaju rua cuiasome repana: “Artemisare Efeso cakore rua masikoni chiime chūkuna”, chiiju cuiasome repana. ²⁹ Cuijuna asa chekuna na'a rua jainuko chi'i cuiasome. Repajoopo pa'ina ūcuanuko cuira'aasome. Repakuanupū pāi kuanupū pa'inapi umupāi te'eka'chapanare chēasome, Gayona'me Aristarco'te, Macedonia chejapi rani Pablona'me ku'inare. Repanare chēa pāi chi'ivū'ena vjavū'ena jñajñū mūvaasome repana. ³⁰ Jā'aja'ñe cho'ojuna Pablo pāi kuanupū sa'navūji kaka cutura chiniasomū. Jā'ata'ni chekuna Jesure cuasana ūseasome repau'te. ³¹ Pāi chū'una ūcuachi'a Pablo'te cuasana chu'o raoasome, pāi chi'ivū'e kakamane'ku chini. ³² Repanare chēa jñajñū cuaa pāi chi'ivū'e sa'navūji rua jainuko si'acairo i'kaju cuiju paniasome repana. Chekuna jainuko repana pe'ruju cuiche'te vesuju rupū cuiju paniasome. ³³ Repakuanupū ja'me pa'ina judiōpāiu'te Alejandro'te pāi chenevuna jujo sao nukoasome. Ruarepa cuijuna repanani i'kara chini vevoasomū repau. ³⁴ Jā'ata'ni repau'te judiōpāi'jekuna ñamasi jo'e ūcuare i'kaju rua cuiche cuiasome repana. “Artemisare Efeso cakore rua masikoni chiime chūkuna”, chiiju, ūcuanuko te'eka'chaphora jā'aja'ñe cuiasome repana.

³⁵ Jā'aja'ñe cuijuna repajoopo pa'iku utija'o tochakaiku ūcuamakarū cuijū chiniiasomū repanare. Cuharena repanare ija'che i'kaasomū utija'o tochakaiku:

—Efeso pa'ina, asarepajũ'u. Maire ijooopo vu'ejoopo pa'inare Artemisare pojovũ'e kuirache pa'imũ, repao'te ũcuachi'a. Pãi ũcuanũko masime jã'a. Mai cuasava'o tũosiva'o rua masio cunaumũpi cajeasomo. ³⁶ Jachacu'amu jã'a. Jã'ajekuna musanũkuna pe'ruche chũruso cu'ache cho'omanejũ'u; masi cuasajũ'u aperũmũ. ³⁷ Ina pãi musanũkuna rasina Artemisare cu'ache i'kamanaa'me. Ūcuachi'a repao vu'e pa'iche ñasomanaa'me ina. ³⁸ Jã'ajekuna Demetrona'me chekuna diova'nare pojomajñaruã cho'ona pãi cho'ochete ñaju ke'reuato ũcuanapi utija'o tochaa'ju, ke'reche kuaja'o. Pãi chẽañe chũ'una pa'ime chura. Repana pa'ivũ'ña vatasivũ'ñaame. Ūcuanani mua kuaa'ju. ³⁹ Musanũkonare jo'e i'kauato pãi chũ'unani pe'keruji rũhiñe kuajũ'u. ⁴⁰ Musanũkuna cu'ache cho'osi'e chũ'ure chũ'una chekũrũmũ asa pe'rujanaa'me. Repanapi pe'ruto saĩñe i'kavesujamu chũ'u. Rupũ peoche cu'ache cho'osinaa'me musanũkuna —Jã'aja'ñe chiniasomũ utija'o tochakaiku repanare pãi. ⁴¹ I'ka pi'ni chi'isinare pãi, "Re'omũ", chini eto saomasũ repau.

20

Pablo Macedonia chejana'me Grecia cheja jo'e saisi'ere kũamũ

¹ Reparũmũ Pablo chekũchejana saipi'raku pãi kuanupũ pe'ru chũru sanisosirũmũna Jesure cuasanare soniasomũ repanani chũ'vara chini. Chũ'va pi'ni, "Saimũ chũ'u", chini repanare jo'ka Macedonia chejana sanisoasomũ repau. ² Macedonia chejare ku'iu vu'ñajooopõ t'ia repajoopõ pa'inare Jesure cuasanare re'oja'che i'kaasomũ repau, repanapi pojolu paapũ chini. Jã'achejapi Grecia chejana sani t'iaasomũ repau. ³ Repacheja saisirũmũ chotepãimia paniasomũ repau. Pani pi'ni Siria chejana co'ira chini choovu tuhipi'rakuji judiõpãi repacheja pa'ina repau'te cu'ache cho'oñu chiiche'te asa, "Choovu tusa", chiisi'kupi tuhima'ñe, "Jo'e Macedonia chejapi jẽni po'opi co'ira", chiniasomũ repau. ⁴ Repauji po'opi saĩña chekuna ja'me saniasome repau'te: Pirro mamaku Sõpater Berea vu'ejoopo raisi'kuna'me Tesalõnica vu'ejoopo raisina Aristarcona'me Segundo, Derbe vu'ejoopo raisi'ku Gayona'me Timoteo, Asia cheja raisina Tiquicono'me Trõfimo. ⁵ Charo sani Troas vu'ejoopona cha'asinaa'me repana chũkuna'te. ⁶ Pã saũmanesi'e ãni caraisirũmũna, Filipos vu'ejoopo eta choo juosa'arona cajesinaa'me chũkuna. Ūcuachejapi choovu tuni cincorepaumucujña jẽ'eju charo saisina pa'ijooopo Troas vu'ejoopona t'iasinaa'me chũkuna. Repajoopo t'iasirũmũ sieterepaumucujña pa'isinaa'me chũkuna.

Pablo Troas vu'ejoopo cho'osi'ere kũamũ

⁷ Ūcuarũmũ chũkuna Jesucristo'te cuasana romicorũmũ Dioni pojõnu chini repajoopo pa'inana'me chi'isinana'me. Chi'irena Pablo Dios chũ'ore chũ'vasi'kua'mũ repanare. Jo'e apeñatato saijaujekũ ñamirepajata'ka chũ'vasi'kua'mũ repau. ⁸ Chũkuna chi'i pa'iruupũ umũ pa'iruupũ uopũã rua miasi'kua'mũ. ⁹ Pablo chũ'vachũ'ore Eutico põsũũ ventanasa'aro'te ñu'iu asaku pa'isi'kua'mũ. Jã'ata'ni jeereparũmũ ñu'iu uokuakuna kãnisõ ũcuasa'arõji ve'sena ponũ tuãni jũnisosi'kua'mũ repau, rua umũ pa'isa'arõjekuna. Tuãkuna chũkuna vu'vu caje eta miito jũnisõsiva'u ũhisi'kua'mũ repau. ¹⁰ Pablo caje ña repaũni sũ'kakũ ija'che i'kasi'kua'mũ chũkuna'te:

—Vajuchũmanejũ'u. Vajũmũ iku —chini vasosi'kua'mũ. ¹¹ Jã'aja'ñe cho'o Pablo ũcuaruupũna jo'e mũni ãu ãni pi'ni ñatachetu'ka jo'e

chū'vasi'kua'mu chukuna'te. Chū'vaku ñata sanisosi'kua'mu repau. ¹² Repana pāi chī'isina jūni vajuraisi'kure pōsuu'te repau vū'ena pojoju sasosinaa'me pāi.

Troas vū'ejoopoji Mileto vū'ejoopona saisi'ere kuamu

¹³ Jā'aja'ñe cho'osiramū Pablo choovūji saicuheku Aso vū'ejoopona po'opi saisi'kua'mu. Saipi'raku chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Aso vū'ejoopona choovūji saiju tūoju saiñū chū'ure", chiisi'kua'mu. Chikuna, "Jau", chiisinaa'me chukuna. Choo juosa'arona caje choovū tūni Aso vū'ejoopona saisinaa'me, Pablōni miiju sañu chini. ¹⁴ Chukuna repajoopo tī'asiramū chukuna'te tijña choovūna tuhisi'kua'mu repau. Tukuna Pablōna'me Mitilene vū'ejoopona jēni canukasinaa'me chukuna. ¹⁵⁻¹⁶ Jā'achejapi jo'e apeñatato saiju Quio juupo carani jo'e te'eumucuse saiju Samos juupo choo juosa'arona tī'asinaa'me. Pabloji Asia chejare pa'icuhēkuna Efeso vū'ejoopo canukama'ñe carani saiju jo'e te'eumucuse jē'eju Mileto vū'ejoopona tī'asinaa'me chukuna. Jerusalén vū'ejoopona na'mi tī'ara chiisi'kua'mu repau Pablo, Pentecostés fiesta cho'oramū ūcuachejare pasa chini.

Efeso pa'inare Jesure cuasanare chū'unare Pablo chū'vasi'ere kuamu

¹⁷ Reparāmū Pablo Mileto vū'ejoopo'te pa'iu Efeso vū'ejoopo pa'inani chū'o saosi'kua'mu, Jesure cuasanare chū'unani, rani ñaa'ju chini. ¹⁸ Chū'o saonna ratena repanare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukona chū'u pa'iche masime. Chū'u Asia cheja tī'aumucusepi vūa chū'u musanukonare ja'me pa'iu cho'osi'e peore masime musanukona. ¹⁹ Reparāmū judiōpāi rua cu'ache cho'osinaa'me chū'ure. Jā'ata'ni musanukonani oiū, "Peore masiu'mu chū'u", chiima'ñe Dios chū'ūñechi'a cho'oku pa'isi'kua'mu chū'u. ²⁰ Jā'ajekuna vajuchuma'ñe chū'vasi'kua'mu chū'u musanukonare. Peore musanukona chiiche che'chosi'kua'mu chū'u musanukonapi na'a re'oja'che paapu chini. Pāi chī'ivū'ena'me pāi vū'ña che'chosi'kua'mu chū'u Dios chū'o. ²¹ Musanukona pa'icheja pa'inare judiōpāina'me griegopāi peore ija'che i'kaku chū'vasi'kua'mu chū'u: "Cu'ache cho'uche ūhaso Maire Paakuni, Jesucristoni cuasaju Dioni jovoju'ū", chiisi'kua'mu chū'u repanare. ²² Chura Dios Rekochoji chū'ukuna Jerusalén vū'ejoopona saimū chū'u. Repacheja sakuna chū'ure tī'jñejañe vesumū chū'u. ²³ Iechi'a masimū: Ku'iu vū'ñajoopoā tī'ato Dios Rekocho si'arāmū ija'che i'kamū chū'ure: "Jerusalén vū'ejoopo'te sani pa'ina cu'ache tī'jñeja'mu mū'ure. Pāi chēavū'ena cuajonaa'me pāi mū'ure", chiimū Dios Rekocho chū'ure. ²⁴ Jā'ajē'e vajuchuma'mu chū'u. Diopi chū'ure jū'iñe īsito re'omū. Jā'ata'ni Repau chū'ure cho'oa'ku chini jo'kasi'ere peore cho'o pi'nikasa chiimū chū'u. Jā'achi'a chiimū chū'u. Dios chū'ure Repau chū'ore chū'vaa'ku chini jo'kasi'kua'mu, pāi ūcuanukore Repau re'oja'che cho'okaiche'te kaa'ku chini.

²⁵ 'Asarepajū'ū, musanukona. Chura ie masimū chū'u: Chū'u icheja cheja pa'iramū Dios chū'ūñe chū'u che'choche asasina musanukona ūcuanuko jo'e ñamanejanaa'me chū'ure. ²⁶ Chū'u musanukonare Dios chū'ūñe masi che'chosi'kua'mu. Jā'ajekuna musanukona pa'icheja pa'inapi jūniso vati toana saito chū'o peomū chū'ure. ²⁷ Chū'u musanukonare vajuchuku kuhema'ñe Dios chiiche peore kuasi'kua'mu. ²⁸ Asarepajū'ū, musanukona pāi chū'ūna. Ñarepaju pa'iju re'oja'che pa'ijū'ū. Dios Rekocho musanukonare Jesure cuasanare kuirache'te jo'kasi'kua'mu, musanukonapi repanani re'oja'chere chū'vaju paapu chini.

Masi kuirajũ'u repanare Jesure cuasakuanupũ Repau jũni Ūcuau chiepi ro'ikani chẽa paakuanupũ. ²⁹ Chu'u sanisosirũmu chai ovejava'nani ãnisoũu chini raicheja'che pãi rani rua cu'ache cho'ojanaa'me repanare. ³⁰ Jo'e na'a pa'isirũmu chekũna musanũkonare ja'me chi'ina jorejũ, "Re'oja'chere che'chome chũkũna", chiijũ cu'ache'te che'chojanaa'me, Jesure cuasanani tua paaũu chini. ³¹ Jã'ajekũna ñarepajũ pa'ijũ chu'u musanũkonare ja'me pa'isi'e cavesũmairo pa'ijũ'u. Choteũsurũmu musanũkonare ja'me pa'iu si'arũmu umucujũana'me ñami cuhama'ñe chu'vaku pa'isi'kua'mũ chu'u, musanũkonani oiũ.

³² Jo'ka saimũ chu'u musanũkonare chura. Saiu musanũkonani kuiraakũ chini Dioni jo'kamũ chu'u. Ūcuaja'che musanũkonapi Dios chu'ore na'a rua che'chejũ paapu chini Dioni jo'kamũ chu'u musanũkonare, na'a rua re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'oja'che pa'ijũna Dios musanũkonare rua re'oja'che cho'okaija'mũ, chekunare ũcuachi'a Repau chẽa paanare ũcuanũkore. ³³ Musanũkonare ja'me pa'irũmu musanũkona paamajũaruã sẽemanesi'kua'mũ chu'u. Musanũkona paache kãña kuri paaũache ñamanesi'kua'mũ chu'u. ³⁴ Chu'u pa'iche masime musanũkona. Chu'ũre karachena'me chu'ũre ja'me ku'inare karache'te koorã chini rua cho'ochẽ cho'oku pa'isi'kua'mũ chu'u musanũkona pa'icheja pa'irũmu. ³⁵ Cho'ochẽ rua paakũji si'arũmu che'choku pa'isi'kua'mũ chu'u musanũkonare, chu'u pa'iche'te ña chẽa ũcuaja'che paapu chini. Maipi cho'ochẽ'te rua cho'ojũ chu'ova'na pa'iva'nani kuiraũu. Maire Paaku Jesús ija'che i'kaasomũ: "Musanũkonani chekunapi re'oja'che cho'okaito pojोजनाa'me musanũkona. Jã'ata'ni musanũkonapi chekunani re'oja'che cho'okani na'a rua pojोजनाa'me", chiniasomũ Jesús —chiisi'kua'mũ Pablo repanare.

³⁶ Repau Pablo i'ka pi'niũna ũcuanũko ro're ñu'ijũ Dioni sẽesinaa'me. ³⁷ Diore sũni pi'ni repaũni oijũ sũ'ka pojosinaa'me repana. ³⁸ Repau Pabloji, "Chu'ũre jo'e ñamanejanaa'me musanũkona", chiisi'ere cuasaju rua sumava'na pa'isinaa'me repana. Chũkunana'me cajesinaa'me repana choovũ ju'ichejatũ'ka.

21

Pablo Jerusalén vu'ejoopo saisi'ere kũamu

¹ Churata'ni repanare, "Saime chũkũna", chini choovũ tuni saisi'naa'me chũkũna. Charo Cos vu'ejoopo pa'ijũuona rũhiñe jẽni canũkasinaa'me chũkũna. Jo'e apeñatato vani caje tuni Rodas juupona sani ti'asinaa'me. Jã'achejapi Pátara vu'ejoopona sani ti'asinaa'me chũkũna. ² Ūcuachejana chekuvũ choovũ ku'e jũaa Fenicia chejana jẽ'esinaa'me chũkũna. ³ Jẽ'eju Chipre juupo sũripũ cakã'kopi carani saijũ Siria cheja cajoopo Tiro vu'ejoopona ti'a canũkasinaa'me chũkũna. Choovũ paanapi ũcuajoopona pũserẽ majũna chũkũna ũcuachi'a ja'me maisinaa'me. ⁴ Mani Jesure cuasanare ku'e jũaa ũcuanana'me sieterepau-mucujũna pa'isinaa'me chũkũna. Pa'ijũna Dios Rekochoji kũaũna asa Pablo'te ija'che chu'vasinaa'me repana: "Mu'upi Jerusalén vu'ejoopona saito cu'ache ti'jũeja'mũ mu'ũre. Saimanejũ'u", chiisinaa'me repana. ⁵ Jã'aja'ñe i'kanareta'ni repanare ja'me pani pi'ni ũcua saisinaa'me chũkũna. Saijũna repana Jesure cuasana ũcuanũko rãjoromina'me machiũ vu'ejoopoji etã choo juosa'rona chũkunana'me cajesinaa'me. Caje mejavũna ro're ñu'ijũ Dioni ũcuanũko sẽesinaa'me chũkũna. ⁶ Sũni pi'ni, "Saime chũkũna", chini choovũna tutena ña repana vu'ũana maisinaa'me.

⁷ Ūcuachejapi Tolemaida vū'ejoopona sani tī'a choovu juo mani Jesure cuasanare mua űasināa'me chūkuna. Repanare te'eñami ja'me pa'isinaa'me chūkuna. ⁸ Jo'e apeñatato jo'e saiĵu Cesarea vū'ejoopona tī'a mani Felipe Dios chu'o chu'vaku vū'ena canukasinaa'me chūkuna. Jesure cuasakunapu Jerusalén pa'ina aperumu pāi sieterepanare jñaaasome va'jeva'nani āure āua'ju chini. Felipena'me chekunare jñaaasome repāna. ⁹ Repau Felipe chīi ūcuaka'chapanare paasi'kuamū, romichīichi'a. Repana romichīi Dios Rekochoji jo'kauna Dios chu'o kuana pa'isinaa'me. ¹⁰ Repacheja te'eumucujñaruā pa'itona cheku, Agabo, Dios chu'o kuaku Judea chejapi raisi'kuamū. ¹¹ Rani chūkuna'te kueñe tī'a Pablo corejakāa mini repau cū'ana'me jūñna meñe vēe pi'ni ija'che i'kasi'kuamū:

—Ija'che kuamu Dios Rekocho: “Jerusalén pa'ina judiōpāi ikāa corejakāa paaku'te ija'che chēa vēe judiō peonani jo'kajanaa'me” —chiisi'kuamū Agabo.

¹² Jā'aja'ñe i'kauna asa chūkuna repacheja pa'inana'me rua i'kasinaa'me Pablo'te, “Jerusalén saimanejū'u”, chiiĵu. ¹³ Jā'aja'ñe i'kanare'ta'ni ija'che chūkuna'te i'kasi'kuamū repau:

—Jā'aja'ñe i'kamanejū'u. Musanukonapi ruarepa oijuna rua sūma'mu chu'ure. Jerusalén vū'ejoopo saivajuchuma'mu chu'u. Vēecoĵñoñejē'e, ūcuajoopona jū'iñejē'e vajuchuma'mu chu'u, Jesupi Chu'ure Paakuji chu'uni poĵo'ku chini —chiisi'kuamū repau Pablo.

¹⁴ Repau'te i'kate'e jo'e i'kamanesinaa'me chūkuna.

—Re'omu. Ikure Dios chiiche ti'jñea'ku —chiisinaa'me chūkuna.

¹⁵ Chūkuna nee pōse care'va pi'ni Jerusalén vū'ejoopona saisinaa'me chūkuna. ¹⁶ Cesarea vū'ejoopo pa'ina Jesure cuasana te'ena ja'me saisinaa'me chūkuna'te. Sani tī'a chūkuna kāijavū'e Mnasón vū'ena mvasinaa'me repāna chūkuna'te. Repau Mnasón, Chipre raisi'ku, Jesure rua jeerumu cuasaku paniasomu.

Pablo Santiago'te sani űasi'ere kuamu

¹⁷ Chūkunapi Jerusalén vū'ejoopona tī'arena Jesure cuasana tijña rua pojosinaa'me chūkuna'te. ¹⁸ Jo'e apeñatato Pabloji, “Santiago'ni űajañu”, chūkuna űañu chini ja'me muasinaa'me chūkuna. Mua tī'ato Jesure cuasanare chū'una ūcuanuko Santiagona'me pa'isinaa'me. ¹⁹ Repanare sēni pi'ni Dios cho'okaisi'ere kuasi'kuamū Pablo repānare ija'che chiiu: “Chu'upi judiō peonani Dios chu'ore chu'vakuna Dios repānare re'oja'che cho'okaisi'kuamū, repānapi Jesuni cuasaju jovoajū chini”, chiisi'kuamū Pablo. Dios re'oja'che cho'okaisi'e peore kuasi'kuamū repau. ²⁰ Kuana asa Diore, “Ja'ku, rua re'okū'mu mu'u”, chiiĵu pojosinaa'me repāna. Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Pablo'te ija'che i'kasinaa'me repāna:

—Chūkuna majapāiū, asarepajū'u. Judiōpāi ūcuaja'che Jesure cuasana jainuko'me. Diopi chū'una Moisés aperumu tocha jo'kasi'ere ūcuanuko rua chiiĵu cho'ome repāna. ²¹ Jā'ata'ni judiōpāi Jesure cuasana chekuna pāi mu'ure cutuche'te asajuasome. Ija'che cutujuasome pāi mu'ure: “Pablo tīipāi pa'ichejña sani pa'inare judiōpāi, ‘Moisés chū'uku tocha jo'kasi'e musanukona cho'ochē ūhasojū'u. Musanukona mamachīi jīkora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuamanejū'u. Judiōpāi pa'iche peore jo'kasojū'u”, chiiu chu'vakuasomu”, chiiĵuasome pāi mu'u i'kache jorena. ²² Repāna judiōpāi Jesure cuasana mu'u raisi'e asajanaa'me. ĴJe'se cho'ojanaa'ñe mai repānapi mu'uni cuasaa'ju chini? ²³ Ija'che cho'ojū'u chiime chūkuna mu'ure: Icheja cana amupāi ūcuaka'chapana chūkuna'te

ja'me pa'ina, Dioni pojoju, "Ija'che cho'ojanaa'me chukuna", chiisinajeju cho'opi'rame. ²⁴ Ūcuanana'me Dios vū'ena muajū'u mu'u. Mua judío phairi cho'okaiche ja'me cho'ocojñojū'u, cu'are tunora chini. Ūcuachi'a repanare raña ko'ukaichena'me phairi'te repana isimajñaruā ro'ikaijū'u. Mu'upi jā'aja'ñe cho'oru pāi mu'ure cu'ache cutusi'e cuasamanejanaa'me. Dios chū'uñe mu'u masi cho'ochechi'a masijanaa'me repana. ²⁵ Jā'aja'ñe cho'oa'ku chini chū'vame chukuna mu'ure judiöpāiñjekuna. Jā'ata'ni judío peonapi Jesure cuasanare jā'aja'ñe chū'umanaa'me chukuna. Aperumu jā'are cutu pi'ni chū'o tocha saosinaa'me chukuna repanare judío peonare. Ija'che chiiche tocha saosinaa'me chukuna: "Tūosiva'nare jo'kasi'e āu āimanejū'u. Chie ūkumanejū'u. Va'i rupū ruso vēasiva'nare āimanejū'u; chie paame jā'ana. Ūmupāi, musanukona paamanare romi romineemanejū'u. Romi, musanukonare paamanare umupāi umuneemanejū'u." Jā'achi'a chū'unaa'me chukuna judío peonare — chiisinaa'me repana.

Dios vū'e pa'irumu Pablo'te chēasi'ere kuamu

²⁶ Jā'aja'ñe i'karena Pablo, "Jau", chini jo'e apeñatato repanare umupāi ūcuaka'chapanare māvaku Dios vū'ena muasi'kuamū. Mua judío phairi cho'oche cu'are tunoñu chini cho'ocojñoasome repana. Dios vū'ena kaka repavū'e chū'unare repanare cu'ache tuni si'ajaumucusere kuaasomū Pablo jo'cha va'iva'nare vani isijaumucusere.

²⁷ Te'esemana si'api'ratona judiöpāi Asia cheja raisina Pablo'te Dios vū'e pa'ikuni ñaasome. Repauni ña cu'ache i'kaju cuijuna repavū'e chi'isina pāi pe'ruju chēaasome repau'te. ²⁸ Ija'che i'kaju cuiasome repana:

—¡Israelpāi, chukuna'te rani cho'okaijū'u! Ikuni chēañu. Rua cu'ache che'choku'mu iku. Si'achejñaruā ku'iu maire cu'ache cutuku'mu iku. "Moisés tocha jo'kasi'e cu'amū", chiū che'choku'mu iku. Ūcuachi'a, "Dios vū'e cu'amū", chiiku'mu iku, ivū'e. Ūcuachi'a cu'ache cho'osi'kuamū iku. Judiöpāichi'a chi'ivū'ea'me ivū'e. Jā'ajekuna judío peonare kakacu'amū ivū'e. Jā'ata'ni iku griegopāire ivū'ena Dios vū'ena cuaasi'kuamū ivū'epi cu'ache paaū chini —chiniasome repana Pablo'te.

²⁹ (Aperumu repana Efeso raisi'kure Trófimore Pablona'me pa'ikuni ñaasome Jerusalén ve'ejoopona. Ñasinajeju, "Repau Pablo Trófimore Dios vū'ena cuaacosomū", chini cuasaasome repana, cuaamanesi'kuni.)

³⁰ Ūcuarumu repajoopo pa'ina repanapi cuijuna asa pe'ruju vū'vū mua Dios vū'ena kaka chēaasome Pablo'te. Repau'te chēa ve'sena jñajñu etuaasome repana. Etuarena Dios vū'e jatisa'ñaroā peore jeosoasome pāi. ³¹ Sōtaopāi chū'uku repau'te etua vaiche pāipi kuarena asaasomū, Jerusalén pa'ina ūcuanuko tūñe cho'oche. ³² Ūcuarumu sōtao ai teana repau'te ja'me chū'unana'me sōtao, Dios vū'ena vū'vū muaasome Pablo'te vaichejana. Repanapi muajuna ña Pablo'te vaina cuhaasome. ³³ Mua tī'a Pablo'te chēa, "Ikure cunameā te'eka'chapameā tachojū'u", chiniasomū sōtao ai. Chini pāire ija'che sēniasomū repau: "¿Iku keeja'iu'u? ¿Ëquere cho'ou'?", chiniasomū. ³⁴ Chikuna ūcuanuko rua asoche si'acairo i'kaju cuijuna Pablo cho'osi'e masi asamaneasomū sōtao ai. Masi asamaū sōtaopāire chū'uasomū repau, batallón vū'ena Pabloni mūvaaju chini. ³⁵ Sōtaopāipi repavū'e muivuna repauni mūva tī'arena pāi Pabloni cuheju rua cuiju rua cavaasome. Ruarepa cavajuna sōtaopāi ve'o mūvaasome Pablo'te. ³⁶ Ve'o mūvajuna pāi kuanupū chuta'a rua cuiju tuhaasome.

—Vanisojũ'u jā'ure —chiiju cuiasome repaña.

Pablo repañ pa'iche'te pã kuanupũna kuasi'ere kwamu

³⁷ Sõtaopãi batallón vũ'e repañ'te cuaapĩ'ratona Pablo ija'che i'kaasomũ sõtao aire:

—Mũ'ure jmamakaru i'kara chiimũ chu'u. ¿Re'oku? —chiniasomũ Pablo, griego chu'opi.

Chikũna,

—¿Mũ'u griego chu'o i'kamasiku? ³⁸ Āa, ¿mũ'u Egiptopãiuma'ku? ¿Airopãi chũ'ukuma'ku? Aperũmu Egiptopãiu pãi chũ'unani cuheku chekũnare pãi cuatro milrepanare soni chi'i paaasomũ, pãi chũ'unani etora chini. Soni chi'i repañare etua sa pãi peochejũnare paaasomũ repañ. ¿Mũ'u tũũ'u? —chiniasomũ sõtao ai.

³⁹ Chikũna Pablo i'kaasomũ.

—Jãju, tũũ'mũ chu'u. Judiopãiu'mũ chu'u. Tarso vũ'ejoopo Cilicia cheja cajoopoji raisi'kuu'mũ chu'u. Rua ujaajoopo'me repajoopo. Chu'upi inani pãire i'kato, ¿ũsema'ku mũ'u? —chiniasomũ Pablo repañ'te sõtao aire.

⁴⁰ Chikũna sõtao ai, “Jau, i'kajũ'u”, chiniasomũ. Chikũna Pablo repañapi cuiche'te cuhaaju chini muĩvũ'te nukaku vevoasomũ repañare pãi. Cuharena judiopãi i'kacheji, hebreo chu'opi ija'che i'kaasomũ repañ:

22

¹ —Musanũkona, chu'u majapãi, põsupãina'me aina asarepajũ'u. Chu'u pa'iche'te masi kuara —chiniasomũ Pablo.

² Chini hebreo chu'opi i'kakũna i'kama'ñe asaasome repaña. Repañapi asajũna Pablo jo'e ija'che i'kaasomũ:

³ —Chu'u judiopãiu'mũ. Cilicia cheja pa'ijooopona Tarso vũ'ejoopona jũaacojũosi'kuu'mũ chu'u. Repajoopoji rani ichejana Jerusalén vũ'ejoopo'te pa'iu aineesi'kuu'mũ chu'u. Ichejare pa'ũna Gamaliel mai aipãi chũ'ũsi'e peore che'chosi'kuu'mũ chu'ure. Che'chokũna repa asa chẽasi'kuu'mũ chu'u. Chũrumupi irũmũjatu'ka Dios chũ'ũñe cho'oneeku'mũ chu'u, Dioni pojoku. Musanũkona irũmu cho'oneeñeja'ñe Dios chũ'ũñe cho'oneeku'mũ chu'u. ⁴ Dioni pojora chini aperũmu rua cu'ache cho'osi'kuu'mũ chu'u Jesure cuasanare. Repañapi si'asoaju chini ku'e jũaa chẽa pãi chẽavũ'ena cuaosi'kuu'mũ chu'u repañare mũmpãina'me romi. ⁵ Phairi aina'me judio aina ũcuanũko masime jã'a. Repañani sũeto kuame repaña. Repaña chu'ure utija'o tochakaisinaa'me. Tochakatena Damasco vũ'ejoopo pa'inani mai majapãire sa ñora chiisi'kuu'mũ chu'u repaja'o. Jesure cuasanani chẽa ichejana Jerusalén vũ'ejoopona ra cu'ache cho'ora chiisi'kuu'mũ chu'u.

Pablo repañ Jesure jovosi'ere kwamu

⁶ Jã'aja'ñe cho'ora chini ma'api saiũna nukarepañ sũ'ito Damasco vũ'ejoopo tĩ'api'ratona te'erũmu chu'u nukachejachi'a rũhiso'koro cũnaũmupi rua miañe sukasi'kuu'mũ chu'ure. ⁷ Miañe sukũna chejana tãisi'kuu'mũ chu'u. Tãni ũhiũ chu'ure i'kache'te asasi'kuu'mũ chu'u. “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'ũna mũ'u chu'ure si'arũmu cu'ache cho'oku pa'iku?”, chiisi'kuu'mũ. ⁸ Chikũna, “¿Chu'ure Paaku, jeeja'iu'u mũ'u?”, chiisi'kuu'mũ chu'u. Chiiũna, “Nazaret raisi'ku Jesua'mũ chu'u; mũ'ure cu'ache cho'ocojũoku'mũ”, chiisi'kuu'mũ Repañ chu'ure. ⁹ Chu'ũna'me saisina repa miañe ña rua kukũsoasome. Jã'ata'ni Repañ chu'ure i'kachũ'o asavesuasome repaña. ¹⁰ Repañji chu'ũni jã'aja'ñe i'kaũna asa ija'che

sēesi'kua'mu chu'u Repau'te: "Chu'ure Paaku, ¿äquere cho'oja'che chu'u?", chiisi'kua'mu chu'u. Chikuna, "Vuni Damasco vu'ejoopona sani t'äuna mu'u cho'ojache peore chü'u jo'kaja'mu chu'u mu'ure", chiisi'kua'mu Maire Paaku chu'ure. ¹¹ Jä'ata'ni ruarepa miañe ñasi'kujekuna ñakocaä ñomanesi'kua'mu chu'ure. Ñamaña chu'una'me saisinapi chu'ure jütuna chëa Damasco vu'ejoopona juha cuasinaa'me. ¹² Ücuajoopo'te pa'üna cheku Ananías chu'ure mta ñasi'kua'mu. Repau Ananías Dios aperumu chü'usi'e cho'oneeku peore masi cho'oku pa'iku'mu. Jä'ajekuna judiopäi repajoopo pa'ina ücuauko si'arumu raa re'oja'che i'kasinaa'me Ananía'te. ¹³ Repau Ananías rani chu'ure kueñe nukaku ija'che i'kasi'kua'mu: "Saulo, chura mu'u chu'u majapäijua'iu'mu." Ücuachi'a, "Mu'u ñakocaä ñoa'ku mu'ure", chiisi'kua'mu. Chikuna ñakocaäpi teana care'ouña ñasi'kua'mu chu'u repau'te. ¹⁴ Jä'aja'ñe i'ka pi'ni jo'e ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Dios, mai aipäi Cuasacojñokuj, chëasi'kua'mu mu'ure. Repau chiiche'te masiku re'oja'chechi'a Cho'okuni ñaku Repau i'kache'te asaa'ku chini cho'o ñosi'kua'mu. ¹⁵ Ücuauji chü'ukuna päi ücuaukore mu'u ñasi'ena'me mu'u asasi'e sani kuaku pa'ija'mu mu'u. ¹⁶ Jä'ajekuna teana vni okorocojñojü'u. Maire Paaku'te sēejü'u, mu'u cu'ache cho'osi'ere tu'nesokaau", chiisi'kua'mu Ananías chu'ure.

Repau'te judío peonare sani chu'vajü'u chiisi'ere kwamu Pablo

¹⁷⁻¹⁸ Jä'aja'ñe cho'osirumu Jerusalén vu'ejoopona co'isi'kua'mu chu'u. Co'i pa'iu Dios vu'ena mua kaka Dioni sēeu Dios ñoñe'te ñaku Maire Paakuni Jesuni ñasi'kua'mu chu'u. Ñakuna ija'che i'kasi'kua'mu Repau chu'ure: "Ijoope Jerusalén vu'ejoopo pesa eta saijü'u. Mu'upi ijoope pa'inani chu'u pa'iche kuasi'kure, catapi vanisorumu pojoku kueñere nukaku ñasi'kua'mu chu'u, repau'te vaina t'ite ühasikāñare sē'sevu ju'isikāñare ñakaiu", chiisi'kua'mu chu'u Repau'te. ¹⁹ Chikuna Repau'te ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: "Chu'ure Paaku, chu'u cho'osi'e masime repaña. Chu'u aperumu mu'ure cuasanani chëa päi chëavü'ena cuao vasa chini judiopäi chi'ivü'ña peore mua kaka ku'esi'kua'mu. ²⁰ Ücuachi'a mu'u neekure Esteban'te, mu'u pa'iche kuasi'kure, catapi vanisorumu pojoku kueñere nukaku ñasi'kua'mu chu'u, repau'te vaina t'ite ühasikāñare sē'sevu ju'isikāñare ñakaiu", chiisi'kua'mu chu'u Repau'te. ²¹ Chikuna Maire Paaku jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. "Pesa saijü'u. So'ña pa'inani judío peonani chu'vaa'ku chini saomu chu'u mu'ure", chiisi'kua'mu Repau chu'ure — chiniasomu Pablo repanare päi.

Sötaopäi chü'uku repau'te paasi'ere kwamu Pablo

²² Jä'anukoruchi'a Pablo i'kache i'kama'ñe re'oja'che asaasome repaña. Jä'ata'ni, "Judío peonani chu'vajajü'u", chiisi'ere asa pe'ruju ija'che i'kaju cuiasome repaña: "¡Vanisojü'u jä'ure! ¡Pa'ivesukuna vanisoto re'omu!", chijju cuiasome repaña. ²³ Pe'ruju repaña sē'sevu ju'ikāñä t'ite ücuakāñapi vevoju cha'ore umuna su'aju ruhama'ñe cuiasome repaña. ²⁴ Jä'aja'ñe cho'ojuna ña sötao ai chü'uasomu.

—Ikure batallón vu'ena cuaajü'u —chiniasomu repau neenani sötaopäire. —Ücuachi'a, "¿Je'se pa'üna päi mu'ure pe'ruju cuiche?", chijju su'i'suejü'u repau'te, kuaa'ku —chiniasomu sötao ai repanare.

²⁵ Jä'ata'ni Pablo repau'te quëo suo su'i'suepiratona kueñe nukakuni sötaopäi cienrepanare chü'uku'te ija'che i'kaasomu:

—Chu'u Romapāiu'mu. Jā'ajekuna musanukonapi chu'u cu'ache cho'osi'ere charo chekunani masi kuama'to vaicu'amu chu'ure — chiniasomu Pablo.

²⁶ Chikuna asa repau sōtaopāi cienrepanare chū'uku repau'te chū'ukuni sōtao aini kuajaniasomu.

—¿Je'se cho'oja'u mu'u? Romapāiu'mu repau —chiu sa kuasomu repau.

²⁷ Chikuna asa repau sōtao ai sani Pablo'te ija'che sēniasaasomu:

—¿Mu'u Romapāiu'u? ¿Ūcuarepaa'che jā'a? —chiniasomu. Chikuna Pablo,

—Jūju, ūcuau'mu chu'u —chiniasomu.

²⁸ Chikuna sōtao ai,

—Chu'u ūcuachi'a Romapāiu'mu. Rua kuri ro'isi'kuamū chu'u Romapāiu pasa chini —chiniasomu. Chikuna, Pablo,

—Chu'uta'ni chūrumuna Romapāiu aineesi'kuamū —chiniasomu repau'te.

²⁹ Jā'aja'ne i'kauna asa repau'te su'i'sueñu chiisina vajachuju su'i'suema'ne jose jo'ka saniasome. Sōtao ai ūcuachi'a kukuasomu, Pablo'te Romapāiu'te cunameāpi tachoche chū'usi'kujeku.

Pablo judío ainare i'kasi'ea'me

³⁰ Jo'e apeñatato repau sōtao ai Pablo'te tachosimeāre cunameāre tu'sea'ju chini chū'uasomu. Ūcuachi'a judiōpāi Pablo'te pe'ruche'te peore masirepa asa masira chini, judiō phairipāi chū'unana'me judiō aina ūcuanuko chi'ia'ju chini chū'uasomu repau, Pablo cu'ache cho'osi'ere sēniasaa'ju chini. Repanapi chi'irena Pablo'te pāi chēavu'e pa'isi'kure etua mava repana ti'jñeñena nukoa'ju chini chū'uasomu repau.

23

¹ Judiō ainare ti'jñeñe nukorena repanani ñaku ija'che i'kaasomu Pablo: —Chu'u majapāi, irumajatu'ka Dios ñaku'te chu'u cuasache si'arumu cho'oku'mu chu'u Repau chu'ure chū'uñe —chiniasomu Pablo.

² Jā'aja'ne i'kauna asa judiō phairi ai, Ananías, Pablo'te kueñe nukanare repau chu'opona vaapu chini chū'uasomu. ³ Chū'ununa Pablo Ananía'te ija'che i'kaasomu:

—Jā'a pa'ito ūcuachi'a Diopi vaau mu'ure sē'sevachi'a re'oja'che pa'ikuj i'kaku'te. Ōnu'u ñaku ke'remu mu'u chu'ure, “Dios chū'uñe jachasomu iku”, chini. Mu'uta'ni Dios chū'uñe'te jachasoku chu'uni vaiche'te chū'umu —chiniasomu Pablo.

⁴ Jā'aja'ne chikuna repau'te kueñe nukana i'kaasome Pablo'te.

—Phairi aire, Dios chēasi'kure cu'ache i'kamū mu'u. ¿Ña kukuma'ku mu'u? —chiniasome repana.

⁵ Chitena Pablo jo'e i'kaasomu.

—Āa, chu'u majapāi, vesuku i'kasomu chu'u, phairi aini. Phairi aia'mu chini jā'aja'ne i'kamanera'amū chu'u. Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che i'kamū:

Musanukonare chū'uku'te cu'ache i'kamanejū'u, chiimu. Jā'ajekuna repau'te cu'ache i'cacuhemu chu'u —chiniasomu Pablo. ⁶ Chini repana aina pa'iche'te cuasa, “Āa, ina chekuna saduceopāia'me. Chekuna fariseopāia'me”, chini cuasaasomu. Jā'aja'ne cuasa jo'e repanare ainare ūjachu'o i'kaasomu repau.— Chu'u majapāi,

chũ'u ũcuachi'a fariseo'mũ. Chũ'u ja'ku fariseo pa'isi'kua'mũ. Chũ'upi pãĩ jũnisosina jo'e vajurajache cuasakujekuna pãĩ chũ'ũre chẽa ichejana ra nukõ sãniasaju pa'ime —chinasomũ.

⁷ Chikũna repaña fariseopãina'me saduceopãĩ sãĩñechi'a ke'reasome. Pabloji, "Fariseo'mũ chũ'u", chikũna, fariseopãichi'a, chiniasome Pablo'te. Chekunata'ni saduceopãijeju cuheasome repau'te. ⁸ (Saduceopãĩ, "Jũnisosina jo'e vajuraima'me", chiijũ cuasame. Ũcuachi'a, "Angeles peome", chiijũ, "Pãĩ rekoñoã peome", chiime repaña. Fariseopãita'ni jũnisosina jo'e vajurajachena'me ángel pa'ichena'me pãĩ rekoñoã paache cuasanaa'me.) ⁹ Ũcuauko rua asoche cutuasome repaña fariseopãina'me saduceopãĩ. Fariseopãĩ judiõpãĩ che'chona te'ena vũni nukaju ija'che i'kaasome:

—Iku cu'ache cho'omanesi'kua'mũ. Chekurũmu ángelpi i'kacosomũ repau'te, chekurũmu pãĩ rekocho —chinasome.

¹⁰ Chitena asa pe'ruju pãĩ na'a rua i'kaasome. Ruarepa pe'rujuna sõtao ai, "Pablõni vanisoju", chini sõtaopãire chũ'uasomũ kaka Pablo'te chẽa etua batallõn vũ'ena jo'e muvaa'ju chini.

¹¹ Batallõn vũ'e muvasirũmu ñami peosichejapi rani Maire Paaku, Jesús, Pablo kueñere nukaku ija'che i'kaasomũ: "Vajuchũmanejũũ repañare. Koka rekocho paajũũ. Chũ'u pa'iche Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare masi chũ'vasi'kua'mũ mu'ũ. Na'a pa'isirũmuna Roma vũ'ejoopõna sanĩ ũcuaja'che chũ'vaja'mũ mu'ũ repajoopo pa'inare", chiniasomũ Jesús repau'te Pablo'te.

Pablo'te vanisoñu chiisi'ere kũamu

¹² Jo'e apeñatato judiõpãĩ te'ena Pablõni vanisoñu chini sãĩñechi'a ija'che i'kaasome: "Pablo'te na'mi vanisoñu mai. Ñujẽ'e ãima'ñe okojẽ'e ũkuma'ñe pañu mai repau'te vanisochetu'ka. Maipi ũcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'ku maire", chiniasome repaña. ¹³ Cuarentarepaña na'a jainũko paniasome repaña Pablo'te vanisoñu chiisina. ¹⁴ Cutu pi'ni mũa judiõ phairipãĩ chũ'ũnana'me judiõpãĩ chũ'ũnare kũaasome repaña.

—Chũkũna Pablo'te vanisoñu chiime. Repau'te vanisochetu'ka ãujẽ'e ãimanejanana'me chũkũna. "Maipi ũcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'ku maire", chiime chũkũna sãĩñechi'a. ¹⁵ Mũsanũkõna chũkũnani cho'okañu chini ija'che cho'ore'omũ: Mũsanũkõna ainachi'a cutu pi'ni ũcuauko sõtao aini i'kajũũ. Ija'che i'kajũũ repau'te: "Pablo'te che'ro jo'e rajũũ. Chũkũna judiõ aina repauni masi sãniasañu chiime", chiijũũ. Mũsanũkonapi jã'aja'ñe cho'oto pẽ'je pa'ijũ raiũna chuta'a ivũ'e ti'ama'kũni repau'te vanisõjanana'me chũkũna —chiniasome repaña.

¹⁶ Jã'ata'ni Pablo majau'chau repaña cho'oñu chiiche'te asa batallõn vũ'ena mũa majacha'chani kũaasomũ. ¹⁷ Kũaũna asa Pablo cienrepañare sõtaopãĩ chũ'ũkũni soni rao ija'che i'kaasomũ:

—Iku chũ'ũni chũ'ore kuara chini raisi'kua'mũ. Sõtao aini sajũũ ikũre repauni kũaa'ku —chiniasomũ Pablo.

¹⁸ Chikũna sõtao cienrepañare chũ'ũku Pablo majau'chau'te mũva sõtao aire ti'a i'kaasomũ.

—Mai chẽasi'ku, Pablo, soisi'kua'mũ chũ'ũre ikũni põsũni mũ'ũni raa'ku chini. Mũ'ũni chũ'ore kuara chini raiuasomũ iku —chiniasomũ repau.

¹⁹ Chikũna sõtao ai põsũ'te jãtũna chẽa juha sa sãniasaasomũ.

—¿Ëquere mu'ũ chũ'ũre kuara chiiku? —chiniasomũ.

20-21 Chikuna repau pōsua i'kaasomū.

—Judíopāi sāñnechi'a cutuju che'ro mu'uni sēñu chiijuasome mu'upi Pablóni mava judío ainare ti'ñeñe nukouna, repauni masi sēniasañu chini. Repana sēeñe cho'omanējū'u. Pablo'te sēniasañu chiima'me repana. Rupa chekunapi repauni vanisoa'ju chini sēejanaa'me repana mu'ure. Pāi cuarentarepana na'a jainuko kati pē'jejuasome Pablóni vanisoñu chini. Repau'te vanisochetu'ka ajuj'e'e āima'ñe okoj'e'e ūkuma'ñe pa'ijuasome repana. “Ūcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'ñea'ku maire”, chinasome repana. Peore care'va pi'nicuhasome repana —chiniasomū pōsua Pablo majau'chau sōtao aire.

22 Chikuna, sōtao ai ija'che i'kaasomū pōsua'te:

—Āja. Chekunare mu'u chu'ure cutusi'e kuamanejū'u —chiniasomū. Chini repau'te saosoasomū.

Pablo'te Cesarea vu'ejoopona sasi'ere kuamu

23 Ūcuarumu sōtao ai te'eka'chapanare sōtao cienrepanarechi'a chū'unani soniasomū. Repanare soni rao ija'che chū'uasomū:

—Iñami, nueve pa'ito, Cesarea vu'ejoopona saiche pa'imū. Sōtaopāi doscientorepanare cū'api saijanare care'vache chū'ujū'u. Kavacho tuhinare setentarepanare care'vache chū'ujū'u. Ūcuachi'a sao saonare doscientorepanare care'vache chū'ujū'u. 24 Pablo tuhijaure kavacho'te care'vakaijū'u tuhiu saau. Masi kuiraju, pāi chū'uku Félix vu'ena sa jo'kajū'u repau'te, pāipi repauni vanisomanea'ju —chiniasomū sōtao ai repanare.

25 Chū'u pi'ni sōtao ai ija'che chiiu chu'o tochaasomū sōtaopāipi pāi chū'ukuni sa ĩsia'ju chini:

26 Chū'u, sōtao ai, Claudio Lisiapi, ie chu'o tocha saomū mu'ure, rua masikuni, Gobernador Félix. ¿Pa'iku mu'u?

27 Judíopāi ikure Pablo'te chēa vanisora'asinaa'me. Vanisopi'rajuna chu'u neenare sōtaopāi saosi'kuu'mu, chu'u repauni chēa vanisoche'te ūsea'ju chini. “Romapāiu'mu jā'u”, chiiche asasi'kujeku jā'aja'ñe cho'okaisi'kuu'mu chu'u repau'te. 28 “¿Je'se pa'ituna repana ikure pe'ruche?”, chini cuasa, masirepa asa masira chini, judío aina pa'ichejana sasi'kuu'mu chu'u repau'te, repanapi repauni sēniasaa'ju chini. 29 Chu'u asaku'te repauni sēniasarena masimu chu'u chura. Repana chiiche'te cho'omau repana aipāi chū'usi'ere masi cho'omaneuna repau'te pe'rume repana. Cū'arepacheta'ni cho'omanesi'kuu'mu repau. Jā'ajekuna vanisoche chū'ñe peoku ūcuachi'a pāi chēavū'e cuaoche peomu repau'te. 30 Jā'ata'ni pāipi repau'te pē'je vanisoñu chiiche'te asa teana mu'u pa'ichejana saomū chu'u repau'te. Ūcuachi'a repau'te pe'runare mu'u pa'ichejana sani repau cu'ache cho'osi'ere mu'uni kuua'ju chini chū'usi'kuu'mu chu'u. Jā'aja'ñe chiiche tocha saosomū repau sōtao ai.

31 Ūcuarumu sōtaopāi Pablo'te ñamipi Antípatris vu'ejoopojatu'ka saasome, repana ai chū'usi'ejekuna. 32 Jo'e apeñatato sōtaopāi cū'api saisinata'ni ūcuana pa'ivū'ena co'iasome. Kavachoji saisinata'ni Pablóni saasome. 33 Cesarea vu'ejoopona sani tī'a pāi chū'uku vu'ena Pablo'te mava jo'kaasome repana. Ūcuachi'a sōtao ai tocha saosija'ova pāi chū'ukuni sa ĩsiasome repana. 34 ĩsirena tochasi'ere ña pi'ni Pablo'te ija'che sēniasaasomū repau:

—¿Mu'u keechejapi raku? —chiniasomu. Chikuna,

—Cilicia chejapi raisi'kua'mu chu'u —chiniasomu Pablo.

³⁵ Chikuna asa jo'e i'kaasomu pãi chũ'uku.

—Mu'ure ke'renapi rani kuajuna asaja'mu chu'u, mu'u kuachena'me mu'ure ke'rena rani kuache peore. Asa pi'ni mu'ure cho'ojache chũ'uja'mu chu'u —chiniasomu repau. Chini repau'te pãi chëaruupuna, Herodes vë'ekachapa vü'evü pa'iruupuna, muva caso pë'jea'ju chini chũ'uasomu repau.

24

Pablo repau pa'iche'te Félini kuamu

¹ Cincorepaumucujña pa'isirumuna Ananías, judío phairi ai, Cesarea vü'ejoopona chekuna ainana'me saniasomu. Ūcuachi'a cheku i'kakaijau, Tértulo ja'me saniasomu. Sani Pablo cu'ache cho'osi'ere kuafu chini, pãi chũ'uku'te Félire mua ñaasome repana. ² Muarena pãi chũ'uku Pabloni raa'ju chini chũ'uasomu. Ūcuarumu Tértulo Pabloni cu'ache i'kaku Félire ija'che i'kaasomu:

—Chukuna'te paaku, mu'upi cho'okaiuna rua re'oja'che pa'ime chukuna icheja. Rua jeerumu cavache peomu. Ūcuachi'a rua chũ'umasikujeku icheja rua re'oja'che care'vakaisi'kua'mu mu'u. Re'orepamu jã'a.

³ Chukuna'te mu'u peore cho'okaiche rua pojome chukuna. Rua masiku'mu mu'u, Félix. ⁴ Re'omu. Mu'upi asa ca'naku chini jmamakarü i'kaja'mu chu'u. Re'okujeku chu'u i'kache asarepajũ'u. ⁵ Iku Pablo rua cu'ache cho'oku'mu. Si'achejña ku'iu i'kakuna judiöpai rua cavame. Rua tiñe cuasanani chũ'umu iku Pablo, Jesús Nazaret raisi'kure cuasanani.

⁶ Jã'aja'ñe chũ'ukujeku ichejana rani Dios vü'ere cu'ache cho'ora chisi'kua'mu iku. Jã'ajekuna chëasinaa'me chukuna ikure. Chukuna aipãi chũ'usi'e cuasanajeju, repana aipãi chũ'usi'ere jachakuna ikure cu'ache cho'oñu chiisinaa'me chukuna. ⁷ Jã'ata'ni sōtao ai Lisiapi chũ'uuna sōtaopãi jainuko rani tua sasinaa'me repau'te. ⁸ Jã'a cho'o pi'ni sōtao ai chũ'usi'kua'mu chukuna'te, mu'uni rani iku Pablo cho'osi'ere kuaja'ju chini. Jã'ajekuna mu'upi repauni sēniasajũ'u. Repauji cu'ache cho'ouna chukuna ke'reche'te kuakuna asajũ'u —chiniasomu Tértulo.

⁹ Chikuna chekuna judiöpai,

—Chu'o ūcuarepare i'kamü iku; Pablo rua cu'ache cho'osi'kua'mu — chiniasome.

¹⁰ Chitena pãi chũ'uku Pablo'te jütupi ñou vevoasomu i'kaa'ku chini. Vevouna Pablo ija'che i'kaasomu:

—Félix, rua jeerumu icheja canare chũ'uku pa'imü mu'u. Si'aũsurumu pãi ke'reche asa care'vakai'ku'mu mu'u. Jã'ajekuna mu'upi chu'u i'kache'te asaneekuna pojoku chu'u pa'iche'te masi kuara mu'ure, pãipi asa chu'uni, “Cu'ache cho'omaneñu jã'ure”, chiapü. ¹¹ Chura docerepaumucujñachi'a panichumu chu'u Jerusalén raisi'e. Mu'u sēeto ūcuate'ere kuajanaa'me pãi. Dioni pojora chini Dios vü'ena muasi'kua'mu chu'u reparumu. ¹²⁻¹³ Mua kaka chekunare judiöpai i'kamanesi'kua'mu chu'u. Ija'che cutume pãi chu'ure: “Pablo Jerusalén vü'ejoopo peore ku'iu Dios vü'ena'me chukuna judiöpai chi'ivü'ña kaka rua i'kamü, cavaa'ju chini”, chiime pãi chu'ure. Chu'upi jã'aja'ñe cho'omauna chu'u cho'uche pãi ñamanesinaa'me. Peore ina chu'ure cu'ache cutuche jorechü'oa'me jã'a. ¹⁴ Ija'che pa'iku'mu chu'u: Dios chu'o Moisés tocha jo'kasi'ena'me

aperumū Dios chū'o kuasina tocha jo'kasi'e peore cuasaku'mū chū'u. Jā'ajekuna chū'u aipāi Cuasacojñoku'te Diore cho'ochē cho'okaiku'mū chū'u. Ina, "Jesure cuasache rua tīñea'me", chiinaa'me. Jesús chū'vasi'e pa'iku'mū chū'u. ¹⁵ Jā'ata'ni ina cuasacheja'che cuasaku'mū chū'u, Dios na'a pa'isirumū pāi jūnisosiva'nare ūcuanukore vasoja'che. Cu'ache pa'isinana'me re'oja'che pa'isina peore jo'e vajurajanaa'me. ¹⁶ Jā'ajekuna Diopi pojoa'ku chini re'oja'chechi'a cho'ora chiiku'mū chū'u. Ūcuachi'a pāipi pojoa'ju chini chekunare pāi re'oja'chechi'a cho'ora chiiku'mū chū'u. Jā'aja'ñe cho'ora chini si'arumū peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'omū chū'u.

¹⁷ 'Chū'u rua jeerumū chekuchejña ku'iu pa'si'kupi ichejana chū'u pa'ichejana jo'e co'isi'kua'mū chū'ova'na pa'iva'nani kurire isira chini. Ūcuachi'a jo'cha va'iva'nani koo Dioni pojoku Repau vū'ena vani jo'kara chini co'isi'kua'mū chū'u icheja. ¹⁸ Jā'aja'ñe cho'okuni judiōpāi Asia cheja raisina chēasinaa'me chū'ure, cu'are tunora chini judiō phairi cho'okaiche cho'ocojñosi'kuni. Reparumū pāi kuanupujē'e cuaamaū pāi cavachejē'e chū'umanesi'kua'mū chū'u. ¹⁹ Jā'ajekuna repanapi ichejana mū'ure tī'jñeñe rani nukaju chū'u cu'ache cho'osi'ere kuaa'ju, chū'u cu'ache cho'osi'e pa'ito. ²⁰ Repanapi rani kuama'to icheja pa'inapi inapi kuaa'ju mū'ure, aperumū judiō aina chū'uni sēniasañu chini chī'irumū, chū'u cu'ache cho'osi'e asasina pani. ²¹ Ija'chechi'a cho'osi'kua'mū chū'u. Repanana'me pa'irumū ūjachū'o ija'che i'kasi'kua'mū chū'u: "Chū'upi pāi jūnisosina jo'e vajurajachere cuasakuna chēa ra ichejana nukō sēniasaju pa'ime pāi chū'ure", chiisi'kua'mū chū'u, repanapi sāiñechi'a cavaa'ju chini. Jmamakarū cu'amū jā'a —chiniasomū Pablo.

²² I'ka pi'niūna repau Félix, Jesure cuasana pa'iche rua masakujeku,

—Re'omū. Cuhajū'u. Na'a pani cutuñu. Sōtao ai, Lisiapi rani kuakuna peore asa masi chū'uja'mū chū'u ie —chiniasomū repau. Chini pāi chī'isinare peore eto saomasomū repau. ²³ Eto cienrepanare sōtaopāi chū'uku'te Pablōni pē'jekaaū chini chū'uasomū repau. Jā'ata'ni— Repau cho'ora chiiche ūsemanejū'u repau'te. Ūcuachi'a repau'te cuasana rani repauni kuirañu chiito ūsemanejū'u —chiiū chū'uasomū repau Félix.

²⁴ Na'a pa'isirumū repau Félix rūjona'me jo'e ranasomū. Repau rūjo, Drusila, judiōpāio paniasomo. Rani repau Félix, "Pablo'te rajū'u", chiniasomū. Soni raouna Pablo Jesucristo'te cuasache'te peore kuaasomū repau'te. ²⁵ Ija'che kuaasomū Pablo repau'te:

—Jesure cuasana Ūcuauji cho'okaiūna re'oja'che pa'iju cu'achejē'e cho'ocuhēnaa'me. Jā'aja'ñe pa'ijūna Dios pojomū chukuna'te. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirumū Jesure cuasamanare cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'uja'mū —chiniasomū Pablo. Jā'aja'ñe kuakuna Félix asa kukaso Pablo'te i'kaasomū.

—Re'omū. Pāi chēavū'ena co'ijū'u. Na'a pa'isirumū chū'ure asauarumūna jo'e soija'mū chū'u mū'ure —chiniasomū. ²⁶ Ūcuachi'a, "Chekurumū repau etara chini chū'ure kuri rua isija'mū", chini cuasaku, cha'aku repau'te etomaneasomū repau. Etomairo paaku ruarepañōā repau'te soni repauna'me cutuku paniasomū repau.

²⁷ Te'ekachapaūsurumū pa'isirumūna Fēlipi etasouna chekupi chū'uasomū repacheja Porcio Festoji. Repau etarumū Félix judiōpāipi repauni pojoa'ju chini Pablo'te pāi chēavū'ena ūcua jo'kaasomū.

25

Festo ti'jñeñena Pablo i'kasi'ere kʷamʷ

1 Ūcuarʷmʷ Festo repacheja canani chū'ura chini Cesarea vʷ'ejoopona raniʷsomʷ. Repajoopo choteumucujña pani Jerusalén vʷ'ejoopona saniʷsomʷ repaʷ. 2 Sakʷna judío phairipāi chū'unana'me judío aina ūcuachejana Pablo pa'iche rʷa cu'ache cutuasome. 3 Jā'aja'ñe cutujʷ Festo'te Pablóni Jerusalenna jo'e chū'ʷ rʷaokʷa chini rʷa sēniasome repana, chū'ʷ rʷaokʷna pē'je ma'ana vanisoñu chini. 4 Jā'ata'ni Festo repanare ija'che i'kaasomʷ:

—Pablo Cesarea vʷ'ejoopo pāi chēavʷ'ere pa'imʷ. Ūcuachejana co'ipi'ramʷ chū'ʷ. 5 Jā'ajekʷna musanʷkonare chū'ʷna chū'ʷna'me sani repaʷ cu'ache cho'osi'e ūcuachejana kʷaa'jʷ, repaʷ cu'ache cho'osi'e pa'ito —chiniʷsomʷ.

6 Repaʷ Festo Jerusalén vʷ'ejoopo ochorepaumucujña jā'apāni dierepaumucujña pa'isiramʷna, Cesarea vʷ'ejoopona jo'e co'iasomʷ. Co'i jo'e apeñatato pāire soniasomʷ repaʷ, Pablo cho'osi'ere kʷajʷna asara chini. Ūcuachi'a Pablo'te pāi chēavʷ'epi etua ra repaʷ ti'jñeñena nʷkoajʷ chini chū'ʷasomʷ repaʷ. 7 Chū'ʷ raʷna judiōpāi Jerusalén raisina rūhiso'koro nʷkajʷ, jorejʷ rʷa cu'ache i'kaasome. Jā'ata'ni chekʷna repana i'kache'te asavesujʷ jachajʷ, “Ūcuarepa'a'me”, chiimaneasome.

8 Repana i'ka pi'nirena Pablo ija'che i'kaasomʷ:

—Asarepajū'ʷ, musanʷkona. Chū'ʷ cu'ache cho'omanesi'kʷa'mʷ. Chʷkʷna judío aipāi chū'ʷsi'e jachamaʷ Dios vʷ'ejē'e cu'ache cho'oma'kʷa'mʷ chū'ʷ. Ūcuachi'a maire chū'ʷkʷ, César chū'ʷñejē'e jachama'kʷa'mʷ chū'ʷ —chiniʷsomʷ.

9 Chikʷna Festo judiōpāipi repaʷni pojoa'jʷ chini ija'che sēniasomʷ Pablo'te:

—Jerusalenna sani judío ainana'me jo'e iere peore cutuñu mai. Cutu pi'nisirumʷna mʷ'ure cho'ojache cuasa chū'ʷja'mʷ chū'ʷ. ¿Je'se cuasaku mʷ'ʷ? ¿Saija'ʷ? —chiniʷsomʷ.

10 Chikʷna Pablo jo'e i'kaasomʷ.

—Saima'mʷ chū'ʷ. Icheja Cesarea vʷ'ejoopo pa'inapi César neenapi sēniasato re'omʷ chū'ʷre. Judiōpāi cu'ache cho'omanesi'kʷa'mʷ chū'ʷ. Masimʷ mʷ'ʷ jā'a. 11 Cu'ache cho'osi'ku pani jū'iñe cūhemanera'amʷ chū'ʷ. Jā'ata'ni ina chū'ʷre cu'ache i'kasi'e, ūcuarepa pa'ima'to inare judiōpāi jo'kamanejū'ʷ chū'ʷre. César pa'ichejana saojū'ʷ chū'ʷre repaʷji chū'ʷ cho'osi'ere peore asa chū'ʷre cho'ojachere chū'ʷa'ku —chiniʷsomʷ Pablo.

12 Chikʷna Festo repaʷ neenare masinajejʷna sēniasa pi'ni ija'che i'kaasomʷ:

—Jau. Césarani sani ñara chiimʷ mʷ'ʷ. Saoja'mʷ chū'ʷ mʷ'ʷre —chiniʷsomʷ Festo.

Rey Agripa'ame Festo cutusi'ere kʷamʷ

13 Na'a pa'isiramʷna Galilea cheja pa'inare chū'ʷku, Rey Agripa ma'jaa'cho Berenicena'me Cesarea vʷ'ejoopona raniʷasome, Festoni pojoñu chini. 14 Rani pa'ijʷna repanare Pablo pa'iche'te ija'che kʷaasomʷ Festo:

—Icheja Félix chēa jo'kasi'ku pa'imʷ. 15 Chū'ʷ Jerusalén saisirumʷ judío phairipāi chū'ʷunana'me judío aina rʷa cu'ache cutusinaa'me repaʷ'te. Chū'ʷpi repaʷni vanisochē'te chū'ʷa'ku chini i'kasinaa'me

repana chu'ure. ¹⁶ Jā'aja'ñe i'kajuna asa ija'che i'kasi'kua'mu chu'u repaare: "Chukuna Romapāi jā'aja'ñe cho'omanaa'me. Pāi cu'ache cutucojñosi'kure vanisoche teana chū'umanaa'me chukuna. Charo repau cu'ache cho'osi'e ke'renapi repau asaku'te pāi chū'ukuni kuame. Kua pi'nirena repana ke'recojñokujī repau cho'osi'e peore kuamu. Kuauna chukuna Romapāi chū'unapi repau cu'ache cho'osi'ere asa jachama'to cu'ache cho'oche chū'ure'omu repau'te. Jachatota'ni cu'ache chū'ucu'amū", chiisi'kua'mu chu'u repaare. ¹⁷ Jā'aja'ñe i'kasi'kupi repana'me ichejana rani na'a jeerumu pa'ima'ñe teana jo'e apeñatato pāi cho'osi'e asaruupuna kaka soisi'kua'mu chu'u repaare, repau cho'osi'ere kuajuna asara chini. Ūcuachi'a reparumu Pablo'te raa'ku chini chū'usi'kua'mu chu'u. ¹⁸ Soni raouna repau'te ke'renapi vuni nukaju kuajuna asa, kukusi'kua'mu chu'u. "Pablo raa cu'ache cho'osi'kucosomu", chini cuasasi'kua'mu chu'u aperumu. Jā'ata'ni chu'u cuasasi'ere kuamanesinaa'me repana, Pablo cu'ache cho'osi'e. ¹⁹ Cu'arepache cho'omanesi'ere kuasinaa'me repana. Ija'chechi'a kuasinaa'me: "Iku Pablo chukuna aipāi chū'usi'e masi cho'oma'kua'mu. Ūcuachi'a, Jesure jūnisouna tāsi'kure, 'Vajumu', chiiku'mu iku", chiisinaa'me repana. ²⁰ Jā'aja'ñe kuarena asa te'eu, ¿Je'se cho'oja'che chu'u? chiisi'kua'mu. Masi asamanesi'kujeku sēniasasi'kua'mu chu'u repau'te. "¿Jerusalén vu'ejoopona sani mu'ure ke'rena asaju'te kuama'ku mu'u chu'ure?", chiisi'kua'mu chu'u repau'te. ²¹ Chikuna, "Saima'mu chu'u. Maire chū'uku César ti'ñeñena i'kara chiimu chu'u", chiisi'kua'mu repau. Chikuna repau'te pāi chēavu'ere paaa'ju chini chū'usi'kua'mu chu'u, César pa'icheja saochetu'ka —chiniasomu Festo Rey Agripa'te.

²² Chikuna Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomu:

—Repau i'kache'te asara chiimu chu'u —chiniasomu.

Chikuna, Festo,

—Jau, che'ro repau i'kache asaja'mu mu'u —chiniasomu.

Pablo Rey Agripa'te i'kasi'ere kuamu

²³ Jo'e apeñatato repau Rey Agripa'me Berenice raa ro'ikāñapi re'ojakāña ju'iju jainuko pāi ñaju'te pāi chi'iruupuna kakaasome. Chekuna ūcuachi'a ja'me chi'iasome sōtao chū'unana'me repajooopona aina peore. Repanapi chi'irena Festo Pablōni raa'ju chini chū'uasomu. ²⁴ Repau'te rarena Festo ija'che i'kaasomu repaare:

—Rey Agripa'me chekuna chi'isina, asarepajū'u. Ñajū'u ikure. Judiopāi ūcuanuko icheja canana'me Jerusalén vu'ejoopona cana cu'ache cutume ikure. Cu'ache cutuju, cuiju, "Vanisojū'u ikure", chiime repana.

²⁵ Iku pa'iche peore sēniasasi'kua'mu chu'u. Cu'ache cho'omanesi'kua'mu iku. Jā'ajekuna vanisoche chū'ufe peomu ikure. Jā'ata'ni repauji Cēsani cutura chiūna Roma vu'ejoopona saoja'mu chu'u ikure. ²⁶ Jā'ata'ni maire chū'uku'te ikure cu'ache i'kasi'e kuaku tocha saochē pa'imu. ¿Je'se tochaja'che chu'u? Cu'ache i'kasi'e tochavesukujeku, Rey Agripa, mu'ure soisi'kua'mu chu'u inare peore, musanukonapi repau i'kache'te asa chu'u tochajachere kuaa'ju chini. ²⁷ Chēacojñosi'kure cu'ache i'kasi'e tocha saomairo saoto cu'acosomu. Jā'aja'ñe cuasamu chu'u —chiniasomu Festo repaare pāi.

—I'kare'omū mu'are chura. Pāi mu'are cu'ache i'kasi'e, ¿je'se chiiku mu'ū? —chiniasomū.

Chikuna Pablo jūtu pe'cheku ija'che i'kaasomū:

²—Rey Agripa, mu'are rua masikuni, iumucuse chu'uni i'kare'okuna rua pojomu chu'ū. Judíopāi chu'ure cu'ache cutusi'ere chu'ū pa'iche meñe rūhiñe kuaja'mu chu'ū. ³ Ūcuachi'a mu'upi chukuna judíopāi pa'iche peore masiku, chukuna irumu cutuchejatu'ka masakujekuna pojomu chu'ū. Jā'ajekuna mu'are chu'ū i'kache pe'ruma'ñe asaa'ku chini sēemū chu'ū mu'are. Asarepajū'ū —chiniasomū Pablo.

Pablo repau aperumū pa'isi'ere kuumū

⁴ Chini ija'che i'kaasomū:

—Chu'ū chīrumūpi pōsū pa'irumujatu'ka judíopāi peore ja'me pa'isi'kuu'mū, chu'ū pa'icheja pa'irumuna'me Jerusalén vu'ejoopo sani pa'irumū. Jā'ajekuna repa judíopāi ūcuanuko chu'ū pa'isi'e masime.

⁵ Chu'ure rua jeerumū masime repa. Ūcuachi'a pōsrumūpi chu'ū fariseopāi chū'ñe cho'oku pa'isi'e masime repa. Repanare kuauato jā'are kuaa'ju. Chukuna fariseopāi Dios chū'usi'ena'me judío phairipāi chū'usi'e chekunare pāi na'a rua cuasaju cho'onaa'me. ⁶ Dios aperumū Repau cho'ojachere chukuna aipāi kuasi'e rua cuasaku'mū chu'ū. Jā'a cuasakujekuna chura ina chu'ure ichejana chēa rasinaa'me, pāi chū'una asaju'te chu'ū pa'iche'te cu'ache tutuñu chini. ⁷ Chukuna aipāipi Dios cho'ojachere asa tocha jo'karena chukuna Israelpāi ūcuanuko ūcuare cuasaju cha'ame. Cha'aju Diopi pojoa'ku chini Repau chū'ū jo'kasi'e si'arumū umucujñana'me ñami cho'okaiju pa'ime chukuna. Jā'ata'ni chu'ūpi ūcuare cuasaku, “Dios cho'ocuhasi'kuu'mū jā'a”, chiūna cu'ache i'kame ina chu'ure, Rey Agripa. ⁸ ¿Je'se pa'ina musanukona jūniso tācojñosi'kure Dios vasosi'e jachache? ¿“Dios vasovesumū”, chiiche musanukona?

Jesure cuasanare repau cu'ache cho'osi'ere kuumū Pablo

⁹ 'Aperumū chu'ū ūcuachi'a, “Nazaret raisi'kure Jesure cuasanare rua cu'ache cho'oto re'omū; peore cho'ore'ochetu'ka cu'ache cho'ora repanare”, chiū cuasasi'kuu'mū. ¹⁰ Jā'aja'ñe cuasaku Jerusalén vu'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare rua cu'ache cho'osi'kuu'mū chu'ū. Judío phairipāi chū'ūnapi chū'ūjuna Jesure cuasanare jainukore chēa pāi chēavu'ena cuaosi'kuu'mū chu'ū. Ūcuachi'a pāipi Jesure cuasanani vanisoñu chiito, “Vanisojū'ū repanare”, chiisi'kuu'mū chu'ū chekunana'me. Chukunapi jā'aja'ñe chū'uto repanare vanisosinaa'me repa. ¹¹ Chukuna judíopāi chi'ivu'ña si'arumū mua kaka repanare chēa cu'ache cho'oku pa'isi'kuu'mū chu'ū. Repanapi Dioni cu'ache i'kaa'ju chini rua cu'ache cho'osi'kuu'mū chu'ū repanare. Repanare rua pe'ruce pe'ruku tūpāi pa'ijoopoajatu'ka repanani chēara chini ku'isi'kuu'mū chu'ū.

Repaū Jesure jovosi'ere kuumū Pablo

¹² 'Jā'aja'ñe cho'oku judío phairipāi chū'ūnapi chū'ūrena Damasco vu'ejoopona pāire chēara chini saisi'kuu'mū chu'ū. ¹³ Asarepajū'ū, Rey Agripa. Chu'ū Damasco vu'ejoopo saima'api saiū nukarepaū sū'itona cūnaumūpi rūhiso'koro ūsū'te na'a rua miāñeji sukakuna ñasi'kuu'mū chu'ū, chu'ure ja'me saisina ūcuachi'a. ¹⁴ Ruarepa miakuna ūcuanuko chejana tāisinaa'me chukuna. Tāni ūhiū hebreo chu'opi chu'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kuu'mū chu'ū: “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'ina mu'ū

chũ'ure si'aramu cu'ache cho'oku? Jã'aja'ñe cho'oku mu'upi meñe cu'ache cho'oku pa'imũ mu'u", chiisi'kua'mu. ¹⁵ Chikuna, "Chũ'ure Paaku, ¿keeja'iu'u mu'u?", chiisi'kua'mu chũ'u. Chikuna, "Jesua'mu chũ'u; mu'ure cu'ache cho'ocojñoku'mu", chiisi'kua'mu Maire Paaku chũ'ure. ¹⁶ Chini jo'e i'kasi'kua'mu chũ'ure. "Vũni nukajũ'u. Mu'ure chũ'u peosichejapi rani ñomu chũ'u, mu'uni chëa paara chini. Chũ'uni cho'okaau chini cho'ochete jo'kara chiimu chũ'u mu'ure. Irumu chũ'ure ñasi'ena'me na'a pa'isirumu ñajañere kuaa'ku chini chëamu chũ'u mu'ure. ¹⁷ Judiopãina'me judio peona pa'ichejña chũ'u mu'ure saosirumu mu'ure cho'okaija'mu chũ'u, repanapi mu'uni cu'ache cho'oñu chiito. ¹⁸ Mu'upi sani repanani chũ'u chũ'ore chũ'vakuna asa chëa cu'ache cho'ochete ñhaso chũ'uni cuasaju jovorena, repanare vati ai paanare tua paaku, repana cu'ache cho'ochete tu'neso repana rekoñõäre care'vauna Dios chũ'ũñe'te cho'oju paapu chini saoja'mu chũ'u mu'ure", chiisi'kua'mu Jesús chũ'ure.

Jesupi chũ'ũna cho'osi'ere kuamu Pablo

¹⁹ 'Rey Agripa, asarepajũ'u. Jesús cunaumupi caje ñoku i'kasi'kua'mu chũ'ure. Repau i'kaku chũ'usi'e jachama'ñe cho'omu chũ'u. ²⁰ Charo Damasco vũ'ejoopo pa'inani Dios chũ'o chũ'vasi'kua'mu chũ'u. Jã'achejapi Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare sani chũ'vaku Judea cheja pa'inare peore chũ'vasi'kua'mu chũ'u, judio peonarejatũ'ka. Repanapi cu'ache cho'ochete ñhaso Dion cuasaju jovo re'oja'che pa'ijuna, chekunapi repana Diore jovosi'ere ña masia'ju chini chũ'vasi'kua'mu chũ'u. ²¹ Jã'aja'ñe chũ'vakujj Dios vũ'ena muauna judiopãini vanisoñu chini chëasinaa'me chũ'ure. ²² Jã'ata'ni Diopi chũ'uni jũ'iñe'te ñsekuna iumucujñajatũ'ka chuta'a vajũu pa'imũ chũ'u. Diopi chũ'uni cho'okaiuna Repau pa'iche'te pãi ñcuanukore kuamu chũ'u, rua masinana'me vesũva'nare. Moisés chũ'usi'ena'me Dios chũ'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'echi'a kuamu chũ'u. Dios cho'ojachere kuasinaa'me repana. Repana kuasi'e cho'ocuhasi'kua'mu Dios. ²³ Dios Raosi'ku rani rua cu'ache cho'ocojño vanisorena tãcojñosi'kuta'ni jo'e vajuraisi'kua'mu. Chekunare pãi charo vajuraisi'kua'mu Repau. Jo'e jũnisomanejañere charo vajurani pa'iu re'oja'che pa'iche'te Repau majapãi judiopãire chũ'vasi'kua'mu Repau, judio peonare ñcuachi'a —chiniasomu Pablo repau'te.

Pablo Rey Agripa'te chũ'vasi'ere kuamu

²⁴ Pabloji repau pa'iche'te jã'aja'ñe kuakuna asa Festo ñjachu'opi ija'che i'kaku cuiasomu:

—Pablo, vë'veu'mu mu'u. Ruarepa che'cheku vë've cho'osomu mu'u — chiniasomu.

²⁵ Chikuna Pablo jo'e i'kaasomu.

—Chũ'ure paaku, Festo, vë'veuma'mu chũ'u. Vë'veu peokujeku chũ'ure cho'osi'ere chũ'o ñcuarepare kuamu chũ'u. ²⁶ Iku Rey Agripa chũ'u i'kache asa masimu. Jã'ajekuna repau'te vajuchuma'ñe kuamu chũ'u. Peore chũ'u kuache rope'e cho'osi'ema'mu. Jã'ajekuna peore asacosomu repau. ²⁷ Rey Agripa, ¿Dios chũ'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'e kuache cuasama'ku mu'u? Cuasamu mu'u. Masimu chũ'u jã'a —chiniasomu Pablo.

²⁸ Chikuna Rey Agripa Pablo'te ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi chũ'vakuna Jesure teana jovora'amũ chũ'u —chiniasomu.

²⁹ Chikuna Pablo i'kaasomu.

—Mu'upi teana jovoto re'ora'amū. Ūcuachi'a na'a pa'isirumu jovoto re'omū. Diore sēekaimū chu'u, mu'una'me peore ina asana chu'u pa'icheja'che paapu chini, jā'ata'ni chēacojñoma'ñe —chiniasomū repau.

³⁰ Chikuna repau Rey vuni nukaasomū, Festona'me, Berenice, repavū'e chi'i ñu'isina peore. ³¹ Vuni reparuupū chi'i ñu'isinapi etaja cutuasome repana.

—Iku cu'ache cho'omanesi'kua'mū. Jā'ajekuna vanisochē peomu ikure. Pāi chēavu'e cuaoche peomu ūcuachi'a —chiniasome repana.

³² Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomū:

—Repau, “Césani i'kara chiimū chu'u”, chiima'to etore'ora'asi'kua'mū repau'te —chiniasomū Rey Agripa.

27

Pablo Roma vū'ejoopona saocojñosi'ere kuaumu

¹ Roma vū'ejoopona Pablo'te choovu tutupi savuji saochē care'vasirumu repau'te chēa paana Pablo'te chekunare chēacojñosinana'me sa cien-repanare sōtao chū'ukuni jo'kasinaa'me. Pāi chū'uku César Augusto pa'ijoope pa'ikuanupū, sōtao kuanupū ja'me pa'iku paniasomū repau sōtao chū'uku, Julio. ² Ūcuarumu chukuna Julioni Pablo'te jo'kasirumu choovu Adramitio vū'ejoopo raisi'vuna tuhisinaa'me, Asia cheja choo juosa'ñaroāna saipi'rakuna. Cheku Macedonia cheja caku, Tesalónica vū'ejoopo raisi'ku, Aristarco, ja'me pa'isi'kua'mū chukuna'te. ³ Saiju jo'e apeñatato Sidón vū'ejoopona tī'a juosinaa'me chukuna. Repacheja tī'asirumu Julio, Pablóni oiū repau'te re'oja'che cho'onapi repau chiiche'te kuiraa'ju chini mani ñañe ūsemanesi'kua'mū. ⁴ Jā'achejapi choovu tuni jo'e saisinaa'me chukuna. Saijuna chukunani ruarepa rache tutakuna, Chipre juupo tī'a tutamakā'kopi caraisinaa'me chukuna. ⁵ Chipre ju-upona'me Cilicia chejana'me Panfilia cheja carani Licia cheja pa'ijooopona Mira vū'ejoopona tī'asinaa'me chukuna.

⁶ Tī'a juo mani jo'e chekuvū'te choovu ku'esi'kua'mū repau sōtao chū'uku, Julio. Ku'eku Alejandría vū'ejoopoji rani Italia cheja saipi'ravū'te jñaa ūcuavuna, “Tuhijū'u”, chiisi'kua'mū repau chukuna'te. ⁷ Repavu tuni rua pe'keru saisinaa'me chukuna. Chukunani ruarepa rache tutakuna rua saicu'asi'kua'mū chukuna'te. Ruarepamucujña pe'keru saiju Gnido vū'ejoopo tī'ñeñena tī'asinaa'me chukuna. Chuta'a ruarepa rache tutakuna Creta juupo chekukā'kopi sañu chini ūcuajuupo chā'tirona tī'ñeñe jēni, Salmón chā'tiroji pachusinaa'me chukuna. ⁸ Salmón chā'tiro carani juupo ru'turujī pe'keru saiju Buenos Puertos choo juosa'arona tī'a juosinaa'me chukuna, Lasea vū'ejoopo kueñe pa'isa'arona.

⁹ Jeerumu ku'ijuna okorumu, ku'icu'arumu tī'api'rasī'kua'mū. Judíopāi āu āimaumucuse caraisirumujekuna, chiara ku'inare rua asivajuchuache pa'isi'kua'mū rua tutarumujekuna. Jā'ajekuna Pablo chekunare pāi ija'che chu'vasi'kua'mū:

¹⁰ —Ūmupāi, asarepajū'u. Jo'e saimaneñu mai. Rua tutarumuna jo'e saito chiara ūjara cu'ache tī'ñeja'mū maire. Choovuna'me pōse cho'osoja'mū. Ūcuachi'a maire rua cho'osovajuchuache pa'ija'mū —chiisi'kua'mū.

¹¹ Jā'aja'ñe i'kakuni sōtao chū'uku Julio jachasi'kua'mū. Pablo i'kache'te asacuheku choovu paaku chu'vachena'me choovu tachokaiku chu'vache'te asasi'kua'mū repau. ¹² Okorumu pa'icu'asa'arokuna choovu pa'ina jainuko jo'e tīichejana sañu chiisinaa'me. Fenice choo

juosa'arona ūcuajuupo pa'isa'arona sañu chiisinaa'me repana. Fenice choo juocheja ka'chasa'ñaroã pa'isi'kua'mu. Te'esa'aro ūsuu na'ikã'kore pa'imu. Chekusa'aro ūsuu muikã'kore pa'imu. Okorumu rua pa'ire'omu repasa'ñaroã. Jã'ajekuna ūcuasa'ñaroãre sani pa'iju ūsurumu t'ľa'ñe'te cha'añu chiisinaa'me repana. Chekunata'ni saicuhesinaa'me repacheja.

Chiara ku'inare cu'ache ti'jñesi'ere kumtu

¹³ Jã'aja'ñe cutusirumu suripu cakã'kopi pe'keru tutakuna choovu paana sañu chini pojoju josesinaa'me. Jose jo'e saisinaa'me chukuna Creta juupo ru'tuvaji. ¹⁴ Jmamaru saijuna co'covu cakã'kopi te'erumu juupo cakã'kopi rua tutache tutasi'kua'mu. ¹⁵ Ruarepa tutakuna co'covu saicu'asi'kua'mu chukuna'te. Tachocu'ache, tuta saokuna, rupu vavasi-naa'me chukuna. ¹⁶ Tuta saokuna Cauda juuru ñaju chekukã'kopi caraisinaa'me chukuna. Jã'acheja na'a pe'keru tutakuna chekuvu choovu jmaravuru ujavuna quëo ruego sara'vuru'te na'a masi rueni quëosinaa'me chukuna. ¹⁷ Choovu ujavu paana jmaravuru na'a masi quëosirumu ujavu pi'si ujameapi ruhikorovu repavuji vëesinaa'me na'a jujaa'ku chini. Jã'aja'ñe cho'o pi'nisirumu, "Choovuji Sirte cheja mejavuna sani tunisoku", chini repavu tutasaokãñare casososinaa'me chukuna choovuji na'a pe'keru saau chini. Repakãña casosirumu na'a pe'keru saisi'kua'mu choovu.

¹⁸ Jo'e apeñatato ūcu cuhama'ñe tutakuna choovu paana chiarana pöse rua sëjososinaa'me. ¹⁹ Jo'e apeñatato choovaque peore sëjosinaa'me repana. ²⁰ Rua si'aumucujña rua tutache tutasi'kua'mu. Ruarepa tutaku umucujña ūsuujë'e ñomanesi'kua'mu. Ñami ma'jñokojë'e ñomanesinaa'me chukuna'te. Jeereparumu tutakuna, "Cho'osojanaa'me mai", chiisinaa'me chukuna ūcuauko.

²¹ Choovu paanapi jeereparumu ãure ãimapuna Pablo vuni nukaku jo'e chu'vasi'kua'mu repanare.

—Ūmupai, asarepajũ'u. Chu'u musanukonare aperamu i'kasi'kua'mu. "Creta juupona canukañu", chiisi'ere musanukonapi jachamaneru ie cu'a ti'jñemanera'asi'kua'mu maire. Pösejë'e cho'osomanera'asinaa'me mai. Choovujë'e jonisomanera'amu. ²² Cu'ache ti'jñecuhamu maire. Jã'ata'ni vajuchumairo pa'ijũ'u chiimu chu'u musanukonare. Mai te'euje'e cho'osomanejanaa'me. Choovuchi'a cho'osoja'mu. ²³ Chu'u Diore cho'oché cho'okaiku'mu. Ñami Repau, Chu'ure Paaku, Dios, ángelni raosi'kua'mu chu'ure. Rauna chu'ure kueñe nukaku ija'che i'kasi'kua'mu ángel chu'ure: ²⁴ "Pablo, cho'osoché vajuchumanejũ'u. Roma vu'ejoopona sani César ti'jñeñe nukaku i'kaja'mu mu'u. Repau César mu'u i'kache asa pi'ni mu'ure cho'ojache cuasa chũ'uja'mu. Ūcuachi'a inare mu'una'me ku'inare oiu ūcuaukore cho'okaija'mu Dios, cho'osomaneaju chini", chiisi'kua'mu ángel chu'ure. ²⁵ Jã'ajekuna tutache vajuchumanejũ'u musanukona. Chu'ure Repau i'kasi'e cho'okaija'mu Dios. Repau i'kache jachama'mu chu'u. ²⁶ Chiarana runi cho'osoma'ñe juupona ti'ajanaa'me mai. Jã'ata'ni choovuchi'a cho'osoja'mu —chiisi'kua'mu Pablo.

²⁷ Catorcerepaumucujña ku'isirumu ñami chuta'a Mar Adriático chiara'te vavaju pa'isinaa'me chukuna, tuta saocojñova'na. Ñamirepana cheja kueñe ti'asinaa'me chukuna. Choovu paana ñamasinajeju kuasinaa'me chukuna'te. ²⁸ Cheja kueñejekuna chiara ruiche'te masiñu chini canapu pi'sime pa'ipu'te ruosinaa'me repana. Ruo ñato treinta y seis metros ruisi'kua'mu chiara. Jmamaru saiju jo'e ruo ñato

veintisiete metrochi'a ruisi'kua'mu. ²⁹ Pēachejana ruarepa na'mi tī'akuna kukusosinaa'me repana. "Catapuāna ve'ejani joni runisojanaa'me mai", chini choovu tutipuna rukumajña ūcuaka'chapamajña quē'ke ru'sosinaa'me repana, choovuji na'a pe'keru saau chini. Quē'ke ru'so pi'ni Dioni rua sēesinaa'me repana, na'mi űataa'ku chini. ³⁰ Repavu cho'ochē cho'ona te'ena eta sañu chini jmaravvuru'te choovu űoma'ñe jose casosinaa'me. "Choovuji na'a pe'keru saau chini jo'e rukuche'te quē'ke choo koovuna ru'sojanaa'me chukuna", chini mua joreju jmaravvuru'te jose casosinaa'me repana. ³¹ Jose casorena Pablo sōtaopāina'me repanare chū'uku'te kuasi'kua'mu.

—Inapi ivu cho'ochē cho'onapi etasoru cho'osojanaa'me musanukona. Cho'ochē cho'ona karasojanaa'me —chiisi'kua'mu Pablo.

³² Chikuna sōtaopāi repanapi saimanea'ju chini choovu jmaravvuru quēo suosivvū chuto tua mevososinaa'me. ³³ űatapi'ratona repau Pablo choovu pa'inare ūcuanukore jo'e chū'vasi'kua'mu, āure āapu chini.

—Maire ti'ñejañere chūova'na cuasaju catorcerepaumucujña āu jma-makarujē'e āima'me mai. ³⁴ Churata'ni āu āni vajujū'u musanukona. Āu āiñeji karamu musanukonare. Te'eujē'e cho'osomanejanaa'me mai —chiisi'kua'mu Pablo repanare. ³⁵ Chini pāpu mini Dioni, "Re'orepamu", chini repana űaju'te pāpu tu'se āisi'kua'mu repau. ³⁶ Āiuna űa vajuchūamauna ūcuanuko pā mini ja'me āisinaa'me repana. ³⁷ Chukuna choovu pa'ina peore doscientos setenta y seirepna pa'isinaa'me. ³⁸ Chajiche āni trigopuāre peore sējosinaa'me repana, choovuji na'a vū'sajaa chini.

Choovu cho'ososi'ere kuanu

³⁹ űatauna vuni űato cheja űosi'kua'mu. Choo juosa'aro meja pa'isa'aro pa'isi'kua'mu repacheja. Jā'ata'ni űavesusinaa'me chukuna aperumuna repacheja űamanajeju. Mejavu pa'isa'arona űa juoñu chiisinaa'me repana choovu paana. ⁴⁰ Juoñu chini repana quē'kesimajña rukumajña chuto tua ruoso tachova'tire josesinaa'me repana. Jose pi'ni tutasaokāa charo nukakāare tuupuna muo, quēo suo juopi'rasinaa'me repana. ⁴¹ Jā'ata'ni chiaraji pēakuna choovu chuta'a tī'ama'vupi joopona tunisosi'kua'mu. Choo koovuji tunisouna tutipu okopi fa'a ve'ejani joni ruosi'kua'mu.

⁴² Jā'ajekuna sōtaopāi chēacojñosinare, "Chu'a jēni sanisoju", chini vanisoñu chiisinaa'me. ⁴³ Jā'ata'ni repanare chū'uku Pabloji vajua'ku chini vaiche ūsesi'kua'mu. Ūse, chu'amasinare charo chiaraji mejavuna chu'a maapu chini chū'usi'kua'mu repau. ⁴⁴ Chekunare chu'avesunareta'ni chooko'ñapi choovu pa'isimajñapi chēa vavaju jēapu chini chū'usi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe chu'aju runisoma'ñe ūcuanuko mejavuna chu'a tī'asinaa'me chukuna.

28

Malta juupo pa'isi'ere kuanu

¹ Chukuna ūcuanuko runisoma'ñe mejavuna chu'a tī'a repajuupo pa'inani mani sēeto, "Malta juupo'me ijuupo", chiisinaa'me repana pāi. ² Repajuupo pa'ina chukuna'te ūcuanukore rua re'oja'che cho'okaisinaa'me. Reparumu okopi raku susukuna chukunapi kūharu chini toa suhakaisinaa'me repana. ³ Ūcuarumu Pablo jēka mini ra ūcuatoana suhasi'kua'mu. Repauji suhakuna asu chūvokuna vū'vu eta āna repau jūtuna kūni su'isi'kua'mu. ⁴ Jā'aja'ñe repauni añapi

tuá'ima'ñe kûni su'iuna ña repacheja cana sãinechi'a ija'che cutusinaa'me: "Chekurumu iku Pablo pâi vaisi'kucosomu. Chiaraji choovu raisi'ku cho'osomairo eta pa'imû iku. Jã'ata'ni pâi vaisi'kujeku aña kû'isi'ena jûnisoja'mu repau. Repau ro'ia'me jã'a", chiisinaa'me repana. ⁵ Jã'ata'ni Pabloji jûture sa'fakuna aña toana tuni tuá'isi'kua'mu. Aña kûosi'ku jû'imatesi'kua'mu. ⁶ Jûtu jmamakarujê'e kotomauna pâi kukusosinaa'me. Jû'imauna rua jeerumu cha'ate'esinaa'me repaña, "Jû'ija'mu jã'u", chini. Jû'imauna cha'ate'e, "¡Dioa'mu iku!", chiisinaa'me repana churata'ni.

⁷ Choo juosa'aro ru'tuva'te chejña paasi'kua'mu repajuupo pa'inare chũ'uku, Publio neechejña. Repau Publio chukuna'te soni repau vu'ere paaku choteumucujña rua re'oja'che kuirasi'kua'mu. ⁸ Chukuna repavu'e pa'irumu repau Publio puka'ku cha'vochena'me ñoaku jû'iu ûhisi'kua'mu. Jã'aja'ñe jû'iu ruupu ûhikuni Pablo kaka ñasi'kua'mu repau'te. Kaka ña Dioni sêni pi'ni jûjñapi ja vasosi'kua'mu repau'te. ⁹ Jã'aja'ñe cho'ouna asa repajuupo pa'ina jû'ina Pabloji vasoa'ku chini raisinaa'me. Rani sêejuna Pablo vasosi'kua'mu repa'are. ¹⁰ Jã'aja'ñe cho'okuna repajuupo pa'ina pojoku ucuanuko rua re'oja'che cho'okaisinaa'me chukuna'te, repajuupo pa'irumu. Na'a pani chukuna jo'e saipi'rarumu chukuna chiiche peore rupe isisinaa'me repana, chukunapi re'oja'che kuhapu chini.

Pablo Roma vu'ejoopo ti'asi'ere kumû

¹¹ Repajuupo chotepãima pa'isirumuna choovu jo'e chekuvaji tuni saisinaa'me chukuna. Alejandria vu'ejoopoji rani juupona juorena okorumu si'achetu'ka ju'iu pa'isi'kua'mu repavu. Repavu choo koovu'te diova'na tẽ'tosiva'na te'ekachapava'na nukasinaa'me. Repana diova'na mami Cãstona'me Pólux. ¹² Choovu tuni saiju Siracusa choo juosa'arona ti'a choteumucujña pa'isinaa'me chukuna. ¹³ Jã'achejapi aipa ru'tuvaji saiju Regio vu'ejoopona ti'a juosinaa'me. Jo'e apeñatato suripu cakã'kopi tutakuna jo'e saiju te'eumucuse sainapi Puteoli choo juosa'arona ti'asinaa'me chukuna. ¹⁴ Ucuachejana Jesure cuasanare mani mua ñasinaa'me chukuna. Mua ñajuna repa'ani te'esemana ja'me paapu chini i'kasinaa'me repana chukuna'te. Jã'aja'ñe i'kajuna, "Jau", chini ucuanana'me te'esemana pani pi'ni Roma vu'ejoopona cû'api saisinaa'me chukuna. ¹⁵ Roma vu'ejoopo pa'ina Jesure cuasana chukuna saijache asaasome. Asasinajeju eta chukunani tijñañu chini Plaza de Apio, pâi chi'icheja "Chotevu'ña" chiicojñochejana raisinaa'me repana. Rani tijñajuna Pablo repa'are ña pojoku Diore, "Re'orepamu", chiisi'kua'mu. ¹⁶ Tijña ucuanana'me Roma vu'ejoopona maisinaa'me chukuna. Mani ti'a sôtaopãi cienrepa'are chũ'uku chẽacojñosinare chekuni sôtao aini jo'kasi'kua'mu. Jã'ata'ni sôtao ai Pablo'te vu'e jña te'eu pa'iche jo'kasi'kua'mu. Te'eu pa'iku'teta'ni sôtao pẽ'jeku pa'isi'kua'mu repau'te.

Pablo Roma vu'ejoopo pa'isi'ere kumû

¹⁷ Choteumucujña pa'isirumuna repau Pablo repacheja pa'inare judiopãi chũ'unare soisi'kua'mu. Soni rao repa'are ija'che i'kasi'kua'mu repau Pablo:

—Chu'u majapãi, asarepajũ'u. Chu'u judiopãiu'mu. Mai majapãi cu'ache cho'omanesi'kua'mu chu'u. Ucuachi'a mai judiopãi pa'iche cu'ache i'kama'kua'mu chu'u. Ucuachi'a mai aipãi che'chosi'e jachama'kua'mu chu'u. Jã'aja'ñe pa'iku'teta'ni Jerusalén pa'ina maire judiopãi chũ'una chu'ure chẽa Romapãire jo'kasinaa'me, chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini.

18 Jā'ata'ni repana Romapāi chū'una peore chū'ure sēniasa pi'ni re'oja'che i'kasinaa'me. "Ikare cu'ache cho'omanesi'kujekuna vanisoche peomu", chiisinaa'me repana chū'ure. 19 Jā'ata'ni mai majapāipi jā'aja'ñe i'kache'te asacuhejuna, "Césani i'kara chiimu chū'u", chiisi'kua'mu chū'u, "Chū'u majapāipi chū'uni vanisoju", chini. Cheke i'kache peosi'kua'mu chū'ure. Chū'u majapāijejuna cu'ache i'cacuhesi'kua'mu chū'u. 20 Jā'are kuara chini soisi'kua'mu chū'u musanukonare. Mai Israelpāi ūcuanukore maire Dios re'oja'che cho'okaijachere cha'ame. Ūcuare che'chokujeku chēacoñosi'ku pa'imu chū'u chura —chiisi'kua'mu Pablo. 21 Jā'aja'ñe i'kauna asa judiopāi chū'una ija'che i'kasinaa'me:

—Judea cheja pa'ina chukuna'te mu'u pa'iche kuaja'o utija'o tocha raomanaa'me. Ūcuachi'a mai majapāi repacheja raisina cu'ache i'kamanaa'me mu'ure. 22 Jā'ata'ni Jesure cuasanare si'achejñaruã cu'ache cutume pāi. Jā'ajekuna mu'u cuasaku pa'iche'te asa masiñu chiime chukuna. ¿Keeja'chea'che jā'a musanukona mama cuasache? Kuajū'u chukuna'te; asañu chiime chukuna —chiisinaa'me repana.

23 Jā'aja'ñe i'ka repana judiopāi chū'una repana asajaumucuse cutu care'vasinaa'me, Pablo chū'ore asañu chini. Repaumucuse tī'auna Pablo pa'ivu'ena pāi jainuko mutasinaa'me repau i'kache'te asañu chini. Apeñatatoji na'itojatu'ka Dios chū'o chū'vasi'kua'mu repau repinare. Pāi cu'ache cho'uche ūhasosinare Dios chēa paache'te kuasi'kua'mu repau. Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chū'o kuasina na'a cho'je tocha jo'kasi'ere ñaku che'choku Jesús pa'iche peore kuasi'kua'mu repau. 24 Pabloji kuaua te'ena asa chēasinaa'me. Chekunata'ni asa jachasinaa'me. 25 Chekuna cuasacheja'che cuasama'ñe eta saipi'rasinaa'me repana. Saipi'rajuna Pablo ija'che i'kasi'kua'mu repinare:

—Dios Rekocho jorema'kua'mu. Aperumu musanukona aipāiu, Dios chū'o kuasi'ku Isaías Dios Rekochoji chū'ukuna tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

26 Ie chū'o mu'u majapāire kuajaijū'u:

"Asanata'ni asavesunaa'me musanukona.

Ñanata'ni ñavesunaa'me.

27 Ina pāi cu'arekoñoāre paaju chū'u chū'o masi asama'me.

Repana rekoñoā ñakocaā ta'pisoचना pa'iju chū'u pa'iche ña cuheme.

Asañu chini asara'ame.

Ñañu chini ñara'ame. Jā'aja'ñe cho'oto vasora'amu chū'u repinare", chiijū'u mu'u majapāire, chiimu repa tocha jo'kasi'e. 28 Asarepajū'u. Chura Dios musanukonapi asacuhejuna judío peonani chēa paaja'mu. Dios chū'o asa chēajanaa'me repana —chiisi'kua'mu Pablo. 29 Jā'aja'ñe i'kauna asa repana judiopāi rua cutuju etasinaa'me.

30 Repau Pablo vu'e paaku'te kuri ro'iku te'eka'chapaūsuru mu pa'isi'kua'mu repav'e. Reparumu pāi ūcuauana mua ñaju pa'isinaa'me repau'te. 31 Ūcuachi'a repav'e pa'irumu vajuchuma'ñe Dios chū'ore, pāi cu'ache cho'uche ūhasosinare Dios chēa paache'te si'arumu chū'vaku, Jesucristo pa'iche'te kuaku pa'isi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe Dios chū'o chū'vaku'teta'ni pāi te'eujē'e ūsemanesinaa'me repau'te.

San Pabło Roma vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o tocha saosi'ea'me

¹ Chü'u, Pabło, Jesucristo chü'üñe cho'ochē cho'okaiku'mü. Repau Jesucristo chü'üre Dios chü'o Repau'te cuasache kuachu'ore chü'vaku paau chini chēa saosi'kua'mü. ² Aperümü Repau chü'o kuasina ũcuauji chü'ukuna ija'che i'kaju tochaasome: "Irum kuache na'a pa'isirümü chü'u, Dios, päire jorema'ñe rua re'oja'che cho'okaija'mü", chiiche tochaasome repana. ³ Aperümü tochasi'e Dios chü'o Mamaku pa'ijachere kuamü. Dios Mamaku päiu aineesi'kua'mü, aperümü päi chü'usi'ku David Jojosi'ku. ⁴ Dios peore Masiujeku Re'ojarekocho Paakujeku Mamaku'te jüniso täcojñosi'kure vaso etoasomu, päipi ña, "Dios Mamaku'mü jā'u", chiiju masia'ju chini. ⁵ Diopi chü'ukuna Repau Jesucristo chü'üre re'oja'che chēa saosi'kua'mü, si'achejña ku'iu päire chü'vakuna asa chēa Repau'ni cuasajuna chēa paara chini, repanapi ũcuauko Repau'ni jovo Repau chü'üñe'te cho'uju re'oja'che paapu chini. ⁶ Musanukonare ũcuachi'a chēa paamu Jesucristo. ⁷ Musanukonare Roma vü'ejoopo pa'inare, Dios chiü chēa paacojñonare ũcuaukore ie chü'o tocha saomu chü'u. Maire Paaku Jesucristona'me mai Ja'ku Diopi cho'okaiuna pojoju re'oja'che pa'ijü'u.

Pabło Roma vü'ejoopo pa'ina Diore cuasache'te asa sani ñara chiiche'te kuamü

⁸ Musanukonare charo iere kuamü chü'u: Musanukona ũcuauko Dion i re'oja'che cuasajuna päi so'ña pa'inapi kuajuna asa chü'üre Paaku'te Diore, "Re'orepamü", chiümü chü'u, Jesucristoji cho'okaiuna. ⁹ Repau'te Diore cho'ochē cho'okaineekujeku cho'ore'ochē peore cho'okaiu, Repau Mamaku pa'iche kuakaiku'mü chü'u. ũcuarepaa'me jā'a. Musanukonare si'arümü Diore rua sēekaimü chü'u. Dios masimü jā'a. ¹⁰ Musanukonani ñara chini Repau'te ija'che i'kaku rua sēemü chü'u: "Ja'ku, mü'üre saouato chü'üre repana pa'ichejana saojü'u chura; sasa", chiümü chü'u. ¹¹ Musanukonare sani ñara chiümü chü'u, Dios Rekocho chü'üre cho'okaicheja'che musanukonani cho'okaiuna cacu'ama'ñe re'oja'che pa'imasia'ju chini. ¹² Mai ũcuaja'che cuasanajeju säiñechi'a re'oja'che cho'okai. Musanukonapi chü'u Diore cuasaku pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasajana'me. Chü'u ũcuaja'che musanukona Diore cuasana pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasaja'mü. Jā'ajekuna sani ñara chiümü chü'u musanukonare.

¹³ Iere masijü'u musanukona, chü'u majapājiana: Ruarepañõ musanukonare sani ñara chini cuasaku oiü pa'iku'mü chü'u. Jā'ata'ni churajatu'ka saicu'amü chü'üre. Sani Jesucristo'te chuta'a cuasamanani chü'vara chiümü chü'u musanukona pa'icheja pa'inare, Repau'ni cuasaja'ju chini. Chekuchejña pa'inare chü'upi jā'aja'ñe chü'vakuna Repau'te jovoju pa'ime. ¹⁴ Diopi chü'üre chü'usi'kua'mü si'achejñaruã sani ku'iu päi ũcuaukore Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chü'vaa'ku chini, mai chü'o i'kanana'me tiichü'o i'kanare, ũcuachi'a masinana'me vesunare. ¹⁵ Jā'ajekuna musanukonare ũcuachi'a Roma vü'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasache kuachu'ore rua chü'vaamü chü'üre.

Jesucristo'te cuasache chü'vachu'ore kuamü

¹⁶ Jesucristo'te cuasache kuachu'o chu'vavajuchuma'mu chu'u. Paire chu'vakuna asa chea Jesuni cuasaju jovoru Peore Masikuji Dios repanare ũcuaukore chea paaku vati toa sani uuche ũseku'mu Repau, judiopa'ina'me judio peonare. ¹⁷ Jesucristo'te cuasache kuachu'o Dios maire cho'okaiche'te kuamu. Repauji cho'okaiuna Ũcuau'na'me re'oja'che pa'ire'omu maire Jesucristo'te cuasanare, cu'ache cho'onareta'ni, re'oja'chechi'a cho'onare pa'ire'ocheja'che. Dios chu'o aperamu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:
Diopi nato Repau'te cuasana re'oja'che pa'ime.
Ja'ajekuna Repau'te cuasana Ũcuau'na'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me,
chiimu.

Pai Diore cuasamana cu'ache cho'oche'te kuamu

¹⁸ Pai Dioni jachaju rua cu'ache cho'ojuna na pe'ruku, Dios repanare, "Cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu", chiuu chu'umu. Repana cu'achechi'a cho'oju Dios chu'o ũcuarepare asacuheme. ¹⁹ Diopi Repau pa'iche'te paire na cheare'oche'te peore noku kuakuna na, masime pai. ²⁰ Ũcuachi'a Noma'kureta'ni Repau cho'osimajnarua're nani masire'omu Repau pa'iche. Apereparumu cunaumuna'me cheja cu'amajnarua' peore cho'o pi'nisirumu irumujatu'ka Repau cho'osimajnarua' re'oja'che nokuna Dios si'arumu pa'iche masire'omu. Ũcuachi'a Repau peore Masiku pa'iche masire'omu. Ja'ajekuna Repau'te cuasamana peore Cho'osi'kure, "Vesusi'kua'mu chu'u", chini joreme. ²¹ Repau Dios pa'iche masinata'ni Repau'te pojomanaa'me. Ũcuachi'a Repau repanare cho'okaiche, "Re'orepamu", chiimanaa'me repana Repau'te. Dioni jachaju cu'ache cuasaju pa'iju repana rekoñoa cacu'aso rua vesuna carūnisome. ²² "Rua masime chukuna", chiiju cuasanata'ni rua vesume repana. ²³ Diore Peore Masikuji Si'arumu Pa'ikuni cuasache jo'kaso junisojanani tuosiva'nare, paijanana'me pi'ajanare rūni ku'iva'najanare aňajanare pojome repana, Diore pojochaja'che.

²⁴ Ja'ajekuna Dios repana cho'ojachere masiku repana cu'ache cho'o'che ũcuamakaru ũseasomu. Ũcuauache repana cu'ache cho'ouache cho'oa'ju chini ũsemauna vajuchuache saĩnechi'a cu'ache cho'ome repana, ũcuauanare ja'me kaiju. ²⁵ Dios chu'o ũcuarepare jachaju jorechu'ore asa cheame repana. Diore pai si'arumu Pojocojnokute cuheju Repau cho'osimajnarua'chi'a pojome repana.

²⁶ Papi Repau'ni cuhejuna repanare ũcuauache cu'ache cho'ouache ũseche'te cuhasouna na'a rua cu'ache cho'oju si'ache vajuchuache cho'ome. Romi umu pa'icuheju ũcuajanani romire saĩnechi'a romineejju cu'ache cho'ome. ²⁷ Umupai ũcuachi'a romi paache cuasama'ne ũcuajanani umupaire saĩnechi'a umuneeju cu'ache cho'ome. Vajuchuache cu'ache cho'oju rekoñoana'me can'ivu' cacu'asome repana. Repana cu'ache cho'oche ro'ia'me ja'a. ²⁸ Repanapi Dioni cuasacuhuna Diopi sejo'una cu'arekoñoa paaju si'ache vajuchuache cu'ache cho'ome. ²⁹⁻³⁰ Cu'ache cho'oche peore cho'ore'ochetu'ka cho'onaa'me repana. Umupai repana paamanare romi ja'me kaiju umupai ũcuajanani umuneeju si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Ũcuachi'a romi repanare paamanare umupai ja'me kaiju romi ũcuajanani romineejju si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Re'oja'cheje'e cho'omanaa'me repana. Si'arumu na'a rua pose paaneanaa'me. Peore cho'o'ũsechechi'a

cho'onaa'me. Chekunani re'oja'che ti'jñeto pe'runaa'me. Chekunare pe'ruju cavaju vanisonaa'me. Rua joreme. Chekunare cu'achechi'a cho'oñu chiime. Chekunare rope'e te'ena cu'ache cutume. Ūcuachi'a ūcuanuko asaju'te cu'ache cutunaa'me. Diore rua cuheme. Pāi chekunare cuheju, "Chū'uchi'a re'oku'mu", chiime. Chekunare si'arumu ija'che i'kanaa'me, "Chū'u rua masiujeku rua re'oja'che cho'oku'mu", chiime. Meñechi'a cuasaju, ūcuauache cho'ojū, chekunare cu'ache cho'ome. Cu'ache cho'oñu chini rua cuasame repana. Puka'kupāijē'e rua jachanaa'me. ³¹ Repana rekoñō māsi cuasama'me. Ūcuarepajē'e cho'omanaa'me. Pāi chekunare cuasamanaa'me, ūcuachi'a majapāijē'e. Cuhama'ñe cavaju pāi ña oimanaa'me. ³² Jā'aja'ñe cho'onare, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare ai sani uuju paapu", chiiu chū'uku'mu Dios. Jā'aja'ñe masinata'ni ūcuu cuhama'ñe cu'ache cho'ojū pa'inaa'me. Ūcuachi'a chekunapi ūcuaja'che cu'ache cho'ojūna ñani, "Re'oja'che cho'ome ina", chiime.

2

Dios pāi cho'ochē ñani repana cho'osi'e ro'i chū'uni ūcuarepa cho'ochē'te i'kamū

¹ Repanare, cu'ache cho'onare ñaju ija'che cu'ache cutume musanukona: "Cu'ache cho'onaa'me repana. Cu'ache ti'jñeto repana ro'ia'me", chiime musanukona. Jā'aja'ñe i'kanata'ni repana cho'ochēja'che cu'ache cho'onaa'me musanukona. Jā'ajekuna, "Jā'aja'ñe cho'ona cu'ache cho'onaa'me; cu'ache ti'jñea'ku repanare", chini musanukona cho'ochē'te meñe i'kaju cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini sēñeja'ñe cho'ome, ūcuaja'che cu'ache cho'onajeju. ² Iere masime mai: Pāi ūcuauana jā'aja'ñe cu'ache cho'ojūna Diopi ñani repana cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu chiiu chū'uni ūcuarepa cho'omu Repau. ³ Jā'ajekuna musanukona ūcuaja'che cu'ache cho'onapi chekuna cho'ochē'te ñaju cu'ache cututo Dios ūcuaja'che musanukonare ro'iju paapu chini chū'ujamu. ⁴ Jā'ata'ni Dios musanukonare rua re'oja'che cho'okaimu. Musanukonare cuhema'ñe oiu cha'aku pa'imū Repau, chekurumu na'a pa'isirumu musanukona cu'ache cho'ochē'te suma'ñe cuasa ūhaso Repau chū'uiñe'te cho'ojū chini. ¿Musanukona cuasama'ñe jā'a? ¿Jā'aja'ñe cho'okaiku'te Diore vajuchuma'ñe musanukona? ⁵ Musanukona re'oja'che cho'ocuheju cu'ache cho'ochē ūhasoma'me. Jā'ajekuna repaumucuse na'a rua ro'iche pa'ijamu musanukonare, pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'i Dios chū'ujaumucuse. Repaumucuse Dios, pāi ūcuanuko ñaju'te ūcuarepa chū'uku, musanukonani cuheku, "Rua cu'ache ti'jñea'ku musanukonare", chiijamu. ⁶ Reparumu pāi ūcuanukore repana cho'osinukoruchi'a ro'iche chū'ujamu Repau. ⁷ Jā'ata'ni pāi mamaca'nivūā jo'e jū'ima'ñe paauakuna, re'ojarekoñō paauakuna Dios repinare pojoku re'oja'che cutua'ku chiiu cuhama'ñe si'arumu na'a rua re'oja'che cho'ona Repau pa'ichejana sani si'arumu Ūcuauana'me re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁸ Jā'ata'ni pāi ūcuauache cho'ojū Repau chū'o ūcuarepare jachaju cu'ache cho'onare rua pe'rumu Dios. Reparumu, "Cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijū'u", chiiu chū'ujamu Repau. ⁹ Ūcuanukore cu'ache cho'onare rua cu'ache ti'jñejamu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i, judiopaina'me judio peonare. ¹⁰ Jā'ata'ni re'oja'che cho'onare rua pojoku, "Inaa'me re'ona", chiiu, re'oja'che pa'iche'te isija'mu Dios, judiopaina'me judio peonare. ¹¹ Jā'aja'ñe cho'omu Dios pāi ūcuanukore ūcuapa'rūvachi'a ñakujeku.

12 Judío peona Dios chũ'ũñe vesunata'ni re'oja'che cho'ochē masinapi cu'ache cho'onajeju vati toana sani uujanaa'me. Ūcuachi'a judiöpāi Repau chũ'ũñe masinata'ni cho'omanesinare ña, "Repau jachasi'e ro'ijũ paapu", chiiu chũ'ũja'mu Dios. 13 Repau chũ'ũñe peore cho'onare pojomu Dios, "Re'onaa'me ina", chini. Cho'oma'ñe rupũ asaju pa'inareta'ni pojoma'mu. 14 Ūcuauji chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e vesunata'ni judío peona repau rekoñõ cuasachechi'a cho'ojũ te'eñoã Dios chũ'ũñe cho'ome. Jã'aja'ñe cho'oto repau rekoñõã cuasache Dios chũ'ũñeja'ñe pa'imũ repau, Dios chũ'ũñe vesunareta'ni. 15 Dios chũ'ũñe cho'ona cho'ochēja'che repau rekoñõã cuasacheji re'oja'che cho'o ñome. Repau rekoñõã Dios chũ'ũñe masime, asamanata'ni. Repau rekoñõã re'oja'che cuasache'te cho'omaneni, "Re'oja'che cho'omanesi'kua'mu chu'ũ", chini cuasame. Repau rekoñõã re'oja'che cuasache'te cho'oni, "Re'oja'che cho'osi'kua'mu chu'ũ", chiiu masime. 16 Pāi ūcuauko cho'osi'e ro'i chũ'ũmucuse Diopi chũ'ũkũna Jesucristo pāi rekoñõã cuasasi'ena'me ñoma'ñe cho'osi'e peore ña, "Repau cu'ache cho'osi'e ro'ijũ paapu", chiiu ūcuarepa chũ'ũja'mu. Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaku jã'aja'ñe chu'vaku'mu chu'ũ.

Judiöpāi pa'ichena'me Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere kũamũ

17 ¿Musaukũna te'ena judiöpāia'ñe? ¿"Dios chũ'ũñe'te masijũna Dios cu'ache cho'omanēja'mu chũkũna'te. Jã'ajekũna vajuchũmanaa'me chũkũna", chiiche? ¿"Dios chēacojñosinajeju Repau'te masime chũkũna; musaukonata'ni Repau'te vesũme", chiiche musaukũna judío peonare? 18 ¿Dios chiiche masiche musaukũna? ¿"Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'e che'chesinajeju re'oja'che cho'ochē ña masinaa'me chũkũna", chiiche? 19-20 Ija'che i'kanaa'me musaukũna: "Na'ava'nare juha kuhacheja'che rua masinajeju vesuva'nare che'chonaa'me chũkũna. Chi-jacheja pa'inare miañe ñoñeja'ñe pa'ime chũkũna. Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere chu'o ūcuarepare paaju peore masinajeju chii'va'na rua jma'va'na vesucheja'che vesunani che'chore'omu chũkũna'te", chinaa'me musaukũna. 21 Jã'aja'ñe i'kanata'ni, ¿je'se pa'ũna chekũnani che'choja che'chēma'ñe musaukũna? "Põse ñaamanejũ'ũ", chiiu che'chonata'ni chekũrumũ põse ñaanaa'me musaukũna. 22 "Ūmũpāi, mũũjoromi peonare ja'me kãimanejũ'ũ. Romi, mũũjũpāi peonare ja'me kãimanejũ'ũ", chiinata'ni chekũrumũ musaukũna ūseche'te ūcuauanare ja'me kãinaa'me musaukũna. "Pāi rupũ tũosiva'nare Diore pojochēja'che pojomanējũ'ũ. Rua cu'amũ jã'a", chiinata'ni chekũrumũ tũosiva'nare jo'kasimajũaruã mini sa isiju kuri koonaa'me musaukũna. 23 "Dios chũ'ũñe rua re'oja'imũ", chiinata'ni Repau chũ'ũñe'te musaukonapi jachajũna Diore cu'ache cutume pāi. 24 Jã'are kũamũ Dios chu'o aperũmu tochasi'e.

Musaukonapi judiöpāipi cu'ache cho'ojũna judío peona cu'ache cutume Diore, chiiu Dios chu'o.

25 Dios chũ'ũñe peore cho'onare Ūcuau neenajejũna jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuare'omu. Jã'ata'ni jĩkochã'tiru chuto tuacojñosi'kupi Dios chũ'ũñe'te jachani cho'ocojñomanesi'kuja'iu pa'imũ. 26 Pāiu jĩkochã'tiru chuto tuacojñomanesi'kupi Dios chũ'ũñe'te cho'oto repau'te cho'ocojñosi'kure cuasacheja'che cuasamu Dios. 27 Musaukũna judiöpāi jĩkochã'tiru chuto tuacojñosina Dios chũ'ũñe masinata'ni Repau chũ'ũñe cho'omanaa'me. Judío peona jĩkochã'tiru

chuto tuacojñomanesina te'ena Dios chũ'uñe vesunata'ni cho'ome. Dios repanani ña musanukona cu'ache cho'ochete cuasa na'a rua pe'rukũ Repau chũ'uñe cho'omanajejuna ija'che i'kaja'mu: "Ina cu'ache cho'osinajeju repana cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me", chiija'mu.

²⁸ Diopi ñato judiõpãi ainee jikora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosina ñucuanũko judiõpãirepachi'ama'me. ²⁹ Diopi ñato judiõrepauji, "Dios rua re'oku'mu", chiiu cuasaku, rekocho judiõa'mu. Ñucuaũ neekujekuna Dios Rekochoji repau rekocho care'vasi'ku'a'mu. Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'ere rupũ masakũji jachani repau rekocho care'vacojñoma'mu. Ñucuchi'a pãiu'te judiõrepauji pãi pojocojñoma'kure rekocho re'ojarekocho care'vacojñosi'kujekuna Diota'ni rua pojomu repau'te.

3

¹ Musanukona judiõpãi ainesina ija'che sēcosome chu'ure: "Jã'a pa'ito, ¿je'se pa'iana, 'Judiõpãi peoche judiõpãi pa'icheji na'a re'omu', chiihe pãi? ¿Joreche? Jikora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñonata'ni re'oja'che ññaamaneni, ¿je'se pa'iana cho'ocojñore mai?", chiicosome musanukona chu'ure. ² Judiõpãi pa'iche rua re'omu. Jorema'me repana. Judiõpãi peoche judiõpãi pa'icheji na'a re'omu. Maire judiõpãi Repau chu'ore jo'kasi'ku'a'mu Dios, maipi tocha paju cho'õju chekunani pãire che'choa'ju chini. Jã'ajekuna judiõpãijejuna maire re'omu. ³ Jã'ata'ni judiõpãi jainuko Dios chu'o jachame. Jã'ajekuna pãi chekuna ija'che i'kacosome: "Judiõpãipi Dioni jachaju Repau chũ'u jo'kasi'ere cho'omapuna, Repau, 'Judiõpãi re'oja'che cho'okaija'mu chu'u', chiisi'e cho'omaneja'mu", chiicosome repana. ⁴ Jã'aja'ñe i'kani joreme repana. Judiõpãi Repau'te masi cuasanare ñcua Repau i'kasi'e jorema'ñe re'oja'che cho'okaija'mu Dios. Pãi rua joreme. Diota'ni jorema'ku'a'mu. Ija'che kuamu Dios chu'o tochasi'e:

Jã'ku Dios, chu'u cu'ache cho'osi'ere mu'upi kuato asa,

"Ñcuarepaa'me jã'a", chiiju masijanaa'me pãi.

Chu'ure, "Repau cu'ache cho'osi'e ro'ia'ku", chiiu chũ'uto,

"Repau cho'ora chiisi'e ñcuarepare cho'omu Dios. Jorema'ku'a'mu Repau", chiijanaa'me pãi.

Jã'aja'ñe chiimu Dios chu'o tochasi'e.

⁵ Chekuna pãi ija'che i'kajuasome: "Maipi Dios chũ'usi'ere jachato re'omu. Mai Diore jachanare pãipi ñato Dios pa'icheji na'a re'oja'che ñomu repanare. Jã'ajekuna maipi cu'ache cho'onajeju Dioni re'oja'che cho'okaima. Jã'ajekuna Dios maire Repau'te re'oja'che cho'okainani pe'rukũ, 'Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijũ'u', chiiu chũ'uni cu'ache cho'omu maire", chiijuasome pãi. ⁶ Rua tiñe cuasame jã'aja'ñe i'kana. Repana i'kasi'e ñcuarepa pa'ito repana cu'ache cho'osi'e te'eu'terejẽ'e ña ro'iche chũ'uñe peora'amu Diore.

⁷ Repana i'kasi'e, "Pãi cu'ache cho'oto na'a re'omu", chiisi'e ñcuarepa pa'ito judiõ peoku'te ija'che i'kare'ora'amu: "Chu'upi rupũ tũosiva'nani pojokuna Diorepau pa'icheji na'a re'oja'che ñomu chekunare pãi. Tũosiva'naja'ñe pa'imau pãire Diopi re'oja'che cho'okaiuna ña na'a rua re'oja'che cutume pãi Repau'te. Jã'ajekuna Diopi chu'uni ñaku i'kani, 'Cu'ache cho'omu iku tũosiva'nare pojoku', chini, chu'uni cu'ache cho'omu", chiito re'omu. ⁸ Ñcuanapi jorema'to chekuna ija'che i'kana

ũcuarepare chũ'o i'kara'ame: "Cu'ache cho'oũu re'oja'che ti'jĩea'ku", chiime. Chekuna pãi, "Jã'aja'ñe i'kamũ Pablo", chiime chũ'ũre. Jã'ata'ni repana ũcuanũko joreme. Repanare, "Mũsanũkona cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare sani uujũ pa'ijũ'u", chiiu chũ'ũni ũcuarepare cho'omũ Dios. Repana ro'ia'me.

Pãi ũcuanũko cu'ache cho'oju pa'iche'te kũamũ

⁹ Mai judiõpãi chekũnare na'a rũa re'omanaa'me. Chura chũ'ũ tochacuhasi'kua'mũ jã'a. Pãi ũcuanũko cu'achechi'a cho'omasime judiõpãina'me judiõ peona. ¹⁰ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

"Te'eujẽ'e Dios chũ'ũñe cho'ona peome.

¹¹ Dios chiiche cho'omasina peome.

Ūcuachi'a re'oja'che pa'ijũ Dioni ja'me paũu chiina peome.

¹² Pãi ũcuanũko re'oja'che pa'iche ũhasõ cu'ana carũnisõme.

Te'eujẽ'e chekũnare ña oina peome."

¹³ "Pãi ũcuanũko rũa cu'ache cutunajeju

pãũ'te tãisicoje ta'pimacoje vũocheja'che cu'amũ repana cutuchũ'o. Rũa joreme."

"Aña eo paaku kũ'iñeja'ñe repana chũ'opoãpi cu'ache i'kaju chekũnare asi cho'ome."

¹⁴ "Chekũnare rũa cu'ache i'kaju ravũ cho'ome.

Si'arũmũ rũa ke'renaa'me repana."

¹⁵ "Chekũnare pe'ruju vanisõme.

¹⁶ Si'achejũaruã ku'ijũ pãire cu'ache cho'oju rũa pa'ivesache cho'ome chekũnare.

¹⁷ Chekũnare jmamakarujẽ'e re'oja'che cho'okaiche vesume repana."

¹⁸ "Diore jmamakarujẽ'e vajũchũmanaa'me repana."

Jã'aja'ñe kũamũ Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e.

¹⁹ Dios chũ'o aperũmũ tochasi'e mai judiõpãi pa'iche'te peore kũamũ. Mai judiõpãi masime jã'a. Jã'ajekũna ie ũcuachi'a masime: Mai judiõpãi te'eujẽ'e re'oja'che cho'omanaa'me. Pãi si'achejũna pa'ina ũcuanũko judiõpãina'me judiõ peona Diopi kũakũna mai cu'ache cho'osi'e asajanaa'me. Asato jachacu'aja'mũ maire. ²⁰ Maire pãi re'oja'che cho'oche si'ache chũ'usi'kua'mũ Dios Moisés tochasi'ere ña mai cu'ache pa'iche'te masia'ju chini. Maipi Repau aperũmũ chũ'usi'ere cho'oju cu'ache cho'osi'e ro'iche peoa'ju chini jo'kamanesi'kua'mũ Repau. Jã'ajekũna Diopi, "Re'onaa'me ina", chiaũ chini, Repau aperũmũ chũ'usi'ere cho'oni, cho'ote'eme pãi.

Jesucristo'te cuasanare ũcuanũkore Diopi repanani cho'okaiũna Repau'te ja'me pa'ire'oche'te kũamũ

²¹ Chura Diopi cho'okaiũna iere masime mai: Dios maire ñani, "Re'onaa'me ina", chiimũ, Repau chũ'ũñe peore cho'omanareta'ni. Aperũmũ Diopi kũakũna irũmũ pa'ijachere tocha jo'kaasome Moisenaa'me chekũna Dios chũ'o kuasina. Jã'ata'ni chura Dios maire na'a asare'oche kũamũ. Ija'che pa'imũ: ²² Jesucristo'te cuasanare ũcuanũkore Diopi cho'okaiũna maire ja'me pa'ire'omũ Repau'te, re'oja'chechi'a cho'onare pa'ire'ocheja'che, judiõpãina'me judiõ peonare. ²³ Pãi ũcuanũko cu'ache cho'onajeju mai pa'iche'te ña pojoma'mũ Dios, re'oja'che cho'ocheji karakũna. ²⁴ Jã'ajekũna Dios maini oiũ re'oja'che cho'okasa chini Jesucristoni chũ'ũna mai cu'ache cho'osi'e jũni ro'ikakũna re'oja'chechi'a

cho'onare cho'ocheja'che mai cu'ache cho'osi'e jmamakarujē'e ro'iche chū'umaneja'mu Repau maire. ²⁵ Jesucristo'te Dios raosi'kua'mu, Repau'te cuasana cu'ache cho'osi'ere chiere rao jūni ro'ikaau chini. Repau chū'ūñe jachanare ro'iche pa'ina maini oia Jesucristoni chū'usi'kua'mu Repau'te cuasanani ro'ikaau chini. Jā'aja'ñe ro'ikakuna maire pe'ruche cuhasosi'kua'mu Repau. Aperumu pa'isinare pāire oni repana cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'umanesi'kuta'ni, peore ūcuarepa cho'o ñosi'kua'mu Repau. ²⁶ Chura Repau cu'ache cuheche'te pāipi masia'ju chini repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chū'umu. Cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'ina pāire oni Jesucristoji jūni ro'ikaisi'ejekuna Repau'te cuasanare maire ūcuaukore cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamu Dios cu'ache cho'onareta'ni. Jā'ajekuna, "Pāi cu'ache cho'osi'e ro'iche paame", chiisi'kuta'ni maini oni cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasaku ūcuarepa cho'omu Repau.

²⁷ Jā'ajekuna ija'che i'kacu'amu maire: "Re'oja'che cho'okujeku Dios pa'ichejana saija'mu chū'u", chiina joreme. Maipi Dios chū'ūñe'te peore cho'onita'ni, ija'che i'kare'ora'amu maire: "Re'oja'che cho'okujeku Dios pa'ichejana saija'mu chū'u", chiire'ora'amu. Pāi ūcuauko peore re'oja'che cho'ovesunajejuna jā'aja'ñe i'kacu'amu maire. Jā'ata'ni Diopi oina Jesucristo'te cuasanachi'a Repau pa'ichejana saijanaa'me mai. Jā'ajekuna ūcuachi'a ija'che i'kacu'amu maire: "Re'oja'che cho'onajeju Dios pa'ichejana saijanaa'me chukuna", chiicu'amu. ²⁸ Dios maire cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu Repau'te cuasato. Maipi Repau'te cuasama'ñe Repau chū'usi'echi'a cho'oto t'amanera'amu jā'a. "Re'onaa'me ina; cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare", chiimanera'amu Repau maire. ²⁹ Dios judiōpāichi'a paama'mu. Ūcuachi'a judiō peonare paama. ³⁰ Dios Ūcuate'e'u'mu. Judiōpāi jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu Dios repānare. Ūcuachi'a judiō peona jikochā'tiru chuto tuacojñomanesinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu Dios repānare. ³¹ Jā'aja'ñejekuna, ¿Repau'te cuasanajeju Diopi chū'ukuna Moisés tocha jo'kasi'e sējojanaa'ñe mai? ¡Pāañu! ¡Jā'aja'ñe cho'omaneñu! Mai Repau'te cuasana Moisés tocha jo'kasi'e re'oja'che cho'oche chū'ūñe na'a rua cho'ome.

4

Abraham Diore masi cuasasi'ere kuamu

¹ Mai aipāiu'te Abrahamre, ¿je'se cho'ouna pojou Dios? ² Diopi, "Chū'u chū'ūñe cho'okujekuna pojomu chū'u ikure", chiito, "Re'oja'che cho'okū'mu chū'u", chiire'ora'amu Abrahamre. Jā'ata'ni Dios asaku'te jā'aja'ñe i'kacu'amu. Asacuhemu Repau. ³ Ūcuachi'a ija'che kuamu Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e: Abrahampi Dioni cuasakuna re'oja'chechi'a cho'okū'te cuasacheja'che cuasamu Dios repau'te, chiimu.

⁴ Pāiu cho'oche cho'okaiu kuri kooche rupū īsima'ñea'me. Cho'oche cho'osi'e ro'ia'me. ⁵ Jā'ata'ni Dioni cuasaju re'oja'che cho'onare Ūcuauji repānani, "Re'onajejuna ro'iche peomu inare", chiau chini cho'oma'ne repana. Cu'ache cho'ojū Repau'te cuhesinareta'ni re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasaku rupū cho'okaimu Dios Repau'te cuasanare.

Repana re'oja'che cho'osi'e ro'ima'ñea'me. ⁶ David jā'aja'ñe kuasi'kua'mu. Pāi re'oja'che cho'omanareta'ni Diopi re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasakuna pojoju pa'iche'te kuasi'kua'mu. ⁷ Iere tocha jo'kaasomu repau David:

Dios chũ'ñe'te jachaju pāi cho'osi'e Diopi cuasama'to rua re'omu repanare.

Ūcuachi'a repana cu'ache cho'osi'ere tunoto rua re'omu repanare.

⁸ Repana cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini Diopi chũ'uma'to rua re'omu repanare.

Jā'aja'ñe tocha jo'kaasomu repau.

⁹ Judíopāi jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosinarechi'a re'oma'mu jā'a. Judío peonare ūcuachi'a cho'okaimu Dios. "Abraham Repauni cuasakuna re'oja'che cho'oku'te cuasacheja'che cuasamu Dios", chiiu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ere cuasaku tochamu chu'u ija'ova. ¹⁰ Abrahamre repau jikomu chā'tiro pa'ica'niru chuto tuasirumuchi'a jā'aja'ñe cuasamanesi'kua'mu Dios repau'te. Aperumuna repau jikochā'tiru chuta'a chuto tuacojñomarumjē'e ūcuaja'che cuasasi'kua'mu Dios repau'te. ¹¹ Abraham chuta'a jikochā'tiru chuto tuacojñoma'kupi Diore cuasarumu cu'ache cho'oma'kure cuasacheja'che cuasaasomu Dios repau'te. Na'a pa'isirumu jikomu chā'tiro pa'ica'niru chuto tuache'te jo'kaasomu Dios repau'te, cho'oku Repau ūcuarepa repau'te paache'te masia'ku chini. Jā'ajekuna judío peona jikochā'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñomanapi Diore cuasanare ūcuanuko aipāi'ia'mu repau. Abrahamre cuasacheja'che cuasamu Dios repanare, cu'ache cho'omanare cuasacheja'che. ¹² Ūcuachi'a mai judíopāi jikochā'tiru chuto tuacojñosina Diore cuasana aipāi'ia'mu Abraham, chuta'a repau jikochā'tiru chuto tuacojñomarumu Diore cuasacheja'che cuasanajejuna.

Dios Repau'te cuasanare cho'okaija'mu chiisi'e ūcuarepa cho'okaiche'te kumatu

¹³ Diopi chũ'una na'a pa'isirumu Abrahamna'me repau jojosinajana Diore cuasana cheja pa'inare ūcuanukore re'oja'che chũ'ujanana'me. Dios ija'che i'kama'mu: "Abrahamre chu'u chũ'usi'e cho'osi'kujekuna cho'okaija'mu chu'u", chiima'mu Dios. Jā'ata'ni Abrahampi Repauni cuasakuna repau jojosinajanapi chũ'uju paapu chini cho'okaija'mu Dios, re'oja'che cho'oku'te cuasacheja'che cuasaku. ¹⁴ Aperumu Repau chũ'u jo'kasi'e cho'onare Diopi pāi chũ'ñe jo'karu Repau'te cuasana peoche cuasara'ame. Jā'aja'ñe peoche cuasato Dios cho'oja'mu chiisi'e jorechu'o pa'ira'amu. ¹⁵ Dios Repau chũ'u jo'kasi'ere pāipi jachajuna pe'ruku cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'umu. Pāire Repau chũ'usi'e jo'kamanesi'e pa'ito jachana peora'ame.

¹⁶ Aperumu Dios, "Chu'ure cuasanarechi'a re'oja'che pa'iche rupu isija'mu chu'u", chiniasomu. Repau i'kasi'e jorema'ñe rupu isiku'mu Dios, ūcuanuko maipi Abraham jojosinajanapi repau Diore cuasacheja'che cuasanapi judíopāina'me judío peona re'oja'che paapu chini. Mai ūcuanuko aipāi'ia'mu Abraham, Diore cuasana judíopāina'me judío peona. ¹⁷ Ie Diopi i'kakuna asaju tochaasome pāi:

Abraham, mu'u jojosina rua jainuko pa'iju si'avajupāi pa'ijanana'me, chiniasomu Dios Abrahamre. Repau'te cuasakujeku Abraham Diopi ñato mai aipāi'ia'mu. Repau Dios si'ache cho'omasiku'mu. Jūnisosinare vasomu

paapu chini. Ūcuachi'a pāi chuta'a peorumu, "Paapu", chikuna pa'ime chura.

¹⁸ Dios repau'te Abrahamre ija'che i'kaasomu: "Mu'u jojovina rua jainuko pa'iju si'avājupāi pa'ijanaa'me", chiniasomu Dios, chuta'a chīi peokuni. Dios i'kasi'e cuasavesacheta'ni cuasasi'kujekuna chura repau jojovina si'avājupāi pa'ime. ¹⁹⁻²⁰ Cienrepaūsurumu pa'ikui rua aiva'uta'ni ūcuachi'a repau rājo Sara aiva'ojekona chīi paacu'ache masakuta'ni ūcu Dios chu'o jachamaneasomu. "Dios peore masakumu", chiū cuasaasomu repau. Dios i'kasi'ere jachamaneuna chīi paacu'asinareta'ni Diopi cho'okaiuna chīi paare'oasomu repanare. ²¹ Jachama'ne, "Dios Repau cho'ora chiiche cho'omasiku cho'omu", chiniasomu repau. ²² Jā'aja'ne Abrahampi Dioni cuasakuna, "Repau'te re'oja'chechi'a cho'oku'te cuasacheja'che cuasamu Dios". ²³ Abrahamre cuasachechi'a tochaaku chini chū'umanesi'kua'mu Dios Moisere. ²⁴ Ūcuachi'a maire cuasache kuaku tochasi'kua'mu. Maire Paaku'te Jesucristo'te jūniso tācojñosi'kure vasosi'kure Diore cuasanare ūcuachi'a re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu Repau maire. ²⁵ Jesucristo mai cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini jūniso tācojñosi'ku jo'e vajuranasomu, Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna.

5

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kamu

¹ Jā'ajekuna maire Jesucristo'te cuasanare Diopi re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasakuna Ūcuana'me re'oja'che pa'ime mai. Jesucristoji paakuna pe'ruma'mu Repau maire. ² Jesucristoji maire jūni ro'ikakuna pojoku Repau'te cuasanare Dios maire re'onare cho'osi'kua'mu. Cho'okakuna Repau'te re'oja'che ja'me pa'ime mai chura. Ūcuachi'a mai Dios pa'icheja'che re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojoju cha'ame mai. ³ Ūcuachi'a maini cu'ache ti'jñeto pojoju pa'ime mai, maipi Repau'te cuasache'te na'a rua che'cheju. Pa'ivesache pa'itojē'e ūhasoma'ne Repau'te ūcu cuasani na'a rua koka paaju re'oja'che pa'iche na'a rua che'cheme mai. ⁴ Jā'aja'ne pa'ivesache pa'itojē'e ūhasoma'ne Repau'te ūcu cuasani rekoñōa na'a re'ojarekoñōa paajanaa'me mai. Maipi re'ojarekoñōa paani maire Dios re'oja'che cho'okaijachere pojoju cha'ajanaa'me mai. ⁵ Dios maire re'oja'che cho'okaijache ūcuarepa'a'me. Maini cuasaku Repau Rekocho'te mai rekoñōana raosi'kua'mu, maipi Repau maire cuasache'te masia'ju chini.

⁶ Ūcuachi'a mai iere masiju Dios maire cuasache masime: Mai chuta'a re'oja'che cho'ovesuju Diore cuherumu, Repau chiisurumu ti'auna jūni ro'ikaniasomu Jesucristo maire. ⁷ Pāiu'te, ūcuarepa cho'oku'teta'ni, "Ikupi vajuu paau; chu'upi chuenisora", chiima'me pāi. Chekurumu rua te'eñōa pāi chekunani rua re'onajejuna oni chuenisocosome, vajuna paapu chini. ⁸ Jā'ata'ni Dios maire na'a rua oimu. Repau maire oiche ija'che cho'o ñosi'kua'mu Dios: Mai chuta'a cu'ache cho'orumu Jesucristoji mai cu'ache cho'ochete jūni ro'ikaa chini chū'usi'kua'mu.

⁹ Jesucristoji chie rao jūni ro'ikaisi'ejekuna maire re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu Dios. Jā'are masiju ūcuachi'a Repau maire na'a rua re'oja'che cho'okaijachere masime mai ie: Pāi repaana cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu chini Repau chū'urumu, Jesucristo cho'okaisi'ejekuna ūcuarepa cho'oku maini oiū vati toa sani uche'te ūsekaija'mu. ¹⁰ Aperumu Diore mai cuherumu Repau Mamakui maini

jūni ro'ikaau chini raouna Diona'me re'oja'che pa'ime mai chura. Jesucristoji vajurani pa'iu maire si'arumu re'oja'che cho'okaiuna jmakarujē'e pe'rumau cu'ache cho'omaneja'mu maire Dios, Repau'te ja'me pa'inajejuna. ¹¹ Ūcuachi'a Jesucristoji cho'okaiuna, Dioni cuasaju rua pojome mai. Maire Paaku Jesucristo jūni ro'ikaisi'ejekuna, Diona'me re'oja'che pa'inaa'me mai.

Adán cu'ache cho'okaisi'ena'me Jesucristo re'oja'che cho'okaisi'ere kuamu

¹² Ija'chea'me: Chareparo pa'isi'ku Adán cu'ache cho'osi'kujeku jūnisosi'kuamu. Cu'ache cho'osi'e ro'ia'me jū'iñe. Jā'ajekuna mai aipāu Adán jojosinajeju cu'ache cho'oju ūcuanuko jūnisonachi'aa'me mai. ¹³ Adán pa'irumupi vua pāi cu'ache cho'oju paniasome, Dios chuta'a Moiserē pāipi cho'o'aju chini chū'amarumu. Jā'ata'ni reparumu cu'ache cho'onareta'ni Moisés chū'usi'e jachasi'e cuasamaneasomu Dios, chuta'a asamanajejuna. ¹⁴ Jā'ata'ni Adán jojosina ūcuanuko Dios chū'ñe Moisés chuta'a asamarumu pa'isina Adán Dios chū'usi'e jachasi'ēja'che jachamanesinata'ni jūnisoasome. Repau Adán pāi ūcuanukore cu'ache cho'okaniasomu. Na'a cho'je raisi'kupi Jesucristo pāi ūcuanukore re'oja'che cho'okaniasomu.

¹⁵ Adanna'me Jesucristo pāi ūcuanukore cho'okaniasome. Jā'ata'ni ūcuaja'che cho'omaneasome. Adán Dios chū'usi'ere jachaku cu'ache cho'oasomu. Te'eu Repauni jachauna pāi ūcuanuko jūnisonome. Jā'ata'ni Repau Dios maire oiu chū'uasomu, Jesucristo te'euji pāi ūcuanuko cu'ache cho'che karama'ñe jūni ro'ikaau chini. Ro'ikaicojñosinajejuna maire si'arumu cho'okaimu Dios, maipi re'oja'che paapu chini. ¹⁶ Adanna'me Dios ūcuate'e cho'okaimaneasome. Te'eu Adán Dios chū'usi'ere te'echo jachauna pāi ūcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chū'ujamu Dios. Pāi ūcuanuko Repau chū'ñe ruarepañoã jachasinareta'ni maire oiu rupu cho'okaniasomu Dios, Jesucristoji jūni ro'ikakuna, "Chū'upi ñato re'onajejuna cu'ache ro'iche peomu inare", chisa chini. ¹⁷ Te'eu Adán Repau chū'usi'ere jachauna pāi ūcuanuko jūnisonaa'me. Jā'ata'ni Jesucristo Te'euji maire jūni ro'ikakuna Dios maini oiu re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu. Ūcuachi'a re'oja'che pa'iche Dios rupu isiche koonapi re'oja'che pa'iju Jesucristo pāi ūcuanukore chū'urumu Repau'te ja'me chū'ujanaa'me mai.

¹⁸ Jā'ajekuna te'euji Dios chū'usi'ere te'echo jachauna si'avājupāi repauna cu'ache cho'osi'e ro'iche paame. Ūcuaja'che Te'euji te'echo re'oja'che cho'okakuna si'avājupāire Repau'te cuasanare Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ire'omu, Diopi repanani cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna. ¹⁹ Te'eu Adán Dios chū'usi'ere jachauna pāi ūcuanuko cu'ache pa'inaa'me Diopi ñato. Ūcuaja'che Jesucristoji te'eu Dios chū'usi'ere cho'ouna pāi jainuko re'oja'che pa'ime Diopi ñato.

²⁰ Dios re'oja'che chū'uasomu pāipi Repau chū'usi'ere jachaju cu'ache cho'onapi ūcuana jachache'te masia'ju chini. Jā'ata'ni Repau chū'usi'e jachaju si'arumu na'a rua cu'ache cho'onareta'ni ūcuanani oiu na'a rua re'oja'che cho'okaisi'kuamu Dios. ²¹ Pāi ūcuanuko cu'ache pa'iju jūnisonome. Jā'ajekuna maini oiu jūni ro'ikaau chini Maire Paaku Jesucristo'te raosi'kuamu. Re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasaku mai jūnisisirumu Repau pa'ichejana saja'mu maire, si'arumu ja'me paapu chini.

6

Jesucristo'te jovosinajeju cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'imasiche'te kuamu

¹ Păi chekuna ija'che i'kacosome: "Jă'aja'ne pa'ito cuhama'ne ũcua cu'ache cho'oñu mai, Diopi maini oiñ na'a re'oja'che cho'okaau", chicosome. ² Jă'aja'ne cuasache rua cu'amũ! Jă'aja'ne pa'imaneñu! Cu'ache cho'ochē ũhasosinaa'me mai. Chura Diopi cho'okaiuna cu'ache cho'oma'ne pa'ire'omũ maire. Re'oja'che pa'imasinata'ni, žjo'e cu'ache cho'oju pa'ijanaa'ne mai? ³ Ie masime musanukona: Aperũmu pa'isi'e jo'kaso Jesucristoni, "Chũ'ure paajũ'u", chini Ūcuauñi jovo, Ūcuauña'me jũ'isinaja'ne pa'iju okoro'vecojñosinaa'me mai. ⁴ Maire Jesure jovosinare Ūcuauji jũni ro'ikakuna mai rekoñoã cu'ache cho'ouache sējokaisi'kua'mũ Dios, Jesure jũnisouna tãsi'eja'che. Okoro'vecojñosinajeju jũniso tãcojño jo'e vajuraisinaja'ne pa'ime mai. Ūcuachi'a Dios peore Masijeku Jesure jũniso'i'kure vasosi'eja'che mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaisi'kua'mũ, maipi mama pa'iju re'oja'che paapu chini.

⁵ Maipi Jesucristoni jovo mai aperũmu pa'isi'e jo'kasosinaa'me. Jă'aja'ne cho'osinajeju Ūcuauña'me jũnisosinaja'ne pa'ime mai. Repau jũniso tãcojñosi'kupi jo'e vajurakuna mai rekoñoã care'vasirekoñoãre paaju jũni vajuraisinaja'ne mama pa'ime mai. ⁶ Ie ũcuachi'a masime mai: Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'kujeku Ūcuauña'me jũ'isinaja'ne pa'ijuna maire vati paasinare tuasi'kua'mũ, maipi cu'ache cho'oma'ne paapu chini. Jesucristoji jă'aja'ne cho'oũna cu'achechi'a cho'omasina chura re'oja'che pa'imasime mai. ⁷ Păi chekunare paaju chũ'una repaña koo paacojñonapi jũnisoru jo'e paacu'amũ. Ūcuaja'che maipi Jesucristona'me jũ'isinaja'ne pa'ijuna vatipi maini ũcuamakarũ paauña chura Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiju cu'ache cho'omanaa'me mai.

⁸ Mai Jesucristona'me jũ'isinaja'ne pa'iju iere masime: Repauji vajũjekuna Ūcuauña'me si'arũmu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ⁹ Ūcuachi'a iere masime mai: Jũni vajuraisi'kujeku jo'e jũ'imaneja'mu Repau. Jũnisoche jo'e peomu Repau'te. ¹⁰ Păi cu'are peore jũni ro'ikaisi'kujekuna jo'e jũ'iñe peomu Repau'te. Jũni vajurani pa'iu Dioni re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ Repau. ¹¹ Ija'che cuasajũ'u musanukona: Jesucristo cho'okaisi'jekuna jũnisosina pa'icheja'che pa'iju cu'ache cho'oma'ne pa'inaa'me musanukona. Ūcuachi'a musanukona Jesucristo jũni vajurani pa'iu Diore re'oja'che cho'okaicheja'che vajuraisinaja'ne pa'iju Diore re'oja'che cho'okaiju pa'ime.

¹² Icheja chejachi'a pa'ire'ocanivũãre paajũna maire te'eñoã chuta'a cu'ache cho'ouamu. Jă'ajekuna musanukonare, Diore re'oja'che cho'okaiju pa'inare cu'ache cho'ouatojẽ'e cho'omairo pa'ijũ'u, chiũmu chũ'u. Cu'ache cho'ona re'oja'che cho'ovesũju repanare uachechi'a cho'omasinaa'me. ¹³ Musanukonapi cu'ache cho'omaneñu chini peore meñe ũsejũ'u, cu'ache cuasaju cho'ouache peore. Musanukona canivũãna'me rekoñoã Dioni isijũ'u, Repauji cho'okaiuna re'oja'che paũu chini. Jmamarũjẽ'e cu'ache cho'omairo pa'iju jũni vajuraisina pa'icheja'che mama pa'iju Dioni re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. ¹⁴ Dios musanukonare re'oja'che cho'okaimũ, re'ojachere cho'omasiju cu'ache cho'oma'ne paapu chini. Aperũmu musanukona Dios pa'ichejana saũu chini Repau chũ'u jo'kasi'e rua cho'ojũ pa'isinaa'me. Jă'ata'ni chura jă'aja'ne cho'ochē chũ'uma'ne,

rupu musanukonare oia cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau.

Re'oja'che cho'omasiche'te kwamu

¹⁵ Jā'aja'ñe pa'ito, Diopi maini oia mai cu'ache cho'ochete jo'e cuasamauna Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'omanata'ni, ¿cu'ache cho'ojanaa'ñe mai? ¡Pāañu! ¡Cu'ache cho'omaneñu mai!

¹⁶ Ie masime musanukona: Musanukonare ja'me pa'ikuji chekuni, "Chũ'ure paajũ'u; mu'u chiichechi'a cho'okasa", chini repau'te paaku chũ'uñechi'a cho'oku pa'ija'mu repau. Jā'ata'ni jā'aja'ñe i'kato repau'te cho'ouache cho'ocu'aja'mu. Diore jā'aja'ñe i'kanata'ni re'oja'che pa'ime, "Chũ'ure paajũ'u; mu'u chiichechi'a cho'okasa", chiina. Ūcuaja'che musanukonapi cu'ache'te cho'ou re'oja'che cho'ochete cavesusoru re'oja'che cho'ouanareta'ni cho'ocu'aja'mu, musanukonare vatipi paakuna. Jā'aja'ñe cho'onare cuheku sējomu Dios. Aperumu musanukona Dios pa'ichejana sañu chini Repau chũ'u jo'kasi'e rua cho'ou pa'isinaa'me. Jā'ata'ni chura jā'aja'ñe cho'ochete chũ'uma'ñe rupu musanukonani oia re'oja'che cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau.

¹⁷ Iere cuasaku Diore, "Re'orepamu", chiimu chũ'u: Aperumu musanukonare vatipi paasi'kuam'u. Jā'ata'ni musanukonare pāipi Dios chu'o re'oja'chete che'chojuna asa chēa pojoju Diopi cho'okaiuna peore cho'ou pa'isinaa'me.

¹⁸ Diopi cho'okaiuna vati musanukonare paasi'kupī teana jñu'isi'kuam'u. Chura musanukona Dios neenajeju Repau chiichechi'a cho'oñu chiime. ¹⁹ Ie asamasire'ochete kwamu chũ'u musanukonare na'a rua asa masia'ju chini: Aperumu musanukona cu'ache cuasaju cu'achechi'a cho'ou si'arumu na'a rua cu'ache cho'ou pa'isinaa'me. Chura re'oja'chechi'a cho'oñu chini musanukona ca'nivuāna'me rekoñoñ Dioni isijũ'u, Repauji cho'okaiuna re'oja'che cuasaju si'arumu na'a re'oja'che cho'ou pañu chini.

²⁰ Musanukonare vati paarumu re'oja'che cho'ochējē'e cuasamanesinaa'me. ²¹ Aperumu musanukonare uachechi'a cho'ou pa'isinaa'me, "Jā'aja'ñe cho'oni'te pojojanaa'me mai", chini cuasaju. Jā'ata'ni musanukona chura reparumu cho'osi'ere cuasani vajuchuju pojoma'me. Aperumu musanukona cho'osi'ēja'che cho'onare cuheku sējomu Dios. ²² Jā'ata'ni chura Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Dios neenajeju vatipi jñukuna si'arumu na'a rua re'oja'che cho'ou Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ²³ Maire cu'ache cho'onare cuheku sējomu Dios, mai cu'ache cho'osi'e ro'i. Jā'ata'ni Maire Paaku'te Jesucristo'te jovosinare Diopi rupu cho'okaiuna Ūcuana'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

7

Dios aperumu chũ'u jo'kasi'ere Jesucristo'te jovosinapi cho'oma'to ro'iche peomu

¹ Asarepajũ'u, chũ'u majapāi. Dios chũ'usi'e masime musanukona. Ūcuaja'che masime ie: Pāi vajuna cheja pa'irumuna, Dios chũ'usi'ere cho'oma'to cu'amū. Jũ'isirumu cho'oma'ñea'me jā'a. ² Ija'chea'me. Ija'che kwamu Dios chũ'uñe: Romio umu'te vejani repau jūnisorumujata'ka umu pa'imo. Repau jūnisoruta'ni umu peo'mo. Te'eo pa'imo repau. ³ Repau ūju jūnisosirumuna chekuni umu'te vejani Diopi ñato cu'ache cho'oma'mo. Jā'aja'ñe cho'oni Dios chũ'uñe jachama'mo repau. Jā'ata'ni

ũju chuta'a vajuu pa'itona chekuni umuu'te pani Diopi ñato cu'ache cho'omo repao.

⁴ Jã'aja'ñe pa'imũ maire. Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'e ũjuja'ñe pa'isi'kua'mũ maire. Jã'ata'ni Jesucristo'te jovosinajeju Ũcuauna'me jũ'isinaja'ñe pa'ime mai. Jũnisosinaja'ñe pa'ijuna Moisés tocha jo'kasi'e mai ũjuja'ñe pa'ima'mũ chura. Jã'ajekuna aperumũ Repau chũ'uuna tochasi'e peore cho'oma'to ro'iche peomu. Jesucristo jũni vajuraisi'kupi paamu maire, Dioni si'arumũ na'a rua re'oja'che cho'okaiju paapu chini.

⁵ Aperumũ mai cu'arekoñoãre paaju cu'ache cho'ouakuna cu'achechi'a cho'osinaa'me. Jã'ajekuna Dios cho'omanejũ'u chiisi'eta'ni asasinajeju ũcuare cho'ouakuna cho'osinaa'me mai. Si'arumũ na'a rua cu'ache cho'oju pa'isinaa'me. Jã'aja'ñe cho'oju vati toana saira'asinaa'me mai.

⁶ Aperumũ Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'e peore cho'omanerena rua cu'asi'kua'mũ maire. Jã'ata'ni chura Jesucristoni cuasaju jovosinajeju Ũcuauna'me jũ'isinaja'ñe pa'iju Repauji chũ'uuna Moisés aperumũ tocha jo'kasi'e peore cho'omanareta'ni maini oia re'oja'che cho'okaimũ Repau. Chura Jesucristo chãa paanajeju, Dios Rekochoji cho'okaiuna mamarekoñoãre paaju cho'oche cho'okaime mai Repau'te.

Jesucristo'te cuasanata'ni ũcua rekoñoã cu'ache paache'te kwamũ

⁷ Jã'aja'ñe pa'ito, ¿Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'e cu'aku? ¡Cu'ama'mũ! Jã'aja'ñe i'kama'kua'mũ chu'u. Moisés tocha jo'kasi'ere peoni chu'u rekocho cu'ache pa'iche vesura'amu chu'u. Jã'are ñaku che'chesi'kua'mũ chu'u. Ija'chea'me: Moisés tocha jo'kasi'epi, "Chekuna neemajñaruãre tua paauche ñamanejũ'u", chiima'to chu'ure tua paauche vesura'asi'kua'mũ chu'u. ⁸ Chu'ure, cu'ache cho'oneekujekuna, "Jã'are cho'omanejũ'u", chiito na'a rua cho'ouasi'kua'mũ. Chekuna neemajñaruã ũcuauamajñaruã paaasi'kua'mũ chu'ure. Chũ'umanesi'e pa'ito jachamanera'asi'kua'mũ. ⁹⁻¹⁰ Aperumũ Dios chũ'usi'e chu'u vesurumũ, "Re'oku'mũ chu'u", chini pojoku cuasasi'kua'mũ. Jã'ata'ni Dios chũ'usi'e che'chesirumũ masakuta'ni cho'ocuheku jachasi'kua'mũ chu'u. Jã'arumupi jachakuna cuheku sãjosi'kua'mũ Dios chu'ure.

Dios maire jã'aja'ñe cho'oma'ñe paapu chini chũ'usi'kua'mũ, maipi Ũcuauna'me re'oja'che paapu chini. Jã'ata'ni chu'upi Repau chũ'usi'ere asa jachakuna cuheku sãjosi'kua'mũ chu'ure. ¹¹ Dios chũ'u jo'kasi'ere asani, cu'arekocho'te paaku rũhiñe cuasamaũ ija'che cuasasi'kua'mũ chu'u, vatipi jorekuna: "Dios chũ'usi'e cho'oma'to ũcua re'oja'mũ chu'ure", chini Repau chũ'usi'e jachasi'kua'mũ chu'u. Jachakuna Dios chu'ure cuheku sãjosi'kua'mũ.

¹² Dios chũ'u jo'kasi'e cu'ama'mũ. Rua re'omu. Re'oja'chere che'chomu.

¹³ Jã'aja'ñe pa'ito, Dios chu'uni cuheku sãjoñe'te kuaku, ¿Repau aperumũ chũ'u jo'kasi'e chu'ure cu'ache cho'oku? ¡Pãamũ! ¡Jã'aja'ñe i'kama'kua'mũ chu'u! Ija'chea'me: Chu'u cu'achechi'a cho'omasiche'te chu'upi masia'ku chini re'oja'che chũ'usi'kua'mũ Dios. Cu'ache cho'oku chu'u rekocho cu'ache pa'iche masicuhamu chu'u, Dios chũ'usi'e re'oja'chere asani.

¹⁴ Iere masime mai: Moisés tocha jo'kasi'e Dios Rekochoji chũ'usi'ea'me, maipi Repau chiiche re'oja'che cho'oju paapu chini. Chu'uta'ni chu'ure cho'ouache'te cho'oku vati chũ'ũñe cho'oku'mũ. ¹⁵ Vesumũ chu'u cho'oche. Chu'ure cho'ouache re'oja'che cho'oma'kua'mũ. Chu'u cho'ocuhecheta'ni cu'ache cho'oku'mũ. ¹⁶ Chu'u cu'ache cho'oche'te cuhekujeku iere masimũ chu'u: Moisés tocha jo'kasi'e jã'aja'ñe cho'oche'te ũsechejeku

rua re'oja'imu. Ūcuarepare chũ'umu. ¹⁷ Chu'u cu'ache cho'ochu chũ'ure cho'ouachema'mu. Cu'ache cho'ocuhemu chũ'u. Jã'ata'ni chũ'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chũ'uni cu'ache cuasokuna jã'aja'ñe cho'omu chũ'u. ¹⁸ Iere masimu chũ'u: Chu'uchi'a te'eu pani jmakarujê'e re'oja'che pa'ima'mu, chuta'a chũ'u rekocho cu'ache paaku. Rua re'oja'che cho'ora chiiku'teta'ni cho'ocu'amu chũ'ure. ¹⁹ Re'oja'che cho'ora chinijê'e cho'oma'mu chũ'u. Cu'ache cho'omanera chini ūcua cho'omu chũ'u. ²⁰ Chu'upi cu'ache cho'ochete cuheto chũ'ure cho'ouama'ñea'me. Chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chũ'uni cu'ache cuasokuna jã'aja'ñe cho'omu chũ'u.

²¹ Si'arumu ija'che pa'iku'mu chũ'u: Re'oja'che cho'ora chiikuta'ni ūcua cu'ache cho'oku'mu chũ'u. ²² Diopi chũ'una Moisés tocha jo'kasi'ere chũ'u rekochoji rua chiiu cho'ora chiimu chũ'u. ²³ Jã'ata'ni chũ'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu jachaku cu'ache cho'omu chũ'u. Si'arumu chũ'u rekocho cu'ana'me rua cavamu. Cu'api cajejanisouna re'oja'che cho'ocu'amu chũ'ure. ²⁴ ¡Rua cu'amu chũ'una'ure! Cu'achi'a cho'okujekuna Dios chũ'ure cuheku sêjoja'mu. ¿Neepi chũ'ure cho'okaijanaa'ñe? Rua oimu chũ'u. ²⁵ Jã'ata'ni cho'okaiku pa'imu! Diopi chũ'una Maire Paaku Jesucristoji cho'okaimu chũ'ure. Jã'ajekuna rua pojoku Diore, "Re'orepamu", chiiu pa'imu chũ'u.

Chu'u i'kasi'e ija'chea'me: Chu'u rekocho Dios chũ'una peore cho'ora chiimu chũ'u. Jã'ata'ni Diopi cho'okaima'to chũ'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu cho'ocu'aja'mu chũ'ure.

8

Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te i'kamu

¹ Jã'ajekuna chura Jesucristo chãa paanare Diopi, "Re'onaa'me ina", chiiuna, cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu. ² Aperumu chũ'ure cu'achechi'a cho'omasikuna cuheku sêjosi'kuu'mu Dios. Churata'ni Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Ūcuau'ni cuasaku jovuuna Dios Rekochoji cho'okaiuna Ūcuau'na'me re'oja'che ja'me pa'imu chũ'u. ³ Dios maire re'oja'chere chũ'usi'kuu'mu, maipi re'oja'che cho'ojũ Ūcuau'na'me paapu chini. Jã'ata'ni maire re'oja'che cho'ocu'asi'kuu'mu, vatipi maini paakuna. Jã'aja'ñe pa'inani Dios Repau Mamaku'te raosi'kuu'mu, mai cu'ache cho'onaja'uta'ni jmakarujê'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu mai cu'are jũni ro'ikaau chini. Diopi chũ'una mai cu'are Jesupi jũni ro'ikakuna maire pe'ruce cuhasosi'kuu'mu Dios. Jã'ajekuna chura maire Repau'te ja'me re'oja'che pa'ire'omu. ⁴ Jã'aja'ñe Dios maire cho'okaisi'kuu'mu, mai te'ena meñe cu'ache cuasaju cho'ochete cho'oma'ñe pa'iju, Ūcuau Rekochoji cho'okaiuna Repau chũ'una'te cho'ojũ paapu chini.

⁵ Pãi repana rekoñoã cu'ache cuasachechi'a cho'ona repanare uachechi'a cuasaju cho'ome. Pãi Dios Rekocho chũ'una'te cuasaju cho'onata'ni Dios chiiche'te cuasaju cho'ome. ⁶ Pãi repana rekoñoã te'ena cu'ache cuasaju cho'onare cuheku sêjomu Dios. Dios Rekocho chiiche cuasaju cho'onata'ni Repau'na'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁷ Repanare cu'ache cho'ouachechi'a cuasana Dioni cuheju Repau chũ'una'te cho'oma'me. Chekurumu Repau chũ'una'te cho'oñu chiitojê'e ūcua cho'ocu'ara'amu repanare. ⁸ Pãi repana rekoñoã cu'ache cuasachechi'a cho'ona repanare uachechi'a cho'ojũ Diore pojovesume. Jã'ajekuna repanare pojoma'mu Dios.

⁹ Musanukonata'ni, Jesucristo chëa paanajeju Dios Rekocho'te paaju Repau chiiche'te cuasaju musanukona cu'ache cuasache cho'oma'me. Pâi Dios Rekocho peonata'ni Jesús neenama'me. ¹⁰ Musanukonare cu'ache cho'ojuna cuhekü sêjosi'kua'mu Dios. Jâ'ata'ni Jesucristo'te jovosina-jeju Ūcuauña'me jû'isinaja'ñe pa'ijuna Diopi musanukonani cu'ache cho'omanare cuasakeche cuasakuna Ūcuauña'me re'oja'che pa'ire'omu musanukonare chura. ¹¹ Ūcuachi'a Jesure jûniso tâcojñosi'kure Vasosi'ku Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaija'mu musanukonare, jûnisosirumu vajurani mamaca'nivãare koo paaa'ju chini.

¹² Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Dios Rekochoji ja'me pa'imũ maire. Jâ'ajekuna maire cho'ouache cu'ache cho'ojũ pa'imanẽũ mai. ¹³ Musanukonare uachechi'a cuasaju cho'ojũ pa'ito cuhekü sêjoja'mu Dios. Jâ'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiuna musanukonare cu'ache cho'ouache'te jo'kasoni Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹⁴ Dios Rekocho chũ'ũñe cho'ona ūcuauko Dios chĩia'me. ¹⁵ Musanukona Jesucristo'te jovorumu Dios Repau Rekocho'te ĩsisi'kua'mu, musanukonapi, "Repau chĩia'me mai", chĩiju masia'ju chini. Aperumu cu'achechi'a cho'omasinaa'me musanukona. Churata'ni Repau chĩijeju re'oja'che pa'imasime. Jâ'are masiju vajuchuma'me musanukona, cu'ache cho'osi'e ro'imanajanajeju. Repau Rekochoji cho'okaiuna, Repau chĩijeju, "Ja'ku", chiime musanukona Repau'te. ¹⁶ Repau Rekochoji mai rekoñoãna kuakuna, "Dios chĩia'me mai", chiime. ¹⁷ Repau chĩijeju Dios rua re'oja'che ĩsija'mu maire, mai a'chure Jesucristo'te ĩsisi'ēja'che. Icheja cheja pa'irumu Dios chĩijeju mai a'chu Jesucristo cu'ache cho'ocojñosi'ēja'che cho'ocojñome mai. Na'a pa'isirumuta'ni Repau pa'ichejana sani Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

Dios maire si'ache re'oja'che ĩsijachere kamu

¹⁸ Chura sumava'na pa'ime mai cu'ache cho'onajeju. Na'a pa'isirumuta'ni Dios maire chekuna ñaju'te re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mu. Re'oja'che pa'ijuna Dios maire rua pojoja'mu. Jâ'ajekuna irumu pa'iche cuasama'ñe na'a pa'isirumu pa'ijachere cuasaku pojomu chu'u. ¹⁹ "Reparumu na'mi tĩ'aa'ku", chĩiju cha'ame ūcuauko Dios cho'osina, Repau chĩi pa'ijachere masiũ chini. ²⁰ Pãipi cu'ache cho'orena Dios chũ'usi'e cu'ache si'ache pa'imũ chura. Peore si'asochẽ pa'imũ. Jũ'iñe pa'imũ. Ñañañe pa'imũ. Rupũ pa'ima'mu jã'a; Dios chũ'usi'e'me, pãi cu'ache cho'osi'e ro'i. Repau chiisirumujatu'ka jã'aja'ñe pa'ija'mu icheja cheja. ²¹ Jã'ata'ni na'a pa'isirumuna Repau chũ'usi'e cu'ache peore sêjoja'mu Dios. Si'asochẽ peoja'mu. Jũ'iñe peoja'mu. Ñañañe peoja'mu. Re'oja'chechi'a pa'ija'mu. Dios Repau chĩi re'oja'chechi'a pa'inare cho'orumuna Repau cho'osi'e peore si'ache re'oja'che care'vasoja'mu. ²² Dios chũ'usi'e cu'a peore irumujatu'ka ūcu a'cu'amũ, romio'te chĩi jñaapi'rako'te asicheja'che. Jã'are masime mai. ²³ Ūcuachi'a mai rekoñoãre Dios Rekochoji apicare'vakuna reparumupi na'mi tĩ'aa'ku chini cha'ame mai, chuta'a cu'ache pa'iju oiju. Reparumu Dios maire Repau chĩi re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mu. ²⁴⁻²⁵ Maire re'oja'chechi'a pa'inare Dios cho'ojachere cuasaju Jesucristoni jovosinaa'me mai, Ūcuauña'me si'arumu re'oja'che pa'iu chini. Re'oja'chechi'a pa'iu chini cha'ame mai, rekoñoãpi chuta'a cu'ache pa'iu. Mai chuta'a paa ñama'ñejekuna cha'ame mai. Pãi repaña paa ñañe cha'ama'me. Diopi cho'okaiuna pojoju cha'ame mai.

²⁶ Ūcuachi'a pa'ivesunare Dios Rekochoji cho'okaimu maire. Mai rekoñoa cuasache'te maipi Dioni kuavesuto Repau Rekochoji kuakaimu maire. Mai chu'opi Diore sēevesuche Repau Rekochoji sēekaimu. ²⁷ Dios mai rekoñoa pa'iche masimu, ūcuachi'a Repau Rekocho cuasache. Jā'ajekuna Repau Rekocho Diorechi'a asare'очеji Repau chiiche'te sēekaimu maire Repau chēa paanare.

Dios Repau'te cuasanare maire re'oja'che cho'okaija'mu na'a rua pa'imasia'ju chini

²⁸ Iere masime mai: Re'oja'che paapu chini Dios chēasinare Repau'te cuasanare maire si'ache ti'jñeñe Repau cho'ocheme, maipi si'arumu na'a rua re'oja'che pa'imasia'ju chini. ²⁹ Maire teana apereparumuna masicojñonare ija'che i'kaasomu Repau: "Repau chu'u Neeku pa'icheja'che re'oja'che paapu. Chu'u Chii charo cakujeku chu'ure cuasana ūcuauko majaa'chu paau", chini cuasaasomu Dios maire. ³⁰ Apereparumuna maire masiku chēasi'kuamū Dios. Maire Repau chēasinare cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu. Jā'aja'ñe cuasacojñonajejuna re'oja'chechi'a pa'inare cho'ojamū Repau maire, Repau Mamaku pa'icheja'che re'oja'che paapu chini.

³¹ Jā'are masiju ija'che cuasame mai: Maini Diopi oiū maire cuhenare cajejaimu. ³² Repau Mamaku'te ūsema'ñe rupu ūsisi'kuamū, maini ūcuaukore jūni ro'ikaau chini. Mamaku'te ūsema'ñe ūsisi'kujeku ūcuachi'a ūsema'ñe re'oja'chere si'ache rupu ūsija'mū Repau maire. ³³ Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna maire Repau chēasinajejuna chekuna mai pa'iche ña cuheju cu'ache i'kacheta'ni asamaneja'mū Repau. ³⁴ Diopi maire, "Re'onaa'me ina", chiito, ūneepi maire, "Cu'ache cho'osinaa'me ina", chiijanaa'ñe? Jesucristo maire jūni ro'ikani jo'e vajurani pa'iu Diore kueñe ūjajūtu cakā'kore ūu'iu sēekaimu maire. ³⁵ Jesucristo jmamakarujē'e cuhama'ñe cuasamu maire. Maire ruarepañoa cu'ache cho'ocojñoto oimū Repau. Maire cu'ache si'arumu ti'jñeto oimū Repau. Maipi Repauni cuasajuna pāipi maini cu'ache cho'oto oimū. Ūu peova'na pa'ito oimū Repau. Maipi chuova'na pa'iju kāña peoto oimū. Maire asivajuchuache pa'ito oimū Repau. Pāipi maini vanisoñu chiitojē'e oimū Repau maire. ³⁶ Ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

Mu'uni cuasajuna chukuna'te pāi si'arumu vanisoñu chiime.

Ovejavana're vanisojjava'nare cuasacheja'che cuasaju chukuna'te rua cu'ache cho'ome repau,

chiimū. ³⁷ Jā'aja'ñe cho'ocojñonata'ni, Diopi maini oiuna Jesucristo cho'okaisi'jekuna Repauji cho'okaiuna kokana cava cajejaicheja'che maipi Repau'te cuasache'te ūhamapu na'a rua re'oja'che pa'ime mai. ³⁸⁻³⁹ Iere masimu chu'u: Jesucristo chēa paanajejuna Dios maire rua chiimū. Maipi jūnisoto ūcu cuhama'ñe cuasamu Repau maire. Maipi rua jeerumu vajuna pa'itojē'e ūcu cuhama'ñe cuasamu Repau maire. Angeleji ūseñu chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamu. Chekurumu vatipi ūseñu chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamu maire. Pāi chū'unapi ūseñu chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamu Repau. Chura cho'ochena'me na'a pa'isirumu cho'ojachejē'e, cuhama'ñe cuasamu. Jesucristo chēa paanajejuna Dios maire cuhama'ñe cuasamu, maipi cūnamū pa'ito ūcuachi'a cheja pa'itojē'e. Cuhama'ñe cuasamu Repau maire Repau cho'osina te'eujē'e jujama'ñe ūseñu chiitojē'e.

9

Dios Israel jojოსინარე ძეა პააჩე'ტე კუამუ

¹ Jesucristo neekujeku jorema'ne ũcuarepare i'kamu chu'u. ũcuaja'che Dios Rekochoji chu'u rekochoha kuakuna ũcuarepare kuamasimu chu'u.

² Chu'u majapaire chu'u rekochoji judiopiaire si'arumu oiuna rua sumamu chu'ure. ³ Chu'ure cho'ore'oto Jesucristo'te ja'me pa'ima'ne vati toa sani uuku repaḡa cu'ache cho'osi'e ro'iku pasa chiira'amu chu'u, chu'u majapāipi ũcuaua'me paapu chini. ⁴ Mai judiopiai aipaire Israel jojოსინაჟეჟუნა Moisés pa'irumu Repau chii paapu chini ძეა ja'me pa'iu rua Miakuji ija'che i'kaasomu Dios: "Musanukonapi chu'u chũ'ũne'te cho'oto ja'me pa'iu cho'okaija'mu chu'u", chiniasomu Dios. Repau chũ'ũne'te tochaaku chini chũ'uasomu Dios Moiserე, tocha paaku repანი ძე'chokuna asa ძეა pa'imasia'ju chini. Repau vu'ena chi'i Repანი pojochე jo'kaasomu. Repanare Repau cho'okaijache kuaasomu Repau Dios mai judio aipai. ⁵ Israel mamachii chukuna aipāia'me. ũcuaja'che Cristo, pa'iu ainee Israel jojოცოჟნოსი'კუა'მუ. ũcuauji Cristo Dio'amu. Peore chũ'ukujeku si'arumu pojოცოჟნოკუ'მუ Repau. Jā'aja'ne paau.

⁶ Dios Repau i'kasi'e jorema'ne Israelpai cho'okaimu. Jā'ata'ni ũcuanuko Israel jojოსინა Diopi ḡato repaḡa rekoḡoa Israelpairepama'me.

⁷⁻⁹ Ija'chea'me: Abraham jojოსინა ũcuanukore ძეამა'mu Dios. Abrahamre ija'che i'kaasomu Dios: "Jo'e ũsurumu chu'u jo'e rani ḡato chiiრე paaja'mo Sara", chiniasomu. Dios i'kasi'ku jojოსინა Dios ძეასინაჩი'აა'me, Sara mamaku jojოსინა. Abraham jojოსინა aineesina ũcuanuko Dios ძეასინაჩი'აა'me. ũcuachi'a Dios ija'che i'kaasomu repau'te: "Mu'u jojოსინა ũcuanukore ძეამა'ne Isaac jojოსინარეჩი'a ძეა paaja'mu chu'u", chiniasomu Dios Abrahamre.

¹⁰ Jā'ata'ni Isaac jojოსინა ũcuanuko Dios ძეასინა'me. Repau rŭjo Rebeca chii teana ka'chanare ḡnaasomo, mai aipāiu Isaac chii, Esauna'me Jacob. ¹¹ Chuta'a repanare ḡnaamarumu repaḡa cu'achejē'e cho'oma'ne re'oja'chejē'e cho'omarumu repau cho'ojache cuasama'kuta'ni Repau'te uache cho'ora chini Jacobni ძეასომუ Dios. "Repau aineesirumu soija'mu chu'u repau'te, chu'u neeku paau chini", chiniasomu Dios. ¹² Jā'aja'ne cho'ora chini puka'kore Rebeca'te ija'che i'kaasomu Dios: "Cho'jeu pa'ijau majaa'chuni chũ'uja'mu", chiniasomu. ¹³ Na'a pa'isirumu Diopi i'kauna ija'che tocha jo'kaasome pāi: "Jacobni chiiu Esaureta'ni ძეაცუჟესი'კუა'მუ chu'u", chiniasomu Dios.

¹⁴ Jā'ajekuna, ḡ"Jā'aja'ne cho'oku ũcuarepa cho'omanesi'kua'mu Dios", chiiჩე მაი? ḡPāame! ḡJā'aja'ne i'kamanaa'me მაი! ¹⁵ Moiserე ija'che i'kaasomu Dios: "Chu'ure uanarechi'a oija'mu chu'u", chiniasomu. ¹⁶ Dios Repau'te oiuanarechi'a oiu ძეამუ. Jā'ajekuna pāi, "Dios chũ'ũne'te cho'oja'mu chu'u, Diopi chu'uni ძეაა'ku chini", chiiju cuasana ũcuarepa cuasamanaa'me. ¹⁷ Aperumu tochasi'e Dios chu'o Repau chiiჩე cho'ora chini Repau'te uanare ძეა'ne'te ija'che kua'mu:

Egipto canare chũ'uku'te ija'che i'kaasomu Dios, Israelpai cu'ache cho'oku'te:

"Chu'upi mu'are pāi chũ'uku'te jo'kasi'kua'mu, mu'upi repanare cu'ache cho'okuna

chu'upi re'oja'che cho'okaiuna chu'u cho'omasiche'te pāipi masia'ju chini, ũcuaja'che pāi si'achejḡaruā pa'ina chu'u pa'iche'te asa masia'ju chini", chiniasomu Dios repau'te,

chiimu. ¹⁸ Jã'ajekuna Dios Repau'te oiuanare oimu. Ūcuaja'che Repau'te oiuananare cu'ache ti'jñeñe cho'omu, repanare uache cu'ache cho'ouu Repauni na'a rua cuhe'aju chini.

¹⁹ Chekurumu mu'u chu'ure ija'che sēmum: "Jã'aja'ñe pa'ito, ¿je'se pa'iana pãiu'te, 'Cu'ache cho'omu', chiiku Dios? Diopi Repau'te uache cho'oto, ¿neepi Dios cho'оче ũsejanaa'ñe?", chiimu. ²⁰ Jã'aja'ñe i'kaku'te ija'che i'kaja'mu chu'u: ¿Jeeja'iujeku mu'ure Cho'osi'kure Diore ke'reku mu'u? Pãiu'mu mu'u. Churupuji i'kamasini repapu tũosi'kure ija'che i'kamanera'amū: "¿Je'se pa'iana mu'u chu'ure ija'ipu tũou?", chiimanera'amū. ²¹ Toto tũoku'te repau'te uache tũore'omu. Churupu rua re'oja'ipu tũouato tũore'omu repau'te, pãipi ña, "Masia'mu iku", chiapu chini. Ūcuachi'a cu'amajñaruãre mañara chini ũcuate'eca'repuji cu'ara'puru tũouato tũore'omu repau'te.

²² Diore ũcuaja'che toto tũoku'te ũcuauache tũore'ocheja'che Repau'te uache cho'ore'omu. Jã'ajekuna maire Repau cho'osinajejuna Repau'te uache cho'oku pãi cu'ache cho'osi'ere pe'ruku ro'iche chu'ũñena'me Repau cho'omasiche cho'o ñora chini chuta'a cho'oma'ñe cha'amū Repau, pãi Repau'te pe'rucojñona sējouato, sējore'onare. ²³ Ūcuachi'a Repau oiu chēasinapi cu'ache cho'оче ũhaso Repauni cuasaju jovo'aju chini cha'amū, re'oja'chechi'a pa'inare cho'ouna pãipi ña, "Peore masimu Dios", chiiju masia'ju chini. Jã'ajekuna aperumu Repau i'kasi'ere cho'ora chini Repau pe'runare cu'ache cho'oma'ñe cha'amū. ²⁴ Jã'aja'ñe cho'ora chini Dios maire soisi'kua'mu, joopoãchi'a, judiöpaina'me judío peonare.

²⁵ Diopi i'kakuna ija'che tocha jo'kaasomu Oseas:

"Pãi chu'u neena pa'imanesinare,
'Chu'u neenaa'me ina', chiija'mu chu'u.

Chu'u cuhesivãjupãire, 'Ivãjure chiimu chu'u', chiija'mu.

²⁶ 'Musanukona icheja cana chu'u neenaa'me', chiisicheja canare,
'Chu'u Si'arumu Pa'iku chii'a'me musanukona', chiija'mu chu'u", chi-
isi'kua'mu Dios,

chiimu Oseas tocha jo'kasi'e. ²⁷ Isaías Israelpãire Dios chu'ore chu'vaku ija'che i'kaasomu:

Israel jojosiñare chiara mejavu mejara'karuãjanuko jainuko pa'inareta'ni
te'evanare oiu

chēa paaku Repau pa'ichejana saja'mu Dios.

²⁸ Repau i'kasi'e jorema'ñe peore na'mi cho'oja'mu Repau icheja pa'inare,
chinasomu Isaías. ²⁹ Aperumu repau Isaías ija'che i'kaasomu:

Dios, cunaumu pa'inare ũcuaukore Chu'uku, maire Israelpãi te'evanare
jujama'to

Sodoma vu'ejoopo canana'me Gomorra vu'ejoopo cana cu'ache
cho'ocojñeja'ñe

cho'ocojñora'ame mai.

Israelvãjupãi peora'ame,

chiiche tocha jo'kaasomu repau Isaías.

Israelpãi Jesucristo repanare cho'okaisi'e jachache'te kamu

³⁰ Jã'ajekuna ija'chea'me: Diopi Repau'te cuhesinani judío peonare cho'okaiuna chura Repauni cuasajuna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu. ³¹ Jã'ata'ni Israelpãi, Diona'me pañu chini Repau chu'usi'ere cho'oñu chiinata'ni cho'omapuna repanare pojoma'mu Dios. ³² Repana judiöpãi Repau chu'u jo'kasi'ere cho'oñu chiime, Diopi repana cho'ochete ña pojoa'ku chini. Jã'ata'ni repanani oiu Repau rupu

cho'okaisi'ere jachaju cacu'asosinaa'me repana. Pāi ma'a saiḡu catapuna tota tāiñeja'ñe repanare rani Cho'okaisi'kuni cuheḡu cho'osome repana. ³³ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che jā'are kuumu: Catapu pāipi tota tāapu chini ma'ana ūhañeja'ñe chu'ure cho'оче cho'okaiku'te Jerusalen vū'ejoopona raoja'mu chu'u. Raouna Repau'te cuheḡu cacu'asojanaa'me pāi. Jā'ata'ni pāi ūcuauana chu'u Raojau're cuasani pojoḡu pa'ijanaa'me, repanare si'arumu cho'okaiuna, chiimu Dios chu'o.

10

¹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Chu'u rekocho ija'che chiu Diore sēemu chu'u: "Chu'u majapāi Israelpāi si'arumu mu'una'me re'oja'che paapu", chiimu chu'u. ² Repana pa'iche re'oja'che kuumu chu'u; Dios chiiche'te cho'oñu chiime repana. Jā'ata'ni Dios chiirepache cho'oñu chiinata'ni vesuḡu cho'oma'me repana. ³ Pāi cu'ache pa'ina Dios re'oja'chechi'a pa'inare care'vakaiche'te cuheḡu cho'okaicojñoma'ñe repanachi'a cho'ochēji re'oja'che pañu chiime repana, Dios jo'kasi'ere cuheḡu. ⁴ Aperumu pāi re'oja'che pañu chiinare Diopi chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'ere peore cho'оче paniasomu. Chura jā'aja'ñe cho'оче peomu ija'che cho'osi'ejekuna: Pāire chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku Jesucristoji cho'okaisi'kuamū maire, Repau'te cuasanani ūcuaukore re'oja'chechi'a pa'inare cho'ora chini.

⁵ Aperumu ija'che tochaasomu Moisés, pāi Dios chū'u jo'kasi'ere cho'oḡu Diopi ñato re'oja'che pañu china pa'iche'te kuaku:

Pāi Dios chū'u jo'kasi'ere peore masi cho'ona

Ūcuauana'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me,

chiimu. Jā'ata'ni pāi te'eujē'e Dios aperumu chū'u jo'kasi'ere peore masi cho'omanaa'me. ⁶ Diopi ñato mai Repau'te cuasanata'ni re'onaa'me. Diore cuasanare Repau'te re'oja'che ja'me pa'iche che'choche ija'che kuumu:

Ija'che cuasamanejū'u:

"¿Neepi cunaumu muni maire Cho'okaijau're Cristo'te casajanaa'ñe?"

⁷ Ūcuachi'a ija'che cuasamanejū'u:

"¿Neepi jū'isina pa'icheja caje Cristo'te vaso etujanaa'ñe?",

chiimu. Repau Jesucristo chejana caje pa'iu jūni vajuranicuhasi'kuamū.

Jā'ajekuna jā'aja'ñe cuasache chiima'mu. ⁸ Dios chu'o ija'che kuumu:

Musanukona rekoñoāpi Dios chu'ore asamasuache cuasato masire'omu.

Ūcuare asa cuasaju cutuju pa'ime musanukona,

chiimu. Dioni cuasaa'ju chini mai chu'vachu'oa'me jā'a. ⁹ Musanukonapi

Jesucristo'te jūniso tācojñosi'kure Dios vaso etosi'ere masi cuasaju, "Jesucristo Dios Mamaku chu'ure Paaku'mu", chiiju rekoñoāpi cuasani Dios pa'ichejana saijanaa'me. ¹⁰ Ija'chea'me: Dios Repau'te masi cuasanare re'oja'chechi'a pa'inare cho'omu. Dioni masi cuasaju, "Jesucristo Dios Mamaku chu'ure paaku'mu", chiiju rekoñoāpi cuasana Dios pa'ichejana saijanaa'me.

¹¹ Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuumu: Pāi Repau'te cuasanare ūcuarepa cho'oja'mu Dios, pāire cacu'omanera chini,

chiimu Dios chu'o. ¹² Diopi ñato judiōpāina'me judiō peona ūcuate'epāia'me. Ūcuate'eui ūcuaukore Paaku, Repau'te sēenare

karama'ñe īsimu Repau. ¹³ Ūcuaja'che Dios chu'o ija'che kuumu:

Diore cuasaju sēena Repau pa'ichejana saijanaa'me, chiimu. ¹⁴ Jā'ata'ni Repau'te cuasamaneni, ¿je'se sēejanaa'ñe? Ūcuachi'a, ¿je'se cuasajanaa'ñe Repau pa'iche asamaneni? Ūcuachi'a, ¿je'se asajanaa'ñe Dios chu'o chu'vana peoto? ¹⁵ Ūcuachi'a, ¿je'se chu'vajanaa'ñe Dios chu'o chu'vanare Saokujj peoto? Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

Dios chu'o re'oja'che mai asamanesi'ere kuana raito rua re'omu, chiimu.

¹⁶ Jā'ata'ni pāi ūcuarepanuko Dios chu'o re'oja'che asa chēama'me. Isaías tochasi'e ija'che kuamu:

Chu'ure Paaku, mai chu'vachu'ore jachaju cuasama'me pāi,

chiimu. ¹⁷ Jā'ajekuna ija'chea'me: Jesucristo pa'iche'te kuajuna asa chēanachi'a Diore cuasame.

¹⁸ Jā'ajekuna te'eu ija'che cuasaku i'kamū chu'u: Chekurumu Dios chu'o asamanacosome repaña Israelpāi. Jā'ata'ni asasinaa'me repaña. Dios chu'o tochasi'e repaña asasi'e ija'che kuamu:

Repaña si'achejñaruā so'ña ku'ijū chu'vajuna repachejña pa'ina asaasome, chiimu. ¹⁹ Jo'e te'eu ija'che cuasaku i'kamū chu'u: Chekurumu Israelpāi masi asamanacosome. Charo tochasi'ku Moisés ija'che kuamu jā'a:

Chu'u, Dios, judío peonare chu'ure cuhenare rua vesunare chu'uni cuasaa'ju chini cho'okaija'mu.

Jā'aja'ñe cho'ouna musanukona judiōpāi ña pe'rujanaa'me repañare, chiimu repau tochasi'e. ²⁰ Na'a pa'isirumuna Isaías vajuchuma'ñe Dios chu'o i'kaku tochasi'e ija'che kuamu:

Chu'u chu'o asaneemanesinapi asa chēajanaa'me.

Ūcuaja'che chu'ure sēemanesinani i'kaja'mu chu'u,

chiimu. ²¹ Israelpāi pa'iche'te kuaku ija'che tochaasomu Isaías:

Chu'ure, Diore, cuheju jachana chu'uni cuasaa'ju chini

si'arumu re'oja'che cho'okaiku'teta'ni ūcua jachame,

chiimu repau tochasi'e.

11

Teana aperumuna, "Chu'u neenaa'me ina Israelpāi", chiū chēasomu Dios

¹ Jo'e te'eu cuasaku i'kamū chu'u. ¿Chekurumu Dios Repau neenare Israelpāi jo'kasou? ¡Pāamu; jo'kamanesi'kuamū! Chu'ure chēa paamu Repau, Israelpāi'te, Abraham jōjosi'kure. Ūcuaja'che Benjamin jōjosi'kujeku ūcuate'epāi'mu chu'u. ² Teana aperumuna, "Chu'u neenaa'me ina Israelpāi", chiū chēasomu Dios. Jā'ajekuna irumujatu'ka repañare jo'kasoma'ñe paamu Repau. Dios chu'o Elías cho'osi'e kuache asacosome musanukona, Dioni i'kaku, Israelpāire repau cu'ache i'kasi'e. Ija'che i'kaasomu repau: ³ "Chu'ure Paaku, Israelpāi mu'u chu'o kuanare vanisōju mu'ure isisimajñaruā uochejñaj'e ñañosōme. Chu'uchi'a chuta'a chuenisōma'ñe pa'imū. Jā'ata'ni chu'ure ūcuachi'a repaña vanisōñu chiime repaña", chiniasomu repau. ⁴ Chikuna Dios ija'che i'kaasomu repau'te: "Mu'uchi'a chu'ure te'eu pojoma'mu. Ūmupāi siete milrepañare paara chini chēasi'kuamū chu'u, rupū tūsiva'ure Baal'te pojōju ro're pūmanarechi'a", chiniasomu Dios. ⁵ Irumu ūcuaja'che Dios paara chini oiū chēasina Israelpāi te'eva'naa'me. ⁶ Dios maire oiū chēasi'kuamū. Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ima'mu jā'a maire chēasi'e.

Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ire chēaru Repau oiū chēacojñosina peora'ame. Cu'ache cho'onareta'ni oiū chēasi'kua'mu Repau maire.

⁷ Jā'aja'ñejekuna Israelpāi repana chiiche jñaamanesinaa'me. Dios chēacojñosinata'ni repana chiiche jñaasinaa'me. Chekūnareta'ni Dios chu'ore asa cuhejuna asa chēacu'aasomu. ⁸ Dios chu'o tochasi'e ija'che kuamu jā'a:

Dios repana rekoñoōna asoma'ñe cho'ouna iramujatu'ka asama'ñe pa'ime. Ņa chēamanea'ju chini repana ñakocaājē'e ñoma'ñe cho'oasomu.

Ūcuaja'che asa chēamanea'ju chini repana cājo asoma'ñe cho'oasomu, chiimu. ⁹ Ūcuaja'che David tochasi'e ija'che kuamu:

“Karama'ñe si'ache paame chukuna”, chiiju cuasanare cu'ache ti'ñeja'mu.

¹⁰ Repana ñakocaā na'ava'na pa'icheja'che pa'iju meñe tā'tavesume repanare ti'ñeja'ñe.

Si'arumu vajuchuju oiju simesinachi'a pa'ijanaa'me, chiimu.

Dios Israelpāi peonare chēa paache'te kuamu

¹¹ Jo'e te'eu cuasaku i'kamū chu'u. ¿Judíopāi ai cacu'asore? Pāame. Ūcuanapi jachajuna judío peonare Dios pa'icheja saire'omu. Jā'aja'ñe cho'oasom Dios Israelpāipi ña ūcuaja'che pa'iuakuna Jesuni cuasaja'ju chini. ¹² Jā'ajekuna judío peonare re'oja'che ti'ñemū judíopāi cu'ache cho'osiejekuna. Jā'ata'ni judíopāipi Dios Mamakuni cuasaju jovoto chekunare na'a rua re'oja'che ti'ñeja'mu.

¹³ Jā'ata'ni musanukonare judío peonare chu'o i'kache paamu chu'u. Dios chu'ure musanukonare Israelpāi peonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini raosi'kua'mu. Jā'ajekuna, “Rua re'omu jā'a”, chiimu chu'u. ¹⁴ Chu'u majapāipi asa chēa musanukona cuasacheja'che Dios Mamakuni cuasaju Repau pa'ichejare ai sani paapu chini jā'aja'ñe i'kamū chu'u. ¹⁵ Judíopāire Diopi sējouna judío peonare Ūcuau'na'me re'oja'che pa'ire'omu. Jā'ajekuna repana judíopāipi Dios Mamakuni cuasaju Repau ni jovo pojocojñoni jūni vajuraisina pa'icheja'che rua re'oja'che pa'ijanaa'me. ¹⁶ Ija'chea'me: Judíopāi aipāi charo pa'isi'ku Abraham Dios neekujekuna repau jojosina ūcuaja'che Repau neenaa'me. Sūkiñu saivū'te Dioni isiru repañu ka peore Dios neea'me.

¹⁷ Diore judíopāi te'ena ija'che cho'ocojñome: Olivoñu tāsi'ñuja'ñe pa'ime repana. Jā'ata'ni repana Dios Mamakuni cuasacuheju olivoñu tāsi'ñu kare tu'sesokaja'che pa'ime. Jā'ajekuna musanukona judío peona Repau ni cuasaju airo olivoñu kapi tāsi'ñu kare tu'seso ro'kesi'ejache pa'ime. Jā'aja'ñejekuna ūcuate'esaivuji aineesi'ñu pa'ikaja'che pa'iju repañu ka pa'icheja'che re'oja'che pa'ime. ¹⁸ Jā'ata'ni, “Repanare na'a re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiiju cuasamanejū'u. Jā'aja'ñe cuasani judíopāi musanukonare re'oja'che cho'okaisi'ere cuasajū'u. Judíopāipi pa'ijuna re'omu musanukonare. Musanukona cho'okaimanesinaa'me repanare.

¹⁹ Chekurumu musanukona ija'che i'kame: “Olivoñu ka tu'sesocheja'che judíopāi jo'kaso chukunani paamu Dios. Jā'ajekuna chukuna chekuka tu'sesichejñana ro'kesi'ejache pa'inaa'me”, chiime. ²⁰ Ūcuarepaa'me jā'a. Olivoñu kare tu'sesocheja'che jo'kasosi'kua'mu Dios repanare Repau Mamakuni cuasapuna. Musanukonata'ni Repau Mamakuni cuasaju repana pa'ira'asi'ere pa'ime. Jā'ajekuna, “Chekunare na'a re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiima'ñe vajuchuju cuasaju pa'ijū'u. ²¹ Judíopāi

Repau'te jachanafejuna ña oima'mu Dios. Musanukonapi ũcuaja'che jachato ña oimaneja'mu Repau. ²² Asarepajũ'u. Ija'chea'me: Dios rua re'okũ'mu. Pãi ũcuanukore oikuta'ni te'enare cuheku sějomu, Repau cho'okaiche cuhenare. Musanukonare re'oja'che cho'okaimu. Jã'ajekuna Repau'te jo'kasoma'ñe cuasaju pa'ijũ'u. Musanukonapi Repau'te cuasache'te jo'kasoru Repau ũcuaja'che sãĩñe jo'kasojamũ. ²³ Jã'ajekuna judiõpãipi Repau Mamaku'te cuasamanesinapi cuasato olivoũu ka tu'seso jo'e ũcuakapi ro'kesi'ēja'che jo'e chëa paaja'mu Dios repanare, jo'kasosi'kuta'ni. Diochi'a cho'omasiche'me jã'a. ²⁴ Musanukona judiõ peona airo olivoũu kapi tãsi'ũu ka tu'seso ro'kesi'ēja'che pa'ime. Pãijẽ'e cho'oma'ñea'me jã'a. Jã'aja'ñe cho'o olivoũu tãsi'ũu ka tu'se sějoso jo'e ũcuakapi ũcuañuna ro'kecheja'che judiõpãĩ jo'e chëa paache na'a rua chiimu Dios.

Dios Israelpãĩ ũcuanukore chëa paajachere kuamu

²⁵ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Dios Repau cho'ojache aperũmu Repau kuamanesi'ere chu'ũni kuaua musanukonani kuara chiimu chu'u masia'ju chini, "Repanare na'a rua masime chũkuna", chiiju cuasamaneajũ chini. Irumũ Israelpãĩ jainuko Jesure cuasacuheme. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmu judiõ peona Jesure cuasañu chiina ũcuanuko cuasaju jovosirũmuna Israelpãĩ jainuko Jesure cuasaju jovojanaa'me. ²⁶ Reparũmu Dios Israelpãĩ jo'e chëa paaja'mu. Repau chu'o aperũmu tochasi'e ija'che kuamu:

Vati chëa paacojñonare Tuakajau Israelpãĩu Dios Mamaku Jerusalén vu'ejoopõĩ rani

Jacob jojosinare Repau'te jachache'te ãseja'mu.

²⁷ Chu'u, Dios, repanare cho'okajia'mu chiisi'e ija'chea'me:

Repana cu'ache cho'osi'e chu'ũpi tunokajia'mu,
chiimu Dios chu'o.

²⁸ Jesucristo'te cuasache kuachu'ore asacuheju judiõpãĩ Dios cuhecojñona pa'icheja'che pa'ime chura, musanukonapi asa chëa jovoajũ chini. Jã'ata'ni Dios repana aipãĩ chiisi'kujeku ũcuachi'a chiimu repanare. ²⁹ Dios Repau isisi'e tuasomau ũcuaja'che Repau soisinare cuhema'kuamũ. ³⁰ Aperũmu musanukona judiõ peona Diore jachasinaa'me. Jã'ata'ni irumũ judiõpãipi Dioni jachajuna musanukonani oiũ chëasi'kuamũ Repau. ³¹ Chura judiõpãipi musanukona jachasi'ēja'che jachame, Dios paara chini chëasinata'ni. Na'a pa'isirũmuna musanukonare chura oiũ chëa paacheja'che repanare jo'e oiũ chëa paaja'mu Repau. ³² Dios si'avãjũpãĩ ũcuapa'ruvachi'a oiũ paara chiuna judiõpãina'me judiõ peona Repau'ni jachajuna repanare cu'ache cho'ouache ãsema'ñe ũcuanukore ũcuapa'ruva jo'kaasomũ. Repau'ni cuasaju jovoto oiũ chëa paaja'mu Repau repanare.

³³ Dios chu'o aperũmu tochasi'e ija'che kuamu:

Dios rua si'ache Masiũjekũ peore cho'omasiku'mu.

Pãijẽ'e vesuche'te cuasamu Repau.

Repau cho'ora chiiche kuanajẽ'e peome,

chiimu. ³⁴ Chekũcheja ija'che kuamu:

Pãi ũcuanukore Paaku cuasache te'eujẽ'e masima'me.

Repau'te ũcuanuko na'a rua vesunajeku chu'vanajẽ'e peome Repau'te.

³⁵ Pãipi ãsima'tojẽ'e karama'mu Repau'te, peore paakuna.

Pãipi ũcuauache Repau'ni isiru sãĩñe isiche peomũ Repau,

chiimu. ³⁶ Masiujeku Dios peore si'ache cho'osi'kua'mu paara chini. Si'arumu pojocojnoa'ku Dios. Jā'aja'ne paau.

12

Dios chiiche'te si'arumu cuasaju cho'ochete kwamu

¹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Diopi maini oiu re'oja'che cho'okaiuna musanukonapi Repauni masi cuasaju cho'oa'ju chini iere chu'vamu chu'u: Diopi musanukonare oiu paaku cho'okaiuna re'oja'chechi'a cho'oju Repau chiiche'te si'arumu cuasaju cho'okaiju pa'ijū'u, pojoa'ku musanukonare.

² Pāi Diore cuasamana cuasache jo'kaso Dios chū'ñechi'a si'arumu na'a rua cuasaju pa'ijū'u. Re'oja'che pa'iche Ūcuauji jo'kauna re'oja'che pa'ijū'u. Jā'aja'ne pani Dios chiiche re'oja'che masijanaa'me musanukona. Repau chiiche rua re'oja'chejekuna ūcuare cho'oni pojome pāi.

³ Diopi chu'uni cho'okaiuna, iere kwamu chu'u musanukonare ūcuanukore: Ūcuauji cho'okaiuna Diore cuasame musanukona. Jā'ajekuna musanukona pa'iche'te masi cuasajū'u. Dios musanukonare Repau'te cuasache jo'karumu te'emajñaruā Repau'te cho'okaimasiche si'acairo jo'kasi'kua'mu ūcuanukore. Musanukona cho'omasiche cuasaju, "Vesume chukuna", chiiju cuasamanejū'u. Ūcuaja'che musanukona cho'ovesuche cuasaju, "Masime chukuna", chiiju cuasamanejū'u.

⁴ Ija'chea'me: Pāiu ca'nivu pa'imajñaruā ūcuate'eca'nivuta'ni ruarepamajñaruā pa'imu. Repamajñaruā si'ache cho'omasiku peore ūcuate'echi'a cho'oma'mu.

⁵ Mai ūcuaja'che jainukota'ni Jesucristoni cuasaju Repau ca'nivuja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupu'me, Ūcuate'eu'te cuasanajeju.

Ūcuachi'a ūcuate'eca'nivu pa'imajñaruā pa'icheja'che majapāija'ne pa'iju re'oja'che ja'me pa'ime mai. ⁶ Dios maire Repau'te isiuache chekunare cho'okaimasiche'te ūcuanukore si'acairo jo'kasi'kua'mu. Diopi pāiu'te ūcuauaku'te Repau chu'o kuamasiche isiru Repau'te masi cuasani ūcuaja'che chekunare Repau chu'o masi kuaa'ku.

⁷ Chekunare re'oja'che cho'okaimasiche musanukonani isiru chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u. Repau chu'o che'chomasiche musanukonani isiru si'arumu che'choju pa'ijū'u.

⁸ Diopi cu'ache pa'inare re'oja'che chu'vamasiche isiru si'arumu re'oja'che chu'vaju pa'ijū'u repanare. Chekunare kuirauache isiru ūsema'ne rua re'oja'che isiju kuiraju pa'ijū'u repanare. Pāi chū'umasiche isiru ñamema'ne masi chū'uju pa'ijū'u. Chuova'na pa'iva'nare ña oiju re'oja'che cho'okaiche isiru pojoju cho'okaiju pa'ijū'u.

Jesucristo'te cuasanare chu'vache'te kwamu

⁹ Musanukona rekoñoāpi sāiñechi'a re'oja'che cuasaju cho'ojū'u. Cu'ache cho'ochete cuheju jo'kaso re'oja'chechi'a cuasaju cho'oju pa'ijū'u.

¹⁰ Majapāi oicheja'che chekunare sāiñechi'a oiju re'oja'che cutuju pa'ijū'u. "Ina chu'ure na'a rua masinaa'me", chiiju, meñe cuasama'ne, chekunare na'a rua cuasaju pojoju pa'ijū'u.

¹¹ Ñamema'ne pojoju peore cho'ore'ochetu'ka Maire Paakuni si'arumu cho'okaiju pa'ijū'u.

¹² Dios cho'okaijachere cuasaju pojoju cha'aju pa'ijū'u. Cu'ache ti'jñetoj'e jo'kasoma'ne ūcua cuasaju Dioni si'arumu sēeju pa'ijū'u.

13 Diore cuasanare repana chiicheji karato musanukonapi repanare karache'te paani isijũ'u repanare. So'ña pa'inapi musanukona vu'ñana raito aiñena'me kaiñe isijũ'u repanare.

14 Musanukonare cu'ache cho'onare Dioni re'oja'chere sseekaijũ'u. Pe'ruju, "Diopi musanukonare cu'ache cho'oa'ku", chiimanejũ'u.

15 Pojoju pa'inare ja'me pojokaijũ'u. Oiva'nare ja'me oikaijũ'u.

16 Ūcuate'e cuasaju cavama'ñe re'oja'che ja'me paijũ'u. "Masi-naa'me chukuna", chiima'ñe vesuna pa'icheja'che paiju vesunare ja'me pa'icuhemanejũ'u. Ruarepa meñe cuasama'ñe paijũ'u.

17 Musanukonare cu'ache cho'onare sãñe cu'ache cho'omanejũ'u. Ūcuachi'a pãi ũcuanuko, "Cho'ore'omu", chiiju cuasache si'arumu re'oja'che cho'uju paijũ'u.

18 Chekunana'me re'oja'che pañu chiiju peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju ũcuanukore re'oja'che ja'me paijũ'u.

19 Chu'u cuasana, musanukonare cu'ache cho'onare pãi sãñe cu'ache cho'omanejũ'u. Diopi repanare ro'ia'ku. Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

"Pãi cu'ache cho'osinare cu'ache ti'ñejañe chu'upi chũ'ujamũ", chiimu Maire Paaku Dios,

chiimu. 20 Jo'e ija'che kuamu Dios chu'o:

Mũ'ure cuhekuj, "Áucuhamu chu'ure", chiito ãu ãujũ'u repau'te.

Ūcuaja'che, "Okouamu chu'ure", chiito oko ũkuajũ'u repau'te.

Jã'aja'ñe musanukonapi repau'te re'oja'che cho'oru

Diopi repau'te sãñe cu'ache ti'ñejañe chũ'ukaijamũ,

chiimu. 21 Musanukonare cu'ache cho'onare pãi sãñe cu'ache cho'omanejũ'u, cu'ana pa'iuama'to. Re'oja'che cho'uju paijũ'u, repanapi musanukona pa'iche'te ña chẽa re'oja'che paapu.

13

1 Musanukonare chũ'unapi chũ'uto jachama'ñe cho'uju paijũ'u. Diopi repanare pãi chũ'ũñe'te jo'kauna chũ'ume. 2 Jã'ajekuna musanukonapi pãi chũ'una chũ'ũñe'te jachani Dios chũ'ũñe ũcuachi'a jachame. Repanare jachana cu'ache ti'ñecojñojanaa'me, repana jachasi'e ro'i.

3 Pãi chũ'una re'oja'che cho'onare kukoma'ñe cu'ache cho'onarechi'a kukonaa'me. ¿Pãi chũ'unare vajuchuma'ñe pañu chiiche musanukona? Re'oja'che cho'oto musanukonare chũ'unapi ña, "Re'oja'che pa'ime ina", chiime.

4 Dios musanukonare re'oja'che pa'iche'te isira chini pãi chũ'unare jo'kasi'kuamũ. Jã'ata'ni cu'ache cho'oni vajuchujũ'u. Dios pãi chũ'unare jo'kasi'kuamũ cu'ache cho'onani ro'iche chũ'ua'ju chini. Rupũ pa'ima'me repana.

5 Jã'ajekuna Diopi pe'rukũ musanukona cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'umaneakũ chini pãi chũ'unare jachama'ñe repana chũ'ũñe cho'uju paijũ'u. Ūcuachi'a cu'ache cho'osi'e ro'ichi'a vajuchuju cuasama'ñe re'oja'che cho'ouache'te cuasaju pãi chũ'unare jachama'ñe paijũ'u.

6 Musanukonare chũ'unapi Dioni si'arumu cho'ochete cho'okaijuna musanukona repanare kuri ro'ime, si'arumu chũ'uju paapu chini.

7 Musanukonare chũ'una chũ'ũñe peore masi cho'ojũ'u. Repanapi, "Kuri ro'ijũ'u", chiito ro'ijũ'u. Ūcuanukore pãi chũ'unare ña kukujũ'u. Ūcuachi'a repanare re'oja'che cutujũ'u.

8 Musanukonapi chekunare pōsero'i paani na'mi ro'i pi'nijũ'u. Jã'ata'ni chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche cho'o ca'nasoma'ñe si'arumu

cho'okaiju pa'ijũ'u. Pãi chekunare cuasana Dios chũ'uñe'te cho'ome.

⁹ Pãipi cho'omaneajũ chini Dios chũ'uñe ija'chea'me:

Ʋmupãi, murũjoromi peonare ja'me kãimanejũ'u.

Romi, muũju peonare ja'me kãimanejũ'u.

Pãi vanisomanejũ'u.

Ñaamanejũ'u.

Chekuna nee tua paauache cuasamanejũ'u,

chiimu. Ūcuachi'a Dios chũ'uñe cheke ija'chea'me:

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oijũ'u,

chiimu. Jã'aja'ñe cho'ona Dios chũ'uñe peore si'ache cho'ome. ¹⁰ Pãi

chekunare oina cu'ache cho'omanaa'me repanare. Jã'ajekuna Dios chũ'uñe peore si'ache cho'ome repana.

¹¹ Jã'aja'ñe cho'uju iere cavesuma'ñe cuasaju pa'ijũ'u: Maire Repau'te cuasanare Dios pa'icheja Sajau Jesús raiche na'a kueñea'me chura. Mai Repau'te apecuasarumu, "Chuta'a Repau raiche rua karamu", chiisinaa'me. ¹² Irumu pãi cu'ache cho'ona rua jainuko pa'ime. Jã'ata'ni

Jesucristo raisirumu si'asoja'mu jã'a. Jã'ajekuna cu'ache cho'oches'okaso re'ojachechi'a cho'uju pañu; Repau raikumuse ti'apiracuhamu.

¹³ Pãipi ñajuna cu'ache cho'omana pa'icheja'che te'ena panijẽ'e cu'ache cho'omaneñu. Fiestarumuna cono jũ'iju vẽ've cho'omaneñu. Romi ũcuauanare ja'me kãima'ñe pañu. Ūcuauache cho'omaneñu. Cavama'ñe pañu. Chekunapi cu'amajñaruã mai peochete paato teache ñamaneñu.

¹⁴ Jã'aja'ñe pa'ima'ñe maire Paaku Jesucristo pa'icheja'che re'ojache pa'iju pãi pa'iche cu'ache cho'ouache cho'oma'ñe pa'ijũ'u.

14

Jesucristo'te cuasanajeju majapãijanare ke'rema'ñe pa'iche'te chu'vamu

¹ Jesucristo'te cuasanapi chuta'a masi cuasama'to repanare cuhema'ñe repana cuasache ke'remairo cavama'ñe pe'keru i'kajũ'u. ² Ija'chea'me:

Chekuna Jesucristo'te cuasana ija'che i'kame: "Åu peore ãire'omu", chiime. Chekunata'ni chuta'a masi cuasamapu, "Va'i ãicu'amu",

chini cu'amajñaruãchi'a ãiju va'ita'ni ãima'me. ³ ãiñe si'ache peore ãinapi peore ãimanare ña, "Masi cuasamanaa'me musanukona", chiimanejũ'u.

Ūcuaja'che ãu peore ãimanapi si'ache ãinare ña, "Cu'ache cho'ome musanukona", chiimanejũ'u. Ūcuauko Dios chea paacojñonaa'me musanukona. ⁴ ¿Mu'u je'se pa'ikujeku cheku paakuni ke'reku? Chekurumu repau'te paaku chiiche'te cho'omu. Chekurumu repau'te paaku chiima'ñere cho'omu repau. Repau'te paaku neea'me jã'a. Mu'u neema'mu. Jã'ata'ni Maire Paakujji re'ojachechi'a cho'oa'ku chini cho'okaiuna re'ojache cho'oja'mu repau.

⁵ Cheke ija'chea'me: Chekuna Diore cuasana ija'che i'kame: "Te'eumucusechi'a Diore pojoches' pa'imũ", chiime. Chekunata'ni, "Si'aumucujña ũcuate'eumucuseja'chejekuna si'arumu Diore pojores'omu", chiime. Re'ojache cho'ouato musanukona cuasache'te, "Ija'che cho'oto re'omu", chiiju ũcuare cho'ojũ'u. ⁶ Te'eumucusechi'a

Diore pojona Dioni cho'okaime. Ūcuachi'a chekumucujña Diore pojona Dioni cho'okaime. Ūcuaja'che ãu si'ache ãina Diore, "Re'orepamu Ja'ku", chiiju ãu ãime, pojoa'ku chini. Ūcuachi'a ãu si'ache ãimana Diore, "Re'orepamu Ja'ku", chiiju ãu ãime, pojoa'ku chini.

7-8 Maire uachechi'a cho'ojũ pa'imanaa'me mai. Vajũna pani Jesucristo neenaa'me mai. Ūcuachi'a jũnisosina pani Ūcuau neenaa'me mai. Vajũna pani Maire Paakũni cho'okaijũ pa'ime mai. Ūcuachi'a jũnisoni Maire Paakũni cho'okaijanaa'me mai. ⁹ Pãĩ vajunana'me jũ'isinare paara chini, jũni vajuraisi'kuu'mũ Jesucristo.

¹⁰ ¿Je'se pa'ũna musanũkona Diore cuasajũ majapãija'ñe pa'inata'ni ke'reche? Ūcuachi'a, ¿je'se pa'ũna majapãijanare chekunare vesũroiche? Na'a pa'isirũmũ Jesucristo maire Repau ti'jñeñena sani nukajũna mai ũcuanũko cho'osi'e ña kuajajũmũ, cu'ache cho'osi'ena'me re'oja'che cho'osi'e.

¹¹ Apeřũmũ tochasi'e Dios chu'o ija'che kuamũ:

“Chu'u Si'arũmũ Pa'iku chu'o ũcuarepare i'kaku iere musanũkonare kuamũ chu'u:

Chu'ure Diojekũna pãĩ ũcuanũko ti'jñeñe ro're ñũ'ijũ pojojanaa'me”,
chiimũ Maire Paaku Dios,
chiimũ. ¹² Jã'ajekũna Diopi mai cho'osi'ere sũeto ũcuanũko te'enachi'a mai cho'osi'e kuajanaa'me.

Ke'rema'ñe pa'ijũ majapãijanare cacũ'oma'ñe pa'iche'te kuamũ

¹³ Jã'ajekũna mai ũcuamakaru sãĩñechi'a ke'rejũ paũ. Ke'rema'ñe pa'ijũ musanũkona majapãijanare cacũ'omanejũ'u. Repana, “Cu'amũ”, chiiche'te musanũkonapi repaña ñajũ'te cho'oni cu'ache cho'ome repañare. Chekurũmũ repañapi ña, “Cho'ocu'amũ ie”, chiisi'ere, “Cho'ore'ocosomũ”, chini cho'oni cu'ache cho'ome. ¹⁴ Jesucristo kuasi'ere cuasaku iere masimũ chu'u: Āũ aĩcu'achejẽ'e peomũ. Jã'ata'ni pãĩujĩ, “Iere aĩni cu'ache cho'omũ chu'u”, chiisi'kupi ũcuare aĩni cu'ache cho'omũ. ¹⁵ Musanũkona majapãijanare cuasani repaña, “Aĩto cu'ache cho'omũ”, chiiche repaña ñajũ'te aĩmanejanaa'me, repañapi sumañe cuasamaneajũ chini. Repaña aĩma'ñe aũ aĩni ñoñeji cacũ'omanejũ'u repañare, Jesucristo jũni ro'ikaicojñosinare. ¹⁶ Musanũkonare cho'ore'ochete cho'ojũna chekunapi ña, “Cu'ache cho'ome ina”, chiiche jo'e repaña ñajũ'te cho'omanejũ'u, repañare cacũ'omaneñũ chini. ¹⁷ Dios neena pa'iche aũ aĩñena'me ũkuchechi'ama'mũ. Ija'chea'me: Dios Rekochoji cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ, pojojũ, ke'rema'ñe pa'ime. ¹⁸ Jã'aja'ñe pa'ijũ Jesucristoni cho'okaito pojoja'mũ Dios. Pãĩ ũcuaja'che, “Re'oja'che cho'onaa'me ina”, chiijanaa'me.

¹⁹ Jã'ajekũna peore cho'ore'ochetu'ka cho'ojũ ke'rema'ñe pa'ijũ re'oja'che pa'iche'te che'che sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaijũ Jesucristoni na'a rua masi cuasañũ. ²⁰ Diopi cho'okaiũna re'oja'che pa'inare repaña aĩma'ñe aũ aĩni ñoñeji cacũ'omanejũ'u. Ūcuarepaa'me jã'a. Āũ peore aĩre'ochechi'a pa'imũ. Jesucristo'te cuasanare repaña aĩma'ñere aũ aĩni ñojũ cacũ'ocheta'ni cu'amũ. ²¹ Musanũkona majapãijanani va'ire aĩni ñojũ cacũ'omaneñũ chini va'i aĩñe'te jo'kasoto na'a re'omũ. Ūcuachi'a conore ũku ñojũ cacũ'omaneñũ chini cono ũkuche'te jo'kasoto na'a re'omũ. Ūcuauache'te cho'o ñojũ cacũ'omaneñũ chini cho'oma'to na'a re'omũ. ²² Musanũkonare cho'ore'ochete cuasoche ñoma'ñe cho'ojũ'u, Diochi'a ñaa'ku. Pãĩ ñajũ'te cho'o ñomanejũ'u cacũ'omaneñũ chini. Pãĩ repañare cho'ore'ochete cho'ojũ cu'ache cho'omaneni pojojũ pa'ime. ²³ Pãĩujĩ, “Iere cho'ora, chu'ũni Diopi pojoa'ku”, chiũ cuasache'te cho'oni re'oja'che cho'omũ. Jã'ata'ni, “Chu'ũpi iere cho'oto pojomanejacosomũ Repau”, chiũ cuasache'te cho'oni cu'ache cho'omũ. “Chu'ũpi iere cho'ora, Diopi chu'ũni pojoa'ku”, chiũ cuasama'ñere cho'oni cu'ache cho'omũ.

15

Mai pa'ichechi'a cuasama'ñe chekũnare oiju pa'iche'te kuamu

1 Mai Jesucristo'te masi cuasanapi na'a vesuva'nani oiju cho'okañu, maire uachechi'a cuasama'ñe. 2 Mai ũcuanuko maire ja'me pa'inare re'oja'che cho'okañu, pojoju Jesucristoni na'a rua masi cuasaa'ju. 3 Jesucristo ũcuachi'a Repau chiichechi'a cho'omanesi'kuamũ. Repau cho'ocojñojañere kuaju tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'chea'me: Ja'ku, mu'ure cu'ache i'kana chu'ure ũcuachi'a cu'ache i'kame, chiimũ. Jã'aja'ñe Repau rani pa'irumu Dios chiichechi'a cho'oku, cu'ache cho'ocojñosi'kuamũ. 4 Dios chu'o aperumu tochasi'e peore maipi che'chea'ju chini tochasi'ea'me, ũcuare ñaju che'cheju jo'kasoma'ñe Repauni pojoju cha'aa'ju chini. 5 Maire Diopi cho'okaiuna Repau'te jo'kasoma'ñe cuasaju pojoju pa'ire'omu. Musanukonare Repauji cho'okaau Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'iju ũcuate'eujakuanupu pa'iju sãinechi'a re'oja'che cho'uju paapu. 6 ũcuanuko jã'aja'ñe pa'iju ũcuate'e cuasaju Maire Paaku Jesucristo Pa'akũre Diore pojoju, "Rua re'oku'mu mu'ũ", chiiju pa'ijũ'u.

Dios judío peonare ja'me chẽa paache'te kuamu

7 Jã'ajekuna Jesucristo maire cuhema'ñe chẽa re'oja'che paacheja'che chekũnare cuhema'ñe sãinechi'a pojoju pa'ijũ'u, pãipi ña Dioni re'oja'che i'kaa'ju chini. 8 Jesucristo Repau majapãi judiopãire cho'okasa chini raisi'kuamũ, repauna aipãire Dios cho'okasa chiisi'ere ũcuarepa cho'o ñora chini. 9 ũcuachi'a judío peonani Diopi oiũ chẽa paakuna repapani ña, "Ja'ku Dios, chũkuna'te oiũ re'oja'chechi'a cho'oku'mu; re'orepamu", chiapu chini raisi'kuamũ. Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu: Jã'ajekuna, judío peona asaju'te, "Dios rua re'oku'mu", chiija'mu chu'ũ mu'ure.

ũcuachi'a mu'uni pojoku ujaja'mu chu'ũ, chiimũ. 10 Dios chu'o tochasi'e pa'iphuro chekũcheja ija'che kuamu: ¡Musanukona judío peona Dios neenare jovo pojoju pa'ijũ'u! chiimũ. 11 Jo'e chekũcheja ija'che kuamu: ũcuanuko judío peona si'avãjupãi Maire ũcuanukore Paaku'te pojoju paapu, chiimũ. 12 ũcuachi'a Isaías tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Isaí Jojosi'kupi rani si'avãjupãi chu'uja'mu.

ũcuauñi cuasaju Repau cho'okaijachere pojoju cha'ajanaa'me repauna judío peona, chiimũ. 13 Diopi cho'okaiuna maire Repau cho'okaijachere cuasaju pojoju ca'nama'ñe cha'are'omu. Musanukonare Repau'te cuasanare sũekaimu chu'ũ, Repauji cho'okaiuna rua pojoju re'oja'che paapu chini. Musanukona Repau Rekochoji cho'okaiuna Repau cho'okaijachere cuasaju rua pojoju cha'ajanaa'me.

14 Chu'ũ majapãijana, musanukona pa'iche masimu chu'ũ. Re'oja'che pa'iju Jesucristo pa'iche'te rua masiju sãinechi'a chu'vamasime musanukona. 15 Chu'ũni Diopi chẽa paaku cho'okaiuna masinaretani i'kavajuchuma'ñe te'emajñaruã kuaku ija'ovana tochamu chu'ũ musanukonapi ña cavesuma'ñe cuasaa'ju chini. 16 Dios chu'ure chẽasi'kuamũ Jesucristoni cho'okaiũ judío peonani re'oja'che cho'okaau chini. Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vamu chu'ũ repapani asa

chëarena Repau Rekochoji re'onare care'vakaiuna re'oja'che pa'iju Dios neena paapu chini.

17 Jã'ajekuna Jesucristo'te cuasaku pojokujeku Diore cho'oché cho'okaikumu chu'u. 18 Judío peonapi asa chëa Repau chũ'ũñe'te cho'ojũ paapu chini Diopi cho'okaiuna re'oja'che cho'o ñoku chu'vamu chu'u. Dios cho'okaisi'echi'a kuara chiimu chu'u. 19 Dios Rekochoji cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kuu'mu chu'u, pãipi Dios pa'iche'te ña masia'ju chini. Jã'aja'ñe cho'oku Jerusalén vã'ejoopoji eta sani si'achejñaruã ku'iu Ilirico chejajatu'ka Jesucristo'te cuasache kuachũ're chu'va pi'nicuhamu chu'u. 20 Jã'aja'ñe aperumu Jesucristo pa'iche asamanesinani che'chora chini ku'iu chu'vaku'mu chu'u, Dios chu'o pãi chekuna ku'iju chu'vamanesichejña. 21 Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu jã'a:

Aperumu Repau pa'iche asamanesina asajanaa'me.

Ûcuaja'che aperumu chu'vacojñomanesina chu'vajuna asa chëajanaa'me, chiimu.

Pablo Roma vã'ejoopo saicuasache'te kuamu

22 Jã'are cho'oku musanukonare sani ñara chiikuta'ni saicu'akuna saima'kuu'mu chu'u. 23 Jã'ata'ni chura ichejñare chu'u cho'oché'te cho'o pi'nicuhasi'kujeku saipi'ramu chu'u, rua jeerumu sani ñara chiiu cuasakujeku. 24 España chejana saiũ musanukona pa'ichejana canukara chiimu chu'u. Musanukonare chu'ure ñaवासinare ja'me pani pi'ni saiuna musanukonapi cho'okaito re'oja'che saija'mu chu'u. 25 Jã'ata'ni chu'u charo Jerusalenna saimu Ûcuacheja pa'inani Jesucristo'te cuasanani kurire sakaiũ. 26 Macedonia cheja pa'inana'me Acaya cheja pa'ina kuri jovosinaa'me Jesucristo'te cuasanani oiju Jerusalén pa'inani chuova'na pa'iva'nani saofũ chini. 27 Judío peonare judiopãipi Diore cuasache che'chosinajejuna repanare judiopãire oiju sãñe repana chiche'te cho'okañu chini cuasa kurire jovosinaa'me. Jã'aja'ñe cho'ojũ repana re'oja'che cho'osinaa'me, chiimu chu'u. 28 Repana jovosi'e kuri chekunare sa isisirumu España chejana saiũ canuka ñaja'mu chu'u musanukonare. 29 Iere masimu chu'u: Musanukona pa'icheja chu'upi sani ja'me pa'ina Jesucristo'ji cho'okaiuna sãñe'chi'a pojoku karama'ñe rua re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

30 Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Maire Paaku Jesucristo'te cuasana-jegu, Dios Rekochoji cho'okaiuna sãñe oiju, ja'me cho'oché cho'okaiju Dioni sëekajijũ'u chu'ure. 31 Dioni sëekajijũ'u Judea cheja pa'ina Repau'te jachanapi chu'ure cu'ache cho'oñu chiito Ûcuajũ'ji chu'ure tã'takaiũ ãse'aku repanare. Ûcuachi'a Dioni sëejũ'u Jerusalén pa'ina Jesure cuasana chu'u sache kuri pojoku kooa'ju. 32 Jã'aja'ñe Diopi cho'okaito chu'u musanukona pa'ichejana pojoku sani tã'una ja'me pani vajusojanaa'me mai. 33 Re'oja'che pa'iche Isikujũ Diopi musanukonare Ûcuaukore ja'me paau. Jã'aja'ñe paau.

16

Cuharepacho chu'o saosi'ea'me ie

1 Mai majapãioja'io, Febe, Cencrea vã'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare cho'oché cho'okaikoji musanukona pa'ichejana saio ie chu'o sakaija'mo.

2 Maire Paaku'te Jesure cuasana pa'iche pa'iju, majapãio'te pojocheja'che pojoju'ũ repao'te. Repao chiiche peore cho'okaiju'ũ. Repao chekunare jainukore cho'okaio chu'ure ũcuachi'a re'oja'che cho'okaisi'koa'mo.

3 Chu'o sa kuakaiju'ũ, chu'una'me Jesucristo'te cho'oche cho'okaisinare Priscana'me Aquila'te. 4 Pãipi chu'uni vanisoñu chiiuna chu'uni ũsechiiu chuenisora'asinaa'me repana. Chu'uni ũsechitena Jesure cuasakuanupuã judío peona ũcuanuko chu'una'me, "Re'orepamu", chiime repanare. 5 ũcuachi'a repana vu'e chi'inare Jesure cuasakuanupuã chu'o sa kuakaiju'ũ. ũcuachi'a chu'u cuasaku'te Epeneto'te chu'o sa kuakaiju'ũ, Asia cheja pa'inare na'a charo Jesure cuasaku jovosi'kure. 6 ũcuachi'a musanukonare cho'oche rua cho'okaisi'kore Mariare sa kuakaiju'ũ. 7 ũcuachi'a chu'u majapãi Andrónicono'me Juniare sa kuakaiju'ũ, chu'ure pãi chēavu'e ja'me pa'isinare. Chu'ure na'a charo Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me repana. Jesús saosina re'oja'che cutume repanare.

8 ũcuachi'a chu'u cuasaku'te Ampliato'te sa kuakaiju'ũ chu'una'me Jesure cuasaku'te. 9 ũcuachi'a Urbano'te maire ja'me Jesucristo'te cho'oche cho'okaiku'te sa kuakaiju'ũ, ũcuachi'a chu'u cuasaku'te Estaqui'te. 10 ũcuachi'a Apele'te repau Jesucristo'te cuasaku pa'iche pãi ña masicojñoku'te sa kuakaiju'ũ. Aristóbulo'te chu'o sa kuakaiju'ũ, repau majapãi ũcuachi'a. 11 Chu'u majapãiu'te Herodion'te sa kuakaiju'ũ. Narciso'te sa kuakaiju'ũ ũcuachi'a repau majapãi Jesucristo'te cuasanare. 12 Maire Paaku'te cho'oche cho'okainare Trifenana'me Trifosa'te sa kuakaiju'ũ. ũcuachi'a Maire Paaku'te cho'oche rua cho'okaiko'te mai ũcuanuko cuasacojñoko'te Pérsida'te sa kuakaiju'ũ. 13 Rufo'te Maire Paaku'te masi cuasaku'te sa kuakaiju'ũ, ũcuachi'a repau puka'kore chu'u ja'koja'che pa'iko'te. 14 ũcuachi'a inare chu'o sa kuakaiju'ũ: Asíncrito'te, Flegontere, Herme'te, Patroba'te, Herma'te; ũcuachi'a repanare ja'me pa'inare, mai majapãijanare. 15 Filológona'me Juliare Nereona'me cho'jeo'te sa kuakaiju'ũ, ũcuachi'a Olimpana'me repanare ja'me pa'inare, ũcuanukore Jesucristo'te cuasanare.

16 Musanukona sãñechi'a chēse pojoju pa'ijũ'u. ũcuanuko Jesucristo'te cuasakuanupuã chu'o saome musanukonare.

17 Chu'u majapãijana, ñarepaju pa'ijũ'u, chekurumu pãipi musanukonani i'ka cacu'oju. Jã'aja'ñe i'kana musanukona che'chesi'ere jo'kaso sãñechi'a ke'reju paapu chini i'kame. Jã'aja'ñe i'kanare ja'me pa'imaneju'ũ. 18 Maire Paaku'te Jesucristo'te cho'okaimanaa'me repana, repanare uachechi'a cho'ojũ. Jã'aja'ñe pa'iju pãi na'a vesuva'nare re'oja'cheja'che i'kaju cacu'onaa'me repana. 19 ũcuanuko masime musanukona Jesús chu'ũñe ñamema'ñe cho'okaiju pa'iche. Jã'ajekuna asa pojosome chu'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ re'oja'che pa'imasijũ'u. Cu'acheta'ni cho'oma'ñe pa'ijũ'u, chiimu chu'u musanukonare. 20 Jã'aja'ñe cho'ojuna maire re'oja'che pa'iche ñsiku Dios na'mi cho'okaija'mu musanukonare, vati aini cu'ache chu'ucu'aa'ku chini. Maire Paaku Jesucristo'ji si'arumu re'oja'che cho'okaio paau musanukonare.

21 Chu'una'me Diore cho'oche cho'okaiku Timoteo ja'me chu'o saomu musanukonare, ũcuachi'a chu'u majapãi, Luciona'me Jasona'me Sosipater.

²² (Ūcuaja'che chu'u, Pablo chũ'uñe ija'ova utija'ova tochakaikuji Tercio, musanukonare chu'o saomu Jesure cuasanare.)

²³ Gayo ūcuaja'che chu'o saomu musanukonare. Repau vu'ere pa'imu chu'u. Repau Gayo Jesure cuasanare chekuchejña rainare ūcuanukore kãñe isiku'mu. Erasto ūcuachi'a vu'ejoopo kuri care'vakaiku chu'o saomu. Ūcuachi'a mai majapãijaja'iu Cuarto chu'o saomu. ²⁴ Maire Paaku Jesucristoji si'arumu re'oja'che cho'okaa musanukonare ūcuanukore. Jã'aja'ñe paau.

Dioni pojoku cuhacho tochasi'ea'me

²⁵ Diore, "Re'orepamu", chiiju pañu. Musanukonare Ūcuauji cho'okaimu Jesús pa'iche chu'u chu'vachu'ore Repau chu'o re'oja'chere asa chëa re'oja'che paapu chini. Repau chuta'a cheja cho'omarumuna Jesucristo cho'okaijache jã'aja'ñe cuasasi'kuta'ni kuamaneasomu Dios. Chura kuacuhasi'ea'me jã'a. ²⁶ Si'arumu Pa'ikuji Diopi chũ'uuna Repau chu'o kuasina pãipi masia'ju chini Repau cho'ojachere tocha jo'kaasome. Repau cho'ora chiisi'e aperumu kuamanesi'e churana kamu Dios, si'avãjupãi asa chëa Jesuni cuasaju Repau chũ'uñe'te cho'oju paapu chini.

²⁷ Dios Ūcuate'eu'mu Masiu. Jesucristoji cho'okaiuna pãi ūcuanuko si'arumu rua pojoju paapu Repau'te. Jã'aja'ñe paau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Corinto v#e'joopo pa'inare charo chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pabloji, ie chu'o tocha saomu, mai majap#iija'iu S#ostenena'me. Diopi chu'uuna Jesucristo chu'ure saosi'kua'mu, Repau chu'ore chu'vaa'ku chini. ² Musanukonare Corinto v#e'joopo pa'inare, Jesucristo'te cuasakuanup#te, ija'ova tocha saomu chu'u. Musanukonapi re'oja'che pa'iju cu'ache cho'omairo paapu chini ch#e paamu Jesucristo musanukonare. Ucuachi'a chekunare, Jesucristo'te cuasanare chek#e'j#na pa'inare tocha saomu chu'u ie, #aa'ju chini. Repau Jes#s, Maire Paaku #cuachi'a repanare paamu. ³ Mai Ja'ku Dios, Maire Paaku Jesucristona'me na'a rua re'oja'che cho'okaijanaa'me musanukonare, re'oja'che paapu chini.

Jesucristo re'oja'che cho'okaiche'te kuamu

⁴ Jesucristo'ji musanukonani re'oja'che pa'iche cho'okaiuna musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasaku, mai Ja'kure Diore pojoku, "Re'orepamu", chiiku'mu chu'u. ⁵ Repau Jesucristo musanukonare si'ache #sisi'kua'mu. Dios chu'o asa ch#e#nena'me Repau chu'o chu'vamasiche #sisi'kua'mu Repau musanukonare chekunani masi chu'vaa'ju chini.

⁶ Ch#kunapi Jes#s pa'iche'te musanukonani kuarena asa ch#e Jesucristoni jovosinaa'me musanukona. Jovorena Ucuajji musanukonani cho'okaiuna re'oja'che pa'ijuna #a, "Pablo chu'vasi'e chu'o #cuarepaa'me", chiime chekuna. ⁷ Musanukonare Jesucristo jo'e rajache poj#u cha'anare Dios #siche si'ache pa'iche re'oja'che karama'mu, Repau Rekochoji cho'okaiuna. ⁸ Repau Jesucristo, Maire Paaku, cuhama#e re'oja'che cho'okai# pa'im#u, maipi re'oja'che paapu chini. Maipi Repau rair#mu cu'ache peona paapu chini jo'e rair#mujatu'ka re'oja'che cho'okai# pa'ija'mu Repau maire. ⁹ Dios Repau cho'ora chiiche jorema#e peore #cuarepa cho'oku'mu. Ucuajji maire ch#asi'kua'mu, Repau Mamakuni Maire Paaku Jesucristoni ja'me re'oja'che paapu chini.

Jesure cuasanata'ni s#i#e'chi'a pe'ruche'te kuamu

¹⁰ Musanukonare, chu'u majap#ijanare, Jesucristo'ji ch#ukuna rua chu'vam#u chu'u, #cuamakaru te'ekuanuchi'a pa'iju s#i#e'chi'a pe'ruju, "Ch#kunaa'me chekunare na'a re'oja'che pa'ina", chiima#e paapu chini. Pe'ruma#e #cuachi'a #cuate'e cuasaju pa'iju #cuate'eujakuanupu jovo re'oja'che pa'ij#u. ¹¹ Musanukona s#i#e'chi'a i'kaju cavache Clo#e v#e pa'inapi kuasinaa'me chu'ure. ¹² Te'ekuanuchi'a pa'iju s#i#e'chi'a cuheju #cuauko ija'che i'kaj#asome musanukona: "Ch#kuna Pablo neena'me", chiijuasome te'ekuanupu. Chek#kuanupu, "Apolos neena'me ch#kuna", chiijuasome. Chek#kuanupu, "Pedro neena'me ch#kuna", chiijuasome. Chek#kuanupu, "Cristo neena'me ch#kuna", chiijuasome. ¹³ Ja'aja#e pa'iche cu'am#. Jesucristo ca'niv# #cuate'eca'niv#me. Repau neena #cuaja'che #cuate'eujakuanupu'me. Chu'upi, Pabloji, musanukonare kurus#e'v#ona j#ni ro'ikaimanesi'kua'm#. Jesucristo'mu musanukona cu'ache cho'oche kurus#e'v#ona j#ni ro'ikaisi'ku. "Pablo'te cuasanaa'me ch#kuna", chiiju okoro'vecoj#omanesinaa'me musanukona.

“Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiiju okoro'vecojñosinaa'me musanukona. ¹⁴ Chu'u inarechi'a okoro'vesi'kua'mu: Crispona'me Gayo'te. Jainukore okoro'vemanesi'kujeku Diore pojoku, “Re'orepamu”, chiimu chu'u. ¹⁵ Chu'upi chekunare na'a jainukore okoro'vesi'ku pa'ito, “Pabloni cuasaju okoro'vecojñosinaa'me chukuna”, chiira'ame musanukona chu'ure. ¹⁶ (Aa, ũcuachi'a chekunare Estefanana'me repau majapāi okoro'vesi'kua'mu chu'u. Chekunareta'ni okoro'vemanecosomu chu'u.) ¹⁷ Dios chu'ure pāire okore ro'vea'ku chini raomanesi'kua'mu. Musanukonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini raosi'kua'mu chu'ure. Jesucristo'ji pāi ũcuanukore kurususē'verona jūni ro'ikaisi'kua'mu, Repauni cuasajuna oiu cu'ache'te ũsekasa chini. Musanukonare rūhiñe kuasi'kua'mu chu'u jā'a musanukonapi jūniso vati toana sani uuju chini. Rūhiñe kuama'ñe chu'u cuasachechi'a che'choru, Jesucristo maire cho'okaisi'e Dios pa'icheja saimanera'ame musanukona.

Jesucristo peore masiche'te kuamu

¹⁸ Pāi Jesucristoni cuasamapu vati toa saijana ũcuanuko, pāi cu'ache cho'ochē'te Repau jūni ro'ikaisi'ere pāipi kuajuna asani, “Pāi vesuna i'kache'me jā'a”, chiiju cuasame. Maireta'ni Repau pa'icheja saijanare jā'aja'ñe chu'vachu'ore asato re'oja'imu. Jā'aja'ñe cuasaju, “Dios peore masiku'mu”, chiime mai. Jā'ajekuna Repau chu'ore asaju Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ere asamasi Repauni jovorena mai rekoñoa care'vakaisi'kua'mu Dios. ¹⁹ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

“Chu'u, Dios, pāi, ‘Rua masime chukuna’, chiinare repanjē'e vesuche'te cho'o ñoja'mu.

Chu'upi ũseto repana masiche repajē'e peoja'mu”, chiimu Dios. Jā'aja'ñe chiimu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e.

²⁰ Pāi rua masinare ñani, “Rua vesume ina”, chiimu Dios. Aperumu Repau chū'usi'e judiópāi che'chonare ñani, “Masi che'choma'me ina”, chiimu Dios. Pāi, repana cuasacheja'che cuasamanani repana cuasache'te asa chēaa'ju chini i'kamasinare ñani, “Peeche i'kame ina”, chiimu Dios. Repauji ñato pāi ũcuanuko rua vesunachi'aa'me. Pāi si'ache masinare ñani, “Chuta'a masiche rua karamu inare”, chiimu Dios. ²¹ Dios peore Masiujeku pāi ũcuanukore cho'osi'kua'mu. Jā'ata'ni maire pāi peore masinare cho'omanesi'kua'mu Repau. Mai cuasachechi'a cuasani Dios pa'iche vesura'ame mai. Diopi maire Repau pa'iche'te kuama'to vesura'ame mai. Jā'ata'ni maini oiu, Repau pa'iche kuaku'mu Repau. ũcuauji kuakuna pāi chekunare Repau chu'ore chu'vame chukuna. Chu'vajuna asaju, “Peeche i'kame ina”, chiime pāi chukuna'te, Repau'te cuasamana. Jā'ata'ni Repau chu'ore asa chēa Jesucristo'te cuasanare vati toa sani uuche ũsemu Dios.

²² Jā'ata'ni pāi rua jachame. Judiópāi Dios cho'omasiche'te ñañu chiime. Dios chu'o chu'vanapi jā'aja'ñe cho'o ñoma'to repana chu'vache asacuheme repana. Judío peonata'ni rua masina i'kachu'ore asañu chiime. Dios chu'o chu'vanapi rua masina i'kachu'ore i'kama'to asacuheme repana.

²³ Jā'ata'ni chukuna pāi cu'ache cho'ochē'te Jesucristo kurususē'verona jūni ro'ikaisi'ere ũcuu kuaju pa'inaa'me repanare. Jā'are chu'vajuna asaju judiópāi, “Asaama'ñe i'kame ina”, chiime chukuna'te. Jā'a cho'oto judío peona, “Rua vesuna i'kache'me jā'a”, chiime chukuna kuache'te asani. ²⁴ Jā'ata'ni Dios chēasinata'ni asa chēa Jesucristo jūni ro'ikaisi'ere cuasaju, “Dios peore Masiujeku peore cho'omasiku'mu”, chiiju cuasame

judiöpaina'me judío peona. ²⁵ Pãi te'ena, "Dios rua vesuu'mu", chiinaa'me. Jã'ata'ni Dios peore masiku'mu. Pãi rua masinare na'a rua masiku'mu Repau. Chekuna pãi ija'che i'kame: "Dios peoche i'kaku'mu. Repau cho'ora chiiche cho'ovesuku'mu Repau", chiime repana, jachaju. Dios peore cho'omasiku'mu. Pãi te'eujẽ'e cho'ovesuche cho'oku'mu Repau.

²⁶ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Dios musanukonare chẽasi'ere cuasajũ'u. Reparumu Dios musanukonare vesuva'nani na'a jainukore chẽasi'kua'mu. Pãi masinare jainukore chẽamanesi'kua'mu Repau. Kurinare jainukore chẽamanesi'kua'mu. Pãi chũ'nare jainukore chẽamanesi'kua'mu Repau. ²⁷ Diopi vesuva'nani ña chẽa paaku che'chona rua masinare na'a rua masime repana chura. Jã'aja'ñe cho'omu Dios pãi vesuva'nare, chekunapi, "Masinaa'me chukuna", chiisinapi ña repana pa'iche meñe cuasa, vajuchuju, "Maita'ni rua vesume", chini masia'ju chini. Re'oja'che pa'ivesunare ũcuaja'che chẽasi'kua'mu Dios. Chẽa paaku Repauji si'arumu cho'okaiuna chekunare na'a re'oja'che pa'imasime repana chura. Jã'aja'ñe cho'omu Dios pa'ivesunare pãi, chekunapi, "Re'oja'che pa'imasinaa'me chukuna", chiisinapi ña repana pa'iche meñe cuasa, vajuchuju, "Maita'ni re'oja'che pa'ivesunaa'me", chini masia'ju chini. ²⁸ Repau Dios pãire paara chini chẽamu. Jã'ata'ni chekunare pãi re'oja'che cutucojñonare chẽama'mu Repau. Ija'che pa'iva'nani, "Paauamu chu'ure", chini chẽamu Dios: Chuova'na pa'iva'nana'me vesuva'nare pãi cuhecojño'vare chẽamu Repau. Pãi chekunare re'oja'che cutucojñonare'tani, "Paauamanaa'me chu'ure", chiimu Dios. Jã'aja'ñe cho'oku'mu Dios, re'oja'che cutucojñonapi vajuchua'ju chini. ²⁹ Pãi chẽa jã'aja'ñe cho'oku'mu Dios repanapi meñe ija'che i'kamanea'ju chini: "Rua masiju rua re'onaa'me chukuna", chiimanea'ju chini. Jã'aja'ñe i'kache rua cuhemu Dios. ³⁰ Diopi cho'okaiuna Jesús neenajeju na'a rua masime mai chura. Chura Dios maire re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasamu. ũcuachi'a re'oja'che pa'ire'omu maire. Aperumu vati ai paasinare chura Jesucristoji tua re'oja'che paamu maire. ³¹ Jã'ata'ni maipi, "Re'onaa'me chukuna", chiiju paapu chini tua paama'mu Jesucristo maire. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Meñe, "Re'oku'mu chu'u", chiima'ñe Diorechi'a pojojũ re'oja'che i'kaju pa'ijũ'u.

Jã'aja'ñe kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e. Jã'ajekuna, "Peore cho'omasiku'mu mu'u", chiiju pa'ijũ'u Maire Paaku'te.

2

Jesucristo jũni vajuraisi'ere kuamu Pablo

¹ Musanukona aperumu asamanesi'ere Dios chu'ore kuara chini saisi'kua'mu chu'u musanukona pa'icheja. Sani rua masina chu'opi musanukonare Dios chu'o chu'vamanesi'kua'mu chu'u. ² Musanukona pa'icheja saipirarumu ija'che cuasasi'kua'mu chu'u: "Sani Jesucristo pa'ichechi'a kuaja'mu chu'u, Repau kurususẽ'vero jũni ro'ikaisi'ere, repanapi masia'ju", chini cuasasi'kua'mu chu'u. ³ Vajuchurekocho paakuji musanukonare ja'me pa'iu kurukuruu chu'vaku pa'isi'kua'mu chu'u. ⁴⁻⁵ "Chu'upi pãi rua masina i'kache chu'o i'kato Dios chu'ojẽ'e cuasama'ñe rupu pãi cuasachechi'a cuasosome jã'ana", chini cuasa, saisirumu jã'ajachu'o i'kamanesi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'uni Dios peore Masikujũ Repau Rekochoji cho'okaiuna masi chu'vasi'kua'mu chu'u

musanukonare, Jesucristoni cuasaa'ju chini. Musanukonare ũcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiuna chu'u chu'vache asa chēasinaa'me.

Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau chu'o asamasiche'te kuamu

⁶ Jā'ata'ni Jesucristo'te masi cuasanare Dios chu'o na'a vesacheji che'chonaa'me chukuna. Pāi cuasacheja'chere che'chomanaa'me chukuna. Ūcuaja'che irumu cana pāi chū'una cuasaju chū'ũñeja'ñe cuasaju che'chomanaa'me chukuna. Repana irumu pāi chū'una si'asojanaa'me.

⁷ Aperumu Repau chuta'a cheja cho'omarumu Dios maire irumu icheja pa'inare cuasaku ija'che te'euji i'kaasomu: "Re'oja'che cho'okaijumu chu'u repanare, icheja chu'u pa'ichejare rani paapu chini", chiiu cuasaasomu, maipi Repauni cuasaju Repau pa'ichejare sani paapu chini. Aperumu Repauji jā'are peore kuamauna vesusinaa'me pāi. Churata'ni Repau kuamanesi'ere maire cho'okaiche'te chura Ūcuauji kuana asa pāi ũcuaukore kuame chukuna. ⁸ Chukuna kuache asanata'ni irumu cana pāi chū'una ũcuauko Diore cuhena asavesuju asa chēama'me. Dios chu'o aperumuna asa chēasina pani Maire Paaku'te Jesure peore Masiu'te kurususē'verona jē'jo nuko vēasoche chū'umanera'asinaa'me repana.

⁹ Ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

Dios Repau'te chiinare rua re'oja'chere care'vakaimu, pāi te'eujē'e ñama'ñena'me asama'ñe pāi rekoñoājē'e cuasama'ñe.

Repau re'oja'che cho'okaijache Ūcuauji kuamauna chuta'a vesume pāi, chiimu Dios chu'o. ¹⁰ Churata'ni chukuna'te Dios Repau pāi re'oja'che cho'okaijachere Repau Rekochoji kuacuhasi'kuamu. Dios Rekocho peore Masirekochojeku Repau cho'oku pa'iche peore masimu. ¹¹ Chekuna cuasache vesume pāi. Repana rekoñoāta'ni masimu repana cuasache.

Ūcuaja'che Dios cuasache Repau Rekochochi'a masimu. ¹² Dios maire Repau'te cuasamana rekoñoāja'ñere isimanesi'kuamu. Repau Rekocho'te isisi'kuamu Dios maire, maini Repau Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Repau maire cho'okaiche'te peore masia'ju chini. ¹³ Chukunapi Dios chu'ore Repau Rekocho paanani kuani Repau Rekocho che'choche'te kuame. Pāi cuasaju che'chocheja'chere kuamanaa'me chukuna.

¹⁴ Dios Rekocho che'choche'te chu'vajuna pāipi asani, "Vesuna i'kache'me jā'a", chiime Dios Rekocho peona, repauna i'kache'te asavesuju. Repana rekoñoāre Dios Rekochoji peokuna asacu'amu repanare. Dios Rekocho paanarechi'a asare'omu Dios chu'o, Repau Rekochoji cho'okaiuna.

¹⁵ Dios Rekocho paanata'ni Repau Rekochoji cho'okaiuna si'ache cuasaju peore ñamasime. Dios Rekocho peonareta'ni Dios Rekocho paana pa'iche te'eu'terejē'e cuasa ñacu'amu. ¹⁶ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios, rekocho cuasache masicu'amu maire.

Ūcuaja'che Repau'te te'eujē'e che'chovesume mai, chiimu. Maita'ni Repau Rekocho'te paaju Jesucristo cuasacheja'che cuasame mai rekoñoā, Repau Rekochoji cho'okaiuna. Jā'ajekuna Dios chu'o asamasime mai.

3

Dios chū'ũñe cho'ona Repau'te ja'me cho'che cho'okaina pa'iche'te kuamu

¹ Chukuna musanukonare ja'me pa'irumu, musanukonapi Jesucristo'te apecuasanafejuna Repau'te masi cuasanare che'chocheja'che che'chomanesinaa'me. Reparumu musanukona chuta'a Diore cuasamana

cuasacheja'che cuasaju pa'isinaa'me. Jesure cuasanata'ni chīiva'na vesucheja'che masi cuasavesusinaa'me musanukona. ² Jā'ajekuna chukuna musanukonare vesujuna na'a rua vesache che'chomanesinaa'me. Reparumu musanukona Dios chu'o jmamajñaruachi'a asamasinaa'me. Chīiva'u ojechi'a chūsuku va'i āivesucheja'che Dios chu'o na'a vesache asavesusinaa'me musanukona. Irumujatu'ka musanukonare chuta'a karamu asamasiche. ³ Chuta'a musanukona Diore cuasamana cuasacheja'che cuasaju sāiñechi'a ke'reju cuheju Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ime. ⁴ Ija'che i'kajuasome musanukona: “Chukuna Pablo neenaa'me”, chiijuasome chekuna. Chekuna, “Apolos neenaa'me chukuna”, chiijuasome. Jā'aja'ñe i'kaju, chekunani sāiñechi'a cuheju Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ijuasome musanukona.

⁵ Chu'una'me Apolos rua masinama'me. Chukuna Diore cho'che cho'okainaa'me. Chukunapi chu'vajuna asa chēa musanukona Cuasaku'te Diore cho'che cho'okainaa'me. Chukuna'te Repau chu'ore chu'vaa'ju chini jo'kasi'kua'mu. ⁶ Chu'ua'mu musanukonare Dios chu'o charo chu'vasi'ku. Apolos cho'je che'chosi'kua'mu. Jā'ata'ni Dioa'mu musanukonare cho'okaiku, asa chēa Jesuni jovo re'oja'che pa'iche na'a rua che'cheju paapu chini. ⁷ Musanukonare Diopi cho'okaima'to chu'vate'era'asi'kua'mu chu'u. Vesuku'mu chu'u. Ūcuachi'a musanukona asa chēamana'asinaa'me, Diopi cho'okaima'to. Apolos ūcuaja'che vesuku'mu. Diopi cho'okaima'to che'chote'era'asi'kua'mu repau musanukonare. Che'chemanera'asinaa'me musanukona Diopi cho'okaima'to. Pāipi Repau chu'ore asa chēa Jesuni jovoa'ju chini cho'okaimu Dios, Repau'ji cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te che'cheju paapu chini. ⁸ Chukuna Dios chu'o charo chu'vanana'me cho'je che'chona ūcuate'ere cho'ome. Chukuna cho'osi'e ro'i Diopi ro'ikuna ūcuanuko koojanaa'me, charo chu'vanana'me cho'je che'chona. ⁹ Ija'chea'me Dios cho'che: Chukuna Diore cho'che cho'okainajeju musanukonani Repau chu'ore che'chome. Musanukonare Repau neenare re'ojarekoñōa care'vakaimu Repau.

¹⁰ Chu'uni Diopi cho'okaiuna re'oja'che chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'u chu'vasi'ere Dios chu'ore asa chēarena chekuna jo'e na'a rua che'chome musanukonare, na'a rua masia'ju chini. Repanapi che'choni cuasarepaju masi che'choa'ju, “Chekurumu mai tiñe che'chosome”, chini cuasaju. ¹¹ Aperumu chu'u musanukonare Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ena'me Repau pāi re'oja'che chēa paache kuasi'kua'mu. Jā'aa'me charo chu'vache. Jā'are pāipi charo asa chēama'to na'a rua che'checu'amu repanare. ¹² Charo chukuna Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ena'me Repau pāi re'oja'che chēa paache che'chosirumu chekunapi cho'je che'chome. Repana pāi Dios chu'o asa chēa Jesure jovosinare cho'je che'chona te'ena masi che'chome. Chekunata'ni masi che'choma'me. ¹³ Repana chu'osi'e Jesucristo jo'e raiumucuse peore masijachea'me jā'a. Repau chu'o masi che'chosinare pojoku, “Ina masi che'chosinaa'me”, chiija'mu Dios. Masi che'chomanesinare, “Ina masinata'ni, masi che'chomanesinaa'me”, chiija'mu Dios repanare rua pe'rukū. ¹⁴ Masi che'chona che'chosi'epi ai pa'ija'mu. Jā'ajekuna repanare masi che'chosinare ro'ija'mu Dios. ¹⁵ Masi che'chomanesinare'ta'ni ro'imaneja'mu Dios. Ro'icojñomanesinata'ni ūcu saijanaa'me repana Dios pa'icheja. Jesucristo'te cuasanesina pani ūti toana saira'asinaa'me repana. Jā'ata'ni Jesucristo'te cuasanajeju saimanejanaa'me.

¹⁶ Dios Rekochoji musanukona rekoñōare ūcuanukore ja'me pa'una musanukona rekoñōa Dios vu'ēja'chea'me Repau'te cuasarekoñōajeku.

¿Jā'a musanukona cuasamañe? ¹⁷ Musanukona Jesucristo'te cuasakuanupū ūcuanuko sāiñechi'a oiju pa'ito re'omu. Jā'ajañe cho'oto Dios rua pojomu. Jā'ata'ni pāipi musanukonare Repau neenani cacu'oñu chini sāiñechi'a cuheche'te chu'vato rua pe'rumu Dios repanare. Pe'ruku Repau neenare cacu'onare vati toana saoja'mu. Repau va'ēja'che paamu Dios musanukonare. Jā'ajekuna musanukonare Repau va'ēja'che pa'inajejuna pāipi cacu'oto rua pe'rumu Repau.

¹⁸ Rūhiñe cuasaju pa'ijū'u musanukona. Te'ena ija'che cuasacosome musanukona: "Pāi che'choche rua che'chesinajeju rua masinaa'me chukuna", chiiju cuasacosome. Jā'ajañe cuasanare ija'che paapu chini chu'vamū chu'u: Vesuva'na pa'icheja'che pa'iju Dios chu'ore che'cheju pa'ijū'u. Jā'ajañe cho'oto Dios Rekochoji che'choja'mu musanukonare.

¹⁹ Pāi Jesucristo'te cuasamana che'choche ija'che i'kamū Dios: "Pāi vesuna che'choche'me jā'a", chiimū. Ūcuachi'a Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāi rua masina repana masichechi'a cuasame.

Jā'ajañe cuasaju cu'ache cho'oñu chiisi'e Diopi cho'okuna, ūcuanani cu'ache ti'ñemū,

chiimū. ²⁰ Ūcuachi'a ija'che kuamu:

Pāi rua che'chesina cuasache Diopi ñato repajē'e peoche tūñere cuasame, chiimū repa. ²¹ Musanukona chekunare Jesure cuasanare cuasamañe musanukona chiinarechi'a te'enare cuasaju pa'ime. Rua cu'amū jā'ajañe pa'iche.

Musanukonare re'oja'che chu'vanare ūcuanukore cuasaju pa'ijū'u. Jainukoa'me repana. ²² Dios chukuna'te, chu'una'me Apolona'me Pedro'te musanukonani isisi'kua'mu, iena'me: Chejaa'me, vajache'me, jū'ijañe'me, irumū pa'iche, na'a pa'isirumū pa'ijachea'me peore jā'a musanukonare Dios isisi'ea'me. ²³ Musanukona Jesucristo neenaa'me. Jesucristo Dios Neekua'mu.

4

Jesús saosina Diore cho'ochē cho'okaiche'te kuamu

¹ Chukuna Jesucristo'te cho'ochē cho'okaina pa'iche cuasajū'u. Dios Repau aperumu kuamanesichu'ore pāire masi kuaa'ju chini chēasi'kua'mu chukuna'te. ² Chukuna Dios saosinapi cho'oja'ju chini Dios jo'kasi'ere cho'oma'to cu'amū.

³⁻⁴ Jā'ata'ni musanukonapi chu'ure re'oja'che cutuma'tojē'e oima'mu chu'u. Pāi chekuna chu'ure cu'ache cutuchejē'e cuasama'mu chu'u. Ija'che cuasaku'mu chu'u: "Chekurumu Dionijachamau re'oja'che pa'icosomu chu'u", chiimū cuasaku'mu. Jā'ajañe cuasakuta'ni chekurumu chu'u rekocho cu'ache pa'iku'mu. Vesumu chu'u.

Maire Paaku Jesucristota'ni masimū chu'u rekocho pa'iche. ⁵ Jā'ajekuna chukuna cho'ochē ñaju ke'remanejū'u. Jesucristo'ji chuta'a jo'e raimauna vesume musanukona chukuna rekoñōa pa'iche. Repau jo'e raisirumuta'ni Ūcuauji i'ka jñaukuna mai ūcuanuko mai vesusi'e peore masijanaa'me, chekuna rekoñōa pa'iche peore. Reparumu pāi cho'osi'ere ñani re'oja'che pa'inare, "Re'orepamu", chiija'mu Dios. Na'a re'oja'che pa'inare, na'a rua pojoku i'kaja'mu Repau.

⁶ Musanukonare chu'u majapāijanare, iere tocha saomu chu'u, musanukonani che'choku. Chu'u pa'ichena'me Apolos pa'iche kuamu chu'u, musanukonapi Dios chu'o chu'ūñechi'a asa chēa cho'ojū paapu chini. Musanukona Dios chu'o che'chonare ñani ija'che

cuasamanea'ju chiimu chu'u: "Dios chu'o che'choku'te ikurechi'a chiinaa'me chukuna. Iku neenajeju masinaa'me chukuna. Chekunareta'ni cuheju repanare chiinare ũcuachi'a cuhenaame chukuna", chiiju cuasamanejũ'u musanukona. Jã'aja'ñe cuasamairo Dios chu'o che'chonare ũcuanukore pojoju pa'ijũ'u. ⁷ Jã'ata'ni ija'che i'kajuasome musanukona: "Chekunare na'a masiju na'a rua re'onaa'me chukuna", chiijuasome musanukona. ¿Je'se pa'iuua jã'aja'ñe cuasache? Musanukona cho'omasiche peore Dios cho'okaisi'ea'me. Diopi cho'okaima'to jmakarujẽ'e masina pa'imanera'ame musanukona.

⁸ Ija'che cuasacosome musanukona: "Peore che'chesinajeju peore masiju si'ache karama'ñe paanajeju pãi chũ'unaame chukuna chura", chiiju cuasacosome. ¿Je'se pa'iuua jã'aja'ñe cuasache? ¿Chukunapi peojuna pãi chũ'una carũnisocuhare? Musanukonapi pãi chũ'una pa'ito re'ora'amu. Musanukonare pãi chũ'arumu t'ato chukuna ũcuaja'che ja'me chũ'ujanaa'me reparamu. Irumu Diopi jo'kauna mai Jesucristo'te cuasanapi pãi ũcuanukore chũ'arumu pa'ito re'ora'amu. Jã'ata'ni reparamu chuta'a t'ama'mu. ⁹ Reparamu t'ato na'a re'oja'che pa'ijamu chukuna'te. Chura chukuna'te Jesucristo saosinare rua cu'ache ti'ñemũ, pãina'me ángeles ñaa'ju chini. Re'oja'che pa'inareta'ni cu'ache pa'inare cuhecheja'che cuheme pãi chukuna'te. "Jã'a Dios cho'ochecosomu", chiiju cuasamu chu'u. ¹⁰ Chukunapi Jesucristoni pojoju Dios chu'ore chu'vajuna, "Vesupãia'me jã'ana", chiime musanukona chukuna'te. Musanukonata'ni, meñe cuasaju i'kani, "Jesucristo neenajeju masinaa'me chukuna", chiijuasome. Chukunata'ni Dios chu'o chu'vani vajuchava'na chu'vanaa'me. Musanukonata'ni vajuchuma'ñe, ¿"Peore cho'omasime chukuna", chiiche? Musanukonare rua re'oja'che cutujuasome pãi. Chukuna'teta'ni rua cu'ache cutujuasome repaña. ¹¹ Musanukona meñe i'kaju, "Si'ache paanaa'me chukuna", chiime. Chukunata'ni jã'aja'ñe pa'imanaa'me. Irumujatu'ka ãucuhava'na pa'iju, okouava'na pa'iju, si'ache, kãñajẽ'e peova'na pa'ime chukuna. Si'arumu ku'ichechi'a pa'iju vu'ña pa'ivu'ñajẽ'e peonaa'me chukuna. ũcuachi'a pãi cu'ache cho'ome chukuna'te. ¹² Si'areparamu cho'ochete cho'uju ca'nasome chukuna. Pãi chukuna'te cu'ache i'kanare, "Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaaũ", chiinaa'me chukuna repanare. Pãi chukuna'te tuha cu'ache cho'orujẽ'e i'kamanaa'me chukuna. ¹³ Pãi chukuna'te cu'ache i'kanare sãiñe re'oja'chere i'kanaa'me chukuna repanare. Irumujatu'ka pãi ũcuanuko rua cuheme chukuna'te. Repanapi ñato chi'ca pa'icheja'che pa'icosome chukuna.

¹⁴ Musanukonani i'ka kukora chini tocha saoma'mu chu'u ie. Musanukonani chu'u chĩijanare chu'vakũ tocha saomu chu'u, musanukonare cuasaku. ¹⁵ Chu'u musanukonare Dios chu'o charo che'choña asa chẽa Jesucristoni jovosinaa'me musanukona. Jã'ajekuna muja'kuja'iu'mu chu'u. Musanukonare che'chona rua jainukoame. Jã'ata'ni chu'u te'eu'mu muja'kuja'iu. ¹⁶ Jã'ajekuna rua chu'vamu chu'u musanukonare, chu'u pa'iche'te ña chẽa chu'u pa'icheja'che paapu chini. ¹⁷ Jã'are chini Timoteo'te chu'u chĩija'iuñi, musanukona pa'ichejana saomu chu'u musanukonani che'choa'ku chini. Rua cuasamu chu'u repau'te. Re'oja'che pa'iu Diore si'arumu rua cuasaku pa'iku'mu repau. ũcuauji che'choña chu'u Jesucristo'te cuasaku pa'iche asa cuasajanaa'me musanukona. ũcuare si'achejña ku'iu Jesure cuasana chi'ivu'ñana si'arumu che'choku pa'iku'mu chu'u, Jesucristo'te cuasaju pa'iche.

18 Chekurumu musanukona chu'ure te'ena ija'che cuasacosome: "Jo'e raimaneja'mu repau", chini cuasaju i'kavajuchuma'ne, "Pablo'te na'a rua masinaa'me chukuna", chiiju cuasacosome. 19 Jã'ata'ni Diopi ũsema'to churepara saija'mu chu'u musanukona pa'icheja. Sani pa'iu musanukona pa'iche'te masi ñaku musanukona cho'omasiche'te ñaja'mu chu'u. Chu'ure cu'ache cutuna cutuchechi'a asaku pa'imaneja'mu chu'u. 20 Dios neena chu'ochi'a cutuju pa'imanaa'me. Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'iju re'oja'chere cho'uju pa'inaa'me. 21 Sani pa'iu musanukona ũcua cu'ache pa'ito ña pe'ruja'mu chu'u. ¿Jã'aja'ñere chiiche musanukona? Jã'apãani musanukonapi re'oja'che pa'ina, ¿oiu pe'keru i'kaa'ku chiiche? ¿Je'sere chiiche musanukona?

5

Te'eu rua cu'ache cho'osi'ere kuamu

1 Musanukona pa'iche cu'achu'o asa kukusi'kua'mu chu'u. Musanukonare ja'me pa'iku, pãiu, puka'ku rũjoni paakuasomu. Diore cuasamanaj'e cho'oma'nea'me jã'a. 2 Jã'aja'ne cu'ache cho'okaji musanukonare ja'me pa'imu repau. Jã'aja'ne pa'inata'ni, "Ūcuanuko rua re'oja'che pa'inaa'me chukuna", chiinaa'me musanukona. Rua cu'amu jã'a. ¿Je'se pa'ina musanukona repau cho'ochi masinata'ni repauni cuhemapuna ja'me chi'iku repau? Repau cho'ochi'te cuasaju oiju pa'ito na'a re'omu. Jesucristo'te cuasanare ja'me pa'icu'amu repau'te. 3 Chu'u irumu musanukona pa'icheja ja'me pa'ima'kuta'ni musanukonani cuasacajejaniso chu'u rekochoji musanukonare ja'me pa'icheja'che pa'imu chu'u. Jã'aja'ne cuasaku, "Repau cho'ochi rua cu'amu", chiimu chu'u, musanukona pa'icheja ja'me pa'iu ñama'kuta'ni. 4-5 Musanukonare rua cuasaku pa'imu chu'u. Musanukona Jesús chũ'ũne'te cho'oñu chini chi'irumu chu'u rekocho musanukonare ja'me pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Musanukonare Maire Paaku Jesucristoji chũ'ukuna chũ'umu chu'u, musanukonapi cu'ache cho'okuni ija'che cho'oa'ju chini: Musanukonani Jesupi cho'okaiuna, cu'ache cho'oku'te jo'kasojũ'u. Vati aini jo'kajũ'u repau'te cu'ache cho'oa'ku. Chekurumu repauji cu'ache cho'ocojñoni kuku cu'ache cho'ochi ũhasocosomu repau. Repauji cu'ache cho'ochi'te ũhasoni rekocho Dios pa'ichejana saija'mu, Jesús jo'e raiumucuse.

6 Musanukona pa'iche meñe cuasaju ija'che i'kajuasome: "Chekunare na'a re'oja'che cho'onaa'me chukuna", chiijuasome. Cu'amu jã'a. Ie masicosome musanukona: Pã sauche jmaca'reruji harinaca'repu ũjaca'repuna maña ja'meru peore repaca'repu kosa na'a ũjaca'repu saumu. Ūcuaja'che musanukonare ja'me pa'iu cu'ache cho'okuni jo'kasomaneni na'a pa'isirumu na'a jainuko cacu'aso cu'ache cho'uju pa'ijanaa'me musanukona. 7 Jã'ajekuna jo'kasojũ'u repau'te. Ija'chea'me: Chukuna judiõpãi pascuarumu ti'api'rato chukuna vu'ña pa'iche pã sauche peore sãjonaa'me cu'are cuheju. Musanukona ũcuaja'che pã cu'ache cho'onare jo'kasojũ'u pã sauche sãjoñeja'ne, re'onachi'a pañu chini. Cacu'amanejũ'u; re'oja'che pa'ime musanukona. Chukuna judiõpãi pã kosa saumanesi'e airumu pascuarumu ovejachiini vani aĩnaa'me Dioni cu'are tũnocojñõnu chini. Churata'ni Jesucristoji maire ovejachiĩ jũni ro'ikaicheja'che mai ũcuanuko cu'ache cho'ochi te'euji peore jũni ro'ikaisi'kua'mu. 8 Jã'ajekuna re'oja'che pa'inachi'a pa'iju Dioni pojõnu chini pã sausi'e sãjoñeja'ne cu'ache cuasanana'me cu'ache cho'onare ja'me

pa'imaneñu mai. Pã saumanesi'eja'che pa'iju Dios chiichechi'a ũcuarepa cho'ojũ pañu mai.

⁹ Apeřumu chu'u musanukonare, "Cu'ache cho'onare pã ja'me pa'imanejũ'u", chiuu chu'o tocha saosi'kua'mu. "Pã repana rŕjoromi peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'u. Ũcuachi'a romi repana ũjupã peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'u", chiiche tocha saosi'kua'mu chu'u musanukonare. ¹⁰ Repanapi chuta'a Diore cuasamana pa'ito jã'aja'ñe i'kamanera'asi'kua'mu chu'u. Diore cuasamana si'ache cu'ache cho'onaa'me. Chekuna repana rŕjoromi peonare ja'me kãime. Romi ũcuachi'a repana ũjupã peonare ja'me kãime. Chekuna repana neema'ñe pŕse rua uache ñame. Chekuna pŕse ñaasome. Chekuna pã rupũ tŕosiva'nani pojoju pa'ime, "Dioa'mu iku", chini. Diore cuasamanapi jã'aja'ñe pa'inare ja'me pa'imanejũ'u chiima'mu chu'u. Musanukonapi Diore cuasamanani ja'me pa'icuheto pã peochejana saiche pa'ira'amũ musanukonare. ¹¹ Ija'cheta'ni cho'omanea'ju chini i'kaku tochamu chu'u musanukonare: Pãiu, "Jesucristo'te cuasaku'mu chu'u", chiikujũ ruarepa cu'ache cho'oto jo'e ja'me pa'imanejũ'u repau'te. Romi ũjupã peonare ja'me kãinare, amupã rŕjoromi peonare ja'me kãinare, kurineenare, rupũ tŕosiva'nare pojõnare, ruarepa ke'reneenare, si'arumu cono jũ'inare, pŕse ñaanare jmamakarujẽ'e pojõmanejũ'u repanare, jã'aja'ñe pa'inapi, "Jesucristo'te cuasame chukuna", chiito. Ũcuaja'che jã'aja'ñe pa'inare ajujẽ'e ja'me ñu'iju aĩmanejũ'u repanare. ¹²⁻¹³ Jesure cuasamana pa'iche cuasa ña'ñe chu'u cho'ochema'mu. Dioa'mu jã'aja'ñe cho'oku. Musanukonata'ni Jesure cuasaju musanukonare ja'me chi'ina cu'ache pa'iche cuasa ñajũ'u. Cu'ache cho'oku'te jo'kasojũ'u, chiimu chu'u.

6

Jesure cuasana repana majapãijana pa'iche'te Jesure cuasamanare sa kuasi'ere kũamu

¹ Diorejẽ'e masi cuasama'ñe rua tũñe cho'õjuasome musanukona. Te'ena ja'me pa'inani pe'ruju pã chẽañe chũ'ukuni Diore cuasama'kuni sa kuajuasome musanukona. Ũje'se pa'ũna Jesucristo'te cuasanani sa kuama'ñe Diore cuasama'kuni sa kuache, repauji asa, te'eute, "Ikupi cu'achu'o paamu", chiau chini? Ija'che cho'oto na'a re'omũ: Pe'runapi Jesucristo'te cuasanani sa kuaru asa, "Ikupi cu'a chu'o paamu", chi-ijanaa'me repana. ² Mai Jesucristo'te cuasana Diopi chũ'ukuna pã ũcuanuko cheja pa'ina cho'õche peore cuasa ña kuajanaa'me. Apeřumu chu'u musanukonare kuasi'kua'mu jã'a. Jã'aja'ñe cho'õjache asinatanani, ũje'sejekuna musanukona sãĩnechi'a cu'ache cho'õmajñaruã care'vavesuche? ³ Angeles pa'iche'te cuasa ña kuache pa'ũasomũ maire. Jã'aja'ñe cho'õjanajẽuna pã cheja pa'ina cho'õmajñaruã cuasache na'a vesama'mu maire, chiimu chu'u. ⁴ Jã'ajekuna musanukonare ja'me pa'inapi jo'e chekunanani sãĩñe pe'runi Diore cuasamanare sa kuama'ñe Jesure cuasakanupũ pa'inani, rua vesu'avnachi'a pa'itojẽ'e ũcua sa kuajũ'u, care'vakaapũ. ⁵ Musanukonapi vajuchua'ju chini i'kamũ chu'u. Musanukona ke'reche care'vamasina, ũte'eujẽ'e peoche? Pa'ime. ⁶ Musanukona, "Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna", chiinata'ni sãĩnechi'a ke'reju pa'ijuasome. Majapãijanapi sãĩnechi'a ke'reju cho'osi'e care'vama'ñe Jesure cuasamanani sa kuajuasome musanukona, repanapi care'vakaapũ chini.

7 Jā'aja'ñe cho'ojū cu'ache cho'ome musanukona. Sāiñechi'a pe'rujū Jesucristo'te cuasamana cho'ocheja'che cho'ome musanukona. Musanukonare ja'me pa'inapi cu'ache cho'oto sāiñe cu'ache cho'omanejū'u. Musanukona paache'te repapani tuasoto sāiñe pe'rumanejū'u repanare. Cu'ache cho'oche'te javoto na'a re'omu. 8 Jā'ata'ni musanukona majapāijanachi'api sāiñe rua cu'ache cho'ojuasome. Jorejū repana paache'te tua paañu chini pāi chēañe chū'ukuni i'kajuasome musanukona, repaui tuakaau chini.

9 Rūhiñe cuasaju pa'ijū'u musanukona. ¿Le vesuche musanukona? Cu'ache cho'ona Dios chū'ũñe asa chēamapu Repau pa'icheja saima'me. Vejamanapi cu'a cho'ona, rūjoromi peonare ja'me kāina, ũcuachi'a ũjupāi peonare ja'me kāina, umupāi ũcuajanare umneena, ũcuachi'a romi ũcuajanare romineena, kuri kooñu chini ja'me kāinana'me tūosiva'nare pojona Dios pa'icheja saima'me. 10 Ũcuachi'a pāi chekuna paamajñaruā ñaasonana'me, kurineena, si'arumu cono jū'ina, ke'reneenana'me jorena Dios pa'icheja saima'me. 11 Aperumu musanukona te'ena jā'aja'ñe cho'ojū paniasome. Jā'ata'ni Diopi musanukonare chēa paaku musanukona cu'ache cho'osi'e tu'nesokaisi'kuamū. Jā'ajekuna chura musanukona rekoñōa meno peomu Dios Rekochoji cho'okaiuna. Chura Dios musanukonare, cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamu, Maire Paaku Jesucristo cho'okaisi'jekuna.

Jesucristo'te cuasana ca'nivūā Repau neeca'nivuja'ñe pa'iche'te kuamu

12 Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: “Chū'ure uache peore cho'ore'omu”, chiinaa'me musanukona. Ũcuarepaa'me jā'a. Jā'ata'ni chekurumu chū'upi chū'ure uache'te cho'oni meñe re'oja'che cho'oma'mu. Jā'ajekuna chū'ure uache cu'ache cho'ocuheku'mu chū'u. Ũcuaja'che chū'upi chū'ure cho'ouache'te te'emajñaruāchi'a cho'oku che'chesouna na'a pa'isirumu chū'ure ũhasora chiiku'teta'ni ũhacu'amū. 13 Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: “Maipi āure āijū paapu chini mai cutaroā cho'okaisi'kuamū Dios. Ũcuachi'a āu cho'okaisi'kuamū mai cutaroāna āni mevoa'ju chini”, chiinaa'me musanukona. Jā'ata'ni āuna'me pāi cutaroā si'asojachea'me. Icheja pa'irumuchi'a paache'me jā'a. Ũcuachi'a ija'che i'kanaa'me musanukona: “Dios mai ca'nivūā cho'okaisi'kuamū maipi ũcuauanare ja'me kāijū paapu chini”, chiinaa'me musanukona. Musanukona jā'aja'ñe i'kache jorechū'oa'me. Dios mai ca'nivūāre Jesucristo'ni jo'kara chini cho'osi'kuamū. Ũcuachi'a Maire Paaku maipi re'oja'che paapu chini cho'okaisi'kuamū. 14 Dios peore Cho'omasikujeku Jesucristo'te jūniso tācojñosi'kure vasosi'aja'che maipi jūnisoro ũcuaja'che vasoja'mū maire, maipi vajurani Repau pa'ichejare sani re'oja'che paapu chini. Jā'ajekuna mai ca'nivūā meñe cu'ache cho'omaneñu.

15-16 Mai Jesucristo'te cuasana ũcuauko Repau ca'nivuja'ñe pa'ijuasome. Jā'ajekuna maipi Repau'te cuasanapi si'uromire ja'me kāito cu'amū. Maipi jā'aja'ñe cho'oni Jesucristo ca'nivūa cu'ache cho'ocheja'che cho'ome. Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāi te'ekachapana ja'me kāni ũcuate'euja'che pa'ime, chiimū. Jā'a musanukona masime, pāiu si'uromio'te ja'me kāni repaona'me ũcuate'eca'nivuja'ñe pa'iche. Jā'ajekuna musanukonapi Jesucristo ca'nivuja'ñe pa'inapi si'uromire ja'me kāni ũcuao ca'nivūji

Jesucristo ca'nivuna ūcuate'eca'nivuja'ñe cho'ome. ¹⁷ Jā'ata'ni pāiu Jesucristo'te jovoni Repauna'me ūcuate'eujache pa'iu Repau cuasacheja'che re'oja'che cuasaku pa'imū.

¹⁸ Musanukona umupāi murūjoromi peonare ja'me kāiñe rua cuhejū'u. Ūcuaja'che romi muūjupāi peonare ja'me kāiñe rua cuhejū'u. Pāiu repau rūjoromi peonare ja'me kāiku repau ca'nivu'te cu'ache cho'omu. Cu'ache cho'оче si'ache pa'imū, jā'ata'ni ca'nivu cu'ache cho'oma'ñe. Pāi ija'chechi'a cu'a cho'ona repana ca'nivuāre meñe cu'ache cho'ome: romi repana ūjupāi peonare ja'me kāinana'me umupāi repana rūjoromi peonare ja'me kāina. ¹⁹ Dios Rekocho ja'me pa'imū musanukonare, Repau Raosirekocho. Musanukona ca'nivuā Dios Rekochoji ja'me pa'ina Repau vu'eja'chea'me. ¿Jā'a cuasama'ñe musanukona? Repau neenaa'me musanukona. Jā'ajekuna ūcuauache cho'ocua'mū musanukonare. ²⁰ Repau Mamakuni jo'kasi'ku'a'mū, jūni ro'ikakuna maini paara chini. Jā'ajekuna musanukona re'oja'chechi'a cho'oju pa'ijū'u, pāipi musanukona pa'iche'te ña, "Dios peore masiku'mū", chiiju masia'ju.

7

Pāi romi vejache chū'vache'te kuamu

¹ Chura musanukona chū'ure sēniasaju tocha raosi'ere kuaku tochapi'ramū chū'u. Umupāi romi vejama'ñe pa'iche cu'ama'mū.

² Musanukona pa'icheja cana umupāi rua jainuko romineeju cu'ache cho'ona pa'ijuasome. Jā'ajekuna umupāipi rūjoromi peonani cu'ache cho'ocuheni romire veja paaajū. Musanukona umupāi romi veja murūjoromina'me pa'ijū'u. Musanukona romi ūcuachi'a umū veja muūjupāina'me pa'ijū'u. ³ Umū romio'te vejasi'ku re'oja'che paa tī'aa'ku repau vejasi'kore. Romio ūcuaja'che umū'te vejasi'ko re'oja'che pani tī'aa'ko repao vejasi'kure. ⁴ Romio umū'te vejasi'ko ūjuna'me pa'imo. Repao ca'nivu ūju neeca'nivu'me. Cuhema'ñe paa repao. Umū ūcuaja'che romio'te vejasi'ku rūjona'me pa'imū. Repau ca'nivu rūjo neeca'nivu'me. Ūcuachi'a cuhema'ñe paa repau. ⁵ Eju'na'me rūjo sāiñechi'a chiiju pani cuhemanējū'u. Jmamaru cu'a cho'omairo pa'iju Dion sēju pa'ito re'omu. Sēni pi'nisirumuta'ni jo'e cho'oju pa'ijū'u. Musanukonapi jeereparumū cu'a cho'oma'ñe pani vatipi chū'ukuna juvo koka peoju chekunani cu'a cho'ocosome.

⁶ "Ūcuanuko romi veja paajū'u", chiū chū'uma'mū chū'u musanukonare. Ūcuachi'a, "Musanukonapi vejaru cu'amū jā'a", chiima'mū chū'u. ⁷ Ija'che cuasamū chū'u: Pāi ūcuanuko chū'u pa'icheja'che romi peona pa'ito na'a re'omu. Dios jo'kasi'ea'me jā'a. Dios te'enare romi veja re'oja'che pa'iche jo'kamū. Chekunare romi vejama'ñe pa'iju re'oja'che pa'iche'te jo'kamū.

⁸ Chura va'jeromina'me chuta'a vejamanare iere i'kamū chū'u: Chū'u pa'icheja'che vejama'ñe pa'imasito rua re'omu. "Vejajū'u", chiima'mū chū'u repanare. ⁹ Jā'ata'ni romi ūcuauanare ja'me kāiñe'te juvo vesuni vejajū'u. Romineenare vejato na'a re'omu, romi umūneenare ūcuachi'a.

¹⁰ Maire Paaku Jesupi chū'ukuna ija'che paaru chini chū'umu chū'u: Musanukonare vejasinare muūjupāi jo'kasomanejū'u. ¹¹ Romio ūjare jo'kaso chekuni pa'ito cu'amū. Jo'ka te'eo pa'icu'ato jo'e ūju pa'isi'kuni co'ia'ko. Umupāi ūcuaja'che rūjoromi jo'kasomaneajū.

12 Chekunare, Jesure cuasamanare ja'me pa'inare, iere tocha saomu chu'u. (Ie Maire Paaku chu'usi'ema'mu. Ja'ata'ni Repau saosi'kujeku chu'vamü chu'u musanukonare.) Musanukona umupäi te'ena Jesucristo'te cuasanapi romi Jesucristo'te cuasanakani paajuasome. Päiu romio'te ja'aja'ne pa'iko'te paaku jo'kamanea'ku, repaoji ücua pasa chiito. 13 Romio ücuaja'che Jesucristo'te cuasakoji umuu'te Jesucristo'te cuasama'kuni pani jo'kamanea'ko, repauji ücua paara chito. 14 Ümuu Jesucristo'te cuasama'kupi romio'te Jesucristo'te cuasakoni paaku'te Diopi re'oja'che cho'okaija'mu repau'te, rüjore Jesucristo'te cuasakoni paakuna. Ümuu ücuaja'che Jesucristo'te cuasakoji romio'te Jesucristo'te cuasama'koni paato Diopi re'oja'che cho'okaija'mu repao'te, üjüre Jesucristo'te cuasakuni pa'iona. Puka'kupaire ja'aja'ne cho'okaija repana mamachii ücuaja'che re'oja'che cho'okaija'mu Dios. Repauji ja'aja'ne cho'okaima'to repana mamachii Jesucristo'te cuasamana mamachii pa'icheja'che pa'ira'ame. 15 Ja'ata'ni Jesucristo'te cuasama'kupi rüjore Jesucristo'te cuasakoni jo'kasora chiito üsemanejü'u repau'te. Ücuaja'che Jesucristo'te cuasama'kopi üjüre Jesucristo'te cuasakuni jo'kasora chiito üsemanejü'u repao'te. Jesucristo'te cuasakuni jo'kasoru te'eü pa'iu romi peou'mu repau. Romio ücuaja'che üjüpi jo'kasouna te'eo pa'io umu peoo'mo. Ja'aja'ne jo'kasoche üsemaneni cu'ache cho'oma'me repana. Dios maire cavama'ne paapu chini chëasi'kua'mu. 16 Musanukona Jesucristo'te cuasamana pa'iju cho'ojache vesume. Romio Jesucristo'te cuasakoji üjüre Jesucristo'te cuasama'kure pa'iko üju pa'iu cho'ojache vesumo. Chekurumu repau na'a pa'isirumuna Jesucristo'te cuasajacosomu, rüjopi Jesucristoni cuasako re'oja'che pa'iona uache ñani. Chekurumu päaja'mo. Ümuu ücuaja'che Jesucristo'te cuasakoji rüjore Jesucristo'te cuasama'kure paaku rüjo pa'io cho'ojache vesumu. Chekurumu repao na'a pa'isirumuna Jesucristo'te cuasajacosomo, üjüpi Jesucristoni cuasaku re'oja'che pa'iona uache ñani. Chekurumu päaja'mo.

17 Ja'ata'ni Maire Paaku musanukonare pa'iche jo'kasi'e ücuanuko ücua pa'iju re'oja'che pa'ijü'u. Re'oja'che paapu chini Dios musanukonare chëasi'kua'mu. Ja'are chu'vaku si'achejña ku'iu päi Jesure cuasana chi'ivu'ñana chu'vaku pa'iku'mu chu'u. 18 Jikora'muru chã'tiru caca'niru chuto tuache judiopaire jo'kasi'kua'mu Dios. Ja'a musanukona masime. Ja'ata'ni judiopäiu Jesucristo'te cuasani judiopäi cho'uju pa'iche jikochã'tiru chuto tuache cuheku jo'kamanea'ku. Ücuachi'a judio peokuji Jesucristo'te cuasani jikochã'tiru chuto tuacojñomanea'ku. 19 Judiopäiuchi'a jikochã'tiru chuto tuacojñosi'ku pa'ito re'omu. Ücuachi'a judio peokuchi'a jikochã'tiru chuto tuacojñomanesi'ku pa'ito re'omu. Ja'aja'ne pa'ichejẽ'e cuasama'ne Dios chu'üñe'te asa jachama'ne pa'iju re'oja'che cho'ochete na'a rua cuasaju pa'ijü'u. 20 Dios chëasina ücuanuko repanare Repau chëarumu pa'isi'e jo'kasoma'ne ücua pa'iju cho'uju paapu. 21 Te'enare Dios musanukonare chëarumu chekunapi chëa paajuna kuri kooma'ne rupü cho'ochete cho'okaina pani oimanejü'u. Ja'ata'ni musanukonare paanapi saiche üsema'to sani pa'iju cho'ochete cho'uju kurire kooju pa'ijü'u. 22 Päiu, Jesús chëarumu päi chëa paacojñoku pani, pojoa'ku. Jesupi repau'te re'oja'che paamu, re'oja'che pa'iche'te masia'ku chini. Ücuaja'che päiu, Jesús repau'te chëarumu päi chëa paacojñoma'ku pani Jesús chëa paaku'mu chura. 23 Jesucristo musanukonare jüni ro'ikani koosi'kua'mu. Koocojñosinajeju chura

Repau neenaa'me musanukona. Jā'ajekuna Repau chiichechi'a cho'ojū chekunapi musanukonare chēa paaju repanare uache si'ache chū'uñu chiito cuhejū'u. ²⁴ Asarepajū'u, ūcuanuko chu'u majapāijana. Dios musanukonare chēarumu pa'iche ūhasoma'ñe ūcua pa'ijū Dioni pojoju pa'ijū'u.

²⁵ Chura romichīi chuta'a umu vejamanare chu'vache'te tochamu chu'u. Maire Paaku Jesús chū'umanesi'kua'mu ie. Jā'ata'ni Dios chu'ure oiu cho'okaimu Repau chiichechi'a cho'oa'ku chini. Repau chiiche'te cho'oku ija'che chu'vamū chu'u: ²⁶ Chu'u cuasato irumū chejapi ruarepa pa'ivesache pa'ina musanukonapi vejama'ñe pa'ito na'a re'omu. ²⁷ Jā'ata'ni umupāi romi paana murūjoromi jo'kasomanejū'u. Chuta'a vejamanareta'ni, "Ku'e vejajū'u", chiiu chu'vama'kua'mu chu'u. ²⁸ Jā'ata'ni pōsuuji romio'te vejani cu'ache cho'oma'mu. Ūcuachi'a romichīioji umuu'te vejani cu'ache cho'oma'mo. Jā'ata'ni musanukonare vejasinare rua cuaja pa'ija'mu icheja pa'irumu. Jā'ajekuna musanukonare, "Cuaja peoche paapu chini, vejama'iro pa'ijū'u", chiiku'mu chu'u.

²⁹ Musanukonare chu'u majapāijanare iere i'kara chiimu chu'u: Icheja ai pa'imanejanaa'me mai. Jā'ajekuna Cristo chiiche'te cho'ojū rua cuasaju pa'ijū'u Repau'te. Chura romi paana murūjoromichi'a cuasaju pa'imanejū'u. ³⁰ Ota oina ūcuaja'che musanukona majapāi jū'isinarechi'a cuasaju pa'imanejū'u. Rua pojoju pa'ina ūcuaja'che pojoju pa'ichechi'a cuasaju pa'imanejū'u. Ūcuaja'che pōse koosina pōsechi'a cuasaju pa'imanejū'u. ³¹ Ūcuaja'che pāi icheja cho'ochete'rua cho'ojū cu'amajñaruā jñaa paana jā'achi'a cuasaju pa'imanejū'u. Chejana'me cu'amajñaruā si'asojachea'me. Jā'ajekuna Cristo chiiche'te cho'ojū cuasaju pa'ijū'u Repau'te.

³² Musanukonapi āu āiñena'me pa'iche ruarepa cuasaju pa'ito cu'amu. "Jā'aja'ñe pa'ijū'u", chiima'mu chu'u musanukonare. Ija'chea'me: Pāiu romi peoku Diorechi'a cuasaku pojore'omu repau'te. ³³ Romi paaku'teta'ni rūjopi pojoa'ko chini rūjore kuirachena'me cuasakuna, ³⁴ Diorechi'a cuasacu'amu repau'te. Romio te'eo pa'iko ūcuaja'che Diorechi'a cuasako cho'ochete'cho'okaire'omu repau'te. Ūmuu pa'iko'teta'ni ūjupi pojoa'ku chini ūjure kuirachena'me cuasakona Diorechi'a cuasacu'amu repau'te.

³⁵ Musanukonapi ña re'oja'che paapu chini jā'aja'ñe chu'vaku tocha saomu chu'u musanukonare. Pa'ivesacheta'ni chū'ucuhemu chu'u musanukonare. Musanukonapi re'oja'che pa'ijū, Diore si'arumu pojoju pa'iche'te asani na'a rua pojoja'mu chu'u.

³⁶ Jā'ata'ni pāiu mamako'te romichīio'te umuu sēecojñosi'kore paaku, "Ikore umuu'te pa'ire'omu", chini cuasani umuu'te pa'iche ūsemanea'ku. "Chu'upi ikore ūseni re'oja'chere cho'oma'mu. Aia'mo iko chura", chini cuasani ūsemanea'ku repau. Ūsemaneni cu'ache cho'oma'mu repau. Repanapi vejato re'omu. ³⁷ Chekuta'ni, mamako'te romichīio'te paakuji, "Chu'u neeko umu vejama'to na'a re'omu", chiimu. Peore pe'keru jā'aja'ñechi'a cuasasi'kupi mamako'te umu vejache ūseni cu'ache cho'oma'mu repau. "Īsija'mu chu'u ikore", chiimanesi'kupi ūseni cu'ache cho'oma'mu repau. Jā'ajekuna jo'e chekupi sēeuna ūseni cu'ache cho'oma'mu. ³⁸ Pāiu mamako'te umu vejache ūsema'to re'omu. Jā'ata'ni ūseni na'a re'oja'che cho'omu repau, chu'upi cuasato.

³⁹ Romio umuu'te vejani ũju vajuu pa'ichetu'ka paao. Repao ũju jūnisoruta'ni repao'te ukuni jo'e vejare'omu, jā'ata'ni Jesucristo'te cuasakuni. ⁴⁰ Jā'ata'ni repaoji jo'e umu vejamaneni na'a rua pojoko pa'ija'mo. Jā'aja'ñe cuasamu chu'u. Jā'aja'ñe cuasakujeku che'chomu chu'u musanukonare, chu'uni Dios Rekochoji cho'okaiuna.

8

Tñosiva'nani pojoju āumajñaruā ĩsiche'te kuumu

¹ Chura rupā tñosiva'nani pojoju pāi āumajñaruā ĩsisi'ere kuaku tocha saopi'ramu chu'u. Musanukona ũcuauko, "Jā'a peore masinaa'me chukuna", chiicosome. Jā'ata'ni masinaa'me chini ija'che i'kato cu'amū, "Masinajeju chekunare na'a re'oja'che cho'onaa'me chukuna", chiito. Jā'aja'ñe i'kana chekunarejē'e ña oimanaa'me. Pāi chekunare oina re'oja'che cho'okaimere repanare, na'a re'oja'che paapu chini. ² Pāiu ũcuauakujī, "Rua masiu'mu chu'u", chiiku repauni chuta'a masicheji rua karakuna repau masiruja'chere vesumu. ³ Jā'ata'ni pāiu ũcuauaku Diore chiiku rua masiu'mu. Dios ũcuachi'a repauni masiku, "Chu'u neekua'mu iku", chiimu repau'te. ⁴ Jā'ajekuna maipi, "Tñosiva'nare jo'kasi'ere āure āito cu'amū", chini cuasamanapi āito cu'ama'mu. Ija'chea'me: Dioma'me repava'na. Dios te'eu'mu. Cheku Dios peomu. Masime mai jā'a. ⁵ Chekuna pāi ija'che cuasaju i'kanaa'me: "Dios te'euma'mu. Maire paava'na diova'na cunaumuna'me cheja rua jainuko pa'ime", chiinaa'me repana. ⁶ Jā'ata'ni mai iere masiju, "Mai Ja'ku, Dios, ũcuate'eu'mu", chinaa'me. Repauji cho'ouna peore pa'imū chura, chejana'me cu'amajñaruā, cu'ava'nana'me pāi. Mai Repau neenaa'me. ũcuachi'a Maire Paaku, Jesucristo, ũcuate'eu'mu. ũcuauji cho'ouna peore pa'imū chura. Mai ũcuachi'a Repau cho'okaisi'ejekuna Repau neenaa'me. ⁷ Jā'ata'ni pāi Jesucristo'te cuasana ũcuarepanuko masima'me jā'a. Tñosiva'nare jo'kasi'ere āu āito cu'ama'mu. Jā'ata'ni pāi te'ena tñosiva'nare aperumu pojoju che'chesosinajeju churajatu'ka āu repava'nare jo'kasi'ere, "Te āu diova'na neea'me", chini cuasaju āiju ũcu cuasame repava'nare. "Maire iere āito cu'amū", chiiju cuasacosome repana. Jā'aja'ñe cuasanapi ũcuare āito, ũcuananani cu'amū. Cu'ache cho'ome repana. Repana cuasache'te jā'aja'ñe cu'ache cho'ojū pani rūhiñe cuasachē cavesusojanaa'me repana. ⁸ Jā'ata'ni Diore āu āiñeji pojoma'ñea'me. Āumajñaruā si'arepache āimaneni cu'ache cho'oma'me. ũcuachi'a si'ache āu āiñeji na'a re'oja'che cho'oma'ñea'me. Āu ũcuauache āire'omu.

⁹ Jā'ata'ni musanukona na'a masina ñarepaju pa'ijū'u. "ũcuauache cho'ore'omu chu'ere", chini ũcuauache cho'ojū pa'imanejū'u, musanukona majapāijava'na vesuva'napi ña chēa cu'ache cho'ochete che'chemanea'ju. ¹⁰ Musanukona na'a masinapi tñosiva'nare ĩsisi'ere āu ñu'ijū āivu'ere repava'nare pojomanata'ni āito chekurumu vesuva'napi ñani ũcuaja'che āiju tñosiva'nare pojojanaa'me, "Ina masina repava'nare tñosiva'nare pojoju chukuna'te ũcuaja'che pojoju āire'ocosomu", chini.

¹¹ Jā'aja'ñe cho'oni musanukona majapāijanare re'oja'che pa'ivesunani na'a masinapi cu'ache cho'ochete che'chojanaa'me. Jesucristo re'oja'che pa'ivesunare ũcuachi'a jūni ro'ikaisi'kua'mu, Dioname re'oja'che paapu chini. ¹² Musanukona majapāijanare pa'ivesunani, "Ija'che cho'ochete cu'ache'me", chiiju cuasaju pa'inani musanukonapi jā'aja'ñe cho'oni cu'ache cho'ome repanare. Jā'aja'ñe cho'oni ñoru, "Cu'ache'me ie", chiiju cuasanapi ña chēa cho'oni repana re'oja'che cuasaju pa'iche cho'ojū

cavesusojanaa'me repana. Repanare jā'aja'ñe cu'ache cho'oni Jesu-cristo'te ũcuachi'a cu'ache cho'ome musanukona. ¹³ Jā'ajekuna chu'u majapājanare āu āni ñoñeji cacu'oche cuheku'mu chu'u. Repanapi chu'u āiñe'te ña ũcuaja'che cho'oju repana cu'amū chiisi'ere cho'ojuña ñani jo'e jmanakarujē'e koo āimaneja'mu chu'u, "Repanapi ña āicu'ache'te āiju che'chesoju", chini.

9

Jesucristo saosinare kuirache'te kwamū

¹ Jesucristo saosi'kujeku pāi chekunare chēa paacojñoma'kua'mu chu'u. Maire Paaku'te, Jesure ñasi'kua'mu chu'u. Ūcuauji cho'okaiuna chu'upi chu'vakuna Dios chu'o asa chēa Repau'te Jesure cuasaju jovo pojoju pa'ime musanukona. ² Jesucristojo saosi'kua'mu chu'ure musanukonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini. Repau neenajeju chu'u pa'iche masime musanukona. Chura chu'upi chu'vakuna asa chēa Diore cuasaju pa'ime musanukona. Jā'ajekuna pāi musanukona pa'iche'te ñani chu'ure Jesu-cristo saosi'e masijanaa'me. Jā'ata'ni chekuna te'ena Dios chu'ure saosi'e jachame. ³ Pāi chu'ure ke'renapi, "Iku Jesucristo saosi'kuma'mu", chiito ija'che i'kakū'mu chu'u repanare: ⁴ Chu'ure Jesucristo saosi'kujekuna chu'u che'chona paache āiñena'me ũkuche sēere'omu repanare, chu'ure sēeuato. ⁵ Ūcuaja'che chekurumu romio'te Jesucristo'te cuasakoni vejani ku'iu kuhare'omu chu'ure, kuhauato. Jā'aja'ñe cho'ome Pedrona'me Maire Paaku Jesús cho'jechi, chekuna Repau saosina ũcuaja'che; rūjoromi kuhaju ku'ime. ⁶ Chukunachi'aa'me te'eka'chapana Bernabena'me chu'u, Dios chu'o chu'vanapi cho'oche cho'oju kuri kooju peore chukuna chiiche ro'ina. Jā'ata'ni chukuna chu'vanapi chukuna'te kuirato cu'ama'mu.

⁷ Pāi ũcuauache cho'oche cho'oju kuri koome. Sōtaopāi repanare chū'unare cho'oche cho'okaiju kurina'me āu koome. Ūcuaja'che pāiu pīsi uche tāsi'ku uche pa'irumu āimu. Ūcuachi'a pāiu ovejava'nare kuiraku repava'na oje qui ũkumu. Jā'ajekuna chukuna Dios chu'o chu'vasi'e ro'i kuri kotoo cu'ama'mu. ⁸ Asarepajū'u. Pāi cuasachechi'a tochama'mu chu'u. Dios chu'o aperumu Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kwamu:

⁹ Pāiujī vacava'nare trigo po'teche chū'ukujī repava'nani trigo'te āiūseto cu'amū,

chiimu. Vaca cho'ochechi'a cuasaku jā'aja'ñe tochache chū'umanesi'kua'mu Dios. ¹⁰ Chukuna'te Repau chu'o chu'vajanani cuasaku jā'aja'ñe tochache chū'usi'kua'mu Dios. Pāi vea tānana'me tuana cho'oche cho'osi'e ro'i kooju chini cuasaju cho'ome repana. ¹¹ Āu tākaisina repana tākaisi'e ro'i koome. Chu'ure ũcuaja'che Diore āu tākaisi'ēja'cho musanukonare Repau chu'o chu'vakaisi'e ro'i koore'omu. ¹² Chekuna Dios chu'o chu'vana musanukonare chu'vache ro'i kurina'me āu kāiñe koome. Chu'uni musanukonare na'a rua chu'vakuni jā'aja'ñe na'a rua īsito re'omu. Jā'ata'ni kurijē'e sēema'ñe chu'o re'oja'chere Jesucristo pa'iche'te chu'vaku pa'iku'mu chu'u, musanukonapi asa chēaa'ju chini. Musanukonapi asa jachamanea'ju chini kurijē'e sēema'ñe chu'vaku'mu chu'u. ¹³ Judíopāi Dioni pojoju va'iva'nare Repau vū'ena ra vanisome. Vanisojana phairipāina'me repavū'e cho'oche cho'okaina va'i joopo koo āime, cho'oche cho'okaiche ro'i. Jā'aja'ñe cho'oche masime musanukona. ¹⁴ Ūcuaja'che Maire Paaku chū'u jo'kasi'kua'mu, Repau chu'o chu'vanapi āuna'me kāiñe kuri koo'aju chini.

15 Jā'ata'ni kuri sēema'kua'mu chu'u musanukonare. Chura kurire sēeu tochama'mu chu'u musanukonare. Kurijē'e sēeuama'ñe chu'vauamu chu'ure. Rua āucuha jū'iu chu'vanijē'e ūcua kuri sēemaneja'mu chu'u. 16 Dios chu'o chu'vakuta'ni chekunare ija'che i'kama'kua'mu chu'u: "Asarepajū'u. Re'oja'chechi'a cho'oku'mu chu'u", chiima'kua'mu. Pāi chu'vani chu'ure Dios chū'u jo'kasi'ere cho'oku'mu chu'u. Chu'upi jā'are cho'oma'to pojomanera'amū Dios chu'ure. 17 Diopi pojoku re'oja'che cho'okaiku'mu chu'ure, chu'uni chu'vauakuna chu'vasi'e ro'i. Ūcuachi'a Repau chu'ure chū'u jo'kasi'e chu'vañamekuta'ni ūcua chu'vato ro'ija'mu Dios chu'ure. 18 Chu'upi Dios chu'o chu'vakujī kāiñena'me āu sēeto cu'ama'mu. Jā'ata'ni sēema'kua'mu chu'u. Kurijē'e sēema'ñe rupū chu'vaku rua pojoku'mu chu'u. Chu'u ro'iche'me jā'a pojochē.

19 Ija'chea'me: Pāi chekuna chēa paacojñoma'kua'mu chu'u. Ūcuachi'a chu'u chu'vache pāi chū'usi'ema'mu. Jā'ata'ni pāi ūcuauanana'me pani repana chiiche cho'oku repana pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repanapi na'a jainuko chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. 20 Judiopāina'me pani repana pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te Dios chu'ore asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. Dios aperumu chū'u jo'kasi'e cho'onare ja'me pani repana cho'ocheja'che cho'oku pa'iku'mu chu'u. Jā'aja'ñe cho'oma'to cu'ama'mu. Jā'ata'ni ūcua jā'aja'ñe ja'me cho'oku'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te Dios chu'ore asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. 21 Ūcuaja'che pāi Dios chū'usi'ejē'e vesunare ja'me pani repana pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. Jā'aja'ñe pa'inare ja'me panijē'e repana cho'ocheja'che cu'ache cho'oma'kua'mu chu'u. Jesucristoni pojoku, Repau chū'ñe jachama'ñe re'oja'chechi'a cho'oku'mu chu'u. Chu'upi Jesucristo chū'ñe'te cho'oma'to cu'amū. 22 Rua vesunare ja'me panijē'e ūcuaja'che repana pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. Pāi ūcuauakore ja'me pa'iu, repana pa'icheja'che re'oja'che pa'iku'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. 23 Peore cho'oku'mu chu'u pāipi Jesucristo'te cuasache kuachū'ore asa chēaa'jū chini. Jā'are chini pojoku chu'vaku'mu chu'u. Chu'upi chu'vakuna Diopi repanani chēa paato rua pojomu chu'u.

24 Ūcuaja'che cho'ome pāi vū'vūna. Ūcuauako rua vū'vūme cajejañu chini. Jā'ata'ni te'euchi'a cajejaimū. Jā'aja'ñe cho'oche masime musanukona. Ūcuaja'che musanukona vū'vū cajejañu chini na'a rua vū'vūcheja'che peore cho'ore'ochetū'ka Diore re'oja'che cho'oju pa'ijū'u. 25 Vū'vūra chiiku repau ca'nivū rua kuiramū koka paara chini. Ca'nivū cacū'omajñarūā cho'oche ūhasomū repau, cho'ouakuta'ni. Ūhaso pa'iu vū'vūcheji cajejani rupū isiche'te koomū repau. Jā'ata'ni repau koosi'e si'asojachea'me. Mai Jesucristo'te cuasana ūcuachi'a Repau rupū isiche'te na'a re'oja'chere si'ama'ñere kooñu chini cho'oju cacū'ache ūhasome cho'ouanata'ni, "Dios maire na'a re'oja'chere isija'mu", chiiju. 26 Jā'ajekuna vū'vū cajejasa chiiku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Peorepache pa'ima'kua'mu pāipi Jesucristoni jovoajū chini. Chekejē'e cuasama'ñe re'oja'che cho'ochechi'a cuasaku'mu chu'u. 27 Chu'u meñe rua chū'uku'mu re'oja'chechi'a cho'ora chini. Chu'uni chekunare re'oja'che cho'okaiñameuato rua cuasaku cho'okaiku'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te asacuheja chini. Chu'upi repanani jā'aja'ñe cho'okaima'to

Dios chu'ure Repau chu'o pāi chu'vaku'teta'ni Repau chu'ure ĩsira'asi'e re'oja'che ĩsima'mu.

10

Tšosiva'nani ña, "Diova'naa'me ina", chiimaneajũ chini chu'vache'te kuamu

¹ Asarepajũ'u, chu'u majapāijana. Mai aipāi Egipto cheja etarumu Diopi cho'okuna ũcuanuko okomakapi ñaju saisi'e cavesumanejũ'u. Okomakapi ñaju saiju Maachiaara joopoji oko peacho Diopi jáko nukouna ũcuachejapi ũcuanuko jēniasome repana. ² Reparumu Moiseni ũcuanuko jovo ja'me pa'ijũ okoro'vecojñoñeja'ñe okomaka vu'evũji saiju, chiaraji jēniasome repana. ³ Ũcuanuko si'aumucujña Dios cunaumu raoche'te ãu ãiju paniasome repana. ⁴ Ũcuachi'a oko peochejare ku'ijũ Cristoji cho'okaiuna catapu etasi'ere oko ũcuanuko ũkuasome repana. Reparumu Cristo ñoma'kuta'ni ũcuanana'me ku'iu kuiraku paniasomu repanare. ⁵ Dios repanare ũcuanukore kuirakuta'ni te'enare pojoasomu. Chekunareta'ni Repauni jachajuna pe'rukũ chũ'uuna pāi peochejare pa'ijũ ũcuanuko jūnisoasome.

⁶ Maipi che'cheajũ chini jā'aja'ñe ti'jñesi'kua'mu, maipi repana cu'ache cho'ocheja'che cho'omaneajũ chini. ⁷ Mai aipāi jainuko tšosiva'nani pojoasome, "Dioa'me ina", chiijũ. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ĩja'che kuamu:

Jā'ana pāi ãu ãni pi'ni ujacha'ijũ pojosinaa'me, chiimu. Jā'aja'ñe cho'oasome repana tšosiva'nani pojoju. Repana cho'osi'ēja'che cho'omaneju mai. ⁸ Jainuko repana rjoromi peonani ja'me kāniasome. Jā'aja'ñe cho'ojuna pe'rukũ Dios cu'ache cho'osinare ũcuanukore ũcuate'eumucusena veintitrés milrepanare vanisoasomu. Repana cu'ache cho'osi'ēja'che cho'omaneju mai. ⁹ Chekuna te'ena Maire Paaku re'oja'che cho'okaiche'te cuheju, "Maire uache ĩsima'kua'mu Repau", chiijũ pe'ruasome repana. Jā'aja'ñe i'karena Maire Paaku pe'rukũ añare raouna ũcuanuko kujño jūnisoasome repana, jā'aja'ñe i'kasi'e ro'i. Repana i'kasi'ēja'che i'kamaneju mai. ¹⁰ Chekuna Maire Paakuni pe'ruju cu'ache cutuasome. Jā'aja'ñe cutujuna Dios pe'rukũ ángelni casoasomu repanani vanisoa'ku chini. Repana cutusi'ēja'che Maire Paaku'te cu'ache cutumaneju mai. ¹¹ Peore jā'a maini che'chora chini cho'oasomu Dios. "Tocha jo'kajũ ie", chiniasomu Repau, mai aipāi ti'jñesi'ere asa repana cu'ache cho'osi'ēja'che cho'oma'ñe pa'ijũ, re'oja'chechi'a cho'ojũ paapu chini. Aperumu Repau Dios irumu pa'ijachere cuasaku peore care'vaasomu. ¹² Jā'ajekuna musanukona ñarepaju pa'ijũ'u; chekurumu ñameju, "Re'oja'chechi'a cho'oñu", chiisinapi cu'ache cho'ojũ cu'ache ti'jñecojoñe. ¹³ Te'eñoã vatipi chũ'ukuna cu'ache cho'ouaku'mu maire. Jā'aja'ñe ti'jñemu maire ũcuanukore. Jā'ata'ni Dios, "Repanare cho'okaija'mu chu'u", chiisi'e ũcuarepa cho'okaija'mu Repau musanukonare. Jorema'kua'mu Repau. Musanukonani cu'ache cho'ouakuna Repauni sēto ũsekaija'mu Repau, cho'omaneajũ chini. ¹⁴ Jā'ajekuna chu'u cuasana, jmamakarujē'e tšosiva'nare pojoju pa'imanejũ'u.

¹⁵ Cuasamasime musanukona. Chu'u i'kacheji ũcuarepa cuasoma'to kuajũ'u. ¹⁶ Mai Jesucristoni pojoñu chini si'arumu chi'i pīsi uche conore ũkujũ, Repau chueniso chíe meosi'ere cuasaju, "Re'orepamu, Ja'ku",

chiinaa'me Repau'te. Ūcuachi'a chi'i pāpu'te āiju Jesucristo ca'niv'u'te cuasaju āinaa'me mai. Jā'aja'ñe chi'i āiju Jesucristona'me āiñeja'ñe āiju pa'ime mai. ¹⁷ Mai Jesucristo'te cuasana pāpu ūcuate'epu jainuku āiñeja'ñe Repau'ni cuasaju ūcuate'eujakanupu'me, Jesucristo ca'niv'u ūcuate'eca'nivu pa'icheja'che. ¹⁸ Israelpāi cho'oc'he'te cuasajū'u. Jo'cha va'iva'nare Dios vu'ena ra vani va'i joopo āime repana. Jā'aja'ñe āiju Diona'me āiñeja'ñe āiju Ūcuaua'na'me pa'ime repana. ¹⁹ Tāosiva'nata'ni rupū peoc'he pa'ime. "Dioa'me jā'ana", chiima'mu chu'u. Repava'nare īsisi'e āu rupū āua'me; cu'a peomu. ²⁰ Jā'ata'ni pāipi tāosiva'nani āure īsini vatire īsicheja'che īsime āu. Jā'aja'ñe pa'ina Dioreta'ni āu īsimanaa'me. Musanukonapi tāosiva'na pa'iv'u'ena mua repava'nare īsisi'ere āu āni vatina'me āiñeja'ñe āiju pa'ime. Jā'aja'ñe cho'oc'he cuhemu chu'u. Musanukonapi vatire pojoto cu'amū. ²¹ Maipi pīsi uche conore ūkuju Maire Paaku'te ja'me pa'inapi vatire ūcuate'erumu ja'me pa'icu'amū. Ūcuachi'a āu āiju Maire Paakuna'me pa'inapi vatire ūcuate'erumu ja'me pa'icu'amū. ²² Maire Paaku'te pojonajejuna vatire pojocu'amū musanukonare. Dios maire romi vanuku pa'icheja'che pa'iu ūcuate'eu paara chiimū. Jā'ajekuna maipi Repau'te pojonapi vatire pojoto pe'rumū Repau Maire Paaku. ¿Repau'te musanukona Diore vajuchuma'ñe? Ūcuachi'a, ¿Repau'te musanukona na'a rua masinaa'ñe?

Ūcuauache cho'ochena'me chekunare re'oja'che cho'oc'he'te kamū

²³ Te'ena musanukona ija'che i'kajuasome: "Ūcuauache cho'ore'omu chekuna'te", chiijuasome. Jā'ata'ni chekurumu musanukonare uache'te cho'oni re'oja'che jñaama'me. Jā'aja'ñe musanukonare uache cho'ojū chekunare cu'ache che'chome. ²⁴ Musanukonare uachechi'a cuasama'ñe chekunare re'oja'che cho'okaiche'te cuasaju re'oja'che cho'ojū pa'ijū'u, repanapi re'oja'che che'chea'ju.

²⁵ Va'i īsiv'u'e sani, "¿Jeecheja rasi'ea'che ie va'i?", chiima'ñe va'i koo āijū'u. "Chekurumu chu'u iere koo āni tāosiva'nare jo'kasi'e pa'ito cu'ache cho'ocosomu", chiima'ñe koo āijū'u. ²⁶ Dios cho'osi'e āu āire'oc'hechi'aa'me. Chejana'me repacheja pa'imajñaruā peore Dios cho'osi'ea'me. Jā'ajekuna sēniasama'ñe āire'omu.

²⁷ Pāiu ūcuauakujī Jesucristo'te cuasama'kupī musanukonani āure āura chini soito musanukonare saiūato sani repau āuñe peore koo āijū'u. "Chekurumu chu'u iere āni cu'ache cho'omu", chini cuasama'ñe koo āijū'u repau āuñe. "¿Jeechejapi mu'u ie va'i rau?", chiima'ñe koo āire'omu musanukonare. ²⁸ Jā'ata'ni pāiu ūcuauakujī musanukonani, "Te āu tāosiva'ure īsisi'ea'me", chiiku'te koo āimanejū'u. Tāosiva'ure cuasakujeku jā'aja'ñe i'kamū repau. Repau jā'are āu āni cu'ache cho'omu. Ūcuachi'a repau cuasato Jesure cuasaku ūcuauakujī jā'are āu āni cu'ache cho'omu. Jā'ajekuna musanukonapi repau āuñe'te āu koo āni jā'aja'ñe cho'ojū cu'ache che'chome repau'te āu āusi'kare. Jā'aja'ñe cho'omanejū'u repau'te. ²⁹ Jā'are āu āni meñe cu'ache cho'oma'me musanukona. Repau'teta'ni cu'ache cho'ome. Jā'are sēniasama'ñe āito na'a re'omu. Pāipi, "Cho'ocu'amū ie", chiito cho'ocu'amū musanukonare. Pāipi, "Cho'ocu'amū ie", chiima'ñeta'ni cho'ore'omu musanukonare. Chekurumu sēniasato, "Ija'che cho'oc'he cu'ache'me", chiinaa'me chekuna. Jā'aja'ñe i'kato musanukonare cho'ouache cho'ocu'amū. Cho'omanejū'u. ³⁰ Chu'upi āure āiu, "Ja'ku, re'orepamu", chini cu'ache cho'oma'mū. ¿Je'se pa'iana pāi chu'ure cu'ache cutuche, "Ja'ku, re'orepamu", chini

ãu ãiku'teta'ni? ³¹ Musanukona cho'ochete chekunapi ña, "Dios rua re'oku'mu", chijju cuasaja chini re'ojachechi'a cho'ojũ'u. ãu ũcuuache ãiju, ũcuuache ũkujũ peore musanukona cho'ochete re'ojachechi'a cho'ojũ'u. ³² Jã'aja'ñe re'ojachechi'a cho'ojũ cu'ache che'choma'ñe pa'ijũ'u, judiõpãina'me judio peonare, Jesucristo'te cuasanare ũcuachi'a. ³³ Chu'u pa'i ũcuanukore si'arumu pojoku pa'icheja'che pojoru pa'ijũ'u. Chu'uchi'a meñe re'ojache cho'ora chiima'ñe pa'i ũcuanukore re'ojache cho'okasa chiiku'mu chu'u, repanapi ũcuanuko Jesucristoni jovo, ũcuana'me re'ojache paapu chini.

11

Romi Diore cuasana chi'i pojochete kumu

¹ Chu'u Jesucristo pa'iseja'che re'ojache pa'iche'te ña chãa chu'u pa'icheja'che re'ojache pa'ijũ'u musanukona.

² Musanukonapi chu'uni cuasaja chu'u ja'me pa'irumu chu'u musanukonare che'chosi'ere peore re'ojache cho'ojũ pa'ijũna rua pojomu chu'u. ³ Jã'ata'ni musanukonare iere masijũ'u chiimu chu'u: Dios Jesucristo'te paaku'mu. Jesucristo ũcuaja'che umupã paaku'mu. Umupã ũcuaja'che repaña rãjoromire paame. ⁴ Jã'ajekuna musanukona umupã chi'ini tuhiroã tuhijũ Diore sãejũ, Dios chu'o kuato cu'amũ. Tuhiroã tuhijũ sãni Jesucristo musanukonare paama'ñeja'ñere cho'o ñome. Jã'ajekuna paũ ũcuuakujũ tuhiro tuhũ sãeuna pa'i chekunapi ñani repau'te Paaku'te Jesucristo'te cu'ache cutume. ⁵ Jã'ata'ni romi chi'ini repaña sãjore kãñase're tuhimanapi Diore sãejũ Dios chu'o kuato cu'amũ. Repanare paanare ña kukuma'ñere cho'o ñome. Romipi jã'aja'ñe cho'oni repaña sãjo raña ko'usocheja'che cho'ojũ vajuachuache cho'ome. Romio ũcuuakoji kãase'recho tuhima'ñe sãeona pa'i chekunapi ñani repau'te paaku'te cu'ache cutume. ⁶ Romio repao sãjoru kãase'recho tuhicuheko raña tu'kasocojõoa'ko. Jã'ata'ni repaoji rañapa tu'ka ko'usoru pa'i rua cu'ache cutujanaa'me repau'te. Jã'ajekuna Jesucristo'te cuasana chi'ivu'e muani repao sãjoru kãa tuhio pao. ⁷ Dios umupã cho'oasomũ, Repau chu'uñeja'ñe chu'ũju paapu chini. Paũji re'ojache pa'ito chekuna pa'i Diore repau'te cho'osi'kure re'ojache cutume. Jã'ajekuna umupã Diore cuasaja vajuachete ñoñu chini Repau vu'e pa'irumu tuhiroã tuhimaneaja'chiimu chu'u. Romita'ni umupã paacojõna pa'iche'te ñojanaa'me, repaña sãjo kãñase're tuhijũ pani. ⁸ Umũu icheja charo pa'ikujeku romioji ñãacojõnosi'kuma'mu. Romiota'ni umũu ca'nivu pa'iche ruta cho'ocojõnosi'koa'mo. ⁹ Dios umũu'te romioji paako chu'ua'ko chini cho'omanesi'kua'mu. Umũuji romioni paaku chu'ua'ku chini cho'osi'kua'mu Dios. ¹⁰ Jã'ajekuna romi repaña sãjore kãñase're tuhijũ umu pa'ina ñoñe paapu. ũcuachi'a ángelepi si'arumu maini ñajũna musanukona rãjoromi jã'aja'ñe re'ojache cho'ojũ paapu. ¹¹ Jã'ata'ni Jesucristo'te cuasana umupãina'me romi pa'ito rua re'omu. Umupã peoto karamu. ũcuachi'a romi peoto karamu. Diopi ñato umupãina'me romi ũcuapa'rũva masina pa'ime. ¹² Mamarumu romio umũu ca'nivu pa'icheji ruta cho'ocojõnosi'koa'mo. Irumuta'ni umupã puka'koromi cutaroã sa'navũna ainee ñãacojõnome. Dios peore cho'osi'kua'mu umupãina'me romi.

¹³ Cuasajũ'u musanukona. Romioji Dios vu'e pa'ikoji, ¿sãjoru kãase'recho tuhima'ñe sãeto re'oku? ¿Je'se cuasache musanukona?

14 Mai umupāichi'aa'me rañapaā ve'emana. Jā'ajekuna umuujī rañapa ve'eku'te ñani repau'te pāisoju cu'ache cutume. 15 Jā'ata'ni romichi'a rañapaā ve'eto re'omu. "Re'oja'che ñomu ikore", chiime pāi repao'te. Rañapaā ve'eche romire jo'kasi'kua'mu Dios, repana kāña pa'icheja'che paau chini. 16 Pāiu ūcuauakuji romire rañapaā ve'eche jo'kasi'e asa jachaku iere cuasaaku: Chukunana'me chekuna Jesucristo'te cuasakuanupā ūcuanuko jā'aja'ñechi'a cho'ojū pa'inaa'me.

Maire Paaku cho'okaisi'ere cuasaju āu āirumu cu'ache cho'ochete kuamu

17 Chura jo'e chekere tochamu chu'u. Musanukona chi'iju sāiñechi'a re'oja'che cho'oraja'chere cho'oma'ne sāiñechi'a cu'ache cho'ojū pa'ijuasome. Jā'aja'ne musanukona cho'ochete asaku pojoma'mu chu'u. 18 Musanukona Jesucristo'te cuasaju chi'inata'ni sāiñechi'a cuheju pa'ijuasome. Pāipi jā'aja'ne kuajana asa, "Chu'o ūcuarepacosomu jā'a", chiimu chu'u. 19 Sāiñechi'a cuheju ija'che cuasacosome musanukona: "Chekunare na'a rua masinaa'me chukuna", chiiju cuasacosome. Jā'ajekuna chekunare rua i'kacosome musanukona, repapani, "Rua masime ina", chiiju cuasaaju chini. 20 Chi'i jā'aja'ne sāiñechi'a cuheju Maire Paakuni pojoju ja'me āu āirumu Repau cho'okaisi'eje'e cuasama'ne āu āicosome musanukona. 21 Ja'me āu āirumuta'ni rupū ūcuauache āiñeja'ne āiju ūcuapa'rūva ja'me āima'me musanukona. Te'ena cha'ama'ne charo āu āijuasome. Chekuna cho'jepi āijuasome. Te'ena āiñe peoju āucuhava'na pa'ito chekunata'ni āure rua chajiche āiju pīsi ūche cono rua ūkuju cono jū'ijuasome. 22 ¿Je'se pa'ina musanukona vū'ña āu āima'ne? Musanukona majapāijanare Dios chēa paanarejē'e cuasama'ne musanukona. Jā'aja'ne cho'ojū chuova'na pa'iju āiñe peova'nare cu'ache cho'ome musanukona. Āiñe'te peoju musanukonare ja'me āu āivajuchujuasome repana. ¿Pojoja'che chu'u musanukonare? Pāara. Rua cu'amu jā'aja'ne cho'ochete, chiimu chu'u.

Maire Paaku cho'okaisi'ere cuasaju āu āiñe'te kuamu

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 Chu'u musanukonare kuasi'e Maire Paakuji chu'uni kua jñauuna kuasi'kua'mu chu'u musanukonare ie. Jo'e ūcuare kuamu chu'u musanukonare. Maire Paaku, Jesús, Repau chēacojñojañami Repau neenana'me āikuji pāpu mini, 24 "Ja'ku, re'orepamu", chiū Repau'te ja'me pa'inani tu'se ūkuju ija'che i'kaasomu: "Ie chu'u ca'niv'me. Musanukonapi re'oja'che paapu chini jūni ro'ikasa chini pa'imū chu'u. Chu'uni cuasaju chi'iju pāre ija'che cho'ojū āiju pa'ijū'u", chinasomu Repau. 25 Āu āni pī'nisirimū pīsi ūche conoro'rova mini ūcuaja'che i'kaasomu Repau. "Ie ūche cono chu'u chiea'me. Ūcuanuko ūkuju'u iro'rova. Pāi ūcuanukore cu'ache cho'ochete jūni ro'ikasa chini chuenisoja'mu chu'u. Jā'aja'ne cho'ochete chu'u chiepi mekuna Dios mamare, 'Ija'che cho'oñu', chiisi'ere cho'ochete'me. Jā'are cuasaju chi'i ie ūche cono ūkuju pa'ijū'u", chinasomu Repau. 26 Jā'aja'ne pāre āiju ūche cono ūkuju Maire Paaku Jesucristo jūni ro'ikaisi'ere kuaju pa'inaa'me mai, Repau jo'e raicheta'ka.

Maire Paaku cho'okaisi'ere cuasaju āu āirumu cho'ochete kuamu

27 Jā'ajekuna pāi ūcuauanapi Jesús chu'usi'ere jā'aja'ne pā āiju, ūche cono ūkunata'ni Repauni masi cuasaaneni, vajučumapu, Maire Paaku'te cu'ache cho'ome. 28 Jā'ajekuna musanukonapi pā āipi'rani musanukona cho'ojū pa'iche'te cuasa cu'ache cho'osi'ere charo Dioni kua

ũhasojũ'u. Kuasirumuta'ni ũkuju ãire'omu. ²⁹ Pãiu, "Jã'aja'ñea'me ie", chiima'ñe pa'iu Maire Paaku ca'nivu masi cuasama'kupi jã'are ũkuku ãni cu'ache cho'omu. Cu'ache cho'oche ũhasoma'kupi ãito Diopi chũ'uuna cu'ache ti'jñeja'mu repau'te. ³⁰ Musanukona te'ena cu'ache cho'oche ũhasomanapi ãiju koka peome chura. Chekuna ravuna jũ'ime. Chekuna musanukonare ja'me pa'sina jũnisoasome. ³¹ Mai ũcuanuko mai pa'iche'te meñe cuasato re'ora'amu. Cu'ache pa'iche'te meñe cuasa ũhasonare Dios pe'ruma'kua'mu. Pe'rumau jã'aja'ñe pa'inare cu'ache ti'jñeñe jo'kama'kua'mu Repau. ³² Maire Paaku re'oja'chere che'choku mai cu'are ña, cu'ache ti'jñeñe cho'omu, maipi ña kukua'ju chini. Jã'aja'ñe cho'oku re'oja'chere che'chomu Repau, mai jũnisosirumu Repau'te cuasamana saichejana vati toana sani uumanea'ju chini. ³³ Jã'ajekuna, chũ'u majapãijana, musanukonapi Jesucristoni cuasaju ãure ãñu chini chi'ini chekunare cha'ajũ'u. Ūcuapa'ruva ũcuanuko ãijũ'u. ³⁴ Te'enare rua ãucuhato charo musanukona vu'ñana ãu ãni chi'ijũ'u cu'ache cho'ocuheni. Vu'ñana ãu ãni pi'ni chi'ijũ'u ũcuanuko re'oja'che Jesucristoni cuasaju pãre ãñu chini. Jã'aja'ñe cho'oto Dios pe'rumaneja'mu musanukonare. Chũ'u sani jo'e chekere che'choja'mu musanukonare.

12

Dios Rekocho pãi si'ache cho'omasiche jo'kache'te kuamu

¹ Chura musanukonare, chũ'u majapãijanare, iere masia'ju chini kuaku tochamu chũ'u: Dios Rekocho maipi masia'ju chini cho'omasiche'te jo'kamũ maire. Jã'are che'chocha chiimu chũ'u musanukonare. ² E masime musanukona: Aperumu musanukona chuta'a Diore cuasamarumu rũhiñe cuasamaru chũ'o cutumava'nani tũosiva'nani pojojũ pa'isinaa'me. ³ Jã'ajekuna musanukonare iere masia'ju chini kuamu chũ'u. Pãiu Dios Rekocho cho'okaicojñoku ija'che i'kama'mu: "Jesús cu'aku'mu; vati toana saau", chiima'mu. Ūcuachi'a pãiu Dios Rekocho cho'okaicojñoma'ku, "Jesús pãi ũcuanukore paaku'mu", chiima'mu.

⁴ Maire si'acairo cho'omasiche Jo'karekocho Ūcuate'erekocho'me Dios Rekocho. Pãire ũcuauamajñaruã cho'omasiche'te jo'kamũ Reparekocho. Te'enare cheke cho'omasiche'te jo'kaku chekunare na'a cheke cho'omasiche'te jo'kamũ. ⁵ Ūcuanuko Repau jo'kasi'e si'acairo cho'oju Maire Paaku'te Ūcuate'eu'te cho'okaime mai. ⁶ Dios maire ũcuanukore re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ, maire jo'kasi'ere re'oja'che cho'oju paapu chini. Te'enare cheke cho'okaiũ, chekunare na'a cheke cho'okaimũ Repau. Maire ũcuanukore jã'aja'ñe cho'okaiku Dios Ūcuate'eu'mu. Maire ũcuanukore peore rua re'oja'che cho'okaiku'mu Repau. ⁷ Dios Rekocho maire ũcuanukore cho'omasiche jo'kamũ, maipi sãiñechi'a re'oja'che cho'okaiju paapu chini. Dios Rekochoji jã'aja'ñe cho'okaiuna Repau maire ja'me pa'iche masime mai. ⁸ Dios Rekocho Repau'te jo'kauanani re'oja'che chũ'vamasiche'te jo'kamũ, chekunani re'oja'che chũ'vaju paapu chini. Ūcuate'erekochoji chekunare Repau'te uanare Repau chũ'o che'chomasiche'te jo'kamũ, chekunani masi che'choju paapu chini. ⁹ Ūcuate'erekochoji te'enare Diore na'a rua cuasache'te jo'kamũ. Ūcuachi'a chekunare pãi vasomasiche'te jo'kamũ. ¹⁰ Chekunare, Diochi'a cho'omasiche'te jo'kamũ Reparekocho cho'omasia'ju chini. Chekunare Dios chũ'o kuamasiche'te jo'kamũ. Chekunare, Dios chũ'o kuana kuache asa cuasamasiche'te jo'kamũ, repaña kuache'te asa cuasamasi, "Ina Dios

chũ'o rūhiñe kuanaa'me; ina jorenaa'me", chiiju masia'ju chini. Reparekocho chekunare tũpãichũ'o repañajẽ'e che'chemanesichũ'o cutumasiche'te jo'kamũ. Chekunare tũpãichũ'o cutumasina i'kache'te asamasiju rūhiñe kuache'te jo'kamũ. ¹¹ Jã'a peore Ũcuate'eu Dios Rekocho cho'oche'me. Maire ũcuanũkore Repau'te jo'kauache rua si'acairo cho'omasiche jo'kamũ Repau.

Jesucristo'te Ũcuate'eu'te cuasanajeju ũcuanũko Repau ca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupũ pa'iche'te kuamu

¹² Pãiu ca'nivũ si'ache pa'imũ, jũjña, ñakocaã, cutapũ peore. Jã'ata'ni ũcuate'eca'nivũ'me. Ũcuate'eca'nivũ pa'icheja'che mai ũcuaja'che Jesucristo'te cuasana jainũkota'ni re'oja'che ja'me pa'iju, ũcuachi'a Ũcuauña'me re'oja'che pa'iju Repau ca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupũ'me. ¹³ Mai ũcuanũko Jesucristo'te cuasana, judiopãina'me judío peona, kurinana'me chuova'na pa'ina peore Jesucristo ca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupũ'me. Mai ũcuanũko Dios Rekochoji cho'okaiũna Jesucristoni jovo Ũcuauña'me pa'inaa'me chura. Repau'te jovosirũmu pãipi mai Repau'te jovosi'ere ña masia'ju chini okoro'vecojñosinaa'me mai ũcuanũko. Ũcuachi'a maipi Jesuni jovorena Dios Rekocho Ũcuate'erekochoji ũcuanũkore jovosi'kuamũ maire. Maini ja'me jovo pa'iu ũcuanũkore cho'okaiũna Jesucristo ca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupũ'me mai chura.

¹⁴ Pãii ca'nivũã jã'aja'ñe pa'imũ. Pãiu ca'nivũ ũcuate'eca'nivũta'ni si'ache pa'imũ: jũjña, ñakocaã, cutapũ, peore. Ũcuaja'che mai Jesús neena jainũkota'ni ũcuate'eujakuanupũ pa'iju Repau ca'nivuja'ñe pa'ime. ¹⁵ Chekurũmu cũ'apuji ija'che i'kamũ: "Jãtuma'mũ chu'u. Jã'ajekuna ca'nivũ'te pa'ima'mũ chu'u", chiimũ. Jã'ata'ni cũ'apuji jã'aja'ñe i'kani joremũ. Ũcuate'eca'nivũ'te pa'imũ repacũ'apũ. ¹⁶ Ũcuaja'che chekurũmu cãjoroji ija'che i'kamũ: "Ñakovama'mũ chu'u. Jã'ajekuna ca'nivũ'te pa'ima'mũ chu'u", chiimũ. Jã'ata'ni cãjoroji jã'aja'ñe i'kanijẽ'e ca'nivũ pa'iche jo'kasoma'ñe ũcu pa'imũ. Ũcuate'eca'nivũ'te pa'imũ repacãjoro.

¹⁷ Ca'nivũji ñakocaãchi'a paato asacheji peora'amũ. Ũcuaja'che ca'nivũji cãjochi'a paato chu'echeji peora'amũ. ¹⁸ Jã'ata'ni jã'aja'ñe pa'ima'mũ. Dios, Repau'te uache'te cho'oku, ca'nivũ pa'imajñaruã peore re'oja'che cho'o jo'kasi'kuamũ. ¹⁹ Ũcuate'emajñaruãchi'a pa'ito ca'nivũji peora'amũ. Jũjñachi'a pa'ito chekurũmu cũ'achi'a pa'ito ca'nivũji peora'amũ. ²⁰ Ca'nivũ pa'imajñaruã rua si'ache pa'imũ. Jã'ata'ni ca'nivũ ũcuate'eca'nivũ'me. Mai ũcuachi'a ũcuate'euja'che ja'me pa'iju ũcuanũko Cristo'te cho'oche cho'okaiju Repau ca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupũ'me. Ũcuanũko maire si'acairo jo'kasi'ere sãĩnechi'a cho'okaito karamamũ.

²¹ Ñakovaji jãture i'kaku, "Jãtu peoto karamanera'amũ chu'ũre", chicu'amũ. Jã'aja'ñe i'kani joremũ repa ñakova. Ũcuaja'che sãjopuji cũ'are i'kaku, "Cũ'a peoto karamanera'amũ chu'ũre", chiicu'amũ. Jã'aja'ñe i'kani joremũ repa sãjopũ. ²² Ca'nivũ pa'iche rua koka peomakaru te'emaka peoni rua cho'omakajeku na'a rua karamũ. ²³ Ca'nivũ pa'iche mai rua cuasamajñaruã re'oja'che ñoa'ku chini re'oja'che care'vame mai. Ũcuaja'che ca'nivũ pa'imajñaruã ñovajuchumajñaruãre paaju kãña sa'che ju'ime mai, repamajñaruãpi ñomaũna re'oja'che ñoa'ku chini. ²⁴ Jã'ata'ni re'ojamajñaruãre, "Re'oja'imũ ie", chini rua

care'vamaana'me mai. Peore jā'amajñaruã re'oja'che ñomajñaruãna'me vajuachuache ñomajñaruã mai ca'nivuaã cho'osi'kua'mu Dios. Repauji ñato repamajñaruã peore ũcuapa'rava ca'nivu pa'ire'omajñaruãchi'aa'me.

²⁵ Ūcuate'eca'nivu pa'imajñaruãpi cavama'ñe ja'me pa'iu sãĩñechi'a cuasaku peore sãĩñechi'a kuiraku paau chini jā'aja'ñe cho'osi'kua'mu Dios. ²⁶ Pãiu ca'nivuji te'echeja asini ca'nivu peore asimu. Pãiu repau ca'nivu pa'iche'te chekunapi ñaju re'oja'che cutuni repau'te ũcuaja'che ca'nivu paaku'te re'oja'che cutume. Pãiu repau ca'nivu chekunare re'oja'che cutucojñoku ca'nivu peore pojomu. Ūcuaja'che chekure Jesure cuasaku'te cu'ache ti'jñeto maipi repau'te oikaime, ũcuate'eca'nivuja'ñe pa'inajegu. Ūcuachi'a chekure Jesure cuasaku'te pãipi re'oja'che cututo pojokaime mai.

²⁷ Musanukona ũcuanuko jovo ja'me pa'iju Jesucristo ca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupu'me. Ūcuanuko musanukona Repau ca'nivu pa'imajñaruãja'ñe pa'ime. ²⁸ Jã'aja'ñe pa'ime Jesucristo'te cuasakuanupu pa'ina, Repauñi cho'оче cho'okaiju paapu chini Repau chëa jo'kacójnosina. Charo Dios Jesucristo saosinare soni cho'оче'te jo'kasi'kua'mu. Cho'je Dios chu'o kuanare, na'a cho'je Dios chu'o che'chonare, ũcuachi'a Diochi'a cho'omasiche cho'omasinare, ũcuachi'a pãi vasomasina, chekunare kuiramasinana'me Jesure cuasanare chũ'anare chëa Repau'te cho'оче cho'okaiche'te jo'kamũ. Ūcuachi'a pãipi tiipãichũ'ore repañe'che'chëmanesichũ'ore cutumasia'ju chini chëa jo'kamũ. Jã'aja'ñe jo'kaku pa'imũ Dios maire. ²⁹ Ūcuarepanuko Jesucristo saosinachi'a pa'ima'me mai. Ūcuanuko Dios chu'o kuanachi'a pa'ima'me. Ūcuachi'a ũcuarepanuko Dios chu'o che'chonachi'a pa'ima'me mai. Ūcuanuko Diochi'a cho'omasiche cho'omasinachi'a pa'ima'me. ³⁰ Ūcuachi'a ũcuarepanuko pãi vasonachi'a pa'ima'me mai. Ūcuanuko tiipãichũ'o cutumasinachi'a pa'ima'me. Ūcuachi'a ũcuarepanuko tiipãichũ'o cutumasina cutuche na'a rũhiñe kuanachi'a pa'ima'me mai. Jã'are masime musanukona. ³¹ Ija'che i'kajuasome musanukona: "Dios Rekocho jo'kache na'a re'oja'chere masiñu chiime chukana", chiijuasome. Jã'ata'ni ija'che na'a re'oja'imũ. ¡Asarepajũ'u! Kuara.

13

Chekunare ña oiche'te kuaamu

¹ Pãiu ũcuauakujĩ tiipãĩ cutuchũ'ona'me ángeles cutuchũ'o peore cutumasikujĩ pãĩ chekunare ña oima'to cu'amũ. Te'eu cutuku rupũ vativa va'icheja'che cho'omu repau. Chekurumu cunare're queracheja'che rupũ asochechi'a cho'omu repau. ² Chekurumu pãiu ũcuauakujĩ ija'che pa'imũ: Chekurumu Dios chu'ore kuamasimu. Chekurumu chu'o Dios repau'techi'a kuasi'ere te'eu rua masimu. Ūcuachi'a che'choche peore masimu. Ūcuachi'a Diore rua masi cuasakujeku aikũtire repauji, "Chekuchejare kuñũ nukajũ'u", chiito chekuchejana kuñũmu repakũti. Jã'aja'ñe rua masakuta'ni repauji pãĩ chekunare ña oima'to Diopi ñato peoche cho'oku pa'imũ. Masiũma'mu repau. ³ Pãiu ũcuauakujĩ repau rekocho pãijë'e ña oimarekocho paakujĩ Diopi pojoa'ku chini repau paache'te chuova'na pa'iva'nani peore rupũ isisoku isite'emũ, repau rekocho pãire ũcuarepa cuasamaũ. Jã'aja'ñe pa'ikujĩ cho'oto pojoma'mu Dios repau'te. Repauji jũnisoche kuhema'ñe pãĩ repau'te uo vēasoñu chiitojë'e ũcua Dios chu'o chu'vani cho'ote'emũ repau, repauji pãire

ũcuarepa cuasamau. Jã'aja'ñe cho'osi'e ro'i Diopi ïsimauna kooma'mu repau.

⁴ Maipi chekunare masi cuasani pe'ruma'ñe cha'ame repanare. Ũcuachi'a repanare oiju re'oja'che cho'okaiame. Repanapi maini na'a rua cho'omasitojẽ'e teache ñama'me mai, repanare cuasanajeju. Ũcuaja'che, "Musanukonare na'a rua masina'me chukuna", chiima'me mai repanare. Jã'aja'ñejẽ'e cuasamanaa'me. ⁵ Maipi chekunare cuasani tĩñe cho'omanaa'me mai repanare. Ũcuanukore ũsema'ñe kuirame mai. Na'mi pe'rumanaa'me mai repanare. Repanapi maire cu'ache cho'oto cu'are cuasacuheju cavesusome mai. ⁶ Chekunapi cu'ache cho'oto pojoma'ñe cuasaju suma'ñe pa'iju oinaa'me mai repanare. Repanapi re'oja'che cho'otota'ni rua pojome mai. ⁷ Chekunani oiju pãipi repanani cu'ache cho'oñu chiito ũsenaa'me mai. Ũcuachi'a repanare jachama'me mai. Ũcuachi'a repanare, "Ina re'oja'che pa'ijanaa'me", chiiju cuasame. Maire cu'ache cho'otojẽ'e repanare cuasache ũhasoma'ñe ũcua rua cuasaju pa'ime mai.

⁸ Pãi chekunare ña oiju pa'iche si'amanejañea'me. Chekumajñaruãta'ni Dios Rekochoji jo'kauna mai cho'omasimajñaruã si'asoja'mu. Na'a pa'isirumu Dios chu'o kuache si'asoja'mu, pãipi ũcuare Dios chu'ore peore masijuna. Ũcuaja'che tĩichu'o cutuche si'asoja'mu, pãipi ũcuanuko ũcuate'echu'o cutujuna. Chura pãi te'ena chekunare na'a rua masime. Na'a pa'isirumuta'ni pãi chekunare na'a rua masiche si'asoja'mu, pãipi ũcuanuko ũcuapa'rava masijuna. ⁹⁻¹⁰ Chura Dios pa'iche peore masicu'akuna joopo masime pãi. Jã'ajekuna Dios chu'o kuana joopo kuame. Irumu, masiche rua karamu maire. Jã'ata'ni na'a pa'isirumu ũcuanuko ũcuapa'rava masinachi'a pa'iju te'eujẽ'e na'a rua masina peojanaa'me. Ũcuachi'a peore kuavesujuna Dios chu'o kuache rua karamu maire chura. Na'a pa'isirumu Dios chu'o peore ũcuanuko masina pa'ijanaa'me mai. Jã'ajekuna pãi Dios chu'o kuana peojanaa'me.

¹¹ Ija'chea'me: Chu'u chiiva'u pa'irumu chiiva'ujeku chiiva'u i'kache i'kaku, chiiva'u cuasache cuasaku pa'isi'kuu'mu chu'u. Jã'ata'ni ainee pi'nisirumu chu'u chiirumu pa'isi'e ũhasosi'kuu'mu. ¹² Chura Dios cho'oche masi ñamanaa'me mai. Ñare'ava poresire'ava masi ñoma'ñeja'ñe chura Repau cho'oche masi cuasoma'mu maire. Jã'ata'ni na'a pa'isirumu peore masi ñaju, Dios mai rekoñoã masi ñañeja'ñe Jesucristo'te ti'jñeñe ñaju Repau pa'iche peore masijanaa'me mai. ¹³ Chura pa'iche chotemajñaruãa'me si'asomanejañe: Diore cuasachena'me, Repau maire re'oja'che cho'okaijache mai cha'aju pojochena'me pãi chekunare ña oiju pa'iche si'asoma'ñe ai pa'ija'mu. Jã'ajekuna pãi chekunare rua oiju pañu mai. Re'oja'che cho'oche ruaa'me. Jã'ata'ni chekunare pãi ña oicheji na'a re'oja'imu.

14

Tĩipãichu'o che'chemanesichu'o cutuche'te kamu

¹ Musanukona ija'che cho'oju pa'ijũ'u: Pãi chekunare si'arumu cuasaju pa'ijũ'u. Ũcuachi'a Dios Rekocho jo'kache'te cho'omasiche'te Dioni sějẽjũ'u ïsia'ku musanukonare. Repau jo'kache ruaa'me. Jã'ata'ni Repau chu'o kuamasiche'te jo'kaa'ku chini na'a rua sějẽjũ'u Repau'te. ² Pãiu Dios Rekocho jo'kasi'ere repaujẽ'e che'chemanesichu'o tĩipãichu'ore cutuni Diochi'a asamasiche'te i'kamũ. Repauni Dios Rekochoji cho'okaiuna

Diochi'a asamasiche'te t̄ip̄aichu'o cutumu repau. P̄aita'ni asavesume repau i'kache, repau ūcuachi'a. ³ J̄a'ata'ni p̄aiuji Dios repau'te kuasi'ere p̄aire kuato, asamasiju Dioni na'a rua cuasaju na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me repana. Ūcuachi'a p̄ai suma'ne pa'ina Dios chu'ore asaju pojoju pa'ijanaa'me. ⁴ P̄aiu repauj̄e' che'chemanesichu'ore t̄ip̄aichu'o cutuni Dioni te'eu si'arumu na'a rua cuasaku na'a re'oja'che pa'imū. J̄a'ata'ni p̄aiu chekuna ūcuanuko asamasichu'opi Dios chu'ore kuani chekunare Diore cuasakuanupu'te ūcuanukore cho'okaimū. J̄a'aja'ne kuakuna asani repana Dioni na'a rua cuasaju na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁵ Musanukonapi ūcuanuko t̄ip̄aichu'o cutunachi'a pa'ito pojora'amū chu'u. J̄a'aja'ne chiumu chu'u. J̄a'ata'ni musanukonapi ūcuanuko Dios chu'o kuanachi'a pa'ito na'a rua pojora'amū chu'u. T̄ip̄aichu'o cutumasina re'oja'che cutume. J̄a'ata'ni Diopi űato Repau chu'o asoche kuana na'a rua re'oja'che kuame. Ūcuachi'a t̄ip̄aichu'o cutumasina i'kasi'ere chekunapi ūcuanukore asamasire'оче kuato Diopi űato rua re'oja'imū j̄a'aja'ne cho'оче. Te'erūhi'ne kuajuna chekuna repana aperumu asavesusi'e asamasime, t̄ip̄aichu'o cutumasina i'kasi'e. Asamasiju Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che pa'ime repana Jesure cuasakuanupu. ⁶ Asarepajū'u, chu'u majap̄ijana. Chu'upi musanukona pa'ichejana sani t̄ip̄aichu'opi cututo asavesuju asa cheamanera'ame musanukona. J̄a'ata'ni chekurumu chu'upi Dios chu'ore kuaku Repau chu'ure che'chosi'ere asamasire'оче cututo asa ch̄ea na'a re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

⁷ J̄a'aja'ne pa'imū uja ujana paamaj̄narua. P̄aiuji ph̄i'covu masi asoche juhima'to chekuna repau ujaku juhiche asavesume. Ūcuachi'a arpavu masi cho'oma'to chekuna p̄ai asavesume. ⁸ Ūcuachi'a s̄otaop̄ai p̄ai vaisai'piraju care'vaa'ju chini chekunani soiu s̄ota'oji trompetavu masi juhima'to repau i'kaku juhiche masi asamaneni care'vama'me repana. ⁹ Musanukona ūcuaja'che chekunapi t̄ip̄aichu'opi cututo s̄otaop̄ai asavesucheja'che asavesujanaa'me repana cutuche. P̄aiu asomachu'o cutuku te'eu cutucheja'che cutumu. ¹⁰ Cheja pa'ina p̄ai cutuche ruarepa chu'o pa'imū. P̄ai chekuna repachu'o peore asamasina pa'ime. ¹¹ J̄a'ata'ni chu'uni chekuna cutuchu'o asomaneni t̄ip̄ai cutuchu'ojeku asoma'mu chu'ure. Ūcuachi'a chu'u chu'o repanare asomaneni t̄ip̄ai cutuchu'ojeku asoma'mu. ¹² Dios Rekocho jo'kache, cho'omasiche rua chiime musanukona. J̄a'aja'ne chiiju chekunare re'oja'che cho'okaiche na'a rua che'che Jesucristo'te cuasakuanupu'te cho'okaijū'u, Repauni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che paapu chini.

¹³ P̄aiu ūcuauaku t̄ip̄aichu'o cutumasikuj̄i chekunani re'oja'che cho'okasa chini Dioni ija'che s̄eējū'u: "Ja'ku Dios, t̄ip̄aichu'o cutukuta'ni masi asavesuku chekunani masi asoche kuara chiumu chu'u. J̄a'aja'ne masi asoche kuache jo'kajū'u chu'ure", chiū s̄eējū'u Repau'te. ¹⁴ Chu'upi Dioni t̄ip̄aichu'opi cutuku s̄eni Repau Rekochoji cho'okaiuna s̄emu. J̄a'ata'ni chu'u i'kaku s̄eesichu'o asavesumu chu'u, s̄eesi'kuta'ni. ¹⁵ J̄a'ajekuna ija'che cho'omu chu'u: Dios Rekochoji cho'okaiuna t̄ip̄aichu'opi s̄emu chu'u Repau'te. Ūcuachi'a chu'u asamasicheji chu'u chu'opi Diore s̄eeku'mu chu'u, chekunapi chu'u s̄ee'ite asamasia'ju chini. Ūcuaja'che Repau Rekochoji cho'okaiuna Diore pojoku t̄ip̄aichu'opi ujaku'mu chu'u. Ūcuachi'a chu'u asamasicheji chu'u chu'opi Diore pojoku ujaku'mu chu'u, chekunapi chu'u i'kaku ujache'te asamasia'ju chini. ¹⁶ Musanukona rekoñoā musanukonaj̄e' che'chemanesichu'o

tīpāichu'opi Dioni, "Peore masiku'mu mu'u; re'orepamu", chiito chekuna pāi asavesujanaa'me musanukona i'kache. Asavesunajeju, "Ina i'kache ūcuarepaa'me", chiima'ne ja'me sēemanejanaa'me repana. ¹⁷ Pāi chekuna tīpāichu'o cutumasina re'oja'che i'kaju Diore, "Peore masiku'mu mu'u; re'orepamu", chiitojē'e chekuna asavesuju Diore na'a rua cuasama'me. ¹⁸ Musanukona rua jainuko tīpāichu'o cutumasina pa'ime. Jā'ata'ni chu'u musanukonare na'a rua tīpāichu'o cutumasikujeku Diore pojoku, "Re'orepamu", chiiku'mu chu'u. ¹⁹ Chekurumu chu'u tīpāichu'ore Dioni sēeku diez milrepachu'o i'kamū. Re'omu jā'a. Jā'ata'ni chu'u Diore cuasana chi'irumuna ja'me pa'iu cincorepachu'oruāchi'a jmanukoruta'ni asamasire'oche cutura chiiku'mu repanapi asamasi Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che paapu chini. Na'a re'omu jā'aja'ne.

²⁰ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Chīiva'na cuasacheja'che cuasaju pa'imanejū'u. Aina cuasache cuasaju chu'u chu'vache asa chēa masijū'u. Jā'ata'ni chekurumu musanukonani cu'ache cho'ouato vījachīi cho'ovesuju cho'oma'neja'ne cu'ache cho'oma'ne pa'ijū'u. ²¹ Diopi chū'uuna aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: "Chu'u chekunare tīpāichu'o i'kamasinare chu'u neena Israelpāi pa'ichejana saoja'mu, repanani chu'u chu'ore chu'vaa'ju chini. Rua chu'vatojē'e chu'u chu'o asacuhejanaa'me repana Israelpāi", chisi'kuamū Dios,

chiimu. ²² Jā'ajekuna iere masime mai: Dios Rekochoji jā'aja'ne jo'kauna Diore cuasanapi repanajē'e che'chemanesichu'o tīpāichu'o cutuche Diore cuasamanapi asani, "Dios cho'osi'ea'me ie", chiiju cuasajanaa'me. Jā'ata'ni Diore cuasanapi Dios kuasi'ere asa chekunani Diore cuasanani re'oja'che kuato asa pojoku, "Dios cho'osi'ea'me ie", chiiju cuasajanaa'me. ²³ Chekurumu musanukona Jesucristo'te cuasakuanupuchi'a ūcuate'echeja chi'i pa'iju tīpāichu'o ūcuauko asamasire'oma'ne cutujuna Diore cuasamanapi kaka asani, "Vē'venaa'me ina", chiijanaa'me musanukonare. ²⁴ Jā'ata'ni musanukona ūcuauko chi'i pa'iju Dios chu'o asamasire'oche kuaramuna pāiu Diore cuasama'ne pa'ikui ja'me kaka pani Dios chu'ore asa kuku repau cu'ache pa'iche'te suma'ne cuasa, "Rua cu'ache pa'iku'mu chu'u", chiija'mu. ²⁵ Repau rekocho te'eu cu'ache cuasasi'ere suma'ne cuasa ro're űu'iu, Dioni pojoku, "Ja'ku, inare ja'me pa'iu re'oja'che cho'okaiku'mu mu'u", chiija'mu repau.

Diore cuasana chi'irumu masi cho'oche'te kuamu

²⁶ Jā'aja'ne pa'iuana musanukonare chu'u majapāijanare ija'che chu'vamū chu'u: Musanukona, Diore cuasana chi'irumu ūcuauaku Dios ujare ujamu. Cheku Dios chu'ore che'chomu. Cheku repau'te Dios i'kasi'ere kuamu. Cheku tīpāichu'ore cutumu. Cheku tīpāichu'o cutumasiku cutusi'ere asamasire'oche kuamu. Chi'i sāi'nechi'a cho'okaiju, peore jā'aja'ne cho'ojū pa'ijū'u, masi asaju Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che pa'iu chini. ²⁷ Ūcuachi'a musanukona chi'irumu te'enare tīpāichu'o cutuūato te'eka'chapana jā'apāani chotena cutua'ju. Na'a jainuko cutumanejū'u. Jā'ata'ni ūcuate'erumu cutumanejū'u. Te'enachi'a cutujū'u. Ūcuachi'a jo'e chekupi tīpāichu'o cutumasina cutusi'e asamasire'oche kuaa'ku. ²⁸ Repana cutuche asamasire'oche kuakuji peoto tīpāichu'o cutumasina i'kamanea'ju. Repana te'ena pa'iju Diorechi'a jā'aja'ne cutua'ju.

²⁹ Ūcuachi'a musanukona chi'irumu Dios chu'o kuana te'eka'chapana jā'apāani chotena kuaa'ju. Kuajuna asa, "¿Ina kuache jorechu'oa'che?

¿Ûcuarepaa'che?", chiiju cuasajũ'u musanukona. Ûcuarepa pa'ito repaña kuache asa chẽajũ'u. ³⁰ Chekurumu te'eu Dios chũ'o kuatona Dios Rekochoji jo'e chekuni chũ'o kuamu, chekunani kuaa'ku chini. Jã'aja'ñe cho'oto charo kuakujĩ cuhaa'ku, chekupi Dios Rekocho kuasi'ere kuaa'ku. ³¹ Musanukona Dios chũ'o kuana te'enachi'a kuajũ'u. Charo te'eu kuacuhũna cheku kuaa'ku. Cho'je jo'e chekupi kuaa'ku. Jã'aja'ñe cho'oto ùcuanukore kuare'omu musanukonare. Kuajuna ùcuanuko asaju che'che Dioni na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. ³² Dios Rekocho kuacojõna Reparekocho kuasi'ere juvõato juvore'omu repanare. Cha'are'omu repanare. Kuare'orumuna kuame repaña. ³³ Dios Repau'te cuasanapi chi'i ùcuauache cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'oto pojomu repanare. Asa chẽare'oche che'choche'te chiimu Dios.

Diore cuasana chekuchejña pa'ikuanupũã cho'ocheja'che re'oja'che cho'õju pa'ijũ'u musanukona. Ija'che cho'onaa'me repaña: ³⁴ Diore cuasanapi chi'i Repau chũ'o chũ'varumu romipi i'kañu chiito ùseme repaña. Re'omu jã'a. Romi umupãĩ chũ'ucõjõnajeju repanare che'choma'me. Aperumu jã'aja'ñe chũ'u jo'kaasomu Dios. ³⁵ Romi umupãĩ cutuche'te masi asañu chini repaña vu'ñana mua ùjupãire sãniasaa'ju. Romio ùcuauakõji Diore cuasana chi'isirumuna i'kani vajuchũache i'kamo repao.

³⁶ Musanukonachi'ama'me Dios chũ'o asasina. Chekuna pãĩ ùcuachi'a asasinaa'me. Ûcuachi'a musanukonama'me Dios chũ'o charo asa chẽa jovosina. Chekuna na'a charo asa jovosinaa'me. ³⁷ Musanukonare ja'me pa'ina ija'che cuasana pa'icosome. Te'eu ija'che i'kacosomu: "Dios chũ'o kuakumu chũ'u", chiimu. Cheku, "Dios Rekocho jo'kasi'e rua cho'omasikujeku cho'okũ'mu chũ'u", chiicosomu. Jã'aja'ñe i'kanapi, Dios chũ'o kuarepana pani ija'che i'kame: "Ija'ova maire Pablo tocha raosija'ova Dios chũ'usi'ere kuamu", chiime. ³⁸ Jã'ata'ni repanapi ija'ova tochasi'ere jachato repaña i'kache ùcuachi'a jachajũ'u musanukona.

³⁹ Chura musanukonare chũ'u majapãijana ija'chere chũ'vamũ chũ'u: Dios chũ'o kuache rua re'omu. Musanukonapi Repau chũ'ore chekunani kuañu chini, Dioni sẽejũ'u, Repau chũ'o kuamasiche'te musanukonani jo'kaa'ku. Ûcuachi'a chekunapi tĩpãichũ'ore cutumasiju cututo ùsemanejũ'u repanare. ⁴⁰ Jã'ata'ni musanukona Diore cuasana chi'irumu peore re'oja'chechi'a cho'õjũ'u. Teana ùcuanuko i'kama'ñe te'enachi'a i'kaju asa chẽare'oche i'kaju pa'ijũ'u.

15

Cristo jũniso tãcojõsi'ku vajuraisi'ere kuamu

¹ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Musanukonare chũ'u chũ'vasi'e Jesucristo'te cuasache kuasi'ere cuasaju pa'ijũ'u, chiimu chũ'u. Aperumu chũ'upi chũ'vakuna asa chẽa Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me musanukona. Ûcuaja'che irumujatũ'ka ùhasoma'ñe chũ'u chũ'vasi'e ùcuarepa cho'õju pa'ime musanukona. ² Chũ'u chũ'vasi'ere asa chẽa Repauni ùhasoma'ñe cuasajuna Dios musanukonare chẽa paaku musanukona rekoñõã care'vakaiũ pa'imũ, si'arumu na'a re'õjarekoñõã paaajũ chini. Jã'ata'ni asa chẽamanare repaña rekoñõã care'vakaima'mu Dios.

³ Dios chũ'ure che'chosi'ere chũ'o kuasi'kuamũ chũ'u musanukonare. "Iere kuama'to vesũme ina", chini cuasaku charo ija'che kuasi'kuamũ

chũ'u musanukonare: Cristo mai cu'ache cho'ochete ro'ikaiu kurususē'verona jūnisoasomũ. Aperũmu tocha jo'kasi'e Dios chũ'o na'a pa'isirũmu Jesũs cho'ocojõjõjañere kuamu. Repa kuasi'e cho'ocojõjõcuhaasomũ Repau. ⁴ Repau'te Jesure jūnisouna taasome pã. Jã'ata'ni Diopi vasouna choteumucujñana vajuranasomũ repau. Chuta'a jã'aja'ñe cho'omarũmu tocha jo'kasi'e Dios chũ'o peore jã'aja'ñe kuamu. ⁵ Ūcuachi'a vajurani pa'iu Pedroni peosichejapi rani ñoasomũ Repau. Ūcuaja'che Repau neenare chekunare Repau'te ja'me ku'isinare rani ñoasomũ. ⁶ Na'a pa'isirũmu chekunare Repau'te cuasana quinientorepana na'a cajejaiche chi'i pa'inani rani ñokuna repana ũcuauko ũcuate'erũmu ñaasome Repau'te. Repau'te ñasina chuta'a jainuko vajuna pa'ime. Chekunata'ni jūnisosinaa'me. ⁷ Jã'anare ñosirũmu Jesũs Santiagoni peosichejapi rani ñoasomũ. Na'a pa'isirũmu Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini aperũmu Repau saosinani ũcuaukore rani ñoasomũ Repau. ⁸ Na'a pa'isirũmuna chũ'ure cho'jerepana peosichejapi rani ñosi'kuamũ Repau, cho'jerepa cakureja'che.

⁹ Jesucristo chũ'ure Dios chũ'ore chũ'vaa'ku chini saosi'kuamũ. Jã'ata'ni chekuna Jesũs saosina ũcuauko chũ'ure na'a rua masime. Aperũmu chũ'u Jesure cuasakuanupã'te cu'ache cho'osi'kujekuna, pãipi, "Dios saosi'kuamũ iku", chiito vajuchuache asoku'mũ chũ'ure. ¹⁰ Jã'ata'ni Diopi chũ'uni oiu cho'okaiuna re'oja'che pa'iu Repau chũ'ore chũ'vamũ chũ'u chura. Dios chũ'ure re'oja'che cho'okasa chini cho'ote'emanesi'kuamũ. Chekuna Jesũs saosina Dios chũ'o rua chũ'vame. Jã'ata'ni Diopi cho'okaiuna repañare ũcuaukore Dios chũ'o na'a rua chũ'vamũ chũ'u. Te'eu chũ'uchi'a cuasaku chũ'vama'mũ. Diopi chũ'uni ja'me pa'iu cho'okaiuna chũ'vakũmu chũ'u. ¹¹ Chukuna Jesucristo saosinapi ũcuauko Repau jūni vajuraisi'ere si'arũmu kuaju chũ'vajuna asa chea Repau'ni cuasaju jovosinaa'me musanukona.

Jūnisosina vajurajachere kuamu

¹² Chukuna Jesucristo saosina Diopi vasouna Jesucristo jūni vajuraisi'ere kuaju pa'inaa'me. Jã'ata'ni musanukona te'ena, "Pã jū'isina vajuraima'ñea'me", chiijuasome. ¿Je'se cuasaju jã'aja'ñe i'kache? ¹³ Pã jū'isina vajuraima'ñe pa'ito, Cristo ũcuaja'che vajuraimanera'asi'kuamũ. ¹⁴ Repau Cristo vajuraimanesi'e pa'ito chukuna kuachu'o jorechu'o pa'ira'amũ. Ūcuachi'a musanukona Repau'te cuasana peoche cuasate'era'ame. ¹⁵ Chukuna Jesũs saosina, "Jesucristo Diopi vasouna jūni vajuraisi'kuamũ", chiiju kuaju pa'inaa'me pãire. Jã'ata'ni musanukona, "Jūnisosina vajuraima'ñea'me", chiijuasome. Musanukona i'kacheji ũcuarepa pa'ito chukuna kuache jorechu'o pa'ira'amũ, Jesũs vajuraimanesi'e pa'ito. ¹⁶ Pã jūnisosina vajuraima'ñe pa'ito Cristo ũcuaja'che vajuraimanera'asi'kuamũ. ¹⁷ Ūcuachi'a Cristoji vajuraimanesi'e pa'ito Dios chũ'o peoche cuasate'ejũ pa'ira'ame musanukona. Ūcuachi'a musanukona cu'ache cho'osi'e chuta'a tunoma'ñe pa'iana ũcu cuasara'amũ Dios. ¹⁸ Ūcuachi'a Repauji vajuraimanesi'e pa'ito Repau'te cuasana jūnisoni vati toare ai sani uuju pa'ira'ame. ¹⁹ Cristoji mai vajuna pa'irũmuchi'a re'oja'che cho'okaito, rua chuova'na pa'ira'ame mai; Dios pa'icheja saiche peora'amũ. Repau'te cuasamanare mai na'a rua chuova'na pa'ira'ame.

²⁰ "Jū'isina vajuraima'ñea'me", chiicheta'ni Cristo Diopi vasouna charo vajuraisi'kuamũ. Ūcuarepaa'me jã'a. Repau jūni vajuraisi'ejekuna

Repau'te cuasana jūnisorena tācojñosina ũcuanuko Repau vajuraisi'ēja'che vajurajanaa'me.

²¹ Chareparo pa'isi'ku Adán Dios chũ'ũñe jachasi'kujeku jūnisosomu. Jā'aja'ñe te'eu jū'isi'ejekuna pāi ũcuanuko jūnisome. Ūcuachi'a Cristo jūnisō tācojñosi'kupi charo vajuraisi'ejekuna pāi jūnisosinare vajuraira'omu. ²² Pāi ũcuanuko Adán jojocojñosinachi'ajeju repau jūnisosi'ēja'che ũcuanuko jūnisome. Mai ũcuachi'a Diore cuasana Cristo chēa paacojñonajeju Diopi vasouna ũcuanuko vajurani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²³ Chareparo Cristoji vajuraisi'kua'mu. Mai Repau neena na'a pa'isirumuna Repau icheja cheja jo'e raiumucusena vajurajanaa'me. Jā'aja'ñere chiimu Dios. ²⁴ Jesucristo jo'e raisirumu Diore cuhenapi pāi chũ'unare repana chũ'ũñe peore tuasoja'mu jo'e chũ'ũmanea'ju chini. Pāi chũ'una chũ'ũñe ũcuanukore tuaso Puka'kuni jo'kaja'mu, Repauji paaku chũ'ua'ku chini. ²⁵ Diopi cho'okaiuna Repau'te cuhenare Jesucristo cajejanisouna repana Repau chiiche peore cho'oju pa'ijanaa'me. ²⁶ Jā'arumu Dios cu'ache peore ũseja'mu, pāi jū'iñe ũcuachi'a. Ūsekuna pāi jo'e jūnisomanejanaa'me. Jā'are peore ũsesirumu jo'e cu'ache ũseche peoja'mu Repau'te Diore, cu'acheji peore si'asouna. ²⁷ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: "Cristo Diopi jo'kauna pāina'me cunaumu pa'inare ũcuanukore chũ'uku pa'ija'mu", chiimu. Cristo, Repau'te pāi chũ'ũñe jo'kasi'kure Dioreta'ni chũ'ũmanea'mu. ²⁸ Repau ũcuanukore cajejani chũ'urumu Puka'kure Diore ija'che i'kaja'mu Cristo: "Ja'ku, mu'upi chu'ure ũcuachi'a chũ'ujũ'u", chiija'mu, aperumu Repau'te pāi chũ'ũñe jo'kasi'kure. Jā'aja'ñe i'kaja'mu Mamaku, Puka'kupi ũcuanukore peore chũ'uku paau chini.

²⁹ Pāi okoroma'ñe jūnisosiva'nare oiju cho'okaiju vajunapi jo'e okorocojñome. Pāi jūnisosina vajurajache jachanata'ni, ¿je'se pa'una jā'aja'ñe cho'oche? Jūnisosina vajuraima'ñe pa'ito, ¿ũque cho'oñu chini cho'okaiche repanare? ³⁰ Chukuna'te Cristo pa'iche kuanafejuna si'arumu asivajuchuache pa'imu. Pāi jū'isina vajuraiche peotota'ni, ¿je'se pa'una chukuna ũcuare chu'vache?

³¹ Musanukonani Maire Paaku Jesucristo cho'okaiuna re'oja'che pa'ijuna rua pojomu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a. Ie ũcuachi'a ũcuarepaa'me: Chu'ure si'aumucujña chuenisovajuchuache pa'imu. ³² Chu'u Efeso vu'ejoopo pa'irumu chu'ure chuhena cu'ava'na kokaneeva'na cho'ocheja'che cu'achē cho'osinaa'me chu'ure. Rupu chu'u cuasachechi'a chu'vaku pani jā'aja'ñe cho'onare chu'vajaimanera'asi'kua'mu chu'u. Jūnisosina vajuraima'ñepi ũcuarepa pa'ito, ¿ũquere koorare chu'u jā'aja'ñe pa'inare chu'vasi'e ro'i? Jūnisosina vajuraiche peoto ũcuauache cho'ore'ora'amu. Ija'che kuamu aperumu tocha jo'kasi'e: Che'ro jūnisojanaa'me mai.

Jā'ajekuna mai chura āupi āiju conopi ũkuju ũcuauache cho'oju pañu, chiimu. ³³ Pāipi jā'aja'ñe chu'vato asacuhejũ'u; re'oja'che cho'oche'te jo'kasōñe. Ija'che i'kame pāi: "Pāi re'oja'che pa'inapi si'arumu cu'ache cho'onani ja'me pani re'oja'che pa'iche jo'kasojanaa'me", chiime. ³⁴ Musanukona te'ena chuta'a Diore cuasamana pa'ime. Masi cuasaju cu'ache cho'oche ũhaso re'oja'che pa'ijũ'u. Musanukonapi asa kukuaju chini i'kamū chu'u jā'a.

Pāi jū'isina vajurajaca'nivũ pa'iche'te kuamu

³⁵ Chekurumu pāi ija'che sēecosome: “Pāi jūnisosina, ¿je'se vajurajanaa'ñe? ¿Repana vajuraisirumu jeejaca'nivuā paajanaa'ñe?”

³⁶ Repana tūiñe cuasaju jā'aja'ñe sēeme. Asarepajū'u. Ija'chea'me: Āura'karuāre tāru aineera chini joimū. Repara'karuāpi joimaneni repara'ñuru aineema'mū. ³⁷ Chekurumu āura'karuā ūcuuara'karuāre tāru repacaā joni aineemū. Trigo repara'ñuruāpi tāma'ñe repara'karuāpi tāme. ³⁸ Āura'karuā tāsirumu āura'ñuruā ainee pa'ijache Repau'te uache jo'kamū Dios.

³⁹ Cheja pa'ina ūcuanuko pāina'me cu'ava'na ca'nivuā ūcuajaca'nivuā paama'me. Pāi tūica'nivuā paame. Ūcuachi'a cu'ava'na tūica'nivuā paame. Pī'a ūcuachi'a tūica'nivuā paame. Chiacha va'iva'na ūcuachi'a tūica'nivuā paame. ⁴⁰ Cūnaumu pa'ina ūcuachi'a tūica'nivuā paame, re'oja'che ñoca'nivuā. Ūcuaja'che icheja cheja pa'ina ūcuajaca'nivuā peonata'ni re'oja'che ñoca'nivuā paame. ⁴¹ Ūsua'na me pāimiau ma'jñoko peore miañe ñome. Jā'ata'ni peore repana ūcuaja'che miama'me. Ūcuachi'a ma'jñoko chekuna miañeja'ñe miama'mū. Ūcuate'e miamauna ūcuuache ñomu repana miañe.

⁴² Pāi ūcuachi'a chuta'a vajuna pa'irumu si'arumu ravu jū'iju pa'ime repana ca'nivuā jū'ñetu'ka. Jūnisorena tāru repana ca'nivuā jā'jusomu. Jā'ata'ni jo'e jū'limanejaca'nivuāre vajurajanaa'me. ⁴³ Pāi cu'aca'nivuā paanapi jūnisorena tāsome pāi. Jā'ata'ni repana jūni vajuraisirumu mamaca'nivuā re'oja'che ñoñe paajanaa'me repana. Ūcuachi'a koka peosica'nivuā paanapi jūnisorena tāsome pāi. Jā'ata'ni jūni vajuraisirumu rua kokaca'nivuā paajanaa'me repana. ⁴⁴ Pāi ca'nivuā icheja cheja pa'ire'oca'nivuā paasinapi jūnisorena tāsome pāi. Jā'ata'ni repana vajuraisirumu mamaca'nivuā paajanaa'me, cūnaumu pa'ina ca'nivuā. Ca'nivuā cheja pa'ire'oca'nivuāna'me cūnaumu pa'ire'oca'nivuā pa'imū.

⁴⁵ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Chareparo icheja cheja pa'isi'ku Adán Diopi cho'ouna vajuu pa'iu pāi ca'nivu paasi'kuamū, chiimū. Repau Adán pa'isi'ēja'che pa'ime mai chura; pāi ca'nivuā paame. Chura Adán charo pāi ca'nivu paaku pa'isi'ēja'che Cristoji rani pa'iu chueniso tācojñosi'kupi charo vajurani pa'iu vajuraisica'nivu'te paaku vajurajache jo'kasi'kuamū maire. Jā'ajekuna chura Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ime mai vajurajanajeju. ⁴⁶ Mai ca'nivuā vajuraisica'nivuāre teana isima'mū maire Dios. Charo icheja cheja pa'ire'oca'nivuāre isimu Dios maire. Jā'api mai jūni vajuraisirumuta'ni cūnaumu pa'ire'oca'nivuāre isija'mū Repau. ⁴⁷ Pāiu chareparo icheja cheja pa'isi'ku Adán cha'opi cho'ocojñosi'ku paniasomū. Na'a cho'je Maire Paaku Jesucristo cūnaumu Dios pa'icheja pa'ikujī cajeasomū. ⁴⁸ Jā'ajekuna pāi icheja cheja pa'ina ūcuanuko cha'opi cho'ocojñosi'ku Adán pa'icheja'che pa'ime. Mai ūcuachi'a cūnaumu raisi'kure Jesucristo'te cuasana Repau pa'icheja'che pa'ijanaa'me cūnaumuna sani. ⁴⁹ Pāi ūcuanuko cheja pa'ina cha'opi cho'ocojñosi'ku Adán ca'nivuja'ñe paame. Mai ūcuaja'che cūnaumu raisi'kure Jesucristo'te cuasana Repau jūni vajuraisica'nivuja'ñe paajanaa'me.

⁵⁰ Musanukonare chu'u majapāijanare iere kuara chiimū chu'u: Mai ca'nivuā icheja chejachi'a pa'ire'oca'nivuājekuna Dios pa'icheja saicu'amū. Ūcuachi'a jūni jā'jusoca'nivuājekuna Dios pa'icheja sani

pa'icu'amu. ⁵¹ Asarepajũ'u. Aperumu Dios Repau kuamanesi'ere churana chu'ure kuasi'ere kuara. Jesure cuasana ũcuarepanuko jũnisomanejananaa'me. Jã'ata'ni Dios maire ũcuanũkore ca'nivũã mamaca'nivũãre ũsija'mu. ⁵² Trompetavu kuhacho juhiona mai ca'nivũã ñakocaã chami sukacheja'che teana mamaca'nivũã sañoja'mu. ũcuaja'che jũnisosina repavu juhiona ũcuanuko jũnisosica'nivũã paana jo'e jũ'imatejañere vajurajanaa'me. ũcuanuko mamaca'nivũã sañosica'nivũã paajanaa'me mai. ⁵³ Mai ca'nivũã icheja cheja pa'ica'nivũã cho'osoja'mu. Jã'ajekuna mai ca'nivũã jo'e jũ'imatejaca'nivũãre sañoñe pa'imũ maire. ũcuachi'a mai ca'nivũã icheja cheja paaca'nivũã jã'jusoja'mu. Jã'ajekuna ca'nivũã jo'e jã'jumejaca'nivũãre sañoñe pa'imũ maire. ⁵⁴ Mai ca'nivũã jũni jã'jusoca'nivũãjekuna mamaca'nivũãre jo'e jũni jã'jumejaca'nivũãre sañojananaa'me. Jã'aja'ñe cho'ojachere kuaju aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuache ũcuarepa ti'ñeja'mu maire:

Jũ'iñe ũseja'mu Dios.

Jã'ajekuna pãi chura jũnisoma'ñe pa'ijanaa'me, chiimu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e. ⁵⁵ Cheke ũcuachi'a ija'che kuamu:

Diopi ũsekaiuna jũ'ima'ñe pa'ijanaa'me pãi.

Pãi jũ'isina vajurajanaajejuna cu'ama'mu repanare,

chiimu. ⁵⁶ Diopi chu'ũna aperumu tocha jo'kasi'e rua jachame pãi. Jachaju sa'uche cho'osi'e ro'i ũcuanuko jũnisome. ⁵⁷ Jã'ata'ni Dios, Maire Paaku Jesucristo kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'jekuna, maire vasokuna jũni vajurajanaa'me mai. Jã'ajekuna Diore pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pañu. ⁵⁸ Jã'ajekuna chu'u majapãijanaajejuna musanukonare chiiju chura iere chu'vamu chu'u: Diore cuasache jo'kasoma'ñe cuasaju pojoju pa'ijũ'u Repau'te. Repau chu'ũñe ũhasoma'ñe cho'okaiju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni cho'ote'emanajanaa'me musanukona. Cho'ojuna Dios re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare.

16

Kuri chi'i Diore cuasanare sa ũsijachere kuamu

¹ Musanukonapi Jerusalén vu'ejoopo pa'inani Diore cuasanani kuri chi'i saonũ chiisi'ere asa chu'u Galacia cheja pa'ijooopã pa'inare Jesure cuasakuanupũã chu'vasi'ēja'che chu'vamu chu'u musanukonare. Repanare ũcuachi'a musanukonapi ũcuaja'che cho'ojũ chini kuri chi'iche'te chu'vasi'kuu'mu chu'u. Ija'chea'me repa: ² Musanukona ũcuanuko cho'oche cho'o kooche kuri romicorumu pa'iche musanukonare ũsire'onukoru te'enachi'a mini care'vajũ'u. Musanukonapi si'arumu jã'aja'ñe cho'oto chu'u musanukona pa'icheja saisirumu kuri chi'iche peoja'mu. ³ Chu'u saisirumu musanukonapi chekunare re'oja'che pa'inani jñaã chẽarena Jerusalén vu'ejoopona saoja'mu chu'u repanare, musanukona chi'isi'ere kurile sakaapu chini. Repanare saoni utija'ovana, "Chu'u Pabloji inare saomu", chiiche tocha ũsija'mu repanare, sa ñoa'jũ chini. ⁴ Reparumu ti'ato, "Chu'upi ja'me saito na'a re'ocosomu", chini cuasa chekurumu ja'me saijacosomu chu'u. Chu'u saito chu'ũna'me saijanaa'me repana.

Pablo repau ku'ijachere kuamu

⁵ Chu'u musanukonare sani ñara chiimu. Jã'ata'ni charo Macedonia chejana saija'mu chu'u. Jã'achejapi musanukona pa'icheja Corinto vu'ejoopo saija'mu chu'u. ⁶ Musanukona pa'icheja sani jeerumu pa'ijacosomu chu'u. Chekurumu okorumu si'achetu'ka ja'me pa'ija'mu chu'u musanukonare, pani pi'ni jo'e chekuchejana saiuna musanukonapi chu'uni pojoju saoa'ju chini. ⁷ Musanukonani jmamakarũ sani ja'me pa'iche'te cuheku chura musanukona pa'icheja saima'mu chu'u. Diopi usema'to na'a pa'isirumu sani jeerumu pa'ija'mu chu'u. ⁸ Chura saima'ne Efeso vu'ejoopo'te pa'ija'mu chu'u Pentecostés fiesta caraichejatũ'ka. Jã'a caraisirumuta'ni saija'mu chu'u. ⁹ Icheja pa'ina pãi Dios chu'o asaneena jainukoa'me. Jã'ajekuna Diopi cho'okaiuna repnare Ūcuau chu'ore chu'vaku pa'imũ chu'u. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache'te asachu'eju cu'ache cho'ome chu'ure chu'vamanea'ku chini.

¹⁰ Timoteo musanukona pa'icheja saito pojoju re'oja'che cho'oju kuiraju pa'ijũ'u repau'te, pojoku paau. Maire Paaku'te chu'u cho'okai'cheja'che cho'okaiũ pa'iku'mu repau. ¹¹ Jã'ajekuna musanukona te'euje'e cuhemaneyũ'u repau'te. Cuhema'ne pojoju repau chu'ure jo'e rairumu, "Re'oja'che saijũ'u", chiiju pojoju raojũ'u repau'te, ichejana chu'u pa'ichejana pojoku rani tĩ'aa'ku. Chekuna Jesure cuasanana'me cha'aja'mu chu'u repau'te.

¹² Chura mai majapãiuja'iu Apolos pa'iche'te kuara. Ija'ova chu'u chu'o i'kaku tohasija'ova sakaijana mai majapãijanana'me sani musanukonani ñaa'ku chini rua chu'vasi'kuu'mu chu'u repau'te. Jã'ata'ni irumu saicu'akuasomu repau'te. Na'a pa'isirumu repau'te saire'oramuna saija'mu repau.

Pablo cuharepacho i'kasi'ere kuamu

¹³ Musanukonapi cu'ache cho'omaneñu chini cuasarepaju pa'iju Jesure cuasache ũhasomanejũ'u. Diopi cho'okaiuna kokarekoñõã paaju vajuchuma'ne Repauni masi cuasaju pa'ijũ'u. ¹⁴ Musanukonapi chekunare si'arumu cuasaju cho'oju pa'ijũ'u.

¹⁵ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Acaya cheja caku Estéfanas repau majapãina'me repacheja pa'inare charo Jesure cuasaju jovosi'e masime musanukona, ũcuachi'a Jesure cuasanajeju repana chekunare Jesure cuasanare si'arumu re'oja'che cho'okaiche. ¹⁶ Jã'ana pa'icheja'che pa'inani repana chu'ũne cho'okaiju pa'ijũ'u, chiimu chu'u, ũcuachi'a Jesure cho'ochẽ cho'okainare ũcuankore.

¹⁷ Musanukonare oiu ñauache cuasakujeku Estéfanana'me Fortunatona'me Acaico'te musanukona pa'icheja pa'inapi ichejana ratena ña pojomu chu'u. ¹⁸ Repana i'kache asa vajusi'kuu'mu chu'u. Musanukona ũcuaja'che repapani chu'u kuasi'ere co'i kuajuna asa pojomanaa'me. Rani pa'iju chu'ure rua re'oja'che cho'okaisinaa'me repana. Jã'ajekuna repnare co'isirumu pojojũ'u. ¹⁹ Jesure cuasakuanupũ Asia cheja pa'ikuanupũ ja'me chu'o saome musanukonare. Ūcuaja'che Aquilana'me Priscila Maire Paaku'te cuasanajeju chu'o saome musanukonare, ũcuaja'che Jesuni pojoju repana vu'e chi'ikuanupũ. ²⁰ Icheja pa'ina Jesure cuasana ũcuankũ chu'o saome musanukonare. Ūcuachi'a musanukona re'oja'che pa'iju sãinechi'a cuasaju si'arumu chese pojoju pa'ijũ'u. ²¹ Chu'u Pablo ija'ova tochache chu'usi'ku chã'tireparo jmamakarũ chu'urepau jũtupi tochamu ie: ²² Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasamanare Diopi cu'ache cho'oa'ku repnare. Maire Paaku Jesucristo cunaumu Pa'ikuji

na'mi cajea'ku. ²³ Maire Paaku Jesucristoji oia re'oja'che cho'okaau musanukonare, chiimu chu'u. ²⁴ Musanukonare Jesucristo'te cuasanare ucuanukore oia cuasaku'mu chu'u. Re'omu.

Pablo

San Pablo Corinto vü'ejoopo pa'inare jo'e chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

¹ Chü'u, Pablo, Diopi chiiuna Jesucristo saosi'kupi mai majapãijaja'iu Timateona'me ija'ova utija'ova tocha saomu musanukonare Corinto vü'ejoopo pa'inare Diore cuasakanupu pa'inare, ücuachi'a Acaya cheja si'achejña pa'inare Repau neenare. ² Mai Ja'ku Dios, Maire Paaku Jesucristona'me musanukonare rua re'oja'che cho'okaiu paau, re'oja'che paapu chini.

Pablo cu'ache ti'jñecoñosi'ere kuumu

³ Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pañu. Mai Ja'kujeku maire oiku'mu Repau. Diojeku maipi oito mai rekoñoã si'arumu churokaiku'mu. ⁴ Maini cu'ache ti'jñekuna maipi oito mai rekoñoã churokaiku'mu Repau, ücuaja'che maipi chekunani cu'ache ti'jñecoñojöu oinani chüromasia'ju chini, maire Repau chürocheja'che chüroju paapu chini. ⁵ Jã'ajekuna maini Cristo'te cu'ache ti'jñesi'aja'che rua cu'ache ti'jñekuna maipi oito mai rekoñoã Ücuauji chürokaimu. ⁶ Chükuna musanukonani Dios chü'ore chü'vaju cu'ache ti'jñecoñonata'ni ücuaja'che vajuçhuma'ñe chü'vaju pa'ime, musanukonapi Dios chü'ore asa cheã Repauni jovorena, Ücuauji musanukona oiche'te chüroka'ku chini. Ücuachi'a chükuna'te cu'ache ti'jñekuna oinare chüromu Dios, chükuna'te ti'jñeñeja'ñe musanukonani cu'ache ti'jñeto chükunapi ücuaja'che chürojuna Dioni cuasaju musanukonapi na'a rua koka paa'aju chini. ⁷ Musanukona re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojome chükuna. Ücuachi'a musanukona chükuna cu'ache ti'jñecoñojöu oicheja'che oirumu chükuna'te chürocheja'che Diopi musanukona rekoñoã chürokuna, "Ühasomanejanaa'me repana", chini cuasaju pojome chükuna.

⁸ Asarepajü'u, chü'u majapãijana. Chü'u Asia cheja saisirumu cu'ache ti'jñeuna pa'isi'ere jo'e kuara chiimu chü'u musanukonare. Reparumu cu'ache cho'ojuna vajuu co'i cuasomauna, "Chuenisoja'mu chü'u", chiisi'kua'mu chü'u, juvo koka peoku. ⁹ Jã'ata'ni reparumu chü'u rekocho jü'ipi'raku cuasacheja'che cuasasi'kujeku re'oja'chere che'chesi'kua'mu chü'u. Jã'ajekuna chura chü'u ie masimu: Mai masichechi'a cuasama'ñe pa'iju Dioni jünisoinare vasokaikuni cuasaju sêeñe pa'imü, cho'okaa chini. Ücuachi'a jü'ipi'ranare jü'iñe üsemu Repau. ¹⁰ Reparumu rua cho'osovajuçhuache pa'icheta'ni Diopi chü'uni jü'iñe'te üseku cho'okakuna chuenisomanesi'kua'mu chü'u. Repau chü'ure jo'e ücuaja'che cho'okaijache masimu chü'u. ¹¹ Jã'ajekuna Dioni sêekaiju pa'ijü'u chü'ure jã'aja'ñe cho'okaa. Päipi chü'uni jainuko Repauni sêekaiju pani Repauji chü'ure re'oja'che cho'okaiuna asaju ücuaja'che päi jainuko Repau'te, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijanaa'me.

Corinto vü'ejoopo jo'e saimanesi'ere kuumu Pablo

¹² Ija'che cho'osi'ere cuasaku pojoku'mu chü'u: Chü'u si'achejñaruã ku'iu päi jainukore tijña cho'osi'ere meñe cuasa ñato chü'u cho'osi'e peure jorema'ñe re'oja'chechi'a cho'osi'ea'me. Diopi chü'uni cho'okaa chini chü'u masichechi'a cuasama'ñe Repauni si'arumu sêeu cho'oku pa'isi'kua'mu chü'u. Jã'aja'ñe cho'oku musanukona pa'icheja pa'irumu

na'a rua re'oja'che cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. ¹³ Ūcuachi'a chu'u musanukonare tocha saosija'o chu'o rühiñechi'a i'kaku tocha saosi'kua'mu. Musanukonapi repachu'ore peore masi asa chëato re'omu. ¹⁴ Ie chuta'a masi asa chëamanaa'me musanukona: Maire Paaku Jesús jo'e raiumucuse chu'upi chu'vakuna asa chëa musanukona Repau'te cuasaju jovosinajeju chu'ure pojojanaa'me. Chu'u ũcuaja'che reparamu musanukonare chu'vakuna asa chëasi'ere cuasaku rua pojoja'mu.

¹⁵⁻¹⁶ Jã'are masiku chu'u musanukonani ka'chañoa ñajaiu pa'iu pora chini Macedonia chejana saikui musanukona pa'ichejare charo canka ñara chini cuasasi'kua'mu. Pani pi'ni sani jo'e co'iku ñara chini cuasasi'kua'mu chu'u. Jã'aja'ñe kuni pi'ni musanukona pa'ichejapi Judea chejana teana saito chu'u saijache cho'okaire'ora'asi'kua'mu musanukonare. ¹⁷ Chu'upi, "Jã'aja'ñe saija'mu", chiisi'kupi saimaneuna, ¿"Joreu jã'u", chiiju cuasache musanukona? ¹⁸ Jã'aja'ñe cuasamanejã'u. Diopi ñakuna jorema'mu chu'u musanukonare. ¹⁹ Chu'ua'mu Silvanoa'mu Timoteo Dios Mamaku Jesucristo pa'iche'te kuaju chu'vasinaa'me musanukonare. Repau Cristo jorema'kujeku peoche i'kama'kua'mu. ²⁰ Repau rani cho'okaisi'ejekuna Dios aperumu, "Ija'che cho'oja'mu chu'u", chiisi'e peore cho'ocojñocuhamu. Jã'ajekuna Diore, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju Jesucristoji cho'okaiuna, Dios chu'ore asamasiju, "Mu'u chiiche paau", chiinaa'me chukuna, Repau chu'o ũcuarepare asaju. ²¹ Repau Dios maire chëa paaku cho'okaiu pa'imu, maipi cu'ache ti'jñecoñonata'ni re'oja'che cho'omasiju Jesucristo'te cuasache ũhasoma'ñe ũcu cuasaju paapu chini. ²² Pãi repauna paachena mami tocha suocheja'che Dios maire Repau Rekocho'te mai rekoñoana raosi'kua'mu. Jã'ajekuna Ūcuarekochoji ja'me pa'iu kuakuna, "Mai Repau neenaa'me", chiiju masime mai. Ūcuachi'a Repau maire isijache masime.

²³ Chu'u cho'ora chini cuasasi'e musanukona pa'icheja saimanesi'kua'mu chu'u, musanukonani oiũ ke'recuhekujeku. Masimu Dios jã'a. ²⁴ "Chu'u cuasacheja'che cuasajũ'u", chiiju chũ'uma'kua'mu chu'u musanukonare, Dion cuasaju re'oja'che cho'omasinare. Musanukonapi na'a rua pojoju paapu chini musanukonare karache'te cho'okasa chiiku'mu chu'u.

2

¹ Jã'ajekuna musanukonapi sumava'na pa'imanea'ju chini jo'e ke'recuheku, "Saima'mu chu'u iramu", chiisi'kua'mu chu'u musanukonare. ² Chu'upi musanukonare asaama'ñe i'kato, ¿neepi chu'ure pojojanaa'ñe? Musanukonapi sumava'na pani chu'ure pojomanejanaa'me. ³ Jã'ajekuna chu'u musanukonapi cu'ache cho'ochete ũhaso re'oja'che paapu chini utija'ova'te tocha saosi'kua'mu musanukonare, chu'upi sakuna ña pojoa'ju chini. Musanukona cu'ache pa'iche'te sani ñaku sumava'u pa'iche cuhemu chu'u. Chu'u pojoku pa'ito musanukona ũcuaja'che pojoju pa'ijanaa'me. ⁴ Musanukonare tocha saosija'ova chu'u rekocho rua suma'ñe cuasa oiũ tocha saosi'kua'mu. Musanukonani suma'ñe cho'ora chini i'kaku tochasi'ema'mu jã'a. Chu'u musanukonare oiũ cuasache'te cho'o ñora chini i'kaku tochasi'ea'me.

Cu'ache cho'osi'kure repau cho'osi'e jo'e cuasama'ñe oiju jo'e cu'ache cho'ochete kuamu

⁵ Musanukonare ja'me pa'iku chu'ure suma'ñe cho'osi'kua'mu. Jã'ata'ni chu'urechi'a suma'ñe cho'omanesi'kua'mu. Musanukonare ũcuachi'a ũcuaukore sumava'nare cho'osi'kua'mu repau. Chekuramu repau

musanukonare ruarepa sumava'nare cho'omanecosomu. Repau pa'iche ruarepa cu'ache cutucuhemu chu'u. ⁶ Repau cu'ache cho'osi'e ro'i repau'te jainuko cu'ache cho'osinaa'me musanukona, jo'e cu'ache cho'omanea'ku chini. Re'omu ja'a. Ucuamakaru cu'ache cho'ojũ'u repau'te. ⁷ Chura ija'che cho'ojũ'u: Repauji ruarepa oiu, "Pani etajiche cuasoma'nea'me ie", chiũ cuasamanea'ku chini, repau cu'ache cho'osi'eje'e cuasama'ne cho'okaiju pa'ijũ'u repau'te, jo'e oimanea'ku. ⁸ Musanukona repau'te oiche'te cho'o ñojuna repauji masia'ku chini i'kamũ chu'u. ⁹ Aperumu musanukonare chu'u chu'vaku chu'ũne asa jachama'ne cho'ochete cho'o ña masira chini, chu'o tocha saosi'kua'mu chu'u musanukonare. ¹⁰ Jã'ajekuna musanukonapi repau cu'ache cho'osi'ere cuasama'ne pa'ijuna chu'u ucuaja'che repau cu'ache cho'osi'e cuasamaneja'mu. Musanukonare cuasakujeku Cristo ñaku'te cho'omu chu'u, ¹¹ maini vati aipi cajejaimanea'ku chini. Repau cacu'ora chini cho'ochete masinaa'me mai.

Pablo Troas vu'ejoopo saisirumu pojomanesi'ere kumtu

¹² Chu'u Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vara chini Troas vu'ejoopo saisirumu Repau chu'o raa chu'vare'ochete jainuko asaneena pa'isinaa'me. ¹³ Jã'ata'ni mai majarãiũja'ũni Titoni tijñamaneuna chu'ure masi pojoku chu'vacu'akuna repanare jo'ka Macedonia chejana ranisosi'kua'mu chu'u, repaũni tijñara chini.

Jesucristoji maire cuhenare cajejaiuna mai Dios chu'o chu'vache'te kumtu

¹⁴ Diopi maini si'ache re'oja'che cho'okaiuna, "Re'orepamu, Ja'ku", chiinaa'me mai Repau'te. Ucuauji chu'ũkuna maire cuhenare Jesucristoji si'arumu cajejaiũ pa'ina ma'ñasuche vuochēja'chere Repau chu'ore si'achejña ku'ijũ chu'vaju pa'ime mai. ¹⁵ Diopi ñato mai Repau chu'o chu'vana Jesucristo Repau'te ma'ña isicheja'che pa'ime, Repau chẽa paanana'me cho'osojana asaju'te chu'vana. ¹⁶ Maire Dios pa'icheja saijanare mai Repau chu'o chu'vache, ma'ñare chu'e vaju'cheja'che pa'imũ. Cho'osojanare'ta'ni eopi cu'asukuna chu'e jũnisocheja'che pa'imũ. Pãite'euje'e Diopi cho'okaima'to Repau chu'o chu'vamasima'me. ¹⁷ Chekuna ku'ijũ cho'ochēja'che Dios chu'ore chu'vaju kurire kooũ chiimanaa'me chukuna. Jã'aja'ne cho'oma'ne Cristo neenajeju Ucuauji saõna Dios asaku'te chu'o ucuarepare chu'vaju ku'ijũ pa'inaa'me chukuna.

3

Mama chu'ũ jo'kasi'ere kumtu

¹ Chu'vanare te'enare ña vesuju utija'ore chiime pã, repana pa'iche'te ña masiũ chini. Chu'uta'ni masicoñokujeku musanukona tochasija'o chiima'kua'mu. Musanukona ucuachi'a chu'u re'oja'che che'chosi'e ucuare masinajeju chu'u pa'iche'te kuaju chekuna tochasija'o sõeñe chiima'me. ² Musanukona chu'u chu'vasi'e Dios chu'ore asa chẽa re'oja'che pa'iju chu'u pa'iche'te kuaju tochasija'ovaja'che pa'ime, pãipi ucuauko ña masia'ju chini. Chu'u ucuachi'a musanukona pa'iche'te ñaku' pojomu. ³ Iere masire'omu: Utija'ova Jesucristoji tochakakuna chu'u sa isisija'ovaja'che pa'ime musanukona. Tintapi tochasija'ovama'mu repaja'ova; Dios Si'arumu Pa'iku Rekochoji tochasija'ovaa'me. Ucuachi'a Diopi Moise'te kuaku'catako'ana tochasi'eja'chema'mu repa; pã rekoõna

tochasi'eja'che repana rekoñoäre Repau chũ'uñe'te paaaju chini cho'okaimu Repau.

4 Ūcuachi'a Jesucristoji cho'okaiuna chu'u Repau chu'ore chu'vakuna musanukona re'oja'che pa'iche ñamu Dios. Jã'are masimu chu'u. 5 Jã'ata'ni chu'u Repau chu'o re'oja'che chu'vaku, "Rua masimu", chiiu chu'vama'kuamu. Te'u chu'uchi'a cuasaku che'chochema'mu ie. Chu'u che'choche peore Diopi cho'okaiuna che'chochechi'aa'me. Diopi cho'okaima'to Repau chu'ojẽ'e asavesuku chu'vachejẽ'e vesura'amũ chu'u. 6 Ūcuauji chu'ure Repau mamare cho'oñu chiisi'e kuamasiche'te jo'kasi'kuamu, chu'upi musanukonani sa kuaa'ku chini. Repau aperumu, "Ija'che cho'oñu", chiiu chũ'uku catakofiana tocha jo'kasi'ere paipi jachaju repare cho'omaneni cho'osome. Repau mamare cho'oñu chiisi'eta'ni ija'che pa'imũ: Mai rekoñoaña Repau Rekocho'te raomu Repau, maipi re'ojarekoñoäre paaju re'oja'che pa'iju Ūcuauña'me si'arumu paapu chini.

7 Repau aperumu chũ'uku tochasimajña pa'iko'ña päire jo'karumu rua miañe ñou isiasomu Dios. Jã'ajekuna repako'ña kookaisi'ku Moisés Dios pa'ikũtipi cajeku chia ñacu'ache ko'sijachiajekuna chekuna repau chia ñamaneasome, Israel jojosina. Caje pa'iuña na'a pa'isirumu Moisés chia ko'sija'isi'e si'asoasomu. Repa aperumu chũ'usi'e rua miañe ñou Dios chũ'u jo'kasi'jeku re'oja'isi'kuamu. 8 Jã'ata'ni Repau mamare cho'oñu chiiu chũ'u jo'kasi'e Repau Rekocho cho'okaicheji na'a re'oja'imũ. 9 Dios chu'o aperumu tochasi'e mai cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uñeta'ni re'oja'isi'kuamu. Jã'ata'ni Dios chu'o mama kuacheji Jesucristo cho'okaisi'jekuna mai cu'ache cho'ochi'e ro'iche peochete kuachejeku na'a re'oja'imũ. 10 Aperumu chũ'usi'e jo'karumu rua re'oja'isi'kuamu. Jã'ata'ni irumu pa'iche mama chũ'usi'e na'a rua re'oja'imũ. 11 Aperumu chũ'usi'e si'asosi'kuamu. Mama chũ'usi'eta'ni si'asoma'ñe si'arumu pa'ija'mũ. Jã'ajekuna mama chũ'usi'echi'a na'a rua re'oja'imũ.

12 Mama chũ'usi'e si'ama'ñe pa'ichejekuna Dios chu'o re'oja'chere vajuchuma'ñe chu'vaku'mu chu'u. 13 Moisés repau chiare ñoũseku cho'ochaja'che cho'oma'ñe peore Dios chu'o masi kuaku'mu chu'u. Moisés chiare ko'sija'iu re'oja'che ñosi'e si'asojachere Israel jojocojñosinapi ñamanea'ju chini kãpi pũja paniasomu. 14 Reparumu Israelpãi Dios chu'o asasinata'ni asa chẽamaneasome. Irumu ūcuachi'a repana jojosina, chiña kãñapi pũja masi ñama'ñeja'ñe pa'iju aperumu tocha jo'kasi'e ñanata'ni asa chẽama'me. Repau Jesucristo repapani asa chẽaa'ju chini repakãña tuakaicheja'che tuakaimasiku'mu. Jã'ata'ni chuta'a tuakaima'ñeja'ñe Repau cho'okaimauna irumujatu'ka asa chẽama'me repana. 15 Irumujatu'ka repau Moisés tocha jo'kasi'e ñanata'ni repana rekoñoã kãña pũ'inaja'ñe pa'iju asa chẽama'me repana. 16 Jã'ata'ni pãi Maire Paakuni cuasaju jovosinare Ūcuauji repana chiña pũja ta'pisikãñaja'ñe repana rekoñoã ta'pisi'e tuasokakuna Repau chu'o asamasime repana. 17 Jã'aja'ñe cho'okaimu Dios Rekocho, Maire Paakujeku. Repau Rekocho paana pãi chẽacojño etasina pojõ pa'icheja'che re'oja'che pa'ime, cu'ache cho'ochete juvomasiju. 18 Jã'ajekuna mai Repau'te cuasana ūcuauko mai chiña kãña pũja ta'pisinaja'ñe pa'ima'me. Maire Paaku Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau re'oja'che pa'iche masiju cho'o ñõju Repau pa'icheja'che si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ime.

4

1 Jā'ajekuna, "Pani tī'a cuasoma'ñea'me ie", chiiju cuasamanaa'me chukuna, Dios maire oiu Cho'okaijuji Repau chu'o chu'vache'te jo'kauna. 2 Chukuna Dios chu'o chu'vana jorechu'o cutuchejē'e cuheju, rope'e cu'ache i'kachena'me vajuchache i'kache cuhena'me. Jā'aja'ñe cuhenajeju Dios chu'o ũcuarepare i'kache chiinaa'me. Pāi ũcuaukore re'oja'chere chu'vajuna asa, repa rekoñoā, "Ina i'kache chu'o ũcuarepaa'me", chiiju cuasame. Diopi ñakuna rūhiñe kuanaa'me chukuna Repau chu'o. 3 Pāi te'enare vati toa saijanare chukuna chu'vachu'o asavesamu, Jesucristo'te cuasache kuachu'o. 4 Diore cuasacuheju pa'inare paaku chū'ukujī vati aipi ũsekuna Dios chu'o asavesume. Repa rekoñoā na'ava'naja'ñe pa'iju Jesucristo Diojeku miañeja'ñe re'oja'che pa'iche kuachu'o asavesume repa. 5 Chukuna pa'iche meñe chu'vamanaa'me. Peore Masiku Jesucristo pa'iche'te chu'vanaa'me chukuna, pāipi Repauni cuasa'ju chini. Ūcuachi'a musanukonare cho'okainaa'me, Jesuni pojoju. 6 Dios, mamarumu chijachejachi'a pa'irumu, "Miañe pa'ijū'u", chiiju chū'uasomu. Ūcuauji mai rekoñoāna miañeja'ñe cho'okaiuna Jesucristo pa'iche'te ñaju masime mai chura, "Dios rua re'oku'mu", chiiju.

Diore cuasana pa'iche'te kuamu

7 Chukuna rua vesuva'najeju tooro'rova rua ro'imaro'rova pa'icheja'che pa'inaa'me. Jā'aja'ñe pa'inaretani Diopi Repau chu'o re'oja'chere rua ro'isi'ejachere rupū Isiuna koo paanaa'me chukuna. Jā'aja'ñe cho'osi'kuamū chukuna'te Dios, pāipi ña, "Inare Dios rua masiche'te cho'okaku!", chiiju masia'ju chini. 8 Ija'che pa'inaa'me chukuna: Rua pa'ivesache pa'inata'ni re'oja'che pani etajajanaa'me chukuna. Cu'ache ti'ñecojoñonata'ni care'vamasinaa'me. 9 Cu'ache cho'ocojoñonata'ni Cho'okaiju'te paanaa'me. Rua chueenata'ni chuenisomanaa'me chukuna. 10-11 Chukuna'te vajuna pa'irumu si'arumu Jesucristoni cho'ochete cho'okaiju ku'iju chu'vanare pāipi asa pe'ruju Repau'te vanisosi'ejache vanisoiñu chiinaa'me. Jā'ata'ni chukuna'te Maire Paakuji cho'okaiuna Repau cho'ocojoñosi'ejache cho'ocojoñocuhema'ñe pa'iju ũcua chu'vajuna ña Repau pa'iche masinaa'me pāi. Ūcuachi'a Repauji chukuna'te jū'iñe'te ũsekuna pāire na'a jainukore chu'vajuna Repau pa'iche asa chēame repa. 12 Jā'aja'ñe chukunapi cho'ocojoñuju Dios chu'ore chu'vaju chuenisopi'rajuna asa chēa Repauni cuasaju si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

13 Dios chu'o tocha jo'kasikorovu ija'che kuamu:

Diore cuasakujeku chu'u i'kasi'kuamū, chiimu. Chukuna ũcuaja'che Diore cuasanajeju chu'vanaa'me. 14 Iere masime chukuna: Maire Paaku'te Jesucristo'te jūniso tācojoñosi'kure Vasosi'ku Dios chukuna'te ũcuaja'che jūnisoru vasoja'mu. Vasuuna vajurani musanukonana'me Repau'te ti'jñeñe nukajanaa'me chukuna. 15 Peore jā'a chukuna cho'ocojoñoñe musanukonani re'oja'che cho'okañu chiiju cho'ocojoñonaa'me. Ūcuachi'a chukunapi chu'vajuna Diopi cho'okaiuna musanukonapi Repauni na'a jainuko cuasaju jovo, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ime Repau'te.

16 Jā'ajekuna, "Pani tī'ama'ñea'me ie", chiimanaa'me chukuna. Chukuna ca'nivua arekoku pa'imu. Jā'ata'ni chukuna rekoñoā si'aumucujña na'a rua pōsurekoñoā paaju Diore na'a rua masi cuasaju pa'inaa'me chukuna. 17 Maire irumu cu'ache ti'jñeñe si'asojachejekuna

jā'are cuasama'me chukuna. Cu'ache ti'jñesi'ejekuna na'a pa'isirumu cunaumuna sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ¹⁸ Jā'ajekuna irumu cu'ache ti'jñeñejē'e cuasama'ñe re'oja'che pa'ijache chuta'a ñama'ñere cuasaju pa'inaa'me chukuna. Chura ñoñe na'mi si'ajachea'me. Mai chuta'a ñama'ñeta'ni si'arumu pa'ijachea'me.

5

¹ Ie masime mai: Mai ca'nivuā mai vu'ñaja'ñea'me. Mai vu'ñare pāipi ñañosocheja'che maini vanisoru Dios maire vu'ña mavu'ñare isicheja'che mamaca'nivuāre isija'mu. Repau cunaumu mama cho'osivu'ñaja'ñere pāi cho'omanesivu'ñare mamaca'nivuāre isija'mu, maipi repachejare jo'e jū'ima'ñe ai paapu chini. ² Chura ichejare pani ca'naso mamaca'nivuāre paañu chini Dios pa'ichejana sañu chiime mai. ³ Mamaca'nivuā koosirumu ca'nivuā peona pa'imanejanaa'me mai. ⁴ Mai ca'nivuā icheja chura pa'ica'nivuā cu'ache ti'jñekuna pani ca'naso jo'ka jū'ijaca'nivuā teana saño paañu chiime mai, ai pa'ijaca'nivuāre, jūnisosirumu ca'nivuā peona pa'icuheju. ⁵ Dioa'mu maire re'oja'che paapu chini cho'osi'ku, mamaca'nivuā ai pa'ijaca'nivuāre paañu chini. Mai rekoñoana Repau Rekocho raosi'kua'mu, ja'me pa'iu cho'okaiuna Repau maire mamaca'nivuā isijachere cuasaju masia'ju chini.

⁶ Jā'ajekuna Repau chu'o pojoju jachama'ñe cuasanaa'me mai. Ie masime mai: Icheja mai ca'nivuā pa'irumu Maire Paaku'te Jesure kueñerepa pa'ima'me mai, cunaumu pa'ikujekuna. ⁷ Irumu Repau'te ñacu'amū maire. Rupu Repau'te cuasacheji ja'me pa'inaa'me mai. ⁸ Jā'ata'ni ija'che cuasame chukuna: Repauni cuasaju jū'iñe vajuchumapu jūni sani rekochoji Repauna'me pa'ito na'a re'omu. ⁹ Jā'ajekuna ichejare jeerumu vajuna pani, chekurumu jūnisonijē'e, "Maire Paaku chiiche'te cho'oju pañu, Repauji pojoa'ku", chiiju pa'inaa'me chukuna. ¹⁰ Mai ūcuanuko jūnisosirumu Jesucristo ti'jñeñe'te nukaju Repauji chū'ukuna mai cheja pa'irumu cho'osi'e ro'i koojanaa'me. Cu'ache cho'osina cu'ache'te koojanaa'me. Re'oja'che cho'osinata'ni re'oja'chere koojanaa'me.

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kʷamu

¹¹ Jā'ajekuna Maire Paakuni vajuchuju, pāipi asa Repauni cuasaa'ju chini Repau chu'ore chu'vaju pa'inaa'me chukuna. Dios chukuna pa'iche peore masiku'mu. Ūcuachi'a musanukonapi chukuna re'oja'che pa'iche'te masia'ju chiinaa'me chukuna. ¹² Chukuna pa'iche'te meñe kuaju pojoju pa'imanaa'me chukuna. Chekuna, pāi rekoñoā pa'iche ñavesuju se'sevu pa'ichechi'a ñamasinapi chukuna pa'iche'te cu'ache cutume. Jā'aja'ñe cutuju ke'reto musanukonapi chukuna pa'iche'te masi cuasaju sañe i'kamasia'ju chini i'kame chukuna. ¹³ Pāipi ñato vē'vena cho'ocheja'che cho'ocosome chukuna. Jā'ata'ni Diopi ñato re'oja'chere cho'oju Repau chiiche'te cho'onaa'me chukuna. Chukunapi vē've peoju musanukonare cho'okaimē. ¹⁴ Jesucristo chukuna'te oiu Cuasakuni sañe cuasaju Repau chu'ore chu'vanaa'me chukuna, Ūcuate'euji maire ūcuanukore jūni ro'ikaisi'ejekuna Repau'te cuasana ūcuanuko meñe jūni ro'isinaja'ñe pa'iche'te masiju. ¹⁵ Repau Cristo pāi ūcuanukore jūni ro'ikaisi'kua'mu, pāipi cheja pa'ina'i meñechi'a cuasaju pa'iche'te jo'kaso, repanare jūni ro'ikani tācojño jo'e vajurani Pa'ikuni cuasaju paapu chini. ¹⁶ Jā'ajekuna chura chukuna pāi Diore cuasamana repauna chiiñarechi'a cuasacheja'che cuasama'me. Aperumu jā'aja'ñe cuasaju Cristo'te cuasama'ñe pa'isinata'ni chura Repau'te cuasaju pa'inaa'me chukuna. ¹⁷ Ija'chea'me: Pāiu

ũcuauakujĩ Jesucristoni cuasaku jovoni repau rekocho mamarekocho'te paaku re'oja'che mama pa'imũ. Aperũmu pa'isi'e jo'kaso chura mamare pa'imũ repau.

18 Peore jã'a Dios cho'och'e'me. Jesucristo cho'okaisi'ejekũna Dios maire care'vakaisi'kua'mũ, maipi Ũcuauana'me re'oja'che paapu chini. Ũcuachi'a maire chekunare Repau chu'ore kuache jo'kasi'kua'mũ Repau, maipi kuajũna asa chẽa Repauĩni cuasaju Repauana'me ũcuaja'che re'oja'che paapu chini. 19 Pãĩ cheja pa'ina cu'ache cho'och'e'te Jesucristo'ji jũni ro'ikakũna repaña cho'osi'ere jo'e cuasamaũna Ũcuauana'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini, Dios Jesucristo'te chejana raosi'kua'mũ. Jã'are pãire kuaju paapu chini jo'kasi'kua'mũ Repau maire. 20 Jã'ajekũna Cristo'te i'kakainaa'me chukũna. Dios musanũkonare chukũna i'kacheji i'kaku pa'imũ. Jã'aja'ñe chu'vaju Cristoni cho'okaiju, "Dioni jovo Ũcuauana'me re'oja'che pa'ijũ'u", chiiju chu'vanaa'me chukũna musanũkonare. 21 Cristo jmamakarujẽ'e cu'ache cho'omanesi'kua'mũ. Jã'ata'ni Dios Repau'te peore cu'ache cho'osi'kure cho'och'eja'che cho'osi'kua'mũ, pãĩ ũcuauũko cu'ache cho'och'e'te jũni ro'ikaaũ chini. Maini cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasara chini jã'aja'ñe cho'oasomu Dios.

6

1 Chukũna Diore cho'och'e ja'me cho'okainajeju, "Repau'te cuasamana pa'icheja'che pa'ima'ñe musanũkonare cho'okaiku'te Diore cuasaju pa'ijũ'u", chiiju chu'vanaa'me musanũkonare. 2 Repau chu'o pa'ikorova tocha jo'kasi'e ija'che chiimu Dios i'kache:

Chu'u pãire oiũ cho'okaiumucuse musanũkona sẽeñe asaja'mũ chu'u.

Ũcuachi'a chu'u pãĩ chẽa paaku vati toa saiche ũsekaiumucuse re'oja'che cho'okaija'mũ chu'u musanũkonare,

chiimu. Asarepajũ'u. Chura iumucuse pãire oiũ Dios cho'okaiumucusea'me. Pãire chẽa paaku Repau vati toa saiche ũseumucusea'me iumucuse.

3 Pãipi chukũna pa'iche'te ña, "Ina chu'vache Dios chu'o cu'ache'me", chiiche'te cuheju te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'o ñoma'ñe re'oja'chechi'a pa'iju ñoju pa'inaa'me chukũna. 4 Jã'aja'ñe pa'iju Diore si'arũmu cho'och'e cho'okaina pa'iche'te pa'iju chukũna chiimajñaruajẽ'e peoju pa'iche rua cu'ache ti'jñeco'jñonata'ni pojoju cho'o ñoju pa'inaa'me chukũna.

5 Suĩ'suocojñoju, pãĩ chẽavu'e cuaocojñoju, pãĩ chukũna'te cuhekuanupuã chenevũna chẽa cuaocojñoju, cho'och'e rua cuaja pa'iche'te chũ'ujũna cho'oju, kãĩñejẽ'e peona pa'iju, ãiñe'te peoju ãucuhava'na pa'inata'ni ũcuu pojoju cho'oju Diore cho'och'e cho'okaina pa'iche cho'o ñoju pa'inaa'me chukũna.

6 Jã'aja'ñe pa'iju cu'ache cuasama'ñe pa'iju Repau chu'o ũcuarepare masiju, pe'ruma'ñe chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'inaa'me chukũna. Dios Rekochoji cho'okaiũna jorema'ñe chekunare oiju cuasanaa'me chukũna.

7 Ũcuachi'a Repau chu'o ũcuarepare i'kaju, Ũcuauji cho'okaiũna re'oja'che pa'imasiju, Repau'te cuhenapi chukũna'te cu'ache cho'oto re'oja'che'pi cajejaiju Repau'te cho'och'e cho'okaina pa'iche cho'o ñoju pa'inaa'me chukũna.

8 Pãĩ te'ena chukũnani chiiju re'oja'che i'kanaa'me. Chekunata'ni chukũnani cuheju cu'ache i'kanaa'me. Chekũna ũcuachi'a chukũna'te cu'ache cutujuasome. Chekunata'ni re'oja'che cutujuasome. Jorenare cho'och'eja'che cho'ome pãĩ chukũna'te chu'o ũcuarepare i'kanani.

9 Pãĩ jainũko rua masicojñonareta'ni chukũna'te vesũva'nare cho'och'eja'che cho'ome pãĩ. Chuenisovajuchũache pa'inata'ni

ũcua vajuna pa'inaa'me chukuna. Vainata'ni chukuna'te vanisomanaa'me pã. ¹⁰ Sumava'naja'ñe pa'inata'ni rekoñoã si'arumu pojoju pa'inaa'me chukuna. Chuova'na pa'inata'ni chekunani cho'okaijuna repa rekoñoã kurinaja'ñe karama'ñe re'oja'che pa'ime. Cu'amajñaruã peonata'ni chukuna rekoñoã peore paanaja'ñe pa'inaa'me chukuna.

¹¹ Asarepajũ'u, Corinto vu'ejoopo pa'ina. Chukuna musanukonare cuasanajeju chukuna rekoñoã cuasaju pa'iche'te jorema'ñe i'kame. ¹² Musanukonare cuasache jmakarujẽ'e jo'kasoma'ñe oiju cuasaju pa'inaa'me chukuna. Musanukonata'ni chukuna'te cuasamacosome chura. ¹³ Puka'kupã repa mamachi i'kacheja'che i'kanaa'me chukuna musanukonare. Musanukonare chukuna cuasacheja'che musanukona rekoñoã ruihne cuasaju saĩne cuasaju pa'ijũ'u chukuna'te.

Diore cuasana rekoñoã Repau vu'ejache pa'iche'te kuamu

¹⁴ Jã'ata'ni Diore cuasamanare jovo pa'iju repa cho'ocheja'che cho'uju pa'imanejũ'u. Re'oja'chena'me cu'ache ja'me pa'icu'amu, miachejana'me chijacheja ja'me pa'ima'ñeja'ñe. ¹⁵ Cristona'me vati aire ũcuate'e cuasamanajejuna re'oja'che ja'me pa'icu'amu. Ūcuaja'che Jesure cuasana'me Repau'te cuasamana re'oja'che ja'me pa'icu'amu, ũcuate'e cuasamanajejuna. ¹⁶ Tũosiva'na Diore cuasamana pojoche'me. Diore cuasana pojochema'mu jã'a. Mai rekoñoã Si'arumu Pa'iku Dios vu'ejache pa'imũ, Repau Rekochoji pa'ina. Repau jã'aja'ñe i'kasi'e ija'che kuamu:

Ūcuana'me pa'iu ja'me ku'ija'mu chu'u.

Chu'uni cuasaju chu'u neena pa'ijanaa'me repa,

chiimu. ¹⁷ Cheku'cheja ũcuachi'a, Repau chu'o pa'ikorovu tochasi'e Maire Paaku Dios i'kache ija'che kuamu:

Pã chu'ure cuasamanare ja'me pa'imanejũ'u.

Musanukonapi chu'u cho'oũseche'te cho'oma'ñe pa'ito pojoja'mu chu'u musanukonare,

chiimu. ¹⁸ Jo'e cheku'cheja ija'che kuamu:

“Mũja'ku pa'ija'mu chu'u.

Musanukona chu'u chiĩ pa'ijanaa'me”, chiimu Maire Paaku Peore Masũ, chiimu.

7

¹ Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Dios maire jã'aja'ñe cho'okaijache kuachu'o asa cheasinajeju Repa'ni cuasaju, vajuchuju mai rekoñoã cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'oche peore ũhaso re'oja'chechi'a cho'uju paũ mai.

Pablo repanare cuasaku pojoche'te kuamu

² Chu'ure cuhema'ñe cuasaju pa'ijũ'u. Chekunare pã te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'oma'ñe, te'eu'terejẽ'e cacu'oma'ñe, te'eu'terejẽ'e repa neemajñaruã joreku tutesokaimanesi'kuamũ chu'u. ³ Musanukonani ke'reku i'kama'mu chu'u. Chu'u rekocho musanukonare rua cuasaku aperumu musanukonare kuasi'kuamũ chu'u ie: Musanukonare chu'u jũ'iñetu'ka cuasaja'mu chu'u.

⁴ Musanukona re'oja'che pa'iche'te asa pojoku, “Chu'u chiiche re'oja'che cho'ojanaa'me repa”, chiũ cuasaku chekunani kuaku pa'imũ chu'u. Jã'aja'ñe pa'iu rua cu'ache ti'jñecojoũkuta'ni musanukonani cuasaku rua pojoku pa'imũ chu'u.

⁵ Macedonia cheja raisirumupi irumujatu'ka jmakarujẽ'e cuhama'ñe pa'icu'ache ti'jñecojoũku pa'imũ chu'u. Pã si'arumu ke'reme chu'ure. Ūcuachi'a chu'u rekocho, “Chekurumu Jesure cuasanapi

cacu'asojanaa'me", chini cuasaku oimū chū'u. ⁶ Jā'ata'ni Diopi oinare churokūji Titoni raouna repauni űa pojoku oiche cuhasi'kua'mū chū'u. ⁷ Repau'techi'a űa pojoma'ne űcuachi'a repauji sakuna űa musanukona pojou re'oja'che cho'osi'e űcuauji kuauna asa pojosi'kua'mū chū'u. űcuachi'a chū'ure oiju űaneēna'me musanukona cu'ache cho'osi'ere meűe suma'ne cuasaju oiju chū'u chū'vache musanukona cho'oűu chiiche'te asa na'a rua pojosi'kua'mū chū'u.

⁸ Musanukonare chū'u tocha saosija'ore űa suma'ne pa'ijuna cuasaku oiu aperumu, "Chū'u ruarepa suma'ne cuasoche i'kacosomu", chiuu cuasasi'kua'mū. Chū'u chura jā'aja'ne cuasama'mū. Musanukona suma'ne pa'isi'e cu'ama'mū. Chū'u tochasi'e chū'o űa jeereparumu oimanesinaa'me. ⁹ Chura pojomu chū'u. Jā'ata'ni musanukona sumava'na pa'isi'ere cuasaku pojoma'mū chū'u. Musanukona chū'u chū'ūne cho'ocuhesinapi suma'ne pa'iju, cuhema'ne cho'ochete cuasaku pojomu chū'u. Chukuna tocha saosi'e chū'o űa sumava'na pa'inata'ni chura Dios chiiche'te re'oja'che cho'oju pa'ime musanukona. Jā'ajekuna sumava'nare cho'osinata'ni musanukonare cacu'omanesinaa'me chukuna. ¹⁰ Pāi űcuauana Diore jachaju cu'ache cho'ochete űhasoűu chini repana rekoűoā suma'ne cuasato re'omu. űhaso Repauni cuasaju jovoni űcuauana'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me repana. Repau'te cuasacuhenata'ni oiju cho'osojanaa'me. ¹¹ Diopi cho'okaiuna sumava'na pani etajani re'oja'che pa'iju chura űamema'ne Repau chiiche'te cho'oűu chiinaa'me musanukona. űcuachi'a chura chū'upi musanukonare cuasaku re'oja'che ja'me paau chiime musanukona. Dioni vajuchuju cu'are cuheju chū'uni cuasaju re'oja'che cho'oűu chiinajeku cu'ache cho'osi'kure cu'ache cho'osinaa'me musanukona, jo'e cho'omanea'ku chini. Jā'aja'ne cho'oju chura re'oja'che cho'o űoju pa'ime musanukona. ¹² Musanukonare repaja'ova tocha saorumu Dios űaku'te cu'ache cho'osi'kuna'me cu'ache cho'ocojűosi'kurechi'a cuasaku tochamanesi'kua'mū. űcuachi'a musanukona chū'ure cuasache'te meűe cuasa masia'ju chini tochasi'kua'mū chū'u. ¹³ Jā'are cuasaku pojomu chū'u.

Musanukonapi űcuauko re'oja'che cho'okatena Tito űajani pojoku raisi'ere cuasaku na'a rua pojomu chū'u. ¹⁴ Aperumu musanukona pa'icheja repau chuta'a saimarumu musanukona re'oja'che pa'iche'te kuasi'kua'mū chū'u repau'te. Repau saisirumu chū'u kuasi'e űcuarepa cho'oasome musanukona. Musanukonapi repauni re'oja'che cho'okaijuna Tito reparumu, "Pablo kuasi'e chū'o űcuarepaa'me", chiuu cuasasomu. űcuachi'a chū'u musanukonare kuasi'e chū'o űcuarepaa'me. ¹⁵ Repau Tito musanukonare oiu sani űarumu musanukona repau'te űa kuku pojou repau chū'ūne jachama'ne cho'osi'ere cuasaku na'a rua chiimu musanukonare chura. ¹⁶ Chū'u musanukona repau'te re'oja'che cho'okaisi'ere cuasaku, "Cuhama'ne re'oja'che cho'oju pa'ijanaa'me repana", chiuu cuasaku pojomu repau.

8

Diore cuasaju űsiche'te kumū

¹ Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Chura icheja Macedonia cheja pa'ina Jesure cuasakuanupūā Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te kuaku tochamu chū'u. ² Repana rua cu'ache ti'jűecojűoju chuova'na pa'inata'ni rua pojou pa'iju kurinaja'ne chekunare kuri rupū űsinaa'me. ³ Chū'u

repana ĩsiche ñasi'kujeku kuamu ie: Repanani ĩsiuakuna ĩsire'onukoru peore ĩsiso jo'e ĩsicu'achejatu'ka ĩsisinaa'me repana. ⁴ Chekunare Jesure cuasanani kurire ĩsineesinaa'me repana. Chu'ure sĕjeju rua i'kasinaa'me repana, repana ĩsiche'te chu'upi ũsemanea'ku chini. ⁵ Jã'aja'ñe cho'ojũ chu'u aperamu, "Re'oja'che cho'ojanaa'me repana", chiũ cuasasi'e na'a re'oja'che cho'osinaa'me repana. Ũcuanapi meñe Dioni ĩsiju, "Chukuna'te paajũ'u; mu'u chu'ũñe'te peore cho'ojũ pañũ chiime chukuna", chiijũ Repau chiiche'te cho'ojũ chu'u chiiche ũcuachi'a peore cho'ojũ pa'ime repana. ⁶ Jã'ajekuna Titore repau aperamu koo pi'nimanesi'ere kurire musanukona ũsema'ñe pojojũ jovoche'te peore musanukona pa'ijooopona sani kooa'ku chini i'kasi'kua'mu chu'u. ⁷ Musanukona peore rua re'oja'che cho'onaa'me. Diore masi cuasaju, Repau chu'o rua masiju rũhiñe kuaaju, re'oja'chechi'a cho'oñũ chini cuasanajeju chu'ure rua cuasame. Re'oja'che cho'onajeju ũcuaja'che kuri ũsema'ñe ĩsiju pa'ijũ'u.

⁸ Musanukonapi kurire ĩsia'ju chini chu'ũku i'kama'mu chu'u. Pãi chekunare re'oja'che cho'ouakuna cho'ochete' keakũ i'kamũ chu'u musanukonare. Chekuramu musanukona ũcuaja'che chekunare Jesure cuasanare oiju kuri ĩsiñũ chiicosome. ⁹ Maire Paaku Jesucristo maini oiũ cho'okasa chini Repau cho'osi'e masime musanukona. Peore Paakuta'ni maini oiũ chuova'u pa'ikujaju pa'isi'kua'mu Repau cheja pa'irumu, maipi rekoñoã kurinaja'ñe karama'ñe re'oja'che paapu chini.

¹⁰⁻¹¹ "Ija'che cho'oto re'omu", chini cuasaku chu'vara musanukonare. Chekunare charo kuri ĩsisinaa'me musanukona. Musanukona cho'ojũ pojojũ caraisiũsũrumũ cho'o jujasi'e chura musanukonare peore cho'ore'ochetu'ka cho'ojũ pi'nijũ'u, musanukona aperamu pojojũ cho'oñũ chiisi'e. ¹² Mai rekoñoã ĩsiuanukoru cuasa maire ĩsire'onukoru ĩsito pojomu Dios maire. Mai peomajñaruã, "ĩsijũ'u chu'ure", chiima'mu Repau.

¹³ Musanukonapi peore ĩsiso chuova'na pa'ijuna chekunapi kurina paapu chini i'kama'me chukuna. Ũcuanũko musanukonapi ũcuapa'ruvachi'a karama'ñe paapu chiime chukuna. ¹⁴ Irumu musanukona repana peochete' paaju musanukonare cajejaiche'te ĩsito karamaneja'mu repanare. Na'a pa'isĩrumũ repana musanukona peochete' paaju repanare cajejaiche'te sãĩñe ĩsito karamaneja'mu musanukonare. Jã'aja'ñe cho'ojũ ũcuanũko ũcuapa'ruvachi'a karama'ñe pa'ijanaa'me musanukona. ¹⁵ Dios chu'o tocha jo'kasi'e Moisés pa'irumu cho'osi'ere kuaku jã'are ija'che che'chomu maire: Diopi cho'okaiũna rua siasi'kure cajejaimanesi'kua'mu. Jmanukoru siasi'kure ũcuachi'a karamanesi'kua'mu, Diopi cho'okaiũna, chiimu.

Titona'me chekunare Corinto vu'ejooop saochete kuamu

¹⁶ Diopi cho'okaiũna chura Titopi chu'u musanukonare oiũ cuasacheja'che oiũ cuasakuna, "Re'orepamu, Ja'ku", chiimu chu'u Repau'te Diore. ¹⁷ Chu'u repau'te, "¿Jo'e saima'ku mu'u repacheja?", chiito, ũcuauji saineeku pojoku, "Jau, jo'e sani ñaja'mu chu'u repanare", chiisi'kua'mu repau. ¹⁸ Saiũna chekure Jesucristo'te cuasache kuachu'ore masi chu'vaku Jesure cuasakuanupuãre ũcuanukore re'oja'che cutucojñokuni repauna'me saau chini saomu chu'u. ¹⁹ ũcuachi'a kuri chi'i pi'nisirumũna chu'ũna'me kurire sakaau chini Jesure cuasakuanupuãri chĕa jo'kasinaa'me repau'te. Chukuna cho'okaiũache cuasache'te cho'o ñoju Dioni pojojũ chuova'na pa'iva'nani kurire ĩsiñũ chini saijanaa'me

chukuna. ²⁰ Pāi ūsema'ñe pojoju jovosi'ere kurire saku, pāipi chu'uni cu'a cuasaju ke'remanea'ju chini chekunare pāi ja'me saja'mu chu'u. ²¹ Chu'u cho'ora chiū re'oja'che cho'оче'te Maire Paakuchi'a masimanea'ku chini ūcuachi'a pāi ñaju'te cho'o ñora chiimū chu'u, repanapi masia'ju chini.

²² Ūcuachi'a jo'e chekure mai majapāijaja'iu'te repau Diore re'oja'che cho'okaineñe chu'ure ruarepañoā cho'o ñosi'kure chekunana'me musanukona pa'ichejana saau chini saomu chu'u. Chura repau musanukonare cuasaku, "Re'oja'che cho'ojanaa'me repana", chiū cuasaku na'a rua Diore cho'okasa chiimū. ²³ Repau Tito chu'ure ja'me cho'оче cho'okaiū musanukonare ūcuachi'a re'oja'che cho'okaiku'mu. Chekuna repau'te ja'me saina mai majapāijana re'oja'che pa'iju Cristo pa'iche'te cho'o ñojuna Repau'te cuasakuanupūāpi chēasinaa'me ja'me saapu chini. ²⁴ Jā'ajekuna musanukona repanare oiju cuasache cho'o ñojū'u. Ūcuachi'a chu'u repanare musanukona re'oja'che pa'iche kuasichu'o ūcuarepa cho'o ñojū'u, Jesure cuasakuanupūāpi ūcuauko asa masia'ju.

9

Diore cuasanare īsiñu chini kuri jovoche'te kumū

¹ Musanukona Jesure cuasanare chuova'na pa'inare kuri jovokaiche chu'u chu'vaku tochache chiima'me. ² Ūcuare musanukona repanare cho'okañu chiime. Chu'u musanukona Acaya cheja pa'ina re'oja'che cho'okañu chiiche'te masiku icheja Macedonia cheja pa'inani kuaku pa'imū. Musanukona caraisiūsarumūpi vua kuri īsiñu chiū pa'iche'te kuaana asa repana jainuko ūcuaja'che cho'uju kuri rua īsiñu chiinaa'me. ³ Jā'ata'ni inare mai majapāijanare musanukona pa'ichejana saomu chu'u. Repana sani t'asirumu musanukona cho'oñu chiisi'e cho'o pi'niñū'u, chu'u musanukona re'oja'che cho'оче kuasi'e jorechu'o pa'imanea'ku. ⁴ Chu'u musanukona pa'icheja sairumu icheja Macedonia cheja pa'ina te'ena ja'me sani ñato repakuri jovomanesi'e pa'ito kukusoja'mu chu'u, chu'u i'kasi'ere joreju cho'okaimanere. Musanukona ūcuachi'a joresinajeju rua kukujanaa'me. ⁵ Jā'are cuasa mai majapāijanare charo saora chiisi'kua'mu chu'u, repanapi musanukona pojoju īsiñu chiisi'ere kurire jovoju koo pi'nia'ju chini. Jā'aja'ñe koo pi'niru repakuri musanukona pojoju jovosi'e īsiuamana īsisi'eja'che pa'imaneja'mu.

⁶ Iere cavesma'ñe cuasajū'u: Pāiū āu tāku jmanukoru tāni jmanukoru paaja'mu. Rua tāsi'kuta'ni rua paaja'mu. Ūcuaja'che jmamakarū īsisi'ku re'oja'che jmamakarū kooja'mu. Rua īsisi'kuta'ni rua kooja'mu re'oja'che. ⁷ Maire ūcuaukore te'enarechi'a ūcuauamajñaruā pāipi chū'ujuna īsima'ñe mai rekoñoā īsiuache cuasamajñaruāre ūsema'ñe pojoju īsiche pa'imū. Pāi repana neemajñaruā pojoju īsinare pojomu Dios. ⁸ Dios mai chiiche si'ache peore cajejaiche īsiku'mu, maipi si'arumu karama'ñe cajejaiche paaju chekunani īsiju re'oja'che cho'uju paapu chini. ⁹ Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kumū:

Jainukore chuova'na pa'inare oiu repau neemajñaruā ūsema'ñe rupu īsiku'mu repau. Repau jā'aja'ñe re'oja'che cho'оче si'amaneja'mu, chiimū. ¹⁰ Ū tāku'te jo'e tājañena'me āu repau āiñe īsikuji Dios musanukonapi si'ache paaju chekunani rupu īsiju paapu chini si'arumu na'a rua īsija'mu musanukonare. ¹¹ Jā'aja'ñe ūsema'ñe īsiju pani Ūcuauji cho'okaiūna karama'ñe paaju chekunare rupu īsijache

si'arumu paajanaa'me musanukona. Ūcuachi'a chu'u chu'vache'te musanukonapi asa pojoju isiru chukunapi sa isijuna koo pojoju Diore, "Re'orepamu, Ja'ku", chiijanaa'me repana. ¹² Musanukonapi Dios neena chiiche'te chukunapi sa isia'ju chini kurire isini repanare karachechi'a cho'okaimanejanaa'me. Diore na'a rua pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiche ūcuachi'a cho'okaijanaa'me musanukona repanare. ¹³ Jā'aja'ñe cho'oju musanukonapi repanani re'oja'che cho'okaiju Dios chiiche jachama'ñe cho'ochete cho'o ñoru ña pojoju Dioni ija'che i'kajanaa'me: "Repana Jesucristoni cuasaju Repau'te cuasache kuachu'ore kuaju ie repana paache ūsema'ñe isiju pa'ime chukuna'te, chekunare ūcuachi'a; re'orepamu, Ja'ku", chiijanaa'me. ¹⁴ Ūcuachi'a musanukonare pojoju cuasaju Dioni sēekaijanaa'me repana, Ūcuaju cho'okaiuna musanukona repanare cho'okaisiejekuna. ¹⁵ Maire pa'iche re'oja'che, pāi te'eu'jē'e kuavesuche'te isisi'kujekuna Repau'te Diore ūcuauko pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pañu mai.

10

Diopi jo'kauna Pablo ku'iu chu'vasi'ere kuamu

¹ Chura Cristo pe'keru chu'vasi'ēja'che musanukonani pe'keru chu'vaku tocha saomu chu'u ie chu'o. Musanukona te'ena ija'che cutujuasome chu'ure: "Repau Pablo maire ja'me pani i'kavajuchuku rua i'kama'kuamu. Jā'ata'ni tiichejare pani rua chu'uku chu'o tocha raoku'mu repau", chiijuasome. ² Chu'u musanukonare ñara chini saija'mu. Musanukonapi re'oja'che pa'ito ñaku i'kamaneja'mu chu'u. Pāi chu'ure, "Diore cuasama'kuja'che pa'imū iku", chiinaretani i'kaja'mu chu'u. ³ Pāiu'mu chu'u. Jā'ata'ni pāi Diore cuasamana cavacheja'che cavama'kuamu chu'u. ⁴ Pāi vaicheji cavama'kuamu chu'u. Jā'ata'ni Diore cuasacuhenare cajejaiku'mu chu'u, Dios Peore Masikuji cho'okaiuna. ⁵ Pāi Dioni cuasacuheju chekunapi Repauni cuasamane'ju chini rua i'kanare Diopi cho'okaiuna cajejaimasiku'mu chu'u. Chekunapi Dios chiiche'te cho'omane'ju chini i'kanapi asa Repauni cuasaju jovoajū chini i'kamasiku'mu chu'u. ⁶ Musanukona ūcuauko Dios chiiche re'oja'chechi'a cho'oju pa'irumuna chekunare Repauni jachaju re'oja'che pa'imanare repana cu'ache cho'osi'e ro'i chu'uja'mu chu'u.

⁷ Sē'sevu pa'imajñaruachi'a ñaju pa'ime musanukona. Pāiu ūcuaukuji meñe cuasa ña, "Chu'u Cristo neekua'mu", chiiu cuasaku chu'ure ūcuaja'che, "Cristo neekua'mu jā'u", chiiu cuasaku. ⁸ Maire Paaku Dios chu'ure musanukonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini jo'kasi'kuamu, chu'vakuna asa musanukonapi na'a rua re'oja'che paapu chini. Musanukonani cacu'oa'ku chini chēamanesi'kuamu Repau chu'ure. Jā'a vajuchuma'ñe kuamu chu'u musanukonare, chu'u chu'vachu'ore asa jachamane'ju chini. ⁹ Jā'ajekuna musanukonapi na'a re'oja'che paapu chini musanukonare pe'ruku i'ka kukora chini tochama'mu chu'u. ¹⁰ Chekuna pāi te'ena chu'u tocha saosija'o ña ija'che cutujuasome chu'ure: "Rua chu'uku tocha raomu repau. Jā'ata'ni icheja rani vesuujeku i'kamau pāi te'eu'terejē'e i'ka kukoma'kuamu repau", chiijuasome. ¹¹ Jā'aja'ñe i'kana iere masia'ju: Chu'u musanukonare so'ore pa'iu i'kaku tocha saochē musanukonare ja'me sani panijē'e ūcu i'kaku pa'ija'mu chu'u.

¹² Musanukonare ja'me pa'ina te'ena rua vesunata'ni ūcuapani, "Chekunare na'a rua masinaa'me chukuna", chiiju meñe cuasaju pojonaa'me. Repana meñe pojona pa'ivesunaa'me. Repana cho'ochēja'che

cho'oma'kua'mu chu'u. ¹³⁻¹⁴ Dios chu'ure cho'oa'ku chini jo'kasi'ere musanukonare kuaku chu'u pa'iche masi kuaku'mu chu'u. Ucuauji chu'uuna musanukona pa'icheja charo sani Cristo'te cuasache kuachu'ore chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'uchi'a te'eu cuasasi'ere chu'vajaisi'ema'mu ja'a. Musanukonare chekuna na'a charo Cristo pa'iche kuajaisina peome. Musanukonare chu'vajaisi'ku pa'imaneni ja'aja'ne i'kaku jorechu'ore i'kaku pa'ira'amu chu'u. ¹⁵ Chekuna cho'ochete cuasaku kuama'ne chu'ure jo'kasi'echi'a kuaku chu'vaku'mu chu'u. Musanukonapi chu'u chu'vachu'ore asa chea si'arumu na'a re'oja'che pa'ito pojoja'mu chu'u musanukonare. Ja'aja'ne pa'iju asamasito na'a re'oja'chere chu'vaja'mu chu'u musanukonare. ¹⁶ Musanukonare chu'va pi'nisirumu so'ña canani chekuna pai chuta'a chu'vamachejña pa'inani ku'iu chu'vara chiimu chu'u, musanukona pa'icheja na'a so'o pa'inani. Chekuna charo sani chu'vasinani chu'upi cho'jepi sani chu'va rani, "Chu'upi chura chu'vajakuna Diore cuasanaa'me ja'ana", chiuu jorecuhemu chu'u.

¹⁷ Meñe i'kaju, "Rua re'onaa'me chukuna", chiimaneñu mai. Maire Paaku pa'iche'te kuaju, "Rua re'oku'mu Repau", chiiju pañu mai. ¹⁸ Pañu ucuauji meñe, "Re'oku'mu chu'u", chiiku chekurumu re'oku'mu; chekurumu cu'aku'mu. Ja'ata'ni Diopi pañuni ucuauakuni, "Re'oku'mu iku", chiito re'oku'mu repau.

11

Jorechu'o che'chona pa'iche'te kwamu Pablo

¹ Chu'u i'kaku tochache ña cu'ache cuasamanejñu. Musanukonani ve'veu i'kacheja'che jmanukoru i'kara. ² Diopi cho'okaiuna musanukonare romi vanuku pa'icheja'che cu'a vanuku rua cuasaku pa'imu chu'u. Chu'u musanukonare puka'kupi mamakoji chekunare cho'oma'ne ujurechi'a te'eu'te re'oja'che paao chini isicheja'che Cristoni isisi'kua'mu, musanukonapi Repau'techi'a cuasaju re'oja'che paapu chini. ³ Ja'ata'ni vatiaña jore ai i'kache'te asa jachama'ne cho'oko Eva cacu'acojñosi'ejja'che musanukonapi, "Jorechu'ore asa chea jachama'ne cho'uju Jesure masi cuasache re'oja'chere uhasojanaa'me", chini samava'u cuasaku pa'imu chu'u. ⁴ Pai chekuna sani musanukonani chu'u chu'vasi'ejja'che chu'vama'ne Jesús pa'iche tiñe kuaju jorechu'o chu'vanare pojonaa'me musanukona. Ja'aja'ne cho'uju musanukona rekoñoa Dios Rekocho kooma'ne tiirekocho'te pojoju koonaa'me musanukona. Jesús pa'iche ucuarepa kuache'te asa cheasina chura tiichu'ore asa cheaju pa'ime. ⁵ Repana jorechu'o che'chona chu'ure na'a rua masinama'me. Musanukona, "Rua masinaa'me ina", chiime repanare. Ja'ata'ni joreme musanukona. ⁶ Chu'u pai jainuko pa'ichejña chu'o re'oja'che masi i'kavesukuta'ni Dios chu'o masiku'mu. Peore ja'a chu'u cho'ochepi si'arumu cho'o ñoku'mu chu'u musanukonare.

⁷ Chu'u musanukona rekoñoapi karama'ne re'oja'che paapu chini chu'u cho'ochete cho'oku Dios chu'ore kuri seema'ne chuova'u chu'vaku, ¿cu'ache cho'ore chu'u? ⁸ Chu'u chekuchejña sani pa'iu Jesure cuasakanupuapi kuri isirena koo musanukonare Dios chu'o kuri seema'ne chu'vasi'kua'mu. ⁹ Chu'u musanukonare ja'me pa'irumu te'eu'tereje'e karache cho'omanesi'kua'mu. Reparumu Macedonia raisina mai majapaijanapi chu'u chiiche peore ro'ikaisinaa'me chu'ure. Ja'ajekuna musanukonare jmamakaruj'e karache cho'omau ucu karache cho'oma'ne pa'ija'mu chu'u. ¹⁰ Cristo chu'o ucuarepare asa cheasi'kajeku chu'o ucuarepare i'kaku'mu chu'u. Acaya cheja si'achejña

pa'inare te'eu'terejê'e ãsecu'amu já'a chu'u kuache. ¹¹ Musanukonani cuhekú i'kama'mu chu'u. Dios masimú chu'u musanukonare rua chiú cuasache.

¹² Chu'u cho'oché cuhama'ñe úcua chu'vaku pa'ija'mu, kuri sêema'ñe, já'aja'ñe cho'okuna chu'ure ke'renani, "Pablo cho'ochéja'che cho'onaa'me chukuna", chiicu'aa'ku chini. ¹³ Repana, "Jesucristo saosinaa'me chukuna", chiiju joreme. Cristo saomanesinaa'me repana. Repana cuasachechi'a jorejú che'chome. ¹⁴ Vati ai úcuaja'che te'eñoã ángel cho'ochéja'che re'oja'che ñoñe joreku cho'omu. ¹⁵ Repau neena jorechu'o che'chona úcuau cho'ochéja'che cho'uju jorejú re'oja'che pa'ina cho'ochéja'che re'oja'che ñoñe cho'ome. Já'ata'ni repana cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache'te koojanaa'me.

Pablo repau'te cu'ache ti'ñesi'ere kuamu

¹⁶ Jo'e vê'veu i'kacheja'che i'kaku musanukonapi chu'uni, "Vê'veu'mu já'u", chiiju cuasamanea'ju chini sêemu chu'u. Já'ata'ni já'aja'ñe cuasanijê'e chu'u vê'veu i'kacheja'che i'kache asa cuhemanejú'u. Chu'u pa'iche'te jo'e na'a rua kuara chiimú chu'u. ¹⁷ Ie i'kaku Jesucristo chũ'usi'e kuama'ñe te'eu vê'veu i'kacheja'che i'kamu chu'u. ¹⁸ Pãipi jainuko repana re'oja'che pa'iche meñe kuana pa'ijuna chu'u úcuaja'che chu'u pa'iche'te kuamu. ¹⁹ Musanukona meñe, "Rua masime chukuna", chiinata'ni jorena vê'vena i'kaju che'chochu'ore asa pojona'me. ²⁰ Musanukonare repnanani cho'okaiju paapu chini cho'oché rua chũ'unare úcuachi'a pojoju pa'inaa'me musanukona, jorejú musanukona neemajñaruã tatesonare, úcuachi'a cuheju cu'ache i'kaju úcuauache cu'ache cho'onare. ²¹ Chu'upi musanukonani já'aja'ñe cho'omauna jorena pa'iche'te i'kaju, ¿'Repana Pablo'te na'a rua masime", chiiju cuasache musanukona? Vajuchucheta'ni úcua i'kamú chu'u.

Chékuna repana pa'iche meñe pojoju kacheja'che chu'u úcuaja'che chu'u pa'iche'te meñe pojoku kuamu. Vê'veu i'kacheja'che i'kamú chu'u. ²² "Hebreopãia'me chukuna", chiime repana jorechu'o che'chona. Chu'u úcuachi'a hebreopãia'mu. "Israelpãia'me chukuna", chiime repana. Chu'u úcuachi'a Israelpãia'mu. "Abraham jocojñosinaa'me chukuna", chiime repana. Chu'u úcuachi'a Abraham jocojñosi'kua'mu. ²³ "Cristo'te cho'oché cho'okainaa'me chukuna", chiime repana. Chu'u repnare na'a rua Cristo'te cho'oché cho'okaiku'mu. (Já'aja'ñe i'kaku vê'veu i'kacheja'che i'kamú chu'u.) Cho'oché na'a rua cuaja pa'iche cho'oku, pãi chêavu'e na'a ruarepañoã cuaojñoku, na'a ruarepañoã su'i'suecojñoku, ruarepañoã chuenisovajuchuache ti'ñecojñoku pa'iku'mu chu'u. ²⁴ Judíopã chũ'unapi chũ'urena vacapísimeji te'echo su'i'sueche treinta y nueverepañoãchi'a su'i'sueche'te cincorepañoã su'i'suecojñosi'kua'mu chu'u. ²⁵ Choteñoã vãsohoji vaicojñosi'kua'mu chu'u. Te'echo catapi su'acojñosi'kua'mu. Choteñoã mar chiara saivvã choovvã fa' ruocojñosi'kua'mu chu'u. Já'aja'ñe ru'isirumu te'echo ñamina'me umucuse chiara joopo choovjê'e peou vavaku pa'isi'kua'mu chu'u. ²⁶ Si'arumu ku'iu ruarepañoã asivajuchuache ti'ñecojñoku'mu chu'u, vu'ñajooopã, pãi te'ena pa'ichejñapi, chianãã ko'sa mevoñeji, chiara fa'a ruocheji, pöse ñaanana'me, úcuachi'a ti'pãina'me chu'u majapã asivajuchuache cho'ochena'me jorejú, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiina cho'oché. ²⁷ Cho'oché rua cuaja pa'iche ca'nañetu'ka cho'oku ruarepañoã kãñejê'e peou ti'ñecojñoku'mu chu'u.

Ūkuchena'me āiñe peoku āucuhava'u pa'iu ūcuachi'a te'eñoā kāñare peoku rua chu'raku pa'iku'mu chu'u.

²⁸ Jā'aja'ñe cu'ache ti'ñecojñoku oiu Jesure cuasakuanupūā ūcuachi'a si'achejña pa'inare si'aumucujña cuasaku oiu pa'iku'mu chu'u, "Chekurumu repanapi cacu'asoju", chini. ²⁹ Reparare ja'me pa'iku re'oja'che cho'o koka peoto repau'te cuasaku oimū chu'u. Ūcuachi'a repanapi ūcuauakujī cacu'ocojñosi'ku pa'ito chu'u rekocho rua oimū repau'te. ³⁰ Jā'aja'ñe pa'iu chu'u pa'iche meñe pojoku kuani chu'u cho'ovesuche'te kuaja'mu chu'u. ³¹ Maire Paaku Jesucristo Puka'ku Dios, pāi si'arumu pojocojñoku, chu'u ūcuarepa i'kache masimu. ³² Jo'e chu'u pa'iche'te kuara. Damasco vu'ejoopo chu'u saisirumu Aretas ūcuauakore chu'uku pa'isi'kua'mu repacheja pa'inare. Repau'te ūcuajoopo canare chu'ukaikujī chu'umna chu'uni chēañu chini pāi rua pē'jesinaa'me reparumu. ³³ Jā'ata'ni reparumu chu'ure ju'ena maña repajoopo je'na pachusi'pa jā'acho'jena umu pa'isa'arujī casorena chu'ure chēañu chini pē'jenare chēacojñoma'ñe sanisosi'kua'mu chu'u.

12

Pablo Repau ñasi'ena'me asasi'e kuamu

¹ Chu'u pa'iche'te meñe kuaku ūcu cuhama'ñe kuara. I'kate'ekuta'ni chu'ure Maire Paaku Jesucristo ñosi'ena'me Repau kuasi'ere ūcu kuaja'mu. ² Chu'u Jesucristo'te jovina Dios Repau pa'icheja chu'ure muasi'e chura ie catorcerepaūsrumua'me. Chekurumu chu'u ca'nivana'me rekocho muicosomu, chekurumu rekochochi'a. Chu'uta'ni vesumu. Diochi'a masimu jā'a. ³ Ca'nivana'me saimaneni rekochochi'a saicosomu chu'u reparumu. Diochi'a masimu jā'a. ⁴ Iechi'a masimu chu'u: Dios chu'ure Repau pa'icheja muasirumu chekunare pāi te'eu'terejē'e kuaūseche'te chu'o asasi'kua'mu chu'u. ⁵ Reparumu chu'u cho'osi'e pojoku kuaūato na'a rua kuara'amu chu'u. Jā'ata'ni chu'uchi'a masiche'te meñe pojoku kuama'ñe chu'u cho'ovesuche'te kuato na'a re'omu. ⁶ Chu'u masiche kuache ūcuarepajekuna peore kuani vē'veu i'kacheja'che i'kamanera'amu chu'u. Jā'ata'ni kuama'mu chu'u jā'a, pāipi chu'u meñe kuachu'ochi'a asaju pa'ima'ñe chu'u cho'o ñoñe'te cuasa masia'ju chini. ⁷ Jā'ajekuna Repau chu'urechi'a ñosi'e meñe ruarepa cuasaku pojomanea'ku chini vati ai chu'ure jū'iñe cho'оче ūsema'kua'mu Dios. ⁸ Chu'ure jū'iñe'te cho'оче'te ūsea'ku chini Maire Paaku'te choteñoā sēesi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni Repau chu'ure ūcu ūsema'kua'mu. ⁹ Jā'ata'ni sēeto ija'che i'kasi'kua'mu Repau chu'ure: "Chu'upi cho'okaiuna cu'ache ti'ñecojñokuta'ni pojoku pa'iu chu'uni masi cuasaku re'oja'che pa'imasiku'mu mu'u. Re'oja'che pa'ivesunare chu'upi na'a rua re'oja'che cho'okaiuna chu'u Masiu cho'uche pāi na'a rua ñomu", chiisi'kua'mu Repau. Jā'aja'ñejekuna chu'u cho'ovesuche'te meñe cuasaku na'a rua pojoku pa'imū chu'u, Cristoji Peore Masiuji chu'uni na'a re'oja'che cho'okaaū chini. ¹⁰ Chu'upi meñe, "Rua vesu'mu chu'u", chiuu cuasaku Ūcuauji cho'okaiuna pojoku Diore cuasache na'a rua masiku'mu chu'u. Jā'ajekuna chu'u Cristoni cuasaku pa'ivesache'te meñe pojoku kuamu chu'u, cho'ovesuchena'me, cu'ache cutucojñoñe, cu'amajnarūā karache, cu'ache cho'ocojñoku pa'iche.

Corinto vu'ejoopo pa'inare jo'e sani ña vajuchusi'ere kuamu

¹¹ Musanukonapi chu'uni cu'ache i'karena vē'veu i'kacheja'che i'kaku tochasi'kua'mu chu'u ija'ova. Chu'ure musanukona rua re'oja'che cho'okaiku'te, zje'se pa'ina pojoma'ne, pojoju re'oja'che i'karuja'chere? Repanare jorechu'o che'chonare, musanukona, "Rua masinaa'me", chiinaa'me. Jā'ata'ni chu'ure rua vesuu'teta'ni na'a rua vesunaa'me repana. ¹² Chu'u musanukonana'me pa'irumu cuhama'ne Diochi'a cho'omasiche'te pāi vasoचना'me cheke peore cho'o űoku pa'iu chu'u jorema'ne Jesús saosi'ku pa'iche cho'o űosi'kua'mu musanukonare. ¹³ Jesure cuasakuanupā chekuchejña pa'inare cho'okaicheja'che cho'okaiku'mu chu'u musanukonare. Jā'ata'ni musanukona pa'ichejachi'a musanukonani karache cho'ocuheku kuri kooma'ne Dios chu'o chu'vasi'kua'mu chu'u. Jā'aja'ne chu'upi cu'ache cho'oru chu'u cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejū'u.

¹⁴ Chura musanukona pa'icheja ka'chañoā sani űasi'kupi jo'e saipi'ramu chu'u. Jo'e űcuaja'che karache cho'oma'ne pa'iu Dios chu'o kuri kooma'ne chu'vaja'mu chu'u musanukonare. Musanukona paamajñaruāre chini chu'vama'mu chu'u; musanukonarechi'a chiū chu'vamu. Chiiva'napi kuri chi'i puka'kupāire kuirama'me. Puka'kupāia'me kuri chi'i repana machiiva'nare kuirana. ¹⁵ Chu'u muja'kuja'iu pa'iu musanukonani chiū pojoku chu'u paacheji peore ro'ikaiu pa'ija'mu. űcuachi'a musanukonani oiu rua ca'nañetu'ka cho'oche cho'okaiu pa'ija'mu chu'u musanukonare. Chu'u musanukonare si'arumu na'a rua chiū pa'imu. Musanukonata'ni chu'u chiicheja'che chu'ure chiū pa'imacosome. ¹⁶ Musanukonare karache cho'okaima'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni pāi te'ena, "Repanare rua joreku repana paamajñaruāre tua paamu repau", chiinaa'me chu'ure. ¹⁷ Pāi musanukona pa'ichejana joreku sao cu'ache cho'omanesi'kua'mu chu'u musanukonare, kurire jñaara chini. ¹⁸ Titore musanukonani űajaa chini, sēni saoku űcuachi'a chekure Jesure cuasaku'te űcuana'me saosi'kua'mu chu'u. Repau Tito űcuachi'a musanukonare joreku cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Chukuna te'eka'chapana musanukonare űcuate'e cuasanajeju űcuaja'chechi'a cho'okaiju pa'inaa'me.

¹⁹ Chekurumu musanukona chu'ure ija'che cuasacosome: "Maipi repau pa'iche'te űa re'oja'che cuasaju chini jā'aja'ne i'kacosomu repau". Jā'ata'ni Diopi űato Cristo neekujeku musanukonare re'oja'che pa'iche'te che'cheju na'a re'oja'che cho'o koka paaaju chini peore cho'omu chu'u jā'a. ²⁰ Musanukonare sani űavajuchuache cuasamu chu'u, "Chekurumu repana chu'upi saito űcua cu'ache pa'iju chu'u chiiche cho'omana pa'ijanaa'me", chini cuasaku. Musanukonapi jā'aja'ne pa'ito chu'u űcuaja'che musanukona cuheche'te cho'oja'mu. "Chekurumu repana sāiñechi'a cavaju, chekuna nee tua paaneeju, sāiñechi'a pe'ruju, te'ekuanuchi'a pa'iju, sāiñechi'a ke'reju cu'ache cutiju, chekunare vesuroiju, sāiñechi'a cuheju űcuauko te'enachi'a űcuauache cho'oju pa'icosome repana", chini cuasaku saivajuchumu chu'u. ²¹ Chekurumu chu'u musanukona pa'icheja jo'e sairumu meñe rua pojoku cuasamanea'ku chini Diopi cho'ouna musanukona pa'iche'te űa kukusoja'mu chu'u. Aperumu musanukona te'ena vajuchuache cho'oju musanukona pa'imanare ja'me kaiju cheke űcuauache cho'oju pa'isinaa'me. Chu'u jo'e sani űato musanukona aperumu cu'ache cho'osi'e űhasoma'ne űcua cho'oju pa'ito rua oija'mu chu'u.

13

Cu'ache cho'omaneaju chini chu'vasi'ea'me

¹ Chura saichena'me choteñoñ sani ñaja'mu chu'u musanukonare. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pai chotena chekurumu te'ekachapana repana ñasi'e ucuate'e kuato chu'o ucuarepaa'me ja'a,

chiimu. ² Chu'u chura i'kacheja chotena i'kacheja'che pa'imu. Musanukona pa'icheja chu'u ka'chañoñ saisirumu musanukonare i'kasi'e so'o pa'ikuta'ni chura jo'e ucuare i'kaku tochamu chu'u. Jo'e sani ñani aperumu cu'ache cho'osinana'me chekunare repanapi uhasoma'ñe ucuu cu'ache cho'oju pa'ito etoja'mu chu'u repanare ucuanukore. ³ Cristo chu'ure musanukonani i'kakaau chini raosi'ere musanukonapi, "Cho'o ñojũ'u", chijuna repanare etoja'mu chu'u. Repau Cristo musanukonare cu'ache ti'jñeñe chũ'ñe koka peouma'mu. Peore Masiujeku musanukonapi jo'e cu'ache cho'omaneaja' chini musanukonare cu'ache ti'jñeñe chũ'amasiku'mu Repau. ⁴ Repau'te Cristo'te tã'tavesukuna cho'ochaja'che kurususẽ'verona jẽ'jo vėasosinaa'me. Jã'ata'ni Dios Peore Masiuji cho'okaiuna vajurani irumu pa'iku'mu Repau. Chukuna ucuaja'che Cristo neenajegu tã'tavesunaja'ñe cu'ache cho'ocojñoju pa'inata'ni Dios Peore Masiuji cho'okaiuna Ucuuuna'me pa'iju ucuu cho'okaiju pa'ijanaa'me musanukonare, na'a re'oja'che paapu chini.

⁵ Musanukona rekoñoñ pa'iche'te meñe cuasajũ'u; ¿Diore cuasarepache musanukona? Musanukonapi Diore jorema'ñe cuasato Jesucristo musanukonare ja'me pa'imu. ⁶ Ucuachi'a chu'u pa'iche'te jã'aja'ñe ña cuasani chu'u Diore cuasaku pa'iche masijanaa'me musanukona. ⁷ Ucuauji cho'okaiuna musanukona cu'ache cho'oma'ñe paapu chini Diore sėekaimu chu'u.

Chu'u Repau'te cuasaku pa'iche'te cho'o ñoku sėema'mu chu'u jã'a. Musanukonapi re'oja'che paapu chini sėekaimu chu'u, chu'u Repau'te cuasama'ñe ñokujẽ'e. ⁸ Dios chu'o ucuarepajekuna jachacu'akuna jachamau musanukonapi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chere na'a rua cho'oju paapu chini si'arumu cho'okaiku'mu chu'u. ⁹ Jã'ajekuna chu'upi koka peouja'che ñokuta'ni musanukona cu'ache cho'omapu re'oja'che cho'o koka paato ucuu pojomu. Ucuachi'a musanukona Diopi cho'okaiuna na'a rua re'oja'che paapu chini Repau'te si'arumu sėekaiu pa'ija'mu chu'u.

¹⁰ Jã'are chini chuta'a chu'u saimarumuna ie chu'o charo tocha saomu chu'u musanukonare, cu'ache cho'ochete uhaso re'oja'che pa'ijuna sani musanukonani cu'ache cho'omanera chini. Dios chu'ure musanukonani Repau chu'ore chu'vaku re'oja'che cho'okaa chini jo'kasi'kua'mu, cu'ache cho'ochete uhaso re'oja'che pa'ijuna musanukonare cu'ache cho'oma'ñe che'chokuna na'a re'oja'che paapu chini.

Pablo i'ka pi'ni chu'o saoku tochasi'ere kuamu

¹¹ Chu'u majapajana, ija'ova tocha pi'nicuhamu chu'u. Musanukonapi pojoju pa'iju re'oja'chechi'a cho'oto re'omu. Ucuauko chu'u chu'vachu'ore asa chea cho'ojũ ucuate'e cuasaju re'oja'che ja'me pa'ito maire oiũ re'oja'che pa'iche Cho'okaijuji Dios ja'me pa'ija'mu musanukonare.

¹² Re'oja'che pa'iju saĩñechi'a cuasaju chėse pojoju pa'ijũ'u. ¹³ Chekuna Jesure cuasana ucuanuko chu'o saome musanukonare. ¹⁴ Maire Paaku Jesucristoji ucuanukore re'oja'che cho'okaa musanukonare. Dios maire oikujũ cho'okaiuna Repau Rekochoji musanukonare ucuanukore ja'me re'oja'che paau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Galacia cheja pa'inare chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pablo, Jesucristo saosi'kujeku pāi chēa saomanesi'kua'mu. Mai Ja'ku Dios, Repau'te jūniso tācojñosi'kure Vasosi'ku ūcuachi'a chu'ure saoku'mu Repau chu'ore chu'vaa'ku chini. ² Chu'u musanukonare, Jesucristo'te cuasaju Galacia cheja pa'ikuanupua ija'ova utija'ova chu'ure icheja ja'me pa'ina mai majapāijanana'me tocha saomu. ³ Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristoji musanukona rekoñoana re'oja'che pa'iche cho'okaijuna re'oja'che pa'ijū'u. ⁴ Repau Jesucristo mai Ja'ku Diopi chiiuna mai cu'ache cho'che jūni ro'ikaisi'kua'mu, maipi pāi cu'ache cho'onana'me pa'inata'ni cu'are juvomasiju re'oja'che pa'imasia'ju chini. ⁵ Repau Dios si'arumu cuhama'ne pojocojñoku, "Peore masiu'mu mu'u; rua re'oku'mu", chiicojñoku paau. Jā'aja'ne paau.

Jesucristo'te cuasache kuachu'ore jachaju tiiñere chu'vache'te kuamu

⁶ Cristo re'oja'che cho'okaisi'jekuna musanukonare chēa Paaku'te Diore cuasache musanukonapi na'mi jo'kasopi'rajuna asa kukumu chu'u. Jesucristo'te cuasache kuachu'ore asa chēa cuasasina chura chekere asa chēaju pa'ime musanukona. ⁷ Repachu'o musanukona mama che'chechu'o vati toa uuche Œsekai'ku pa'iche'te kuamachu'oa'me. Pāi Dios chu'o Cristo pa'iche kuachu'ore sa'ne tiiñe kuaju cacu'uju pa'ime musanukonare. ⁸ Pāi ūcuauanapi chukuna musanukonare chu'vasi'ere Jesucristo'te cuasache kuachu'ore jachaju repachu'o chu'vama'ne tiiñere chu'vani vati toare ai sani uuju paapu, chukunapi jā'apāani ángel cunaumu raisi'kupi jā'aja'ne chu'vanijē'e. ⁹ Chura i'kasi'ere jo'e ūcuare i'kara. Chu'upi chu'vakuna musanukona asa chēasi'ere Jesucristo'te cuasache kuachu'ore ūcuauakuji jachaku repachu'o chu'vama'ne tiiñere chu'vani vati toare ai sani uuku paau.

¹⁰ Chu'u cho'che'te pāipi ña pojoa'ju chini cho'oma'ne Diopi ña pojoa'ku chini cho'oku pa'iku'mu chu'u. Pāipi chu'uni pojoa'ju chini cho'oku pani Cristo'te cho'che cho'okaiku pa'imanera'amu.

Dios chu'ore chu'vaa'ku chini saosi'ku cho'osi'ere kuamu Pablo

¹¹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Musanukonapi masia'ju chini i'kamū chu'u ie: Chu'u musanukonare chu'vachu'o Jesucristo'te cuasache kuachu'o rupu pāi cuasasichu'oma'mu. ¹² Chu'ure repachu'o masiche pāi chekunapi che'chomanesinaa'me. Jesucristoji kuasi'kua'mu chu'ure jā'a, masia'ku chini.

¹³ Chu'u Jesure chuta'a cuasamau chukuna judiōpāi cuasache cuasaku pa'irumu cho'osi'e asasinaa'me musanukona. Reparumu Jesucristo'te cuasanani ūcuauakore cacu'ora chini repanare chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cu'ache cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. ¹⁴ Reparumu chukuna aipāi jo'kasi'e judiōpāi cho'che peore masi cho'oku chu'u majapāi jainukore chu'ujanare na'a rua masi cho'osi'kua'mu chu'u. ¹⁵ Jā'ata'ni Dios chu'uni chiiu chu'u chuta'a jñaamarumuna chēasi'kua'mu na'a pa'isirumuna Repau'ni cho'che'te cho'okaau chini. ¹⁶ Chura Repau'te chu'ure'orūmujekuna chu'upi Repau chu'ore asa chēa Mamakuni cuasaku jovo Jesucristo'te cuasache kuachu'ore judiō peonani chu'vajaau chini

cho'okaisi'kua'mu Repau chu'ure. Repau'te jovosirumu Repau chu'ore che'chera chini chekunare Jesure cuasanare seejaimanesi'kua'mu chu'u.

17 Ucuachi'a chu'ure na'a charo Jesucristo saosinare Jerusalén pa'inare sani namanesi'kua'mu chu'u. Já'aja'ñe cho'oma'ñe teana Arabia cheja pái pecheja saisi'kupi na'a pa'isirumuna Damasco va'ejoopona co'isi'kua'mu chu'u.

18 Choteusurumu pa'isirumuna Pedroni ña masira chini Jerusalén va'ejoopona sani ucuauna'me quincerepaumucujña pa'isi'kua'mu chu'u. 19 Já'ata'ni reparumu chekunare Jesús saosinare te'eu'terejé'e namanesi'kua'mu chu'u. Maire Paaku cho'jeu'te Santiago'techi'a ñasi'kua'mu chu'u. 20 Dios asaku'te jorema'ñe chu'o ucuarepare kuaku ie chu'o tocha saomu chu'u musanukonare.

21 Repanare ñacuhasirumu ucuachejapi Siria chejana'me Cilicia cheja saisi'kua'mu chu'u. 22 Mai majapáijana Judea cheja pa'iju Cristo'te cuasakuanupu reparumu chu'ure namanajeju vesusinaa'me. 23 Reparumu pái chu'u pa'iche cutuche ija'che chiiche'te asaju paniasome: "Aperumu maire Jesure cuasache'te useku cacu'ora chini cu'ache cho'oku pa'isi'ku chura páipi Jesuni cuasaa'ju chini Dios chu'ore chu'vaku pa'iasomu", chiiju paniasome pái. 24 Já'aja'ñe chu'u cho'ochete asaju reparumu Dioni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju paniasome repana.

2

Chekuna Jesús saosina Pablo'te pojosi'ere kamu

1 Catorcerepausurumu pa'isirumuna Bernabena'me Jerusalén va'ejoopona jo'e saia Titore ja'me saku saisi'kua'mu chu'u. 2 Diopi chũ'una Repau'te cuasanare ucuanukore chũ'unarechi'a cutura chini saisi'kua'mu chu'u repacheja. Chi'i chu'u judío peonare Dios chu'o chu'vache'te kuasi'kua'mu chu'u repanare, kuauna masiju repanapi usemapuna chu'u cho'ocheti cho'osomanea'ku chini. 3 Reparumu Titore chu'una'me saisi'kure griegopáijeku jikomu chá'tiro pa'icani'u chuto tuacojñomanesi'kureta'ni, "Jiko ca'niru chuto tuacojñojũ'u", chiiju chũ'umanesinaa'me repana. 4 Pái chekunapi maini Jesure ucuarepa cuasanani, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiiju jorenapi ja'me chi'iju ke'rejuna saisi'kua'mu chu'u. Repana jorena maipi Jesucristo neenajeju mai rekoñoã cuasache'te re'oja'chere cho'ojuna ñaũu chini raisinaa'me, ña pi'ni chukuna'te pa'ivesache peore chukuna judío aipái chũ'u jo'kasi'ere cho'ochete chũ'ũu chini. 5 Já'ata'ni chukuna musanukonapi Dios chu'o ucuarepare Jesucristo'te cuasache kuachu'ore ucua cuasaju paapu chini repana joreju i'kache jmamakarujé'e asa cho'oma'ñe ucua ucuarepare cho'oja pa'inaa'me.

6 Já'ata'ni Diopi pái ucuanukore ucuapa'uvachi'a cuasakuna Repau'te cuasanare chũ'unare vajuchumanesi'kua'mu chu'u. Ucuachi'a chu'upi repana chũ'una pa'icheja'che pa'una chu'ure pojoju, "Ija'che chu'vajaijũ'u mu'u", chiiju chũ'umanesinaa'me repana chu'ure. 7 Repau Jesucristo'te cuasache kuachu'ore judiopáire chu'vaa'ku chini Dios Pedro'te jo'kasi'ejache chu'ure Repau ucuachu'ore judío peonani chu'vajaau chini jo'kasi'ere chu'upi kuauna asa, masisinaa'me repana. 8 Repau Dios Pedro'te judiopáire chu'vaa'ku chini jo'ka Cho'okaikují chu'ure ucuachi'a Ucuají jo'ka judío peonani chu'vaa'ku chini cho'okaiku'mu. Jesús saosinaa'me chukuna ka'chana.

⁹ Jã'ajekuna repaña Jesure cuasanare chũ'una Santiagona'me Pedrona'me Juan chũ'u Jesús saosi'ku pa'iche'te asa pojoju chũkuna'te Bernabena'me chũ'ure ija'che i'kasinaa'me: "Musanũkuna chũkuna'ña pa'inaa'me", chiiju, "Musanũkonapi judío peonani Dios chũ'ore chũ'vato re'omu; chũkuna'tani judiõpãire ũcua chũ'vaju pa'ijanaa'me", chiisinaa'me. ¹⁰ Iechi'a i'ka jo'kasinaa'me repaña chũkuna'te: "Chũova'na pa'iva'nare cavesuma'ña cuasaju re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u", chiisinaa'me. Jã'ata'ni chũkuna ũcuare si'arũmu cho'oju pa'inaa'me.

Pedroji jo'e cho'omaneaku chini Pablo i'kasi'ea'me

¹¹ Na'a pa'isirũmu chũ'u Antioquía vũ'ejoopo co'isirũmu Pedroji ũcuajõopo'te rani pa'iu cu'ache cho'okuna ñaku jo'e jã'aja'ña cho'omaneaku chini i'kasi'kua'mu chũ'u repau'te. ¹² Reparũmu Jerusalén vũ'ejoopo Santiagona'me pa'ina chuta'a raimarũmu judío peonana'me ãu ãiu pa'isi'kua'mu repau, judiõpãia'ta'ni. Jã'ata'ni repaña raisirũmu vajuchuku repa'ni pe'rumanea'ju chini judío peonare cuheku pa'icheja'che ja'me pa'imanesi'kua'mu repau, judío peonarejatũ'ka jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tuacojõõ'ne chũ'unapi ratena. ¹³ Jã'aja'ña Pedroji ũcuarepa peoche'te cho'okuna chekuna judiõpã ña ũcuaja'che cho'osinaa'me. Bernabeta'ka repaña cho'õche ña ũcuaja'che cho'osi'kua'mu. ¹⁴ Repanapi Cristo chũ'o ũcuarepa chũ'ũ'ne'te masi cho'omapũna ña repaña asaju'te Pedro'te ija'che i'kasi'kua'mu chũ'u: "Mu'u judiõpãia'ta'ni peore mai judío aipã jo'kasi'e cho'oma'ña judío peokuja'che pa'iku'mu. Jã'aja'ña pa'ikuta'ni chura judío peonare, 'Musanũkuna pa'iche cu'amũ', chiiju judío pa'iche paapu chini chũ'ũkũja'che cho'omu mu'u", chiisi'kua'mu chũ'u repau'te.

¹⁵ Ija'che i'kasi'kua'mu chũ'u: "Mai chĩirũmana teana judiõpã aineesinaa'me. Jã'ajekuna judío peona cho'õcheja'che cu'ache cho'omanaa'me mai. ¹⁶ Jã'ata'ni ie masime mai: Diopi ñato Repauji chũ'ũ'na Moisés tocha jo'kasi'e cho'ona pãi te'euj'ẽ re'oku peõjuasome. Jesucristo'te cuasanachi'asome re'ona, Repauji ñato. Pãi ũcuauanare re'õja'chechi'a cho'ona pa'ũato Jesucristoni cuasaju jovoche pa'imũ. Jã'ajekuna mai judiõpã Repau chũ'u jo'kasi'e cho'oju aineesinata'ni Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me, Diopi mai cu'ache cho'õche'te tũnosokani jo'e cuasamaũ, 'Re'onaa'me ina', chiaũ chini. Repau aperũmu chũ'u jo'kasi'e cho'onareta'ni te'eu'terej'ẽ, 'Re'onaa'me ina', chũ'ũ'kũ'ũ Repau, repare peore cho'omapũna.

¹⁷ 'Mai aperũmu cu'ache pa'isinaa'me. Jã'ajekuna re'ona pa'ũ chini, 'Cu'ache cho'onaa'me chũkuna', chiiju Jesucristoni cuasaju jovosinaa'me mai. Jã'ata'ni chekuna judiõpã Jesure cuasamana ija'che i'kame maire: 'Jesucristoji cho'okaiũna judiõpã re'õja'che pa'isina mai judiõpã pa'iche'te jo'kaso chura cu'ache pa'imẽ ina', chiime. Jã'ata'ni joreme repaña. Jã'aja'ña'mu. Jesucristo jĩmakarũj'ẽ cu'ache cho'oma'kua'mu.

¹⁸ Chũ'ũpi Dios pa'ichejana sasa chini aperũmu chũ'u jo'kasi'e cho'osi'kũpi Jesucristoni jovo chũ'u cho'osi'e ũhaso pa'ikũji churana ũcuare cho'oku re'oku pasa chini jo'e cho'oni Jesucristo chũ'ũ'ne'te cho'oma'ña pa'imũ.

¹⁹ Aperũmu, 'Chũ'ũpi Dios chũ'u jo'kasi'e peore cho'omaneni cho'õsoja'mu', chiiju cuasasi'kua'mu chũ'u. Jã'are masiku cho'õche Diore pojoju aperũmu cho'õsimajũaruũchi'a jo'kaso Jesucristoni cuasaku jovosi'kua'mu chũ'u Diona'me re'õja'che pa'iu Repau chiiche'te cho'oku pasa chini.

²⁰ 'Jesucristo jūni ro'ikaicojñosi'kujeku kurususē'verona Repau'te jē'jo vēasosi'ēja'che cho'ocojñosi'kua'mu chu'u. Jā'ajekuna chu'u chura chu'upi meñe jūni ro'isi'ēja'che pa'iu chu'u chiichejē'e cho'oma'ñe Cristoji cho'okaiuna Repau chiichechi'a cho'oku pa'iku'mu. Repau'te Dios Maku'te chu'ani oiu Repauji meñe ĩsiku chu'ure jūni ro'ikaisi'kuni cuasaku chu'u icheja cheja pa'irumu cho'оче peore cho'okaiu pa'iku'mu chu'u.

²¹ Dios chu'ure cho'okaiche cuhema'mu chu'u. Ūcuauji chū'una Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'kua'mu maini Ūcuau'ame re'oja'che pa'ire'oa'ku chini. Aperumu chū'u jo'kasi'ere cho'ojuna maini Diona'me re'oja'che pa'ire'оче pa'ito Cristo maire jūni ro'ikaisi'e jūnite'esi'e pa'ira'amu. Maipi re'oja'che cho'o koka peojuna jā'aja'ñe Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'ojū Diona'me re'oja'che pa'icu'amu maire. Jā'ajekuna Cristo maire oiu maire cho'ovesache'te cho'okaiu jūni ro'ikaisi'kua'mu maire Diona'me re'oja'che paapu chini", chiisi'kua'mu chu'u.

3

Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'oma'ñe Diore cuasache'te kuamu

¹ Asarepajū'u, Galacia cheja pa'ina. Jorena chu'vachū'ore ruarepa asaju vē'vena carūnisosinaa'me musanukona. Aperumu chukuna musanukonare Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ere pe'keraji rua masi kuasinaa'me. ² ¿Je'se cho'ojū Dios Rekocho koore musanukona? ¿Dios aperumu chū'u jo'kasi'ere peore cho'ojū koore? Pāasinaa'me. Repau chu'o re'oja'chere asa chēa Jesuni cuasaju koosinaa'me musanukona Repau Rekocho. ³ Jā'ata'ni chura, ¿je'se pa'ina Dios cho'okaiche'te cuheju rupu aperumu chū'u jo'kasi'ere cho'ojū Dios pa'ichejana saiche cuasache musanukona, Jesure apucasarumu Dios Rekocho koosinata'ni? Rua tiñe cuasame musanukona. ⁴ Jesuni cuasaju re'ache ti'ñecojñona cu'are juvo koka paaju re'oja'che pa'iche na'a rua che'cheme. ¿Musanukona jā'aja'ñe che'chemanere? Che'chesinaa'me. ⁵ Dios musanukonapi Repau chu'o asa chēasi'ere cuasajuna Repau Rekocho'te ĩsi musanukona cho'ochēji Repau cho'omasiche pāi vasoche cho'okaiu'mu. Musanukonapi aperumu chū'u jo'kasi'ere masi cho'ojuna cho'okaichema'mu jā'a.

⁶ Abraham pa'isi'ere cuasajū'u. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu repau pa'isi'e:

Abrahamre Repauni cuasakuna, "Re'oku'mu iku", chiniasomu Dios, chiimu. ⁷ Ie masiche pa'imū musanukonare: Diore masi cuasana Abraham jōsinajanaa'me repau cuasacheja'che Diore cuasanajeju. ⁸ Dios judío peonare Repauni cuasajuna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasaku Repau repanare cho'okaijachere kuaku Abrahamre i'kasi'e Repau chu'o re'oja'che aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Mu'upi chu'uni masi cuasakuna mu'u jojojure icheja chejana raoja'mu chu'u

si'avājupaire re'oja'che cho'okaiu paau chini, chiimu Abrahamre Dios i'kasi'e. ⁹ Jā'ajekuna Dios Repau'te masi cuasanare Abrahamre Repauni masi cuasakuna cho'okaisi'ēja'che re'oja'che cho'okaimu.

¹⁰ Pāi Dios pa'ichejana sañu chini cuasaju Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'ona vati toana sanī cho'osojanaa'me. Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e jā'are ija'che kuamu:

Dios aperumu chū'u jo'kasi'e tocha jo'kasikorovu pa'iche'te cho'ojū

peore si'arumū masi cho'omanesina pāi ūcuanūko cho'osojanaa'me, chiimū. ¹¹ Chekucheja ija'che kuamū: Diopi űato Repau'te cuasana re'onaa'me.

Jā'ajekuna repana Ūcuauña'me si'arumū re'oja'che pa'ijanaa'me, chiimū. Aperumū Repau chū'u jo'kasi'ere cho'oju re'ona pañu chiinare pāi te'eu'terejē'e, "Re'onaa'me ina", chiima'mū Dios. ¹² Aperumū Repauji chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e Diore cuasache i'kama'ñe, chū'usi'e cho'ochechi'a i'kamū. Repau chū'o tochasikorovu ija'che kuamū: Dios chū'u jo'kasi'e peore masi cho'ona Repau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me, chiimū.

¹³ Jā'ata'ni Cristo maire, Dios chū'u jo'kasi'ere cho'ovesuju te'eujē'e peore masi cho'omapu vati toa uura'asinare, mai cu'ache cho'oche jūni ro'ikaisi'kuamū, maipi vati toana saimanea'ju chini. Maipi cu'ache cho'ocojñomanea'ju chini mai cho'ocojñora'asi'e Ūcuauji mai cu'are peore ro'ikaiu si'ache cu'ache cho'osi'ku cho'ocojñofñeja'ñe cu'ache cho'ocojñosi'kuamū Repau. Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū jā'a:

Pāiu'te tiripuna jē'jo nukocojñoku'te ñani, "Repau cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie", chiijanaa'me pāi, chiimū. ¹⁴ Jā'ajekuna Dios maire irumū Repau aperumū Abrahamre, "Mu'u jojocojñojare si'avājupāire re'oja'che cho'okaau chini raoja'mū chū'u", chiisi'ere ūcuarepa cho'oku Jesucristo'te chejana raosi'kuamū, mai cu'are jūni ro'ikakuna maipi Repau, "Cho'okaija'mū", chiisi'ere si'avājupāi Jesuni cuasaju Repau Rekocho'te kooa'ju chini.

Abrahamre cho'okaija'mū chiisi'ena'me Moiserere chū'u jo'kasi'ere kuamū

¹⁵ Chū'u majapāijana, ija'chea'me jā'a: Pāiuji repau cho'oja'mū chiiche'te kuaku tocha pi'ni mami tocharu chekupi jo'e na'a rua kuaku tochacu'amū jā'a. Ūcuachi'a sējocu'amū. Jā'aja'ñea'me Dios cho'oja'mū chiisi'e. ¹⁶ Dios Abrahamre Repau cho'okaijache i'karumū repau jojocojñojanare jainukore i'kama'ñe te'eu pa'ijachechi'a i'kaasomū repau jojocojñojau pa'ijachere. Cristoa'mū repau jojocojñosi'ku. ¹⁷ Jā'arumūpi cuatocojños treintarepaūsrumū pa'isirumūna Dios pāipi ñaju cho'oju paapu chini Repau chū'uñe Moiseni jo'kaasomū. Jā'ata'ni reparumū Abrahamre Repau charo i'kasi'e ūhasomaneasomū Repau. Repa Abrahamre i'kasi'e ūcu pa'iu ūcuarepa cho'ocojñocuhamū. ¹⁸ Diopi Repau aperumū chū'u jo'kasi'e cho'onani vati toa uuche'te ūsekaito Abrahamre Repau na'a charo i'kasi'e jorechū'o pa'ira'asi'kuamū. Jā'ata'ni Dios maini oiu Repau Abrahamre jā'aja'ñe cho'okaija'mū chiisi'e ūcuarepa cho'osi'kuamū.

¹⁹ Chekurumū musanukona chū'u i'kaku tochache ija'che cuasaju i'kacosome: "Jā'a pa'ito pāipi ñaju cho'oa'ju chini Moisés tochasi'e, ¿je'se cho'ora chini chū'u Repau?", chiicosome. Ija'chea'me: Pāipi Abrahamre jojocojñosi'kure Jesucristo'te raorumujatu'ka repa chū'u jo'kasi'ere ña, "Chū'u cu'akujeku Dios chiiche re'oja'che cho'ovesumū", chiiju cuasaa'ju chini jo'kasi'easomū jā'a. Repa aperumū chū'usi'e Moiseni ángelepi kuajuna tocha jo'kaasomū maire. ²⁰ Jā'ata'ni Dios Abrahamre i'kasi'e ángelepi kuakaapu chini chū'uma'ñe Ūcuarepauji i'kasi'ejeku na'a re'omū.

Dios Repau cho'ora chiiche'te Moiserere chū'u jo'kaku kuasi'ere kuamū

²¹ Jā'ajekuna Dios Repau Moiserere chū'u jo'kasi'e Abrahamre Repau i'kasi'ere ūhasora chini jo'kasi'emauasomu jā'a. Maipi Moisés tocha jo'kasi'ere peore masi cho'oju pa'ito Diona'me re'oja'che pa'ire'ora'amu maire. Jā'ata'ni te'eujē'e Dios chū'u jo'kasi'e cho'o koka peome mai. ²² Dios chū'u aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Pāi ūcuauko cu'achechi'a cho'oju, pani etajaichejē'e peoche pa'ime, repana cu'ache cho'oche ro'ijanajeju. Jā'ata'ni pāipi Jesucristoni cuasani Dios cho'okaija'mu chiisi'e re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me.

²³ Jesucristo'te cuasache chuta'a tī'amarumu chukuna judiōpāi cu'ache pa'iju Dios aperumu chū'u jo'kasi'e peore masi cho'ovesusinaa'me. Repare cho'ovesuju pani etajaichejē'e peoche pa'iju Dios Mamaku rajachere cha'aju pa'isinaa'me chukuna. ²⁴ Dios chū'u jo'kasi'e chukuna'te aperumu chīi kuirakaiku cho'ovesunani si'ache chū'ukuja'che Jesucristo rairumujatu'ka pa'isi'kua'mu, repare cho'ovesujuna. Jā'aja'ñe pa'isinare Dios chukuna'te Jesucristo pa'iche'te asa chēa Ūcuau'i cuasajuna, "Re'onaa'me ina", chiimu chura. ²⁵ Jā'ajekuna chura Jesucristo'te cuasanajeju Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'osina ūcuamakarū cho'oñu chiime chukuna. ²⁶ Musanukona ūcuauko Jesucristo'te cuasanajeju Dios chīia'me. ²⁷ Musanukona ūcuauko Repauni cuasaju okoro'vecojñosina chura Cristo pa'iche'che re'oja'che pa'inaa'me. ²⁸ Maire Jesucristo'te cuasanare ūcuapa'ravachi'a cuasamu Dios, judiōpāina'me judio peonare, pāi chū'ūnana'me chū'ūcojñonare, amupāina'me romi. Mai ūcuauko Jesucristo'te cuasanajeju ūcuate'eujakuanupū'me. ²⁹ Ūcuachi'a Jesús neenajeju Abraham jojocojñosinaja'ñe pa'iju Dios aperumu re'oja'che cho'okaija'mu chiisi'ejekuna repau'te re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me musanukona.

4

¹ Ija'chea'me: Kuriu mamaku puka'ku jūnisosirumu repauji chuta'a chīiva'u pani puka'ku paasi'e peore paava'uta'ni rupū chēa paa-cojñova'uja'ñe pa'imū. ² Repau ainee pi'nirumujatu'ka repau'te kuiranana'me repau paache kuirakaina chū'ūñe'te cho'oche cho'okaiu pa'iche pa'imū repau'te puka'ku i'ka jo'kasirumujatu'ka. ³ Mai ūcuaja'che chuta'a Jesure cuasamarumu chīiva'naja'ñe pa'iju Repau'te cuasamanare chū'ūna vati chū'ūñe'te cho'okaiju pa'isinaa'me. ⁴⁻⁵ Jā'ata'ni Dios, Repau i'ka jo'kasirumu tī'auna Mamaku'te chejana raosi'kua'mu, pāioji paaona judiōpāi'jeku Repau aperumu chū'u jo'kasi'ere cho'oku ainee pa'ni Repau majapāire repana cu'are jūni ro'ikakuna Dios pa'icheja sañu chini aperumu chū'u jo'kasi'ere ūcuamakarū cho'oa'ju chini. Ūcuachi'a maipi ūcuauko Repau chīi paapu chini jā'aja'ñe cho'oasomu Dios. ⁶ Repau Mamaku cho'okaisi'ejekuna Maire Repau chīijejuna mai rekoñoana Repau Rekocho raosi'kua'mu Dios. Jā'ajekuna Repau'te Diore Ūcuau Rekochoji cho'okaiuna vajuchuma'ñe, "Ja'ku", chiinaa'me mai. ⁷ Jā'aja'ñejekuna chura oicojñoma'ñe rupū cho'ochechi'a cho'okaapu chini chēa paa-cojñomanaa'me mai. Dios chīia'me. Repau chīijeju Ūcuauji isikuna koojanaa'me mai Repau paache peore.

"Jesure cuasanapi cacu'asojū", chini cuasaku oimu Pablo

⁸ Aperumu musanukona chuta'a Diore cuasaju jovomarumu, rupū tūsiva'nare dioma'ñere pojosinaa'me, Diorepau'te cuasaju pojochēja'che. Jā'ajekuna rupū tūsiva'na chēa paacojñonaja'ñe pa'isinaa'me. ⁹ Chukuna

judiöpäita'ni Jesure chuta'a cuasamarumu Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'oju pa'isinaa'me. Chura musanukona chukuna judiöpäi fiestaumucujña cho'ocheja'che si'ache cho'oju pa'ijuasome, Diopi ña, "Re'onaa'me ina", chiau chini. Musanukona chukuna judiöpäi Jesure jovorumu jo'kasosi'ere cho'oju musanukona jovorumu jo'kasosi'ere co'icheja'che jo'e cho'oju cho'ote'eme. Jesure jovosinajeju Dios pa'iche'te masiju Repau'te cuasanaa'me musanukona. Ūcuachi'a Dios musanukonare masimu. Jā'aja'ñe pa'inata'ni, ¿jo'e tšosiva'na chēa paacojñosi'ēja'che pañu chiiche? ¹⁰ Fiestaumucujña judiöpäi cho'ocheja'che si'ache cho'oju pa'ijuasome musanukona, Diopi ña, "Re'onaa'me ina", chiau chini. ¹¹ Musanukona jā'aja'ñe cho'oche'te asaku, "Chũ'u repanare chũ'vasi'e peore cavesusocuhacosome", chiuu rua suma'ñe cuasaku pa'imũ chũ'u.

¹² Asarepajũ'u, chũ'u majapajjana. Chukuna judiöpäi pa'iche jo'kaso musanukona judío peona pa'icheja'che pa'ikũ'mũ chũ'u. Chura musanukonare chũ'u Diore cuasarepaku pa'icheja'che pa'ijũ'u, chiimu chũ'u. Musanukonare ja'me pa'irũmu cu'ache cho'omanesinaa'me musanukona chũ'ure. Irumũ ūcuachi'a chũ'ure cu'ache cho'oma'ñe chũ'u i'kache'te asajũ'u. ¹³ Musanukona chũ'u pa'iu cho'osi'e masime. Reparũmu Jesucristo'te cuasache kuachũ'o musanukonare chũ'u chareparo chũ'varũmu ravũ jũ'ikujũ chũ'vasi'kuu'mũ chũ'u. ¹⁴ Musanukona chũ'upi jũ'iana chũ'ure ña vajachusinaa'me. Jā'ata'ni chũ'ure, "Jũ'imũ iku", chini cuhemanesinaa'me. Cuhema'ñe ángel'te Dios raocojñosi'kure ña pojocheja'che pojosinaa'me musanukona chũ'ure. Ūcuachi'a Jesucristo'te ña pojocheja'che pojosinaa'me musanukona chũ'ure. ¹⁵ Jā'aja'ñe pojoju pa'isina, ¿chura je'se cho'ore musanukona pojoju pa'isi'e? ¿Cavesusocuhare? Reparũmu musanukona chũ'ure peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaiju cho'ore'ochē pa'ito musanukona ñakocaājatu'ka ru'te ĩsira'asinaa'me chũ'ure. ¹⁶ Chura musanukona chũ'upi chũ'o ūcuarepare i'kauna, ¿chũ'ure cuhena carũnisore?

¹⁷ Repana tĩñe chũ'vana musanukonare rua chũ'vaneenata'ni repana rekoñõa re'oja'che cuasamanajeju re'oja'che cho'okaicuheme. Musanukonapi chukunani cuheju repanarechi'a chiiju paapu chini i'kame repana. ¹⁸ Musanukona chekunare päi chiito re'omu. Jā'ata'ni re'oja'che cho'okaichejẽ'e cuasama'ñe rupũ chiito cu'amũ. Ūcuachi'a musanukonapi chukuna'te ja'me pa'irũmuchi'a chiito cu'amũ. Chiirepana pani te'eñõa chiima'ñe si'arũmu chiiju pa'ime. ¹⁹ Asarepajũ'u, chũ'u chiijana. Musanukona pa'iche'te ña jo'e chũ'u rekocho romio chĩpi'rasi'ko asikuna oicheja'che oimu chũ'u. Musanukona Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'iche che'chesirũmujatu'ka jā'aja'ñe oiu pa'ija'mũ chũ'u musanukonare. ²⁰ Musanukonani na'a masi chũ'vara chini ja'me pasa chini oimu chũ'u. Jā'ata'ni so'ore pa'iu musanukona pa'iche'te ñamauna masi chũ'vacu'amũ chũ'ure.

Agana'me Sara pa'isi'ere kuamu

²¹ Musanukona aperũmu chũ'u jo'kasi'e cho'oñu chiinata'ni asavesume repa kuache. ²² Ija'che kuamu: Abraham te'eka'chapanare chĩ paa-somũ, chēa paacojñoko mamakuna'me rũjorepao mamaku'te. ²³ Chēa paacojñoko mamaku rupũ chĩ si'arũmu paacheji paacojñoasomũ. Rũjorepao mamakuta'ni Dios ĩsija'mũ chiicojñosi'kujekuna Ūcuaji ĩsiuna chĩ paacu'asi'kopi paaasomo. ²⁴ Repana romi te'eka'chapana pa'iche Dios, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e ka'chamajñaja'ñe pa'iu, Dios maire

cho'okaiche'te kuamu. Aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'ochena'me maire jũni ro'ikaisi'kure Jesucristo'te cuasajuna Repau cho'okaiche kuamu repana pa'iche. Aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'ona chẽa paacojñonaja'ñe pa'ime. Chẽa paacojñosi'ko Agar pa'isi'e Sinaí aikũti pa'irumu chũ'usi'ere kuamu. ²⁵ Repao Agar pa'iche repaona'me mamachii chẽa paacojñonachi'ajeju Arabia cheja pa'ikũti Sinaí aikũti chũ'u jo'kasi'ena'me Jerusalén vu'ejoopo irumu pa'ijooopo pa'iche'te kuamu. Jerusalén vu'ejoopo pa'ina judiõpãi Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'onajeju ùcuanuko chẽa paacojñonaja'ñechi'a pa'ime. ²⁶ Jã'ata'ni cnaamu pa'ijooopo mama Jerusalén vu'ejoopo chẽa paacojñona pa'ijoopoma'mu. Mai repajoopo pa'inaa'me maire jũni ro'ikaisi'kure Jesucristo'te cuasana-jeju; rjõjorepao Sara mamachijjanaa'me. ²⁷ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kuamu:

Chii paacu'akuna chii peova'ota'ni pojoko pa'ijũ'u mu'u.

Chii paamanesi'kota'ni pojoko cuiko sojũ'u.

Mu'u jojojanare rua jainukore paaja'mo mu'u.

Irumu muũju chii paako'te na'a rua jainukore paaja'mo mu'u,

chiimu. ²⁸ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Musanukona Dios Abrahamre, "Isija'mu chu'u mu'ure", chini isicojñosi'ku Isaac pa'icheja'che pa'ime. Musanukona cho'okaicojñojañere i'kakũ, "Mu'u jojojaure chejana raoja'mu chu'u, si'avãjupãire re'oja'che cho'okaaũ chini", chinasomu Dios repau'te Abrahamre. ²⁹ Reparumu repau mamaku rupu chii si'arumu paacheji Agar paasi'kupi chekuni Dios Rekochoji cho'okaiuna rjõjorepao Sara mamakuni Isaani cu'ache cho'oku paniasomu. Irumu ùcuaja'che pa'imu. Maire Jesure cuasanare Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'onapi rua cuheju pa'ime. ³⁰ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chẽa paacojñoko'te repao mamakuna'me eto saosojũ'u.

Repao mamakujĩ puka'ku paache'te koomanea'ku;

rjõjorepao mamakujĩ puka'ku paache'te kooa'ku,

chiimu. ³¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'omanajeju chẽa paacojñosi'ko chii pa'icheja'che pa'imanaa'me mai. Jesucristo'te cuasanajeju rjõjorepao mamachijja'ñe pa'ijũ Dios chii'a'me mai.

5

Jo'e chẽa paacojñonaja'ñe pa'ima'ñere kuamu

¹ Cristo maire chẽacojñosinani etocheja'che cho'okanasomu, maipi re'oja'chere maire cho'ouache'te cho'omasia'ju chini. Jã'ajekuna ñarepaju pa'ijũ pãipi Dios aperumu Repau'te pojoju cho'ochẽ chũ'u jo'kasi'ere cho'oa'ju chini musanukonani chũ'uto javo koka paaju cho'omanejũ'u, jo'e chẽa paacojñonaja'ñe pa'imaneñu chini.

² Asarepajũ'u. Chu'u. Pabloji, musanukonare cacu'amanea'ju chini i'kamu. Musanukonapi jikomu chã'tiro pa'ica'niru chuto tuacojñoni Cristo musanukonare cho'okaisi'e karakuna cho'ochẽja'che cho'ojanaa'me. ³ Jo'e ùcuare i'kara. Pãi jiko ca'niru chuto tuacojñonare ùcuanukore Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e peore masi cho'ochẽ pa'imu. ⁴ Musanukona te'ena Dios aperumu chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ Repauni, "Re'onaa'me ina", chiicojñoñu chini cho'onajeju Repau re'oja'che cho'okaisi'ere cuhenajeju Cristona'me pa'imanaa'me. ⁵ Chukunata'ni Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'oma'ñe Dios Rekochoji

cho'okaiuna Jesure cuasanajeju jmakaruj'e karama'ne Diona'me re'oja'che pa'ijachere pojoju cha'aju pa'inaa'me. ⁶ Jesucristo'te cuasaju jovo pa'inare, "¿Jiko ca'niru chuto tuacojñoja'ne chu'u? ¿Päaja'ne?", chiü cuasachej'e peomu. "Repauñi masi cuasaju chekunani päire ña oiju re'oja'che cho'okaiju pañu", chiü cuasache'me re'oja'che.

⁷ Rua re'oja'che pa'isinaa'me musanukona. ¿Neepe cho'orena Jesús pa'iche kuachu'o Dios chu'o ücuarepa i'kache cho'osinata'ni jo'kasore musanukona? ⁸ Musanukonare chëa paaku Dios chü'usi'ema'mu jä'a, Repau chu'o ücuarepare päipi jo'kasoa'ju chini i'kache. ⁹ Ija'che i'kanaa'me päi: "Pä sauca'reru jmaca'reruji harinaca'repu ujaca'repuna maña ja'meru peore repaca'repu kosa na'a ujaca'repu saumu", chiime. Ücuachi'a chekurumu päiu te'euji jorechu'ore che'choku pani chekunare päi jainukore cacu'omu. ¹⁰ Maire Paakuji cho'okaiuna musanukona masi cuasajache masimu chu'u. Já'ata'ni päi musanukonani cacu'oñu chini jorechu'o che'choju ku'inare ücuanukore cu'ache ti'jñeñe chü'uja'mu Dios, repana cu'ache cho'che ro'i.

¹¹ Asarepajü'u, chu'u majapájana. Chu'u chura jikomu chã'tiro pa'ica'niru chuto tuacojñoñe chu'vama'kuamü. Chu'upi chuta'a Jesure cuasanani, "Jiko ca'niru chuto tuacojñoñü'u", chiü chu'vaku pa'ito judiöpai chu'ure cu'ache cho'oñu chiimanera'ame. Ücuachi'a chu'upi, "Jiko ca'niru chuto tuacojñoñü'u", chiü chu'vato repana judiöpai Jesucristo kurususë'verona jüni ro'ikaisi'e kuache asa pe'rumanera'ame. ¹² Repana jorena jiko ca'niru chuto tuacojñoñe'te chü'uju musanukonare cacu'oju ku'ina ücuanapi meñe teana chuto ru'tesoa'ju!

¹³ Asarepajü'u, chu'u majapájana. Dios musanukonare uache'te re'oja'chere cho'omasia'ju chini chëa paamu. Já'ajekuna juvoma'ne cu'ache'te ücuauache cho'oju pa'ima'ne säiñechi'a oiju re'oja'chere cho'okaiju pa'ijü'u. ¹⁴ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e jä'are ija'che kuamu:

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijü'u, chiimu. Já'aja'ne cho'ona Dios chü'uñe cheke peore cho'ome. ¹⁵ Ñarepaju pa'ijü'u; musanukonapi säiñechi'a ke'reju cavache'te ühasoma'ne ücua cavaju pani säiñechi'a cho'oju cacu'osoju pa'ijanaa'me.

Maire cho'ouache cho'oma'ne Dios Rekocho chü'uñechi'a cho'ochete kuamu

¹⁶ Já'ajekuna musanukonare chu'vamu chu'u ie: Dios Rekocho chü'uñechi'a cho'oju pa'ijü'u. Já'aja'ne cho'oni musanukonare cho'ouache cu'a ücuauache cho'oju pa'imanejanaa'me musanukona. ¹⁷ Dios Rekocho re'oja'checi'a Chü'urekochojeku cu'ache cho'ochë üsemu maire. Mai rekoñoä ücuaja'che cu'arekoñoäjeku cu'achechi'a cho'ora chiü Dios Rekocho chü'uñe re'oja'che cho'ocuhemu. Päi te'ekachapana säiñechi'a cavacheja'che cho'omu maire rekoñoä cu'ana'me re'oja'che. Já'ajekuna mai cho'oñu chiiche re'oja'che koka peoju cho'ovesunaa'me mai. ¹⁸ Já'ata'ni maipi Dios Rekochoji cho'okaiuna Reparekocho chü'uñe'te cho'oju pa'ito Repau aperumu chü'u jo'kasi'e cho'ochë chi'ma'mu maire.

¹⁹ Mai rekoñoä cu'ache cho'ouache masime mai. Ija'chea'me: Rürjoromi peonare ja'me käiñe, ücuachi'a üjupäi peonare ja'me käiñe, cu'are cuasaju cu'ache cho'ochë. ²⁰ Cheke rupü tösiva'nare pojoche, chai cho'ochë, säiñechi'a cuheju cavache, chekuna paamajñaruä tua paauache cuasache, na'mi pe'ruche, chekunare na'a rua masiüache, säiñechi'a

ke'reju ja'me pa'ima'ñe, te'ekuanuchi'a pa'iche. ²¹ Chekunare pojoju pa'ima'ñe, cono jũ'ijũ au ruarepa aiju cu'ache cho'ochena'me cheke rua si'ache. Musanukonare jã'aja'ñe cho'oju pa'imanea'ju chini jo'e i'kamu chũ'u. Jã'aja'ñe cho'oju pa'ina Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

²²⁻²³ Jã'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiuna ija'che cho'omasime mai: Pãi oiche, pojoju pa'iche, cavama'ñe pa'iche, pojoju cha'ache, re'oja'che cho'okaiche, ùsema'ñe ìsiche, ùcuarepa cho'oche, pe'kerũ pa'ichena'me cu'ache cho'oche jãvomasiche. Jã'aja'ñe cho'ona re'oja'che cho'onaa'me. Jã'aja'ñe cho'oche Dios aperũmu chũ'u jo'kasi'e te'emakarujẽ'e ùseche peomũ. ²⁴ Mai Jesucristo neena maire cu'ache cho'ouache jãvoju ùhasosinajeju cho'omanaa'me chura. ²⁵ Chura Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Reparekocho chũ'uñeche'i'a cho'oju pañu mai.

²⁶ Maipi meñe, "Rua masinaa'me chukuna", chiiju pojomaneñu. Ùcuachi'a chekunani cuheju cu'ache i'kaju te'ekuanuchi'a pa'imaneñu mai.

6

Sãinechi'a cho'okaiju pa'iche'te kamũ

¹ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Musanukonare ja'me pa'iku Diore cuasakujĩ te'eu cu'ache cho'oche ñani musanukonapi Diore masi cuasanapi pe'kerũ i'kaju chũ'vajũ'u repau'te jo'e cho'omanea'ku. Jã'ata'ni ñarepaju pa'ijũ'u; chekurũmu repau cu'ache cho'oche'te ñato musanukonani ùcuaja'che cho'ouaku. ² Musanukonare pa'ivesache pa'irũmu sãinechi'a re'oja'che cho'okaiju pani Cristo chũ'uñe'te jachama'ñe cho'oju pa'ijanaa'me musanukona.

³ Pãiu ùcuauakujĩ vesukuta'ni meñe, "Rua masakũmu chũ'u", chiiju cuasaku ùcuauji meñe joremũ. ⁴ Musanukona ùcuauko te'enachi'a pa'iche'te meñe cuasajũ'u masiñu chini. Jã'ata'ni musanukonapi re'oja'che pani chekuna pa'iche'te ña, "Jã'anare na'a re'okũmu chũ'u", chiiju cuasama'ñe musanukona pa'ichechi'a cuasaju pojøjũ'u. ⁵ Diopi maini pa'iche'te si'ache jo'kauna cho'omajñaruã si'acairo cho'oju pa'iche pa'imũ maire.

⁶ Dios chũ'o che'chocojñonapi musanukonare che'choku'te kuiraju si'ache ìsiju pa'ijũ'u, repau chiiche.

⁷ Tiiñe cuasamanejũ'u musanukona. Dios peore ñakujeku pãi ùcuauko cho'oche ro'iche chũ'uku'mũ. Pãi ùcuauana Repau'te joreñu chiito cu'amũ, peore masakuna. ⁸ Pãiu ùcuauakujĩ repau'te cho'ouache'te cu'are ùcuauache'te pojoku cho'oku pani Diopi chũ'ũna cho'osoja'mũ, repau cu'ache cho'osi'e ro'i. Dios Rekocho chũ'uñe'te pojoku cho'oku pa'ikuta'ni Dios pa'ichejana ai sani si'arũmu re'oja'che pa'ija'mũ. ⁹ Re'oja'che cho'oche cho'o ca'nasoma'ñe cho'oju pañu mai. Maipi cuhasoma'ñe ùcu cho'oju pani mai re'oja'che cho'osi'e ro'i koojanaa'me, Diopi Repau'te uarũmuna ìsikuna. ¹⁰ Jã'ajekuna maire cho'ore'orũmuna pãire ùcuaukore oiju si'arũmu re'oja'che cho'okaiju pañu mai. Jã'aja'ñe cho'oju mai majapãijanani Jesure cuasanani na'a rua re'oja'che cho'okaiju pañu.

Cuhacho chũ'vaku chũ'o saosi'ea'me

¹¹ Najũ'u imajña chũ'u tochasimajña chũ'u jũtupi rua ujamajñapi musanukonare tocha saоче. Inukoru chũ'urepauji ija'ova tocha pi'nimũ. ¹² Repana musanukonare jũko ca'niru chũto tuacojñoa'ju chini chũ'ũna Jesucristo'te kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'kure cuasanata'ni

pāipi repanarechi'a chiapu chini cho'onajeju jā'aja'ñe cho'ome, pāire cu'ache i'kacojñomaneñu chini. ¹³ Jā'ata'ni repana jiko ca'niru chuto tucacojñosina Dios aperumū chū'u jo'kasi'e peore masi cho'omanaa'me. Repana chū'uñe'te musanukonapi asa cho'ojuna chekunapi asa ucuanani pojoa'ju chini jā'aja'ñe chū'ume repana. ¹⁴ Chū'uta'ni pāipi chū'uni pojoa'ju chini cho'oma'kuamū. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe Maire Paaku Jesucristo mai cu'are ro'ikaiu kurususē'verona jē'jocojño jūni ro'ikaisi'ere pojoku kuaku pasa chiiku'mū chū'u. Jā'achi'a cuasaku Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'ocuhemū chū'u. Jā'ajekuna repana chū'ure cuhenaamē, repana pa'icheja'che pa'imauna. ¹⁵ Diopi ñato pāi jiko ca'niru chuto tucacojñosinana'me cho'omanesina re'onama'me. Repau Rekochoji cho'okakuna repana rekoñoā re'ojarekoñoā care'vacojñosinaa'me re'ona, Repauji ñato. ¹⁶ Jā'aja'ñe pa'iche asa chēa pa'inare Diopi oiu re'oja'che pa'iche isia'ku, Repau neena ucuairepa pa'inare ucuanukore.

¹⁷ Pāi chū'ure jo'e na'a rua pa'icu'ache ke'remanea'ju, Jesucristo pa'iche'te chū'vaku chū'u ca'nivu asi cho'ocojño ja'jusimajña rua paaku'te.

¹⁸ Chū'u majapāijana, Maire Paaku Jesucristoji oiu rekoñoāna re'oja'che cho'okaiu paau musanukonare. Jā'aja'ñe paau.

Pablo

San Pablo Efeso vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

1 Chü'u, Pablo, Diopi chü'uuna Repau chü'ore chü'vaa'ku chini Jesucristo saocojñosi'kua'mu. Jä'aja'ñe pa'ikují ija'ova utija'ova tocha saomu chü'u musanukonare Efeso vü'ejoopo pa'inare Dios neenare Jesucristo'te cuhama'ñe cuasanare. ² Mai Ja'ku Dios Maire Paaku Jesucristona'me musanukona rekoñoña re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijü'u.

Dios maire Jesucristo neenajejuna re'oja'che cho'okaimu

³ Dios maire Jesucristo neenajejuna mai rekoñoñ si'ache re'oja'che cho'okaimu Repau pa'icheja saijanajejuna. Jä'ajekuna Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore pojoju, "Re'orepamu", chiñu mai. ⁴ Chuta'a cheja cho'omarumuna chëasi'kua'mu Dios maire, na'a pa'isirumuna maipi Jesuni jovo Repau neenajēju Ūcuau ñaku'te re'oja'che cho'ojü paapu chini. ⁵ Maini oiü apereparumu chuta'a mai peorumu maipi Repau chüi paapu chini chëa jo'kaasomu Dios, Jesucristo cho'okaijachejekuna. Dios maire cho'ora chiisi'e ūcuarepa cho'osi'kua'mu Repau, Repauni cho'ouakuna. ⁶ Repau maire re'oja'che cho'okaiche'te maipi ña pojoju Repauni re'oja'che i'kaa'ju chini jä'aja'ñe cho'osi'kua'mu Dios. Maire Jesús neenare rua re'oja'che cho'okaimu Repau Jesure rua chiikujeku. ⁷ Dios maire oiü rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Jesucristo neena paapu chini. Jesucristo maire Repau chiepi jüni ro'ikaisi'jekuna Repau neenajejuna Dios maire, "Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare", chiija'mu. Jä'ajekuna mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'mu Dios. ⁸ Ūcuachi'a maipi Repau pa'iche'te karama'ñe masiju maire Repau cho'okaiche'te masia'ju chini maini oiü rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Dios. ⁹ Repau aperumu, "Jä'aja'ñe cho'oja'mu chü'u", chiisi'e Jesucristo irumu cho'osi'e churana maipi masia'ju chini te'erühiñe peore kuamu Repau aperumu kuamanesi'e. ¹⁰ Repau chisirumu t'ato cheja pa'inare cho'ora chini cuasasi'e peore cho'o pi'nija'mu Dios. Reparumu cunaumu pa'inana'me cheja pa'ina ūcuaukuo Jesucristo neenachi'a pa'ijü karama'ñe re'oja'chechi'a ja'me paapu chini cho'oja'mu Repau.

¹¹ Maire Jesucristo'te cuasanare aperumuna chëasi'kujeku irumu soisi'kua'mu Repau maire, Repau neena paapu chini. Si'arumu si'ache cho'omu Dios Repau chiicheji ūcuarepa ti'ñea'ku chini. ¹² Chükuna'te judiöpai Jesucristo'te charo cuasaju jovosinani chëasi'kua'mu Dios, chükunapi re'oja'che pa'ijuna päipi ña Repauni re'oja'che cutua'ju chini. ¹³ Musanukona ūcuachi'a Dios chü'orepa asasirumu, "Repauni cuasaju jovoru Dios musanukona rekoñoñ re'ojarekoñoñ care'vakaija'mu", chiche'te asa chëa Jesucristo'te jovosinaa'me. Jovorena Dios musanukonare Jesucristo neenajejuna Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, ja'me pa'ina Repau cho'okaisi'ere masia'ju chini, ūcuachi'a musanukonare Jesucristo paache'te masia'ju chini. ¹⁴ Dios Rekochoji ja'me pa'ina maire Repau re'oja'che cho'ojachere jachama'ñe cuasaju cha'ame mai, chuta'a karache isirumujatu'ka. Reparumu t'auna Repau'te si'ache re'oja'che cho'okaiku'te pojoju re'oja'che i'kajanaa'me mai.

Pablo Dioni sēekaimu repanapi re'oja'che pa'imasia'ju chini

¹⁵ Jā'ajekuna musanukonapi Maire Paaku'te Jesure cuasaju Dios neenare ūcuanukore oijuna jā'are asasirumapi vaa, ¹⁶ Diore sēni si'arumu, "Re'orepamu", chiū pa'imū chu'u musanukonani sēekaiu. ¹⁷ Mai Ja'kure Diore si'arumu ija'che sēekaiu pa'imū chu'u musanukonare, Maire Paaku'te Jesucristo'te Paaku'te, Peore Masiku'te: "Ja'ku, mu'u Rekocho'te chū'ujū'u, repanani che'chouna cuasamasiju mu'u pa'iche'te na'a rua masia'ju", chiimū chu'u Repau'te. ¹⁸ Ūcuachi'a Repauji musanukona rekoñoāna che'chokuna Repau re'oja'che cho'okasa chini soisi'ere masiju pojoju cha'aa'ju chini Diore sēekaimu chu'u musanukonare. Re'oja'che si'ache karama'ne isija'mu Repau musanukonare Repau neenare. ¹⁹ Ūcuachi'a maire Repau'te cuasanare Repau'chi'a peore masiku cho'okaiche'te asa masia'ju chini Diore sēekaimu chu'u musanukonare. Peore Masiujeku, ²⁰ Cristo'te, jūniso tācojñosi'kure vaso eto Repau pa'ichejana cunaumuna mua Repau ujjūtu cakā'kore űu'iu ja'me chū'ua'ku chini jo'kaasomu. Jā'aja'ne peore Cho'omasikujeku maire ūcuaja'che Repau masicheji rua cho'okaimu.

²¹ Diopi chū'ūna chekunare ūcuanukore chū'uku'mu Cristo. Rua masinarejē'e na'a rua masimu Repau. Aijeku ángel chū'unare chū'uku'mu. Ūcuachi'a pāi chū'unana'me vati chū'ūna ūcuanuko Repau ūsema'nechi'a cho'onaa'me. Chura pa'inare chū'unana'me na'a pa'isirumu pa'ijanare ūcuanukore repana cho'oñu chiiche'te ūseuato ūseku'mu Repau. ²²⁻²³ Diopi jo'kauna peore Cristo neea'me. Aijeku Peore Masiku Repau cho'ora chiiche peore cho'oku Repau'te cuasanare ūcuanukore si'achejñaruā pa'inare re'oja'che cho'okaiu paaku'mu Repau. Mai Repau'te cuasana kueñe pa'inajēju Repau ca'nivūja'ne pa'inaa'me. Repauta'ni maire Repau neenare chū'ukujeku mai rekochoja'che pa'iku'mu. Pāiu'te rekochoña'me ca'nivū paato karama'mu repau'te. Repau Cristo peore Masiujeku, peore Paaku, si'achejña pa'iu si'ache cho'oku'mu. Jā'ajekuna maire Repau neenare pa'imasische karama'mu, Repauji cho'okaiuna.

2

Dios maire oiū chēa paamu

¹ Aperumu musanukonapi cu'achechi'a cho'oñu chiiuna cuheku sējosi'kua'mu Dios. Repauji ñato jūnisosinaja'ne pa'isinaa'me musanukona. ² Reparumu musanukona Diore cuasamanajēju cu'ache cho'oju Diore cuasamana pa'iche pa'isinaa'me. Vati ai paana pa'isinaa'me musanukona. Repau vati ai Diore jachanare chū'uku'mu. ³ Mai ūcuanuko Diore jachana pa'isinaa'me aperumu. Si'ache cu'ache maire cho'ouache cho'oju mai cuasache cu'a ūcuauache vajuchuache cho'osinaa'me mai. Jā'ajekuna Dios chekunare pāi cu'ache cho'onare pe'rukū sējoku maire ja'me sējosi'kua'mu. ⁴ Jā'ata'ni Pāi Oi Aijeku maire rua chiukujeku Dios ⁵ maire cu'are cho'oju rekoñoā jūnisosinaja'ne pa'inareta'ni chēa paaku mai rekoñoā vajuche isisi'kua'mu Repau. Maini oiū peore Masiujeku Jesucristo'te vasosi'kupi ūcuachi'a mai rekoñoā re'ojarekoñoā care'vakaisi'kua'mu Repau, re'oja'che paapu chini. ⁶ Repau Dios maire Jesucristo neenajēju Repau'te vasosi'epi mai rekoñoā vajuche'te isi Repau'te kueñe pa'iche jo'kasi'kua'mu. ⁷ Jesucristo neenajēju rua re'oja'che cho'okaiuku'mu Dios maire, na'a pa'isirumuna pāipi ña ija'che i'kaa'ju chini: "Dios Pāi Oi Aijeku Repau neenare si'ache re'oja'che

cho'okaimu", chiiju masia'ju chini. ⁸ Dios maire Repau'te cuasanare oiu mai rekoñoa re'ojarekoñoa care'vakaisi'kua'mu re'oja'che paapu chini. Mai rekoñoa meñe care'vavesume mai. Diota'ni Masikujeku maire rupu cho'okaisi'kua'mu. ⁹ Maipi, "Chukuna rua pa'imasinaa'me", chiimaneajju chini mai rekoñoa meñe care'vamasiche jo'kamanesi'kua'mu Dios maire. ¹⁰ Diopi cho'oña pa'inaa'me mai. Maire Jesucristo neenare soisi'kua'mu Repau, re'oja'che cho'ojü aperumu Repau maire jo'kasi'ere cho'ojü paapu chini.

Jesucristoji cho'okaiuna re'oja'che ja'me pa'ire'omu maire

¹¹ Já'ajekuna musanukona judío peona aineesina iere cuasajũu: Judiopai, "Dios neenajeju jikora'muru chã'tiru pa'icã'niru chuto tuacojñosinaa'me chukuna", chiime. Musanukonani cuheju, "Dios neena peonajeju jikochã'tiru chuto tuacojñomanesinaa'me ina", chiime repana. Já'ata'ni já'aja'ñe cho'ocherupu pai cho'ocherupu pa'i ca'nivua chutoche. ¹² Aperumu musanukona judío peona Cristoni vesuju Repau neena pa'imasinaa'me. Israelpai ja'me pa'icu'asi'kua'mu musanukonare, repanapi cuhejuna. Ūcuachi'a Dios neena peonajeju Repau, "Cho'okaija'mu chu'u", chiisi'e koomanejuna pa'isinaa'me musanukona. Dioni vesuju Repau'ni cuasama'ñe pa'ijuna Repau pa'icheja saiche peosi'kua'mu musanukonare, cho'okaikujji peokuna. ¹³ Já'ata'ni Jesucristo Repau chiepi jüni ro'ikaisi'ejekuna musanukona Repau neena aperumu rua so'o pa'isina Diore kueñe pa'ime chura. ¹⁴ Repau Cristoji cho'okaisi'ejekuna Ūcuauña'me re'oja'che pa'ime mai chura. Mai ūcuachi'a judiopaina'me judío peona ūcuauño Repau'na'me re'oja'che pa'iju sañeche'i'a re'oja'che ja'me pa'ime. Repau cho'okaisi'ejekuna sañeche'i'a cuhema'me mai chura. Ka'chakuanu pa'isina ūcuate'eujakuanupu pa'ime chura.

¹⁵ Aperumu Dios chu'u jo'kasi'e peore cho'omanesinare ro'iche pa'isi'kua'mu, jachache ro'i. Chura já'aja'ñe pa'ima'mu maire, Dios chu'uñe jachanareta'ni Cristo jüni ro'ikaisi'ejekuna. Aperumu mai sañeche'i'a cuhesinaa'me. Chukuna judiopai Dios chu'u jo'kasi'e masina musanukonare judío peonare cuhesinaa'me Dios chu'u jo'kasi'ere vesujuna. Churata'ni Cristo'te Ūcuate'eu'te cuasanajeju majapaija'ñe pa'ime mai. Já'aja'ñe pa'inajeju sañeche'i'a re'oja'che ja'me pa'ime mai. ¹⁶ Maipi ūcuate'eujakuanupu pa'iju ūcuauño Dioni re'oja'che ja'me paapu chini mai sañeche'i'a cuheche'te sējokaiu jüni ro'ikaisi'kua'mu Cristo maire. ¹⁷ Repau Cristo caje musanukonare judío peonare so'o pa'isinana'me chukuna'te judiopaire, "Diore kueñe pa'ime mai", chisinare Dios chu'ore chu'vasi'kua'mu Repau maipi Diona'me re'oja'che pa'iju sañeche'i'a re'oja'che ja'me paapu chini. ¹⁸ Repau cho'okaisi'ejekuna Repau Rekocho Ūcuate'erekochoji maini ka'chakuanupua pa'isinani ūcuauño ja'me pa'iu cho'okaiuna mai Jakare Diore kueñe pa'iju Repau'te sere'omu maire.

¹⁹ Já'ajekuna chura musanukona judío peona Diopi ñato ñinama'me. Chekunare Dios neenare majapaija'ñe pa'ime musanukona chura. Mai ūcuauño Dios chiia'me. ²⁰ Mai ūcuauño Dios vu'e chuta'a cho'o pi'nimavu'aja'che pa'ime. Dios maire re'oja'che pa'iche che'choku vu'e rua re'ojavu'e cho'ocherupe cho'omu Repau maire. Chukanapi Jesús saosinana'me Repau chu'o kuanapi chu'vajuna asa chëa cuasaju jivosinaa'me musanukona. Jesucristoji jüni ro'ikakuna chura ūcuauño Dios neena'me mai. ²¹ Cristoji cho'okaiuna mai ūcuauño sañeche'i'a

re'oja'che ja'me pa'ijũ Dios vũ'e chuta'a v̄ee pi'nimavũ'ejekuna si'arũmu na'a rua re'ovavũ'e v̄eeñeja'ñe pa'ime mai. ²² Jesucristoji cho'okaiũna musanũkona judío peona ũcuachi'a Repaũni cuasaju pa'iche re'oja'chere che'cheju vũ'e rua re'ovavũ'e cho'oju pa'icheja'che pa'ime. Ũcuachi'a Repaũ Rekochoji musanũkona rekoñoãre ja'me pa'ũna chũkunana'me Dios vũ'e re'ovavũ'ejache pa'ime.

3

Pablo'te judío peonare chũ'vaa'kũ chini jo'kasi'ea'me

¹ Chũ'ũ, Pablo, musanũkonare judío peonare Jesucristo pa'iche chũ'vakũna pãipi ch̄ea cuaorena pãi ch̄eavũ'ere pa'imũ. ² Dios chũ'ũni re'oja'che cho'okaiũ Repaũ chũ'o musanũkonani judío peonani chũ'vaa'kũ chini jo'kasi'kua'mũ. Jã'a asacosome musanũkona. ³ Chũ'ũpi chũ'vaa'kũ chini aperũmu kuamanesichũ'o churana kuasi'kua'mũ Dios chũ'ũre. Chura repachũ'o kuache jmakaru kuaku tochasi'kua'mũ chũ'ũ musanũkonare. ⁴ Musanũkonapi ija'ova'te peore ñani Cristo musanũkonare judío peonare cho'okaiche'te aperũmu kuamanesi'ere chũ'ũ masiche'te ña masijanaa'me. ⁵ Aperũmu pa'isinare irũmu mai masiche kuamanesi'kua'mũ Dios. Chura Dios Rekocho chũkũna'te, Repaũ neena Jesucristo saosinana'me Repaũ chũ'o kũanare kuasi'kua'mũ, che'choa'ju chini. ⁶ Iea'me Repaũ chura kuacuhasi'e: Chura Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore asa ch̄ea judío peona Dios ch̄iia'me judiõpãina'me. Chura ũcuate'eujakuanupũ pa'ijũ peore Jesucristo cho'okaiche'te ja'me koojanaa'me.

⁷ Musanũkonare judío peonani Dios chũ'ũre Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore si'arũmu chũ'vakũ paau chini jo'kasi'kua'mũ. Peore Masikũjekũ chũ'ũpi masi chũ'vaa'kũ chini cho'okaimũ Repaũ chũ'ũre. ⁸ Chũ'ũre Repaũ neenare na'a rua cu'ache cho'osi'kureta'ni soisi'kua'mũ Dios, musanũkonare judío peonani Jesucristo Repaũ neenare karama'ñe re'oja'che cho'okaiche'te chũ'vaa'kũ chini. ⁹ Ũcuachi'a chũ'ũre si'avãjũpãi che'choche jo'kasi'kua'mũ Dios, chejana'me repacheja pa'iche peore Cho'osi'kũ aperũmu cho'ora chiisi'e kuamanesi'ere repanapi masia'ju chini. ¹⁰ Jã'aja'ñe cho'osi'kua'mũ Repaũ irũmu canapi si'avãjũpãi judiõpãina'me judío peona Jesure cuasaju ja'me chi'ijũ ũcuate'eujakuanupũ pa'ijũna ángelena'me vati Repaũ si'ache peore masiche'te ña masia'ju chini. ¹¹ Aperũmu Dios Repaũ cho'ora chiisi'e Jesucristoni Maire Paakũni chũ'ũna cho'ocuhasi'kua'mũ. ¹² Chura Jesucristoji Maire Paakũji cho'okaiũna, "Dios chũ'ũre pojoja'mũ", chiijũ cuasa, vaju'chũma'ñe Diore s̄eere'omũ maire Repaũ'te cuasanare. ¹³ Jã'ajekuna chũ'ũ musanũkonani chũ'vakũ cu'ache cho'ocojõñoñe'te cuasaju sumava'na pa'imanejũ'ũ, chiimũ chũ'ũ. Chũ'ũpi musanũkonani re'oja'che cho'okaiũna pojojũ'ũ.

Jesucristo maire rua chiimũ

¹⁴ Jã'are peore cuasaku ro're ñu'iu mai Ja'kũni s̄ekaimũ chũ'ũ musanũkonare. ¹⁵ Ũcuauji cho'ouna si'avãjũpãi cunaũmu pa'inana'me cheja pa'ina pa'ime. ¹⁶ Mai Ja'kũni s̄ekaimũ chũ'ũ, si'ache peore Paaku Dios, Rekochoji musanũkona rekoñoãna cho'okaiũna na'a masi cuasaju cu'ache jũvomasijũ re'oja'che paapu chini. ¹⁷ Cristoji musanũkonare Repaũ'te cuasanani ja'me pa'iu chũ'ũkũna Repaũ chiiche cho'oju paapu

chini sēmū chū'a. Ūcuachi'a Repauji cho'okaiuna musanukonapi chekunani si'arumū cuasaju paapu chini sēmū chū'a. ¹⁸ Mai Jesús neenapi Repau maire chiiche'te ūcuanuko masiñu chini sēmū chū'a. Repau maire cuasaku rua oiu re'oja'che paamu. ¹⁹ Cristo maire oiche'te na'a rua masia'ju chini sēekaimū chū'a. Jā'ata'ni ruarepajekuna peore masicu'amū maire. Diopi re'oja'chechi'a Pa'ikūji musanukonani re'oja'che cho'okaiuna Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasia'ju chini sēmū chū'a.

²⁰ Dios pāi ūcuanukore pojocojñoku paau. Repau mai rekoñōā care'vakaikū'mū. Peore Masikūjekū si'ache re'oja'che cho'okaimasimū maire. Mai sēēñe cho'okaiū sēema'ñejē'e cho'okaimū. Mai sēñu chiiche na'a cajejaiche cho'okaiū mai sēecuasama'ñejē'e si'ache peore re'oja'che cho'okaimū Repau. ²¹ Jā'ajekuna Jesucristo maire cho'okaikūjekuna mai Repau'te cuasana Dioni si'arumū cuhama'ñe pojōju pañu. Jā'aja'ñe paau.

4

Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che ja'me pa'iche'te kuamu

¹ Dios maire si'ache re'oja'che cho'okaikū'mū. Jā'ajekuna chū'a Repau chū'ñe cho'okaikūjekū pāi chēavu'ere pa'ikūji musanukonare iere rua chū'vamū: Dios soicojñosinaa'me musanukona. Jā'ajekuna Dios soicojñosina pa'iche pa'ijū'a. ² "Masinaa'me chukuna", chiima'ñe pe'kerū pa'ijū na'mi pe'ruma'ñe musanukonare ja'me pa'ina cu'ache cho'osi'e cuasama'ñe re'oja'che pa'ijū sāñeche'i'a cuasajū'a. ³ Musanukona cava-mairo pa'ijū re'oja'che pa'iche ūhasoma'ñe Dios Rekochoji cho'okaiuna peore cho'ore'ochetū'ka cho'ōju si'arumū re'oja'che ja'me pa'ijū'a. ⁴ Mai ūcuanuko Jesucristo'te Ūcuatē'e'u'te cuasanajeju Repau ca'nivūja'ñe pa'ijū ūcuatē'eujakuanupū'me. Dios Rekocho maire ūcuanukore ja'me pa'imū. Dios maire ūcuanukore soisi'ku'a'mū Repau pa'ichejana sara chini. Jā'are cha'ame mai ūcuanuko. ⁵ Jesús maire ūcuanukore Paaku'mū. Mai ūcuanuko Ūcuatē'e'u'te cuasanaa'me. Mai ūcuanuko Jesuni cuasaju okorocojñosinaa'me. ⁶ Dios maire ūcuanukore Paaku'mū. Mai ūcuanuko Ja'ku'a'mū Repau. Maire ūcuanukore chū'uku Repau'te cho'okaimasiche'te jo'kuamū. Ūcuanukore maire ja'me pa'imū Repau.

⁷ Jā'ata'ni cho'omasiche ūcuanuko si'acairo koosinaa'me mai, Jesucristo šira chiisi'e. ⁸ Jā'ajekuna Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Vati chēa paasinare tua cūnaumūna mūni re'oja'chere repanare jo'kasi'ku'a'mū Repau,

chiimū. ⁹ "Mūisi'ku'a'mū" chini, ¿je'se chiiku? Ija'che chiimū: "Mūisi'ku'a'mū" chini "Charo chejana cajesi'ku'a'mū" chiimū. ¹⁰ Cheja cajesi'kupī cūnaumū jā'acho'jena mūisi'ku'a'mū, Dios pa'ichejare pa'iu peore chū'ura chini.

¹¹ Ūcuauji maire ūcuanukore cho'omasiche si'acairo jo'kasi'ku'a'mū Repauni cho'okaiju paapu chini. Chukuna'te te'enare pāire Dios chū'ore aperumū kuamanesichū'ore ku'ijū chū'vaa'ju chini saosi'ku'a'mū Repau. Chekunare Dios chū'o kuakaina paapu chini jo'kasi'ku'a'mū. Chekunare Repauni cuasaa'ju chini chū'vache'te jo'kasi'ku'a'mū. Chekunare Repau'te cuasanani kuiraju paapu chini jo'kasi'ku'a'mū. Chekunare Repau'te cuasanare che'choche'te jo'kasi'ku'a'mū. ¹² Jā'aja'ñe cho'osi'ku'a'mū Cristo, maipi ūcuanuko Repau neenapi Repau ca'nivūja'ñe pa'ijū ūcuatē'eujakuanupū pa'ijū Repauni cho'okaiju na'a rua masi cuasaju sāñeche'i'a re'oja'che cho'okaiju re'oja'che

paapu chini. ¹³ Mai ũcuanuko Dios Mamakuni Ũcuate'e'u'te cuasaju jā'aja'ñe cho'oju Repau pa'iche'te masiju si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iju Repau chiiche cho'oju pa'ijanaa'me. Ũcuachi'a Dios pa'ichejana sani Repau Cristo pa'icheja'che karama'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

¹⁴ Mai pi sāiñechi'a re'oja'che cho'okani chīiva'na vesucheja'che vesuma'ñe pāi jorena ũcuauana rani chekere che'choto tuta saoma'ñeja'ñe repana che'choche asa chēamanejanaa'me. Ũcuarepare Dios chu'o jo'kasoma'ñe cuasaju tiiñe pa'ina chu'o asa chēamanejanaa'me mai.

¹⁵ Dios chu'o ũcuarepare asa chēa pa'iju chekunare oiju si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iju Maire Paaku Cristo chiiche si'ache cho'oju pa'ijanaa'me mai. Repau Cristo Maire Paaku mai rekochoja'che pa'iku'mu.

¹⁶ Mai ũcuanuko Repauji cho'okaiuna Repau ca'nivuja'ñe pa'inajeyi ũcuate'eujakuanupu pa'iju sāiñechi'a cuasaju mai cho'omasicheji re'oja'che cho'okaiju pāi ca'nivū aineeñeja'ñe si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ime.

Cristo'te cuasana mama pa'iche'te kumau

¹⁷ Maire Paakujī chū'ukuna cu'ache cho'oma'ñe paapu chini kumau chu'u musanukonare. Ũcuamakaru Diore cuasamana pa'icheja'che pa'ijū'u. Repana rekoñoā peoche cuasaju peoche pa'inaa'me repana.

¹⁸ Chija'iuna ñacu'acheja'che asavesume repana. Asacuhejuna Dios chu'o asoma'mu repanare. Jā'ajekuna Diore cuasamapu pa'ivesume repana. ¹⁹ Asacuheju ũcuauache cu'ache cho'oju javoma'ñe si'ache tiiñe cho'onaa'me repana.

²⁰ Musanukona Jesucristo'te apecuasarumu jā'aja'ñe pa'iche che'chemanesinaa'me. Jā'aja'ñema'mu Repau neena pa'iche. ²¹ Pa'iche ũcuarepare Jesús pa'iche asa Repau neena pa'iche che'chesinacosome musanukona. ²² Jā'ajekuna aperumu musanukona pa'iju cho'osi'ejache cho'omanejū'u. Reparumu musanukona pojoñu chini si'arumu na'a rua cu'ache cho'oju peoche cho'oju pa'isinaa'me. ²³ Chura musanukonare mamarekoñoāre paajuna re'oja'chere cuasache pa'imū. ²⁴ Mamakāa saño sachacheja'che mama pa'ijū'u. Pa'iche mamare jo'kasi'ku'a'mu Dios musanukonare, Repau neenajeyu Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'iju ũcuarepa cho'oa'ju chini.

²⁵ Jā'ajekuna ũcuamakaru jorechu'o i'kajū'u. Chekunare i'kani ũcuarepare i'kajū'u. Ũcuanuko Jesús neenajeyu ũcuate'eujakuanupu pa'iju majapāijanaa'me mai. ²⁶ Teakuna cu'ache cho'omanejū'u. Pe'rusi'e ũcuau mucuse cavesusojū'u. ²⁷ Vature cu'ache chū'ñe jo'kamanejū'u. ²⁸ ũnaeena ñaañe jo'kaso cho'ochete cho'oju pa'ijū'u. Cho'ochete cho'oju kuri koo chu'wa'na pa'iva'nare cho'okaire'ochete paajū'u.

²⁹ Cu'ache i'kama'ñe re'oja'checi'a i'kajū'u, musanukona i'kache'te pāipi asa vaju na'a re'oja'che paapu chini. ³⁰ Cu'ache cho'omairo pa'ijū'u, Dios Rekochoji Sumarekocho pa'imanea'ku chini. Repauji ja'me pa'iana Repau pa'icheja saijache masime mai.

³¹ Cu'ache cuasache'te ũhasojū'u, teachena'me pe'ruju rua i'kache, chekunare cu'ache cutuchena'me chekunare si'ache cu'ache cho'ochete pekere. ³² Sāiñechi'a oiju re'oja'che cho'oju pa'ijū'u. Dios musanukonare Cristo neenajeyuna cu'ache cho'osi'e cuasama'ñeja'ñe musanukonare ja'me pa'ina cu'ache cho'osi'e cuasamanejū'u.

5

Dios neena pa'iche'me

1 Puka'kupi mamakuni oiuna puka'ku pa'iche'te mamaku ñaku che'checheja'che Maja'ku Dios pa'iche'te che'cheju pa'ijũ'u musanukona.

2 Chekunare oiju pa'ijũ'u Cristo maire oicheja'che. Maini oiu Diopi pojoa'ku chini mai cu'ache cho'osi'e ro'i jũni ro'ikaisi'kua'mu Repau.

3 Umupai, murũjo peonare umuneema'ne pa'ijũ'u. Romi ũcuaja'che muũju peonare umuneema'ne pa'ijũ'u. Cheke cu'a ũcuuache

vajuchuache cho'oma'ne pa'ijũ'u. Ūcuachi'a chekuna nee tua paauache ñamanejũ'u. Jã'aja'ñema'mu Dios neena pa'iche. Jã'ajekuna peore

jã'aja'ne cho'oches cutuma'ne pa'ijũ'u. 4 Chu'o cu'achena'me vë'vechu'o vajuchuache i'kama'ne pa'ijũ'u. Dios neena pa'ichema'mu jã'a. Jã'aja'ne

i'kama'ne pa'iju Dioni pojoju si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'u.

5 Ūcuare ie masime musanukona: Cu'ache cho'ona Jesús paamanajeju Dios pa'icheja saima'me. Umupai repana rũjo peonare romineenana'me romi

repana ũju peonare umuneenana'me cheke cu'a ũcuuache vajuchuache cho'ona Dios pa'icheja saima'me. Ūcuachi'a chekuna paache ña tua

paauache cuasana pũsechi'a cuasaju Diore cuasama'me. Jã'ajekuna tũosiva'nani cuasaju pojocheja'che cuasanajejuna Dios pa'icheja saicu'amu

repanare. 6 Jã'ajekuna pãipi musanukonani, "Cho'ore'omu jã'a", chiito jachajũ'u. Dios jã'aja'ne cu'ache cho'onare ñani pe'ruku cu'ache cho'osi'e

ro'iche chũ'umu, Repau chũ'ũne jachanajejuna. 7 Jã'ajekuna musanukona repana pa'iche ña cheamanejũ'u.

8 Aperumu musanukona Dios pa'iche'te vesuju chijachejaja'che cu'ache cho'uju pa'isinaa'me. Jã'ata'ni musanukona chura Maire Paakuni cuasaju

miañeja'ne re'oja'che pa'ime. Jã'ajekuna miañeja'ne re'oja'chere cho'uju pa'ijũ'u. 9 Jesuni cuasaju miañeja'ne pa'iche ija'chea'me: Si'ache

re'oja'che cho'ochena'me Dios chũ'ũne cho'ochena'me ũcuarepa cho'oku. 10 Maire Paaku chiiche'te che'che cho'uju pa'ijũ'u Repauji pojoa'ku.

11 Chijachejaja'che pa'ina peoche cho'oches ja'me cho'oma'ne pa'iju repana cho'oches ñani, "Cu'ache'te cho'ome musanukona", chiijũ'u, repana

cho'oches'te masia'ju. 12 Repana rope'e cho'oches i'kavajuchuache'me. 13 Jã'ata'ni musanukonapi i'kato miañe peore ñoñeja'ne repana cu'ache

cho'oches cuasoja'mu repnare. Chekurumu repana cu'ache cho'oches'te cuasani ũhaso miañeja'ne re'oja'che pa'ijanaa'me. 14 Jã'ajekuna Dios chu'o

tochasi'e ija'che kuamu: Vuijũ'u mu'u, kãnisosi'kuja'che pa'iku.

Cristoni cuasa vajujũ'u, mu'uni miañeja'ñere re'oja'che pa'iche'te ñsia'ku, chiimu.

15 Jã'ajekuna ñamema'ne si'arumu re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. Pa'ivesuna pa'icheja'che pa'imanejũ'u; pa'imasina pa'iche pa'ijũ'u.

16 Irumu rua cu'ache cho'ome pãi. Jã'ajekuna musanukonapi Dios chiiche'te si'arumu cho'uju pa'ijũ'u. 17 Masi cuasamana cho'oches'te cho'omanejũ'u. Maire Paaku chiiche'te asa chẽa cho'uju pa'ijũ'u. 18 Conore

ũku jũ'iju pojomanejũ'u. Dios Rekochoji paaku cho'okaiuna re'oja'chere cho'uju pojoju'u. Dios Rekochoji musanukonani paato pojoju pa'ijanaa'me

musanukona. Conore jũ'iju pani cu'ache cho'oches'te juvovesuju musanukona rekoñoã cacu'asojanaa'me. 19 Dioni pojoju ujare ujaju Dios

chu'ore i'kaju sãñechi'a re'oja'che che'chojũ'u. Musanukona rekoñoãpi

pojoju ujañũ'u, Maire Paakuji asa pojoa'ku. ²⁰ Mũsanukonani ũcuauache ti'ñeto mai Ja'kure Diore si'aramu, "Re'orepamu", chiiju pa'ijũ'u, Maire Paakuni Jesucristoni cuasaju.

Ĕjuna'me rũjo re'oja'che pa'iche'te kuamu

²¹ Mũsanukona Cristo'te cuasaju sãĩnechi'a ña, kukuju pa'ijũ'u. ²² Romi, mũjũpãĩ ña, kukuju pa'ijũ'u Maire Paaku'te vajuchũcheja'che. ²³ Cristo Repau neenare chũ'uñeja'ñe ũjupi rũjoni chũ'ua'ku chini jo'kasi'kua'mu Dios. Ũcuachi'a Cristo Repau neenare vati toa sani uuche Ĕsekaiku'mu, Repau ca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupũ pa'inare. ²⁴ Cristo neena repanare Paaku chũ'uñe'te cho'oto re'omu. Ũcuaja'che rũjoromi repana ũjũpãĩ chũ'uñe'te peore cho'oto re'omu.

²⁵ Ĕmũpãĩ, mũrũjoromi oiju paajũ'u, Cristo Repau neenare oiu jũni ro'ikaisi'ēja'che. ²⁶ Mai Repau chũ'ore asa chẽa Repau'ni jovorena mai cu'are tunosokakuna rekoñoã re'ojarekoñoã paaa'ju chini maini jũni ro'ikaisi'kua'mu Repau, maini paara chini. ²⁷ Jã'aja'ñe Cho'osi'kupi jo'e rani maire Repau'te cuasanare sa paaku jmakarũjẽ'e cu'achejẽ'e peonare re'onare carũñoja'mu Repau maire Repau neenare. ²⁸ Ĕmũpãĩ mũsanukona ca'nivũã oiju kuiracheja'che mũrũjoromi oiju kuiraju pa'ijũ'u. Rũjore oiku meñe oicheja'che oimu. ²⁹⁻³⁰ Pãĩ te'eujẽ'e meñe cuhema'ñe kuiraju ãu ãiju pa'ime. Cristo ũcuaja'che maire Repau'te cuasanare ũcuankore ũcuate'eujakuanupũ pa'iju Repau ca'nivuja'ñe pa'inare kuiraku'mu. ³¹ Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Ĕmũjũ romio'te veja puka'kupãĩ ja'me pa'isi'e jo'kaso rũjona'me pani ũcuate'euja'chea'me Diopi ñato, chiimu. ³² Rua asavesamu jã'a. Jã'ata'ni Jesucristo Repau'te cuasanare paache'te kuamu repa tocha jo'kasi'e. Repau neena ũcuankore Repau ca'nivu ũcuate'eca'nivuja'ñe pa'iju ũcuate'eujakuanupũ'mu. ³³ Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e kuache'te kuaku ũcuachi'a chũ'u aperũmu i'kasi'ere jo'e i'kara, ũcuare i'kasi'kuta'ni. Ĕmũpãĩ, mũrũjoromi oiju paajũ'u mũsanukona meñe oicheja'che. Ũcuachi'a romi, mũjũpãĩ ña, kukuju pa'ijũ'u, chiimu chũ'u.

6

Puka'kupãina'me mamachũ re'oja'che pa'iche'te kuamu

¹ Chĩ, mũja'kupãĩ chũ'uñe jachama'ñe pa'ijũ'u Maire Paakuni cuasaju. Jã'aja'ñea'me pa'iche re'oja'che. ²⁻³ Diopi chũ'uuna Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Mũja'kuna'me mũja'kore ña, vajuchũju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe pani cheja rua jeerũmu pa'iju pojojanaa'me, chiimu. Repau chũ'uñe cho'onare Repau re'oja'che cho'okaijachere kuaku chũ'uuna charo tochasi'ea'me jã'a. ⁴ Mũsanukona, puka'kupãĩ, chĩ teache cho'omanejũ'u, pe'rumaneajũ. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe cu'ache pa'iche'te ũseju, re'oja'che pa'iche'te che'choju jójajũ'u, Maire Paakuni cuasaju Repau chiiche'te cho'ojũ aineeju paapũ.

Cho'ochẽ cho'okainana'me repanare paana re'oja'che pa'iche'te kuamu

⁵ Cho'ochẽ cho'okaina icheja cheja pa'irũmu mũsanukonare paanare ña, vajuchũju re'oja'che cho'oñũ chini cuasaju repana chũ'uñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u, Cristo'te cho'okaicheja'che. ⁶ Repanapi pojoa'ju chini

repana ñarumuchi'a cho'oma'ñe si'arumu cho'oche re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u, Cristo'te cho'okaina ñamema'ñe pojoju Dios chiiche cho'okaiju pa'icheja'che. ⁷ Musanukona cho'oche re'oja'che cho'oa'che cuasaju masi cho'oju pa'ijũ'u, musanukona Maire Paaku'te cho'okaiju pa'icheja'che. "Pãichi'a cho'okaimu chu'u ie", chiima'ñe, "Dioni cho'okaiju pa'imũ chu'u", chiiju cuasaju rua masi cho'okaiju pa'ijũ'u musanukona cho'oche. ⁸ Pãi chẽa paanana'me chẽa paamana re'oja'che cho'osi'e ro'ire Maire Paakuji repaña cho'osinukoru pa'iche ũcuanukore te'enarechi'a re'oja'chere si'acairo ĩsikũna koojache masime musanukona.

⁹ Ūcuaja'che musanukona cho'oche chũ'ũna, asarepajũ'u. Re'oja'che cho'oju musanukonare cho'oche cho'okainare pe'ruma'ñe chũ'ũju pa'ijũ'u. Iere cavaesuma'ñe cuasajũ'u: Cunaumu Pa'iku Maire Paaku musanukonare ũcuanukore Paaku'mu, ainana'me cho'oche cho'okainare. Ūcuanukore ũcupa'ruva chiuu musanukona cho'osi'e ro'i cho'osinukoru pa'iche re'oja'che si'acairo ĩsija'mu Repau.

Diore cuasana vature cavache'te kuamu

¹⁰ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Maire Paakuni cuasaju sãejũ'u, Repau peore masicheji cho'okaiuna koka paaju cacu'ama'ñe pañu chini.

¹¹ Sõtao cavapiraju peore cavakãña sa'checheja'che Dioni rua sãejũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna jorechu'opi musanukonani vatipi cacu'ora chiito koka paaju cacu'ama'ñe pañu chini. ¹² Pãire cavama'me mai. Cunaumu pa'inare cu'ache chũ'unani vati ainani cavanaa'me mai, re'oja'che pañu chini. Repaña vati aina chijachejaja'che cu'ache pa'inani pãi paaju chũ'ũme. ¹³ Jã'ajekũna sõtao cavakãña sa'checheja'che Dioni rua sãejũ'u, Ūcuauji cho'okaiuna jovomasiju vati musanukonare cu'ache cho'orumu ũcua cacu'ama'ñe pañu chini.

¹⁴ Ija'che pa'iju cacu'ama'ñe pa'ijũ'u: Sõtao kãña sa'che ka'raja'imanea'ku chini corejakãña pi'iche tũañeja'ñe Dios chu'o ũcuarepare che'che masijũ'u. Sõtaopãi ã'capuãre asi cho'ocojñoñe'te cuheju cunakãña tũñeja'ñe re'oja'chechi'a cho'oju pa'ijũ'u. ¹⁵ Sõtaopãi ku'ire'oa'ku chini botakoro ju'iju ku'icheja'che Diore re'oja'che ja'me pa'iche'te kuavajuchuma'ñe kuaju ku'ijũ'u. ¹⁶ Ūcuaja'che saofiõã toa pa'iñoãre saocojñoñe'te cuheju sõtaopãi tã'tako'ña cãjiñeja'ñe Dioni cuasaju sãeju pa'ijũ'u, vatipi musanukonani cu'ache cho'oto Diopi tã'takaau chini. ¹⁷ Sõtaopãi sãjore asi cho'ocojñoñe'te cuheju cunatuhiroã tuhicheja'che Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ere si'arumu cuasaju pa'ijũ'u. Sõtaopãi cavapiraju va'jña sia cãjiñeja'ñe Dios chu'ore masiju Dios Rekochoji cho'okaiuna Dios chu'ore i'kaju vature cajejajũ'u. ¹⁸ Jã'aja'ñe pa'iju ũcuauacheji ti'jñeto Dios Rekochoji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini si'arumu Diore sãeju pa'ijũ'u, cuhasoma'ñe. Ūcuachi'a, ñarepaju pa'iju, Dios neenare ũcuanukore si'arumu sãekaiju pa'ijũ'u, cu'ache cho'omaneja'u.

¹⁹ Chu'ure ũcuachi'a sãekajũ'u Repauji cho'okaiuna Repau aperumu kuamanesi'ere Jesucristo'te cuasache kuachu'ore vajuchuma'ñe kuakuna pãipi asa masia'ju chini. ²⁰ Cristo Repau chu'ore chu'vaa'ku chini chu'ure chẽa saosi'kuamũ. Chura Repau chu'o chu'vakujeku pãi chẽavu'ere pa'imũ chu'u. Diore sãekajũ'u chu'ure; vajuchuma'ñe Jesucristo pa'iche'te chekunani kuaku pasa.

Cuhacho tochasi'ea'me

²¹ Tíquico, chũ'u cuasakuji, mai majapãiũja'ũji, Cristo'te re'oja'che cho'okaikũji musanũkona pa'ichejana sani chũ'u cho'ochena'me chũ'u pa'iche kuaja'mũ. ²² Jã'are chini musanũkona pa'ichejana saomũ chũ'u repaũ'te chũkũna pa'iche'te kuakũna asa pojoa'jũ chini.

²³ Mai Ja'kũ Diona'me Maire Paakũ Jesucristo cho'okaau musanũkonare chũkũna majapãijanare, musanũkonapi Repaũni cuasajũ sãĩñechi'a oijũ re'oja'che paapu chini. ²⁴ Maire Paakũni Jesucristoni chijũ cuhasoma'ñe cuasanare ũcuaukore oia re'oja'che cho'okaau Dios. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Filipos vʉ'ejoopo pa'inare chʉ'o tocha saosi'ea'me

Chʉ'o saosi'ea'me

1 Chʉ'u, Pablo, Timoteona'me, Jesucristo'te cho'оче cho'okainapi, musanukonare Filipos vʉ'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasaju jovosinajeju Dios neenare ũcuanukore ija'ova utija'ova tocha saome, musanukonare chʉ'unana'me ũcuanare cho'оче cho'okainare. 2 Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo'ji musanukona rekoñoana re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijã'u.

Jesure cuasanare Pablo Diore sêekaiu pa'isi'ere kamu

3 Musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasani chʉ'u Cuasaku'te Diore, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiu pa'iku'mu chʉ'u. 4-5 Musanukonapi Repau'te apecuasarumupi irumujatu'ka chekuna pãipi Jesucristo'te cuasache kuachu'ore asaju paapu chini cuhama'ne ja'me cho'okaiche'te cuasaku musanukonare sêekani si'arumu pojoku sêekaiu pa'iku'mu chʉ'u Repau'te. 6 Dios musanukonare si'arumu na'a re'oja'che paapu chini cho'okaiu pa'imu. Jesucristo jo'e raiumucusejatu'ka Repau'ji cuhama'ne cho'okaiuna musanukona re'oja'che pa'iju, pi'niñetu'ka cho'oju pa'ijache masimu chʉ'u. 7 Chʉ'upi musanukonare jã'aja'ne cuasato rua re'omu. Musanukona Diore ja'me re'oja'che cho'okaicojñonare, rua chiiu chʉ'u rekocho oimu. Chʉ'u ivu'e pãi chêavu'ere pa'iu chekurumu chʉ'upi ku'iu Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chʉ'vaku panijê'e musanukonare ũcua oiu pa'ija'mu. 8 Jesucristo'ji oiu cho'okaiuna chʉ'u musanukonare ũcuanukore rua oiu ñauache cuasache masimu Dios. 9 ũcuachi'a musanukonapi sãinechi'a si'arumu na'a rua oiju Repau chʉ'ojê'e na'a rua masiju re'oja'che pa'imasia'ju chini Diore sêekaiu pa'imu chʉ'u. 10 Jã'aja'ne pani cuasa, "Iepi na'a re'omu", chini masiju si'arumu na'a rua re'oja'che cho'oju Cristo jo'e rairumujatu'ka cu'achejê'e cho'oma'ne re'oja'chechi'a cho'oju pa'ijanaa'me musanukona. 11 Jesucristo'ji cho'okaiuna musanukonapi re'oja'chere si'ache cho'oju pa'ito pãi ña Diore, "Rua Re'okuji peore Masiu'mu mu'u", chiiu pojojanaa'me.

Cristo chiiche cho'okaiju pa'iche'te kamu

12 Chʉ'u majapãijana, ie masijã'u: Chʉ'upi si'ache cu'ache cho'ocojñokuna pãi chura Jesucristo'te cuasache kuachu'o na'a rua jainuko asaju pa'ime. 13 Chʉ'u Cristo neekujeku pãi chêavu'e pa'iche, pãi chũ'uku vʉ'e pa'inana'me chekuna pãi icheja pa'ina ũcuanuko masime. 14 ũcuachi'a mai majapãijana icheja pa'ina jainuko chʉ'u pãi chêavu'e pa'iche'te ña, vajuchuche jo'kasõ Maire Paakuni Dioni na'a rua cuasajuna ũcuauji cho'okaiuna Repau chʉ'o na'a rua chʉ'vaju pa'inaa'me.

15 Pãi te'ena chekuna neere tua paañu chini cuasaju ũcuachi'a chekunare re'oja'che cho'ochaja'chere na'a rua re'oja'che cho'ocojñoñu chini Cristo pa'iche'te chʉ'vaju pa'ime. ũcuarepaa'me jã'a. Chekunata'ni re'oja'che cho'oñu chini cuasaju chʉ'vaju pa'ime. 16 Repana re'oja'che cho'oñu chini cuasaju chʉ'vana Diopi chʉ'uni ivu'ere pãi chêavu'ere pa'iu Cristo'te cuasache kuachu'ore chʉ'vaa'ku chini jo'kauna masiju chʉ'ure cuasaju pãire chʉ'vaju pa'ijuasome. 17 Chekunata'ni, ũcuarepa

cho'omanajeju te'ena re'oja'che cutucojñoñu chini Cristo pa'iche'te kuame. Ūcuachi'a chu'uni pāi chēavū'e pa'ikuni na'a rua pa'icu'ache cho'oñu chini chu'vame.

¹⁸ Jā'ata'ni jā'a cuasama'mu chu'u. Re'oja'che cuasanapi jā'apāni ūcuarepa cho'omana chu'vatojē'e Cristo pa'iche asame pāi. Jā'ajekuna pojomu chu'u. Ūcuachi'a iere masiku jo'e na'a rua pojoja'mu chu'u. ¹⁹ Musanukonapi Dioni cuasaju sēekaijuna Jesucristo Rekochoji cho'okaiuna chu'u cu'ache cho'ocojñoñe re'oja'che pani etajaija'mu chu'u. ²⁰ Chu'upi cho'oa'ku chini Dios jo'kasi'ere vajuchuma'ñe masi cho'oku pasa chiimu chu'u, pāipi chu'u cho'ochete ña, chu'upi ūcuavaju pa'itojē'e ūcuachi'a chuenisorujē'e Cristoni si'arumu pojou, "Rua Masia'mu mu'u", chiiju masia'ju chini. ²¹ Chu'u vajuu pa'irumuna Cristo chiichechi'a cho'oku pojoku pa'ija'mu chu'u. Chu'upi jūnisoru na'a re'oja'che ti'ñjeja'mu chu'ure. ²² Jā'ata'ni chu'u na'a jeerumu vajuu pani Repau'te na'a rua cho'ochete cho'okaiu pa'ire'omu. Jā'ajekuna chu'u chēajañejē'e vesumu. ²³ Ka'chamajña chiimu chu'u. Jūnisora chiimu chu'u, sani Cristona'me ai pasa chini. Jā'aja'ñepi na'a re'omu chu'ure. ²⁴ Jā'ata'ni chu'upi vajuu pa'iu musanukonare karache'te cho'okaiu pa'ito na'a re'omu. ²⁵ Jā'are cuasaku chu'u na'a jeerumu pa'ijache masimu. Pa'iu cho'okaiu pa'ija'mu chu'u musanukonapi Dioni na'a masi cuasaju, na'a rua pojou paapu chini. ²⁶ Jā'aja'ñejekuna chu'upi musanukonani jo'e ñara chini sakuna Repau'te na'a rua pojou pa'ijanaa'me musanukona.

²⁷ Si'arumu re'oja'chechi'a pa'iju Dios chu'o Jesucristo pa'iche kuachu'ore cuasana pa'iche pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ito sani ñani ūcuachi'a musanukona pa'iche'te rupū asanijē'e masija'mu chu'u musanukona re'oja'che pa'iche. Ūcuachi'a musanukona ūcuate'e cuasaju re'oja'che ja'me pa'iju chekunapi asa chēa Dioni cuasaju jovoajū chini Repau chu'o chu'vaju pa'iche masija'mu chu'u. ²⁸ Ūcuachi'a musanukonare cuhenare jmamakarujē'e vajuchuma'ñe Dios chu'o chu'vaju pa'iche masija'mu chu'u. Musanukona jā'aja'ñe cho'ochete repana cho'osojachena'me Diopi cho'okaiuna musanukona pani etajani re'oja'che pa'ijachere ñomū repanare. ²⁹ Cristo cho'okaisi'ejekuna Dios maire Repau'te cuasachechi'a jo'kama'ñe Ūcuani cuasaju Repau cho'ocojñoñosi'ēja'che cu'ache cho'ocojñoñu pa'iche jo'kasi'ku'a'mu. ³⁰ Jā'ajekuna chu'upi cu'ache cho'ocojñoñokuna musanukona aperumu ñasi'ena'me irumu asacheja'che cu'ache cho'ocojñoñu pa'ijuasome.

2

Cristo Repau chū'uñe jo'kaso pāiu carūni rani pa'isi'ere kuamu

¹ Cristoji cho'okaiuna re'oja'che cho'o koka paame musanukona. Repauji oiu cho'okaiuna rekoñoāpi re'oja'che pa'ime musanukona. Ūcuachi'a Dios Rekochoji musanukonani si'arumu ja'me pa'iu chekunare oiju cuasame. ² Jā'aja'ñejekuna ja'me re'oja'che pa'iju sāiñechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju ūcuate'e cuasaju ūcuate'e cho'oñu chiiju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ito rua pojoja'mu chu'u. ³ Jmamakarujē'e, "Na'a rua masia'mu chu'u", chini chekunani cajejañu chini cuasama'ñe, "Ina chu'ure na'a re'onaa'me", chiiju cuasaju pa'ijū'u. ⁴ Te'eujē'e meñechi'a cuasama'ñe chekunare cuasaju oiju cho'okaiju pa'ijū'u.

⁵ Jesucristo cuasacheja'che re'oja'che cuasaju pa'ijū'u. ⁶ Ija'che paniasomū Repau:

Dios Mamakujeku cunaumure re'oja'che pa'iu chũ'ukuta'ni chũ'ũne jo'kaso rianasomu Repau.

7 Repau paache re'oja'che jo'ka rani pãioji paaona maija'iu pãiu ainee rupũ cho'оче cho'okaiva'ũ pa'icheja'che paniasomu Repau.

8 Pãiu pa'iu Re'okuta'ni, "Inare na'a re'oku'mu chu'ũ", chiima'ne Puka'ku chũ'ũne'te jachama'ne cho'oku chuenisoche vajuchuache'te cu'ache cho'osina chuenisocheja'che kurususẽ'verona chuenisoasomu Repau.

9 Jã'ajekuna Dios Repau'te vaso cunaumuna jo'e mua Ūcuauña'me pãire ūcuanukore chũ'ua'ku chini kueñe ñoosomu.

10-11 Cheja pa'inana'me cunaumu pa'inana'me vati toa pa'inapi Repau'ni ūcuanuko vajuchuju,

"Jesucristo peore Paakujì Masia'mu", chiiju masia'ju chini jo'kaasomu Dios Repau'te Jesure.

Jã'ajekuna Puka'ku Dios jã'aja'ne cho'osi'ku rua pojocojñoku pa'imũ.

Jesure cuasana miañeja'ne pa'iche'te kumu

12 Chu'ũ cuasana, musanukona chu'ũ chũ'ũne asa jachama'ne rua jeerumu cho'ojũ panicuhame. Jã'ata'ni chu'ũ ja'me pa'iramuchi'a cho'ojũ pa'ima'ne chu'ũ peorumujẽ'e ūcua na'a rua cho'ojũ pa'ijũ'ũ. Musanukona rekoñoopi vajuchuju peore cho'ore'ochetu'ka cuhasoma'ne masi cho'ojũ pa'ijũ'ũ, panì etajani ja'me re'oja'che pañu chini. 13 Dioa'mu maire Cho'okaiku. Maipi Repau chiiche'te re'oja'che cho'ouakuna cho'omasiju cho'ojũ paapu chini cho'okaimu maire.

14 Peore musanukona cho'uche ke'reju cavama'ne cho'ojũ pa'ijũ'ũ.

15 Musanukonapi jã'aja'ne pa'ito pãi musanukonare ña, "Cu'ache cho'ome ina", chiimanejanaa'me re'oja'chechi'a pa'ijuna. Ūcuachi'a Dios chii pa'iche pa'ijũ, pãi si'ache rua tiñe cu'ache cho'ona pa'icheja pa'inata'ni jmamakarujẽ'e cu'achejẽ'e cho'oma'ne re'oja'che pa'ijũ'ũ. Repanare chijachejaja'che cu'ache pa'inani re'oja'che pa'inapi ja'me pa'ijũ chijachejare ma'jñoko miañeja'ne re'oja'che cho'o ñoju pa'ijũ'ũ. 16 Dios chu'o re'oja'che pa'iche kuachu'ore cuasaju chekunani kuaju pa'ijũ'ũ. Jã'aja'ne cho'ojũ pa'ito Cristo jo'e raiumucusena musanukona re'oja'che pa'isi'e rua pojoku kuaja'mu chu'ũ, "Chu'vate'emanesi'kua'mu chu'ũ repanare", chini cuasaku. 17 Jã'ata'ni chu'ũ musanukonare Repau'ni cuasaju jova'ju chini chu'vaku chuenisonijẽ'e ūcua pojoja'mu, musanukonapi Repau'te cuasanajeju pojoju pa'ijuna. 18 Jã'ajekuna chu'ũpi pojoku pa'iuña musanukona ūcuaja'che pojoju pa'ijũ'ũ.

Timoteona'me Epafrodito pa'iche'te kumu

19 Maire Paaku Jesupi chiito Timoteo'te musanukona pa'ichejana na'mi saora chiimu chu'ũ, musanukona re'oja'che pa'iche'te ñajani ra kuauna asa vajura chini. 20 Chu'ũ cuasacheja'che musanukonare oiu re'oja'che cho'okasa chini cuasaku cheku te'euje'e peomu. Timoteochi'aa'mu chu'ũ cuasacheja'che musanukonare oiu cuasaku. 21 Chekuna ūcuanuko repaña chiichechi'a cuasaju Jesucristo chiicheta'ni cuasamanaa'me. 22 Musanukona repau Timoteo re'oja'che pa'iche masime. Chu'ũna'me Jesucristo'te cuasache kuachu'ore masi chu'vaku puka'kure cho'okaicheja'che ja'me re'oja'che cho'okaiũ pa'iku'mu repau chu'ũre. 23 Jã'ajekuna chu'ũre cho'ojachere asa masi, teana musanukona pa'ichejana saora chiimu chu'ũ repau'te. 24 Maire Paakujì chiito chu'ũrepauji ivũ'e pãi chẽavu'e na'mi eta musanukonare sani ñara chiimu chu'ũ.

25 Ūcuachi'a chũ'u cuasato mai majapāiujai'u'te Epafroditore mʉsanukona pa'ichejana jo'e co'choche chiimu. Mʉsanukonapi chũ'uni kuiraa'ku chini repau'te raorena chekuna rua ũsetota'ni ũcua chũ'una'me pa'iu Dios chũ'o chũ'vaku pa'imũ repau. 26 Mʉsanukonare ũcuanukore rua oiu ũara chiimu repau. Ūcuachi'a repau ravu jũ'isi'e mʉsanukona asasi'ere asa sumava'u pa'imũ repau. 27 Rua jũ'iu jũnisora'asi'kua'mũ repau. Jā'tata'ni Diopi oiu cho'okaiuna vajucuhasi'kua'mũ repau. Repau'techi'a oima'ne chũ'arejatu'ka oiu cho'okaisi'kua'mũ Dios, chũ'uni cu'ache ti'jñeuna suma'ne pa'iva'uni na'a rua cu'ache ti'jñeuna suma'ne cuasaku otare oiu pa'imanea'ku chini. 28 Jā'ajekuna repau'te na'mi saora chiimu chũ'u mʉsanukonapi ũa pojoju pa'ijuna chũ'ujẽ'e ũcuamakaru sumava'u pasa chini. 29 Maire Paakuni cuasaku mai majapāiujai'ujekuna pojoju re'oja'che cho'okaijũ'u repau'te. Repau pa'icheja'che pa'inare ũcuanukore chiiju pojoju pa'ijũ'u. 30 Cristoni cho'ochete cho'okaiũ jũnisora'asi'kua'mũ repau, mʉsanukonare cho'okaiucu'ache'te chũ'uni rani cho'okaiũ.

3

Jesucristo chiiche masi cho'okaina pa'iche'te kuamu

1 Chura, chũ'u majapāijana, Maire Paakujĩ mʉsanukonani paakuna pojoju pa'ijũ'u, chiimu chũ'u. Chũ'u aperumu i'kaku tochasi'ere mʉsanukonapi jo'e asato re'omu. Jā'ajekuna tocha ca'nasoma'ne ũcuare i'kaku tochamu chũ'u.

2 ũnrepaju pa'ijũ'u mʉsanukonani jamuchai kokaneenaja'ne pa'iju pāi ca'ni chutoneenapi jĩkomu chā'tiro pa'ica'niru chũto tuacojño'ne chũ'unapi cacu'omanea'ju. 3 Pāi Jesurejẽ'e cuasama'ne rupũ sē'sevuchi'a circuncisión cho'ocojño'na Dios neenama'me. Maipi Dios Rekochoji cho'okaiuna Jesucristoni cuasaju jovo vaju Dioni pojoju, "Rua vesume chukuna", chiiinapi Dios neenaa'me. 4 Sē'sevuchi'a re'oja'che cho'ojũ Dioni re'oja'che ja'me pa'ire'oto chũ'u jā'ajamajñaruũ cho'ochaji Repau'te rua re'oja'che ja'me pa'ira'amũ.

Jā'ajamajñaruũ cho'oku aineesi'kujeku pāi chũ'u pa'iche'te ũato rua re'oja'che pa'iku'mũ chũ'u. 5 Israelpāiujeku ochorepaumucujña pa'ikujĩ jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chũto tuacojño'si'kua'mũ chũ'u. Ben-jaminvājũujeku hebreorepau'mũ chũ'u. Ūcuachi'a fariseopāiujeku Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e rua re'oja'che cho'oku aineeku pa'isi'kua'mũ chũ'u. 6 Dios chiiche'te cho'okaineeku Jesure cuasanare tuha Repau'te cuasache'te ũseku vaiche chũ'uku pa'isi'kua'mũ chũ'u. Ūcuachi'a Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e chũ'ure peore cho'ore'ochetu'ka masi cho'oku pa'isi'kua'mũ chũ'u.

7 Peore jā'a chũ'u aperumu, "Rua re'omu ie", chiiu cuasasi'e irumu Cristoni cuasaku, "Peoche'me jā'a", chiiu cuasamu chũ'u. 8 Chura, "Cheke peore peoche'me", chini cuasa, "Jesucristo'te chũ'are Paaku'te cuasachechi'aa'me re'ochẽ", chiiu cuasaku'mũ chũ'u. Na'a rua re'oja'chere chiiu Repauni cuasaku jovo, cheke chũ'uni chĩ'ca pa'icheja'che pa'iu'na peore sējososi'kua'mũ chũ'u. 9 Cristona'me re'oja'che pasa chini cuasaku Repau'te jovosi'kua'mũ chũ'u. Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'ere te'eu cho'oku re'oja'che pa'ito karamu. Jā'ajekuna Diopi cho'okaiuna rua re'oja'che pasa chini jovosi'kua'mũ chũ'u. 10 Cristo pa'iche'te na'a rua masira chiimu chũ'u. Chuenisouna Repau'te Vasosi'kupi Peore Masiuji

Diopi cho'okaiuna Cristo cu'ache cho'ocojñosi'kuta'ni ũcua re'oja'che pa-niasomu. Chu'u ũcuaja'che cu'ache cho'ocojñonijë'e Ūcuauji cho'okaiuna re'oja'che pasa chiimu chu'u. Repau chuenisosi'eja'che chuenisonijë'e chu'upi meñe Ūcuauñi ïsija'mu. ¹¹ Jã'aja'ñe peore cho'ora chiũ ũcuachi'a pãĩ jũ'isina ũcuanuko vajurairumuna vajurasa chiimu chu'u.

Jesucristo chũ'u jo'kasi'e masi cho'ochete kwamu

¹² Dios chiiche cho'ochete chuta'a peore masi che'chema'mu chu'u. Re'oja'che pa'iche chuta'a karamu chu'ure. Jã'ata'ni che'cheneeku si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ia pa'iku'mu chu'u, chu'upi cho'oa'ku chini Jesucristo jo'kasi'ere peore masi cho'ora chini. ¹³ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chu'u cuasato chu'ure jo'kasi'e cho'ochete chuta'a karamu. Jã'ata'ni aperumu pa'isi'eje'e cuasama'ñe re'oja'chere na'a rua cho'omasira chini re'oja'che cho'ocheti'a cuasaku pa'iku'mu chu'u. ¹⁴ Chu'upi cho'oa'ku chini Dios jo'kasi'ere masi cho'o pã'nira chiimu chu'u. Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Dios maini pojoku chëa ïsira chiiche'te re'oja'che koorã chini peore cho'ore'ochetu'ka Repau chiiche'te cho'oku pa'imu chu'u.

¹⁵ Maire ũcuanukore Diore masi cuasanare jã'aja'ñe cuasache pa'imu. Musanukonapi jã'aja'ñe cuasamana pa'ito Diopi che'choja'mu repare masia'ju chini. ¹⁶ Mai che'chesi'e re'oja'che cho'ochete ũhasoma'ñe ũcua cho'oju pañu.

¹⁷ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chekuna cho'ochete'che chu'u re'oja'che cho'ochete'ñe chëa ũcuaja'che cho'oju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a chukuna musanukonare che'chosi'e asa chëa masi pa'ina pa'iche'te ñaju repana pa'icheja'che pa'ijũ'u. ¹⁸ Ie ruarepañoa kuasi'kua'mu chu'u musanukonare. Jã'ata'ni oiu jo'e ũcuare i'kamũ chu'u. Pãĩ Jesucristo'te cuasana jainuko Repau kurususë'vero jũni ro'ikaisi'e kuhena pa'icheja'che pa'iju Repau'te cuasanaja'ñe cu'ache pa'ime. ¹⁹ Icheja pa'ichechi'a cuasaju repanare uachechi'a vajuchuache cho'oju pojoju pa'inaa'me repana. Jã'aja'ñe pa'iju cacu'a na'a rua cu'ache cho'oju cho'osojanaa'me repana. ²⁰ Maita'ni Dios pa'icheja canaa'me ai sani pa'ijanajeju. Maire Paaku Jesucristo repacheja cakũ rani maire sa re'oja'che paajachere pojoju cha'ame mai. ²¹ Reparumu Repau peore Paakuji Masikujeku mai ca'nivua re'oja'chechi'a pa'ivesuca'nivua Repau ca'nivuja'ñe sañokaija'mu, maipi Repau ca'nivuja'ñe paaajũ chini, jo'e jũ'imaca'nivuji re'oja'che cho'o koka paaca'nivuja'ñe.

4

Si'arumu pojoju pa'iche'te kwamu

¹ Jã'ajekuna, chu'u majapãijana, chu'u oiu ñauache cuasana, cacu'ama'ñe ũcua Maire Paakuni masi cuasaju re'oja'che pa'iju pa'ijũ'u. Musanukonare cuasaku rua pojomu chu'u. Musanukona re'oja'che pa'iche jã'a chu'u masi cho'osi'e ro'ia'me.

² Evodiana'me Síntique'te ũcuamakarũ cavaju paaru chini chu'vamu chu'u, Maire Paakuni cuasaju majapãiromijanajeju re'oja'che ja'me paaru chini. ³ Mu'ure, chu'una'me Maire Paaku'te cho'ochete masi cho'okaiku'te, cho'okaiũ pa'ijũ'u repanare re'oja'che ja'me paaru chini i'kamũ chu'u. Repana romi ũcuachi'a chu'ure Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vakuna ja'me cho'okaisinaa'me, Clementena'me chekuna chu'una'me cho'ochete cho'osina. Repana ũcuanuko Dios neephuro

utija'ophurona repana mami tochacojñosi'e paame, pa'iche mama pa'ina mami tochacojñosiphurona.

4 Maire Paakujj musanukonani paakuna si'arumu pojoru pa'ijũ'u. Jo'e ũcuare tochaku i'kara. Pojoru pa'ijũ'u. 5 Pe'keru pa'iju pã chekunare ũcuanukore re'oja'che cho'o ñoju pa'ijũ'u. Maire Paaku jo'e na'mi raija'mu. 6 Jã'ajekuna musanukonare cu'ache ti'ñjeañe vajuchuma'ñe cuasaju Dioni si'arumu sēju pa'ijũ'u. Repau cho'okaijachere cuasaju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju musanukona chiiche'te sēju pa'ijũ'u Repau'te. 7 Jã'aja'ñe cho'oto Dios musanukona rekoñoaña re'oja'che pa'iche pãijẽ'e vesuche'te cho'okaija'mu. Rekoñoapi re'oja'che pa'iju cu'ache ti'ñnetojẽ'e vajuchuju sumana pa'imanejanaa'me musanukona, Jesucristoji ja'me pa'ina.

Re'oja'che cho'ochechi'a cuasaju pa'iche'te kũamu

8 Ūcuachi'a ie chu'vamu chu'u musanukonare, chu'u majapãijanare: Peore re'oja'che pa'iche'te cuasaju pa'ijũ'u, ũcuarepa pa'iche, pojoru pa'iche, re'oja'che cutucojñoñe, pe'keru pa'iche, rũhiñe cho'ochi, pã oiju pa'iche, re'oja'che cuasaju pa'ichena'me masi cho'ochi. "Peore re'omu ie", chiire'ochechi'a cuasaju pa'ijũ'u.

9 Chu'u musanukonare che'chokuna asa chẽasi'e cho'uju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a musanukona chu'u i'kache asasi'ena'me chu'u cho'ochi ñasi'ere ũcuaja'che cho'uju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'uju pa'ito Dios musanukonare jo'kama'ñe ja'me pa'ija'mu, pã rekoñoã re'oja'che pa'iche isiku.

Filipos vu'ejoopo pa'ina Pablo'te kuri ñisi'ere kũamu

10 Aperumu musanukona chu'ure oinata'ni cho'okaicu'akuna reparumu cho'okaimanesinapi chu'uni oiju jo'e cho'okatena ruã pojoku Maire Paaku'te, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'imũ chu'u. 11 Chu'u chiicheji karakuna jã'aja'ñe i'kama'mu. Si'arumu pojoku pa'iche che'chesi'kujeku chu'uni ũcuauache ti'ñneto pojoku pa'imũ chu'u. 12 Te'eñoã chu'ova'u pa'iu te'eñoã chu'u chiiche cajajaiche paaku'mu chu'u. Chu'uni ũcuauache ti'ñneto pojoku pa'imasimũ chu'u. Chekurumu chu'upi ãu karama'ñe paani jã'apãani ãucuhava'u panijẽ'e pojoku pa'imũ chu'u. Chekurumu cu'amajñaruã karama'ñe paani jã'apãani chu'uni ũcuauache karatojẽ'e pojoku pa'imũ chu'u, si'arumu pojoku pa'imasikujeku. 13 Chu'uni ũcuauache ti'ñneto Cristoji cho'okaiuna koka paamu chu'u. 14 Jã'ata'ni musanukona chu'ure karache'te cho'okaiju re'oja'che cho'osinaa'me.

15 Iere masime musanukona: Chu'u musanukona pa'icheja Macedonia chejapi Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vajasa chini etarumu musanukona Filipos vu'ejoopo pa'iju Jesure cuasakuanupuchi'a kuri ñisinana'me chu'ure. Chu'u Dios chu'o che'chosi'ere cuasaju, "Re'orepamu", chiiju cho'okaisinaa'me musanukona. 16 Ūcuachi'a chu'u Tesalónica vu'ejoopo pa'irumu chu'ure karache te'eñoã kuri raosinaa'me musanukona. 17 Musanukonapi ñisijuna kooku pojomu chu'u. Kurineema'kuta'ni pojomu chu'u. Musanukona chu'ure rupũ re'oja'che cho'okaiju pa'iche ro'icojñojañere cuasaku pojomu chu'u. 18 Musanukona chu'uni rakaau chini Epafroditore raosi'ere koona chura karama'mu chu'ure. Musanukona chu'ure raosi'e peore koosi'kujeku cajajaichejatu'ka paamu chu'u chura. Diopi ñato musanukona chu'ure raosi'e Repauni pojoru pãipi ma'ñare uojuña ma'ñasuche vuochaja'che re'oja'che vuokuna pojoru Repau. 19 Jã'ajekuna musanukonare Ūcuauji chu'u Cuasakujj

Diopi kuiraku musanukonare karache'te peore isija'mu. Jesucristo'te masi cuasanare re'oja'che karama'ne si'ache isiku pa'iku'mu Repau.

²⁰ Mai Ja'ku Dios mai Cuasakuni cuhasoma'ne si'arumu pojoju, "Peore Masiuji rua re'oku'mu mu'u", chiiju pañu mai. Jã'aja'ne paau.

Tocha pi'ni chu'o saosi'ea'me

²¹ Jesucristo'te cuasanajeju Dios neenare ucuanukore chu'o sa kuakaijũ'u. Musanukonare mai majapãijana chu'una'me pa'ina chu'o saome. ²² Ijoopo pa'ina pãi Dios neena ucuanuko chu'o saome musanukonare. Pãi chu'uku vu'e cho'oche cho'okaina Jesure cuasana ucua'chi'a rua chu'o saome musanukonare.

²³ Maire Paaku Jesucristo'ji ucuanukore rekoñoãna pa'iche re'oja'che cho'okaau musanukonapi re'oja'che paapu chini. Jã'aja'ne paau. Re'omu.
Pablo

San Pablo Colosas vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me

Chü'o saosi'ea'me

1-2 Chü'u, Pablo, Diopi chiiuna Jesucristo saosi'kupi ija'ova utija'ova mai majapãiujai'u Timoteona'me tocha saomu musanukonare, Colosas vü'ejoopo pa'inare, re'oja'che pa'iju Cristo'te cho'оче masi cho'okainajeju chukuna majapãijanare. Mai Ja'ku Diopi musanukona rekoñoana re'oja'che pa'iche'te cho'okaiuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Jesure cuasanare Pablo Diore sêekaiche'te kuamu

3 Chukuna musanukonani sêekaiju Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chijju pa'ime. 4 Musanukona Jesucristoni masi cuasaju chekunare Dios neenare ũcuanukore oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche asinana'me chukuna. 5 Ūcuachi'a Jesucristo'te cuasache kuachu'o ũcuarepare musanukona apeasarumupi vua, Repau pa'icheja sani re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojoju cha'aju pa'ijuasome musanukona. Musanukona pã oichena'me Diore cuasache'te asa, "Re'orepamu, Ja'ku", chijju pa'ime chukuna Repau'te Diore. 6 Pãipi Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chü'vajuna cheja si'acheja pa'ina pã asa chëa na'a jainuko Jesuni cuasaju jovo re'oja'che pa'ime chura. Musanukona repachu'o ũcuarepa Dios pãire oiu cho'okaiche kuachu'o asa chëa Repau'te cuasaju jovorumupi vua pa'icheja'che re'oja'che pa'ime repana. 7 Chukunana'me Cristo'te cho'оче masi cho'okaikujı chukuna cuasaku Epafrapi che'choasomu jã'a musanukonare. 8 Ūcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiuna musanukona chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche'te ra kuasi'kuamũ repau Epafras chukuna'te.

9 Jã'ajekuna chukuna musanukona re'oja'che pa'iche asaumucusepi vua cuhama'ne Dioni sêekaiju pa'ime, musanukonapi Repau chü'ore na'a rua asa chëaju Repau chiiche'te peore masiju, re'oja'che pa'imasia'ju chini. 10 Jã'aja'ne pani Maire Paaku neena pa'iche pa'iju Repau chiiche'te si'arumu cho'uju chekunani si'ache re'oja'che cho'okaiju Ūcuana'me na'a re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona, Repau pa'iche'te na'a rua masiju. 11 Ūcuachi'a Repau'te Peore Masiuji Re'oku'te sêekaime chukuna musanukonapi re'oja'che cho'o koka paaaju chini. Ūcuachi'a musanukonapi pa'imasiju cu'ache ti'jñetojë'e jvomasiju, "Pani etajaiche cuasoma'nea'me ie", chiima'ne ũcua pojoju re'oja'che paapu chini sêekaime chukuna. 12 Jã'aja'ne pani musanukona mai Ja'ku Diore pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chijju pa'ijanaa'me. Musanukonare rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaisi'kuamũ Repau, Repau neenare isijachere Repau pa'ichejana sani kooajju chini. 13 Mai vati chëa paacojñonajeju cu'ache pa'iju chijachejaja'che pa'isinare tua Dios Repau Mamakuni Repau rua cuasakuni maini jo'kasi'kuamũ, maipi Ūcuau chü'uñe'te cho'uju paapu chini. 14 Chura Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'mũ, Cristo jüni ro'ikaisi'ejekuna.

Cristo jüni ro'ikaisi'ejekuna Diona'me re'oja'che pa'ire'ochete kuamu

15 Repau Cristo Dios Noma'kujai'u maire Nosi'ku chareparo cakua'mũ. Chekuna vajava'na ũcuanuko cho'je cho'ocojñosiva'naa'me. 16 Diopi

chũ'unna Repau Cristo peore cho'oasomu. Chejana'me cunaumu, repachejña pa'ichena'me repachejña pa'inare, ñoñena'me ñoma'ñe, ñonana'me ñomanare, pãĩ chũ'unana'me ángeles chũ'unana'me vati chũ'unare ũcuanukore cho'oasomu Repau na'a pa'isirumu repana ũcuanuko Repau'te ña pojoa'ju chini. ¹⁷ Cheke peore chuta'a pa'imaramu Pa'ikujeku peore Paaku chũ'uku'mu Cristo, re'oja'che paau chini. ¹⁸ Pãiu repau ca'nivu'te paacheja'che Repau'te cuasakuanupu'te paamu Repau. Repau'ji cho'oana pa'inaa'me mai. Ūcuachi'a peore chũ'uku pasa chini charo jũni vajuraisi'kuasomu Repau. ¹⁹ Repau Cristo Diopi chiiuna Ūcuaja'iajeku Repau pa'iche peore ũcuaja'che pa'iku'mu. ²⁰ Jã'aja'ñe Pa'iku'te chejana ruoasomu Repau, Repau'ji kurususẽ'verona jẽ'jocojño chie rao mai ũcuanuko cho'ochete cu'are jũni ro'ikakuna maini ũcuanukore Ūcuana'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini, cheja pa'inana'me cunaumu pa'inare.

²¹ Aperumu musanukona cu'ache cho'onajeju rekoñoãpi Repauni cuheju Repau paocojñomana pa'isinaa'me. ²² Jã'ata'ni irumu Jesucristo pãĩ ca'nivu paaku maire jũni ro'ikaisi'ejekuna Diona'me re'oja'che pa'ire'omu maire. Maipi Repau chiiche re'oja'chechi'a cho'oju rekoñoã cu'achejẽ'e peoju Repauna'me pa'iju Repau neerepana paapu chini jã'aja'ñe cho'okaniasomu Repau. ²³ Jã'aja'ñe pañu chini Jesure cuasache cuhasoma'ñe ũcua cuasaju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a musanukona asa chẽa cuasache Jesucristo'te cuasache kuachu'o kuache Repau re'oja'che isijache pojoju cha'ache ũhasomanejũ'u. Repa chu'o chu'u Pablo chekunana'me si'achejña ku'iu chu'vaku pa'iku'mu.

Diopi jo'kauna Pablo Jesure cuasakuanupu'te cho'okaiu pa'isi'ere kamu

²⁴ Chura musanukonani chu'vaku cu'ache ti'jñecojñokuta'ni pojomu chu'u. Jã'aja'ñe cho'ocojñoku Jesucristoni cho'okaiu Repau ca'nivuja'ñe pa'inani Repau'te cuasakuanupu'te cho'okaiu Repau cho'ocojñoñeja'ñe chu'u ca'nivuji cu'ache cho'ocojñoku cho'okaiu pojomu chu'u. ²⁵ Diopi chu'uni musanukonani Repau chu'ore peore kuakaau chini jo'kauna Jesure cuasakuanupu'te cho'ochete cho'okaiu pa'iku'mu chu'u. ²⁶ Repa chu'o rua jeerumu aperumu kuamanesichu'o irumuna Diopi maini Repau neenani kuauna ũcuare chu'vamu chu'u. ²⁷ Dios maipi Repau neenapi aperumu kuamanesichu'ore judío peonani Repau chu'o Jesucristo'te cuasache kuachu'ore kuaju paapu chini jo'kasi'kuamũ. Ija'che chiimu repa chu'o kuache: Jesucristoji maini ja'me pa'ina Dios pa'ichejare sani pa'ijanaa'me mai.

²⁸ Chakuna Repau Cristo pa'iche'te pãĩ ũcuanukore kuaju masi chu'vaju re'oja'che che'choju pa'inaa'me repanapi asa chẽa Repauni cuasaju jovo karama'ñe re'oja'che paapu chini. ²⁹ Cristoji chu'uni cho'okaiuna chu'va koka paaku peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku pa'iku'mu chu'u.

2

¹ Musanukonapi masia'ju chini kamu chu'u ie: Musanukonare Colosas vu'ejoopo canare re'oja'che cho'okasa chini chekuna ũsetota'ni ũcua cho'oku pa'iku'mu chu'u, ũcuachi'a Laodicea vu'ejoopo pa'inana'me chu'ure chuta'a ñamanani. ² Musanukonapi ũcuanuko ũcuate'e cuasaju sãĩñechi'a oiju pojoju pa'iju Dios chu'o kuache'te masirepa asa chẽa cuasaju re'oja'che paapu chini cho'okaimu chu'u. Ūcuachi'a aperumu vesusi'e Dios churana Raosi'ku Cristo pa'iche'te masiju Ūcuana'me

re'oja'che paapu chini cho'okaimu chu'u. ³ Repau Cristochi'aa'mu maire Cho'okaiku, maipi Dios chu'o re'oja'chere karama'ne asa masiju re'oja'che paapu chini. ⁴ Chekunapi musanukonani joreju re'oja'cheja'che i'kaju te'euje'e cacu'omaneaja chini i'kamu chu'u ja'a. ⁵ Musanukonare ja'me pa'ima'kuta'ni chu'u rekochoji ja'me pa'icheja'che cuasaku'mu chu'u. Musanukona re'oja'che pa'iju Cristo'te masirepa cuasaju pa'iche'te asa rua pojomu chu'u.

Cristo neena mama pa'iche'te kwamu

⁶ Ja'ajekuna Maire Paakuni Jesucristoni cuasaju Repau neena pa'nu chini jovosinajeju Repau'te cuasache'te uhasoma'ne ucuu cuasaju re'oja'che pa'iju'u. ⁷ Repau'te ja'me pa'iche'te jo'kasoma'ne musanukonare che'chosi'ere Dios chu'ore na'a rua che'che Repauni na'a rua masi cuasaju si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiju pojoju pa'iju'u.

⁸ Narepaju pa'iju'u; paipi musanukonani joreju chea paa'nu chini repa peoche cuasache'te che'choju. Cristo pa'iche che'chomanaa'me repa. Rupu pai cuasachena'me pai jeerumu cho'osi'ena'me Diore cuasacuhena chu'u'ne'te che'chonaa'me repa.

⁹ Repau Cristo pai ca'nivu paasi'kuta'ni Diojeku Dios pa'iche peore ucuaja'che pa'iku'mu. ¹⁰ Musanukonare ucuachi'a Cristoji ja'me pa'una Dios chiiche re'oja'che pa'ire'omu, Cristoji pai chu'unare, angeles chu'unare, vati chu'unare ucuankore na'a rua masikuna. ¹¹ Ucuachi'a Cristo neenajeju reko'noa Ucuuani re'ojareko'noa care'vacojnosinajeju jikora'muru cha'tiru pa'icaniru chuto tuacojnosinaja'ne pa'ime musanukona. Pai cho'ocher circuncision ca'nivua chutocojnomanesina Cristoni circuncision cho'ocojnosinaja'ne pa'ime musanukona cu'areko'noa Ucuuani re'ojareko'noa care'vacojnosinajeju. ¹² Musanukona Repau'te Dios vasosi'ere cuasaju okoro'vecojno aperumu cu'ache pa'isi'ere jo'kaso Repauna'me tãcojno vajuraisinaja'ne pa'iju mama pa'ime chura.

¹³ Aperumu musanukona judio peona ucuanku Dios pa'iche'te vesuju cu'are cho'uju Repau se'jocojnosina pa'isinaa'me. Irumuta'ni Dios musanukonare Cristo cho'okaisi'ejekuna pa'iche mamare jo'ka musanukona cu'ache cho'osi'e cuasama'mu. ¹⁴ Aperumu maire pai Dioni pãsero'ire paajuna Repau aperumu chu'u jo'kasi'e cho'ocher pa'isi'kuu'mu. Ja'ata'ni irumu Dios maire ro'ikakuna ja'aja'ne cho'ocher peomu. Pai cu'ache cho'osinare repa cu'ache cho'osi'e ro'i kurususẽ'verona je'jo repa cu'ache cho'osi'ere kuaju tocha suome. Repa tochasi'e kuache cu'a juni ro'isome repa. Ucuaja'che Cristo juni ro'ikaisi'ejekuna mai pãsero'i tochasija'ova kurususẽ'verona je'jo suosieja'che cho'osi'ejekuna peore ro'isi'ea'me chura. ¹⁵ Repau Cristo mai cu'are ro'ikaiu kurususẽ'verona juni maire cu'ache chu'unare cajejani repa chu'u'ne tuasokaniasomu. Repa tuakaisi'e pai jainuko masime.

Cristona'me juni vajuraisinaja'ne pa'iche'te kwamu

¹⁶ Ja'ajekuna musanukona pa'iche'te paipi na au ai'neena'me ukuche te'emajnarua u'eto jachaju'u repa. Ucuachi'a Diore pojoju judio fiesta cho'ocher chu'uju puamucujna cho'ocher cho'ocher te'useju ke'reto jachaju'u repa. ¹⁷ Ja'amajnarua cho'ocher maipi cho'uju che'che re'oja'che pa'ijachere cha'aju paapu chini aperumu chu'u jo'kasi'ea'me. Ja'ata'ni repa re'oja'che pa'iche Jesucristo'te cuasaju jovo pa'iche'me. ¹⁸ Angeleva'nare pojnapa ke'renare jachaju'u. Repa reko'noa, "Rua

masi'u'mu chu'u", chini cuasanata'ni paipi asa ũcuanani pojoa'ju chini, "Rua vesuu'mu chu'u", chiime. Ūcuana cuasache'te kuaju, "Dios ñoñe'te ñaju kuame chukuna", chiiju joreju, meñe rua pojonaa'me repa. ¹⁹ Cristo'te mai rekochoja'che pa'iku'te cuasache jo'kasosinaa'me repa. Maita'ni Repau neerepanajeju Repau ca'nivuja'ñe pa'inaa'me. Diopi chu'ukuna mai rekochoja'che pa'iu maire si'arumu cho'okaiu pa'iku'mu Repau, maipi na'a rua che'cheju si'arumu na'a re'oja'che paapu chini.

²⁰ Chura musanukona Cristona'me jūnisosinaja'ñe pa'iju Repau'te cuasamana pa'icheja'che pañu chiimanaa'me. Jā'aja'ñe pa'inata'ni, ¿je'se pa'ina repa chu'ñe chuta'a cho'ouache cuasache? ²¹ Ija'che i'kaju si'ache chu'inaa'me repa: "Chēamanejū'u jā'amajñaruā; aimanejū'u jā'amajñaruā; jā'ajamajñaruā miimanejū'u", chiinaa'me. ²² Peore jā'amajñaruā sē'sevu cho'omajñaruā rupu pāi cuasaju chu'ñejeju si'asojachea'me. ²³ Chekurumu pāi jā'are cho'oju chekunapi ñato re'oja'cheja'che ñoñe pa'ime. Chekurumu rua masinaja'ñe pa'iju, Diore rua pojona'ña pa'iju, meñe pojoma'ñeja'ñe pa'iju cu'ache cho'uche ũseju na'a rua ũseju pa'inaa'me repa. Repa jā'amajñaruāchi'a cho'ona repa rekoñoā cu'ache cho'ouache cuasacheta'ni juvoma'ñe ũcua cho'oju pa'inaa'me.

3

¹ Cristona'me jūni vajuraisinaja'ñe pa'iju re'oja'che pa'inaa'me musanukona. Jā'ajekuna Dios pa'icheja sani pa'ijache cuasana pa'iche pa'ijū'u. Repau Cristo ũcuachejare pa'iu Diore kueñe vājūtucakā'kore ñu'iu chu'uku pa'iasomu. ² Cheja pa'imajñaruāchi'a cuasaju pa'ima'ñe cunaumu pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijū'u. ³ Cristona'me jūnisosinaja'ñejeju rekoñoāpi Ūcuana'me pa'iju Dios neena'me musanukona. ⁴ Ūcuaji Cristo musanukonare pa'iche mamare isisi'kuamū. Repau jo'e rairumu Ūcuajana carūni Repauna'me chu'uju pa'ijanaa'me musanukona.

Aperumu pa'isi'ena'me mama pa'iche'te kvamu

⁵ Jā'aja'ñejeju musanukona cu'arekoñoā cu'ache cho'ouache cuasache'te peore juvoju ũhasojū'u, ija'chere: rūjoromi peonare romineeñe, ũjupāi peonare umneeñe, vajuachuache cho'uche, cu'a cho'oneeñe, cu'ache ũcuuache cho'ochena'me kurineeñe. Pāi kurineena kurichi'a cuasana'ñe Diore cuasama'ñe tōsiva'nare pojocheja'che cho'ome. ⁶ Jachaju jā'amajñaruā cho'onare pāi pe'ruku cu'ache ti'ñeñe chu'uja'mu Dios. ⁷ Aperumu musanukona ũcuachi'a jā'amajñaruā cho'oju pa'isinaa'me. ⁸ Jā'ata'ni jā'aja'ñe cho'uche'te peore masirepa ũhasoju pa'ijū'u chura: pe'ruche, teache, chekunare cu'ache cho'uche, chekunare cu'ache cutuchena'me vajuachuache i'kache. ⁹ Ūcuachi'a sāiñechi'a joreju pa'imanejū'u, ũcuare aperumu pa'isi'ena'me cho'osi'e jo'kasosinajeju. ¹⁰ Chura musanukona rekoñoā mamarekoñoā care'vacojñosinajeju pa'iche mamare pa'ime. Dios maire cho'osi'ku si'arumu cho'okaiu pa'imu, maipi Repau pa'iche'te masiju Ūcuau pa'icheja'che si'arumu na'a re'oja'che paapu chini. ¹¹ Jā'ajekuna chura ija'che cuasama'ñe pañu: griegopāi pa'ichena'me judiōpāi pa'iche, jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosina pa'ichena'me cho'ocojñomanesina pa'iche, pāirepa pa'ichena'me tiipāi pa'iche, chēa paacojñona pa'ichena'me chēa

paacojñomana pa'iche. Jã'aja'ñejẽ'e cuasama'ñe Cristo neena pa'ichechi'a cuasaju pañu mai. Peore Paakuji maire ùcuanukore paaku'mu Repau.

¹² Dios musanukonare Repau neena paapu chini oiũ chẽa paamu. Jã'ajekuna pa'iche mama pa'inajeju chekunare pãi oirepache oiũ re'oja'che cho'okaiju, "Na'a rua masiku'mu chu'u", chiima'ñe, pe'keru pa'iju pe'ruma'ñe pa'ijũ'u. ¹³ Sãĩñechi'a ke'rema'ñe pa'iju, musanukonare chekuna cu'ache cho'ochẽ cuasamanejũ'u. Dios musanukona cho'ochẽ cu'a jo'e cuasama'ñeja'ñe chekuna musanukonare cu'ache cho'ochẽ jo'e cuasamanejũ'u. ¹⁴ Jã'aja'ñe cho'ojũ ùcuachi'a chekunare oiũ si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ pani re'oja'che ja'me pa'ijanaa'me musanukona. ¹⁵ Cristoji cho'okaiuna musanukona rekoñoã re'oja'chechi'a pa'ijũ'u. Ûcuachi'a Cristo ca'nivu ùcuate'eca'nivuja'ñe pa'inajeju rekoñoãpi re'oja'che pa'iju ùcuanuko re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe paapu chini chẽa paamu Dios maire. Ûcuachi'a si'arumu pojoju, "Re'orepamu", chiiju pa'ijũ'u Repau'te. ¹⁶ Cristo chu'ore asa chẽa si'arumu cuasaju sãĩñechi'a masi che'choju re'oja'che chu'vaju pa'ijũ'u. Dios musanukonare cho'okaiche'te cuasaju Repauni pojoju Dios ujare uajaju pa'ijũ'u. ¹⁷ Musanukonapi cho'omajñaruãre ùcuuamajñaruãre cho'oni jã'apãani chu'o cutuni si'arumu Maire Paaku Jesús neena pa'iche pa'iju re'oja'che pa'ijũ'u. Ûcuachi'a Ûcuauji cho'okaiuna si'arumu mai Ja'kuni Dioni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'u.

Ûcuanukore chu'vache'me

¹⁸ Rãjoromi, muũjupãi chu'ũñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Maire Paaku'te cuasana pa'iche'me jã'a. ¹⁹ Ejujupãi, murũjoromi oiũ repanare pa'ivesache cho'oma'ñe re'oja'che cho'okaiju paajũ'u.

²⁰ Chũi, muja'kupãi chu'ũñe jachama'ñe peore cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ pa'inare pojomu Maire Paaku Dios. ²¹ Puka'kupãi, musanukona chũiva'nare ruarepa cuajare chu'ũju pa'imanejũ'u, repanapi pe'ruju, "Pani etajani re'oja'che pa'i cuasoma'ñea'me ie", chiimaneju chini.

²² Chekunare chẽa paacojñova'na, icheja cheja pa'irumu musanukonare paana chu'ũñe jachama'ñe peore cho'ojũ pa'ijũ'u. Repanapi ña pojoaju chini repana ñarumuchi'a re'oja'che cho'ojũ pa'ima'ñe, ùcuarepa pa'iju Dioni cuasa, vaju'chuju, repana ñamarumujẽ'e repana chu'ũñe masi cho'ojũ pa'ijũ'u. ²³ Musanukona cho'ochẽ ùcuuache'te cho'oni rupũ pãire cho'okainaja'ñe cho'oma'ñe masi cho'ouache cuasaju Maire Paaku'te cho'okaicheja'che cuasaju cho'ojũ pa'ijũ'u. ²⁴ Musanukonapi re'oja'che cho'oni Maire Paakuji ïsikuna rua re'oja'chere koojanaa'me, re'oja'che cho'osi'e ro'i. Cristoa'mu musanukonare Paarepaku. Ûcuuani cho'ochẽ cho'okaiju pa'ime musanukona. ²⁵ Jã'ata'ni cu'ache cho'ona Diopi te'enare na'a rua oima'ñe ùcuapa'ruvachi'a oiũ cuasakuna ùcuanuko repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

4

¹ Chekunare koo paana, musanukona paanare cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che paajũ'u, iere cuasaju: Maire Paaku Dios Cunaumu Pa'iku musanukona cho'ochẽ peore ñaku'mu.

² Si'arumu ùcuanuko Dioni sãeju pa'ijũ'u. Ñarepaju pa'iju Repauni pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'u. ³ Chukuna'te ùcuachi'a Repau'te sãekaijũ'u Ûcuauji cho'okaiuna pãipi Dios chu'o chukuna chu'vachu'ore

asaa'ju chini. Chura, repa chu'o Cristo pa'iche aperumu kuamanesichu'o chu'vakujeku pã chëavu'ere pa'imu chu'u. ⁴ Ūcuachi'a chu'upi Repau chiiche'te cho'oku Ūcuau chu'ore asamasire'ochë chu'vakuna pãipi asa chëaa'ju chini, sëekaijũ'u Repau'te.

⁵ Masi cuasaju Diore cuasamanare re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. Repanare chu'vare'orumu si'arumu chu'vaju pa'ijũ'u va'sesomaneñu chini. ⁶ Repanare cutuni si'arumu re'oja'chere asare'ochë i'kaju pa'ijũ'u, pãipi musanukonani Dios pa'iche'te sëeto i'kamasiñu chini.

Tocha pi'ni chu'o saosi'ea'me

⁷ Mai majapãiujai'u chu'u cuasakujï Tiquico chu'u pa'iche'te sa kuaja'mu musanukonare. Maire Paaku'te chukunana'me cho'ochë rua masi cho'okaiu pa'iku'mu repau. ⁸ Jã'ajekuna musanukona pa'ichejana saomu chu'u repau'te sa kuana chukuna pa'iche'te asa masiju na'a rua pojoju paapu chini. ⁹ Mai majapãiujai'u mai cuasaku Onésimo musanukona pa'icheja caku ūcuana'me saimu. Maire Paaku'te Jesure cuhasoma'ñe cuasaku pa'iku'mu repau. Repana ka'chana sani ichëja cho'ocojñoñe peore kuajanaa'me musanukonare.

¹⁰ Aristarco chu'una'me ivu'e pã chëavu'e pa'iku ja'me chu'o saomu musanukonare. Bernabé majapãiu Marcos ūcuachi'a chu'o saomu musanukonare. Aperumu chu'u musanukonare, "Repauji musanukona pa'icheja sani ñato pojoju re'oja'che cho'okaijũ'u repau'te", chiiu chu'vaku chu'o saosi'e asaasome musanukona. Jã'ajekuna chura jã'aja'ñe cho'okaijũ'u repau'te. ¹¹ Jesús Justo ūcuachi'a chu'o saomu musanukonare. Repanachi'a judiöpãi Jesucristo'te cuasana chekunapi Dios chiiche'te cho'ojũ paapu chini chu'una'me chu'vame. Chekuna judiöpãi Jesucristo'te cuasanata'ni Dios chu'o chu'vama'me. Chu'u suma'ñe cuasaku oirumu ūcuana re'oja'che pa'iche'te cuasani na'a pojoku pa'iku'mu chu'u. ¹² Musanukona pa'icheja caku Epafras ūcuachi'a chu'o saomu musanukonare. Jesucristo'te cho'ochë cho'okaiu pa'iku'mu repau. Musanukonare si'arumu Diore sëekaiu pa'imu repau, Ūcuauji cho'okaiuna Repau'te cuasache'te ūhasoma'ñe masi cuasaju Repau chiichechi'a cho'ojũ paapu chini. ¹³ Repau Epafras musanukonana'me Laodicea va'ejoopo pa'inana'me Hierápolis va'ejoopo pa'inare cuasaku rua oiũ cho'okaiu pa'iche ñakujeku kuamu chu'u. ¹⁴ Lucas, ũko cho'omasi ai, mai cuasacojñoku chu'o saomu musanukonare, Demas ūcuachi'a.

¹⁵ Laodicea va'ejoopo pa'inare mai majapãijanare chu'o sa kuakaijũ'u. Ninfate ūcuachi'a chu'o kuakaijũ'u, repau va'e Jesure pojoju chi'ikuanupu ūcuachi'a. ¹⁶ Ija'ova utija'ova tochasi'e ña pi'ni Laodicea va'ejoopo pa'inani Jesure cuasakuanupuna saojũ'u ñaa'ju. Musanukona ūcuachi'a chu'u repanare tocha saosija'ova ñajũ'u. ¹⁷ Arquipo'te ija'che i'kakaijũ'u chu'ure: "Mu'upi cho'oa'ku chini Maire Paaku jo'kasi'e peore masi cho'o pi'niñũ'u", chiijũ'u repau'te.

¹⁸ Chu'u, Pablo, inukoru chu'o saomakaruchi'a chu'urepauji tochamu. Chu'u pã chëavu'e pa'iche cavesuma'ñe cuasajũ'u. Diopi musanukonare rua re'oja'che cho'okaau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Tesalónica vù'ejoopo pa'inare charo chù'o tocha saosi'ea'me

Chù'o saosi'ea'me

¹ Chù'u, Pablo, Silana'me Timoteo ie chù'o tocha saomu musanukonare, Tesalónica vù'ejoopo pa'inare, Dios mai Ja'kuna'me Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasakuanupù'te. Ûcuauji musanukona rekoñoã re'oja'che pa'iche'te cho'okaiuna re'oja'che pa'ijù'u.

Tesalónica pa'ina re'oja'che cho'o ñoñe'te kamu

² Musanukonani ùcuanukore cuasaju pojoju Dioni si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju sèekaiju pa'inaa'me chukuna. ³ Jã'aja'ñe i'kaju Mai Ja'ku Diore cuhama'ñe ija'che sèenaa'me chukuna:

—Ja'ku, repana Tesalónica pa'ina mu'ure cuasanajeju re'oja'chechi'a cho'onaa'me. Pãi oiju chekunare rua re'oja'che cho'okainaa'me repana. Ûcuachi'a mu'u chù'o cuasache jo'kasoma'ñe ùcua cuasaju, repanare mu'u pa'icheja sajachere pojoju cha'aju pa'ime —Jã'aja'ñe Diore sèeju pa'inaa'me chukuna.

⁴ Chukuna majapãijana, Dios musanukonare oiu chëa paache masime chukuna. ⁵ Musanukona pa'icheja pa'irumu chukuna Jesucristo'te cuasache kuachu'o chù'varumu chù'ochi'a peoche i'kamanesinaa'me. Diopi Ûcuau Rekochoji cho'okaiuna Repau chù'ore masi kuajuna asa chëa, "Ie chù'o ùcuarepaa'me", chini teana asa chëasinaa'me musanukona. Jã'aja'ñe cho'o, chukuna musanukonare Dioni cuasaa'ju chini re'oja'che cho'okaiche masime musanukona.

⁶ Dios Rekochoji cho'okaiuna Ûcuau chù'ore pojoju asa chëa pa'iju rua cu'ache cho'ocojñonata'ni chukuna pa'iche'te ña chëa Maire Paaku pa'icheja'che pa'inajeju re'oja'che pa'inaa'me musanukona.

⁷ Jã'aja'ñe pa'iju chekunare Diore cuasanare re'oja'che pa'iju ñonaa'me musanukona. Musanukona pa'icheja Macedonia cheja pa'inare, icheja Acaya cheja pa'inare ùcuachi'a re'oja'che pa'iju ñonaa'me musanukona. ⁸⁻⁹ Musanukona re'oja'che pa'iju Diore masi cuasaju Maire Paaku chù'o musanukona chù'vache Macedoniana'me Acaya cheja pa'inachi'a masina'me. Chekuchejña pa'ina peore masime musanukona pa'iche. Masinajeju chukunapi musanukona pa'iche'te kuato, ija'che i'kanaa'me repana: "Tesalónica pa'ina Dioni masi cuasaju re'oja'che pa'iche asanajeju masinaa'me chukuna", chiinaa'me. "Pablo, Silana'me Timoteo sani ñajuna repacheja pa'ina ña pojasome repanare. Repana chù'vasi'e Dios chù'o asa chëa repacheja pa'ina te'ena aperumu rupù tãosiva'nare, 'Dioa'mu ikù', chiiju pojoju pa'isina jo'kaso, churata'ni Diorepauni Si'arumu Pa'ikuni cuasaju jovo Repau chiiche'te cho'okaiju pa'ijuasome. ¹⁰ Ûcuachi'a Dios Mamaku'te Jesure cunaumupi caje pa'iu jüniso tãcojñouna Dios Vasosi'kuni cha'aju pa'ijuasome repana, Repau'te cuasanarechi'a vati toa saiche Æsejauñi", chiinaa'me repana.

2

1 Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Chukunapi musanukona pa'ichejare sani pa'iju Dios chū'ore chū'vajuna asa chēa Jesure jovosinajeju chukuna chū'vate'emanesi'e masime musanukona. 2 Ūcuachi'a aperumū chukuna Filipos vū'ejoopo sani pa'iju repajoopo pa'inare rua cu'ache cutu-cojñojū cu'ache cho'ocojñosi'e asasināa'me musanukona. Jā'ata'ni Diopi cho'okaiuna Jesucristo'te cuasache kuachū'o chū'vavajuchūma'ñe musanukona pa'icheja sani ūcua chū'vasināa'me chukuna musanukonare. 3 Reparumū chukuna vajuchujū cu'ache cuasaju tūñe che'choma'ñe rūhiñe chū'vasināa'me musanukonare. Ūcuachi'a te'eu'terejē'e cacū'ochē cuasama'ñe chū'o ūcuarepare che'chosināa'me chukuna musanukonare. 4 Dios chukuna'te Ūcuau chū'ore Jesucristo'te cuasache kuachū'ore pāire chū'vaju paapu chini jo'kasi'ku'a'mū. Jā'ata'ni pāipi chukunani pojoa'ju chini chū'vamanāa'me chukuna. Mai rekoñō pa'iche Ņakujī Diopi pojoa'ku chini chū'vanāa'me chukuna.

5 Ie masime musanukona: Diopi ñakuna chukuna Jesucristo'te cuasache kuachū'ore chū'vaju joreju pōsena'me kuri kooñu chini chū'vamanesināa'me. Ūcuachi'a pāipi chukunani chiapu chini chū'vamanesi'ea'me. 6 Chukuna Jesús saosinajeju chū'ure'onata'ni, "Ņa kukujū'u chukuna'te", chiiju chū'umanāa'me musanukonare, chekunare ūcuachi'a. 7 Jā'aja'ñe i'kama'ñe pe'kerū pa'iju che'chosināa'me chukuna musanukonare. Vījachiire puka'ko kuirako jochajeja'che cho'okaiju pa'isināa'me chukuna musanukonare. 8 Jā'aja'ñe cho'oju musanukonare oinajeju re'oja'che pa'iju Dios chū'o chū'vasināa'me chukuna. Ūcuachi'a musanukonare cuasaju che'chesosinajeju cheke chukuna'te peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaisināa'me chukuna.

9 Chū'u cuasana, ¿Chukuna cho'osi'e cuasama'ñe musanukona? Musanukona pa'icheja sani pa'iju Diopi chū'ūna Jesure cuasache kuachū'o chū'varumū musanukonare rua oinajeju te'eu'terejē'e karache'te cho'ocuheju āujē'e sēema'ñe pa'iju umucujñana'me ñami cho'ochē cho'oju pa'isināa'me, chukuna chiimajñaruāre kooñu chini.

10 Ūcuaja'che chukuna musanukonare jmamakarujē'e cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'osi'e masime. Dios chiichechi'a cho'osināa'me chukuna. Dios ñaku'te musanukonare Repau'te cuasanare re'oja'chechi'a cho'okaisināa'me chukuna. 11-12 Ūcuachi'a musanukonapi re'oja'che pa'iju pojoju paapu chini muja'kupāija'ñe oiju pe'kerū chū'vaju che'chosināa'me chukuna musanukonare, re'oja'che pa'ijuna Diopi ña musanukonani pojoa'ku chini. Dios musanukonare re'oja'che pa'iju, Repau pa'ichejare sani pa'iju Ūcuau'na'me chū'uju paapu chini chēasi'ku'a'mū.

13 Dios chukuna'te, "Chū'vajaikajijū'u ie chū'o", chiisi'e chukunapi sani Repau chū'ore chū'vajuna musanukonapi asa jachama'ñe pojoju, "Ie chū'o pāipi cuasaju i'kachema'mū; Dios chū'orepa'a'me ie", chini cuasajuna, pojoju Diore cuhama'ñe, "Re'orepamū, Ja'ku", chiinaa'me chukuna. Repau Dios musanukonare Jesucristoni cuasaju jovo Ūcuau chū'o che'chenare pa'iche re'oja'che care'vakaiū pa'imū cu'ache cho'ochē'te jo'kaso re'oja'chere cho'oju paapu chini.

14 Musanukonapi Dios chū'ore asa chēa Jesucristoni cuasaju re'oja'che pa'ijuna chekuna musanukona pa'icheja cana cu'ache cho'osināa'me musanukonare, Judea cheja cana, judiōpāi, aperumū Jesucristo'te cuasakuanupū'te cu'ache cho'osi'ēja'che. 15-16 Judiōpāi ūcuau'ko Jesucristo'te cuheju Repau'te cuasanare ūcuachi'a cuheme. Dios chū'o

kuasinare apereparamu ūcuanapi vanisoasome. Maire Paaku'te Jesucristo'te ūcuachi'a vanisosinaa'me repana. Ūcuachi'a chekuna judiōpāi musanukona pa'ijooopo cana Dios chu'o chu'vache'te ūsejū repajoopoji eto saosinaa'me chukuna'te. Repana judiōpāi ūcuanukore pāi cuhejū, "Judio peonapi asa chēa re'oja'che pa'ijū", chini si'arumu Dios chu'o kuache ūseme. Jā'aja'ñe cho'ojū si'ache cu'ache cho'ojana pe'rukū, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'i chu'ūpi tūnokaima'ñe ūcua cuasakuna peore ro'ijanaa'me repana", chiimū Dios repanare.

Pablo repanare jo'e sani ñara chiiche'te kuumu

¹⁷ Chu'ū majapāijana, chukuna eto saocojñosirumu musanukonani jo'e ñauakuna si'arumu cuasaju rua oiju pa'isinaa'me chukuna. Ñauakuna oiju jmakarū pani jo'e si'ache cho'osinaa'me chukuna, musanukonani sani ñañu chini. Jā'ata'ni saicu'akuna saima'ñe pa'ime chukuna, saineenata'ni. ¹⁸ Chu'ū Pablo, rua jeerumu sasa chini cho'oku pa'isi'kua'mū. Ruarepañōā chu'ū saipi'raramuchi'a vati ai si'arumu saiūsesi'kua'mū chu'ūre.

¹⁹⁻²⁰ Rua pojome chukuna musanukonare. Chukuna che'choche Dios chu'ore musanukonapi jachama'ñe asa chēa Maire Paakuni Jesucristoni cuasajuna, Repau jo'e cajesirumu chukuna'te, chu'vasinare rua pojoja'mū. Reparumare cuasaju pojoju cha'ame chukuna. Repau'te tijña musanukona Dios chu'o asa chēasi'e pojoju peore kuajanaa'me chukuna.

3

¹⁻² Musanukonani oiju sani ñañu chiisinata'ni, saicu'akuna saima'ñe pa'ijū cha'aju canaso musanukona pa'iche'te masiñu chini, mai majapāijaja'ñi Timoteoni saosinaa'me chukuna. Repau'te Timoteo'te ija'che i'kasi'kua'mū chu'ū: "Chu'ū ichejare Atenas vu'ejoopo'te Silana'me pa'iu cha'ara; mu'ūpi te'eu ñajaijū'ū", chiisi'kua'mū chu'ū. Chini, repau'te Dios chu'ore ja'me chu'vakaiū Diore cho'ochē cho'okaiku'te musanukonani che'choakū chini saosi'kua'mū chu'ū, ūcuajū che'choūna Jesucristoni pojoju na'a rua cuasaju paapu chini.

³⁻⁴ Musanukonare cuasaku, "Pāire cu'ache cho'ocojñojū Jesucristo'te cuasache'te jo'kasojū", chini jā'aja'ñe cuasa Timoteoni saosi'kua'mū chu'ū musanukonare ūcuajū che'choūna jo'kasoma'ñe ūcua cuasaju paapu chini. Aperumu chukuna ja'me pa'irumu, "Pāi maire cu'ache cho'ojanaa'me", chiijū kuasinaa'me musanukonare, masia'jū chini. Jā'aja'ñe pa'imū Dios chu'o asa chēa Jesucristo'te cuasanare. Chukuna aperumu kuajū, "Pāi Diore kuhena cu'ache cho'ojanaa'me maire", chiisi'e cho'ocojñocuhajū masime musanukona. ⁵ Jā'ajekuna chu'ūni cha'auamaūna Timoteoni saosi'kua'mū chu'ū, musanukona pa'iche'te ñajani ra chu'ūni kuaua asa masira chini, "Chukuna cho'okatena Jesucristoni cuasaju, ¿repana re'oja'che pa'iche vatipi ūsekuna jo'kasocuhare?", chini cuasaku.

⁶ Chura repau Timoteo musanukona pa'icheja ñajani ranicuhasi'kua'mū. Chu'o rua re'oja'chere musanukona pa'iche ra, ija'che kuasi'kua'mū repau chu'ūre: "Re'oja'che pa'ijū chuta'a Diore rua cuasaju chekunare pāi oiju re'oja'che cho'okaijū pa'ime repana. Ūcuachi'a mai repanare ja'me pa'isi'e chuta'a cuasaju pojoju mai repanare ñañu chiicheja'che maire ūcuaja'che ñañu chiime repana", chiijū kuasi'kua'mū repau chukuna'te. ⁷ Jā'aja'ñe kuaua asa pāi chukuna'te cu'ache cho'ochējē'e cuasama'ñe jā'achi'a cuasaju oiju pa'isina musanukona re'oja'che pa'ijū Diore cuasaju pa'iche'te asa rua pojome chukuna. ⁸ Musanukona Jesucristo'te jo'kasoma'ñe

cuasaju pa'iche asa vajusinaa'me chukuna. ⁹ Diopi cho'okaiuna musanukona pa'iche'te cuasani rua pojoju Dioni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ime chukuna. ¹⁰ Diopi chukunani musanukona pa'ichejana saoa'ku chini Repauni seēju, umucujñana'me ñami seekaiju pa'ime chukuna musanukonare, Repauji saouna musanukonani ñaju ja'me pa'iju Repau chu'ore chuta'a musanukonare karache'te na'a rua che'chorena re'oja'che pa'iche'te peore masia'ju chini.

¹¹ Churata'ni mai Ja'ku Dios Maire Paaku Jesuna'me chukuna'te musanukona pa'ichejana saoa'ku. ¹² Ūcuachi'a musanukona sãñeche'i'a cuasaju chukuna musanukonare oicheja'che pã ùcuankore si'arumu na'a rua oiju paapu chini, Diore seekaima chukuna musanukonare.

¹³ Ūcuachi'a Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiju Repau chi-ichechi'a cho'uju, musanukonapi rekoñoã cu'achejẽ'e peorekoñoã paajuna Jesús, Maire Paaku, Repau neena re'onana'me peore jo'e cajesirumu musanukonare ña pojoku, Puka'kure Diore, "Ja'ku, cu'ache cho'osi'e ro'iche peom inare", chiau chini Diore seekaima chukuna. Jã'aja'ñe paau.

4

Diopi pojoa'ku chini re'oja'che pa'iche'te kuamu

¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chukuna musanukona pa'icheja pa'irumu Maire Paaku Jesucristo chũ'usi'e che'chosinaa'me, musanukonapi na'a re'oja'che pa'imasiju Dios chiichechi'a cho'uju paapu chini. Chura musanukona re'oja'che cho'uju pa'iche jo'kasoma'ñe na'a rua re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. ² Chukuna musanukonare aperumu chu'vaju kuasi'e chu'o masime, Maire Paaku Jesucristo chũ'u jo'kasi'e.

³ Asarepajũ'u. Ija'che pa'iche'te chiimu Dios: Repau neena pa'iju cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chechi'a pa'iju Repau pojochechi'a cho'okaiju pa'iche'te chiimu. Ūmupãĩ murũjoromichi'a paaju chekunare romineema'ñe pa'ijũ'u. Ūcuaja'che romi muũjupãichi'a pa'ijũ'u. Chekunare chiima'ñe pa'ijũ'u. ⁴ Ūmupãĩ musanukona veja paanare romi, pa'irepache pa'iju re'oja'che paaju murũjoromi ña kukuju vaima'ñe paaju re'oja'che kuiraju pa'ijũ'u. ⁵ Romineema'ñe pa'iju, Diore cuasamana cho'ocheja'che cu'ache cho'oneema'ñe pa'ijũ'u. ⁶ Jã'aja'ñe cho'oma'ñe pa'iju te'eũ'terejẽ'e cu'ache cho'uju cacu'oma'ñe pa'ijũ'u. Cheku paako'te cu'a cho'omanejũ'u. Ūcuachi'a tua paamanejũ'u repao'te. Mai cho'uche peore Ñakujeku Maire Paaku Dios mai cu'ache cho'uche ro'i peore ro'iche chũ'uku'mu. Jã'a aperumu kuasinaa'me chukuna musanukonare.

⁷ Dios maire cu'ache cho'uju paapu chini chẽamanesi'kuu'mu. Re'oja'che pa'iju Repau chiiche'te cho'uju paapu chini chẽa paamu Dios maire.

⁸ Jã'aja'ñejekuna pãipi chukuna che'chochu'ore asacuheju jachani rupũ pãire jachama'me. Dios chu'ore jachame repana. Musanukonare Repau'te cuasanareta'ni Repau Rekocho'te isimũ Dios, ja'me paau chini.

⁹ Chekunare pãĩ sãñeche'i'a oiju pa'icheta'ni jo'e kuaju tochache chiima'mu chukuna'te. Ūcuare musanukonani Diopi pãĩ chekunare ña oiche'te che'chokuna pãĩ chekunare ña oime musanukona. ¹⁰ Jã'aja'ñe pa'iju musanukona pa'icheja Macedonia pa'inare Diore cuasanare ūcuankore oiju pa'inaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukonapi jã'aja'ñe cho'uche'te jo'kama'ñe si'arumu na'a rua oiju re'oja'che cho'okaiju paapu chini chu'vame chukuna.

11-12 Chekunare ke'rema'ne re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. Cavama'ne pa'ijũ'u. Chekunare pe'keru che'choju pa'ijũ'u. Ūcuaja'che ñamema'ne, cho'ochi cho'uju pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oni chekuna nee ãu si'areparumu ãnisokaima'ne pañu chijanaa'me musanukona. Aperumu chukuna musanukonare peore jã'a chũ'uju che'chosinaa'me. Musanukonapi jã'aja'ne re'oja'chechi'a pa'iju cu'ache cho'ma'ne pa'ito, chekuna pã Diore cuasamana re'oja'che cutuju, "Ina Diore cuasana rua re'onaa'me", chijanaa'me musanukonare.

Maire Paaku Jesucristo jo'e rajachere kuamu

13 Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chura jũnisosina cho'ocojñojãñere kuaju tochapirame chukuna, musanukonapi masia'ju chini. Diore cuasanapi jũnisosinare Repau pa'ichejare sani pa'ijuna rua re'omu. Repau'te cuasamanata'ni Dios pa'icheja pa'iche'te vesuju repana majapã jũnisoru, ota ruarepa oinaa'me, "Jo'e ñamanejanaa'me mai", chini cuasaju. Repana cho'ochaja'che cho'omanejũ'u musanukona. 14 Mai Jesucristo jũniso tãcojñojã vajaraisi'kure cuasanajeju Repau'te cuasaju jũnisosiva'na jo'e vajurajache masime.

15 Jã'aja'nejekuna musanukonare ie chu'o Maire Paakuji chũ'ukuna kuame chukuna: Repau Jesucristo jo'e cajerumu mai chuta'a vajuju cheja pa'ina jũnisosiva'nare jo'ka charo munisomanejanaa'me, vajurumu Jesucristo'te cuasasinare. 16 Reparumu Maire Paaku Jesucristo ujachu'opi chũ'uku cajeja'mu. Cheku, ángeles chũ'uku, ūcuaja'che ujachu'opi soija'mu. Dios neevu trompetavu juhiche asoja'mu. Jã'a juhítuna Jesucristo'te cuasaju jũnisosina mamaca'nivua carũni charo vajurani mujanaa'me. 17 Repana vajuraisirumu maipi reparumu chuta'a vajuna pani, ūcuanaa'me piko pa'ichejana cnaamuna mujanaa'me, Maire Paakuni Jesucristoni tijñañu chini. Jã'aja'ne cho'o ūcuana'ko Repau pa'ichejare ai sani pa'iju Ūcuanaa'me si'arumu pa'ijanaa'me, Repau'te cuasanachi'a. 18 Jã'a chu'o chukuna kuaju tochasi'e chekunare kuajũ'u asa pojaju sumava'na pa'imaneajũ chini.

5

1-2 Chu'u majapãijana, Maire Paaku Jesucristo jo'e cajejacheta'ni chu'upi kuaku tochache chiima'me musanukona; maire kuamanesi'kuamũ Repau. Jã'a ūcuare masime musanukona. Repau rajauumucuse Repau'te pã cha'amarumuna ti'aja'mu. Ija'che pa'ija'mu: Pã, ñaani pe'jeju raimauna cha'ate'e repana pe'jemaumucusena ñaau raicheja'che Jesucristoji rakuna ña jñanojanaa'me, pe'jema'ne pa'iju. Chukuna'te, "¿Keekerumu rajia'u Repau?", chiiju sãnasamanaa'me musanukona, ūcuare masiju. 3 Pã Diore cuasamana, "Re'omu maire; cu'ache ti'jñe'ne peomu", chiiju pojaju pa'itona, teana te'erumu Repauji rakuna ūcuankore rua cu'ache pa'ija'mu repanare, Repau'te cha'ama'ne pa'inare. Ija'che pa'ija'mu repanare: Romi, chiũ su'inare, repanajẽ'e vesuumucusena chiire jñaarumu rua asicheji ti'amũ. Jesucristo rajache cha'amanare pã ūcuachi'a repanajẽ'e vesurumuna rua cu'acheji katichejẽ'e peche ti'jñeja'mu repanare pã.

4 Chu'u majapãijana, musanukonata'ni Repau'te cuasanajeju chijachejaja'che pa'ima'ne Repau rajache cha'aju pa'inaa'me. Repau'te cha'anajeju raito ña jñanomanejanaa'me musanukona. 5 Mai ūcuanku Jesucristo'te cuasanajeju miañeja'ne re'oja'che pa'imasinajeju Repau'te cuasamana chijachejaja'che cu'ache pa'imanaa'me. 6 Jã'ajekuna chekuna kãnisosinaja'ne cu'ache pa'iju Repau'te cha'ama'ne pa'icheja'che, pa'ima'ne kãimanaja'ne re'oja'che pa'iju cu'ache cho'oma'ne Repau

raijachere cha'aju Repauji ratu ña jñanomaneñu mai. ⁷ Ūcuachi'a Repau'te cuasamana chija'iuna kãnisosinaja'ñe pa'iju re'oja'che pa'ivesuju cu'ache cho'ocheja'che cho'oma'ñe pañu mai. Ūcuachi'a Repau'te cuasamana ñamina cono jũ'iñena pa'iju re'oja'che cho'ovesuju cu'achechi'a cho'omãicheja'che cho'omaneñu.

⁸ Maita'ni Repau'te cuasanajeju si'arumu re'oja'che pa'iju pañu; Repau neenaa'me mai. Repau'te rua chiinajeju jachama'me mai. Ūcuachi'a chekunare pã oiya re'oja'che cho'okaiju pañu. Jesucristo jo'e caje maire sajachere pojoju cha'aju pañu. Ūcuachi'a Repau'ni jovo ai sani pa'ijachere cuasaju cha'aju pañu. Jã'aja'ñe cuasaju pa'ito vati, "Jesucristo'te cuasache jo'kasojũ'u", chinite'ejamu maire, Diopi ùsekuna.

⁹ Dios maire vati toana saora chini chãasi'kuma'mu. Jesucristoni cuasaju vati toa saima'ñe Repau pa'ichejare ai sani paapu chini chãa paamu Repau maire. Cu'acheja saiche peoja'mu maire, ùcuare Jesucristo jũni ro'ikaisi'ejekuna. ¹⁰ Jesucristo maipi Repauna'me paapu chini jũni ro'ikaisi'kua'mu. Jã'ajekuna Repau jo'e cajerumu chuta'a vajuna pani, reparamu jũnisosina panijẽ'e ja'me pa'ijanana'me mai Repau'te. ¹¹ Jã'ajekuna musanukona sãiñechi'a oiya re'oja'che cho'okaiju pa'iche jo'kasoma'ñe na'a rua cho'ojũ pa'ijũ'u, ùcuanuko si'arumu na'a rua re'oja'che pañu chini.

Pablo Jesure cuasanare chu'vachu'ore kamu

¹²⁻¹³ Asarepajũ'u chu'u majapãijana. Musanukonare Dios chu'o chu'vaju chũ'unare ña kukuju pa'ijũ'u. Repanapi re'oja'che chũ'uto jachama'ñe cho'ojũ'u. Ke'rema'ñe pojoju cuasaju pa'ijũ'u repanare; rua re'oja'chere cho'okaimere repana musanukonare. Ūcuanuko cavama'ñe re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. ¹⁴ Ūcuachi'a ija'che cho'ojũ'u chiime chukuna musanukonare: Ñamenare, "Ñamemairo pa'ijũ'u", chijũ'u. Vajuchunare, "Vajuchuma'ñe pa'ijũ'u; kokarekoñõ paajũ'u", chijũ'u repanare. Chekunare chuta'a Jesucristo chũ'uñe masi cho'ovesunare pe'ruma'ñe pe'keru re'oja'che chu'vaju pa'ijũ'u repanare. Ūcuanukore pe'keru i'kaju che'choju pa'ijũ'u. ¹⁵ Ūcuachi'a cuasarepaju pa'iju musanukonare cu'ache cho'onare sãiñe cu'ache cho'oma'ñe pa'ijũ'u. Si'arumu re'oja'chechi'a cho'ojũ Diore cuasanare cho'okaiju, ùcuachi'a Diore cuasamanare cho'okaiju pa'ijũ'u. ¹⁶ Si'arumu pojoju pa'ijũ'u. ¹⁷ Repau'te si'arumu sãeju pa'ijũ'u cho'okaau chini. ¹⁸ Si'arumu Diore pojoju, musanukonare ùcuache ti'jñeto, "Re'orepamu, Ja'ku", chijũ'u pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe i'kaju pa'iche'te chiimu Dios maire, Jesucristo'te cuasanare.

¹⁹ Dios musanukonare Repau Rekocho'te ñisisi'kua'mu Ūcuarekochoji re'oja'chere che'choaku chini. Reparekocho che'choche cuhemanejũ'u musanukona.

²⁰⁻²² Ūcuachi'a chekunare Dios chu'ore chu'vañu chini rainare cuhema'ñe repana chu'vachu'o asajũ'u. Repanapi chu'o ùcuarepare chu'vato asa chãa repana chu'vaju chũ'uñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'ata'ni repanapi vati chu'ore jorechu'ore chu'vato asacuheju jachaju che'chemanejũ'u repana che'choche. Musanukona cu'ache cho'oche peore jo'kaso jmanakarujẽ'e cu'ache cho'oma'ñe pa'ijũ'u.

²³⁻²⁴ Diopi maire re'oja'che pa'iche ñiskuji cho'okaiuna musanukona re'oja'chechi'a paapu chini sãekaimere chukuna. Musanukonare chãa Paakujeku, Dios musanukonare cho'okaikumu peoche Ikama'kujeku.

Ūcuauji cho'okaiuna Jesucristo jo'e cajerumujatuka re'oja'chechi'a pa'iju musanukona rekoñoã cu'achejẽ'e peorekoñoã paaju cha'ajũ'u. Musanukonapi jã'aja'ñe pa'ijuna Maire Paaku Jesucristo reparumu, "Ro'iche peomu inare", chiuu kuaja'mu Puka'kure Diore.

Cuhacho chu'o saosi'ea'me

²⁵ Musanukona ūcuaja'che Diore sēekaijũ'u chukuna'te. ²⁶ Repau'te cuasanare ūcuaukore repacheja pa'inare chẽse pojoju, chu'o sa kuakaijũ'u chukuna'te. ²⁷ Maire Paakuji chũ'ukuna chu'u tochasi'e ie chu'o peore ñaju i'kakaijũ'u, Repau'te cuasanare ūcuaukore. ²⁸ Maire Paaku Jesucristoji musanukonare re'oja'che cho'okaau.

Pablo

San Pablo Tesalónica vu'ejoopo pa'inare jo'e chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pablo, Silvanona'me Timoteo ija'ova utija'ova tocha saome musanukonare Tesalónica vu'ejoopo pa'inare Jesuni cuasaju ũcuate'eujakanupu pa'ijũ, mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo'te ja'me pa'inare. ² Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristoji musanukona rekoñoãna re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Cristo jo'e rairũmuna Dios pãĩ cu'ache pa'inare ro'iche chũ'uja'mu repaña cu'ache cho'osi'e ro'i

³ Chũkuna majapãijana, musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasaju Dioni si'arũmu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiche pa'imũ chũkuna'te. Jã'aja'ñe cho'oto re'omũ, musanukonapi si'arũmu Repauni na'a rua masi cuasaju chekunani na'a rua oiju re'oja'che cho'okaiju pa'ijuna. ⁴ Jã'ajekuna chũkuna musanukona Jesure masi cuasaju pa'iche'te chekũchejña pa'inani Jesucristo'te cuasakanupũãre pojojũ kuame. Musanukonapi rua cu'ache ti'jñecojoñonata'ni Repauni ũcua cuasaju re'oja'che pa'ijũ ñojuna kuame chũkuna. ⁵ Jã'aja'ñe masi cuasaju ie masime mai: Pãĩ pa'iche cuasa ña ũcuarepa chũ'uku'mu Dios. Jã'ajekuna musanukonare Repau chiiche'te cho'oju cu'ache cho'ocojñonare, "Re'onaa'me ina", chiũ ũcuau pa'ichejana saja'mu Repau.

⁶ Dios ũcuarepa chũ'ukũjeku maire cu'ache cho'oju pa'inare repaña cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini sãĩñe chũ'uja'mu. ⁷ Reparũmu Maire Paaku Jesús jo'e rairũmu Diopi cho'okakuna mai cu'ache cho'ocojñoneji si'asũna pani vajusojanaa'me mai. Jesús Repau neena ángeles rua masinana'me raiju toana'me miañe ñoñe raijanaa'me. ⁸ Rani Dioni cuasacuheju Repau Jesús pa'iche kuachũ'ore jachaju pa'inare vati toana saoja'mu Repau, repaña jachasi'e ro'i. ⁹ Vati toa Dios Peore Masiuji Re'oku peochejajeku re'oja'chejẽ'e peochejare ai saocojñosina si'arũmu uujũ pa'ijanaa'me. ¹⁰ Repau jo'e raiumucuse Jesús, Repau'te cuasanani Repau neenani pojocojñora chini re'oja'che ñou raija'mu. Musanukona ũcuachi'a chũkuna chũ'vachũ'o asa chẽa cuasanajeju Repau'te ja'me pojोजनाa'me reparũmu.

¹¹ Jã'ajekuna musanukonare mai Cuasaku'te Diore si'arũmu sũekaiju pa'inaa'me chũkuna, musanukonani Repau chẽa paanani ña, "Re'onaa'me ina", chiũ re'oja'chere isia'ku chini. ũcuachi'a Repau masicheji cho'okaijuna musanukona re'oja'che cho'oñũ chiiche'te peore cho'oju paapu chini sũekainaa'me chũkuna. ũcuachi'a Jesuni cuasaju re'oja'che cho'omasia'ju chini sũekainaa'me chũkuna. ¹² Musanukonapi jã'aja'ñe re'oja'che pa'ito Jesús Maire Paaku jainukore pãĩ pojocojñoja'mu. ũcuachi'a Repauji mai Cuasakuji Diopi Maire Paaku Jesucristona'me oiju cho'okaijuna musanukonapi rua re'oja'che cho'o ñojuna pojojaja'mu Repau musanukonare.

2

Maire Paaku jo'e raijachere kũatũ

1-2 Chukuna majapāijana, chura Maire Paaku Jesucristo jo'e rani maina'me pa'ijachere kuamu chu'u. Jā'ajekuna musanukonare pāipi tiiñe che'choju, "Maire Paaku jo'e ranicuhasi'kua'mu", chiito kukuma'ñe jachajū'u repinare, chiimu chu'u. Chekurumu repana Dios chu'o kuanaja'ñe i'kaju jā'apāani chu'ore ra kuaju jā'apāani utija'ovana chu'o tocha sao, "Pablo tochasi'ea'me ie", chiiju jorejanaa'me repana. 3 Pāi musanukonare jā'aja'ñe joreju i'kache jmamakarujē'e asamanejū'u. Jesucristo jo'e rairumu ija'che pa'ija'mu: Pāi jainuko Dioni jachaju cu'ache cho'oju pa'irumuna pāi chū'uku te'eu Cristo'te rua cuhekujē charo rajia'mu, cu'acheja ai saocojñojau. Repau raisirumuna Jesucristo na'a cho'jepi jo'e rajia'mu. 4 Repau charo rajiau Diore rua cuhekujeku, repauchi'a pojocojñora chini Diore cuasanare ūcuanukore cuasaūseku cavaku pāi űaju'te Dios vu'e űjavu'ena kaka puu, "Diorepau'mu chu'u", chiija'mu.

5 Chu'u musanukonare ja'me pa'irumu ūcuare kuasi'kua'mu. űJā'a cuasama'ñe musanukona? 6 Repau Cristo'te cuheku Diopi űšekuna chuta'a raima'mu. Repau Dios űsemarumuna rajia'mu Cristo'te cuheku. Chura jā'a masime musanukona. 7 Vati ai irumu rope'e chū'uku pa'imū pāipi Dios chiche'te cuheju cho'omanea'ju chini. Jā'ata'ni Diopi űšekuna repau cho'ora chiiche peore cho'ocu'amū. Dios Repau'te űseuamarumujatū'ka vati cho'oche űseku pa'ija'mu. 8 Dios űsemarumupi vaa pāiu vati ai neekujeku Cristo'te cuhekujē rua si'ache cho'o űjoja'mu. Jā'ata'ni Maire Paaku Jesús re'oja'che űoū rani repau cho'oche'te űseku i'kachechi'api vanisoja'mu repau'te. 9 Repau Maire Paaku chuta'a raimarumu repau cu'ache pa'iku rani vati aipi cho'okaiuna rua masiku Jesús saocojñosina cho'ocheja'che pāijē'e cho'ovesuche'te si'ache joreku cho'oja'mu. 10 űCuachi'a pāi vati toa saina repau joreku si'ache cu'ache cho'oche cuasajanaa'me, ūcuauñi chini. Dios chu'o ūcuarepare asacuheju Jesure jovomanesinajeju vati toana sani cho'osojanaa'me repana. 11 Jā'ajekuna Dios repinare Repau chu'o asa chēañe űsemu jorechu'ore cuasa'ju chini. 12 Jā'aja'ñe pa'iju repana cu'ache cho'oneeñe'te jo'kasocuheju Repau chu'o ūcuarepare asacuhesinajeju ūcuanuko vati toana sani cho'osojanaa'me repana, cu'ache cho'osi'e ro'i.

Repau'na'me re'oja'che paapu chini Dios chēacojñosina pa'iche'te kuamu

13 Chukunata'ni musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasajuna Dioni si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiche pa'imū. Dios musanukonare űCuau Rekochoji cho'okaiuna Jesuni cuasaju jovosina Repau neenajeju űCuau'na'me ai re'oja'che paapu chini chēaasomu, Repau chuta'a chejajē'e cho'omaramuna. 14 Musanukonapi chukuna chu'vachū'ore Jesucristo'te cuasache kuachū'ore asa chēa Repau'ni cuasaju jovo Maire Paaku Jesucristo pa'ichejare ai sani pa'iju űCuau pa'icheja'che re'oja'che paapu chini chēaasomu.

15 Jā'ajekuna, chukuna majapāijana, musanukona Jesure cuasache űhasoma'ñe cuasaju chukuna sani chu'vasi'ena'me utija'opi tocha saojū che'chosi'e cavesuma'ñe cuasaju pa'ijū'u. 16 Repau Maire Paaku Jesucristo mai Ja'ku Diona'me oiu cuhama'ñe re'oja'che cho'okaiū pa'iku'mu, maipi pojoju pa'iju re'ojarekoñōā paa'ju chini. űCuachi'a maire Repau pa'icheja sani re'oja'che pa'ijache jo'kasi'kua'mu, maipi repare cuasaju pojoju cha'aju paapu chini. 17 űCuauji musanukona rekoñōāna cho'okaaū re'oja'che cho'o koka paaju pojoju i'kaju re'oja'chechi'a cho'oju paapu chini.

3

Dioni sēekaapu chini Pablo i'kasi'ere kwamu

¹ Chukuna majapāijana, Diore sēekaijū'u, chukuna chu'vachu'ore pāipi ūcuauachejña pa'napa na'mi asa chēa musanukona cho'osi'ēja'che pojoju Jesuni cuasaju jovoaju. ² Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'onapi chukunani cu'ache cho'omanea'ju chiiju sēekaijū'u chukuna'te. Pāi ūcuarepanuko Diore cuasanachi'ama'me. ³ Jā'ata'ni Maire Paaku ūcuarepa cho'okujeku vati ai musanukonare cu'ache cho'oche ūseku cho'okaija'mu re'oja'che cho'o koka paaa'ju chini. ⁴ Ija'che cuasaju pa'ime chukuna: "Mai repanapi cho'oa'ju chini chū'u jo'kasi'e Maire Paakuji cho'okaiuna iramu cho'oju pa'icosome repana. Ūcuachi'a na'a pa'isiramu cuhama'ne ūcu cho'oju pa'ijacosome", chiiju cuasame chukuna musanukonare. ⁵ Maire Paaku Jesucristoji cho'okaa musanukonare, Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasiju cu'ache ti'jñetojē'e koka paaju Repauni cuhasoma'ne ūcu cuasaju Dios pāi ña oicheja'che sāiñechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju paapu chini.

Ñamema'ne cho'oche cho'oju pa'iche'te kwamu

⁶ Asarepājū'u, chukuna majapāijana. Maire Paaku Jesucristoji chū'ukuna musanukonare ija'che chū'u jo'kame chukuna: Mai majapāiujai'u ūcuauakuji ñameku cho'oche cho'ocuhekuji chukuna che'chosi'e jachaku cho'omakure ja'me pa'imanejū'u. ⁷ Chukuna musanukonare ja'me pa'iramu cho'oju pa'isi'ēja'che cho'oma'to cu'amū. Jā'a masime musanukona. Reparamu ñamema'ne cho'oche cho'oju pa'isinaa'me chukuna. Musanukonare ūcuaja'che chukuna cho'osi'ēja'che cho'oju pa'iche chiimu. ⁸ Reparamu chukuna, au chekuna nee ro'ima'ne āimanesinaa'me. Jā'aja'ne cho'oma'ne musanukonani te'e'u'terejē'e karache'te cho'ocuheju umucujñana'me ñami cho'oche cho'oju pa'isinaa'me chukuna. ⁹ Jā'ata'ni chukunapi musanukonani, "Kuirajū'u chukuna'te", chiiju sēni cu'are cho'omanera'asinaa'me. Ūcu musanukonani chukuna pa'iche'te ña chēa ūcuaja'che cho'oju paapu chini ñamema'ne cho'oche'te cho'oju chukuna'te kuiraa'ju chini sēemanesinaa'me. ¹⁰ Reparamupi vna ija'che chū'uju pa'inaa'me chukuna: "Pāiu ñameku cho'oche cho'ocuheku au āimanea'ku", chiinaa'me chukuna.

¹¹ Musanukona pa'iche ija'che asaju pa'ime chukuna: Musanukona te'ena cho'oche jmakarujē'e cho'oma'ne rupu pa'iju ku'iju chekuna pa'iche'te ña cutuju pa'ijuasome. ¹² Jā'aja'ne pa'inare Maire Paaku Jesucristo neenajejuna re'oja'che pa'iju cho'oche'te ñamema'ne cho'oju repanare karache'te koo paaa'ju chini chū'unaa'me chukuna.

¹³ Chukuna majapāijana, musanukona re'oja'che cho'oche jmakarujē'e cho'o ca'nasomanejū'u. ¹⁴ Ija'ova utija'ova chukuna chū'uju tocha saochete ūcuauanapi ña jachato repana pa'iche'te ña masi ja'me pa'imanejū'u, kukuso re'oja'che paapu. ¹⁵ Jā'ata'ni repanare cuhemanajū'u. Musanukona majapāijanare pe'keru i'kaju chu'vajū'u, repanare ūcuamakarū jā'aja'ne cho'oa'ju chini.

"Diopi re'oja'che cho'okaa", chiiju chu'o saosi'ea'me

¹⁶ Maire Paaku, re'oja'che pa'iche ĩsi Ai, Ūcuauji ja'me pa'iu re'oja'che pa'iche si'ache rekoñoāna si'arumu cho'okaiū paa musanukonare.

¹⁷ Chu'u Pablo, inukoru chu'o saochечи'a chu'urepauji tochamu. Utija'o chu'u tocha saoja'o si'aja'oruã ija'chechi'a tochaku'mu chu'u. Ijamajña tochaku'mu chu'u. ¹⁸ Maire Paaku Jesucristoji musanukonare ucuanukore re'oja'che cho'okaan. Re'omu.

Pablo

San Pablo Timoteo'te charo chu'o tocha saosi'ea'me

Chu'o saosi'ea'me

¹⁻² Dios maire vati toa uuche Æsekaikujı chũ'ũna chu'u, Pablu, Maire Paaku Jesucristo saosi'kupi mu'ure Timoteo'te ija'ova utija'ova tocha saomu. Chu'upi chu'vakuna Dios chu'o asa chẽa Jesure cuasaku jovosi'kujeku chu'u chũija'iu pa'iku'mu mu'u. Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo mai pojolu cha'ache İsjauipi oiũ ruã re'oja'che pa'iche'te cho'okaaũ mu'ure, re'oja'che paau chini.

Jorechu'o che'choũseche'te kuamu

³ Chu'u icheja Macedonia cheja raipi'rarũmu mu'ure cho'oa'ku chini chũ'u jo'kasi'ere ũcua cho'oku paau chini jo'e chũ'ũmu chu'u mu'ure, ũcuachejare Efeso vu'ejoopo'te saima'ne pa'iu jorechu'o che'chona che'choche'te ũseku paau chini. ⁴ Jã'aja'ne cho'oku repanare cuhama'ne ũcua i'kaku pa'ijũ'u, repanapi aichu'ona'me aipã pa'si'e cuhama'ne si'arũmu cutuju pa'iche'te jo'kasoa'ju. Jã'aja'ne cutuju sãĩnechi'a ke'reme. Dios cho'okaiche jã'aja'ne cutucheji asa chẽa cuasaju jovoma'me Jesure.

⁵ Repanapi pãire chekunani ña oiju re'oja'che cho'okaiju paapu chini jã'aja'ne chũ'ũmu chu'u. Pãĩ repana rekoñoã cu'achejẽ'e cuasama'ne cu'ache cho'omanajeju suma'ne pa'imana Dionı masi cuasaju chekunare pãĩ oimasime. ⁶ Mu'u pa'icheja pa'ina te'ena jã'aja'ne re'oja'che pa'iche'te cavesũso peoche cutuchũ'ore asaju pa'ime. ⁷ Dios chũ'u jo'kasi'e che'choũũ chĩnata'ni repa chũ'ũsi'e kuachu'o asavesũme repana. Ruã masiche cuasache cutunata'ni vesũme repana.

⁸ Iere masime mai: Dios chũ'ũsi'e re'oja'imũ. Jã'ata'ni Repau cho'ora chini chũ'u jo'kasi'e masiche pa'imũ. ⁹ Re'oja'che pa'inani chũ'ũku jo'kasi'emauasomu jã'a. Ija'che cho'onapi repana cu'ache cho'ochẽ'te cuasa masi jo'e cho'omaneaju chini jo'kasi'easomu: Repa chũ'ũsi'e jachanana'me chũ'unare cuhenare, Diore cuhenana'me cu'ache cho'onare, Diore vajuchũmapũ Repau'te pojomajũaruã cho'ocuhenare, pu'ka'kupãĩ vanisonana'me chekunare vanisonare, ¹⁰ rãjoromi peonare romineenana'me ũjũpãĩ peonare ũmũneena, ũmũpãĩ ũcuajanare ũmũneenana'me romi ũcuajanare romineenare, pãĩ ũcuajanare chẽa kuripi isisonare, jorechu'o cutunana'me pãĩ chẽa'ne chũ'unare roiju jore-nana'me cheke si'ache cu'ache cho'uju Dios chũ'ũne'te jachaju re'oja'che cho'ocuheju pa'inare. ¹¹ Jesucristo'te cuasache kuachu'o ũcuarepare jachame repana. Repachu'o Dios Re'oku chu'ure jo'kasi'ea'me chu'upi ku'ũ chu'vaku paau chini.

Repau'te oiũ Dios cho'okaisi'ere kuamu Pablu

¹² Chu'upi koka paaku Repau chu'ore chu'vaa'ku chini Maire Paaku Jesucristo chu'ure chẽa sao cho'okaimũ. "Chu'u chũ'ũne masi cho'oja'mu iku", chĩũ Repauni cho'ochẽ'te cho'okaaũ chini chu'ure chẽasi'kuamũ Repau. Jã'ajekuna, "Re'orepamũ", chĩũ pa'iku'mu chu'u Repau'te. ¹³ Aperũmu chu'u Repau'te Maire Paaku'te ruã cu'ache cutusi'kuamũ. Chu'uni teakuna Repau neenare ruã cu'ache cho'oku pa'isi'kuamũ chu'u, repanani cacũ'ora chini. Jã'aja'ne cho'oku'teta'ni Dios chu'ure oiũ chẽasi'kuamũ, Repauni

cuasamau pa'ivesaku cho'okuna. ¹⁴ Jā'aja'ñe cho'o Maire Paaku Jesucristo chu'ure oiũ re'oja'che karama'ñe İsisi'kua'mu, chu'upi Repauni masi cuasaku päire chekunani oiũ cho'okaiũ paau chini.

¹⁵⁻¹⁶ Ie chu'o ũcuarepajekuna jachama'ñe cuasache pa'imũ maire ũcuanukore: Jesucristo icheja cheja päire, cu'ache cho'onani ũcuanukore jũni ro'ikasa chini raisi'kua'mu, mai cu'are Repauji jũni ro'ikakuna maipi vati toa saimanea'ju chini. Jā'ajekuna Dios chu'ure te'eũ chekunare ũcuanukore na'a rua cu'ache cho'osi'kureta'ni oiũ Repau Jesucristo jma-makarajë'e pe'ruma'ñe cha'aku pa'iche cho'o ñosi'kua'mu chekunare, Repauni cuasaju jovo ũcuauña'me ai pa'ijanare. ¹⁷ Jā'ajekuna Diore Peore Paaku'te Si'arumu Pa'ikuta'ni Ñoma'kure, "Peore Masiuji rua re'oku'mu mu'u", chiiu Repau'techi'a ũcuate'eũ'te cuhama'ñe si'arumu pojoju paũu mai. Jā'aja'ñe paau.

¹⁸ Asarepajũ'u, chu'u chũija'iu Timoteo. "Ija'che pa'ijũ'u", chiiu chu'vamũ chu'u mu'ure: Dios chu'o kuana kuasi'ere ũcuarepa cho'oku cu'ache ti'ññetojë'e cu'are cava cajejani Jesure cuasache ũhasomanejũ'u. ¹⁹ ũcu masi cuasaku cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũ'u. Chekuna te'ena re'oja'che cuasaju pa'iche'te jo'kaso cacu'asojũ pa'ime. ²⁰ Jā'aja'ñe cho'osinaa'me Himeneona'me Alejandro. Jā'ajekuna repanare vati aini jo'kasi'kua'mu chu'u, repanapi kaku Diore cu'ache i'kama'ñe pa'iche'te che'chea'ju chini.

Diore pojochu chu'vache'me

2

¹ Ie rua chu'vamũ chu'u mu'ure: ũcuanukore pãi Dioni re'oja'chere sêekaiũ, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiu pa'ijũ'u Repau'te. ² Maipi ainani, chũ'unani ũcuanukore Dioni sêekaiju pa'ito repana maire re'oja'che chũ'uju pa'ivesache cho'omapuna Repau'te cuasache'te ũsecojñoma'ñe ũcu cuasaju re'oja'che pa'iju chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'ijanana'me mai. ³ Re'oja'chea'me jā'a. Dios maire vati toa sani uuche ũsekaiku jā'aja'ñe re'oja'che sêekaiche asa pojomu. ⁴ Repau Dios pãi ũcuanukore Repau chu'o ũcuarepare asa chëa Jesuni cuasaju jovo ũcuauña'me ai paapu chiimu. ⁵ Dios ũcuate'eũ'mu. ũcuachi'a maire I'kakaiku pãiu ũcuate'eũ'mu; Jesucristoa'mu Repau. Jesucristochi'aa'mu maire Diona'me re'oja'che paapu chini Cho'okaiku. ⁶ Repau Jesucristo cho'okaicuhema'ñe maire pãi ũcuanukore cu'a jũni ro'ikaisi'kua'mu. Jā'aja'ñe cho'o Dios maire ũcuanukore vati toa uuche ũseka chii'che cho'o ñosi'kua'mu Repau, Dios chiisirumujekuna. ⁷ Chu'u i'kache ie chu'o ũcuarepaa'me. Jorema'mu chu'u. Dios chu'ure Jesús saosi'kure ũcuare kuaa'ku chini chũ'u jo'kasi'kua'mu, judio peonani Repau chu'ore ũcuarepa Repau'te cuasache kuachu'ore che'choku ku'iu paau chini.

⁸ Jā'aja'ñejekuna pãi si'achejña pa'inare, cu'ache cho'oma'ñe pa'iju, chekunare ke'reju pe'ruma'ñe re'oja'che pa'iju Dioni sêeju pa'ijũ'u, chiiimu chu'u. ⁹⁻¹⁰ Romire ija'che chu'vamũ chu'u: Romi re'oja'che paũu china kãña re'ojakãña ju'icheji re'oja'che ñoñechi'a cuasama'ñe rekoñoã pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Pe'keru pa'iju musanukona rekoñoãpi masi cuasaju re'oja'che cho'oju pa'ijũ'u; romi Diore cuasana pa'iche'me jā'a. Jā'aja'ñe cho'oju pa'ina repana rekoñoãpi re'oja'che pa'iche cho'o ñome. Pãipi musanukonani chiapu chini raña si'ache ruarepa veni care'va, kãña rua ro'ikãñana'me ko'siua, pachokuri cho'osimajñaruã ju'iju

pa'imanejũ'u. Ūcuachi'a umupāipi uache ñaa'ju chini ju'iju pa'imanejũ'u. ¹¹ Pāi Dioni pojoñu chini chi'irumu umupāi ña kukuju pa'iju cutumañe Dios chu'ore asa chēaju pa'ijũ'u. ¹² Romipi umupāire chũ'uju che'choju i'kamañe pa'ijũ'u, chiimu chu'u. ¹³ Ija'chea'me: Dios aperumu Adanni charo cho'osomu, na'a cho'jena Evare. ¹⁴ Repanare cho'osirumu Eva Dios chũ'usi'ere jachako re'oja'chere cho'ovesuko vatipi joreku chũ'una asa chēa charo cu'ache cho'oasomo. Repao ũju Adán vati joreku chũ'ñe, "Ūcuarepama'mu ie", chiiu masakuta'ni ũcua cho'osomu. ¹⁵ Aperumu pa'isi'ko jā'aja'ñe cho'osi'eta'ni musanukona romi Dioni masi cuasaju, chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iju, cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'imasiyu chiire masi paato re'oja'che pa'ija'mu musanukonare.

Jesure cuasakuanupũ chũ'una pa'iche'te kumatu

3

¹ Ie chu'o ũcuarepaa'me: Pāiu ũcuauakupi Jesure cuasakuanupũ chũ'uku pasa chiito rua re'omu. ² Jā'ata'ni repanare chũ'uku re'oja'che pa'imasia'ku, pāipi repauni ñaju i'kamaneaju chini. Rũjore ũcuate'eo'te paaa'ku. Masi cuasaku cu'are juvoku re'oja'che pa'iu pāi ña kukucojñoku paa. Ūcuachi'a pāi so'ña rainare si'arumu tijña repau vu'ena cuaa kuiraku ñu ũuku kãñejatu'ka jo'kaku paa. Ūcuachi'a Dios chu'o che'chomasiku paa. ³ Conore jũ'iu cavaku pa'imane'aku. Pe'keru pa'iu ke'rema'ñe, kurineeku pa'imane'aku. ⁴ Repau vu'e pa'inare masi paaa'ku. Ūcuachi'a mamachii repau'te ña kukuju repau chũ'ñe jachama'ñe cho'onare paaa'ku. ⁵ Pāiu repau vu'e pa'inare chũ'uvesuku Diore cuasakuanupũ, ¿je'se chũ'uja'u? ⁶ Ūcuachi'a Jesure cuasanare chũ'ujau Repau'te apucasaku jovosi'kupi pa'imane'aku, chekurumu repau pa'iche'te ruarepa meñe cuasaku pojoku vati ai ti'jñecojñosi'eja'che ti'jñecojñoku. ⁷ Ūcuachi'a Jesure cuasamana ña kuku re'oja'che cutucojñoku paa, pāipi repauni ke'rejuna sãñe pe'ruku vatini cacu'ocojñoku.

Repakuanupũ chũ'unare cho'okaina pa'iche'te kumatu

⁸ Repakuanupũ chũ'unare cho'okaina ũcuachi'a pāi chekuna ña, vajuchucojñona paaru. Repana i'kache chu'o jmakaruj'e jorema'ñe paaru. Cononeema'ñe paaru. Ūcuachi'a joreju kuri kooñu chimana paaru. ⁹ Dios chu'o mai cuasache ũcuarepare cuhasoma'ñe cuasaju paaru. Cu'ache cho'omanajeju oima'ñe paaru. ¹⁰ Repanare chũ'unare cho'okaiche jo'kara chini charo repana pa'iche'te rua jeerumu ñañe chiimu. Repanari re'oja'che pa'ito jā'aja'ñe cho'ochē jo'kare'omu repanare. ¹¹ Repana rũjoromi ũcuaja'che chekunare cu'ache cutuma'ñe pe'keru pa'iju, cononeema'ñe pa'iju, repana cho'ochē peore masi cho'uju, pāi chekunare ña kukucojñona paaru. ¹² Jesure cuasana chũ'unare cho'okaiku rũjore ũcuate'eo'te paaa'ku. Ūcuachi'a repau mamachii re'oja'che masi chũ'uku repau vu'e pa'inare ũcuauakore masi paaa'ku. ¹³ Repana chũ'unare cho'okaina repana cho'ochē chekunare masi kuirani rua ña kukucojñojanaa'me. Ūcuachi'a repana Jesure cuasache kuavajuchuma'ñe chekunare kuajanaa'me.

Dios kãsi'e mai cuasachu'o ũcuarepa pa'iche'te kumatu

14-15 Na'mi sani ñara chiimu chu'u mu'are. Jã'ata'ni chekurumu saicu'akuna chu'upi pesa saima'to mu'upi masia'ku chini ija'ova utija'ova Dios neena pa'iche che'choche'te mu'uni chu'vaku tocha saomu chu'u, mu'upi repacheja pa'inani che'choa'ku chini. Repana Diore Si'arumu Pa'iku'te cuasakuanupu Repau chu'o chekunani kuaju paapu chini Ūcuauji cho'okaiuna asa cuasanaa'me. 16 Diore ja'me pa'ire'ochete Repau kuamanesi'ere churana Ūcuauji kuauna mai asa chëa cuasachu'o ũcuarepajeku rua re'oja'imu. Ija'che cuasanaa'me mai: Icheja chejare pã ca'nivu paaku rani paniasomu Cristo. Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau cu'achejẽ'e cho'oma'ne pa'iche ñaasome pã.

Angeles ũcuachi'a Repau cho'ochete ñaju paniasome.

Repau pa'iche si'avãjupãire kuakaisi'ejekuna pã si'achejña pa'ina cuasame Repau'te.

Cheja pani pi'ni Dios pa'ichejana cunaumuna jo'e munisoasomu Repau.

Jesure cuasache jo'kasona pa'iche'te kuumu

4

1 Jã'ata'ni Dios Rekochoji masi kuauna ie masime mai: Cristo chuta'a raimarumu Repau'te cuasana pã te'ena Repau'te cuasache ũhaso vatipi chũ'ukuna pã jorena che'chochu'ore asa chëa cuasaju pa'ijanaa'me. 2 Së'sevuchi'a re'oja'cheja'che ño'ne pa'iju jorena chu'ore asa jachama'ne cho'uju pa'ijanaa'me repana. Repana jorena cu'ache cho'uju che'chesosinajeju repanani cuasomauna repana cu'ache cho'ochete oimanaa'me. 3 Repana jorena romi vejache ũseme. Ūcuachi'a ãu te'emajñaruã ãiũseme repana. Repa ãu Dios cho'osi'ea'me, Repau'te cuasanapi chu'o ũcuarepare masiju Repauni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju ãiju paapu chini. 4 Æu Dios cho'osimajñaruã peore re'oja'chea'me. Jã'ajekuna ãimajñaruã ũcuauamajñaruãre jñaani cuhema'ne pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju ãire'omu maire. 5 Jã'ajekuna Dios, "Re'omu ie", chiisi'ere ãure maipi Ūcuauñi sëejuna isikuna jñaã ãito re'omu.

Jesucristo chũ'ũne masi cho'okaina pa'iche'te kuumu

6 Mu'u cuasaku pa'iche'te Dios chu'o ũcuarepare Repau'te cuasache kuachu'ore si'arumu ñaku che'cheku mai majapãijanani jã'are che'choku pani Jesucristo'te cho'ochete masi cho'okaiuku pa'ija'mu.

7 Jã'ata'ni aichu'o pã cuasache jorechu'o Dios chu'oma'ne asacuheku cho'oma'ne pa'iu Dios chiichechi'a si'arumu na'a rua cho'oku che'cheku pa'ijũ'u. 8 Mai ca'nivuaipi koka peoca'nivua pa'imanea'ku chini, cho'ochete rua cho'oto re'omu. Jã'ata'ni rekocho pa'iche Diore cuasaju cho'ochete na'a rua cuasaku pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oto icheja cheja pa'irumuchi'a re'oma'ne jũnisosirumujat'ka re'oja'mu maire. 9 Ūcuarepaa'me jã'a. Pãipi ũcuauku jã'are cuasato re'omu. 10 Jã'aja'nejekuna pãipi ũcuare cuasaa'ju chini, Diore Si'arumu Pa'iku'te maire re'oja'che cho'okaijachere cha'aju pojoju Repau'te cho'ochete rua cho'okaiju pa'inaa'me mai. Repau pã ũcuaukore vati toa sani uuche ũsekaimasiku'mu. Jã'ata'ni Repau'te cuasanarechi'a uuche ũsekaiku'mu.

11 Ie chu'o chu'u mu'are chu'vache repacheja pa'inare chũ'uku che'choku pa'ijũ'u, peore masi cho'uju paapu. 12 Repanare Jesure cuasanare re'oja'che i'kaku pa'ijũ'u. Ūcuachi'a mu'u re'oja'che pa'iu Diore masi cuasaku cu'achejẽ'e cho'oma'ne pa'iu chekunare oia re'oja'che cho'okaiu pa'iche

cho'o ñojũ'u repanare, ña chëa ũcuaja'che cho'oju paapu chini. Mu'uri jā'aja'ñe cho'oto pōsuu'teta'ni mu'ure ña kukuju pa'ijanaa'me repana.

¹³ Chu'u mu'u pa'icheja sairumujatu'ka repanare si'arumu Dios chu'o tocha jo'kasi'e repana ũcuanuko asaju'te ñaku chu'vaku che'choku pa'ijũ'u.

¹⁴ Jesure cuasana aina mu'ure jũñjapi jajana Dios Rekocho mu'ure jo'kasi'e chekunare cho'okaimasiche cuhasoma'ñe cho'oku pa'ijũ'u.

¹⁵ Chu'u mu'ure chu'vachũ'o cho'o ca'nasoma'ñe peore masi cho'oku pa'ijũ'u, pāipi ũcuanuko mu'u si'arumu na'a re'oja'che pa'iche'te ñaju paapu. ¹⁶ Ñarepaku re'oja'che pa'iu masi che'choku pa'ijũ'u. Mu'uri jā'aja'ñe ũhasoma'ñe re'oja'che cho'oku pa'ito Diopi rua re'oja'che cho'okaija'mu mu'ure, mu'u che'chonare ũcuachi'a.

Jesure cuasanare kuiraju chũ'ũñe'te kamu

5

¹ Ɔmurpāi mu'ure na'a rua ainarejē'e ke'rema'ñe mɔja'kupāijanare pe'keru i'kaku chu'vaku pa'ijũ'u. Pōsupāire muche'uchijjanare re'oja'che che'choku pa'ijũ'u. ² Romi mu'ure na'a rua ainare mɔja'koromijanare chu'vaku pa'ijũ'u. Romichii muche'oromijanare cu'ache cho'oma'ñe pa'iu re'oja'che che'choku pa'ijũ'u.

³ Va'jeva'nare kuiranare peonare ña oiu kuiraku pa'ijũ'u. ⁴ Jā'ata'ni va'jeva'ore chii paako'te repao chīpi kuiraa'ju. Chii peokoji majana-jechi'chi'a paako'te ũcuanapi kuiraa'ju repao'te. Ŭcuachi'a Dioni masi cuasaju re'oja'che cho'ochē'te che'che puka'kupāi repanare oiju re'oja'che kuirasi'ēja'che repana majapāire sāiñe kuirato pojomu Dios. ⁵ Va'jeva'o te'eo pa'io chuova'o pa'iva'o Dioni cuasako Repau cho'okaijachere pojoko cha'ako umucujñana'me ñami Repauni si'arumu cuhama'ñe sēeo pa'imo. Jā'aja'ñe pa'iva'nani cho'okañu chiime mai. ⁶ Jā'ata'ni chekuna va'jeva'na repanare uachechi'a ũcuauache cu'ache cho'oju pa'ina vaju'nata'ni repana rekoñō jūnisosinaja'ñe pa'ime. Jā'aja'ñe pa'inare cho'okaicuheme mai.

⁷ Ŭcuachi'a repacheja pa'inare majapāi kuirache'te che'chojũ'u, re'oja'che pa'ijuna chekunare repana pa'iche'te ñaju cu'ache cutucu'aa'ku. ⁸ Mai majapāi kuirache pa'imũ maire. Na'a so'o majapāijē'e cuasaju ũcuate'eko'a pa'inare majapāirepa na'a rua cuasaju kuirache pa'imũ maire. Jā'aja'ñe cho'omaneni Diore cuasana pa'iche pa'imanejeju Repau'te cuasamanare na'a rua cu'ache cho'ome mai.

⁹ Jesure cuasakanupu kuiracoñojanare va'jeva'nare ija'che pa'inarechi'a repana mami tochajũ'u: Ɔjupāi ũcuate'enare pa'isinapi sesentarepaūsurumu na'a rua paanarechi'a. ¹⁰ Ŭcuachi'a re'oja'che cho'o ñoju pa'ina paapu: Mamachii re'oja'che jojasina paapu, repana vu'ña rainare pāi pojōju re'oja'che cho'oju pa'ina paapu, Jesure cuasanare re'oja'che cho'okaiju pa'ina, chuova'na pa'inare re'oja'che cho'okaiju pa'ina, re'oja'che si'ache peore cho'ona paapu.

¹¹ Jā'ata'ni va'jenare na'a romichii mami tochamanejũ'u. Chekuru repanare uache'te cho'oju jo'e umu vejaso repana Jesucristo'te cho'okaiche'te jo'kasōju. ¹² Jā'aja'ñe cho'oni repana cho'ojanaa'me chiisi'ere joreju cho'omaneni cu'ache cho'ome. ¹³ Ŭcuachi'a repana va'jena na'a romichii si'arumu ku'ichechi'a pa'iju chekunami pāire cu'ache cutuju ñamena carūniso Jesure cuasana i'kama'ñere i'kaju pa'inaa'me. ¹⁴ Jā'ajekuna va'jenare na'a romichii jo'e umu veja chii paaju vu'e kuirana paapu, chiimũ chu'u, maire cuhenapi repanani cu'ache cutumanea'ju

chini. ¹⁵ Chekuna va'jeva'na te'ena Jesure cuasache jo'kaso vati ai chũ'uñe'te cho'ojũ pa'ime.

¹⁶ Romio ũcuauako Jesure cuasakoji repao majapãire va'jeva'nare paani kuirako paao, Jesure cuasakuanupũ pa'inani ruarepa kuirache chiimane'a'ka. Jã'aja'ñe cho'oto repanare Jesure cuasakuanupũ pa'inare va'jeva'nare kuirare'oja'mũ, kuiranare peonare.

¹⁷ Jesure cuasana aina chekunare masi chũ'ujũ kuirana repana chũ'unare rua re'oja'che pojocojñoju paapu. Repanapi Dios chũ'o si'arũmu che'choju chũ'vana pani na'a re'oja'che cho'okaicojñoa'ju. ¹⁸ Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e ũcuare ija'che kũamũ:

Vacer trigo cha'ca po'tekaiku'te trigo ãiũsemaneju'ũ; ãiũ cho'oa'ka, chiimũ. Chekacheja ija'che kũamũ:

Cho'ochẽ cho'okaiku'te repau cho'ochẽ cho'osi'e ro'i ro'ijũ'ũ, chiimũ.

¹⁹ Pãipi Jesure cuasana chũ'unani, "Cu'ache cho'osinaa'me ina", chiito jachajũ'ũ, chekunapi repana cu'ache cho'osi'e ñasi'ere chotena jã'apãani ka'chana ũcuate'e kũama'to.

²⁰ Cu'ache cho'oreparu jo'e cho'omaneajũ chini pãĩ ũcuauako asaju'te i'kajũ'ũ repanare, chekunapi asa kũkũ repana cho'osi'eja'che cho'omaneajũ chini.

²¹ Ie chũ'o mũ'upi asa cho'oa'ka chini Diona'me Jesucristo Repau chẽa paacojñoa angeles asaju'te chũ'u jo'kamũ chũ'u mũ'ure: Chũ'u chũ'vache cho'oku mũ'u chiinarechi'a na'a re'oja'che cho'okaiũ pa'ima'ñe pãĩ ũcuauakore ũcuapa'ruvachi'a oiũ cho'okaiũ pa'ijũ'ũ. ²² Chũ'unare jo'kara chini repana pa'iche mũ'u rua jeerũmu ñasinani jo'kajũ'ũ. Repana pa'iche mũ'u masi ñamanare chũ'uñe jo'kamaneju'ũ, chekurũmu repanapi cu'ache cho'ojuna ña pãipi mũ'uni cu'ache cutuju. Jma-makarujẽ'e cu'ache cho'oma'ñe pa'ũ re'oja'che pa'ijũ'ũ mũ'u.

²³ Timoteo, mũ'uni chũ'vamũ chũ'u ie: Mũ'u te'eñoã cutaro jũni okorepachi'a ũkũkũ pa'ima'ñe uche conopi jmara'karũ ja'me ũkũkũ pa'ijũ'ũ.

²⁴ Jo'e chũ'unare jo'kache'te i'kamũ chũ'u. Rua jeerũmu ñasinarechi'a jo'kato rua re'omũ, chiimũ chũ'u. Iramũ pãĩ te'ena cu'ache cho'ochẽ ñomũ, pãĩ ũcuauako cho'osi'e ro'iche Dios chũ'uumucuse chuta'a tĩ'amarũmũna. Jã'ata'ni chekuna ñoma'ñe cu'ache cho'ochẽ pãĩ ũcuauako cho'osi'e ro'iche Dios chũ'uumucuse ũcuauji kũaũna masi-janaa'me pãĩ. ²⁵ ũcuaja'che pãĩ re'oja'che cho'ochẽ te'eñoã pãĩ ũcuauakore masi ñomũ. Jã'ata'ni te'eñoã ñoma'ñe re'oja'che cho'ochẽ pãĩ ũcuauako cho'osi'e ro'iche Dios chũ'uumucuseña masicojñoja'mũ.

6

¹ Chekunare chẽa paacojñoanapi Jesure cuasana repanare paanare ña, vajuchujũ jachama'ñe paapu, pãipi repana pa'iche'te ña mai che'chochũ'ore asa, "Cu'amũ jã'a", chiijũ Dioni cu'ache cutumaneajũ chini. ² Chẽa paacojñoanapi Diore cuasana te'ena repanare paanapi ũcuaja'che Jesure cuasana pa'ito repana majapãijanajejũna na'a jma-makarũ ña, vajuchujũ pa'ima'ñe cho'ochẽ na'a re'oja'che cho'okaiju paapu, cho'okaicojñoanapi repana cuasana majapãijanajejũna. Ie che'chokũ chũ'ũkũ pa'ijũ'ũ repacheja pa'inare:

Re'oja'che pa'iche'te kũamũ

³ Pāiu ūcuauakuji Maire Paaku che'chosi'e ūcuarepare jachaku, Diore masi cuasaju pa'iche'te kuachu'o che'choma'ne jorechu'ore che'choni cu'ache cho'omu. ⁴ Repauji me'ne, "Rua masiu'mu chu'u", chiiu cuasaku Dios chu'o ūcuarepare asacuheku rua vesuu'mu repau. Pāi sāi'nechi'a cutuju ke'rechu'ochi'a ūcuarepama'ne asaku cutumu repau. Jā'aja'ne cutuna pāi chekunare űa pojoma'ne cavaju cu'ache i'kaju sāi'nechi'a jorenaa'me. ⁵ Cuhama'ne cavaju cu'ache cuasanajeju chu'o ūcuarepa cuasamanaa'me repana. Kurire koo'nu chini Dios chu'oja'che i'kaju repana cuasachechi'a chu'vanaa'me repana. ⁶ Jā'ata'ni pāi Dioni masi cuasaju repana paanukoruchi'a paaju pojoju na'a rua paaneemana kurina karama'ne paacheja'che repana reko'noā re'oja'chere paame. ⁷ Mai pāi ūcuauako icheja cheja rairumu cu'amaj'aruā'jē'e peona raisinaa'me. Ūcuachi'a mai jūnisorumu sacu'akuna peova'na saijanaa'me mai. ⁸ Jā'ajekuna maini āi'fena'me kā'na karama'to, ūcua jā'ajamakarū paaju pojoju na'a rua paaneemane'nu mai. ⁹ Pāi kurina pa'nu chiina pa'ivesuju cu'ache cuasaju vati chū'ufi'e'te asa chēa repanare uache'te cho'ojū ūcuapani me'ne cu'ache cho'ojū cacu'a cho'osoju pa'ime. ¹⁰ Kurineena si'ache rua cu'ache cho'ome kurire koo'nu chini. Pāi te'ena kurire ruarepa chiiju Jesure cuasache jo'kaso re'oja'che pa'iche'te cavesuso cu'ache pa'iju rua chuova'na pa'ime.

Re'oja'che pa'imasi'che'te kuamu

¹¹ Mu'uta'ni Dios neekujeku jā'aja'ne cho'ocuheku cho'oma'ne Repauni masi cuasaku pojoku pe'keru pa'iu Repau chiiche'te cho'oku chekunani oiu re'oja'che cho'okaiu, cu'ache ti'j'netojē'e ūhasoma'ne ūcua re'oja'che pa'ijū'u. ¹² Mu'ure peore cho'ore'ochetu'ka Dioni masi cuasaku re'oja'che pa'ijū'u, Repau pa'ichejare ai sani pasa chini. Jā'are chini Dios mu'ure chēa paamu. Mu'u Repau'te cuasaku jovosirumu pāi jainuko asaju'te mu'u Repau'te cuasaku jovosi'e re'oja'che kua jū'ausi'kuu'mu. ¹³ Icheja chejana'me cunaumu pa'inare ūcuauakore pa'iche űsiku Dios asaku'te, ūcuachi'a Poncio Pilato'te chu'o re'oja'che i'kasi'ku Jesucristo asaku'te chū'umu chu'u mu'ure ie chu'o: ¹⁴ Dios mu'ure jo'kasi'e jachama'ne jmamakarujē'e cu'ache cho'oma'ne pa'iu Maire Paaku Jesucristo jo'e rairumujatu'ka rua re'oja'che cho'oku pa'ijū'u. ¹⁵ Repau'te raouarumuna Dios Jesucristo'te jo'e raoja'mu. Repau Dios Te'eui Re'oku Masiujeku ainarejē'e na'a rua Masiu'mu. Pāi chū'unare ūsekuna repanare uache'te cu'ache cho'ojū Repau ūsemamaj'aruā'chi'a cho'ome. ¹⁶ Repauchī'aa'mu te'eu Si'arumu Pa'iku. Ūcuauji ruarepa miaku űacu'akuna pāi te'eujē'e űamanaa'me Repau'te. Ūcuauako cuhama'ne si'arumu Repauni pojoju pa'ijū'u. "Peore Masiu'mu mu'u", chiiju pa'nu mai Repau'te. Jā'aja'ne paau.

¹⁷ Pāi cheja pa'irumu kurinajeju pōse rua paanare, "Chekunare cuhema'ne, kuri ai pa'ima'nechi'a cuasaju, 'Kurire paaku chu'u chiiche peore paaku'mu chu'u", chiima'ne pa'ijū'u", chiiu chū'ujū'u, Dios repanare cho'okaijachere pojoju na'a rua cuasaju paapu. Repau Dios maipi re'oja'che paapu chini mai chiiche peore karama'ne űsiku'mu maire. ¹⁸ "Re'oja'chere si'arumu karama'ne cho'ojū pa'ijū'u", chiiu chū'ujū'u repanare, chekunani oiju repana paache'te űsiju paapu. ¹⁹ Jā'aja'ne cho'ojū pani Dios pa'ichejana ai sani repana cho'ojū chi'isi'e re'oja'che karama'ne paaju pojoju re'oja'che pa'ijanaa'me repana.

Timoteo'te cuhacho chū'usi'ea'me

²⁰ Timoteo, Dios mu'ure jo'kasi'e re'oja'che cuhama'ñe che'choku pa'ijũ'u. Diore cuasamana peoche i'kachũ'o, "Rua masina cuasache'me ie", chiiche jorechũ'o asama'ñe pa'ijũ'u. ²¹ Pãi te'ena Dios chũ'o asasina repaña jorena chũ'vache'te asa chéa Diore masi cuasache kuachũ'o asacuheme chura.

Re'omũ. Diopi re'oja'che cho'okaiũ paau musanukonare.

Pablo

San Pablo Timoteo'te jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

¹ Chũ'u, Pablo, Diopi chiiuna maire Jesucristo'te cuasanare Repau, "Chũ'una'me si'arumu pa'iche'te isija'mu chũ'u", chiisi'ere chũ'vaku paa chini Jesucristo saosi'kupi ija'ova utija'ova tocha saomu ² mu'ure, Timoteo'te, chũ'u chiiuja'ujekuna chũ'u cuasaku'te. Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo oiũ rua re'oja'che pa'iche'te cho'okaau mu'ure re'oja'che paa chini.

Dios chũ'o chũ'vache'te chũ'umu

³ Chũ'u aipai cho'okaisi'ēja'che cu'ache cho'omau suma'ku pa'imau, Diore cho'okaiku'mu chũ'u. Umucujñana'me ñami Repauni mu'uni si'arumu sēekaiũ, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiũ pa'imũ chũ'u Repau'te. ⁴ Mu'ũ chũ'u jo'ka rairumu oisi'ere cuasaku mu'una'me pa'iu pojora chini ñaneemu chũ'u mu'ure. ⁵ Ūcuachi'a mu'ũ Diore masirepa cuasaku pa'iche cuasamu chũ'u. Mũcu'eo Loidana'me mũa'ko Eunice charo Repau'te cuasaju jovosinaa'me. Chura mu'ũ ūcuachi'a repaña cuasacheja'che cuasamu Repau'te.

⁶ Jã'ajekuna chũ'u mu'ure jãjñapi jarumu mu'upi cho'omasia'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere cho'oku che'che na'a rua cho'oku pa'ijũ'u, chiiũ chũ'u mu'ure. ⁷ Dios maire vajuchurekoñõ paaaju chini jo'kama'mu. Maipi rũhiñe cuasa masiju cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'iju chekunani ña oiũ re'oja'che cho'okaiju paapu chini cho'okaimu Dios maire. ⁸ Jã'ajekuna Maire Paaku pa'iche chekunare chũ'vavajuchuma'ne chũ'vajũ'u. Ūcuachi'a chũ'u Repau chũ'o chũ'vakujeku pã chēavu'e cuaocojño pa'iche'te cuasaku vajuchuma'ne cu'ache ti'ñeocojñokuta'ni Diopi cho'okaiuna Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chũ'una'me pojoku chũ'vaku pa'ijũ'u. ⁹ Repau Dios maire vati toa sani uuche ũseku chēa paaku'mu, maipi Repau neena pa'iju re'oja'che paapu chini. Mai re'oja'che cho'osi'ejekuna chēasi'emausomũ jã'a. Rupu Repau'te uache cho'osi'easomũ jã'a. Maire oiũ jã'aja'ne cho'okani chēa paajache chuta'a cheja peorũmũna cuasa Jesucristoni rao cho'okasa chiniasomũ Dios. ¹⁰ Chura mai cu'are jũni ro'ikaau chini Ūcuauñi rao Repau maire oiũ cho'okasa chiisi'e kuacuhasi'kua'mu Repau. Jesucristo'te cuasache kuachu'õ asa chēasinajeju ie masime moi chura: Jesucristo cho'okaisi'ejekuna mai jũnisosirumu cu'anareta'ni toa saima'ne Repau pa'ichejana ai sani Ūcuauña'me re'oja'che pa'ire'oche.

¹¹ Dios chũ'ure jã'are kuaku paa chini chũ'u jo'kasi'kua'mu, Jesucristo saosi'ku pa'iu Repau chũ'ore ku'iu che'choku paa chini. ¹² Chura repachu'o che'chokujeku cu'ache cho'ocojñoku pã chēavu'ere cuaorena pa'imũ chũ'u. Jã'ata'ni chũ'u Repau Jesucristo kuiramasiku re'oja'che pa'iche masikujeku vajuchuma'mu. Repau jo'e rairumujatu'ka Ūcuauji masi kuirakuna re'oja'che pa'ija'mu chũ'u.

¹³ Chũ'u mu'ure che'chosi'ere Dios chũ'o ūcuarepare che'choku pa'ijũ'u repacheja pa'inare. Ūcuachi'a Jesucristoni masirepa cuasaku chekunare pã oiũ re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'u. ¹⁴ Dios Rekocho mai rekoñõ ja'me

Pa'irekochoji cho'okaiuna Repau mu'ure chu'vaa'ku chini chu'u jo'kasi'ere Repau chu'ore masi chu'vaku pa'ijũ'u.

¹⁵ Asia cheja cana ũcuanuko Figelona'me Hermógenejatũ'ka chu'ure cho'okaicuheju jo'kasosi'e masimu mu'u. ¹⁶ Jã'ata'ni Onesiforore chu'ure ruarepañoã chu'u chiimajñaruã re'oja'che kuirasi'kure Diopi oiũ re'oja'che cho'okaau, repau neenare ũcuachi'a. Icheja pa'irumu chu'ure pã chēavu'e pa'iku'teta'ni vajuchuma'ñe ja'me pa'isi'kua'mu repau. ¹⁷ Repau ijoopo Roma vu'ejoopo apeti'asirumu vajuchuma'ñe chu'ure jñaañejatu'ka rua jeerumu ku'esi'kua'mu repau. ¹⁸ ũcuachi'a repau Efeso vu'ejoopo pa'irumu repau chu'ure rua re'oja'che cho'okaisi'e peore masimu mu'u. Maire Paaku Dios Repau pã ũcuanuko cho'osi'e ro'iche chu'numucuse chu'ure re'oja'che cho'okaisi'e ro'i repau'te ña oiũ rua re'oja'chere isia'ku.

Sōtao re'oku cho'ocheja'che Jesucristo'te cho'oche cho'okaiche'te kuamu

2

¹ Mu'u, Timoteo, chu'u chũija'iu, Jesucristo mu'ure cho'okaiche re'oja'che cho'o koka paajũ'u. ² Chu'u mu'una'me chekuna jainuko asaju'te che'chosi'e asa chēa ũcuarepa cho'oku chekunare che'chomasinare che'chojũ'u, asa chēa che'choju paapu.

³ Sōtao re'oku pa'ivesache pa'itojẽ'e pojoku masi cho'oku pa'icheja'che pa'iu Jesucristoni cuasakuna mu'ure cu'ache ti'jñeñe cuhema'ñe ũcua pojoku cho'oche cho'okaiũ pa'ijũ'u Repau'te. ⁴ Sōtaopã te'euñẽ'e repanare uache cho'oma'ñe pa'iju repanare chu'una chu'ũñechi'a cho'ome repanapi poja'ju chini. ⁵ Vi'topũ apena ũcuaja'che vi'to apeche chu'una chu'ũñe'te peore masi cho'omaneni cajejaima'me. ⁶ Pãiu cho'oche rua cho'oku repau chio ãu tãsi'ku ãu kũirumu ũcuauji charo tua ãimu repa. ⁷ Peore jã'a chotemajña chu'u i'ka kuasi'e asa cuasaku che'cheku pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni Maire Paaku Diopi cho'okaiuna asamasija'mu mu'u.

⁸ Jesucristo pa'isi'ere cuasajũ'u. Aperumu pa'iu pã chũ'usi'ku David jojocojñosi'kua'mu Repau. Chuenisosi'kuta'ni Diopi vasuuna jo'e vajuraisi'kua'mu. ũcua kuache'te Repau Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaku pa'iku'mu chu'u. ⁹ Repachu'o chu'vakujeku cu'ache cho'ocojñoku pã chēavu'ere pa'iu cu'ache cho'osi'kure quēo suocheja'che cunamepi quēo suocojñosi'ku pa'imũ chu'u. Jã'ata'ni Dios chu'o chu'vacheta'ni ũsecu'amu pã. ¹⁰ Jã'ajekuna Repauni cuasaku rua cu'ache cho'ocojñokuta'ni Repau chu'o ũcua masi chu'vaku pa'imũ chu'u, Repau chēa paajanapi asa chēa Jesucristoni cuasaju jovo ũcuauuna'me si'arumu re'oja'che paapu chini. ¹¹ Ie chu'o rua ũcuarepa'a'me:

Maipi Repauni cuasaju cu'ache cho'ocojñoni ũcuauuna'me jũnisosinaja'ñe pa'iju

Repauna'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹² Cu'ache ti'jñecojñonata'ni maipi Repauni ũcua cuasani

ũcuauuna'me pa'iju pãire chũ'ujanaa'me.

Jã'ata'ni maipi Repau'te cuasache'te kuavajuchuju,

"Repau'te cuasamanaa'me chukuna", chiito maire ũcuaja'che sãñe,

"Chu'u neenama'me ina", chijja'mu Repau.

¹³ Maire Repau chu'ũñe masirepa re'oja'che cho'uju pa'imanareta'ni ũcua re'oja'che cho'oku pa'iku'mu Repau, ũcuarepa pa'iu ũcuarepa cho'ochechi'a masakujeku.

Diopi pojoa'ku chini Repau chiiche masi cho'okaiku pa'iche'te kwamu

14 Ie chu'u chu'vachu'o repacheja pa'inare si'arumu chu'vaku pa'ijũ'u, cavesuma'ne suasaju paapu. Ūcuachi'a mai vesuche'te repana sãinechi'a cutuju ke'reche Dios asaku'te ũsejũ'u repanare. Jã'aja'ne i'kachu'o na'a re'oja'che pa'iche che'chochu'oma'mu. Jã'aja'ne i'kache si'arumu asana pãi rupu cacu'asome. 15 Mu'ure peore cho'ore'ochetu'ka Dios chiiche'te cho'oku pa'ijũ'u, Ūcuauji mu'uni pojoa'ku. Jã'aja'ne cho'oku pani Repau chu'o ũcuarepa vajuchuma'ne chekunare rũhi'ne che'chomasija'mu mu'u. 16 Diore suasamana peoche i'kachu'o i'kama'ne pa'ijũ'u. Jã'aja'ne i'kana si'arumu na'a rua cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me. 17 Repana che'chochu'o phũ'karavu chachaku saicheja'che cu'achejekuna repachu'o asana cacu'asojũ pa'ime. Himeneona'me Fileto ũcuare peoche chu'ore che'choju pa'ime. 18 Dios chu'o ũcuarepare cuheju chura tũñere jorechu'ore che'choju pa'ime repana, ija'che i'kaju: "Pãi jũnisosina vajuraimanejanaa'me; Jesure jovorumuchi'a repana rekoñõã vasocojõñe pa'imu repanare", chiiju. Jã'aja'ne i'kaju joreju che'choju pãi te'enare Jesure suasanare cacu'osojũ pa'ime repana. 19 Jã'ata'ni Dios chu'o ũcuarepajeku ai pa'iche, ija'che kwamu: Maire Paaku Dios Repau neerepanare masimu.

Ūcuachi'a,

Repanare re'oja'che cho'okaau chini Repau'te sēenare ija'che i'kamũ Dios: "Cu'ache cho'ochē peore ũhasoche pa'imu musanukonare", chiimu.

Jã'aja'ne kwamu Repau chu'o tocha jo'kasi'e.

20 Pãi pa'ivũ'e ũjavũ'e sa'navũ pa'imajñaruã pachokurina'me pokuri cho'osimajñaruãchi'a pa'ima'ne chooko'ñana'me toto cho'osimajñaruã pa'imu. Repa te'emajñaruã si'aumucujña cho'ochē cho'ojũ paamajñaruãa'me. Cheke na'a re'ojamajñaruãta'ni cho'ochē cho'omaumucujñachi'a pojoju cho'ojũ paamajñaruãa'me. 21 Pãiu'te cu'ache cho'ochē peore ũhasosi'kure re'ojamajñaruãja'ne pa'iku'jekuna Maire Paaku Dios chiiche re'oja'che ũcuauache cho'ore'omu.

22 Jã'ajekuna pōsupãi cu'ache cho'ouache suasache'te juvoku cho'oma'ne re'oja'che pa'iu Dioni masi suasaku cavama'ne pa'iu, chekunare oiu re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'u, re'ojarekoñõã paaju Diore sēenana'me.

23 Mai vesuche'te cutuju pãi sãinechi'a ke'rechu'o asaku pa'imanejũ'u. Repachu'o cutuna rua cavaju pa'inaa'me. 24 Maire Paaku'te cho'ochē cho'okaiku'te cavaneema'ne pa'iu pãi ũcuauukore re'oja'che ja'me pa'iche pa'imu. Ūcuachi'a che'chomasiku na'mi pe'ruma'ku paau repau.

25 Ūcuachi'a pãi repau chu'vachũ'o asacuhenare Diopi cho'okaiũna jachache'te ũhaso Repau chu'o ũcuarepare asa chēa suasaju chini pe'kerũ i'kaku paau. 26 Repanapi jã'aja'ne cho'oni rũhi'ne suasaju re'oja'che pa'ijanaa'me, vati aipi paaku chũ'ukuna repana ũcuauache cu'ache cho'ojũ pa'isi'ere juvomasiju.

Jesucristo jo'e raipi'rarumu pa'ijachere kwamu

3

1 Ūcuachi'a iere masiche pa'imu: Jesucristo jo'e raipi'rarumu rua pa'ivesache pa'ija'mu maire. 2 Reparumu pãi jainuku meñechi'a chiiju chekunare cho'okaicuheju kurineeju, "Chekunare na'a rua masiu'mu chu'u", chiiju ũcuauachi'a meñe pojoju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Diore cu'ache i'kaju, puka'kupãi jachaju, repanare re'oja'che

cho'okainare pojoma'ne ke'reju, Diore pojoru cho'оче ña pãisoju pa'ijanaa'me. ³ Majapãijë'e cuasamaru ña oima'ne cu'ache cutuju, chekuna cho'оче pe'ruju cuhama'ne cuasaju, repanare cho'ouache cu'a juvovesuju, chekunare asi cho'oru re'oja'che cho'оче peore si'ache kuhena pa'ijanaa'me repana. ⁴ Ūcuachi'a rua joreju repana cu'ache cho'очеjë'e cuasama'ne pa'iju, meñechi'a cuasaju chekunare cuheju, Dios chiiche cho'очеjë'e cuasama'ne repanare uachechi'a cho'oru pa'ijanaa'me repana. ⁵ Diore pojona cho'очеja'che joreju cho'oru repana cu'ache cho'очеji Repau re'oja'che cho'okaiche'te jachaju pa'ijanaa'me repana. Jã'aja'ne pa'inare pãi ja'me pa'imanejũ'u.

⁶ Repana pãi te'ena ku'iju vu'ñana tã'a romiva'nare vesuva'nare cu'are juvovesuju ūcuauache cu'ache cho'oru vajuchava'nare joreju peoche'te che'choju pa'inaa'me. ⁷ Repana romi pãi che'choche si'arumu si'ache che'cheju pa'inata'ni jmakarujë'e Dios chu'o ūcuarepa asa chëamanaa'me. ⁸ Repana jorena Dios chu'o ūcuarepare cuheju jachaju pa'ime, Janena'me Jambres Moiseni cuheju aperumu ke'resi'ea'che. Cu'achechi'a cuasanajeju Diore cuasacuhena'me repana. ⁹ Jã'ata'ni pãi ūcuarepanuko asa chëamanejanaa'me repana jorechu'o. Repana jorena cho'оче pãi ūcuauko ña masijanaa'me, Moise'te cuhesina Janena'me Jambres cu'ache cho'oru ña masicojñosi'ea'che.

Pablo Timoteo'te jo'e chũ'u jo'kasi'ea'me

¹⁰⁻¹¹ Mu'uta'ni chu'u che'chochu'ore masiku'mu. Ūcuachi'a chu'u pa'iche peore masiku'mu, chu'u cho'ora chiiche, chu'u Diore masi cuasache, chu'u pe'keru che'chohana'me chu'u chekunare oiu re'oja'che cho'okaiche. Ūcuachi'a chu'u cu'ache cho'ocojñokuta'ni Diore cuasache ūhasoma'ne ūcu cuasaku Repau'te cho'оче cho'okai koka paache masiku'mu mu'u. Chu'u Antioquia vu'ejoopo Iconio vu'ejoopona'me Litra vu'ejoopo pa'inare cu'ache cho'ocojñosi'e peore masiku'mu mu'u. Repanare rua cu'ache cho'ocojñokuta'ni Diopi cho'okaiuna re'oja'che pani etajaisi'kuamu chu'u. ¹² Re'oja'che pa'iju Jesucristoni masi cuasaju Repau chiichechi'a cho'oñu chiina pãi cu'ache cho'ocojñojanaa'me. Ūcuarepaa'me jã'a. ¹³ Jã'ata'ni cu'ache pa'inana'me jorechu'o che'chona joreju, jorecojñoru si'arumu na'rua cu'ache cho'oru pa'ijanaa'me.

¹⁴ Mu'uta'ni mu'u che'chocojñosi'ere peore masi cuasaku ūhasoma'ne ūcu cuasaku pa'ijũ'u. Chukuna'te mu'are che'chosinare masikujeku repachu'o ūcuarepa pa'iche'te masimu mu'u. ¹⁵ Mu'u chiirumuna masiche'te Dios chu'o tocha jo'kasi'ere cuasajũ'u. Jesucristo'te cuasaju jovo Ūcuana'me si'arumu re'oja'che pa'iche'te kuamu repachu'o. ¹⁶ Dios chu'o tocha jo'kasi'e peore Ūcuau kuasi'ejeku maire che'chochu'oa'me. Maipi asa cu'ache cho'оче'te ūhasoa'ju chini kuachejeku maire re'oja'che pa'iche chu'vachu'oa'me. ¹⁷ Mai Diore cuasanapi repachu'ore asaju che'cheju pani re'oja'che pa'iche che'chenajeju si'ache re'oja'che cho'omasijanaa'me.

4

¹ Dios asaku'te ūcuachi'a Jesucristo Pãi Ūcuaukore Chũ'uku Pa'ijau jo'e rani pãi jünisoinana'me vajuna cho'osi'e peore ro'iche chũ'ujau asaku'te iere chũ'u jo'kamu chu'u mu'are: ² Dios chu'o chu'vache cuhasoma'ne si'arumu chu'vaku pa'ijũ'u, chu'vare'orumuna'me chu'vacu'ache pa'irumu. Pe'keru che'choku repanapi cu'ache cho'oto pe'ruma'ne i'kaku chu'vajũ'u repanare, jo'e cho'oma'ne Dioni masi cuasaju vajuchuma'ne

re'oja'che pa'ijũ paapu chini. ³ Na'a pa'isirumu Dios chu'o ũcuarepa che'choche rua asacuhejanaa'me pãi. Chu'o ũcuarepare asacuhejũ repanare uachechi'a asajũ, repana chiichechi'a che'chojuna asajũ pañu chini che'chonare rua jainukore ku'e jñaajanaa'me repana. ⁴ Dios chu'o ũcuarepare asacuhejũ rupũ aichu'ore pãi cuasajũ kuache'te asajũ pa'ijanaa'me repana. ⁵ Mu'uta'ni si'arumu rũhiñe cuasaku pa'ivesache ti'jñetojẽ'e ũcuu re'oja'che pa'iu mu'upi cho'oa'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere Repau chu'o chu'vache'te peore masi cho'oku pa'ijũ'u, Repau'te cuasamanapi asa chẽa Jesuni cuasajũ jovoajũ.

⁶ Chu'ure vanisojarumu ti'añe jmamakarũ karamũ. Dios chu'o chu'vakujeku chuenisopi'ramũ chu'u. ⁷ Jesuni masi cuasaku chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku cu'ache ti'jñecojñokuta'ni Repau'te cuasache'te ũhasoma'ñe ũcuu cuasaku re'oja'che pa'iu chu'upi cho'oa'ku chini Dios chu'ure jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhamũ chu'u. ⁸ Chura chu'u re'oja'che cho'osi'e ro'i Maire Paaku Re'oku pãi ũcuuũko cho'osi'e ro'iche Repau chũ'uumucuse chu'ure isijachere cuasaku cha'amũ chu'u. Chu'urechi'a isima'ñe Repau jo'e rajache rua cuasajũ pojojũ cha'anare ũcuachi'a isija'mũ Repau.

Timoteoji cho'okaamũ chini Pablo chũ'uku chu'vasi'ea'me

⁹ Mu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku na'mi rani ñajũ'u chu'ure. ¹⁰ Demas Diore cuasamana pa'iche'te na'a rua chiũ chu'ure jo'ka Tesalónica vu'ejoopona sanisosi'kuamũ. Crescenteji Galacia chejana sanisosi'kuamũ. Titopi Dalmacia chejana saisi'kuamũ. ¹¹ Lucachi'a ja'me pa'imũ chu'ure. Marco'te ku'e jñaa rakaijũ'u. Chu'ure cho'ochere rua cho'okaimasiku'mũ repau. ¹² Tíquico'te mu'u sani pa'ichejana Efeso vu'ejoopona saosi'kuamũ chu'u. ¹³ Mu'u rairumu chu'u Troas vu'ejoopo jo'ka raisikãa chu'u sẽ'sevũ ju'ikãa rakaijũ'u chu'ure, Carpo vu'e jo'kasikãa. ũcuachi'a chu'u utija'okorovũã rakaijũ'u. Chekujã'o utija'o ũcuachi'a rua chiimũ chu'u. Jã'a cavesuma'ñe rakaijũ'u chu'ure.

¹⁴ Cuna cho'ochere cho'oku Alejandro rua cu'ache cho'osi'kuamũ chu'ure. Maire Paakujũ repau cu'ache cho'osinukoru cu'ache ti'jñeñe chũ'ujã'mũ repau'te. ¹⁵ Ñarepaku pa'ijũ'u repau cho'ochere. Mai chu'vache Dios chu'o rua cuheku chu'vaũsemũ repau.

¹⁶ Pãi chẽañe chũ'una charo chu'uni soni chu'u cho'osi'ere cuasa ñarumu chu'ure ja'me pa'ina te'eujẽ'e ja'me i'kakaima'ñe ũcuuũko jo'ka sanisosinaa'me chu'ure. Jã'ata'ni repana cho'osi'e cuasamaneakũ Dios, chiimũ chu'u. ¹⁷ Jã'ata'ni reparamũ chu'ure Maire Paakujũ ja'me pa'iu cho'okaisi'kuamũ, chaire ãusoma'ñe pa'iu Repau chu'ore ũcuu koka paaku masi chu'vakuna judío peonapi ũcuuũko asajũ paapu chini. ¹⁸ Maire Paaku chu'ure cu'ache cho'ochere si'ache peore Ësekaiũ Repau pa'icheja re'ojachejana saja'mũ. Si'arumu cuhama'ñe pojojũ pañu mai Repau'te. Jã'aja'ñe paau.

Chu'o saokũ re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kuamũ

¹⁹ Priscana'me Aquila'te chu'o sa kuakaijũ'u chu'ure, Onesiforona'me repau majapãi ũcuachi'a. ²⁰ Erasto Corinto vu'ejoopona canukasi'kuamũ. Trófireta'ni jũ'ikuni Mileto vu'ejoopona jo'ka ranisosi'kuamũ chu'u. ²¹ Mu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku chuta'a susurumũ ti'amarumuna rajũ'u icheja. Eubulona'me Pudente, Linona'me Claudia, chekuna mai majapãijana ũcuuũko icheja pa'ina chu'o saome mu'ure.

22 Maire Paakuji mu'u rekocho'te ja'me paau. Musanukonare
ũcuanukore Diopi raa re'oja'che cho'okaau re'oja'che paaru chini. Re'omu.
Pablo

San Pablo Titore chũ'o tocha saosi'ea'me

Pabloji Titoni sēemu

¹ Chũ'u, Pablo, Dios chũ'uñe cho'ochē cho'okaiku'mu. Jesucristoiji cho'ure saosi'kua'mu Dios chũ'ore chũ'vaa'ku chini, Dios chēa paajanapi Repauni cuasaju jovo Dios chũ'o ũcuarepare masiju re'oja'che paapu chini. ² Dios apereparumu chuta'a cheja peorumu Repau pa'icheja pāi sani pa'ijachere kuaasomu. Jorema'kua'mu Dios. Diore cuasaju jovosina Ūcuau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ³ Chura Repau paanare vati toa sani uuche Ĕsekuji Dios Repau chiisirumujekuna pāipi asa masia'ju chini chũ'uni chũ'usi'kua'mu Repau chũ'ore chũ'vaa'ku chini. ⁴ Tito, chũ'u ie chũ'o tocha saomu mu'ure. ¿Pa'iku mu'u? Mu'ure rua cuasamu chũ'u. Chũ'upi mu'uni Dios chũ'ore kuauna Repauni cuasaku jovosi'kua'mu mu'u. Jā'ajekuna chũ'u chīija'iu pa'imū mu'u chũ'ure chura. Jesucristo'te maire vati toa sani uuche Ĕsekuni Ūcuate'eu'te cuasanaa'me mai. Repau Jesucristo mai Ja'ku Diona'me mu'u rekochona re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Tito cho'ojachere kuaamu Pablo

⁵ Chũ'u mu'una'me Creta juupo pa'iu mu'ure jo'ka ranisosi'kua'mu, mai cho'o pi'nimanesi'ere mu'upi na'a pa'iu cho'o pi'nia'ku chini. Mu'ure chũ'usi'kua'mu chũ'u Jesure cuasana pa'ijoopoā si'ache repajoopoā ku'iu Jesure cuasanare chũ'uju kuirajanani, ainani jñaajoa'ka'ku chini. ⁶ Ija'che pa'inani chēajũ'u: Jesure cuasanare chũ'ujana ija'che paapu: Cu'ache cho'oma'ñe paapu pāipi cu'ache cutumanea'ju. Romi te'enarechi'a paaa'ju. Repana mamachīi Jesure cuasaju puka'kupāi chũ'uñe jachama'ñe paapu. Mamachīipi ũcuauache cu'ache cho'oto puka'kupāi pāi chũ'ucu'amū. ⁷ Jesure cuasanare chũ'unapi, repana chũ'unare re'oja'che paaju, Diore cho'ochē cho'okaapu. Cu'ache cho'omanea'ju repana. "Chukuna na'a rua masime", chini chekuna i'kache asacuhemanea'ju. Na'mi pe'rumanea'ju. Cono jũ'imanea'ju. Chekunare vaimanea'ju. Kurineemanea'ju. ⁸ Jesure cuasanare chũ'unapi ija'che pa'ito re'omu: Chekunare pāi so'ña rainare āuna'me kāiruu isia'ju. Chekunare re'oja'che cho'okaiju paapu. Dios chũ'uñe'te cho'oa'ju, cho'ouama'tojē'e. Chekunana'me re'oja'che pa'iju Dios chīiche'te cho'oa'ju. Chekurumu cu'ache cho'ouatojē'e cho'omanea'ju. ⁹ Jesure cuasanare chũ'unapi chũ'u che'chosi'ere Dios chũ'o ũcuarepare jmakarujē'e jo'kasoma'ñe cuasaju paapu, pāi ke'retojē'e. Jo'kasomaneni chũ'u che'chosi'ere chũ'o chekunani che'chomasijanaa'me repana. Ūcuachi'a jorechũ'o che'chonare chũ'vamasijanaa'me repana chũ'vachũ'ore asa chēaa'ju chini.

¹⁰ Dios chũ'o jachana jainuko'a'me, peoche i'kaju jorena. Judíopāi rua jainuko jā'aja'ñe cho'ome. Ĕmupāi ũcuanukore ija'che i'kame: "Musanukonapi jīkochā'tiro chũto tuacojñoma'to Dios pa'icheja saicu'ajamu", chīime repana. Joreme. ¹¹ Repanare Dios chũ'o jachanare ũsejũ'u, cu'ache che'chomanea'ju. Kurire kooñu chini cu'ache che'chome repana. Jā'aja'ñe che'choju te'evũ'ña pa'inare ũcuanukore cacũ'uju pa'ime. Jā'ajekuna repana cho'ochē'te ũseto rua re'omu. ¹² Aperumu Creta juupo pa'iku rua masiujū ija'che i'kaasomu: "Creta juupo pa'ina ũcuanuko jorenapi āi ainaa'me. Pa'ivesujū, ñamejū,

vaineeju, cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me", chinasomu repau. ¹³ Ūcuarepaa'me repau i'kasi'e. Jā'ajekuna repacheja pa'inare rua chu'vajū'u, Dios chu'ore asa chēa cuasaju paapu. ¹⁴ Rua chu'vajū'u repanare, judiopai aichu'o kuache'te jorechu'ore asa chēa Dios chu'o ūcuarepare jachana chū'uñe'te cho'omanea'ju. ¹⁵ Pāi re'ojarekoñō paana re'oja'chechi'a cho'onaa'me. Pāi cu'arekoñō paanata'ni, cu'achechi'a cho'onaa'me. Dioni jachaju, cu'ache'te cuasaju re'oja'che cho'ovesume repana. ¹⁶ Repana cu'ache cuasana, "Diore cuasanaa'me chukuna", chiinata'ni re'oja'che cho'omapuna ña jachame pāi repanare. Dios peore, "Cho'omanejū'u", chiisi'ere cho'ojuna pe'rumu Dios repanare. Dios chū'usi'eta'ni cho'oma'me. Re'oja'cheta'ni jmamakarujé'e cho'ovesunaa'me repana.

2

Pablo Tito che'chojachere kamtu

¹ Mu'uta'ni, re'oja'chechi'a che'choku pa'ijū'u, Dios chu'o ūcuarepare. ² Ūmupāi ainare ija'che che'chojū'u: "Re'oja'che pa'iju, cono jū'ima'ñe pa'ijū'u, chekuna pāi ña kukua'ju musanukonare. Cu'ache cho'oche juvomasiju cho'oma'ñe pa'ijū'u. Diore masi cuasajū'u. Pāi ūcuaukore oijū'u. Ūcuachi'a musanukonare cu'ache ti'ñeto Diore cuasache ūhasomanejū'u." Jā'are che'chojū'u ūmupāi ainare. ³ Ūcuaja'che romi ainare ija'che che'chojū'u: "Re'oja'che pa'iju Dioni cuasaju pa'ijū'u. Chekuna pa'iche ñani cu'ache cutumanejū'u. Cono jū'ima'ñe pa'ijū'u. Re'oja'che cho'uju pa'ijū'u, musanukona pa'iche'te chekunapi ña chēa paapu. ⁴ Romichūire re'oja'che che'choñu chini jā'aja'ñe pa'ijū'u. Musanukona airomipi romichūi ūmu pa'inare ija'che che'choto re'omu: 'Muñjare cuasaju pa'ijū'u, chīva'nare ūcuachi'a. ⁵ Masi cuasaju cu'ache cho'oma'ñe pa'ijū'u. Namema'ñe masi kuiraju pa'ijū'u chīva'nare, puka'kare ūcuachi'a. Chekunare pāi ña oiju pe'keruji i'kaju pa'ijū'u. Romi musanukona ūjupāi chū'uñe jachama'ñe cho'uju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ijuna pāipi ñani, Diore cuasanajeju re'oja'che pa'inaa'me jā'ana, chiijanaa'me musanukonare. Cu'achu'o i'kachejé'e peoja'mu repanare.'" Airomipi romichūire jā'aja'ñe che'choto re'omu.

⁶ Ūcuachi'a pōsupāire ija'che che'chojū'u: "Musanukonare cu'ache cho'ouatojé'e re'oja'chechi'a cho'uju pa'ijū'u", chijū'u repanare. ⁷ Mu'ujé'e repana ñaju'te si'arumu re'oja'chechi'a cho'ojū'u, mu'u pa'iche'te ña chēaa'ju. Repanare chu'vani jmamakarujé'e jorema'ñe chu'vajū'u. Apema'ñe rūhiñe che'chojū'u repanare. ⁸ Si'arumu chu'o ūcuarepare i'kaku pa'ijū'u, pāipi mu'uni cu'ache cutumanea'ju. Re'oja'chechi'a i'kajū'u maire cuhenapi cu'ache i'kama'ñe paapu. Cu'ache cho'omanajejuna maire cu'ache i'kavajuchujanaa'me repana.

⁹ Pāi chekunare cho'oche cho'okainare ija'che chu'vajū'u: "Musanukonare paana chū'uñe peore re'oja'che cho'ojū'u, repanapi ña pojoa'ju. Musanukonare chū'uto ke'remanejū'u repanare. ¹⁰ Repana nee jmamakarujé'e ñaasokaimanejū'u. Re'oja'che pa'ijū'u, musanukonani repana cu'amajñaruā kuirache'te jo'kavajuchumanea'ju. Re'oja'chechi'a cho'uju pa'ijū'u, musanukona pa'iche'te pāipi ña ūcuauko, 'Dios vati toa sani uuche Ūseku chu'o rua re'oja'imū', chijū masia'ju." Jā'aja'ñe chu'vajū'u cho'oche cho'okainare.

¹¹ Diopi oiũ re'oja'che Cho'okaikujeku Repau paanare vati toa sani uuche ũsemũ. Pãipi Repau pa'iche'te masia'ju chini ũcuanukore re'oja'che cho'okaikũ'mũ Dios. ¹² Diopi maini re'oja'che cho'okaiũna re'oja'che pa'imasinaa'me mai. Dios maire che'chokũ'mũ Repau, "Cho'omanejũ'ũ", chiisi'ere cho'omaneajũ chini. Che'chomũ maire, ũcuauache cu'ache cho'ouatojẽ'e re'ojachechi'a cho'ojũ paapũ chini. Che'chomũ, maipi chekunani re'oja'che ja'me paapũ chini. Che'chomũ maire, icheja cheja pa'inapi Repauni masi cuasaa'ju chini. ¹³ Icheja chejare pa'ijũ pojojũ cha'ame mai, Jesucristo jo'e cajejachere. Maire vati toa sani uuche ũseku, Peore Masiku, Jesucristo re'oja'che ñoũ ko'sija'iu cajeja'mũ. Dioa'mũ Repau. ¹⁴ Repau Jesucristo maini oiũ vati toa sani uuche'te ũseku jũ'ĩne kuhema'ĩne mai cu'ache cho'oche jũni ro'ikaisi'kua'mũ. ũcuachi'a mai rekoñoõare care'vakasa chini jũni ro'ikaisi'kua'mũ, maipi cu'ache cho'oche'te ũhaso re'oja'che cho'ojũ paapũ chini. Maini paara chini jã'aja'ĩne cho'osi'kua'mũ Repau.

¹⁵ Tito, ie chũ'u tochasi'e peore che'chokũ pa'ijũ'ũ mu'ũ. Repau chũ'ore chũ'vaa'ku chini Dios mu'ure chũ'usi'e Repau'te masi cuasanare chũ'vaku pa'ijũ'ũ, ũhasomaneajũ. ũcuaja'che masi cuasamanare Dios chũ'ũne'te rua i'kajũ'ũ masi cuasaa'ju. ũcuanukore masi chũ'vajũ'ũ, mu'ũni jachamaneajũ.

3

Jesure cuasana re'oja'che pa'iche'te kuamu

¹ Repacheja pa'inare Jesure cuasanare si'arumu ũcuanukore ija'che chũ'vaku pa'ijũ'ũ: "Pãi chũ'unare jachama'ĩne cho'ojũ pa'ijũ'ũ repana chũ'ũne. Repana cho'oũseche cho'oma'ĩne pa'ijũ'ũ. Re'oja'che cho'ochechi'a cuasaju pa'ijũ'ũ. ² Pãi chekũna pa'iche ñani te'eu'terejẽ'e cu'ache cutumanejũ'ũ. Chekunare ke'rema'ĩne pe'keruji i'kaju pa'ijũ'ũ. 'Na'a rua masime chũkũna', chiima'ĩne, chekunare ruarepa chũ'uma'ĩne pa'ijũ'ũ, Jesure cuasanana'me cuasamanare." Jã'aja'ĩne chũ'vajũ'ũ repanare.

³ Aperumu mai ũcuachi'a rua cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me Jesure chuta'a cuasamarumu. Pãi chũ'unare rua jachasinaa'me. Cu'ache cuasaju re'oja'chejẽ'e cho'ovesusinaa'me mai. ũcuauache cu'ache cho'ojũ pa'inajejũna, re'oja'che cho'ocu'asi'kua'mũ maire. Pãi chekunare rua kuhesinaa'me mai. Mai ũcuachi'a sãĩnechi'a kuhesinaa'me. Pãi ũcuachi'a rua kuhesinaa'me maire. Pãire cuheju cu'ache cho'ojũ pa'isinaa'me mai. Pãi chekunare re'oja'che ti'jñeto pe'rusinaa'me mai. Jã'aja'ĩne pa'isinaa'me mai aperumu. ⁴ Jã'aja'ĩne pa'inareta'ni oisi'kua'mũ Dios maire. Dios Repau chiisirumu tĩ'ũna chejana raosi'kua'mũ Jesure, mai cu'ache cho'oche'te jũni ro'ikaau chini. ⁵ Ija'che i'kama'kua'mũ Dios: "Re'oja'che cho'onajejũna cho'okaimũ chũ'ũ inare", chiima'mũ Dios maire. Cu'ache cho'onareta'ni maini oiũ vati toa sani uuche ũsesi'kua'mũ Repau maire. Repau chĩi paapũ chini mai cu'arekoñoõ paasi'e re'ojarekoñoõ care'vasi'kua'mũ Repau. Mai rekoñoõna ũcuau Rekocho'te rau mamarekoñoõ cho'osi'kua'mũ Repau maire. ⁶ Dios kuhema'ĩne ũcuau Rekocho'te raosi'kua'mũ maire si'ache cho'okaau chini, Jesucristoji maire vati toa sani uuche'te ũseku jũni ro'ikaisi'ejekũna. ⁷ Dios maire oiũ rupũ cho'okaiũ cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu, na'a pa'isirumũna mai Repau chũijeju ũcuau pa'ichejare ai sani paapũ

chini. Jā'are cha'ame mai. ⁸ Ie chu'o chu'u tochasi'e peore ũcuarepa'a'me. Jā'ajekuna iere chu'o si'arumu che'choku pa'ijũ'u, repacheja pa'inapi Diore cuasanapi chekunare re'oja'che cho'okaiju paapu chini. Repanani jā'aja'ñe cho'oto rua re'omu. Chekunare pāi ũcuachi'a, repana ti'ñe re'oja'che cho'ojanare ũcuankore re'oja'che pa'ija'mu.

⁹ Mai vesuche'te chekunapi sāiñechi'a cututo ja'me cutuma'ñe pa'ijũ'u mu'u. Pāi te'ena aipāi aperumu chíi jojosi'ere aichu'opi joreju kuato ja'me cutumanejũ'u. ũcuachi'a judío aipāi chũ'usi'ere cutuju sāiñe pe'ruju pa'imanejũ'u. Rupu peoche i'kache'me jā'a. Jā'are cutuju re'oja'che pa'iche che'chemanaa'me mai. ¹⁰ Pāi te'ena cu'ache cutume, chekunapi cavaju sāiñechi'a cuheju ja'me pa'imaneajũ'u chini. Jā'aja'ñe cutunare ũsejũ'u jo'e cutumaneajũ'u. Jo'e cu'ache cututo jo'e te'echo i'kajũ'u repanare. Ka'chañoā i'kasi'ere cuhama'ñe ũcu cututo chekunare Jesure cuasanare ja'me pa'iche ũsejũ'u repanare. ¹¹ Jā'aja'ñe pa'ina cu'anajeju ũcuarepa cho'omanaa'me. Cu'achē cho'ojuna repana cu'arekoñoā paache masime pāi.

Tito cho'ojachere kuamu Pablo

¹² Icheja pa'iku'te te'eu'te mu'u pa'ichejana saoja'mu chu'u, chekurumu Artemani, chekurumu Tíquiconi. Repau saisirumu saire'oto Nicópolis vu'ejoopona pesa sani tijñajũ'u chu'ure. ũcuajoopona sani canuka okorumu si'achetu'ka pasa chiimu chu'u. ¹³ ũcuachi'a Roma chũ'una chũ'ujuna tochasi'e rua masiku'te Zena'te Apolona'me mu'u pa'ichejana saisirumu cho'okaijũ'u repanare, jo'e re'oja'che kuhapu chini. ũcuache repa chũ'uche karato isijũ'u repanare. ¹⁴ ũcuaja'che Jesure cuasana repacheja pa'ina, chekunare re'oja'che cho'uche che'che sāiñechi'a kuirato, repa chũ'uche karamaneja'mu. ũcuachi'a repanapi re'ona pañu chini re'oja'che cho'ojũ paapu.

Tocha pi'nicuhasi'ea'me

¹⁵ Chu'ure ja'me pa'inana'me, chu'o saomu chu'u mu'ure. Jesuni cuasaju chukuna'te cuasanare chu'o sa kuakaijũ'u mu'u. Diopi musanukonare ũcuankore rua re'oja'che cho'okaa, re'oja'che pa'imasia'ju chini.

Pablo

San Pablo Filemonre chu'o tocha saosi'ea'me

Filemonni chu'o saom̄ Pablo

¹ Chu'u, Pablo, Jesucristo pa'iche chu'vakujeku p̄i ch̄eav̄'ere pa'im̄u. Mai majap̄iuj̄a'iu Timoteona'me chu'u ie chu'o saom̄ mu'ure Filemonre, chukuna rua cuasaku'te, Dios chu'o chukuna sani chu'varumu cho'okaisi'kure. ² Ūcuaja'che chekunare Diore cuasakuanupu mu'u va'e chi'inare Diore cuasako'te Apiana'me chukuna chu'vacheja'che Dios chu'o chu'vaku'te Arquipo'te iere saome chukuna. ³ Mai Ja'ku Dios, Maire Paaku Jesucristona'me musanukona rekoñoña re'oja'che pa'iche cho'okaijuna re'oja'che pa'ij̄u.

Filemón Diore cuasachena'me repau Diore cuasanare oiche'te k̄amu

⁴⁻⁵ Maire Paakuni Jesucristoni chiiu mu'u cuasache asasi'kua'mu chu'u. Ūcuaja'che Diore cuasanare ūcuanakore mu'u oiche asasi'kua'mu chu'u. J̄a'ajekuna mu'u re'oja'che pa'iche'te asa cuasaku, Dioni si'arumu s̄eue, "Re'orepamu", chiimu chu'u Repau'te. ⁶ Dioni s̄eekaimu chu'u, mu'upi Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chekunani kuaku Repau maire Repau'te cuasanare re'oja'che cho'okaiche'te peore masia'ku chini. ⁷ Diore cuasakujeku chu'u majap̄iuj̄a'iu'mu mu'u. Diore cuasanare mu'upi oiuna asa pojoku re'oja'che pa'im̄u chu'u. Mu'upi re'oja'che cho'okaiuna sumava'na pa'isina rua pojou pa'ime repana.

Filemonpi Onésimoni re'oja'che cho'okaau chini s̄emu Pablo

⁸ Mu'upi chu'uni re'oja'che cho'okaau chini chu'ure Cristo saosi'kuni ch̄u'uuato ch̄u'ure'om̄u. ⁹ J̄a'ata'ni mu'ure Diore cuasanare oikujekuna cho'okaau chini s̄emu chu'u. Chu'u, Pablo chura aiva'ua'mu. Jesucristo pa'iche chu'vakujeku p̄i ch̄eav̄'ere pa'im̄u chu'u. ¹⁰ Mu'upi Onésimoni oiu re'oja'che cho'okaau chini s̄emu chu'u. Chu'upi p̄i ch̄eav̄'ere pa'iu Dios chu'ore chu'vakuna asa ch̄ea Jesucristo'te cuasamu repau Onésimo. J̄a'ajekuna chu'u ch̄iija'iu'mu repau.

¹¹ Aperumu repau Onésimo cu'ache pa'iu mu'u ch̄u'ũñe re'oja'che cho'okaimaneasom̄u. Churata'ni Jesucristo'te cuasakujeku chu'ure re'oja'che cho'okaiu, mu'ure ūcuachi'a re'oja'che cho'okaija'mu repau.

¹² Mu'uni co'chomu chu'u repau'te. Chu'u meñe oicheja'che rua oimu chu'u repau'te. ¹³ Mu'upi ichejare pani chu'ure Dios chu'ore chu'vaku ch̄eacojñosi'kure cho'okaira'am̄u. J̄a'ajekuna mu'u cho'okaira'asi'ja'che Onésimopi saima'ñe pa'iu cho'okaito pojora'am̄u chu'u. ¹⁴ J̄a'ata'ni mu'ure s̄ema'ñe tua paacuheku co'chomu chu'u repau'te. Mu'upi, "Onésimore paaj̄u", chiiota'ni paara'am̄u chu'u.

¹⁵ Repau Onésimo mu'ure jo'ka saniso jmamakar̄u ja'me pa'imanesi'e cu'ama'mu. Chura Diore cuasaku mu'uni co'iuña si'arumu paaja'mu mu'u repau'te. ¹⁶ Aperumu mu'u repau'te mu'uni rup̄u cho'ochete cho'okaau chini paasi'kua'mu. Churata'ni Jesucristoni cuasakuna m̄uche'ure rua chiiu paacheja'che paaja'mu mu'u repau'te. Repau'te Onésimore rua chiimu chu'u. J̄a'ata'ni mu'upi repau'te na'a rua chiij̄u. Repau Onésimo mu'ure rup̄u cho'ochete cho'okaijachechi'a cuasama'ñe, "Onésimo Jesucristo'te cuasakujeku chu'u majap̄iuj̄a'iu'mu", chiiu cuasaku pojouj̄u.

¹⁷ "Chu'ure ja'me pa'iku'mu Pablo", chiiku'mu mu'u chu'ure. J̄a'ajekuna

mú'u chũ'ure ña pojoku cho'очеja'che Onésimore ũcuaja'che ña pojoku cho'ojũ'u. ¹⁸ Repau Onésimo mú'ure cu'ache cho'osi'e pa'ito chekurumu mú'uni pōsero'i paato chũ'upi ro'ikaija'mu. ¹⁹ Chũ'repauji ija'ovana tochamu chũ'u ie: Repau Onésimo mú'uni pōsero'i paato chũ'upi ro'ikaija'mu. Chura chũ'ure i'kauama'ñeta'ni ũcua i'kara. Chũ'upi mú'uni cu'are ũsekaimau Jesucristo pa'iche'te mú'uni kuamaneru Repau'te cuasama'ku jūnisoru cu'ache ti'ñera'amũ mú'ure. Jã'ajekuna mú'u chũ'ure rua pōsero'i paakujache pa'imũ cu'ache ũsekaisi'e ro'i. ²⁰ Chũ'u majapãiuja'iu, asarepajũ'u. Mai Jesucristo'te ũcuate'eu'te cuasanaa'me. Jã'ajekuna mú'upi chũ'uni cho'okaaũ chini sēemũ chũ'u. Repau'te Onésimore mú'upi cuhema'ñe jo'e paato rua pojoja'mu chũ'u.

²¹ Ija'che cuasamu chũ'u: "Chũ'u sēesi'e Filemón cho'okaijacosomu. Ũcuachi'a chekurumu ikũre Onésimore na'a rua re'oja'che cho'okaijacosomu repau", chini cuasaku ie chũ'o tocha saomu chũ'u mú'uni sēeu. ²² Ũcuachi'a chũ'u sani kãijaruupu care'vakaijũ'u. Mũsanũkonapi chũ'uni etoa'ku chini Dioni sēekaijuna, ivũ'e pãi chēavũ'e eta sani ñaja'mu chũ'u mũsanũkonare, chini cuasamu chũ'u.

Tocha pi'nisi'ea'me

²³ Epafras, ũcuaja'che Dios chũ'o chũ'vakujeku chũ'una'me pãi chēavũ'ere pa'iu chũ'o saomu mũsanũkonare. ²⁴ Ũcuaja'che chũ'upi Dios chũ'ore chũ'vakuna cho'okaisina Marcona'me Aristarco, Demana'me Lucas chũ'o saome mũsanũkonare.

²⁵ Maire Paaku Jesucristoji re'oja'che cho'okaaũ mũsanũkonare. Re'omu. Pablo

Hebreopāi chu'o tocha saocojñosi'ea'me

Dios Repau Mamakuni i'kamū, Repau neenani i'kaa'ku chini

¹ Aperi'mu Dios ruarepañoā si'acairo cho'o ñokū Repau chu'o kuanani Repau pa'iche kua jñauasomu, mai aipāi pa'isinani kuaa'ju chini. ² Irumu Repau Mamakūji kuamu maire. Ūcuauñi peore paaku chū'uñe'te jo'kaasomu. Ūcuachi'a Repauji chejana'me peore irumu pa'iche cho'oa'ku chini chū'uasomu Repau. ³ Mamakūji Puka'ku Dios re'oja'che pa'iche peore ñomu, Ūcuauja'ujeku. Peore Repau chiiche paau chini Repau masicheji si'amajñaruā chū'umu. Mai cu'a jūni ro'ikaisirumu cunaumuna muni Diore kueñe uajajūtu cakā'kona puuasomu Repau.

Dios Mamaku ángeleva'nare na'a rua Masiu'mu

⁴ Dios Mamaku irumu ángeleva'nare na'a rua Masiu'mu. Ūcuaja'che Puka'kupi na'a rua masiche'te isiana koosi'ujukū chekunare na'a aia'mu Repau. ⁵ Dios ángeleva'nare te'eu'terejē'e ija'che i'kamaneasomu: Mu'u chu'u chíia'mu; irumuna pāi ūcuaukore kua jñaumū chu'u jā'a, chiimaneasomu, jmamakarujē'e. Mamaku'techi'a i'kasi'easomu jā'a. Ūcuachi'a, ángeleva'nare te'eu'terejē'e ija'che i'kamaneasomu: Jā'u puka'ku pasa chu'u; ūcuaja'che jā'u chu'u chíi paau, chiimaneasomu Dios. Mamaku'techi'a i'kasi'easomu. ⁶ Jā'ata'ni chekucheja Repau chu'o pa'ikorovu ija'che chiimu Mamakuni, chekunare ūcuaukore na'a aini, Ūcuate'euni, chū'uñe jo'kacojñosi'kuni, chejana jo'e raora chini, Repau i'kache: Dios neena ángeles ūcuauko ña, vajuchuju pojoju paapu Repau'te, chiimu. ⁷ Angeleva'nani i'kaku Repau i'kasi'e ija'che kuamu Dios chu'o: Chu'u neena ángeles tutu pa'icheja'che paapu chini jo'kasi'kua'mu chu'u, ūcuachi'a toa pa'icheja'che pa'iju chu'uni cho'okaiju paapu, chiimu. ⁸ Jā'ata'ni Mamakuni i'kaku Repau i'kasi'e ija'che kuamu Repau chu'o:

Dioa'mu mu'u.

Mu'u si'arumu chū'uku pa'ija'mu.

Re'oja'chere masi chū'uku'mu mu'u.

⁹ Re'oja'chere chiū cu'acheta'ni cuheku'mu mu'u.

Jā'ajekuna mu'ure Paaku Dios mu'upi chekunare na'a ai paau chini

mu'ure chēa pojoju pa'iche isisi'kua'mu,

chiimu. ¹⁰ Chekucheja ija'che i'kamū Dios Mamaku'te:

Pāi Ūcuaukore Paaku, mu'upi mamarumu cunaumuna'me cheja cho'osi'kua'mu.

¹¹ Jā'ata'ni peore si'asojachea'me jā'a.

Mu'uta'ni si'arumu pa'iku'mu.

Kāña si'acheja'che peore si'asojachea'me jā'a.

¹² Cunaumuna'me cheja aikā pu'se mañasocheja'che cho'oja'mu mu'u.

Aikā ju'isi'kupi mamakā saño sachacheja'che mamachi'a sa'ñesoja'mu mu'u jā'a.

Mu'uta'ni sañoma'ñe Ūcuate'eu chū'uku pa'ija'mu.

Mu'u pa'iche si'ama'ñea'me,

chiimu. ¹³ Dios ángeleva'nare te'eu'terejē'e ija'che i'kamaneasomu:

Chu'u ujjajutu cakā'kore puu ñu'iu chū'uñe'u,
 chu'upi cho'okaiuna mu'ure cuhena mu'u chū'uñe'te cho'oju paapu,
 chiimaneasomu, jmamakarujē'e. Mamaku'techi'a i'kasi'easomu jā'a.
 14 Angeleva'na ũcuanuko Diore cho'ochē cho'okaina ñomanaa'me. Maire
 Dios neenare Repau isiche si'ache re'oja'che koopiranare Ūcuauji
 chū'ukuna cho'okaime repana.

2

Dios Mamaku maire re'oja'che cho'okaiche jachamaneñu

1 Jā'aja'ñejekuna mai asasi'e chu'o na'a masi asa chēa cho'oju pañu;
 mai cho'omairo pani ma'a tiima'ana sani cavesusochēja'che cu'are cho'oju
 cacu'asojanaa'me. 2 Dios aperumu angeleva'nare Repau chū'uñe'te
 päire kuaa'ju chini chū'uasomu. Repau chū'uñe'te angelepi kuajuna
 asa jachaju cho'omana päi cu'ache ti'ñecejñosinaa'me, jachache ro'i.
 Repana cu'ache cho'osi'e peore masi ro'isinaa'me. 3 Jā'ajekuna maipi
 Dios Mamaku maire re'oja'che cho'okaiche asa jachaju cuheto na'a
 rua cu'ache ti'ñeja'mu maire. Chareparo Maire Paaku, Dios Ma-
 makuji jā'are kuaasomu, maire Repau cho'okaiche'te. Na'a pa'isirumu
 chukuna'te Repau'te ja'me pa'isinapi kuasinaa'me. 4 Repanapi kuajuna
 Dios Repauch'i'a cho'omasiche'te päipi repana i'kache'te asa, "Ie chu'o
 ũcuarepaa'me", chiapu chini päi jū'inare vasoचना'me cheke si'ache
 peore cho'o ñosi'kuamū. Maire ũcuachi'a Dios Repau Rekochoji
 cho'okaiuna sāiñechi'a re'oja'che cho'okaimasimajñaruā Repau'te uache
 si'acairo jo'kamū, maipi Repau chu'o chu'vache'te asa, "Ūcuarepare chu'o
 i'kame ina", chiiju masia'ju chini.

Jesucristo mai a'chu pa'icheja'che pa'iku'mu

5 Chu'u i'kache ie chu'o ija'chea'me: Dios angeleva'nare icheja cheja
 na'a pa'isirumu pa'ijanare päi chū'uñe jo'kamaneasomu. 6 Ūcuachi'a Dios
 chu'o pa'ikorovu tochasi'ku Repau'te i'kaku tochasi'e ija'che kuamu:
 ¿Mu'u päi cuasaku'u? ¿Repanare oiku'u mu'u?

7 Mu'upi cho'okaiuna angeles jmamakaruchi'a chukuna'te päi na'a rua
 masina pa'ime.

Jā'ata'ni mu'upi cho'okaiuna chekunare ña, vajuchuana pa'ijanaa'me päi.

8 Peore chū'u'aju chini jo'kaja'mu mu'u repanare päi,
 chiimu. Jā'aja'ñe cho'ojachejekuna päi jmanukorujē'e kara isima'ñe
 chū'umasiche peore jo'kaja'mu Dios. Jā'ata'ni chuta'a jā'aja'ñe cho'ochē
 ñamanaa'me mai. 9 Ija'cheta'ni masinaa'me mai: Diopi cho'ouna Jesús
 cheja rani pa'irumuchi'a angele'te jmamakaru na'a vesuu paniasomu.
 Dios maini oiū cho'okakuna, päi ũcuanukore jūni ro'ikaau chini Repau
 Chēasi'kupi chuenisora chiisi'kujeku päi ũcuanukore chū'uku'mu chura,
 cho'okaisi'kujeku.

10 Cu'amajñaruā paara chini peore re'oja'che Cho'osi'ku Dios, mai Repau
 neena ũcuanuko ja'me chū'ua'ju chini, re'oja'che cho'okaiū ma'a charo
 sakuja'che Repau pa'icheja saku'te Jesure cu'ache ti'ñeñe ũsemaneasomu,
 cho'oku che'che maini cho'okaaū chini. 11 Ija'chea'me: Mai re'oja'che
 pa'iche Jesure cho'okaicojñona maire Cho'okaiku Jesuna'me Ūcuare'eu'te
 Ja'kure paame. Jā'ajekuna Jesús maire, "Chu'u cho'jechiia'me ina",
 chiivajuchuma'mu. 12 Dios chu'o tochasi'e pa'ikorovu ija'che kuamu Repau
 Diore i'kache:

Chu'u cho'jechiire mu'u pa'iche'te kuaku, repanana'me chi'i mu'u ujare ujara,

chiimu. ¹³ Ūcuachi'a chekucheja ija'che kuamu Repau i'kache: Repauni cuasaku cha'aku pasa chu'u, chiimu. Chekucheja ūcuachi'a ija'che kuamu:

Ŋajū'u; Dios neena Repau chu'are jo'kasinana'me pa'imū chu'u, chiimu.

¹⁴ Mai Dios neenapi pāi ainee pa'ijuna Jesús ūcuachi'a pāiu aineea-somu, mai cu'ache cho'ochete jūni ro'ikani vati ai chū'uñe'te ūsekasa chini. Repau vati ai toa sainare pāi paaku'mu. ¹⁵ Jā'aja'ne cho'o maire jū'iñe'te vajuchujuna vati ai chēa paasinare tua re'oja'che paamu Repau chura. ¹⁶ Ūcuarepare ie masime mai: Angele'te cho'okasa chini raimanesi'kuu'mu Repau. Maini Abraham Diore cuasacheja'che Repau'te cuasanani cho'okasa chini raisi'kuu'mu. ¹⁷ Jā'ajekuna maini cho'okasa chini mai pa'icheja'che pa'iu, mai ti'jñecojñoneja'ne cu'ache si'ache ti'jñecojñosi'kujeku mai pa'iche'te masiku oiū Puka'kure Diore si'arumu re'oja'che sēekaiū pa'imū Repau maire, judío phairi ai sēekaicheja'che. Mai cu'ache cho'ochete jūni ro'ikasa chini raisi'kuu'mu Repau. ¹⁸ Ūcuachi'a re'oja'chechi'a cho'ora chiikuni cu'ache ti'jñesi'jekuna maire ūcuaja'che re'oja'che pañu chiinani cu'ache ti'jñeto cho'okaiku'mu Repau.

3

Jesús Moise'te na'a rua Masiu'mu

¹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana, Repau neenachi'a pa'ina. Ūcuuuna'me re'oja'che paapu chini Dios chēasi'kuu'mu musanukonare. Jesucristo maire re'oja'che Cho'okaimasikujekuna, Repau mai cuasaju Pa'iku Jesús pa'iche'te cuasarepaju pa'ijū'u, maire Diore Sēekaiū pa'iche, Dios mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e Kuakaisi'kure. ² Diopi chēa jo'kauna Moisés Repau neenare masi paasi'aja'che Jesús ūcuaja'che Puka'ku Repau'te chēa jo'kasi'e Repau neenare masi paaku'mu. ³ Vu'e paaku chekunare ūcuavu'e pa'inare na'a rua ña, vajuchucheja'che, pāi ūcuanukore re'oja'che Cho'okaisi'ku Jesús Moiser na'a rua cuasa, vajuchuu'mu. ⁴ Ija'chea'me: Vu'e charo pa'iku jñaacojñosinaa'me repau vu'e pa'ina. Jā'ata'ni Dioa'mu repavū'e pa'inare ūcuanukore Cho'osi'ku. ⁵ Diopi chū'uuna Moisés cho'ochete cho'okaiū Repau neenare masi paaasomu. Ūcuachi'a Repau Dios na'a pa'iu i'kajache kuakuna asasi'e repanare masi kuaasomu repau Moisés. ⁶ Jā'ata'ni Jesucristo Dios Mamakujeku maire Repau neenare na'a rua masi paaku'mu. Maire Repau re'oja'che cho'okaijache Repauni jo'kasoma'ne jmamakarujē'e jachama'ne cuasaju cha'aju pani, Repau neenaa'me mai.

Dios neena cava etajani re'oja'che pa'iche'te kuamu

⁷⁻⁸ Jā'ajekuna Dios chu'o pa'ikorovu tochasi'e kuache Repau Rekocho i'kasi'e asa chēa cho'ojū'u:

Musanukonapi Dios chu'o asani mai aipāi pāi peocheja sani ku'isina Repau i'kache asa jachaju ke'reju cho'ocuhesi'aja'che cho'omairo, irumuna teana cho'ojū'u.

⁹ Chu'u cuarentepaūsurumu repanare re'oja'che cho'okaiuna ñasinata'ni chu'u chū'uñe cuheju si'arumu rua ke'reju pa'isinaa'me repana chu'are.

10 Jā'ajekuna chu'u reparumū aina pa'isinare pe'rukū ija'che i'kasi'kua'mū: "Repana rekoñoā chu'u chū'ñe'te cho'ocuheju chu'u pa'ichejē'e vesuju ma'a tīima'ana si'arumū saiju pa'icheja'che cu'ache pa'ime", chiisi'kua'mū chu'u repanare.

11 Jorema'mū chu'u.

Chu'uni teakuna ūcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'kua'mū chu'u: " 'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapu', chiisicheja kakamane-janaa'me ina", chiisi'kua'mū chu'u, chiimū.

12 Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Ūnarepaju pa'ijū'u; musanukona te'eujē'e rekoñoā cu'arekoñoāre paaju, cu'ache'te cho'ojū, Diore Si'arumū Pa'ikuni cuasacuheju jachaju cacu'asomanejū'u. 13 Cu'ache'te cho'ojū jorechū'ore asa chēamanēnu chini, irumūna musanukonare cho'ore'orūmūna ūcuano si'aumucujña sāiñechi'a, "Re'oja'che pa'iju pañu mai", chiiju pa'ijū'u, Repauni ūcua cuasaju pañu chini. 14 Mai Repau'te apecuasarumū mai cuasacheja'che ūhasoma'ñe cheja pa'irumū si'arumū cuasaju pa'isinare Dios maire, "Iere isija'mū chu'u", chiisi'ere peore koojanaa'me mai, Cristo neenajeju. 15 Aperumū jā'are kuaku tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuamū:

Musanukonapi Dios chu'ore asani,

mai aipāi pāi peocheja sani ku'iju

Repaū i'kache asa jachaju ke'reju cho'ocuhesi'ja'che cho'omairo,

irumū teana cho'ojū'u,

chiimū.

16 Ūcuauko asa jachaju ke'reju cho'ocuheju pa'isina Egipto cheja Moisés etua sasina paniasome repana. 17 Dioni jachaju cu'ache cho'ojū cuarentarepaūsūrumū pe'rucojñojū pa'iju pāi peochejare pa'iju jūnisoasome repana. 18 Jā'ajekuna Dios, " 'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapu', chiisicheja kakamanejanaa'me ina", chiniasomū, Repau chu'ñe jachasinajejuna. 19 Jā'ajekuna jā'are asa cuasaju masime mai repanare Dios i'kache jachajuna kakaūsesi'e.

4

1 Dios maire ūcuachi'a irumū cho'okasa chiimū, mai rekoñoā cava etajani re'oja'che paapu' chini. Jā'ajekuna musanukona jā'aja'ñe pa'iche te'eujē'e va'semaneñu chini cuasarepaju pa'ijū'u. 2 Mai ūcuachi'a Dios chu'o re'oja'che kuacojñosinaa'me, Moisenā'me pa'isinare kuasi'ja'che. Jā'ata'ni repanare Dios chu'o re'oja'che asa jachasinare re'oja'imaneasomū, jachajuna. 3 Maire Repau'te jachama'ñe cuasanareta'ni cava etajani re'oja'che pa'ire'omū. Ūcuare kuaku Dios chu'o tochasi'e ija'che kuamū:

Chu'uni teakuna ūcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'kua'mū chu'u:

"Jorema'mū chu'u.

'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapu', chiisicheja kakamanejanaa'me ina", chiisi'kua'mū chu'u,

chiimū. Repau cheja cho'o pi'nirumūna pāire re'oja'che paapu' chini re'oja'che pa'iche jo'kaasomū Repau. 4 Chekucheja Dios chu'o pa'ikorovū seirepaumucujña jo'e chekūmucuse pa'isi'ere ija'che kuamū:

Seirepaumucujñana cho'ochē peore cho'o si'aasomū.

Chekūmucuse cho'ochē peoasomū Dios,

chiimū. 5 Jo'e chekucheja Dios chu'o tochasi'e ija'che mai aipāire i'kamū:

"Ichejare kaka cava etajani re'oja'che paapu", chiisicheja kakamane-janaa'me ina,

chiimu.

⁶ Jā'ajekuna repacheja Ūcuau chū'ore asa jachajuna kaka cava etajani re'oja'che pa'icu'aasomū repanare, aperumū pa'isinare. Jā'ata'ni irumū canare maire rekoñoāpi cava etajani re'oja'che pa'ire'omū, Repau chū'o asa jachama'ne cuasato. ⁷ Aperumū pa'isina jachasi'ejekuna na'a pa'isirumū re'oja'che pa'iche koo're'orūmūre jo'e jo'kara chini rūa jeerumū pa'isirumūna Davire, "Ija'che chiiche tocha jo'kajū'ū", chiisi'e ūcuare jo'e kuaku ija'ovana tochamū chū'ū ie:

Musanukonapi Dios chū'ore asani, irumūna teana jachama'ne cho'oju'ū, chiimū Repau kuaku tochasi'e. ⁸ Josuepi repacheja kakasinare cava etajani re'oja'che pa'iche ĩsiasomū. Jā'are ĩsiku ūcuachi'a rekoñoā re'oja'che pa'iche ĩsito na'a pa'isirumū Repau, "Īsija'mū", chiisi'e jo'e i'kamanera'asi'kuamū Dios. ⁹ Jā'aja'nejekuna irumū Dios neenare cava etajani re'oja'che pa'iche chuta'a pa'imū. ¹⁰ Diopi cho'okaiuna, mai rekoñoā cava etajani re'oja'che pani, Repau cheja peore cho'o pi'nisirumū jo'e cho'oma'ne pa'icheja'che, mai ūcuachi'a aperumū cho'osi'e jo'e cho'oma'ne pa'ijanaa'me. ¹¹ Jā'ajekuna mai ūcuauko cava etajani re'oja'che pa'ū chini peore cho'ore'ochetū'ka masi cuasaju re'oja'che cho'oju pa'ū; te'eujē'e aperumū pa'isina cho'osi'ēja'che jachaju cacu'asomaneñū mai.

¹² Va'ti ka'chakā'jño jūjusuva'tipi tota cuaojuna sa'navū kakacheja'che mai rekoñoāna Dios chū'opi rūa sa'navū kakauna cuasomū maire. Ūcuachi'a mai rekoñoā pa'iche rūa sa'navū pa'ichena'me mai cuasaju cho'oñū chiiche Dios chū'opi kakauna cuasomū maire. Dios chū'opi jā'aja'ne kakauna mai pa'iche meñe masime mai, re'oja'che pa'ichena'me cu'ache pa'iche. ¹³ Repau cho'osina pa'iche Diopi ñato chavechejē'e peoche masi ñokuasomū. Ūcuauji sēeuna mai cuasachena'me cho'osi'e kuajanaa'me mai Repau'te.

Jesús phairipāi ūcuauko Aijekū maire Dioni sēekaiku'mū

¹⁴ Jesús Dios Mamaku phairipāi ūcuauko Aijekū maire Dioni sēekaiū pasa chini cunaumūna maniasomū. Jā'ajekuna Repau'te maire Sēekaiku'te jmamakarujē'e jo'kasoma'ne cuasaju pa'ū. ¹⁵ Maire Diore Sēekaiku Jesús maire vati cu'ache chū'ūñeja'ne Chū'ucojñosi'kujeku mai pa'iche'te masiku oiū cho'okaimū. Mai pa'icheja'che pa'isi'kuta'ni jmamakarujē'e cu'ache cho'omanesi'kuamū Repau. ¹⁶ Jā'ajekuna vajuchuma'ne Dioni sēeju pa'ū, maire oiū Sēekaikuji mai cu'ache cho'oche tnosokani maire karamajñaruāre ĩsiku mai cho'ovesuche cho'okaiuna masiñū chini.

5

¹ Dios judiōpāi te'enare chēa jo'kaasomū phairi aina pa'iju Repau'ni sēekaiju repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñū chini Diore ĩsimajñaruāna'me Repau'te pojoñū chini ĩsimajñaruāre ĩsikaapu chini. ² Repau phairi ai, mai pa'icheja'che pa'ikujeku re'oja'che cho'oche cho'ovesachejekuna chekunare pāi oiū re'oja'che cho'ovesunare cho'okaiū ma'a cavesusosinaja'ne cu'ache pa'inare cho'okaiku'mū. ³ Jā'ata'ni repau'ni re'oja'che cho'o koka peokuna ūcua cu'ache cho'oku chekunare pāi repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñū chini Diore ĩsimajñaruāre ĩsikaū repau cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imū repau'te ūcuachi'a. ⁴ Judio phairi ai pa'iche pāiū te'eujē'e ūcuauji meñe jñaa pa'ima'ñea'me. Dioa'mu jā'aja'ne pa'iche chēa jo'kaku, Aaron'te chēa jo'kasi'ēja'che, Repau'ni pāire

sēekaiu paau chini. ⁵ Jesucristo ūcuaja'che Repauni pāipi űa, vajuchua'ju chini phairi ai pa'iuakuna ūcuaji meűe jűaa chēa pa'ima'mu. Dioa'mu Repau'te jā'aja'űe paau chini chēa jo'kasi'ku. Repau chu'o pa'ikorovu aperamu tocha jo'kasi'e Repau'te Dios i'kasi'e ija'che kuamu: Mu'u chu'u chīia'mu.

Irāmuna pāi ūcuanukore kua jűaumu chu'u jā'a, chīimu. ⁶ Ūcuachi'a chekucheja Repau chu'o pa'ikorovu ija'che kuamu Repau'te i'kasi'e:

“Mu'upi si'arumu phairi pa'iu pa'ijū'u, Melquisedec pa'icheja'che”, chīimu. ⁷ Repau Jesucristo icheja cheja chuta'a pa'irumu Puka'ku Dioni jū'űe űsemasikani jūnisopi'raku űjachu'o rua oiū sēniasomu, Repauni cho'okaau chini. Ūcuauűi vajuchuku cuasaku Repau chīiche'te cho'ora chīiuna Puka'ku asa cho'okaniasomu Repau'te. ⁸ Jā'aja'űe cho'oku Jesucristo Dios Mamakujeku rua oicojűokuta'ni Puka'ku chīiche'te cho'ora chīiū chuova'u cu'ache ti'jűecojűoku pa'iu Puka'ku chū'űe jachama'űe cho'oku che'chasomu. ⁹ Jā'aja'űe cho'oku Puka'ku chīiche peore cho'o pi'ni, mai cu'a jūni ro'ikani Repau chū'űe jachama'űe cho'onare ūcuanukore cho'okaiū Repauna'me Dios pa'ichejana ai sani paapu chini samu Jesucristo maire. ¹⁰ Jā'aja'űe cho'oūna Dios maini Sēekaiu paau chini phairi aire jo'kaasomu Repau'te, Melquisedec pa'icheja'che paau chini.

Jesucristo'te cuasache űhasomanea'ju chini chu'vache'me

¹¹ Cheke chu'o na'a rua i'kache paamu chu'u, musanukonare che'chora chīiche. Jā'ata'ni musanukonare masi kuavesamu chu'ure, masi asamapuna. ¹² Jā'arepa jeerumu Jesure cuasanata'ni musanukona, űje'se pa'iuűa chekunare chuta'a che'chovesuche? Aina űu űha pa'iche űimasicheja'che Dios chu'o na'a vesache asamasirūja'chere oje chūsuna űha pa'iche űivesucheja'che Dios chu'o na'a vesache asavesume musanukona. Vesūju Jesucristo'te apecuasanare che'chomajűaruāre vesama'nechi'a che'cheche chīime musanukona. ¹³ Vjűachūi oje chūsuna pa'icheja'che rūhiűe cuasavesūju Dios chū'űe che'che cho'oju pa'iche vesume. ¹⁴ Aina masicheja'che Dios chu'o na'a rua asamasinare na'a vesachu'ore che'chere'omu, aina űha pa'iche űimasicheja'che, re'oja'che cho'oju si'arumu na'a rua che'cheju, cu'achena'me re'oja'che űamasinare.

6

¹ Jā'ajekuna Jesucristo'te apecuasarumu che'chesimajűaruāchi'a che'chema'űe na'a vesachu'ore asaju che'cheju paűu mai, aina masicheja'che masiju Dios chu'ore na'a vesache'te asamasiju paűu chini. Iea'me repa apecuasarumu che'cheche: Pāi Dios sējocojűosina cu'ache cho'ocheja'che cho'ouache űhasochena'me, Diore cuasachena'me, ² Jesucristo neenajegu okoro'vecojűoűe, Jesure cuasanare chū'űa chēa vasoche jūnisosina vajurajachena'me, pāi cheja pa'irumu cho'osi'e ro'iche Dios chū'űaűe. ³ Diopi űsema'to na'a vesachu'ore kuaja'mu chu'u musanukonare.

⁴ Pāipi Dios pa'iche'te miaűeja'űe re'oja'chere asa chēa, Repau űsiche koo, Dios Rekocho cho'okaicojűoju, ⁵ Repau chu'o re'oja'che asa vajūju, Repau'chi'a cho'omasiche'te cho'okuna űnainaju ⁶ peore jā'are sējosoto Dioni jova'ju chini jo'e cho'okaicu'amū repanare, űcuare Repau Mamaku'te cuheju pāisoju jo'e vanisocheja'che cho'osinajeguna. ⁷⁻⁸ Jā'aja'űe pa'ina pāi chio űu kūimachio pa'icheja'che pa'ime. Cu'are cho'oju,

Jesucristo'te cuasache'te ūhasoni chio āu tāsichiota'ni miuna'me u'cha aineeuna ūosocheja'che, Diore sējocojñojanaa'me repana. Ūcuachi'a repanapi ūhasomanesina pani chio re'oja'che āu kūichio pa'icheja'che pa'ira'ame. Repauni cuasaju re'oja'che pani chio āu tārena okopi rakuna re'oja'che ainee āu rua kūkuna pāiu repa chio tāsi'kuna'me Diore re'oja'che cho'ocojñofeja'ñe re'oja'che cho'ocojñora'ame repana.

Dios maire cho'okaijachere cuasaju pojoju cha'ache'te k̄am̄u

⁹ Diore cuasache jo'kasonare jā'aja'ñe i'kasi'kua'mu chu'u. Musanukonata'ni na'a re'oja'che pa'ime. Jā'are masimu chu'u. Repanare na'a rua re'oja'che pa'inajegu Dios isiche koojanaa'me musanukona. ¹⁰ Dios re'oja'chechi'a Cho'okuji musanukona Repau'te cuasaju chekunare oiju re'oja'che cho'okaiche cavesumaneja'mu. ¹¹ Musanukona jūnisocheta'ka jā'aja'ñe re'oja'che pa'iju Dios isijachere cha'aju, ūhasoma'ñe ūcua cuasaju pa'ito rua pojoja'mu chu'u. ¹² Musanukonapi Diore masi cuasaju re'oja'che cho'ochete cho'oñamema'ñe pojoju cho'oju, chekuna Repau, "Isija'mu", chiisi'e kooju pa'ina re'oja'che pa'iche'te ñaju che'che ūcuaja'che re'oja'che pa'ito pojoja'mu chu'u.

¹³ Abrahamre Dios, "Cho'okaija'mu chu'u mu'ure", chiisi'ere ūcuarepa cho'okakuna koosi'ere cuasaju'u. Dios kuache'te Abrahampi asa jachamanea'ku chini repau'te cho'okaijachere kuaku, Repau'te na'a rua masikūji peokuna, Ūcuaju meñe ija'che i'kaasomu Dios: "Diojeku chu'u jorema'ñe ūcuarepa cho'oku'mu. ¹⁴ Mu'ure jorema'ñe ūcuarepa re'oja'che cho'okaija'mu chu'u. Ūcuachi'a mu'u na'a jainukore paajanare si'arumu isija'mu chu'u mu'ure", chiniasomu Dios. ¹⁵ Repau Abraham, asa jachama'ñe cuasaku pojoku cha'asi'kujeku na'a pa'isirumu koosomu repa, Dios, "Isija'mu", chiisi'e i'ka jo'kasi'e. ¹⁶ Pāi ūcuachi'a chekunapi repana i'kachu'ore jachamanea'ju chini ūcuanachi'a ija'che i'kame: "Diopi cho'okaa; chu'u ūcuarepa i'kache'te cho'o ñora chiimu chu'u", chiime. Jā'aja'ñe i'kato repana i'kache jachama'ñe cuasame pāi.

¹⁷ Dios ūcuaja'che maipi Repau, "Re'oja'che isija'mu", chiisi'e koojanapi jachamanea'ju chini Repau joremairo pa'iche'te kuara chini ija'che i'kaasomu: "Diojeku jorema'ñe ūcuarepa cho'oku'mu chu'u", chiniasomu. ¹⁸ Diojeku Repau i'kache jorema'ñe ūcuarepa cho'oku jorecu'akujeku jā'aja'ñe i'kaasomu Repau, maipi Repau, "Cho'okaija'mu", chiisi'ere pojoju asa chēasinapi ca'nasoma'ñe cuasaju cha'aju paapu chini. ¹⁹ Maipi jā'aja'ñe ca'nasoma'ñe cuasaju pojoju cha'ani rekoñoā re'ojarekoñoā paaju jujarekoñoā paani choovu masi quēo suo vavorena mea cho'osoma'ñeja'ñe mai rekoñoā re'oja'che pa'iche jo'kasomanejanaa'me. Jā'aja'ñe pani Dios vu'e sa'navu pa'iruupu kaa rua ruikāapi jeo ta'pisiruupu Repauna'me pañu chini kakacu'asiruupuna kakacheja'che Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ²⁰ Jesucristo reparuupu maire vatakani charo kakasi'kūja'che pa'iu mai cu'ache cho'osi'e ro'ikaniasomu, phairi ai cho'okaicheja'che cho'okaiu. Jā'aja'ñe cho'okaisi'kujeku Melquisedec pa'icheja'che si'arumu phairi ai pa'iu Dioni sēekaiu pa'imu Repau maire.

¹ Repau Melquisedec, Salem vu'ejoopo aipi, phairijeku peore Chũ'uku'te Diore cho'ochē cho'okaikujeku, pāi re'oja'che pa'iche'te sēekaiū paniasomu. Tiipāi chũ'unare cava cajejani co'iku Abrahamre tijña Diopi re'oja'che cho'okaau chini, Dioni sēekanasomu repau Melquisedec.

² Ūcuarumu Abraham repau vani tua rasimajñaruā dierepakuanu ūcuajakuanuchi'a chi'i te'ekuanupu īsiasomu Melquisede'te. Jā'a mami Melquisedec chini "Pāi chũ'uku re'oja'che cho'oku" chiimu. Ūcuachi'a repau chũ'ujoopo mami Salem chini "Re'oja'che pa'iche" chiimu. Jā'ajekuna ija'che i'kare'omu repau'te: "Pāi chũ'uku repau neenare re'oja'che pa'iche cho'okaiku'mu", chiire'omu. ³ Repau puka'kupāi pa'isi'eta'ni Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasinapi kuaju tochamanerena repau puka'kupāi pa'isi'ejē'e vesuju repau aipāi pa'isi'ejē'e vesume pāi. Ūcuachi'a repau aineesi'ejē'e vesuju repau jū'isi'ejē'e vesume pāi. Jā'aja'ñe pa'iu cho'oka'ku chini repau'te jo'kasi'e Diopi tuamauna Dios Mamaku si'arumu pa'icheja'che phairi ai pa'imū repau.

⁴ Repau Melquisedec rua masiu'mu. Iere cuasajū'u: Mai aipāirepau pa'isi'ku rua masiu Abraham repau vani tua rasimajñaruā dierepakuanu chi'i te'ekuanupu īsiasomu repau'te. ⁵ Na'a pa'isirumuna Dios chũ'uasomu Abraham jijosinare Leví jojomanare repana majapāire Leví jijosinare phairipāichi'a repana paamajñaruāre dierepakuanure te'ekuanuchi'a īsia'ju chini. ⁶ Jā'ata'ni Abraham repau dierepakuanu paache te'ekuanupu īsiasomu Melquisede'te Leví jiocojñomanesi'kureta'ni. Īsiuna Melquisedec Abrahamre Dioni sēekanasomu, re'oja'che cho'okaau chini, Dios re'oja'che cho'okaija'mu chiicojñosi'kure. ⁷ Ie masime mai: Pāiu Diopi re'oja'che cho'okaau chini chekure sēekaiū sēekai'cojñoku'te na'a rua masiu'mu. Jā'ajekuna ie ūcuachi'a masime mai: Melquisedec Abrahamre rua masiku'teta'ni na'a rua masiu pa'imū. ⁸ Leví jijosina pāi paamajñaruā koonā jūnisojanajeju ai pa'imanaa'me. Melquisedeta'ni repau pa'iu, pāi paamajñaruā Diore kookaiū jūnisosi'ere Dios chũ'opi kuamauna jū'imanesi'kujaja'che pa'imū. ⁹⁻¹⁰ Ūcuachi'a ija'che i'kare'omu: Leví aipāiu'te Abrahamre Melquisedepi tijñauna Abraham cu'amajñaruā te'ekuanupu īsirumu Leví chuta'a Abraham ca'nivu'te pa'isi'kuamū. Leví Abrahamre jā'aja'ñe ja'me pa'isi'kujekuna repau jijosina irumu pāi paamajñaruāre koonā ūcuachi'a Melquisede'te īsicheja'che cho'osinaa'me repana. Jā'ajekuna ie masime mai: Repau Melquisedec Leví jijosinare na'a rua masiu'mu.

¹¹ Ija'che cuasaju musanukona sēniasacosome: Aarón jijosina ūcuare phairipāi pa'icheta'ni, ¿je'se pa'iuuna phairi'te jo'e chekuni Melquisedec pa'icheja'che pa'ikuni Dios raora chiiku? Ija'chea'me jā'a: Repau'te pojoju pa'iche'te mai aipāire kuakaau chini Dios Moiseni chũ'u jo'kaku phairipāi pa'iche jo'kaasomu, Aaronna'me repau jijosinapi phairipāi paapu chini. Jā'ata'ni repanare phairipāi Dios chũ'u jo'kasi'e cho'uju pāi cho'okainareta'ni repana pāi rekoñoā re'ojarekoñoā care'vakaicu'aasomu. ¹² Jā'ajekuna phairipāi jñaañe'te sañoni ūcuachi'a Diore cuasaju pojoa'ju chini chũ'u jo'kasi'e sañoñe chiimu. ¹³⁻¹⁴ Mai ūcuanuko Dios chũ'o pa'ikorovu aperumu tocha kuacojñosi'ku Maire Paaku Cristo Judá jijosiku pa'iche masinaa'me. Phairipāi pa'iche jo'kamanesivaju tiivājueku Leví jiocojñomanesi'kuamū Repau Cristo. Jā'ata'ni Moisés Dios chũ'u jo'kasi'e phairipāi jñaañechi'a Leví jijosinani i'kaku Judá jijosinare jmamakarujē'e i'kamaneasomu.

¹⁵ Cheku phairi mama raisi'ku Cristo Melquisedec pa'icheja'che phairi ai pa'iche'te cuasato Dios maire na'a re'oja'che cho'okaisi'ere na'a rua masi asare'omu. ¹⁶ Moisés phairi jojojavāju chũ'u jo'kasivājupāiūma'mu Repau Cristo. Phairi Mamau pa'iche si'arumu Pa'iu peore Masiūjeku phairi'mu. ¹⁷ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e Repau pa'iche kuachu'ore jo'e cuasajũ'u:

“Mu'upi si'arumu phairi pa'iu pa'ijũ'u, Melquisedec pa'icheja'che”, chiimu Dios,
chiimu.

¹⁸ Aperumu Dioni pojoa'ju chini chũ'u jo'kasi'epi karakuna, chura jo'kasoasomu Dios, maire Repau peore cho'okasa chiisi'e cho'okaicu'akuna. ¹⁹ Aperumu Repau Moise'te chũ'u jo'kasi'epi pāi rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaicu'akuna chura jo'kaso mamare na'a re'oja'chere cho'okaimu Dios maire. Jā'ajekuna Repau maire re'oja'che mama cho'okaiche'te cuasaju, ũcuachi'a na'a pa'isirumu cho'okajachere cha'aju cuasaju pojoju mai rekoñoã Repauna'me re'oja'che ja'me pa'ime mai.

²⁰ Repau Dios maini na'a rua re'oja'che cho'okasa chini mama phairini jñaã jo'kaasomu. “Diojeku ũcuarepa cho'oku'mu chu'u”, chiū Mamakuni Jesucristoni raosomu. Chekunata'ni Dios jā'aja'ñe i'kacojñomanesina rupu phairipāi mamachijjeju phairi'me. ²¹ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e Maire Paaku'te jñaarumu jā'aja'ñe i'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u Pāi ũcuanukore Paaku Diojeku ũcuarepa cho'oku'mu.

Jorema'ñe ija'che i'kasi'kuamũ chu'u:

“Mu'upi si'arumu phairi pa'ija'mu”, chiisi'kuamũ,

chiūmu. ²² Dios jā'aja'ñe ũcuarepa, “Na'a re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”, chiisi'e Jesucristoji cho'okaiuna peore masi cho'ocojñojanaa'me mai. ²³ Chekuna phairipāi jainukota'ni ai si'arumu pa'imanajeju repana cho'oche cho'oju chekunani jo'ka jūnisojuna si'arumu cho'okaicu'amu repanare. ²⁴ Jesuta'ni jūnisoma'ñe ai Pa'ikujeku si'arumu phairi pa'iu, Repau phairi pa'iche chekuni saño jo'kama'kuamũ. ²⁵ Jā'ajekuna Repauni Cristoni cuasaju sēenare Si'arumu Pa'ikujeku maire Dioni sēekaiū, mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaimu Repau.

²⁶ Jā'aja'ñe phairi ai pa'iu maire karache cho'okaiū pa'imũ. Si'arumu re'oja'chechi'a cho'oku'mu Repau. Jmamakarujẽ'e cu'ache cuasamau cu'achejẽ'e cho'oma'kuamũ Repau. Repau i'cheja cheja pa'irumu pāi cu'ache cho'onana'me pa'isi'kuta'ni jmamakarujẽ'e repana cu'ache cho'ocheja'che ña chēa cho'omaneasomu Repau. Jā'aja'ñe pa'iuña Puka'ku Dios Repau'te cunaumu na'a jeecho'jena mua kueñe ñu'iu chũ'ũñe jo'kaasomu. ²⁷ Chekuna judío phairi aina charo repana cu'ache cho'oche'te ro'iñu chini si'aumucujña jo'cha va'iva'nare vani ũo pi'ni cho'jena chekuna pāi repana cu'ache cho'oche'te ro'ijũ isiva'nare jo'cha va'iva'nare vani ũosokainaa'me. Repana cho'ocheja'che cho'oma'kuamũ Jesús. Repau'ta'ni te'echoji maire pāi ũcuanukore mai cu'ache cho'osi'ena'me mai cu'ache cho'ojache ro'ikaiū Repau meñe isi maire peore jūni ro'ikanasomu. ²⁸ Dios aperumu chũ'u jo'kasi'ere cho'oju judío phairi ainare jñaanaa'me pāi. Jā'ata'ni repanani re'oja'che cho'ovesakuna te'eñoã cu'ache cho'ome repana phairi aina. Jā'ajekuna na'a pa'isirumuna Dios ija'che i'kaku, “Chu'u Diojeku ũcuarepa cho'oku'mu”, chiū Mamakuni phairi ai pa'iche jo'ka i'cheja chejana raouna rani pa'iu Repau'te Puka'ku chii'chechi'a cho'o pi'ni cunaumuna jo'e muni phairi cho'oche'te cho'oku si'arumu Puka'kuni sēekaimu maire.

8

Jesús mamare chũ'u jo'kasi'e cho'okaiku'mu

¹ Iere i'kara chiimu chu'u: Jã'aja'ñe pa'iu Repau phairi aijeku sêekaiu pa'imũ maire, cunaumuna muni Dios ñu'isaivu kueñe puusi'ku. ² Dios vu'erepa Ūcuau cho'osivu'ere Repau'te pojovu'ere pa'iu Dios ñu'isaivu kueñe ñu'iu phairi aijeku Repauni cho'oche cho'okaiu sêekaimũ Repau maire. Pãi cho'omanesivu'ea'me repavũ'e.

³ Ija'chea'me judío phairi aina cho'oche: Pãi repana cu'ache cho'osi'e ro'ĩnu chini ĩsimajñaruãna'me Dioni pojoñu chini repana ĩsimajñaruã Repau'te ĩsikaimẽ. Jã'ajekuna Jesús maire phairi aijeku sêekaiu mai cu'are ro'ikasa chini Repau meñe ĩsi jũni ro'ikanasomũ maire.

⁴ Repauji icheja chejare pani phairi pa'imanera'amũ, ũcuare phairipãi jainuko pa'ijuna, Dios aperumũ chũ'uuna pãi rache'te ĩsia'ju chini jñaacojñosina. ⁵ Repana phairipãi icheja cheja pa'ivu'e Dios vu'e pa'iju cho'oche cho'okaina cunaumu pa'ivu'e Dios vu'erepare Moiseni ñokuna ña chẽa ũcuajavu'e cho'osivu'ere cho'oche cho'ome. Cunaumure Dios vu'erepa pa'imũ. Aperumũ Moisés repau chuta'a va'i ca'ñipi Dios vu'e cho'omarumũ ija'che i'kaasomũ Dios: "Chũ'u vu'e cho'oni peore chũ'u mũ'ure ñosivu'e cunaumu pa'ivu'ēja'che cho'ojũ'u", chinasomũ. ⁶ Repana phairipãi re'oja'che cho'okaisinaa'me maire. Jã'ata'ni Jesús maire na'a rua re'oja'che cho'okaimũ. Ūcuaja'che Dios Moiserẽ aperumũ maini kuaa'ku chini i'kasi'e, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e re'oja'che cho'okaisi'kua'mũ maire. Jã'ata'ni mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'ere Jesucristoji cho'okakuna chura Repau maire na'a rua re'oja'che cho'okaimũ, "Musanukonare na'a rua re'oja'che cho'okaija'mũ", chiisi'e.

⁷ Charo, "Ija'che cho'oñu", chiisi'epi karama'to na'a rua re'oja'chere ku'emanera'ame pãi. ⁸ Jã'ata'ni Diopi ñato repana pãi pa'iche karaasomũ. "Re'oja'che pa'iche karamũ inare", chini ija'che i'kaasomũ Repau:

Asarepajũ'u.

Na'a pa'isirumũ chu'o mamare, "Ija'che cho'oñu", chiija'mũ chu'u musanukonare,

Judã jojosinana'me Israel chĩi chekuna jojosinare.

⁹ Reparumũ repana aipãi chu'u Egipto cheja ma'a pikopi re'oja'che ñokuna etua rarumũ i'kasi'ēja'che i'kamaneja'mũ chu'u repanare.

Repanare Egipto cheja pa'isinare chu'u chũ'uñe jachasinajejuna sêjosi'kua'mũ chu'u.

Pãi Ūcuanukore Paakujĩ i'kamũ chu'u jã'a.

¹⁰ Na'a pa'isirumũ Israel jojosinare mamare, "Ija'che cho'oñu", chiija'mũ chu'u, Pãi Ūcuanukore Paaku.

Repana rekoñoãre chu'u chũ'uñe paaa'ju chini cho'okaija'mũ chu'u repanare.

Chu'uni Dioni masi cuasaju chu'u neena pa'ijanaa'me repana.

¹¹ Reparumũ pãipi repana majapãina'me repanare kueñe pa'inare,

"Dioni jovojuũ'u", chiija ũcuamakaru chu'vajanaa'me,

repanare ũcuare che'chochiima'ñe ũcuanuko chu'ure jovonachi'a pa'ijuna,

chuova'na pa'iva'nana'me pa'ipãi.

¹² Repanapi chu'uni cuasajuna repana cu'ache cho'osi'e peore tunoso jo'e cuasama'ñe cavesusojamũ chu'u,

chinasomu Dios. ¹³ Dios, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e mamapi pa'iana aperumu Repau, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e jo'kasosi'ea'me. Aireko ju'ineja'ne si'asopi'ramu repa.

9

Dios vu'e cunaumu pa'ivu'ena'me cheja pa'ivu'e pa'iche'te kumamu

¹ Dios aperumu, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e Repau chu'u jo'kasi'e cho'orumu maire cho'оче rua cuaja pa'isi'kua'mu, Repau vu'e cheja pa'ivu'e cho'ochena'me Repau'te pojoche. ²⁻³ Dios vu'e aperumu Repauji chu'umuna va'i ca'nipi cho'o nukoasome pai. Ruu te'eka'chaparuu paniasomu repavu'e. Tijnapa caruupu'te judio phairipachi'a kakare'oruupu'te uoñoa pa'isaivuna'me mesako'ana'me pa'pua Diore jo'kasipa' pa'iko'a paniasomu. Na'a sa'navu'te ka ruikapi jeo ta'pisiruupu judio phairi aichi'a kakare'oruupu paniasomu. ⁴ Reparuupu kakasa'aro kueñere mesako'a ma'ña uoko'a si'acako'a pachokuripi je'nasiko'a paniasomu. Ucuaruupu na'a sa'navu'te cajovu Dios, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e tochasi'e pa'ivu pachokuripi si'ache repakajno je'nasi'vu paniasomu. Repavu sa'navu'te churupu pachokuri cho'osi'pu pai peocheja ku'isina manaca' mañasi'puna'me Aarón vāsocho koropi'rasi'chona'me catako'ña Dios chu'umne tochasiko'ña mañaasomu. ⁵ Repavu se'sevu'te tuosiva'na Diona'me pa'iva'na angelejava'na kue'chaka paava'na nukaasome, pai cu'ache cho'osi'e ro'icheja se'sevu'te. Ja'ata'ni chura repavu'e pa'iche peore na'a rua kuacu'amu ja'a.

⁶ Ja'aja'ne cu'amajnarua peore masi care'va pi'ni repavu'e Dios vu'e tijnapa caruupuchi'a si'arumu kakaju paniasome repana judio phairipai, Diore pojoju cho'omajnarua're cho'oju. ⁷ Na'a sa'navu pa'iruuputa'ni judio phairi airechi'a te'eusurumu pa'iche te'echo kakare'oasomu. Repau'te jo'cha va'iva'na chie peou kakacu'aasomu reparuupu, repau cu'ache cho'osi'ena'me chekuna pai vesuju cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini kakaku'te. ⁸ Ja'aja'ne pa'isi'e maire Dios Rekochoji iere kuakuna masime mai: Chekunani repavu'e tijnapa caruupuchi'a kakare'okuna, na'a sa'navu pa'iruupu kakacu'akuna, kakama'ne pa'ijuna Diore ja'me pa'icu'aasomu, charo cho'osivu'e chuta'a pa'irumu. ⁹ Ja'api Dios maire iere ñoku che'chomu: Pai Dioni pojoju chini Repau'te isiche cu'amajnarua'na'me jo'cha va'iva'nare repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini phairipaire sa isinaretani repana rekoñoa re'ojarekoñoa care'vacu'aasomu. ¹⁰ Au te'emajnarua'chi'a aiñena'me te'emajnarua'chi'a ukuche cu'are tunoñu chini cho'оче se'sevu cho'ochечи'a paniasomu. Jesucristo rani cho'okaijache mama pa'iche Dios maire jo'karumajatu'ka cho'osi'easomu ja'a.

¹¹ Ja'ata'ni chura Cristoji rani mai cu'are juni ro'ikani cunaumuna jo'e muni Dios vu'erepare pai cho'omanesivu'e rua re'ojavu'ere pa'iu si'ache re'oja'che cho'okaiu pa'imu maire mama phairi aijeku. ¹² Dios vu'erepare kaka pa'iu Repau Jesucristo pai cu'ache cho'оче chivo chiepi, vacachii chiepi ro'ikaimanesi'kua'mu. Ruu, Ucuau chiepi maire pai ucuanukore te'echoji mai cu'a ro'ikanasomu Repau, Dios neenachi'a pa'iju, Repauna'me ai paapu chini. ¹³ Vacachii'te uosi'po uhacutapoji phairipai okona maña popa pai cu'ache pa'inani chivo chiena'me toro chiena'me sa'faru cu'a tunusoasomu repanare. ¹⁴ Ja'aja'nejekuna Jesucristo Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau jmamakaruj'e e cu'acheje'e Peouji meñe Dioni isisi'ejekuna Repau chie raosi'epi mai vati toa saina

cu'ache cuasaju cho'oche masi tunokaimu, maipi re'ojarekoñoäre paaju Dioni Si'arumu Pa'ikuni cuasaju Repauni cho'oche'te cho'okaiju paapu chini.

¹⁵ Jä'ajekuna Dios maire Jesucristo chie raosi'epi mai rekoñoä re'ojarekoñoä cho'okaiju Repau mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'epi cho'ocuhasi'ejekuna Repau, "Re'oja'che isija'mu chu'u", chiisi'e koojanaa'me mai Repau chēasina. Ūcuachi'a aperumu, "Ija'che cho'oñu", chiisi'echi'a cuasarumu mai cu'ache cho'osi'e peore jūni ro'ikanasomu Repau Jesucristo. ¹⁶⁻¹⁷ Pāi repana jūnisosirumu repana paasimajñaruā cho'ojachere chū'uju utija'o tocha jo'kame. Jā'ata'ni repana chuta'a jū'imarumu jā'aja'ñe chū'uju tochasi'e chuta'a jo'kacu'amu chekunare. Jā'ajekuna pāipi repana chū'uju tochasi'ere cho'oñu chini aperumu repana jūnisosi'ere masi kuache pa'imū, cho'ore'oa'ku chini. ¹⁸ Jā'ajekuna Dios aperumu, "Ija'che cho'oñu", chiia chū'u jo'kasi'e ūcuaja'che cho'ore'osi'kua'mū, jo'cha va'iva'na chie rao jūnisosi'ejekuna. ¹⁹ Moisés repau'te ja'me pa'inare pāi ūcuanukore Dios chū'uñe peore kua pi'ni oveja raña maajaraña cho'osisuovuna'me hisopojuvu mini vacachii chiena'me chivo chie okona popa ja'mesira'kana chūu Dios chū'uñe tochasikorovu utija'okorovuna sa'faku pāi ūcuachi'a ūcuanukore sa'faasomu. ²⁰⁻²¹ Ūcuaja'che Dios vu'e sa'faku repavu'e sa'navu pa'imajñaruā Diore pojovu cho'omajñaruā peore sa'faasomu repau. Jā'aja'ñe cho'o pi'ni ija'che i'kaasomu repau: "Ie chiere ña musanukonare Dios, 'Ija'che cho'oñu', chiia chū'u jo'kasi'e cho'okaiche'te cuasajū'u", chiniasomu. ²² Dios chu'o tocha jo'kasi'e jo'cha va'iva'na chiepi Diore isimajñaruāna'me pāi cu'a sa'fa tūnoñe rua chū'umu. Chie rao jūni ro'ikaiku peoto cu'a tūnoñe peora'amu.

Jesucristo jūni ro'ikaisi'ejekuna cu'a tūnososi'ea'me

²³ Dios vu'e cheja pa'ivu'e Diopi chū'uñu Repau vu'erepa cunaumu pa'ivu'e repanani ñouna ña chēa ūcuajavu'e cho'osivu'e pāire kakare'oa'ku chini repana cu'a jo'cha va'iva'na chiepi judio phairipāipi sa'fakaijuna tūnosomu Dios. Jā'ata'ni cunaumu pa'ivu'e Dios vu'erepa kakana cu'ache pa'iche na'a re'oja'chepi Mamaku chiepi tūnosieasomu. ²⁴ Jesucristo Repau chie raosi'e Dioni isira chini Dios vu'e cunaumu pa'ivu'e Dios vu'erepare ñokuna ña chēa pāi ūcuajavu'e cho'osivu'ena kakamanesi'kua'mū. Dios pa'ichejana cunaumuna muni kakaasomu Dioni ti'jñeñe ñaku ñu'iu maini sēekasa chini. ²⁵ Judio phairi ai na'a sa'navu pa'iruupu ūsurumu pa'iche jo'cha va'iva'na chiere cuaa isiku pa'icheja'che Jesucristo cunaumu kaka Repau chiere si'arumu Dioni isiku pa'imū'mū. ²⁶ Jā'aja'ñe cho'oa'ku chini jo'kasi'e pa'ito Jesucristo mamarumupi irumajatu'ka si'arumu jūni ro'ikaiu pa'ira'amu. Jā'ata'ni Repau mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'ere cho'ore'orūmuna churana rani Repauji meñe isi mai cu'a te'echoji jūni ro'ikaisi'kua'mū. ²⁷ Maire ūcuachi'a te'echo jū'iñe pa'imū. Jū'isirumu mai vajurumu cho'osi'ere Diopi ña ro'iche'te chū'ua'ku chini Repau'te ti'jñeñe nukache pa'imū maire. ²⁸ Ūcuaja'che Jesucristo te'echoji mai cu'a jūni ro'ikaisi'kua'mū, Puka'ku Diopi mai cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamanea'ku chini. Jā'aja'ñe cho'osi'kupī jo'e cafeja'mū Repau icheja. Jā'arumutani mai cu'a jo'e jūni ro'ikaimaneja'mū Repau. Rani maire Repau'te cuasaju cha'anarechi'a chēa saja'mū Repau, re'oja'chere koo Ūcuauña'me si'arumu paapu chini.

10

1 Moisés aperamu chũ'usi'e na'a pa'isirumu re'oja'che pa'ijache maire apekuachu'o paniasomu. Ūcuare ñaju cho'ojũ che'chea'ju chini jo'kasi'ejeku re'oja'che pa'iche ũcuarepa pa'imaneasomu jã'a. Jã'ajekuna repa chũ'usi'ere cho'ojũ ũsurumu pa'iche jo'cha va'iva'nare ũcuajava'narechi'a Dios va'ena ra jo'kanareta'ni jmakarujê'e repinare re'ojarekoñõã care'omaneasomu. 2 Repa chũ'ũ jo'kasi'ere cho'ojuna repa na cu'ache cho'osi'ere te'echoji tunosokaito re'oja'che pa'ijũ repa na cu'ache cho'oche, "Ro'iche paame mai", chiima'ñe pa'ijũ repa na cu'are ro'iñu chini va'iva'nare ra ïsiche cuhasora'ame repa na. 3-4 Jã'ata'ni repa chũ'ũ jo'kasi'e toro chiena'me chivo chie sa'fache pãĩ cu'ache cho'oche tunosokairepamauna ũsurumu pa'iche jo'cha va'iva'nani ra ïsijũ repa na cu'ache cho'osi'ere cuasame.

5 Jã'ajekuna Jesucristo cheja raipi'rarumu Diore ija'che i'kaasomu: "Ja'ku, pãĩ paamajñaruã jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruã mu'uni ïsijuna uosokaiche chiima'kua'mu mu'ũ.

Jã'ajekuna chũ'ũpi chejana sani pãĩũ paaũ chini care'vakaisi'kua'mu.

6 Pãĩ, repa na cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini ïsijuna uosomajñaruã ñani pojoma'kua'mu mu'ũ.

7 Jã'ajekuna chũ'ũ mu'ũre ija'che i'kasi'kua'mu:

'Ja'ku, chũ'ũre saojũ'ũ. Mu'ũ chiiche'te sani cho'okasa chiimu chũ'ũ.

Mu'ũ chũ'o pa'ikorovu chũ'ũ pa'ijachere kuajũ tocha jo'kasi'ere sani cho'ora chiimu chũ'ũ, chiisi'kua'mu chũ'ũ", chiniasomu Repau.

Jã'aja'ñe chiimu Dios chũ'o tocha jo'kasi'e. 8 Ija'chea'me Repau charo i'kasi'e: "Pãĩ repa na cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruã ra ïsijuna uosochẽ chũ'usi'kuta'ni ña pojoma'kua'mu mu'ũ, repare chiimau", chiniasomu. 9 Jã'api jo'e ija'che i'kaasomu: "Chũ'ũre saojũ'ũ. Mu'ũ chiiche'te sani cho'okasa chiimu chũ'ũ", chiniasomu. Repau cho'okasa chiisi'e ija'chea'me: Pãĩ aperumu Dionĩ pojøjũ cho'osi'ere sėjosokani mamare jo'kasi'kua'mu, Repau jũni ro'ikaisi'ere cuasaju re'oja'che paapu chini. 10 Repau cho'ora chiisi'e cho'oku Repau meñe Dionĩ ïsi te'echoji mai cu'a jũni ro'ikaisi'ejekuna, mai Repau neena re'ojarekoñõã cho'ocojñosinaa'me.

11 Phairipãĩ ũcanuko umucujña pa'iche nuka ku'ijũ cuhama'ñe cho'oche cho'okaiju pa'ime Dios va'e. Pãĩ repa na cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini ïsimajñaruã si'arumu ũcuajamajñaruã ra ïsirena Dionĩ ïsikaiju pa'ime, repa na cu'a jmakarujê'e tunosokaima'ñeta'ni. 12 Jesucristota'ni meñe ïsi te'echoji mai cu'a jũni ro'ikani Dios ñu'isaivu kueñe puuasomu.

13 Repau ũcuachejare ñu'iu Puka'ku Diopi cho'okaiuna Repau'te cuhena peore Repau chũ'ũñe cho'orumujatu'ka cha'aja'mu. 14 Maire Dios neenare Repauji meñe ïsi te'echoji ro'ikani mai rekoñõã si'arumu na'a rua re'ojarekoñõã paaa'ju chini care'vakaisi'kua'mu. 15 Ūcuachi'a jã'aja'ñe pa'ijachere kuajũ Dios chũ'o pa'ikorovuna ija'che chiiche tocha jo'kaasome pãĩ repa nani Dios Rekochoji kuakuna:

16 "Na'a pa'isirumu chũ'ũ repanare mamare 'Ija'che cho'oñu' chiijache ija'chea'me:

Repa na rekoñõãre chũ'ũ chũ'ũñe paaa'ju chini cho'okaija'mu chũ'ũ repanare.

17 Ūcuachi'a repa na cu'ache cho'oche peore tunoso jo'e cuasama'ñe cavesusojamũ chũ'ũ", chiniasomu Dios,

chiimu repa tocha jo'kasi'e. ¹⁸ Jā'aja'ñe'jekuna pāi repana cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini cu'amajñaruā ra īsiche peomu chura, ūcuare mai cu'ache cho'oche peore ro'ikaisi'e'jekuna.

Dioni cuasaju vajuchuma'ñe sējeju pa'iche'te kuamu
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

¹⁹ Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Maire Jesucristoji chie rao jūni ro'ikaisi'e'jekuna Diona'me pa'iju sēevajuchuma'ñe Ūcuauñi teana sēere'omu maire chura. ²⁰ Repau maire jūni ro'ikairumu Dios vū'e na'a sa'navu pa'iruupu jeo tususikāa ruikāa Diopi cho'okuna ūmupi vū'evuna che're cajeasomu, Diona'me kaka pa'iche ūsesiruupu jeosikāa. Chura Repauñi jachama'ñe cuasaju Repauña'me re'oja'che pa'inajejuna maire ūarumu Repauñi sēeto mai cu'ache cho'osi'e'jē'e cuasama'ñe asamu Repau, cho'okaisi'kujeku. ²¹ Repau Jesús phairipāi ūcuanuko aijeku Puka'kuni maire Repau'te pojonare sēekaiu re'oja'che paaku chū'uku pa'imū. ²² Jā'ajekuna maire Repau oiu re'oja'che cho'okaisi'ena'me chura cho'okaiche'jekuna mai rekoñōā oko re'oja'che'pi tu'ne choa-sokaisirekoñōaja'ñe paaju, re'oja'che pa'iju, Diore sēevajuchuma'ñe, jachama'ñe masi cuasaju ūcuarepare sējeju pañu. ²³ Maire, "Re'oja'che cho'okaija'mū", chiisi'ku Diopi ūcuarepa cho'okujekuna jmakarujē'e jachaju jo'kasoma'ñe cuasaju maire Repau re'oja'che cho'okaijachere pojoju cha'aju pañu mai. ²⁴ Ūcuachi'a sāiñechi'a, "Re'oja'che pañu mai", chiiju, si'arumu na'a rua cuasaju sāiñechi'a re'oja'che cho'okaiju pañu mai ūcuanuko. ²⁵ Ūcuachi'a Diore chi'i pojoche ūhasoma'ñe ūcua chi'iju pañu. Musanukonare ja'me pa'ina cho'ocheja'che chekuna te'ena ūhaso pa'icheja'che pa'ima'ñe si'arumu chi'iju, "Jesure ūcua cuasaju pañu mai", jā'aja'ñe sāiñechi'a i'kaju pañu; Dios mai cho'osi'e ro'iche chū'urumu tī'api'ramu.

²⁶ Diopi cho'okaiuna maipi Repau chu'o ūcuarepare asa chēasinata'ni re'oja'chere cho'ocuheju cu'are ūcua cho'ojū pa'ito mai cu'ache cho'oche jo'e ro'ikaiche peomu. ²⁷ Jā'aja'ñe pa'inare cuasavajuchuacheji repana cu'ache cho'ocojñoja'ñe pa'imū. Repana cho'osi'e ro'ia'ju chini Diore cuhena uchejana vati toana saоче pa'imū. ²⁸ Pāi aperumu Diopi jo'kauna Moisés chū'u jo'kasi'ere jachaju cuhenare repana cho'oche'te ña chotena chekurumu te'ekachapana kua jñaurena ūcuanuko repanarejē'e oima'ñe vanisoasome. ²⁹ Jā'ata'ni pāi Dios Mamakuni cuheju repana cu'a ro'ikaisi'ere Jesucristo chie, "Cu'amū jā'a", chiiju, Dios Reko-cho cho'okaiche'te cu'ache i'kana na'a rua cu'ache cho'ocojñojanaa'me, Repau'te cuheju cu'ache i'kasi'e ro'i. Jesucristo Repau chiepi mai cu'are ro'ikaiu Dios mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e cho'ocuhasi'kuamū. ³⁰ Maire Paaku ija'che i'kasi'e masime mai: "Pāi cu'ache cho'oche ro'i chū'uni chū'uñe pa'imū, ro'ia'ju chini. Chū'u cho'oche'me jā'a", chiniasomu. Ūcuachi'a ija'che i'kaasomu Repau: "Chū'u Pāi Ūcuanukore Paaku chū'u neena cho'oche cuasa ña repana cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'uja'mū", chiniasomu. ³¹ Repau Dios Si'arumu Pa'iku pe'ruku cu'ache cho'osi'e ro'i chū'uja'ñe cuasaju vajuchujū'u!

³² Musanukona Jesucristo'te cuasache kuachu'o asa chēa Repau'te apucasarumu pa'isi'e cuasajū'u. Reparumu rua cu'ache tī'ñetota'ni Repau'te cuasache ūhasoma'ñe ūcua koka paaju cuasaju paniasome. ³³ Musanukona te'ena pāi jainuko ñaju'te te'eñoā rua pe'rucojñoju cu'ache cho'ocojñoasome. Ūcuachi'a musanukonare ja'me pa'inapi

te'eñoã cu'ache cho'ocojñojuna repanare ña oiju cho'okaniasome musanukona. ³⁴ Pãi chëavü'e cuaocojñosiva'nare oiju kuirasome musanukona. Ūcuachi'a Jesure cuasanajejuna cu'amajñaruã päire tutesocojñosiva'nata'ni ũcua pojojü paniasome musanukona reparamü, na'a pa'isirumü na'a re'oja'che si'arumü pa'iche koojachere cuasaju. ³⁵ Musanukona Maire Paaku'te Jesure sëevajuchuma'ñe cuasaju pa'iche jo'kasomanejü'u. Jo'kasoma'ñe pojojü Repauni cuasaju re'oja'che pa'iche ro'i Dios musanukonare ruã re'oja'chere isija'mü. ³⁶ Pa'ivesacheta'ni ũcua koka paaju Jesure cuasache ũhasoma'ñe pa'iju Dios chiiche'te cho'ojü'u, Repau isija'mü chiisi'ere kooñu chini. ³⁷ Dios chu'o tocha jo'kasi'e pa'ikorovü Repau Mamaku pa'ijache ija'che kuamü: Icheja cheja Raijau na'mi rajaju'mü. Cha'ajü'u Repau'te. ³⁸ Chu'u neena chu'uni cuasaju re'oja'che pa'inajejü chu'una'me si'arumü re'oja'che pa'ijanaa'me. Jã'ata'ni cu'ache ti'jñe'ñe'te vajuchuju chu'ure cuasache jo'kasosinare pojomaneja'mü chu'u, chiimü. ³⁹ Maita'ni cu'ache vajuchumarü Repau'te cuasache jo'kasomanajejü vati toa sani cho'osoma'ñe Repauna'me ai pa'ijanaa'me, ũcua cuasaju pa'inani.

11

Арепмү па'исина Диоре cuasana pa'isi'ere kuamü

¹ Diore cuasache ija'chea'me: Repau, "Jorema'ñe re'oja'chere isija'mü", chiisi'ere jachama'ñe cuasaju, "Isirepaja'mü Repau", chiiju masiju pojojü cha'ame mai. Ūcuachi'a Repau, "Jorema'ñe cho'okaija'mü chu'u", chiisi'e chuta'a repajë'e ñamanata'ni jachama'ñe cuasaju, "Cho'okaija'mü Repau", chiiju masime mai. ² Mai aipäi pa'isina jã'aja'ñe jachama'ñe cuasajuna Dios repanare pojoku re'oja'che cho'okaiü paniasomü.

³ Mai Repau'te cuasanajejü ñoma'ñere Repau chu'ochi'a i'kaku chü'ñeji cho'osi'e masime mai, irumü pa'iche peore cunaumuna'me cheja.

⁴ Mai aipäi te'ena Repau'te cuasanajejuna repanare cho'okaniasomü Dios. Abel Repauni cuasaku Ūcuauji cho'okaiuna Repauni pojoku majaa'chü Cain isiche na'a re'oja'chere isiasomü. Repau'te cuasaku isisi'ejekuna Dios ña pojoku, "Re'oja'che cho'omü iku", chini-asomü. Jã'aja'ñe Dios chiiche masi cho'oku Repau'te pojosi'kujekuna jünisosi'kureta'ni irumujatu'ka repau cho'osi'ere cuasaju Diore pojochere'chere'omü maire.

⁵ Enoc ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ūcuauji cho'okaiuna jünisoma'ñe vajüüji cunaumuna sasocojñoasomü. Repau'te päi ku'te'easome Dios sasocojñosi'kuni. Chuta'a repau sasocojñoamarumü, "Dios pojocojño'oku'mü iku", chiicojño'oku paniasomü repau. ⁶ Maipi, "Dios pa'imü", chini Repauni cuasaju, "Maipi sëeto isija'mü Repau mai sëe'ñe", chini Repau'te cuasanarechi'a Ūcuau'na'me re'oja'che päire'omü. Repau'te cuasanare pojoku'mü Dios.

⁷ Noë ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ūcuauji cho'okaiuna päi chuta'a ñama'ñere Repau Dios cho'opirache'te cho'osovajuchuache'te kuauna asa kuku jachama'ñe choovu ruã ujavu cho'oasomü, repau rüjona'me mamachiina'me varomi runisomaneñu chini. Jã'aja'ñepi chekunare päi repana Diore jachache cho'o ñoasomü repau. Ūcuachi'a jã'aja'ñe

cho'ouna Dios repau'te rua pojoku re'oja'che pa'iche isiasomu, repau rekocho Repau'te masi cuasache'te cho'o ñouna.

8 Abraham ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna Repau soiche asa jachama'ñe repau saichejajē'e vesukuta'ni repau pa'icheja eta sanisoasomu, Repau isira chiichejare sani koora chini. 9 Ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna Repau isija'mu chiisichejare sani pa'iu, "Jmamakarū pa'ija'mu", chini chivo rañapi cho'osivu'ñare paniasomu repau. Mamaku Isaana'me majanajeu Jacob ũcuaja'che Dios isija'mu chiisi'e asasinajeu ũcuaja'che chivo rañapi cho'osivu'ñare paniasome. 10 Repau Abraham na'a pa'isirumu pa'ijajoopo Dios ija'che cho'ora chini cho'osijoopo cunaumu ai pa'ijajoopo'te cha'aku paniasomu.

11 Ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna repau rājore Sarare chii peosi'koreta'ni, chii paaasomu repau, aiva'uta'ni, "Dios chu'ure cho'okaija'mu chiisi'e ũcuarepa cho'okaija'mu", chini jachama'ñe cuasakujeku. 12 Jā'aja'ñe cho'o Abraham aiva'upi paa jojosina chura cunaumu pa'ina ma'ñokojanukojeju kuēkuecu'ache rua jainukoame. Ũcuachi'a chiara mejavu pa'icaā mejacaājanukojeju kuēkuecu'ache jainukoame repau.

13 Repana pāi ũcuanuko vajuna pa'irumu Diore cuasaju pa'isinata'ni Repau isija'mu chiisi'e peore kooma'ñe jūnisosome. Jā'ata'ni Diore cuasanajeu Ũcuauji cho'okaiuna repau koomanesi'e so'opi ñaju pojochaja'che cuasaju pojoasome repau, "Na'a pa'isirumuna koojanaa'me mai", chini cuasaju. Ũcuachi'a cheja repau jmamakarū pa'ijachere masiju jūnisosirumu pa'ijacheja cutuju paniasome repau, cheja Dios isisicheja pa'inata'ni. 14 Pāi, repau ai pa'ijachejare cuasaju jā'aja'ñe i'kana, "Icheja mai jmamakarū pa'ijachejajeku mai ai pa'imanejachejaa'me", chini cuasaju kuarena masime mai. 15 Repanapi mamachejare sani pa'iju aperumu repau pa'iju eta raisichejare cuasaju pa'ito co'ire'ora'asi'kuu'mu repau repacheja. 16 Jā'ata'ni repau jā'achejajē'e cuasama'ñe na'a re'ojachejare repau cunaumu ai sani pa'ijachejare cuasaju paniasome. Jā'ajekuna repanapi, "Maire Paaku'te Diore cuasanaa'me chūkuna", chiito pojoasomu Repau. Repau repau pojoche'te cho'o ñoku repau pa'ijajoopo vū'ejoopo care'vakianasomu Dios.

17 Dios Abrahamre Repau'te masi cuasache'te cho'o ñara chini ija'che chū'uasomu: "Mu'u neekure Isaare chu'uni isiku vani uosojū'u", chiniasomu. Chikuna Abraham Repau'te cuasakujeku asa jachama'ñe Ũcuauji cho'okaiuna Repau, "Re'oja'che isija'mu chu'u", chini isikuna koosiva'uni ũcuate'euni vanisopi'raasomu, Ũcuauji chū'uuna. 18 Dios aperumu ija'che i'kaasomu repau'te: "Mu'u jojosinare rua jainukore paaja'mu mu'u, Isaapi jोजना", chiniasomu. 19 Jā'aja'ñe i'kacojñosiva'ureta'ni Abraham Dionī cuasaku, "Jūnisosinarejē'e vasomasiku'mu Repau", chini cuasa mamaku'te Isaare vanisopi'rakuni jo'e Ũcuauji ũseuna vaimaneasomu. Jā'ajekuna Abraham repau mamaku'te Isaare chuenisora'asi'kujekuna vajuraisi'kure paacheja'che paaasomu.

20 Isaac ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna na'a pa'isirumu Dios re'oja'che cho'okajachere masiku mamachii kua jo'kaasomu, Jacobna'me Esaure.

²¹ Jacob ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna repau jũ'ipi'rarumu na'a pa'isirumu Dios re'oja'che cho'okaijachere masiku José mamachiire kua jo'kaku vāsochoji jawo ñu'ia Diore pojoasomu.

²² José ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna repau jũ'ipi'rarumu Dios, "Ija'che cho'ojamu chũ'u", chiisi'ere cuasaku ija'che i'kaasomu: "Na'a pa'isirumuna mai Israelpai jijosina icheja Egipto cheja etarumu repana sani pa'ijachejana saiju chũ'u tara sa tãa'ju", chiia chũ'u jo'kaasomu.

²³ Moisés puka'kupai ũcuachi'a Diore cuasanajeju Ũcuauji cho'okaiuna mamava'ure jñaasirumu rua re'ojava'ujekuna pai chũ'uku repana Israelpai mamachi apejñaasinani umachiiva'narechi'a jña'nu vanisoche chũ'u jo'kasi'eta'ni asa kakuma'ne repava'ure chotepaimia chawe paaasome.

²⁴ Repau Moisés ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna repau ainee pi'nisirumu Egiptopai chũ'uku mamako'te mamakujai'ia pa'icuheasomu. ²⁵ Repana cu'are cho'oja jmanukoru pojoju pa'icheja'che pojoku pa'iche'te cuheku, Dios neena cu'ache cho'ocojñojeja'ne ũcuanana'me pa'ia cu'ache cho'ocojñoju pasa chiniasomu repau.

²⁶ Ũcuachi'a Egipto cheja pa'iche cu'amajñaruã re'ojamajñaruãpi rua ro'iche paaku pojochejẽ'e chiima'ne, "Cristo aipaina'me pa'ia repana cutucojñojeja'ne cu'ache cutucojñoju pa'icheji na'a re'omu chũ'ure", chiia cuasaasomu repau, Dios repau'te re'oja'che cho'okaijache cuasakujeku.

²⁷ Ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna pai chũ'uku pe'ruchejẽ'e vajuchuma'ne repau cho'ora chiisi'ere ũcuarepa cho'oku Egipto cheja pa'isi'kupai eta sanisoasomu repau, Noma'kure Diore cuasakujeku.

²⁸ Ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna repanare Israelpai ũsurumu pa'iche pascuarumu cho'uche chũ'u jo'kaku pianiasomu repau. Ũcuachi'a charo canarechi'a Dios jũ'iñe chũ'urumu Israelpai chiipi charo canapi jñisomanea'ju chini repana va'ña kakasa'ñaroãna jo'cha va'iva'na chiepi sa'fache chũ'uasomu repau.

²⁹ Repana Israelpai ũcuachi'a Diore cuasanajeju Ũcuauji cho'okaiuna Maachiara joopoji ruhiacho jākouna ũcuachejapi jēniasome repana. Jã'aja'ne jētena ña Egiptopai ũcuaja'che jēñu chini okopi jākosi'epi co'iuna runisoasome.

³⁰ Ũcuachi'a repana Israelpai Diore cuasanajeju Ũcuauji chũ'umuna Jericó va'ejoopo sieterepau mucujña repajoopo pa'iche rühiso'koro pachu kutena repajoopo je'na pachusiso'koro Ũcuauji cho'okaiuna ñaña tãnisasomu.

³¹ Repajoopo pa'iko Rahab si' uromio pa'isi'ko ũcuachi'a Diore cuasakojeko Ũcuauji cho'okaiuna Israelpai ũcuajoopo'te ñañu chini charo saisinare tijña repau va'ena sa re'oja'che kuirasi'kojeke Dios chũ'ũne jachanare ja'me pa'ikota'ni repanana'me chuenisomaneasomo.

³² Cheke chekuna cho'osi'e na'a rua kuache paamu chũ'u ina cho'osi'e: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ũcuachi'a chekuna Dios chũ'o kuana cho'osi'e. Jã'ata'ni jã'are peore kuato ruarepaa'me. Repana cho'osi'ere churana kuara chini peore kuara'amũ chũ'u. Iechi'a kuara:

³³ Repana te'ena Diore cuasanajeju Ũcuauji cho'okaiuna tiipaire cava cajejaniasome. Ũcuachi'a chekuna pai chũ'una masi chũ'ujũ repana neenare sãifñechi'a cu'ache cho'uche ũseasome. Chekuna ũcuachi'a Dios, "Chũ'uni sēejũ'u; cho'okasa", chini jo'kasi'ere Ũcuauñi sēejuna

cho'okaniasomu. Chekuna ũcuachi'a chai pa'icheja sa jo'kacojñosinata'ni kujñomapu ãuñej'e ãusomaneasome. ³⁴ Chekuna ũcuachi'a uusoajũ chini toana cuaocojñosinata'ni uusomaneasome. Chekuna ũcuachi'a pãipi repanani va'jñapi vanisoñu chiito tã'ta masiasome. Chekuna ũcuachi'a koka peosiva'na kokana carũnasome. Chekuna ũcuachi'a cavavesuva'na pa'isina chekunapi repanani vañu chiito rua cavamasiasome. Chekuna ũcuachi'a tiichejña canapi repana neere cava tua sasoñu chini raito kuko saosoasome. ³⁵ Ũcuachi'a romi repana majapãi jũnosinare vajuratena jo'e paaasome.

Chekunata'ni pãipi repana Diore cuasache'te jo'kasoa'ju chini vãsopi vaicojñonata'ni Repau'te cuasache Ũcuajji cho'okaiuna jo'kasoma'ñe pa'ijũ chuenisoasome, Repau pa'icheja re'oja'che pa'ijachere cuasaju. ³⁶ Chekuna pãire cu'ache cutucojñoasome. Chekuna rupũ su'i'suecojñoasome. Chekunata'ni pãi chẽavũñana cuaa quẽ'ke susocojñoasome. ³⁷ Chekunata'ni catapi su'a vëasocojñoasome. Chekunare serruchova'jñapi ãu chã'te vëasoasome pãi. Chekunare va'jñapi ju'je vëasoasome. Chekuna te'ena kãñare peoju va'i ca'ni kãñare ju'ijũ kuniasome. Chekuna chuova'na pa'ijũ cu'ache ti'jñeuna ku'ijũ cu'ache cho'ocojñoju paniasome. ³⁸ Pãi, repanare cu'ache cho'onapi cu'achechi'a cuasaju repana re'oja'che pa'iche'te ñavesuju cu'ache cho'ojũna pa'ichejñare peoju si'arũmu ku'ijũ paniasome repana. Sũki peochejñana'me aikũjñare ku'ijũ, pa'juroãana'me cojña kãijũ ku'ijũ paniasome repana.

³⁹ Dios repanare Repau'ni cuasajuna ũcuanukore pojoasomu. Jã'ata'ni Repau, "Re'oja'chere ïsija'mũ chu'ũ", chiisi'e te'eũ'terejẽ'e repanare peore ïsimaneasomu, ⁴⁰ na'a pa'isirũmũna na'a re'oja'chere maina'me ũcuapa'rũva re'oja'che pa'iche'te kooa'ju chini.

12

Jesuni masi cuasaju pañu cho'okaau

¹ Jã'ajekuna cnaũmu pa'ina rua jainuko ñajuna Dios chiiche re'oja'che jo'kasoma'ñe cho'ojũ pañu mai. Vu'vũna na'a na'mi vu'vuñu chini repana cãjiñe ũha vu'vusome. Mai ũcuaja'che maire cho'ouachechi'a cho'ojũna maini Dios chiiche'te cho'ovesato na'mi vu'vũna cho'ocheja'che maire cho'ouache ũhasoñu, Dios chiiche'te cho'oñu chini. Ũcuachi'a vu'vuju cãve tãima'ñe vu'vuñu chini sẽ'sevu ju'ikãña ti'te jo'ka vu'sajana vu'vu'cheja'che maire cu'ache cho'ouache'te jo'kaso re'oja'che cho'oche kokana pañu mai. ² Jesuni masi cuasaju pañu mai, cho'okaau. Ũcuajji cho'okaiuna Dios chu'o asa chẽa jovosinaa'me mai Repau'te. Ũcuachi'a Repauji cho'okaiuna ũcua cuasaju si'arũmu na'a re'oja'che pa'inaa'me mai. Repau Jesús na'a pa'isirũmu pojoku pa'ijachere cuasaku, "Pãi cu'ache cho'ojũ chuenisoche vajuchũache me jã'a", chini cuasa, cuhema'ñe cu'ache cho'ocojñoku kurususẽ'verona chueniso jũni vajuraisi'kujeku cnaũmũna mũni Dios ñu'isaivu uajãtu cakã'kona kueñe pũasomu.

³ Jã'ajekuna Repau pa'iche'te cuasaju che'cheju pa'ijũ'u. Pãi cu'ache pa'inare, "Joreũmu iku", chiicojñoku rua cu'ache i'kacojñokuta'ni sãiñe i'kamaneasomu Repau. Jã'ajekuna pãipi mũsanukonani jã'aja'ñe i'kato sumava'na pa'ijũ, "Pani ti'añe cuasoma'mu ie", chiima'ñe cuasaju pa'ijũ'u Repau'te. ⁴ Repau'te cuasache'te ũhasoa'ju chini pãi cu'ache cho'ocojñonata'ni chuta'a chuenisoma'me mũsanukona. ⁵ Jã'ata'ni Dios

musanukonare Repau neenajejuna chu'vache ie Repau chu'o pa'ikorovuna kuaju tocha jo'kasi'e asa cavesusosinaa'me musanukona:

Asarepajũ'u, chu'u chĩi.

Maire Paaku musanukonare kukoku che'choche cuhemanejũ'u.

Ūcuachi'a, "Pani ti'ama'ñea'me ie", chiimanejũ'u Repauji musanukonani cu'are cho'oũseto.

6 Dios Repau oinare kukoku che'choku'mu.

Ūcuachi'a Repau neenare te'eñoã cu'ache ti'jñeñe jo'kamũ Dios, repanapi cu'are jvomasija jo'kaso re'oja'che paapu chini, i'kache'te cavesusosinaa'me.

7 Musanukonani te'eñoã pa'icu'ache ti'jñeto, "Dios maire kukoku che'choku'mu", chini cuasa cuhemanejũ'u, jã'aja'ñe Repau neenare kukoku che'choku'te. Ūmupai chĩi paana ũcuaja'che repana chĩi kukoju che'chome. 8 Dios Repau neenare ũcuanukore kukoku che'chomu. Repauji musanukonani jã'aja'ñe kukoku che'choma'to Repau mamachĩi peonajeju ja'ku peonaja'ñe pa'ira'ame musanukona. 9 Mai chĩiva'na pa'irumu mai ja'kupaipe cheja pa'inapi maini kukoju che'chojuna ña kukuja pa'isinaa'me repanare. Jã'ajekuna mai ja'kure Diore Cunaumu Pa'iku'te na'a rua Masikujĩ maire kukoku che'choku'te na'a rua vajuchuju Repauna'me si'arumu re'oja'che paũ mai. 10 Mai icheja jmamakarũ pa'irumu mai ja'kupaipe repanare re'oja'che cho'ore'ochete cuasoche'te cuasaju kukoju che'chome. Diota'ni maire oia re'oja'chere che'choku'mu maipi Repau pa'icheja'che si'arumu na'a rua re'oja'che paapu chini. 11 Maipi kuku re'oja'che che'cheaju chini Diopi cu'ache ti'jñeñe jo'kato repa cu'ache ti'jñerumu pojomanaa'me mai. Rupu oinaa'me. Jã'ata'ni maipi kuku re'oja'chere che'cheni na'a pa'isirumuna pa'iju etajani re'oja'che pojoju pa'ijanaa'me.

Dios chu'o asacuhemanejũ'u

12 Jã'ajekuna pãĩ vu'vuju ca'naso repa jãjñana'me ñukasika koka peokuna jo'e na'a rua vu'vuũ chini cho'ochaja'che cho'ojũ Dios chiiche'te peore cho'ore'ochetu'ka koka paaju cho'ojũ pa'ijũ'u. 13 Ūcuachi'a vu'vuma'a re'ojama'a ro'onarejẽ'e vu'vure'oma'a care'vacheja'che re'oja'chechi'a cho'ojũ cu'ache cho'omairo pa'ijũ'u, musanukonare ja'me pa'inapi Jesure cuasanata'ni re'oja'che pa'ivesunapi ña chẽa ũcuaja'che re'oja'che paapu chini.

14 Ūcuanuko musanukona rekoñoã re'oja'che pa'iju Dios chiiche'te re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'u, Dios neena pa'iche pa'iju. Jã'aja'ñe pa'imani Repau'te sani ñamanejanaa'me. 15 Sãĩñechi'a kuiraju pa'ijũ'u, cu'ache cuasokuna te'ujẽ'e Dios oia cho'okaisiere cuheju chekunani eo aũñeja'ñe cu'ache cho'ojũ cacu'omaneũ chini. 16 Musanukona ũmupai te'ujẽ'e murũjo peoko'te romineeju pa'imanejũ'u. Romi ũcuachi'a muũju peoku'te ũmuneju pa'imanejũ'u. Ūcuachi'a Dios jo'kache te'ujẽ'e cuhemanejũ'u. Jã'aja'ñe cho'oasomu Esaú. Aĩñechi'a cuasaku Dios jo'kasi'ere puka'ku charo cakujekuna repau'te isijache cuasasi'e jo'kasoasomu. 17 Musanukona repau cho'osi'e masime. Na'a pa'isirumu puka'ku jũnisopi'raku repau'te Dios re'oja'che cho'okaijachere ũcuajĩ kuakuna asara chiitota'ni kuacuheasomu. Asaneeku rua oiku'teta'ni care'vachejẽ'e peoasomu repau'te, ũcuare Dios jo'kasi'e cuasache jo'kasosi'kujekuna.

18 Aperumu pa'isina Israelpāi cho'ocojñoñeja'ñe cho'ocojño cuasaju Diore jovomanesinaa'me mai, Jesucristo'te cuasaju jovosina. Moiseni Repau chũ'ũñe'te jo'karumu Diopi aikũtire pa'iu toapi uuku chija'chena'me fe'neñena'me oko rua rache paniasomu. 19 Jã'aja'ñe cho'orũmu trompetavũ asochena'me Dios i'kacheji ruarepa asoku vajuachuache asokuna, asa kukuso, "Jo'e i'kamanea'ku Repau", chiniasome repana pã. 20 Reparumu pã Diopi jã'aja'ñe rua ujachu'opi i'kaku ija'che chũ'u jo'kasi'ere asa kukuso repakũti kueñe pa'icuheasome: "Mũsanũkona neenapĩ ũcuauakujĩ chekurumu cu'ava'ũpi aikũtina ve'ejaitojẽ'e catapi su'a vẽasoju'ũ repava'ũre. Jã'apãani cunaruji vanisojũ'ũ", chiisi'ere asani. 21 Repakũti rua vajuachuache ñoasomu. Vajuachuakuna Moisejatu'ka ña, "Kũkũcajeyani kurukurumu chũ'u", chiniasomu.

22 Maita'ni Repau'te Diore Si'arumu Pa'iku'te cuasaju jovosinajeju cunaumu pa'ijooopo Siõn aikũti pa'ijooopo mama vũ'ejoopo Jerusalén vajuachuma'ñe sani pa'ijanaa'me. Angeles rua jainũko kuẽkuecu'auũko Diore pojoju chi'isina pa'ichejana saijanaa'me mai. 23 Ūcuachi'a Dios neekuanupu'me mai, cunaumu pa'iphuro charo mami tocha-cojñosina. Diore pã ũcuauũkore repana cho'osi'e peore ro'iche Chũ'ũkuni jovosinaa'me mai. Repau'te cuasanajeju Ūcuauji cho'okakuna re'ojarekoñõ paaju jũnisosirumu cunaumuna sani re'ona carũhisina pa'ijanaa'me. 24 Dios mamare, "Ija'che cho'oũ", chiisi'e Cho'okaisi'kure Jesure jovosinaa'me mai, Repau chiepi rao mai cu'a jũni Ro'ikaisi'kure. Ro'ikaisi'ejekuna Dios Repau'te chie rao jũnisosi'kuni ña, maire oiu, "Ro'iche peomu inare", chiniasomu. Jã'ata'ni Abelre chie rao jũnisosi'kure ña, "Ro'iche pa'imũ ikure Cainre, repau'te vanisosi'kure", chiniasomu Dios. Maita'ni Jesupi chie rao jũni ro'ikakuna Diore re'oja'che ja'me pa'ime chura.

25 Jã'ajekuna cuasarepaju pa'iju Dios maire i'kache asa jachaju cuhema'ñe pa'ijũ'u. Aperumu pa'isinare Israelpãi Dios icheja chejare pa'iu i'kache asa jachajuna rua cu'ache ti'jñeasomu. Jã'ata'ni irumu Repau chu'o cunaumu i'kache'te maipi asa jachato na'a cu'ache ti'jñeja'mu maire. 26 Moiseni Repau chũ'ũñe jo'karumu Diopi ruarepa asoche i'kakuna cheja ñũ'kueasomu. Na'a pa'isirumu ũcuaja'che cho'ojachere kuaku ija'che i'kaasomu Repau: "Jo'e te'echo ñũ'kueche cho'oja'mu chu'u. Jã'ata'ni chejachĩ'a te'ẽcheja ñũ'kueche cho'oma'ñe cunaumu peore ñũ'kueche cho'oja'mu chu'u", chiniasomu Repau. 27 "Jo'e te'echo cho'oja'mu", chiiche ija'che i'kamũ: Diopi cho'ouna cu'amajñaruã Repau cho'osimajñaruã peore si'asoja'mu. Jã'aja'ñe cho'osirumu Repau pa'ichejaqueechi'a pa'ija'mu. 28-29 Jã'ajekuna Dios maire chũ'ũñe jo'kasi'e tuacu'achejekuna mai si'arumu chũ'ũju pa'ijache masime mai. Jã'a ñsijachere cuasaju Repau'te, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pañu mai. Ūcuachi'a Repau'te mai Cuasaku'te Diore cuhenare vati toa saokujekuna cuasa kukuju, rua chiiju, pojoju pañu mai Repau'te, maini pojoa'ku chini.

13

Diopi pojoa'ku chini cho'ochete kũamũ

1 Mũsanũkona majapãija'ñe sãĩnechi'a oiche jo'kasoma'ñe pa'ijũ'u. 2 Ūcuachi'a mũsanũkona vũ'ña sainare ñamanarejẽ'e pojoju re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'uju chekuna vesuju angele'te pojoju re'oja'che cho'oasome.

3 Pāi chēavv'e cuaocojňosiva'nare cuasaju, "Jā'aja'ñe chēacojňoto kuiranare chiicojňoku'mu", chini cuasa ũcuanana'me chēacojňosinaja'ñe cuasaju oiju kuirajũ'u repanare. Ūcuachi'a musanukona chuova'na cu'ache cho'ocojňova'nare cuasaju repana cho'ocojňoñeja'ñe cu'ache cho'ocojňosi'ere cuasa, "Cu'aku'mu jā'aja'ñe cho'ocojňoto", chini cuasaju kuirajũ'u repanare.

4 Ūmurpāi, musanukona rŭjoromiva'nare re'oja'che paaju murŭjoromi peonare romineema'ñe pa'ijũ'u. Romi, musanukona ũjupāiva'nare re'oja'che pa'iju murŭjupāi peonare umuneema'ñe pa'ijũ'u. Dios umurpāina'me romi repana pa'imani cu'a cho'onare repana cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu.

5 Kurineema'ñe pa'iju musanukona paache'te ña pojoju jo'e na'a rua paañu chiimanejũ'u, Dios ija'che i'kasi'jekuna: "Musanukonare kuirache cuhasomau jo'kasomaneja'mu chu'u musanukonare", chinasomu Repau.

6 Jā'ajekuna, "Repau cho'okaija'mu", chini cuasaju vajuchuma'ñe maire aperumu i'kasi'ere ija'che i'kare'omu:

Diopi chu'uni cho'okaiuna vajuchamaneja'mu chu'u.
Diopi ũseto pāi, ¿je'se cu'ache cho'ojanaa'ñe chu'ure?
chiisi'e.

7 Musanukonare re'oja'chere Dios chu'o chu'vaju chũ'usinare cuasaju pa'ijũ'u. Repana jũ'iñetu'ka re'oja'che pa'iju Jesucristo'te cuasaju pa'isinaa'me. Repana pa'isi'ere cuasaju che'che ũcuaja'che cho'ojũ pa'ijũ'u. 8 Maire Paaku Jesucristo aperumu ũcuarepa pa'isi'ena'me irumu pa'ichena'me na'a pa'isirumu pa'ijache ũcuate'e cho'oku'mu. Sañoma'kuam Repau. 9 Jā'ajekuna pāi musanukonare ma'a tĩima'ana sacheja'che si'ache tĩiñe che'choche ũcuamakaru asajũ'u. Ũu te'emajñaruã aiũseju, "Jā'are aĩmaneni na'a re'oja'che cho'ome musanukona", chiiju che'chome repana. Jā'ata'ni repana che'choche jorechu'oa'me. Ija'chea'me ũcuarepa: Dioni cuasajuna Repauji oiju re'oja'che cho'omasirekoñõ cho'okaiuna si'arumu na'a rua re'ojarekoñõ paajanaa'me mai.

10 Jesucristo mai cu'are peore kurususē'verona jũni ro'ikaisi'jekuna ro'iche peomu maire chura. Jā'ata'ni pāi aperumu chũ'u jo'kasi'e irumujatu'ka repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini jo'cha va'iva'nare vaniso judío phairipāire ĩsiju pa'ina Jesucristo cho'okaisi'ere jachame. Jā'ajekuna Repau cho'okaicojňomanajeju repana cu'ache cho'osi'e si'arumu ro'iju pa'ijanaa'me. 11 Judío phairi aipi Dios vu'e na'a sa'navu caruupuna Dios pa'iruupuna jo'cha va'iva'na chie cuamu, pāi cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini. Repava'nare va'iva'nare chie paasiva'nareta'ni vu'ña na'a saitona etua sa uosoasome. 12 Jesús ũcuaja'che pāi cu'ache cho'osi'e ro'ire Ūcuau chiepi rao ro'ikaiu vu'ejoopo na'a saitona chuenisoasomu, ro'ikakuna Dios neenachi'a paapu chini.

13 Jesure vu'ejoopo na'a saitona Chuenisosi'kuni cu'ache cutume pāi. Maij'e ũcuaja'che vu'ejoopo eta saicheja'che aperumu cho'osi'ere ũhaso Jesuna'me re'oja'che pa'iju, pāipi maini Repau'te cutucheja'che cu'ache cututoj'e cuasama'ñe pañu mai. 14 Icheja ai pa'ijajoopoji peokuna Dios pa'ijooop mai ai sani pa'ijajoopote so'opi ñaju pojocheja'che cuasaju cha'aju pa'ime mai. 15 Jā'ajekuna maire jũni ro'ikaisi'kupi Jesucristoji cho'okaiuna, si'arumu Repauni pojoju, "Re'orepamu; rua re'oku'mu mu'u", chiiju pañu mai, pāi aperumu pa'isina Dioni pojoju cu'amajñaruã ra ĩsisi'ejache. Mai jā'aja'ñe sēeñe'te asara chiimu Dios. Jā'ajekuna Repau'te re'oja'che sēeju pojoju pañu mai. 16 Ūcuachi'a musanukona

re'oja'che cho'ojũ chekũnare kuirachena'me repanare cho'okaiju pa'iche cuhasoma'ne cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oto Repaũni ïsicheja'che cho'ojũna rua pojoja'mũ Dios.

¹⁷ Ūcuachi'a musanũkona pa'icheja canare Jesure cuasana ainare ña, vajuçhũju repana chũ'ũne asa jachama'ne cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanũkonapi Repaũ'te cuasache'te ũhasoma'ne masi cuasaju paapu chini repana musanũkonare kuiraju pa'isi'e ro'ija'mũ Dios. Repanani ña, vajuçhũju jachama'ne pa'ito pojoju kuirajanaa'me repana musanũkonare. Jã'ata'ni musanũkonapi repanani jachato sumava'na pa'ijanaa'me repana. Ūcuachi'a jã'aja'ne jachani re'oja'che pa'ichejẽ'e che'chemanejanaa'me musanũkona.

¹⁸ Chũkũna'te Dioni sũekaijũ'u, re'oja'che cho'okaau. Repaũni cho'okaiju peore chũkũna'te cho'ore'ochetu'ka re'oja'che si'ache cho'ojũ pa'ime chũkũna, Repaũji chũkũna pa'iche'te ña pojoa'ku chini. Jã'aja'ne cho'ojũ meñe cuasa ña, "Re'oja'chere cho'ome mai", chĩinaa'me chũkũna. ¹⁹ Dioni rua sũekaijũ'u chũ'ure, chiimũ chũ'u; Repaũji chũ'uni musanũkona pa'ichejana pesa saouna jo'e sani ñara chiimũ chũ'u musanũkonare.

"Diopi re'oja'che cho'okaau", chini chũ'o saosi'ea'me

²⁰ Musanũkonare ũcuachi'a sũekaimũ chũ'u Repaũ'te. Mai rekoñõã re'oja'che pa'iche cho'okaikũ'mũ Dios. Ūcuauji maire ovejava'nare masi kuiracheja'che re'oja'che kuiraku'te Maire Paaku'te Jesure jũniso tãcojñosi'kure vasosi'kua'mũ. Mai cu'are ro'ikasa chini jũnisouna Repaũ raosi'e chiere ña, "Pãi cu'ache cho'osi'e ro'i peore ro'iche'me ie", chĩinasomũ. Jã'aja'ne cho'osi'ejekũna irumũ Diona'me si'arumũ re'oja'che pa'ire'omũ maire, Repaũ mamare, "Ija'che cho'oũu", chĩisi'e cho'osi'epi si'arumũ pa'ũna. ²¹ Repaũji musanũkonare re'oja'che cho'okaiũ Repaũ chĩiche cho'oũu chĩisi'e karache peore ïsia'ku. Maire ũcuanũkore re'oja'che cho'okaau, maipi re'oja'che cho'omasiju re'oja'che cho'ojũna mai pa'iche'te ña pojora chini. Repaũ Jesucristo maire re'oja'che cho'okaisi'ena'me re'oja'che cho'okaiche'te jo'kasoma'ne cuasaju si'arumũ, "Re'orepamũ, Ja'ku; rua re'okũ'mũ mũ'u", chĩiija paũu mai. Jã'aja'ne paau.

²² Chũ'u majapãijana, ie chũ'o jmanũkorũ tochasi'ejekũna chũ'u chũ'vakũ tochasinũkorũ peore asa cho'ojũ pa'ijũ'u. ²³ Mai majapãijaja'ũ Timoteo pãi chẽavu'e cuacojñosi'ku etocojñocuhaasomũ. Repaũji ichejana na'mi ratu ũcuau'na'me sani ñaja'mũ chũ'u musanũkonare.

²⁴ Chũ'ũna'me pa'ina Italia cheja raisina ja'me chũ'o saome musanũkonare. Musanũkonare chũ'ũnana'me musanũkona Dios neenare ũcuanũkore chũ'o saomũ chũ'u.

²⁵ Musanũkonare ũcuanũkore Diopi re'oja'che cho'okaau, re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'omũ.

Santiago chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 Chũ'u, Santiago, Diona'me Maire Paaku Jesucristo'te cho'оче cho'okaikujı musanukonare mai aipãiu Israel chĩ docerepana jocosinani chũ'o saomu, si'achejñaruã te'ekuanuchi'a sani pa'inare. ¿Pa'iche?

Diopi cho'okaiuna pa'imasiche'me

2 Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Musanukonani pa'ivesacheji si'ache ti'jñekuna ñani pojolu, "Re'omu chũ'ure", chijju pa'ijũ'u, ³ iere masiju: Jesucristoni cuasajuna pa'ivesache ti'jñekuna kokarekoñoã paaju cu'are jvomasiju cu'ache cho'oma'ne pa'iju Repauni ucua cuasani rekoñoã na'a rua re'oja'che pa'imasirekoñoã paajanaa'me. ⁴ Jã'aja'ne pa'imasirekoñoã paañu chini pa'ivesache ti'jñeñe cuhema'ne ucua Dioni cuasaju pojolu si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iche'te che'cheju pa'ijũ'u, musanukonapi re'ojarekoñoãre paaju Dioni masi cuasajuna re'oja'che pa'iche karamea'ku chini.

⁵ Musanukona ucuaakujı te'eu re'oja'che pa'ivesani Dioni sějju'u, cho'okaañ. Repau'te sēenare ucuanukore cuhema'ne pojoku karama'ne peore cho'okaiu pa'iku'mu Repau repana sēeñe. Jã'ajekuna musanukonapi sēeto cho'okaija'mu Repau. ⁶ Jã'ata'ni Repau'te sēni Repau cho'okaijache jachama'ne cuasajũ'u. Repau cho'okaiche jachana repana rekoñoã rühirekoñoã peonajegu chiacha fa'akũjña ucuaakã'jño tuta saocojñoñeja'ne cuasame. ⁷⁻⁸ Pãiu jã'aja'ne pa'iku te'eñoã cuasaku te'eñoã jachaku sēemu. Repau, "Dios chũ'ure isija'mu", chijju cuasaku sēsisi'e koomaneja'mu, rühine cuasamañ ucua repa cho'oma'kujeku.

⁹ Chũ'ova'u pa'iva'upi Jesucristo'te cuasaku Dios isiche re'oja'chere paaku pojoku paañ. ¹⁰ Ucuachi'a kuriu Diopi repau kurineesi'ere tuasõuna pojoku paañ; kurineena korosi'e si'asõñeja'ne na'mi si'asõme. ¹¹ Oteñuã usũuji ruarepa asuto kuene jünisõ repañuã koro re'oja'che ñosi'e tuã'tua cho'osõmu. Kurineeku'te ucua'chi'a jã'aja'ne ti'jñemu. Repau na'a rua kurire koora chini põse koo isirumuna cho'osõja'mu.

Cu'ache cho'ouache jvomasiche'me

¹² Pãiu vatipi repauni cu'ache cho'uche'te chũ'ukuna jvomasiku cho'omaneni pojomu. Jã'aja'ne cho'o etajaisirumu repauji vati chũ'usi'e cuhekuna Dios, "Chũ'ure chiinare ija'chere isija'mu chũ'u", chiisi'ere, Ucuana'me ai re'oja'che pa'iche'te isija'mu repau'te. ¹³ Chekurumu pãiu repauni cu'ache cho'ouache cuasoto, "Diopi chũ'ucosomu ie chũ'ure", chiimane'ku. Repau Dios cu'ache cho'uchejẽ'e cuasamañ te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'oa'ju chini chũ'uma'ku'mu. ¹⁴ Maire pãi ucuanukore maire cu'ache cho'ouache cuasoche'te cuhema'ne ucua cuasaju pa'ito na'a rua cho'ouache cuasomu. ¹⁵ Jã'aja'ne cuasokuna cu'ache cho'oneeju jvoma'ne cho'ome mai. Si'arumu na'a rua cho'ojı pani jünisõsirumu cu'achejana saijanaa'me mai, cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹⁶ Chũ'u majapãijava'na, tĩñe cuasama'ne jorechũ'o cuasama'ne pa'ijũ'u. ¹⁷ Re'oja'che pa'iche peore umupi raiche'me, Dios pa'ichejapi. Cuañamu pa'iche peore cho'osi'ku Dios isiche'me jã'a re'oja'che pa'iche. Si'arumu Ucuau pa'iu Repau cho'uche chũ'osi'e sa'ñeñeja'ne sa'ñema'ne ucua re'oja'che cho'oku

pa'iku'mu Repau. Jā'ajekuna cu'ache cho'оче chū'uma'kua'mu. ¹⁸ Repau chiiche'te cho'oku maire Repau chu'o ūcuarepare asa chēarena pa'iche re'oja'chere isisi'kua'mu Repau, maipi Ūcuauṇi charo jovo pa'iche mamare pa'iju paapu chini.

Diore masi cuasaju pa'iche'me

¹⁹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Iere cuasaju chekuna pāi i'kache asa cuhema'ne pa'iju si'areparumu i'kama'ne pa'iju ūcuachi'a na'mi pe'rumanejū'u. ²⁰ Dios chiiche pe'rucheji re'oja'che cho'oma'nea'me. ²¹ Jā'aja'nejekuna musanukona rekoñoā cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'оче peore ūhasō Dios chu'o musanukona asa chēasi'ere cuhema'ne pojou cho'ou pa'ijū'u. Maipi repachu'ore masi cuasaju asaju pa'ito mai rekoñoā re'ojarekoñoā care'omu.

²² Jā'ata'ni musanukonapi tīiṇe cuasamaneṇu chini asachechi'a asaju pa'imanejū'u; repachu'o chū'uṇe cho'ou che'cheju pa'ijū'u. ²³⁻²⁴ Pāiu Dios chu'o asakuta'ni repa chū'uṇejē'e cho'oma'ku ṇare'avaji repau chia ṇasi'kuta'ni churi sani repau chia ṇasi'e, "Jā'aja'imū chu'u", chiima'ne teana cavescheja'che cho'omu. ²⁵ Jā'ata'ni pāiu repau asa chēasi'e Dios chu'o re'oja'che chū'uṇe cavesuma'ne cuasaku jā'aja'ne pa'ima'kua'mu. Repau re'oja'che cho'ora chiiche Dios chu'o chū'uṇe jachaku ūhasōma'ne pojoku cho'oku pa'iku'mu.

²⁶ Ūcuauakaji Diore pojou cho'omajṇaruā rua cho'okuta'ni juvoma'ne ūcuauache i'kaku pani tīiṇe cuasakujeku rupu cho'ote'emū repa-majṇaruā. ²⁷ Mai Ja'ku Diopi ṇato Repau'te masi cuasaju cho'оче ija'chea'me: Chu'viva'nana'me va'jeva'nare ṇa oiju cho'okaichena'me, chu'ova'na cuasaju oiva'nare churokaichena'me Repau'te cuasamana cu'ache cho'очеja'che cho'oma'ne pa'iche.

2

Ūcuapa'ruvachi'a ūcuauṇkore re'oja'che cho'оче'me

¹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Maire Paaku'te Peore Masiu'te Jesucristo'te cuasanajeju chekunare pāi ūcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'ou pa'ijū'u. ²⁻³ Chekurumu musanukona chi'i pa'ivu'ena kuriu, aniñocava pachokuricava ju'iu, kāṇa rua re'ojakāṇa ju'ikūji rani kakato repau'te re'oja'che cho'ou, "Ichejana re'ojachejana puujū'u", chiime musanukona. Ūcuate'erumu chuova'u pa'iva'u, kāṇaruā rua aikāṇaruā ju'iu rani kakamu. Chekurumu jā'ava'ureta'ni, "Jā'achejare rupu nukajū'u mu'u. Jā'apāani chejarepare puu ṇu'ijū'u", chiime. ⁴ Jā'aja'ne cho'oni musanukonare cho'ouache'te cu'are cuasaju chekunare pāi ūcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'oma'me. Jā'aja'ṇema'mu Jesucristo'te cuasana cho'uche.

⁵ Chu'u majapāijava'na, masi asajū'u ie: Pāi icheja cheja pa'irumu chuova'na pa'iva'nare repanapi Ūcuauṇi masi cuasaju, Repau, "Chu'ure chiinare iere isija'mu chu'u", chiisi'ere isina koo Repau pa'ichejana sani Ūcuauṇa'me re'oja'che paapu chini chēamu Dios. ⁶ Jā'ata'ni musanukona chuova'na pa'iva'nare cu'ache cho'onaa'me. Musanukonare cu'ache cho'onani kurinarechi'a re'oja'che cho'oṇu chiime musanukona. Jā'ata'ni repanare pōsero'ire ro'ima'to musanukonare chēa jṇajṇu sa pāi chēaṇe chū'unare ti'jṇeṇena nuko, "Ro'ijū'u", chijju ke'reme repana

musanukonare. ⁷ Ūcuachi'a musanukonare Paaku'te Re'oku'te Jesu-cristo'te rua cu'ache i'kanaa'me repana kurina. Jā'ajekuna, zje'se pa'una musanukona repanare na'a re'oja'che cho'oñu chiiche?

⁸ Musanukonare Peore Chũ'uku Dios, "Ija'che cho'ojũ'u", chiiu chũ'una aperamu ija'che chiiche tocha jo'kasi'e, "Chekunare pã oiju cuasajũ'u, musanukona meñe oiju cuasacheja'che", chiiche'te cho'oni rua re'oja'che cho'ome. ⁹ Pã ũcuaukore kurinana'me chũova'na pa'iva'nare ũcuapa'ruvachi'a oiju cuasaju pa'ijũ'u. Musanukonapi jā'aja'ñe cho'oma'ñe kurinarechi'a na'a rua chiiju pani Diopi ñato cu'ache cho'ome, Repau chũ'uñe'te jachaju. ¹⁰ Pãiuji Dios chũ'uñe peore cho'okaji te'emaka cho'omaneni Diopi ñato peore jachaku cho'oma'ñeja'ñe pa'imũ. ¹¹ Repau Dios, "Musanukona pa'imane ja'me kãimanejũ'u", chiiu chũ'usi'kupi Repau, "Pã vaimanejũ'u", chiiu chũ'uasomũ. Jā'ajekuna pã repana rãjoromi peonare romineemanata'ni pãire vanisõni Dios chũ'uñe'te jachame. ¹² Jā'ajekuna mai re'oja'che cho'oñu chiiche Chũ'uku Dios musanukona cho'osi'e ro'i chũ'ujañere cuasaju i'kaju, pã ũcuaukore ũcuapa'ruvachi'a oiju re'oja'chere cho'uju pa'ijũ'u. ¹³ Reparumu Dios musanukonare chekunare oimanenajejuna sãñe oimaneja'mũ. Jā'ata'ni musanukona chekunare oiju pani Diopi ũcuaja'che ña oiu chũ'una re'oja'che pa'ijanaa'me.

Chũ'ochi'a i'kama'ñe cho'och'e'me

¹⁴ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Pãiu, "Diore cuasaku'mu chũ'u", chiikaji re'oja'che cho'omaneni peoche i'kaku pa'imũ. Masi cuasama'kujekuna Dios repau'te vati toa sani uche ũsekaimaneja'mũ. ¹⁵ Chekurumu Diore cuasakani chekurumu Diore cuasakoni repao irumu chiiche kãñana'me ãu karamũ. ¹⁶ Musanukonapi repava'ore karache'te ña re'oja'che cho'okaimanapi rupũ chũ'ochi'a re'oja'che cutuju, "Re'oja'che sani, ãu mu'ure uache cho'o ãijũ'u. Ūcuachi'a mu'ure susuto kãña ruikãñare sa'che ju'ijũ'u", chiito, zjuqepi re'oja'chere repava'ore? Cho'okaicojñoma'mo repao. ¹⁷ Diore cuasache ũcuaja'che pa'imũ. "Diore cuasaku'mu chũ'u", chiikaji re'oja'chejẽ'e cho'o ñoma'kupi rupũ chũ'ochi'a i'kaku Repau'te masi cuasama'kujeku peoche i'kaku cho'oma'ñe masime mai.

¹⁸ Chekurumu pã ija'che i'kame: "Diore cuasakuasomũ jā'u. Ikuta'ni re'oja'chere cho'oku'mu", chiime. Jā'ata'ni pã re'oja'chere cho'omaneni, zje'se repana Diore cuasache cho'o ñojanaa'ñe? Chũ'u Diore cuasache'te cho'o ñoku re'oja'che cho'oku'mu. ¹⁹ Mu'u, "Dios Ūcuate'eu'mu", chiiu cuasakujeku masi cuasamũ. Jā'ata'ni vati ũcuaja'che Dios pa'iche'te masiju vajuchuju kurukurume. Jā'ajekuna rupũ cuasaju pa'ima'ñe ũcuachi'a re'oja'checi'a cho'uju pa'iche chiimũ maire.

²⁰ Tiñe cuasamanejũ'u. Pã, "Diore cuasame chukuna", chiinapi re'oja'chere cho'o ñomaneni Repau'te masi cuasamanajēju peoche cutuju pa'imẽ. zJã'a vesuche musanukona? ²¹ Dios mai aipãiu'te Abrahamre repau cho'och'e'te ña, "Re'oku'mu iku", chiniasomũ, repau mamaku'te Isaare ũsema'ñe Repau'ni isiku vani uosõkaipirache'te ñani. ²² Jā'are cuasa ñato Abraham Dios chũ'usi'ere cho'oku repau Diore masi cuasache cho'o ñosi'e masire'omũ. ²³ Jā'are kuaku aperumu Dios chũ'o tocha jo'kasi'e repau Abraham pa'iche ija'che kuamũ:

Abrahamre Repau'te masi cuasakujekuna, "Re'oku'mu iku", chiniasomũ
Dios,

chiimu repa tocha jo'kasi'e. Repau Abraham, "Diore ja'me pa'iku'mu iku", chiicojñoasomũ.

²⁴ Chura ie masime musanukona: Maire ũcuachi'a Repau'te masi cuasanani, "Re'onaa'me ina", chisa chini Dios mai cuasachechi'a ñama'ñe mai cho'оче ũcuachi'a peore ñaku pa'imũ. ²⁵ Aperamũ Rahabre si'uromio pa'isi'kore ũcuaja'che, "Re'oko mo iko", chiniasomũ Dios repao ija'che cho'osi'ere ñani: Repao pa'ijooop pa'iche'te ñajani ra repana majapãire kuañu chini charo saisinani repao vu'ena chave cuaa kãu ma'a tĩima'api co'choasomo repao. ²⁶ Cheke ija'chea'me: Pã ca'nivũji rekocho peoni jũnisõsi'kujeku cho'oma'mũ. Diore cuasache ũcuaja'chea'me. Pãũji, "Diore cuasaku'mu chu'u", chiikuji re'oja'che cho'omaneni Repau'te cuasarepama'kujeku peoche i'kaku jũnisõsi'kujaja'che cho'oma'mũ.

3

Chu'opo cho'оче'te kũamu

¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Iere masiju Dios chu'o che'chona jairepanuko pa'imanejũ'u: Mai chekunare che'chomasina Dios pã ũcuauko cho'osi'e ro'iche chũ'arumũ maipi Repau chu'o che'choche'te masi cho'omaneni Repau chũ'ũñe'te vesuju cho'omanesinare na'a rua cu'ache cho'ocojñojanaa'me. ² ũcuauko te'eñoã tĩñe cho'oju pa'inaa'me mai. Jã'ata'ni pãũji jmamakarujẽ'e cu'ache i'kamaneni re'okujeku cu'ache cho'оче peore jvovora'amũ. ³ Kavachoji maini jachamanea'ku chini chu'opona frenomaka jvuru ũcuauachejña tachoku kuhare'omu repau'te. ⁴ ũcuachi'a choovu ujavu pa'iche'te cuasajũ'u. Rua ujavuji rua tuta saocojñoovuta'ni tachova'tiru rua jmava'tiruji pãũ repavu tachoku repau'te uachejña tachoku kuhare'omu. ⁵ Chu'opoã ũcuaja'che cho'omu maire. Rua jmachu'oruãta'ni ũcuachu'oruãpi rua si'ache i'kaju cho'onaa'me mai, repachu'opoã chiiche cho'oju. Toa ũcuaja'che rua jmatoarujẽ'e airo rua ujaairo peore uusõmu.

⁶ Chu'opoã ũcuaja'che toa pa'icheja'che pa'ichu'opoãjekuna pã repana chu'opoãpi cu'ache i'kaju cacu'ame. Pã repana chu'opoã vati aipi chũ'ukuna charo jmamakarũ cu'ache cho'o che'chesõ si'arumũ na'a rua cu'ache cho'oju cacu'asõme. ⁷ Pã cheja pa'iva'nare cu'ava'nare ũcuauava'nare, rũni ku'iva'nana'me pĩ'ava'nana'me añaana'me chiaha cava'nare chẽa repava'na cho'оче ũsemasiju jo'cha paame. ⁸ Jã'ata'ni repana chu'opoã cho'оче te'eu'terejẽ'e ũsecu'akuna repana chu'opoãpi cu'ache i'kaju eo ũcuacheja'che chekunare pã rua si'ache cu'ache cho'ome. ⁹ ũcuate'echu'opoãpi mai Ja'kure Diore re'oja'che i'kaju Repau cho'osinare ũcuaujanani pã cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai. Jã'aja'ñe i'kaju Diore cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai. ¹⁰ Mai chu'opoã ũcuate'echu'opoãpi re'oja'chena'me cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai. Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Jã'aja'ñe cho'оче cu'amũ. ¹¹ Okocoje ũcuate'ecojeere oko re'oja'chena'me cu'ache pa'ima'mũ. ¹² ũcuaja'che higoñũ aceitunacaã kũicu'amũ. ũcuaja'che pĩsi ucheme higopũã kũicu'amũ. Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Okocoje ũhaoko pa'icoje oko re'oja'che pa'icu'amũ. Jã'ajekuna i'kaju cu'ache cho'omanenũ chini cu'ache i'kauatõjẽ'e jvovõũ mai.

Dios ñsiche pa'imasina cho'оче'me

13 Musanukonare ja'me pa'ikuji Dios chu'ore asamasiku re'oja'che pa'imasiku chekunare i'ka jñauma'ñe repau cuasaku re'oja'che cho'oku pa'iche cho'o ñoa'ku. 14 Jã'ata'ni musanukona rekoñoã chekuna neemajñaruã tua paauche cuasani, re'oja'cheja'che cho'uju, "Masikujeke re'oja'che cho'oku'mu chu'u", chiiju joremajñu'u, musanukonani päipi re'oja'che i'kaa'ju chini che'choni. 15 Jã'aja'ñe pa'iche Dios isichema'mu. Rupü päi Diore cuasamanare vatipi chũ'ukuna cuasache'me jã'a. 16 Päi, chekuna neemajñaruã tua paauchena'me chekunani re'oja'che i'kacojñoñu chini re'oja'cheja'che cho'uche cuasana cheke cu'a peore ũcuuache si'ache cho'onaa'me. 17 Jã'ata'ni Dios isiche pa'imasina cu'achejẽ'e cuasama'ñe chekuna ũcuauko ñaju'te re'oja'che pa'iju ñonaa'me. Cheke cavama'ñe pe'keru pa'iju chũ'uñe jachama'ñe cho'uju pa'inaa'me. ũcuachi'a päi ña oiju chekunare ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'uju jorema'ñe re'oja'che cho'uju pa'inaa'me. 18 Päi cavama'ñe pa'iju chekunapi ja'me re'oja'che paapu chini che'chosina na'a pa'isirumu na'a rua re'oja'che pa'imasijanaa'me, chekunare re'oja'che pa'iche che'chosie' ro'i. Repana che'chocojñosina ũcuachi'a na'a rua re'oja'che pa'imasijanaa'me.

4

Diore cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiinare chu'vache'me

1 ¿Je'se cuasaju musanukona säiñechi'a cuheju cavaju pa'iche? Musanukona rekoñoã cu'ache cho'ouache si'arumu cavanajeju säiñechi'a cuheju cavaju pa'ime. 2 Musanukona chiiche'te cu'amajñaruãre peoju jñaapaacu'akuna chekuna neere tua paauche cuasaju cavaju vanisõnaa'me musanukona, repana paasi'ere tua paañu chini. Diore sëemanajeju musanukona chiiche jñaama'me. 3 Chekurumu Repau'te sëni tiñe cuasaju sëeju kooma'me, rupü musanukonare uachechi'a ũcuuache cho'oñu chini sëeju. 4 Musanukona Diore re'oja'che ja'me pa'imanaa'me. ¿Je'se cuasaju musanukona Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiiche? Diore cuasana cho'ochema'mu jã'a. Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiina Diore cuhena cho'uche cho'ome. 5 Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Mai rekoñoã Repau isisirekoñoã oiu te'eu paara chiimu Dios, chiimu. 6 Jã'ajekuna Repau maire si'arumu na'a rua cho'okaiu pa'imü. Dios chu'o pa'ikorovu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: "Pa'imasinajeju Diore chiimanaa'me chukuna", chiiju cuasana cho'uche ũsemu Dios. Jã'ata'ni, "Pa'ivesunaa'me chukuna", chiiju cuasanare re'oja'che cho'okaimu Repau, chiimu. 7 Jã'ajekuna musanukonapi Dios chiiche'te peore jachama'ñe cho'ojũ'u. Musanukonapi vati chũ'uñe'te cho'ocuheju juvoto jo'ka sanisõja'mu vati. 8 Musanukonapi Dioni cuasaju Repauni sëeju päito ja'me pa'iu cho'okaija'mu Repau musanukonare. Cu'ache cho'ona, musanukona jãjña meno choasõñeja'ñe cu'ache cho'uche ũhasõ re'oja'chere cho'uju pa'ijũ'u. Dios chiichena'me Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiina, Dios chiima'ñere ũhasõ Repau chiichechi'a cuasaju cho'uju pa'ijũ'u. 9 Musanukona cu'ache cho'osi'ere cuasaju ota ocheja'che oiju pa'ijũ'u. Soju pojoma'ñe oiju sumava'na pa'ijũ'u. 10 "Vesunaa'me chukuna", chini cuasa Dioni cuasaju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto na'a rua masinare caruñoja'mu Dios musanukonare.

Majapāijanare ke'rema'ñea'me

¹¹ Asarepajũ'u, chu'u majapāijana. Sāiñechi'a cu'ache cutuma'ñe pa'ijũ'u. Repana majapāijanare ke'reju cu'ache cutuna Diore cuasana-jejuna Dios chũ'uñe'te cuheju ke'reju cu'ache cutucheja'che cho'ome. Dios chũ'uñe cu'ache cutuna repachu'o chũ'uñe'te asa jachaju ke'reme. ¹² Repa chũ'u jo'kasi'ku Dios pāi ũcuanuko cho'osi'e cuasa ña vati toa saochena'me Repau pa'icheja saiche chũ'uku Ūcuate'eu'mu. Mu'ujẽ'e, ¿jeeja'iujeku chekuna pāi cho'osi'e cuasa ñamasiku?

Che'ro pa'ijache vesuche'te kamu

¹³ Musanukona ija'che i'kana, asarepajũ'u, "Iramu pāani che'ro vũ'ejoopona sani te'eũsurumu pa'iju pōsere koo ĩsiju kurire na'a rua jñajũ pa'ijanaa'me mai", chiina. ¹⁴ Che'ro pa'ijachejẽ'e vesunaa'me mai. Mai pa'iche, ¿ũquea'che? Pikoja'che pa'iju jmamakarũ pani si'asōnaa'me mai. ¹⁵ Ija'che i'kato'te na'a re'omu, "Maipi vajava'na pani Diopi ũsema'to mai cuasache cho'ojanaa'me mai", chiito. ¹⁶ Jã'ata'ni musanukonare ti'jñejañe peore masina cutucheja'che cutume musanukona. Vesunata'ni, "Masime chukuna", chiinaa'me. Cu'amu jã'aja'ñe i'kache. ¹⁷ Iere cuasajũ'u: Pāi Dios chiiche cho'omasinapi cho'omaneni cu'ache cho'ome.

5

Kurina cho'ocojñe'me

¹ Musanukona kurina, asarepajũ'u. Musanukonare cu'ache ti'jñejañere cuasaju rua oiju pa'ijũ'u. ² Musanukona chi'i paache cu'amajñaruã peore phũ'kasōjañea'me. Musanukona kãña re'ojakãña chuchu añisōjañea'me. ³ Musanukona paache kurire're maconosōjare'rea'me. Kurire're maconōñeja'ñe musanukona chekanare oima'ñe cu'ache cho'uju pa'ime. Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me. Iramu pāi ũcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chũ'uumucuse ti'api'rarumujatu'ka kuri chi'iju pa'ijanaa'me musanukona. ⁴ Musanukonare cho'ochẽ cho'okaiju ãu tuakaisiva'nani ro'imanerena Dioni kuaju oiju pa'ime repana, musanukona cu'ache cho'osi'e. Oiju kuajuna asa Repau Maire Paaku Peore Masiuji cho'okaija'mu repanare. ⁵ Musanukona iheja chejare pa'iju cu'amajñaruã si'ache re'oja'che paaju pojoju ãu ũcuauache ruarepa ãiju vaca jujuheja'che jujuju pa'ime. Jã'ajekuna vacava'nare vanisōñeja'ñe cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare, Diopi chũ'uuna. ⁶ Re'oja'che cho'ova'nare pāi sāiñe cu'ache cho'ocuhejuna cu'ache cutuju vanisōnaa'me musanukona. Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me, Diopi chũ'uuna.

Pojoju cha'aju Diore sēju pa'iche'me

⁷ Asarepajũ'u, chu'u majapāijana. Maire Paaku jo'e rajachere pojoju cha'aju pa'ijũ'u. Æu tãsi'ku oko pa'ito pojomu. Repau tãsi'epi ãupi re'oja'che ainee rua kũkuna tua ĩsiku repau kuri kojachere cuasaku pojoku cha'amu. ⁸ Musanukona ũcuaja'che Diore cuasache ũhasōma'ñe pa'iju pojoju cha'aju pa'ijũ'u; Maire Paaku jo'e na'mi rajaja'mu.

⁹ Asarepajũ'u, chu'u majapāijana. Sāiñechi'a ke'rema'ñe pa'ijũ'u, Diopi musanukona cu'ache cho'ochẽ'te ro'iche chũ'umanea'ku chini. Repau Dios pāi ũcuanuko cho'ochẽ ro'iche Chũ'ukuji raipi'ramu, mai cho'osi'ere ro'iche chũ'ura chini. ¹⁰ Asarepajũ'u, chu'u majapāijana. Aperumu Dios

ch'u'o kuasina cu'ache cho'ocojñonijj'e Dios chũ'uñe ũhasõma'ñe ũcua pojoju cho'oju pa'isi'ere cuasaju che'che ũcuaja'che pa'ijũ'u. ¹¹ Ch'u'u cuasato pãipi repanani cu'ache ti'jñetojẽ'e juvo koka paaju Dioni ũcua cuasani pojome. Musanukona Job pa'isi'e kuache asasinãa'me. Repau'te cu'ache ti'jñerumu Maire Paaku'te Diore repau cuasache ũhasõma'ñe ũcua cuasaku paniasomu repau. Repau'te cu'ache ti'jñesirumu Dios Pãĩ ũcuanukore Oi Aijeku repau'te rua re'oja'che cho'okaniasomu. Maire ũcuaja'che oiu re'oja'che cho'okaija'mu Repau.

¹² Ch'u'u majapãijana, ie ũcuaja'che asajũ'u: Musanukona i'kachu'ore pãipi jachamanea'ju chini Dioni roiju i'kanaa'me musanukona. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'omanejũ'u chiimu ch'u'u. ũcuachi'a Repau mamire ve'ocuheju, cunaumuna'me cheja roiju i'kama'ñe chekẽ ũcuache te'emakajẽ'e roiju i'kamanejũ'u. Musanukonapi joreju si'arumu jã'aja'ñe i'kama'ñe ũcuarepa pa'ito, "ũcuarepaa'me", chiito, chekũrumu joreche pa'ito, "Pãamu", chiito jachamanejanãa'me pãĩ. ũcuachi'a musanukonapi jã'aja'ñe cho'oto Dios ña pe'rumaneja'mu musanukonare.

¹³ Musanukonare te'enare cu'ache ti'jñeto Dioni sějẽ'u, cho'okaau. Pojoju pani Repau'te ujaju pojojũ'u. ¹⁴ Te'eu ravuna jũni Jesure cuasana ainani soni raojũ'u Dioni sėekaiju Maire Paakuji chũ'ukuna repauni u'chape'ere roa'ju chini. ¹⁵ Repanapi jachama'ñe, "Cho'okaija'mu Repau", chini cuasaju sėeto jũ'iva'u vajuja'mu Diopi vasokuna. ũcuachi'a repauji cu'ache cho'osi'ku pa'ito Dios tunosõ jo'e cuasamaneja'mu repava'u cu'ache cho'osi'e. ¹⁶ Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'che sãĩñechi'a kuaju Dioni sėekaiju pa'ijũ'u, Repauji vasokaau musanukona rekoñõã. Pãiu re'okuji Dioni sėeto repauji rua uache cuasaku sėeuna Dios rua re'oja'che cho'okaija'mu repau'te. ¹⁷ Aperumu Dios ch'u'o kuaku pa'isi'ku Elías, maija'ũji jã'aja'ñe rua uache cuasaku okopi ramanea'ku chini Dioni sėkuna icheja cheja oko rache cuhasõ choteũsurumu jo'e chekuũsurumu joopojatu'ka ramaneasomu. ¹⁸ Jã'aja'ñe pa'isirumu ũcuauji jo'e Dioni sėkuna okopi jo'e rauna pãĩ chiño ãu jo'e kũniasomu.

¹⁹⁻²⁰ Asarepajũ'u, ch'u'u majapãijana. Musanukonare ja'me pa'ikuji Dios ch'u'o ũcuarepa chũ'uñe'te masi cho'omau ma'a cavesusõ tũñe saicheja'che cu'ache pa'iva'ũni chekupi cho'okaiuna jo'e repava'upi re'oja'che saito repau'te cho'okaisi'ku vati toa sani uuche ũsekaichena'me repau cu'ache cho'osi'ere Diopi tunosõ cuasamanea'ku chini cho'okaisi'ku pa'iche masijũ'u. Re'omu.

Santiago

San Pedro charo chu'o tocha saosi'ea'me

Diore cuasanare si'achejña kuko saocojñosinani Pedro chu'o saosi'ea'me

¹ Chu'u, Pedro, Repau chu'ore chu'vaa'ku chini Jesucristo saosi'kupi musanukonare Repau'te cuasanare ija'ova utija'ova tocha saomu. Chekanapi kuko saorena te'enachi'a tiipai pa'ichejña sani pa'inare, Ponto cheja, Galicia cheja, Capadocia cheja, Asia chejana'me Bitinia cheja pa'inare tocha saomu chu'u musanukonare. ² Aperumuna musanukonare mai Ja'ku Dios "Inani paara", chiisi'kujeku chea paamu. Musanukonare Ucuau Rekochoji cho'okaisi'kua'mu Repau, Jesucristoiji musanukona chu'are kurususē'verona jūni ro'ikakuna rekoñoa meno peorekoñoa tu'nesōsirekoñoa paaju Ucuau neenajeju Repau chu'uñe'te asa jachama'ne cho'uju paapu chini. Repauji re'oja'che pa'iche karama'ne cho'okaiuna re'oja'che pa'ijū'u.

Maire re'oja'che isijachere cuasaju pojoche'te kuamu

³ Diore Maire Paaku Jesucristo Puka'kure pojoju pañu mai, "Peore masiku'mu mu'u", chiiju. Maire rua oiu mai rekoñoa marekoñoa care'vakaisi'kua'mu Repau, Jesucristo jūnisō tācojñosi'ku vajuraisi'ejekuna. Jā'ajekuna Repau pa'icheja sani Ucuauuna'me si'arumu pa'ijachere cuasaju rua pojoju cha'ame mai. ⁴ Repau maire, "Musanukonare chu'u pa'ichejana sa rua re'oja'chere isija'mu chu'u", chiisi'ere phū'kama'ñere porema'ñere ñañasōma'ñere cha'ame mai. ⁵ Repau Dios peore Masijeku maire Jesucristoni masi cuasajuna masi paaku cho'okaimu, na'a pa'isirumu Repau pa'ichejana sauna maipi Repau isijachere re'oja'chere koo paaajū chini. Cheja si'arumuna Dios maire aperumu Repau kua jñaumanesi'ere re'oja'che peore isija'mu.

⁶ Jā'aja'ñejekuna mai icheja cheja pa'irumu pa'ivesache chu'ova'na cu'ache ti'jñecojoju pa'inata'ni Dios maire isijachere re'oja'chere cuasaju rua pojoju pa'ime. ⁷ Pāi pachokuricata cho'ona reparuā mini ña, repare masiñu chini toana uo ko'si ñame. Jā'ata'ni repa pachokuri si'asōjañea'me. Pāi pachokuri paaneeñeja'ne Repau'te masi cuasanare rua chiimu Dios. Jā'ajekuna maire Repau'te cuasanare pāi pachokuri pa'iche'te masiñu chini cho'ocheja'che cho'oku, maire pa'icu'ache ti'jñeto te'eñoā ūsekaima'mu Repau, mai Repau'te masirepa cuasache'te masira chini. Diore masi cuasani pa'icu'ache ti'jñetojē'ē ūcu cuasaju pa'ijanaa'me mai. Maipi jā'aja'ne pa'ito Dios aperumu Repau Raosi'ku Jesucristo icheja cheja jo'e raikumucusena maire Repau'te masi cuasanare pojoku, "Re'onaa'me ina", chiiru rua re'oja'chere isija'mu.

⁸⁻⁹ Musanukona Jesucristo'te jmamakarujē'e ñamanata'ni Repau'te rua chiiju cuasarepame, "Dios maire Jesuni cuasajuna Repau pa'ichejana sara chini chea paamu", chiiju. Jā'aja'ne cuasanajeju musanukona Repau'te ñamanata'ni cuasaju rua pojoju pa'ime. Repa pojoche Dios cho'okaichejeku ruarepajeku kuavesamu.

¹⁰ Dios chu'o aperumu kuasina Repau maire, "Toana saimanea'ju chini chea paaja'mu", chiisi'e Ucuauji kuaua asaasome. Jā'ata'ni repare asavesuju asa masiñu chini rua cuasaju che'cheju paniasome repana. Repau maire irumu pa'inare oiu re'oja'che cho'ojache kuaua asa ūcuare kuaju tocha jo'kaasome repana. ¹¹ Dios Rekocho Repau chu'o kuasinare na'a pa'isirumu cho'ocojñojañere ija'che kuasomu aperumu:

Päire cu'ache cho'ocojñoja'mu Cristo, chiniasomu. Ūcuachi'a jūni vajurani cunaumuna muni Repau chū'uku pa'ijache kuaasomu. Kuauna asasinata'ni asavesuasome repana. Vesuju, "Dios Rekocho kuasi'e, ¿je'se pa'ija'u? ¿Jeerumu ti'ñeja'u repa?", chiiju masiñu chini rua cuasaju che'cheju paniasome repana.

¹² Jā'ata'ni Dios repanare Repau cho'oja'mu chiisi'e ija'che i'kaku masi kua jñauasomu: "Chū'u re'oja'che cho'okaija'mu chiisi'e musanukonare cho'okaijachema'mu; na'a cho'je pa'ijanare cho'okaijachere kuasi'ea'me jā'a", chiiu kuaasomu Dios repanare. Irumu chakuna musanukonare Ūcuau Rekochoji cunaumu Raosirekochoji cho'okaiuna Repau aperumu kuasi'ere Repau'te cuasanare chēa paaku toa sani uuche ūsekaiche'te kuasinaa'me. Diore ja'me pa'ina angelejatuka asavesuju asamasinū chiime repa.

Pāipi cu'ache cho'omañe re'oja'che paapu chini chēa paamu Dios

¹³ Jā'ajekuna musanukona cho'ojachere rūhiñe cuasaju care'vaju pa'ijū'u, Dios chiiche'te cho'oñu chini. Cu'are javoju re'oja'che pa'iju, Jesucristo jo'e raisirumu musanukonare re'oja'che cho'okaijachere rua cuasaju pojoju cha'aju pa'ijū'u. ¹⁴ Dios chiijeju repau chū'ñe jachamañe cho'ojū pa'ijū'u. Repau'te cuasamarumu pa'ivesuju musanukonare uachechi'a cu'ache cho'ojū pa'isi'e jo'e cho'omañe pa'ijū'u chura. ¹⁵ Cu'ache jmakarujē'e cho'omañe si'arumu re'oja'che pa'ijū'u, musanukonare chēa Paaku Dios re'oja'che pa'icheja'che. ¹⁶ Repau chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chū'u cu'ache cho'omañejekuna musanukona ūcuaja'che cu'achejē'e cho'omañe re'oja'che pa'ijū'u, chiimu.

¹⁷ Musanukonapi Diore, "Ja'ku", chiiju pani pāi ūcuanuko cho'oche peore ūcuapa'ruvachi'a ñaku te'enare na'a rua oima'kure musanukona i'cheja cheja vajuna pa'irumu si'arumu Repau'te cuasaju kukuju pa'ijū'u.

¹⁸ Aperumu mai aipāi pa'ivesusi'ēja'che re'oja'che pa'ivesusinareta'ni maipi jā'aja'ñe pa'imanea'ju chini chēa paamu Dios maire, cu'are ūsekasa chini. Rua ro'icheji ai pa'iche'te ro'ikaisi'kua'mu Repau maire cu'are ūsekasa chini. Musanukona masime jā'a. Si'asōñeji kuripi ro'imanesi'kua'mu Repau.

¹⁹ Jā'aja'ñepi ro'ima'ñe Cristo cu'achejē'e peoku chiepi ro'ikaisi'kua'mu Repau, Ūcuauji chū'una mai cu'are ro'ikani chēa paara chini chuenisō raosi'epi. Aperumu pa'isina mai aipāi repana cu'are tnoñu chini Dionī isiju ovejachiiva'ure cu'achejē'e peova'uni vanisōjuna rao ro'ikaisi'ēja'che Repau chiepi rao mai cu'a ro'ikaisi'kua'mu Repau. ²⁰ Aperumuna chuta'a cheja cho'omarumuna Repau'te Cristo'te chū'u jo'kaasomu Dios, i'cheja chejana caje pāi cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikaau chini. Jā'ata'ni Dios chureparana cheja si'apirarumuna casosi'kua'mu Repau'te, maini re'oja'che cho'okaau chini. ²¹ Repau Cristo jūni ro'ikaisi'jekuna Repau'te Diore cuasame mai. Cristo'te jūnisōuna vaso cunaumuna mua Repau pa'ichejana Repau'te kueñe ñu'iu chū'ñe jo'kasi'kua'mu Repau. Jā'aja'ñejekuna mai Repauni masi cuasaju Ūcuaua'me ai pa'ijachere pojoju cha'aju pa'ime.

²² Chura musanukona Repau chū'o ūcuarepa asa cuasanajeju musanukona rekoñō pa'isi'e meno tunokaicojñosinaa'me Diore. Jā'ajekuna rekoñō re'ojarekoñōre paaju mai majapāijanare peoche i'kamañe oirepache oimasinajeju peore cho'ore'ochetuka re'oja'che

cho'okaiju sãĩnechi'a si'arumu oiju pa'ijũ'u. ²³ Dios maire Repau chu'o si'arumu pa'iche jachama'ñe cuasanajejuna mai rekoñoãquee cu'a tũnosõkani mamarekoñoã sañokaisi'kua'mu Ũcuauña'me paapu chini. Repa mama pa'iche icheja cheja pa'icheja'chema'ñejeku jmamakaruñe'e si'asõma'ñea'me. ²⁴ Dios chu'o tocha jo'kasi'e ũcuare ija'che kuamu:

Pãĩ ũcuaukuo u'cha pa'icheja'che pa'ime.

U'chara'ñuruã jeerumu pa'ima'ñe na'mi phã'pha jũnisõmu.

Korosi'e ũcuachi'a rua re'oja'che koro ño na'mi tuã'tuasõmu.

Pãĩ ũcuaja'che ũcuaukuo jeerumu pa'ima'ñe na'mi jũnisõme.

Repana rua masi'e ũcuaja'che si'asõmu repa jũnisõto.

²⁵ Dios chu'ota'ni si'asõma'ñe si'arumu pa'iche'me, chiimu repa tocha jo'kasi'e. Repa Dios chu'o re'oja'che musanukonare chu'vasi'ea'me.

2

¹ Jã'ajekuna musanukona chekunare cuhechena'me joreche, sã'sevachi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'iche, chekuna neemajñaruã tua paauachena'me chekunare si'ache cu'ache i'kache'te peore ũhasõjũ'u. ² Vĩjachiiva'na ojeneeñeja'ñe Dios chu'o re'oja'chere asaneeju, re'oja'che pa'iche'te na'a rua che'cheju pa'ijũ'u, ³ Dios Re'oku pa'iche asa chearepasinajeju.

Catapu re'oja'ipujeku charo ũhasi'puja'che pa'iku'mu Cristo

⁴ Jesucristo'te jovosinajeju Repauni si'arumu na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Chekuna pãĩ catapi vu'ere je'naju catapu rua re'oja'iputa'ni cuheju sã'joñeja'ñe cuheme Repau'te, Dios rua chiũ Chẽasi'kure. ⁵ Mai Repau'te cuasana ũcuaja'che catapuã Repau vu'e je'najapuãja'ñea'me. Repau'te cuasakuanupu vu'e rua re'ojavu'epi, chuta'a pi'nimavu'ejachea'me. Pãipi Repauni si'arumu na'a jainuko cuasaju jovojuña Repau'te cuasakuanupu aineeñeja'ñe na'a ũjakanupu'me. Ũcuachi'a mai majapãĩ judío phairipãĩ Diopi pojoa'ku chini jo'cha va'iva'nare isiju vanisõsi'ejache Jesucristo re'oja'che cho'okaisi'ejekuna Ũcuauñi cuasaju Repau chiiche'te cho'ojuna pojomu Dios maire. ⁶ Jã'ajekuna Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

¡Ñajũ'u!

Vu'e re'ojavu'e cho'opi'raku catapu re'orepaja'ipujekuna mini ra chareparo ũhañeja'ñe

chu'u chẽa paaku'te Cristo'te Jerusalén vu'ejoopona raomu chu'u.

Repaute cuasanare ũcuarepa cho'okaija'mu chu'u repanani cacu'omanera chini,

chiimu. ⁷ Maire Repau'te cuasanare catapu rua re'oja'ipu rua paauarpuja'che pa'imũ Repau. Jã'ata'ni Repau'te cuhenare ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

Vu'e cho'ona cuheju sã'josi'pu Diopi cho'ouna re'oja'ipujeku charo ũhasi'puja'che pa'imũ,

chiimu. ⁸ Chekuheja ija'che kuamu:

Chu'u, Dios, pãipi tota tãapu chini ma'ana catapu ũhañeja'ñe Repau'te raoja'mu,

chiimu. Jã'ajekuna pãĩ Repau chu'ore asa jachaju tota tãĩñeja'ñe cu'ache pa'ime, aperumũna Diore, "Chu'u Neekuni cuasacuheju cu'ache pa'ijanaa'me ina", chiicoñosina.

⁹ Maita'ni Repau chẽa paacoñonajeju Dios pãijeju, re'ovãju pa'iju, phairipãĩ Diore sãekacheja'che pãĩ ũcuaukore sãekaiju pa'inaa'me.

Maire chijachejaja'che cu'ache pa'isinare chëa paamu Repau, maipi miañeja'ñe re'oja'che pa'iju Repau Masiu pa'iche'te chekunani kuaçu paapu chini. ¹⁰ Aperumu mai Dios neena pa'imatesinaa'me. Chura Repau neenaa'me mai. Ūcuachi'a aperumu Repau oicojñomana pa'isinaa'me. Chura Repau oicojñonaa'me mai.

Dios neena pa'iche pa'iju Repau'te cho'okaina pa'iche'te kuumu

¹¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Mai icheja cheja jmamakarũ pani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanajeçu icheja canama'me. Jã'ajekuna musanukonare cu'ache cho'ouato juvojũ'u, cacu'amañe re'oja'che pañu chini. ¹² Diore cuasamana ñaju'te re'oja'che pa'ijũ'u, repapani irumu musanukonare cu'ache i'kanata'ni Dios pãi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche rani chũ'uumucuse musanukona re'oja'che pa'ijuna ñanajeçu Repauni, "Rua re'oku'mu ma'u", chiapu.

¹³ Dios chiiche'te cho'ojũ pãi chũ'una chũ'uñe jachamañe masi cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanukona pa'icheja si'achejña pa'inare ūcuanukore chũ'uku chũ'uñe cho'ojũ pa'ijũ'u. ¹⁴ Ūcuachi'a repau'te ja'me chũ'ukaiju te'enare chũ'una chũ'uñe jachamañe cho'ojũ pa'ijũ'u. Cu'ache cho'onare ro'iche chũ'uju re'oja'che pa'inare pojoju pa'inaa'me repana. ¹⁵ Dios musanukonare re'oja'che pa'ijũ'u chiimu, pãipi Dios pa'iche vesunapi musanukonani ñaju cu'ache cutumanea'ju chini.

¹⁶ Pãi chekunare chëa paacojñomana pa'iche pa'iju musanukonare cho'ouache'te re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'ata'ni, "Chëa paacojñomanajeçuna ūcuauache cho'ore'omu chukuna'te", chiimañe cu'ache cho'ouache'te juvoju re'oja'chechi'a cho'ojũ Dios chëa paacojñona pa'iche pa'ijũ'u. ¹⁷ Pãi ūcuanukore ña kukuju re'oja'che pa'ijũ'u. Chekunare Jesure cuasanare oiju pa'ijũ'u. Diore cuasaju, kukuju pa'ijũ'u. Musanukona pa'icheja si'achejña canare chũ'uku'te re'oja'che cutujũ'u.

Cristo cho'ocojñosi'eja'che cu'ache cho'ocojñoju re'oja'che pa'iche'te kuumu

¹⁸ Asarepajũ'u, chekunare chëa paacojñona. Musanukonare paanare ña kukuju repana chũ'uñe jachamañe masi cho'ojũ pa'ijũ'u. Re'oja'che paanarechi'a masi cho'okaimañe cu'ache paanarejẽ'e masi cho'okaiju pa'ijũ'u. ¹⁹ Pãiu Diore cuasakujũ cu'ache cho'omakupi cu'ache cho'ocojñosi'kuta'ni pe'ruku ke'remañe pani rua re'oja'che cho'omu. ²⁰ Musanukonapi cu'ache cho'osi'e ro'ire pe'rumañe cu'ache cho'ocojñoni, ¿¿quea'che musanukona re'oja'che cho'оче? Jã'ata'ni cu'ache cho'omanapi cu'ache cho'ocojñosinata'ni musanukonapi ke'remaneni rua re'oja'che cho'ome, Diopi ñato. ²¹ Jã'aja'ñe cho'ojũ paapu chini chëa paamu Dios musanukonare. Cristo cu'ache cho'omanesi'kuta'ni cu'ache cho'ocojño'ku ke'remanesi'kua'mu. Maini cho'okaiju jã'aja'ñe cho'osi'kua'mu Repau. Musanukona Repau cho'osi'ere cuasaju ūcuaja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, musanukonare cu'ache cho'oto.

²² Repau Cristo jmamakarujẽ'e cu'ache cho'omanesi'kua'mu.

Ūcuachi'a te'eu'terejẽ'e joremanesi'kua'mu Repau.

²³ Pãi Repau'te cu'ache i'kato sãiñe cu'ache i'kamanesi'kua'mu Repau. Repau'te asi cho'onare, "Sãiñe cu'ache cho'ojũ'mu chu'u musanukonare", chiimanesi'kua'mu Repau. Diopi pãi ūcuanuko cho'оче ro'iche ūcuarepa Chũ'ukujũ repana cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jñeñe

chũ'ua'ku chini juvosi'kua'mu Repau Cristo. ²⁴ Ūcuauji mai cu'a kurususē'verona jē'jocojño jūni ro'ikaisi'kua'mu, maipi cu'ache cho'ochete ūhasō re'oja'chere cho'uju paapu chini. Repau Cristo mai rekoñoō vajua'ju chini chuenisō ro'ikaisi'kua'mu maire. ²⁵ Aperumu mai ovejava'na ma'are vesuju cavesusōsinaja'ne pa'isinaa'me. Jā'ata'ni chura Cristoni oveja kuirakuja'che pa'ikuni jo'e co'icheja'che cuasaju jovorena kuiraku cu'ache ūsekaimu Repau maire.

3

Rūjona'me ūju re'oja'che pa'iche'te kuamu

¹⁻² Rūjoromi, muūjupāi chũ'ūñe jachama'ne masi cho'uju pa'ijū'u, repanapi Dios chũ'o cuasamana pani musanukonapi repanani ña kukuju cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'ijuna ña chũ'vachiima'ne Jesuni cuasaa'ju chini. ³⁻⁴ Ija'chea'me re'oja'che pa'iche: Sē'sevuchi'a re'oja'che ñomajñaruā raña vāto pa'iche, pachokuri cho'osimajñaruā ju'ichena'me kāña re'ojakāña ju'iche ruarepa cuasaju pa'ima'ne rekoñoō re'oja'che pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijū'u. Rekoñoō re'oja'che pa'iche, pe'keru pa'ichena'me re'oja'che i'kaju pa'iche ca'nivu airekocheja'che airekoma'nea'me. Ūcuachi'a Diopi ñato rua re'oja'imū jā'aja'ne pa'iche. ⁵ Aperumu pa'isina romi Dioni cuasaju jā'aja'ne pa'iju repa rekoñoōpi re'ona paniasome; ūjupāi chũ'ūñe jachama'ne masi cho'uju paniasome repa. ⁶ Jā'aja'ne paniasomo Sara. Repau ūju Abraham chũ'ūñe asa jachama'ne cho'oko repau'te, "Chũ'ure paaku'mu iku", chiio paniasomo. Musanukonapi vajuchuma'ne re'oja'chere ūcuaja'che cho'uju pani repao chiijana pa'ijanaa'me.

⁷ Musanukona ūjupāi ūcuaja'che murūjoromi cuasaju re'oja'che paajū'u. Na'a koka peonajejuna masi kuiraju paajū'u repanare, Dios isiche re'oja'che pa'iche ja'me koonajejuna. Jā'aja'ne pa'iju Dioni sēto musanukona sēeñe asaja'mu Repau.

Re'oja'chere cho'uju cu'ache cho'ocojño'ne'me

⁸ Musanukona ūcuauko sāiñechi'a cuasaju majapāja'ne pa'iju cavama'ne re'oja'che ja'me pa'ijū'u. "Jā'anare na'a rua masimu chũ'u", chiima'ne sāiñechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju pojoju pa'ijū'u. ⁹ Pāi musanukonare cu'ache cho'onare sāiñe cu'ache cho'omanejū'u. Musanukonare cu'ache i'kanare sāiñe cu'ache i'kama'ne Dioni re'oja'chere sēekaijū'u repanare. Jā'aja'ne re'oja'che cho'uju paapu chini chēa paamu Dios musanukonare. Jā'aja'ne cho'oto re'oja'che cho'okaija'mu Repau musanukonare. ¹⁰ Repau chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu jā'a: Pāi re'oja'che pa'iu pojoku pasa chiiku cu'ache i'kachena'me jorechũ'o cutuche juvoa'ku.

¹¹ Cu'ache cho'ochete ūhasō re'oja'chere cho'oku paau.

Re'oja'che pa'iche'te ku'e jñaa re'oja'che paau.

¹² Dios re'oja'che pa'inare pāi kuiraku repa Repau'te sēeñe asaku pa'imū. Cu'ache cho'onareta'ni repa chiiche ūsemu Repau, chiimū.

¹³ Musanukonapi si'arumu re'oja'chere cho'uju pa'ito pāi te'euji'e cacu'omanejanaa'me musanukonare. ¹⁴ Jā'ata'ni musanukonapi re'oja'che cho'uju cu'ache cho'ocojñoni pojoju pa'ijū'u, Dios re'oja'che cho'okaijachere cuasaju. Pāi te'eu'terejē'e vajuchuma'ne pa'iju kukumanejū'u. ¹⁵ Pāijē'e vajuchuma'ne Cristoni cuasaju vajuchuju, "Chũ'ure paaku'mu Repau",

chiiju cuasajũ'u. Si'arumu masi cuasaju pa'ijũ'u, pãipi musanukonani mai pojoju cha'ache'te sēeto kuamasĩnu chini. ¹⁶ Jã'ata'ni repanare ña, vajuchaju pe'keru kuajũ'u, "Rua masi'u'mu chu'u", chiima'ñe cuasaju. Cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijũ'u, Jesure cuasanajeju musanukona re'oja'che pa'iche'te pãipi cu'ache cutuni kukusõa'ju chini.

¹⁷ Chekurumu Dios maire te'ẽñoã cu'ache cho'ocojñoa'ju chiimu. Jã'ata'ni maipi cu'ache cho'osi'e ro'ire cu'ache cho'ocojñoto cu'amũ. Maipi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chere cho'oju cu'ache cho'ocojñoto na'a re'omu. ¹⁸ Maire Paaku Cristo mai ũcuanuko cu'ache cho'ochē'te ro'ikaiu chuenisõsi'kua'mũ. Ūcate'echoji peore ũcuanukore ro'ikaisi'kua'mũ. Re'okujeku cu'ache pa'inani cho'okaisi'kua'mũ Repau, maipi Diona'me re'oja'che paapu chini. Maija'iu pa'iu chuenisõsi'kuta'ni Dios Rekochoji cho'okaiuna jo'e vajuraisi'kua'mũ. ¹⁹⁻²⁰ Repau Cristo jũnisõ rekochoji apereparumu Noé pa'irumu ko'sauna jũnisõsina pa'icheja pa'inare chu'vajianasomu. Aperumu repana chuta'a vajurumu Noé choovu ũjavu cho'o pi'niñetu'ka repanare pe'ruma'ñe cha'akuni Diore jachaju paniasome. Repavu cho'o pi'nisirumu okopi ra cheja si'acacheja ko'sa timuuna pãi ũcuanuko runisõsirumu ochorepanachi'a jũ'ine ũsecojñoasome. ²¹ Okochi'a pa'icheja repana jũ'ima'ñe pani etajani re'oja'che pa'isi'eja'che mai irumu cu'ache pa'iche'te jo'kasõ Jesuni cuasaju jovo okoro'vecojño re'oja'che pa'ime chura. Okoro'veche rupũ ca'nivu pa'iche meno choachema'mũ. Pãi re'oja'che pa'iju repana Dios chiiche cho'oneeñe okoro'vecojñoñeji cho'o ñome. Jesucristo chuenisõ tãcojño vajuraisi'ejekuna jã'aja'ñe cho'ona Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ²² Jesucristo Repau vajuraisirumu cunaumuna muni Dios ũjajũtu cakã'kona kueñe puu ñu'iu chũ'uku ũseku pa'imũ. Aijeku ángeles chũ'unare chũ'umu. Ūcuachi'a pãi ũcuanukore chũ'unana'me vati chũ'unare ũsekuna repanare uache cu'ache cho'oju Repau ũsemamajñaruachi'a cho'ome.

4

Dios iŕicheji masiju chekunare cho'okaiche'te kuamu

¹ Jã'ajekuna Repau Cristo cheja pa'irumu cu'ache cho'ocojñosi'eja'che cho'ocojñoju cuasaju pa'ijũ'u. Maipi pãire cu'ache cho'ocojñoju Repauni ũcua cuasani cu'a juvoche che'chesõme. ² Cu'are juvomasini maire ũcuauache cho'ouache cu'a cho'oma'ñe pa'iju mai jũnisõñejatu'ka Dios chiiche'te cho'oju pa'ijanaa'me. ³ Aperumu musanukona Diore cuasamana cho'ochē rua jeerumu cho'oju pa'isinaa'me. Ūcuauache cho'oju romineeju, umuneeju, cono ũkunachi'a pa'iju, vẽ've pa'iju rua si'ache cho'oju, tũosiva'nare pojoju pa'isinaa'me. ⁴ Chura musanukonapi aperumu ũcuauache cho'oju pa'isi'ere cu'are ũhasõ repanani ja'me cho'oma'ñe pa'ijuna ña jña'neju si'arumu rua cu'ache cutuju pa'ime musanukonare. ⁵ Jã'ata'ni repana cu'ache pa'isi'e Diore ti'jñeñe nukaju kuache pa'ija'mu repanare, pãi jũ'isina cho'osi'ena'me vajuna cho'ochē ro'iche chũ'uku'te ti'jñeñe nukaju. ⁶ Jã'aja'ñejekuna Jesucristo'te cuasache kuachu'o, jũ'isijnajatu'ka chu'vacojñosi'ea'me, repana vajuna pa'irumu ũcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jñecojo jũnisõsinata'ni, rekoñõapi ũcua vajuju Dios pa'icheja'che ai paapu chini.

⁷ Icheja cheja si'asõrumu ti'api'ramu. Jã'ajekuna rũhiñe cuasaju cu'ache cho'ouache javoju re'oja'che pa'iju Diore sēemasina pa'ijũ'u. ⁸ Ie

ũcuachi'a asarepajũ'u: Sãĩnechi'a oirepache oiju pa'ijũ'u. Musanukonapi sãĩnechi'a oirepani chekurumu ruarepañoã cu'ache cho'onijẽ'e ũcua re'oja'che ja'me pa'ijanaa'me. ⁹ Sãĩnechi'a pojoju te'eu'terejẽ'e cuhema'ne musanukona vu'ña t'anare kãĩne isiju pa'ijũ'u. ¹⁰ Musanukonapi cho'oa'ju chini Dios ũcuanukore si'acairo isisi'e Repau Rekochoji cho'okaiuna cho'omasiche cho'okaiñamema'ne chekunare re'oja'che masi cho'okaiju pa'ijũ'u. ¹¹ Chekunare chu'vani Dios chu'ore chu'vaa'ju. Chekunare re'oja'che cho'okaina Diopi cho'okaiuna koka paaju rua re'oja'che cho'okaiju paapu, Jesucristo'te cuasanapi si'arumu Repauni, "Rua re'oku'mu mu'u", chiiju paapu chini. Ūcuachi'a Repau'te cuhama'ne si'arumu pojoju, "Peore Paakujĩ peore Masiu'mu mu'u", chiiju paũu mai. Jã'aja'ne paau.

Jesuni cuasaju cu'ache cho'ocojño'ne'te kuamu

¹² Asarepajũ'u, chu'u cuasava'na. Pãipi musanukonani cu'ache cho'oto ña ñnanomanejũ'u. Jã'aja'ne pa'imũ maire Jesure cuasanare, maipi mai rekoñoã Repau'te cuasache'te cho'o ñoa'ju chini. ¹³ Cristo cho'ocojñosi'ejache cu'ache cho'ocojñoni Repau pa'isi'ejache pa'inajeju pojoju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a Repau jo'e rani pãĩ ũcuanukore chu'urumu mai ũcuaja'che pojoju ja'me pa'ijachere cuasaju pojojũ'u. ¹⁴ Cristoni cuasajuna pãipi musanukonani cu'ache i'kato pojojũ'u, Dios Rekocho Masirekochoji musanukonani jo'kasõma'ne ja'me pa'una. ¹⁵ Musanukonapi ũcuauakujĩ cu'ache cho'ocojñoni pãĩ vanisõsi'kupi, põse ñaasi'kupi, jã'apãani cheke cu'ache ũcuauache cho'oku, chekuna cho'ochete ñaku ja'me cutuku ke'resi'kupi cu'ache cho'ocojñoku pa'imanejũ'u. ¹⁶ Jã'ata'ni musanukonapi Jesure cuasanajeju cu'ache cho'ocojñoni kukuma'ne Repau neenajeju Dionĩ, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'u.

¹⁷ Pãĩ ũcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chu'urumu t'api'racuhamu. Charo Repau neena cho'osi'ere cuasa ñaja'mu Repau. Jã'a cho'o pi'ni Repau chu'o jachasina cho'osi'e cuasa ña repana cu'ache cho'osi'e ro'i rua vajuchuache peore ro'iche chu'uja'mu Repau. ¹⁸ Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu repa:

Re'oja'che pa'inarejẽ'e Dios pa'icheja saiche vesato,
 ¿je'se pa'ija'u Repauni cuasacuheju cu'ache cho'onare?

chiimu. ¹⁹ Jã'ajekuna musanukonapi Repauji chiuna cu'ache cho'ocojñonijẽ'e cuhasõma'ne ũcua re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u, "Maire Cho'osi'ku Dios ũcuarepa cho'okujĩ cho'okaija'mu maire", chini cuasaju.

5

Jesure cuasanare chu'vache'me

¹ Chura musanukonare kuiranani, ainani, chu'vara chiimu chu'u, repana pa'icheja'che aijeku pãĩ kuirakujeku. Jesucristo cu'ache cho'ocojño'ne peore ñasi'kuamu chu'u. Repau pãĩ ũcuanukore chu'urumu chu'u ũcuachi'a ja'me chu'uku pa'ija'mu. ² Aina, musanukonapi kuiraa'ju chini jo'kasinare Diore cuasanare ovejava'naja'ne pa'inare kuiraju pa'ijũ'u. Kurineema'ne, re'oja'che cho'okaineju, kuiracuhema'ne Dionĩ pojoju Repau chu'iche'te cho'uju masi kuiraju pa'ijũ'u repanare. ³ Musanukona chẽa paacojñonare cho'ochaja'che cho'oma'ne re'oja'che cho'o ñoju pe'keru che'chojũ'u repanare, ña chẽa ũcuaja'che paapu chini. ⁴ Jã'aja'ne cho'uju pani maire ovejava'nareja'che Paakujĩ jo'e ratu pãĩ chu'una tuhivũaja'ñere

rua re'oja'chere İsiuna koo Ūcuauña'me si'arumu chũ'uju pa'ijanaa'me mai.

⁵ Musanukona na'a pōsupāi ūcuaja'che, umupāina'me romi, asarepajũ'u. Aina chũ'uñe jachama'ñe cho'oju pa'ijũ'u. Ūcuauño, "Na'a rua masiu'mu chu'u", chiima'ñe, chekuna chũ'uñe sãĩñechi'a cho'okaiju pa'ijũ'u. Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

"Rua masiu'mu chu'u", chiina cho'oches ūsemu Dios.

"Vesuva'ua'mu chu'u", chiinaretani oiũ re'oja'che cho'okaimu Repau, chiimu. ⁶ Jã'ajekuna, Dioni Peore Masiuni, "Peore Masiujeku chu'ure rua vesuva'ujekuna cho'okaiju'u", chiiju pa'ijũ'u, Repauji musanukonani Repau'te uarumuna na'a masinare cho'oa'ku chini. ⁷ Maire rua oikujekuna musanukonare pa'ivesache Ūcuauñi kuajũ'u cho'okaau.

⁸ Ñarepaju pa'iju cu'ache cho'oches juvoju re'oja'che pa'imasijũ'u; vati maire cuheku chai kũni añisõnani ku'eku ku'icheja'che cac'õnani ku'eku si'arumu ku'iu pa'imũ. ⁹ Ūhasõma'ñe ūcuau Dioni masi cuasaju vati chũ'uñe juvoju pa'ijũ'u, mai majapãijana cheja si'achejña cana ūcuaja'che cu'ache cho'ocojñoju pa'iche'te masiju.

¹⁰ Jã'ata'ni musanukona jmakaru cu'ache cho'ocojñosirumuna Pãi Oi Ai Dios musanukonapi koka paaju Repauñi na'a masi cuasaju si'arumu na'a re'oja'che paapu chini cho'okaija'mu. Ūcuauji maire Cristoni cuasaju Ūcuauña'me si'arumu re'oja'che paapu chini chẽa paamu.

¹¹ Repau'te si'arumu cuhasõma'ñe, "Peore Masiu'mu mu'u", chiiju paũu mai. Jã'aja'ñe paau.

Chu'o saoku cuhacho tochasi'ea'me

¹² Chu'upi ñato Jesuni cuasaku Repau chiiche masi cho'okaiku Silvanopi tochakaiuna inukoruchi'a chu'vaku saomu chu'u musanukonare, Dios ūcuarepa cho'oku maire oiũ cho'okaiche'te asa pojoju re'oja'che paapu chini. Chu'u chu'vachu'ore ūcuarepare asa chẽa ūhasõma'ñe masi cuasaju Repauñi oicojñoju re'oja'che cho'okaicojñoju pa'ijũ'u.

¹³ Icheja Babilonia vu'ejoopo cana Jesure cuasakuanupu musanukona chẽa paacojñoñeja'ñe Diore chẽa paacojñoña ja'me chu'o saome musanukonare; chu'u chĩija'iu, Marcos, ūcuachi'a. ¹⁴ Sãĩñechi'a cuasaju oiju sũ'ka pojoju pa'ijũ'u. Musanukona Cristo neena ūcuauño re'oja'che pa'ijũ'u. Re'omũ.

Pedro

San Pedro jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

¹ Chũ'u, Simón Pedro, Jesucristo'te cho'ochē cho'okaiũ Repau saosi'kupi jã'ova utija'ova jo'e tocha saomu musanukonare, chukuna cuasacheja'che Repau'te re'oja'che cuasaju pa'inare. Dios mai Cuasaku maire vati toa sani uuche Æsekaikujĩ Jesucristo Re'okujeku musanukonare jã'aja'ñe cuasache jo'kasi'kuamũ. ² Maire Paaku Jesucristo pa'ichena'me Dios pa'iche masinajeju Ũcuauji re'oja'che pa'iche karama'ñe cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Dioni cuasaju re'oja'che pa'iche'me

³ Dios peore Cho'omasijeku peore Paaku Re'okujeku maire chēa paaku Repau pa'iche'te masia'ju chini kuaku'mũ. Ũcuachi'a maipi Repauni masi cuasaju re'oja'chere cho'uju paapu chini maire karache peore isimũ Repau. ⁴ Jã'aja'ñe Pa'ikujeku maire Repau, "Rua re'oja'chere cho'okaija'mũ chũ'u", chiisi'e cho'okaimũ Repau, maipi rekoñoã re'ojarekoñoãre paaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasiju, juvomasiju Repau'te cuasamana ũcuauache cu'ache cho'ochē'te ña chēa ũcuaja'che cho'omanea'ju chini. ⁵ Jã'ajekuna Repauni cuasaju peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju, ñamema'ñe re'oja'che cho'ochē'te che'chejũ'u. Re'oja'chere cho'uju pa'imasiche'te che'chejũ'u. ⁶ Pa'imasiju cu'a juvomasiche'te che'chejũ'u. Cu'ache cho'ochē'te juvomasiju cu'ache ti'ñetojē'e ũcua Diore cuasaju pojoju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe pa'iju Diore masi cuasaju pojochē'te che'chejũ'u. ⁷ Ũcuachi'a musanukona majapãijanare cuasaju pãĩ ũcuaukore oiju pa'ijũ'u.

⁸ Musanukonapi jã'aja'ñe pa'iju si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iche'te che'cheju pa'ito chekuna musanukona pa'iche re'oja'chere ña chēajanaa'me, musanukonapi Maire Paakuni Jesucristoni cuasate'emapuna. ⁹ Jã'aja'ñe cho'omanata'ni Dioni masi cuasavesuju repa cu'ache cho'osi'e Dios tunosõkaiisi'e cavesusõsinajeju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime. ¹⁰ Jã'ajekuna, chũ'u majapãijana, musanukonani Diopi chēa paakuna si'arumu na'a re'oja'che pa'iju Repau neena pa'iche cho'o ñojũ'u. Jã'aja'ñe cho'uju pani jmamakarujē'e cacu'amanejanaa'me musanukona. ¹¹ Ũcuachi'a musanukonare Dios Repau pa'icheja si'amacheja kakache ũsema'ñe rua pojoku cuaja'mũ, Maire Paaku Jesucristo maire vati toa sani uuche Æsekaiku chũ'uku pa'icheja.

¹² Jã'ajekuna chũ'u musanukonare repare cavesumanea'ju chini peore cuasaku si'arumu kuaku pa'ija'mũ, musanukonare che'chosi'e chũ'o ũcuarepare masiju re'oja'che cho'uju pa'inareta'ni. ¹³ Chũ'u vajuu pa'irumajatu'ka jã'aja'ñe chũ'vaku pasa chiimu chũ'u, musanukonapi repare cuhama'ñe cuasaju paapu chini. ¹⁴ Maire Paaku Jesucristoji kuaua chũ'u jmamakarũ pani jñisõjañe masimu chũ'u. ¹⁵ Jã'ata'ni chũ'ure peore cho'ore'ochetu'ka che'choja'mũ chũ'u, musanukonapi chũ'u jñisõsirumujē'e ũcua cuasaju paapu chini.

Jesucristo Peore Masiu re'oja'che ñokuna ñasi'ere kuamu

¹⁶ Chukuna musanukonare Maire Paaku Jesucristo masichena'me Repau jo'e rajache che'chosi'e rupũ aichũ'o kuamasinapi cuasa kuarena asa

kuasi'ema'mu. Chukunapi ñasinaa'me Repau pa'iche, Ūcuauji Repau pāi chū'uku pa'iche'te rua re'oja'che ñokuna. ¹⁷⁻¹⁸ Chukuna reparamu Maire Paakuna'me aikūti Dios pa'ikūtire muni pa'iju Repau'te Jesure re'oja'che ñoku'te ñaju Repau pāi chū'uku pa'iche'te kua jñauku cunaumupi mai Ja'ku Dios Peore Paaku Re'oku i'kach'u'o ija'che chiiche'te asasinaa'me: "Iku chu'u chīia'mu. Chu'u rua oiū pojoku'mu iku", chiisi'kua'mu Dios.

¹⁹ Musanukona Dios chu'o kuasina aperumu tocha jo'kasi'e kuachu'o ūcuarepa asamasiju cuasame. Chura chukuna kuasi'ere asa na'a masi cuasajū'u. Ija'chea'me: Ñami chijacheja wopuji si'añami miakuna jo'e apeñatatojatu'ka re'oja'che pa'ire'omu. Ūcuaja'che Dios chū'uñe asa chēa cho'ojū pani Repau jo'e raiumucusejatu'ka re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ²⁰⁻²¹ Iere masijū'u: Dios chu'o kuasina kuaju tocha jo'kasi'e Dios chu'o pa'ikorovu repanachi'a cuasaju tochasi'epi pa'ima'mu. Imamakarujē'e repana cuasache i'kamapu Dios Rekocho chū'uñechi'a kuaju Repau chu'o masi kuaasome repana. Jā'ajekuna repana tocha jo'kasi'e Dios chu'ojeku pāi repanare wache cuasaju kuacu'amū.

2

Jorech'u'o che'chona pa'iche'te kuamu

¹ Aperumu pa'isinare Israelpāi kuanupu Dios chu'o kuanapi pa'ijuna ūcuachi'a jorech'u'o che'chona paniasome, "Dios chu'o kuanaa'me chukuna", chiiju jorech'u'o che'chona. Irumu ūcuaja'che jorech'u'o che'chona rani musanukonana'me pa'ijanaa'me. Maire Paaku jūni ro'ikaisi'ere jachaju musanukonani cacu'oñu chini jorech'u'o jmanukoruāchi'a che'choju teana cho'osōjanaa'me repana. ² Repana cu'ache cho'ojū pa'iche'te Jesure cuasanapi jainuko ña chēa repana pa'icheja'che pa'ijuna chekuna pāi repana pa'iche'te ña cu'ache cutujanaa'me. Ūcuarepare, "Dios chu'o cuasache cu'amū", chiijanaa'me. ³ Repana jorech'u'o che'chona kurineenajēju musanukonarejē'e cuasamañe rupū repanare wachechi'a jñaañu chini cho'ojū cu'ache che'chojanaa'me. Jā'ata'ni repana cu'ache cho'osi'e ro'i tā'tachejē'e peoche rua cu'ache ti'jñeja'mū repanare, aperumu Dios, "Pāi cu'ache cho'onare ija'che cho'oja'mū chu'u", chiisi'epi.

⁴ Aperumu Dios ángeleva'nare Repau'te jachaju cho'osi'e cu'a tunomañe ūcu cuasaku vati toana rua chijachejana sējoasomu, pāi ūcuauko cho'osi'e Repau chū'arumujatu'ka, quēo suosiva'najañe paapu chini. ⁵ Ūcuachi'a aperumu Noé reparumu pa'isinare chu'vasi'eta'ni repanapi jachajuna repana cu'ache cho'osi'e tunomañe ūcu cuasaku oko rua ra cheja peore ko'sa timusōñe chū'uasomu Dios, cu'anapi peore cho'osōa'ju chini. Noere re'oja'che pa'iche chu'vaku'techi'a te'e'u'te jū'iñe ūsekū, chekunare sieterepanare ūcuachi'a ūseasomu Repau. ⁶ Ūcuachi'a aperumu pa'isinare Sodoma vū'ejoopona'me Gomma vū'ejoopo pa'isinare uusōñe'te chū'uasomu Dios, repajoopoāpi peore ūhacutapoāchi'a uusōa'ku chini. Na'a pa'isirumu pa'iju cu'ache cho'ojanapi repajoopoā pa'inare cu'ache ti'jñesi'ere asa kuku repana cu'ache cho'ochē'te ūhasō re'oja'che pa'iche'te che'cheju paapu chini jā'aja'ñe cho'oasomu Dios. ⁷ Jā'ata'ni reparumu Lo'techi'a uumanea'ku chini etoasomu Dios, re'oja'che pa'iu repana cu'ache cho'ochē ñaku oiū pa'isi'kure.

⁸ Repau Lot re'oja'che pa'ikuji pāi cu'ache pa'inani ja'me pa'iu repau rekocho re'oja'che cuasakujeku repanapi si'arumu cu'ache cho'ojuna ñaku

ũcuachi'a asaku rua oiũ paniasomu repau rekocho. ⁹ Jã'are cuasaju iere masime mai: Dios Repau neenare cu'ache ti'jñeto ũsekaimasiche. Ūcuachi'a cu'ache pa'inare Repau pãĩ ũcuanuko cho'osi'e ro'iche chũ'urũmujatũ'ka chẽa vati toa sao paamasiche masime mai. ¹⁰ Pãĩ tũĩne cuasaju repanare ũachechi'a cho'onana'me Maire Paaku chũ'ũne cuheju jachanare na'a rua cu'ache chũ'uja'mu Repau. Repana cuasaju pa'iche rua i'kaju cunaũmure pa'iju peore chũ'unare ñomanarejẽ'e cuasa, kukuma'ne cu'ache cutunaa'me repana. ¹¹ Jã'ata'ni ángeles na'a rua koka paaju na'a rua masinata'ni Dios asaku'te jã'aja'ne cu'ache i'kama'ne ña, kukume repanare jorechũ'o che'chonare.

¹² Repana jorechũ'o che'chona pa'ivesuju repanare ũachechi'a cho'ojũ cuasavesuju cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me. Repana ñamamajñarũña'me ñamanare cu'ache i'kaju, cu'ava'na chẽa vanisõcojñoñeja'ne cho'osõjanaa'me repana. ¹³ Repanare ũache cho'orũmu pojoju cu'ache cho'ochẽjẽ'e cuasama'ne cho'osi'e ro'i chekũnare repana cu'ache cho'osi'ejache cho'ocojñojanaa'me. Musanukona chi'ĩ sãĩnechi'a pojoju ãũ ãĩrũmu ja'me chi'ĩ vajuchũache ñoñe repanare ũache rua tũĩne cho'ojũ jorenaa'me repana.

¹⁴ Romio'te te'eo'terejẽ'e ũache ñama'ne pa'imapu rua cu'ache cho'onata'ni ca'namanaa'me repana. Dioni apecuasaju re'oja'che cho'o koka peova'nare joreju cu'ache che'choju cacũ'onaa'me repana. Cu'achechi'a cho'onajēju kuri chiĩ ainaa'me repana. Repana cu'ache ro'i Dios toana saoja'mu repanare. ¹⁵ Ma'a rũhiñe saima'a saicuheju tũĩma'ana sani cavesusinaja'ne re'oja'che pa'iche ũhasõ cu'ache pa'inaa'me repana. Beor mamaku Balaam kurire koora chini cu'ache cho'osi'ejache cho'onaa'me repana. ¹⁶ Repau'te Balaamre cu'ache cho'ora chini saikuni burrava'o chũ'o i'kamava'ota'ni repau tũĩne cho'ojasa chini saiche'te ũseko pãĩ chũ'opi i'kako ke'reko'teta'ni jachaasomu.

¹⁷ Repana jorechũ'o che'chona oko puni oko raimana pa'icheja'che pa'iju oko rara chini rama'ne tuta saochẽja'che jorenajēju vati toa rua chijachejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁸ "Rua masime chũkuna", chiiju peoche i'kaju cu'ache cho'ochẽ ũhasõ aperepa re'oja'che pa'inare joreju cu'ache che'choju, "Ūcuauache cho'ore'omu", chiiju cacũ'ome repana. ¹⁹ "Chũkuna che'choche'te asa chẽa musanukonare ũache cho'ojũ pani re'oja'che pa'ijanaa'me", chiiju jorenaa'me repana. Jã'ata'ni repanapi re'oja'che cho'oũ chiito cu'achechi'a cho'omasinajejuna cho'ocu'aku'mu repanare. Pãĩ ũcuanuko chẽa paacojñoñaja'nechi'a pa'iju repana si'arũmu cho'ojũ pa'iche ũhasõuanareta'ni ũhacu'amũ, cho'ojũ che'chesõrena. ²⁰ Cu'ache pa'isinapi Maire Paakuni Jesucristoni vati toa sani uuche ũsekaikuni cuasaju jovo Ūcuauji cho'okaiuna Repau'te cuasamana cuasacheja'che cuasaju cu'ache cho'ochẽ'te ũhasõ re'oja'che cho'ojũ pa'isinapi cavesusõ jo'e cu'ache cho'ojũ pa'ito aperũmu pa'isi'e na'a rua cu'aja'mu repanare. ²¹ Dioni cuasamapu re'oja'che pa'imane rua cu'amũ. Jã'ata'ni Jesure jovosinapi Repau chũ'ũne jachaju Repau'te cuasache jo'kasõsinare na'a rua cu'aja'mu. ²² Jã'aja'ne cho'ona ija'che chiicheja'che pa'ime: "Jamuchai repau sisosi'e jo'e ãĩmu. Jo'chasẽse cuchasina cha'ophanapuna teana ũme si'si cho'osõme", chiicheja'che pa'ime.

3

¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Ija'ova utija'ova jo'e tocha saomu chu'u musanukonare chu'u chu'vaku ka'chañoã tocha saochu'ore musanukonapi cavesuma'ñe rühiñe cuasaju paapu chini. ² Cavesuma'ñe pa'iju aperumu Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e cuasaju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a chukuna Repau saosina Maire Paaku vati toa sani uuche Ësekaikujĩ chũ'uuna musanukonare che'chosi'e cavesuma'ñe cuasaju pa'ijũ'u.

³ Ie ūcuachi'a cuasajũ'u: Chuta'a Jesús jo'e raimarumu pãĩ repanare uachechi'a cuasaju cu'ache cho'ojũ pa'ina rani pãisojanaa'me musanukonare. ⁴ Ija'che i'kajanaa'me repana: "¿Je'se pa'iuana Cristo, 'Jo'e raija'mu chu'u', chiisi'kuta'ni raima'ku? Repau'te jovo mai ja'kupãija'ñe pa'iju maire che'choju pa'isina peore jünisõcuhasinaa'me. Jã'ata'ni cheja pa'iche mamarumupi sañoma'ñe ūcuate'e pa'imũ. Raimanejacosomu Repau", chiijanaa'me. ⁵ Repana jorena mamarumu cho'osi'ere cuasacuheju jã'aja'ñe i'kame. Jã'ata'ni Diopi chũ'ukuna cheja pa'iche te'eñoã sa'ñeku pa'imũ. Aperumu Diopi i'kauna cunaumu peosiumupi paniasomu. Ūcuachi'a Repauji i'kauna okochi'a pa'isi'e cheja paniasomu. Po'ona'me chiaraã chiañã paau chini jã'aja'ñe cho'oasomu Repau.

⁶ Ūcuachi'a na'a pa'isirumu okopi rua ra, chejare peore ko'sa timuuna cheja pa'iche peore cho'osõasomu. ⁷ Chura pa'iche cunaumuna'me cheja pãĩ ūcuauko cho'osi'e Dios cuasa cu'ache cho'osinare vati toa saoumucusena Ūcuauji chũ'uuna peore uu sañosõja'mũ.

⁸ Ūcuachi'a, chu'u majapãijana, ie cavesuma'ñe cuasaju pa'ijũ'u: Maire Paaku cuasato te'umucuse milrepaũsurumuja'ñeasomu. Ūcuachi'a milrepaũsurumu te'umucuseja'cheasomu Repau'te. ⁹ Pãĩ te'ena cuasato Maire Paaku Repau, "Jo'e raija'mu chu'u", chiisi'e na'mi rairuja'chere raimanesi'kuu'mu. "Churajẽ'e rua jeerumuta'ni rairuja'chere raimanecuhamu Repau", chiime. Jã'ata'ni Repau'te raire'oumucusepi caranisõna raima'ñe pa'ima'mu Repau. Rupu maini oiu Repau'te jovojanapi repana cu'ache cho'ochete ūhasõ Repau'ni cuasaju jovo te'eujẽ'e cho'osõmanea'ju chini cha'aku raima'ñe pa'imũ Repau.

¹⁰ Maire Paaku jo'e raiumucuse teana ti'aja'mũ. Ñaauni pẽ'jeju raimauna cha'ate'e pãĩ pẽ'jemaumucusena ñaaũ raicheja'che Maire Paaku ūcuaja'che Repau'te pẽ'jemaumucusena raija'mũ. Reparumu cunaumu pa'iche rua vajuchache asoche peore uu ñañasõja'mũ. Cheja ūcuachi'a repacheja pa'ichena'me peore uu sañosõja'mũ Diopi chũ'uuna.

¹¹ Peore jã'aja'ñe ñañasõja'ñejekuna asa kuku cu'ache cho'ochete peore ūhasõ Repau'ni masi cuasaju pojoju pa'ijũ'u musanukona.

¹² Musanukonare peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'chere cho'ojũ Dios Repau masiche peore cho'o ñoumucusere cha'aju pa'ijũ'u, na'a na'mi raau chini. Reaumucuse cunaumu uu ñañasõja'mũ. Cu'amajñaruãta'ni toapi peore uu ko'sisõja'mũ. ¹³ Maita'ni Dios, "Ija'che cho'oja'mu chu'u", chiisichejñare cheja mamachejana'me cunaumu mamaumure cha'aju pa'ime, re'onachi'a pa'iju re'oja'chechi'a cho'ojachejñare.

¹⁴ Jã'ajekuna, chu'u majapãijana, jã'are cha'aju peore cho'ore'ochetu'ka Repauna'me re'oja'che pa'iju, re'oja'chere cuasaju cu'ache peona pa'ijũ'u, Diopi re'oja'che pa'inani rani ñaa'ku. ¹⁵ Maire Paaku maini oiu vati toa sani uuche'te Ëseku maipi Repau'ni jovo Ūcuauuna'me si'arumu paapu chini cha'ache cavesuma'ñe cuasajũ'u. Mai majapãija'ia mai rua cuasaku Pablo ūcuachi'a Diopi cho'okaiuna masiku ūcuate'ere kuaku tocha saosi'kuu'mũ

musanukonare. ¹⁶ Repau Pablo tocha saosija'o si'aja'o jā'are kuamu. Jā'ata'ni repaja'o tochasi'e te'emajñaruā asavesache kuaku tochasi'ea'me. Jā'ajekuna Diore masi cuasamana repare asavesuju cheke Dios chu'o tochasi'e che'chocheja'che repana cuasachechi'a tiiñe che'chome. Jā'aja'ñe repana cuasachechi'a che'choju masi kuamanesi'e ro'i cho'osōjanaa'me repana.

¹⁷ Jā'ajekuna, chu'u majapāijana, musanukona chuta'a repana raimarumu asasinajeju ñarepaju pa'ijū'u, re'oja'che pa'iche'te repanapi rani jorechu'ore che'chojuna asa chēa cuasaju cacu'ocojñoñe. ¹⁸ Ūcua re'oja'che pa'iju Maire Paaku vati toa sani uuche Ūsekaiku Jesucristo pa'iche'te na'a rua che'cheju si'arumu Repauni na'a rua cuasaju pa'ijū'u. Irumupi ai si'arumu pojocojñoku paau Repau. Jā'aja'ñe paau. Re'omu.

Pedro

San Juan charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Jesucristo Puka'ku Dios pa'iche kuasi'ere kuamu

1 Chukuna ñasi'ena'me asasi'e musanukonani Jesucristo pa'iche'te kuaku ie chũ'o tocha saomu chũ'u. Ūcuachi'a chukuna Repau'te sũ'ka pojosi'naa'me.

Apereparumu chuta'a cheja cho'omaramu sunamure Puka'ku Diona'me paniasomu Repau Jesucristo. Sunamumu Pa'ikuji icheja chejare caje pa'iu re'oja'che pa'iche mai rekoñoã vajache jo'kasi'kuamu Repau. Ūcuachi'a chukunani Puka'ku Dios pa'iche'te kuaku Repau chũ'uñe kuasi'kuamu Repau. 2 Repau Jesús kuache asaju Repau'terejẽ'e ñasinajeju masime chukuna chura Puka'ku Dios pa'iche. Jã'ajekuna musanukonare Jesucristo Puka'ku'ame Pa'ikuji mai pa'ichejare caje pa'iu maire ūcuankore re'oja'che che'choche asasinajeju ūcuare kuame chukuna. 3 Ūcuachi'a Jesucristo'che'chokuna asasinajeju Dios pa'iche masime chukuna chura. Repau'te ñasinajeju Dios pa'iche masiju Diona'me re'oja'che ja'me pa'ime. Dios Mamaku'te Jesucristo'te ūcuachi'a re'oja'che ja'me pa'ime. Musanukonapi asa chẽa chukunana'me re'oja'che pa'iju ūcuachi'a Diona'me re'oja'che paapu chini chukuna ñasi'e peore kuame chukuna musanukonare. 4 Musanukonapi ña na'a rua pojoju paapu chini tocha saomu chũ'u ija'ova.

Dios re'ojachechi'a cho'ochete kuamu

5 Ie chũ'o chukuna'te Jesucristo che'chokuna asasi'kujeku kuamu chũ'u musanukonare. Ija'che che'chosi'kuamu Repau:

"Dios peore masiku'mu. Re'okujeku cu'achejẽ'e peokumu." Jã'aja'ñe chiiju pã che'chosi'kuamu Jesucristo. 6 Pã, "Diona'me re'oja'che pa'ime chukuna", chiinapi cu'ache cho'oni chijachejaja'che cu'ache pa'inajeju joreme repaña. Jã'aja'ñe cho'ona Dios chũ'uñe cho'oma'me. 7 Repau Dios cu'achejẽ'e cho'oma'kujeku miañeja'ñe pa'iu re'ojachechi'a cho'oku jorema'kuamu. Mai ūcuaja'che miañeja'ñe pa'iju re'oja'che cho'ojũ joremaneni sãinechi'a pojoju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Dios mai cu'a tu'nesõkaija'mu, Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ejekuna.

8 "Pã ūcuanku cu'ache cho'onaa'me", chiimu Dios. Jã'ajekuna maipi, "Cu'ache cho'onanaa'me chukuna", chini joreme. Rũhiñe cuasamana-jeju Repau i'kache jachame mai jã'aja'ñe i'kani. 9 Jã'ata'ni maipi, "Cu'ache cho'onaa'me chukuna", chiiju mai cu'ache cho'ochete Dioni kuato jo'e cuasamaneja'mu Repau. "Jã'aja'ñe cho'ojamu chũ'u", chisi'kujeku jorema'ñe re'ojachechi'a cho'omu Dios. Jã'ajekuna mai cu'ache cho'ochete Repauni kuaru mai rekoñoã pa'iche cu'a peore tu'nesõkani jo'e cuasamaneja'mu Repau. 10 Maipi, "Cu'ache cho'onanaa'me chukuna", chiito cu'amu. Jã'aja'ñe i'kani Dios i'kasi'ere jachaju, "Joremu Dios", chiime mai.

2

Dios Raosi'ku Jesucristo maire s̄ekaiku'mu Puka'ku Diore

1 Musanukonare chũ'u chũ'ijava'nare ie chũ'o musanukonapi ña cu'ache cho'oma'ñe paapu chini tocha saomu chũ'u. Jã'ata'ni maipi cu'ache cho'oto Jesucristo Re'okujeku maire Repau Puka'kuni s̄ekaimu. "Ja'ku, repaña

cu'ache jo'e cuasamanejũ'u", chiiu sēekaimu Repau. ² "Cu'ache cho'ona repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me", chiimu Dios. Jā'ata'ni Jesucristo mai cu'ache cho'osi'e ro'i jūni ro'ikakuna maire chura ro'iche peomu. Jā'ata'ni mairechi'a ro'ikaima'ne pāi ũcuanukore ro'ikaisi'kuu'mu Repau Jesucristo.

³ Maipi Diore masi cuasarepani Repau chũ'uñe jachama'ne cho'ome.

⁴ Jā'ata'ni pāi, "Diore cuasanaa'me chukuna", chiinapi Repau chũ'uñe cho'omaneni joreme repana, Dios chũ'o ũcuarepare asa chēamanajeju.

⁵ Dios chũ'uñe jachama'ne cho'ona Diore masi cuasame. Jā'ajekuna maipi Repau chũ'uñe te cho'oni mai Repau te masi cuasache masime. ⁶ Jesucristo cheja pa'irumu cu'achej'e cho'oma'ne re'oja'chechi'a cho'osi'kuu'mu. Jā'ajekuna pāi, "Diore cuasanaa'me chukuna", chiinare, "Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ijũ'u", chiiu chu'vamu chu'u.

Pāi Dios chũ'usi'e asasinata'ni mamaja'ne asaju pa'iche'te kuamu

⁷ Asarepajũ'u, chu'u majapāijana. Ie chu'o musanukonani Dios chũ'usi'ere kuara chini tochamu chu'u. Jā'ata'ni mamachu'oma'mu ie. Apeřumu musanukona asasi'ea'me. ⁸ Jā'ata'ni musanukona ie chu'o asasinata'ni mamaja'ne asaju pa'ime chura. "Chekunare rua cuasaju oiju pa'ijũ'u", chiimu Dios. Ichejare caje pa'iu Jesucristo pāi rua oiu pa'isi'kuu'mu. Jā'ajekuna maire ũcuaja'che cho'oju paapu chini jo'kasi'kuu'mu Repau. Apeřumu maire chijachejaja'che cu'ache pa'iju vesujuna re'oja'che pa'icu'asi'kuu'mu. Chura Jesucristoji cho'okaiuna miañeja'ne re'oja'che pa'ime mai.

⁹ Pāi, "Diore cuasanaajeju miañeja'ne re'oja'che pa'inaa'me chukuna", chiinapi repana majapāijanani cuheni chuta'a chijachejaja'che cu'ache pa'iju Diore cuasamanajeju chu'ochi'a i'kame.

¹⁰ Repana majapāijanare ña oinata'ni Diore masi cuasame. Ūcuachi'a Diore cuasanaajeju miañeja'ne re'oja'che pa'iju cacu'ama'me repana.

¹¹ Jā'ata'ni repana majapāijanare cuhena Repauni masi cuasamapu ũcua chijachejaja'che cu'ache pa'iju re'oja'che cuasachej'e vesume repana. Chijacheja ku'inaja'ne pa'ivesuju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime repana.

¹² Musanukona chu'u chijjava'na, Jesucristoni cuasaju rekoñõ cu'a tu'nesõcojñorena iere chu'o tocha saomu chu'u. ¹³ Musanukona aina, Jesucristo te chuta'a cheja cho'omarumu Pa'ikuni masime. Musanukona pōsupāi, vati, "Cu'ache cho'ojũ'u", chiiche Dioni cuasaju Ūcuauji cho'okaiuna jachaju re'oja'che pa'ime.

¹⁴ Musanukona chu'u chijjava'na, Mai Ja'kure Dioni masi cuasaju pa'ime. Musanukona aina, chuta'a cheja cho'omarumu Pa'iku'te masime. Musanukona pōsupāi, Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'ime. Dios chũ'uñe asa chēasinaajeju vati cu'ache chũ'utoj'e cu'ache cho'oma'ne pa'ime musanukona. Dioni cuasajuna chu'o tocha saomu chu'u musanukonare ũcuanukore.

¹⁵ Diore cuasamana pa'icheja'che pa'imanejũ'u. Ūcuachi'a repana cho'ocheja'che cu'ache cho'oñu chiimanejũ'u. Jā'aja'ne pañu chiina Diore cuhena'me. ¹⁶ Diore cuasamana ija'che pa'ime: Cu'ache cho'oneeju, chekuna nee tua paauache ñaju, "Chekunare na'a rua masinaa'me chukuna", chiiju cuasame. Repana cu'ache pa'iche Dios jo'kasi'ema'mu. Diore cuasamana cu'ache cuasaju cho'oche'me jā'a cu'a. ¹⁷ Cheja si'asõpi'ramu. Na'a pa'isirumu cheja peoja'mu. Ūcuaja'che cu'ache cho'ona peojanaa'me. Jā'ata'ni Dios chũ'uñe cho'oneena Repau pa'ichejare ai sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

Dios chu'o ũcuarepare che'chonana'me jorechu'o che'chona pa'iche'te kũamũ

¹⁸ Asarepajũ'u, chu'u chĩjjava'na. Chura cheja si'api'ramũ. Aperũmu musanũkona, "Jesucristo'te rua chekũaji raija'mũ", chiiche asasinãa'me. Chura Jesucristo'te cuhena pãĩ jainũko rani pa'ime. Repanapi rani pa'ijũna ña, "Cheja si'asõpi'ramũ", chiime mai.

¹⁹ Repana Jesucristo'te cuhena maire ja'me jovo pa'isinapi Diore cuasamanajeju maire jo'ka sanisõsinaa'me. Maina'me Diore cuasana pani jo'ka saimana'asinãa'me repana. Jã'ata'ni repanapi jo'ka sanisõrena ña masiju, chekũna pãĩ, "Diore cuasamanaa'me jã'ana", chiime repanare.

²⁰ Cristo musanũkonare ja'me paaũ chini Dios Rekocho'te raosi'kua'mũ. ũcuarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna Dios chu'o ũcuarepare masime musanũkona. ²¹ Dios chu'o ũcuarepa vesũjũna tocha saoma'ñe, musanũkonapi ũcuare masijũna ie chu'o tocha saomu chu'u. Pãĩ chekũna te'ena, "Dios chu'o che'chonaa'me chũkũna", chiiju jorechu'ore che'choju chu'o ũcuarepa che'choma'me. ²² Pãĩ Dios i'kasi'ere jachaju, "Dios Raosi'kũma'mũ Jesús", chiina joreme. Jã'aja'ñe i'kaju jachaju Jesure Dios Raosi'kũre cuheju Pũka'kũ Diorejatũ'ka cuheme repana. ²³ "Jesús Dios Mamakũma'mũ", chini Jesuni cuasamana Pũka'kũre ũcuachi'a cuasama'me. Jã'ata'ni, "Jesús Dios Mamakũ'mũ", chiiju Jesure cuasana Pũka'kũre Diore ũcuachi'a cuasame.

²⁴ Musanũkona aperũmu asa chẽasi'e Dios chu'ore jo'kasõma'ñe cuasaju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe jo'kama'ñe cuasaju pani Dios Mamakũna'me re'oja'che pa'ijanaa'me musanũkona. ũcuachi'a Repau Pũka'kũ Diona'me re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁵ Repau Jesucristo, "Musanũkona Dios pa'ichejare ai sani si'arũmu pa'ijanaa'me", chiisi'kua'mũ maire. ²⁶ Chekũna pãĩ joreju cacu'oñu chiime musanũkonare. Repana jorena pa'iche'te kuara chini ie chu'o tocha saomu chu'u musanũkonare. ²⁷ Jesucristo musanũkonani ja'me paaũ chini Dios Rekocho'te raosi'kua'mũ. Raõna Repau Dios Rekocho musanũkonare jo'kasõma'ñe ja'me pa'iu jorema'ñe Dios chu'o peore ũcuarepa re'oja'che che'choku pa'imũ musanũkonare. Jã'ajekũna musanũkona chekũnare che'chonare chiima'me. Dios Rekocho musanũkonare ũcuarepare che'choku, "Jesucristo'te cuasache jo'kasõmanejũ'u", chiũ chu'vamũ. Repa chu'vache asa chẽa jo'kasõma'ñe cuasaju pa'ijũ'u.

²⁸ Asarepajũ'u, musanũkona chu'u chĩjjava'na. Maipi Jesucristo'te cuasache jo'kasõmaneni Repau icheja mai pa'ichejana jo'e cajerũmu ña pojojanaa'me, Repau'te cuasache jo'kasõmanesinajeju. Repau'te cuasache jo'kasõnita'ni Repau cajerũmu ña vajuchuju katiñu chiijanaa'me mai.

²⁹ Dios Mamakũ Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okũ'mũ. Jã'are masini ie ũcuachi'a masime mai: Pãĩ re'oja'chechi'a cho'ona Dios chĩia'me, Jesucristo repanare cho'okaisi'jekũna.

3

Diore cuasana Repau chĩjvana pa'iche'te kũamũ

¹ Asarepajũ'u musanũkona. Mai Ja'kũ Dios maire rua chiũ, "Musanũkona chu'u chĩia'me", chiimũ. Jã'ajekũna Dios chĩia'me mai. Pãĩ chekũna Diore cuasamana Dios pa'ichejẽ'e vesuju ũcuaja'che mai pa'iche vesũme.

² Asarepajũ'u chu'u cuasana. Chura Dios chĩia'me mai. Mai pa'ijache chuta'a vesũme mai. Jã'ata'ni chura iere masime: Icheja mai

pa'ichejana Jesucristoji jo'e ratu Repau pa'iche masirepa ñajanaa'me mai jā'arumuta'ni. Ūcuachi'a Repauni ña Ūcuaujana carūhijanaa'me. ³ Jā'ajekuna mai Repau'te cuasana Repau jo'e rairumu Ūcuaujana carūhijañere cuasaju pojoju cu'ache cho'оче ūhasō Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'ime.

⁴ Pāi cu'ache cho'ona Dios chū'ñe jachasōme. Cu'ache cho'оче Dios chū'ñe jo'kasi'ema'mu. ⁵ Jesucristo mai cu'ache cho'оче'te tu'nesōkasa chini icheja mai pa'ichejare caje pa'iu jūni ro'ikaisi'ku'a'mu. Repau jmakarujē'e cu'ache cho'oma'ku'a'mu. Chura musanukona masime jā'a. ⁶ Pāi Jesucristo'te masi cuasana cu'are juvoju re'oja'che pa'ime. Si'arumu cu'ache cho'ona Jesucristo pa'iche vesume. Cu'are cho'ojū Repau'te Jesucristo'te masi cuasama'me repana.

⁷ Asarepajū'u, chu'u chūijana. Pāipi musanukonani jorechu'ore che'choju cacu'oñu chiito repana i'kachu'o asa chēamanejū'u. Jesucristo re'oja'chechi'a cho'oku'mu. Jā'ajekuna pāi re'oja'che cho'ona Repau pa'icheja'che pa'ime. ⁸ Jā'ata'ni cu'ache cho'ona vati neena'me. Repau vati mamarumu cu'ache cho'oku chuta'a irumujatū'ka cu'ache cho'oku pa'imū. Jā'ajekuna Dios Mamaku repau vati cu'ache cho'оче'te ūsera chini chejana cajesi'ku'a'mu.

⁹ Dios chīi, Repau'te cuasana Dios Rekocho'te paaju si'areparumu cu'ache cho'ojū pa'ima'me. Repau chūijeju cu'achejē'e cho'ocuheme repana.

¹⁰ Pāi cu'ache cho'ona Dios chīima'me, ūcuachi'a chekunare cuasamana. Jā'ajekuna pāi cu'ache cho'ojū chekunare oimanare ña, "Dios chīima'me ina; vati chū'ñe'te cho'ome", chiire'omū.

Maire ūcuanukore pāi, "Chekunare oiju pa'ijū'u", chiimu Dios

¹¹ Aperumu Dios chu'o apeche'cherumu Dios chū'ñe chekunapi che'chojuna asasinaa'me musanukona. Ija'che che'chosinaa'me repana: " 'Musanukona pāi sāiñechi'a oiju cuasaju pa'ijū'u", chiimu Dios maire ūcuanukore", chijū che'chosinaa'me repana. ¹² Aperumu pa'isi'ku Caín jā'aja'ñe cho'oma'ñe cu'ache cho'oku paniasomū. Repau cho'jeuta'ni re'oja'che cho'oku paniasomū. Jā'ajekuna majaa'chu Caín cho'jeu'te cuheku vanisōasomū, vati cu'ache chū'ñe cho'okujeku. Repau Caín pa'isi'ēja'che pa'imaneñu mai. Re'oja'che pa'ijū chekunare oiju pañu.

¹³ Asarepajū'u, chu'u chūijana. Chekuna pāi Diore cuhena maire ūcuachi'a cuheme. Jā'ajekuna, "¿Je'se pa'ina jā'ana maire cuheche?", chijū cuasamanejū'u musanukona. Jā'aja'ñe cho'ome pāi maire Jesure cuasanare.

¹⁴ Pāi chekunare cuasamana ūcuachi'a Diore cuasama'me. Repau'te cuasamana repana jūnisōsirumu Dios pa'icheja saima'ñe vati toare ai sani uuju pa'ijanaa'me. Mai Diore cuasanata'ni chekunare oinajeju chura iere masime: Repau'te cuasanajeju Dios pa'ichejana ai sani mai re'oja'che pa'ijache. ¹⁵ Pāi chekunare cuhena pāi vaina cuasache'te cuasame. Jūnisōsirumu Dios pa'icheja saimanejanaa'me repana. Jā'a masime musanukona. ¹⁶ Jesucristo mai cu'ache cho'оче jūni ro'ikaisi'kujeku maire oimū. Masime mai jā'a. Jesucristo maire o'icheja'che chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pañu. Mai re'oja'che cho'оче'te ūseju chekunapi pe'ruju maire vanisōñu chiitojē'e ūcua chekunare re'oja'che cho'okaiju pañu. ¹⁷ Diore cuasana te'ena pōse karama'ñe paame. Chekunata'ni Diore cuasana chuova'na pa'ime. Jā'ajekuna pōse paanare, "Chuova'na pa'inare ña oiju cho'okaijū'u", chiimu chu'u. Ña oima'to cu'amu. Chuova'na pa'inani ña oimani Diore cuasama'me repana.

¹⁸ Asarepajũ'u, chu'u chĩijana. Maipi, "Chekunare oinaa'me chukuna", chinata'ni repanare re'oja'che cho'okaima'to cu'amũ. Cho'omanapi i'kani peoche i'kame mai. Chekunare oiju ũcuarepa re'oja'che cho'okaiju pañu mai.

"Dios cho'okaija'mũ chu'ure", chini cuasaju vajuchuma'ñe Diore i'kache'te kwamũ

¹⁹⁻²⁰ Jã'aja'ñejekuna maipi pãi chekunani oni, "Diore masi cuasanaa'me", chiire'omũ maire. Jã'ata'ni te'ñoã mai, "Dios chũ'ũñe si'areparumũ cho'oma'ku'a'mũ chu'u", chini oiju cuasame. Jã'ata'ni Dios peore Masiũ mai rekoñoã pa'iche peore Ñaku mai Repau'te masi cuasache ñamũ. ²¹ Maipi pãi chekunare oiju pa'ito Diore vajuchuma'ñe sēere'omũ. ²² Ũcuachi'a maipi Repauni pojoju Repau chũ'ũñe re'oja'che cho'uju maire uache'te sēeto re'oja'che isikuna koojanaa'me mai. ²³ Ija'chere chũ'ũmũ Dios maire: "Musanukona chu'u Neekure Jesucristoni cuasaju Repau chũ'ũñe sãĩñechi'a cuhema'ñe cuasaju pa'ijũ'u", chiiu chũ'ũmũ Dios maire. ²⁴ Pãi Dios chũ'ũsi'e cho'ona si'arumũ Ũcuauña'me re'oja'che pa'ime. Dios Rekocho maini ja'me paau chini Repau Raosirekochoji ja'me pa'iu, "Dios musanukonare ja'me pa'imũ", chiiu kuakuna masime mai.

4

Diore cuasana cho'ochena'me Diore cuhena cho'ochete kwamũ

¹ Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Pãi musanukonare, "Dios chu'o che'chome chukuna", chiito repana che'choche teana asamanejũ'u. Dios chu'o ũcuarepa i'kato'te, repana che'choche asajũ'u. Rua jainuko jorechu'o che'chona pa'ime icheja cheja. ² Jesucristo icheja cheja caje maija'iu pa'isi'ku'a'mũ. Jã'are kuaju che'chona Dios chũ'u jo'kasi'ere chu'o che'chome. Musanukonapi repana che'choche'te asani, "Dios Rekocho paame ina", chini repana pa'iche cuasa masijanaa'me. ³ Repana pãi, "Jesucristo Dios Raosi'ku'a'mũ", chiiju che'choni Dios Rekocho peome. Na'a pa'isirumũ Jesucristo'te rua cuhekaji raija'mũ. Musanukona repau raijache asasinaa'me. Pãi te'ena repau cuasacheja'che cuasame chura pa'ina.

⁴ Asarepajũ'u, chu'u chĩijana. Vati Diore cuhenare paaku'mũ. Musanukonata'ni Dios chēa paacojñonajeju repanare cajejaimē, Diopi ja'me pa'iu cho'okaiuna. Vati re na'a rua masiku'mũ Dios. ⁵ Cu'ache che'chona vati neena'me. Jã'ajekuna repau chũ'ũñe'te i'kaju che'chojuna Diore cuhena pãi asaju pa'ime. ⁶ Pãi Diore cuasana chukuna Repau raosina che'choche'te asaju pa'ime. Repau'te cuasamanata'ni asacuheme. Jã'ajekuna Dios chu'o asacuhenare ñani, "Diore cuasamanaa'me jã'ana", chiire'omũ. Jã'ata'ni pãi Dios chu'o asaneenare, "Diore cuasame ina", chini repana pa'iche'te ña masire'omũ maire.

Dios pãi ũcuanukore oiche'te kwamũ

⁷ Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Ũcuanuko sãĩñechi'a cuasaju pañu mai. Jã'aja'ñe paapu chini chũ'u jo'kasi'ku'a'mũ Dios maire. Pãi chekunare cuasana Dios chĩijeju Repau pa'iche masime. ⁸ Pãi ũcuanukore oiku'te Dios. Jã'ata'ni pãi chekunare cuasamana maire Oiku'te Diore cuasama'me. ⁹ Dios Repau Mamaku'te Ũcuatē'euni chejana casosi'ku'a'mũ, maipi Repauni cuasaju re'oja'che pa'iju mai jũnisōsirumũ Dios pa'ichejare ai sani paapu chini. Jã'ajekuna maipi Dios Mamaku'te casosi'ere cuasani,

“Dios maire rua oimū”, chiiju cuasame mai. ¹⁰ Mai rekoñoã uache cuasaju chareparo Dioni cuasamanesinaa'me mai. Repau Dios maire rua oikujeku Repau Mamaku'te chejana casouna caje pa'iu mai cu'ache cho'ochete ro'ikaiu chuensisosi'kua'mu Repau.

¹¹ Asarepajũ'u, chu'u cuasana. Dios maire rua oiuna mai ũcuachi'a chekunare rua cuasaju oiju pañu. ¹² Pãi te'eujẽ'e Diore ñamanaa'me. Jã'ata'ni maire chekunare cuasanare Dios ja'me pa'imũ. Jã'ajekuna maini Ũcuajji cho'okaiuna chekunare si'arumũ na'a rua cuasaju pa'ijanaa'me. ¹³ Dios maini ja'me paau chini Repau Rekocho'te raosi'kua'mu. Ũcuarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Dios maire ja'me pa'iche masime mai. Ũcuachi'a mai Repauna'me re'oja'che ja'me pa'iche masime.

¹⁴ Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku'te chejana casosi'kua'mu, Repau'te cuasanani Mamakuji chẽa paaku vati toa sani uche'te ũsekaau chini. Chukuna Repau'te Jesucristo'te cheja pa'irumu ñasinajeju Repau pa'iche'te pãi ũcuaukore kuaju pa'ime, masia'ju chini. ¹⁵ “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiinachi'a pãi Diona'me re'oja'che pa'ime. Ũcuachi'a Repau'te cuasanare jo'kama'ne ja'me pa'imũ Dios.

¹⁶ Dios maire rua oiche'te masiju Repau'te cuasame mai. Pãi ũcuaukore rua oimũ Dios. Jã'ajekuna pãi chekunare cuasache jo'kasõmana Diona'me re'oja'che pa'ijuna Repau repanare jo'kama'ne ja'me pa'imũ. ¹⁷ Jesucristo Repau Puka'kure vajuchuma'ne cuasamu. Mai ũcuaja'che Repau'te Diore vajuchuma'ne cuasaju pa'ime, Repauji maini oiuna. Na'a pa'isirumu Dios pãi ũcuaukore repauna cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chũ'uja'mu. Maita'ni Repau'te cuasaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'inajeju vajuchumanejanaa'me reparumũ t'ato. ¹⁸ Jã'ata'ni, “Dios maire cu'ache cho'oja'mu”, chiiju cuasani vajuchura'ame. Vajuchuju, “Dios maire oima'mu”, chiiju cuasara'ame. Jã'ata'ni, “Dios maire rua oikujeku cu'ache cho'omaneja'mu”, chini cuasaju Repau'te vajuchuma'ne cuasame.

¹⁹ Pãi te'eujẽ'e chuta'a Repau'te cuasamarumupi pãi ũcuaukore oiku'mu Dios. Jã'ajekuna mai ũcuachi'a Repau'te maire charo cuasasi'kujekuna chura sãine cuasame.

²⁰ Pãi te'ena, “Diore cuasanaa'me chukuna”, chiime. Jã'ata'ni repanapi chekunani majapãija'ne pa'inani cuheni jorenajeju peoche i'kame. Chekunare majapãijanare repauna ñanare cuhena, “Diore Ñoma'kureta'ni cuasame chukuna”, chiina peoche i'kame.

²¹ Jesucristo maire ija'che chũ'u jo'kasi'kua'mu: “Musaukuna pãi Diore cuasana pani ũcuachi'a chekunare pãi cuasaju pa'ijũ'u”. Jã'aja'ne chũ'u jo'kasi'kua'mu Repau maire.

5

Diore cuasana Ũcuajji cho'okaiuna vati chũ'ũne si'arumũ cho'oma'ñere kũamũ

¹ “Pãi ũcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chini cuasana Dios chĩia'me. Dios chĩi chekuna Repau'te cuasanare mai Ja'ku Dios chĩijejuna cuasame. ² Maipi Dioni cuasaju Repau chũ'ũne cho'oni, “Chekunare Dios chĩi cuasame mai”, chiire'omũ. ³ Maipi Dios chũ'ũne'te cho'oni Repau'te masi cuasame. Ũcuajji maini cho'okaiuna Repau chũ'ũne cho'ovesama'mu maire. ⁴ Repau chĩi, “Dios maire oiũ cho'okaija'mu”, chiiju cuasanajeju Ũcuajji cho'okaiuna vati chũ'ũne

cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'ome. ⁵ “Jesús Dios Mamakú'mu”, chiiju cuasanachi'a koka paaju vati chũ'ũñe cho'oma'ñe pa'ime.

Dios Mamakú pa'iche'te kuamu

⁶ Jesucristo icheja chejare caje pa'iu okorocojñosi'kuamu. Na'a pa'iu mai cu'ache cho'oche'te ro'ikau kurususē'verona jē'jo nukorena jūnisō chie meosi'kuamu. Dios Rekochoji ũcuarepare chu'o kuakuna Jesús pa'iche masime mai. ⁷ Chotena cunaumu pa'ina, “Jesús Dios Mamakú'mu”, chiiju kuame maire. Mai Ja'ku Dios Repau chu'ore kuamu maire. Repau Mamakú ũcuachi'a kuamu. Repau Rekocho ũcuachi'a kuamu maire. Chotena ũcuate'ere chu'o kuame maire. Jā'aja'ñe kuajuna masime mai Jesús pa'iche. ⁸ ũcuachi'a chotemajña Repau cheja pa'irumu cho'osi'ere cuasaju Repau pa'iche masime mai. Repau'te Jesure okoroumucuse Dios Rekocho ũkupoja'iu cajesi'kuamu. Cajeuna Dios cunaumupi ija'che i'kasi'kuamu: “Chu'u chũa'mu mu'u”, chiisi'kuamu Dios. Na'a pa'iu Repau Jesús Dios Mamakújeku Repau chiepi mekuna jūni ro'ikaisi'kuamu maire. ⁹ Pāipi ũcuauache i'katō repana i'kache'te asa cuasame mai. Jā'ajekuna Dios na'a rua masakú i'kasi'e, “Ūcuarepaa'me”, chiiju na'a rua cuasañu mai, Repau, “Chu'u chũa'mu Jesús”, chiisi'e. ¹⁰ Dios Repau Mamakú pa'iche kuasi'e pāi te'ena asa jachama'ñe cuasaju pa'ime. Chekunata'ni Dios kuasi'e asa jachaju, “Joremu Dios”, chini, cuasama'me. ¹¹ Dios Repau Mamakú pa'iche'te kuaku ija'che i'kaasomu: “Chu'u chũire cuasanachi'a jūnisōsirumu chu'u pa'ichejare rani ai pa'ijanaa'me”, chiniasomu Dios. ¹² Dios Mamakú'te cuasana jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. Repau'te Dios Mamakú'te cuasamanata'ni vati toana ai sani uuju pa'ijanaa'me.

Cuhacho chu'vasi'ea'me

¹³ Musanukona Dios Mamakú'te cuasana jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. Jā'are masia'ju chini musanukonare ie chu'o tocha saomu chu'u. ¹⁴ Jā'ajekuna, “Dios maire cho'okaija'mu”, chini masiju Repau chũ'ũñe cho'uju maire uache'te sēeto asa, isimu Dios mai Repau'te sēeñe. Jā'are masiju vajuçhuma'ñe maire uache sēeme mai Repau'te. ¹⁵ Dios mai sēeñe peore asamu. Jā'are masiju, “Mai sēeñe Dios cho'okaija'mu”, chiiju masime mai.

¹⁶ Musanukonapi chekuna pāi cu'ache cho'oche'te ñani Dioni sēekaijũ'u repanare. Dioni sēekaito repanare re'oja'che pa'iche cho'okaija'mu Dios. Jā'ata'ni repanapi cu'ache cho'oche'te jmakarujē'e ũhacuheto Dioni sēekaijũ'u repanare chiima'mu chu'u. Cu'ache cho'oche ũhamanare jūnisōsirumu vati toana saojamu Dios, repana cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini. ¹⁷ Pāipi ũcuauache cu'ache cho'oto cu'amu. Dios rua cuhemu jā'aja'ñe cho'oche. Jā'ata'ni cu'ache cho'onapi repana cu'ache cho'oche'te ũhasōru Dios repana cu'ache cho'osi'e tunosō jo'e cuasama'mu.

¹⁸ Pāi Diore cuasana Repau chũijeju si'areparumu cu'ache cho'uju pa'ima'me. Vati repanare Diore cuasanare cu'ache chũ'ura chiimu, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Jā'ata'ni Jesucristo Dios Mamakúji ũsekaiuna repana cu'ache cho'oma'ñe pa'ime. Jā'are masime mai. ¹⁹ Pāi Diore cuhena vati chũ'ũñe'te cho'uju pa'ime. Maita'ni Dios chũ'ũñe'te cho'uju pa'inaa'me Repau neenajeju. Jā'are masime. ²⁰ Jesucristo, Dios Mamakú chejare caje pa'iu Puka'ku pa'iche'te che'chosi'kuamu, pāipi Diorepau pa'iche'te masia'ju chini. Jā'are masime mai. Dios Mamarepakuni Jesucristo'te masi cuasanajeju Dios pa'ichejare ai sani

pa'ijanaa'me mai. ²¹ Asarepajũ'u, chu'u chĩijana. Vati chũ'uñe cho'oma'ñe
pa'ijũ'u. Re'omu.

Juan

San Juan jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chekunare oichena'me chũ'o ũcuarepa i'kache'te kuaṁu

¹⁻² Chũ'u aiva'upi mu'ure Diore cuasako'te ie chũ'o tocha saomu, mu'u chũiva'nare ũcuachi'a. Musanukonare cuasaku pa'imũ chũ'u mai ũcuanuƙo Dios chũ'o asa chẽasinajeju. Ũcuachi'a chekuna Dios chũ'o asa chẽasina ũcuanuƙo musanukonare rua cuasame. Repau chũ'o ũcuarepajekuna si'arumu cuasaju pa'ijanaa'me mai. ³ Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku Jesucristona'me rua cuasaju re'oja'che cho'okaime maire. Ũcuachi'a maini oiju cho'okaiju re'oja'che pa'iche jo'kame repana. ⁴ Mai Ja'ku Dios ija'che chũ'umu maire: "Musanukona pãi, chũ'u chũ'o ũcuarepare asa chẽa cho'uju pa'ijũ'u", chũu chũ'umu. Diopi maini jã'aja'ne chũ'una mu'u chũiva'na te'ena ũcuarepa cho'uju pa'ime. Repanapi jã'aja'ne pa'ijuna ñaku rua pojomu chũ'u.

⁵ Asarepajũ'u mu'u. Dios chũ'usi'ere aperumuqueere mu'uni kuara chini tocha saomu chũ'u. Chura mama chũ'u jo'kasi'ema'mu ie chũ'o. Aperumu musanukona asasi'ea'me ie. Ija'chea'me repa: "Chekunare cuasaju saĩnechi'a re'oja'che cho'uju pañu mai", chũu chũ'vamu chũ'u. ⁶ Jã'ajekuna chekunare re'oja'che cho'uju pañu mai. Aperumu jã'aja'ne chũ'u jo'kasi'kua'mu Dios maire. Dios chũ'ũne'te cho'uju chekunare cuasana Diore ũcuachi'a cuasame repana.

Re'oja'che pa'inare joreju cacũ'ona pa'iche'te kuaṁu

⁷ Pãi jainuƙo joreju ija'che che'chome: "Jesucristo cheja caje maija'iu pa'imanesi'kua'mu", chũuju che'choju pa'ime, chekunapi repana joreju che'choche'te asa chẽaa'ju chini. Jã'aja'ne i'kana Jesucristoni cuheju chekunani cacũ'oñu chini i'kame, re'oja'chere ũseju. ⁸ Jã'ajekuna ñarepaju pa'ijũ'u. Musanukonapi pãi jorena i'kachũ'ore asa chẽato Dios re'oja'che isira Chiisi'ku isimaneja'mu musanukonare. Jã'ata'ni musanukonapi pãi jorena chũ'o asa chẽama'ne re'oja'che pa'ito musanukonare re'oja'che pa'iche karama'ne isija'mu Dios.

⁹ Jesucristo che'chosi'e asasinapi jo'kasõ Repau che'chomanesi'ere tũĩñere cuasato cu'amũ. Jã'aja'ne cho'ona Diore cuasamanaa'me. Jã'ata'ni Repau che'chosi'e jo'kasõma'ne cuasaju pa'ina mai Ja'ku Diore ũcua cavesuma'ne cuasaju pa'ime. Ũcuachi'a Dios Mamaku'te Jesucristo'te cuasaju pa'ime repana. ¹⁰ Pãi rani Jesús che'chomanesi'ere jorechũ'ore che'chonare pojomanejũ'u. Ũcuachi'a musanukona vu'ñana rani kãñu chiito ũsejũ'u repanare. ¹¹ Musanukonapi repanani pojoni repana cu'ache cho'ochete ja'me cho'okaime.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹² Musanukonare chũ'o rua kuara chiimu chũ'u. Jã'ata'ni utija'ova tocha saocuhemu chũ'u. Chũ'urepauji musanukonani sani ñaku i'kara chiimu chũ'u. Jã'ajekuna chũ'upi sakuna ti'jñeñe cutuju pojoñu mai. ¹³ Mũa'cho, Diopi chẽauna Repau'te cuasako mamachĩ chũ'o saome musanukonare. Re'omu.

San Juan cuharepacho chu'o tocha saosi'ea'me

Gayo re'oja'che pa'iche'te kʷamʷ Juan

¹ Chu'u aiva'upi mu'ure Gayo'te ie chu'o tocha saomʷ. Diore cuasakujekuna mu'ure rua oia cuasamu chu'u.

² Asarepajũ'u, chu'u cuasaku. Mu'u Diore cuasakujeku re'oja'che pa'iche masimʷ chu'u. Jã'ajekuna mu'ure Dioni si'arumʷ sēekaimʷ chu'u, re'oja'che ti'jñea'ku chini. Ũcuachi'a mu'upi jũ'ima'ñe vajuu paau chini sēekaimʷ chu'u. ³ Icheja chu'u pa'icheja pã te'ena Diore cuasana rani pa'iju mu'u Dios chũ'ũñe rũhiñe cho'oku Repau chu'o ũcuarepare cuasaku pa'iche'te kuarena asa pojosi'kua'mu chu'u. ⁴ Chu'u chĩijana Dios chũ'ũñe cho'uju re'oja'che pa'ito asa rua pojoku'mu chu'u.

⁵ Asarepajũ'u, chu'u cuasaku. Mu'u chekunare Diore cuasanare re'oja'che kuiraku pa'iku'mu, mu'u aperumʷ ñamanesinarejatũ'ka.

⁶ Te'ena mu'u repanare cuasaku re'oja'che cho'okaisi'e ichejana rani chukuna'te ũcuanukore Jesucristo'te cuasakuanupu'te kuasinaa'me. Chekuna Dios chu'o che'chona mu'ure ti'ato ũcuachi'a kuiraku pa'ijũ'u repanare. Repanapi jo'e chekuchejana saito repana chiiche cho'okani saojũ'u repanare, Diopi pojoa'ku. ⁷ Diopi chũ'ukuna ku'iju Repau chu'ore che'choju pa'ime repana. Diore cuasamanare, "Chukuna'te kuirajũ'u", chiima'ñe ku'ime repana. ⁸ Jã'ajekuna maipi Diore cuasanapi kuirañu repanare. Jã'aja'ñe cho'oni repanare ja'me cho'okaime mai, pãipi Dios chu'ore asaa'ju chini.

Diótrefes cu'ache cho'osi'ena'me Demetrio re'oja'che pa'isi'ere kʷamʷ

⁹ Aperumʷ chu'u musanukonare Jesucristo'te cuasakuanupu'te chu'o tocha saosi'kua'mu. Jã'ata'ni Diótrefes pã chũ'uku pasa chini chu'u tocha saosi'ere asacuheku, "Juan chu'ure chũ'ukuma'mu", chiniasomʷ.

¹⁰ Jã'ajekuna repau cho'оче musanukona pa'icheja saisirumʷna peore kuaja'mu chu'u. Chukuna'te rua cu'ache cutukuasomʷ repau. Jã'achi'a cho'oma'ñe chekunare Jesucristo pa'iche'te che'choñu chini sainare ũcuachi'a cuhekuasomʷ repau. Ũcuachi'a chekuna repanare pojoñu chiito ũseku Jesure cuasakuanupu ja'me pa'iche ũsekuasomʷ repau.

¹¹ Asarepajũ'u, chu'u cuasaku. Cu'ache cho'ona pa'iche ña chēa ũcuaja'che pa'imanejũ'u. Re'oja'che cho'ona pa'iche'te ña chēajũ'u. Re'oja'che cho'ona Dios neenaa'me. Cu'ache cho'onata'ni Dios neenama'me.

¹² Demetrioreta'ni pã ija'che i'kame: "Demetrio rua re'oku'mu. Dios chũ'ũñe ũcuarepa cho'oku'mu", chijuasomʷ. ũcuanuko repau'te jã'aja'ñe i'kaju ũcuarepare i'kame. Chu'u ũcuachi'a, "Re'oku'mu repau", chiiu kuaku'mu chekunare. Jorema'mu chu'u. Masimʷ mu'u jã'a.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹³⁻¹⁴ Mu'ure chu'o rua kuara chiimʷ chu'u. Jã'ata'ni rupʷ tochasi'epi kuacuhemʷ chu'u. Mu'ure na'mi sani ñara chiimʷ chu'u. Chu'upi sakuna ti'jñeñe ñaju cutujanaa'me mai. ¹⁵ Re'oja'che pa'ijũ'u mu'u. Icheja pa'ina maire re'oja'che cho'ona Diore cuasana chu'o saome mu'ure. Mu'u pa'icheja pa'inare chukuna'te chiinare chu'o sa kuakaijũ'u. Re'omʷ.

Juan

San Judas chu'o tocha saosi'ea'me

Dios chēacojñosinare Judas tocha saosi'ea'me

¹ Chu'u, Judas, Santiago cho'jeuji, Jesucristo chū'ũñe cho'okaikūji musanukonare ija'ovana ie chu'o tocha saomũ, mai Ja'ku Diopi oiũ chēa paakuna Jesucristo cu'ache ũsekaicojñonare. ² Diopi musanukonare chiũ oiũ rekoñoana re'oja'che pa'iche karama'ñe isiku paau.

Jorechu'o che'chona pa'iche'me

³ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana chu'u cuasana. Musanukonare Dios re'oja'che pa'iche jo'kasi'ena'me Repau maire vati toa saochē ũsekaiche'te kuaku ruã tocha saouache cuasaku pa'isi'kuamũ chu'u musanukonare. Jã'ata'ni chura chekere kuaku chu'vachu'ore tocha saochē pa'imũ chu'ũre, musanukonapi Diore masi cuasache'te peore cho'ore'ocheta'ka cho'oju cuasaju maire Repau neenare jo'kasi'ere ũcua cuasaju paapu chini.

⁴ Pãipi ruã joremasinapi te'ena musanukonani ja'me jovo chi'ijuna, jã'aja'ñe kuaku tochache pa'imũ chu'ũre, Dios chu'o pa'ikorovu aperumũ, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me", chiiche tocha kuacojñosinapi musanukonani ja'me pa'ijuna. Cu'anajeju ija'che chu'vame repaña: "Mai Cuasakuji Diopi maini oiũ cu'ache cho'ochē cuasamauna ũcuauache cu'ache cho'oto re'omũ", chiiju chu'vaju Maire Paaku'te Jesucristo'te Mai Aire jachaju pa'inaa'me repaña.

⁵ Ie ũcuare masinare'tani musanukonapi cuasaju che'chea'ju chini kuara chiimũ chu'u: Maire Paaku Dios Israelpãi Egipto cheja pa'isinare etua ra Repau chū'ũñe asa jachaju cuasamanare pãi peochējana jūnisõñe chū'ũasomũ. ⁶ ũcuachi'a ángeles te'enare Repau chū'ũ jo'kasi'ere pa'icuheju repanare uachechi'a paũ chiijuna Repau pa'icheja eto si'arumũ chijacheja pa'ichejana chēa quēo suo paacheja'che paamũ Dios repanare, ũcuauako cho'osi'e ro'iche Repau chū'ũumucusejatũ'ka.

⁷ Aperumũ pa'isina Sodoma vu'ejoopo canana'me Gomorra vu'ejoopo pa'ina repajoopoã kueñe cajoopoã pa'inana'me cho'ocojñosi'e ũcuachi'a cuasajũ'u. Repaña pa'imanare ũcuauanare ja'me kãiju, umupãi ũcuajanare umũneeju ũcuachi'a romi ũcuajanare romineejũ cheke si'ache cu'a cho'oju pa'ijuna Dios repanani pe'ruku sējoku cho'ouna toa chachama'ñe uutoapi tuãni uosōasomũ, repaña cu'ache cho'osi'e ro'i. Jã'aja'ñe cho'osomũ Dios maipi repaña cho'ocojñosi'ere cuasa kuku cu'ache cho'oma'ñe pa'iju re'oja'chere cho'oju che'chea'ju chini.

⁸ Repaña, musanukona pa'icheja pa'ina, cu'ache che'chona ũcuaja'che repaña uo kãni ñañechi'are che'choju repaña ca'nivũapi cu'ache cho'oju, Maire Paaku chū'ũñejē'e jachaju cuheju, cunaumũ pa'iju chū'ũnare ñomanarejē'e vajuchuma'ñe cu'ache cutunaa'me. ⁹ Angeles chū'ũkuta'ni Miguel, repau Moiseni tãra chini vati aina'me cavarumũ, repauni vajuchuku cu'ache i'kama'ñe, "Diopi mũ'u cu'ache cho'osi'e ro'i chū'ũa'ku", chiniasomũ repau'te. ¹⁰ Repaña jorechu'o che'chonata'ni repaña ñamamajñaruãna'me ñamanare cu'ache i'kanaa'me. "Ruã masinaa'me chukuna", chiinata'ni cu'ava'na masichechi'a masinaa'me. Repaña masichechi'a cho'oju si'arumũ na'a ruã cu'ache cho'oju cho'osõju pa'ime repaña.

¹¹ Repanapi Cain pa'isi'eja'che pa'iju chekunarejē'e cuasama'ñe cu'are cho'oju Diopi chū'ũna ruã chũova'nare cu'ache ti'ñeja'mũ

repanare. Ūcuachi'a kurire kooñu chini Balaam cho'osi'eja'che cu'are ūcuauache cho'oju pa'ime. Ūcuachi'a Coré cho'osi'eja'che Dioni jachaju cho'osojanaa'me repana, jachache ro'i.

¹² Musanukona chi'i sañeche'i'a cuasaju pojoju ãu airumu ja'me chi'i chekunare jmakaruj'e ña kukuma'ne vajuchuache ñoñe cho'oju rua soju cono ūkuju ãu ãinaa'me repana. "Chekunare pãi kuiranaa'me chukuna", chiinata'ni repnachi'a meñe kuiranaa'me. Jã'aja'ne cho'oju oko rara chini rama'ne tuta saocheja'che jorenaa'me repana. Ūcuachi'a sũkiñuã repañuã ãiñe kũirumu tĩ'ato kũimañuãja'ne pa'ime. Saivuãre ruta ūharena jũnisõsiñuãja'ne pa'ime repana. ¹³ Ūcuachi'a repana cu'ache cuasache chiachaji fa'akuna sui'rika rua meno ji'richeja'che rua i'kaju vajuchuache cho'o ñoju pa'inaa'me repana. Ma'jñoko repana ku'ima'ña saiju cavesuõ tĩñe saicheja'che cu'ache pa'iju Diopi chũ'una rua chijachejare ai sani pa'ijanaa'me repana.

¹⁴ Ūcuachi'a Enoc Adán majanajeu mamaku majanajeu chĩ pa'isi'ku Dios chũ'ore kuakau repna jorena cho'ocojñojañe ija'che kuaku i'kaasomu: "Diore Repau neena ángeles rua jainukona'me raiuna ñamũ chũ'ũ. ¹⁵ Pãi ūcuauko cho'osi'ere ro'iche chũ'ura chini raimũ. Cu'anani repna cu'ache cho'osi'e ro'i, ūcuachi'a cu'anajeu Repauni jachaju chejeju cu'ache i'kasi'e ro'ia'ju chini chũ'ura chini raimũ Repau", chiniasomu repau Enoc. ¹⁶ Repana jorena si'arumu ke'rechechi'a pa'iju, cu'ache i'kaju repnare uachechi'a cu'ache cuasanaa'me. Repana pa'ichechi'a meñe i'kaju pojnapri, chekunare ūcuamani re'oja'che cho'okaaru chini joreju re'oja'cheja'che i'kanaa'me repna.

Ñarepaju pa'ijũ'ũ; jorenari casũ'oju

¹⁷ Jã'ata'ni musanukona chũ'ũ majapãijana chũ'ũ cuasana, asarepajũ'ũ. Maire Paaku Jesucristo saosina musanukonare kuasi'e cuasajũ'ũ, ija'che i'kasi'e: ¹⁸ "Na'a pa'isirumu Jesucristo chuta'a jo'e raimarumu pãi musanukonana'me pa'ina Repau'te masi cuasamanajeu pãisojanaa'me musanukonare, repnare uachechi'a cu'ache cho'oju pa'inajeu", chisinaa'me. ¹⁹ Jã'aja'ne i'kacojñosina musanukonana'me pa'ina jorena ūcuanaa'me. Jesure cuasamana pa'iche pa'iju Dios Rekocho'te peuju ūcuauache cho'oju casũ'ojuna pãi te'ekuanuchi'a kuñusõju pa'ime.

²⁰ Jã'ata'ni musanukona chũ'ũ majapãijana chũ'ũ cuasana, asarepajũ'ũ. Musanukona cuasache'te Dios chũ'o na'a rua che'cheju masi rũhiñe pa'ijũ'ũ. Ūcuachi'a Dios Rekocho kuache'te sũeju pa'ijũ'ũ Repau'te. ²¹ Dios maire oiche'te cavesuma'ne cuasaju ūcuachi'a Maire Paaku Jesucristo maini oiu Dios pa'ichejana ai sajaumucusera cuasaju cha'aju pa'ijũ'ũ.

²² Masi cuasamanare oiju cho'okaijũ'ũ, masi cuasaa'ju. ²³ Toana tuãnisõcuhanaña'ne cu'ache pa'inare tũũseju chẽa kuñõñeja'ne cho'okaijũ'ũ. Chekunare cu'ache cho'onare oiju repna cho'oche ña ũseju repna cho'ocheja'che cho'oma'ne re'oja'chere che'choju pa'ijũ'ũ.

Dioni pojoku i'kasi'ea'me

²⁴⁻²⁵ Dios Ūcuate'euji Maire Paaku Jesucristo cho'okaisi'ejekuna maire vati toa sani uuche ũsekaikujĩ peore Masikujĩ cho'okaiuna Repau'te cuasache ũhasõma'ne cuasaju re'oja'che pa'iju rua pojoju pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna Repau'te cuasache ũhasõmaneni cu'ache peonari Repau'te re'oja'che ñoku'te ti'jñeñe sani re'oja'che pa'ijanaa'me mai. Dios re'oja'che

pa'ia, Aijeku Pāi Ūcuanukore Paaku, peore Masiujeku chuta'a cheja
peoramuje'e pa'ia iramuje'e pa'ia si'arumu pa'iku'mu Repau. Re'omu.
Judas

San Juan cheja cho'ocojñojañere Diopi ñokuna ñaku tochasi'ea'me

Dios Jesucristo'te i'kaku ñosi'ere kuamu

¹ Ie ch'u'o iphuro tochasi'e icheja cheja churepara cho'ocojñojañere Dios Jesucristo'te kuaku ñosi'easomu, Ūcuauji Repau neenani ūcuare ñoku kuaa'ku chini. Diopi kuaku ñouna Jesucristo' asa ch'u'u Juan Repau'te cho'оче cho'okai'ku pa'ichejana ángelni raosi'kua'mu, ūcuare ch'u'uni kuaku ñoa'ku chini. ² Dios i'kasi'ere ángelpi rani ñoku kuaana asa ūcuare kuaku ie tocha saomu ch'u'u musanukonare.

³ Ūcuauaku'te pãiu'te iphuro tochasi'ere ñaku i'kakaiku'te re'oja'che ti'jñeja'mu. Repau ñaku i'kakaiche'te asa ch'ea cho'onare ūcuachi'a re'oja'che ti'jñeja'mu. Iphuro tocha kuasi'e cho'oramũ ti'api'ramu.

Jesucristo'te cuasakuanupuãre sieterepajoopã canare Juan tocha saosi'ere kuamu

⁴ Ch'u'u, Juanpi, musanukonare Asia cheja cajoopã sieterepajoopã canare Jesucristo'te cuasakuanupuãre iere ch'u'o tocha saomu: Dios irumu pa'imũ. Chuta'a cheja cho'omarumu pa'ikuasomu Repau. Ūcuachi'a si'arumu pa'iku'mu Repau. Ūcuauji oiũ re'oja'che cho'okaaũ musanukonare, pojoju paapu chini. Ūcuachi'a Dios Rekocho Repau ch'u'uku ñu'isai'ũ ti'jñe'ũ'te pa'iu re'oja'che Cho'okairekochoji oiũ re'oja'che cho'okaaũ musanukonare, pojoju paapu chini. ⁵ Ūcuachi'a Jesucristo Dios pa'iche ch'u'o ūcuarepa kuakuji oiũ cho'okaaũ musanukonare, pojoju paapu chini. Repau Jesucristo jo'e jũ'imatejañere chareparo jũni vajuraisi'kua'mu. Ūcuachi'a cheja pa'inare pã ch'u'unare ūcuachu'o Aia'mu Repau. Repau Jesucristo maini oiũ mai cu'ache cho'оче'te ro'ikaiũ jũnisõsi'kua'mu. ⁶ Repau Jesucristo maire Repau ch'u'ũne'te cho'ojũ na'a pa'isirumuna Repauna'me ch'u'ũju paapu chini ch'ea paamu. Ūcuachi'a maipi Repau Puka'kuni Dioni phairipã cho'okai'cheja'che cho'okaiju paapu chini jo'kamũ Repau maire. Pã ūcuaukuo cuasaju si'arumu cuhama'ne re'oja'che i'kaju paapu Repau'te. Ūcuachi'a Repauji pã ūcuaukore si'arumu ch'u'uku paau. Jã'aja'ne paau.

⁷ Dios Raosi'kure Cristo'te pikona'me cajeuna pã ūcuaukuo ñajanaa'me, Repau'te vanisõsina jojosinajatu'ka. Pã si'achejña pa'ina Repauni ña kukucajejani rua oijanaa'me. jã'aja'ne paau!

⁸ Pã Ūcuaukore Paaku Dios, Peore Masiu ija'che i'kamũ: "Chuta'a cheja cho'omarumajẽ'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu ch'u'u", chiimũ. Dios irumajẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarumu pa'ikuasomu Repau. Ūcuachi'a si'arumu pa'iku'mu Repau.

Jesucristo'te vajuchuache ñoku'te ñasi'ere kuamu

⁹ Ch'u'u, Juan, musanukona Cuasaku'te Jesucristo'te cuasakujeku muachuja'iu'mu. Musanukonare Jesucristoni cuasajuna cu'ache ti'jñe'ũ'ne ch'u'ure ūcuaja'che Repau'te cuasakujekuna ūcuaja'che ti'jñesi'kua'mu. Maire Paaku Jesucristo cho'okaimũ maire, cu'ache ti'jñeco'jñonijẽ'e Repau'te cuasache'te ūhasõmanea'ju chini. Aperumu ch'u'upi Dios ch'u'ore ch'u'vaku Jesucristo pa'iche'te kuakuna asa pã

chũ'ure chēa, pāi pejuupona Patmos juupona sa jo'kasōsinaa'me. ¹⁰ Sa jo'karena pa'iu puaumucusena Dios Rekochoji cho'okuna chũ'u cho'jepi pāiu i'kache trompetavu juhijuna rua asocheja'che rua i'kache'te asasi'kua'mu chũ'u. ¹¹ Chũ'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chũ'u: "Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chũ'u. Mu'u ñajañe utija'okorovuna tocha Asia cheja cajoopoā sieterepajoopoā canani Jesucristo'te cuasakuanupūāre saojũ'u, Efeso vū'ejoopo canare, Esmirna vū'ejoopo canare, Pérgamo vū'ejoopo canare, Tiatira vū'ejoopo canare, Sardis vū'ejoopo canare, Filadelfia vū'ejoopo canana'me Laodicea vū'ejoopo canare", chũ'iche'te.

¹² Jā'aja'ñe i'kauna asa chũ'ure i'kasi'kuni ñara chini chũris'kua'mu chũ'u. Churi ñato pachokuripi cho'osisaivuã uoñoā pa'isaivuãpi si-eterepasaivuã nukasi'kua'mu. ¹³ Ūcuaja'che repasaivuã chenevuna Jesucristo'te Dios Raosi'kure maija'iu nukakuni ñasi'kua'mu chũ'u. Kāa cū'achajatũ'ka repacuecho pa'ikāa ju'ikujī ā'capu pachokurime'te tūisi'kua'mu Repau. ¹⁴ Repau raña oveja rañaja'ñe poja'isi'kua'mu. Ūcuaja'che nieve poja'icheja'che pojaraña paasi'kua'mu. Repau ñakocaā toaja'che ñosi'kua'mu chũ'ure. ¹⁵ Repau cū'a pachocuna toana pojuna ko'sija'icheja'che ko'sijacū'a paasi'kua'mu Repau. Ūcuachi'a, Repau i'kache okopi chā'iu asocheja'che asosi'kua'mu chũ'ure. ¹⁶ Repau uajjūtũre ma'jñoko sieterepanare cājis'i'kua'mu. Ūcuachi'a Repau chũ'opoji va'ti ka'chakā'jño jūjusvva'tipi etasi'kua'mu. Repau chia ūcuachi'a re'o pa'iuña ũsuu rua miaku ko'sija'icheja'che rua ko'sijachia ñosi'kua'mu chũ'ure.

¹⁷ Repauni ña jūnisōsi'kujā'che repau ti'jñeñena tāisi'kua'mu chũ'u. Tāni ūhiuna uajjūtũpi jaku ija'che i'kasi'kua'mu repau chũ'ure: "Vajuchumanejũ'u. Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chũ'u. ¹⁸ Ai pa'iku'mu chũ'u. Jūnisōsi'kuta'ni vajurani pa'iu si'arumu pa'ijachere pa'iku'mu chũ'u. Chũ'ure llavemaka paakujā'che pa'iuña pāire jū'isina pa'ichejana chũ'u saouato chũ'ure'omu. Ūseuato ũsere'omu. ¹⁹ Mu'u ñasi'e chura cho'ocojñoñena'me cho'je cho'ocojñojañe peore tochajũ'u. ²⁰ Mu'u ñasi'e pa'iche chũ'uchi'a masiche'te mu'upi masia'ku chini kuaja'mu chũ'u mu'ure, chũ'u uajjūtũ cājis'i'e ma'jñoko pa'ichena'me uoñoā pa'isaivuã pachokuripi cho'osisaivuã pa'iche. Ma'jñoko sieterepana mu'u ñasina Jesucristo'te cuasakuanupūāre sieterepajoopoā canare chũ'unaja'ñea'me. Ūcuachi'a uoñoā pa'isaivuã sieterepasaivuã mu'u ñasi'e Jesucristo'te cuasakuanupūā sieterepajoopoā canaja'ñea'me", chiisi'kua'mu Repau chũ'ure.

Sieterepajoopoā pa'inare Jesucristo'te cuasakuanupūāre tocha saosi'ere kuamu

2

Efeso vū'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹ Ūcuaramu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chũ'ure. "Efeso vū'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupu chũ'uku'te ija'chere tocha saojũ'u mu'u", chiisi'kua'mu.

Chũ'u uoñoā pa'isaivuã sieterepasaivuã chenevujī ma'jñoko si-etererepanare uajjūtũre cājiku nuka ku'ikujī Jesucristo ija'che i'kamū musanukonare: ² Musanukona cho'oju pa'iche peore masimū chũ'u.

Chu'u chũ'uñe rua cho'ome musanukona. Chu'uni cuasajuna musanukonare cu'ache ti'jñetojẽ'e re'oja'che pa'iche ũhasõma'me musanukona. Ũcuachi'a cu'ache cho'onare ja'me pa'icuhenaame musanukona. Ũcuachi'a chu'u chu'o che'chokaimanapi, "Jesucristopi raõna Repau chu'o che'chonaame chukuna", chiijuna asani, "¿Ũcuanaa'ñe iná? ¿Jorenaa'ñe?", chini cuasa repaña pa'iche'te ña masi, "Jorenaa'me iná", chiinaa'me musanukona.

³ Iere masimu chu'u: Chu'u chũ'uñe cuhama'ñe cho'ojũ pa'inaa'me musanukona. Chu'uni cuasajuna musanukonare cu'ache ti'jñetojẽ'e chu'u chũ'uñe ũhasõma'ñe ũcua cho'ojũ pa'ime musanukona. ⁴ Jã'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemũ chu'u: Chu'ure musanukona apecuasaramũ rua chiisinaa'me. Jã'ata'ni chura ũhasõ aperũmu chiisi'ēja'che chiima'me musanukona chu'ure. ⁵ Musanukona aperũmu chu'ure rua chiisi'ere cuasaju musanukona pa'iche saño cu'ache cho'ochete ũhasõ musanukona aperũmu re'oja'che cho'ojũ pa'isi'ēja'che jo'e cho'ojũ pa'ijũ'u, chu'uni rua chiijũ. Jã'aja'ñe cho'oma'to chu'u rani musanukona uoñõ pa'isaiva taasõja'mu. ⁶ Jã'ata'ni nicolaitapã cu'ache cho'ochete chu'u cuhecheja'che ũcuaja'che cuheju re'oja'che cho'onaa'me musanukona.

⁷ Chu'ure cuasakuanupuãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u. Dios Rekocho ija'che i'kamũ: "Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache ũhamanesinare vajuũkiñũ Dios pa'icheja cañũ kãisi'ere ãuja'mu chu'u", chiimũ, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Esmirna vu'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

⁸ Ũcuaramũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. "Esmirna vu'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupu chũ'uku'te ija'chere tocha saojã'u mu'u", chiisi'kua'mu.

Chuta'a cheja cho'omarumjẽ'e Si'aramũ Pa'ikuji jũnisõ vajuãraisi'kũ Jesucristo ija'che i'kamũ chu'u musanukonare: ⁹ Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimu chu'u. Chu'uni cuasajuna musanukonare cu'ache ti'jñeñe masimu chu'u. Ũcuachi'a musanukona neemajãruã chekunapi cuheju tutesõrena musanukona chuova'na pa'iche masimu chu'u. Jã'ata'ni musanukona rekoñõ jurina pa'icheja'che karama'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. Ũcuachi'a, "Judío pãijeju Dios neenaamẽ chukuna", chiinapi musanukonare cu'ache cutuche masimu chu'u. Jã'ata'ni vati chũ'uñechi'a cho'onajeju repau neenaamẽ repaña.

¹⁰ Musanukonare cu'ache ti'jñejañere cuasani vajuçhũmanejũ'u. Asarepajũ'u. Musanukonare vati chu'ure cuasache'te ũhasõa'ju chini pãipi musanukonare pãi chẽavũ'ena cuaoa'ju chini chũ'uja'mu. Dierepauucujña cu'ache cho'ocojñojũ chuova'na pa'ijanaa'me musanukona. Chu'uni cuasajuna pãi chekurũmu musanukonare vanisõñũ chiijanaa'me. Jã'ata'ni jã'aja'ñe cho'oto jũ'iñe'te vajuçhũju chu'ure cuasache ũhasõmanejũ'u musanukona. Chu'ure cuasache ũhasõmaneri Dios pa'ichejare ai sani paapũ chini jo'kaja'mu chu'u musanukonare.

¹¹ Chu'ure cuasakuanupuãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u. Dios Rekocho ija'che kuamũ: "Musanukona Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache'te ũhasõmaneni vati toa saimanejanaa'me", chiimũ, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Pérgamo vù'ejooopo canare chù'o tocha saosi'ea/me

¹² Ūcuarumũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chù'ure. "Pérgamo vù'ejooopo canare chù'ure cuasakuanupu chù'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u", chiisi'kua'mũ.

Repau chù'opo'te va'ti ka'chakã'jño jũjusuva'ti Paakujĩ Jesucristo ija'che i'kamũ chù'u musanukonare: ¹³ Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chù'u. Vati ai chù'ũcojñona pa'ijooopo pa'inata'ni chù'ure cuasache ũhasõma'ñe ũcua cuasaju pa'inaa'me musanukona. Ūcuauji chũ'uuna repau chũ'ũñe cho'ona chù'u pa'iche masi kuakaiku'te Antipare vanisõñe ñasinata'ni chù'ure cuasache ũhasõmanesinaa'me musanukona. ¹⁴ Jã'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemũ chù'u: Musanukonare ja'me pa'ina te'ena aperumũ pa'isi'ku Balaam chù'vasi'aja'che chù'vana chù'vache ũhacuhena pa'ime. Aperumũ repau Balaam Israelpãire cacu'oa'ku chini Bala'te rua chù'vaasomũ. Chù'vauna asa repau Balac Israelpãire cacu'ora chini, "Rupu tũosiva'nare, Dioa'mũ iku, chiicojñonare ĩsisi'e ãu ãiju pa'ijũ'u. Ūcuachi'a pãĩ ũcuauanare ja'me kãiju pa'ijũ'u", chiiu rua chù'vaasomũ, repanani cacu'orepara chini.

¹⁵ Ūcuachi'a musanukonare ja'me pa'ina te'ena nicolaítapãĩ chù'vache ũhacuhena pa'ime. ¹⁶ Jã'ajekuna repana chù'vache'te ũhasõ Dioni cuasaju jovojũ'u. Jã'aja'ñe cho'oma'to jmamakarũ pa'isirumũna musanukona pa'ichejana sani chù'u chù'opo etava'tipi cu'ache cho'oja'mũ chù'u repanare.

¹⁷ Chù'ure cuasakuanupũare Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuauko asa chẽajũ'u. Dios Rekocho ija'che i'kamũ: "Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache ũhamanesinare chù'u cunaumũ chave paache manacaãre ãuja'mũ chù'u. Ūcuachi'a catapuã pojapuãre repana mami mamare tochasipuãre te'epũãchi'a ĩsija'mũ chù'u repanare. Repana mami mama te'euãj'e masimanejana'me. Catapuã koosi'kuchi'a masija'mũ", chiimũ, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Tiatira vù'ejooopo canare chù'o tocha saosi'ea/me

¹⁸ Ūcuarumũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chù'ure. "Tiatira vù'ejooopo canare chù'ure cuasakuanupu chù'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u", chiisi'kua'mũ.

Nakocaã toñaja'ñe Paakujĩ chù'u cũ'a pachocuna toana pojuna ko'sija'icheja'che ko'sijacũ'a Paakujĩ Dios Mamaku ija'che i'kamũ chù'u musanukonare: ¹⁹ Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chù'u. Chù'uni chiiju cuasame musanukona. Ūcuachi'a chù'ure cuasanare oiju re'oja'che cho'okainaa'me musanukona. Chù'uni cuasajuna cu'ache ti'jñetojẽ'e chù'ure cuasache ũhasõmanaa'me musanukona. Musanukona mama cuasarumũ cho'osi'e na'a rua re'oja'che cho'ojũ pa'ime chura. ²⁰ Jã'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemũ chù'u: Jezabel cu'ache chù'vache musanukona ũsema'ñere. "Dios chù'o kuako'mo chù'u", chiiko'mo repao. Jã'ata'ni musanukonare chù'u neenare cu'ache'te chù'vako te'enare cacu'osõmo repao. Ūcuaoji chù'vakona asa chẽa re'oja'che pa'iche ũhasõ pãĩ ũcuauanare ja'me kãiju pa'ime repana. Ūcuachi'a rupu tũosiva'nare, "Dioa'mũ iku", chiicojñova'nare jo'kasi'e ãu ãiju pa'ime repana.

²¹ Repao cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'che pao chini chuta'a cu'ache cho'oma'ñe cha'amũ chũ'u repao'te. Jã'ata'ni chuta'a ũcuauanare ja'me kãĩñe ũhasõma'mo repao. ²² Jã'ajekũna repao'te ravũ cho'oja'mũ chũ'u. Repao'te ja'me kãinare ũcuachi'a repapani cu'a cho'ochete ũhasõma'to raa cu'ache ti'jñeñe cho'oja'mũ chũ'u repanare.

²³ Repao mamachĩ ũcuachi'a vanisõja'mũ chũ'u. Chũ'upi jã'aja'ñe cho'õna asani chũ'ure cuasakuanupũã ũcuauũko chũ'u pãĩ ũcuauũko cuasachena'me repana rekoñoã pa'iche peore masiche masijanaa'me. Ũcuachi'a musanũkonare te'enarechi'a re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ujamũ chũ'u. ²⁴ Musanũkona Tiatira vũ'ejoopo cana te'ena repao cu'ache chũ'vache asacuhena pa'ime. Ũcuachi'a, "Vati ai te'eũ masiche'te che'chonaa'me chũkũna", chiina chũ'vache asaũũ chiima'ñe pa'inaa'me musanũkona. Cheke na'a raa cho'ovesache chũ'vama'mũ chũ'u. ²⁵ Jã'ata'ni, "Musanũkona chũ'ure cuasache ũhasõma'ñe chũ'u jo'e rairũmũjatũ'ka cuasaju pa'ijũ'u", chiũ chũ'vamũ chũ'u.

²⁶ Musanũkonapi cu'ache che'chona chũ'vache'te asa cho'oma'ñe chũ'u chũ'ũñechi'a jũnisõrũmũjatũ'ka ũhasõma'ñe cho'oru pãĩ si'achejña pa'inare chũ'ũñe'te jo'kajamũ chũ'u musanũkonare. ²⁷ Chũ'ure Ja'ku pãire chũ'ua'ku chini jo'kasi'ēja'che musanũkonare pãĩ si'achejña pa'inani chũ'ua'ju chini jo'kajamũ chũ'u. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e musanũkona chũ'ujũ cho'ojachere ija'che kũamũ.

Pãire chũ'ujũ repanare cuhenare cu'ache chũ'ujanaa'me repana, chiimũ. ²⁸ Ũcuachi'a chũ'u pa'icheja si'arũmũ sani pa'ijachena'me cheke si'ache re'oja'che ĩsija'mũ chũ'u musanũkonare.

²⁹ Chũ'ure cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'õana ũcuauũko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mũ Dios Mamakũ.

3

Sardis vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

¹ Ũcuarũmũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ure. "Sardis vũ'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u", chiisi'kua'mũ.

Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekocho Paakuji ma'jũoko si-eterepanare Cãjikũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u musanũkonare: Musanũkona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Pãĩ musanũkona pa'iche ñani, "Dioni cuasaju Repau chũ'ũñe cho'onajeju re'oja'che pa'inaa'me ina", chiime. Jã'ata'ni rekoñoã cu'ache cuasaju pa'inaa'me musanũkona. ² Jã'ajekũna musanũkona che'chesi'ere Dios chũ'ũñe'te cavesũma'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u, cu'ache pa'imaneũ chini. Diopi ñato re'oja'che cho'omanaa'me musanũkona. ³ Ũcuachi'a musanũkona che'chesi'ere Dios chũ'ũñe'te cavesũma'ñe cuasaju cu'ache cho'ochete ũhasõ aperũmũ musanũkona cho'osi'ēja'che re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'u.

Musanũkona che'chesi'e Dios chũ'ũñe cho'oma'to põse ñaaũ rai cuasomarmũna raicheja'che rani cu'ache cho'oja'mũ chũ'u musanũkonare.

⁴ Jã'ata'ni musanũkona te'ena Dios chũ'ũñe che'chesi'ere cavesũma'ñe ũcuã cuasaju cho'ojũ re'oja'che pa'ime. Musanũkona re'oja'che pa'iche ro'i Dios pa'ichejare sani pa'ijũ kãña pojakãñare ju'ijũ chũ'una'me nũka kuhapu chini jo'kajamũ chũ'u.

⁵ Ūcuachi'a chũ'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ūhamanesina Dios pa'ichejare sani pa'iju kãña pojakãñiare ju'iju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Diona'me pa'ijana cunaumu pa'iphuro utija'ophuro tochasi'e repaña mami tunosõmaneja'mu chũ'u. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe na'a pa'isirumuna Ja'kuna'me Repau neena ángeles asaju'te, "Chũ'u neenaa'me ina", chiija'mu chũ'u repañare, chũ'ure cuasache ūhamanesinare.

⁶ Chũ'ure cuasakuanupũäre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ūcuanuko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

⁷ Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chũ'ure. "Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupu chũ'uku'te ija'chere tocha saojũ'u mu'u", chiisi'kua'mu.

Chũ'u Jesucristo re'oja'chechi'a Cho'oku jmakarujẽ'e jorema'kua'mu. Aperumu pa'isi'ku David pã chũ'usi'ejache chũ'umasiku'mu chũ'u, David Jojosi'kujeku. Jã'ajekuna chũ'upi chũ'uto pãiu'te te'eu'terejẽ'e chũ'u chũ'ũñe ũsecu'amu. Ūcuachi'a chũ'upi chũ'umato pãiu'te te'eu'terejẽ'e chũ'ucu'amu. Jã'aja'ñe Pa'ikujĩ Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u musanukonare: ⁸ Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimu chũ'u. Asarepajũ'u. Te'eva'nata'ni chũ'u chũ'ore asa jachama'ñe pa'iju chũ'ure cuasache'te ūhasõmaruna jatisa'aro vatakaicheja'che cho'okaimu chũ'u musanukonare, chũ'u chũ'ũñe'te cho'ojũ paapu chini. Repasa'aro pãiu'te te'eu'terejẽ'e jeocu'acheja'che chũ'u chũ'ũñe musanukona cho'оче pãiu'te te'eu'terejẽ'e ũsecu'aja'mu. ⁹ Ūcuachi'a vati ai neenapi, "Judío pãijeju Dios neenaa'me chũ'kuna", chiiju jorenapi musanukona ti'jñeñena ro're ñuapu chini chũ'uja'mu chũ'u. Musanukona pa'iche'te ñaju, ro're ñu'iju, "Jesucristo oicojñonaa'me ina", chiiju masijanaa'me repaña. ¹⁰ Chũ'u musanukonare, "Chũ'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ūhasõmanejũ'u", chiũ chũ'usi'ere jachama'ñe ūcuarepa cho'onajejuna pã ūcuanukore cu'ache ti'jñerumu ti'aru cho'okaija'mu chũ'u musanukonare. Reparumu ti'ato pã ūcuanuko chũ'upi repaña rekoñoana kuaña repaña chũ'ure masi cuasachena'me cuasama'ñe meñe cuasa masijanaa'me.

¹¹ Cuasarepaju pa'ijũ'u. Na'mi cajeja'mu chũ'u. Musanukona che'chesi'e Dios chũ'ũñe ūhasõma'ñe cuasaju cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni Dios re'oja'che isira chiiche koojanaa'me musanukona ūhasõmanesi'e ro'i. Jã'aja'ñe cho'oru te'eu'jẽ'e tua koosõkaimanejanaa'me musanukonare. ¹² Chũ'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ūhasõmanesinare Dios vũ'e catuupu etama'ñe ai pa'icheja'che Repau pa'ichejare ai sani paapu chini jo'kauna repacheja jmakarujẽ'e etama'ñe si'arumu pa'ijanaa'me repaña. Dios neenajeju Repau pa'ijooopo Jerusalen mama vũ'ejoopo canaa'me ina, chiimũ chũ'u. Dios repajoopo cunaumupi casoja'mu. Ūcuachi'a repañare chũ'u mami mamare ve'oja'mu chũ'u.

¹³ Chũ'ure cuasakuanupũäre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ūcuanuko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Laodicea vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

14 Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. "Laodicea vu'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupu chu'uku'te ija'chere tocha saojũ'u mu'u", chiisi'kua'mu.

Chu'u Jesucristo chu'u cho'ora chiiche peore ūcuarepa cho'oku'mu. Ūcuachi'a chu'u ñasi'e jorema'ñe ūcuarepare kuaku'mu chu'u. Diopi chu'ũna chejana'me pã peore cho'oasomu chu'u. Jã'aja'ñe Pa'ikujì Jesucristo ija'che i'kamu chu'u musanukonare: 15 Musanukona cho'oju pa'iche peore masimu chu'u. Musanukona chu'ure cuasanata'ni masi cuasama'me. Ūcuachi'a chu'ure masi cuasamanata'ni musanukona ūhasõma'ñe pa'iche masimu chu'u. Jã'ajekuna musanukonapi chu'ure chini rua cuasato rua re'ora'amu. Jã'ata'ni chu'uni masi cuasacuheni ūhasõjũ'u chiimu chu'u. 16 Chu'ure cuasache ūhama'me musanukona. Jã'ata'ni chu'ure rua cuasama'me. Jã'ajekuna musanukonare chu'ure cuasanata'ni masi cuasamanajejuna oko jmajũuru asuche ūku ña rũocuheku tutusõñeja'ñe cuheja'mu chu'u musanukonare.

17 Ija'che i'kanaa'me musanukona: "Pãi kurina karama'ñe paacheja'che chukuna chiiche peore paaju re'oja'che pa'ijuna te'emakarujẽ'e karama'kua'mu chukuna'te", chiinaa'me. Jã'aja'ñe i'kanata'ni cu'ache pa'iju musanukona rekoñoã ñakocaã na'asõsinaja'ñe chuova'na pa'iju kãña peova'naja'ñe pa'inaa'me musanukona. Jã'aja'ñe pa'inata'ni musanukona rekoñoã pa'iche vesume. 18 Jã'ajekuna musanukonare ija'che chu'vamu chu'u: Musanukona rekoñoãpi pã kurina karama'ñe pa'icheja'che re'oja'che pañu chini chu'uni pachokurija'chere re'oja'chere koojũ'u. Ūcuachi'a musanukona ca'nivuaã kãña peoju ju'imaruña vajuchuache ñosica'nivuaãre sacha juñu chini chu'uni kãña pojakãñaja'ñere koojũ'u. Ūcuachi'a musanukona ñakocaã suirijache ūkoja'che chu'uni koojũ'u, suirirena ñokuna ñañu chini. 19 Chu'u chiinare ūcuanukore cu'ache cho'ochete ūhasõ re'oja'che paapu chini rua i'kaku cu'ache ti'jñeñe cho'oku'mu chu'u, repanapi re'oja'che pa'ima'to. Jã'ajekuna musanukona chu'ure jmamakarũ cuasaju pa'iche'te ūhasõ jo'e chu'uni na'a rua cuasaju pa'ijũ'u.

20 Asarepajũ'u. Chu'u musanukonare vu'ena rani jatisa'aro'te nukaku soicheja'che soiu pa'imu. Jã'aja'ñe chu'upi soina pãiu ūcuauakujì asa jatisa'aro vatacheja'che chu'uni na'a rua cuasato vu'ena kaka puũ ūcuaua'me ãu ãñeja'ñe repau rekocho'te ja'me pa'iu sãñechi'a pojoju pa'ijanaa'me chukuna. 21 Chu'ure cuhenare cajejani Ja'ku chũ'uku ñu'isaivu kueñe puũ ja'me ñu'iu chũ'uku'mu chu'u. Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chu'ure cuasache ūhasõmanesinare chu'u ūcuaja'che repanare chu'u chũ'uku ñu'isaivu kueñe puũ ñu'iju chu'una'me chũ'ua'ju chini jo'kaja'mu.

22 Chu'ure cuasakuanupuãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ūcuanuko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mu Jesucristo.

4

Cunañtu cana Diore pojoju re'oja'che i'kache'te kuañtu

1 Jã'aja'ñe cho'ocuhasirumu cunañtu ñato jatisa'aro vatasisa'aro pa'si'kua'mu. Ūcuachi'a aperumu chu'ure trompetavu juhijuna asocheja'che rua asoche i'kasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: "Ichejana muñjũ'u. Na'a pa'isirumu ti'jñejañere mu'uni ñora", chiisi'kua'mu.

² Reparumu chu'ure Dios Rekochoji cho'okaiuna ñaku cunaumu Repau pa'icheja pãi chũ'una ñu'isaivu Ñu'ikuni ñasi'kua'mu chu'u Repau'te Diore. ³ Repasaivu ñu'iku jaspe catapuã pachoko'sija'icheja'che ko'sija'iu ũcuachi'a cornalina cata maako'sijapuãja'ne ko'sija'iu ñosi'kua'mu chu'ure. Repau ñu'isaivu ũcuachi'a ma'ñarekovu esmeralda cata vñjako'sija'icheja'che ko'sija'ivuji rñhiso'koro pa'isi'kua'mu. ⁴ ũcuachi'a chekusaivuã veinticuatrorepasaivuã repasaivu pa'iche rñhiso'koro pa'isi'kua'mu. ũcuasaivuãre aina veinticuatrorepana ñu'isinaa'me. Kãña pojakãñare ju'iju tuhivuã pachokurivũãre tuhiju ñu'isinaa'me repana ũcuanuko. ⁵ ũcuachi'a Dios ñu'isaivu rñichejapi fe'neku rua asoche curusi'kua'mu. ũcuachi'a repasaivu ti'jñe'ne'te uoñoã pa'isaivuã sieterepasaivuã nukaku uuku pa'isi'kua'mu. Jã'asaivuã sieterepasaivuã Dios Rekochoja'chea'me. ⁶ ũcuachi'a repasaivu ti'jñe'ne'te mar chiaraja'chepi joicuna ko'sija'iu etajiche ñoñeja'ne pa'isi'kua'mu. ũcuachi'a repasaivu rñichejare vajupãi ũcuaka'chapana repana ca'nivũãre si'acaca'nivũã tijñapa cakã'jñona'me cho'je cakã'jño ñakocaã paanapi si'acakã'jño pa'isinaa'me. ⁷ Repana vajupãi te'eu león chaija'iu pa'isi'kua'mu. Cheku toroja'iu pa'isi'kua'mu. Cheku pãi chia paasi'kua'mu. Jo'e chekupi tao cãva ku'ikujã'iu pa'isi'kua'mu. ⁸ Repana vajupãi kue'chaka te'eu seirepakachi'a paasinaa'me. ũcuakare ñakocaã paasinaa'me repana vu'evuãna'me sã'sevuã. ũcuachi'a jmamakarujẽ'e cuhama'ne umucusena'me ñami ija'che i'kaju pa'isinaa'me repana:

Re'oku'mu Dios.

Re'oku'mu Dios.

Re'oku'mu Dios.

Peore Masiu'mu Repau.

Irumujẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'iku'mu Repau.

ũcuachi'a si'arumu pa'iku'mu Repau,

chiiju pa'isinaa'me repana.

⁹⁻¹⁰ Repau'te Diore Si'arumu Pa'iku'te ñu'isaivu ñu'ikuni repana vajupãi pojoju re'oja'chere ija'che i'kasinaa'me: "Peore Masiu'mu mu'u. Peore re'oja'che cho'okaikujekuna, 'Re'orepamu', chiime chukuna mu'ure", chiisinaa'me. Jã'aja'ne i'kato aina veinticuatrorepana Dioni pojoju Repau'te ti'jñe'ne ro're pũ ñu'iju ũcuachejana repana tuhivuã ti'te ũha ija'che i'kasinaa'me:

¹¹ Dios, Chukuna'te Paaku, mu'upi chiiu cho'õna peore si'ache pa'imũ.

Mu'upi cho'oma'to peora'amũ jã'a.

Jã'ajekuna pãi ũcuanuko mu'uni cuasaju pojoju,

"Peore Masiu'mu mu'u.

Peore re'oja'che cho'okaikumu.

Peore chũ'uku paau", chiiju paapu,

chiisinaa'me repana.

5

Tutija'okorovu chu'o tochasi'e pa'ikororu pa'ichena'me Jesucristo Ovejachijã'iu pa'iche'te kuamu

¹ ũcuarumu chu'u ñato Dios, ñu'isaivu'te ñu'iu Repau uajãture tutija'okorovu sa'navuna'me sã'sevũ chu'o tochasi'e pa'ikorovu'te cãjiku ñu'isi'kua'mu. ũcuachi'a repakorovuji koromanea'ku chini je'nasimajñaruã sieterepamajñaruã pa'isi'kua'mu. ² ũcuarumu chu'u

ángel'te rua masiuni ñasi'kua'mu. Ūcuauji rua ujachu'opi, “¿Neepi repakorovu je'nasimajñaruã vato korajanaa'ñe? Rua Re'okuchi'a cho'och'e'me já'a”, chiisi'kua'mu. ³ Já'ata'ni repakorovu je'nasimajñaruã vato kora ñamasina te'euji'e peosinaa'me cunaumuna'me chejana'me jũ'isina pa'icheja. ⁴ Repakorovu kora ñamasikuni jñaamanerena rua oiche oisi'kua'mu chu'u. ⁵ Já'ata'ni aina chu'upi oiuna asa te'eu chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Oimanejũ'u. Judavãjuuji aperumu pa'isi'ku David Jojosi'kupi león chajja'che Pa'ikujji Repau'te cuhenare Cajejaisi'kujeku repakorovu je'nasimajñaruã sieterepamajñaruã peore vato kora ñare'omu Repau'te”, chiisi'kua'mu.

⁶ Ūcuarumu chu'u ñato Dios ñu'isaivu rũicheja vajupãina'me aina pa'icheja chenevu'te Jesucristo Dioni isiju ovejachũ Vanisocojñosi'kujjuuji vajuraisi'ku pa'isi'kua'mu. E'chosẽ'ña sieterepasẽ'ña paakuji ñakocaã sieterepañakocaã paasi'kua'mu Repau. Repau ñakocaã sieterepañakocaã Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekochoji cheja si'achejña saocojñosirekochoja'chea'me. ⁷ Ūcuarumu Repau Ovejachũija'iu sani repasaivu Ñu'iku Dios uajajũtu cãjikorovu utija'okorovu koosi'kua'mu. ⁸ Já'aja'ñe repakorovu'te koouna ña vajupãi ūcuaka'chapanana'me aina veinticuatrorepana Ovejachũija'iu Jesucristo ti'jñeñena tãni puu ro're ñu'isinaa'me. Repana ūcuanuko arpavũãna'me coparo'rovaã pachokuro'rovaã vi'toma'ña timusiro'rovaãre cãjisinaa'me. Repa vi'toma'ña Dios neena Repau'te sãeñeja'ñea'me. ⁹ Ro're ñu'iju uja mamare ija'che ujasinaa'me repana:

Chuenisõsi'kua'mu mu'u.

Chuenisõ mu'u chiepi pãi cu'ache cho'och'e ro'ikaisi'kua'mu mu'u, pãipi si'achejña pa'inana'me si'ache chu'o i'kanana'me si'avãju Dios neenachi'a paapu chini.

Jã'aja'ñe cho'osi'kujjekuna ikorovu je'nasimajñaruã vato ñare'omu mu'ure.

¹⁰ Ūcuachi'a mu'upi jo'kauna mu'u neena, phairipãi Diore cho'okaicheja'che cho'okaiju pa'ijanaa'me.

Ūcuachi'a chejare pa'iju pãire chekunani chũ'uju pa'ijanaa'me repana, chiiju ujasinaa'me repana.

¹¹ Já'a cho'ocuhasirumu ñato Dios ñu'isaivu rũicheja vajupãina'me aina pa'ichejare si'acakã'jño ángeles jairepanukojeju kuẽkuecu'anuko pa'ijuna repana i'kache chu'o asasi'kua'mu chu'u. ¹² Rua ujachu'opi ija'che i'kasinaa'me repana:

Ikure Jesucristo'te ovejachũiva'u cho'ocojñoñeja'ñe

pãi ūcuanuko cu'ache cho'och'e'te ro'ikasa chini chueni jũni ro'ikaisi'kujekuna

pãi ūcuanuko Repauni pojoju ija'che i'kajanaa'me:

“Peore si'ache re'oja'che chũ'uku paaku'mu mu'u.

Peore masiku'mu.

Mu'ure cuasaju vajuchunaa'me chukuna.

Mu'u cho'ora chiiche peore cho'omasiku'mu mu'u.

Pãi ūcuanuko mu'uni pojoju re'oja'che i'kaju paapu”, chiijanaa'me, chiisinaa'me repana.

¹³ Já'a cho'ocuhasirumu jo'e chekere ñaku Dios cho'osina ūcuanuko, cunaumu pa'inana'me cheja pa'inana'me jũnisõsina pa'icheja canana'me chiacha pa'iva'na i'kachu'ore ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: Diore ñu'isaivu ñu'iku'te pãi ūcuanuko pojoju si'arumu ija'che re'oja'che i'kaju paapu,

Ovejachĩija'iu'te Jesucristo'te ũcuachi'a:

“Pái ũcuauko musanukonare cuasaju vajuchua'ju.

Peore masiju, peore chũ'unaa'me musanukona”, chiiju paapu,

chiisinaa'me. ¹⁴ Jã'aja'ñe i'karena asa vajupã, “Jã'aja'ñe paau”, chiisinaa'me. Ainapi ro're puu ñu'iju Diore Si'aramu Pa'ikuni pojosinaa'me.

6

Utija'okorovu sieterepamajña je'nasi'e pa'ikorovu vato ñasi'ere kuumu

¹ Ūcuarumu chu'u ñato Ovejachĩija'iu Jesucristo utija'okorovu je'nasimajñaruã te'emaka vatosi'kua'mu. Vatouna vajupã te'eu, “Raijũ'u”, chiisi'kua'mu chu'ure. Repau i'kache oko curucheja'che asosi'kua'mu chu'ure. ² Jã'aja'ñe i'kauna asa kavacho'te poja'iuni ñasi'kua'mu chu'u. Repava'ure tuhiku saocupupu cãjisi'kua'mu. Ūcuarumu kavacho'te tuhiku repauni tuhivu'te isirena sanisosi'kua'mu, repau'te cuhenani cavaku cafejasa chini.

³ Ūcuarumu Repau Jesucristo chekumakare vatouna vajupã cheku chu'ure, “Raijũ'u”, chiiche asasi'kua'mu chu'u. ⁴ Jã'aja'ñe i'kauna asa ñato cheku kavacho maaja'uju rai'si'kua'mu. Rakuna Dios repau'te tuhiku rai'si'kure cu'ache cho'omasiche'te jo'kasi'kua'mu, päire repana sãñeche'i'a re'oja'che pa'iche'te sani ũsekuna, repanapi cavaju sãñeche'i'a vanisõa'ju chini. Ūcuachi'a Dios repau'te va'ti rua ujava'tire isisi'kua'mu.

⁵ Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna vajupã cheku chu'ure, “Raijũ'u”, chiiche'te asa kavacho'te chija'iuni ñasi'kua'mu chu'u. Repava'ure tuhiku ruesomaka cãjisi'kua'mu. ⁶ Ūcuarumu chu'u vajupã ũcuaka'chapana pa'icheja chenevuji chu'o i'kache asasi'kua'mu, ija'che chiiche'te: “Åu jmarepanukorujeku rua ro'imu. Denario kuri te'ere'reva te'eumucue cho'oché cho'o koochenukoru trigo te'ekilo ro'imu. Cebada chotekilo ũcuajanuko ro'imu. Jã'amajñaruãre ruarepa ro'iche'te kotoo kurire si'asõrena u'chape'ej'e conoj'e koo'aja'mu päi.”

⁷ Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna vajupã jo'e cheku chu'ure, “Raijũ'u”, chiiche asasi'kua'mu chu'u. ⁸ Jã'aja'ñe i'kauna asa ñato kavacho pachojajũuruji rai'si'kua'mu. Repau'te tuhiku mami, “Jũnisõne”, ve'esi'kua'mu. Repau cho'jepi cheku rai'si'kua'mu. Repau mami, “Jũnisõsina pa'icheja”, ve'esi'kua'mu. Ratena Dios repanare ija'che cho'omasiche'te chũ'u jo'kasi'kua'mu: “Cheja pa'inare päi jainukore sani vanisõjũ'u musanukona. Chekunare jainukore va'jñapi vanisõjũ'u. Chekunare āucuhana jũnisõa'ju chini repana āu kũñe'te ũsejũ'u. Chekunare ravu cho'ojũ'u, ravuna jũnisõa'ju. Jo'e chekunare cu'ava'napí kokaneeju kũku vẽasõne chũ'ujũ'u.” Jã'aja'ñe cho'omasiche'te chũ'u jo'kasi'kua'mu Dios repanare.

⁹ Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna ñaku Dios chu'o chu'vaju Jesucristo pa'iche kuaju chuenisõsina rekoñoãre ñasi'kua'mu chu'u. Diore isimajñaruã tuo uoko'a vu'evu'te pa'isi'kua'mu repana rekoñoã. ¹⁰ Ūcuarumu repana Dios chu'o kuaju chuenisõsina ujachu'opi ija'che i'kasinaa'me Repau'te: “Dios, Peore Chũ'uku, rua re'oku'mu mu'u. Mu'u cho'ora chiiche ũcuarepa cho'oku'mu. ¿Jeerumu mu'u, chukuna'te vanisõsinare repana cho'osi'e ro'iche chũ'uja'u, chukuna'te vanisõsi'ere ro'ia'ju chini?”, chiisinaa'me repana. ¹¹ Chitena Dios repanare ũcuaukore kãña pojakãñapi ujacueñoãre isisi'kua'mu.

Īsicuha repanare i'kasi'kua'mu Repau. "Musanukona Jesús neenajeju Repauni cuasaju chuenisōsi'eja'che chekuna Repau'te cuasana ūcuaja'che chuenisōjanaa'me. Imamakaruchi'a oima'ne cha'ajū'u musanukona, repana chuenisō musanukonana'me chi'irumujatu'ka", chiisi'kua'mu.

¹² Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna űaku cheja rua pi'ruchejare űasi'kua'mu chu'u. Jā'aja'ne pi'rūkuna kāa chijkāaja'ne chija'iu űosi'kua'mu űsuu. Pāimiau ūcuachi'a peore si'acaku chieja'che maaja'iu űosi'kua'mu. ¹³ Jā'a cho'oto ma'jñoko hig-ora'puruā vijara'puruā ruarepa tutakuna tuā'tuacheja'che cunaumupi chejana tuā'tuasinaa'me. ¹⁴ Cunaumu ūcuachi'a utija'ova ca'nesōñeja'ne si'asōsi'kua'mu. Ūcuachi'a aikūjña si'acakūjña juupoāna'me peore rupu tiichejñana kuñocojñosi'kua'mu. ¹⁵ Jā'a cho'oto cheja pa'ina, pāi jainukore chū'una, chekuna pāi chū'unana'me sōtaopāi chū'unana'me kurinana'me kokanana'me cho'ochete rupu cho'okaapu chini chēa paacojñova'nana'me chekuna paacojñomana ūcuauko aikūjña caripaā cacojñana vajuchuju kaka katisōsinaa'me. Chekuna te'ena repakūjña vu'evuā pa'ipuā catapuā vu'evuna katisōsinaa'me. ¹⁶ Jā'aja'ne katisō aikūjñana'me catapuāre ija'che i'kasinaa'me repana: "Chukuna katisichejña ti'jñeñe űaña tuā'tua ta'pisōjū'u, Diopi Repau űu'isaiuvaji űu'iu chukuna'te űakujī űamanae'ku. Ūcuachi'a Ovejachijia'iuji Jesucristoji chukuna'te cu'ache Cho'ojaupi jñaamanae'ku", chiisinaa'me repana. ¹⁷ Dios Repau Mamakuna'me pāi ūcuaukore repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini chū'uumucuse ti'acuhamu. Repaumucuse pāi ūcuauko repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

7

Aperumu pa'isi'ku Israel mamachū jojocojñosinani Dios mami repana chiapuāna tochacojñosinani i'kamu

¹ Jā'aja'ne cho'ocuharumu angeles ūcuaka'chapanare cheja si'acakā'jño nukanani űasi'kua'mu chu'u. Co'covu cakā'ko nukaku repakā'ko tutache'te űsesi'kua'mu. Cheku suripu cakā'ko nukaku ūcuachi'a repakā'ko tutache'te űsesi'kua'mu. Cheku űsuu muicheja cakā'ko nukaku repakā'ko tutache'te űsesi'kua'mu. Jo'e cheku űsuu na'ikā'ko nukaku ūcuachi'a repakā'ko tutache'te űsesi'kua'mu. Jā'aja'ne nukaju tuta űejuna chejana'me mar chiara sē'sevuājē'e tutamau si'ache sūki ja'o te'ēja'ovajē'e tuta űu'kuemanesi'kua'mu. ² Ūcuarumu chekure ángel'te űsuu muichejapi Dios, Si'arumu Pa'iku mamimaka tochasimakare cājiku raiuna űasi'kua'mu chu'u. Rani chekunare ángel'evanare ūcuaka'chapanare chejana'me mar chiara cu'ache cho'oa'ju chini chū'u raocojñosinani űachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu repau: ³ "Chuta'a chejana'me mar chiarana'me sūkiñuā cu'ache cho'omanejū'u, Dios neenare repana chiapuāna Repau mami chukuna tocha pi'nisirumujatu'ka."

⁴ Ūcuarumu chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: "Repana chiapuāna Dios mami tochacojñosina peore ciento cuarenta y cuatro milrepanaa'me. Aperumu pa'isi'ku Israel mamachū docerepana jojosi-naa'me repana. ⁵ Ijanukoa'me repana, Dios mami repana chiapuāna tochacojñosina:

Judá jojosina doce milrepanaa'me.
Rubén jojosina doce milrepanaa'me.

Gad jojosina doce milrepanaa'me.

⁶ Aser jojosina doce milrepanaa'me.

Neftalí jojosina doce milrepanaa'me.

Manasés jojosina doce milrepanaa'me.

⁷ Simeón jojosina doce milrepanaa'me.

Leví jojosina doce milrepanaa'me.

Isacar jojosina doce milrepanaa'me.

⁸ Zabulón jojosina doce milrepanaa'me.

José jojosina doce milrepanaa'me.

Benjamín jojosina doce milrepanaa'me,
repana chiapuãre Dios mami paana", chiiche'te asasi'kua'mu chu'u.

Pãi jainuko pojakãña ju'ina pa'iche'te kuamu

⁹ Jã'aja'ñe i'kache asacuharumũ ñaku pãi si'achejña canapi tũichũ'ochi'a cutunapi te'eujẽ'e kuẽkuecu'anuko Dios ñu'isaivuna'me Ovejachũija'iu Jesucristo pa'icheja ti'jñeñe pa'inani ñasi'kua'mu chu'u. Kãña pojakãñapi ujacueñoãre ju'iju pũtijoo cãjisinaa'me repana.

¹⁰ Ūcuarumũ ija'che i'kaju ujachũ'opi cuisinaa'me repana: "Maire Paaku, ñu'isaivũ Ñu'iku Diona'me Ovejachũija'iu Jesucristo chẽa paame maire, re'oja'che pa'iju vati toana saimaneajũ chini", chiisinaa'me. ¹¹⁻¹² Jã'a cho'oto ángeles ũcuauko Dios ñu'isaivuna'me ainana'me vajupãi ũcuaka'chapana pa'icheja rũhiso'koro nukasinaa'me. Nukasinapi repasaivũ ti'jñeñe ro're puũ sime ñu'iju Dioni pojoju ija'che i'kasinaa'me repana:

jJã'aja'ñe paau!

Maire Paaku'te Diore si'arumũ re'oja'che ija'che i'kaju pojoju pañu mai:

"Rua re'oku'mu mu'u.

Peore masiku'mu.

Peore re'oja'che cho'okaikujekuna mu'ure, Re'orepamu", chiinaa'me chukuna.

Mu'ure cuasaju vajuchunaa'me chukuna.

Peore chũ'uku'mu mu'u.

Mu'u cho'ora chiiche peore cho'omasiku'mu mu'u.

jJã'aja'ñe paau!

chiisinaa'me repana.

¹³ Ūcuarumũ aina, te'eu ija'che sãesi'kua'mu chu'ure:

—¿Ina pojakãña ju'ina jeejanaa'ñe? ¿Jeechejapi ina rate? —
chiisi'kua'mu. ¹⁴ Chikuna, chu'u,

—Masimũ mu'u —chiisi'kua'mu. Chikuna repau ai ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure:

—Pãi ũcuaukore rua cu'ache ti'jñerumũ pa'isinata'ni Diore cuasache ũhasõmanesinajeju Ovejachũija'iu Jesucristo chiepi kãña meno peokãña choasõñeja'ñe repana rekoñoã cu'ache cho'osi'e tãnosõcojnosinajeju re'oja'che pa'ime ina. ¹⁵ Jã'aja'ñe pa'inajeju Dios pa'ichejare chũ'uku ñu'isaivũ ti'jñeñe'te pa'iju umucujñana'me ñami Repau'te cho'che cho'okaiju pa'ime repana. Dios ñu'isaivũ Ñu'ikuji repanare oiũ cu'ache ti'jñeñe ũsekaija'mu. ¹⁶⁻¹⁷ Ūcuachi'a Dios ñu'isaivũ ti'jñeñe Pa'ikuji Ovejachũija'iu Jesucristoju repanare oveja kuiraku cho'cheja'che repanare kuiraja'mu. Jã'ajekuna repanare jo'e ãucuhamaneja'mu. Ūcuachi'a jo'e samava'na pa'imanejanaa'me repana, Diona'me Jesucristo jã'aja'ñe

cho'okatena. Ūcuachi'a jo'e okouamaneja'mu repanare. Ūsuu asuche jo'e uuju phā'phamanejanaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

8

Je'nasimajña cuhacho camaka vatosi'ena'me pachokuriro'rova ma'ña pa'iro'rova pa'iche'te kuumu

¹ Ūcuarumu Ovejachijia'iu Jesucristoji utija'okorovu je'nasimajña cuhacho camakare vatouna cnaumu Dios pa'icheja media hora i'kamacheja pa'isi'kua'mu. ² Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu angeleva'nare sieterepanare Dios chū'uku ñu'isaivu ti'jñeñe nukanani ñasi'kua'mu chu'u. Nukaju trompetavuā te'evuāchi'a isicojñosinaa'me repana. ³⁻⁴ Ūcuachi'a chekure ángel'te pachokuri cunaro'rova cājiku rani mesako'a ma'ña uoko'a pachokuri cho'osiko'a ti'jñeñena canukauna ñasi'kua'mu chu'u. Canuka nukaku vi'toma'ña rua isicojñosi'kua'mu repau, ūcuako'ana repa ma'ñare tuo uokuna vi'toma'ñapi uuku piko ma'ña Dios neena Repau'te sēeñe ma'ña pikona'me Dios pa'ichejana muisi'kua'mu. ⁵ Ūcuarumu repau ángel mesako'a pa'itoa toa mini reparo'rovana timuñe maña chejana pāi pa'ichejana tōsi'kua'mu. Tōuna cheja fe'neku rua asoche curuku pi'rusi'kua'mu.

Trompetavuāa'me

⁶ Jā'aja'ñe cho'okuna repana ángeles sieterepana trompetavuā paana juhipi'rasinaa'me.

⁷ Ūcuarumu ángel te'eu charo repau trompetavu juhisi'kua'mu. Jukuna oko rühicaāpi toana'me chie ja'mesicaāpi chejana tuā'tuasi'kua'mu. Tuā'tuauna chejana'me sūki joopojakā'ko uusōsi'kua'mu. Tachata'ni peore uusōsi'kua'mu.

⁸ Ūcuarumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuna, aikūtijamakapi uumakare mar chiarana su'a ruouna repara chiara joopojakā'ko chie carūnisōsi'kua'mu. ⁹ Chie carūkuna repara chiara pa'iva'na ūcuachi'a jainuko jūnisōsinaa'me. Barcovuā ūcuachi'a repara ku'isivuā joopo ñañasōsi'kua'mu.

¹⁰ Jā'a cho'ocuauna jo'e cheku ángelpi repau trompetavu'te jukuna ujama'jñoko cnaumupi uopuja'che ñou uuku tuā'iu pu'chu chiañaājē'e joopo oko punijē'e joopo tuā'tuasi'kua'mu. ¹¹ Repau ma'jñoko tuā'isiñāā chiañaā pa'ichena'me oko puni oko kaja'che carūnisōsi'kua'mu. Jā'aja'ñe okopi kaja'una pāi jainuko ūku jūnisōsinaa'me. Repau ma'jñoko mami, "Kaja'chea'me".

¹² Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuna ūsuu miañe joopo chachasōuna chija'isi'kua'mu. Pāimiau ūcuachi'a miañe joopo chachasō miamanesi'kua'mu. Ma'jñokova'na ūcuachi'a joopo miamanesinaa'me. Jā'aja'ñe cho'ocojño ūsuu umucuse ūcuaka'chapahora miamanesi'kua'mu. Pāimiau'na'me ma'jñoko ūcuachi'a ūcuaka'chapahora ñami miamanesinaa'me.

¹³ Jā'a cho'ocuauna jo'e ñaku tao cnaumure cāva ku'iu ujachu'opi cuiku ija'che i'kakuni asasi'kua'mu chu'u: "¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache! Chekuna ángeles chotena repana trompetavuā chuta'a juhimanapi jutu rua cu'ache ti'jñeja'mu pāi cheja pa'inare", chiuu cuisu'kua'mu repau.

9

1 Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e cheku ángelpi repau trompetavute jukuna ma'ñnoko'te cunaumupi chejana tuá'ina nāsi'kua'mu chū'u. Tūāni llavemakare vati pa'icoje tsojamakare isicojñosi'kua'mu repau.

2 Repamaka koo ūcuamakapi repacoje jaosi'e tuso vatauna ūcuacoje sa'navuji piko toa ujatoa uuku rua piko muiñeja'ñe muisi'kua'mu. Pikopi ruarepa muiuna ūsuuna'me cunaumu ta'pisōsi'kua'mu.

3 Jā'aja'ñe cho'okuna pū'suva'na piko sa'navuji eta chejana cajesinaa'me. Caje pa'ija puniva'na totacheja'che totamasiche jo'kacojñosinaa'me repana pū'su.

4 Repanare jā'aja'ñe cho'omasiche jo'kasi'ku ija'che chiū chū'u jo'kasi'kua'mu: "U'chana'me sūki cu'ache cho'omanejū'u musanukona. Pāita'ni repana chiapuāre Dios mami tochasi'e peonarechi'a cu'ache cho'ojū'u." 5 Cincorepapāimia pāire asi cho'ojū pa'ijū'u. Jā'ata'ni repanare asi cho'o vēasōmanejū'u", chiisi'kua'mu repau. Chikuna repana pū'su punirepa totaju asi cho'ocheja'che pāire asi cho'osinaa'me.

6 Jā'aja'ñe cho'ojuna pāi cho'o jūnisōñu chini si'ache cho'onata'ni cho'ote'esinaa'me. Jūnisōñanareta'ni jū'iñe tī'amanesi'kua'mu repanare.

7 Repana pū'suva'na kavacho pāi vai saipi'raju care'vacojñosiva'naja'ñe ñosinaa'me chū'ure. Sijore pachokurivūāja'ñe tuhivūā tuhisinaa'me repana. Chiña pāi chiñaja'ñe paasinaa'me repana.

8 Ūcuachi'a raña romi rañapaāja'ñe paanapi cōji chai cōjija'ñe paasinaa'me repana.

9 Repana ā'capuā sōtaopāi asi cho'ocojñōñe'te cuheju cunakāña tūiñeja'ñe tūisinaa'me repana.

Ūcuachi'a repana kue'chaka pāuñe, carrosai kavacho jñajñusaipi pāi vai saiju vū'vujuna asocheja'che asosi'kua'mu.

10 Repana puni jikoñōāja'ñe paache cincorepapāimiachi'a pāire asi cho'ore'osi'kua'mu repanare.

11 Repanare pū'suva'nare chū'uku ángel chekunare repacoje pa'inare ūcuachi'a chū'uku'mu. Repau mami "Abadón" chiimu hebreo chū'o. Griego chū'ota'ni "Apolión" chiimu repau mami.

12 Charo ti'jñeñe cu'a, cho'o caranicuhasi'kua'mu. Jā'ata'ni chuta'a ka'chañō jo'e cu'ache ti'jñejañe karamu.

13 Ūcuarumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavute jukuna Diore ti'jñeñe rūiko'a Repau'te Isimajñaruā ma'ña tuo űoko'a pachokuriko'acasē'ña e'chosē'ña ūcuaka'chapasē'ña nukachejñapi chū'o i'kache asasi'kua'mu chū'u.

14 Repa chū'o i'kakū ángel'te trompetavū juhisi'kure ija'che i'kasi'kua'mu: "Angeles ūcuaka'chapanare chēa Eufates űjacha chiacha ru'tuvana quēo suocojñosiva'nare jose etojaijū'u", chiisi'kua'mu.

15 Chikuna repau ángel asa sani repanare jose etosi'kua'mu, pāi jainukore jña'nu vanisōa'ju chini. Repana jā'aja'ñe cho'ojarumu aperumuna care'va jo'kaasomu Dios, repa horana'me repa umucusena'me repa ūsurumu.

16 Ūcuarumu chū'u ángeleva'nare jose etosirumu repanare ja'me cho'okaijanare sōtaopāi kavacho tuhinare kuēkuesinuko ija'che i'kache'te asasi'kua'mu: "Sōtaopāi, kavacho tuhina doscientos millonerepanaa'me", chiiche'te.

17 Dios ñoñe'te chū'u ñato repana kavacho tuhina ija'che paasinaa'me: Repana ā'capuā asi cho'ocojñōñe'te cuheju cunakāña tūisinaa'me repana. Chekuna maajakāñare tūisinaa'me. Chekuna ra'sojakāñare, chekuna pachojakāñare tūisinaa'me.

Kavachova'na ūcuachi'a repana sijo león chai sijoja'ñe paasinaa'me. Repana chū'opoāi toñana'me pikona'me azufre rua cu'asucheji etasi'kua'mu.

18 Kavacho repana chū'opoāi etacheji chotemajñapi cu'acheji pāi jainukore vanisōsinaa'me toñana'me

pikona'me azufre rua cu'asucheji. ¹⁹ Repana chu'opoã etachena'me repana jikoñoãpi pâi vanisôsinaa'me. Repana jikoñoã aña sïjoja'ñere paaju ùcuanoãpi pâi kûku vëasôsinaa'me repana.

²⁰ Jã'ata'ni pâi chekuna vanisôcojñomanesina repana cu'ache cho'oju pa'iche ùcua ùhamanesinaa'me. Ûcuachi'a vatire pojoche ùhamanesinaa'me. Ûcuachi'a rupu tãosiva'nare, "Dioa'mu iku", chiicojñova'nare pojoche ùcua ùhamanesinaa'me repana. Repana tãosiva'na pachokuripi cho'osiva'naa'me. Chekurumu pokuripi chekurumu pachocunapi chekurumu catapi chekurumu sũkipi cho'ocojñosiva'naa'me repana. Cãjo paame repava'na. Jã'ata'ni asamanaa'me. Ñakocaã paame. Jã'ata'ni ñamanaa'me. Ûcuachi'a cû'a paame. Jã'ata'ni ku'ima'me. ²¹ Ûcuachi'a repana vanisôcojñomanesina repana pâi vanisôñe chaina cho'ochena'me repanare pa'imanare romi ja'me kãiju ùcuauanare ja'me kãiñena'me pöse ñaañe ùcua ùhasômanesinaa'me repana.

10

Angel utija'okororu chu'o tochasikororu paaku cho'osi'ere kuamu

¹ Jã'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e chekure ángel'te rua masiju cunaumupi piko sa'navuji cajekuna ñasi'kua'mu chu'u. Repau sïjopu sê'sevu'te ma'ñarekovu tuhiu cajesi'kua'mu repau. Repau chia ùsuu miañeja'ñe ko'sija'isi'kua'mu; cû'a toaja'che paasi'kua'mu. ² Utija'okororu korasikororu'te cãjiku caje, repau ujacû'apuji mar chiarana tumuku kã'cocû'apu'te chejana tumu canukasi'kua'mu repau. ³ Canuka nukaku león chai rua asoche oicheja'che rua cuiku i'kasi'kua'mu repau. Cuiku i'kacuhauna oko curucheja'che rua asoche i'kana sieterepana repana chu'opi i'kasinaa'me. ⁴ Jã'aja'ñe i'karena asa repana i'kasi'e utija'ovana tochapi'rasi'kua'mu chu'u. Tochapi'rakuji cunaumupi chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: "Mu'u asasi'e chekunare kuamanejã'u; ùcuachi'a tochamanejã'u repa", chiiche'te.

⁵ Ûcuarumu repau ángel chu'u ñasi'ku mar chiarana'me cheja tumu nukaku repau ujañutu cunaumuna muñe ñu'osi'kua'mu. ⁶ Ñu'o nukaku cunaumuna'me chejana'me mar chiarana'me repachejña pa'imajñaruã si'ache cho'osi'ku Dios Si'arumu Pa'iku mamire ve'oku ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Dios ñaku'te ija'che i'kamû chu'u. Repau cho'ora chiiche na'a jeerumu cha'ache peoja'mu maire, chiimu chu'u", chiisi'kua'mu repau. ⁷ Angeles seirepana trompetavuã junicuharena jo'e cheku juhipi'ratona Dios Repau, "Cho'oja'mu chiisi'e", Repauchi'a masiche'te cho'oja'mu. Aperumu Dios Repau chu'o kuanarechi'a kuaasomu jã'a.

⁸ Ûcuarumu cunaumupi i'kakuna chu'u asasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: "Ángel'te mar chiarana'me cheja tumu nukaku cãjikororu korasikororu sêni koojaijã'u", chiisi'kua'mu. ⁹ Chikuna asa sani, "Utija'okororu chu'uni ïsijã'u", chiisi'kua'mu chu'u repau'te. Chikuna chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Jau. Juma; koo ñanisôjã'u ikororu. Ikororu ñanisôru mu'u chu'opo pũjija'ñe sãijachu'opo pa'ija'mu mu'ure. Jã'ata'ni repakororu ñni rãosirumu mu'u cutarota'ni kajacutaro pa'ija'mu mu'ure", chiisi'kua'mu repau chu'ure.

¹⁰ Chikuna, "Jau", chini repakororu ïsiuna koo ñanisôsi'kua'mu chu'u. Ñanisôuna chu'u chu'opo pũjija'ñe sãijachu'opo pa'isi'kua'mu. Jã'ata'ni repakororu ñni rãosirumu chu'u cutaro kajacutarochi'a

carūnisōsi'kua'mu. ¹¹ Āni pi'nisirumu jo'e chu'o i'kache asasi'kua'mu chu'u, ija'che chiiche'te: "Dios, 'Ija'che cho'oja'mu', chiisi'e pāire jo'e kuaku pa'ijū'u, Repau, 'Si'avājupāi si'achejña pa'inare pāi si'ache chu'o cutunana'me pāi chū'unare ija'che cho'oja'mu chu'u', chiisi'ere".

11

Dios chu'o kuajana Repau saocojñojana cho'ojachere kuamu

¹ Ūcuarumu Dios chu'ure vāsocho cuasa ñajaño isiku ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: "I Chopi chu'u vū'ere repa ā'capaña me repacuecho cuasa ñajaijū'u mu'u. Ūcuachi'a repavū'e pa'iko'a chu'ure isimajñaruā tuo űoko'are cuasa ñaku, chu'ure pojoñu chini repavū'e chi'i pa'inare kuēkue ñajū'u. ² Repavū'e ve'se carariputa'ni cuasa ñamanejū'u. Chu'ure cuhenare jo'kasiraripū'me jā'araripū. Na'a pa'isirumu repana chu'ure cuhena rani chu'u neejoopo Jerusalén vū'ejoopo ñañosō repajoopo canare chēa paaju cuarenta y dorepapāimia cu'ache cho'oju pa'ijanaa'me.

³ Reparumu chu'u chu'o kuajanare te'ekachapanare saoja'mu chu'u, sani pāire chu'u chu'ore kuaju paapu chini. Kāña vākiniokāñare ju'ijū chu'u, 'Kuajū'u', chiisi'ere mil doscientos sesentarepaumucujña kuaju pa'ijanaa'me repana", chiisi'kua'mu Repau chu'ure.

⁴ Repana Dios chu'o kuajana Repau peore chū'uku ti'jñeñe nukañūā olivo sūkiñūā te'ekachapañūāja'ñea'me. Ūcuachi'a űoñōā pa'isaiñūā te'ekachapasaiñūā Dios ti'jñeñe pa'isaiñūāja'ñea'me repana. ⁵ Pāi repanare cuhenapi cu'ache cho'oñu chiito repana chu'opoāpi toa eto repanare peore űosōjanaa'me. Pāi űcuauana repanare cu'ache cho'oñu chiina, jā'aja'ñechi'a űcuanuko jū'ijanaa'me. ⁶ Ūcuachi'a repana Dios chu'o kuarumuchi'a okopi ramanea'ku chini repanare chū'u jo'kauato chū'umasijanaa'me repana. Ūcuachi'a chiañāana'me chiaraā chie caruñuato chū'umasijanaa'me repana. Ūcuachi'a repanani chejanaa'me cheja pa'inani si'ache cu'ache cho'ouato cho'omasijanaa'me repana. Repa cu'ache cho'ochete repanani te'echochi'a chekurumu ruarepañōā cho'ouato cho'omasijanaa'me repana.

⁷ Repana Dios chu'o kua pi'nisirumu cu'arepache cu'aku vati pa'icojepi muni eta repanare cavaku cajepani vanisōja'mu. ⁸ Vanisōña űjavu'ejoopo callejoovūāre űhijanaa'me repava'na. Aperumu űcuajooopona pāi maire Paaku'te Jesucristo'te kurususē'verona jē'jo vēasōsinaa'me. Jā'ajekuna pāi repajoopo canare ñaju i'kani, "Sodoma vū'ejoopo pa'isinaa'me Egipto cheja pa'isina pa'icheja'che cu'ache pa'inaa'me jā'ana", chinaa'me. ⁹ Chuenisō choteumucujña jo'e chekumucuse joopo űcuachejña űhiva'nani pāi si'achejña canana'me si'avājupāina'me si'ache chu'o cutuna rani ñajanaa'me repava'nare. Repava'nani cuheju repava'nare tāñeta'ni űsejanaa'me repana. ¹⁰ Pāi cheja pa'ina repanapi Dios chu'ore pa'i suma'ñe kuajana asacuheju pe'ruju cuhejanaa'me repanare. Jā'ajekuna repana chuenisōsi'ere asani rua pojoju fiesta cho'oju pōse sāiñechi'a rupū isijanaa'me repana. ¹¹ Jā'ata'ni choteumucujña jo'e chekumucuse joopo pa'isirumuna chuenisōsiva'nata'ni Diopi vasouna vajurani jo'e vūni nukajanaa'me repana. Vajurani nukajana repanare ñasina űcuanuko rua kukusōjanaa'me. ¹² Ūcuarumu repana Dios chu'o kuajava'na vajurani nukaju cnaamupi chu'o űjachū'opi repanare i'kache ija'che chiiche'te asajanaa'me: "Ichejana mu'ijū'u", chiiche'te. Jā'aja'ñe i'kauna asa repanare cuhena ñaju'te piko sa'navaji cnaamuna

mūnisōjanaa'me repana. ¹³ Repana mūnisōrumu ūcuate'erumu cheja teana rua pi'ruja'mu. Pi'rukuna repajoopo pa'ivu'ña te'evu'ña ñaña tajñosōja'mu. Jā'aja'ñe cho'ouna pāi siete milrepana jūnisōjanaa'me. Jā'ata'ni chekuna jū'imatejana vajuchaju rua kukusōsinapi, "Dios Cūnaumu Pa'iku peore Masiu'mu", chíijanaa'me.

¹⁴ Jā'aja'ñe ka'chañoā cu'ache ti'jñecuhasirumu jo'e chekacho, cu'ache ti'jñejañe ti'api'raja'mu.

Trompetavū cuhacho juhisi'vūre i'kamu

¹⁵ Ūcuarumu chu'u jo'e chekupi ángelpi cuhacho juhikūji repau trompetavū'te jukuna chu'o rua ūjachū'o cūnaumupi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu:

Maire Paaku Dios Repau cheja Raosi'ku Cristona'me pāi cheja pa'inare ūcuanukore

cuhama'ñe si'arumu chū'uku pa'ija'mu,

chiisi'kua'mu. ¹⁶ Ūcuarumu aina veinticuatrorepana Diore ti'jñeñe repana ñu'isaviuā ñu'isinapi vūni meñe sime ñu'iju Dioni pojoju, ¹⁷ ija'che i'kasinaa'me:

Dios Chukuna'te Paaku, peore Masiu'mu mu'u.

Irumujē'e pa'iu cheja chuta'a cho'omarumujē'e pa'iku'mu mu'u.

Mu'upi pāi ūcuanukore mu'u peore masicheji chū'upirakuna, "Re'orepamu", chíime chukuna mu'ure.

¹⁸ Pāi si'achejña pa'ina mu'ure cuheju pe'runa pa'ime.

Chura mu'u repanare sāiñe pe'rurumu ti'acuhamu.

Ūcuachi'a mu'u pāi jūnisōsina repana chuta'a vajurumu pa'iju cho'osi'e ro'i peore ro'iche'te chū'uku,

mu'ure cho'okaiju mu'u chu'o kuasinana'me

mu'ure cuasaju vajuchunare masinana'me

vesva'nare ūcuanukore re'oja'che isijaumucuse ti'acuhamu.

Chekunare vanisōsinareta'ni cu'ache cho'oja'mu mu'u,

chiisinaa'me repana.

¹⁹ Ūcuarumu Dios vū'e cūnaumu pa'ivu'e jatisa'aroji vatauna, repavū'e sa'navu cavu cājovu Dios, "Ija'che cho'oñu", chíisi'e tochasi'e pa'ivu ñasi'kua'mu chu'u. Reparumu fe'neku rua asoche curuku, oko rūhicaā cūnaumupi tuā'tuakuna cheja pi'rusi'kua'mu.

12

Romio pa'ichena'me vati ai añaja'iu pa'iche'te kuamu

¹ Ūcuarumu cūnaumu Diopi ñavajuchache'te ñokuna romio'te kāña ūsuu miañeja'ñe ko'sijakāña ju'ikoji pāimiau sē'sevu'te tumu nukakoni ñasi'kua'mu chu'u. Ūcuachi'a repao sijoju ma'jñoko docerepana pa'ivu'te tuhivu tuhisi'koa'mo repao. ² Chūpu su'ikojeko repao chíiva'ure jñaarumu ti'auna pi'rasō asikuna rua oio cuiko pa'isi'koa'mo repao. ³ Jā'a ñacuhasirumu cūnaumupi jo'e chekere ñokuna ñaku vati aire añaja'iu ni rua ūjauji maaja'iu ni ñasi'kua'mu chu'u. Sijo sieterepasijo paakuji tuhivuā repasijo pa'iche sieterepavūā tuhikūji e'chosē'ña dierepasē'ña paasi'kua'mu repau. ⁴ Repau jikochoji cūnaumu su'inare ma'jñoko joopojakā'ko e'cho chejana rueni to'jñosi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe cho'ocuha romio chíipi'rasi'ko ti'jñeñe'te pa'iu cha'asi'kua'mu repau,

repaaji chíiva'uni cajaona ānisōkasa chini. ⁵ Ūcuarumu repao romio chíiva'ure ūmuvā'uni jñaasi'koa'mo, repau'te cuhenare cajeani pāi

ũcuanũkore chũ'ujava'ure. Jã'ata'ni repava'ure chĩiva'ure jĩaaona Diopi tua cunaũmuna Repau chũ'uku ñu'isaiva rũicheja ti'jñeñena muasi'kua'mũ. ⁶ Jã'a cho'oto puka'ko Dios repao'te care'vakaisichejana pã peochejana vu'vu katisõsi'koa'mo. Vu'vu kati pa'iona Dios repao'te mil doscientos sesentarepaumucujña ãu kuiraku pa'isi'kua'mũ.

⁷ Ũcuarũmu cunaũmu pa'ina cavasinaa'me. Angel, Miguel repau neena ángelena'me añaja'iauni cavasinaa'me. Añaja'iu ũcuachi'a repau neena ángelena'me sãĩñe ũcuanũkore cavasinaa'me. ⁸ Jã'ata'ni añaja'iu'te repau neenana'me chekunare cava cajejaicu'asi'kua'mũ. Jã'arũmupi vua Dios reparane Repau pa'icheja pa'iche ũsesi'kua'mũ. ⁹ Jã'ajekuna Dios repau'te añaja'iu'te cu'a chũ'umasi aire ángeles repau neenana'me cunaũmu pa'iche'te ũseku eto chejana raosi'kua'mũ. Repau añaja'iu ka'chamajña mami ve'emũ, "Vati aina'me Satanás". Repau vati ai mamarũmupi vua pã si'achejña pa'inare re'oja'chere ũseku cacu'ora chini joreku pa'iku'mũ. Jã'aja'ñe cho'okujekuna vati ai repau neena ángelena'me cunaũmu eto chejana raocojñosi'kua'mũ.

¹⁰ Ũcuarũmu chu'o i'kache cunaũmupi ujachu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chu'ũ: Vati ai, Diore cuasanani re'oja'chere ũseku cacu'ora chini umucusena'me ñami Dioni ke'reku Repau'te cuasanani cu'ache i'kaku pa'imũ.

Repau'te cuasanare jã'aja'ñe i'kaku'te Dios chejana eto raosi'kua'mũ. Jã'aja'ñe cho'osi'ku Dios Repau neenare Repau pa'ichejana saja'mũ, ai sani paapu chini.

Ũcuachi'a Repau peore masiche cho'o ñokũ'mũ Repau.

Ũcuachi'a pã ũcuanũko Repau chũ'ũñe cho'oju pa'ijanaa'me.

¹¹ Chekuna Diore cuasana, "Ovejachĩija'iu Jesucristo mai cu'ache cho'ochete jũni ro'ikaisi'kua'mũ.

Ũcuachi'a Dios chu'o ũcuarepaa'me", chiiju cuasanajeju vati ai chũ'ũñe cho'oma'me repana.

Ũcuachi'a Diore cuasanajejana, "Pã maire vanisõjanaa'me", chini masi-nata'ni

jũ'iñejẽ'e vajachuma'ñe Repau'te cuasache ũhasõma'ñe ũcua cuasaju pa'inaa'me.

¹² Jã'ajekuna musanũkuna cunaũmu pa'ina ũcuanũko pojoju pa'ijũ'ũ.

Jã'ata'ni musanũkonare cheja pa'inana'me mar chiara pa'inare rua cu'ache ti'jñeja'mũ.

Vati ai repau cho'ochete ai ũsejarũmupi ti'api'rukuna masiku musanũkonani cu'ache cho'ora chini rua pe'ruku cajesi'kua'mũ, chii'che'te asasi'kua'mũ chu'ũ.

¹³ Ũcuarũmu añaja'iu chejana repau eto raocojñosirũmu chĩiva'ure jĩaasi'koni romioni cu'ache cho'ora chini ku'esi'kua'mũ. ¹⁴ Jã'ata'ni repao romio tao kue'chaka rua ujakare te'eka'chapaka ĩsicojñosi'koa'mo, pã peochejana Dios repao'te care'vakaisichejana cãva ku'io sani paao chini. ĩsiuna koo cãva ku'io sani ti'a pa'iona choteũsurũmu jo'e chekuũsurũmu joopo ãu kuiraku repao'te añaja'iu cu'ache cho'ochete ũsekaisi'kua'mũ Dios.

¹⁵ Ũcuarũmu añaja'iu repau chu'opoji chiachaja'che oko etosi'kua'mũ repaoni rũo vėasõra chini. ¹⁶ Jã'ata'ni cheja repaoni cho'okaiũ pã chu'opo cha'acheja'che rũhicoje vata añaja'iu raosi'e oko sa'navuna cuaosõsi'kua'mũ. ¹⁷⁻¹⁸ Chejapi jã'aja'ñe cho'oũna añaja'iu na'a rua pe'ruku

repao'te romio'te jo'ka chekunani repao mamachĩire Dios chũ'uñe cho'oju Jesús pa'iche ũcuarepa kuachu'o ũhamanesinani ũcuanukore cavara chini sanisõsi'kua'mu.

13

Cu'arepache cu'ana te'eka'chapana cho'osi'ere kuamu

1 Ūcuarumu chu'u mar chiara ru'tuva'te nukasi'kua'mu. Nukaku cu'arepache cu'aku'te sijo sieterepasijo paakuji e'chosẽ'ña dierepasẽ'ña paakuni mar chiaraji etauna ñasi'kua'mu chu'u. Repasẽ'ña pa'iche tuhivuã tuhikujı repau sijore mami tochasi'e, Diore cu'ache i'kache'te paasi'kua'mu repau. 2 Repau cu'aku chu'u ñasi'ku tochachaija'iuji cũ'a mie cũ'aja'ñe paakuji repau chu'opo león chai chu'opoja'che paasi'kua'mu. Jã'aja'iuñi añaja'iu repau cho'omasiche'te jo'kaku repau chũ'uku ñu'isaivu'te jo'kasi'kua'mu repau'te, ũcuasaivu'te ñu'iu pãire chũ'uku paau chini. 3 Repau cu'arepache cu'aku sijo te'esijopu asimaka jũnisõmaka pa'isijopuja'che paasi'kua'mu. Jã'aja'ñe ũjamakapi ja'jusi'ere ña rua cuasaju pãı si'achejña pa'ina ũcuanuko pojoju jovosinaa'me repau'te. 4 Añaja'iu'te cu'arepache cu'aku'te pãı chũ'uñe jo'kasi'kujekuna ro're puu pojosinaa'me repana. Repau'te cu'arepache cu'aku'te ũcuachi'a pojoju, "Iku cho'ocheja'che cho'omasina peome. Ūcuachi'a ikure cavaju cajejaimasina peome", chiisinaa'me repaña.

5 Reparumu cu'arepache cu'aku Diopi ũsemauna repau meñe rua re'oja'che i'kachena'me Dios asacuheche i'kache jo'kacojñosi'kua'mu. Ūcuachi'a cuarenta y dorepapaimia cu'ache cho'omasiche jo'kacojñosi'kua'mu repau. 6 Ūcuarumu Dioni cu'ache i'kaku Repau asacuheche'te i'kaku cunaumu pa'ivu'ere Repau vu'ere cu'ache i'kaku Repau neenare cunaumu pa'inare ũcuachi'a cu'ache i'kasi'kua'mu repau.

7 Ūcuachi'a Diopi Repau neenani ũsemauna cavaku cajejaisi'kua'mu repau. Ūcuachi'a Repauji ũsemauna si'avãjupãina'me si'ache chu'o cutunana'me si'achejña pa'inare chũ'uñe jo'kacojñosi'kua'mu repau. 8 Pãı ũcuanuko cu'ache cho'osi'ere jũni ro'ikasa chini chuenisõsi'ku Jesucristo Ovejachijja'iu utija'ophurona repana mami tochacojñomanesina ũcuanuko cheja si'acheja pa'ina pãı pojoju ro're ñu'iju pojosinaa'me repau'te cu'arepache cu'aku'te. Aperumu cheja chuta'a cho'omarumu Dios Repauna'me pa'ijana mami ũcuaphurona tocha jo'kaasomu.

9 Pãı ie chu'o asa chẽauna ũcuanuko asa chẽajũ'u:

10 Musanukonare Jesucristo'te cuasanare pãı chẽavũ'ena chẽa cuaosina na'a pa'isirumu ũcuaja'che chẽa cuaocojñojanaa'me.

Ūcuachi'a pãı musanukonare Jesucristo'te cuasanare pãı vaiva'tipi vanisõsina na'a pa'isirumu ũcuaja'che pãı vaiva'tipi chuenisõjanaa'me.

Dioni cuasaju mai jã'aja'ñe cu'ache cho'ocojñojañe masinata'ni koka paaju Repau'te cuasache ũhasõma'ñe, "Dios maire rua re'oja'che cho'okaiku'mu", chijju cuasaju pañu.

11 Jã'a ñacuasirumu chekure cu'arepache cu'aku'te cheja sa'navuji etauna ñasi'kua'mu chu'u. E'chosẽ'ña ovejachiũ e'chosẽ'ñaja'ñe te'eka'chapasẽ'ña paakuta'ni añaja'iu i'kacheja'che i'kasi'kua'mu repau.

12 Ūcuachi'a charo raisi'ku cu'arepache cu'aku pãı chũ'uñeja'ñe pãı si'acheja pa'inare chũ'usi'kua'mu repau cho'je raisi'ku cu'aku. Reparumu pãipi repauni charo raisi'kuni cu'akuni asimaka vasocojñosi'kuni pojoa'ju

chini chũ'usi'kua'mu repau, cho'je raisi'ku. ¹³ Ūcuachi'a Diopi ūsemauna Repauchi'a cho'omasicheja'che si'ache cho'oku pāi ñaju'te cunaumupi chejana toa tuā'ñe cho'osi'kua'mu repau. ¹⁴ Reparumu Diopi Repauchi'a cho'omasiche'te cho'o ūsemauna cho'je raisi'ku cu'aku, charo raisi'ku ñaku'te Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'ouna ña cheja pa'ina ūcuanuko repau joreku cho'oku i'kache asa jachama'ñe cuasasinaa'me. Ūcuachi'a repau repanare, asimaka jūnisōmaka pāi vaiva'ti tēosimaka sījopu'te su'iu vasocojñosi'kujava'ure tño nuko pojoa'ju chini chũ'usi'kua'mu repau. ¹⁵ Jā'aja'ñe chũ'unana asa charo raisi'ku cu'akujai'iu'te tño pi'nirena repauni Diopi ūsemauna repau chu'opoqueepi tutu juju repana tñosiva'ure vajuhe cho'osi'kua'mu repau, ūcuava'upi chu'o i'kaku repau'te pojomanani vanisōñe'te chũ'ua'ku chini. ¹⁶ Ūcuachi'a pāi ūcuanukore pāi chũ'unana'me chũ'umanare, kurinana'me chuova'na pa'inare, chēa paacojñonana'me chēacojñomanare, repana uajajūñana jā'apāni repana chiapuāna repau mamire tochacojñoa'ju chini chũ'usi'kua'mu repau. ¹⁷ Jā'ajekuna pāi repau mamijē'e repau númerojē'e tochacojñomanesinare pōse koochena'me pōse isiche ūsesi'kua'mu repau.

¹⁸ Repau cu'aku número pa'iche masiñu chiinare rua kuēkueche chiimu. Repa número pa'iche'te cuasa kuēkue ñato pāiu mamire kuamu. Repa número iea'me: seiscientos sesenta y seis.

14

Pāi ciento cuarenta y cuatro milrepana ujasí'ere kuamu

¹ Ūcuarumu chu'u Ovejachīija'iu'te Jesucristo'te Sión aikūti nukakuni ñasi'kua'mu. Ūcuana'me pāi ciento cuarenta y cuatro milrepana repana chiapuāre Repau mamina'me Puka'ku mami tochacojñosina nukasinaa'me. ² Jā'a ñacuhasirumu cunaumupi ija'che i'kachu'o asasi'kua'mu chu'u: Oko chā'iu asocheja'che asosi'kua'mu repachu'o. Ūcuachi'a okopi ruarepa curuku asocheja'chena'me pāipi jairepanuko arpavuāre cho'ojuna asocheja'che asosi'kua'mu chu'ure repachu'o. ³ Ūcuachi'a repana pāi Dios chũ'uku ñu'isaivuna'me Repau ti'jñeñe pa'ina vajupāi ūcuaka'chapana pa'ichejana'me aina pa'icheja ti'jñeñe'te pa'iju uja mamare ujaju pa'isinaa'me. Repana ujache uja te'e'u'terejē'e asa chēa ujacu'ache pa'isi'kua'mu. Jesucristo vati toare saimanea'ju chini chēa paacojñona ciento cuarenta y cuatro milrepanachi'a uja-masisinaa'me repa. ⁴ Cheja repana pa'irumu romi ūcuauanare ja'me kāima'ñe re'oja'chechi'a pa'isinajeju chura Ovejachīija'iu Jesucristona'me pa'iju Ūcuau chũ'uñe'te si'arumu cho'uju pa'ime repana. Aperumu Diore cuasamanare ja'me pa'isinaa'me repana. Jā'ata'ni Dios repanare paara chini Repau Mamakuna'me charo chēaasomu. ⁵ Ūcuachi'a jmamakarujē'e joremaneamene. Ūcuachi'a repana rekoñoa Diopi ñato cu'achejē'e peoasome repana.

Angeles chotena rani kuasi'ere i'kamū

⁶⁻⁷ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu ángel'te cunaumu chenevūji cāva ku'iu cheja pa'inani pāi ūcuanukore si'avājupāina'me si'ache chu'o cutunana'me si'achejña pa'inare, Jesucristo'te cuasache chu'vachu'ore kuaku ujachu'opi pāire ija'che i'kakuni ñasi'kua'mu chu'u:

—Diore vajachujū re'oja'chere Repau'te i'kaju pa'ijū'u musanukona, pāi ūcuanuko cho'osi'e Repau ñarumu tī'api'rakuna. Ūcuauji cunaumuna'me chejana'me mar chiarana'me oko puni si'achejña pa'inare cho'osi'kua'mu. Jā'ajekuna Repau'i cuasaju, “Peore Masiu'mu mu'u”, chiiju pojojū'u — chiisi'kua'mu repau angel.

⁸ Jā'aja'ñe i'kacuhana cheku ángel rani ija'che i'kasi'kua'mu:

—Babilonia ujavu'ejoopo ñañasōcuhasi'kua'mu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. Repajooopo pa'isina cu'ache cho'oju pa'iche'te chekachejña cana ūcuanuko ña chēa repana cho'ochēja'che cu'ache cho'oju pa'isina'me —chiisi'kua'mu. ⁹⁻¹⁰ Jā'aja'ñe i'kacuhana jo'e cheku ángel rani ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Cheja sa'navu etasi'kure cu'arepache cu'aku'te repaujava'ure tūosi'kuna'me pojojū repana chiapuāna jā'apāani repana jūjña repau cu'aku mami tochacojñosinare ūcuanukore rua pe'ruku cu'ache chū'uja'mu Dios. Repauji chū'uuna vati toa azufre vuocheja'che cu'asuche uutoana sani Dios neena ángelena'me Repau Mamaku Ovejachūija'iu ñaju'te rua chuova'na ai uujū pa'ijanaa'me repana. ¹¹ Repa toapi chachama'ñe ai uuku pa'iuua piko si'arumu miu pa'ija'mu. Ūcuachi'a cu'arepache cu'akuna'me ūcuauja'iu tūosiva'ure pojojū repau mami tochacojñosinare repa toare si'arumu uujuna asiche cuhama'ñepi pa'ija'mu —chiisi'kua'mu.

¹² Dios neenata'ni Repau'i cuasajuna reparare cu'ache ti'jñejañe masinata'ni Dios chū'usi'ere cho'oju re'oja'che pa'iju Jesucristo'te cuasache ūhasōma'ñe koka paaju ūcu cuasaju pa'ijanaa'me.

¹³ Ūcuarumu cunaumapi chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u:

—Iere tochajū'u mu'u: “Dios neena Repau'te cuasache ūhamana irumapi vaa jūnisōna rua pojojū pa'ijanaa'me” —chiiche'te. Chikuna Dios Rekocho ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ūcuarepaa'me jā'a. Repana jūnisōsirumu reparare cu'ache ti'jñesi'e jo'e ti'jñemaneja'mu. Repau pa'ichejana satena repana re'oja'che cho'oju pa'isi'ere cuasa ro'ija'mu Dios reparare —chiisi'kua'mu.

Trigona'me uchecha'charuā tua chi'icheja'che Dios Repau'te cuasamanare chi'i cu'ache chū'ujañere kuamu

¹⁴ Jā'aja'ñe cho'ocuharumu jo'e ñaku poja'chere piko ñasi'kua'mu chu'u. Piko sē'sevu'te pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku ñu'isi'kua'mu. Repau sījopu pachokurivu'te tuhivu tuhiv vati jūjusuche cu'tosiva'tire cājiku ñu'isi'kua'mu repau. ¹⁵ Ūcuarumu ángel cheku Dios vu'epi eta piko sē'sevu ñu'iku'te ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu: “Trigo tuarumu pa'icheja'che pa'irumu tī'acuhamu. Mu'u vati mini trigo tua chi'icheja'che cho'oju'u”, chiisi'kua'mu. ¹⁶ Jā'aja'ñe i'kauna asa piko sē'sevu ñu'iku repau vati mini trigo tua chi'icheja'che cheja pa'inare cho'osi'kua'mu.

¹⁷ Ūcuarumu ángel cheku jo'e Dios vu'epi cunaumu pa'ivu'epi vati ūcuaja'che jūjusuche cu'tosiva'tire cājiku etasi'kua'mu. ¹⁸ Reparumu ángel cheku Diore isimajñaruā uotoa kuirache chū'uku tuo uoko'a rūichejapi eta vati jūjusuva'ti cājiku'te ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ūche cha'jisōcuhasi'kua'mu. Chejana caje mu'u vati jūjusuva'tipi uchecha'charuā chuto tutemejū'u —chiisi'kua'mu repau. ¹⁹ Chikuna caje uchecha'charuā cheja pa'iche repau vati'ipi chuto tute pi'ni chi'i uche cha'ca chachovuna mañasi'kua'mu repau. Dios Repau'te cuasamanesinare ūcuaja'che uchecha'charuā tua chi'isi'ejache chi'i rua

cu'ache cho'oja'mu. ²⁰ Reparumu uche cha'cavuji vu'ejoopo ja'achojere pa'iana uchecha'charua etua ucuavuna maña cha'ca chachojuna uche okora'ka repavu vu'evu cacojepi eta chiacha meañeja'ñe chie so'ona measi'kua'mu, trescientos kilómetros repa so'o. Repa chiera'ka rua ruisi'kua'mu.

15

Pai cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini Dios chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña cho'okaina ángeles cuhacho cho'osi'ere kamu

¹ Ucuarumu cunaumu Diopi jo'e chekere ñavajuchuache'te ñokuna ñaku ángeles sieterepanare paipi repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ia'ju chini Dios pe'rukũ chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña cuhacho cho'ojamajña cho'okaijanare ñasi'kua'mu chu'u.

² Ucuarumu chiara joicunaja'ñe etajache ñora'te ñasi'kua'mu chu'u. Repara sa'navu toa pa'isi'kua'mu. Ucuachi'a repara ru'tuva'te cu'arepache cu'aku'te cuheju ucuauja'iu'te tãosiva'urejẽ'e pojocuheju repau mana'me repau númerojẽ'e tohacojñomanesina Dios isisivuãre arpavua cãjiju nukasinaa'me. ³ Reparumu repana Dioni pojoju ujaju aperumu Dios chũ'uñe cho'okaisi'ku Moisés ujasi'ere uja ujaju Jesucristo Ovejachi'ia'iu ujasi'e ucuachi'a ujasinaa'me, ija'chere:

Dios, Chukuna'te Paaku peore cho'omasiku'mu mu'u.

Mu'u masiku cho'oche ña jñanosõme chukuna.

Rua re'oja'che cho'okujeku peore ucuarepa cho'oku pai si'achejña pa'inare chũ'uku'mu mu'u.

⁴ Mu'uchi'aa'mu re'oku.

Jã'ajekuna mu'ure vajuchunaa'me chukuna.

"Peore masiku'mu", chiinaa'me chukuna mu'ure.

Mu'u re'oja'che cho'oku pa'iche'te ña pai, si'achejña pa'ina mu'u ti'jñeña rani ro're puu ñu'iju pojojanaa'me mu'ure, chijju ujasinaa'me repana.

⁵ Repana ujacuhasirumu cunaumu pa'ivu'e Dios vu'e jatisa'aropi vatauna repavu'e caruupu Dios chũ'usi'e tohasiko'ña catako'ña pa'iruupu ñasi'kua'mu chu'u.

⁶ Ucuarumu repana ángeles sieterepana ucuavu'e sa'navuji etasinaa'me Dios chũ'usi'e cu'ache sieterepamajñaruã cho'okaijana. Lino kãña meno peokãñapi ko'sijakãñare ju'iju a'capuãre pachokurimeã tãisinaa'me repana. ⁷ Ucuarumu vajupai ucuaka'chapana te'eu repinare ángeles sieterepanare te'eu'te te'ero'rochi'a coparo'ro pachokuri'rore Dios Si'arumu Pa'iku pãire cu'ache cho'ora chini chũ'usi'e timuñe mañasi'rore isisi'kua'mu.

⁸ Reparo'ro isicuhasirumu Dios vu'e sa'navu peore piko rua pa'isi'kua'mu, Repauji miañeja'ñe Ko'sija'iuji peore Masikuji pa'iana. Repau chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña ángeles cho'o pi'nikaichetu'ka pai te'eu'terejẽ'e kakacu'asi'kua'mu repavu'e.

16

Coparo'ro pãire cu'ache cho'ora chini Dios chũ'usi'e mañasi'roquee ña'ñesi'ere kamu

¹ Ucuarumu Dios vu'e sa'navuji chu'o ujachu'opi ángeles sieterepanani ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: "Musanukona cãjiro'ro pãire cu'ache

cho'ora chini Dios pe'ruku chũ'usi'e mañasiro'ro chejana ña'ñejaijũ'u", chiiche'te.

² Jã'aja'ñe i'kauna ángel te'eu repau cãjiro'rova pa'imajñaruã chejana peore ñatojaisi'kua'mu. Repau ñatojaisirumu pã cu'arepache cu'aku mami tochacojño ũcuauja'iu'te tũosijava'ure pojonare ũcuaukore cu'aasi rua asicheji etauna rua chuova'na pa'isinaa'me.

³ Jã'aja'ñe cho'ocuhauna ángel cheku repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore mar chiarana ñatosi'kua'mu. Ñatouna mar chiaraquee oko jũnisõsi'ku chieja'che carũhisi'kua'mu. Jã'aja'ñe cho'ouna va'iva'na repara pa'iva'na peore jũnisõsinaa'me.

⁴ Jã'aja'ñe cho'ocuhauna jo'e cheku ángel repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore chiañaana'me oko punire ñatouna repachejñaquee oko peore chie carũnisõsi'kua'mu. ⁵ Jã'a cho'osi'ere ñacuha ángel chiañaã kuiraku Diore ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u:

Dios, rua re'oku'mu mu'u.

Irumujẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'iku'mu mu'u.

Pãire cu'ache cho'oku iñaã chiañaã pa'iche oko chie carũnisõñe chũ'uku ũcuarepa cho'omu mu'u.

⁶ Ũcuapani mu'u chu'o kuava'nare vanisõasome mu'u neenare chekunare ũcuachi'a.

Chura repana chuenisõsiva'na raosi'ere chiere ña pe'ruku ũcuava'na chiere ũkuamu mu'u repanare vanisõsinare.

Repana ro'ia'me jã'a, chiiche'te.

⁷ Ũcuarumu Diore ñimajñaruã tuo uoko'a sa'navuji chu'o ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: "Pã Ũcuaukore Paaku, peore masiku'mu mu'u. Pã ũcuauko cho'uju pa'isi'ere ña cuasaku cu'ache chũ'uku rũhiñe cho'omu mu'u repanare", chiiche'te.

⁸ Ũcuarumu ángel jo'e cheku repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore ũsuuni ñatosi'kua'mu. Ñatouna Dios ũsuute na'a rua asua'ku chini chũ'usi'kua'mu, pãipi uua'ju chini. ⁹ Ũsuuji jã'aja'ñe cho'ouna pã ũcuauko repana ca'nivuaã rua uusinaa'me. Rua cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'oche ũcua ũhasõma'ñe pa'iju repanare cu'ache ti'jñeñe chũ'uku'te Diore, "Peore masiku'mu mu'u", chiima'ñe Repau'te rua cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹⁰ Ũcuarumu ángel jo'e chekupi cu'arepache cu'aku chũ'uku ñu'isaivuna repau cãjiro'rova pa'imajñaruãre ñatouna repau chũ'ucojñona pa'ichejña peore chijachejñachi'a carũnisõuna repachejña pa'ina asire eto asikuna repana chemeñoãna meñe kũkujũ oisinaa'me. ¹¹ Jã'aja'ñe rua cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'oche ũcua ũhasõma'ñe pa'iju repapani asipi ruarepajeku ca'nivuaãpi asikuna Diore Cunaumu Pa'iku'te rua cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹² Ũcuarumu ángel jo'e chekupi repau cãjiro'rova pa'imajñaruã Eufates ujachiachana ñatouna peore repacha veasõsi'kua'mu. Jã'aja'ñe cho'osi'kua'mu ángel, repacha chekukã'ko pa'inare chũ'unapi pã vaiche cho'oto, jẽ'eñeji vesama'ñe paau chini.

¹³ Ũcuarumu añaja'iu chu'opona'me cu'arepache cu'aku chu'opona'me, "Dios chu'o kuaku'mu chu'u", chiia joreu chu'opoji jojojanapi vati chotena etajuna ñasi'kua'mu chu'u. ¹⁴ Repana vati Diopi ũsemauna Repauch'i'a cho'omasicheja'che cho'osinaa'me. Ũcuachi'a pã chũ'unani ũcuaukore soni rao chi'ĩnu chini cheja si'achejña ku'isinaa'me repana,

chi'irena repanapi sãĩñechi'a cavajũ pãĩ vaiche'te cho'oa'ju chini. Repana sãĩñechi'a vaiumucusena, Dios Peore Masiũ cu'arepache cu'aku'te cavaku cajejaija'mũ.

15-16 Ūcuarũmu repana vati chotenapi pãĩ chũ'unare soni chi'isinaa'me. Repana chi'isicheja mami "Armagedón" ve'emũ hebreo chũ'o. Aperũmu Jesucristo ija'che i'kasi'kuamũ: "Asarepajũ'ũ. Ñaaũ cuasomarũmũna raicheja'che raija'mũ chũ'ũ, pãĩ chũ'ũ raijache cuasomarũmũna. Kãa peonaja'ñe pa'ijũ vajuchũmaneñũ chini chũ'ũni cha'aju kãña care'vacheja'che repana rekoñõãre care'vajũ re'oja'che pa'ina chũ'ũre ña vajuchũma'ñe tijña pojojanaa'me", chiisi'kuamũ.

17 Ūcuarũmu ángel jo'e chekũpi repau cãjiro'rova pa'imajñaruãre tutuna ñatouna Dios vũ'e cunaũmu pa'ivũ'e sa'navũji Repau chũ'ũku ñũ'isaivũ rũichejapi chũ'o ujachũ'opi ija'che i'kache'te asasi'kuamũ chũ'ũ, "Cho'o pi'nicuhasi'ea'me", chiiche'te. 18 Ūcuarũmu cheja fe'neku rãa asoche curuku rãa pi'rusi'kuamũ. Aperũmu rãa pi'rusi'e na'a jã'acho'je rãa ñũ'kuecheji pi'rusi'kuamũ cheja reparũmu. 19 Chejapi ruarepa pi'rukuna Babilonia ujavũ'ejooipo joni chotejooipoã vatasĩ'kuamũ. Chekujooipoã si'achejña pa'ijooipoã ũcuachi'a peore ñañasõsi'kuamũ. Reparũmu Dios ujavũ'ejooipo pa'ina cu'ache cho'osi'ere cuasa pe'ruku repanare cu'ache cho'osi'kuamũ, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. 20 Jã'aja'ñe cho'õna juupoãna'me aikũjña peocheja si'asõsi'kuamũ. 21 Reparũmu cunaũmũpi oko rãa ujavũ'ũpi pãĩ tuã'tua vẽasõsi'kuamũ. Repa okopũã te'ẽũ cuarenta kilos na'a rãa rukupũã paniasomũ. Jã'aja'ñe repañani ruarepa cu'arepacheji tijñekuna ña pãĩ, "Dios cho'oche'me ie", chini na'a rãa cu'ache i'kasinaa'me Repau'te.

17

Sĩ'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache chũ'ujãñere kuamũ

1 Ūcuarũmu repana ángeles coparo'rovaã cãjisina te'ẽũ rani i'kasi'kuamũ chũ'ũre. "Raijũ'ũ. Mũ'ũni chiañaã sẽ'sevũã ñũ'iko'te sĩ'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache cho'ojachere ñora.

2 Pãĩ chũ'ũna cheja pa'ina repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chẽa repao cho'ocheja'che cu'ache cho'õju pa'ime. Pãĩ chekũchejña cana ũcuachi'a Repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chẽa repao cho'ocheja'che cu'ache cho'õju pa'inaa'me", chiisi'kuamũ repau chũ'ũre.

3 Jã'aja'ñe i'kacuha Dios Rekochoji chũ'ũna repau ángel chũ'ũre pãĩ peochejana sasõsi'kuamũ. Sauna repao'te cu'arepache cu'aku'te maaja'ũ'te tuhikoni ñasi'kuamũ chũ'ũ. Repau ca'nivũ Diore cu'ache i'kachũ'ore si'acaca'nivũ tochasi'e paakũji repau sĩjo sieterepasĩjore e'chosẽ'ña dierepasẽ'ña paasi'kuamũ repau. 4 Repau'te tuhiko romio kãa re'ojakãare ju'isi'koa'mo, ra'soja'chena'me maaja'ñe pa'ikãare. Ūcuakãare pachokũri catarã'karuã ko'sijara'karuã rãa ro'ira'karuãna'me cheke perlara'karuã su'isi'kuamũ. Ūcuachi'a coparo'rova pachokũri'rova'te cãjisĩ'koa'mo repao. Reparo'rova sa'navũ'te repao cu'ache cho'oko pa'isi'e Dios ñacuhecheji pa'isi'kuamũ. 5 Ūcuachi'a repau chiapũ'te mami tochasi'e pãijẽ'e vesũche ija'che i'kacheji su'isi'kuamũ: "Pãĩ chũ'ũre i'kani Babilonia ujavũ'ejooipo'te ve'onaa'me. Cu'ache cho'oche aijekona chekuna chũ'ũ cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chẽa ũcuaja'che cho'õju pa'inaa'me", chiiche. 6 Jã'aja'ñe repaoni masirepa ñato rãa pojoko pa'isi'koa'mo, Dios

neena Jesuni cuasaju Repau pa'iche kuanare vanisõñe chũ'si'kojeko. Jã'aja'ñe pa'ikoni ña jñanosì'kua'mu chu'u.

7 Ûcuarumu ángel chu'ure i'kasi'kua'mu. “¿Je'se pa'ina mu'u jñanou? Repao pa'ichena'me repao tuhiku sijo sieterepasijore e'chosē'ña dierepasē'ña paaku pa'iche chekunajē'e vesuche'te mu'uni kuara. 8 Repau mu'u ñasi'ku cu'aku aperumu pa'isi'kua'mu. Chura peomu repau. Jã'ata'ni vati pa'icojepi mu'ija'mu repau. Muni cu'ache cho'osinare cu'ache cho'ochejana saocojñoja'mu repau. Dios aperumu cheja cho'omarumuna Repau neena mami utija'opharona tochaasomu. Jã'ajekuna pã repaphuro mami tochacojñomanesina cu'arepache cu'akuji aperumu pa'isi'kupi irumu peokuta'ni jo'e raiuna ña kukusõjanaa'me.

9 'Chu'u i'kache asamasifnu chiinapi asamasijanaa'me ie: Repau cu'arepache cu'aku sijo sieterepasijore aikũjña sieterepakũjña romio ùcuate'erumu ñu'ikũjñaja'ñea'me. Ûcuachi'a pã chũ'una sieterepanaja'ñea'me repa sijo. 10 Repana pã chũ'una cincorepana jñisõsinaa'me. Chura cheku chũ'uku pa'imu. Jo'e chekuta'ni chuta'a raima'mu. Repau raisirumu jmakakaruchi'a chũ'uku pa'ija'mu. 11 Repau cu'arepache cu'aku aperumu pa'isi'kupi irumu peokupi pã chũ'unare sieterepanare ja'me pa'iu chũ'si'kupi repana chũ'ucuhasirumu te'eu jo'e chũ'ujja'mu. Repau jo'e rani chũ'urumu jñisõ Diopi chũ'una Repau'te cuhena uutoana sani uuku pa'ija'mu repau.

12 Ûcuachi'a e'chosē'ña dierepasē'ña mu'u ñasisē'ña pã chũ'ujana dierepana chuta'a chũ'umanaja'ñea'me. Na'a pa'isirumu repana pã chũ'ũñe te'ehorachi'a jo'kacojñojanaa'me. Reparumu cu'arepache cu'akuna'me chũ'ujanaa'me repana. 13 Repana pã chũ'ujana dierepana ùcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akuji pã ùcuaukore te'eu chũ'ua'ku chini jo'kajanaa'me. 14 Reparumu repana ùcuauko Jesucristo'te Ovejachijja'ini cavajanaa'me. Jã'ata'ni Repauji pãire chēa paakuna Repau'te cuasache ùhama'ñe pa'iju re'oja'che pa'inana'me cavaku cajejaja'mu repanare. Peore Masiujeku pã chũ'una Aia'mu Repau", chiisi'kua'mu ángel chu'ure.

15 Ûcuarumu repau ángel chu'ure jo'e i'kasi'kua'mu. “Chiañaã si'romio si'ache cu'ache cho'oko repañaã sé'sevuãre ñu'iona mu'u ñasiñaã pã si'achejña canana'me si'avãjupãina'me si'ache chu'o cutunaja'ñea'me. 16 Reparumu e'chosē'ña dierepasē'ñaja'ñe pa'ina pã chũ'una cu'arepache cu'akuna'me repao'te si'romio'te cuheju kãña peo'te repao nee peore tãasõ repao ca'nivunquee va'i aiju juja uosõjanaa'me. 17 Repana pã chũ'una dierepana, Diopi repamani Repau chiiche'te cho'ouache cuasaju cho'oa'ju chini jo'kauna ùcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akuji repana chũ'ũñeja'ñe te'eu pãire chũ'ua'ku chini repau'te cu'aku'te pã chũ'ũñe jo'kajanaa'me, Dios i'kasi'e peore cho'o pi'niñejatu'ka chũ'uku paau chini. 18 Repao romio mu'u ñasi'ko ujavu'ejoopo Babilonia va'ejoopoja'chea'me. Repajoopo pa'inare chũ'una chekuchejña si'achejña pa'inare pã chũ'unare chũ'unaa'me”, chiisi'kua'mu ángel chu'ure.

18

Babilonia va'ejoopo ñañasõsi'ere kumtu

1 Jã'a cho'ocuhasirumu chekure ángel'te rua masiujji cunamupi cajekuna ñasi'kua'mu chu'u. Repau ko'sija'icheji cheja rua miasi'kua'mu.

2 Cajé ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu repau:

¡Babilonia ujavu'ejoopo ñañasõcuhasi'kua'mu! ¡Ñañasõcuhasi'kua'mu!
Repajoopo pa'isicheja vatichi'a rua jainuko pa'ime.

Pí'a pái áicojñomanana'me chekuna cu'ana peore si'ache pa'ime repacheja.

3 Repajoopo cana cho'osi'ere ña chëa pái si'achejña pa'ina ùcuanuko repaña cho'osi'ejache rua cu'ache cho'ojü pa'ime.

Ûcuachi'a repajoopo canare chũ'usina si'ache cu'ache cho'osi'ere ña chëa chekuchejña canare chũ'una ùcuaja'che si'ache cu'ache cho'ojü pa'ime.

Ûcuachi'a repajoopo canapi pösere si'ache koojuna chekuchejña cana repanare pöse ñisina rua kurinaa'me,

chiisi'kua'mu.

4 Ûcuarumu jo'e cheke chu'o cunamupi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u, repajoopo chuta'a ñañamarumu Dios i'kasi'e:

Repajoopo Babilonia va'ejoopo pa'ina chu'u neena ùcuanuko etajũ'u, repajoopo cana cho'ocheja'che cu'ache cho'omaneñu chini,

ùcuachi'a repanare cu'ache cho'ocheja'che cu'ache cho'ocojñomaneñu chini.

5 Ûcuajoopo canapi ruarepa cu'ache cho'ojuna ñaku repaña cu'ache cho'oche cavesuma'ñe cuasaku pa'imü chu'u.

6 Repajoopo cana chekunare cho'ocheja'che cu'ache cho'ojũ'u repanare.

Repaña cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini na'a rua cu'ache cho'ojũ'u repanare.

Ûcuachi'a repaña chekunani cacu'oñu chini cono rua vëañe'te ùkuaju na'a rua vëañe ja'me ùkuacheja'che na'a rua cu'ache cho'ojũ'u repanare.

7 Ûcuachi'a, "Peore masinaa'me chükuna", chiiju tiiñe cho'ojü rua pöse paanaa'me repaña.

Jã'ajekuna repaña pöse paachejanuko cu'ache cho'ojũ'u repanare, chuova'na paapu chini.

Ija'che cuasanaa'me repaña:

"Chuova'na pa'imanajeju pái ùcuanukore chũ'unajejuna cu'ache ti'ñemaneja'mu chükuna'te", chiinaa'me repaña.

8 Jã'aja'ñe cuasaju pa'inajejuna ùcate'eumucuse ùcuanukore rua si'ache cu'ache ti'ñeja'mu repanare.

Chekuna jünisõjanaa'me. Chekuna repañani cu'ache ti'ñeuna chuova'na pa'ijanaa'me.

Chekuna áiñe'te peojü áucuhava'na pa'ijanaa'me.

Repajoopo ùcuachi'a peore uusõja'mu, chu'upi Pái Ûcuanukore Paakuji peore Masiuji chũ'una, chiisi'kua'mu Dios.

9 Repajoopona'me repajoopo canare uusõku piko muñe'te ñani pái chũ'una si'achejña pa'ina repajoopo cana cho'ocheja'che cu'ache cho'ojü pa'ina suma'ñe cuasaju ota oijanaa'me.

10 Repajoopo cana cu'ache cho'ocojñoñe'te ña kukucajejanisõ so'opi ñaju oiju ujachu'opi cuiju ija'che i'kajanaa'me repaña:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

¡Babilonia ujavu'ejoopo cana teana cu'ache cho'ocojñosinaa'me!

chiijanaa'me.

11 Ûcuachi'a repajoopo pa'isinare pöse ñisina, repajoopo pa'isinapi cu'ache cho'osi'e ro'ire cho'osõ peojuna, ña cuasaju ota oiju ija'che i'kajanaa'me: "¿Chura neepi mai kuhache pöse koojanaa'ñe: 12 pachokuri,

pokuri, ko'sicatarakaruāna'me perlara'karuā rua ro'ira'karuā, rua ro'ikāña lino kāñana'me seda kāña maajakāñana'me chimaajakāña chooko'ña si'ache re'oja'che vuoko'ña, pachocuna cho'osimajñaruāna'me cunarepa cho'osimajñaruā, pocata cho'osimajñaruā ¹³ ma'ñara'jñana'me suuriche, cheke ma'ña uoche mirra ma'ñana'me vi'toma'ña, uche cono, u'chape'e, harina rua me'naja'ñe āusi'ena'me trigo, cu'ava'nare pōse ve'ova'nare, ovejava'nare, kavachova'na, carrosai kavacho jñajñusai, pāi chekunare rupū cho'oche cho'okainare? ¿Neepi koojanaa'ñe?“, chini cuasaju oijanaa'me repaana pāi. ¹⁴ Jā'aja'ñe cuasaju repajoopo pa'isinare ija'che i'kajanaa'me repaana:

¡Chura, musanukona si'ache karama'ñe paaju rua chiiju paasi'e pōse jo'e paamanejañere ai cho'osōsinaa'me musanukona!

chijjanaa'me.

¹⁵ Ūcuachi'a pōsemajñaruā ĩsisina repajoopo pa'isina cu'ache cho'ocojñoñe'te ña, vajuchuju so'opi ñaju nukaju ota oijanaa'me. ¹⁶ Ija'che i'kaju oijanaa'me repaana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

¡Ūjavu'ejoopo pa'isiva'na, rua chuova'naa'me!

Lino kāña rua ro'ikāñare maajakāñana'me chimaajakāña pachokurina'me ko'sicatarakaruāna'me perlara'karuā rua ro'ira'karuā su'ikāñare si'arumu ju'iju pa'isinaa'me repaana.

¹⁷ Cu'amajñaruā repaana paasi'e teana rua na'mi si'asōsi'kua'mu, chijjanaa'me repaana.

Reparumu ūjavuā choo chiacha ku'ivua ku'ina, repavuā cho'oche cho'okainana'me repanare chu'una, mar chiaraji ku'iju pōse ĩsina ūcuaja'che repajoopo uuku piko muñe so'opi nukaju ñajanaa'me.

¹⁸ Uuku piko muñe'te so'opi nukaju ñaju, “Babilonia ūjavu'ejoopo pa'icheja'che pa'ijoojō'e peomu chekujoojōe“, chijjanaa'me. ¹⁹ Chini suma'ñe cuasaju oiju repaana sijaona cha'opoopi meñe chu'chuju ota oiju ija'che i'kajanaa'me repaana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

Ūjavu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñesi'kua'mu.

Pāi ūjavuā choo paana mar chiaraji ku'iju repajoopo pa'isinani pōsere ĩsiju ūcuanuko kurina carūhisinaa'me.

Jā'ata'ni repajoopo teana uusōsi'kua'mu, repajoopo pa'isina peore.

²⁰ Ūcuachi'a cunaumu pa'ina, repajoopo uusōsi'ere ña pojojū'u.

Musanukona Dios neena ūcuaja'che repajoopo canani ña pojojū'u, Repau chu'ore chu'vaa'ju chini saosinana'me Repau chu'o kuana.

Dios repajoopo cana repaana musanukonare cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ia'ju chini cho'omu,

chijjanaa'me.

²¹ Ūcuarumu ángel rua masiujū ūjacunapu āu toapuja'ipu'te mini ija'che i'kaku mar chiarana su'a ruosi'kua'mu:

Babilonia ūjavu'ejoopo ipu su'a ruocojñoñeja'ñe cu'ache cho'ocojñoomu.

Jā'aja'ñe cho'ocojñoona pāi repajoopo jmamakarujē'e jo'e ñamanejanaa'me.

²² Ūcuachi'a repajoopo callejoovuā cho'ojuna asosi'e arpavuāna'me ph'covuāna'me trompetavuā cho'ojū ūajuna asosi'e jmamakarujē'e jo'e asomaneja'mu.

Repajoopo cho'oche cho'ona ūcuachi'a te'eujē'e pa'imanejanaa'me.

Ūcuachi'a cunaruāpi toajuna asosi'e jmamakarujē'e jo'e asomaneja'mu.

23 Ûcuachi'a repajoopo ʘoñoã pa'isisaivuaã te'esaivujê'e jo'e mia-manēja'mu.

Ûcuachi'a repajoopo pa'isina romire vejaju pojoju fiesta cho'ojuna asosi'e jmamakarujê'e jo'e asomaneja'mu.

Ûcuachi'a repajoopo pa'iju pöse isisina pa'ipāi pa'isinaa'me.

Ûcuachi'a repajoopo pa'isinapi chekuchejña canare chai cho'ojū joreju cacū'ojū pa'isinaa'me.

24 Ûcuachi'a repajoopo pa'isinapi Dios chū'o kuanana'me chekunare Repau neenare rua jainukore vanisōsinaa'me.

Ûcuajoopo pa'isinachi'a chekuchejña pa'isiva'nare vanisōsinaa'me, chiisi'kua'mu repau ángel.

19

1 Jā'aja'ñe asacuhasirumu cunaumupi pāi jainuko cuiju ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chū'u:

Dioni cuasaju, “Rua re'oku'mu mu'u. Peore masiku'mu”, chiiju re'oja'chere i'kaju pojoju pañu mai.

Maire re'oja'che pa'iju vati toana saimanea'ju chini chēa paaku'mu Repau. Pāi ũcuanukore repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chū'uja'mu Dios.

2 Ûcuarepa cho'okujeku romio'te rua cu'ache cho'oko pa'isi'kore pe'ruku cu'ache cho'osi'kua'mu Repau.

Repaoji cu'ache cho'okona ña chēa chekuchejña cana repao cho'ocheja'che rua cu'ache cho'ojū pa'ime.

Ûcuachi'a Repau chū'uñe cho'okainare vanisōñe chū'usi'kojekona pe'ruku cu'ache cho'osi'kua'mu Dios repao'te, chiisinaa'me.

3 Jā'aja'ñe i'kacuha jo'e ija'che i'kasinaa'me repana:

Dioni pojoju re'oja'chere i'kaju pañu mai.

Babilonia ũjavu'ejoopo uuku piko muñe jmamakarujê'e cuhama'ñe si'arumu muñe pa'ija'mu, chiisinaa'me.

4 Ûcuarumu aina veinticuatrorepana vajupāi ũcuaka'chapanana'me sani ro're pū sime ñu'iju Dioni Repau chū'uku ñu'isaivu ñu'ikuni pojoju ija'che i'kasinaa'me: “¡Jā'aja'ñe paa! ¡Dioni pojoju re'oja'chere i'kaju pañu mai!”, chiisinaa'me repana. 5 Ûcuarumu Dios ñu'isaivu rūichejapi chū'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chū'u:

Diore mai Cuasaku'te ũcuanuko re'oja'chere i'kaju pañu mai, Repau'te vajuchuju cho'oche cho'okaina, vesunana'me masina, chiiche'te.

Ovejachīja'ia romi vejache'te ja'me pojoju fiesta cho'ojachere kuumu

6 Ûcuarumu pāipi jairepanuko i'kajuna asocheja'chena'me oko chā'iu asocheja'chena'me okopi ruarepa curuku asocheja'che asoche'te chū'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chū'u:

¡Dioni re'oja'chere i'kaju pañu mai!

Dios, Maire Paaku peore Masiuji pāi ũcuanukore chū'uku'mu.

7 Ovejachīja'ia Jesucristo romi vejaumucusepi t'āuna rua pojoju pañu mai.

“Peore masiku'mu mu'u”, chiiju pañu mai repau'te.

Repau vejajao Repauni vejara chini care'va pa'io, kāña rua re'ojakāñare sa'che ju'io cha'amo.

8 Lino kãña re'ojakãñapi menojē'e peokãñapi ko'sijakãñare juhao chini isicojñosi'koa'mo repau.

Repakãña ju'iche Dios neena re'oja'che cho'очеjeji ñomũ, chiisinaa'me.

9 Ūcuarũmu ángel chũ'ure i'kasi'kua'mu. "Tochajũ'u ie: Jesucristo Ovejachĩja'iu romi vejache'te ja'me pojoju fiesta cho'oa'ju chini soicojñojana pojoju paapu", chiisi'kua'mu. Chini jo'e cheke ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Chũ'o ūcuarepaa'me jã'a, Dios i'kasi'ejeku", chiisi'kua'mu repau chũ'ure.

10 Chikuna asa repauni pojora chini repau ti'jñeñena ro're puũ ñu'una ija'che i'kasi'kua'mu repau chũ'ure: "iJã'aja'ne cho'omanejũ'u! Mu'una'me mu'u majapãijana Jesucristoni cuasaju Repau pa'iche'te kuaju cu'ache ti'jñecoñonata'ni Repau'te cuasache ūhasõma'ne Repau chũ'ũne cho'okaiju pa'iche'te ūcuare cho'okaiku'mu chũ'u. Diorechĩ'a ro're puũ ñu'iu pojoju'ũ", chiisi'kua'mu repau chũ'ure. Dios chũ'o aperũmu kuasinapi Jesús pa'ijache kuaju tocha jo'kaasome.

Poja'iuani kavacho'te tuhiku cho'osi'ere kũamu

11 Ūcuarũmu cunaũmupi vatauna kavacho'te poja'iuani ñasi'kua'mu chũ'u. Repau'te tuhiku pãi rũhiñe chũ'ukuji rua pãi vaimasikujeku ija'che i'kacojñoku'mu: "Repau cho'ora chiiche ūcuarepa cho'oku'mu iku. Chũ'o ūcuarepare i'kaku'mu iku", chiicojñoku'mu. 12 Repau ñakocaã toñaja'ne Paakuji tuhivuã ruarepavuã tuhisi'kua'mu. Ūcuachi'a Repau ca'nivũ'te mami tochasi'e paasi'kua'mu, Repauchi'a te'eũ masiche. 13 Kãa chie chũũsikãare ju'iu pa'isi'kua'mu Repau. Repau mamia'me ie: Dios chũ'o Kuaku Jesucristoa'mu Repau. 14 Repau cho'jepi cunaũmu pa'ina sõtaopãi lino kãña re'ojakãñapi menojē'e peokãñapi pojakãñare ju'iju kavacho pojanapi tuhiju raisinaa'me. 15 Repau chũ'opoji va'ti jũjusuche cu'tosiva'ti etasi'kua'mu, pãi si'achejña pa'inare Repau cavaku cajejaijava'ti. Repau'te cuhenare cajejani chũ'uku Dios peore Cho'omasikujepãire pe'ruku cu'ache cho'uche'te chũ'una, kavacho'te tuhiku repanare pãi cu'ache cho'okaija'mu. Repauji vaiuna repana chie, uchere cha'ca chachojuna uche oko menisõñeja'ne ranisõja'mu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. 16 Repau ju'ikãana'me toapu, ija'che tochasi'e paasi'kua'mu repau: "Pãi chũ'una ūcuaukuo Aia'mu iku", chiiche'te.

17-18 Ūcuarũmu ángel'te ūsuũ asuche chũvochejare nukaku, cunaũmu cãva ku'inari vacho ūcuaukore soiu ūjachũ'opi cuiku ija'che i'kaku soikuni ñasi'kua'mu chũ'u: "Rani chi'i Dios aũñe va'i aijũ'u, jũnisõsina va'i, pãi chũ'una va'i, sõtao aina va'i, kokarekoñoã paana va'i, kavacho va'ina'me repanare tuhisina va'i, chekuna va'i si'ache peore chẽacojñomanesinana'me chẽacojñosina va'i, vesuna va'ina'me masina va'i", chiiũ soisi'kua'mu repau.

19 Ūcuachi'a cu'arepache cu'aku'te icheja cheja pa'inare pãi chũ'unana'me repana neena sõtaopãi chi'i, kavacho'te tuhikuni Repau'te ja'me pa'inani sõtaopãire cavañu chini chi'ijuna ñasi'kua'mu chũ'u.

20 Ūcuarũmu repau cu'arepache cu'aku chekuna'me chẽacojñosinaa'me. Ūcuauji chũ'una cheku, "Dios chũ'o kuaku'mu chũ'u", chiiũ joreũ aperũmu Diochi'a cho'omasicheja'che Repauji ūsemauna cho'osi'kua'mu. Jã'aja'ne joreku cho'okuna ña, "Iku cho'uche ūcuarepaa'me", chini jachama'ne cuasaju pãi repana ca'nivuãna repau cu'arepache cu'aku mami tochacojño ūcuaujava'ure tũosi'kuni pojosinaa'me. Ūcuarũmu repana ka'chana joresi'kuna'me cu'arepache cu'aku, toa azufreji rua

cu'asuche uutoana saocojñosinaa'me. ²¹ Chekunata'ni kavacho'te tuhikuni cavaju repau chu'opo etasiva'tipi chuenisösinaa'me. Chuenisörena repanare peore vachopi rua chajiche äisinaa'me.

20

¹ Ūcuarumu ängel'te na'a pa'isirumu cunaumupi llavemaka vati pa'icoje tusomakana'me ujacuname cäjiku cajekuni ñasi'kua'mu chu'u.

² Caje añaja'iu'te aperumuna pa'iku'te vati aina'me Satanás ve'eku'te ūcuameji tachosi'kua'mu repau, milrepaüsürumu tachocojñosi'ku paau chini.

³ Cunameji tachosi'kuni cojena caso jaoko'api ta'pi tacho jo'kasi'kua'mu repau, repauji päi ūcuaukore milrepaüsürumujata'ka joreku cacu'oma'ñe paau chini. Milrepaüsürumu pa'isirumuna jo'e etocojño cheja jmamakaruchi'a pa'iu joreku päire cacu'oku pa'isi'kua'mu repau vati ai.

⁴ Ūcuarumu päi chü'una ñu'isaivua ñasi'kua'mu chu'u. Repasaivua ñu'ina päi ūcuauko cho'osi'e ro'iche chü'umasiche'te jo'kacojñosinaa'me.

Ūcuachi'a Dios chu'ona'me Jesucristo pa'iche'te re'oja'che kuaju sijo tu'secoñosiva'na rekoñoä ñasi'kua'mu chu'u. Vajurumu repavana cu'arepache cu'aku'terej'e pojoma'ñe ūcuauja'iu'te täosiva'urej'e pojomanesinaa'me.

Ūcuachi'a repana chiapuäna'me repana jüjña cu'arepache cu'aku mami tochacojñocuhesinaa'me repana. Reparumu repana Diopi vasouna vajurani pa'iju Dios Raosi'ku

Cristona'me milrepaüsürumu päire chü'uju pa'isinaa'me. ⁵ Jä'ata'ni chekuvana ju'isiva'na reparumu vajuraimanesinaa'me, milrepaüsürumu pa'isirumujatu'ka.

Repana sijo tu'secoñosiva'na Diopi vasouna chekunare päi charo vajuraisinaa'me. ⁶ Chekuna repana vajuraisi'ēja'che charo vajuraisina ūcuauko pojoju pa'isinaa'me.

Dios repanare Repau neenajejuna vati toa saomanesi'kua'mu. Jä'ajekuna phairipäi cho'okaicheja'che Repau chü'üfena'me Repau Raosi'ku Cristo chü'üñe cho'okaiju pa'isinaa'me repana. Ūcuachi'a Cristona'me milrepaüsürumu päire chü'uju pa'isinaa'me repana.

Vati ai toana saocojñojañere kumtu

⁷ Milrepaüsürumu pa'isirumuna vati ai chëacojñosi'ku etocojñosi'kua'mu. ⁸ Etorena sani päi si'achejña pa'inare joreku, "Päi chekunani cavajañu mai", chiisi'kua'mu repau, Gog cheja canana'me

Magog cheja canare. Joreku jä'aja'ñe i'kakuna asa jachama'ñe repana neenare sötaopäi mar chiara mejacaäjanukore cavajañu chini chi'isinaa'me. ⁹ Chi'i pi'ni cheja si'achejña peore sani Dios neena pa'ijoopo rühiso'koro pachu nukasinaa'me repana, Dios oiü paajoopo Jerusalén

vu'ejoopo pa'inani päire cu'ache cho'oñu chini. Jä'ata'ni repanare Diopi chü'una toa cunaumupi tuäni peore uusösi'kua'mu. ¹⁰ Repanare joreku

cacu'osi'ku vati ai ūcuachi'a toana azufreji rua cu'asuche uutoana saocojñosi'kua'mu, cu'arepache cu'akuna'me, "Dios chu'o kuaku'mu

chu'u", chiu joresi'kure saosichejana. Ūcuatoare pa'iju ñamina'me umucujña si'arumu uuju pa'isinaa'me repana.

Päi ūcuauko Dios chü'uku ñu'isaivü pojasavü ti'jñeñe nukajuna Dios repana cho'osi'e peore ro'ia'ju chini chü'ujañere kumtu

¹¹ Ūcuarumu ñu'isaivü ujasavüji pojasavü'te ñaku repasaivü ñu'iku'te Diore ūcuachi'a ñasi'kua'mu chu'u. Repau ñaku'te chejana'me

cunaumu teana peore si'asõ, jmakarujê'e jo'e ñomanesi'kua'mu. 12-13 Reparumu pã jũ'isinare mar chiaraã runi cho'osõsinana'me jũnisõ cheja sa'navu tâcojño jũ'isina pa'icheja pa'isinare masisinana'me vesusinare vajurani, Dios chũ'uku ñu'isaivu ti'jñeñe nukanani ñasi'kua'mu chu'u. Nukajuna Dios utija'ophu vatasi'kua'mu. Chekuphuro ũcuachi'a Repauna'me pa'ijana mami pa'iphuro'te vatasi'kua'mu Repau. Ūcuaphure pã ũcuauko cho'oju pa'iche peore tochasi'e pa'isi'kua'mu. Jã'ajekuna repanare ũcuaukore repaphuqueere tochasi'e ñaku repana cho'osinukoruã pa'iche ro'iche chũ'usi'kua'mu Repau, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e. 14 Jã'aja'ñe cho'o pi'ni pãipi jo'e jũnisõma'ñe paapu chini jũnisõñena'me jũ'isina saichejapi peoa'ku chini chũ'usi'kua'mu Repau. 15 Ūcuachi'a Repauna'me pa'ijana mami tochasiphuro repana mami tochacojñomanesinare vati toana saõna jo'e etama'ñe ũcuatoare si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana.

21

Cunaumu mama cho'osiumuna'me cheja mama cho'osicheja ñasi'ere kumtu

1 Jã'a ñacuharumu charo pa'isichejñapi cunaumuna'me chejana'me mar chiara si'asõna cunaumu mama cho'osiumuna'me cheja mama cho'osichejare ñasi'kua'mu chu'u. 2 Reparumu Dios neejoopo mama Jerusalén vu'ejoopo Repau pa'ichejapi cunaumupi cajeuna ñasi'kua'mu chu'u. Romio umu vejapi'raiko kãña re'oja'chere sa'che ju'iona re'oja'che ñoñeja'ñe ñosi'kua'mu repajoopo. 3 Ūcuarumu Dios ñu'isaivu räichejapi chu'o ujachu'opi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: "Dios chura pãina'me pa'imu. Repanani ja'me pa'ina Repau neena pa'ijanaa'me repana. Ūcuauji repanare ja'me pa'iu paaja'mu chura. 4 Ūcuachi'a repana oiju sumava'na pa'isi'e Diopi re'oja'che cho'okakuna pojoju pa'ijanaa'me repana. Repana aperumu pa'iju pa'isi'e jũnisõñe, ota oiche, rupũ oichena'me asiche si'asõna peoja'mu reparumu."

5 Ūcuarumu repasaivu Ñu'iku Dios ija'che i'kasi'kua'mu: "Peore mama cho'omu chu'u", chini jo'e ija'che i'kasi'kua'mu Repau: "Chu'u chu'o ũcuarepajeku chu'u i'kache peore ũcuarepa ti'jñeja'mu. Jã'ajekuna ie chu'o tochajũ'u mu'u", chiisi'kua'mu Repau chu'ure. 6 Jã'a i'kacua jo'e ija'che i'kasi'kua'mu Repau chu'ure: "Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me. Chuta'a cheja cho'omarumujê'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chu'u. Pãi okouava'naja'ñe re'oja'che pa'iuava'nare okore séejuna ũcuacheja'che pa'iche re'oja'chere oko puni si'ama'ñe oko raicheja'che si'arumu re'oja'che pa'iche'te rupũ isija'mu chu'u repanare. 7 Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chu'ure cuasache ũhasõmanesinare pa'iche re'oja'chere isija'mu chu'u. Ūcuaja'che chu'upi repanani paakuna chu'u chiijana pa'ijanaa'me repana. 8 Jã'ata'ni pãi chekunare vajuchunare, Repau'te cuasamanare, pãi chekunare cuhenare, pãi vanisõnare, repana pa'imanare ja'me kãinare, chai cho'onare, rupũ tãosiva'nare cuasaju pojõnare, jorenare ũcuaukore peore jã'anare vati toana azufreji rua cu'asuche uutoana saoja'mu chu'u Dios. Saõna jo'e etama'ñe ũcuatoare si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana", chiisi'kua'mu.

Jerusalén mama cho'osijoopo pa'iche'te kumtu

9 Ūcuarumu ángeles sieterepana päire cuhacho cu'ache cho'ojachere maña timusiro'ro coparo'ro sietereparo'ro cãjina te'eũ rani ija'che

i'kasi'kua'mu chu'ure: "Raijũ'u. Mu'uni, Dios Mamaku Ovejachĩija'iu vejaoja'che pa'inani Repau neenani ñora", chiisi'kua'mu. ¹⁰ Ūcuarũmu repau ángel chu'ure Dios Rekochoji cho'ouna aikũti rua ujakũtipi rua umu pa'ikũtina mua Dios neejoopo Jerusalén vu'ejoopo Repau pa'icheja cajejoopo'te ñosi'kua'mu chu'ure. ¹¹ Diopi ūcuajoopo'te pa'iana Repau ko'sija'icheji mijajoopo pa'isi'kua'mu repajoopo. Cata rua ro'ipũ jaspe cata ko'sija'icheja'chena'me joicuna etajaiche ñoñe ko'sija'icheja'che ko'sijajoopo ñosi'kua'mu repajoopo. ¹² Ūcuachi'a repajoopo ru'tuva si'acakã'jño catapi ñekua je'na pachusi'pa ujachu'rivaji umu nukapa pa'isi'kua'mu. Jatisa'ñaroã docerepasa'ñaroã pa'isi'kua'mu repapa.

Repasa'ñaroã tijñapaã ángel te'enachi'a nukasinaa'me. Ūcuachi'a Israel jojocojñosina docerepavãju mami tochasi'e pa'isi'kua'mu repasa'ñaroã. ¹³ Ūcuachi'a ūsuu muikã'ko chotesa'ñaroã jatisa'ñaroã pa'isi'kua'mu repapa. Co'covu cakã'ko ūcuachi'a chotesa'ñaroã pa'isi'kua'mu, suripu cakã'ko ūcuajanuko. Ūsuu na'ikã'ko ūcuajanuko pa'isi'kua'mu repapa. ¹⁴ Charo ñekuasi'puã catapuã docerepauã pa'isi'kua'mu repapa. Ūcuapuãre Ovejachĩija'iu Jesucristo neena, Dios chu'ore chu'vaa'ju chini Repau saosina docerepana mami tochasi'e pa'isi'kua'mu.

¹⁵ Repau ángel chu'ure i'kasi'ku pachokuricunaño cãjisi'kua'mu, vu'ejoopona'me jatisa'ñaroãna'me repajoopo je'nasi'pa cuasa ñajaño. ¹⁶ Repajoopo vu'ejoopo repacuechona'me repaã'capuna'me repaumu si'acakã'jño ūcuapa'ruvachi'a pa'iu rühivuja'ñe pa'isi'kua'mu. Angel, repau cãjiñoji repajoopo pa'iche'te cuasa ñato repacuechona'me repaumuna'me repaã'capu ūcuajanukochi'a pa'isi'kua'mu, dos mil doscientos kilómetrochi'a. ¹⁷ Jã'a cuasa ñacuha repajoopo je'na pachusi'pa umu pa'iche'te ángel, pã cuasa ñañeja'ñe cuasa ñato sesenta y cinco metros pa'isi'kua'mu repapa.

¹⁸ Repapa jaspe catapi je'nasi'pa pa'isi'kua'mu. Repajoopo vu'ejoopo pachokurirepapi cho'osijoopo pa'isi'kua'mu, joicunaja'ñe ko'sija'che ñoñeji. ¹⁹ Catapuã ujuapuã docerepauã charo ūha pachusipuã jmarakaruãpi si'arakaruã rua ro'irakaruã ūcuapuãna je'nasira'karuã su'isi'kua'mu. Charo ūhasi'pu jaspe catapu vĩaña'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ ágata catapu vĩaña'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ esmeralda catapu vĩaña'ipũ pa'isi'kua'mu. ²⁰ Jo'e chekupũ ónice catapu chija'chena'me poja'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ cornalina catapu maaja'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ crisólito catapu pachoja'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ berilo catapu ra'sovĩaña'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ topaciũ catapu pachovĩaña'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ crisopraso catapu vĩaña'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ jacinto catapu ra'soja'ipũ pa'isi'kua'mu. Chekupũ amatista catapu chimaaja'ipũ pa'isi'kua'mu. ²¹ Jatisa'ñaroã docerepasa'ñaroã perla catakõ'ña te'eko'ñachi'api cho'osisa'ñaroã pa'isi'kua'mu. Repajoopo pa'ijoovu callejoovu pachokurirepapi cho'osijoovu pa'isi'kua'mu. Joicunaja'ñe etajaiche ñosi'kua'mu.

²² Repajoopo chu'u ñato si'achejña Dios vu'eje'e peosi'kua'mu. Maire Paaku Dios Peore Masikuna'me Repau Mamaku Ovejachĩija'iu repa vu'eja'chea'me. ²³ Ūcuachi'a Dios ūcuare ko'sija'iuji pa'iana Repau Mamaku Ovejachĩija'iuje'e uopu miañeja'ñe pa'iana ūsuu miañe chiimau pãmiau miañeje'e chiimau repajoopo. ²⁴ Pã Dios chẽa paacojñona icheja si'achejña pa'ina Repau miañeji ñaju nuka ku'ijanaa'me repajoopo. Pã chũ'una ūcuachi'a ūcuajoopo'te pa'iju pã cheja pa'ina repañare

aperumu pojosi'ēja'che Dioni pojōjū pa'ijanaa'me. ²⁵ Ūcuachi'a repajoopo jatisa'ñaroā repachejapi ñami peochejajekuna jmakarujē'e jeoma'ñe si'arumu vatasisa'ñaroāchi'a pa'ija'mu. ²⁶ Ūcuachi'a pāi si'achejña pa'ina ūcuajoopo'te pa'ijū Dioni pojōjū pa'ijanaa'me. ²⁷ Pāi cu'ache cho'onata'ni te'eujē'e kakamanejanaa'me repajoopo. Ūcuachi'a pāi vajuchua'che ñoñe cho'onana'me jorena kakamanejanaa'me repajoopo. Ovejachijja'iu Jesucristo utija'ophuro repana mami tochacojñosinachi'a kaka pa'ijanaa'me repajoopo.

22

¹ Ūcuarumu repau ángel chu'ure Dios ñu'isaivu rüichejana'me Repau Mamaku Ovejachijja'iu ñu'isaivu rüichejapi eta mevoña'te chiacha rua ko'sija'ichaji oko ūkuni jo'e jünisōma'ñe ai pa'icha'te ñosi'kua'mu. ² Repajoopo callejoovu joopoji mevosi'kua'mu repacha. Vajusükiñu repacha ru'tuva nukañu kapi chiacha ka'chakā'jño jasi'e nukasi'kua'mu. Repañu sükiñu päimia pa'iche au küisi'kua'mu. Jā'ajekuna te'eūsulumu docerepañoā küisi'kua'mu repañu. Ja'o repañuquee pāi jū'ina suiri vajucheja'che repana rekoñoā vajurekoñoā care'oja'oa'me. ³ Repajoopo vu'ejoopo jmakarujē'e cu'ache cho'ocojñomanēja'mu. Dios chū'uku ñu'isaivuna'me Repau Mamaku Ovejachijja'iu chū'uku ñu'isaivu ūcuajoopo'te pa'ija'mu. Repau'te cho'oche cho'okaina Repau chū'añe cho'oju pa'ijanaa'me. ⁴ Ūcuachi'a Repauna'me pa'ijū Repau chia ti'jñeñe ñaju, repana chiapuāre repau mami tochasi'e paajanaa'me. ⁵ Ūcuachi'a ñamijē'e peoja'mu repajoopo. Dios Maire Paaku ūcuare Miakujū pa'ina repacheja pa'ina uopu miañejē'e ūsuu miañejē'e chiimanejanaa'me. Ūcuajoopo'te pa'ijū Diona'me si'arumu chū'uju pa'ijanaa'me repana.

Jesús jo'e raipi'rache'te kuamu

⁶ Ūcuarumu ángel chu'ure jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: "Te chu'o ūcuarepaa'me. Chu'u i'kache ūcuarepa ti'jñeja'mu. Maire Paaku Dios, Repau chu'o aperumu kuasinare Repau Rekocho'te ĩsisi'kua'mu. Repau neekuni ángel'te raosi'kua'mu Repau, Repau chū'añe cho'onani cheja cho'ocojñojañere kuaa'ku chini", chiisi'kua'mu.

⁷ Ūcuarumu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: "Asarepajū'u. Na'mi rajja'mu chu'u. Na'a pa'isirumu cho'ocojñojañere kuaju utija'ophuro tocha jo'kasi'e asa jachama'ñe cho'ona pojōjū paapu. Re'oja'che ti'jñeja'mu repanare", chiisi'kua'mu.

⁸ Chu'u, Juan, jā'a peore ñaku asasi'kua'mu. Peore ñaku asacuasirumu chu'ure kuaku ñosi'ku ángel ti'jñeñena ro're puusi'kua'mu chu'u, repauni pojora chini. ⁹ Jā'ata'ni repau ángel chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: "Jā'aja'ñe cho'omanējū'u. Mu'una'me mu'u majapāijana Dios chu'o kuana'ame iphuro kuaju tochasi'e asa jachamana Dios chū'añe cho'okaicheja'che cho'okaiku'mu chu'u. Jā'ajekuna Diorechi'a ro're puu ñu'iu pojōjū'u mu'u", chiisi'kua'mu repau chu'ure.

¹⁰ Ūcuachi'a ija'che i'kasi'kua'mu repau chu'ure: "Na'a pa'isirumu ti'jñojañere kuaju iphuro tochasi'epi cho'ocojñopirakuna, te'e masira chiimanejū'u. ¹¹ Iphuro kuasi'e ti'jñerumu cu'ache cuasaju cu'ache cho'ona pāi cuhama'ñe ūcu cu'ache cho'oju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a re'oja'che cuasaju re'oja'che cho'ona ūcu re'oja'che cho'oju pa'ijanaa'me. Diore

masi cuasana Repau'te cuasache ũhasõma'ñe ũcua cuasaju pa'ijanaa'me reparamu", chiisi'kua'mu.

12 Ūcuarumu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: "Asarepajũ'u. Na'mi cajeja'mu chu'u. Reparamu pãi ũcuanukore repana cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu chu'u, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i. 13 Chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chu'u", chiisi'kua'mu.

14 Pãi repana rekoñoã re'ojarekoñoã cu'a tunocojñosina repajoopo kaka pa'iju vajuşũkiñu kũisi'e aijana pojoju paapu. 15 Jã'ata'ni pãi ija'che pa'inare repajoopo kakacu'aja'mu: jamuchai kokaneenaja'ñe cu'ache cho'onare, chai cho'onare, repana pa'imanare cu'a cho'onare, pãi vanisõnare, rupu tũosiva'nare pojonana'me, jorenare ũcuanukore.

16 Jesús ija'che i'kamũ: "Chu'u, Jesupi, chu'u neekure ángel'te saosi'kua'mu, chu'ure cuasakuanupuãre chu'ore kuakaau chini. Aperumu pa'isi'ku David Jojocojñosi'kua'mu chu'u. Chu'ure cuasanare ũcuanukore vañuu miañeja'ñe re'oja'che pa'iche si'ache isiku'mu chu'u", chiimu.

17 Dios Rekothona'me Ovejachũija'iu rũjoja'ñe pa'ina, Repau'te cuasana, ija'che i'kame: "Raijũ'u", chiime. Ūcuachi'a ũcuauana ichu'o asa jachama'ñe cuasana, "Raijũ'u", chiapu. Pãi okouava'naja'ñe re'oja'che pa'iuava'na rani okore kuri sẽema'ñe rupu ũkua vasocheja'che repana rekoñoãna cho'okaicojñoju re'oja'che pa'ijanaa'me.

18 Na'a pa'isirumu cho'ocojñoja'ñe iphuro kuaju tochasi'e asanare ija'che i'kaku chu'vamu chu'u: Pãiu ũcuauakuji iphuro tochasi'ere ñaku, "Karamu ie", chini ũcuauji te'eũ cuasa tũñere chekunare che'chokũ'te, Diopi chũ'uuna iphuro kuaju tochasi'epi cu'ache ti'jñeja'mu repau'te.

19 Ūcuachi'a pãiu ũcuauakuji na'a pa'isirumu cho'ocojñoja'ñere kuaju iphuro tochasi'ere ña, cuheku tuasõto Dios ũcuaja'che Repau vu'ejoopo iphuro tochasi'e i'kacojñojoopo kakache ũseja'mu. Ūcuachi'a repajoopo cañu vajuşũkiñu kũisi'e aĩmaneja'mu repau.

20 Iphuro tochasi'e, "Peore ũcuarepaa'me", chiikuji Jesucristo ija'che i'kamũ: "Na'mi cajeja'mu chu'u", chiimu. ¡Jã'aja'ñe paau! ¡Chukuna'te Paaku Jesucristo, raijũ'u!

21 Maire Paaku Jesucristoju ũcuanukore re'oja'che cho'okaiũ paau musanukonare. ¡Jã'aja'ñe paau! Re'omu.